

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИЖИРНИКА
20 сот.

Вічний мир?

Львів, 30. червня 1928.

Американський державний секретар для закорд. справ Келльог, який під кінець квітня ц. р. звернувся до п'яти великодержав: Англії, Франції, Німеччини, Італії й Японії з проектом вічного мира, тепер поновив його після переведення деяких поправок.

Перший проект Келльога аустриала Франція цілком низкою застережень. В першу чергу Франція вимагала поширення пакту також на інші держави вже в першій, ініціативній стадії та домогалася ствердження ним важливості договору Ліги Націй і льокарнських умов та визнання права самооборони держави на випадок чужої агресії.

Другий поправлений проект Келльога бере на увагу французькі домагання й застереження. Дня 28. червня ц. р. чотирнадцять державам доручено новий американський проект про осуд війни й про прокламацію вічного мира. Кількість перших сигнатарів — крім ініціативних З'єдинених Держав — збільшено з п'яти на чотирнадцять, додаючи до п'яти великодержав (Англії, Франції, Німеччини, Італії й Японії) ще британські домінії: Австралію, Канаду, Індію, Ірландію (вільна держава), Нову Зеландію і Південну Америку та з європейських другорядних держав: Бельгію, Чехословаччину й Польщу.

Зміст поправленого пакту Келльога має ось такий зміст:

„Президент З'єдинених Держав, Президент Французької Республіки, Й. К. В. король Бельгії, Президент Чехословацької Республіки, Й. К. В. король Вел. Британії, Ірландії й британських заморських домініїв та імперії, Президент Німецької Республіки, Й. К. В. король Італії, В. Ц. В. імператор Японії й Президент Польської Республіки, маючи високе почуття обов'язків працювати для розвитку добра людськості, переконані, що надійшла пора, коли ширше відірватися від війни, як знаряддя національної політики, повинно наступити з метою увічнити мир і приязні відносини, що існують тепер між їх народами; переконані, що всякі зміни в їх взаємних відносинах повинні бути позбавлені мирними засобами і бути вислідом мирного упорядкування процедури та що кожний приналежний до цього пакту державі, яка в будучині підійметься розв'язання своїх національних інтересів шляхом війни, повинні бути відмовлені користі, що випливають з отсього трактату, — в надії, що заохочені їх прикладом всі інші народи світа приєднаються до цього змагання людства і через приступлення до отсього пакту з хвилею його входу в життя введуть ті народи в орбіту доброзичливості його постанов, еднанючи всі народи світа в спільному відродженні від війни, як знаряддя національної політики —

постановили заключити трактат і з тією метою визначили своїми повноваженнями авторі названі особи, які після взаємного перепитання своїх повноважень згодилися на отсі статті:

1) Високі договірні сторони заявляються єдинолично в імені своїх народів проти воєнного поступовання як засобу вирішування міжнародних конфліктів та зиркаються його як знаряддя національної політики у своїх взаємовідносинах;

2) Високі договірні сторони годяться, щоби управлінням чи вирішуванням всіх ріжниць чи конфліктів вживають нагурсь, які повстали між ними, без огляду на їх генезу, ніколи не були іншими до чершувани, як лише на мирній дорозі;

3) Отсей трактат має бути ратифікова-

„Olleschau“ ТУТКИ та ПАПЕРЦІ „OLLESCHAU“

Гелер, представництво на Польщу: Львів, Казимирівська 35. 2417

ний названими високими договірними сторонами в спосіб згідний з їх державною конституцією та має обов'язувати негайно після зложення ратифікаційних документів.

Отсей договір після того, як увійде в життя, остане так довго, як довго то буде потрібне для приступання інших держав.

Таким є повний текст пропонуваного проекту Келльога. Одночасно до нього додано супровідну ноту, в якій вняється застереження Бріана в імені Франції й її союзників. Зазначається там, що пакт в нічому не противиться правам держав до самооборони та не заперечує існуючих міжнародних трактатів. Мовляв, право самооборони є нерозривною частиною суверенності кожної держави. Одночасно в ноті підкреслено, що апеля до воєнного вирішення одного з трактативних учасників автоматично звільнює інших від усяких зобов'язань супроти воюючої держави.

Таким чином пропонуваний пакт фактично не мав би ніякого практичного значіння. Та колиб навіть відпали всі застереження і колиб він був універсальний через утягнення до нього всіх держав світа, то й тоді — при збереженні існуючих трактатів — він не мав би сутнього значіння. Пропагувати вічний мир в теперішній стадії відносин між народами і державами значить: санкціонувати політичну неволю, економічну експлуатацію та культурне при-

гнічення не лише частин народів, але й цілих народів.

Вічний мир в добі поневолення одних і панування других є лише превенційним засобом для вдержання стану неволі. Ним можуть одушевлятися лише *besti possidentes*. Не диво, що Міжнародний Конгрес Мир, заступлений представниками пануючих, який саме закінчив свої наради у Варшаві, ухвалив резолюцію французького сенатора проф. Гвіде, в якій звертається до всіх держав, щоби вони

„без застережень прийняли проект американського пакту та щоби нахилили малі й великі держави, що знаходяться поза Лігою Націй, до приступлення до пакту“.

Вихідною точкою всяких змагань до вічного мира повинна бути перевірка всіх трактатів в напрямі виволонення поневолення та таке управління відносин між вільними народами, яке силою факту виключувало б війну. І колиб у тому напрямі Америка використала свій вплив, авторитет і силу, колиб вона підняла свій голос в обороні неволення й експлуатаційних, то це без сумніву був би найбільший крок на шляху до мира, як усі пакти. Пропонуваний пакт є лише взаємною асекурацією пануючих і запорою на шляху виволонення поневолення. Ясно, що ця обставина ще більше підриває реальність американського пакту та навіть у фальшивому світлі ставить його ідеальну сутність.

Активний білянс.

Погляд на 3-місячну діяльність Українського Клубу на парламентарному терені.

(Від алашого кореспондента.)

III.

Варшава, 24. червня 1928.

Поруч із цими посушеннями ширшого й дальшого значіння йшла сіра буденна робота, яка є всюди і завжди. Цією роботою була оборона найбільш актуальних інтересів громадян, було поладжування всіх жалів, що щоденною почтою плили до Секретаріату Клубу й поодиноким послам та сенаторів. Безумовно, що серед тих справ, використаних для інтервенцій, інтерпеляцій і внесків, було чимало справ дрібних, для загалу цілком навіть маловажних. Але-ж одночасно йшла підготовка до порушення справ інших — справ першорядного національного значіння. Коли прийде на чергу комісійний нарад внесок Українського Клубу в справі зміни кресового шкільного закону, чи оснування українського університету, чи передачі Народного Дому його правдивим власникам, громадяни довідаються, скільки праці й солідної підготовки вкладає туди. Покищо з важливіших льокальних справ порушено справу політичної амнесії і допомоги селянам. Очевидно — рішуче ці справи польський сейм не в такому дусі і не в такому обемі, як того хотів Український Клуб, але все таки рішено їх під напором ініціативи саме Українського Клубу. Станіславська справа!... Вона

наробила стільки шуму, що належить їй окрема згадка. Треба згадати про неї й тому, що на маргінесі акцій в цій справі на парламентарному ґрунті існують різні коментарі. І так дехто питає: чому саме цій справі надано такий розголос, чому саме тут так енергично виступив Клуб? Адже, мовляв, хоч справа й немаловажна, хоч вона має дійсно символічне значіння і т. д. і т. д., все таки вся ця енергія йшла чейже на рятунок одного шкільного року кількадесяти (чи хай і двом соткам) хлопців, коли стільки нашої молоді втратили стільки літ без усякого гукку й шуму. Мені здається, що суть парламентарної акції в цій справі не в більшому чи меншому ступні важливості самої справи та в такому чи іншому її інтерпретуванні. Суть у тому, аби можновладці освідомили собі, що коли існують українські послы, то треба рахуватися, що не можна почерком пера вирішувати різні справи українського життя без нарахування цілої історії на розголос. Бідний цей польський парламентаризм і в дуже бідному положенні Український Клуб, — але всеж він існує і не так легко дозволить перекрохити над собою до дивного порядку.

Правда, є ще (напевне!) серед українського громадянства одиниці,

Понеділок, 2. липня 1928, год. 8. веч.

свля ім. ЛІСЕНКА

ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ

Галактіона Чіпки і Ле-Ле

2389

1—2

які спитають: Гаразд, але навіщо все те? За несповна три місяці свого існування Український Клуб зголосив 98 інтерпеляцій у сеймі і 20 у сенаті, 24 внесків у сеймі та 4 у сенаті; 15 послів забиравало голос у комісіях, з того 6 кількакратно; 14 послів промовляло на пленумі, з того деякі кількакратно; захирано голос у дебатах над: інвестиційним бюджетом, над бюджетовою провізорією, в справі кредитів на засіан і нових ґрунтових податків, у справі стани-славської гімназії й бюджетів міністерства внутрішнього, земельного, справедливості, праці, освіти, віро-ісповідань та відбудови, — крім першої заязи й декларативної промови, крім демонстрацій (на 1 засіданні і проти Богуславського) і крім подійних перепалок. А з сенаторів один промовляв майже при кожному ресорті в бюджетовій комісії, а трьох на пленарних засіданнях. І навіщо це все, скаже дехто? Який буде з того остаточний ефект? Це вже інша річ. Це вже входимо в сферу проблеми тактики, і то не тільки парламентарної, а принципіальної проблеми шляхів боротьби народу за свої права в такому положенні, як наш. Тут було би доцільно, аби спершу всі критики шляху, на який вступив Український Клуб, зволіли вийти поза межі фраз і подали конкретну пропозицію — іншого. Покищо зачувати, що є мир, протиставити таких посушень, як визначення свого віце-маршалка чи прийняття головування в деяких комісіях. Шкаво, чи ці критики знають про факт, що в пруському сеймі за віце-маршалкіство боролися комуністи й таки добули його, не вирікаючись ані тини своїх догм? Виривати поодинокі факти не можна. Тут не у віце-маршалкістві ані в провіді в комісіях діло. Це невідрипні моменти цілої тактики, яка льогічно виходить із факту участі у виборах та висилки своїх послів до варшавського парламенту. Боротьба на парламентарному ґрунті може вестися ріжними методами. Але такої методи, яка казала би прийняти парламентарний терен як один із теренів національної боротьби й одначесто той терен сама собі обрізала до малесенької смужки, на якій можна би лише виконувати гімнастичну вправу туляння на одному місці, — такої методи сучасна політична мудрість ще не знає. Добувати все, що нам належить на основі факту перебування у комночасному положенні — ось єдина можлива тактика. Український Клуб є членом варшавського парламенту. Цей факт диктує йому імперативно: домогтися всього, що йому, як членові парламенту, належить, домогтися для принципу. Бо порушення одного принципу веде до зрушення всіх інших, — як тоді але вигадати політику? І чи не вже була би політика? А може Сеймовий Клуб не має взагалі політикою займатися?

Український Клуб своєю діяльністю дає, як досіль, прегарну показу лекції єдиної політики яку в ни-

ку, лише новенька „Летувос Аїдас“, говорять про захмарення політичного горизонту східної Європи:

„Дуже чутливим барометром під тим оглядом є радянська преса. Останньо у зв'язку з червоною сесією Ліги Народів радянський барометр почав показувати бурю. Кожний крок польського уряду зустрічається в Радянщині з безоглядною критикою. Назвіть припущення розмови про торговельний договір і гарантійний пакт. Коли навіть Москва не бажає собі війни з Польщею, то Харків і Мінськ викидають її з туги. В обох містах роється від політичних утікачів з окупованих польською владою областей України і Білорусі, що горять багнями війни і підпалюють землі до війни. Пального матеріалу набирається в східній Європі аж надто багато. Про іскру не варто і — без англійської допомоги“.

Ось жмуток відомостей і поголосок. В коментарі паризького й копенгагенського органів не будемо вдаватися. Зазначуємо лише, що соймовий виступ пос. Дм. Левицького воєсім не гармонізує з акцією мій. Залеського й А. Лівницького. Шож торкається заходів останнього, то вони усуваються згідно з інтерв'ю на Рад. Україні — важко сказати. Та що про неї не думають і нічого спільного з інтерв'юваннями плянами не мають українські маси нашої території і їх національні політичні чинники — це певне. Та нам здається, що під теперішню пору не так інтерв'ює як в денному порядку, як англійські труднощі на Рад. Україні у зв'язку з поворотом до дещо згаданого воєнного комунізму і боротьбою з тав. шум-скізом й українським національним рухом. На допомогу в цій боротьбі прикладають комуністичні атаки всілякі зв'язки закордонних журналістів та в широкому розмірі використовуючи природну емігрантську непосидливість, власне перебільшуючи її значення — а все з метою відвернути увагу мас від внутрішніх справ і заборонити їх інтерв'юванням небезпечною.

В чому корінь лиха?

Ревізії, злодійство й негосподарність на Радянській Україні.

В парській Росії, як відомо було цілому світові, бюрократія розкрадала державне майно, як лише могла. І лише час від часу, коли злодійства перевищали вже звичайну міру, робилося так звані „сенатські ревізії“. Те саме діється й за панування більшовиків. Різниця лише та, що тепер злодійства є далеко більше й боротьба з ними за більшовицької диктатури для влади далеко тяжче.

Надаємо ми подати деякий матеріал про те, як на Україні лежать і погортаються 10 мільйонів карбованців різних закордонних машин і зареєстрованих. Подати також результати нарад в цій справі президії Всеукраїнської Ради Народного Господарства. Тепер справу цю займає сама президія центрального комітету партії більшовиків України, яка відбула спільне засідання з комітетом народного комісаріату „робітничо-селянської інспекції“. На цьому засіданні заслухано дані обслідування про придбання й використання імпортованого устаткування на підприємствах Шадринського, Шадринського, Хемвугіла, Укрмаштресту, Укрмаштресту та Порпельно-фаял тресту. В більшовицьких газетах не опубліковано даних самого обсліду, опубліковано лише загальну резолюцію. Але з неї ми довідуємося теж багато цікалого.

Ця резолюція насамперед констатує „об'єктивні“ за більшовицького заду моменти, що утруднювали належну роботу згаданих трестів, або інше кажучи, дає критику хиб більшовицької системи. Хіба ці такі короткі терміни реалізації замовлень, недостатня знайомство більшовицького технічного персоналу з технічними досягненнями на Заході, зміни у виробничих програмах підприємств свідать істотний. Через

які мають місце помилки в обліку одержання ліцензій та замовлень, низка робота більшовицьких торговців. Як бачимо, каталог хиб великий і всесторонній.

Та цього мало. Показалося, що інституція, яка мала доглядати за діяльністю трестів, керувати ними й контролювати їх, президія Всеукраїнської Ради Народного Господарства, того всього не виконала, а зокрема не організувала відповідної контролю за діяльністю трестів. Через те рішення все це подати президії ВРНГ на увагу, а завідувачу її закордонним відділом оголосити догану.

Далі президія ЦК КП(б)У в колегії НКРСІ констатує, що управи загальних трестів не жили всіх потрібних заходів до забезпечення точності й правдивості замовлень і приймання їх через послання за кордон осіб. Не виключено належної активності в справі своєчасної установки закордонних машин і в справі їх доцільного розподілу між підприємствами згідно з потребами промисловості. Керівники підприємств та відповідальні спеціалісти не виявили належної уваги та господарності в викупі — в окремих випадках була недбайливість та негосподарність щодо приймання й перекошування прибулого устаткування, щодо його установлення та раціонального використання, наслідком чого прибувало невідповідне устаткування, неповні комплекти, не було рисунків, часто устаткування було зайве, непотрібне, застаріле або таке що його зовсім не можна було використати.

Наслідком цього ухвалено догану рішучим головам і членам упраз Хемвугіла, Шадринського й Укрмаштресту за надбання устаткування, якого взагалі не можна використати. Ухвалено також догану директорам і технічним керівникам заводів „Пуг і Молот“, ім. Артема, Бульварного Філармонічного Заводу й Харківського паровозного заводу за недбайливе відношення до закордонного устаткування, лише його перекошування й невикористання. Діяльність деяких трестів ухвалено ще раз перевірити.

Коли взяти на увагу, що тут на загальне розподілення про суму 10 міль. карбованців, виданих надурно на закупівлю закордонних машин, то мусимо цей арсенал вважати за дуже лагідний. Причиною цього може бути або те, що зазначені особи справді були лише жертвами загальних „об'єктивних“ умов більшовицької системи, або тут се в голові відправ „члени“ підход до справи, який вже розстрілювати або заслати на Сибір не можна, а за той сам злочин оголошувати лише догану „відповідальним“ по-муніципальному „принципові“.

Як бачимо, ревізії членишки зв'язані за часів більшовицької влади і в суті своїй нічим не різняються від „сенатських“ ревізій царського заду. А суть справи полягає не в людях, а в системі і більшовицька система ще більше, як царська, сприяє злодійству, розкраданню й марнотратності народного добра.

В безконечній черзі.

Заборона заснування Українського Товариства Ліги Націй.

В травні н. р. оголошено до воєводства у Львові заснування Українського Товариства Ліги Націй з осідком у Львові. Маючи на увазі заборону заснування цього Товариства в минулому році, осудителі нового Українського Товариства Ліги Націй пропонували воєводству у Львові статут, аналогічний до статутів Німеческого Товариства Ліги Націй в Польщі, яке одержало вже затвердження своїх статутів. Не вважаючи на тотальність статутів обох

товариств, воєводський уряд у Львові не прийняв до затвердження відомого оголошення заснування Українського Товариства Ліги Націй і надав ось який рескрипт:

Lwowskie Starostwo Grodzkie. L. 944/28 St. 1008. We Lwowie, dnia 9, czerwca 1928. Założycieli Stowarzyszenia „Ukraińskie Towarzystwo Ligii aródów Polskiej Rzeczypospolitej“ do rak adwokata Pana Dr. Aleksandra Maritczaka we Lwowie ul. Kraszewskiego 1. 9 a. Urząd Wojewódzki we Lwowie reskryptem z dnia 6. VI. 1928 L. 89. 4226/28 polecił zawiadomić, że Urząd Wojewódzki nie może przyjąć do zatwierdzenia wiadomości zgłoszenia o zamiarze założenia projektowanego stowarzyszenia i w następstwie tegoż na mocy §. 6. ustawy z dnia 5. listopada 1867. Dz. Ust. p. Nr. 134 zakazuje zawierania tego stowarzyszenia według osnovy załączonego statutu, ponieważ statut ten nie odpowiada wymogom §. 4. lit. b) d) i) powołanej ustawy. — W szczególności zarząd statutu nie określa sposobu utworzenia projektowanego stowarzyszenia oraz obowiązków członków zwyczajnych i honorowych. — Nadto postanowienie §. 10. zarządu statutu nie określa wyszczególniająco materialnych środków projektowanego stowarzyszenia wskutek ogólnikowego określenia ustępu 3. tegoż §-u i inne datki. W dalszym ciągu §. 16. zarządu statutu nie postanawia o przeznaczeniu majątku stowarzyszenia w razie jego rozwiązania przez Władze, w którym to wypadku ustaje wszelkie funkcje stowarzyszenia, zatem ostatni zarząd nie mógłby ważyć w tej mierze stanowić. — Wreszcie zarząd statutu nie określa ustroju oddziałów projektowanego stowarzyszenia (§. 3. ust. 2. a więc celów, środków, sposobu utworzenia, praw i obowiązków członków, organów oddziałów, wymogu uchwał i pism, zasięgu stowarzyszenia, rozstrzygnięcia sporów wynikających ze stosunków oddziałów sposobu rozwiązania oddziałów wraz ze sposobem przeznaczenia ich majątku stosownie do §§. 4. lit. a) i) powołanej ustawy o stowarzyszeniach — analogicznie do ustroju projektowanego stowarzyszenia. — O tem się P. T. zawiadamia przy zwrocie 3 egzemplarzy statutu z tem, że od tego orzeczenia wolno wniesć odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które należy podesłać do Urzędu Wojewódzkiego w ciągu 6-ciu dni, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia. — Starosta Grodzki: Dr. Reinlander wr.

Прим. нагоди Конгресу Міжнародної Ліги Товариств Ліги Націй, який починається в найближчих днях у Гаї, подана вище заборона буде наглядною ілюстрацією наших відносин.

*) Подякуємо його в польській мові, бо український текст писаний такою поголою мовою, що не можна відважитися зорукувати, а знімати нічого не можна.

Свята Шевченка в Кракові.

Краків, червень 1928.

Цьогорічне свято в честь Т. Шевченка, устроєне заходами українських культурно-освітніх установ у Кракові, відбулося щойно 12. травня 1928 р. На отже опіслявання складалося кілька причин, здебільшого технічного характеру. Однак не залежно від офіційного концерту влаштовано раніше (1. квітня н. р.) сиряди

гарний дітчий Шевченківський візир старанними кружками „Рідної Школи“ в Кракові.

Дітче свято було подекуди імпровізацією дуже науково зааранжованою. У всіх томах програми єдиної був добрий смак організаторів, наслідком чого цілість робила культурно вражіння. Значилося воно відомим гімном „Великий“, після чого слідувала ісповізована збірка декламаций „На Великий“. Введену до цієї декламаций вокальну партію виконала відома вже в попередніх виступах О. Сухіла, курянтка „Рідної Школи“. З черги вигосила В. Которула ірм „Мені тринадцять минає“ відтак чули ми свій „Нам мені карі очі“ симпатичної дебютантки з опери „Коза-Дереза“ (18. XII. м. р.) К. Мехіної. Справжньою несподіванкою в доброту уважіння була дальша темка, а саме фрагмент з „Великого людю“, відтворений тоном старшими ученицями „Ка-

кундавіною, Демківною і Смигівною. Сцена робітничого дому, де відбувся Шевченківський візир, не дає змоги більшим технічними засобами, тому багато було зобразити ту картину, щоб не попусти в бакалість. Але дискретно зберігши ефекти світа з одного боку й поправивши інтерпретації рецитаторів з другого, аложилися на інтерв'ю цілість. Рішуче остання збірка декламаций „До України“ зробила велике гарне вражіння. Описи хор дітей під управом п. Ольги Мілянської відповіли зв'язку стрілецьких і народних пісень, а врешті живим образом закінчено свято. Сміа зазначити а привадились, що рецитативне підготування дітвори наша п. Ксеня Добрянська, а вокальний і музичний провід п. О. Мілянської й І. Левинська. Дорішничі заслуги краківської філії „Рідної Школи“ а діяльні національного виховання дітей безпосередньо чи посередньо годяться зазначити і п. Імарець.

Справжній Шевченківський концерт відбувся — як згадано вище — доволі пізно а різних причин, між іншими через труднощі у вишаймі відповідної сали і зміну на становищі диригента зору. Не лишалося це без впливу на вартість програми. Якщо порівняти її зі святами з попередніх літ, то була вона дещо слабша, але сама про себе всестанні видала совісну працю диригента. Після відповівання традиційного „Заповіту“ зобразив го лос п. Мурський, що змалював творчість Шевченка а політичної точці погляду. Імпульсний прологат звертав голову увагу на аналізи політичних клівів нашого генія, відсуюючи на дальший план заслуги поета а царні письменства й мистецтва. Описи відповівано „Хор підземних ковалів“ С. Лядкевича, який зробив дійсно нестерте вражіння. По черзі слідувала декламация п. Н. Попеліної, студ. академії мистецтв, котра з чуттям вигосила поему „Думи мої“. Ще більше подобалося баритонове солю п. Я. Геніка, а саме „Фінал“ Січеського, що було, можна сказати, атракцієк виступу. Розв'язувалося публіка при неволювала риснями апісесками нашого талановитого співака до наддніз'я. Бачо солювий виступ збіркою діяльності п. Іра-

ни Куровської не викликав — не аажання на великі заліори й майстерної гри — відповідного ефекту тому, що до-ставлено й, на жаль, зовсім неганий інструмент. Це тим більше шкода, бо п. Куровська зобразила на той концерт Лютетого „Мефіста“, який вдмаєє великої вправи, чого не можна було випустити на пірвобитому ролі. В хоріхоті продукцій давалося відчувати деякі недосконалі крашних солістів (за зйомом п. н. Г. Носковської), але під фактовою кермою п. В. Вітаніцького ті недосколі покривалися іншими голосними вальорами. Війші а привадились годяться агадати про другого декламатора, п. Ю. Геніка, добре відомого а його давніших рецитатив. Фортеп'яний супровід обігав п. Р. Сімович, виявляючись зі свого задання масрівіш поправно.

Це свято, не вважаючи на деякі неточності, було доказом, як можна невеликими засобами досягнути гарні успіхи.

Д. М. Горнатович.

Вічевий рух.

ТУРЧАНЩИНА.

Заходами Польського Комітету в Турці відбувся а турчанському повіті в часі Зелених Свят віча, получені а посольським справозданням, в таких громадах: Дня 2. червня н. р. а селі Жуковині а селі місцевої читальні, де було присутніх, не вважаючи на робочий день, до 200 осіб. Віче отворив місцевий парох а. Вільчеський, промовив вічу а. Іван Феденіч з Турки. Крім реферату посла Дмитра Веліковича зобразили голос селяни, відносячи місцеві справи. Дня 3. червня н. р. відбулося віче а селі Катині а год. 12.30 а полудні а селі місцевої читальні. Присутніх новал 300 осіб. Отворив і промовив вічу а. Іван Феденіч з Турки. По посольським справозданням селяни а Харківі і

КОСМЕТИКА, ГАЛЯНТЕРІЯ і господарські артикули **АЛЬОНС ГІБНЕР** найдешевше тільки у фірмі **Ринок 38.**

би розійтись з ним негайно, коли він при-
знається до страшної недуги. Четвертий
раз Іригарда виходить за медика, не меду-
чи на розвід. Та й цим подружжям, уже в
„любові“, вона не вловні вдоволенна. Ві-
скає в подорож з якимсь народним учите-
лем зірвавши з родиною. Попадає у аза-
нишу враз із своїм останнім мужем за
якісь темні справи, вдруге з якимсь сту-
дентом за ошукі. Ставала перед ріжними
судами за неясні махінації, до шпигун-
ства включно. Іригарда мала визначний
маларський і літературний талант і ще
більший нахил до алкоголю. У вічний по-
требі гроша, добувала його всіми спосо-
бами і знову попадала у азаніра. Коли най-
де з азаніри буде готовою авантюристкою
у величій стилі.

— Лювєвська бібліотека. У Лювєв ве-
дється довгий час прикра справа надпису
на фронтоні нової бібліотеки. Аж суд її
вирішить, бібліотеку спалили німці підчас
війни. Її відбудували американці. На бі-
бліотеці уїковичів це таким надписом:
„Знищена варварством німців, відбудована
великосердям американців“. Ректор уні-
верситету Ладєв, у порозумінні із членами
американського комітету, ними проводять
Гувер і Бетлер, запротестував проти та-
кого надпису, негідного з „духом Лювєв-
на“. Будівничий бібліотеки Уорен, відпо-
відає на це, що надпис запропонував великий
кардинал Мерсіє, якого волю треба би
шанувати. Ректор приказав зняти надпис
і заступити його іншим. Тоді Уорен ви-
ступив із протестом через суд.

— Рятунковий човен для корабля на не-
певнім бурхливим морі є тим самим, чим
через химерність і неспівність людської
доли, для батька родини й його дітей жит-
тєва поліса, про яку повинен подбати кож-
ний батько в Товаристві „Карпатія“, Львів,
Руська 18, I. пов.

— Вертеп Наших Днів, гротеска в 3-ох
діях Галактіона Чіпки і Ле-ле — появиться
в останній перед вакаційним відпочинком на
провінцію в салі Лисенка в понеділок, дня
2. липня 1928 в год. 8-12 вечером.

— Остерігаю. Остерігаюмо аган нашого
громадянства перед тими агентами чужих
Товариств, які стараються поборювати нас
при допомозі неческої конкуренції. Зокрема
остерігаюмо перед інж. Литвинцем, аген-
том польського товариства „Віта“, який
використовуючи поручення лист о. д-ра
Костельника, поширює між нашим грома-
дянством неправдиві відомості про наше
Товариство, за що ми згаданого п. Литви-
нца потягаємо рідночасно до карино-судової
відповідальності. — За Дирекцію ТОВА-
РИСТВА ЗАПІНІТИ ОБЕЗПЕЧЕНІ НА ЖИТТІ І РЕ-
НТИ „Карпатія“ у Львові: Я. Колтунюк в.р.,
Б. Янів в.р. 2590 1-1

— З причини, що чергове число „Життя
і Знання“ вийде в подвійному об'ємі, се-
бе за місяць липень і серпень, одержать
вого П. Т. Передплатники шойно коло 7-го
липня. 2591 1-1

— Люди стають, річ ясна, безрадними
як вайти відповідний середник на веснян-
ки, коли є стільки ріжних захвалюваних
препаратів. Спеціальну увагу між ними
всіма звертає на себе масть і мило Лешні-
дера, призначене великою силістю осіб як
дуже доцільні, негайні в своїм впливі та
чешідалі. На підставі сучасного стану
косметики склад цього препарату висту-
пає як найкращий середник, що дає пре-
герні наслідки.

Театри.

Міський великий театр:

Виступи українського театру.
30-го г. 7-30 веч. „Турандот“.
1-го г. 7-30 веч. „Турандот“.
1-го г. 7-30 веч. „Турандот“.
Міський „Театр Новин“:
30, 1 і 2-го г. 8. веч. виступ театру
„Qui pro Quo“.

К.Н.А.

„Аполон“: „Битва під Салгера“
„Лєв“: „Лєв Ізabella“
„Палєс“: „Панночка в каси ч. 12“
„Фатанорган“: „Зов прови“ „Царські
анжети“
„Найка“: „Том Мікс“.

З театру.

Виступи „Просвітського Театру“ в
Сополі.

По ріжних приватних українських те-
атрах великих театральних підприємств,
ченте або більше азаніх нашої суспіль-
ності, загостив до нас в минулому тиж-
ні також „Просвітський Театр“, як по-
новорганізована громадянська інститу-
ція під патронатом Т-ва „Просвіта“ у
Львові, в стиліше Голосної Театральної

Комісії цього Т-ва. Не попереджуваний
надто великою режисурою, мусів „Про-
світський Театр“ добувати собі в Со-
полі призначення шойно своїми виставами
на місці.

На оголошенні вистави афішами дру-
кованими та ручно малюваними (до речі
— по мистецтві) явився враз не над-
то велика силістю виступів. Але при
кожній дальшій виставі прибувало зм-
раа більше публіки — аж до заповнен-
ня салі битком. Коли пізніше під у-
вагу доволі велике число персоналу
„Просвітського Театру“ (27 осіб), який
не має ніякого лінійного фінансової
мірмоги, то справа силістю глядачів
с також і з економічного боку дуже
запня.

Дивлячись на працю всіх членів тру-
пи від управителя п. Альфреда Будя-
шовського почавши аж до наймолодшого
актора, а навіть члена технічного персо-
налу, бачиться, що всі вони працюють
із сильним почуттям відповідальності
за театр і за плечіше ними мистецтво.
Не диво, що перша — досить вразива —
неповірливість до цього нового театру
уступила місця повному призначенню со-
ціального громадянства.

Вистав було 4 в місті, а одна в сусід-
нім салі Горбків 3 жіночих сил відзна-
чалася гарним голосом і співом п. Ко-
стїна. Будюва вважала, щоб до симпатич-
ного вражіння артиста додалася ще
трохи більше темпераменту. За те на-
городжує темпераментом п. Кемпоза, я-
кий сповняється не лише у грі, але ще
бідна в танку як модернізм, так і наці-
оналізм. З мучили вибивається на пер-
шій план п. Сорока Петро. У всіх ролях
виходив він дуже добре. Лєта шоло ро-
ді Карая в „Запорожцеві на Дунаї“ не
стає на висоті завдання. Свідно було,
що на роль не є для його влачі. Висте як
режисер п. Сорока без заступу: точний,
помисловий, твердой руки й інтелекту-
альний. Актора знають усі роля і грають без
важіння. Судітера не чути, темпо пла-
не, пазан й перемін депопаций коротко-
мінутові. Гардероба повнішана, що аж
дивно, відділи театр міг в такому корот-
кому часі її добути. Дуже добре вражін-
ня робить молоді азанти театральної
штуки п. Яковліз у гумористичних ро-
лях та п. Нікитин (тенор і виступ, а при-
тім дуже добрий танцюрист). Хор несе-
лєтний, але вистарчаючий, голоси на
загал добрі, спів виколоні, в чім за-
слуга молодого капеланька п. Сарма-
ги, іспитованого абсолютного консерва-
торії. Оркестра скромна, бо вложена з 7
членів, але вона підносить свільно парті-
ї „Просвітського Театру“, а „За-
порожцеві на Дунаї“ в інтерпретації п.
Сармаги випав значно краще, як не
визначно буває.

Душею трупи є п. Глазний, секретар
театру. Все перший на місці, в останній
відходить з місця. Всі зобов'язання точ-
но злізнізовані, що позичене (режисити)
в цілому відзначе. Первісна резерва Со-
полі окупити „Просв. Театру“ не лише
уступила пілком, але до того Філія „Про-
світ“ запросила трупу на окрему об-
ладку по п. в вересні п. р.
Шех Степан.

Великий Міський Театр: „Черковна миш“,
комедія в 3. діях Федора.

Маларський письменник, що йде за при-
кладом своїх старших товаришів Мольє-
ра та Лєтїєля, учив французької драме-
тичної техніки, пробує застосовувати сю-
жет відношення шефа бюро до своєї се-
кретарки і робить це дуже вразливо та при-
ємно. Бюроа машиністка — це алебильна
черковна миш, що мусить у боротьбі за
існування годуватись окрощками і пере-
гризати стін урядів, щоб дістатись до
них. Та це одностороннє, що найсвідомі-
ніше сипорять по урядових, переважних
паперах і від якої зубів заленить дола не-
одної справи. Скромна миш, добре підго-
лована, стає згодом небезпечною кіткою
і починає гратись із лєвом, що попадає у
підкладену нею сітку. Як бюровий і са-
лоновий лєв находити виколонення зава-
ки цьому маленькому хижаків — про це
оповідає легко та дотепно комедія Федо-
ра. П-на Зваїцька, яка грала головну ро-
лю, була така приваблива, що ніхто не
сумівався ні на мить в її перемогу. Такса-
мо інші виконавці, зокрема п. Шиманський,
аналізалися якнайкраще зі свого завдання.

Міський Театр Новин: Виступи варшав-
ського літ.-художнього театру „Qui pro
quo“.

Солоні ціни не відстрашили львівської
публіки від солоних і перчених лєтєв
одного із найкращих кабаре-театрів
в Європі. Театр перелазив поза береги

моя програма, що лєвни могла виступити
у рамках одного вечора, повного реготу.
Кожна точка передумана, викінчена, ошлі-
фована, по-мистецькому і кожна ішла,
щоб дати відпочити після попередньої но-
вою несподіванкою, темною, музичною, по-
ясом. А все робить вражіння легкої, не-
винушеної імпровізації, немов анекдоти,
кадані в салоні за чаше, у мягких фотє-
лах, серед легкої, привабливої гутїрки.

Дотеп театру „Qui pro Quo“ ніколи не
розрахований на дешевий ефект бездум-
ної публіки, що висолопнєтє зник, коли
його нахвилю й показати. Нема в ньому
нічого з шинкової грубости або ширкової
блязюковатости. Це дотеп, що промовляє
до інтелектуальної людини, яка поза гроу
слів і коміаном ситуації находити нові
думки, нові перспективи погляду на власні
слабости і слабости своїх ближніх. Навіть
жартя, що наведе румянець на лиця інсти-
тутин або старої панни, мають свою со-
роматність добре виколоненої людини, що
воле неясний нюхне від ясної грубости.

Актори почувають себе на сцені саовід-
ніше та природніше, ніж ми в себе в хаті.
Балєв у „Лєтучій Миш“ не має талано-
вистих, а парискі кабаре-ти не мають бо-
гатишї та кращої програми. М. Руд.

Зі спортивного життя.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ 4:1 (1:1).

УКРАЇНА II. — СВІТЕЗЬ II. 7:1 (4:1).

Обі дружини України перемогли дово-
лі легко свого противника, при чому при
більшому шасті жєнілі обох амагань міг
бути і двоциферний. Не треба думати,
що Україна мала надто слабого против-
ника. Навішми — Світезь є дружиною
досить сильною й амбітною, але тохрі-
но вола без сумніву на цілу півню сла-
бша від української дружини. В Україні
надно чимраз краще вігранки, доволі
преднаме подавання м'яча і старт до ньо-
го та шандий біг. Свідно й амбіцію у
поодиноких гравцв, хоч одному чи дру-
гому з них ще багато татв бракує до
того, щоб їх назвати вповні виколонє-
ми й повними змагунами. Гра була ве-
дена в дуже швидкому темпі і доволі
„Фєр“, особливо в боку України, при чо-
му глядачі, що вібралися в числі до 300,
мали немало емоцій. Своєю грою Укра-
їна поділила на Замаретинів і навіштра-
ше вражіння.

ВІСЛА — ЧОРНІ 8:3 (4:0).

Красні ситїєкові змагання за українське
містєцтво в Коломні.

Для пропаганди спорту робить добре
Український Спортивний Союз, що краєві

змагання починає переносити теж з біль-
ші осередки на провінції, де живіше роз-
вивається спортове життя. В дніх 6. до 8.
липня п. р. в дорученні Українського Спор-
тового Союзу узладкує Спортова Секція
„Сокола“ в Коломні на токах УПТ. Красні
ситїєкові змагання за українське містє-
цтво з такою програмою: 1) гра поод. панів,
2) гра поод. панів. 3) гра поод. панів. 4) гра
поод. панів. 5) гра мішана. Зголошеня від
львовия приймєє дир. В. Палїв — кнїгар-
ня Шевченка; всі інші мають слати зголо-
шеня найдальше до 5-го липня, 7-ма год.
вечером, на адресу: проф. П. Франко, Ко-
ломия, вул. Холодєвських 32. Влискоє 2
зол. від поод. гри, 2 зол. від поод. гри.
Змагання заповідаються дуже гарно. Із
львівського ЛКС, як нас інформують, уже
зголошенося 12 змагунів. Початок змагань
у п'ятницю, 6. липня, в год. 9 рано на то-
ках УПТ, які спеціально на змагання вже
перебудовуються.

Україна—Лєхїя.

Резанкові змагання між цими дружи-
нами за містєцтво А-класи відбудуться в ве-
дїлю 1. липня п. р. на площі Сокола-Бать-
ка. Початок в год. 11. передпол. Це остан-
ні змагання нашої дружини в цьому сезо-
ні, тому сподїємось, що вона не заведе на-
дїй української публіки і закінчить їх по-
бїдно. Попередять товариські змагання У-
країна II. — Лєхїя II. в год. 9.30. Апелю-
ємо до української публіки, щоб захову-
вала ся гідно і не давала притоки нашим
противникам до протєстів і скарг.

Біржа.

Гроші.

Американський долєр 8:67:50—8:68:00
канадський долєр 8:61:50—8:62:00, чєська
корона 0:26:33—0:26:66, австрійський ші-
лінг 1:25:50—1:26:00, румунська лєа 0:05:50
—0:05:75, французський франк 0:35:00—
0:35:15, швейцарський франк 1:71:50—
1:72:00, фунт стерлінгів 33:40:00—33:70:00,
радянський червїєць 25:00—25:50.

Золото: 20 корєн 36:50:00—36:50:00,
20 франків 33:50:00—34:50:00, 20 лїєнєльнх
корєн 42:50:00—42:70:00, 10 російських
рублів 47:00:00—47:50:00.

Срібло: Австрійська корона 0:68:00
—0:68:50, 5 австрійських корєн 3:50:00—
3:60:00, австрійський флєорєн 1:75:00—
1:80:00, російський рубєль 2:00:00—3:00:00,
комїєки за рубєль 1:45:00—1:50:00.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Т-ва „Українська Студентська
Громада в Кракові“ подає отрим до
відомо, що подання є прийняті на Сту-
дїю фізичного вправлення Ягїйлонського
Університету в Кракові належить впо-

Під озимину сїйте СУПЕРФОСФАТ

16 і 18 прц.

а будете мати добрі урожаї. Замовляйте вчасно
— гарантований товар зі знаком „СУПЕР“

через свої кооперативи — в Союзі
„Przemysł Superfosfatowy“

2505 Warszawa, Kredytowa 4. 2-6

А. ПЯСЕЦКІ С. А. КРАКІВ

ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

порукає безконкуренційно, у великій виборі роди чоколяди сметанкової, молочної, лесерої і до варення як також чоколяди, кармеліки і пукри. — Не шумно рекламою, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гарячій чистих сировини, хочемо здобувати признання найліпших кругів, одночасно числячи найпристурніші ціни. 37-5

Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

святи до дня 5-го липня і від 1. до 15. вересня п. р. до Дирекції (Студіюм) вишкола фізичного Ягайлонського Університету" Краків, вул. Любіч ч. 42, "Заклад гігієни" долачуючи метрику, свідоцтво зрілості (середньої загально-образованої школи), ескет доказів фізичної справності (з обсягу рухавки, спорту, приналежності до Пласту (т. н.), сирісциліт вітас і звичку з точкою адресою. — Успішним приймається на Студію с підковити здоровля. Перед приплатом мусять кандидат (ти) підлягати оглядинам лікарів Студії. Число місць обмежене. Першештаб мати-муть ті кандидати які вже розпочали університетські студії, мають лінійні свідоцтва зрілості і мають вже фізичну справність набути попередніми виправами. Абсолютні повного 3-літнього курсу матимуть право по заохоченню відповідних іспитів та наукової праці до осягнення університетського степеня магістра фізичного виконання. З упрощеного 3-літнього курсу будуть могли користатися студенти філософії, які візьмуть фізичне виконання як побічний предмет. — При внесенні поданих падежить повідомити Вислі Т-на "Українська Студентська Громада в Кракові" для пороблення ескетів-заявок заходів. — За Вислі: Ол. Гайдукович, голова, М. Бажаєвський, секретар. 2-2

Українська Господарська Академія в Чехословацькій Республіці відкриває виш студентів на перший курс 1928/29 академічного року на факультеті: Агрономічно-Лісовий, відділи Агрономічний та Лісовий, Інженерний, відділи Гідротехнічний та Хеміко-Технологічний, Економічно-Кооперативний, відділи Економічний, Кооперативний та Статистичний. В студентів Академії приймається осіб, що мають закінчену середню освіту. Курс навчання чотирохрічний по програмі вишних технічних шкіл Навчання і складання іспитів — безплатне. Особи, що закінчили Академію, одержують титул інженера відповідного фаху. Прохання про впис, разом з документами подаються на ім'я Ректора Академії на адресу канцелярії Академії. Канцелярія Академії викладає програми і проспекти бажаних безплатно. Адреса: Ceskoslovensko, Pochebrady, Ukrajinská hospodářská akademie. 2537 2-2

З Товариства "Медична Громада" у Львові. Інформація для бажаних студіювати лікарські науки на львівському університеті. — Лікарські науки на львівському університеті тривають 5-літ і 3 місяці, то значить 16 тримісств, так що хто пічне студії в році апад. 1928/29, то може скінчити в найкращому випадку в грудні 1933 р., не втворюючи в це час потрібного на лінійні іспити. Після найповнішого систему лікарських студій, який з пни роком академічним входить в шпител, здається річний іспит при кінці першого року (3 предмети) і при кінці другого року (3 предмети). Проти здається при одержанню абсолютної лікарської наук в тому випадку після грудня 1933 р. — З огляду на обмежене число повинників, рефектувати можуть на приплаті сини лікарів, ті, що здали іспит зрілості з дуже добрим поступком а що найменше з добрим. — Товариші, що бажать студіювати на львівській університеті лікарських наук, в усіх справах звертаються до Товариства "Медична Громада" на руки секретаря тов. Кушніра Романа Юзефа р. Тушова. Ті Товариші найліпше до серпня подають свої точні адреси, віт, та з ними поступово одержувати іспит зрілості. Рівночасно заучувати почтові записки на відповіді і доповідні інформації. — Про час вписів на такові річні іспити до ви си і про вишоту університетських оплат повідомляється в серпні п. р. — Подається до відомо, що від 1-10 вересня п. р. в домі "Медична Громада" вул. Сувійського ч. 21. Будуть від год 10-00 до 1-00 перед полуднем дискурси. 1. І. І. IX. том Остап. 2. І. І. IX. том Юзеф. 6. 7. 8. і 10 том. Гідеши. — За Вислі: Савно Ярослав п. р. голова, Кушнір Роман п. р. секретар.

Присилайте передплату!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПЕРЕД СЕЗОНОМ вишоточу кожний паш у наймодніші десні за зол. 25 замість за зол. 40. — Водяська, ул. Собієвського ч. 12. Тел. 17-04. 2480 6) 4-1

ФОРТЕП'ЯНИ - ПЛІННА від 1000 зол. — на дотримі сплати порукає "Монюшко" Зіжорівна 10. 2565 2-3

ВЖЕ ВИПІЛІЛИ Недільні Проповіді о. Юрія Кміта, пароха в Чайковичах (почта: Pohorce ad Rudky). Й продаються по 9 золотих. Для Америки 2 долари. 2593 1-4

Премія 200.000 зол. в зол. 50.000 зол. в зол.

4% ПОЗИЧКА ІНВЕСТИЦІЙНА.

Вже приймаємо замовлення на 4% інвестиційну позичку за готівку або в ратах за вплатаю тільки 10 зол.

Земельний Банк Гіпотечний АГЕНЦІЯ

Львів, вул. Ягайлонська 8.

МІДНІ бранзолетки, також інші біжутерію порукає дешево Домбровські-Розважівські, Львів (Готель Моржа), Тел. 27-29. 2481 2-2

КОСІР, пансіонат п. Лукашевської, порукає покої в першорядним удержанням. Приймає гості доходячі на ціло удержання, як також на обіді і вечері. 2384 6-6

ДО ЗАМІНИ дуже добра вигідна парохів — містечко, станція і пр. в місті, баня, одна перша хата добра, мурована, нові будинки — на відповідну на підірю. — Зголосення до Адміністрації "Діло" під "Містечко". 2387 1-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десятих літ з найліпшої сторони відома фірма Іван Зельтенрайх. Львів, па. Малийська ч. 3. 3 96-2

ЗНИЖКА ШН. Від нині до дня 13. липня 1928 р. виконую кожну суму на зол. 30 замість на зол. 50. — Водяська, Собієвського ч. 12. Тел. 17-04. 2480 а) 4-4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Д-Р М. ВАХНЯНИН

ординос в Карльсбаді

дім "Wied" Mühlbrunnstrasse 9.

2119 Тел. 19-91. 9-11

Спеціаліст недуг легінів, серця і молуна

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 45.

2353 Перевіщення Рентгеном. 23-24

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. н. Скарпіннями хитуючихся зубів, пилькування і вишкарплення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і водоті після американської системи. Пациєнти з провінції полагоджуються в найкращому часі. П.Т. Урядовим і студентам значна збавка. Полемі в справах. 10-10

КАЛОТРИХ

одноразовий пензль з латексним середнім промислом і на поріст волосся. Kalotrix усуває поріст, скріплює лубушки, одержує вишкарплення волосся, дає волосся буйний поріст. Kalotrix сприяє новій волі поріст, о скільки випадає це відбувається. Kalotrix при довшім уживанню привертє синюю волоссям бодя і части природну барву. Ціна флашочка 4 зол. Виснає о. Д-р Т. Вергун в Совазі. 2592 1-1

У Львові можна лістати у фізієра КУРЦА, вул. Руська 20.

"ФОСФОР"

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ь В І В

БАТОРІЯ 32 Тел. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кісткні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонієві. РЕФОРМФОСФАТИ: кісткні і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!! ТОМАСИНИ: "Columeta", — "Зоря" і інші як краєві так і закордонні. СОЛИ потасові і КАЛІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хорковська) амонієва. САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амонієвий і амонієво-палене і мелене (57% CaO) — будвельне вапно. ФОСФОРІТИ палені і мелені (CaO) з розп. P₂O₅.

Тягарові Самоходи PRAGA 1.2.3.6. тонові

фабрично каросовані стало на складі. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ: 2521 3-3

Львів, Ягайлонська 7. Тел. 305.

Державний Банк Рільничий ВІДДІЛ У ЛЬВОВІ

вул. Пілсудського ч. 25. Телефонні 42-36, 42-70.

дає на догідних умовах кредити:

В ШТУЧНИХ ПОГНОЯХ

по оригінальних фабричних цінах.

Кредит можуть дістати кооперативи та громадські установи.

Рільники (в групах найменше по 4 особи) можуть старатися за погноєвий кредит, на скільки на їх терені нема кооперативної організації.

За всякими інформаціями треба звертатися листовно до ДЕРЖАВНОГО БАНКУ РІЛЬНИЧОГО. 2532 3-3

Спеціаліст шпінних і венеричних недуг д-р І. Мунд 6. сек. шпит. від 1-го лінійського ординує від 8-9 і від 2-6, у неділі від 9-1 Львів, вул. Асінська 1, ріг вул. Пілсудського 2388 6) (Пальської) Телефон 48-01. 1-1

КАНДИДАТИ на ШОФЕРІВ

звідкують КУРСИ на САМОХОДОВІ Ім. Олександра Юргов Львів, вул. Коперника 54.

"Олє" траншевої реміні з перекопастею машиною, що це с най іпша і най іпша школа шоферів в Галичині. Оплата ратами. Полемі неможливі. Вписи щоденно. Інформації і програми узяте Улєва Курськ. — Саліт, виплати, вартості і гарні на місці. — Замовувати можна цілий день. 1-1

Виділ Тов. "Український Інститут для дівчат в Перемишлі"

приймає на шкільний рік 1928/29 130 учениць до інституту. Місячна оплата за удержання вноситься 90 зол., за ужиття інвентара платиться одворазово 30 зол. Інститут удержує приватну жіночу гімназію гуманістичного типу, а-а має повні права державних шкіл; оплата за науку вноситься 30 зол. місячно. Прохання о приплаті до Інституту приймає Управа Інституту (вул. Татарська ч. 4) до дня 20. липня.

Мих. Демчук управитель Інституту. 2571 3-3

НА РАТИ І ЗА ГОТІВКУ! МЕБЛІ всякого рода, також отаплив, ванашки, склади і поліві ліжка, сальонові гарнітури палати і матеріали найдешевше в "Доротеум". 2588 а) 1-

НАИБЫЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, вул. СІВЕЦЬКА ч. 18. В ПЕРЕМІШЛІ вул. КРАСІЦЬКОГО ч. 63

відливає на замовлення дзвони гармонійні в подинки, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важніших запитаннях прохастесь письма до нас висилати і рекомендовано.

2525 2-52

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шани. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Рукописів не повертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 70 ч. к., Румунії 150
лєй, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зима адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Обезпечуйте своє життя і
життя своїх родин виключно
в Товаристві

„КАРПАТІЯ“

2308a) Львів, Руска 18.

На тихі села.

Львів, 1. липня 1928.

Перед двома днями скінчився шкільний рік у всенародніх і середніх школах, а вчора почали опорожнюватися й викладові салі високих шкіл. З тісних шкільних будинків, із задурлимих міст перетомлена молодь розлідається по селах і хуторах, на вільні простори, на ясні зорі, на тихі води, на „мир хрещений“.

На двомісячний протяз часу молодь виривається з тісних рамок сучасної школи, додаймо — польської школи, яка для української молоді є чимсь посереднім між школою і казармою, і то часто навіть школа з українською викладовою мовою. На протязі двох місяців наша молодь заживе іншим, відмінним життям під рідною стріхою, в сімейному колі, в рідних селах між своїм народом.

Час вакацій є частинним переломом, є виходом з одного середовища, з одного світа і входом в другий, зі світа нашої або й зовсім чужого у світ власний, від якого сучасна школа під Польщею відриває нашу молодь. І цей перелом, що є одночасно поворотом, наводить на нас низку рефлексій на тему школи і молоді, школи і громадянства, взаємовідносин між поколіннями. Перед нами настигливо вириваються питання: Чим є сучасна польська і півпольська школа для нашої молоді, що вона їй дає і що від неї забирає? Чи та школа є життєва, творча, чи навпаки обмежена й мертва? Яке покоління продукує нам та кузня освіти і науки? Наше чи чуже, а що найменше відчужене? Якими ідеями перенята наша молодь та якими ідеалами вона живе? Чи існує нерозривний зв'язок, розуміється, прогресивно-еволюційний між молодим і наймолодшим поколінням з одного боку і середнім та старшим з другого?

Таких питань можна уставити довгі, предовгі коломни, але відповісти — призвемося до цього — на них важко. Бо — правду кажучи — між старшим і молодшим поколінням зв'язок дуже слабкий. Ми нинішньої молоді не знаємо як слід, а вона не знає, а деколи й не хоче знати нас. Знову ж наші педагоги, які вже — так сказати — з уряду стоять близько молоді рідко коли забирають голос в цій переважній справі.

Батьки і діти та ріжниця в їх світогляді, в розумінні життя й його маніфестацій — це явища природні. Навіть булоб неприродно і незгідно з ходом життєвої еволюції, колиб діти невідлучно наслідували батьків. Однак контакт між ними все є колючий і невідлучно потрібний. Тим часом у нас ані старше покоління не цікавиться молоддю, ані молодь життям старшого покоління. Часами тільки принагідно чуємо нарікання на молоді або якесь завадіячково-зневажливе відношення до старших при одночасній атрофії громадянського нерву у молоді.

Колиж старше покоління занате

своїми біжучими клопатами й боротьбою за злиденне існування, мало уваги присвячує молоді, коли воно її майже не знає, а тимсамим і не має на неї майже ніякого впливу, то під якими впливами, під сонцем яких морально-духових промінів виростає та молодь, що прийде по нас до рішучого голосу в громадському житті? Бож прецінь молодь не творить свого, герметично замкнутого світа, тільки мусить сприймати якісь ідеї, мусить піддаватися якимсь впливам.

Будьмо щирі і скажімо собі правду, що ми не відчуваємо співучастя молоді в нашому житті. Перед війною (в 1912 р.) всіх українських студентів у цілій Австрії разом з теологами було 1.200 душ. Було розв'язало студентське життя, йшли змагання між молоддю всяких напрямків і світоглядів з одного боку та молоддю і старшим громадянством з другого. Громадянство намагалось впливати на студентство, але й не меншим, як не більшим, був вплив молоді на цілість громадського життя в ділянці освітньо-культурній і політичній. Тепер у Польщі маємо разом з теологами до 3.500 студентів, а в цілій Європі (поза межами Радянщини) до 5.000 студентів, себто в Польщі майже три рази більше, як перед війною в Австрії, а чотири рази більше на території середньої Європи, як було перед війною. А праця і вплив тієї молоді навіть не є третинною чи четвертиною праці і впливу на громадське життя передвоєнного студентства. Що більше! Організація українського студентства обертається в дуже вузьких і тісних рамках (прожиточно-економічні справи) і майже не виявляє тенденції вийти поза них. Не говоримо вже про освітньо-культурну й громадянсько-політичну діяльність, але нпр. львівське студентство не має навіть власного хору, хоч у львівських високих школах студіює до 2.000 студентів і студенток. Про старші річниць середньо-шкільників, яких кількість майже подвоїлася у порівнянні з передвоєнним часом, навіть не говоримо. А коли й доходити до нас які чутки про життя-буття молоді, про її думи і іррі, то з них часто пробиваються нотки, які рідко сповнюють нас радішами. Молодь не лише не підготовляється до життя (це вже не її вина, а вина школи і старшого громадянства), не лише не цікавиться новими проблемами, не лише нехтує інтелектуально-духовими справами,

але часто й не вміє поправно висловлюватися по українськи. Молодь, особливо жіноча, залюбки говорить латинським українсько-польським воляпиком.

Не будемо тут розглядати всіх порушень квестій, бо не вважаємо себе повні компетентними. Та й місця в нас обмаль. Закінчення шкільного року використовуємо для того, щоб звернути увагу громадянства на школу і молоді, на проблему виховання й росту молодого українського покоління. Без сумніву, коли є яка ненормальність в тому всьому, то це не вина молоді, тільки обопільна: старшого громадянства і молоді (думаємо про старшу молоді) і того третього чинника, якому на ім'я: незалежний від нас обставини. Фактом є, що ми живемо на переломі. І коли він, той перелом, та грань двох світів, — того, що згорів у полоні війни й післявоєнних потрясень — і того, що у важких болях переходить кристалізаційний процес, — так заваготів на нашому громадянстві, то тим більше він мусів заваготити на молоді.

Але пора вийти зі стану апатії й пасивізму, пора спільними зусиллями кувати нове життя. А в тому новому житті найважливішим і найціннішим капіталом є людський капітал, а в ньому молодь: надія й будучина нації.

Молодь вертає до різних хат, з гамірних міст на тихі села. Нехай же вона час відпочинку обіднає з коначною контемплациєю. Нехай призадумается над різними актуальними питаннями, нехай не відтгається від громадського життя, головню освітнього. Нехай студіює життя, нехай зблизиться до народу, нехай із зацікавленням підходить до народу, до його бажань, потреб і змагань, нехай зіллється з ним в одно нерозривне ціле, нехай вже сьогодні вчиться працювати, бо „праця єдина з недолі нас вилуче“. А ви батьки, не відвертайтеся від молоді, не відноситься байдужно до неї, прислухуйтеся до її думок, старайтеся її зрозуміти, справляйте її схилення, винищуйте всякі шкідливі, наносні впливи, виривайте недолідності і закидуйте ту прірву, яка повстає між Вчора і Нині, а яка при нашій байдужності може бути пропастью.

Бажаючи нашої молоді гарного, оздоровлюючого відпочинку, бажаємо їй одночасно швидко перейти крізу перелому і ступити на шлях відродження, що буде одночасно нашим всенароднім відродженням.

Українське учительство в сучасний момент.

На передодні Загального Збору „Взаємної Помочі“.

В органі „Взаємної Помочі Українського Учительства“ („Учительське Слово“, ч. 7.—8.) появилася характеристична стаття „Наші досягнення в світлі фактів і цифр“. Підзаголовки: „Програмова стаття перед Загальним Збором ч. VII. 1928“. В статті м. ін. сказано:

„Більшість пламенних закликів організаціїного проволу, — тих, що йдуть на безпосередню інгоду самому учительству, і тих, що мають слугувати народою, відбиваються від насової інертності вчительства несов від твердого граніту. Так було зі всіма закликами до масової суспільної праці, так сталося в закликом до активної участі у виборчій акції, так є нині з закликом до організації матеріальної взаємодопомоги в ділянці посмертного фонду і так само й далі готово бути зі всіма по-

чинаннями для добра вчительства або цілого народу“.

Наведені гірші слова вілюстровано цифрами і фактами з внутрішньо-організаційного життя учительства і з участі його в культурно-освітній економічній та політичній діяльності національного життя.

Автор статті остерігає:

„Нам не вільно обдурювати себе дальше тріскучою автореклямою та самоорізаном у той час, коли поза плечима припівнятих членів та небогатих ідеалів одинокі сорти і тисячі українських учителів жмуться розпорошено та пасивно прихилившись до молодішніх зусиль ідейних та акційних членів організації. Вони сьмі, ведучи життя в бездіяльності і в безшкільності, зникають своїм моральним

Понеділок, 2. липня 1928, год. 8. веч

саяя ім. ЛИСЕНКА

ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ

Галактіона Чіпки і Ле-Ле

2359

2—9

розкладом ідейнішого оточення і безчестятею достоянню іня народнього учителя“.

Учительство не є нічим. Вся наша урядницька інтелігенція переживає крізу, давно перестала відігравати провідну роль в житті народу. А всеж де життя куди повніше, куди буйніше, як було перед війною. Голозний татар організаційних змагань на всіх царках національного життя пересунули на плечі нових людей, незалежних від держави, тісно зв'язаних виключно з розбудовою тої чи іншої національної установи. Ясна річ: чим сильнішою буде організаційна сіть усіх ділянок нашого національного життя, тим менішим буде положення урядницької інтелігенції. Покищо зана вона на ласку й неласку уряду. Перед кількома роками в залиційському політі мав місце випадок, що учителя перенесли „за вигляду службових“ — за оснування церковного хору... Чи на такі вибрики дозволя собі шкільна влада, знаючи, що вони найдуть масовий відгомін?

Українське учительство мусить собі доклади засувати свою роль в змаганнях нації в сучасних умовах. На нашу думку поруч своєї місї в школі воно мусить в першу чергу тісно зв'язатися з культурно-освітньою та економічною розбудовою життя нації.

На жаль, теперішній провід учительства не числявся з крізою, яку переживає наша урядницька інтелігенція і своєю енергією викладовував в останні часи головним чином на боротьбу з вітраками, змовляючи в учительство, що найважливішою справою для поправки його долі є переформування якнайбільше учительських кандидатів до польського союму. Бож годі інакше назвати, як боротьбою з вітраками, кампанію, розведену в „Учительському Слові“ проти Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Об'єднання в зв'язку з виборами. Кілька слів у відповіль на випаді „Учительського Слова“.

В теперішній Парламентарній Репрезентації є всього двох послів-державних службовців, а саме: п. Д. Великанович (нар. учитель) і п-і М. Рудницька (учителька семінарія). Економія сил диктувала не втягати до Парла. Репрезентації більшу кількість державних урядовців. Бо польський союм — це не австрійський парламент, а роль нашої Репрезентації в ньому зовсім іншій, як колиш роль галицької репрезентації у віденському парламенті. Нападючи на УНДО в „Учит. Слові“, провід учительства чомусь підкреслював, мовляв — учительство має тільки одного представника в Парла. Репрезентації, а саме: пос. Великановича. Пос. І. Ліщинського дотеперішні керівники „Взаємної Помочі“ чомусь не хочуть улажати учителем. Хоч пос. Ліщинський, в 1920 р. кооптований до Народнього Комітету як учитель, (а опісля вибраний на Народніх Зіборах) з дозволу партії переводив відповільно організації учительства, багато труду (і грошей) зложив у розбудову „Взаємної Помочі“ та її агенд. був (і є!) референтом народнього шкільництва в ексекутиві партії, заснував пресу статті про мартирологію українського учительства, збирав матеріали для меморіалів до Союзу Народів і т. д. Тепер він є очем керівників „Взаємної Помочі“ перестав чомусь бути учителем (або кавтованим)...

І ще озно. Об'єднання не робить ріжниць між учителем народнім і середнім шкль. Один і другий є для нього педагогом. Так

раджу Вам, не заважаєте на того не-
безпечного динотизера.

...Тоді пишу поезії, бо мушу, бо чути,
що не можу інакше...

Писати поезії — гріх невеликий, але Ви
кажете: мушу. Гм? Хіба пишите на за-
мовлення по 10 сотиків за рядок? Я при-
найменше не знаю іншого мусу. Кажете:
Не можу інакше. Дивно! Малює сині очі
і такий нахил до ліричних мрій?!

...Прому Вас дуже зацікавить мені якийсь
любимий віршик, але по польськи, бо я
обіцяла написати товаришці п. Зосі в аль-
бом. Хотіла б щось оригінального, а сама
по польськи вірши не пишу...

Ваше бажання співало між іншим мою
ніжність. Я намаючись неміло, бо по
польськи пишу ще тяжче, як по україн-
ськи. Але радію, що можу так аволити
вашу волю. Думаю, буде туди надаватися,
бо сам нерідко писав по альбонах. Початок
можливо слабкий, але зате дуже щастливе за-
кінчення.

Ось він:

Wyśla Zosia na brzeg rzeki
I wesoło sobie splewa.
W tem nadlata Tatara dziki
(do lasu ją potawa)

Czego Ci z całego serca duszy
kochająca Cię

X.

Не робіть собі нічого з того, що є
„гзкуі“ і „potawa“. Це викликає потре-
бою риму, а в мові сучасних геніїв назива-
ється воно: Iscentia poetica.

Здоровля сердечно
Галактион Чіпка.

НОВИНКИ

— Нашим читачам до відома. Від най-
ближчого числа виходитиме „Діло“ ко-
жого дня в 8 год. рано.

— Висно до „Маслосоюзу“. „Маслосоюз“
розростається так швидко, що навіть ало-
ді хотіли би при цьому підправити свої
фінаенси. Втора, не перший зростом раз,
півніські підприємці відідали м'ясо для
„Маслосоюзу“ на вул. Костюшка 1 а і
роздали першу вагу, де знайшли тільки
папери. Опісля передірали другу, де
лежали гроші. Все йшло як по маслі, але
хтось із сподован і вони втікли, заважа-
ючи, адже для альбому поліції, сід-
ни своїх пальців.

— Особисті вісти. Дня 28. 6. 1928 від-
булася промоція на доктора медицини
Михася Степаня з Підгородя, пов.
Рогатина, у Масариковому Університеті
в Берлі Мор.

— Український двотижневик французь-
кою мовою в Парижі почав виходити 9-го
червня п. а. „L'Ukrainien Nouvelle“ („Нова
Україна“). Це двотижневик радіофіль-
ський; хто його редагує і хто є відпові-
дальним редактором, у цьому не зава-
чено. 6 на 4 сторінок малого формату,
згадені без журналістичного хвату, зо-
соби не в дусі тих чужинців, для яких
вони призначені. Статті або заводні або
сухі, валеріанові фактичний мате-
ріал, і то писаний нелітературною фран-
цузькою.

— Вечір славянської пісні органі-
зували у Варшаві білоруські діти під
пробовом дир. білоруської гімназії Пав-
ловця. У програму входили пісні росій-
ські, українські, польські та білоруські
й викладав композитор К. Галковский,
літотворений хором і солістами. Вечір
мав великий успіх.

— У школі червоні гірші. В Лодзі 16-
літній учень торговельної школи Ян Мі-
тшин, діставши зле свідчення, отримав
кізку реалів із револьвера до вчителів,
але її не влучив. Вчителька дістала пер-
вовий штур.

— Львівська хроніка. Львівський трет-
тій сенат засудив на 2 міс. в'язниці за
вбивство дитини 19-літню Адафію Май-
дан з добродійного прохту. — 33-літня Ма-
рія Шалют у першому розстрілі вини-
ла денатурний спирт.

— Спосіб на домашні млюпти. Леон
Шварцман прийняв до поліційного комі-
саріату у Львові і заявив, що на вул. Гер-
мана напад на нього бандити та огра-
били із грошей. Коли в допиті його при-
тискали до стін щодо подробиць напа-
ду, він признався, що все це його видум-
ка під впливом капських нервів. Його
капські нерви є під впливом домашніх
авантур, а ці авантури під впливом кап-
ських фінансів. Цікаво, як це добродій
Шварцман уявляв собі, що як його до-
нос до поліції впливають до його кишечі
гроші?

— Річні вістки. На півдні Англії холо-
до; у районі Фолькстона шав сніг. —

На німецькій частині Шлезвіга арешту-
вали кількох данських офіцерів, що зро-
били прогулянку. Данський посол у Бер-
ліні заявив протест. — Вольфганг Ко-
роль в міжвою вийшов до Конго. — Есо-
лайзер Відгальм запрохав до Дора де-
тунки, що на „Бремсе“ їхали до Амери-
ки: Келл, Гунельфельд та Фіцморіс; у
перших днях липня він організує в їх-
ню честь свята. — За 1927 р. відідало
Англія 148.732 американських туристів.
— В одного малайя з Пенанга знайшли
скрипку Огтадіваріуса, з підписом мис-
ця; скрипка має величезну вартість.

— Ренорди. Кількадесят париських
стрижів організували конкурс на ти-
тул „маестра“. Кандидати в цих змага-
ннях свого мистецтва мали взяти живо-
чу голову, засушити волосся електрич-
но і зробити зачіску. Ренорд побив фри-
зю Поль Жанті, пробивши це все пре-
гарно за 16 мін. 23 секунд. Скільки ж ча-
су треба на таке причешування жіночої
голови звичайному майстрові! — У но-
вій виборчій філмі „Чоловік, що смі-
ється“ головну роль грає приборканий
вож. Цей вождь діставав підчас знамо-
чої філми 2000 золотих тижнево. — Ан-
глійське кіноне товариство робило аним-
ки історичної філми в Гамбурзі. У ній
лицарі ордену св. Іоана приволовають
до втечі пілігримів, завоювання Шотлан-
дії. Бій, як казав сценарій, мав тривати
тільки годину. Статисти так захопились
своїми ролями, що гри не можна було
припинити. На полі битви було 30 дію-
чих ранених.

— Жарту природи і людей. Милулого
тільки більшість містечко Носен Ле
Вом бачило єдине в своєму роді свята,
що трапляється раз на кількасот літ.
Був це шлюб трьох сестер Ворманс,
трійняток: Філомени, Марії та Діонефії.
Всі три „дівки молоді“ були до себе
так подібні, що їх муні ледя відрізня-
ли їх від себе. Ці сестри мають ще 12
братів і сестер.

— Сучасний посол. Вибірні франц. міс-
та Босе ринили випустити бенкетом
свого нового посла Жана Ерара. Тимча-
сом у день призначення на бенкет, па-
ламент радів над законопроектом про
стабілізацію. Якже зробити? Ерар ви-
шов із цього клопоту в чистоту. До полу-
ди сніду у парламенті. Потім поїхав ав-
том на летунський майдан за Париж і
літаком полетів до Босе, де злетів яви-
тися на німець бенкету. Виголосив ко-
ротку промову, випив чарку шампансь-
кого і в 3 год. новол. завою сніду у Бур-
бонській палаті.

— Парк замість цвинтаря. Московсь-
кий совет — пише „Вечерня Москва“ —
проектую замістити Александрівський цви-
нтар і занести на його території великий
природний парк на 15 десятин. Кра-
дичі мерців, що спочивають там, змо-
жуть спадати звали, чи хотять, щоб
зберігати могили їхніх близьких. Ті моги-
ли, щодо яких не були ніяких заяв, зрі-
няють із землем.

— Московський червоні цварають. Мос-
ковський „совет“ рішив знизити цього
року такі старі будівлі: першу і дівчи-
нню св. Миколая, дівчиною і „трапез-
ну“ Олександрівського монастиря, дівчиною
Казанського собору, дівчиною Власів-
ської церкви, Ладомську каплицю,
дів каплиці на Сокольніках, церкву Па-
раскеї, Петрівку і першу Троїць Святі-
телів. Як на один рік — то хіба довго!

— Норушка англійська традиція. Бу-
лий предсидня аґт. палати т. ж. спі-
кер, Уїлліам, відмовився „з особистих
причин“ від почесної дорони, призначеної
йому королю. Це відбувалося загальною
англійською опінією. Від 1789 р. панує в
Англії традиція, що кожний „спікер“, ко-
ли покидає становище в парламенті, стає
„пером британської імперії“. За 150 літ
із 11 спікерів двоє, коли пішли за пенсією,
дістали титул барона, а деякі титул ві-
конта, а коли довідався про його
відмову, доручив прем'єр-міністру Боудліно-
ві, щоб він представив у Палаті проєкт ви-
значити Уїлліаму досмертну пенсію 4000
фунтів. Ця пенсія корисніша для нього,
ніж плата зазана з його дотеперішнім
становищем. Одержуючи 5000 фунт. плати
він мусів утримувати у Вестмінстер-
ській палаті 50 кімнат, 10 дьонів і ве-
лике господарство. Річно мусів давати
8 офіціальних обідів і два рави з ти-
сячєю гостей і на власний рахунок при-
мати частях гостей із чужини.

Всі українські діти до української шко-
ли! — Хто минає рідну школу і посилас
дитину до чужої школи, той ворог сво-
єї дитини й української нації!

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:57:50—8:58:00
канадський долар 8:51:50—8:52:00, чеська
корона 0:26:33—0:26:66, австрійський ші-
лінг 1:23:50—1:24:00, румунська лея 0:05:50
— 0:05:75, французький франк 0:35:00—
0:35:15, швейцарський франк 1:71:50—
1:72:00, фунт стерлінгів 43:40:00—43:70:00,
радянський червонець 25:00—25:50.

Золото: 20 корон 36:50:00—36:80:00,
20 франків 34:50:00—34:80:00, 20 німецьких
марок 42:40:00—42:70:00, 10 російських
рублів 47:00:00—47:50:00.

Срібло: Австрійська корона 0:68:00
— 0:68:50, 3 австрійських корон 3:50:00—
3:60:00, австрійський фалорел 1:75:00—
1:80:00, російський рубль 3:40:00—3:00:00,
попійан за рубль 1:45:00—1:50:00.

Збіжжя.

Пшениця дівська 53:25—54:25, пшени-
ця селіська 52:00—53:00, жито галіцьке
44:30—45:25, ячмін галіцький броварня-
ний 41:00—42:00, ячмін на млин 41:00—
42:00, ячмін пастинний 35:25—36:25, овес
галіцький 44:25—45:25, кукурудза руму-
нська 42:30—43:00, баробла промислова
0:00—0:00, фасоль біла 65:50—70:00, фас-
оль колірова 48:00—50:00, фасоль краса
60:00—65:00, горох пів-Вікторія 63:00—
68:00, горох північний 52:00—57:00, боби
40:00—41:00, мішанка пастинна в зерні
00:00, нтка 32:00—35:00, сіно солодке кра-
сьє прасоване 14:00—15:00, солом прасо-
вана 5:00—5:25, гречка 46:50—48:50, ячм
71:25—73:25, дубів сінній 21:00—22:00, рі-
пак сінній 71:00—73:00, кука пшенична
40 при. 90:00—90:00, мука пшенична 50
при. 80:00—80:00, мука жита 65 при.
71:00—71:00, грисік кукурудзаний 67:00—
70:00, мука кукурудзана 49:00—51:00, отру-
би житні 28:75—29:25, отруби пшеничні
24:50—25:50, крупи гречані 89:00—91:00
пшени 83:00—87:00, крупи ячмінні 66:00—
68:00, пшеник 64:00—66:00, просо красне
47:00—49:00, макухи льняні 49:00—50:00,
копюшниця красна 520:00—550:00, мак сін-
ний 115:00—125:00, мак сінний 92:00—102:00.
Мішки жовті виробу Складом Варта 1:65
— 1:70, мішки уживані добрі 1:25—1:30.

Дописи.

БОГОРОДЧАНЩИНА. (Пригадав пер-
ред відпустом у „Скиті Манявському“).
Поетамі оспівана, істориком описана
колишня слава монастиря „Манявський
Скит“ (новіт Богородчани), від якого
зарядом були всі монастирі в Галичині
й Буковині, а навіть деякі в Бессарабії,
стала до історії в десь Рідна св. Івана
тисячі-тисячі побожних наших прочан
та шлюбнула красою свого положе-
ня і сентю пам'яттю ботатьох чужинців,
часто аж із заграниччя. У стін „Блаженно-
го каменя“ в Богородчані знаходили
на промні віками освіченою місію по-
божні відпустові лік і полеху на свої
душевні й тілесні рани, а ободження за-
градучі невагодини. Діалоги це не тільки
в часі існування того славного сент-
ського монастиря, але і по його знесенні
царем Росієюм II. 1787 р. В великим
дістномом і громадно збиралася тут в
день 7. липня прочани з наших земель.
Бо це не є якебудь місце, це місце істо-
ричне, де спочивають тіліні останки бо-
городчанський чернц, це місце сховищу перед-
звірною татаром, це місце, де спочи-
ває славний український гетьман Іван
Вигоський зі своєю дружиною! Тому,
що ця наша пам'ятка і з релігійного і з
народного поглядом одна з найцінніших
вказаним відпустів цієї сентю діт
освячений традиційний відпуст з проце-
сійними походами, на чолі бодей із су-
спільними парохій, з торжественними бо-
гослужбовими й відпустними науками.
Це пошукати віри й верности, посту-
лат часу. Тому дооконичне духовенство
повинно відповідно загіти своїх парохі-
я до громадної участі в цьому тра-
диційному святі і само взяти участь,
щоб не постала і ще справді першоряд-
ну релігійну й народно твердню долю
монастиря в Лисинах коло Веретин,
використаного нашими збайлівцями
судомми в свою користь і славу, або не
передіти в руки зарпашського прасо-
слеза, котре в останній роках звернуло
на всі свої бачне око.

БОЛЕХІВЩИНА. (Прогулянка на мо-
гилу Н. Кобрицької. — Почини жіно-

Як назково опалена

одина 2536 9-2

без веснянок!

Це можна опалити тільки через

Лешніцера

масть і мило

випробовані препарати, бонги, проги

ВЕСНЯНОК

і печіноквих плям.

В аптеках і прогудеріях масть, 213, мило
290, — Де йде мило, прямо у фірмі:
Антикар Драні і С-на, Вельско.

чої організації в Болехові). Кругом
„Союзу Українок“ у Стрию під проко-
дом п. радничкої Веселовської укладні
у неділю дня 17. червня п. р. прогулянку
на могилу пок. Н. Кобрицької в Боле-
хові. До участі у відвіданні могили
письменниці запрошено також жіноцтво
з Калуша, Долини й Болехова. Дом пер-
ешкоди цілому планованому святові.
Зложено тільки лічки на могили. По від-
відних могилах зібраних прогулянок і
й українське жіноцтво Болехова в силі
Ерстера, де прочитано два реферати:
1) реферат п. Веселовської „Про зна-
чення Н. Кобрицької“ і п. Стеляху-
ра. По рефератах відбулася коротка
дискусія, на якій рішено приступити до
оснування кружка „Союзу Українок“
у Болехові і зачати акцію в сирні по-
становлення пам'ятника на могилі Н. Ко-
брицької. Могила Кобрицької забута,
на ній нема навіть значимішого де-
решного хреста! Крайня пора, щоб
на ній станув пам'ятник. Це обов'язок
українського жіноцтва. — Болехівський.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Спорт. Т-во „Україна“ до українського
громадянства.

Після вступлення Спорт. Т-ва „Ук-
раїна“ в члени Львівського Окружного Со-
юзу Косакого Мята („Львівські Зайонзек
Острогови Північній“) підняли воро-
жі Товариству чинники негідну кампа-
нію проти нього, не погордаючи при
цього й усіма нашими нападками. Провід
Спорт. Т-ва „Україна“ вважає за відпо-
відне відповісти на ці напади здвоєною
енергією в праці над розвитком Т-ва — в
тій добрій вірі, що розвит і поступ Т-ва
переломить і сінних, що шлях, на який
Т-во вступило, в теперішніх обставинах
одиноким, який веде до ціля, а ціля на-
ша — піднесення українського спорту
до рівня, на якому стоїть усі наші
братів і дальні сусіди. Але тому, що
підступання й напади на Т-во не пере-
подлять, звачаємо за вказане подати
до відома наших сусідів-приятелів
й умови преступлення нашого Т-ва до
ЛЮПН, аби докладно висвітлити цю
справу.

Загально відомо, що після великої вій-
ни зросло серед усіх народів світа вели-
ке замишування до спорту. Цей над міру
вибухний гін до спорту будиться і се-
ред нашої молоді, яка, не маючи своїх
спортових товариств, мислиться зме-
занно до чужих клубів, там знайходить
і пропадає поволі для нас цілком — де-
націоналізується. Всі майже польські
клуби на різних землях мають поважний
відсоток членів-українців, переважно ре-
місничої молоді, в що з них там робить-
ся, бачимо хочби з того, що грають при-
проти „України“, грають найкраще за-
взяно і брутально. Для доказу наведемо,
що оба заклади суддею грачі „Екран“
за брутальну гру проти „України“, Я-
ків і Олейовські (Олійник), є українцями.
Тому нашим завданням мусить бути
творити якнайбільше солідних спорто-
вих товариств, гуртувати в них нашу
ремісничу і підліску молоді, бо що ми
варі без цього елемента — ми мали
вже нагоду переконалися на дуже тлі
давно. Таке завдання має перед собою
і його переводити в життя і Спорт. Т-во
„Україна“. Мало хто знає, скільки енер-
гії, труду і посвяти прийняв, віддати
на те, щоб пустити варжівну підчас ли-
хотіти машину в рух.

Коли діло налагодилось, коли свомпо-
говано українські дружини косакого ма-
ча, вирінули перед Т-вом найбільша пе-
репона, а саме відсутність протинників
з якими можна було б розгравати зма-
гання. Треба знати, що всі польські, жи-
дівські і німецькі клуби згуртовані в
ЛЮПН і по статуту в клубам нестова-

випадками їм грати заборонено. Не маючи змоги розкратити змагання, українські змагання почали розбігатися до чужих клубів — пішли Саяни, Лисенки, пішли й інші, а деякі покинули навіть свою віру в народність... Деякі з них є тепер «авіа-змії» в інших і для інших, бо така є сила спортивного гоку. Не витискали їх ніже відомі ні добрим словом, ні навіть посягом — вони вже «влетіли».

Український спортивний товариства у краю єсього більша, до того вони слабі і щодо знання і з фізичного боку. Розкратити частіше змагання між собою вони не можуть, бо хочуть подорожати на кожен матч. — справа стає простою безнадійною. Дішло навіть до того, що навіть ті активні члени, які зазначилися впродовж своїх різних спортивних клубів, у більшості починають змінюватися і до польських спорт. товариств, де вони мусили працювати виконавцями і поставкою статуту дотримуватися, а коли виступали в українських товариствах і в барах різного клубу, то не були радше їх гостинні виступи. Оське знаменні демократизація на цій лінії! Маючи перед собою такий стан речей, Виділі «Україну» дотримували загальні збори, провадять цей справу і знову ухвалено на них майже одностайно резолюцію із закликом до Виділу перенести приступлення до ЛЗОНН, очевидно, на умовах повного поширення наших прав, як української спортивної установи. Для всіх неупереджених, що знають шляхи розвитку спортивного руху в інших державах, було ясно, що Т-во стануло перед альтернативою: або вийти з ЛЗОНН, або залишитися в ньому, але в такому разі, в якій спортивні не були б згуртовані в один спільний союз — не для взаємної співпраці, а для взаємної конкуренції. Чесні німці належать до австрійсько-німецького технічного союзу, такий польський спортивний союз належав до польського австр. союзу, — мусило повернутися тієї конкуренції і Спорт. Т-во «Україна», коли хотіло залишитися в ЛЗОНН, і провадити якусь діяльність та посягати вперед, а не лише і вважувати в охороні гандикапу чужих іспитів підлу умітку.

Вже перед кількома роками були у нас спроби назавжди зв'язати з ЛЗОНН, одяга на чолі його стояли тоді люди, для яких українська мова була «чужою мовою» і очевидно справа не могла похитатися вперед. Щойно в минулому році, коли після співзвучання роздору, який запанував був у польському союзі копаного м'яча, на чолі загальноукраїнського спортивного магістрату станули люди, які давали заохочення, що правити спорт для спорту, а не для політики, ми виявили зв'язки з ЛЗОНН. Умови, які ми подали при приступленні до ЛЗОНН, акцентували увагу на ці умови в головних пунктах такі: Урядом мови Спорт. Т-ва «Україна», внутрішньою і зовнішньою з ЛЗОНН, є мова українська; «Україна» має право розкратити змагання з усім тим українськими дружинами, які не належать до ЛЗОНН; «Україна» не бере участі в таких іспитах ЛЗОНН, що мають хоча б тинь польського «народного» характеру; «Україна» відходить відразу до А-хлени і має ті самі права й обов'язки, що інші члени ЛЗОНН.

З цього сказаного ясно бачимо, що Спорт. Т-во «Україна» абсолютно нічим не посягає на свої національні права, а має добути собі можливість до існування і розвитку. А що воно спростується тією окремостю наш спорт перед чужими, вишло хоча б з того, що при класифікації за гру «фур» (собою точно по правилам і найкращим змусу) полетів суддя ЛЗОНН призначив «Україну» перше місце між усіма 13 А-хленими клубами львівської округи. Наші успіхи на зеленій муралі новачка скромні, але вони такі наші змагання за недовгий час такі чужі мавчання і в недалекій майбутності наше Т-во повинно зайняти у Львові одне з чільних місць.

При цьому мусимо зазначити, що рішення Українського Спортивного Союзу, який виключено Спорт. Т-во «Україна» з членів У. С. С., уявляється несправедливим, бо поминули все інше, в головному над цим зиском брали участь люди з фашистськими нахилами, на що маємо докази в наших газетах, і саме ці люди спричинили це рішення. Цього рішення ми не приймаємо і будемо добиватися його анулювання, тим більше, що наша співпраця з ЛЗОНН не перешкоджає нам бути членами і єдиним членом У. С. С.

Спрацюючи на зеленій муралі і при-

хильності українського громадянства до нашого Т-ва, того довелося мало не щодня, особливо бачити, як те громадянство виявляється чужим чужинцем на наших змаганнях і радше всім нашим, хоч як дрібними успіхами, — заважає, що вірні нашім ідеалам наші, підімо до наших шляхом, який уважимо з теперішніх умовних одностайно доцільним та єдиною можливістю. А шлях цей веде тільки до одного: до піднесення українського спорту на вищий рівень, до виборення йому такого звання, яке відповідало б гідності нашого великого ідеалу.

Львів, день 30. червня 1928.

ЗА СПОРТ. Т-ВО «УКРАЇНА»:

Михайло Лазорко, голова. Василь Мудрий, секретар. Еміль Чучман, провідник секції копаного м'яча.

Театри.

Міський великий театр:

Виступи українського театру.
1-го г. 7:30 веч. «Турандот».
2-го г. 7:30 веч. «Турандот».
3-го г. 7:30 веч. «Турандот».

Міський Театр Новий:

1, 2 і 3-го г. 8. веч. виступ театру «Qui pro Quo».

КІНА.

«Аполло»: «Гаррі Пілс — Чорний Перо».
«Лев»: «Летяча Ізба».
«Пальма»: «Панночка з маси ч. 12».
«Фатаморганна»: «Зов крові», «Царські янжуля».
«Байка»: «Том Мікс».

3 концертної салі.

Вечір чеської музики.

Під кінець шкільного року устроїв Вищий Муз. Інститут у Львові під назвою польське «елем», які виконавці чотирі нові вечери в дні 19, 26, 27, і 28. червня. На чолі цих концертів виступав фортепіанний «Вечір чеської музики», устроений для 19. червня заходом директора В. М. Інституту, п. В. Барвінського. На програмі вечора зложилися твори двох живих найважливіших чеських композиторів: В. Новака і П. Сука, які насправді у нас були досі дуже мало відомі. Оба вони є в деякому змісті спільними великого Сметани і Дворжака, хоча вже доволі значно від них відійшли і перебули значну еволюцію від романтично-національного до більш т. зв. модерного напрямку. Новак являється теоретично більш національним (по трохі слованської) праски, до того є більше епіком. Сука більше модерний, інтелектуальний лірик. Виконавцями творів були дві найкращі зрілі елемки В. М. Інституту під цю пору, п. Д. Герасимовича і Д. Герасимовича. Перша мала дуже явну роль: виконати чаруючі співзвучі лірики Сука «Душка» і «Менует» і «Польку розмаху та життєвої сили», являючи слованським духом «Геройську сонату» Новака і виявляючи з цієї ролі, що правда, під кожним оглядом знаменито, особливо ж у сонаті. Трохи менше віддає для ширшої публіки була ролі п. Д. Герасимовича, яка мала до виконання великі різноманітні та напружені у настрою і стилі «Передвішання і кріп» Сука та дві частини «Музичної поеми» Новака «Пан» (писаної також для оркестру), яка у своїй композиційній змислі вимагає великого скоординування слухачів та промовляє до душі не так безпосередньо, а більше символічно. Але твори ці підходили до виконання відмінно, виконано дуже добре і виконання їх не лишило нічого крапного до бачання. Майже всі твори вечора виконувалися у Львові по раз перший, а наша музичальна публіка виявила свою якість за інтересом і почувачий пестір як аркадійський, так і виконавчим рисами оплесками і криками.

Ч. В.

Лист до Редакції.

І.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В ч. 10—15 (за січень, червень 1928 р.) «Літературних Вістей», на 4-й сторінці появилася невідомі стаття «В дачері малярського зва Західної України», ситкована знаком «Д-р І. І. І.», який ніби викликає праймари, що є автором цієї статті. Рівночасно подано на стор. 7-й, що я належу до складу редакції цього видання як один з референтів малярства.

Бачуючи виникли всілякі здогади та жовтні непорозуміння, заявляю отсю, що я не пишу агадних статті, ані не є ніким референтом агаданого часопису та взагалі не остаю з ним в ніяких літературних відносинах.

Стефан з повагою до Вас

Д-р Ів. Іванець.

Львів, 20. червня 1928.

1—1

II.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Будьте ласкаві на сторінках свого часопису помістити отсе моє висноження!

В часописі «Літературні Вісті» (ч. 10—15) за січень—червень 1928) на стор. 7. подано, немовто я зголосив реферат з природничих наук на черговій сходинах т. зв. «Інтелектуального блоку молодого всеукраїнського генералі».

Заявляю отсю, що ніякого реферату на сходинах того «блоку» я не зголосив, ані з природничих наук, ані ніяких інших, з тому «блоку» не браю, а, ані не беру і не думаю брати ніякої участі та взагалі не маю ніякого спільного ані з «блоком» ані з його органом.

Прийміть висноження моєї помани

Д-р Володимир Кучер.

Львів, 30. червня 1928.

Пам'ятайте, що всілякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 16, і пов. на щадливу книжечку ч. 7910.

Нові книжки й видання.

М. Куцій: ПРАВОПИСНІ ВИПРАВИ І ДІКТАТИ, основані на описах і оповіданнях. Підручник для школи й самонавчання. Ціна 1.20 зол. Станіславів, 1928. Наказом автора. Сторін 64+2 некум. Формат 16°.

Невтомний у своїй фаховій, педагогічній праці автор, який тільки-що медово видав першу частину свого методичного підручника до науки сольфеджіа, цим разом, заохочений словами привітання критики на ту першу працю, яка — до речі — осягла небувалу майже в нас досі поштану та в короткому часі вже вже розійшлася, — забрався поповнити іншу прогалину небагатої української методичної літератури й видав оце підручник із поля методики навчання українського правопису. Цей підручник по-каз автор від уведення, де подає загальні відомості про віддавання агуля української мови на письмі та про спосіб, у який це робиться, тобто про правопис, а далі перейшов ступеневе голосіа і шедостіа, щоб зложити з них, поточеріе після поданого правила, пояснити й образово амажувати з прикладами, за які послужили йому не тільки поодинокі слова, але й добре підібрані та зложені опіа, подекуди також коротесенькі оповідання. Поза тим автор старався вілюструвати сухі правила та зробити свій виклад цікавим, милим і легким, причому звернув увагу на всі сторінки буденного життя дитини, навіть кілька уступів з обов'язку етики й моралі і таким чином подав корм для дитини подвійно корисний, бо вона не тільки навчиться правильно по українськи писати, але й свій ум рівночасно збагатить цікавими та бажаними відомостями. Автор подає далі ще ажажівки про писання слів разом і окремо, про великі та малі букви, про перепиші знаки й ділення слів. Посвідчено також вілюстрував тут свій виклад для прикладу цікавими уступами. Під кінець, для повторення всього сказаного про правопис, автор навіть доцільно кілька незначайло гарних віршків опіа та оповідань. Автор призначив свій зазначений підручник для всіх клас народних шкіл, для початкових клас середніх шкіл і для самонавчання, причому учев користуватиметься численними аправами, а зячаль списами й оповіданнями як диктантами. Книжечка видана дбайливо; ортографічних, як і стилістичних помилок у ній майже нема (крім оцих кількох помітних: отрутий зам. отруйний, него зам. нього, півною починю зам. ніжю або ніжно ачю, сего зам. сього, вигорівало зам. вигорювало або вигорало, ту зам. тут, то-що). З чистотою совістю можна припоручити підручник М. Куцію чительству до масового розповсюдження, а шкільній молоді до корисного студіювання. І. Ставничий.

Д-р Олександр Подоліський: ПІД ДІВЧИНА І П МАТИ ЗНАТИ ПОВІННА? В-во Львівського Філі Кравського Т-ва охорона літер. Ст. 48.

6 не дуже ховає книжка, написана коротко і ясно, без зайвих теоретичних міркувань. Автор розглядає відповідні засоби формування праси, сили та багаторості. Особливий патис покладений на чистоту, відповідний корм, чергування праці й відпочинку. Окремі глави присвячені тігній шкільного життя молоді дівчини. Досі з цієї ділянки є в нас лише праця д-ра З. Долішнього «Дівна як мати». Оця книжка є її доповненням. Кожному ясно, що добути про шкільний український жінок, забезпечуючи розвиток народу та раси. Ніякі офіційна та псевдична снота аніж важніша,

ніж у передшкільних часах: жіноча зового пося одніого пелетий тглар утримання себе й рідні. До цього потрібна відповідна духовна та фізична сила, а її дати можна лише добре виконанням гартуванням від ранньої молодості, основане на привадих фізичної та тігійки. Такі аправа ла може йти наше жіноцтво в оцій країні. Д-р В. Щуровський.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карабієвич.
Турна 1/VI Казка старого млина.
Ст. Сажбір 2/VI Циганка Аза.
3/VI Вигрест.
4/VI Гейша.
5/VI Вій.

До тору прийму добрих тенорів і сопранів.

— Промоція. Дня 30. червня 1928 р. у Львівському університеті промукався на 2-ра прав п. Михайло Бабій завокантований радник Самоуправного Виділу. 2595 1—1

Дирекція Висшого Музичного Інституту ім. Лисенки у Львові сплавляє отсю фірмі «Конрад Кайм і син» (скалд фортепіанів вул. Коперника 16) шпору подяку за безітересовне живчєння на пописі елемів явних років нового фортепіану відомої марки «Петроф». 1—1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятиків літ у цілм краю зніска фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська 3. Купую брильянти, золото, срібло, плацу ладильні ціни. 3 97-2

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Курс до класифікації і матури від 16. липня. 1900 апробований. Ціасть 70 зол. аписове 10 зол. 2465 7—12

ВЖЕ ВІЙШЛИ Мелані Проповіді а. Юрія Кміта, пароха в Чайковичах (почта: Pochta ad Rudki), й промукать по 9 золотих. Для Америки 2 долари. 2593 2—4

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровський Роза в явській Львів (Готель Жоржана), вул. Акадємічна ч. 2. Догідні устави. 2481 2—1

ПРИЙМУ негайно кілька місцевих хлопців на науку механічного ремесла з уміченою 7. класом або 3. класом, з доброю родиною. — Юліан Ломата, вул. Сенишевська 2. 2599 1—4

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст ведуг легіа, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2333 Перевіщення Рентгеном. 24—24

Д-р Роман Чайковський

адвокат, 6. апел. суд. і військ. оборонець.

ПЕРЕМІШЛЬ, вул. Гімназіальна 6. (біля Францішканів).

30д. 11-00	БУДИЛЬНИКИ	30д. 11-00
франц.		закард.
з гарантією, тільки у фірмі 1-2		
Б. ГРИНЬКІ, вул. Сикістуська 4		

НА РАТИ І ЗА ГОТІВКУ! МЕБЛІ всьдкого рода, також отамани, канапки, селадані і поодинокі, сальонові гарнітури, ажади і матеріали найдовніше в «Доротеум». 2600 1—1

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ з агадних срібля на бідому металі по фабричних цінах у МАНДЛЯ, Коперника 14. 2601 непроти кіна «Коперника». 1-10

Подяка.

Високоповажаному Панови операторови Д-ру Константинову Воєвіді за переведення дуже тяжкої, небезпечної операції моєї дольки, та за правдиво сажаританську, безкорисну опіку по операції, складає ушастнадена мати шн осердечну подяку. 2595 1—1 Францішка Желохівська.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краї 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Міра зубожіння Франції.

(Від нашого кореспондента.)
Париж, 21. червня 1928.

I.

Ціла повінь статей в усіх французьких газетах: про стабілізацію французького гроша. Настав кінець спекуляціям на зniżку і на зwyżку франка; розвіялася потреба забезпечуватися в чужій монеті — в англійських фунтах, в американських доларах; найощадніша в світі нація, французька, знов мотиме складати гріш у шадниці, у вартісні французькі папери, навіть у панчохи — без страху, що вартість заощадженого гроша не знатиме як поникне. Ще трохи, а — десь з кінцем цього року — знов появиться срібна й золота монета і пощезають зайлозені і підрані папірці. Франція, мовляв, вертається до того фінансово-грошового стану, в якому вона жила від Наполеона аж до 1. серпня 1914 року, себто до великої війни. Мовляв, кажемо. Бо в дійсності про поворот до передвоєнної валюти у Франції не можна говорити. Поворот є, але тільки до назви, не до вартості.

А чейже саме у вартості суть гроша, не в імені!

II.

Стабілізований французький гріш називатиметься і далі франком. Однак франк цей матиме тільки одну п'яту частину передвоєнної вартості, висловленої загою золота. П'ять франків рівнятимуться передвоєнному одному франкові, сотня передвоєнним двацятьом. Чотири п'яті вартості французького гроша, розвіяні в нівеч, — це ціна дорожніх стрілян, розсиланих по всіх фронтах протягом чотирьох років війни, ціна потоплених кораблів, ціна безмірних поруйнованих вартостей. Цим разом війна не розбогатила народів, навіть переможців, за винятком одних тільки американців. А що й говорити про переможених!

До переможених — правда, не на французько-німецькому фронті, а на інших фронтах і площинах — належимо й ми. Наша тісніша Батьківщина під ярмом і панує над нею закон переможця. Богаті не були ми ніколи, навіть перед війною. Але і в такому павперизмі, як тепер, ми ніколи від часів визволення нашого зпід старої Річипосполитої не були. Пошукаймо — хочете? — за мірою нашого зубожіння, яка буде й мірою нашого нещастя. *Vae victis!*

III.

Поважні французькі економісти апевняють, що відношення вартості між старим франком і новим, 1:5, є показником і мірою зубожіння не менше визовні. Почисліть наприкінці. Валюту своєї у нас не було і нема, то й таким показником не можемо орудувати. Але є інші, клад, кілька щоденних газет заспокоювало перед війною потребу нашого племена в Східній Галичині: було „Діло“, було „Нове Слово“, був „Руслан“, „Народня Часопись“, „Галичанин“, „Прикарпатська Русь“. Сьогодні є — це! — одно-єдине „Діло“. При цьому зверніть увагу, що є нас тепер по цьому боці фронту вдвоє більше, ніж перед війною: Рига. Тай ще — хоча воно й недокрепте — перечисліть скільки примирників, друкованих і продаваних

теперішнім одиноким українським щоденником у підяремній нації Батьківщині, і порівняйте її зі скількістю друкованих чисел і аркушів нашої щоденної преси під Австрією. Візьмімо під увагу всі ці показники

й обставини, і матимемо приблизну міру нашої збідності, нашої пригнобленості і нашого сорому.

Vae victis et infirmis!

В. П.

З одного маху.

Оригінальне інтерв'ю з марш. Пілсудським.

Несподівана зміна польського уряду, а радше уступлення марш. Пілсудського з президентури польського кабінету, викликало всякі здогади і толки в публичній opinii. При відомій таємності і дискреції урядових чинників та нехтуванні преси ця зміна мусіла викликати загальне здивування, кладучи низку знаків запитання в справі посередніх і безпосередніх мотивів та причин довершеної зміни. І були б вони на якийсь час згубилися в сірній буденщині, якби не услужливий „Глос Правди“, який — після своєї повної непоінформованості напередодні кризи уряду — опісля для своєї реґабілітації не заповів був сенсацийного інтерв'ю з марш. Пілсудським на тему, чому він перестав бути головою уряду. Сьогодні те інтерв'ю ширяє вже не по всіх усядах не лише польської держави, але й поза її межами, викликаючи різні думки й різні враження. Марш. Пілсудський не обмежився до санацийного „Глосу Правди“, але щедро розділював своє експозе кожному, хто хотів і міг з першого розмаху запластити за нього (щоб його мати з першої руки дохід з експозе призначено на потреби двох знайомих істот маршалка, що після довгої колотнечі вступили в орбіту іділлі), застерігаючись лише, щоб все сказане було видруковане без ніяких змін і пропусків.

„Вільно вам писати коментарі, — говорив розмовець — які хочете, але змінювати моїх слів не вільно“.

Жаліємо дуже, що обем нашого органу не дозволяє нам в цілості подати експозе марш. Пілсудського, його промови, яка вже нині є історичною. Зовсім природно, що ніяких змін в ході думок ми не будемо робити, але пропуски несутніх для нас річей є konieczні.

В своєму експозе марш. Пілсудський підкреслює перш усього, що він зовсім здоровий. Так відповів йому лікар на його питання. Розпоряджаючи своїм здоров'ям (це вже важче!) і життям, він міг би виконувати всі дотеперішні урядові функції коштом свого здоров'я, або за згодою президента держави і тонаришів-міністрів взяти довшу відпустку для порятунку свого здоров'я. Та цього він не зробив й уступив з президентури кабінету. На те склалось багато причин.

Перш усього марш. Пілсудський органічно не терпить уряду начальника кабінету і тому вже давніше просив президента держави, щоб той підготував собі в думці трьохчотирьох людей, які по черзі могли би словнювати цей прикрій уряд. Бажаючи наглядно вияснити цю справу, розмовець порівнює уряд голови кабінету з урядом президента держави.

Президент у польській конституції є поставлений у фальшиву ситуацію. Будучи представником усієї держави, він не може репрезентувати се-

бе, своєї думки і своєї праці. Президент не має права добору навіть найближчого оточення з людьми й горничними включно. Це значить, що

„марш. Пілсудський через свою конституцію поводитиметься з вибраним чоловіком, який — морально будучи єдиним і стоячи найвище — відповідає перед історією, поводитиметься так нічкено і нечесно, як не поводитиметься ніхто в світі навіть зі своєю удержанкою або з особою зовсім від себе залежною“.

І тут приходить розмовець до думки його власної історії, коли то він був начальником держави і

„коли після побіжно переведеної мною війни, як головиний гожд, рішався я після довгих вагань не робити нічого і андіт Польщу на власну долю. Ті мої вагання обхоплювали рішення питання: Чи маю сойм, тав. суверенний, сойм повій, розігнати і призначити його ногою побіжника так, як на це заслуговував, чи вибрати той шлях, який по суті в історично вибрав — потиснути Польщу саму собі. Сойм повій, що в тих часах працював над конституцією, в своїх рахунках щодо вибору будучого президента не загався в своїх припущеннях, що на те становище буде вибраний ніхто інший, тільки незвичайно популярний в цілому народі, не змінюючи згубити себе захланністю грошей чоловік, який своєю побіжно переведеною війною і силою характеру знівів Польщу з хаосу і дав їй значно більшу границю, ніж ті, які й зачеркнено всюди. І тому конституційна праця пішла в тому напрямку, щоб будучому президентові зробити стільки прикостей і стільки — скажу — ганьби життя, скільки могли видумати злочинці і потворно глумі уми.“

В такий спосіб намагався засунути в кут конкурента посольської суверенності. Але марш. Пілсудський зробив збитка соймовим сувереном і усунувся від того уряду. Тоді вся ненависть звернулася проти през. Нарutowича, якого й зґаджено зі світа.

Ішого покрою є уряд голови кабінету, який в польській конституції виглядає всемогутим. Але тільки з першого погляду, бо й цей уряд має свої темні сторони. Маючи опіювати й вирішувати все, прем'єр фактично не може працювати. Він робить

„свою працю непродуктивною, неэффективною. Може бути, що мудрий сойм суверенний повій мав і те на думці, щоб можливо багато суверенності, спеціально до скарбових нас, зберігти для себе, для соймових послів“.

Колиж на протязі свого дволітнього урядування марш. Пілсудський міг багато зробити, то тільки тому, що велику частину своєї „всемогутості“ скинув на проф. Бартеля. На кабінетовій раді розмовець підніс, що уряд прем'єра є тому такий важкий, що його головною діяльністю є нияччання підкидків. Голову уряду закидується масою меморіалів й сляборатів, які треба уґідлювати. Міністри підкидають їх прем'єрові, а урядові міністрам.

„Я визнаю найбільшійший — за мою думку — спосіб гадлювати самих вищих міністрів, а не їх урядовців, лишаючи самим міністрам чатівня спекуляцій їх урядовців, які по потрібних до процесу заґадлювання“.

Виною всьому пристрасть до централізації, до скупчування в одних руках безлічі дрібних й мініатурних справ, а далі пристрасть протекціоналізму, нпр. у справі

„узування якогось державного функціонара чи навиця — визначення не неіснуючої етапи неавичайної гідності молоді, або звільнення від відповідальності за скарбові зловживання пілої лизки неавичайно мильні / незвичайно сердечних людей, які лише через намови й якісь дивні машинні сатнули палани до скарбового мішка“.

І тому уряд прем'єра є такий важкий і неадячний. А тут іще лікарі ствердили, що

„дешим рятунком при оповнюванні етілків урядів є для мене савехання якоїсбудь боротьби зі збобом, бо вона те найбільше коштує і може найбільше підколує мое здоров'я“.

Ось причини, які примусили марш. Пілсудського просити президента держави, щоб звільнив його зі становища голови уряду. Та це ще не всі причини. До них приєднується ще й сумна konieczність неспроможности співпрацювати зі соймом.

„Колиб я не боровся зі соймом, то з нічого іншого не робив би, а лише беззаставно бив і колав пазів послів, бо вони мають таку методу праці, яка згоряла перетусе всяку ефективність і продуктивність“.

Послів — як діти, а сам процес вічного говорення є найпотворнішим з помислів.

„Я сам належу до бесідників, які — як то я бачив у салих — зміють зворушувати, зміють найти форму, зміють сказати так, що сали є прикована до уст бесідника. Але колиб мені за протязі кількох тижнів казало щопенно промовляти публично, то я визнаю би себе остаточно шматом. Тимчасом пазові послів можуть це робити в соймовій залі не на протязі кількох тижнів, але на протязі кількох місяців“.

А при тому поводитимуться вони ганебно, немов би соймова сали була коршмою

„Кожний послів має право верзати, кривати, підати обиди, писати оточуючі інтервенції, що дотримають тости інших, має право і привілей поведатися як свиня і лайлик, а зате ті, що так важко працюють, як то є з міністрами, і з шаленою працею зобарати якісь глумі гроші, мусять зовнішньо здавати надзвичайну пошану для цієї сали. Всім послам вільно говорити не до річі, але одним словом не приступляючи до справи, а в на денному порядку, і часого говорити так нудно, такою некедьною тосмачою мовою й формою, що можна дітати шлункових болів...“

Для винищення якоїсбудь непродуктивної лозам, що сам особисто, як диктатор Польщі, в елічав сойм, що як хроботство я міг роздурити сойм повій після побіжно закінченої війни. Того я не зробив. За весь час, як голова кабінету, поведився я більше конституційно, як сам сойм. Тому ніхто не може мене обвинувачувати в недостаті демократичності, що є в мойй голові. І дуже бажав би я, щоб пазове послів не утотечлювали свої методи праці з демократизмом. Своєю працею вони не привносять честі демократизмові“.

Коли розмовець на становищі голови кабінету побачив методи праці третього сойму, то вирішив, що має до вибору:

„припинити всяку співпрацю зі соймом і віддатися до диспозиції пана президента, щоб Польщі отхрозати нові права, або уступити зі становища голови польського кабінету, який мусить співпрацювати зі соймом“.

Марш. Пілсудський вибрав те друге й уступив зі становища прем'єра. Але

„при кожній важкій кризі стаю до диспозиції п. президента як голова кабінету, що сміло беру на себе рішення і так сам“

Вічевий рух.

Перемишля.

Дня 34. червня відбувся в Костовій залі громадян Володимира Кашпирського, Василя Леметя і Йосифа Марія великі публічні збори, на яких посол д-р Володимир Загайкевич зложив посольський звіт в діяльності Українського Союзу. Клубу. Збори відбулися в городі громадянина Петра Нозака. Зібрані вислухали з великим зацікавленням популярного виступу посла д-ра Загайкевича про союзові справи, а зокрема про політичну тактику й діяльність посольства і сенаторів. Відтак заборили голос місцеві громадяни, піднявши свої прапори щодо місцевої народної школи, жалувалися на школи, які їм заповнюють поточку, на страсти, які понесли різні сироти через упадок вартості грошей, алохеного в сиротинській школі і судових депозитів. Збори висказали позитивне припущення і довіру цілій Українській Парламентарній Репрезентації, а зокрема посольству д-ру Загайкевичеві. Віддаючи посольство до кружечка в усіх сторін і прагнучи стрілецькими піснями серед великого одушевлення.

Тогож самого дня адавав посол д-р Загайкевич посольський звіт в Руській Селі коло Дубовця. Не вважаючи на те, що збори заповідалися швидко перетинати, відбулися сотні людей на це віче. Над широко розлитим Сяном, на горбах, що простягаються пречуваним краєвидом понад нашою рікою і біля гітми винидали святочні гуртки свого посла. В долині шумів Сяна на горбах біли читальні сотні людей слухали вивідів посла Загайкевича. Велике враження зробили слова, коли посол д-р Загайкевич представив організованість і користь союзового і сенаторського клубу, безоглядний послух слуху проводів і протоміжливості нашої політики. Рясний потік, який упав у мігчосі, не сполучав учасників і ніхто навіть не рухався з місця. Перед кількома днями навістив Руське Село поміщик, який закликав і до того зруйнувала її господарства. Тож не дивно, що по зборам закликало посла Загайкевича різного роду домаганнями і жалобами. Одним з найважливіших нещасть тих сторін є викиди Сяну і місцевих річ. а всі сиротні села не можуть ніяким чином допроситися у властей регуляції Сяну і поточку. Зібрані висказали бажання своєму посольству д-ру Загайкевичеві і на його руни подати на певне довіри для Української Парламентарної Репрезентації у Варшаві.

По широкому світі.

Прокуратор Криленко в „шахтинських процесів“ поставив анекдот на 21 присудів смерті на ім. підданних.

Югославянський уряд вислав з мек держави кореспондента „Льонськ Анпайгер-а“ Требета за тенденційне справоздання про відоме засідання „скупщини“, що закінчилося обвинуваченням й пораненням посольства.

Грецька урядова хвіра не поладана; прем'єр звертається за допомогою до Великобританії, що не раз уже рятувала Грецію від анархії.

Бувар, португальський прем'єр Хозе Домінго Санчо, арештований ними днями в Ліоні, куди він потайки вернувся був із заслання, втік із в'язниці.

Визначний член англ. робітничої партії Морден перейшов до консервативів.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Останні вісти.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРІ ПЕРЕРВАНІ.

З Копна подають, що на засіданні комісії безпеки і відшкодування литовська делегація заявила, що годиться на розглядання польських фінансових претензій у зв'язі з усіма претенсіями обох держав, після урівняння справ безпечно.

Польська делегація заявила, що годиться розглядати литовські домагання, які поставили в акцію ген. Желіговського, лише у зв'язі з розгляданням польських домагань відшкодування за порушення Литвою нейтральності і нападу лит. військ на польську армію в 1920 р. з огляду на це

обі сторони ствердили, що між ними є основна різниця поглядів. Польська делегація відмовилася обговорювати литовський проект про пакт неагресії. Рішено, що найближче засідання комісії буде скликати тоді, коли польська делегація матиме інструкції, які дозволять їй зайняти певне становище до литовського проекту.

ПОС. ПАТЕК У ВАРШАВІ.

Дня 1. липня приїхав до Варшави польський посол у Москві Патека. Побуде там 10 днів, щоб обговорити з польським урядом актуальні справи, що торкаються польсько-більшовицьких взаємин. Пос. Патека прийде на аудієнції міністр закорд. справ Залеський, який небаром виїде за кордон.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ З МІНІСТРАМИ В ГДИНІ.

До Гдині приїхав марш. Пілсудський з родиною в товаристві міністрів: торговлі, почт і телеграфів, земельних реформ, де відбулося посвячення трьох нових пасажирських кораблів. При шй нагоді марш. Пілсудський переказав юстицію воєнної маринарки. Дня 2. липня вернув до Варшави.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЛЬЩІ НА ПОЛІСІ.

Президент Польщі обідає польським воєнством в товаристві ген. Сосновського. Має намір доїхати до сх. кордонів того воеводства.

РАДА МІНІСТРІВ.

В четвер відбувся засідання польської ради міністрів, на якому порішувалися далі зміни на вищих службових становищах.

ВІДПУСТКИ ПОЛЬСЬКИХ МІНІСТРІВ.

Цього тижня кількох міністрів починає відпустку і виїждять за кордон. Виїждять: марш. Пілсудський і мін. Залеський. В найближчому часі виїждять і прем'єр Бартоль, мін. Залеський і Медвінський виїждять до Франції. мін. Мейштовича за час відпустки заступає віце-мін. Цар.

НАСЛІДНИК ЛІЗАРЕВА.

З Москви повідомляють, що рада народних комісарів іменує Копирова наслідником Лізарова на становище торговельного представника СРСР у Польщі.

ДЕ МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ВИЙДЕ НА ВІДПУСКУ?

Досі не порішено, де марш. Пілсудський проведе відпустку. Беруть під увагу: Баню, біля Сінаї (Румунія) і Медгаджа (Гермусбад) біля румунсько-югославянського кордону коло т. зв. Залізної Брами.

ЗМІНА НА СТАНОВИЩІ ВОЛІНСЬКОГО ВОЕВОДИ.

Дня 2. липня приїхав до Варшави на телефонічне візвання мін. Складковського волинський воевода Мех. Після відпустки Мех. перенесений буде до диспозиції мін-ства внутр. справ. Наслідником його на становищі волинського воеводи буде дотеперішній шеф бюро президії Юзефський.

ППС. ПРОТИ ІНТЕРВ'Ю МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Парламентарний клуб ППС., який має виканачено на 2. липня засідання, займає становище до інтерв'ю марш. Пілсудського. Воно умістовлюється в резолюції, прийнятій одностайно: Клуб ППС. стверджує, що уступки інтерв'ю марш. Пілсудського про можливість откровення нових законів у Польщі грожуть держ. замахом конституції, на вірність якої марш. Пілсудський з цілим урядом присягав кілька днів тому. ППС. буде боронити демократії і нар. представництва, вибраного заг. голосуванням. Інтерв'ю марш. Пілсудського за поділяло кривду і шкоду Польщі, а обтяжує й усіх міністрів. ППС. уважає, що клуб нижче гідності відповідала на поємічні обиди, які зробив маршалок.

ПОЛЬСЬКИЙ ТРАНСАТЛАНТИСЬКИЙ ЛЕТ ВІДЛОЖЕНИЙ.

„Курер Червоний“ повідомляє з Парижа, що польські летуни Лізіковський і Кубала відложили старт трансатлантичного лету на один місяць. Лет у липні, на думку знайомих летунів був би ризиком з причин постійного східного вітру.

ПРОГРАМА НІМ. УРЯДУ.

Німецький кабінет опрацював урядове експозе, яке буде вголошено на вікторійному засіданні райхстагу. Опозиційна преса твердить, що в кабінеті не могло йти до порозуміння в справі амністії, в справі оголошення дня 11. серпня народним святом і в справі шкільництва. Соц. „Форвертс“ твердить, що в усіх справах, які мають бути заторкнені в експозе, прийшло до порозуміння. „Берл. Цтг. ам Мітлг.“ подає, що всім політ. азіанам, засудженим на довічну в'язницю, буде зменшена кара на 7 літ в'язниці. Далі твердить цей часопис, що кабінет поставив рішуче справу заяви довіри.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ МЕКСИКУ.

Дня 1. липня вибрано нового президента Мексику. Одиноким кандидатом був ген. Обрегон і його вибрали президентом. Ген. Обрегон обійме урядування з днем 1. грудня. Каденція урядування президента триває шість літ. Нововибраний президент заявив, що продовжатиме політику президента Калеса.

АМУНДСЕН ЗГИНУВ!

З Копенгаги повідомляють: Товариш Амундсенової експедиції до Південного полюсу Гансен заявив, що літак „Літат“, на якому був Амундсен, міг лише короткий час здержитися на морі. Літак певно осів на воді, а Амундсен і франц. льотчик Глябо згинули. Пошукування італ. летунів були без успіху.

ІТАЛІЯ І ЮГОСЛАВІЯ.

„Корієре делла Сера“ містить інтерв'ю з югославянським міністром Прібічичем. Міністр зазначає, що тепер нема мови про ратифікацію італійсько-югославянського договору, бо теперішня скупщина небаром буде розкритана. Югославія повинна жити з Італією в приязні.

ПРИСУД СМЕРТІ ЗА АТЕНТАТ НА ПРЕЗИДЕНТА АЛЬБАНІ.

З Тірані повідомляють, що там виконано присуди смерті на чотирьох альбанців, обвинувачених у приготуванні атентату на Ахмеда Зогу. Три присуди смерті вже виконано.

Пам'ятайте, що всілякі збірки на надгробниках на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і пов. на шапичку книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ

— Дві міри. Читачі пригадують собі „святе обурення“ предсідника польського союзу Далішевського, який, дарма, що соціаліст, боронить назви „Малопольська“, з якої може ще сам недовго реготався би. Цікаво, що в неофіційних органах „Глас Правади“ знаходимо в числі з 29-го червня переклади статей про вафту тощо, на англійську мову, призначені для англійців, власників ріжних підприємств, і там скрізь термін „Малопольська“ перекладений „East Galicia“ — Східна Галичина. Подаємо це до відома всіх т. зв. польських „патріотів“, на доказ, що розумні поляки самі не хотять себе осмішувати назвою „Малопольська“ перед чужинцями, знаючи добре, що цей термін ніколи в історії не торкався Східної Галичини.

— Одна з причин переходу на латинський обряд. У львівській органі „Справедливості“ знаходимо таку замітку: „Дня 5-го червня відбувся в гр. кат. церкві св. Петра та Павла на Личаківській Григорій Савчин, бідного зарібника, що мешкає на вул. Хоткевича 6, а Розалію Душиня. Парох цієї парохії о. Дудкевич домагався за шлюб 40 зол., але після довгих торгів бідного нареченого згодився прийняти 20 зол., а тим, що наречений додасть шлюбне для дівчи „що ласка“. Та коли шлюбна дружина звязалась уже в церкві, о. Дудкевич домагався для себе дальшого доплати 8 зол., для дівчи 3 зол. і палмарне 5 зол. Савчин не хотів задовольнити цих новостворених домагань і при участі весільних гостей почався торг. Нарешті о. Дудкевич під натиском музею погодився тільки на 5 зол., але зате замість освятити весь шлюб, казав освятити тільки дві скіпки, так, що шлюб відбувся в сутінках“.

— Львівська хроніка. 52-літній урядовий трамвай Шіффілер помер наслідком надмірної схильності захитати порожніх „дурісень“ на шпалковій боці. — Знову

д-р МАРІАН ПАНЧИШИН виїхав на літній відпочинок, поперше і вичне приїждати медуридний поїздом коло подольня серпня. 6 1—2

одна спроба самогубства на вул. Браєрській, а саме мішкн Зеніпольської. — На вул. Жулінського в каті якоїсь пані Мішурової поліція знайшла малий музей крадених річей, відкуплених від злодія.

— Нещастя й катастрофи. У ковальській міст. Сен-Етієн загорілась шахта і обвалилась земля; земля і гази що продерлися, убили 48 вуглекопів; між ними в 11 з Польщі, імовірно неодиноким наш земляк. — Японія має небувалу повінь; 20.000 квадрат. км. залитих, 1800 домів знищених, 100 осіб потонуло; втрати більш 2 міль. фунт. шт. — Згоріло рибальське село в Норвегії Веллаве; 300 людей без даху. — Купальний будинок на Ліді вартості пів мільона лірів згорів. — На Литві в околній Литави села та селища залиті на просторі 30 км.; сотні людей без даху.

— Річні вістки. Помер один із найчільніших франц. журналістів, редактор денника „Левр“ (Ціло) Густав Тері, в 57 р. життя. — Наслідник італ. престолу кня. Гумберт адав іспит на летуна, після підготовки у власного ген. Пінедо; князь має намір вибрати собі летунство на професію. — У Лондоні проклали на літній одні примірники першого видання поезій Кіплінга за 30.000 зол. — У Данії радять від вітальних лікарів; союз між лікарів має 40.000 членів із 22 провінцій-львівським союзом.

— Новий Лянді. У Марсєйлі відарили сліди страшного злочинця, якого методи озброєння нагадують зовсім історію „діяльності“ славного париського Лянді, що скінчив на ешафоті за обвинуваченням кількох жінок. 6-м Жером Пра 62-літній Дон-Жуан, що більшу половину свого життя провів у Тунісі, виїхавши туди в 1883 р. Він вернувся до Франції в кінці минулого року і осів у Марсєйлі. Від грудня почав він друкувати в часописі підручні оголошення, на які одержував масу відповідей від дівчат і дам. Мета цих оголошень була — ограбити свої знайомі в шиті. Він шукав „поважні“ наречені в віці 40—45 літ в капіталом. Щоб видурити гроші, він уживав застідів того самого способу, який своїй „вибравній“ Я купувати міло за 50.000 фр., але хотів заплатити тільки 50.000 фр., щоб не продавати своїх цінних паперів; додай мені 30.000 фр., а я залучу міло на твоє ім'я. Жінки часто, зворушені такою шедристю, не домаралися контракти; поклали домагання, він снімав його сам, буйм-то у нотаря і додавав там такі кліваулі, що його наречені мусили віршити в його добре серце. Покищо в Марсєйлі вийшли сліди двох убитих ним жінок і похоронених із усією моротністю. В його каті лишилось 300 листів від жінок, їхніх фотографій і безліч жіночих одягів. Покищо поліція описала ймена 15 жінок, яких ошукали; чимало з них не признається, а остраху перед скандалом. Прати напередодні свого арештування залязанням з двома залізани. Франц. поліція погоджується, що він утєче до Альжир, де він знає людей і обставини, звідки дозволитимуть побутові. За ним встали 80 детективів, з яких пошаний має 5 ріжних його фотографій. Його арештували в Альжирі на прохоті. Він пробував ескапіриствити. До Альжирі виїхав він з документами краденими одному купцеві в Марсєйлі. Він хотів передати гроші своїй жінці. Яко його дізнає приваще — бо Пра це так вкрадене — досі невідомо.

— Міжнародні фальшивини. „Дейлі Експрес“ оповідає із зачудованням про талант швейцарських фальшивинників, що вибрала собі як центр діяльності Лондон, де входить у світ хто зна, чи не найбільше бездоганно друкована валюта. Ці фальшивинники ошукали англійські банки на 80.000 фунт. шт. і були такі захоплені своїми успіхами, що дали себе захопити поліцією.

— Ляонарно з 1885 року. Французький денник „Вольонте“ хотів покористуватись дотепною ідеєю берлінського старого мішкн Гертмана, що заіхав трікомбально своєю одією конякою до Парижа і зробила ось-що: із фабрики ант „Лежо“ взяла перший зразок анта збудований ще в 1885 р. і посиділа на ньому двох журналістів французів Іронді і Вілія Дієсберга, виснажуючи їх у Берліні. Авто охрещене на цю святочну подорож „Ляонарно“. Чи воно поїде легше і з більшим успіхом як діляне Ляонарно — побачимо.

— З Українського Науки. Інституту в Берліні пишуть нам: Дня 4-го ц. м. відбувся виступ д-ра В. Залозенького ім. мовою: „Черква св. Софії в Константинополі і її роль в історії західної культури“.

— Подяка за щедрий дар. Управу фільм академ. гімназії і видів заможного т-ва „Русла“ у Львові створюють ВП

Ланам, що партія через 50-ма роками (1878) відзначити ювілей в українській мові в академічній гімназії, шару подяку за книжний дар в сумі 485 зол. і 4 км. дол. у вигляді своїх білосніжних і сіро-жовтих молодих товаришів цієї гімназії.

— **Справлення помилок.** Ві спорт. Т-за „Україна“ просить нас виправити, що в комунікаті Т-за „Діло“, ч. 146) останнє речення насильно недогоду хоректора змінило помилково. Це речення має виглядати так: „А пилх наш веде тільки до одного: до піднесення українського спорту на вищий рівень, до виборення йому такого значіння, яке відповідало б підносу нашого великого народу“.

— **Вільня три кімнати і кухня з городом при Ополі в Гребеню до викупу у Слонська.** — Львів, Віснестого Поля ч. 1. 2-1-1

— **Коли настане на дворі тепло** не дуже полюблять реєстрації і пили на лілі. Звичайно уліт серединах проти літ визначеним успіхом користується оригінальний препарат антикари Лешітера. Коли судити по наслідкам, то можна сказати, що оскільки складники цього препарату випала під кожним оглядом швидко. Щораз частіше чуємо думку, що препарат Лешітера великою купою, доцільно і ефективно.

Театри.

Міський великий театр:

3-го ч. 7-30 веч. „Турандот“.

3-го ч. 7-30 веч. „Турандот“.

Міський „Театр Новин“:

3-го і 4-го ч. 7-30 веч. виступ театру „Qui pro Quo“.

КІНА.

„Пазис“: „Королева льондонських са-
квонів“.
„Лев“: „Нега Ізабелла“.
„Аполло“: „Гаррі Шаз — Черний Паро“.
„Фатаморганта“: „Зов кроків“.
„Царські князівна“.
„Байка“: „Том Мікс“.

Дописи.

БРІДЩИНА (Рішні страйки поширюються). Невисокі умовини, які панують у нас по селах, дійсно виводять уже з терпіння й визнають наших сільських заробітків. Рішні страйки починають відбуватися у нас чимраз частіше і з чимраз більшою силою. Перед кількома днями анбух такий страйк у селі Бердичів (Руда в Брідщині на півдні) змілю в маєтності ліснич Шмідта, а тепер спілкан змовою Бродів, де головним директором є поляк Рудорф. Страйк анбух, як звичайно, наслідком якої плати робітників, бо ця плата вноситься для ліснич 80 зол., а для чоловіків 1 зол. за пізоденку працю від 6-ої год. рано до 7-ої год. вечером з півгодинною перервою на обід! Той сам дяр бере за пасовишню від селян у своїх лісах від одної штуки худоби по 60 зол., за фіру дрібного рідня 15 зол., а за фірманку заробляє селянина за цілий день 5 зол. Перші застрайкували рішні робітники в Руді, які є старим польським кошовим. Довідавшись про страйк, виїхав заран до села Бердичів чоловік Вислоцький, який скликав там віче в справі страйку. Велике непорозуміння і жарено пішло страйку висловлює тут польська партія соціалістична, яка висловила на українське міте свогою дачата, котрий а гуртком місцевих поляків робивав українське віче і рішними обіцянками повставав багато наших селян в членів партії ППС, забравши від них по 3 зол. вписового і по 1 зол. місячної вкладки. Зібравши гроші, цей лавок поїхав. Ходить слухи, що він по порозу-тував і вікни, не зробивши нічого від-іхав. ХоХлять слухи, що він по порозу-мівню з підданем прийхав лавинне зро-бити виріню між українцями, які заре-жені тут селяробиською аспіаціою во-жіють слухати польського панна, як їти солідарно проти свогою ворога. Аж по кількох днях ситуація змінилася, бо се-ляки зрозуміли польську хитрину і при-іхали ще раз до шовла Вислоцького з просьбою занятих їх справою, бо по делькаті ППС, який зробив добрий інте-рес зі селянами і з двором, загинув сідл. Посол Вислоцький негайно виїхав на се-ла, де занявся страйком і боротьбою се-лян на кращі умовини праці.

3 концертної салі.

Попис елевів В. Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові. З цієї мисі продукції елевів В. Муз. Інституту ім. М. Лисенка годиться звернути увагу на цю лізі-мітнісі із середніх і вищих років. Із фор-

темпових клас названо елевів IV. р. Шинтовську, Фадзіану Дарію, Орлишні, Хтеїну (Філія Дрособя), Головатівну (Філія Перемінш), V. р. Котоніану Ірину (Ф. Перемінш), відтал із VI. р. Фадзіану Оксану, Котоніану Наталю, Лисковіану та з VII. р. п. Фартухівну. На особливу увагу заслуговує побіч факталі Мешелюна, відіграної учени-цею VI. р. Чернівською (Філія Пере-мінш) та побіч уже білосніжних концертних продукцій великих талановитих елевів VII. р. Біленської Наті (концерт Гайда 3-дур) та Р. Шухевича (Симфонічні варіації Пе-эра Франка) — продукція ще дуже мо-лоденької елевки перемінської Муз. Ін-ституту, М. Вишницької, яка у прелюді Маркса та Лістовської паравраї з Ріго-летто мислила вже оскільки вищої ко-лоратної техніки, як і глибокої адумчи-вості, що годі вже буде сумніватися в її вишлювий музичний талант та всілякі дані до північності кар'єри.

Ежевскі скріпки анілися тим разом на середніх і вищих роках томуєсто в тро-хи меншому числі. Між їх продукційми треба відмітити похвалюючи Тартініні Со-нату г-моль (Вишницька, V. р.) і Концерт Моцарта 3-дур (Огороднік Ст. VI. р.)

Із продукцій солов'ячу найбільш ви-рішані і поправні були піємі Шуберта, відіпані п. Ковалівною (II. р.) та аріа Маріїни (з „Проданної Нареченої“ Сме-тани) і Лисенка „Розвійтеся з вітром“ — у виконанні п. Кузьмінної (III. р.)

А всеж так... коли бути строгим, мо-жна замінити, що деякі із тих похвалі (головно нижчих років) були трохи за-довгі, деякі із точок, особливож скрип-кових, могли бути второчені так на до-бру половину.

Ч. В.

Лист до Редакції.

Високоповажний Пане Редакторе!
В останньому часі міжнєський „Фель-кшер Бєсбальтер“ в кореспонденції з Парижа подає пілу вітку „сензаций“, а між іншим і те, пемов то в Празі створе-но новий уряд У. Н. Р., в якому а зай-маю становище міністра пропаганди. З огляду на те, що ці „сензаций“ з таким-або іншими коментарями повторила пре-са по обох боках римського кордону, у-важаю потрібним для винищення даль-ших можливих коментарів та опроверже-ня вже поданих зайкити, що мені нічого невідомо про створення нового уряду У. Н. Р., а тим більше я не займаю в ньому становища „міністра пропаганди“. Під теперішню пору займаюся виключно маларством і в зв'язку з чисто мистець-кими справами і роботами а в останньо-му часі перебуваю за кордоном.

Прийміть високош моє пошани.

Львів, 1. липня 1928.

Петро Холодний.

Зі спортивного життя.

Лехія-Україна 5 : 1 (2 : 1).

Україна II. — Лехія II. 1 : 0 (0 : 0).

Перша дружина України закінчила свої ама аили за мистецтво з цього се-зоні несподівано високою поражкою. Сказали на не ріжні причини, але го-ловною був такий „нех“, що пересідував Україну від першого гола до останньо-го. На основі ходу гри Україна повинна була виїти мисе й режісово, але пох, коли всі її стріли, навіть найкращі, до-шли знаменитий воротар Лехії, коли між-ти всі ворота Лехії здобути або з пер-елбражкового заміння, або наслідком за скорого вискоку з воріт Респери, або з дрібних помилок оборони й помічч, які противники укіл негайно викорис-тали. До того рівення „горобець“ змішав у другій половині з гриша, так, що Україна грава більше як пів години з десяти, що й припечатало її по-ражку.

Товариські змагання України II. — Лехія II перерва судил п. Верхова пе-ред часом, бо один змагуючий ним грач Лехії не хотів зійти з гриша.

Виділі до 500.

Вислід недільних змагань.

Католіці. Польща-Швеція 2 : 1 (1 : 1). Виділі 15.000. Судла Бауєнс (Ні-меччина).

Львів. Юнілей „Чорин“ (субота): Кракові-Поголь 3 : 3 (3 : 2). — Неділя: Висла-Поголь 7 : 4 (3 : 2). — Чорні-Кракові 2 : 2 (2 : 2).

Лігові змагання.

Варшава. Варшавянка: І. Ф. Ц. 2 : 0. І. Ф. Ц. не прийхав, тому змагання нараховано в користь Варшавянки 3 : 0 (т. зв. „вальковер“).

Торунь. Т. К. С. — Л. К. С. 3 : 0 (0 : 0).

Змагання А. класи.

А. З. С. — Гасковен І. Б. 2 : 1 (1 : 1).

Автобусове Повіззя „PRAGA“

СТАЛО НА СКЛАДІ. ПРЕДСТАВНИЦТВО:

Львів, вул. Ягайлонська ч. 7. Тел. 303. 1-1-1

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карл-Бієвичча.
Ст. Самбір 4/VI Гейма.
5/VI Вій.

До хору прийму добрих тенорів і со-
пранів. 2-1-1

ДРІБНІ ОГолошення

БЮРОВОЇ панни, що володілаби пер-
фектно німецькою мовою пошуку-
ється до бюрової праці. — Зголошення
до Адміністрації під „Негайно“. 5-1-1

ГОДИННИКИ „Zenith“ „Longines“ та-
кож біжутерію класного виробу
поручає: Дембровський-Розва-
жєвський, Львів, (Готель „Жорна“). —
Погідні умови. 2481 2-2

ДО ЗАМІНИ дуже добра вигідна на-
рохін — містечко, станція і пр.
в місці, близько, одна церква, ката
добра, жувана, нові будинки — за від-
повідну на підігрі. — Зголошення до
Адміністрації „Діло“ під „Містечко“.
2587 2-3

ПРИЙМУ негайно кількох жістених
хлопців на науку механічного ре-
меса з уміщеною 7. класою або 1. клас-
гійм. з доброї родини. — Юлія Ломага,
вул. Санженича 2. 2592 2-4

ГОДИННИКИ тільки найкращі фа-
брик преціїнні продає за готівку і
та рати від десятиліт дів з найкращої сто-
рони вісиса фірма Іван Зельтенрайх,
Львів, пл. Маріїська ч. 5. 3-97-2

ВЖЕ ВИЙШЛИ Недільні Проповідні
о. Юрія Кжита, пароха в Чай-
ковичах (почта: Pohorce ad Rudki),
й продаються по 9 золотих. Для Аме-
рики 2 долари. 2593 3-4

ШЕНКЛІВНА. Пенарська 44. Курс
до кваліфікації і матури від 16.
липеня. 1500 впробованих. Цілість 70 зол.
вписове 10 зол. 2485 8-12

ДО ПРОДАЖІ: Вілла вул. Коханов-
ського комфорт 500 сяжнів городу
і саду вісімтисяч дол.
Новий поверхній дів для рази 2 покої
кухня відальні — 2500 доларів.
Дів 2 покої кухня, город, сад сере-
мість 2800 доларів.
Відомість: Ігнат, вул. Куркова ч. 24.
від 2-3-5 7-1-3

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відповідає.

СТОЛОВОЕ НАКРИТТЯ
з хінського срібла на білому металі
по фабричних цінах
у **МАНДІЯ**, Коперника 14.
2601 напроти кіна „Коперника“. 2-10

Ч. 2490/28. Бродів лип 30. VI. 1928

Повітова Каса Хорих в БРОДАХ оголошує КОНКУРС

на посаду лікаря-дентиста з правом ви-
конувати практики на терені Поль-
ської Держави. До зголошення треба
докучити curriculum vitae, відпис до-
пліною і свідоцтв. Доктори медичний
(стоматологі) мають перше місце. Рече-
ниць вношення подати до дня 15-го
серпня 1928 р. Успіх після умови.

а Управу Пол. Каси Хорих
Предсідник:
КАЛІР.

КОМПЛЕТ перша зол. 28.
6 ложок, 6 вилок, 6 ложків і 6 канових
ломочок з хінського срібла. Цілість
25 зол. у 2594 а) 1-2
Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 4.

Комахи ідуть рука в руку зі смертю.

Необхідна оборона проти наскомих, які приносять
до мешкання заразки різних недуг і докучаючи,
не дають нам спокою.

Борімся з ними при допомозі ФЛІТУ.

Як засвідчує довгих старань і до-
свідів, ФЛІТ є найкращим засобом,
що цілковито нищить мух, комарів,
блоснів, прусаків та інші ко-
махи. ФЛІТ доходить до всіх
чллар та шіли, убиваючи в них

длинний для зміст і хулаби.

Набувати можна у всіх аптеках і аптечних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce“ S. A.

Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Важкі ознади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої баншички з чорною елевською.

НИЩІТЬ:
Мухи, комарі, нілі, комахи, блоси,
блосниці, прусаци і всілякі інші ознади з їх
гніздани.

Для осигнення найкращого
наслідка, користуйтеся
ручними розпорощувачами

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІДНІ

і придбання капіталу на виховання дітей,
переводять від України через Т-во

"КАРПАТІЯ"

63084 Львів, Руська 18. 3—3

Вакаційний кабінет.

Львів, 4. липня 1928.

Побіда німецьких соціалістів при виборах до райхстагу і поворот назіво в німецькій публічній opinii вказували на неминучу зміну основ німецького уряду. Попередній німецький кабінет, будучи кабінетом коаліційним з участю правих, внаслідок побіди соціал-демократів мусів змінити свою фізіономію. Було ясно, що на перше місце в новому уряді виб'ються соціалісти, як представники провідної, найбільшої партії райхстагу.

Негайно після проголошення вислідів виборів, який західно-європейська публічна opinia зустріла з великим здивуванням, пішли розмови про основи і фракційний розмір нового уряду. Соціал-демократи, хоч вийшли з виборів незвичайно зміцненими, то всетаки були чисельно за слабі, щоб взяти на свої плечі соловий тягар влади. Вони мусили шукати союзників і співтворців з інших демократичних партій. В зв'язку з утворенням нового уряду виникли дві концепції: великої й малої (ваймарської) коаліції. Більшою популярністю відзначається концепція великої коаліції, зложена зі соціал-демократів, центра, демократів, німецької народної партії і баварської народної партії.

В тому напрямку розпочав переговори уповноважений президентом республіки створити новий кабінет провідник соц.-демократів Герман Мільер. І тут зустрів він непередбачені труднощі. Він звернувся до партій великої коаліції з пропозицією взяти участь в уряді і на основі відповідної пропозиції (ключа) визначити своїх представників до кабінету. Це було вступом до затяжних розмов і переговорів з партіями на тему програмовості нового уряду й осіб, що мали здійснювати підготовлену програму. Між становцем поодиноких партій з'явилися значні розбіжності, які в безконечність відтягали уформування кабінету, раз-по-раз збуджуючи сумніви в ініціатора в можливість дійти до мети намеченим шляхом. Найбільші труднощі посередньо й навіть безпосередньо робила німецька народна партія, маючи в своїх рядах таку індивідуальність, як Штрессман, званого „новим Бісмарком“.

Заплутану ситуацію вніс лист Штрессмана до Гінденбурга і Мільера, в якому цей зручкий політик вказав на хибність обраних шляхів в справі творення уряду. Даремно шукати спільної програми у партій з розбіжними соціально-політичними світоглядами, а зате доцільнішим є йти до створення уряду на основі взаємних уступок між поодинокими визначними діячами, які журбу порозуміння з партіями повинні взяти на себе або вступити до кабінету на власну відповідальність.

Цей лист Штрессмана додав захоп Мільером, який був вже близький до створення кабінету великої коалі-

ції демократичних партій уступив концепції кабінету індивідуальностей тих партій. Очевидно, в осередку тих індивідуальностей найшлася особа самого Штрессмана, який іменем власним і свого партійного товариша Куртіуса (з попереднього кабінету) дав свою згоду на участь в уряді. Такий вихід зі ситуації не подобався партіям. Німецька народна партія поспішила висловити довіру своєму голові Шольцові, а одночасно в формі резолюції, говорючи про konieczність зв'язку всіх членів фракції з її проводом, дала легке напам'яння Штрессманові. Ще важчу кризу перейшов центр, заборонюючи своїм членам вступати до кабінету індивідуальностей. Центр домагався для себе трьох тек, а в тому одній політичної і становища віце-канцлера для колишнього канцлера Бірта. Однак тут несподівано збрав голос през. Гінденбург, заявляючи, що не дозволить собі диктувати спосіб організації кабінету, та спротивився утворенню становища віце-канцлера. Заскочений постановою президента республіки центр, зробив відворот, висилаючи до кабінету лише „заявкового“ з тим, що оскільки наступити реконструкції кабінету, яка заспокоїть його аспірації.

Створений після довгих поролових болів новий німецький уряд складається з чотирьох соц.-демократів: канцлер — Герман Мільер, внутр. справи — Северінг, скарб — Гільфердинг і праця — Візель; двох членів німецької народної партії: Штрессман — закорд. справи і Куртіус — господарство (промисл і торгівля); двох демократів: Кох — справедливість і Дітріх — рільництво; одного члена баварської народної партії: Шепель — почта, одного представника катол. центра: Герард — комбінована тека окупованих областей і комунікації та безпарт. ген. Гренер — міністр райхсверу. Перекоханими республіканцями є соціалісти, центровці й демо-

крати, інші скрито хитуються між республікою й монархією.

На чолі кабінету індивідуальностей стоїть провідник соц.-демократів Герман Мільер. Цей колишній скромний торговельний помічник зробив велику політичну кар'єру, вибиваючись понад рівень своїх товаришів навіть у такій виробленій і багатій в індивідуальності партії, як німецька соц.-демократія. В кабінеті Бауера займав становище мін. закорд. справ, а описав засів на фотелі канцлера. Рівно дев'ять літ тому, як канцлер німецької республіки поклав він підпис під версайським трактатом. Прихильники й оборонці існуючих трактатів зв'язують з цєю формальністю його відданість для версайського диктату, забуваючи, що визначний соц.-демокр. діяч Брайтшайд уже давно проголосив, що нема ні святих, ні вічних трактатів. Трактати є вислідом реального відношення сил. Тому нема сумніву, що Мільер, канцлер зміщеної Німеччини, ще з більшою охотою покладе свій підпис під договором, анулюючим версайський диктат.

Другою визначною індивідуальністю нового кабінету є Штрессман, загальнопризнаний творець відродженої німецької могутності на міжнародній арені.

Програма нового німецького уряду, проголошена на вторковій засіданні райхстагу, являє завдання кабінету Мільера-Штрессмана. Та хоч цей кабінет є кабінетом індивідуальностей, хоч в ньому репрезентовані представники партій великої коаліції (на персональній основі), то всеж такі йому не відшукують широкого розмаху. Новий німецький кабінет називають вакаційним кабінетом з огляду на становище центра. Аж після осінньої реконструкції, яка правдоподібно не сягатиме в його основи, кабінет Мільера-Штрессмана, опертий на широкій коаліційній базі, розлічить широкую плянову діяльність.

Будівельна криза на Радянській Україні.

(На основі радянської преси).

Минулого року в зв'язку зі складанням п'ятирічного плану будови народного господарства на В. Україні комуністичні члени України синчили великий шум, що досі спеціально будівництво в усіх його галузях — будова нових фабрик і заводів, будова домі для робітників, розбудова міст — знаходиться в лихому стані. „Доки наш робітник не буде мешкати в хаті, а мешкатиме в бараках або спати у фабричних будинках, доти трудно думати про устаткування будівництва у нас соціалізму“ — так філософічно сформулював ситуацію сам Чубар. В міру того, як посувалося наперед розроблення ріжких планів, тон комуністичної преси України починав ставати все більше оптимістичним. Вона забула вже про те, що в „країні соціалізму“, по власним підрахункам комуністів, приблизно половина всього числа робітників має гірші умови життя, ніж зазначений скарб в буржуазних державах. Ця преса була захоплена тепер мільонами, а навіть десятками мільонів карб., які наступного року мають бути витрачені на нові будинки, особливо для робітників, а тимчасом мають, по вислову Чубаря, створити передумову для будівництва соціалізму.

Та з тим будівництвом стався несподіваний збій. Минуло всього пів року, як комуністична преса перестала захоплюватися гравіозними планами будівельних робіт. Прийшла весна і настав бу-

дівельний сезон, і шов ми бачимо? Ні більше, ні менше, як півкопиту катастрофу будівництва по цілій Україні.

Комуністична преса України за останній місяць переповнена всякого роду ляментациями на будівельні теми. Показується, що вироблення плянів ріжких будівельних робіт по центральних інституціях не закінчено ще й досі. Центральні державні кредитові інституції, які мали давати кредити на будівлі, цих кредитів досі не дають. А без кредитів годі починати щось будувати. Житлова кооперація, як показується тепер, теж не виробила ні плянів будівництва, ні проектів будинків, ані не має грошей. Те саме діється також по окремих трестах.

Та найгірше діється там, де змислом чужом так одержано гроші на будівлю. Напр. у Харкові вже від довгого часу будують багато-поверховий залізобетон-

ПОЗІР!

В неділю 8. липня ц. р. в Посухомі під Бережанами, на могилах У. С. С.-ів, що в 1916 р. поглигли в бою на Лисоні, відбувся мітинг.

СВЯТО.

Вшановано Товаришів зброї У. С. С.-ів Бережанщини та усіх з краю, котрим обставини не дозволили обов'язково явитися на це Свято. — Збірна в годині 9-тих на площі „Надії“ в Бережанах. Відзнаки будуть роздані на місці. До побачення!

Петро Сагайдачний, Василь Булик.

аній будинок промисловості. Будуються, так сказати, під самим оком начальства. І щож показалося? Поставили на ньому вже дах, а в мурах не лишили місця на рури для каналізації і для води. Деякі будови на Дніпрестані збудували такі слабі, що вітер лопнув їх стіни, і дочелось ці стіни підірпувати контрфорсами. На Миколаївщині для економії будують замість кам'яних дерев'яні селяторні, які лоскві не забезпечують зерна від пожежі і шкідливих комах.

З усіх промислових районів України приходять звістки, що будівельні роботи розгортаються дуже повільно. Ось деякі приклади зі спеціальної наради трестів України, яку скликала всеукраїнська рада народного господарства, щоб висвітлити справжній стан будівельних робіт на Україні. Представник Донугілля зазначив, що житлове будівництво ледве починається, бо бракує кредитів, а промислове будівництво гальмується, бо бракує проектів будівель. Робочою силою і матеріалами трест забезпечений лише на 60—70 відс. Представник Південсталу зазначив, що будівельні роботи позалися з запізненням, бо досі ще не затверджено багато проектів будівель. В цьому році трест мав почати 12 нових робіт, але покищо затверджено лише два проекти. Не краще стоїть справа також на заводах Південмаштресту. Досить повільно йдуть роботи на заводах Хемпугілля та на деяких київських заводах.

Індустрбуд має виконати будівельних робіт на 23,5 мільони карб. Та бракує проектів, і представник товариства зазначає, що коли будівельні роботи будуть далі йти таким темпом, як досі, то воно не зможе виконати своєї програми. Матеріалами товариство забезпечене лише на 50 відс., деякі матеріали приходять дуже пізно, а деякі зовсім не надходять до будівельних робіт.

А ось який порядок щодо капітального будівництва на заводах ім. Петровського і Леніна, які належать до Південсталу. Протягом року змінювано цифру асигнувань на капітальне будівництво по цих заводах всього лише вісім разів, а певної цифри ще й досі не визначено. Для 18. жовтня минулого року управу тресту затвердили на капітальні видатки по цих заводах 10,700,000 карб., з січня 1928 р. — вже 12,985,000 карб., 17. березня вже 20,173,000 карб., 29. березня вже 19,457,000 карб. Але реально дано на будівництво покищо лише 4 мільони карб.

А ось цифри про забезпечення робітників Донугілля житловою площею. В минулому році число робітників Донугілля збільшилося на 40 відс., а житлова площа збільшилася тільки на 15 відс. У 1924 р. житлова норма на кожну людину в Донугілля вносила лише 53 відс. норми зар-

Pr. 319/28. Sąd okręgowy karncy we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnym po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927, poz. 398 Dzup. Nr. 45 dokonane dnia 26. czerwca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dziś” Nr. 141, z dnia 27. czerwca 1928, z powodu że zamieszczono w tem czasopiśmie artykuł pt. „Kolowatyści” zawierający w sobie znamiona sbrodni zaburzenia spokoju publicznego z 365 a)

uk. b) oraz wydać po myśli przepisu z artykułu 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze w miejscu bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 30. czerwca 1928.

Mayca.

Візьмаю на місяць лі Львова. Організаційний рух. Турчанщина. 13 1-2

компанії, а тепер ця норма знизилася на 48 відсотків. Нові будинки для робітників будуть зведені за короткий час. Немає майже жодної компанії, де б не було будинків для мешканців. Всі нові будинки будуть зведені дуже швидко, 22 відсотків, усіх мешканців для робітників має бути побудовано, понад 50 відсотків, робітничих мешканців не мають жодної вентиляції, а навіть кватирок. Тільки 9 відсотків, робітничих касарень мають умовний, а тільки 7 відсотків, мають приміщення для прання білизни. Жаркий сонний обідній сон зберігається там, де сплять, під подушкою або на столі. За останні два роки „Інтенсивного розгортання будівництва“ в Дніпропетровську зведено лише 55 квартир. Значно менше можна побудувати до кінця цього року на чотирьох місяцях.

„Столиця“ Дніпропетровська, що в 1926 р. почала будувати трамвай. Будувати його не хотіли, а донедавна технікум. Всього трамвай має коштувати 700.000 карб. Минули три роки будови трамвая, порозуміли всі вулиці, збудовано величезний напір, витрачено мільон карб., а трамвай ще і досі нема. Пишуть, що як витратити ще мільон карб., то може на четвертий або пятий рік будови трамвая таки почне ходити.

Надумати і закінчити в будівельному бюрі тресту Дніпропетровська деяких розмірів, що відбулося ДПВ і притягнуло до суду понад 50 осіб. Спеціальна комісія встановила, що навіть за „сучасних об'єктивних умов“ якості житлових будівель низька і вони не відповідають на здоров'я мешканців. Дніпропетровська оцінює, що житлові будівництва в 1925-26 р. 21 м. карб., а в 1926-27 р. вже 45 мільонів карб. Однак ці гроші, як констатує комісія, витрачені „не на гарно устатковане житло, а на холодне, покривлене, з неадекватним печем будинки, що вже з самого початку потребували ремонту“. Свідство наводить дуже цікаві факти. По рахункам будівель Дніпропетровська в Харкові деякі будинки коштували лише або трохи дорожче, ніж вони мають коштувати. Свідство вказує цілу систему розриву та фальшування, яка тривала кілька років. По окремих секторах до фальшування були притягнені всі, від начальника контори аж до останнього робітника. Кожен з них мав свою частку у крадіжці грошей. Закінчення коної будови урочисто святкувалося великими піятками, під час яких нижчі співробітники дарували вищим золоті годинники. А на перервах витрат виписувалися фальшовані рахунки на нібито виконані роботи.

Після таких прикладів не дивно, що на В. Україні тепер, змінивши „розгортання“ будівництва, настала будівельна криза.

Вічевий рух.

ЗАБОЛОТІВЩИНА.

Для 24-го червня ц. р. відбулося польське справознавство в Тулузові. Реферували посол Сергій Хрущовий. На віче були присутні не тільки з Тулузова, але і з довколишніх сіл. Проводили віче Майтея Кирилович, Василья Притяка і Олександр Моріс (останній — місцевий радник був секретарем віча). Посол Хрущовий привітав присутніх від українців в Волинні й Холмщині і представив у короткому нарисі історичне положення Волинні, а зокрема Холмщини. Відавши, що віче в діяльності Українського Союзу, підтримуючи разом пограбуванням українського представництва. Навіть присутні селяни і радники не заважали заговорити про важке становище віча. Після віча стався присутній питання на тему співпраці з парламентарієм армії обох клубів (УНДО і радикалів). Навіть відавши, якби виконували повну повноту Українському Парламентарному Клубові за його прагнень в боротьбу, відавши радикальний клуб до згоди в один клуб з послами УНДО і заперечували проти польського шкільного кресового закону. Крім того висловлено додаткову резолюцію, висловлено радикалом Олександром Морісом, показуючи, що в Тулузові відбулося в найближчому часі співпраця віча, на яке окрім посла УНДО були присутні також посли радикальної партії.

Організаційний рух.

ТУРЧАНЩИНА.

Для 31-го травня ц. р. відбулося польське справознавство в нагоді соборних турчанських делегатів наради в селянстві. На нараді обговорено актуальні організаційні справи польської, справу відношення парохів до селян, справу православної, а також цілу низку справ, пов'язаних з господарською старістю в поліції.

Того самого дня відбулося також засідання Польського Народного Комітету в Турчани, де пос. Величанович представив намір політичного положення і зважив на діяльність Української Парламентарної Репрезентації.

По широкому світі.

В нагоді роковин підписання версальського договору між націоналістами в Берліні демонстрували шумно проти нього.

Англія, міністр скарбу Черчилль заявив, що франц. уряд зобов'язався в найближчій фінансовій році дати на рахунок свого воєнного довгу 4 м. фунтів стерлінгів.

В Югославії уряд переходить кризу. Степан Радіч, що не викладає і ще досі невідомо, чи він з того вийде, а як вийде, чи буде залічний до праці. Хорвати і словенці домагаються твердо основної зміни конституції „королівства сербів, хорватів і словенців“. Сербські партії не думають йти на жодні уступки, тому положення ще більше ускладнюється. Можливо, що уряд в найближчих днях згодиться димісії.

Відень, в з ним ціла Австрія, уладжує тепер т.з. Шубертівські свята. Уже нині до Відня зібрали десятки тисяч чужинців з цілого світа, хоч свята затягнуться цілі два місяці. В святочині фестивалю, що відбувається в Пратері, співають нараз 30.000 співаків. Рахують, що фестивалю слухатиме 250.000 людей.

В Греції має бути на днях іменований головою ради міністрів Венізелос. У зв'язку з тим повідомляють, що він буде розглянутий парламентом, аби не прийняв до демонстрацій проти Венізелоса.

Найкращі Фудари, Маркетти, багаторазові кароти фантазії Крепачі, легкі ковалі, поручає в величезній кількості фірма

АНТОНІЯ УЗЕРИ

Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новості у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тарнові.

Напад на пошту у Львові.

Для 3. липня кілька хвилин до 6-ї години веч. до поштового уряду при вул. Галицькій ч. 3, вдерлося п'ятьох замахованих людей із револьверами. Один із них замахав від урядової при касі урядових каси грошей. В бюрі були три урядовики і воляти та агент однієї львівської фірми, який прийшов, щоб стягнути з урядових кас гроші за поштові товари. Зайшли бандити ввійшли до будинку замкнули входну браму на ключ. Замахована урядовик зачала кричати на поміч. Агент Вайнштейн, хоч йому також грозили одним із нападників, прискочив до вікна, вибив шибку і замахована прокопав. Збентежені нападники ввійшли Вайнштейнові 25 год. з руки і втекли замахованою брамою. Один із нападників забрав касієра і втік з ним. Решта трьох нападників перемає. В поштової касі було 49 тисяч золотих. Поліція знайшла на місці і зараз почала вступити слідство. Поліція вже вислідила число ата, що ним бандити приїхали були з вул. Сидяцьких. Шофери арештовані і він розповів докладно перебіг нападу. Поліція сподіється, що її вдасться арештувати замахованих нападників.

Політичні вісті.

ВІДПОВІДЬ МАРШ. ДАШИНСЬКОГО НА ІНТЕРВ'Ю МАРШ. ПІСУДСЬКОГО.

Марш. Дашинський зложив заяву у зв'язку з уміщенням союзової сесії. М. І. сказав, що теперішній сойм не має більшої. Протиурядова опозиція в більшості, але ця більшість не може творити цілого уряду. Три способи є, як зайти з того укладу: 1) розв'язання союму, 2) утворення урядової більшості виключно з лівих, 3) державний переворот. Сойм, це

одиноке місце в Польщі, де промови посла втілюються незайманістю. Парламент, який не є жадною карикатурою, мусить бути місцем вільного слова, нічий парламент, це нонсенс. Колиб утворено в тім соймі постійну більшість, миг би польський парламентаризм реанімувався поміло, але як могутній чинник легального публ. життя. Насамперед, замах на конституцію і парламентаризм можуть дати нову довести лише до тяжких криз.

СОЙМОВІ КЛЮБИ І ІНТЕРВ'Ю МАРШ. ПІСУДСЬКОГО.

У зв'язку з оголошенням інтерв'ю марш. Пісудського, що застала теперішній сойм, для 3. липня відбули спеціальні наради соймові клуби „Визволення“, „Стр. Хлопського“ і „Паста“. Висхід ухвалюючи незначні.

МІН. МОРЧЕВСЬКИЙ ЗАСТУПАТИМЕ ПРЕМ. БАРТЕЛЯ.

Речник шізи прем'єра Бартеля на відпустку устійшено на посадику липня. Прем'єра заступатиме мабуть міністр Морчевський.

ВЕНІЗЕЛОС РОЗВ'ЯЖЕ ГРЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

З Атен повідомляють, що Венізелос одержав місію утворення кабінету і зложив присягу для 3. липня. Він заявив представникам Аг. Анаса, що президент республіки Кондротіс дав йому право розв'язати парламент і оголосити нові вибори. Та не в виключення, що новий кабінет тепер представиться парламенту. Напряма закорд. політики буде подібна до напрямних попереднього уряду.

ВИМІНА НОТ МДЖ МУСОЛІНІЕМ І ЗАЙПЛЕМ.

Віденські часописи помістили комунікат про виміну нот між канц. Зайплем і Мусоліні, про заповіджений поворот Італійського посла до Відня. Думують, що канц. Зайпель мусів рішитися на викладання такої ноти з огляду на труднощі, які мусів побороти для одержання інвестиційної позички. Колиб напруження між Австрією й Італією тривало далі, Австрія не могла би зреалізувати позички, якої конче потребує для госп. піднесення республіки.

Всенісній часописи докоряють канц. Зайпелю, що неспроможний упорядитися, бо Мусоліні у своїй відповіді не дав ніяких приречень щодо зміни теперішнього положення в півд. Тиролі.

ЕКСПОЗЕ НІМ. КАНЦЛЕРА.

Для 3. липня почалося засідання нім. парламенту. Новий канцлер Мюллер представив райхстагові новий кабінет, у якому заснував програму кабінету, на перше місце якої висував справу закорд. політики. Найважливішим завданням нім. політики є евакуація окупованих земель Німеччини готова співпрацювати з лівими з Лігою Націй. Шодо внутр. справ, то збройна сила Німеччини повинна стояти понад партіями.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:87:50—8:88:00 канадський долар 8:81:50—8:82:00, чеська корона 0:26:33—0:26:56, австрійський шілінг 1:25:50—1:26:00, румунська лей 0:05:50—0:05:75, французький франк 0:35:00—0:35:15, швейцарський франк 1:71:50—1:72:00, фунт стерлінгів 43:40:00—43:70:00, радянський червінець 25:00—25:50.

Золото: 20 корон 36:50:00—36:80:00, 20 франків 34:50:00—34:80:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:70:00, 10 російських рублів 37:00:00—47:50:00.

Срібло: Австрійська корона 0:68:00—0:68:50, австрійський корон 3:50:00—3:6:00, австрійський фальорен 1:75:00—1:80:00, російський рубль 2:90:00—3:00:00, копійки за рубль 1:45:00—1:50:00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 53:25—54:25, пшениця селянська 52:00—53:00, жито галицьке 44:50—45:25, ячмінь галицький броварський 41:00—42:00, ячмінь на мліво 41:00—42:00, ячмінь північний 35:25—36:25, овес галицький 44:25—45:25, кукурудза румунська 42:50—43:00, барбаря проницева 0:00—0:00.

НОВИНКИ

— Народа церковної влади православної церкви з українськими діячами. 1-го липня відбулась нарада у православного митрополита Шенісія у Варшаві з угра-

Жадайте
Французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ:

JOB

43-50

вськими політичними й церковними діячами. У ній узяли участь архієпископ гродзеньський Олександр, єпископ польн. О. Хрущовий і І. Власовський, голова Українського Церковного Комітету (вибраного минулого року на з'їзді в Лупку) д-р Річчицький і представники повітових церковних комітетів з Волинні.

— Українці. В ч. 170 „Муженер Насесте Накріхтен“ надруковано велику статтю п. Д. В. Орентука п. з. „Українці під Польщею“.

— Іспит зрілості в дівочій учительській семінарії „Рідної Школи“ у Львові. Відбувся 20 липня. Мокшанського ч. 12, зложили 20 абітурієнтів: Баран Євгенія Олександрівна, Віда Ольга, Вішньовська Стефанія Надія, Борис Петропавло, Буцка Марія, Васильєва Ольга, Софія, Гавришівська Оксана, Дорощук Ольга Марія, Козловська Різню, Кушнір Марія, Маваруха Марія Михайлівна, Мандрик Марія, Мельник Ольга Марія, Овлад Стефанія, Олександрівна Софія, Наталя, Ревенко Віра, Черній Ольга, Корсак Стефанія, Штан Ольга. Всі абітурієнти вступили в дівочий зрілості для всенародних шкіл з українською і польською мовою навчання.

— Іспит зрілості в приватній жіночій семінарії „Рідної Школи“ в Самборі під проводом візитатора д-ра В. Лещинського відбувся від 22—28 червня. Зложили 31 учениця: 1) Баловська Ольга, 2) Вішньовська Константина Святославівна, 3) Вішньовська Константина Тарасівна, 4) Воронська Меланія, 5) Буцка Ольга, 6) Вич Марія, Хамішів Володимир, 7) Хміль Юлія, 8) Дольська Корнелія, 9) Гайда Олександрівна, 10) Гавришівська Кароліна, 12) Гуцук Марія, 13) Гордиська Софія, 14) Ільницька Клементина, 15) Юрчик Марія, 16) Кушнірська Ольга, 17) Лодина Стефанія, 18) Луцька Ангеліна, 19) Луцька Ярослава, 20) Мокшанська Катерина, 21) Микита Ярослава, 22) Ортинська Оксана, 23) Сенченко Ірина, 24) Славська Ольга, 25) Сіряк Ольга, 26) Стеценко Марія, 27) Стрижівська Марія, 28) Суцук Марія, 29) Тополянська Ефросинія, 30) Варшва Марія і 31) Винницька Ангеліна.

— Іспит зрілості в учит. семінарії СС. Василієм у Станіславові відбувся в насі від 18. до 21. червня 1928 під проводом п. В. Драбіна, директора держ. муж. семінарії в Станіславові. Свідства зрілості одержали: Білинська Марія, Богачевська Марія, Бодчук Ірина, Борковська Софія, Грегорович Ольга, Гурська Евстахія, Дроздовська Ірина, Жарська Анна, Зеленьська Ольга, Балка Ольга, Ковальчук Наталя, Крайковська Марія, Левинська Ярослава, Мокшанська Текля, Ортинська Ірина, Пасушенко Варвара, Петраш Ангеліна, Ремак Ольга, Салун Стефанія, Савицька Параскевія, Сольван Стефанія, Торончук Анна, Фетюшка Юлія, Чермак Антонія, Шуляр Северина, Ясківич Марія, Яцук Анна, Реабрована і наслідатку.

— Одна з причин вуличних катастроф. Пишуть нам з міста: Ніхто не заперечує, що останніми місяцями почалась у Львові дуже ожесточена праця над напругою вуличних хідників і над будовою нових. На деяких вулицях ці заходи виконують, об'єднані поміщиками і землевласниками. Але здоровий людський розум вказує на одне: навіщо робити такі широкі хідники на вулицях, білих вулицях, де вранці-годи переходять дві-три особи? Ці хідники поширені по вулицях, але часто мало, що ширше від хідників. А коли зв'язати, що навіщо найгіршіші прокопи не рівняються ширині вулиці та вулиці і що на деяких вулицях біжать дві трамвайні шини, то не дивно, що між двома трамвайними шинами на дзв'язку або вози, що хотіли себе вилупити. Це і є причинами нещодного вщастя, такого частого при зустрічі з вулицями і трамваями, і причиною нещодного жертви, що виходять з під їх коліс пораненою, або гине цілком.

— Шукати за 5 сотниками всі, що мусить іхати львівський трамвай: подорожні та кондуктори. Львівський містра, підписуючи ціну трамвайних билетів, не подумав про те, що одночасно повинні подати за новий випуск 5-сотників, бо їх нема змоги купити білету за 25 сот.

— У школі щораз краще. В одній із варшавських гімназій, якої назва преса не хоче показати подати, закінчилися іспити

зрілості таким епізодом: матурності, о-
держави сьомого, запрохали одного
вчителів до класу, щоб подякувати йому
за його рецензії. Один із них нігало-
на палку промову до вчителя і закінчив
її — зворотною полчиною. Заки ви-
гледі сьомого, класу була порожня.

— Річні вістки. На міжнародній фести-
валі співачки відібрали до Відня в поло-
жінні жінки чверть мільйона чужинців. —
У Берліні помер дуже популярний жур-
наліст Віктор Альберт, поетичний фан-
тасист „Вера, Трю-у“, що про-
живав в Іспанії та Італії. — До Нью-Йор-
ку приїхала делегація франц. преси з
цього дорожнього товариства взаємн
для америк. літератури преси у Вашингтоні.
— У Норвегії відкрили першу підземну
залізницю, що йде в Осло від „На-
родн. Театру“ до Мейстерсун. — В Ам-
стердамі помер один із найбагатших власни-
ків корабельних підприємств сер Джон
Торикрофт у 85 р. життя. — Перша жін-
ка, що перелетіла через океан, місс Ер-
гара, заїхала до Америки кораблем. —
За останніх 10 літ переїхало в СРСР
своє прізвище 20.000 осіб. За останні два
роки скільки прохали у тій справі сль-
но зменшити. — У Львові помер 2. ц.
м. емер. шк. інспектор Франц Майтронч,
що на своїм старості замінив аба-
регіт об'єктивності супроти українських
школярів поступити. Але це було ще в
давній передвоєнний час.

— Туреччина європейська. На най-
ближній сесії ангорського парламенту
розглядатимуть законопроект, щоб про-
голосити в Туреччині святом пелію
замість п'ятниці. Ця пелію зміни чого
практично: тому, що в усіх європей-
ських державах банки зачиняють свої
двери вже в суботу в полудне, турецькі
піддані, що святкують п'ятницю, можуть
вести діла тільки попри дві в тиждень.
— 200.000 мешканців має вибудувати
Париж за 6 літ. Такий план прийняв
рада міністрів. 7 мільярдів франків піде
на будову будів з денними помешкан-
нями і 4 і чверть мільярда на дом. „іс-
середній комірник“. Право мешкати в
пих домах матимуть у першій мірі ті,
що мають велику рідню, інвалідів і бідні
учасники війни.

— Геройський жест Амундсена. Сьо-
го-ва преса підготувала некролог про
Амундсена, який поспішив на поміч Но-
біле та його товаришам на те, щоб са-
мому загинути. Розуму на Амундсеном
доїшлись без вислідів. Залиш впе-
вляють, що французький апарат, на ко-
му зівів Амундсен, є зовсім неприго-
дний, щоб довгий час удержувати на
крягах, як це було можливо на апаратах
Юнкерса і Дорніера. По всій імовірності
Амундсен агітував зовсім, що, як за-
жнуть його друзі, зіп'явдів воля, ніж
довіри мучи в обличчя можливої смерті се-
ред ледяних просторів. Жаль, з яким
зутріє весь світ звістку про смерть
Амундсена, не може і рідувати і по-
тухальними окупити Нобіле. Задаркувала
фашистська чванливість італій-
ського генерала не зробила його симпа-
тичним навіть в обличчя його можливої
смерті. Амундсен — великий дослідник,
улюблений і людина вишнього характеру;
Нобіле — лаше авантюрист, що не хотів
послухати остерог старших, дослідників
мандриків і знавців підбигунових пра-
в. Амундсен перший належав до тих,
що відраджував виправу Нобіле, вважаю-
чи її небезпечною. А проте, що зі сві-
жими споминами власних страшних пе-
реживань з останньої направи до бігуна,
він не завагає піти з підмогою легко-
сердому вітрогозові, якому забагалося
шарів сьмички.

— Ви не повинні відкладати своє жит-
тєве забезпечення, бо не знаєте, що жде
Вас завтра. Але знаєте, яка доля пости-
гне Вашу родину на випадок смерті, ко-
ли Ви не постараетесь за часу про її за-
безпечення в Товаристві „НАРПАТІЯ“,
Львів, Руська 18. І. п.

— Справлення помешком. У 147 ч. „Діла“
в передовиці „Міра зубожіння Франції“ в
першій іншальті III. уст. переставлено при-
вожати речення від 4-ої стрічки. Речення
це треба читати: „...є показником і мірою
зубожіння Франції. Валюти своєї у нас не
було і нема, то й таким показником не
можемо орудувати. Але є інші, не менше
ямовні. Почисліть, наприклад, кілька шо-
дених газет заспокоювало...“ і т. д. В
статті „Озга Кобилянська в Празі“ в 2-й
іншальті 41 стрічка агорі пропущено, що
з чеських гостей питав О. Кобилянську м.
І. представник чс. мін-ства закорд. справ.
У долісі з Брішнши пропущено від стріч-
ки 18 з долу речення, через що вийшла
платання. Речення це має так виглядати:
Забравши гроші, цей панок поїхав до дво-
ра, там добре забавлявся, почувши і кінці,
я зробив нічого, відійшов. Ходять слухи,
що він по порозумінню з ділчем приїхав
замість зробіти киномію між українця-
ми.“ і т. д.

— Промоція. Для 30. червня 1928 р.
у львівському університеті промудався
на д-ра прес п. Михайло Бабій зьопла-
тований радник Самоуправного Відді-
лу 2598

— Вертеп наших днів. Залюбову тро-
теску вісних наших гумористів Галак-
тіона Чини і Ле-Ле відіграли в вели-
ким успіхом у Львові вже третій раз
в понеділок, дня 2. липня п. р. — Чи-
слено зібрана публіка, глобальним чином
учасники учительського з'їзду ма-
наду заявляються а подіями тепе-
рішнього нашого життя а передовсім
з виборчого і пошеребного періоду ско-
плених азаманито в спосіб сатирично-
гумористичний. — Об'ємом веселости
і оплеском підчас двогодинної вистави
не було кімня. — Як довідуємося, „Вер-
теп наших днів“ відіграли на днях з за-
найбільш мандрику і загострі до всіх
наших важливіх міст і містечок 14-1-1

Театри.

Міський великий театр:

4-го г. 7-30 веч. „Турандот“.
5-го г. 7-30 веч. „Турандот“.

Міський „Театр Новин“:

4-го і 5-го г. 8-30 веч. виступ театру
„Qui pro Quo“.

КІНА.

„Палас“: „Королева лондонських са-
гаюнів“.

„Лей“: „Легка Ізабелла“.

„Аполон“: „Гаррі Пілс — Чорний Церо“.

„Фатаморганна“: „Зов крові“, Царські
князівна“.

„Байка“: „Том Мікс“.

3 театру.

Міський Великий Театр: „Турандот“,
східна казка Карла Гоцці. Виступи кра-
віського театру ім. Слоняцького.

Кого втомив сучасний театр, реалі-
стичний і натуралістичний, і хто віхне
до обнови залозних форм драми, той
а прикметисто скупляється в єдиної тачі
іс старого джерела — в італійській „ко-
медія дель арте“, майже зовсім у нас не-
відомій. Хто пізнав: який шпалами
іде відомо драматичної творчості в
„ультрамодерний“ театраз, матиме в
„Турандот“ оразов досиш іа пих ласобів.
Неоден слуга зі адинауванням: Неуже
хсе це вже було 150 літ тому? — Так;
навіть ще давніше, у доі Шекспіра; всі
спроби затерти межі між сценою й ав-
диторією, між дійсністю й ілюзією, між
готовим текстом та імпровізацією, відгав
в одній месі гелійний Гоцці. Не наза-
реме стільки великих письменників за-
хочувалося ним, перекладало його і пе-
рекладає. „Турандот“ відігрався після
Шілера цілої низки перекладачів і пере-
творав сучасними поетами, відігрався
успіху як одна з наймодерніших опер і
різних постановок, як зовсім нових режі-
серських експериментів.

Драматична казка, цирк, кабаре і токи
ла нія реалістична драма в протестом
проти реалізму — все це сьомо пере-
плетана, підкрашене і зукрашене пелі-
лою поезією та великим гумором. Авди-
торія сам-там збентежена і приголом-
шена. Зате на перервах глядачі ствер-
джують зачуховані, що не відтворюють
утоми. Банки адрового розуму і при-
гадки про доматання дійсності відві-
жують нашу увагу таксамо, як лет у про-
сторях увви відоміше доматання адров-
ного розуму.

М. Руд.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Загальні Збори Україн-
ського Кооперативного Банку в Тернополі.)
У второк 26. червня п. р. відбулися
в Тернополі Загальні Збори Українського
Кооперативного Банку при участі 286
членів. Були не перші збори на основі
нового статуту, ухваленого на нальав-
чальних загальних зборах для 10. грудня
1927 і внесенного в реєстр кооператив при
окружному суді в Тернополі 1. травня
1928 на підставі ухвали окружного суду
в Тернополі в 15. лютого 1928 до ч. Фірм.
110/28 Спудла. 1/44. Український Коопе-
ративний Банк має досі назву „Поштове
Товариство Кредитове“. Існує воно від
15. квітня 1890 р. і до 1922 р. було кре-
дитовим кооперативом системи Шуль-
це-Деліч, а в 1922 р. переміняло свій
статут на звичайний статут сільських
споживчих кооперативів звичайного
отутиня сади з відсутності від руху
іншого, хоч в дійсності було все тільки
кредитовим установою. До війни було
Поз. Тов. Кредитове одвою з найбільших
українських кредитових кооператив у
краю й у великій мірі причинялося до
економічного піднесення нашого селен-
ства на північному Поділлі, а більшість
українських установ у Тернополі, що
мають нині дуже вартісні невіджимости,
моща їх набуті тільки виключно завдя-
ки грошовій позичці в Поз. Тов. Кредито-

вому, яку одіся звернуло по більший
часті в безваріантних марнах польських.
Вільсько трипятилітня діяльність тепе-
рішнього Українського Кооперативного
Банку (перше Поз. Тов. Кредитового) є
якою еторією нашої національної історії
і нашого народного відродження на га-
лицькому Поділлі, бо його діяльність
світла і поза границі тернопільського
політичного повіту. Не диво, що група
тернопільських радикалів-інтелігентів
при допомозі кількох своїх симпатиків
з учительських кругів у Тернополі на-
проти трьох останніх літ вела безпо-
щадну боротьбу, щоб кооперативу за-
хочити в свої руки й ужити її до своїх
вузких партійних цілей. Ціла низка
зборів членів цієї кооперативу була
доводом дуже болючих подій, значальних
коротких авантур, галабурд і крапів
раз паліть а насильством виявляюванім
зверей до злочинів, до відбавлення збо-
ри, при допомозі опрощаюваних зі сль
незлення під промовом радикальних ін-
телігентів, з яких один засідав нині паліть
у собі. Кілька загальних зборів сьомо
розбито, не допущаючи до затвердження
рехунів і білзавів і до колючої зміни
статуту. В додатку по колючих зборах
вносяли вони до окр. суду судові про-
сєни і пили рекурси до апеляційного су-
ду у Львові і заїхавшого у Варшаві, а
котрих досі не виграли ні одного. Що
більше! З кілпом листопада 1926 здер-
жєли були безваріант до урядування в бан-
ку (д-р Степан Брикович, д-р Оленка
Олійник і д-р Лука Онуферко) і не хо-
тіли добровільно уступити так, що аж
суд шляхом судової екзекуції усеува їх
в кілпом січня 1927 від урядування і з
злочинів банку. За ті всі речувані в ко-
оперативному житті поступили надійра
рада банку виключила їх всіх з членів,
та це не багато помогало, бо на сьомі
старого статуту всі вони, як повноваж-
ники кооперативу а кількох січ, до упра-
влє в руках радикалів, приходили на
загальні збори і виключували собі булі
й галабурди то пошпривали своїм по-
ведінням нечуваною агітацией і декоралі-
зацією серед селян. Ці всі наз міру сумні
події а тернопільського життя а здебіль-
ша відомі читачам „Піла“, а сьом узако-
млення на науку грядучим поколінням
повинні ці татарщина звайти з історії
банку, що мабуть повнєтєся а нагоди
трипятилітньої його істнування. По довгих
роках відбавляв по раз перший останні
загальні збори сповіло тому, що вже
сам теперішній статут побав про те,
щоб не допустити на збори давніших
решавців. З інтелігентів радикалів не
прийшов тим самим нікто, на винятком п.
Влакитенцевой з Данилова, котра є чле-
ном і промовляла наліть, як на всі мо-
жливе. Зате група тернопільських інте-
лігентів-симпатиків радикалів хотіла ви-
брати до надійної ради своїх людей, що
їй не здалося і вона а незвичним гур-
ком своїх прихильників по довгих або
коротких промовах покинула львівсь-
ко безпосередньо перед голосуванням. По
надійній раді банку увійшли самі тєни
УНДО. Ше кілька січ про збори й банк,
Зборам проводила голова наза, ради проф.
Іван Воллар. Звіт а діяльності банку за
1927 р. здав член управи від самого по-
чатку істнування кооперативу о. Волод.
Гремичський, доповнений описав другим
членом управи послом д-ром Ст. Бара-
лом про загальну працю банку а мину-
лому році і на будуче. Подрібний звіт бу-
де оголошений в „Респуб. Коопер. Час.“,
тут тільки агадуємо, що Український
Коопер. Банк у Тернополі займає тепер
поза Львовом третє місце між україн-
ськими кредитними кооперативами в
Галичині, має понад 600 членів а уліаши
понад 9000 зол., а резервним капіталом
понад 150.000 зол., а оборотом в році
1927 попав під мільона золот. Розвід бан-
ку але вперед а великим розміром, чого
допомо, що загальний оборот і зріст
виздано за п'ять місяців 1928 р. є біль-
ший, як за цілий 1927 рік. Довіра до бан-
ку а громадства велика. Банк не хо-
ристав а зубобанкових кредитів — про-
мі буде старатимся щойно тепер на осно-
ві нового статуту, що повинен бути візрі-
сцем для всіх наших поштових
кооператив кредитових. Чистий зиск
(около 1.500 зол.) був невеликий, бо а
ремонту будинку, який а осени 1927 віз-
сєко звільнило, адронено понад сорок ти-
сяч золотих а власного капіталу без а-
тагання позички. Це було можливе тому,
що піла дарєкція працювала зовсім без-
платно — без ніякої рехунерації.

ЯВОРІВ. (Учистотування міської ра-
ди.) Для 2. липня п. р. відбулися вибори
бурмістра і старшини міської ради в
Яворів. Заступником бурмістра вибрано
п. Романа Харамбуру, асесорам п. Вол.
Палра і Кузання. Бурмістром став по-
лий Хлобоніт. Яворів — це одне з нечи-
слених міст на нашій території, де у-

Д-р Маріян Панчишин

вийшов на літній відпочинок, поверне і
заче приймати медичних цюно козо
половини серпня. 6 1—2

країнське населення має переважачу
більшість. Однак в тут не допущено до
того, щоб автохтонне населення міста
мало в своїх руках провід міської ради.
Це статеться аж тоді, як вибори до гром.
рад будуть відбуватися на основі загаль-
ного, рівного й безпосереднього права
голосування.

ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

До українського громадянства Львова і ці-
лого краю!

Велика національна діла розпочато на
окрайках Львова, на Богданівці, а саме бу-
дівлю Народного Дому імені гетьмана
України Богдана Хмельницького. Та сль
невеликої української громади на Богда-
нівці не вистарчає на доведення до кінця
зачатої величальної будови. Тільки поміч
усіх сьомих громадян, хоч і дрібними
жертвами, зможе вирішити справу.

В зачатку будинку мають міститися і
різна школа, захоронка, чкт. „Просвіти“
і дай кооператива. Це має бути українська
твердина на окрайках Львова!

Тому Видлі чит. „Просвіти“ у Львові-
Богданівці разом із секцією будови андав
неголки на будову дому а цілі по 20 сот.
одна і звертається отсим шляхом до всьо-
го українського громадянства, а саме до
асіх сестер-читальєв, усіх кооператив, усіх
світської та духовної інтелігенції, міщан-
ства й робітництва, урядовців та учителів
українців, як тут, так і за морем, з палким
заваном: Присаїтьте трохи вашого часу
розпродажі неголок, коли вони зудуть зам
переслани і стануть тим способом сльабу-
діння живого пам'ятника Богданові!

Жиний наїрді живе, думає і творить все
щось нового! Хто вже нічого не в світі тво-
рить, мисить гинути!

В палі, що ми ще маємо в собі силу до-
жжєтє, підписаний Видлі читальні „Просвіти“
у Львові-Богданівці звернеться а най-
ближчому часі до андзачальних наших осіб
та установ а проханням занятися розпо-
дажєм сьоманих неголок.

Всі по шиті — а андє одна аншнана
сорока і те а самому Львові!

Модом доброї волі агорі шира подяка!
Видлі читальні „Просвіти“
у Львові-Богданівці.

ЗАЯВА.

При голосуванні на плануші саяту
над резолюцією сенатора Коцильського,
що домогалося скасування обшнїна мї-
ністерства віроїсповідань і осєтї а й
грудня 1926 про реалїфіка виконання
молодї, в дні 22. червня п. р. а і двох ін-
ших членів Сенатського Українського
Клубу віддали голоси за згаданого ре-
зольуцїєр, коли інші члєни цього клубу
будього голосували проти, будього здер-
жались від голосування.

Тому, що в цей спосіб голосування в
аругах нашого громадянства підлігас
відомому коментуванню, а польсьєва
преса стараеться той інцидент на саль
лад поковно використати для сьомого ви-
кликання непорозумінєв в Українським
Національно-Демократичним Обєднаннї.
уважаю моїм обовязком для аншнани
справи ствердити отсє:

Дєяні резолюції, що мали прийти в
критичній часї під голосування, предло-
жено сенатором шойно на кілька хвїлин
перед атомом голосування, так, що не
можна було не тільки приготувати від-
повідного вирішення шляхом дискусїї,
але просто порозумїтися щодо способу
голосування. До того сльї додати, що
ноторїйно лиха акустика саяі у сполунї
а невправною едунїфікацією премїї сє-
нату щодо предмету голосування спричи-
нала те, що а і два інші члєни Україн-
ського Сенатського Клубу голосували
помилково, віддаючи невправитєво голоси
за резолюцією, що одначе не завважєло
на аншлїді голосування.

Самозрозумїло, що Український Сенат-
ський Клуб, згідно зі становимм Укра-
їнської Парламентарної Рєпрєзєнтатїї та
програмою Українського Національно-Де-
мократичного Обєднаннї, стояв і стонїтєме
завєдно в оборонї прав нашой віри і сєркви

Д-р Антїн Горбачевський в. р.
Голова Українського Сенатського Клубу.
У Львові, дня 29. червня 1928.

Зі спортивного життя.

Спортивні дєкє молєді андємічної гімна-
зїї у Львові.

Дня 27. червня 1928 відбувся на площі
Сокола-Батька спортивний дєкє молєді андє-

А. ПЯСЕКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ КРАКІВВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Ліній А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.покупає безконкурентно, у великій кількості роду чокляди, кармельки і цукри. — На шумною десертної і до варення як також чокляди, кармельки і цукри, зроблені з гарантованих чистих сировин, ренжимо, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гарантованих чистих сировин, хочемо здобувати призначення найширших кругів, одночасно чистими найприступніші ціни.
Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

даними гімназії. Рано була проба, а виступ повзався в год. 330 пополуноді переглядом усіх вправлюючих (показок 200). Потім зникли цілу площу туртки учеників нижніх класів під проводом старших своїх товаришів з інших класів і показували різні забави і рухові гри, які входять у програму шкільних рухливих занять: вступ і вкочка, третак, розвізаний король (кіт і миш), бігоси, злотони. Бажаючи свободи й весело, без ніякого примусу, але широкі як діти.

Надспівано гарно анімали легко-атлетичні змагання учнів інших класів: біг, скоки й мети. Особи деяких змагань, як-що брати під увагу молодечий вік, були навіть дуже добрі: 100 м. Р. Сасика 12.1, скок у довжину Момо 5.31 м., скок угору Воюбія 1.48, його-ж мет кулю (5 кг.) 10.98, мет ривнем Ковали 35 м. Ті особи показують, що українська гімназія молоді починає піти до легкого атлетичного і не дається вповні опанувати академічному нині копаному нинішні. Цей корисний зворот треба приписати в першій мірі вмілому промові і впливові проф. Зимиха.

Змагання в кошарковому м'ячі між дружинами 6-ої А і Б кл. дали вислід 15:2 (7:2). Суддював Яр. Бачинський, уч. 7-ої кл. У відмінності між 6-ою В і 6-ою В виграли старші класи 14:15, 15:8 і 15:3. Найбільше були в нас змагання в ручному м'ячі між 6-ою В і комбінованою дружиною (5-а А, 5-а В і 6-а А), що, на жаль, тривали дуже коротко і скінчилися вислідом 3:1 на користь 6-ої В. Суддював Р. Сасик, уч. 5-ої кл. Також неповний час тривали футбольні змагання між „Русакми“ і репрезентативною гімназією. Гра велася в го-стрім темпі, але дуже делікатно, при чому були гарні комбінації, швидкий напад, за-взяті оборони і притриманість воротарів; гра дала вислід 3:1 на користь „Русакми“. Суддював безсторонно і вміло Ст. Глібо-ницький, уч. 7-ої кл.

Повне був улаштуваний на швицку ру-ку, без довгої підготовки, але все таки ма-богату і різноманітну програму; всі намі-чені точки йшли плавно одна за другою і молоді показували, що вміє. Думало, що й інші також були задоволені. Що пра-да, мало було і батьків і професорів, але це можна пояснити клопотами, зв'язаними з кінцем шкільного року. З Кураторії був відсутній д-р Копац, дирекцію заступав проф. Лещий. Т. Ф.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Василь Мильнич, повітовий суддя в Мшані Доляній пов. Ліманова, помер 22. червня 1928 р. Похоронений для 24-б там же на чужині нашим духовен-ством при численній участі місцевого польського населення, яке дало тим ериванам його християнського характе-ру. Б. п. кінцевий на захід, не забу-вав на свою рідну землю і нарід, був активним членом рідних українських Товариств, пренулератором українських видавничих, та жертводавцем на всілякі народні цілі. Така ниркова недуга передчасно, бо у 44 році життя, пере-тяти життя його тихого і праведного життя. Покійний оставив двох синів і сиротами з маленькими діточками. Вічна йому пам'ять! 11 1-1

На чужині, без братів і сестри, спо-минаю на віки в шпиталі в Муніху по довгих і тяжких муках на серце в 42 р. життя для 22. червня 1928 р. Анна з Нагірних Рубинів, жінка радника краєвого суду в Густі. По розвазі Ан-стрії старалася воя в Львові після об-везанні домою українських козаків, зайнявшись релігійним і хорним, пода-чи їм їдо і діти. По відступі УГА опи-нчалася, нехотючи, з своїм мужем і діть-ми з початку на Підкарпатській Русі, відтак в таворі в Святобожниць, звідси спійняла замкнути очі свою баталью б. п. Василенко Нагірному.

В 1921 році перша до жінки до Густу і тут став єдиною опорою і підтримкою сво-єюм дітям і дітями і широко отво-риває двері свого гостинного дому для емігрантів і потребуючих допомоги, пока-жачи кожному чим може, приймає широкі український театр в Ужгороду.

Глибоко немічна, душою найбодішша, терпеливо зносила невдачі емігрант-ського життя, а в скруті і мила вдача минало її доброту і велике поважання у всіх, хто лише раз з нею стрінувся.

Терпеливо зносила вона хоробу серця, цього триваючи, а переїздила до Мун-

хатова, намікнула там спокійно до сво-їх добрих даїдів очі.

Як її любив і поважав, вказує об-ставина, що хто лише міг з емігрантів, автостроні Українців і Чехів, опісля з Густу, Волового, Ужгороду і Муні-хатени відати її послідку прислугу разом з театральним хором з Ужгороду, ко-трий вона так любила.

Сльози усіх присутніх були доказом, яка не була жінка, а бракувало лише найближчих її, братів і сестри, котрих вона так дуже любила. Такого похоро-ну не має ні оден емігрант, ані на одини-так не жалувало як за нею.

Гора живих паїтів і віпів повила її домоїну а по закрила сира, чужа ле-жала до побачення в своїм чоловіком, для котрого вона була всім. Спи спокійно правдиво, бо ти не мала ні одного неприємства, спи невіддана жінка і лаго. Земля тобі пером! 5 1-1

Проф. Д-р Іван Д. Шиманов, док-тор філософії, професор університету в Софії на кафедрі історії болгарського шовиства, член болгарської Академії Наук, бувший міністер освіти, бувший болгарський посол при українській уряді в Києві, уроджений в Сквишіві для 22. червня 1862 року, умер для 23. червня 1928 р. в Софії у Норвегії. Покійний був викладачем і дуже гарним бесідником. Одружений він з донькою Драгомирова Лідією і в цей спосіб увій-шов у круг українських справ та інте-ресів, до яких ставився завжди дуже нязично. Його твір про Шевченка в болгарській мові перекладено і на укра-їнську мову п. м. „Роза України в бо-гарській відраженні“. (Роза Шевченка на болгарських поетів передзвонює до-бо). Відець 1916. Наказом Союзу Ви-давництва України. Шиманов був від р. 1914 дійсним членом Наукового Тов-а ім. Шевченка у Львові і до найближчих часів стояв в обмін листами з членами Товариства і взагалі з українськими лі-тчиками. Болгарський народ отримав із його смертю одно о з найкращих своїх синів, а ми, українці, втратили одного й відданого приятеля. Тіло Покійного пе-реведе рідня до Софії, таму де по-хорону поки-мо неозначений. В. Л. П.!

ОПОВІСТКИ.

Просвінянський Театр буде грати: в Каміні Струмицькій в дні 4. до 8. липня ц. р. в Батяти-ках для 7. ц. м. (по полуночі) і в Стрипці для 8. ц. м. (по полу-ночі). 1-1

Управа Інституту Тов. „Швільна Поміч“ в Коломиї саджає отси широкі подягу абітурієнтам української гімназії в Коломиї в 1908 р. на шкільний лар в злоті 101 злот. на бібліотеку ім. С. Не-дільського „Швільної Поміч“ зложений при нагоді 20-літнього товариського віку. — М. Задорожний, управитель Ін-ституту. 10 1-1

Бажаючи вписатися на Академію медичну ветеринарну у Львові, по-дається до відомо, що подання о при-няття належить вносити в часі від 10. серпня до 10. вересня ц. р. на адресу: Rektorat Akademii Medycyny weterynaryjnej we Lwowie ul. Kochanowskiego 69. — До подання залучити треба: 1) Метри-ку хрещення, 2) Свідчення про належно-сти, 3) Свідчення матуральне, 4) Cuius-que vitae, 5) Посвідку відносно служ-би військової і 6) Свідчення моральне-сти, якщо претендент має перерву в студії. Рівночасно треба залучити в значній поточних 1-60 злот. на кошта адміністра-ції. Вступні іспити, в яких склад вхо-дить науки природничі як зоологія, бо-таніка, землі і фізика відбуваються біля 15. вересня. — Т-во студ. мед. вет. „Ватра“ у Львові. 16 1-1

Товариство „Жіночий Кругок“ в Коломиї повідомляє отси, що приймає згодошення до діючої бурси на рік шк. 1928/29 за місячною оплатою 60 злот. Оплату приймається авансально в чеків. Просимо згодошення до дня 15. серпня найвдалше, бо число учасників обмежене. — Згодошення приймає М. Медзиковська в Коломиї вул. Костюшин-ської 34 а. 18 1-1

Закінчення збірки жертв на стрільній могилі та інвалідів Української Галицької

Армії. З днем 30. червня закінчилась збір-ка жертв на упорядкування стрільницької могили та інвалідів Української Галицької Армії на терені тернопільського повід-ства, а з днем 24. червня на терені львів-ського і станиславського повідств. Всіх ВП. Громадян, яким передано збіркової лі-сти, просимо негайно звернути листи разом з збірковою кнотом, а також усі порожні листи на руни повітових комітетів і фідів, які ті листи в даних повіт ромісли. Звер-таємо увагу на вимогу тернопільського повідства, щоб всі листи були передані йому разом зі збіркою лісти. Та навіть незалежно від тої вимоги всі листи мусять бути звернені, щоб можна було переісти докладну контролю. Хв. фідів і Повітові Комітети переіють листи і зліти зі збірки найвдалше до 15. ц. м. на адресу УКОП, Львів, вул. Руська 3, II п. — Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

В СІЛЯКІ годинничарсько-юблерські роботи виконує найстаранніше Похморовскі-Розваженскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 3-9

НОТАРІАТ в Підбужі коло Самбора пошукує молодого солідатора — вправленого в справах спадковит і ш-мучого на машині. 12 1-3

БЮРОВОЇ пави, що володілаби пер-стять до бюрової праці. — Згодошення до Адміністрації під „Негайно“. 5 1-1

ДО ЗАМІНИ дуже добра витічна па-рохія — містечко, сталія і пр. в місті, балонько, одна перава, ката добра, мурована, нові будинки — за від-повідну на підтримку. — Згодошення до Адміністрації „Діло“ під „Містечко“. 2587 3-3

ФАБРИКА „Дріт“ Львів-За-карпатин Король Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курп-ків, укладку цінковиті огорожі теплових кортів, відь, горелів, разом з браннями і фіотками. Телефон 16-18 і 13-27. 9-2

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше на-правлений у найліпший годинничар-ський робітник Івана Зельтєвського, Львів, пл. Маріївська 5. — З провінцій просимо репаратій прислати поштою. — Старо-нові дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 97-2

Християнська Громада в Бориславі оголошує отси.

Офертову ліцитацію

на викуп або продаж абсорбційної фабрики газоліни в Бориславі.

Оферти наслідують надсилати в закритих конвертах з написаним: „Оферта на викуп або продаж кущин газоліни“ до дня 15. вересня ц. р., підтак дня 15. вересня в год. 11-й відбувається відкриття оферт.

Управа Громади застерігає собі свободний вибір оглядно неупадкованих ніж-кої оферти. Рівночасно зазначається, що на случай прийняття Управою одної оферти, зазначити буде переведення трансакції від затвердження відносно оферти Надир-ного Владою.

Референти можуть оглядати обекти від дня 1. липня ц. р. почавши в годи-нах від 10-ої до 12-ої за попереднн оголошенням в бюрі Християнської Громади, де одержать бланкі пояснення що до якого викупу, згідно купів.

Борислав для 28. червня 1928.
9 1-1 Начальник Християнської Громади Імж. Роман Макніцкі в. р.

Замовляйте!**Шліть завдаток!**

Щоб громадяне-українці не потребували користуватися чужою книжкою з браку власної та тимчасово не потребували збогачувати чужі (дуже часто ворогні) видавництва, В-тло „Трембіта“ в Коломиї зазначатиме видання цілого ряду популярно-наукових книжок в області практичного знання, зоруючись на загранич-них того рода видавництвах. На уявлення друку є під цю діяло 1-ша поважніша книжка нашого В-тва, а це „Підручник лічення домашніх звірят“ В. Григорченка і Кукурала, вет. лікар. — Книга обіймає тридцять аркушів великої 8. Багато ілю-стрований, з колірними малюнками (біля 30) чистий і виразний друк, податлива оправа з золотими відтисками на окладніні надає книзі сніпатичний вигляд.

Ціна одного примірника вносить 30 золотих. Хто замовить в передплаті і приізде завдаток, дістає 10% оцуту. Передплату треба згодошити до 1. серпня ц. р.

Готується до друку: „Практичний Господар“ 40 арк. друку в численніми рису-нками та колірними табличками і т. д. відносно до енциклопедії (лексикону). Наше В-тло докладає всіх старань, щоб дати нашою загальною користь і добре та різно опрацьо-вану книжку. За нашої громадянської моральності обов'язок підтримати наше В-тло, але певну культурну роботу в народних масах, не говорючи вже про мате-ріальну користь поліпшення різної господарки, скотоловства і інших галузей на-родного господарства.

Розбудувуймо рідну культуру! Збогацуймо народний настрок!

17 **Видавництво „Трембіта“ в Коломиї.** 1-1

„ФОСФОР“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ї В І В

БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістляні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонікові. РЕФОРМФОСФАТИ: кістляні і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!! ТОМАСИНИ: „Columeta“. — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні.

СОЛИ потасові і КАІНІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амоніова, САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амоніовий. Вально навозове палена і мелене (97% CaO) — будівельне вапно

ФОСФОРІТИ палені і мелені (CaO) з розп. P₂O₅

Доставляємо ваговою і детал. по фабр. цінах і на найлог. умовних умовах.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто пошт. шани. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41,
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

В орбіті української проблеми.

На маргінесі промови голови Раднаркому УСРР. п. Чубара.
(З реферату голови Українського Парламентарного Клубу д-ра Дмитра Ле-
вицького про політичне положення, виголошеного на засіданні ЦК. УНДО.
дня 29. червня 1928 р.).

Промови, які я виголосив у закордонній соймовій комісії та на пленарному засіданні Союму при генеральній дискусії над бюджетом дня 30. травня ц. р. в імені і заaproбацію Українського Клубу, наблизили негайно широкий відгомін в опінії політичного світа. Наше ясно означене політичне становище не сподобалося, як цього заздалегідь можна було сподіватися, не тільки Варшаві, але й Москві. Перша з них зареагувала на це конфіскацією моєї промови, воліючи навіть порушити конституцію, ніж допустити до поширення тієї промови в українських масах. Друга, тобто Москва, зареагувала на неї лайкою та клеветою на сторінках своєї монополізованої, "казьонної" преси, а попри те ще й промовою голови Ради Народніх Комісарів Української Соціалістичної Радянської Республіки Чубара, яку він виголосив дня 9. червня ц. р. в Харкові на З'їзді робітників освіти.

В нашій пресі були передруковані найбільше квітчасті місця промови п. Чубара, так, що всі учасники нинішнього Достойного Збору вспіли з ними вже познайомитися. Тому: наводити їх тут не буду. Я тільки стверджую, що пан Чубар дозволив собі вложити в мої уста стільки незгідних з правдою і стільки злобно вдуманих тверджень, що вже ця одна обставина звільнювала мене піквитися від того, щоб на таку "змістовну" промову якнебудь реагувати. Однак мені і моїй партії залежить на тому, щоб український народ не ставав жертвою обману та фальшування фактів. Отже думаю, що поступлю правильно, коли в імені Українського Парламентарного Клубу та цілого Українського Національно-Демократичного Об'єднання заявлю ще раз з цього місця, що ми як українські національні незалежники і борники все поборовавши і все будемо поборовати всяку політичну й економічну залежність України.

Щож до теперішньої Радянської України, то слід підкреслити, що чисто формальна її державність, а фактично повна політична й економічна залежність від Москви і накінець відомий, накинений їй насильно устрій з диктатурою комуністичної партії, не можуть найти ні одного прихильника серед національно свідомих і політично розвинених, демократичних шарів нашого народу. Тимбільше ми, організовані члени Українського Національно-Демократичного Об'єднання, і зокрема єдині вибрані з волі народу репрезентанти української нації, не тільки не можемо, але й не сміємо погоджуватися з колюніальним становищем теперішньої Радянської України в Союзі Радянських Соціалістичних Республік. Нашим обов'язком є протестувати проти того становища й вести боротьбу проти нього для добра українського народу. Та це не є рівнозначне з тим, щоб ми бралися відразу валити й руйнувати все те цінне, що твориться тепер на Радянській Україні силами здорових і творчих шарів україн-

нації — дуже часто всупереч волі та бажанню теперішніх її, за дозволенням, "суверенів"-комуністів. Бо ж відомо, що її завдання є "осідлати" українську національну стихію та віхати на ній у соціалістичне, комуністичне море утопії, або іншими словами: викрити природний розвиток творчих сил української нації.

Щож до самої диктатури комуністів і щодо системи їх політики, — то перш за все вони самі поволи, але систематично банкрутують і здають свої позиції. Вони крім того виживаються і відступають від комуністичних канонів під впливом живої дійсності, під натиском неможливих законів життя, та подаються перед непорушною стіною народних, особливих селянських мас. Чинно їх поборовати там не треба, зокремаж не беремося і не думаємо про те ми. Найкраще і найдоцільніше навіть з педагогічних мотивів, щоб комуністи самі себе знищили власною політикою. До того воно неминує йде, до того і мусить дійти, бо ще ніяка утопія ніколи в житті не здійснювалася, ще ніяка, хочби й як "кладно" збудована теорія не була в силі прийнятися в житті, якщо вона була суперечна з самою природою.

Тому то дивоглядним є неправдиве твердження в промові п. Чубара про те, немов то я мав у своїй промові заявити за інтервенцією чужих сил, а головово Польщі, на українській землі, що творить територію Радянської України. В моїй тоймовій промові сказав я дослівно таке:

"Ми є також найзавзятішими противниками всякої інтервенційної політики, яка мала би штучними засобами приспівити українську незалежність за Дніпром. Інтервенційна політика все родить сумнівні наслідки для обох сторін: опікунів і тих, якими опікуються. Тому ми поборовавши кийський похід у 1920 році, тому передсказували, що нічого доброго з нещасного варшавського договору (з дня 22-го квітня 1920 р.) не може вийти, бо дивоглядом є помагаючи комусь до відзискання незалежності при рівночасному підриванні тієї незалежності ганебними клявулами. Замість концепції на чужинській інтервенції, яку проповідують слабодухи, ми висунули концепцію віри у власні сили народу і ми є глибоко переконані, що сам український народ стихійним здангом своїх могутніх внутрішніх сил доведе до розриву з Москвою, скине з себе московську супрематію, вибере собі такий державний устрій, який відповідає його сутодемократичній структурі, а тоді допоможе й своїм землякам поза його державними кордонами".

Далі твердить п. Чубар у своїй промові, що я, і тим самим також Український Парламентарний Клуб не маємо ніякої легітимачії говорити в імені українського народу, в імені його селянських та робітничих мас. Можна всіляко дивитися на наше право забирати голос у справі всіх українських земель, розлічених чотирма кордонами. Та для кожного ясно, що Український Парламентарний Клуб має далеко більшу ле-

гітимачію говорити в імені українського народу, ніж пан Чубар. Тут не від речі буде застановитися над тим, що і кого репрезентує п. Чубар? Отже п. Чубар є звичайним ставленником Москви, точніше: московського комуністичного партійного центру. Він навіть не репрезентує тих 177.427 зареєстрованих членів КП(б)У, тобто членів компартії з української території, бо не вони його на те становили вибирали та ставили, а назначила його Москва. Однак, якби він навіть репрезентував і територіально українську компартію, то від того ще далеко до права репрезентувати цілий український народ. Адже КП(б)У зовсім не репрезентує 25 мільонів суто-українського населення Радянської України (всього населення є тепер в УСРР 30 мільонів), бо у своєму складі має українців у значній меншості (теоретично 49 відс.). А вже щодо свого соціального складу, то КП(б)У просто ігнорує селянство, не зважаючи на величезну перевагу суто-селянського населення на Україні, бо нараховує у своїх рядах заледри-

18.5 відс. селян.

Якже інакше, як протилежно представляється справа з Українським Парламентарним Клубом! Українська Парламентарна Репрезентація — це тепер одинока репрезентація, вибрана, хоч при нечуванних перешкодах, але з волі народу на підставі рівного, загального, безпосереднього і тайного права голосування і на Українську Парламентарну Репрезентацію впадо 700.000 українських селянських і робітничих голосів.

П. Чубар, що займає таке видатне становище в компартії і такий відповідальний пост у її державному апараті, повинен добре знати, що Український Клуб має право говорити в імені цілого народу. А якщо це йому не мило, то не слід йому булоб займатися перекручуванням фактів. Але дарма, він як ставленник Москви робить це зі страху перед могутнім зростом національно-державницьких почуттів серед українських мас, які загрожують комуністичній партії та її політиці.

Замирення Європи й українська справа.

Берлін, 28. червня 1928.

Панують у нас тенденції, які кажуть вірити, що відновлення української суверенної державності є можливе тільки на підложку майбутніх великих європейських воєнно-політичних конфліктів. Коли ставити ось так українську справу в площину суто європейської політики, то значить це рівночасно відсувати остаточне позитивне вирішення нашої політичної суверенності на цілі неозначені десятки років на будуче. Требаж собі злати справу з того, що конфлікти того роду, як наприклад війна 1914 р. з усіми її переворотами наслідками, є нині в Європі цілком неймовірні. Сучасна політична дійсність така, що Європа, не зважаючи на цілу масу невирішених внутрішніх питань і на десятки отвертих конфліктних огнищ — поводи консолідується й замиряється. Оце замирення цілком не лежить у площині якихось мрачних ідеологічних паціфізмів чи пан-європеїзмів. Справа теж не в отій всесвітній-історичній комедії, що йі на імя "Союз Народів". Ані теж у паціфістичному примусі, який лежав би в якостях роботи Келльога. Те європейське замирення і його дійсність можна зрозуміти тільки під аспектом великого сучасного всесвітньо-політичного розвитку і його умов.

Європейська державна система, що століттями трималась ідеї міждержавної політичної рівноваги, була до війни 1914 р. самовистарчалюю суверенною політичною цілістю і — що найважливіше — основою й рішавим чинником усього всесвітньо-політичного життя. Політична рівновага в європейській системі означала автоматично теж рівновагу політичних сил у решті світа. Ідея, щоб не сказати: сентимент політичного європеїзму, була реально-творчою силою і як довго Європа була всім для всього світово-політичного життя, так довго була рація сплатити українську справу з якостями політичного європеїзму.

Велика війна, що вибухла одиноко

з метою нововстановлення захватної колізії європейської рівноваги, велась цілком під кутом її європейськості, з вірою, що європейська міждержавна контрверсія та нове пересунення сил внутрі самої Європи ні трохи не вплинуть на дальше існування європейської світово-політичної супрематії як такої. Тимчасом, у дійсній своїй ансладі, війна приспівшила з одного боку передовсім закордонно-політичну активізацію і світову економічну супрематію Америки, з другого боку — пробудження Сходу, чи то у формі євразійського більшовізму, чи теж східно-азійського націоналізму й імперіалізму. Цей світово-політичний розвиток зсунив Європу з базису її дотеперішньої супрематичної самовистарчалюності й нині вимушує на ній перебудову її міждержавної політичної структури. Відколи європейська державна система наслідком великої війни збьокувана поміж Америкою і СРСР, відтоді через сие збьоккування на місце колишньої ідеї міждержавної рівноваги прийшов неминучий зріст, навіть примус внутрішньо-європейської міждержавної консолідації й уніфікації.

Велика основна лінія сучасного політичного розвитку процесу в Європі йде ось так — не зважаючи на хаотичність і пливкість у цілій воєнній європейській системі — в напрямку відборонного збьоккування Європи таксамо перед східними азійсько-більшовицькими можливостями, як теж передовсім перед американським заходом. Провідну роль в напрямку ось такого розвитку в Європі переняла, загрожені в своєму світово-політичному положенні, в першу чергу Бритійська Імперія.

Цілого десятка літ потрібно було, щоб хід європейської політичної свідомості переставити на отой зміст сучасної політичної дійсності. Тільки поволи починає пробиватися наверх зрозуміння, що велика війна покінчилася для Європи не нововстановленням рівноваги у власній системі, але передовсім і одиноко посторонньою перемогою над цілою європейською системою і тільки на-

ні — передовсім в Англії — люди починають витягати з того пізнання неминучі послідовності. Коли ні, тут і там, так само європейські „побіди“, як і вчорашні „побіди“, знаходяться цілком для себе несподівано в тісних союзах, коли чини, не зв'язуючи на цілу низку пововісних договорів, Європа ніяк не може політично скрісталізуватися і в десять років після закінчення „миру“ її політичний краєвид є й надалі нічим змінливою мозаїкою пововісних союзів, війн і комбінацій, — то ота політична плавність у цілій системі є тільки найпершим симптомом закономірного вже переставлення себе на ґрунт нової світової політичної дійсності.

Віра Європи в свою суверенність і політичну самовистарчалість була безпосередньо після закінчення війни ще настільки сильна, що більшість пововісних європейських договорів, а з тим і цілий сучасний європейський порядок, були побудовані виключно на категоріях неіснуючого в дійсності вже більше — політичного європеїзму. Уже в скорому часі політична база самої тільки європейськості показала надто вузькою, щоб на ній можна було розбудовувати ціле наше сучасне політичне життя. Іде примусове переставлення себе на ширші, всесвітньо-політичні перспективи й ось така європейська внутрішня „зіміна віх“ вимушує передовсім еволюційну ревізію того міждержавного положення, що виникло в Європі на основі більшості пововісних трактатів. І є це незвичайно знаменне, що тенденція в тому напрямку, аби зісунути себе з бази пововісних договорів, виходить саме від великих побіди держав, отже від тих, що з логіки речі мали найбільші причини затримати існуючий стан.

Ця тенденція виявилася до цього часу ще найбільш різко в Італії, а за нею в Англії. Покищо помічаємо тільки її перші симптоми. Але й це вистарчає, щоб вже нині, на самім початку того ревізійного розвитку, анкетувати паніку серед усіх тих „велико-держав“ і державних новотворів, що повстали колись з якостей пережитого вже європейського сегменту і виключно як засіб для створення ефемерної в даному світовому положенні європейської політичної рівноваги. Відома річ. Удар об стіл, озвучується ножницями. Переликанний крик пана міністра Залеського про „гарантії“ і „ненарушність договорів“, його знервоване вояжування по цілій Європі, святочне відгрівання малої антанті в Букарешті і конвульсивне тримання себе за букву параграфу — ось перші із резонансів цього великодержавного

уніфікаційного, або ще покищо — ревізійного процесу.

Зенон Пеленський.

3 еміграційних справ.

Загальні збори „Товариства опіки над українськими емігрантами“.

В останньому дні червня (30. км.) відбулися чергові загальні збори Т-ва опіки над українськими емігрантами, товариства, що зі скромних початків після чотирьох літ своєї діяльності розвинулося вже в досить поважну суспільну установу. Початок нарадчого періоду й наголоси під збіле червня всіх за-сідань, зібрань і парад насприяв збудженню ширшого зацікавлення загальними зборами згаданого товариства. Вони відбулися в кімнатах товариства при слабкій увазі аленів. Зборами проводив віцепред. о. хрип. Василь Томович, секретаром ред. З. Пеленський, який відчитав протокол останніх заг. зборів.

Після того вичерпуючий звіт з діяльності товариства за 1927 р. склав генер. секретар д-р Вол. Константинович.

На вступі зазначив він, що еміграційна проблема все ще не знаходить відповідного розуміння в нашому громадянстві, хоч у тому напрямку дається в останніх часах помітати зростаючий інтерес. Основним змаганням кожного народу є дати приміщення, зарплату праці, вартість і прожиток на рідній землі. Однак з огляду на зростаюче перенаселення тепер є неможливо здійснити це завдання. Зі всіх держав і країн змагається еміграційна хвиля і то саме в часі, коли майже всі країни нового континенту менше або більше замикають імміграційний доступ. Але еміграційна хвиля є така велика і така стихійна, що вона усуває безліч перешкод і доміть ставлені їй забори. В тій ситуації але тільки про те, щоб ту стихію приборкати в організаційні форми, щоб еміграція була здорова, щоб вона принесла користь емігрантам, а не зробила більшої шкоди нації. Кожна держава, кожний народ дбає про переведення здорової еміграції, про охорону емігрантів від злиску і дезаціоналізаційних впливів. На тм більш небезпечно виставлені наші емігранти, члени державної нації. І тому наша діяльність про них мусить бути тембільша. Ми мусимо позбавити, щоб нашу еміграцію спрямувати там, де вона принесе найбільшу користь під економічним оглядом та де розмірво найменшою може бути небезпека дезаціоналізації.

Бажаючи орієнтуватися в основах еміграційної проблеми, товариство в своїх часах розіславало відповідні запитання. Зібраний на їх основі матеріал виклав нечуваче збудження селянства. Коли в 1900 р. на нашій території було 50 пр. селянських господарств 8-моргоних, то тепер маємо понад 50 проц. тих господарств уже лише 2-моргоних. Коли процес розділення селянських госпо-

дарств піде тим самим темпом, то в р. 1950 будемо мати 50 пр. зовсім безземельних одиниць, себ-то яких три мільйони круглого діляського пролетаріату. І коли через литворення асних зарплатів праці, розбудови промислу і торгівлі з одного боку, а парвальною великою земельної власності і піднесенням культури селянських господарств з другого ми не опануємо еміграційної хвилі, то вона ще пошириться і зросте.

Серед нашого громадянства був загально поширений погляд, що цікавитися й займатися еміграцією, себ-то її регулювати і допомогти емігрантам — це діло ганьбаче, це „торгівля живим товаром“. Тепер поступав зміна тих поглядів. В громадянстві зростає розуміння, що тими масами емігрантів треба зайнятися, треба їм дати поміч і пораду при виїзді з країни, бо тільки тим способом можна охоронити їх перед численними небезпеками та амазати зі старим краєм. Ті завдання в межах спроможності виконує наше товариство та його кружки.

Еміграційні справи в Польщі регулює розпорядок президента з 11. жовтня 1927. Регуляцію еміграції держава одержала для себе. Тільки на основі окремої конспекції можуть теми справами займатися громадянські установи. Наше товариство одержало дозвіл займатися еміграційними справами. Це завдання виконує товариство шляхом інформації і порад та вироблення потрібних документів в своїх інформаційних бюрох і кружках. Канцелярія централі в першій половині 1927 р. (до 8. V. за секретарства пол. д-ра В. Бачинського) голандала писемство 314 справ, опісля до 23. серпня трізна повний застій, а від 23. серпня (після реактивавання діяльності т-ва) до січня року 334 справ. За чотири перші місяці 1928 р. бюро у Львові понагодило писемство 1450 справ, а засновано в квітні в Тернополі 102 справи. Крім того устало понагодило в обох бюрох до 1000 справ. Засідань ради в р. 1927 було шість. На початку 1927 було 36 членів, в р. 1927 прибуло 7, а в першій половині 1928 р. — 105. Інформаційних бюр має т-во два: у Львові і Тернополі. Кружки відкрито 4: в Самборі, Тернополі, Золочеві і Раці Руській. Затверджено статут кружків в Станіславові, Рогатині, Березані і Сениці. Внесено на затвердження статут кружка в Городищі. Намічено відкрити кружки: в Новім Салчі, Горлицях і Коросні для Лемківщини, а Ярославі й Червонощі для Полісся. в Камінці Стр., Стороді, Радехові, Бродях, Перемішлянці і Бучачі для Поділля, в Коломиї для Покуття та в Долині і Стрию для Підкарпаття. На північних землях намічено відкрити кружки у Кремені, Володимирі Вол. і Дубні, а можливий ще і в Ковні, Холмі і Бересті. В той спосіб була би вся наша територія обнята еміграційною опікою. Крім існуючих інформ. бюр у Львові і Тернополі внесено подання на відкриття нових бюр у Самборі, Сняці, Раці Руській, Рогатині, Станіславові,

Чорткові й Березанях.

Т-во видає свій власний орган „Український Емігрант“, якого досі вишло 9 чисел. Крім того т-во видало українсько-англійський самучок в 10.000 примірників поштою 11.020 гол. Продано досі самоучка на суму 2836 гол., а в комісії віддадено на суму 1756 гол. Намічено видання українсько-європейського самоучка.

Т-во підтримує зв'язки з державним еміграційним урядом та стоїть у аспекті з польським і жидівським емігр. т-вом опіки над земляками на чужині для уцілення еміграційної діяльності. Вові ті товариства створили комітет будови емігр. дому у Львові. Ця справа по всім признакам аступить небезпек на шлях реалізації. В тому домі, що помістить 150—200 емігрантів має міститися готель, читальня, лазня і т. і.

Т-во належить до Міжнародного Т-ва Організації Товариств Опіки над Емігрантами, а крім того, остоє у зв'язках з німецьким емігр. товариством у Лівоні і т-вом „Оберег“ в Німеччині. Т-во увійшло у зв'язок з нашими організаціями за кордоном: в Латвії, Гуртанії, Югославії, Франції, Бразилії, Мексиці і Канаді. Особливо в близьких намірих остоє т-во з т-вом св. Рафаїла у Вінніпегу, яке на місці займається нашими емігрантами, підшукуючи їм праці та сприяючи їм на фармі. Президія два рази інтерв'ювала (8. лютого і 30. травня) в Емігр. Уряді в справах, зв'язаних з діяльністю т-ва. На інтерв'ю т-ва уряд часово одержав з нашої території шідливу для нас еміграцію до С. Павло Зв'язки нашім заходам уряд допустив цього року на сезонної роботи до Німеччини три тисячі наших рільних робітників з окупії навісних повітків (з минулого році було лише 450). Міністерство суспільної опіки, Емігр. Уряд й його експозитура у Львові в багатьох випадках ішли назустріч домаганням т-ва. В останньому часі т-во підготувало створення т-ва опіки над українськими емігрантами в Буенос-Айресі з огляду на те, що до Аргентини—Крім Канади — остермується наша еміграція. Коли вийти на узату, що річно виїздить до Канади 20 тисяч наших емігрантів, а до Аргентини 10 тисяч, то можна уявити собі, яка важка й відповідальна праця лежить нашо т-во, та як невідлучно потрібно, щоб суопівальність прийшла йому в моральном і матеріальному допомогою.

Опісля розвинулася дискусія над предлаженим звітом. Перший промовляв директор львівської експозитури Емігр. Уряду д-р Вишневський, який представив зв'язки між тим урядом і нашим т-вом. Опісля промовляли в дискусії: ред. Ів. Івашко (доповнюючи звіт), Ф. Федорів, Болот, д-р Говиневич, д-р Л. Ганевич, сен. О. Кисілевська й інші. В черзі відчитаво змкнення рахунків, що в прибутках і видатках виказало остою 40.000 гол. Звіт з діяльності та рахунково змкнення одностовно і з признаками прийнято до відома та на ввнесення контр. комісії уділено абсолюторію Раді т-ва з відкладаю при іді ложку, коли він мені нагадається.)

...Усе було як понура фарса: я і глядачем і фігурою на видовищі.

Нині я знову бачив кліпчик зеленого моругу і квадрат неба над собою. Все було, як перше: злітали стадом голуби, десь у вибоїнах між полизавою скиртою цегли ярмаркували воробці і ачувався здалека шум міста.

— Ано, марш, гайда!

Так не хочеться туди вертати! Але я йду й піднімаю одну то другу ногу, повну студеного олова. Шось бунтується в душі — і лопить, як перший лід під чобітками школяра. Рахую ступені сходів, міряю кроками бетон... Цок... цок... цок... Услід побрязкує зброя... Співають завіси при дверях і западають замки. Клац... клац...

Ще гarkне ключ і підуть кудись кроки... Буду самий, відночний...

Хочеться тільки не бачити схидно усміхених лиць інквізиторів... Смерчвання очей, розмови дроганими кутків уст, рухами рук. Закутав би в коніць поли голову і спав би в день: а в ночі пролизував би зором чорні, безодні нечці, слухав би як місяць по дахах ступає і лшщур грізе десь дошку зубам часу...

Я кинувся до прічі, але холод жаку зморозив мене. Переді мною стояв довгий Микель:

— Pi-ti-gi! Buon giorno, signore!

(Продовження буде.)

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК.

5)

Із нетрів ночі.

(Продовження).

Я вернув на своє місце, але сірих шинель уже не було. Я думав, що за мною зачиняться двері і я остану сам зі своїми думками, але... що це?... Це так нагло сталося, як паде часом з мурів витручена цегла, або обсудується на виром беріг. Я побачив перед собою розвернений військовий коц, а під ним дві парі ніг. Поки я успів подумати, що мене жде, він упав мені на голову. Шось важке, мов два кірцеві мішки, завалилося на мене й придало до помосту.

Кістки тріщали під глухими ударами. Голова витискала в долівку. На зубах розкислися губи — як розчавчена слинка. Пробігали крізь мозок іскри й западали кудись у безодню...

Тупий, безокий тиждень нудьги... Хтось був, хтось був у мене... але хто?... Вона?... Не знаю. Який слабкий інструмент той мозок. Один удар по лобі і вже... ні, таки не тямлю. Може мій янгол приносить на крилах золоті плястри сонця... може...

У душі так пусто...

Ви бачили розбітну стрільною гробницю?... Крізь щілини зрубаного камення стелиться сонце... а там пусто.

Нудьга впилася в серце. Ви слухаєте, як ссе з його комірок силу...

Нудьга... Чи ви її знаєте?... Запитайте в тих, що їм призначено роками сидіти на прічах, колосати в грудях пустку... передумувати думки блудним колесом... Да саро... да саро... Коли над вами звиснуть порепані стіни і сміється в дверях око дурного кілляпа. А ви лічите дошки в помості, годинами ходите від дверей до вікна, стухаєте без толку до сусіда, або шукаєте якоїсь безглуздої забавки: мов дволітня дитина...

— Чуєш?... Там... діточий сміх. І ти колись був такий маленький. І ти сміявся... Кому бажав ти зла? Але тишиш, ще тоді... ти острив на річці до камінців „жидика“ й поров гусяткам полонення в ногах... Хто тобі казав це робити... Вони бігли від тебе... за ними по плиттю червоні цятки... Га?... І ті, що потовкли твої кістки і твоєю кров'ю помазали брудний поміст цього каземату — і вони були без лиха в серці.

О, життя, ти більше випиваєш жовчі, ніж днеш її в чашу!

Крізь перехрестя срібногруді ластівки. Збила крильми, задзвонила у сталеві ножиці і стрілила з вікна.

Так...

Чорні воли стелять довгу скибу. — Лан поклав десь голову під небом і жде... Гей, гей, воли!...

Ви цікаві на довгого Микеля? Я так думаю. Цей Микель був епілогом усієї історії. (Я й досі

SUNGLAZE

мило

Досконале до прання і до миття лиця і рук. Без ніяких шкідливих домішок. Видатне в ужиттю.

LEVER BROTHERS LIMITED (Anglia).

Де набуття у всіх аптечних складах і магазинах.

зворушений добою Амудзеса жертвував значну суму на його ритуал. — У Буєло-Аврес поширюється епідемія „бу-бонної“ лихоманки. — Агенти уряду тверезості тиснули 18 нічних клубів у Вруклі. де святкували вибір Сміта на кандидата на президентство при цій нагоді арештували 100 осіб за наявність „козачий“ алькоголю.

— Неприємна комета. Нимецький астроном барон Біфелд хотів за всяку ціну стати членом „Академії Наук“ у Берліні. Щоби досягнути цієї мети він приготував для неї працю, де доводив, що відкрити нову комету, що небавом зачинить за собою і розгортається в на самоту. Голова Академії побажав астрономові великих успіхів у науковій праці, але рішив, що з огляду на найближчу ратобіль усього світа, разом з Академією, не варто уми приманувати нового язичогого члена. „Чи не варто для нас бути безсмертним так коротко?“ спитав він його.

— 40-літній зїзд товаришів, що в 1888 році здали матуру в стрийській гімназії, скликаний на день 8. липня ц. р. до Стрия не відбудеться, бо за мало товаришів зголосило свою участь і тому зїзд від-кликано.

Пам'ятайте, що всі збірки на погребник на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринков ч. 10, і пов. на підписку книжечку ч. 7010.

Театри.

Миський великий театр:
3-го с. 7-30 веч. „Туралло“.
Миський „Театр Новин“.
3-го с. 8-30 веч. виступ театру „Qui pro Quo“.

КІНА.

„Палас“: Корольова лондонських са-
лонів.
„Лев“: „Вона має дещо“.
„Аполло“: „Пупілок“ гарної дити.
„Фатаморган“: „Зов кроки“, Парські
князів.
„Байка“: „Том Мікс“.

Листи до Редакції.

В справі ситківкових змагань в Коломиї.
Вн. Павле Редакторе!

В „Діло“ ч. 145 з дня 1. липня 1928 по-
даний комунікат Українського Спорто-
го Союзу в справі краєвих ситківкових
змагань. В ньому сказано, що тими зма-
ганнями займається Т-во „Сокіл“ в Ко-
ломиї. На основі § 32. прес. декр. през.
Річни, просимо отримати помістити в на-
шій газеті комунікат „Діло“ тими самими че-
ревоками і на тому самому місці отже спро-
стувати: Неправдом є, що змагання пла-
нотує Спортсменська Секція Т-ва „Сокіл“ в
Коломиї, бо Т-во „Сокіл“ до нинішнього
дня не вистало від У. С. Союзу ніяких
припоручень щодо тих змагань. Т-во „Со-
кіл“ довідається щодня із загального кому-
нікату, що такі змагання відбудуться, і то
— в рамках „Сокіла“. З огляду на таке
поступовання У. С. Союзу Т-во „Сокіл“
повне до відома всім інтересованим, що
не бере на себе ніякої відповідальності за
організацію тих змагань. Рівнож подіє до
загального відома, що в. П. Франка, який
згідно з комунікатом займається зносом
учасників, дня 6. липня 1928 виключено із
членів Т-ва „Сокіл“ в Коломиї; а як ви-
ключений б. член не міг би ніби організу-
вати змагань в імені Т-ва „Сокіл“.

За Виділ Т-ва „Сокіл“ в Коломиї.
Борис Лепкий, голова; Ярослав Чодя,
писар.

Коломия, 1. липня 1928.

Протест проти наклепів.

До Хв. Редакції тас. „Діло“ у Львові.
Проду дуже помістити огних півнів

снів:

У брошурі „Альманах Талергофський“,
випуска перший, виданий Талергофським
Комітетом, яка мені випадково попала в
руки, на стор. 67, поміщено таке:

„Вс Каменист Струмиллою одити свя-
щенників розстріляно в одній аресто-
ваній, позбавлено в розстріляно 10 кре-
стьян, арестовано свыше 120 преставителів
свідчення о. Михайла Цегельського“.

Все те в брехню і клевету на мою
особу, що в обурення відпрашу — свід-
чення показаними громадянами, які потер-
піли тільки в Талергофі.

о. Михайло Цегельський
гр.нат. парох в Каміні Струм.

Посвідчення, що поміщено в „Альма-
нах Талергофський“ на нашого догодити-
ного пароху о. Михайла Цегельського,
наше на його довод б. застрійський вла-
сти розстріляно, випали в арештували
наших громадян, в неправду і клевету.

Камінь Струм, 1. липня 1928.

Гаврил Мухомет, купець і заст. бур-
містри; Іван Литвин, міщанин, правець;
Йосиф Рихва, міщанин, рішник; Василь
Бинало, міщанин

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ.

Олега Кобилянська: В НЕДІЛЮ РА-
НО ЗІДЛЯ КОПАЛА... З ілюстраціями
арт-малера П. Видицького. Чернівці.
Накл. Книгарні Ю. Ганяка і Спілка.

1. Галицький: МОЛОДІ ПАРОСТИ,
драма, на 3 дії. Чернівці. Ю. Ганяка
і Сп.

Яків Кухаренко: ТВОРИ. Перше по-
ве ілюстроване видання. Під редакцією
Г. В. Омеляченка. Громада Українців
в Кракові. Прага 1928. Стор. 144, 10^к.

ЗВІТ УПРАВИ ПРИВАТНОЇ ЖІНО-
ЧОЇ ГІМНАЗІЇ УКРАЇНСЬКОГО ІН-
СТИТУТУ ДЛЯ ДІВЧАТ У ПЕРЕМІ-
ШІ ЗА 1927/28 РІК. Зміст: Д-р Євген
Грицак: Участь жіноцтва в українській
письменності (II частина). — Вісти про роз-
виток гімназії.

ЗВІДОМЛЕННЯ УПРАВИ ПРИВАТ-
НОЇ КОЕДУКАЦІЙНОЇ ГІМНАЗІЇ У-
КРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧ. Т-ВА
„РІДНА ШКОЛА“ В ДРОГОВИЧІ ЗА
РР. 1918—1928. Зміст: Володимир Доль-
чанський: Здрібнілі та неспівні іменники
в народних піснях Дрогобиччини. — Зві-
домлення управи гімназії.

ЖУРНАЛИ.

„Нива“. Часопис присвячений першо-
му і суспільним справам. Червень,
ч. 6.

„Сільський Господар“, орган Краєво-
го Т-ва Господарського, „Сільський Гос-
подар“, для 1. липня ч. 13.

Przegląd Sportowy, miesięcznik poświę-
cony zagadnieniom sportu i rekreacji
nad dzieckiem. Львів, червень, ч. 6.

„Наша Земля“. Суспільно-політичний
і літературний журнал. Рік видання II,
ч. 6. Ужгород 1928.

„Український Філателіст“. Місячник.
Рік видання IV, ч. 6—7 за червня-
липень. Відень 1928. Число видань з про-
воду 10-літнього ювілею українських
марок.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Т-ва „Українська Студентська
Громада в Кракові“ визнає отримати всіх
Товаришів і Товаришок, членів Т-ва,
брати підчас ферій активну участь в
суспільній праці та організації Студент-
ства на місцях. Рівнож пригадує, що те-
перішні невідрадні матеріальні позо-
дження Т-ва можна буде напружити
тільки через масову участь всіх членів
у переведенню збірки, яку уряджуватиме
в вересні ц. р. Тас „Прихильники Ости-
ти“. Супроти цього Виділ звертає увагу
членам Т-ва, що на будуче розглядатиме
в першу чергу подання тих Товаришів
(ок), які визнають відповідальність дано-
му з праці підчас ферій. — За Виділ:
Од. Гайдукевич, голова, М. Бажанський,
секретар.

Автобусове Повіззя „PRAGA“

СТАЛО НА СКЛАДІ.

ПРЕДСТАВНИЦТВО:

Львів, вул. Ягайлонська ч. 7.

ТЕЛ. 305.

Недільна збірка під церквями і ін-
ституціями на Товариство Українська
Захоронка для 1. липня ц. р. дана 238
зол. 1—1

Університетські студії в Познані.
Громада Студентів-українців у Познані
подає інтересованим до відома, що в по-
занському університеті існують такі
виділи: 1) виділ лікарський, 2) виділ
правно-економічний, 3) вид. лісово-різ-
ничий, 4) вид. мат.-природничий, а про-
ньому виділі фармацевтичний, 5) виділ
гуманістичний та виділ фізичного вихо-
вання при виділі лікарському, мат. при-
родничому або гуманістичному. Одразу
існують в Познані Вища Торговецька
Школа з 3-літнім навчанням. Виспи до
1-го жовтня, залучивши до подання, як
на інших університетах. Сильність місць
на медичній і фармацевтичній обмежена. На
фармації обов'язок вступний іспит з ма-
тематичної або фізичної гімназійного
обсягу. Рефлектанти можуть тепер вно-
сити подання; кількість залучення
звичайно 4—5 яників. Вступні іспити
між 15—20 вересня. На фізичне викона-
ння на повний курс трудніше дістатися,
але на курс упрощений (3-літній), як
побічний предмет при філософії. На ін-
ші факультети легко дістатися, бо бли-
жчі інформації з'являються до них. Олек-
сандри Чижовича за долученням
директора на адресу: Познань, вул. Дю-
бровського 2/III. — За Виділ: Павло
Степан, голова. Мадзіцький Омелян,
секретар.

ДРІБНІ ОГолошення

Ф АБРИКА футер „Хроп“, Львів, вул.
Городенська ч. 95. Прийме не-
гайно кількох білошпирників як також
кількох неваліфкованих місцевих ро-
бітників і робітниць. — Зголосуватися
вж 8—10 год. 22 1—2

Н ЕДІЛЬНА ЗВІРКА під церквями
і інституціями на Товариство
Українська Захоронка для 1. липня ц. р.
дана 238 зол. 1—1

О ЖЕНІТЬСЯ канцлер з брутальною
або шатинкою — Зголосився до
Адміністрації „Діло“ під „Учитель“.
23 1—3

Р УТИНОВАНОГО КОНЦІПЕНТА
прийме з дня 1. вересня 1928 р.
канцлерів адвокатів Д-ра Антона Гор-
бачевського і Д-ра Володимира Екзакто-
ровича в Черкасах. 20 1—3

У КРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА коопера-
тивна в більших повітових містах по-
шукує самостійної кравчині і самостій-
ного кравця до ведення роботи, який
виконував би кравецькі роботи мужські
і жіночі та кустирство. Рефлектуються
лише на першорядні сили. Оферта слати
до Адміністрації до дня 17. ц. м. під
„Кравецька кооператива“. 21 1—3

Д О ПРОДАЖІ: Вілла вул. Коханов-
ського комфорт 500 сажнів городу
і саду всього 4 дод.

Новий поверхний діл для рази 2 нової
кухні віллі — 2500 доларів.

Дім 2 нової кухні, город, сад серед-
місте 2800 доларів.
Відомість: Ігнат, вул. Курова ч. 24,
від 3—5. 7 2—3

Християнська Громада в Бориславі оголошує отримати

Офертову ліцензію

на ввний або продаж абсорбційної фабрики газоліни в Бориславі.
Оферти надаються надсилати в закритих конвертах з написаним: „Оферта на
ввний газоліни купно газоліни“ до дня 15. вересня ц. р., відтак дня 15. вересня
в год. 11-й відбудеться відкриття оферт.
Управна Громада застерігає собі єдиний вибір згідно неузгодження від-
ної оферти. Рівночасно зазначається, що на случай прийняття Управою одної з оферт,
залежати буде переведення транзакції від затвердження відносно оферти Наді-
р.
Рефлектанти можуть оглядати об'єкти від дня 1. липня ц. р. почавши в годі-
нах від 10-01 до 12-01 за попереднім зголошенням в бюро Християнської Громади.
Борислав для 28. червня 1928.
Начальник Християнської Громади інж. Роман Мазнік ц. р.

Р УТИНОВАНА сила адвокатської кан-
целярії, деє сама цілу евіденцію
— пошукує посади у адвоката Українці
від зараз. — Зголошення слати: Драго-
бич, Повітовий суд до рук п. Кропив-
ницького. 19 1—1

А БСОЛЬВЕНТКА гімназії, добра і
структурна, пошукує лекції.
Зголошення: С. Трум, Львів, вул. Обя-
дова ч. 12. 1—1

Б РИЛЯНТИ, також іншу біжутерію
купують по високій ціні Домбров-
ський-Розважальський, Львів (Готель
Жорж) Академічна 2. 2481 3—7

Б ІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ просять за годинку і на рати
від десятих літ у цілім краю звісна фір-
ма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марії-
ська 5. Купують браслети, золоті, срібні,
плати найвищої ціни. 3 2—7

Н ОТАРІЯТ в Підбужжі коло Самбора
пошукує молодого соліциатора —
вправленого в справу спадкових і па-
шучого на машині. 12 2—3

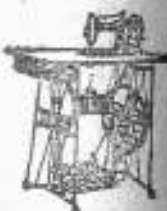
П РИЙМУ негайно кількох місцевих
хлопців на науку механічного ре-
месла в університеті 7. жовтня або 4. жов-
тня в добрій родині. — Юліан Колода,
вул. Селіженча 9. 2399 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
Р О В Е Р И
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

І ЇХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА
„І РУЧНИХ РОБІТ“

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
Александр Малімон
2496 Львів, вул. Валова 11 а.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синюська ч. 17, II. п. п.
Скармливаючи літаючих зубів, пильно-
бавляючи в зивиняння зубів без болю.
Штучні зуби в каучуку і золоті після
американської системи. Пациєнтів з про-
вінцій полагоджуються в найкоротшому
часі. П.Т. Уринович і студентка Анна
15 знімки Полешні в силатах. 2—3

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ

з Миського срібла на білому металі
по фабричних цінах
у МАЙДІЛІ, Коперника 14.
2601 напроти кіна „Коперник“ 3-10

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-90 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Коментар“ до еуніціції.

Львів, 6. липня 1928.

Після відомого інтерв'ю (еуніціції) з марш. Пілсудським, що його передрукувала дослівно за „Глосом Правди“ вся польська преса, повстав помітний рух і метушня серед польських парламентаристів усіх політичних напрямків, крім одинкарів. Але й клуб одинки має в найближчому часі зібратися на окреме засідання, присвячене тому інтерв'ю. Польські парламентарні клуби та їх партійні проводи відбувають у стійшому порядку засідання, щоби „заявити становище“ до тих численних квіток, які зложилися на такий, не можна сказати скромний, а навпаки — навіть на дуже барвистий вінок характеристики для польського парламентаризму.

Першими, що zareagували на те інтерв'ю, були пепееси. Їм воно дуже не подобалося, що більше, вони подули себе ображеними і прийняли на засіданні своєї партійної езекутиви навіть дуже гострі резолюції проти зневаг для польського союму і польських „законослужителів“ парламентаристів. Однак ті резолюції, опубліковані в партійному органі польських соціалістів, підпали конфіскації разом з передовою статтею, яка їх інтерпретувала та мотивувала. Самозрозуміло, що цей факт надував пепеесам, що більше крові, як само інтерв'ю. Бо й якже, хто ж як не вони, хто ж як не пепееси, зорганізовано підтримували і чинно спомогали травневий переворот у 1926 р.!

А до того сам автор інтерв'ю, сам творець пророчистих характеристик, сказав: „Вільно писати коментарі, які хочете, але змінювати моїх слів не вільно“. І не зважаючи на те, на орган союзників травневого перевороту впала конфіскація за коментарі. Однак на те, як видно, нема ніякої ради. І тому то „коментарі“ інших польських партій мабуть у пресі не побачимо. А ті коментарі без сумніву є, їх ухвалюють, над ними головує, не тільки Пяст і ендеки, але й „Визволені“ та інші. Словом: у всіх їх „кипить“, у всіх їх накопичується „гураган обурення“. Всі вони не можуть стривати того, що союм — це неважко чи теперішній, чи попередній, чи перший — дістав означення „союм суверенних повій“, а теперішній парламентаристи удостоїлися такої ядерної й образової ілюстрації, як та, що кожний з них, мовляв, „має приваїлей поводитися, як свиня і лайдак“. Та всеж таки одні „коментарі“ не підпаз конфіскації. Таким „коментарем“ треба вважати еуніціцію маршалка союму Дашинського про теперішній союм та його працю, дарма, що в тому „коментарі“ нема ні слова про само інтерв'ю марш. Пілсудського.

Марш. Дашинський сказав про теперішній союм так:

„Союм є єдиним місцем у Польщі, де польські промови є бережені посольською неперушністю. З того привілею розитися обов'язок панувати промовою над самими собою. Парламент, який не є жалюгідною карикатурою, мусить бути місцем вільного слова, схрещування поглядів на державні справи і суспільні, а також місцем критики відносин. Німці парламент — це місцевість. Перша сесія нового союму почалася спокоем дискусії, починаючи

„НАБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ“

2525 3-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіх замовленнях прохачеться писати до нас вислати рекомендацію.

перше вчорашнє засідання. Теперішній союм не має потреби, за винятком одного випадку, виключати когонебудь із засідання. Після вистерігалася зневаг, промовляла до річки, а у випадку порушення регулярного піддавалася розпорядкам провідника. Ніхто не верещав ані не кричав. Вигідно в новій салі розніснені послы сиділи в часі дебат на своїх місцях і за винятком уваг, заперечуючих промовцеві або аплаудуючих переривань, не можна було заважати ніяких нагальних реакцій. Два випадки особистої зневаги майшли свій спільний у сулі чести“.

Марш. Дашинський уважав за доцільне зробити те, що випливало з його обов'язку як маршалка союму, тобто взяти в оборону теперішній союм очевидно з уваги на еуніціцію марш. Пілсудського. Треба признати, що цей вчорашній лідер ППС, цей великий поклонник марш. Пілсудського, зробив це дуже дипломатично і хитро. Крім справы теперішнього союму, в якому він є відповідальним провідником, не додавши цей політик ніякої іншої справи порушеної в еуніціції марш. Пілсудського, на яку йому слід би теж zareagувати. З того висновок, що Дашинський погоджується з усім, що сказав марш. Пілсудський про попередні союми і про свою роль в будові та розбудові Польщі, як такої про польську конституцію. І це є незвичайно характеристичне для людини, що ввійшла до союму як член ППС і що прийняла з рук тієї останньої теперішнє своє становище. ППС протиставляється дуже різко цілості того, що сказав марш. Пілсудський, а Дашинський реагує делікатно тільки на те, що зачіпало нинішній союм.

Що більше, ППС стає в обороні того парламентаризму на будуче в тих формах, що обов'язують і здійснюються у парламентарній польській практиці тепер, а Дашинський, хоч боронить минулого теперішнього союму, то цілком не підіймається оборони його будучини. Навпаки, він погоджується цілком зі становищем марш. Пілсудського в аналізі об'єктивних умовин теперішнього польського парламентаризму та його перспектив. Він каже:

„Теперішній уряд не має більшості в союмі. Протиручова опозиція є в більшості. Але та більшість не може творити цілого уряду. Є три виходи з того складу

відносин: 1) розв'язання союму; 2) утворення урядової більшості виключно з ліанці; 3) державний переворот. В практиці авторитася ще одна оригінальна метода, яку я назвав би методом невтягання консеквенцій. Союм не ухвалює міністрові зваж довіри, але счеркує йому напр. диспозиційний фонд. Міністр не витягає консеквенцій з ухвали і остає на становищі“.

Це останнє є без сумніву найоригінальнішою методою останніх часів, але річ у тім, що ті, які заводять цю методу, можуть від неї дуже скоро відступити, розуміється, у зовсім не бажаному для парламентаризму напрямі, тобто у напрямі, гіршому від теперішньої методи. Маршалок Дашинський мовчить про те, а на кінці своєї еуніціції робить такий висновок:

„Колиб у цьому союмі утворено постійну більшість, то польський парламентаризм міг би поволі розвиватися, але постійно, як могутній чинник легального політичного життя. Насильство, замах на конституцію і парламентаризм можуть довести державу тільки до важких кріз“.

Колиб... тодіб. Іншими словами і марш. Дашинський не ворожить теперішньому союмові ніяких рожевих перспектив, бо утворення сталої парламентарної більшості в ньому неможливе. Знасилення конституції, тобто насильства над теперішнім парламентом, він теж не вважає надто трагічним, бо від того надіється лише внутрішніх кріз, але не катастрофи. Так отже марш. Дашинський, борючись, як уже сказано, минуле теперішнього союму, зовсім не розпинається за долю його будучини та й взагалі не бере собі надто до серця долі парламентаризму в Польщі. В тому його становище вповні покривається зі становищем марш. Пілсудського. А що маршалка Дашинського не можна ніяк ні виключити ні тим більше протиставити цілій партії ППС, то виходило, що й ППС не далека від його позицій і поглядів. Звідси вже легко зробити висновок, що все її обурення, виляте в протестування проти змісту еуніціції марш. Пілсудського резолюція, які підпали навіть конфіскації, є звичайною комедією, що й фунта клавів не варта. Словом: у Польщі дозріває поважна криза парламентаризму, криза, яку скоро доведеться пережити саме теперішньому союмові.

зарисовується в тих перспективах щораз виразніше передовсім можливість, ба навіть неминучість близького франко-німецько-бритійського союзу.

З двох боків іде інтенсивна робота в напрямку такого західно-європейського державного зближення.

Передовсім з боку Англії. Ще тільки недавно, як англійці післали на пост свого посла в Парижі свого найтугішого дипломата Тирена. Наслідки не дали на себе довго ждати. Європейська преса повна відомостей і коментарів на тему очевидного відновлювання франко-бритійської entente-cordiale.

На що? Проти кого? Хіба знова проти Німеччини? Тої самої, що вже нині зв'язана економічно з Францією на смерть і життя завдяки взаємній фузії своїх великих індустрій... Аджеж це є публічною тайною усієї європейської політики, що ось таке, нерозривне вже нині злиття великих народних господарств по той і цей бік Райну вимусить скорше чи пізніше теж і подібний політично-мілітарний союз обох народів. Покиньте робитися дійсністю цей парадокс, що „коли хтось і замить назавжди німців з французями, то тою людиною буде — Поанкаре“.

Це була саме його промова в Каркасоні, що нагнала блідий страх на поляків. А з другого боку це були англійці, що післали недавно до Берліна свого другого найкращого дипломата, Бікенгеда — „по спортовим справам“. І вже в 24 години по його „спортових відвідинах“ стало публічною тайною всіх, що німці вповідають 12. вересня с. р. більшовикам некорисний для себе взаємний торговельний договір і що „Німеччина буде на будуче вирішувати комплекс російських питань тільки в тісній порозумінні із заінтересованими європейськими силами“.

Отже поворот до заходу. Той сам, що так недвозначно виявився в останніх німецьких виборах, дарма, що важка німецька парламентарна ситуація не може покинути уможливити переведення тенденції і змагань німецьких мас в реальне життя... Колишній рапальський розрахунок на Схід і Москву приніс німцям, окрім деяких початкових міжнародних дипломатичних користей, у своїй остаточній результаті тільки політичну несовісність і неточність східного партнера, тільки постійне економічне фшукаство, тільки більшовицьке вигривання чужих індустрій проти німців і ще — в замін за мільонові кредити — донецький процес... При тім усім німецький вивіз до СРСР вносить усього 3 відс. усього німецького вивозу, а й тих 3 відс. не булоб, колиб не постійні німецькі кредити для більшовиків. Економічна преса Німеччини гереповнена тими справами. А політична преса повна глуму для всіх нинішніх піддобрювань Москви — post factum.

Затеж щораз ширший відгомін здобуває собі в німецькій щоденній політичній пресі кампанія редактора „Таймс-у“, що під відомим псевдонімом „Авгур“ вже від довгого часу пропагує на сторінках великої англійської преси цей франко-німецько-бритійський союз і бачить його прихід уже з простих причин природної законності.

Замирення Європи й українська справа.

Берлін, 28. червня 1928.

II.

Як і не ставилисьби до повоєнного розвитку Європи всі ті „побід-

ники“ і їх дрібні сателіти, їх становище зможе в найгіршому випадку тільки на деякий час спинити остаточне оформлення процесу. Ось так

лише з того часу став самостійною установою.

Товариство брало участь у різних урочистостях загально-українського значіння, з ювілейних свят наших наукових установ та вчених, як ось 50-літньому ювілею Наукового Т-ва імені Шевченка у Львові (16. грудня 1928 р.), 60-літтю народження акад. М. Грушевського (3. жовтня 1928 р.), 70-літтю народження акад. Д. І. Багалія (в листопаді 1927 р.), 70-літтю дослідувача Запорозжя Д. І. Еварницького та ін. Саме Т-во впорядило ювілейні свята: 1) з нагоди 25-ліття літературно-наукової діяльності проф. Д. І. Дорошенка (16. грудня 1924), 2) з нагоди 40-ліття наукової та громадської діяльності акад. Ст. Смаль-Стоцького (27. жовтня 1925 р.); та 3) з нагоди 40-ліття поетичної, наукової та громадської діяльності ректора Українського Університету проф. Ол. Колесса (3. травня 1927 р.). Всі ці свята носили надзвичайно теплий, сердечний характер, а ювілей проф. Колесса, завдяки великій кількості учасників та привітань, перетворився в свято української науки й культури.

Тож п'ять літ провелося, не вважаючи на несприятливі умови емігрантського життя, жваву наукову роботу. Між членами його утворився моральний зв'язок, наукова співзв'язність інтересів і справжнє зацікавлення справою. Це дає підставу сподіватися, що воно й надалі не припиняє своєї діяльності. Розвинути останню в ширших розмірах перешкоджає недостатня гроша. Во приходить Т-ва загато малі: вони складаються внаслідок з членських вкладов (20 копій на рік), а вкладки, як це часто буває в наших установах, приходять дуже рідко. Добра половина членів не має по правді можливості платити членських вкладов. Заступник голови Т-ва проф. Ол. Колесса здобув на праці Т-ва 10.800 тисяч копій: їх і повернено на видання першого тому „Праці“.

Вірю, що й відсутність грошей не отримає завдання та неупи-

ної праці членів „Українського історико-філологічного Товариства в Празі“ і воно далі працюватиме на славу української науки.

Вічевий рух.

Посольські справоздачі віча у львівській окрузі.

Для 20. травня ц. р. відбулося велике посольське справоздаче віче в Болші, повіт Сокаль. Реферували посол Володимир Кохан, який взяв звіт з діяльності Українського Парламентарного Клубу і подав у своїй промові також план політичної організації повіту. Після реферату розвинулася дискусія, в якій забрав голос м. ін. член радикальної партії д-р Салагуб. Відповідь пос. Котана, спокійна та рішуча вплинула на те, що загальний святочний настрій зберігався до кінця. Віче закінчено відзначенням народного гімну.

Для 18-го травня ц. р. відбулося справоздаче віче в Болші, повіт Жовква. Це село належить тепер до найвідоміших громад цього повіту, головне завдання праці місцевого пароха о. Баранського, який і проводив вічем. Реферували посол Володимир Кохан. В дискусії забрав голос багато громадян, які вислакували своє призначення для праці Українського Національно-Демократичного Об'єднання й одобрювали тактику Українського Парламентарного Клубу. Після дискусії ухвалено одностайно повне довіря і призначення для Українського Парламентарного Клубу.

ХИРІВЩИНА.

В неділю, для 24. червня ц. р. відбулося в селі Росоках у читальному домі організаційна нарада членів Українського Нац.-Дем. Об'єднання при участі кількох сотень осіб, між якими було багато молодих жінок. Проводили нараду місцева громадянка м. Івон Яворський і Микола Терлецький. Реферат про політичне положення і про потребу однієї єдиної політичної організації загальної голови Окружного Нар. Комітету Хирівщини п. Франк Липецький. Він поселив також у присутній для вібраних способів програ-

му партії. По довгій оживленій дискусії, в якій забрала голос численні громадяни, основано місцевий партійний комітет, якого головою став заслужений діяч грем. Степан Яворський. Одногласно ухвалено повне довіря для Української Парламентарної Репрезентації і заплатити повну шкідливу діяльність інших партій. Народа починалася пізнім вечором відзначенням національного гімну.

САМБІРЩИНА.

Для 10. червня ц. р. відбулося велике віче у Веневичах самбірського повіту. Простора зала не змістила зібраних, т. к. що більша частина громадян примушена була стояти в коридорі та на вулиці. Звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації вніс сенатор о. Юліан Татомір. По рефераті виявилася жвава дискусія, в якій брав участь поважний місцеві громадянин, як Герчаківський Іван, Гнат і Н. Сарайовий, Іван Сидорак і ін. Хоча на вічу було багато радників, то якимось ніхто з них не вийшов у свої охоти чи відваги виступити в полеміку діяльності нашої Парламентарної Репрезентації. Коли один з громадян поставив внесення на ухвалення довіри Українській Парламентарній Репрезентації, то проти цього внесення не піднісся ані одна рука і воно перейшло одностайно при гримих оплесках присутніх. Відзначенням національних пісень покінчено віче.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Для 1. липня ц. р. відбулося велике посольське справоздаче віче посла Володимира Целевича в селі Крикуму березанського повіту. В битком наповненій читальній залі посол Целевич у вістрогодішній промові своїм ентузіазмом звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації у Варшаві. Своєю промовою зацікавив пос. Целевич слухачів, що тільки сильна політична організація нашого народу зможе принести нам кращу долю. Присутні виборці порухали своїми рідніми серцями до крики і в формі запитів інформували про них посла Целевича. Вкінці ж внесення однієї з присутніх громадян одностайно одобрено діяльність і такти-

ку Українського Клубу на парламентарній арені і виявлено йому, а зокрема послові Целевичеві, повне довіря і подяку за боротьбу в обороні прав нації. Відзначенням національного гімну в багаторім настрою покінчено віче.

ВІДГУКИ ДНЯ.

З дневника Калюмнія Фасцикула.

25. VI. генерал Нобіле зрахований. За-розумілий мажорант! Не сидів би в Рамі. Помаранчі, виноград, кушні, музеї, вино... А на бігуні що?! Горізка навіть замерзла. Нобіле годішталер! Такій як професор Кішка, що вибрався на Чорногорі в ланерах, а на дорогу позичив гроші.

Із цього року до Земляки, тільки ще потребує другого підпису на вексель. 27. VI. Голова болить, мало не тріскає. „Ой загни чумах загни“... Втора отримувала доброго друга, те з гімназії. Дуже інтелігентний чоловік. Не дозволив мені навіть за гардероб платити. За браму платив такий а.

Останніми часами трау багато грошей. Але по закінченні так пішло...

28. VI. „І знає мені не принесла нічого пошта“... Один однісінький лист і то від Катерини. Знає, що хоче. За два дні першого. Знову тридцять золотих до Софіївки. Боже! Як чоловік тяжко покутує, і то пригнати — за чужі гріхи. Навіть не знаю коли, що і як... Хто був би сподівався по Катерині такої хитрості. Мариня послав іншими. Каже до мене: „Пан мусить відпочити трохи, на село поїхати, дуже спрацювався“. Поїду, Мариню, тільки ще з тим векселем...

30. VI. З найважливіших подій нема що згадувати, ліба що зачався огірковий сезон. Віп тільки так називається, бо Мариня каже, що огірки дали дороти. Пропав Амудзен, Маша тобто Нобіле знайшовся, з Амудзен зник. Один з найкращіших наших репортерів зрадив мені тайву. Каже: Вони так навчилися. Мають якийсь експерт і раз ковається один, а другий раз другий. Праця принесла блях. Пропав, тобто зачався до першого. А вода каже: „Вароса, щоб не було так, як мажу-

д-р ІВАН БРИК.

ЗДЕНЕК НЕЕДЛІ.

(З нагоди 50-ліття).

дав української культурної інституції, Тисячі народу вибирались минулого року з Чехословаччини до Збо-рова. Вибірались, щоб віддати честь кісткам борців за волю народу. Мій довголітній приятель писав мені, що приїде теж, радо скористає з моєї запрошення і буде моїм гостем у Львові. При тому додав, що дозволив собі запросити в мою хату і проф. Зденька Неєдлого з донечкою. Йому вільно було так поступити і я рад був тому.

Про проф. Неєдлого я знав, що він є професором музикології на Карловому університеті в Празі, від 1923 р. дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові і автор студії про Українську Капелю Кошиця, зрештою в науці імя відоме.

Особисто познайомитися з ним мав я шастя щойно 2. липня 1927 р. Приїзав мені до серця від першої хвилини. Дрібенька постать, високе чоло, сидиною припорошена буйна чуприна, ясні, розумні очі, милий і сердечний усміх, живі, може дещо за нервові рухи. А в поведінці такий природний, ніжний, спокійний. Мені здалось, що це мій давній знайомий.

У Львові живо зацікавився проф. Неєдлі нашим життям. Відві-

музей, розпитував про пам'ятки минулого життя українського народу у Львові, все пильно оглядав, розпитував, з зацікавленням слухав інформацій, був і на концерті читальні „Прогресу“. І я дивувався, відки в нього береться ця сила, що після тяжкої далекої дороги, після кількох безсонних ночей та всього труду й невигоди, він все свіжий, живий, не знає втоми. Рідка людина. Наук. Т-во окремими східинами повинало свого дієсного члена, який уважно вислухав реферату проф. д-ра Ф. Колесса і забрав у дискусії голос. Значить — українська мова була йому не чужа. На жиній і незвичайно інтересній розмові минула година. Наук. Т-ва і скромна вечора у товаристві гостя і його любі донечки, в якій пишався на ший герляни — дар гостинності голови — і справді був їй до лиця.

Ми приїхали в хату. Якось не хочеться спати. Сів проф. Неєдлі за фортеп'яні і почав грати. Ми слухали... Далі пішли і українські пісні. Я не музикант, але ця гра робила на мене велике враження. І ми слухали... аж всімхнулося до нас сонце. Я не міг надихуватися, відки взялося в чеха таке глибоке знання української пісні, таке тонке і по мовному вірне її відчування. Ясна, незабутня хвилинка, яких небагато в житті. На спочинок тишилось нам ледве кілька годин, бо рано виїздили в Надвірианину на село, де нас очікувала моя дружина.

Проф. Неєдлі бажав пізнати українське село, український наріз абанька. За кілька днів свого побуту в Биткові встиг заглянути в селянську хату, пригланутися побутові селянина. Розуміється, що найбільше уваги звертав на народні пісні. Пастушки не мали забути ніколи такого влячного слухача, який дискретно підслухував їхнього співу або гри на сопілці. Навіть у монотонних, примітивних мелодіях находив проф. Неєдлі для себе щось цікавого й гарного. На св. Івана були ми на відпусті в Скиті Манявським. Не забуду тої цікавості й радості, з якими наш любий гість приглядався різноманітності типів і одягів, як уважно слухав ліриків, прислухувався жіночим розмовам, слідив за прикметами українського простолюддя, жадно ловив найменшу подробицю виснаження.

Ми розстались. Листування показало, що дотеперішні українські симпатії, навязані проф. Неєдлі більше теоретичною дорогою і зіткненням з інтелігенцією не тільки не ослабли, але по безпосереднім зіткненні з українським простолюдином ще зросли і скріпились. Нам особисто прибув новий скарб, бо новий приятель.

А ним треба дорожити саме з огляду на особу проф. Неєдлого. Хтож він такий? Людина небуденна і своєю працею і своїм характером. Я не годен переказати того, що написали про нього з приводу 50-ліття його земляки. Виберу те, що не тільки

характеризує Ювілянта, але й має ширше виховне значіння, і то якраз для нашого громадянства. „Як це, питаються одні, йому вже 50 літ? — так він такий свіжий, такий ще молодий і „ілом і духом“. Як це, — питають другі — йому щойно 50 літ? — якжеж могла одна людина за такий час виконати таку величезну працю?“

В тих словах міститься уся правда про нього. Бож і справді проф. Неєдлі є рідким зразком працьовитості і творчості. Заєдно занятий і все має час, з усміхом бере на себе шораз то нові обов'язки і ніколи від них не відмовляється. При тому ніколи не нарікає на перегруженість, на перевтому. Земляки просять його написати книжку про тайву, як він не робить. Вопа побіч Масариківой „Як працювати“ може мати велике виховне значіння. Очевидно, що так працювати може тільки людина з великою пам'яттю, широкою освітою і знаменитою науковою підготовкою.

Діяльність проф. Неєдлого широка, багата і поірно роздобрена. Він перш усього історик, докладніше історик музики, історик літератури і політики-публіцист. І всюди аж до найменших подробиць докладний, основний і совісний. Він старається не тільки основно опанувати матеріал, але і відчується в життя народу, здається, хоче випловити найтайніші й найкращіші джерела його душі і зрозуміти їх. І тому дає

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ
КРАКІВ
 ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Ліній А-Б і Ц-Д.
 Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

порушає безконфліктно, у величезній кількості чокладки сметанкової, молочної десертної і до варення як також чокладки, кармеліки і цукри. Не шумною рекламою, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гарантією чистих сировини, хочемо здобути призначення найширших кругів, особливо численні найприступніші ціни. Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилася чужину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СКЛЕПАР потрібний до ведення господарської кооперації. — Зголошення: о. Т. Левинський, Радомині п. Команта. 26 1-1

ЛІЖКО „Патент“ з ліжковим матрацом складає 30 зод. є ідеалом при браку місця. — Фабрика ліжок Зате, Личаківська 132. 25 1-6

ІНЖІНІР-ЗЕМЛЕМІР з практикою шукає посади. — Серьозні ділові пропозиції надати на адресу „землемір“ до редакції „Діло“. 20 1-2

ІНСТРУКТОР-германіст, сейчас потрібний. — Уважні слати Гр-кат, Уряд Парох. Берншвінці п. Овони сн. Тройні. 22 1-2

ФОРТЕП'ЯНИ - П'ЯНИНА від 1000 зод. — на довідні слати поручає „Монюшко“ Зіморонича 10. 2365 1-3

ШЕНКЛІВНА, Пехарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробований. Ціна 70 зод. вписове 10 зод. 2365 9-12

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найближшій годинничарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Маріїська 5. — З проханням просимо репаратії прислати поштою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 98-2

ОЖЕНИТЬСЯ каладер з брутетою або шатинкою — Зголошення до Адміністрації „Діло“ під „Учитель“. 23 2-3

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА кооператива в більшій повітовій місті пошукує самостійної крапички і самостійного крапича до ведення роботи, який виконував крапички роботи мужеської і жіночої та хустирство Рефлектується лише на першорядні сили. Оферти слати до Адміністрації до дня 17. п. м. під „Кравецька кооператива“. 21 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Зол. 6-60 **ГОДИННИКИ** Зол. 6-60
 апсге швейцарські з гарантією
 тільки у Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4
 2394 1-2

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п. Скріплювання хитяючихся зубів, пилькування й вишліпання зубів без болю. Штучні зуби з наванчуну і золоті піски американської системи. Пациєнти з проханням погоджуються в найкоротшому часі. П.Т. Урядовим і студентам значна й знижка Полоскі в слатах. 3-3

Христинська Громада в Бориславі оголошує отрим

Офертову ліцитацію

на винайм або продаж абсорбційної фабрики газоліни в Бориславі.

Оферти належить надіслати в закритих конвертах з написаним: „Оферта на винайм згідно купівлі газоліни“ до дня 15. вересня п. р. відтак дня 15. вересня в год 11-й відбудеться відкриття оферти.

Управа Громади застерігає собі свободний вибір згідно неутрачання ніякої оферти. Рівночасно зазначається, що на случай прийняття Управою одної з оферт, заложати буде переведення трансакції від затвердження відносно оферти Надіркою Владою.

Рефактантні можуть оглядати обенти від дня 1 липня п. р. почавши в годинах від 10-ої до 12-ої за попереднього оголошенням в бюрі Христинської Громади, де одержати більш пояснення що до вишого винайму, згідно купівлі.

Борислав дня 28. червня 1928.

Начальник Христинської Громади Інж. Роман Махніцький п. р.

ДО ПРОДАЖІ: Вілла вул. Кохановського кофорт 300 сажнів городу і саду вісімтися доз.

Новий поверхний дім два рази 2 покої кухня вікни — 2.500 доларів.
 Дім 2 покої кухня, город, сад середмістя 2.500 доларів.

Відомість: Ігнат, вул. Куркова ч. 24. від 3-5. 7 2-3

НОТАРІАТ в Підбужж коло Самбора пошукує жовтого солітатора — направлений в справах спадкових і пишучого на машині. 12 3-3

ДЛЯ ЛІТНИКІВ.

В Дорі, звичайним кліматичним літницьким Пансіон Олена, значно побільшений, гарне доглядне положення, соняшні кімнати, першокласний харч, на десертів масі власного виробу. Літні в місті. Ціни помірковані. Зголошення до Управи. 2341 4-2

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бразиліти і перли Домбровські-Розважеські, Львів (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Оплата безплатно. 2381 3-2

РУТИНОВАНО-ГО КОНЦІПІЕНТА прийме з днем 1. вересня 1928 р. канцелярія адвокатів Д-ра Антона Горбачевського і Д-ра Володимира Електронича Чорткові. 20 2-3

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ з хімічного срібла на білому металі по фабричних цінах у **МАНДЛЯ**, Коперника 14. 2601 напроти кіна „Коперник“. 5-10

Спеціаліст некрологів, серця і молуни

д-р Фелікс Ган
 Львів, Городецька 46.

2355 Пересвітлення Рентгеном. 2-24

Повідомлення.

Масою честь повідомити, що дня 1 липня відкрили ми кімнати до спідаль як також торгівлю делікатесів, вина і козоніальних товарів.

Нашим старанням буде задоволити П. Т. Публіку під кожним оглядом тим більше, що власники цього ново отвореного магазину є фахівцями, а який перший як був співробітник першорядних заведень гастрономічних, другий знов як був співробітник козоніального відділу знаної фірми А. Шковрон у Львові, дають певність совісних ціл і доброї обслуги П. Т. Гостей.

З поваженням
ВОЛОДИМИР СИНСТУН і **ІОСІФ ШКОВРОН**
 Торговля козоніальних товарів, делікатесів, а на і кімнати до спідаль
 31 1-1 Львів, вул. Личаківська ч. 17.

Подяка.

Всечеснійшому Отцю Майорові Натурянському у Варшаві складаю отсею дорогою сердечну подяку за безітересний труд коло похоронів моєїго мужа ба п. Івана Мисака.

Казимира Мисакова з дітьми.

28 1-1

МИЛО зі ЛЬВАМИ

1867

CZW

ОДИНОКО правдиве

SUPER

Під озимину сійте СУПЕРФОСФАТ 16 і 18 прц.

а будете мати добрі урожаї. Замовляйте вчасно — гарантований товар зі знаком „СУПЕР“ через свої кооперативи — в Союзі „Przemysł Superfosfatowy“

2326 Warszawa, Kredytowa 4. 3-6

ФАБРИКА фтер „Хром“, Львів, вул. Городецька ч. 95. Приймає негайно кількох білошкірників як також кількох неекваліфікованих місцевих робітників і робітниц. — Зголошуватися від 8-10 год. 22 2-2

ТІЛЬКИ НА ЗЛІ ДОРОГИ САМОХОДИ „P R A G A“

4-осібні з 4-дверми і 2 запасом. колами. Інсталяція Bosch. приті шкірою, електричній Ducco. Зужиття бензину 7 літрів на 100 кілометр.

Представництво: Львів, вул. ЯГАНДОНСЬКА ч. 7. Тел. 305.

Негайна доставка

27 1-1

„ФОСФОР“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ъ В І В

БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** і амонієві. **РЕФОРМФОСФАТИ:** кістяні і мінеральні від 18 до 26% P, O, !!! **ТОМАСИНИ:** „Columeta“. — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні. **СОЛИ** потасові і КАІНІТ. **АЗОТНЯК**. **САЛІТРА** (Хоржовська) амонієва. **САЛІТРА** чилійська — **СІРЧАН** амонієвий

2261 14-20 Доставка вагонною і петаїл. по фабр. цінах і на найбог. успішних кредит.

Важко навозова палена і мелена (97% CaO) — будівельне важко **ФОСФОРІТИ** палені і мелені (CaO) з розп. P, O,

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТИ:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці: 1 долар, Травні.
Голландія: 2 фр. фр.,
Італія: 750 ал., Німеччина: 750 ал.,
Швейцарія: шв. фр., Чехо-
словацька: ч. к., Румунія: 15
лей, Болгарія: 750 ал., Австрія:
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед поворотом до влади.

Львів, 8. липня 1928.

Ціла прилюдна опінія в Англії, а з нею і весь європейський політичний світ, рахується з недалеком поворотом до влади провідника англійських лібералів Льюїда Джорджа. Про те пишеться тепер багато в пресі обох континентів, про це говориться в політичних клубках і кабінетах, цією справою займаються живо найбільші політичні уми повоевненої Європи.

Що означатиме поворот Льюїда Джорджа до влади в британській імперії, про це передчасно говорити. За нього говоритимуть його діла. На всякий випадок можна вже нині сказати з великою дозою певності, що Льюїд Джордж в ролі прем'єра уряду зверне особливу увагу на ревізію версальського договору, з чим він виступає відважно і в пресі і на прилюдних зібраннях.

У нас писалося вже не раз про акцію лордів Ротермірів, батька й сина, яка змагає до ревізії тріанонського договору, себ-то до ревізії границь нинішньої Мадярщини коштом усіх її сусідів, у першу чергу Чехословаччини й Румунії. Кампанію в тому напрямі веде концерн щоденників Ротерміра від довгого ряду місяців, що викликало з одного боку небувалу радість у всіх кругах мадярського народу, а з другого — не менше затревоження в усіх сусідів Мадярщини. І тут слід ствердити, що оскільки оба Ротерміри зацікавлені тільки ревізією договору в Тріаноні, який вони називають злочинним і загрозою для європейського миру, остільки Льюїд Джордж не переставав ні на мить пригадувати закостенілому сумлінню Європи, що саме головний мировий договір, заключений у Версальї, є найбільшим нещастям для повоевненої Європи, що саме той договір мусить бути основно зрев'юдований. Пам'ятні з того погляду слова Л. Джорджа, що „на просторі від Балтійського до Чорного моря є все в пливкому стані“, що границі повоевнених держав або збогачено або обокрено зовсім несправедливо й нічим неоправданно, що все те вимагає основних змін і ревізій. Нема сумніву, що цей енергійний, вічно молодий політик, прийшовши знову до влади, займеться ревізією мирових договорів — саме в інтересі європейського миру.

Щож кажує на те, що Л. Джордж має в короткому часі обняти керму англійської політики?

Передовсім один знаменний факт: Л. Джордж оголосив перед тижнем у часописах, що він ризигує з журналістичної праці (яка, до речі, приносила йому 112 тисяч фунтів штерлінгів річно), бо вертає знову до активного політичного життя. І справді Л. Джордж уже від кількох місяців працює горячково над реорганізацією ліберальної партії, для якої підшукує нових, сильних союзників та оглядається за всякими виборчими комбінаціями. А що концерн щоденників Ротерміра, по його ж таки обличчю, має перевести в усіх тих впливових газетах кампанію за тим, щоб виборці консервативної партії адержалися від голосування на ту партію, то Л. Джордж рахує, що до нового парламенту увійде в такому разі приблизно 160 ліберальних послів. Це вже тако си-

ла, що позиція Л. Джорджа, як голови ліберальної партії, зрослаб тим самим непомірно.

Але плани Л. Джорджа далеко ширші. Він не здовольється приготуваннями до виборів у власному таборі, але підготує одночасно акцію в напрямі створення великої ліберально-соціалістичної коаліції. Ця справа тепер на добрій дорозі, бо соціалістична партія („лейбур парті“), зокремаж її провід, схилиються недовозначно до думки про потребу й доцільність такої коаліції. Правда, „лейбур парті“ переживає тепер кризу, бо відомий вождь шахтарів Кук оголосив на днях революційний маніфест, у якому закидає офіційно-

му провідникові партії Мек Донелдові і його прихильникам опортунізм і компромісову, а навіть угодову політику супроти великого промислу, — але це для створення ліберально-соціалістичної коаліції в новому парламенті є остаточно без значіння.

На всякий випадок Л. Джордж стоїть напередодні повороту до влади. Це з одного боку наповняє ріжними надіями тих, над якими автори і творці мирових договорів перейшли до денного порядку, а з другого — нетаємним страхом тих, які з усіх сил боронять нинішній „статус кво“ у повоевненої Європі.

3 чергових коментарів.

Ревеляційні проступання пос. Лібермана (ППС.) „основних історичних неправд“ у енуціяції марш. Пілсудського.

Найбільше коментарів до енуціяції марш. Пілсудського дають пепеєсівські політичні діячі. Після скопфікованих резолюцій пепеєсівської ексекутиви появилася на чільному місці того самого центрального органу партії („Роботнік“) знана вже нашим читачам енуціяція марш. Дашинського, що своїм змістом і тенденцією була цілком суперечна з партійними резолюціями. Одне на тому не вичерпалися пепеєсівські коментарі. Бо ось орган львівських пепеєсів „Дзєннік Людови“ з 6. липня ц. р. приносить знаменне інтерв'ю з послом Ліберманом про енуціяцію марш. Пілсудського. Пос. Ліберман проступє перш за все „основні історичні неправди“ з тієї енуціяції. Це проступання має всі ознаки ревеляцій.

„Бо не є правдою — каже пос. Ліберман — що з ханщиною віднові польської держави марш. Пілсудський був диктатором. Чейже ми не забули, що він уступив під прескою ендеків і віддав уряд Падеревському уступаючи Морачевському. Так само в 1920 р. коли ворог зближався до воріт Варшави закликав Дашинського і ППС, щоб вступили до уряду, бо інакше не можна й думати про перемогу над ворогом. І рижського мира не заключає Пілсудський, бо був він ділом першого союму. Зокремаж рішучу роль зіграли в ледьшій союму, що заключувала мир: незабуті пам'яті Пєраль і Барлішкі (оба лідеї ППС). Історія колись відкриє, в якій мірі рижський мир, забезпечуючий і поширюючий наші границі, увіячався успіхом поза інгеренцією марш. Пілсудського“.

Далі даєтьсє Ліберман, чому марш. Пілсудський звертає до другого союму, який — на його думку — був прожертний корупцією, за легалізацією травневого перевороту замість негайно його розігнати.

„Чому згодився на те, — каже дослівно Ліберман — щоб сойм корупціоністів ухвалив йому призначення та проголосив його добре заслуженим для батьківщини“.

З черги застанаєтьсє Ліберман над причинами, які викликали енуціяцію марш. Пілсудського та дали йому змогу до всіх тих

„магальних обинувачень, яких досі не зазнала ніяка новочасна держава і яких не було навіть у Польщі, де ми призначали до всяких екстремальних“.

Признавши польський політичний ґрунт найпоплатнішим і навіть єдиним у Європі пригнітним до екстравагантій, очевидно, політичних, Ліберман таєрдить, що теперішній

сойм нічим перед марш. Пілсудським не провинився і навіть сам він не закинув йому ні „повійництв“ ні корупції. Навпаки — цей сойм — признає Ліберман в імені ППС — був повний сентиментів для марш. Пілсудського.

„Буаший прем'єр — читаємо — переступив законно ухвалені рішчі бюджету на сотні мільонів і не вважав за доцільне бо- дай одним словом оправдати цей вчинок, або зажадати додаткового затвердження пороблених видатків. Чи можна подумати, щоб в ішній демократично правлений державі було допустиме таке зєгковаженія закону без гострого протесту з боку парламенту? Теперішній сойм мовчав, рахуючись з недугою марш. Пілсудського. З дуже високої сторони інтервеніювали в послів, щоб вони рахувалися зі ставом здоров'я прем'єра і щоб критика з уваги на те була оглядною. Отже, що за причина зневажування в чакбуз усіх членів польського парламенту?“

Шукаючи відповіді на це питання Ліберман доходить до такого висновку:

„Остаєтьсє одно одинокє поясненіє цього сензаційного усунення буаши прем'єра, а саме: всупереч своїм заперзєнням не розуміє він істоти і механізму новочасної демократичної держави. Ному тєжати ця форма державного устрою і він бажав би відкинути Польщу в устроєві рами, що

займенше не нові, знаменито звані в історії, і то з найсумнішх її сторінок, які цілком не доводили народів до щастя. Марш. Пілсудський не хотів бути президентом Річнопсполитої тому, що ж таєрдить, — президент має за мало влади, а прем'єром не хотів бути тому, що його влада конституційно є занадто велика. І одно і другє твердженіє полягає на основній похибці та ілюзії. Бо президент Річнопсполитої не є згідно з конституцією ніяким мучеником чи в'язнем союку, але навпаки: відсування соймових сєсіє, їх припинювання, розвязування союму, неоголошування законів і ухвал союму доказують, що справа маєтьсє протилежно. Президент іменує всіх урядників, є найвищим зєрхником збройної сили, призначує уряд згідно зі своїм вибором і затримує міністрів на становищах не зважаючи на те, що мають соймову більшість проти себе. Так само не обтяжує конституція прем'єра такою трагедією та мучою, щоб заходила потреба вдаряти на тривогу перед цілим світом, щоб над прем'єром не знущалися“.

Ліберман кажує, що сензаційна енуціяція марш. Пілсудського справила велику радість комуністам і дала їм у руки великий атут проти сойму та проти теперішнього державного устрою в Польщі. На питання, яка доля жде теперішній сойм, Ліберман відповів:

„Що буде надалі зі соймом невідомо. В кожному випадку „сензаційне“ інтерв'ю не ослабить нашої (тобто пепеєсівської — Ред.) діяльності в соймі. Прикро є говорити щодня в соймі, особливо, коли це не подобаєтьсє можновладцям у нашій державі. Всеж таки цей обвазюк будемо щодня словняти, бо неодола та крикди, які переживають маси, є теж щоденними. Це інтерв'ю (марш. Пілсудського — Ред.) вказує на те, що угорі переважають антидемократичні тенденції“.

Не можна сказати, щоб й інтерв'ю пос. Лібермана не було сензаційним таке як марш. Дашинського, хоч в іншому роді. Але та сензаційність зрозуміла в обох випадках, коли зважити ультрасензаційну генезу обох тих інтерв'ю. На всякий випадок ствердити належить, що дух інтерв'ю обох соціалістичних лідерів не войовничий. Він у результаті незвичайно мінорний та потульний. А це вже каже дещо про проблематичність „сил“ тих, що нібито хочуть боронити парламенту.

Замирення Європи й українська справа.

III.

Те, що міродатні європейські сили починають сходити з бази нерічевих посередних договорів, далеко ще не вичерпуєтьсє самим тільки правдоподібним зб'юкуванням ворожих досі західних держав. Процєс той сягає вже нині далеко дальше. Льюїди Ротерміри, батько й син — і зноваж такі англійці — оті оба обожані ідоли нинішньої Мадярщини, цілком певно не почали атаки на тріанонський договір без відома й тихої а-пробати британського уряду...

Одне багато глєбше значіння має для розвитку нинішнього середземноморського геополітичного круґа становище й політичний активізм Італії. Відколи відомий вислів Муссоліні, що, мовляв, „ніякі границі не є вічні“, знаходить своє реальне потвердженіє з єдного боку в зб'юкуванні „побіжників і побіджених“, тобто Італії, Туреччини і Греції, в єдинім союзі, а з другого боку в його

мадярсько-балканській політиці, — від того часу саме в отих явищах маємо дальший найважніший симптом сучасної європейської перебудови.

Все те, що нині робитьсє в середземноморській геополітичній крузі, цілком випадає з рам „закріпленої“ повоевненими договорами європейської структури. Але й тут стоїмо покищо тільки на початку розвитку. Перший удар в тому напрямку, а саме невадний сильна закордонно-політична активізація Італії, започаткована при богатомовній мовчанці Англії, отворила ріжного роду можливості й перспективи. Протє одно у всіх тих комбінаціях певне, а саме, що даний південно-європейський „статус кво“, оснований на повоевнених договорах, змінитьсє скорше чи пізніше і так чи інакше приноровитьсє до нинішніх необхідностей великодержавної європейської, а передовсім притійської політики.

Особливож в випадку Італії й Ав-

гай ця необхідність цілком виростає на підлозі спільних інтересів. Це ще найбільш маркантистично виявилось в їх паралельній політиці щодо обох найважливіших зацікавлених точок Балканської справи, а саме щодо Мадярщини і Югославії. Слова Муссоліні про „дочасність границь“, вичекані на адресу Мадярщини, цілком збігаються з річчю й часом з акцією лорда Ротермері. Так само, тільки під британським дипломатичним та економічним тиском, Югославія є примушена ратифікувати договори в Петру, чим на довгий час замикається італійсько-сербська прирва.

А проте на європейським півдні помічаємо поки що ще більші прирви в можливостях такого зближення, ніж навіть у системі всіх трьох великих західних держав. Тим не менше та тенденція й тут існує і в ній помітно ту саму британську руку, що й на заході. Правда, характер того зближення на півдні має цілком іншу окраску, ніж на заході. Балкансько-levantийський політичний матеріал є цілком іншої якості, ніж західний і анагає відмінних метод організації. Коли на заході це зближення йде до певної міри з усіх сторін добровільно і з чистого державного резону, то на півдні В. Британія дає Італії доволі свободи і простору, щоб безпосередньо силою вимусити те, чого не можна досягнути доброю злагодою або при допомозі — Союзу Народів.

Нема сумнівів: іде ось так своєрідне замирення Європи, „яке європейська мейдін Англія“. І тут і там Європа зближується в союзі й порозумінні, поміняються тенденції, щоб звести обоє великі європейські геополітичні крути, західний і південний, а один ретяє суто європейських зобов'язань і комбінацій. Треба отже здавати собі справу з того, що оте сучасне замирення Європи, чи то шляхом згоди чи так само, не є ні трохи викликаним пацифістичним, слезазим, пан-європейським сентиментом. Воно повстало з цілком реальних, світово-політичних причин, на перехресті поміж Америкою і Сходом — за тихою ініціативою В. Британії поки що цілком під аспектом оборони однаково перед визиском американського долара і перед загрозою східно-європейського і східно-азійського соціального й національного хаосу. Тим не менше оте поки що виразно оборонне європейське замирення криє в собі внутрішні й дальші політичні можливості, звернені як проти далекого заходу, так теж у першу чергу проти євразійського Сходу.

Шойно в тих перспективах розвиток європейської політики зачіпає назуляр і українську справу. Вона не лежить у площині політичного європеїзму, але саме на перехресті тих багатьох ширин, отже всесвітньо-політичних можливостей, і тим самим набирає ваги першорядного світово-політичного чинника. І, якщо вірити, що саме війна дасть нам нові незадоволені можливості, — а треба так вірити! — то не війна внутрішньої європейської системи, а тільки контрверса, назвем це так, цілих континентів.

Тоді українська справа вирине знова, але — в двох можливих формах. Або у виді рекомпенсаційного об'єкту для тих „великодержав“, що мусять поводити поступатись німцями і їх політичним домаганням, або у виді суверенного, свідомого своєї цілі політичного суб'єкту. Однак і це і друге залежить тільки й виключно від дальшого політичного розвитку, від праці поміж нами самими.

Зенон Полєвський.

Н. Кобринська, її могила та її спадкоємці.

Пам'ятаю, нам В. з. 146 „Діла“ помістив був допис з Володимира про поїздку до Володимира на могилу Наталії Кобринської. Доповідач закінчив свій такий намір: „могила Кобринської забута, на ній нема навіть пам'ятного дерев'яного хреста...“ і покликом до нашого жіноцтва, щоб вони заклопоталися про цю жінку, бо „де об'єднані українського жіноцтва“.

Неоднє подумав собі, що така панчайна доля українського жіноцтва, що за працею для загального добра — не мали ні часу, ні змоги подумати і про себе, і сховалися в самоті в нуді.

Щодо Н. Кобринської, то справа вгадала інакше. Вона була в таких обставинах, що на старості літ не потребувала бути для нікого татаром і вішати на могилу, не лишалося ніякого об'єкту пошани за хрест на її гробі. Відчуження загальної суспільної її могла знайти в іншій формі, нпр. епітафії.

В руці автора цих рядків позав згадувалося заповіт Наталії Кобринської переданою в ботехівський суд під ч. 71/20 з р. 1920; в нього знаходиться, що Кобринська поповіла аманет, як на свої відносини, майже а саме: дім в огорожі і полем у Володимиру, 21 моріва цукрового поля в Володимиру, 10 морів, зарію обставлену, оточеною орієм, об'єднану, тощо, — отже майже повна сума 10.000 дол. ам. Отже стільки, що з цього проценту цього капіталу можна було побудувати і гробницю і хрест на ній поставити. А тимчасом „добрі“ слова і

спадкоємці в адоводеванні майно забрали, а про дорогу святаку з великої відчуженості... забули. Хіба може часом в душі згадати її пошани, тихим і дуже дешевим добрим словом: „даремно її не баче“, тім, що він уст собі віднімає, до крайності себе обмежує, і в останніх літах життя жила, як пугалька, щоб інші не вчинили гадки настанов.

На щастя ми на її спадкоємців дожили, паршиві об'єднані забезпечення її гробу, коли вони в 8 літ після її смерті, могли б таке бути, що ніхто не найшов би і сади її могил.

Поміж не вгадалося аманетом подати до загального відома імені цих спадкоємців — людей інтелігентних, Гадальма тіла, що наше заповіт на пошани як їх вартувати, а тільки пригадати ім їхній обов'язок, щоб не супроти діяти та промовчати, а свідати-доброділля. „Тов. Український жінок“ у Стрию, що сусідів із Володимиром таке знати свій фонд на вшанування пам'яті Кобринської в іншій формі, щоб дати змогу її спадкам поставити на могилі потрібні тіщині її особи.

Учасниця прогулянки.

ОРГАНІЗУЙТЕ ОЩАДНОСТІ!

Приступайте до Всенародної Організації Великого Кооперативного Капіталу!

Буревій.

Стихийне нещастя в Німеччині та Польщі.

Цьогорічній природи вгамування своїм прихилим та збиткам. Шість довгих студених місяців прийшло неждано кілька днів великої спеки, а за нею для пригадки великого холоду нову хвилю і на них — бурі.

Ще в минулу середу впади на річці європейські міста буревій. Аж два дні пізніше прийшли пошкоди про його силу та шкоти. Спалені всі під усією Німеччиною та Польщею. У Берліні гнів на їх швидкість 75 км. на годину. Свіріє виривав дерева, вибивав шиб, ривав людей, кидав телеграфні стовпи, гнав літаки, кидав електричні громи на сільські будівлі та людей. У Берліні зливали 130 разів пожежну, сторожу; у садах та в саду величезні старі дерева, а дачі — димари.

Поміж статистика втрат і жертв не точна. У Варшаві з 60 телеграфічних і телефонічних ліній тільки 11 було діляних, а з пошкоджених 13 на 120. У Сулоху втратили від грому дві дачі. У Кракові вітер вірив дах на костелі св.

Анна, понизив дерева у садах, пірвав дрови. Тесаме було в Катіві, у різних шкільних містах, і Познані. Свіріє в ривні, шибі, а ще більше зруйнованих школами в хатах, садах і на полі. Прогнозований підсумок усіх шкід такий: 20 сіл горіло, 37 убитих а у самій Варшаві 50 осіб ривених, 20 літаків понижених, один пошкоджений. У Биткові вітер був такий сильний, що потяг дах 3-поверхової камениці.

Притупив буревій — несподіваний упадок температури, під впливом зимної туги повітря, що прийшла з Берліна. Львів має шість — грим зороду нікого бурі не згадав.

Сензаційний напад на пошту.

Напад на пошту на вул. Глибкій ч. 3. у білий день у Львові дня 3-го п. м. називався сензаційним тому, що він був уловний неурядливий, дав привід львівській пресі до таких статей: „Делі з них, як у „Свої Польські“ („Хвілі“ з дня 6-го дня добилися своїми репрізіями аж до конфіскації. Чому? Тому, що подали привітання деяким арештованим. Подвійні огани державі досі ці привітання в тайні, дарма, що що-години в місті люди передають собі привітання по-них арештованих.“

Польська преса заявляє, що свідство стверджує без сумніву участь у нападі української військової організації. Одночасно повторює застереження поліційних органів, що винуваті вже відомі. Мало їх бути 8. Яке-ж погодити із цими застереженнями факт, що число арештованих на підсудок у нападі дійшло вже до кількох десятків осіб і невинно зростає, а також ідуть невинно нові труси та арешти? Допит слідчих органів між арештованими йде направо і назад в напрямку здогадки. При трусі в одній фотографічній заведенні поліція забрала навіть збірні фотографії не тільки „Торговельної школи“, але... й Ради „Т-на письменників і журналістів“, членів редакцій „Діла“ і „Нового Часу“.

У важких часах.

Боронім села перед визиском чужинацьких агентів!

Сучасна динія ілюструє нам цікаві явища, яких ми досі а лише вагими свідками і на які досі мабуть ніхто не звернув належної уваги. Маю на думці ті сумні передзвонні явища, які віджили тепер у значно збільшеній і зовсім переробничій формі. Пам'ятаємо доволі добре передзвонні роки, коли то наші села топили в кишенях різних гешефтерів і шлюк, коли тузай елемент, використовуючи неграмотність нашого селянського селянина, ласка його керівництвом, часто-густо пускаючи в торбами

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК

7)

Із нетрів ночі.

(Докінчення.)

Приходить знову ніч і я знову буду купити ня дощ під вікном. Куди це йде, до чого?... Я вже не можу, чуєте, не можу тут бути!...

І ще раз і ще раз: кулаками об двері!...

Нема... Тихо... —

...Вечір спускає сіру каву. Десь бе година, десь тече ріка глуха... Я чую, як усе мовкне, тихо не й дала... Припор голову до мурів сон... —

І знову бе година... Десь на плесі суне золота гондола і крає вогняну мережку, що розлітається в тисячі брижі... Вони дріжать, вирівнюються й цілують біле тіло лілей на підковах листків... Куди несе мене?... так тихо, тихо торкається до берега... —

Я йду поміж пової квіти й червоні ягоди малин... —

...Вона!...

Наші руки сплелися.

Шлунок гаричий, як захід сонця над пірамідами... І запах ладану поїд готичські каплиці смерік. На її чоло розіслав легіт пасмо кинучого шовку. Співаний обвиваю його круг мармору чола... Так, обвоюю солодкі лінії лия... Правильний, рівний ніс... Жігу уст розмовляю... і два туркузи, що розділилися молитвою. Як ліні подолити себе в літню ніч — розділені молитвою дорогою... —

Вона — як Тіціанова Флора...

Вона — молитва моя!...

Голосний хрип, наче в різні, виїтав з його грудей й дерся по стінах.

— Проклятий довгий Микель! Алеж, чому він перетягується на мою річку? Чому він сюди поліз?!

...З вікна точився клубками холод. Я змерз... Рипок уставав над землею — і з ним прийшов день мого визволення. Неждано, пагао.

Я не знаю, як воно сталося: у мене не було більше сил, сидіти каменем на одному місці: і в день і в ночі... —

За моєю спиною лежав і харчав своїм дірлим горлом, мов недорізану худобину. Голова на горбний, у який і ховав останню четвертину хліба... Плюгава слина всякала в полотно сивою плямою... —

Напіс одхилени повіки... ах ті повіки!... (Я вже мабуть ніколи не вкушу спокійно хліба —)...

Раптом уразилося. Щось кинуло біле подуми в мозок... Світ затанцював під моїми ногами... —

— Я убив його, чуєте? Я убив його цими моїми руками!...

Що? Ви лякаєтесь, боїтесь моїх слів?... Як вам ще раз те саме скажу: я убив його, як поганого каменючого щура!...

Ви зрозумієте: Я кричав... благав — ніхто не відпавався. Мені його туди очевидно писали, щоб... —

А він трохи мене, сотав мої нерви — що години: забрав у мене хліб, воду, повітря!...

Якби на вас у кінтку кинули скажену собаку, або злючу мату? Ні, ви скажіть мені, що ви робили би тоді?!

Там, коло того дурного стола...

Конець дубової лавки свиснув у повітрі: пріча застогнала — — — і тихо.

Я не дивився туди.

Мені здавалося, що вся їд переходить стільцем від нього до мене. А на стіні замерхтіло в очах червоним... —

Він давно сконав. Чого я стою... Чогож ця огидна лавка? Я жбурнув нею з усієї сили до дверей. (Щось зенькнуло і впало на бетон). Я підняв ще раз і ще раз... Тріски. (Вилетіла окова зі шклом). —

— А тепер прийдете?...

— Ха-ха-ха-а!...

— Ага танцює шабля по камінню — і скорі, шпаркі кроки.

Аж тепер... —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — —

3 ПРИВОДУ КІНЦЯ СЕЗОНУ

випродаємо осталі та поодинокі пари по небувало низьких цінах

Л'ВІВ
Легіонів 11.

SALAMANDRA

КРАКІВ
Фльоріанська 16.

СПІЛКА ПРОДАЖІ ВЗУТТЯ З ОГРАНИЧЕНОЮ ПОРУКОЮ.

1—2

селян по судових процесів і ліхтарів. Словом: це був сконцентрований похід всіх і всіх проти села.

Сучасна хвиля пригадує мені ті самі сумні вчинки, одначе нині! тим більше грізні, що нахальність п'янок зростає до останніх меж, і то в тім, коли стоїмо напередодні марних вчинків, а несприхильна для села політика компетентних чинників іде загрозою голоду і голоду.

Наші села від якогось часу засипані хмарами всяких агентів різних торговельних фірм, які обіцяють словами, довгими сплатами і іноді навіть ціними накладаються селянству зі своїми різними чи молочарськими машинками, щоб лише заробити провізію чи заплати завдаток. А щойно після приходу ціна на олівці, проценти, судові процеси, ліхтарів і т. д. Поміняючи факт, що купно якогосьбудь апарату на око і без перевірки його ужиткової вартості вже в собі чимало небезпечу, — наше селянство, захоплене довгими сплатами, на поспіх летить у сім лихварів, варажучись на воє, що розраховані тільки на його втрату і загубу. Практично довгі сплати — це ніщо інше, як підняття ціни на цілу позовину, причому як купців, так і агентів такий труд оплатитися, бо оба видуть селянство незаслужено тяжко заправлений гріш. Хмари чорних кружків ідуть нині пробом на пишні селянства і здається, що ніщо не в силі покласти край цій злочинній роботі.

Коли приглянувшись тим львівським фірмам, що дорогими способами розбиваються по наших селах, розвозять готові, опаківані кружків до молока і продають їх на ліво і право, — то просто лаяліся. Тому головна наша річ звернути увагу громадянства на скоординований похід жидівських агентів від кружків до молока і всяких машин, що приносять довгі сплати обривають „дешевими“ цінами пишні наших обдурованих селян.

Прегарно тут поле до праці наших кооператив, наших товариств по повітках, нашого духовенства і учительства. Час уже найвищий освідомити селян про нечужу і злочинну роботу тих чорних кружків і тих купців, що користуються перевагою нашого селянства, а в політичній діяльності йдуть завжди проти нас і селянства! Кооператор.

По широкому світі.

На острові Лусон (Філіппіни) вибух вулкана, що ляво заліз містечко Ланг. Репаративна комісія признала Болгарії, з огляду на землетрус, мораторію щодо виплати воєнних довгів.

„Сталева Каска“ організувала в Бреславі демонстрацію, в якій брав теж участь „Кронпрінц“, витаний з ентузіазмом.

Бюджет свободної ірландської держави закінчився у першій половині біжучого фінансового року дефіцитом біля 1 мільйона фунт. шт.

Дефіцит австралійського бюджету у біжучій фінансовій році доходить до п'ятдесяти мільйонів фунт.

„Дейлі Мейл“ повідомляє, що англійські комуністи змінили агітацію серед робітників і моряків. З метою пропаганди члени англійської „Комсомолу“ вступають до армії та флоту.

Ріжні вісті.

ПРИСУД У ДОНСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

З Москви повідомляють у справі донського процесу: Трибунал признає доказання існування контрреволюційної деструктивної організації поширеної у цілому Донецькому басейні, з центральною в Харкові і Москві. Організація ця вважалася взаємним з бунтів, власниками копалин, що живуть за кордоном і з дея-

кими закордонними урядовими установами.

З 63 обвинувачених 11 засуджено на смерть, у справі 6 засуджених на смерть трибунал постановив звернутися до центр. виш. комітету за зваженнями кари з огляду на їх жаль і їх високі технічні кваліфікації. 34 обвинувачених засуджено на кару в'язниці від 1—10 літ, 4-ох обвинувачених засуджено на в'язницю з тимчасовим звільненням кари, 4-х увільнено. До увільнених належать німецький інженер Отто і монтер Маер. Всіх увільнених або засуджених з тимчасовим звільненням кари випущено на волю зараз після проголошення присуду.

Інженер Отто і монтер Маер відкинули пропозицію остати в характері інших інженерів у більшовицькій урядовій промислі. Оба вони орієнтовані більшовицькими відносинами, покидають СРСР.

ДАЛЕКИЙ СХІД У БОРОТБІ З КОМУНІЗМОМ.

Московські часописи повідомляють із Токіо, що японські нац. організації вислали до токійського уряду меморіал, аби виступити проти комуністичної пропаганди в сх. Азії, а головне приморозити різні дальші засоби. Нац. організації постановили створити військово-організований союз, який протиділяв би комун. пропаганді. Вкінці меморіал домагається усунення агітаторів, що працюють під покривом дипломатичної або торг. праці з рамени СРСР. Більшовицькі газети домагаються від токійського уряду звільнення тих організацій, погрожуючи в протинному разі компенсаціями у більшовицько-японських дипл. взаєминах.

КРИЗА В СХС.

Ст. Радіч не згодився утворити кабінету. Заст. голови радикальної партії Станович з пропорушення короля стався на виступи переговори з Ст. Радічем у справі створення кабінету. Радіч відповів, що не хоче переговорювати зі Становичем або якогосьбудь іншим представником більшості скупщини. Король нізвав до себе Ст. Радіча, але що він не може ще покинути ліжка, а його заступстві наміся у короля Прибічевич. Король просив Прибічевича, аби повідомив Радіча, що поручає йому створити уряд. Радіч відповів, що з задоволенням прийняв візвання короля. На його думку, треба зробити все, щоб неможливість боротьбу між сербами і хорватами. Але він не може прийняти місії створення кабінету з огляду на стан здоров'я таї тому, що не хоче виходити в контакт із представниками теперішньої парл. більшості.

В пресовій інтерв'ю заявив Прибічевич, що засудив королів погляд на сеп. дем. коаліцію, та ствердив перед ним, що ця коаліція не виступає проти єдності держави, а домагається лише зміни адм. сист. Цю зміну можна перевести шляхом модифікації постанов конституції.

Король адоптував діти П. Радіча.

Вдова по Павлі Радічеві, вбитому у скупщині 20. червня ц. р., згодилася на бажання югославського короля адоптувати його двох дітей. Віддала королеві свого 10-літнього дочку Ладіцу і 13-літнього хлопця Павла.

Ст. Радіч виїхав до Загребу.

В неділю рано виїхав Степан Радіч із ліжкою до Загребу.

НЕМА МОВИ ПРО СПЕПРАЦІЮ ІЗ СОЦІАЛІСТАМИ.

На суботній засіданні послів і сенаторів 1-ки пос. Славек ствердив, що інтерв'ю марш. Пасудського висуваю на реальний ґрунт означене завдання і обговорив тактику діяльності 1-ки в зв'язі з приготуванням до знові встановлення зміни конституції. Кажуть, що пос. Славек заявив, що якогосьбудь співпраці з порозумінням зі соціалістами є виключені.

ЛЕТУНСЬКИЙ РЕКОРД.

Італійські летуни Ферарі і Дельпретте вилетіли з Неаполі, а висіли в Наталі (Бразилія) а опісля в Ріо де Жанейро. Осягнули новий рекорд, бо до хвилі приземлення перебували за 50 годин 7.450 км. Так побили Чемберлінів рекорд 6.294 км.

Із Десау прийшла вістка, що німецькі летуни Рістц і Шмерман осіли там після того, як у повітрі осталися 65 годин і 14 хвилин. Так вони побили рекорд Серваріні і Дельпретте.

ТРИ НОВІ ПРАВОСЛАВНІ ЕПІСКОПСТВА.

На Волині повстануть дві нові православні єпископські катедри, у Володимирі й Луцьку, а третя в Бересті над Бугом. Єпископом у Бересті буде архимандрит Полікарп Сікорський, ігумен православного монастиря в Жирівцях. Єпископом у Володимирі Вол. буде іменований протоєрей Павленко. Луцький єпископом мав би бути іменований архимандрит Дамаскин. Цей останній відмовився прийняти це становище. Всі ці кандидатури вимагають затвердження синоду і мін-ства віросповідань.

ЗАГ. ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР У ПОЛЬЩІ.

Синод православної церкви в Польщі постановив скликати на осінь заг. православний собор. Крім духовників візьмуть у соборі участь делегати населення.

ПАНГАЛЬОС НА ВОЛІ.

Грецька рада міністрів постановила випустити на волю бунт. прем'єра і міністра війни Пангальоса.

ДИМІСІЯ ГУВЕРА.

Державний американський секретар Гувер подався до дімисії.

Біржа. Гроші.

Американський долар 8-78-50—8-68-00, канадський долар 8-51-50—8-52-00, чеська корона 0-26-33—0-26-40, австрійський шілінг 1-23-50—1-26-20, румунська лея 0-05-50—0-05-80, французький франк 0-33-00—0-35-20, швейцарський франк 1-71-30—1-72-00, фунт стерлінгів 43-40-00—43-70-00, радянський червінець 25-00—25-50.

НОВИНКИ

— Мін підбігуючими кригами. Про Амундсена ні сліду. Звістки, що знайшли його трупа на берегах Норвегії, неправдиві. Якщо літак Амундсена зник, то в околицях „Медвежих островів“ гуде хуртовина. Його шукають в околицях Шпітбергена, без великої надії на успіх. Неблизько після великого нерозумного потрясення, що відобразило йому спершу мозок, почав дивитися розуміючи, де можуть находитися інші, неграмотні члени „Італії“. Виходило би, що їх міг би спасти хіба радянський в'язний „Красін“, який сам застат у віддалі 50 миль від цього місця і не може рушитися посеред ледяних скель.

— Різнюк Новак перед судом. Нині, в понеділок, стає перед львівським кримінальним судом Йосиф Новак, обвинувачений за різні надуриття. Крім нього засідають на лаві обвинувачених д-р Ол. Заблоцький, суд. апелянт, обвинувачений за обманства, і чотири різні члени члени. Розправи потребують з 5 днів.

— Вбивство. На подвір'ю дому при вул. Паневський 43 наїшли нежитьові Ів. Вишеского з раненою на голові. Як підозрюють в злочинстві арештовано зрізничка Ів. Костюка, що мешкає в тісноті домі.

— 22 дітей жертвою вибуху гранату. У селі Лисечко (пов. Тарнопольські Гори, на Гор. Шлещку) діти наїшли гранат із шведського повстання. Замесили гранат на дорозі і бавилися ним. Говіят вибухнув

і розшарпав 8 дітей, а також ранив 14, себто пообривав руки, ноги, висмазав очі.

— Львівська хроніка. На Жовківському шосе зустріли злодія Драпайла, що втік з крадіжкою на велосипеді. — За одну ніч було у місті вкрадено „дохліпих“ плодів: на Жовківській 187, вартості 2000 зол., на Львівській 11 з. на 1900 зол., на Скарбенток 20 на 4.900 зол. — Все це одні та білі люди, що вийшли на пош природи або попросту пішли на дошній час до міста.

— Олександр Кошиць вертається з Америки. Нас повідомляють з Праги, що нинішнім днем очікують з Америки (у дорозі через Італію) відомого диригента Ол. Кошиця. В зв'язку з ним в Празі приступили до організації співочої капелі, якою згодився диригувати Ол. Кошиць. Співочі сили (жінки і чоловіки), що бажали би вступити до капелі, мають повідомити листово про своє бажання організатора капелі, В. Самойловича, на адресу: Horni Cernohybe 8 20 u Prahy, Bogus Samojlovsky.

— Тасмачка смерті банкіра. Одні із найбагатших бельгійських банкірів Левенштайн згинув у подорожній літаком з Лондону до Брюсселі над Ля Маншем, по нещасливості або свідомо. Точно причини його смерті мабуть не буде встановлено, преса подає два рівноцінні адогати. Левенштайн міг помилитися і відчинити замість дверей від літака, замість внутрішніх, коли хотів обмитися у ванні; або кинувся вниз у розпучі, що знавав величезні фінансові втрати. Секретар, що їхав з ним, запрягав його в присутності аж згодом. Смерть Левенштайна була причиною першого хвалювання на бірок; плани його підприємства улягли негалию.

— З українського музичного життя в Празі. 25-го червня ц. р. відбувся прилюдний концерт диригентської класи муз. відділу Українського педагогічного інституту ім. Драгоманова в Празі. Виступало трьох абсолютів — всі учні п. о. диригента Івана Щуровського-Росеневича. Найбільш успішно була продукція п. П. Маненца, що виконав хорівий твір Людвигів: „Вечір у хаті“. Незважаючи на те, що голосовий матеріал був білий і помешкання невідповідне, все-ж під його певною та музикальною рукою цей твір вийшов дуже гарно. П. Маненца диригував хором, що перед своїми студіями в Педагогічному інституті і це відрізняло його від його рутини та панувати тором. Він виконав багато самостійності. Друга точка була п. Д. Равича, який виконав свою власну композицію „Гай“. Композиції молоді, місцями видно брак композиційної техніки, але загальною помітний був талант автора. Тим більш вражало прикро, що п. Равич не приєднав до диригентської техніки і тому його добрий твір під його власною рукою вийшов блідим: брак було певних аступів і динамічних нюансів. Так само бліді та з подібними дефектами було виконання п-ні Антонії Кривішівич-Гуменюк ледьвичай народної пісні „Ой до того нитя“.

Панік-Гуменюк виконав-девичого сміху

— Рекорди: У Байтен (Ватом) 7-літня дівчинка Вінесльман ссочила до ріки, вряжена загрозою батька, що віддасть її до карного дому за те, що вона змінила до школи зішла в гарний ралок на прохід. — Автор літан „Австрія“ перелетів з Берліна до Вієни за 2 год. 35 хв. — У Лодзі ведуть розправу проти батька бандитів Лямбастемського, бунтового... урядовця поліції. — У Лондоні у сатира-тичних міжнародних змаганнях американець Тальден побив дотеперішнього мистця французів Боретру. — 22-літній внук міліардера Розфелера літає посаду урядовця в пресовій бюрі Ліги Націй.

— Ріжні вісті. У Лондоні помер у 88 р. життя один із ветеранів англійської журналістики Річард Уайтінг, довголітній співробітник „Morning Star“ і „Daily News“. У свій час він одразу собі велику популярність набув „На луний Джек нисло А.“ — У Берліні широким виходили офіційні Штрессмана „Тасіке Рундшав“, по причині фінансових труднощів. Загальною думкою, як може во мати грошей урядовий часопис. — У Парижі згоріло в одній гаражі 250 автотаксівок. — У Ньюгевен під час церковної мистаги обступився 40-літній дияволик

слов, а прикований ланцюгом до стовпа, поїхав його і поторохив усе, що було на його дорозі: перегородки, дерева, літарні, містки. Стопа, що схилялася мусіла сестріліти.

— **Алькоголізм у Ленінграді.** За минулий рік випили там 7 мільйонів літрів і 1 мільйон 902 тисячі літрів горілки. Це на 60 проц. більше, ніж перед війною. У Ленінграді в 1122 крамничі і шинки (з продажу горілки). На кожного дорослого мешканця припадає на рік більше ніж ведра горілки. Смертність, наслідком зловживання алкоголем, зросла від 1923 р. до 1927 р. з 18 осіб на 1000 осіб.

— **Пам'ятник 10-літній героїні.** У південній білоруській місті Маршан, біля Шаравру, святою відкрили пам'ятник 10-літній Іванні Бієлі. У жовтні 1918 р. під час відступу нім. армії маловісний Іванна біла вітешний вартував за те, що вона протиставила шматок хліба французькому полоненому. Франц. уряд призначив малій героїні воєнний хрест, а білоруський — ордер Леопольда II-го.

— **Оригінальний зід.** Константінопольський кореспондент „Дейлі Мейл" пише: Зібрався тут зід бувають євнухи турецького султана. Було їх 50 (вони випили осунувати сидіти і вазу самопомочи). На зіді виявилось, що євнухи зовсім не зруйнували революцію і дуже адоволені своєю долею. Президія зиду поїде до Ангори, щоб вивести Кемала Даму у своїх широкі потуваннях для його слади.

— **Ситнікові змагання в Коломиї.** Від п. Н. Франца в Коломиї дісталося таку записку: Не відмовтеся спростувати помилку в оповісті „Красні ситнікові змагання в Коломиї". А саме: уряджує їх не Філіп „Скока", а Філіп У. Спорт. Союзу у Львові — змагання т-во в Коломиї.

Театри.

Міський великий театр:
9-го г. 7-10 веч. „Турандот",
Міський „Театр Новин":
9-го 8-30 веч. „Бернард" режисарського театру „Qui pro Quo".

КІНА.

„Палак": „Діла та чудеса джунглів", „Амеріка набивається".
„Тел": „Вона має дещо".
„Апока": „Пупізон" гарної дами.
„Фаталорган": „Королева Мулен-Руж".
„Байка": „Спеціалісти і гріхи Парижа".

3 судової салі.

Вибори перед судом.

1.

Дня 22. червня 1928 ставав у Станиславській перед орікаційним трибуналом на чолі громади Гавриліва Іван Соколик, обвинувачений за провину з § 303 крим. зак. поповнену в цей спосіб, що на засіданні громадської ради в Гавриліві дня 30. жовтня 1927 звався присутніх до пеналізації податків державних, комунальних і шкільних. Обвинуваченого арештовано безпосередньо при розписанні виборів до союму і сенату на приказ старостів в Надвінній, де різномірно наказано конче перевести віча і-ки в цілі повіті. Обвинувачення опирається на донос Дмитра Романюка, підтриманий Михайлом Гавриліком, Олександром Сіларом та Іваном Іваненком, господарями Гавриліва, з яких два є членами партії сель-роба, а два членами УНС-а, а всі четверо є провідними при громадських виборах кандидатами на вітнів. Щоб позбутися на час виборів незалежних громадян, чоловіка характерного, свідомого українця, що має в громаді великий мир і симпатію, обирали вони того, що він ворожо відноситься до польської республіки і бунтує людей проти плачущих податків. Трибунал ухвалив обвинуваченого Івана Соколика віддати і кари а причини, що означили, якими його обтяжувало, були такі: а) собою суперечні, що на їх основі не можна було устатувати знамен карілізного вчинку, а падає в тому, що на основі тих візнань залезає устатувати, що не було ества маргінального вчинку, а в арешті й тому, що візнання ті були суперечні як а протоколом засідання громадської ради, так і з візнаннями всіх інших радних, служаних яко сідка. Обвинуваченого боронив адвокат д-р Ю. Олесницький.

II.

Дня 5-го червня 1928 ставав у Станиславській перед орікаційним трибуналом д-р Борисевич, кандидат адвокатури з Надвінній, обвинувачений за провину з § 303 крим. зак. поповнену в цей спосіб, що як референт на віту в Тарновській старався нібито ширити паназю до правительств й польської республіки. Обвинувачення опиралися на донос й візнання, аложені у слідстві начальником громади полком Михайлом Круком, кандидатом до союму з вітнів ч. 1. На основі цього доносу д-ра Борисевича замкнено і придержано довгий час у слідстві арешті. На розправі Міхал Крук під присягою заявив, що д-р Борисевич записав йому віча не у вітні, а на заперечу йому предостанком трибуналу увагу, тому в слідстві сказав неправду, заявив, що міг так зробити, бо був кандидатом з 1-ки, а де лиш д-р Борисевич появився на віту, там все заважалося за вітвом ч. 15. З уваги на ці візнання, трибунал видав вирок, яким ухвалив обвинуваченого д-ра Борисевича віддати і кари. Боронив д-р Ю. Олесницький.

III.

Дня 21. квітня 1928 ставав перед орікаційним судом у Станиславській урядовій школі в Гавриліві полк Філаровський, обвинувачений за фальшування вислідів виборів у Гавриліві в цей спосіб, що як член виборчої комісії при виборах до громадської ради в р. 1927, обчислюючи голоси, подавав неправдивий вислід виборів на некористь української літви. А коли не випало, попер на куєні картки з відпаленими голосами. Як помічником виступали громадяни з Гавриліви. По переведенні розправі обвинуваченого Філаровського призначено виплати і засуджено на кару арешту, котру йому завішено. Помічником селки заступив адвокат д-р Олесницький.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Дописи.

БОБРЕЧЧИНА. (Повітове віча УНДО і Шевченківське свято). Дня 24. червня п. р. відбулося велике віче в Бібріці, на яке прибули сенатор д-р Корніло Троїм і посол Степан Кулик. Вічем проводили директор Михайло Шахнович з Бібріки, Михайло Мельничук з Девятинки, Іван Пахолок з Лавів, і Микола Чопик з Ходорова. Довгий популярний реферат про політичне положення нашого народу під теперішню хвилю виголосив сенатор д-р Троїм. Справоздання з дотеперішньої діяльності Української Парламентарної Репрезентації аложив посол С. Кулик. Массово зібрані громадяни зі всіх доокочених сіл Бобреччини в числі понад 2000 душ з увагою прислухувалися виголошуваним рефератам і тріжкими оплесками яггороджували своїх народніх представників. По рефератах виявлялися доща дискусії, в які збірники голос громадяни Гаврильський зі Сервом Середнім, Пахолок і Палівода з Лавів, Палівода з Бібріки, голова Повітового Народного Комітету Бобреччини о. Михайло Бобрович з Халобич Веліких та ін. Ухвалено одностайно резолюції одобрюють вітнів таттику українського союмоного і селатського Клубів і висказано повне довіра провідній Національного Об'єднання, як провідній одинокій національній партії. Ухвалено також відповісти резолюції а протестом проти колювізації українських земель зайшлим елементом, проти надмірного підвищення податків, а також в справі українського шкільництва. Своєю віча намагалися навести на значній свідомості присутніх на віту об'єднаних разом оторопних сель-робів, удушувачі і радикали, однак зібрана маса національно свідомого нашого селянства своєю рішучою постановою та спільним відрухом наказувала з місця цієї спідці замочити і відтоді аж до вітнів віче посли неважкий характер. Серед союму національних пісень у бідорімі широким розійшлися пісні вчором зібрані вітняки домі. Після віча відбувся у Бібріці концерт з пачатку нашого Кобзаря, в якого програмі на перше місце вивався хор ходоцівського Бонца під проводом п. Сохана і п. Котонича. Святочну промову виголосив з питомим йому темпераментом сенатор д-р Троїм.

Автобусове Повіззя „PRAGA"

СТАЛО НА СКЛАДІ. ПРЕДСТАВНИЦТВО: Львів, вул. Ягайлонська ч. 7. Тел. 308. 1 3-3

СТРИЙЩИНА. (Шевченківське свято в Конюхові). В неділю, дня 23. червня п. р. відбулося в цім вітревім селі стрийського повіту прекрасне народне Шевченкове свято. На велике призначення заступили виступи дуже добре вишколеного місцевого хору і деклямації Шевченкових творів, виголошені місцевою молоддю. На свято прибув посол Остап Луцький. Його поезу і пламенну промову повтав зібраний народ незатихло сердечко і горячо.

САМБІРЩИНА. (Вічевий рух у повіті). Дня 24. червня п. р. відбулося в Луці, самбірського повіту велике справоздаче віче уладжене сенатором о. Юлієм Татомиром. Простора сідка „Народнього Дому" ледки помістила численні маси нашого національно свідомого селянства. Присутні з великим заінтересуванням вислухали реферату а сенатора і висловили повне довіра для Української Парламентарної Репрезентації, яка одна гідно боронить прав і інтересів цілої нації. — Дня 1. липня п. р. відбулося знова велике віче при масовім алозі народа під голім небом в місті Хиріві, так сильно загрозеним в останніх часах колювізаційним напором наших сусідів. Віче отворив гарною і пориваючою промовою місцевий організатор п. Франц Липецький. На актуальні теми дня промовляв посол д-р Білик, а відтак а сенатор Юліян Татомір. Зібрані уважно прислухувалися до обох річезних промов і по оживленій дискусії одностайно ухвалено висказати повне довіра для роботи і тактики Української Парламентарної Репрезентації. Ухвалено також, щоб малій радикальній клуб підпорядкував свій вузько-партійний інтерес загально національному і об'єднався в один Клуб з Українською Парламентарною Репрезентацією. Попри те рішено, що по всіх селах Самбірщини слід якнайшорше об'єднати політичну організацію під прапором Національного Об'єднання, а також дати почин до організації по селах кружків „Сільського Господаря". Грімним „Ще не змерла" покінчено віче.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу аложили Вл. Панство Копровський і Ковшаніч 100 зол. з нагоди вітняння інж. Корніла Кушніра з п. Евангелією Сітинською. — Жертводами селадзе широкі подяку Головна Урава. 37 1-1

ДРІБНІ ОГолошення

ГРЕБЕНІВ ПАНСІОН „ЗЕЛЕМІН" отвертий від половини липня. Поруче соняшні кімнати а балконами. Кухня вітні жінка. Купелі соняшні, вездешні, руханка лічниця. 35 1-4

В ГАРНІЙ гірській околиці 2-вм. від залізничні а поміщення для двох-трех павів а харчез. Купелі в місці. — Інформації удітати З. Мировичеву, Лісковате п. Крисанько а Хирова. 34 1-1

ПРИЙМАЮ літників від 15. липня з харчом в турчанських горах. Залізничні і почта в місці. — Ябалика Нинія, Уряд парохіальний. 40 1-1

МОДНІ бранзолетні, також іншу біжутерію поручає дещево Домбровські-Розважєвські, Львів (Готель Жорка), Тел. 27-29. 2481 2-2

КАВАЛЕР поважний на вітнів становищі промисловий в Одесі залез брану алажесті алаже сею дорогою переписку а інтелігентною і симпатичною жінквою. Придає вітнісат дозрів для спільного добра алажесті. — Ласкаві згодошення араз з алажесті статі до Адміністрації під „Меркурій-Вест". 32 1-1

ОЖЕНИТЬСЯ кавалер а бунет ою або шатинкою — Згодошення до Адміністрації „Діла" під „Учитель". 23 3-3

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня, 1500 апробованих. Ціасть 70 зол. алажесті 10 зол. 2463 10 12

РУТИНОВАНОГО КОНЦІНЕНТА прийме а днен 1. жересня 1928 р. канцеларій адвокатів Д-ра Антона Горбачєвського і Д-ра Володимира Елєєвського а Чорткові. 20 2-3

ГРОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преціній продає на готівку і на рати від десятиків діт а найліпшою сто-рою зрізні фабрика Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 98-7

ІЖНІП-ЗЕМЛЕМІР а практикою шукає полази. — Серьозні ділові пропозиції посилати на адресу „землемір" до редакції „Діла". 30 2-3

ІНСТРУКТОР-германіст, сейчас по-трібний. — Усіаєні слаги Гр-кат. Уряд Парох. Боршківці п. Окопи св. Тройці. 32 2-2

УКРАЇНЬКА КРАВЕЦЬКА коопера-тивна в білоруській повітовій місті по-шукує самостійної кравчихі а самостійного кравчиха до ведення робітні, який виконували кравчихі роботи мужеські і жіночі та лущіріаство Рефактується лише на першорядні слаги. Оферти слаги до Адміністрації до дня 17. п. н. під „Кравецька кооперація". 21 3-3

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Олександр Подолинський
лікар недуг жіночих і акушерії
у Львові пл. Вільчевського ч. 10.
вніхав і буде приймати хорих від дня 6. серпня п. р. почавши. 36 1-1

Д-р Роман Чайковський
адвокат, 6. апел. суд. і військ. оборонець,
ПЕРЕМИШЛЬ, вул. Гімназійна
на 6. (біля Францішканів).

КОМПЛЕТ перша якість 30л. 28.
6 ложок, 6 вилок, 6 ложків і 6 кавових ложочок з хітського срібла. II якість 25 зол. у 1924 а) 2-2
Б. ГРИНБЕРГА, Сінкстська 4.

Спеціаліст недуг легінів, серця і молудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 3 —24

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сінкстська ч. 17. II. п.
Скріплювання злітаючих зубів, пльом-бування й лікування зубів без болю. Штучні зуби в кавчук і золоті після американської системи. Пациєнти з про-вінції полагоджуються в найкоротшому часі. П.Т. Урядовим і студентам значна зніжка. Полєкші в сплатах. 4-5

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ
з хітського срібла на білону металі по фабричних цінах
у МАНДЛЯ, Коперника 14.
2601 напроги ківа „Коперник". 6-10

Українці! Позірі!
В полі створення Української о Народнього Вазету і владу а таким аразже за границю, пошукується дібних на союму полі Танцористок і Танцористів. Ціані і Цанове, котрі танцювали вже в найбільшій Українській Геатральній Групі, на також учні а Лавранківської школи, які почувають себе в силі на цьому полі, алажесті ласкаво як найшорше згодошення а заповнення роду тан-ців а Адміністрації „Діла" під а г р а ч и ч а і п р е з а. 39 1-1

Заява.

З боязню а мого сестринка, що в мене мешкав а на основі хибних звальюень алажесті мені, морбито п. Василь Дуль був на услугах пошій в алажесті зі спра-вою 17-тєох. І се поширив п. Богдан Скремтович а крутх уваранського громадянства. Бажаючи хоч в часті вила-городити ту кривду, яка так тяжко з нашою вітні дітнула п. Дуля, на от-сому місці його переапрошуємо і проха-ємо а вибачення.
У Львові в липні 1928 р. 38 1-1

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Шляхи німецької політики.

Львів, 10. липня 1928.

Новий німецький державний канцлер, соціаліст Герман Мідлер, представив дня 3. ц. м. свій коаліційний уряд парламентові, після чого виготовив обширне експозе. Парламент після 2-днєвої дискусії акцентував майже двома третинами голосів (261 проти 134) програму нового уряду, який може тепер спокійно приступити до наміченої праці.

З якою ж програмою праці виступає новий німецький уряд?

В декларації канцлера Мідлера нема нічого такого, що можна б уважати зовсім новим, несподіваним. Перехід від правого до лівого уряду зазначився дуже мало в конкретних точках декларації, поминувши самоозрозуміле тепер законною реакційною шкільною закінченням проекту, проти якого весь час різко виступала не тільки соціалістична, але й значна частина демократичної сторони райхстагу.

Щодо закордонної політики Німеччини, то влада тепер в руках тих груп, які й досі були справжньою опорою політики Штрессмана і підтримували його проти поважної частини недавньої правої більшості. Таким чином політична лінія Штрессмана незмінна: вона тільки забезпечена нині перед усякими несподіванками, що були можливі в минулому під впливом крайніх націоналістів і їх більшовицьких друзів.

Канцлер Мідлер заявив у своїй промові, що шляхи німецької закордонної політики означені ясно. А ця політика прямує до своєї мети послідовно, змагаючи до мирного порозуміння й вирішуючи думки про реванж. Виходячи з такого погляду, новий уряд прямуватиме до забезпечення німецькій республіці рівноправного становища між народами і до консолідування Європи шляхом ширшої співпраці з іншими урядами.

На отському шляху німецький уряд змагається передовсім до того, щоб західні держави опорожнились якнай-скорше полюсу Райну. Канцлер підчеркнув з жалем, що окупаційні держави не витягнули досі консеквенції з розвитку політики в останніх роках і тому справа евакуації Надренії не посунулася ні трохи вперед. Правда, вже тільки півтора року діють німецький чарід від передбаченого в договорах речинця тої евакуації, але кодіб полюсу Райну не опорожнилося скорше, то це означало б тільки одно, а саме, що колишні противники Німеччини не хотіли використати нагоди і перевести в діло політику порозуміння, про що вони так багато говорять.

Крім того в декларації нового канцлера підкреслена потреба підтримки Союзу Народів, домагання остаточного вирішення справи репарацій і необхідність обмеження зброєнь. Німеччина має право домагатися від інших держав обмеження зброєнь тому, бо зі свого боку виповнила в тому напрямі всі свої зобов'язання. У справі райхсверу в декларації сказано, що збройна сила німецького народу повинна стояти понад партіями, бути демократичною і вільною від політики та слу-

жити тільки одній цілі: закріпленню німецької республіки.

В ділянці внутрішньої політики новий уряд змагається до скріплення центральної влади і до зведення місцевих соювів і місцевих урядів у єдиний соювів і місцевих краях-держав до ролі органів поширеного локального самоуправління. Змагання до централізації, що м. ін. має на меті звести останки й пережитки колишніх династичних інтересів, не підє так легко, бо проти нього виступають з усіх сил головні елементи реакції, що в деяких нім. державах є дуже сильні і готові боронити своїх багнати до остатка. В цих заходах уряд Мідлера матиме безперечно великі труднощі, але при зручній політиці зможе й тут добитися деяких успіхів.

Отже головні точки програми нового німецького уряду: програми подуманої на широкую мету, обережної і поміркованої, що свідчить у першу чергу про поважне самообмеження і політичний розум побіглих соціал-демократів, які взяли на свої плечі львину частку відповідальності за дальшу долю Німеччини.

На економічні теми.

Timeo Danaos...

Передовиця в ч. 138 „Діла“ „З мертвої точки“ мусить викликати у кожного українця, хочби він і не був економістом чи кооперативістом, глибоку рефлексію над питаннями, що нашому економічному розвитку в найближчій будучині загрожують.

Розвивались наші передові економісти за кредитами в польських установах. Добивались різними способами. Виходили вони з того слушного застереження, що нам, українцям, як горюжанам конституційної держави, що платять податки, такі кредити правдо належаться. Вони кермувались та ж поглядом, що нас хоронить закон перед усякою небезпечкою і нічого нам не зашкодить, як дістанемо в руки кілька мільонів і дамо ті гроші нашим потребуючим кредитів економічним інституціям.

Із тих усіх заходів вишло так, що польський банк признав нам... ну муку. Він не лиш застановив кредити для нас, але ще й казав звернути собі те, що дав...

Не диво, що кожному думаючому українцеві перейшло морозом поза спиною... Пропади наші кооперативи! Буде жемити чихати, бо звідкіль взяти гроші на зворот кредитів, як гроші пішли в рух, розпачились по всіх артеріях кооперативного українського організму? А тут передовик, а тут руйна поєни, а тут незагоєні поєни-ранки... Хоч сядь тай плач...

Та то казався, що небагато того добра забрали — всього пів мільона. А це така сума, що наші кооперативи могли б їх до тижні сплатити, не наражуючи своєї екзистенції. Славаж Тобі, Господи! За скоро рибалка підхопив вулочку. Гадая, що рибка вже проковтнула принаду.

Колиб рибалка був проворніший, був би на принаду засидів на гачок яких десять мільонів, а тоді... крах на цілій лінії! Довіра народу до своїх кооператив була б може й на довгі роки пропала. Інтелігенція скооперативна в очах народу і т. д. Наший „приятель“ адвалялося, що пів мільона вистає, щоб „кабачка“ кодіб за одним ульором зникнути.

Ми повинні дякувати Богу, що так сталося, і що тепер воно сталося, а не як тоді, як адваляв, приймів, яких п'ять мільонів. Нам відкривали очі на ті штуки і заті. Тепер треба берегтися.

Нема іншого виходу, як пожити рятуватися своїм краєвим грошем, а тимчасом налязати звязки з Америкою і знідати добути капітали, хочби прийшлося дати їм заперуку на всіх недвигимостях кооперативних установ у краю, які маємо. Деякі інші грошевити люди не довіряють своїм фінансовим інституціям, мовляв: прийде щодя чого і моя праця пропаде; кращеб вкласти капітал в таку інституцію, як великі каси ощадності, банки під гарантією міст, краю, держави... А скільки то пропало українського гроша у великих фінансових інституціях, як міські каси ощадності, банки, як „пришло щось до чогось“ і за корону золоту дісталось 75 паперових феніків? З того виходить, що асюди однакова небезпека, колиб „пришло щось до чогось“. Голіж страху ради сидіти на грошах, бо й так їх не збережеш, як прийде девальвація. В українських інституціях бодай тим збережене право вкладників, що все перераховується на долари, ну, а Америка не зараз збанкрутує...

Щодо американських капіталів, то це вже не буде дарунком, як той, що наші американці прислають на Рідну Школу і т. д. Цей капітал звернеться в більший анском, як дають американські банки. З того всіде подвійна користь: раз, що ми станемо на твердих ногах нашими питомими силами. По друге, що ми знайдемо, що кодіб упала люду яка непередбачена зати на наші кооперативи, то можемо бути певні того, що американський уряд уміється і не дасть пропасти капіталові своїх горюжан.

Це являю за найважливіше з усього.

Д-р Андрій Чайковський.

На розпутті.

(У справі звинення бурси ім. кардинала Сильвестра Сембратовича у Львові.)

У 139 числі 4 дня 24. червня у статті під заголом „За національне виховання українського вчителя“, виситали ми подяку д. Громадничом „присмну звістку“, що:

„Головна Управа подбала (?) про призначення мужеских учительських семінарійних журей у власнім будинку (на II поверсі змонуції „Рідної Школи“ при вул. С. Хматовської ч. 9. у Львові). З огляду на те, що там тепер приміщена ще частинка (?) бурси і що в будинку треба порозвешти відповідні напрямки й уліпшення (?) випливі відбудуться і т. д.“

Може ця вістка кому й приємна; без сумніву тому, що писав ту статтю. Батькам виховання бурси вона дуже неприємна. Автор, бачите, дискретно й благорозумно промовчав, що ставиться в бурсу. А то й ціла справа представилась би у іншому світлі.

Миж прочитали й з дня не могли зійти. Якіж це? У бурсі учительські семінарійні журей, а деж бурса? Одного Українська національна бурса (ім. кард. Сембратовича) у Львові. Аджеж опрія неї є ще хіба дві московське і одна духовна.

Ватурбовані майбутнім наших дітей, — і долею бурси ім. кард. Сильв. Сембратовича, — деж саме й пора найти їм приміщення на найближчий рік — ми звернулися до Управи бурси й декого зі Старшини „Бурсового Кружка“, надіючись почути заперечення цієї невмірної свідки. Бо не вірилося, щоб Головна Управа „Рідної Школи“ власним коштами не позал до загального відома такого поважного рішення як звинення бурси і вирічувався д. „Громадничом“. На жаль, переконаний ми, що Головна Управа „Рідної Школи“ справді рішила аредувати бурсу, щоб у її домілі на Йому поверсі

примістити проблематичної вартости учительські журей.

Отже, замість розбудови національного виховання української молоді через бурси, маємо їх редукцію, а радше, — як титастся між стрічками згаданої статті — поступенну ліквідацію бурси ім. кард. Сильв. Сембратовича.

Ця рішення Головної Управи „Рідної Школи“ важне не тільки для незалежної молоді, що в бурсі дістає певне, позначені цілі, а то й дарове приміщення (разом біла 40 прп. вихованців). Аджеж там виховується сотня української молоді на добрих, наріжних і національно свідомих громадян. Сотня вибраної молоді! Для несеюго із цих рішення Головної Управи владе трай дальшому добуванню освіти. Рішення Головної Управи „Рідної Школи“ важне для широкх журей громадянства перш усього з принципового боку. Воно сагає глибоко в пілі починання з освіто-культурної діяльні та пересуджує задалегідь справу розвитку бурси, що в дотеперішніх пляхах стояла й на будуче повинні стати на одному з перших місць. В додатку Головна Управа заініціювала перед місяцем дискусію в справі доцільності бурси, пішла сама в розріз з громадянською опінією, пза статтями д-ра А. Чайковського і д-ра Застирки заявляла за розбудову бурси. Ця постановка в справі поступенного звикливування бурси ім. кард. С. Сембратовича, зберігана чомусь у тайні перед ширшими журями, щоб поставити загал перед докованим фактом в часі літніх ферій, привнеючис нас забрати голос і піддати її доцільність і оправданість прилюдній дискусії, щоб зберігти і „Рідну Школу“ і бурсу, а то й учительські семінарійні журей перед неминучою шкодою.

Перше всього пригадаємо нещасну історію бурси ім. кард. С. Сембратовича (ліпшеб не тикати цієї справи). На початку Головної Управи У. П. Т. зложив усею край великі жертви на будову бурси, до чого дав почин бл. п. кардинал С. Сембратович своїм загатом.

Громадянство зложив на цю цілі 143.412 к. жертв і взяло 1290 облігацій по 100 зол. себто 129.000 к. (Звіт 1909/10 р.) А що облігацій не сплатено, то значить громадянство зложив, як на нашу економічну спроможність, велику суму кругло 260.000 к. (перед війною!) виключаю на бурсу; у тім міститься тимали суми бл. п. кард. Сембратовича і Товариства допомоги шкільній молоді „Русла“.

Таким чином придбані на будову бурси фонди треба вважати окремою фундацією (а то й летатом) приватною ініціатором думки і жертводавцями нашого громадянства виключно на бурсу. І ніхто не має права призначення цієї фундації змінити! Свідомо того була Головна Управа „Рідної Школи“ у 1912/13 ш. р. що продавши наслідком невідповідного господарювання вибудовану великими аусальними громадянства бурсу, відомляв (звіт за 1912/13 ш. р. ст. 100) міноним тоном про купно для товариства під бурсу камілиці при вул. Хматовської ч. 9. на 112.000 кор. та площі при вул. Садилянській на 60.000 кор. Будинком при вул. Хматовської перероблено на бурсу коштом 28.819 к. Значить гроші бурсової фундації повернено на придбання бурси. Останок цих фондів, що має стати завязкою фондів на будову домі при вул. Садилянській, розплачується шандеєво. У червні 1918 р. оспівано особний „Бурсовий Кружок“ У. П. Т., що став вести дії бурси при вул. Хматовської ім. кард. Сембратовича для головного складу академічної гімназії

та інших шкіл і при худ. Вірменській для філії академічної гімназії.

Тому рішення Головної Управи „Рідної Школи“, а додатку проти єдиний „Бурсового Кружка“ і загалу, а в односторонню неоправдане, а з другого боку до військ поліції, які краще повинні, бо вони не причетні до просту завдань й активності „Рідної Школи“. Своєю постановою порушує Головна Управління основний принцип, що фонди ало-жених громадянством на якусь самачну ціль не підлягає на що інше повертати. Це по відношенню довіри і по заохотити нікого жертвувати на вибудову цілих до рух установи, що не сповнило волі фун-даторів і жертводавців та прийнятих об-ов'язань. Навіть в так проречисто самі на себе говорять факти, що в управ-ленні й діяльності буре чи шкіл (навіть самі „Рідної Школи“) заїдають на інші установи н. пр. „Шкільні По-мови“, братства, „Народні Доми“, то що, а не на кружки „Рідної Школи“. Чи при-такім відношенням годиться громадян-ство піти за незалежним покликом Голо-вної Управи „Рідної Школи“ і переїзти-булою діяльністю буре та шкіл на кружки „Рідної Школи“, треба сумніватися. Бовісимо, що почує кожний таку від-повідь, як Старшина бурсового кружка: „Ця заміна на нас заїдають“ і мовляв зробимо, що хочемо!

Та є ще другий не менше важливий мо-тив, який веде до глибокого переосмислення над тим, чи пора дозволяти створювати бурсу, єдиному українську бурсу у Львові. І останній загальний аспект „Рідної Школи“ і загальні обори кружків у краю й голоси преси, всі однакові підкреслю-ють, що в пору генерального наступу на на-ше шкільництво, а добу української, о-політизації усіх шкіл і огляду на зміст і форму навчання й виховання, є-се є єдиною заборона національного вихо-вання. І з тієї точки погляду постанови Головної Управи йде в розріз з постано-вами Загальної Згоди.

Коли порівняти п'ятирічну фреквенцію середніх шкіл у Львові з передвоєнною, а то й перших років після війни, то за-важно дивитися на це: не тільки фреквен-ція меншає, але й гірша якість молоді. Головна причина цього є обставина, що довгими роками приходили до серед-ньої школи сільські і то авчально найпо-сібніші діти, а тепер подавляюча части-на шкільної молоді середніх шкіл (і самі уч-ні, курси) у Львові це міський, не за-ше найбільший елемент. Звідси приходять

тепер теж не найспосібніші, але за те діти багатіші. Ажтеж сільський відпочи-ток не прожити при сучасній дорозі у Львові без буре. І тому то біда молоді йде у польські бурси, щоб швидко зміняти обряд, або в одні польські школи, щоб там навчатися переважно гадати на українській мові. Чи є це так, вони втрачені для української нації! І коли польські чи московські бурси більшою, то „Рідна Школа“ зважає свою бурсу. Чи не доцільно? У бурсі будинку при худ. Хуановської з. й мі-ститься найбільше 90 вихованців на 1-му і 2-му поверсі (в партері є кухня, рефек-тар, управа). Якщо справді семінарійні курси займає 1-й поверх, осталою у бур-сі місця на 1-му поверсі на найбільше 45 учнів. Маленька провінційна бурса, якої комита освіти сказав, чого за-соби?

На тім по кінець. Семінарійні учи-тельські курси стають тісно на 2-му поверсі і до року вони виставляють бур-су зоріст на вулицю, а молоді в обійми сутерни, московських буре та поль-ських шкіл.

Скаже хтось: є дім буре ім. зотр. А. Шелітського. Так, але його не швидко й не легко буде можна опорожити від львівської-добродії огляду на льво-вський закон, а арештою ця бурса при-значена для молоді філії академічної гімназії. А деж — прихистити сирітати — бунді плин Головної Управи розбудов-ва промисловості й торгівлі українсько-го народу шляхом гуртування в бурсах учнів промислових і торговельних шкіл? Чи ця думка вже закинута. Дивне, як часто міняться плани, хоч ні одного з них не здійснюється? Ажтеж бурси мали стати рівнозначним антародов-лючим впливом польської школи? І де Головна Управління примістять хотів учні-учительських курсів, якщо не думає об-межитися на міських учнів, емігрантів з успішних місцевих шкіл? І чи варто зважати бурсу, щоб в учительських се-мінаріях курси виховувати діловиті сільських кооператив? Це цю лі-ше, скорше й дешше підготувати мо-лодь торговельна школа „Прогрес“.

Ми не хотімо в цій місії займатися бовією учительськими семінарійними курсами що їх веде Головна Управа пе-ликанськими коштами під управою н. А. Крушинського. Це окрема справа, про яку слід окремо говорити. Та ажтеж цікаво було, як й Головна Управа по-інформувала загаль про фреквенцію,

кошти утримання і етап цих курсів. І ми не виступаємо проти них, хоч свідомі що в теперішній добі більше корисні й доцільні для учнів і для загалу проми-слові й торговельні школи. Але ця семі-нарія куди краще розвивалася у малих містах пограниччю Волині й Галичини, де могла стати осередком справжнього національного виховання і об'єднання обох віток української землі під Польшею.

А як Головна Управа „Рідної Школи“ бажав форсувати за велику ціну мужеську учительську семінарію, можна з тим по-годитися, але не ціною упадку іншої розбудованої і антародовчої дальної роз-будови установи. Як Год. Упр. „Р. Шк.“ у-важав цю школу дійсно й конкретно потріб-ною, повинна при допомозі громадянства придбати для неї нове приміщення, а не руйнувати другої безумовно кращоїшої установи.

Отже булаб розбудова українського при-ватного шкільництва! А так втрачимо і бурсу і семінарію не розбудуємо і засі-ся зерно недовіри й невдоволення, якого й без того є в нас доволі. Пишемо ці стрі-ли, хоч як це нам боляче, і апелюємо до Головної Управи „Рідної Школи“, щоб переїрнула своє становище у порушеній справі і знайшла інший шлях розбудови учительських семінарійних курсів та не жила бурса ім. С. Семеновича. Цей справ не спустимо з нашого ока і як тре-ба буде, то до неї повернемо.

Гурток батьків.

відгуки дня.

Історичні „скромности“.

— Ваша правда — сказав Муссоліні до Келури. — Коли не можна інакше, треба намагати рекламою.

— Подивляю бистроумність Вашої Екс-целленції — відповів найліпший (коли ві-рити його словам) тенор на світі.

А по хвилі подуми додав:

— Колиб я не був Келурою, хотів би бути Муссолінім.

Муссоліні і собі розкепурився:

— А я, колиб не був Муссолінім, хотів би бути Келурою.

Стиснули собі нові руки. Заковані Келурою цвіти поспішили їм до ніг, а спроваджена Муссолінім музика заграла туш на ноту „Краківські Курер Цовзени“.

Після того Келура заспівав кілька чисто польських пісень, як: „Віста, Віста“, „Ма-

рушка моя, Марушка“ й інші.

Диктатор хвалив, а світак то просто був захоплений собою. Але вінці Муссоліні почав раз-у-раз поглядати на годинник — і навіть тенор зрозумів, що авдієнція скін-чена.

Попрошались...

Тільки Келура вийшов, диктатор сховав за телефон.

— Галло, Нобіле?!...

— Так!

— Бігом сюди!

— Так!

За хвилину вбіг задиханий Нобіле і за-мер як польська торгова. Муссоліні кинув йому привітно чолом.

— Італія потребує реклами.

— А Ваша Могутисть?!...

— Я, розуміється, але ще треба. Поїдемо до бігуна.

— Так!

— Вийдеш славу Амундсенові, а просла-виш Італію! — і Муссоліні показав одним оком на себе.

— Прославлю нашу кохану отчину — відповів Нобіле і показав одним оком на Муссоліні, а другим на себе.

Геніальний диктатор мав уже готовий план.

— Возьмеш якийсь непромокальний ба-льон, напакуюш прапорами, дві-три пара-солі, рукавиці, берлячі і тепле пальто... Ду-маю вже все?

— Ваша Могутисть, ще би... людей, заважало кілька... — прошептав неспішно Нобіле.

— Людей?!... Гарзав! Поїде з тобою ще редактор, малпрі фотограф. Як хочеш, возьми й телеграфіста, не зашкодить.

Нобіле бачив, що диктатор має гумор і посунувся ще далі.

— Я маю... ще... одну просьбу.

Муссоліні насупився.

— Ну?!

— Горятих макаронів на дорогу

— За багато жадаєш — агання дикта-тор. — Але... нехай буде.

Нобіле аж сів з радости.

— Коли нажмете від'їзд?!

— Завтра, найдачі позавтра.

Нобіле зніхав у приписаним речинці. Най-більшу мороку мав з прапорами, бо багато їх було і дуже великі. Але якось помістив те все і полетів на бігуна.

Залетів Бог зна куди, впаз коміть голо-вою на під, зломив ногу, але прапори скинув.

А це головне.

Дурниця, що потратив людей, дрібниця, що славний Амундсен, антар Полярної Зо-

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Геній неврастенії.

(З нагоди 150-ліття смерті Ж. Ж. Русса.)

1. Життя вітрогона.

150 літ після смерті Жан-Жак Русса шукаємо епітегі, що в силі були би засувати основну прикмету його індивідуальності, а коли най-шлихт їх, відчуваємо недоволення з їх штучності. Історія знає більше сфінксів і хамелеонів, а проте мало записала імен, що розбуджували в нашій уяві дивнішу сполуку при-родности та химерности, приземно-сти та романтичності.

Життя Русса рівне у своїй безпо-тередности силі його творів. Його твори незрозумілі без його житте-пису, а його життєпис це найголо-вішій сюжет його творів. Уроджен-ий 1712 р. у преспективі місті Же-неві, син батька з такою систематич-ною професією як годинникарство, Жан-Жак з ранніх літ веде життя не-супокійне та несистематичне. Батько, вдовець від його уродин, не має по-чуття часу, ні ладу — і проводить уже зі 7-літнім сином ночі над ле-жкими романами. Три роки пізніше втікає і лишає сина на ласку долі, чи пак: свояків, що беруть Жан-Жа-ка у ласки під свою опіку. Вони від-дають його на станцію до малого мі-стечка до священика, потім на прак-тику до юра як писарчука, потім до різьбара, що бє його. Жан-Жак відчуває вже тоді велику любов до природи і залюбки втікає на поле за місто. Коли одного вечора він спі-яється і не в силі вернутись до ха-

ти, бо міські ворота на ніч зачинені, він рішає піти в світ.

Блукаючи з місця на місце, у Савой він наводить захист у багатій, ек-стравагантній філантропці Варенс, що має хутір у Аннесі. Еротоманка зацікавлена гарним, оригінальним 16-літнім молодцем, навіртає його одним махом на католицизм (сама свіжа неопітка) і висилає до мона-стиря до Торіно. Звідти викидають його скоро. Жан-Жак стає льокаєм в одній графії, пізніше в одного графа. Він не вагається використати на такому становищі потребу своїх змислів і таланту; таким робом ко-ристає подвійно: з досвідів панського життя і панської бібліотеки. Але кімнатне життя нудить його. Він на-ходить собі якогось вітрогона і вер-тається з ним пішки до своєї першої добродійки, пані Варенс. Ця хоче зробити з нього священика, але се-минарицькі мури не в силі задержати його довше, ніж графський. Нав-чившись трохи церковної музики він мандрує аж до Ліону з одним доб-рягою-лінякою. Коли вертається, сво-єї опікунки пані Варенс не знаходить, бо змінила місце побуту.

Жан-Жак мандрує далі: до Фрі-бур, Женев, Льозанни. У дорозі від-відує свого батька, якого не бачив 9 літ. Стає вчителем музики, дарма, що шойно сам починає її вчитись, а навіть виступає з малим концер-том. Його музикальна душа бурлаки-жене його з місця на місце і він за-знає солодощів сну під голим не-бом і гіркоти голоду. Один філан-троп висилає його до Парижа, щоб зробити з нього вчителя; він іде ту-ди пішки, а втомлений невдачами у столиці, вертається до пані Варенс, яка приймає його радо.

Три роки ідилічного життя на селі в Шармет (1738—1740) серед кн-жок є рішучі для його саїтогалду. Коли він зриває із своєю меценат-кою та женихливою „приятелькою“, задоволеною по вука, і виїжджає в Па-риж, привозить тоді діраву кишеню, одну комедію і... нову систему запи-сування нот, якою здобуває славу та гроші. Іде до Венеції як секретар амбасадора, але хутко вертається без посади і сотика. Він має 30 літ, симпатичний вигляд і стільки інтелі-генції, що входить у гурт письмен-ників і філософів: Дідро, Фонтене-ля, Маріво, Кондіяка. Але статті про музику до „Енциклопедії“ Дідро не дають йому стільки, що перепис-ка нот. Йому пропонують посаду скарибана великого майна, але він відмовляється із ширкої погорди до рахунків. Одночасно задля недоста-чі гроша, приневолений подарувати своїх двоє дітей, яких мати є про-стою, неосвіченою прачкою (і ли-шиться його жінкою до смерті!) до „Захисту підкидків“.

У 1749 Руссо здобуває собі імя нагороджений Академією в Діжоні за конкурсну працю: „Чи розвиток наук і мистецтв причинився до того, що обичаї зіпсувались чи покраща-ли?“. Після цього другий успіх поза конкурсом за твір „Розвідка про не-рівність“. Але Париж мучить його недужі нерви. Він користує знову з опіки одної багатой дами і перево-зить свою просту жінку до замку в чудовий парк Шеврет. Після любов-них непорозумінь з власницею, пе-реїжджає на іншу гостину, маршал-кової Люксембург до Мюмренсі. Тут Руссо живе самотником і пише „Нову Гельоізу“, „Соціальну умо-ву“, „Емілія“. За бунтарського „Емі-

лія“ його арештують, потім переслі-дують у Голландії та Швейцарії, так, що він мусить ховатись у Пруссії. І звідти, і з Берна, його проганяють. Він приймає запросини англійського фільософа Юма; в графстві Дербі проводить 13 місяців між музикою і квітами.

Та зі зрізнованим мудрецем Рус-со не в силі дійти до ладу. Він має перші приступи переслідочої манії: втікає в Англію до Дофіне, потім до Парижа. Живє в нужді, в страху пе-ред людьми, посеред марев недужої уяви; розкидає по вулиці летючки „до всіх французів, що люблять справедливість“, блукає щасний по-лями серед зелені і списує свою „Сповідь“, архитвір щирости та ав-товівісекції. 2-го липня 1778 р. вми-рає в Ерменонвіль, де живе в палаці графа Жірардеса; досі невідомо, чи змер від самогубства, чи від паралі-жу одної із тих трьох чи чотирьох недуг, які мучили його все життя.

Ось кілька головних сухих фактів із життєпису одного з найбільше негнатованих творців, закоханих у тиші, одного з найбільше змислових сентименталістів, одного з наймо-гутніших предтеч романтичної ліри-ки. 66 літ життя; з цього перших 37 — блукання мотелика, що від по-дуви вітру сідає раз на квітці, раз на навозі; 12 літ літературної праці; останніх 16 майже продовження пер-шої доби, з додатком двох книжок. У вислідку: чотири твори, що в чо-тирьох різних напрямках залишили досі незатертий вплив і заважили на всі добі європейської літера-тури.

рі, загинула у пошукуванні за ним. Головна річ: реклама!...

Цілий світ заговорив про Італію і про Нобіле.

Закінчився виступ, його жінка, жінки сестра, дочка, теща, тітонька брат другого чоловіка тещі, льокай і мама льокай падали інтерю.

Муссоліні гратулював собі. Затиснувши уста, випливаючи наперед бороду і витріщивши очі — відфотографувався і... спокійно заснув.

Але його польський приятель зробив йому нехотичи збитка. Приїхав до Львова на виступи, оголосив себе першим тенором світа і назвавши такі ціни на місця, що світ остовпів.

Забули всі про Італію, Нобіле, Муссоліні, а заговорили про Кенуру, який у рекламі перейшов навіть річкові історії, а може навіть і давковського і Кубалю, що „фурт“ летить до Америки.

Не простить йому цього до смерті італійський диктатор. Хоч... хто знає... може й простить!...

Адже Кенура тенор!

Галактіон Чинка.

ОРГАНІЗУЙТЕ ОЩАДНОСТІ!

Приступайте до Всенародної Організації Великого Кооперативного Капіталу!

По широкому світі.

Шведська експедиція, що вийшла на пошук Амундсенові, не в силі прохертись через криж.

У Софії невідомі збили болгарського генерала Протогорова.

В Англії знову росте безробіття. Цього року є на 200.000 більше безробітних, ніж у тому самому часі минулого року.

Комітет безпеки при Лілі Надії приготував цілу книжку проєктів, як мають виглядати противесні договори.

Перші грецькі вибори відбудуться 19. серпня.

У будинку національно-ліберального клубу в Лондоні відкрили міжнародну конференцію лібералів; французькі та німецькі радикали беруть у ній участь.

Свято Читалень.

Львівська філія „Просвіти“ може бути горда на Свято Читалень, яке влаштувала 8. липня ц. р. на площі Сокола-Батка у Львові. На програму Свята зложились пописи селянських хорів і оркестр, зорганізованих при читальнях львівської філії. Прибуло 15 мішаних хорів, зазвичайних із місцевостей на схід і північ від Львова, ч де: Випинка, Підберезь, Гаухович, Гаїва, Чинківка, Підборець, Лисинич, Пікулович, Ляшок, Гряди, Зашкова, Кукизова, Цеперова, Яричова і Скишова. Крім того явилось 5 оркестр на дуті інструменти із Малехова, Збоїск, Підборець, Лисинич і Підберезь. Не місце тут входить в оцінку поодиноких хоральних і інструментальних продукцій. Досить сказати, що читальні хори виказали значне вишколення, співали зовсім поправно в місцях навіть дуже гарно і абирали від слухачів заслужені охлести. Подобається особливо пісні з репертуару наддніпрянського хору Д. Котка, виконані навіть на його аразок (хор Кукизова-Цеперів, Лисинич-Підбірці і Гряди-Зашків-Підбірці). На окрему увагу заслуговує мужський хор з Ляшок, Підборець, Ремелова і Яричова, що в числі 50 осіб відспівав з великим успіхом боеву пісню І. Недільського „Засяло сонце“. Немалі ефектний був виступ комбінованого мішаного хору з 60 осіб, що полисьвався відспіванням Ярославенка „Ой їдуть турки“. Кульмінаційною точкою була остання продукція: всі хори, злучені під очою диригентурою в числі понад 300 осіб відспівали кантату К. Стеценка „Україно, мати“, вразивши величезною цілою співучістю, призначеною для публіки, була зворушена співачками, що перетягали живописними жіночими стріпами давали чудовий образ і своїм масовим гармонійним звуком потрясли до глибини кожну українську душу.

В таких піднеслених моментах виступів перед хором містоголова „Просвіти“ д-р Брик і виконавці учасники продукцій, хорів і інструментальних, призначені за їхній великий осяг в культурній праці, подякував всім працівникам, що причинились до надсподівано гарного виступу цього свята і запевнив, що як наше селянство буде далі так організуватися на культурно-освітньому полі, Україна не втратить ніколи.

З грудня всіх вібраних провісся з могутньою силою національний гимн „Ще не вмерла“, після чого від відліку товариства вручено всім диригентам похвальні грамоти.

На закінчення пішли веселі забави. При звуках оркестру молодіж завела танці і т. п. Зазначити треба, що сільські оркестри виказали також значне вишколення, головню з Підборець і Лисинич.

Публіки явилось понад тисяч осіб, переважно з мішанських кол. Інтелігенція або розіхалась на лавках, або заєжковалась це свято, а велика шкода, бо свята читалень, що зачинаються тепер в цілому краю, є показником високого культурного рівня нового українського села і дають початок новому шляху, яким пробивається відродження українського національного духа.

Політичні вісті.

Листа засуджених у донецькому процесі.

Найвищий трибунал після 52-годинних нарад оголосив присуд у шахтинському донецькому процесі.

З 53 обвинувачених 11 засуджено на смерть. Їх імена: Горещкий, Воронцов, Крижанов, Юсевич, Будий, Матов, Братановський, Березовський, Бовоннов, Карариков, Шадул. Для міст-ох останніх, з огляду на їх жаль і високі технічні кваліфікації, трибунал рішив просити у Центр. Вик. Комітету СРСР, зазначення кари. 34 обвинувачених одержали кари від 1—10 літ в'язниці, між ними Рабінювич 6 літ, Кузана 3 роки, Скорога, Дятлов, Судевський 10 літ, Башкін, Калганов, Колода, Нерасов 8 літ в'язниці. Чотирьох засуджених відложено кару, між ними німецькому монтереві Бадітві-берові на 1 рік. Увійдено 4 обвинувачених: два німці Імж. Отто і монтер Маєр.

Протест проти присуду.

Президент німецького парламенту Лебе, буиц, канцлер Вірт, соц. і дем. послы, нач. редактор „Фос. Цтг.“ Бернард і голова дем. партії Ерхеленц підписали протест проти присуду смерті в донецькому процесі. Підписані звизають уряд СРСР, щоб на засуджених не виконали кари смерті, бо саботаж був лише в уяві більшовицьких суддів.

Замах на тюрем в Москві?

„Н. Вр. Журнал“ подає чуток, що на в'язницю в Лубяній, де сидять засуджені в шахтинському процесі, виконано замах підложеним стрільвом. Було вбито багато в'язних. Матеріальні шкоди величезні. Метою замаху було увільнити засуджених.

ПІСУДСЬКИЙ НЕ ІДЕ ДО РУМУНІ.

З добре поінформованих кол зачувати, що марш. Пілсудський не поїде до Румунії. Причиною того недобрі кліматичні умовини в Румунії. Частина відпустки марш. Пілсудський проведе в Сулейку.

ПОЛЬСЬКА НОТА ДО ЛИТВИ.

Литовському послові в Берліні Сізімаськові вручено ноту польського уряду як відповідь на лит. пропозиції. Нота зазначає, що лит. домагання суперечать ухвалам Ліги Націй. Вальдемарас своїми пропозиціями хоче анілювати дискусію в справі польсько-лит. кордону. Польський уряд переходить над цими пропозиціями до денного порядку.

ТРОЦЬКИЙ ПРОТИ СТАЛІНА.

На пропозицію вернути до компартії написав Троцький листа політ. товаришам, у які виступав проти угоди з правлячою більшістю. До партії може вернути лише тоді, колиб Сталін усунуто з керівництва в партії.

НОВИНКИ

— Інтервенція в справі арештованих. У зв'язку з масовими арештуваннями української молоді інтервеніювали в суботу дня 7. липня у львівській прокуратурі сенатори д-р Іван Горбачевський і д-р Корнелі Троїан в імені Української Парламентарної Репрезентації, а адвокати д-р Мих. Волошин і д-р Лев Ганкевич в імені української палести.

— Львівська хроніка. Дві львівські акторки Чайковська та Нічкіна сильно поранені та потовчені у наслідку автомобільної аварії, довіривши керму авта якомусь шоферові-аматорові. — 20-літній Ян Витанець пробував стріляти собі в голову, але права рука так йому тремтіла, що він постріляв собі ліву. — Професійний злодій Ян Рудольф дістав 7 міс. в'язниці за спробу ограблення білого френчлера, при допомозі револьверу. — Передовили ще одну ватагу львівських злодіїв, що гуляла від кількох місяців по місті під проводом Лейба Спрінга.

— 3 Укр. Наук. Інституту в Берліні пишуть нам: Дня 11-го ц. м. відбудеться в залі університету виставка д-ра З. Рупольді: „Україна в світі статистики“.

— Особисті вісті. Дня 4-го ц. м. відбулась в залі університетського університету в Кракові промоція на д-ра медичних п. Осипа Гурі (родом з Каміні), що брав діяльну участь в організації наших товариств у Кракові.

— Рішник Новак перед судом. Вчора зачисав розправу проти рішника Новака, обвинуваченого за фабрикування вудження із кончини, обманства, фальшиві візнання, мешканцеву ляху й ін. Перестукало Новокового співзвучка д-ра Заболовського (буиц, капітана інтендантури). Він признався, що підробленою печаткою значив невідповідне месо, як прийняте ветеринаром. Чоловік Чернівецький перед розправою зізнався, що до ковбас давано лише вершкове і волове месо, а для війська робили гірші ковбаси.

— Катастрофа й нещастя. Між Дрогобищем і Бориславом авто зударилось із возом; 18-літній Лосіа із Борислава вбитий, двоє також розбиті. — У Зкопанім агорітні 4 дома: у Кракові один; біля Льбівки в Майдані 250 мертві ліси; у містечку Одимку 288 будинків. — Потонув корабель з Чилі із 150 моряками і отілими пасажирами. — У Берліні відсуджувалась жорна в однім злі; 12 пасажирів похоронили. — В англійській місті Вергем поїзд переїхав троє дітей.

— Вилонення. На різні злипти подамо до відома, що наш донесував із Берліна п. Зеном Пеленський не є тожним з п. Зеном Пеленським редактором „Господарсько-кооперативного тасопису“ у Львові.

— Тенор з неабияким апетитом. Навіть польська преса, що звикла своїм обов'язком відчитати якомога своїх співучих земляків, рішила одноглідно з нагоди заповідженого виступу Кенури, що... все має свої межі. Вона вибачила би йому на афімах спремату рекламу „найбільший тенор сучасної доби“ (де пропущено кілька слів „у Львові“), але не може вибачити простоту глумливих піс. Найдешевше місце на „бантах“ коштує на оперу „Тоску“ 10 зол! За такі гроші Львів міг би відкупити навіть Шаляпіна. Пан Кенура уявив собі ілюзію, що львівляне дістали від несподіваних слів сонячного удару.

— Ріжні вісті. 1-го липня звикало до Європи 16 кораблів з 15.000 американських туристів. — У Кишеневі вбитий редактор протирадницької газети „Утро“ Якубович. — 4-го ц. м. узяв у Парижі град, якого денні грудочки доходили до величезних голубичих лепт. — У Варшаві хотять побудувати в найближньому році ан: 5 пам'ятників: Слов'янського, Крешевського, Момішана, Кілієвського і жертв летунства; на всі розписаний конкурс. — Поважно заведувач повітійний секретар російської Академії Наук С. Ф. Ольденбург. — У Кісінгені помер отримав чільний австр. діяч Макс Куденгофен. — Президент Спол. Держав Кулідж свідчив цими днями 56 літ. — Кайзер Вільгельм шукає оголошення доброї нугарки. — Англійська академія приготувала 24-го ц. м. вестір з нагоди 80-ліття Вальдмаса, філософа та дипломата. — Велика видала нові поштові марки в портретах Сталіна, першого довідника Кото.

— Зразковий „батькоша“. Православний священик Петро Огризко із села Блажович, горлівського повіту, вичитує в однім із наших часописів оголошення семінаристів, що шукає посади. Від вислав ій листа, підписавшись Іваном Бондарук і гроші на дорогу та по-

Підчас відпустки

Лешніцера
масть і мило
проти веснянок

Вони є науково випробовані препарати з певним успіхом

В аптеках і drogach масть 2/1, мило 2/3. — Де бачиш, прямо у фірмі! — Лешніцера і С-ка, Вільськ.

дав адресу своєї парохії. Коли лічилася проспала ніч, батькоша відібрає її гроші, документи і насилує її. Кілька днів зашмакується над нею і признається нічому, хто він, і що доньки до науки не має. Погромує її жаретовою помістю, коли вона вилізла його злочин. Дівчина бережна наче у в'язниці, атікає з розпущеними трупцями і лише скарту до лущокої прокуратури. Влада позе слідство в цій справі. Жінка батькоша Огрива засуджена вже довніше на 4 роки в'язниці.

— Ануціо на іденсі. Папа затвердив рішення, яким церковна алаза проголосила всі твори Ануціо на іденсі. Ставовище Ватикану буде не дуже приємне після такого рішення, звачивши, що Муссоліні видав офіційно збірні твори великого Італійського письменника з незначайною затратою коштів.

— Винахід проти безсонниці. На відповідальність париської преси подаємо таку новину для ведучих на безсонницю: один швейцарський годинникар винайшов апарат, який доплатений у ліжко починає грати тоді, коли людина вкладається до ліжка. Згукни музика впливають прегарно на сон нервових. Коли така перава особа вже засипає — у цьому тайна апарату! — апарат перестав грати. Винахідник зі свого репортєри не кажує нічого, чи цей сподібний апарат грає теж композиції відповідно до смаку та перші сповідає для одного годинника, для іншого чарльотона.

— Прогуля на Манієну. 3 Т-ва Озороши Веспіних Могил повідомляють нас, що заповіджена в „Дні“ ч. 159 прогуля на могилі поляглих У. С. С. на Манієні відбудеться не 22. серпня ц. р. а в неділю 22. липня ц. р.

— Дня 6. липня 1928 р. відбулась на львівській університеті промоція п. Ярослава Телішевського на доктора медичних.

ПОЗІР! ЧУННО! ВЕЛИКИЙ НАРОДНИЙ ФЕСТИН

відбудеться дня 15. липня 1928 року в ВОРХТІ

зводом Читальні „Просвіти“ і „Осесі“. Ріжкоманітня програма. Дохід на бу-доку Читальні.

Масово прибувайте. Початок о годині 2-й пополудні.

55 1—1

КОМІТЕТ.

В справі „писанки“ на „Рідну Школу“.

Комунікат.

Взнаємо всі Кружки „Рідної Школи“, всі українські Товариства й Організації та поодинокі особи, щоб найдалі до 20. липня 1928 р. переслали цьогорічну „писанку“ до касс Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10, та ріжкоманітні зіставлення ВП, Жертводавців.

Хто до 20. липня 1928 р. не надішле го-тітки і зіставлення до Головної Управи „Рідної Школи“, той че увійде до загальноного зіставлення свого ріжкоманітні „писанки“ на „Рідну Школу“, яке по повітам і громадам виготовляє Головна Управа „Рідної Школи“. — Головна Управа „Рідної Школи“.

Театри.

Міський великий театр:

10-го ц. 7:30 веч. „Сімона“.

Міський „Театр Новин“:

10-го 8:30 веч. „Бернард“ режисер партмаського театру „Qui pro Quo“.

КІНА.

„Палас“. Діла та чудеса джунглі і „Америка забавляється“.

„Лез“. „Мертвий вузол“.

„Апалас“. „Спадщина Самі Вайнштайна“.

„Фатанорган“. „Королева Музика-Рук“.

„Байка“. „Спеціаліст і гріхи Париза“.

Всі українські діти до української школи! — Хто мине рідну школу і посилася дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Дописи.

СНІЛЬЩИНА. (Додатні та віданні сторінки громадського життя в місті і в повіті.) В Скопін позитивний, особливо цього року, живий громадський політичний і організаційно-освітній рух. Мислові товариства, особливим скільським філія „Прогресу“ зуживають великий ладів енергії на будову Народного Дому в Скопін. Головою тамтешньої філії „Прогресу“ і головою комітету будови „Дуже рухливий тамтешній затихає о. Притуляк. Під дім є вже прегарна площа в найкращому місці, а під його будову чимало будівельного матеріалу. Якщо праця біда будови піде так енергійно та натрівадо не йшла досі, то треба надіятися, що скоро стане в Скопін велика і мотва шортеня українського громадського і національно-культурного життя. — Один тільки мінує комітет в житті цього симпатичного українського міста, а саме: у місті є незначайно рухливий у громадській організації праці не тільки міста але й повіту купець Ткачук. Осів він там перел двома роками і відкрив свою крамницю мішаних і сільськогосподарських товарів. І хоч він має дуже добрі товари і хоч є одним з найбільше рухливих громадян цього повіту на національно-організаційному полі, то українська класида, на диво, його криміні не підтримує. Видно водити вона жила, бо приєднала вже від століть до того, щоб вона й не тільки вивискували але й ошукували. Цього життя в кишинівських і при кишинівських обставинах не повинно бути в пам'ятю громадянства. Колиж воно ще є, то знає, що ми не досішли до економічної самостійності та не прозвували заги економічної самостійності. (Повинні до того чинники Скопінського та Снільщини повинні над тим пригадуватися та недопустити до того, щоб такий рухливий діят і організатор читальні „Лугів і Соколів був ошуканий поміжати Скопін. На важному місці та в кожній ділянці життя треба нам незалежних, а при тім енергійних людей. — В повіті з усіх сіл на перше місце шодо національної свідомості й громадського вироблення повинні виступати Снільське Висше. Наданні події в тому селі на ці господарські показники комісара громадським добром нашим читалам відомі з окремих дописів на цю тему. — На тому місці слід зазначити, що доволі рухливий та просвітньо-організаційному повіт став від року Гребенів. Про нього багато писати не приходиться, бо загальною нашої особливості інтелігентної громади це село відоме як літнись. Шорку переповнене воно в літніх місяцях великою опільністю не тільки наших, але й чужих літників. Ці останні замагрюються йому надати не тільки зовнішню але й фактично польський характер. Очевидно, що наша організаційно-громадянська праця повсякденного характеру повинна тієї теплої силі сильно протиставитися та домінувати фактично українського характеру цієї місцевості та фактично українського стану поселення в ній. Досі зроблено на тому полі дещо, але не багато. Організація та кооперативна місцевих сил відбувається успішно через читальню „Прогресу“, що існує там швидко від року. — Дня 24. червня н. р. відбулися загальні збори гребенівської читальні, в яких взяли участь переважно молоді. В зборах взяли участь представники філії „Прогресу“ зі Скопінського о. Притуляк. Головою читальні був досі та став ним на слідуючий рік місцевий священник о. Стефан Смичло. Треба надіятися, що під його керівництвом та ідейним провідом читальня звичайно як слід зі свого великого закладу в Гребенів. По вильгу війшли там рухливий громадянин Гребенова, а саме: Гелазя Гр., Гелазя Мик., унч. Шутковський М., Ябланич, Шерабура і до контр. комісії Ів. Голомиза, Петро Порохончик і Мих. Гішаня. В Гребеніві перебуває тепер наш рухливий посол І. Літницький, який, маємо надію, швидко увагу і на організацію Гребенів. Гребеніві будують прегарну першу під провідом о. Смичло. Досі зведена будова на основі планів інж. Левинського робить акваріумне враження. — Дня 15. липня відбулися на полудні на гребенівській громадській площі біля Зелеманів великий фестиваль за дохід будови першої в Гребенів. Самародуми, що всі вони літники з цілої Снільщини, в такий уся гірська інтелігенція тієї

МИЛО зіЛЬВАМИ

округу і межуючих з нею сусідніх, повинні брати масову й активну участь у тому фестивалі. Це повинно статися тим більше, що того самого дня вечером відбудеться заходом повітового комітету Снільщини у Зелеманів, в селі пенсіонату д-ра Матковського велика забавка, з якої дохід призначений на фонд відлі і сиріт по священниках. В ній уже обов'язково повинні брати участь передовсім усі священники з родинами. Комітет надіється, що від усіх оправданно перешкоджених, він всею такою дієтично поважними даними на позвану цілу. Отже бачимо, що у Снільщині рухаються всі шари нашого громадянства. А не треба забувати без сумнію додатним явищем.

Гребенівський.

Пам'ятайте, що всякі зборки на погробник на могили Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І пов. на шпальну книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Українське Студентство, згуртоване в Т-ві „Українська Студентська Громада в Кракові“ протестує проти нечужого і культурного свіді поведіння поліції супроти члена Т-ва тов. Руденського Романа, студ. агр., якого дня 13. VI. н. р. арештували і скляного ввезено в Кракова. — Виді. 1-1

Товаришів матуристів з 1908 року української гімназії в Тернополі повідомляємо, що запроваджені на день 10. липня н. р. наш позатермальний відділ не відбудеться, бо тільки двоє Товаришів оголосили свою участь в зборі. Планують одразу устроїти позатермальний відділ в Тернополі ще цього року дня 8. вересня. Всі товариші просимо подати свої адреси і зазначити, чи готові на планований на день 8. вересня позатермальний відділ приїхати, на руки д-ра Романа Слюжара, адвоката в Мухомилі. — о. Микола Брілі, д-р Роман Слюзар, Роман Цегельський. 41 1-1

Бурса ім. Ів. Франка при колекційній гімназії в Яворові приймає 100 хлопців на 1928-29 шкільний рік. Платня І. бурси 30 зол. місячно, II. — 35 зол. (або довіа харчами). Організується тем окремий інститут для дівчат. Зголосуватися до дня 20.8.1928 р. Яворів дня 7. липня 1928 р. — За Виділі Бурси ім. Франка. 49 1-5

СРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АКЦІЙНА СПІЛКА „Полотно“ у Львові, вул. Городецька ч. 95, улаштує безплатні курси для кандидатів, котрі зобов'язуються провадити вишивку срібляти в своїй сім'ї. — Більших поясень улаштує на запитання дирекція. 53 а) 1-1

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровський Іван в селі Львів (Готель „Юрська“), вул. Академічна ч. 2. Догляді усіма. 2451 3-2

УКРАЇНСКА КРАВЕЦЬКА кооператива в білих повітових містах пошукує самостійної праці: і самостійного кравця до ведення роботи, який виконував би кравецьку роботу мужеськи і жіночі та куншність. Рефлектується лише на першорядні справи. Оферти шлати до Адміністрації до дня 17. п. м. під „Кравецька кооператива“. 21 4-5

РУТИНОВАНОГО комітента пошукує негайно канцелярія д-ра Аріана, Любачів. 40 1-1

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТО І СРІБНО ВІДРОБИ продає за готівку і на рази від десятих літ у цілій країні фірма Іван Зельтенрайх, Львів, па. Марійська 5. Купують бриджити, золоту, срібну, плачу пайовий ціни. 3 9-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Заходом Снільського Комітету допомогти вповам і сиротам по священниках відбудуться дня 15. липня н. р. (в неділю) в гарно прибраних залах літниського заведення д-ра О. Матковського на Зелеманів.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ.

Вступ від особи 2 зол. 50 сот. — Стрій спанерний Музика салюнова. — Початок о год. 8-й вечерою. — Тепла кухня і буфет в заріді Літниського Заведення. Чистий дохід призначений на будову Приюту для дітей і сиріт по священниках. За Комітет: М. Ленінська. А. Мосорова. 57 1-1

МЕБЛІ НА СПЛАТИ

готівкою ціни також **МЕБЛІ** тагнеровані власного виробу найдешевше в „ДОРОТЕУМ“ Львів Сагіна 34. Тел. 1501. 50 1-1

Технічно-Дентистичне Заведення.

Г. ФЕЛІКС

б. довголітній упр. дент. техніки д-ра Петра Шадковського. Приймає 9-11-7 Ринок ч. 37. Тел. 3602. 51 1-1

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ

з хітського срібла на білому металі по фабричних цінах у **МАНДЛІ**, Коперинка 14. 3601 напроти кина „Коперинка“. 7-10

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п. Серіозно займаючися зубів, пломбування й винищення зубів без болю. Штуку зубів в завчалу і золоті після американської системи. Пациєнтів з провінції позаслужується в найкоротшому часі. Н.Т. Урядовий і студентів значна 13 знижка Полемі в сплатах. 5-5

МАРКИ ДЛЯ СОБАК

і всілякі металеві відзнаки виробляє Ф-в Андрій **БЕРЛІНСЬКИЙ**, Львів Роб. тлі: Шевченка 11. — Бюро: Словацького 4. 441-6

ТІЛЬКИ НА ЗЛІ ДОРОГИ САМОХОДИ „P R A G A“

Уособові з 4-дверми і 2 запасом. кодами. Інсталяція Bosch, кригі швидко, емаювані Диско. Зужиття бензину 7 літрів на 100 кілометрів.

Представництво: **Львів, вул. Ягалинська ч. 7** Тел. 305. Негайно доставля. 27 2-4

ПОШУКВЮ челядника шевського. Львівська 8, Захаретинів. 52 1-2

ВІДОВА поуправителю школи літ 33, займається веденням газдівства у безжурного священника або адміні. Зголошення адмін. „Діла“ під „Степана“. 43 1-2

ГРЕБЕНІВ. Від 16. липня курс рухливий літній під фаховою управою. Купувати сонячні вододушні і річні з латкою плавання. Літниський відділ „Зелеманів“ користають з 50% знижки. Зголошення приймає інж. Козакевич, Гребенів. 45 1-4

ЛІЖКО „Патент“ з диваном і матрацом складає 30 зол. в ідеалом при браку місця. — Фабрика ліжок Зах. Фабриківська 132. 23 2-6

Спеціаліст негуз патріів, серія і молуна

д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46.

2333 Пересвітлення Рентгеном. 4-24

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Акціонари Акц. Спілки „ПОЛОТНО“

у Львові, відбудуться в суботу дня 23. липня 1928 р. о годині 17. в locaux власній Спілки при вул. Городецькій ч. 95. Порядок нарад:

- 1) Віштаня протоколу з попередніх загальних Зборів.
 - 2) Справоздання Надзірної Ради та пропозиції білизни за IV. адміністраційний рік 1927.
 - 3) Справоздання Комісії ревизійної.
 - 4) Затвердження білизни за 1927 рік.
 - 5) Вибір членів Надзірної Ради.
 - 6) Вибір Ревізійної Комісії.
- Акціонари, котрі бажають взяти участь в Загальних Зборах, повинні найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами зложити свої акції в касі Спілки. 53 1-1

НАДЗІРНА РАДА.

Переказ.

Заява. Заявлю — як повновласник Степана Кордуби і його ім'ям, що має доносення проти пп. Івана Вербляна і Петра Мороза, з дати 18. грудня 1927 р., зроблене до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, податас на ошибочні пренісах і інформаціях, обидваючи зміст його відказку в цілості, а вноше названих Панів на зроблену їм кривду перепрошую і зобов'язуюся заплатити Панам титулом кошти 75 зол. 70 сот і на „Рідну Школу“ на руки одного з Панів злоту 50 зол. до 14 днів. — Тернопіль, дня 20. червня 1928 року — д-р Юл. Парнас пр. 46 1-1

Т-во „Молода Громада“ в Тернополі

ОГОЛОШЕННЯ.

Повідається Вп. Членів Товариства „Молода Громада“, що дня 12. липня н. р. (в неділю) в селі Т-ва Українська Бесіда“ (вул. Мінкенича ч. 3) відбудуться

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

- з таким порядком дня:
- 1) Відкриття Загальних Зборів.
 - 2) Віштаня протоколу попередніх Загальних Зборів.
 - 3) Звіт з діяльності Товариства.
 - 4) Дискусія над звітом.
 - 5) Удільнення абсолютної уступаючої Раді.
 - 6) Вибір нової управи Т-ва.
 - 7) пєсан і зал ти
- Тернопіль, дня 7. липня 1928 р. З Радю Товариства: д-р Гол. пр. Голова. 55 1-1

УЧЕНИЦЯ з унімаченою VII. тінк, класом рутинанів інструктора, з браку матеріальних засобів пошукує лекції на час ферій або підлітків О. П. з чимості Ярослав Колодій Перемисль, вул. св. Йосифа 16, 33 1-1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За вірну інформацію.

Львів, 11. липня 1928.

До найганебніше поставлених сто-
рінок української радянської преси
треба без сумніву врахувати інфор-
мацію про життя-буття українсько-
го населення, що пробуває поза ме-
жами Радянського Союзу. Коли взя-
ти конкретно інформацію про жит-
тя нашого населення за західно-у-
країнських землях, то прийдемо до
ствердження, що такої в рад. пресі фак-
тично досі не було і тепер її нема.
Була наміри і є у тій пресі, за-
мість об'єктивних даних про куль-
турне, господарське та взагалі еко-
номічне положення нашого населен-
ня, тенденційно препарована полі-
тично-памфлетична саламаха. Цілі
бочки помий лаялися і ляються на всі
національні українські партії й на
їх провідників, а вже найбільше кле-
вети, нікчемних вигадок та нахаб-
них брехонь розливали комуністичні
„інформатори“ на сторінках своєї
преси про Українське Національно-
Демократичне Об'єднання. Невда-
но мали наші читачі нагоду перекона-
тися, що від таких метод „політич-
ної інформації“ не є вільні навіть та-
кі високопоставлені особи та відпо-
відальні представники радянської
влади на Україні, як голова харків-
ського Раднаркму Чубар.

Навіть кожний пересічний перті-
йний читач комуністичної преси на
Україні мусів набратися упередження
до того роду „інформаційної служ-
би“ радянських пресових органів
про положення на західно-україн-
ських землях, особливо ж на тих, що
в Польщі. А вже й казати неприхо-
диться про тих численних неперті-
йних громадян тамтешньої суспільно-
сти, що позбавлені іншої преси, бу-
ли пригвожені гледіти на зшибаю-
чувану і змонітольовану комуні-
стичну „трибуну“ виключно „ка-
зньонного“ слова. Вони напевно на-
брали обриднення до комуністичної
„безсторонньої“ інформації та волі-
ли не читати самих лайок і наклепів.
Проте нічого дивного, що широкі
кола радянської суспільності не ма-
ли й не мають ніякого поняття про
дійсний стан нашого життя на захід-
но-українських землях.

Тому, то білий круком треба вва-
жати в комуністичній пресі, що ви-
ходить на Україні, статтю комуні-
стичного публіциста М. Мотузки,
опубліковану в харківських „Вістях“
з 3-го липня ц. р. під назвою „Укра-
їнські справи за кордоном і у нас“.
В ній порушує автор між іншим і
справу інформації про відносини на
західно-українських землях. Пишу-
чи про зацікавлення українською
проблемою на Заході та надаючи
цьому останньому своєрідне комуні-
стичне освітлення — зрештою ціл-
ком річече — автор каже дослівно
ось що:

„Отже наші цікавляться, нас не забу-
ють. Це зобов'язує. І насамперед до того,
щоб і ми не дуже забували про де-
яку Україну територіальними про-
стовами своїми, незариваними економічними
ресурсами, тією місією політично-держав-
ною й культурною, що їй на плечі покла-
дено історія, а природи річи відіграє роль
зобрача українських земель. І це не тому,
що УСРР, як державний орган має а
чимось сварилися, пересувати свої кор-
дони (та деж би там! — Ред.) тощо, — ні,

УСРР, як державний орган (? — Ред.)
додержується міжнародних зобов'язань, —
сам розвиток української науки, мистец-
тва, зріст загально-культурних надбань,
консолідація (? — Ред.) українських радян-
ської державності об'єктивним змістом
своїм не можуть не ставити питання про
величаву історичну місію УСРР у справ-
дішньому й остаточному розв'язанні укра-
їнської проблеми. От це саме частенько
забувають наші робітники преси. Забува-
ють у тім змислі, що преса наша дуже об-
малює інформацію про життя українського
народу за межами УСРР. Якщо перевірити
головні органи нашої преси — не каже-
мо вже про другорядні, провінціалістські,
— то й там ми не знайдемо скількибудь пра-
вильно-поставленої регулярної інформа-
ції в цій галузі. Роблять переважно за ме-
тодою сензацій: є щось екстраординарне,
що не дає спокою журналістові-дописува-
чеві... Тільки цим і слід пояснити той факт,
що справі розламу КПЗУ було присвячено
в нашої преси десятки статей, а про інші
справи — про життя селянства й робітни-
ства, про економічний і культурний стан
українського народу за межами УСРР на-
писано було страх як обмалю. Ми цим не
хотимо сказати, що справа КПЗУ не за-
слуговувала на увагу, — одначе, який би
відгуків не мав розлам у КПЗУ, а справа
інформування нашої суспільності про
стан українських земель у щоденному їх-
ньому житті — як для освітлення в пресі —
значно ширше. Не слід забувати про
той досвід, що його за свій недовгий вік
уже має Радянська Україна та й Рад. Со-
юз. Шкідливий ефект від такої неуважності
в справі інформування про те, що ро-
биться поза нашими околицями серед спо-
віданих, — як соціально так і національ-
но — шари, може коштувати дорожче, ніж
ті години, що їх витрачають наші ред-
робітники для обробки й поділі відповід-
ного матеріалу до преси. Отже не під ку-
том зору сензаційності та голої лайки
польського фашизму й Пілсудського —
а цей жанр „інформації“, на жаль, потрохи
змінюється в нашої пресі — а десь за
днем, приділяючи якесь постійне місце в
газеті — так слід би ставити справу цієї
інформації“.

Дійсно білий крук серед радян-
ських комуністичних публіцистів.
Та, здається, що голос цього білого
крука стане лише голосом „вопію-
чого в пустині“. Інформування“ ра-
дянської преси про життя західно-
українських земель так сильно і так
нероздільно зв'язане зі скандалист-
кою, що навіряд чи вона зможе ві-
дірватися від природи комуністич-
них публіцистів. Ми навели цей дов-
гий цитат зі статті М. Мотузки, що-
би довести, до якої міри навіть
здороводомислим комуністам о-
бридали дотеперішні „сензаційні“
сплетні та смалені дуби радянської
преси про українське життя поза ме-
жами СРСР. Очевидно, що аналі-
зувати до подробиць усе, сказане
Мотузкою, не беремося, бо на це
не маємо місця. Та всеж бажаво
усій радянській пресі того, щоб во-
на пішла таки за радою Мотузки в
справах інформації. Хоч це рівно-
значне і змінюю цілої природи ко-
муністичної публіцистики, але коли
можа про такі важні справи, як вірне
зображення всебічного життя у-
країнського населення поза СРСР,
то й природу варто переломити. Од-
наче в нас більше невності, що ста-
неться наляки, а Мотузку, що що
доброго, врахують до контролюю-
чих органів.

Перед конфліктами...

Від нашого кореспондента.

Варшава, 7. липня 1928.

Пан Мацкевич посол з „Одиги“ й голов-
ний редактор виденського саніційно-
монархістичного щоденника „Слово“, на-
звав у своїй органі запису (чи пак „ін-
терв'ю“) маршала Пілсудського — „най-
важливішою історичною подією, яка ста-
лася у Польщі від державного замаху
в травні 1926 р.“

Можливо, що темпераментний посол
загнався у тієї характеристичні зв'язи обо-
жаного ним маршала трохи здалека,
бо від травня 1926 року ти не бракува-
ло в Польщі подій, що могли би оголо-
сити претензії до титулу „найважливіш-
ї“. Астатизація перевороту союму проти
якого перевороту був звернений, перша ру-
їна конституції, повноваження, вибори з
приморозом у Польщі вперше такти-
кою участі уряду у виборах у ролі су-
перника, перше засідання нового союму...
Та не будемо з паном Мацкевичем су-
перечитися, що з численного с „най-“,
та що не є „найважливіше“ й погодимося
без усяких застережень на одно: що ого-
лошена остання заява марш. Пілсудського
є безумовно фактом, який перейде до
історії відродженої польської держави і
що цей факт буде напевно безпосередньо
взаємний з рядом інших теж саме істо-
ричних фактів.

Не мисмо на увазі форми тої заяви,
дарма, що вона в історії справді знімко-
ва, і що великі історичні аналогії, наво-
джені професійними оборонцями з такого
„Л. Курера Пода.“ безумовно штитуль-
гають. Суті заява маршала в П являю-
ся виважаючою всім непорозумінням
антипарламентарного залонення та в та-
кому незрозумілому заперіженні
„отронування“ нової конституції. І цей
суттєвий зміст такій важкий, що тога-
рем свого значіння примушує актуально
політичну публіцистику все те при-
святувати йому увагу, і тривати це буде
так довго аж поки цей словесний зміст
не впадеться у реальні події. І тому ми
випи оцінками досить кумедного явища:
пресою — головною маршальською — це-
зура станула відразу на становищі не
допустити до детальної газетної аналізи
маршалкового інтерв'ю, іншими словами —
пригуплювати враження, отже ступову-
вати й сам факт. Тимчасом після пер-
ших профіскаційних погроз і таки кон-
фіскації статей характеру радше по-
літичного, отже справді не дуже вже та-
небезпечних, ми маємо сьогодні отверту,
шарою по виденських, краківських і вар-
шавських газетах заводену дискусію на
тему недалекого державного замаху, я-
кий таким робом став справді найбільш
актуальною і найголоснішою темою по-
літичного дня! Чи могло це бути можли-
вим перед останньою заявою маршала?!

Виденське „Слово“ в особі „революцій-
ного монархіста“ п. Мацкевича захлону-
ється від захоплення „зміною консти-
туції поміж союму“ і радить лише приско-
рити члс „випіскування“, поки приїде
державний замах“, а тої простого причини,
що стан такого випіскування „не є для
держави корисний“. Зате інший консер-
вативно-саніційний орган, краківський
„Час“, якого зявлюючий передовик в о-
собі професора Есторайхера не має у со-
бі такого революційно-реакційного за-
паду що пан Мацкевич, білясь, що новий
державний замах „може створити за-
пальний прецедент у внутрішній полі-
тиці: закриття правопорядку“. Баван-
ний краківський „Курер“ обмежується
до ствердження, що марш. Пілсудський
стоїть до „доброго при пої“, яким лише,

чи може сойм не перебере в останній хви-
лині сам стільки розуму, щоб перевер-
сти те, чого від нього зажадається (хочби
присуду смерті на парламентаризм у
Польщі); для всіх до одної варшавських
виденських газет абсолютно байдуже, я-
ким шляхом приїде зміна конституції,
аби тільки приїшла і аби тільки обмежу-
вала демократію — очевидно — повста-
зі собою зміну виборчої ординції; а „Ро-
ботник“ одня горюється, що „не допу-
стить“, мовляв, — чудово розуміючи си-
туацію, у якій він не має ніякої реаль-
ної сили „не допустити“ і чудово зна-
ючи, що навіть рішившись на громадян-
ську війну — не має жадних вигадів
й виграти.

Після учоращніх (в п'ятницю 6. п. м.)
названчайних нарад клубу ББ, нарад,
мижодом важких, досить оригінальних
(за телеграфічне відзвідання відхилив до-
над сотні послів на те, щоб вислухати
хоретної промови голови та зараз на по-
чатку дискусії почути від нього — „по-
дітку“ за приїзд і зв'язу, що наведи до-
відчені), після стих нарад, про які ви-
дано публіцистичний комунікат, гідний
поміщення у рубриці „умових розв'яз-
“ для аматорів ломання собі голови над
загадками, після усієї тої таємнисті,
всетаки можна уявити собі, як воно біль-
ше-менше буде виглядати. „Новий“ уряд
згодиться в осей ц. р. проєкт змін кон-
ституції; не є виключено, що формально
це буде внесено (перший і останній) клубу
В. Бальоу. Або зразу виявиться без-
надійність успіху того законопроекту,
або наради над ним будуть тягтися до
безнадійного кінця. В обох випадках
сойм буде розв'язаний і тоді послідую
„отронування конституції агори“. Чи ви-
бори будуть після того оголошені зняв-
но чи ні, і на основі якої ординції — це
уже справа дальша.

Така комбінація булаб найбільш імо-
вірною, майже — банальною. Не слід за-
бувати, що в мігачі йтимуть найбільш
горячкючі заходи відчепи, аби всетаки
оминути нового замаху. Не забуваймо,
що ревізія тексту конституції у пій на-
деції є конституційно передбачена й
тому у справі ніхто проти змін кон-
ституції не виступав. І що врешті пере-
говин до „мирної співпраці з урядом“ не
припиняються ані зправа ані зліва і хо-
ча вони досі безуспішні, всетаки у-
спіх одної сторони болей теоретично не
виключений...

Особисто в мирну розмову конфлікту
не віримо. З одного боку входить тут у
гру напруго складні зомени адалі й на-
строї рішучої одишні, з другого боку
запалю потибилися рішучі зоміж т.
зв. демократичною польською лівою й
лівою системою господарської політики
підприємливих урядів, політиків, але не
аналізу найменших нахилів до змін.
Сумніваємося, чи фермент у парламен-
тарній групі Одиги, з того бачити по-
малу виаристатизовується центроий де-
мократично-ліберальний гурт, причини-
ся до злагіднення ситуації. Не віримо
теж у якийсьбудь практичний сойм со-
ймової правниці й уряду, бо завжди те в
понятті марш. Пілсудського все, що най-
гірше в Польщі й у сойм, є тапталогіс-
ке видені. Трудно теж повірити, щоб яка
небудь парламентарна група, яка таки
щось дає на парламент, згодилася на
постанову, яка — як кажуть (міроді-
яма се те є лише погодення) — має бу-
ти найважливішою в обороні союму у про-
то-тапталогісному проєкті змін конституції
на члсво „зота“ президента десквібіж

Всі його книжки могли би мати заголовок останньої: „Мріяння самотника на прохаді“, написаної надобі безсумнісного божевілля, а проте хто зна, чи в першій частині не найсильнішою з усіх. Руссо вмів із незвичайною ніжністю єднати ворухнення свого серця з красою краєвиду, великі абстрактні ідеали з дрібними воруханнями свого серця, логіку холодних аргументів із кмітливим ліризмом. Його вплив на літ-

КАЗАРЕТ — ВАР — „ВАРШАВА“

найдегантизній і найпрестижній
львівській розважальній програмі.
Міні цілком зміна програми.
68 1—1

НОВИНКИ

— Несподівана природа. Останній буревій на території Польщі вбив 62 осіб. — За місяць травень згорів в Москві 1500 хуторів. — Воздушна труба в Шангаї розбила 4 кораблі і два магазини в пристані; забобонні китайці добувають у цьому помсту повійного Чанг-Тео-Лі-на. — У Тифлісі відчувли повіт тремтіння землі.

— Страшна катастрофа. Чилійський корабель „Ангамос“ викинутий на полове море попав на бурю і зайняв на скелю. Коли розбилися, всі високим шумом сигналізували до берега Чіле, пропали в реві скам'янілого моря. На пароплаві було 285 осіб, здебільша робітників; із них ледви чотири чи п'ять чудом спаслися; решта потонула. Свідки катастрофи оповідають, що пасажирів, головно матерів, боротися із собою за спасення своїх дітей з нечуваною енергією та жорстокістю.

— Багатонадійні львівські молодці. Дев'ятихвилинний тейк із Львова Давид Рапо пробував у Познані (не вперше в житті) грати роль скінченого драматичного актора. Зате, що брав від багатьох двох задаток на віно і щевав до інших міст, де повторив ту саму штуку, тепер думатиме над новим заробітком у в'язниці. — У друкарні бісера у Львові працює „незвичайний“ 13-літній хлопчик М. Гарасимович: він перебірається вечором за дівчину і бачачи аудиторію відвернувшись від прохочих Дон Жуанів гримі. У свідетів завжди він, що робить це тому, що відчуває непереможну потребу ходити в свідетів. Якщо не правда, то його місце не у в'язниці, а в синагозі.

— Яодина лін на життя. Спроби самоубійства у Львові не вгавають: за один день три особи відчувли таку непереможну віра до життя, що незалежно від себе, з різних міст і з різних причин, винесли подину. 6 по 21-літній робітник Хованець, син купця Дейслера і 20-літній зарібник, невідомого імені. Всіх відвезли до шпиталю.

— Полеміка чл. літня „жачка“? „Кур'єр Польський“ повторяє за мірою джерелом, що є проект скасувати „кваліфікаційні свідчення“ для всіх, що хотять літати закордонні машерти.

— Слідчий арешт повинен також мати мінець. У Варшаві вийшов об'явлення м-ства справедливості з новими правилами щодо слідчого арешту. Головний їх зміст такий: конститутція не дозволяє надумувати слідчого арешту і держати в цьому підозріливих в якісь провині — без кінця. Тому на майбутню треба приготувати слідчий арешт... згідно зі законом. Майбутнє! ждемо.

— Буде мало овочів цього року. Так кажуть садівники в різних країх Європи та Америки: яблука, грушки та сливки стануть дорожчі, бо не вистає їх. Зате анза буде багато, якщо здійсниться передбачення метеорологів, що цьогорічна осінь буде гарна.

— Українка. У місяці червні п. р. подешевши „Прагер Прессе“ помістив таку статтю й замітки в об'язку уваженості: 1. VI. — „Ольга Кобилянська в Празі“ (стаття проф. Карлового університету д-ра Ю. Горана) й „Вілетен Дорж. Вивчення української“; 2. VI. — „Європейські відкриття укр. мовою“; „Чорний світ“ (про збірці Меріам) й „Народнік німецьких колоністів на Україні“; 3. VI. — „Наука на Україні“; та „Ольга Кобилянська в Празі“; 4. VI. — Огляд українських журналів; 5. VI. — Вибір нового ректора на укр. вісім університетів; 13. VI. — „Замітки“ О. Олесі; 17. VI. — Українсько-краснознавство; 19. VI. — „Митиленко, Яковенко, Ванченко й Данченко“ (рецензії на їх твори); 22. VI. — Визначення українських вишків; 23. VI. — Нові придбання Музею Мистецтв УАН; 24. VI. — Нове українське письменство; 25. VI. — „Місто“, роман В. Підмогильного, й замітки про „Віслюжівський Вісник“; 30. VI. — „Микола Філанський (з приводу збірки „Шлюб вояка“).

— Річні вістни. У Меленку розстріляли бандитів, що пробували вивести залізничний шлях, яким мав їхати американець Моррер. — На Мадригасі, в околиці Тамата, відкрили великі поклади платини. — У Константинополі арештували 8 осіб, що на підставі фальшивих американських паспортів вели гроші в турецьких банках. — На френ. Рівері вертали міжнародні злочини у міжва-

рощіх багатів на 25 млі. фр. дорожничостей. — Головою академії есперантистів у Парижі, центральній есперантистській, обраний польський письменник жид адвокат Лео Бельмонт, відомий із численних перекладів і повістей.

— Фантастичний винахід. Французький інженір Шанделон збудував модель літака, що не має ні крил ні пропелера, а адржується в повітрі і може летіти із швидкістю 1100 до 1500 км. на годину. Цей новий літак, що може стати зворотним пунктом у воздухоплаванні має назву „Протер“; тепер треба ще тільки зачекати на вістку, чи він справді літає так, як каже винахідник.

— Нова мода. У Відні появилася нова мода, що сильно поширилася і має всі вигляди перейти через австрійський кордон. Жінки носять у гарячі дні замість панчів — скарпінки. У крамничих уже скарпінки спеціально для жінок; крім скарпінки кожен тіла носить тож у колірх вибрання. Їх не можна відмінити, яку пробували знайти кілька літ тому, коли жінки збирали червоні на голі ноги. Тамта була дешевша і хто зна, чи так це сромніша.

— „Червоний“ день у Празі. Прасяна преса подає до відома, що zorganizований комуністами маніфестаційний день скінчився такою невдачею, що виніла думка між керівниками цього свята скінчився виключно позитивним.

— Безсмертний Гоголівський ревізор воскрес ще раз у Казані. Як писав „Комсомольська Правда“ представники цього міста заметувалися, дізнавшись, що їх відвідав син бразильського консула в Китаю, містер Вінці. Він заявив, що іде докато світа, щоб ознайомитися із „добутокми прикметами“ міст. Татарська республіка дала йому грошеву позичку, який „совет фізкультури“ дав найкращу кімнату в готелю, проф. Смедін провозав його по місті, показуючи пам'ятники революції і захищаючи йому для його життя „казенно“ казанське авто. На прощання Казань у честь містера Вінці надав бенкет і приготував для нього спеціальні вагон і-ої класу. Містер Вінці мав одну хвилю: він за добре говорив по московському. В Уфї не зробили йому їстину ні з єспанської, ні португальської, ні китайської мови, а просто з його житою і ствердили, що він називається Шурка Сербінін. Там скінчив він свою подорож докато радянського світа.

— Світова фільма. Міжнародний кінозній конгрес призначений на 1930 р. в Антверпені. — Цього сезону поруч 180 німецьких фільмів у Німеччині виставлять 140 американських виробів. — Помор-американський кіноартіст Р. Сігман. — Нін, письменник Е. Людвік, автор студії про Наполеона і Христа, продає американським фільмам, а життя „великого державного мужа“. — Чого не робить для доброї фільми? Америк. півова фірма „Фонс“ вислала режисера Кларка, оператора Робертсона і актора Меріам у дебри Аляски. Два тижні шукали за ними літаки; їх знайшли майже замерзшими в снігу. Вони перейшли пішки 2000 миль і відібрали різні знімки цієї недоступної країни. — Німецький режисер Фр. Остен закінчив фільм, в якій акторами будуть виключно іудеї; знімки зроблені в Бомбаї, Мантуні, Агрі і Дельфіх; усі обставини, війна та слонів виносити женурський матарада.

— Найкраще мірило культури нації до статистика життєвих обставин. Кожний американець обмежений на життя на 1500, кожний англієць на 800 а кожний німець на 550 амер. доларів. Так є на Заході, а в нас? Хто думає про майбутнє? Не найкраще поведи культурних народів, а підняти життєві обставини в Товаристві „КАРПАТИ“ Львів, Руська 12. І. п.

— Промоція. Для 30. червня п. р. промовав на Львівському Університеті на доктора прав п. Юліан Рабій, адвокатський кандидат в Самборі. 61-1-1

— Д-р мед. Іван Х. Ортинський, бушій асистент пат-ават. інституту Карлово у Університеті в Празі вострифікував свій диплом та промовав для 11. липня на Львівському Університеті. 63 1—1

Театри.

Міський великий театр:
11-го г. 7-30 веч. „Сімода“, ком. Девала.
Міський „Театр Новин“:
11-го 8-30 веч. „Бернард“ ревіз варшавського театру „Qui pro Quo“.
12-го 8-30 веч. „Бернард“ ревіз варшавського театру „Qui pro Quo“.

КІНА.

„Аполон“: „Спадщина Самі Байнштайна“, „Лев“, „Мертвий вузол“, „Павле“, „Одні козачки“, „Фатаморганда“, „Бірма позавч“, „Байба“, „Специаліст і тріхи Парижа“.

Франківські свята.

Концерт у Городенці при участі М. Голінського.

День 1. липня 1928 вриється глибоко в пам'ять і серце українського громадянства Городенщини. В дні тім на запрошення виділу Музично-драматичного Товариства „Боян“ і всіх повітових українських установ в Городенці — азва ласкаву участь зовсім безкористо з 6 точками в концерті в честь Івана Франка — урештеші Городенського повіту Впов. н. Михайло Голінський. Вже ця вістка вистарчила на те, що саяло Народного Дому в Городенці заловило велика маса громадян. Майже всі доколичні священники, учителя, світські інтелігенція, міщанство і селянство (головно зі села Вербоваць в числі кількадесяти людей), Чернелиці, Сетакоревці, Глушкова, Серафимівці, Тишківці і т. д. взяли участь у концерті. Колиж насіла вістка, що і голова „Просвіти“ Михайло Галушчинський приїде з промовою, то заловижені концерт справді збудив загальне зацікавлення. А що концерт Франка випав під кожним оглядом незвичайно гарно, то агадаємо поодинокі точки зокрема. І так: Кантата Ярославська, яку відспівав міщанський хор „Боян“ під управою п. Михайла Білика, при принаровленні іншого тексту до мелодії пісні „Розвивайся ти високий дубе“ зробила велике враження на збірань публіку. — Відтак виголосив голова Михайло Галушчинський незвичайно річеву, нідерку промову про значіння Франка в Україні: „у народі! Тому й не диво, що збірань громадянство гриміми оплесками дало вираз подяки за виголошені цілі слова; колиж знавася безпосередньо по промові на сцені наш прем'єр-тенор Михайло Голінський — то буря оплесків немовкала довгий час. Гриміми „Слава“ привітали гр. адінство свого країна з різного гостя. По спілі „Фінале“ Січинського і „Із сая моїх“ — сая гриміла. Тоді виступили на сцену п-і Касимирова в імені громадянства і вручила Высокодостоюму гостеві китину квітля, виголосуючи при тім візпачу промову. Вона на тим поспішала на сцену маса квітля зі сая. Далші точки, як міщанського хору зі Серафимівці під промовою Василя Садового, міщанського хору з Вербоваць під промовою свого невинного учителя і диригента Степана Меланюка — випали дуже добре. Соло на флет з фортепіано, яке відіграла п-а Дарка Маркевичина, випало дуже симпатично, за що публіка нагородила її рісними оплесками. Опісля Михайло Голінський відспівав ще дві точки (4 пісні), а то: Гречанинова (по українськи) „Розкажіла кітенька“, уривок з „ри „Тоска“, який був відспіваний справді по мистецьки, М. Людкевича „Черемшю, брате мій“ і ще одну італійську пісню. Голос його чудовий, і справді українці мають чин величати, і саяч свого Голінського. Відтак п-а Бучовська зі Серафимівці виголосила дуже добре IX і X пісню з Мейстер, за що збірань громадянство нагородило її бурим оплеском. На закінчення відспівав мужеський хор „Боян“ під промовою Михайла Білика „Золоті гори“ Ніжиківського. Народнім гимном закінчено це ріже, небувало свято, цей духовий пир, на яким почував себе кожний учасник чи то інтелігент чи селянин немов у храмі. Годиться тут замітити про ще одну в нас українців небувалу обставину: концерт почався точнісінько в означений годині, порядок на сая і на подацію був віршний, заінсталювано на сей вечір навіть особно електричне освітлення, а сцена чудово удекорована. На тлі наших гір — малиновий прапор з тризубом і портрет Франка з жовто-синіми лентами потавав у зелені, що робило святочний настрій у збірань. Безпосередньо по концерті відбувся в кімнатах Бесіди і Міщанської Роднин чайний вечір, на яким подікувано достойним гостям, а то п. Михайлові Галушчинському і п. Михайлові Голінському за їх труд і участь. Зокрема також подяку п-і Кингіннійській за чудовий фортепіановий акомпанімент, п-і Маркевичиній за відіграє соло на флет, а п-і Бучовській за деклямацію і найкраще усім хором та гостям. — Виділові Т-ва „Боян“ в Городенці, головою його диригентів п. Михайлові Біликові, належить шира подяка і честь за їх труд і працю в устроєнні небувало досі в Городенці концерту з такою доброю програмою.

Учасник.

Торговельна школа Тов-а „Просвіта“ у Львові.

З початком цього року знівається до 3-літньої школи і на річний курс для абітурієнтів разом 167 осіб обох пола. З липнем року було 140 учнів з чого до липня вже переходили 61, покінчило школу або курс 47, до поправчого істину

Надайте
французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

45-50

призначено 22, недостаточний ступінь одержало 10. У школі і на курсі вчало 14 осіб з вищою фаховою і університетською освітою, здебільша жінки з кооперативною і торговельною практикою. Бібліотека школи має 1054 книжок і 12 фахових журналів. Крім цього збірки до науки історії, географії, товарознавства, бухгалтерії, торгівлі. У школі вчили реалії, української, польської та німецької мови, історії, торговельної географії, паліграфії, купецьких рахунків, бухгалтерії, літства, науки про торгівлю, товарознавства, зооверсії, гігієни і рухання. На курсі вчили тільки фахові предмети, як на усіх курсах абітурієнтів, а саме: купецької і політичної арифметики, бухгалтерії, літства, товарознавства, економічної економії, науки про торгівлю, торговельного і промислового закону, кооператив, а надобовязово англійської і франц. мови. Кооператив була не лише окремим предметом науки у всіх класах але також входила в обсяг інших предметів. Крім цього мода вела під промовою учителя шкільну кооперативу, де набувала практики у веденні зборів, закладів, купів, продажів. Як і попередніми роками переробив п. Олександр, інспектор Ревісійного Союзу у Львові з абсолютними школи практичну кооперативу тому закінчену писаною справою, а п. Мудрий, директор „Маглосоюзу“ дав йому викладів про молочарство з демонстраціями. Охочі зчитали в шкільній переплету, а вся мода брала участь у наукових прогулях, щоб познайомитися із різними фабриками і торговельними підприємствами.

У школі вчили цього року науку писати на машинах ріжних систем та викладати про гігієну та лікарську опіку для молоді.

У школі було 4 відділи, курс для абітурієнтів, писання на машині та переплету, тому панувала там велика тишина. Всі відчували вичерпну потребу поширення школи, бо інакше дальший розвиток тої кооперативної установи буде спинений. Як з дотерітних висновків видно, чи-ско учнів за рік сильно збільшилося, а прибуде що новий кооперативний курс для всіх.

Додаткові вписи до Торговельної Школи трьохлітньої, на курс абітурієнтів, курс кооперативний до одворічної школи купецького підготування для всіх та двілітнього ліцею для абсолютів 6 класу гімназійних, приймаються від 29—31 серпня. Наука в Школі починається 4 вересня, на курсах 1 жовтня 1928.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринков ч. 10, і. пов. на шматочку книжечку ч. 7910.

Дописи.

ЖОВКВА. (Посвячення угодного каміня п-і „Народній Дім“.) День 24. червня був великим святом для Жовки і повіту. Той дини покладає основи під будову „Народного Дому“, так дуже потрібного а цьому осередку повітового життя. Тим важливіша ця подія, що жовківський повіт належав перел війною до найблизше значущих повітів, де процвітало московське національне стіхії. І сьогодні під цим оглядом ще дуже багато невідомого, ще тут і там приходилося зводити боротьбу з рештками московськості давного типу і нового наростаючого московськості селярського типу. Ініціативу до будови дала філія „Просвіти“, Кружок Р. Школи і філія Т-ва Опіки над молоддю. Названі три Товариства покликали до життя особний Комітет будови з головою д-ром Т. Михайлівським. До будови приступлено 25-го травня, а 24-го червня вже посвячено угодний камінь. З перебігу свята можна вибрати багато аспектів моментів, на котрі хочемо звернути увагу. Той дини було в Жовці хранове свято Христового Серця і непоглядні маси народу зібралися

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ КРАКІВ

АЛАСНИ СКЛЕНІ: Краків, Головного Ринку, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

порукає безконкурентно, у великій виборі роду чоколяди сметанкової, молочної, десертної і до варення як також чоколяди, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гарячиною чистих сировин, хочемо здобути призначення найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

щоби взяти участь і в церковному і в національному святі. Ця велика участь населення мала свій вплив також і на збірку на будову; можна було переконалися, як багато учасників Свята носили значки на темній алоїжній жерстині на будову. Посвячення угодного каменя довершив Пресв. Єпископ П. Косиловський. Він і виголосив приматізму глибоку святочну проповідь, в котрій зазначив велику вагу будови і зложив відповіди бажання на руки Комітету. Насам Парламентарної Репрезентації говорив її голова д-р Дмитро Левинський, котрий перевів порівняння між будовою дому з будовою великої власної народної кати. Від Т-ва „Прогресивна“ зложив побажання голова Т-ва сен. М. Галушинський. Між присутніми гістьми бачили ми також посла і. Липинського. Гостям і учасникам поділював в імені Комітету о. павло. О. Погорельський, котрий відчитав також прегарно зложену грамоту, яку вручено в угодний камінь. З дотеперішнього перебігу праці над будовою дому з'ясувалося, що плану під будову дала Рідна Школа, збиранням фондів займається філія „Прогресивна“. У працях допомагають і інші жовківські установи, як Т-во „Зоря“ і Т-во „Українська Бесіда“. Будовою керує Степан Зидан, будівничий і власник Зетоніри під проводом технічного викладача будови з ради Комітету радн. І. Сиваженка. До дня посвячення працювало зник 180 робітників даром. І не головно громадяни Визової, Воли Висоцької і Сквиряни Старої. З цієї останньої громадяни дали фірмі до перевезення цегли. Настрій Свята незвичайно високий. Всі шари громадянства зійшлися у своїх змаганнях. І коли об'єднуючи ідею, яка царює над жовківським святом увійде до глибини всіх життів українських громадян, тоді напевно в короткому часі стане гарний і величавий дім у Жовці. Цю справу напевно зрозуміють і читальні і будуть помагати Комітетові, щоби потім могли цим пожитковим домом користуватися як власним.

Учасник.

Зі спортивного життя.

Україна-Гасмоней.

Говарнські змагання в компанію меча між першими дружинами України й Гасмоней відбулися в четвер 12. п. м. на групі Гасмоней. Початок змагань: год. 4:30 попол. Доїд транзитом: 1, 7.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Евстахія з Волянських Галушинська, вдова по о. Миколі Галушинському, парохові Звиняча (пов. Чортків) померла амх 7. липня 1928 р. в Станіславові, проживши 10 літ. Покійна була вразкою українською громадянкою і патріотичною матір'ю. Смерть її сповнила тяжкою жалобою дітей: голову Т-ва „Прогресивна“ і сенатора п. Михайла Галушинського, о. Ігумена Тита Галушинського ЧСВВ, проф. Івана Галушинського, адвоката д-ра Миколу Галушинського і доньку Стефанію Фіголеву, разом з їх родичами. Покійна дала своїм дітям якнайкраще і найбагатіше виховання зложивши в кожне з них частину свого патріотичного серця і могла на старості літ з великою насолодою пригадувати різноманітні та багаті громадські і високопатріотичні діяльності своїх дітей для добра українського народу. Радша вона як мати і як українська громадянка, що всі її молодіші надії та мрії про дітей вповні здійснилися та вийшла в могилу спокійна на їх долю і долю свого народу. — Нехай же земля буде першою української громадянки та невідданим матері. В. І. (Л.)

ОПОВІСТКИ.

„Управа Української Студентської Громади у Варшаві“ дає інформації про вступ і студії на слідуючих вищих школах у Варшаві: 1) Університет, 2) Політехніка, 3) Вища Школа Торговельна, 4) Головна Школа Сільського Господарства, 5) Дентаційний Інститут, 6) Академія Мистецтв, 7) Школа Політичних Наук, 8) Школа Фізичного Виховання. За інформаційні звертається особисто або заставою до Управи Громади (Podwale 16. m. 15. — За Управу: Е. Чехович у. а. головн. К. Балаз, т. секретар.

Зборанчина позір! Дня 12. липня (на Петра і Павла) відбудеться в Липинських, громаді, зборанського повіту, посвячення „Народного Дому“.

Борщівщина позір! Везане справо-аданче віче послав і сенаторів 34-го тернопільського виборчого округу відбудеться в понеділок дня 16. липня п. р. в Боршеві у залі Народного Дому. Всі українські громадяни того округу візьмуть у ньому напевно велику участь.

Колічинеччина позір! Дня 18. липня п. р. відбудеться в 12 год. в под. в залі Народного Дому в Колічинцях везане повітове віче. Реферувати будуть послав і сенатори 34. тернопільського виборчого округу.

ДРІБНІ ОГолошення

ХТО знав-би що про Стефана Розівського з Курович, що 1918 р. перейшов з У. Г. А., буде ласкавий повідомити жінку його Катерину Розівську, Курович поз. Перемишляни. — Забручанські часописи просять о передрук. 39 1—1

МАГІСТЕР ПРАВ з відбудою судовою практикою гласне послав початкувочого конциписта адв. — Ласкаві о оголошення в усіх видах до адміністрації під Н. Н. 66 1—1

НЕГАЙНО потрібно інструктора най-радше академія — учати через перш селян музики на трубах. — Реферувати оголошення в парохіях Уряді, Зубрець п. Бучач. 64 1—1

МАТУРИСТКА української учительської семінарії прийме сечас лекцію з народних шкіль або плану праці на селі чи в містечку. Може також бути помічна при шкіль. — Зголошення до Адміністрації під „Прикрийна“. 67 1—2

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ також біжутерію власного виробу порукає: Домбровський-Розівський, Львів, (Готель Жоржа). — Догоди умови. 2481 3—2

ФАБРИКА „Дріт“ Львів-Замарстинів Король Яна III, ч. 3. порукає найдешевше сітки до курників, уладжує цілковиті огорожі тенісних кортів, відр. городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—37. 2184 10—7

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше на-правлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінцій просимо репаратій прислати поштою. — Старо-хотні ланські годинники переробляємо на ручні. 3 6 99-7

ШЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Курс до кваліфікації і матури від 16. липня. 1500 апробований. Ціна 70 зол. висловне 10 зол. 2468 11 12

УКРАЇНСКА КРАВЕЦЬКА кооператива з більшим повітовим місті пошукую самостійної правни і самостійного кравця до ведення робіт, який виконував би кравецькі роботи мужські і жіночі та кумирство Рефертується лише на першорядні сили. Оферти слати до Адміністрації до дня 17. п. м. під „Кравецька кооператива“. 21 3—3

ПОШУКУЮ челядника шевського, Львівська 8, Замарстинів. 62 2—2

ГРЕБЕНІВ ПАНОСІОН „ЗЕЛЕМІН“ отвертий від половини липня. Порукає соняшні ліпшати з бальконами. Кухня вітамінна. Купелі соняшні, вододушні, руханка ліжничка. 33 2—4

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Технічно-Дентсунчне Заведення.

Г. ФЕЛІКС

б довготілий упр. дент техніки Д-ра Петра Шадковського Приймає 9—1 і 4—7 Ринок ч. 37. Тел. 5602. 62 1—1

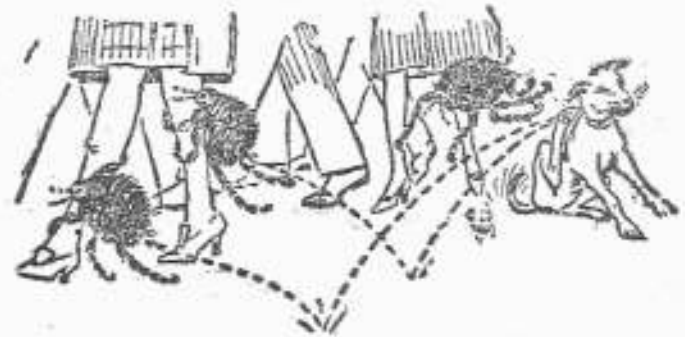
„ФОСФОР“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Львів

БАТОРІЯ 32 Тел. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кистям і фосфором-азотом, МІНЕРАЛИ ІОНІ і амонякові РЕФОРМОСФАТИ: кистям і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!! ТОМАСИНИ: „Columeta“, — „Зоря“ і інші як кравці так і закордонні. СОЛИ потасові і КАЛІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова, САЛІТРА чилійська — СІРЧАН амоновий — амон навозове палене, мелене (97% CaO) — буд-вельне вапно ФОСФОРІТИ палені і мелені (CaO) з розп. P₂O₅

Блохи розносять заразки.

Блохи та інші комахи доскуюють однаково як бідним так і багатим. Богатство і чистота не хоронять нас перед комахами.

БОРОНІТЬСЯ за допомогою ФЛІТУ.

Як наслідок довгих старань і досвідів, ФЛІТ є найкращим засобом, що цілковито нищить мух, комарів, блох, прусаків та інші комах. ФЛІТ доходить до всіх шпар та щілин, убиваючи в них

комах та їх гнізда. ФЛІТ нищить не тільки разом з гніздами, забезпечуючи одні матеріали. ФЛІТ не палить найделікатніших тканин і матеріалів. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптеках і аптечних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce“ S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх польських містах Польщі.

Жадайте жовтої баночки з чорною емаллю.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, шкідливі комах, блохи, блохачі, прусаків і всілякі інші опаді в їх гніздах.

Для огосплення найкращий засіб, користуватися ручними розпорощувачами

АДВОКАТ
Д-р Теодозій Стефанович

по перенесенню з Бродів веле адвокатуську канцелярію

в КАМІНЦІ СТРУМИЛОВІЙ
в домі п. Бергштайна, проти „карбового уряду.“ 1—2Спеціаліст недуг легілів, серця і жолудка
Д-р Фелікс ГанЛьвів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 3—24СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ
з хімічного срібла на білому металі по фабричних цінах у МАНДЛІ, Коперника 14.
2601. напроти віна „Коперник“. 8-10

Конкурс.

Філія „Прогресивна“ в Чорткові прийме негайно спосібного організатора-адв. тора для Читальні в повіті. Рефертується тільки на першорядну силу. — Речинсь до зложення оферти на руки Д-ра Остапа Юрчинського, з відписом документів й коротким життєписом укладає в кінець липня п. р. 63 1—1

МАРКИ ДЛЯ СОБАК

І всілякі металеві бізнами виробляє Ф-а Андрій ВЕРІМСЬКИЙ, Львів Робітні: Шелченка 11.
Бюро: Словацького 4. 442—6

ПЕРЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найвидатнішою фарбою до біллі, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медіодені і Парижі золотими медалями. 1375 Скризь до набуття. 26—7

ПРОПАЖІ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОБЕРТ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

І ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

І ІХ РУЧНИХ РОБІТ

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 3—7

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Москвофільський боляк.

Львів, 12. липня 1928.

Варшавський російський щоденник „За Свободу“ з 10. липня, що має інформації з першого джерела, приніс таку вимовну вістку:

Повідомляють нас, що керманчик Почаївської Свято-Успенської Лаври архимандрит Дамаскин призначений люблінським єпископом. Йому доручиться нагляд і керму православним рухом в Галичині. Хиротонія архимандрита Дамаскина на єпископа відбудеться у Почаївській Лаврі, а день пам'яті Преподобного Йова Почаївського (28. серпня по новому стилю).

Зараз же під цією вісткою читаємо другу про те, що на місце архимандрита Дамаскина керманчиком (намісником) Почаївської Свято-Успенської Лаври має бути призначений настоятель львівської православної церкви і „теперішній керманчик православного руху“ в Галичині єромонах Пантелеймон (Рудик).

Ці дві коротенькі вістки варті того, щоб над ними хвилину спинитися. Недавно дали ми на сторінках нашого органу в статті п. н. „Розмах православ'я“ вичерпуючі дані про поширювання православ'я на галицькій землі, особливо на Лемківщині. Повторювати тих даних удруге не беремося. Та воно й недоцільне. Бо нині дуже проречистим є сам факт призначування окремого єпископа для нового православ'я в Галичині. Кажемо, „окремого“ тому, що люблінський (так офіційно мав би він титулуватися!) православний єпископ напевно силою обставин буде найбільше займатися галицьким православним рухом, без огляду на те, де він осідає, бо в Любліні певно ні! Не даром же це підкреслене в самій його номінації. Від того, очевидно, не буде вже так далеко до формального утворення окремої православної дієцезії для Галичини. При теперішніх відносинах у Польщі це цілком реальна перспектива, незважаючи на велику внутрішню „розслабленість“ польського, що так скажемо, православ'я.

Експансія того православ'я в Галичині є для нас дуже небезпечна не тільки з церковних мотивів українського грекокатолицизму, але ще більше з національних мотивів. Все польське православ'я насичене політичним москвофільством наслідком нескритих чорносотенних настроїв його духовенства. Коли ж нині православна єрархія і духовенство є ультралівельними супроти Польщі та даються покірне робити знярядям польської політики, то це тому, що за рижським кордоном є так висні для них більшовики. З хвилююю зміною відносин за рижським кордоном вся та православна духовна чорносотенщина заспіває зовсім іншої.

На Галицькій Землі має православ'я передвоєнного зразку дуже сумні традиції, дарма, що тоді не мало воно такого розмаху, який має тепер. Керманчиком повоевального православного руху, тобто теперішнього, в Галичині був, як видно з вище поданої інформації, настоятель православної церкви у Львові єромонах Пантелеймон, галицький москвофіль Рудик. Він розізнав по нашій Лемківщині, він відправляв молебні у Скиті Малавському, він найшов дорогу до душі нашого консервативного і

темного лемка та заціплював пляново православ'я, відживляючи попри те старі традиції передвоєнного москвофільства. Отже з православ'ям суне на нашу землю москвофільство, що прибирає тепер дещо відмінні форми від передвоєнного, форми до тої міри дивоглядні, що розбуджує у сильних міра цього цілком зрештою оправдане враження ультралівельного левелізму. Таким чином москвофільство майже вигасло в часи війни гальванізується штучно офіційальною підтримкою хрунівської породи „старорусинів“ по містах з одного боку і поширюванням теперішнього польського православ'я на західних наших окраїнах з другого.

Чи в нас йде якась плянова доцільна акція в напрямі паралізування експансії „розслабленого“ москвофільського православ'я? Досі про те ми нічого потішального не чули. А чей же це за важна справа, щоб нею не заінтересуватися і на неї гідно не зареагувати. Мусять на неї реагувати не тільки наші церковні грекокатолицькі чинники, що потурають навіть серед свого духовенства пропагаторам москвофільства, отже й православ'я, але й наші громадські й політичні кола, бо ж тут мова про боляк, про гангрену, що зідає адо-розний організм нації української. Греко-католицька церква в Галичині була довгі часи одинокою фортецею й заборолом нації української. Нині відіграє вона ту саму роль особливо по містах та на західних окраїнах. Успішний наступ розкладаючого православ'я на українську греко-католицьку церкву на будуче при підтримці польських чинників як досі, приніс би нам нечисленні шкоди в національному білансі. Тому то слід змобілізувати всі сили проти нього і проти закарпуреної в ньому москвофільської зарази.

Карта Європи.

Від нашого кореспондента

Париж, початок липня 1928.

По банках, по торговельних домах, по політичних кліюбах Англії (і, кажуть, також інших англо-саксонських країв) дуже часто стрічає на стінах картку нашої маленької Європи (маленької в порівнянні з котрою з англо-саксонських або радянською імперією), карикатурно попередженою чудовими доріжками, викладеними товстими різнобарвними лініями. Карта ця має показати й довести абсурдність і шкідливість тієї безконечної кількості кордонів і ценово-митових перепон, якими поздовж і попере-перегороджена післявоєнна Європа і які утруднюють одорож і лучбу тай важким тягарем налягають на міжнародну торгівлю. Справедливо чи несправедливо бачить пересічний англієць у цих кордонах одну з причин тієї господарської кризи, в якій країна його щораз більше поринає, і досада його бере проти цих „китайських мурів“, що піднімаються скрізь по Європі.

До труднощів, зв'язаних з новими кордонами нових і малих держав треба ще додати значно більшу ніж перед війною різноманітність грошів і грошових систем. Колись (можна вже казати: колись, бо часи знебед війни вже перейшли до історії)

від Еспанії до Бельгії, і від Швейцарії до Румунії й Греції, грошева одиниця спиралася на французькому франкові. В „Латинській Унії“ грошевий мали курс ті самі гроші. Ви платили, не міняючи, французьким франком у Швейцарії, швейцарськими у Бельгії, то-що. Не те — сьогодні. Сьогодні швейцарський франк дає вартість одного франка, католиць французький франк вартість всього тільки 20 сотиків, бельгійський тільки 14, а румунський лев тільки 3 сотики. А стільки є ще всяких інших, до себе неподільних грошей і грошових систем!

Все те дратує англо-саксонського торговця, і головне цим треба собі толкувати, чому пропаганда за ревізією європейських кордонів і за укріплення Союзу Народів знаходить в Англії ґрунт значно прихильніший ніж прим. у Франції.

II

Бо, ніде правди діти — чого варті всі базачки про „європейського духа“ то-що, коли ви не можете зробити кілька оборотів колеса, залізницею або автомобілем, і не наїхати на новий кордон і на нових митарів? Навіть літак, коли осідає на землі, мусить так само мати в порядку свої „папери“, як корабель, коли причалює до берега.

Тай годі інакше. Якби було інакше, то розбишаство знов відродилося б на морях, а швидко появилося б і повітряні пірати. Відомо, що недовзі всі великі кораблі, що перепливають Атлантику, матимуть поміст, на яких літаки могли б осідати і з яких вони могли б вилітати. Таким чином буде можна дігнати корабель після його відїзду тай покинути його перед його приїздом, одним словом, перебити повітряну подорож кораблем, тай ось так обнижити ризик першої тай скоротити час другої. Можна буде заїхати до Нью Йорку через які два дні. Дуже гарно. Однак подумайте про ось що.

Один з тушеніх капітанів великого атлантичного корабля зовсім поважно казав недавно тому: „Везу для Франції Банку двадцять мільонів золота. Крім того є на кораблі ще кілька мільонів дорожочністей в каменях і перлах усяких багатих подорожних. Припустімо, що літак надлетить понад корабель і, грозачи бомбами, вимагатиме окуп. Що прийшлося б нам робити? Треба буде організувати охорону проти воздушних піратів?“

Ці гіпотези доставляють широкій матеріал для Юлія Вернів майбутності. Однак неже воно не правда, що люди й народи завжди муситимуть захищати своє добро, що боротьба в цьому світі ніколи не покинчена, що при вході до кожної країни читає на вас митар, та що два кримінальні не відкриють у сильській громаді своїх криміночків, не здаючи собі зажертої, іноді смертної війни? — В. П.

За океаном.

Висилка сирітських грошей до Старого Краю.

Читаємо в „Амеріці“: Дня 8. червня відбулося засідання управи Українського Народного Комітету в справі висилки грошей з продажі дому У. Н. Комітету в Нью Йорку на купівлю дому для українських сиріт в Лаврі Готіки з каси У. Н. Комітету

по заплануванню всіх зобов'язань (як це було оголошено у звіті) лишилося 5,200 дол. Крім того задержано 700 дол. на домагання п. Фесоловича, котрий домагається комісового (управа У. Н. К. не умондилася з п. Фесоловичем щодо продажі дому, ані не продавала через його офіс) і 500 дол. осталося на позичці Українському Народному Домові. На засіданні о. В. Лотович поставив був таке внесення: розділити готівку в сумі 5,200 дол. на три часті і започаткувати три сирітські домів: у Львові, Перемишлі і Станіславові або Коломиї, під опікою трьох українських греко-католицьких дієцезій в Галичині. Цього внесення не прийнято, а рішення більшістю голосів вислати готівку в сумі 5,200 дол. на руки митрополита Андрія Шептицького, щоб в порозумінні з українськими установами у Львові закупив у Львові дім для українських сиріт. Одночасно повідомлено митрополита, що по скінченні літгацій вийде решта осталої суми, себто е-вентуально небагато 1,200 доларів, а які-ці в протязі 6 літ по 1,000 доларів (кожного року в травні), себто остачою 6,000 дол., з процентом разом 6,800 дол. Цим робом У. Н. К. вишло з нього на дім українських сиріт у Львові, при корисній погоді обох претенсій, загальну суму 13,000 доларів.

Українці на світовій виставці в Шикаго.

Жіноча світова виставка, яка була в „Колісею“ в Шикаго при кімці травня ц. р. трігала цілий тиждень і покінчилася гарним успіхом. У виставці брали участь також шикаговські українці, які мали окремий павільйон під написом „Україна“. Було там 800 різних виставочних кусяників, як вишивки, килими, гонимельські вироби, писанки й ін. Всі ті речі доставили почасти шикаговські українці, але найбільше прислали: п. Стефанія Чирковичана з Філадельфії і п. А. Максимок та п. Н. Тодій із Скрантону, Па. Американці й чужинці пильно оглядали українську виставку і вистовлювалися з найбільшим признанням для неї. При цій нагоді українці інформували їх про Україну. В „Колісею“ є теж концертна зала на 10,000 осіб, де улаштували шодня концерти. Український концерт був там 25-го травня. Замітне, що на український концерт прийшло найбільше публіки. Але й не завелась вона, бо концерт „спав“ дуже гарно. Було скрипкове солю п. О. Білінської, дуєт п. Шибалістої і п. С. Тимківської, баритонові солю п. М. Костелюка, хор 30 кубанських козаків і якісь танок відомого українського балетмейстра Василя Абраменка. Українською виставкою завідав шикаговський „Український Жіночий Комітет“, в якому найбільше працювали: п. А. Маслей і М. Дибко та п. Шибалісто, Шибалі, Смух, Процюк і Бернцанка.

Українське свято в Канаді.

Українці проїхали Альберти в Західній Канаді святкували в Едмонтоні, в пятницю дня 29-го м. м., перебували свято. Це було свято 30-літніх роковин української імміграції в провінції Альберті. Західна Канада — це дуже молода країна як держава у залузі із Східною Канадою. Щодня вдало святкувала вся Канада 60-літні роковини залузі цілої нації. Тому і 30-літні роковини української імміграції в Західній Канаді — це велике свято, тим більше, що українці в Західній Канаді, хоч така молода імміграція, а вони другі щодо чисельності в провінції Альберті, Манитобі і Саскчевані. До свята в Едмонтоні дало почин Товариство Українських Піонерів в Альберті, а приготував його окремий комітет, участь у цьому величавому святі взяли представники домініканської і провінційальної влади, а також влада міста Едмонтону.

Спеціаліст ветер. і скіриних недуг та ко-
сметики. Б. секундар заг. шпит. повер-
нув вул. Словацького ч. 4. проти
голови. Ночні тел. 1661. Лічення пили б-
родавок, волосся електродією діатермією
і кварцевою лампою. Безопераційне усу-
нення жилаків. 79 1-3

дома. От буремні в бурні кардинала
Самбратовича вже третій рік з черги при-
несли свою жертву, а абітурієнти з обох
відділів VIII. класи філії академічної
літньої зложили 166 зол. Зате одна на-
ша т. зв. псевдоаристократична школа
не зложила нічого, бо улаштувала тради-
ційне прагання професорів!

— Але що ви робите з тими грошми?
Якщо купували, то суспільність радше
давала б жартів — татну дещо на
лиці.

„Саме цього року пішов нам один зі
співників на руку й ми зробили угоду
та відібрали в осені поширити площу.
Денні викупили, отже є вже власністю
Сокла-Батяка. 5 і пів морга а ще стільки
треба купити!“

— А як думаєте, який так хто зі спі-
вників дарував? Препина і так були йо-
му гроші в часі війни здевалувалися.

„Ну, з пересердям відповідав мені ін-
форматор, ми мали вже дарунок в 1918
р., але знала річ, що дарунок не виємо
пачувати. Ми жили до 1920 році, аби
нам антага дала дарунок, чи антага
має дати нам „Український Город“? Зро-
штою, як парів не адобує собі сам жер-
твими і того всього його соціальство не
навчить, то дуже скоро може свій да-
рунок прощадити. А як адобудемо
збірними жертвами, то кожний буде сто-
яти на сторожі народного майна!“

— А чому Сокла-Батяко займається
тою справою?

„У нас вже поведінка така, нехай там
хтось зробить. А в тім вже й так знахо-
дились жертводавці, які радо припинили-
ся були більшою жертвою, якщо вони
з тім партиципували. На жаль, нема
ще в тім — і вони завернули назад.“

„А зкінці щодо жертв і адобуття даль-
ших 5 і пів морга, то думаю, що легко
можна де перевести. Триста українців
має на приміром 300 греків під Тернопі-
ллями аложити не життя, а по 50 доларів,
і цілий город — назі!“

„Чи будуть, любачемо. Покищо на Свя-
ті Хорі, що відбулося 8 ч. м. на пів
плоті, аложили свої жертви тех і біло-
руси. Сподіюся, що не добрий примір
для всіх нас, що любимо рахуватися на
міліони.“

Я вже більше не питає і виїшов, зби-
в з вами поділитися, як стоїть справа ви-
купна „Українського Городу“ у Львові.
І. Черноморський.

Прага, 10. 7. 1928.

НОВИНКИ

— Опікуни стрілецьких могил. XXII-ий
спісок членів-опікунів українських стрі-
лецьких могил, котрі аложили в Товари-
стві (Львів, Руська 18/1) по 15 зол. за
опікуєство над одною могилою: 331) Ма-
рійська Дружина і Марійський Союз
шкільної молоді, Рава Руська — 1 м. 352)
П.р. Велес. Люча — 1 м. 353) Семен Мо-
відь — 2 м. 354) Союз українських брут-
товців і власників нафтових територій
„Підольня“, Дрогобич — 10 моргів. 355)
Кружок „Рідної Школи“, Львів, Жовні-
ська передмістія — 1 м. 356) „Українська
Студентська Громада“, Варшава — 2 м.
357) Ученики П. III, IV, і V. класів хло-
дської школи ім. В. Грінченка, Львів —
2 м. 358) д-р Іван Турянський, Колячків-
і м. 359) Учителі-українці народної
школи, Грембів ад Тарнобжег — 1 м. 360)
Модест Менішківський, Штокгольм — 2 м.
361) Петро Габчул, Тчава — 1 м. 362) Ми-
холо Маринювич, Хоросиня — 1 м. 363)
Інж. Ераст Бурачківський, Галич — 2 м.
364) д-р Денне Маер-Михальський, Бу-
карешт — 1 м.

— Могила Вітовського в Берліні. З іні-
ціативи Гол. Ради Т-ва Охорони Воєнних
Могил у Львові організувався в Берліні
комітет опіки над могилами б. п. полк.
Вітовського і сотн. Чучмал в такому
створі: полк. К. Новохачинський — голова,
д-р Зеноя Кузевський — заступник голови,
д-р урядовий голова, а. д-р П. Вергун —
заст. голови, Тимчук — секретар і касир.
Цей комітет одержав від Головного Т-ва
Охорони Воєнних Могил суму 150 (сто-
пятьдесять) ам. доларів і приєднує уже
до тривалого упорядкування згаданих
могил. Поставлення нової могили відбу-
деться в половині серпня.

— Свиносвіна історія. Вже третій день
львівський трибунал розбирає справу дуже
популярного у Львові купця Йосифа
Новака, кобасника і родича „Торго-
вельно-промислової Полати“. Арешто-
ваний кілька місяців тому за ріжні зло-
вживання, відсидів 3 міс. слідчої в'язниці

а потім виїшов на волю, зложивши 100
тисят кавці. Ресстр його грівів чималий:
його обвинувачують у фальшивих ві-
дмачках, у намові до фальшивих відмач-
ків, у підробленні урядових печаток, у про-
дажі кепського м'яса (конина, замість
свинини), у мешканні в ліжні та пачи-
стві над органами влади. Разом з ним
відповідають перед судом його співпачи-
ки, челядники з його кобасні і його уря-
довець д-р Заблоцький. Вільність із них
тепер перед судом змінюють свої відмач-
ки, які сипали в слідстві і не пригадують
свої, з якого м'яса робили кобаси. Деякі
признають, що кобаси для війська були
гірші ніж для загальної пролажі. Сам
Новак усьому категорично заперечує.
Він не знає про фальшиву військову пе-
чатку, яку прибрали на м'ясі, відмаченням
санітарною комісією; й мусів зробити для
приватного життя д-р Заблоцький. Що-
до конини, то це відмача зорогів; щодо
випованого м'яса, про яке кажуть деякі
челядники то вони були пачи; щодо намови
до фальшивих відмачів присяг і ліжні
— то все це було інакше. Новак каже,
нпр. що д-р Заблоцький постачав для
війська за добре м'ясо і цим міг його
арештувати. На більшість обвинувачень
він відповідає способом цього славетного
ріжника, який божився, що кобаски ро-
били із найкращого м'яса „ліва-ліва“. Це
значило: один кінь — один крітик. Як
суд дасть собі раду з цими кобасками,
ми знаємо.

— Тайна смерть міліонера Левенштай-
на, одного із найбільших бельгійських
банкірів, досі нев'яса. З огляду на
те, що його тіла досі не знайшли, є одо-
гади, що він міг потрапити в літа-
ка, кахучи шоферіві знаність на зем-
лі. Родина не вірить ні в його самогуб-
ство, ні втечу, а тільки в нещасливий
випадок. Численні авіації знову запля-
нують, що знайти тихо та несприятно з лі-
така не так легко.

— Торговці міжками. Гарна спілка ро-
звиває свою діяльність у Варшаві: не
торговці живого товару під проводом
варшавського громадянина Абрама Мар-
чина, що від літ став громадянином у.
Буенос Айрес, де був власником засе-
лого дому. Він має спілку з братами А-
шерами, що так само як він, уміли же-
нитися і відпродувати свої міжки за мо-
рем. Спілка мала ще інших співробітни-
ків, що мали візлю під Варшавою і „фі-
лії“ на провінції з капіталом кількаде-
сят тисяч доларів.

— Ріжні вістки. У Галичі арештували
160 осіб обвинувачених у комуністичній
змові. Головинний штаб цієї змови був... у
лофтанській в'язниці. — Найвищий суд
у Каліфорнії затвердив засуд смерті на
Хітмена вбивця дитини Паркер. — В
Антверпені скінчився 7-тижневий страйк
портових робітників. — Скарбовий урядо-
вець із Вільна пропав безслідно із грі-
шми. — Московський „Великий Театр“
закінчив змозовий сезон з дефіцитом
300.000 рубл. — У Цюратх два літники
завоювали красухою. — В еспанських
містечку Мучеласо грім спалив 40 домів.
— У ім. містечку Лефінген агоріли тар-
таки вартості 1 мід. марок.

— Українці. У ч. 25 і 27 поважного
німецького політичного тижневика „По-
літише Вохеншріфт“ (з 23. червня і 5.
липня п. р.) находимо статті, присвячені
відносинам між Харковом і Москвою
та пам'яті Симона Петляра. Перша з тих
статей п. м. „Воротьба проти Москви“
описує зі справжнім знанням справ
процес розвалу централістичної росій-
ської держави від напором децентралі-
стичних мал. етнічій, спробу ратування си-
туації новим курсом над. політики, та
етнічій, спробу ратування ситуації но-
вим курсом національної політики, та
вінній мотушлий зріст самостійницьких
і протимосковських настроїв українсько-
го надліпницького села. Стаття про
Симона Петляра поміщена з приводу
недавньої появи публікації глорифіку-
ючих Шварцберга. Стаття побороє
жидівську тезу про вину пок. С. Петляра у
погромах і поруч дуже прихильної ха-
рактеристики особи пок. гол. отамана й
його життєпису цілком вірно змальовує
пануючі в рр. 1917—1920 відносини на
Україні. Автором обох статей є один
із нечисленних німецьких журналістів,
які ставляться до української проблеми
дуже поважно; він скритий під псевдо-
німом „Арго“.

— Спортсці. В англійській графстві
Норфольк поліція арештувала 30 осіб з
аристократії, що пачедали до еспортно-
го клубу і організували бої півнів. Як
„доказовий матеріал“ узяли 50 півнів,
що мали на дзвиг гофрі ерібні остроги.

— Німці говорять. В Америці прода-
ють уже не праміжних патентований
апарат, що дає змогу німцям добувати з
горла згукни та цілі речення. Тільки цілі
від уродження не можуть ним користу-
ватися.

— Учасник війни 1812 року помер на
Поділлі, на хуторі Печанев; мав по буті
136 літній селянин Петро Рудак.

— Друкарські „конфлікти“. У вчораш-
ній статті п. І. Калрина п. я. „Перед кон-
фліктами“ трималося кілька прикрих
друкарських помилок, які можуть справ-
ді викликати конфлікт в уяві читача. І
так: в 15-ому рядку згорі має бути: „со-
ціалізація пересорту сойма“ (а не „со-
йму“); рядок дальше: „перша зміна кон-
ституції“ (а не „руїна“); „Час“ бідкає,
що новий державний змах „може ство-
рити фатальний прецедент“ (а не: за-
пальний). Є там і інші „фатальні“, по-
милки, але другорядного значіння.

— Прогуляк на Манівану. Головна Ра-
да Т-ва Охорони Воєнних Могил пролає
всіх громадян, що задумують взяти у-
часть у прогуляці на Манівану дня 23.
липня п. р., щоб вони завчасу подали це
до відомо Раді в львівській Т-ва (Львів,
Руська 18/1) між год.: 10—1-ю годна.

— Загрожене родинне життя ратуєть
у виняткових часах лише Життєві забезпе-
чення, адоючи в першу чергу про мате-
ріальне забезпечення родин. Є вони го-
ловою основою розвитку і моральної си-
ли народу. Тому забезпечуйте свою ро-
дину в Товаристві „КАРПАТІЯ“ Львів,
Руська 18. І. п.

Театри.

Міський великий театр:
13-го г. 7-30 веч. „Сімона“, ком. Девала.
14-го „Сімона“.
15-го „Сімона“.
Міський „Театр Новин“:
13-го 8-30 веч. „Бернард“ ревія варшав-
ського театру „Qui pro Quo“.
14-го 8-30 веч. „Бернард“ ревія варшав-
ського театру „Qui pro Quo“.
15-го „Бернард“ ревія варшавського те-
атру „Qui pro Quo“.

КІНА.

„Аполло“: „Дішчур“.
„Лен“: „Мертвий вузол“.
„Палас“: „Оаза кохання“.
„Фатаморганя“: „Вірня кохання“.
„Байка“: „Спеціалісти і грівні Пасонка“.

3 театру.

Міський Великий Театр: „Сімона“, поме-
дія в 3 діях Жана Девала.

Песа збудована як расова парижанка.
І так само зміє погодити довшню лег-
кість із тонкістю психологічної аналізи.
Є в ній усі несподіванки великоміського
життя у готелі чи багатім домі: ніколи
не можна вгадати, хто коли яким двер-
ма ввійде і вийде. При цьому несприятно
притасна, немца специфічний ефект, по-
дійма проблема: — як важко визнає-
тися від великої пристрасії, і як легко
статти поплотним чистого почування, на-
віть тоді, коли холодно аналізуємо чер-
шу і холодно віднозімо друге.

Проблема, з якої Анрі Бернаштейн,
спеціаліст від гри на нервах, зробив би
високо-драматичну псу і витиснув би
глядатим слюзи, став для Девала миг-
ним, оксамитним сюжетом, немов фотелі
готельних „даль“ і подумки в свадній
красуні-спокосинці. Ніхто не вірить дим
вказанням Симона і йі самій, що голоє
крови або серця по така поважна річ; во-
ни кажуті про це так природно та при-
ємно і поведуться так зручно, що ми аж
подивляємо в них механізм чудесної дру-
жини. А проте... проте парижани та па-
рижанки також терплять кохачи. Чи
справді та глибоко — не для глядача в
театрі майже байдуже. Важко те, що
претікало.

Красівський театр має для такої па-
риської песи вимірну авторку Софію
Яромельську.
М. Руд

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!
Прашу Вас не відмовити мені місця для
поміщення на сторінках Вашого щоден-
ника слідуоюї лаяни:

„Схвалюваний опінок мого твору
„Раб“, а головню невідним з дієслоту
вхідом памфлету на мою адресу, я по-
містив довшу статтю під надисом: Ре-
цензент і критик, в цілості аперсону
проти особи п. Михайла Рудницького як
писемника, громадянина й людини.
Виходячи зі становленя етнічій і справе-
дливості та бажаючи започатувати по-
ворот до високого рівня в літературно-
громадянському житті, після передуман-
ня змісту, тону й форми моєї статті, —
признаю свою помилку, жалью свого ви-
ступу й відкидаю обвинувачення й епі-
тети на адресу п. Михайла Рудницького
— як загального, так і особистого за-
рактору.“

Прашу прийняти вишлов високого по-
важання Д-р Осип Турянський.
Львів, 10. липня 1928.

Д. БРІЛЬ Спеціаліст ветер-
рично-скіриних
недуг ора 12—1 і 3—6

69 Площа Академічна ч. 4. 1-2

Загрожена позиція.

„Рідній Школі“ необхідна негайна до-
помога!

Положення „Рідної Школи“ зі скрут-
ного перейшло в критичне. Став довіг
„Рідної Школи“ не зменшився, а зато-
мінь прибули нові, негайні, матеріальні
проблеми видати і зобов'язання.

Найбільша журба — це невивлачені
платні учительству народних шкіл і про-
мислово-дослідницьких шкіл та захоро-
нок „Рідної Школи“. В часі, коли учи-
тельство державних шкіл і приватне учи-
тельство інших народів матеріально
забезпечено може ужити ферій на від-
починок для набрання нових сил до но-
вої праці — наше приватне учительство
остає без матеріальних засобів, зневіре-
не, в розпачі, не знаючи, як перебути ш-
ніпню та прожити заатрішню днину.

Такий стан не сміє довше тріпати, бо
він загрожує основам нашого приватного
шкільництва, яке після масової переміни
українських державних шкіл на подесьні
агладно утративши — одиноким собою
виносує високе завдання українського
національного виховання. Якщо негайно
не насліді азначна матеріальна підмога, то
неминуче грозить частинна ліквідація
класів і шкіл „Рідної Школи“. Який був би
це страшний удар для українського на-
роду — ясно!

Та ми віримо, що українська світська
і духовна інтелігенція, українське сту-
дентство, що перебуває на феріях, укра-
їнські економічно-фінансові інституції,
кооперативи, різного роду товариства і
згадали весь український народ тут і за-
кордоном не допустить до такого печу-
ваного сорому й упадку, якого наслідки
не дадуться назвати передбачити. Ми ві-
римо, що наше українське громадянство
прийде організувати й поодиноко з не-
гайною надзвичайною допомогою „Рід-
ній Школі“, та уможливить їй вийти з
цього катастрофального положення.

Гроші слати до Головної Управи „Рід-
ної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10., за-
значаючи: „надзвичайний даток“ та ви-
кликуючи знайомих. — Також устроюва-
ти вистави, фесгини, пралюдні руханко-
ві ланцюги й зібрати з доходом на „Рідну
Школу“.

Ніхто не сміє відпазатися від негайної
доразової допомоги для „Рідної Школи“
без огляду на те, чи остане дома чи ви-
їхав на літннше.

Ратуймо поки час! Два рази дає, хто
зарок дає!

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“
Ом. Терлецький в.р. Анд. Зелений в.р.
містоголова. за секретаря

Дописи.

ХОЛОЇВ, ПОВІТ РАДЕХІВ. (Де ми
живемо?). Для 23. червня 1928 р. в год.
пів до 10-ї вечером випадали сучийні
но Соколи на площі перед домою чи-
тальні „Просвіти“ у привітку Бабичі
ад Холоїв під проводом начальника
„Сокола“ Василя Козака, не співзвучи,
і не порушуючи спокою. Будинок чи-
тальні віддалений на 100 метрів від
школи. В саді різночасно випадали Со-
коли під проводом Павліни Никон і Па-
вліни Новак. Вони вчилися виправ на
соціальське свято до Крпного коло „Гале-
хона, а також і на своє свято в Холоїні,
назначене на день 12 липня п. р. Нарав-
падає Теофіл Робачевський, управ-
тель школи в Бабичках, в ярком: „So
wy ty robisz? K... wazna sprawa, kto wam
rozwozi?“. При тому добуває режонвер
з татки і зирюючись до Соколів, вер-
шить: „Jestem kapitanem Strzelca“, rozjeżd
się, bo strzelam“. Хлопці негайно роч-
сочили ся, а остан сучийніно начальниці
Козак Василь. — „Ustap się, rozstrzelaj
się... wyślij matkę na przód, bo zastrzelę
cię jak raz“. На не відповідав начальник:
„Чи ви, пане директор, є агентом, що
маєте право арештувати? Прашу дасі-
тимацію, бо тепер нема ніякогого ста-
ну і виправити зільно“. По цих словах
Робачевський віддалився, а Соколи зі-
бралися в саді. За п'ять хвилях випадє
знова Т. Робачевський до читальні і
каже прощайні в кооперативі Дмитрові
Бабичі захисити садю, бо до нього Со-
коли нібито стріляли. Він мусить піса-
ти по п ліній і їх арештувати. Всі від-
верли ней нолій прохонаційний напад
і нахдєв. Колиж Соколи вертали домі,
посниналися на них стріли зі шкільного
будинку. Кажуть, що мило около 40
стрілів. Де ми живемо? Кому віддано
науку наших дітей? — Громадяни

ЛЮБАЧІВЩИНА. (Політичний рух.) Заходом повітової організації УНДО в Любачівці відбувся там дня 1. липня ц. р. повітовий народний з'їзд, на якому вибрано: голову Укр. Клубу д-р М. Левицький с.с. Олена Кисілевська і посол п. Володимир Кухар. Віце по пр. участі понад 1000 людей відкрили голову повітового комітету д-р Ст. Ардан веротом промовою, в якій привітав прибулих гостей і наказав їм працювати в совмі. Збори виступили з великим інтересом, анімаційним викладом посла Володимира Кухаря про союзові справи, — про звозження підчас виборів і про важке економічне положення нашого селянства під Польшею. Як третій бекіт промовив голова Укр. Клубу д-р Дмитро Левицький, привітавши неможливими обставинами присутніх. Він представив політичну тактику Клубу і з'ясував, що після та сепаратів у виступах до совмі. З великим захопленням виступав зібраний народ реферату д-ра Дмитра Левицького, перериваючи його речення і довго невгамованими оплесками. Відтак промовила пані сепаратка Олена Кисілевська, представляючи зібраним опікунів і вагу жіноцтва в політичній роботі. На апелас голову повітового комітету д-ра Ардана — збори ухвалили однодушно підняти ряд політичних резолюцій. Виступи зібрав голос п. Ерстенюк вказуючи на вагу і значення інтелігенції — а місцеві мешканці Калінінський і Олександр Мудрий відносили надумання при стеганні політиків — і жалувалися на невиконання совміт підтримувати. По відкритті народнього гурту й інших патріотичних пісень і при одних на честь полів та всієї нашої Парламентарної Репрезентації, зібрані розійшлися в піднесеному настрою домі.

ОПОВІСТКИ.

Кооперативно-господарське свято в Стрию відбулося в неділю 13. липня ц. р. Програма: 1) Полезна Служба Вожа на майбутнє коло церкви (години 10) 2) Поділ кооператива і гостей до дому Повітового Союзу Кооператив. 3) Повіщення повозбудованого дому Повітового Союзу Кооператив. 4) Створення кооперативного свята. 5) Ослаб праці Повітового Союзу Кооператив. 6) Привітання свята. 7) Найближчі завдання каліборської праці в повіті. 8) Салісний хор. 9) Всенародна забава учасників свята в салі „Народного Дому“ (год. 15).

Конкурс. Видів Товариства „Бурса с. О. Никодим і Перемишль оголошує конкурс на прийняття гімназійних учнів до бурси згідно „Гімназійного Інституту“ на ш. рік 1928/29. Місячна плата в Інституті в інститутських харчах вносить 90 зол., а в бурсах (в скільки будуть місячні місяці) 75 зол. платна в гори, пам'ятність місячна оплата в бурсі вносить 65 зол., платна так само в гори. На початку шкільного року оплата на інвентар вносить в інституті одноразово 30 зол., а в бурсі одноразово 25 зол. платна при вступі. Буші вихованки мають повністю внести плату. Задляючи в оплаті не будуть прийняті. Подання з поданою картою на відповідь належить вносити по комендатурі з. р. до: Управління „Українського Гімназ. Інституту в Перемишлі“, вул. Багнова ч. 33. На складі прийняття Видів повідомить об цій петенті. 781-2

Учасникам Табору Носиків до відом. Збірка учасників Табору носиків лівинських і переїжджаючих через Львів в неділю дня 15. липня 1928 р. год. 22-30

МІНЕРАЛЬНІ КУПЕЛІ В ЧЕРЧІ

(СІРЧАНИ ТА БОРОВИНОВІ).

Оречення, видані знавцями-лікарями. Д-ром А. Сабатковським, доп. унів. у Львові, та Д-ром М. Пашчиним, б. асистент лікарської клініки унів. у Львові, стверджують, що купелі в джерелах ч. 1. лічать: провизорську реліквію ставів і живих провизорських западів нерів, мозкову славу, позавислий стан черевної киш, жіночі недуги, та деякі скріпні недуги. Мінеральна вода до пиття з джерела ч. 8. успішна при ліченні катару жовудла та кишків, а також у хорих на оскаторю. Мінеральна вода до пиття з джерела ч. 9. викликає мочогонне ділення і покращає хорих на провизорське западів мочових доріг, при катаріх піркових мидинок і жіноч. у випадках надміру кислотності жовудлових соків, а також у хорих і в надмірним подразненні нервового укладу. Боровинкові купелі із значним додатком сір оводня надаються до болотних купелей.

ЦІНИ КУПЕЛЕЙ: сірчані 2-30 ал., боровинкові купелі 4 ал., боровинкові оклади 1-30 ал. і 1 ал. Купелі в кабінках І. класу на 30 гр. дорожчі.

За пиття приписаної води 1 ал. місячно, вписове 2 ал., громадська такса 5 ал. вписується в громадський канцелярій.

Державні, саховирдні, як також прив. установ урядовні й військові й члени родини користаються зі знижки 10 проц. на сірчані купелі, учні мають знижку 15 проц. Від боровинкових купелей знижок немає.

Мешканці в гарних селянських хатах, а підлогою, по 30—40 ал. на місяць, тарч 3-50—5 ал. денно.

Допити не має, а не успішне лічення Залиши стані **РОГАТИН** (6 км. від заведення, доїд кіньми або авто) та **ПОТІК** (2 1/2 км. від заведення, доїд кіньми, на залізничній лінії ХОДОРІВ-ЦІДВИСОКЕ-ТЕРНОПІЛЬ, 3 години їдуть від Львова. Ліс в віддаленні 800 м. від заведення.

(1930) вночі на головній дорозі в вестибулю. Стрийських та переїжджаючих через Стрий в понеділок дня 16. VII. год. 2-30 рано при поїзді, Станіславських і переїжджаючих через Станіславів в понеділок дня 16. VII. год. 3-30 на станції. В Брошнівській чекатики заповнена поїздом. Білет належить взяти до станції Брошнів. Ті, котрі переїжджають через Львів, а не мають зняти, позв'яжуть білет лише до Львова. Зі Львова в заповнений особний вагон і 50 проц. знижка для всіх учасників табору. — С. К.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ДЯКА Іспитованого негайно прийме урив парохіальний Коломия, викається: свідомство правдивості релігійності, знання мовного спілку, гарний свідомий голос, не понад 40 літ життя. — Зголошення наразі письменно. 72 1-3

ВСІЯКІ годинниківсько-юбілейські роботи виконує найстаранніше Домбровський-Розважеский Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2381 а) 2-7

ГРЕБЕНІВ. Від 16. липня курс руханки літничий під факхом управою. Купелі соняшні лодушні і річні в плазую плавання. Літничий від „Зелені“ користаються в 50% знижки. Зголошення приймає: Козавевич, Гребенів. 45 2-4

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преліпій продає за готівку і на гати від десятих діт в найліпшій сторони зніма фабрика (вул. Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 99-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Теодозій Стефанович

по перемесенню в Бродів веде адвокатську канцелярію

в КАМІНЦІ СТРУМИЛОВІ

в домі п. Бергштайна, проти карбоного укладу. 2-2

Зол. 11-00 **БУДІВЛЬНИКИ** Зол. 11-00
франц. закорд.
я гарантію, тільки в фірмі 2-2
Б. ГРИНВЕРГ, вул. Синіуська 4

Спеціаліст нешт. легіа. серця і жовчухи

Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

2353 Переспітлення Рентгеном. 6-24

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ
в хінського срібла на білому металі
по фабричних цінах
у МАНДРА, Коперника 14.
2601 напрохті кіна „Коперник“. 9-10

Подяка.

Отсею дорогою складаю ширшу подяку Вп. Антоноши Баранюковим зам. в Коломій вул. Ходомеських ч. 35. за вилічення масажом моєї жінки Поніфи в важкій 6-літній недуги (чараліж по запаленню ставів). За його умітну, ширшу, солісну та користну працю складаю ще раз ширше Спасибі.

71 1-1 Стефан Білоскурський.

Перешкода в сні

Протягом цілого дня нерухомі блошиці ховаються в найглибших щілинах та шпарочках, уночі вилазять, щоб докучити людям та переривати їм сон.

МОЖНА легко та швидко звільнитися від блошиць та інших комах за допомогою ФЛІТУ.

Як наслідок повних старань і до- немали та їх гнид, ФЛІТ нищить свід. ФЛІТ є найкращим засобом, чуючи одні матеріали. ФЛІТ що цілком не шкодить муш, кома- не пачкає найцінніший тварини. ФЛІТ доходить до всіх і матеріали. ФЛІТ зовсім не під- шпар та щілини, убиваючи в них дихав для людей і худоба.

Набувати можна у всіх аптеках і аптечних складах.

Центральне заступництво в Польщі
„Standard Nobel w Polsce“ S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої блітчанки в чорно-білому.

НИЩИТЬ:

Муш, пенарі, міль, комах, блохи, блошиці, прусаки і всі інші овади в їх гнидани.

Для оскотини найкращий засіб, користуватись ретельно озолюючими

МОРЕЛИ (Апріко-ли) залізничні найліпші 31 зол. 50 сот. в кг. кошачих. Мід лінійний, лінійний 19 зол. 50 сот. в банянах 5 кг. вписано оплачено на посилатом. А. Венкерт, експорт оводів, Залізничні. 75 1-4

У ВІЛЛІ „РУСАЛКА“ в ГРЕБЕНОВІ є до винайму соняшні кімнати з кухнями від дня 15. липня до кінця вересня. 76 1-1

УЧИТЕЛЬ, літ 45 бажав пізнати пристійну панну дідної вдачі, найкраще учительку в шкіль 30—40 літ в матрімоніальній цілі. На алоні не відпові-дає. — Зголошення проситись слати до Адміністрації „Діло“ до дня 15. липня для Учителя П. 40 1-1

ШЕНКЛІВНА. Пекарська 44. Курс до кваліфікації і натурі від 16. липня. 1500 апробованих. Ціна 70 зол. вписове 10 зол. 2468 12-12

77 1-4

ТОМАСИНА

МАРКА ЗВІЗДА Під осінні засіви МАРКА ЗВІЗДА

є **найдешевшим і найуспішнішим фосфоровим навозом**

ЙОСИФ КАРРАХ

Львів, Косцюшка 18.

ТІЛЬКИ НА ЗЛІ ДОРОГИ САМОХОДИ „P R A G A“

4-особові з 4-дверми і 2-запасов. колана. Інсталяція Bosch, краті шкірою, емаювані Ducco. Зумити беззвини 7 літрів на 100 кілоом.

Представництво: **Львів, вул. Ягдилонська ч. 7** Тел. 305.

Негайна доставка.

27 3-4

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Виде Видавничої Співки „Діло“.

В друкарні Видавничої Співки „Діло“, Львів. Ринок ч. 10

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Епілог донецького процесу.

Львів, 14. липня 1928.

Роздуть до непомірно великих розмірів і роздмуханий комуністами до ряду подій першорядної політичної ваги донецький процес за т. зв. економічну шпіонажу та саботаж у великому промислі остаточно закінчився. На 53 обвинувачених висококваліфікованих й інтелігентних спеців 11 засуджено на кару смерті, в того тільки 5 безапеліційно, а 6-х сам суд подав до ВЦВК-ту на помилування з уваги на їх кваліфікації та за їхні „корисні“ для комуністів зізнання (наскрізь більшовицький мотив!). Слідуючих 34 обвинувачених засуджено на тюрем від 1-10 літ, 4 на тюрем з прироченням відрочення чи завішення карі і накінець 4 звільнено, в тім двох німецьких спеців. Це кінець процесу. А епілог?

П'ятьох засуджених до розстрілу вже розстріляно. Шістьом, пропущеним до помилування з уваги на їх корисні зізнання та високі кваліфікації, перемінені кару смерті на десятилітню тюрем. Двом звільненим німцям запропоновано відразу навіть фахову службу, яку вони відкинули та виїхали до Німеччини. Та це ще не кінець епілогу! Бо ось в день присуду, точніше вечером по присуді, довершено бомбовий атентат на головну тюрем „Державного Політичного Управління“ (чеки) і на головну управу тієї установи в Москві на Лубяниці (обі установи містяться в одному забудованні). Атентат був удатний і відбувся 6. липня. Більшовики твердять, що виконали його контрреволюціонери з Парижа, щоб видобути з тюрем всіх засуджених інженерів. Одного з агентчиків б. гвардійського офіцера Радкевича застріляли комуністи на місці, другий втік, але його вже зловили. Більшовицькі комунікати твердять, що жертви атентату незначні: один убитий червоноармієць і один ранений.

Інші джерела всупереч більшовицьким офіційним комунікатам, твердять, що один корпус лубянських забудовань комплетно знищений, при чому жертвою впало менше чекістів, а значно більше політичних в'язнів (бо тільки таких держали в тій тюрем!). А далі додають, що цілий цей вдатний атентат є ділом провокації агентів самого ДПУ. Річ у тім, що органи ДПУ були дуже невдоволені з присуду. Їм належало на тому, щоб всіх донецьких саботажників усмертити. Ось з тої то причини самі вони мали чітко виконати атентат.

Очевидно, що вдаватися в аналіз слушності одного чи неслушності другого твердження ми не будемо. А зрештою для нас і не так то цікаво, ділом чиїх рук був атентат. Ми обмежимося тільки до твердження факту, що донецький чи там шахтинський присуд викликав болочий та кривавий відрив у Москві. Звідки цей відрив не походить, чи від контрреволюції чи від комуністів, то його значіння велике! Це момент для диктаторів, що на їх політично-тактичні криваві експерименти починають криваво реагувати: самій столиці червоної диктатури.

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 4-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 13.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливих запитаннях прохайтеся писати до нас писати рекомендацію.

Московський офіціоз „Известия“ підкреслює „мягкість“ та „компромісовість“ засуду. Попри те звертає увагу на класовий характер справи і окреслює цілий процес актом зудару старого світа капіталістичного з новим соціалістично-комуністичним та відмовляє всякого оправдан-преса вважає присуд нечужану строгим, та відмовляє всякого оправдан-ця цьому процесові, вважаючи його скандальною провокацією. Абстрагуючи від тієї останньої робить таж преса більшовицькому правосудддю дуже важкий закид, а саме: відсутність у ньому навіть тіні справедливості. Чому? Одним з аргументів на те є обставина, що хоч свідки й деякі обвинувачені (та преса зве їх провокаторами) обтяжували однаково і тамошніх і німецьких спеців, то всеж тамошні засуджені, а німецькі зовсім звільнені. Навіть німецька преса, що повинна поставитись прихильно до оправдання німців, виявляє недвозначно обурення з приводу присуду. Звідси в світовій прилюдній opinio вкорінюється пересвідчення, що в даному акті більшовицького правосуддя справедливості була потоптана, а її місце заняв політичний рахунок або політична спекуляція. По більшовицькому це зветься дещо інакше, а саме: замість сліпої Теміди рішає у тамошньому правосудді т. зв. революційне комуністичне сумління суддів-революціонерів. Іншими словами: кожний акт більшовицького правосуддя відбувається все під знаком корисності та доцільності для добра революції і специфічної доцільності для потреб класової боротьби.

Даний присуд був необхідний для внутрішніх потреб більшовицької революції. Його мягкість дотично

німецьких спеців була продиктована потребами міжнародної політики, точніше потребами радянсько-німецьких взаємин. Нікому не секрет, що відповідальні керманічі радянського союзного уряду закордонної політики були взагалі проти інсценізації донецького монстрпроцесу. Та це нічого не помогло, бо партія потребувала його для внутрішньої політики в СРСР. Мало того, цей процес, винуватцем якого без сумніву є комуністична господарка, показався невисатрачаючим для потреб внутрішньої політики партії і тому в підготовці є вже черговий аналогічний. Вже є арештовані, є свідчі їх обтяження, але нема розголосу для нього, бо між арештованими брак чужинців. Словом для потреб внутрішньої політики комуністичної диктатури готується новий жир!

Новий жир! Нові події! Но за реакція на них і нові ще може більше сензаційні та криваві від теперішніх епілогів. Але не треба думати, що й епілог теперішнього процесу вже закінчений! Де там! Ось Німеччина готується формулювати для більшовицьких пункти гарантійного договору в справі безпеки тих німецьких громадян, що в промислових чи інших цілях найдуться в межах СРСР. За Німеччиною підуть інші. А там прийде мабуть до забезпечки більшовицькими екстериторіальності для кожного чужинця в межах СРСР, іншими словами: прийде екстериторіальність для кожного в більшовицькому розумінні контрреволюціонера! А де буде тоді більшовицька послідовність і чванливість? Її мабуть не стане, але натомість стане в СРСР тисячі бастіонів контрреволюції, в домі кожного наділеного екстериторіальністю чужинця. А далі?... Далі... ніхто не знає.

Зльокавтовані службовики.

По нинішній день живе на території Східної Галичини около 3.000 службовиків б. австрійської монархії, української народності, яких польська держава ані не прийняла до служби, ані не виплатила їм належної емеритури. Більшість зльокавтованих службовиків становлять залицячники та заводські старшини і підстаршини. Нема однак ані одної категорії державної служби, у якій не було би зльокавтованих службовиків української народності. Досить значний відсоток зльокавтованих становлять службовики в'язничної служби і скарбової сторожі.

Зльокавтовані службовики, це жертви дивовижних змагань україн-

ського народу. Велика більшість зпоміж них служила довгі роки австрійській державі, в тій службі постарілася і тепер не є здатна найти собі інше джерело утримання. Зльокавтовані службовики живуть у крайній нужді, деякі прямо примірають з голоду враз зі своїми родинами. Про страшне положення зльокавтованих службовиків свідчить та обставина, що є серед них досить часті випадки самовбивства і божевілля.

Зльокавтовані службовики вкладали за австрійських часів вкладки до провізійного фонду і набули ще за Австрії права до емеритури. Польська держава перебрала на себе і австрійський провізійний фонд

і все майно, що належало до того фонду. Льогічною консеквенцією цього повинно бути те, що попри всякі права перейшли на польське правительтво і всі обов'язки, а в першу чергу обов'язок, знягнення супроти службовиків б. Австрії.

Польська держава позбавила б. австрійських службовиків української народності їх варетатів праці всупереч постановам арт. 92. договору в Сан-Жермен. Позбавлення служби відбувалося без переведення приписаного, обов'язуючого по нинішній день, австрійською прагматикою до дисциплінарного поступовання.

Всі заходи зльокавтованих службовиків, щоб або їх прийнято до служби або виплачено їм емеритури не віднесли успіху. Діється це всупереч міжнародним договорам Польщі. А іменню дня 6. квітня 1922 р. підписала Польща в Римі договір з Австрією, Італією, Румунією, Югославією і Чехословаччиною в справі виплати емеритального заосмотрення.

Оба договори, а саме римський і віденський постановляють, що всім службовикам б. австро-угорської монархії, які опинилися під Польщею, належить емеритура від 1. грудня 1923 під умовою, що їх перенесено в стан спочинку. Оскільки-ж їх у стан спочинку не перенесено, то службове відношення існує далі і держава поносить всі зв'язані з тим наслідки. Польська держава не ратифікувала по нинішній день наведених угорі договорів, що більше обов'язуючий польський емеритальний закон з грудня 1923 року виразно суперечить постановам римського і віденського договору. Арт. 95 польського емеритального закону постановляє, що службовикам б. австрійської монархії належить емеритура, але лише в тому випадку, коли їх не прийнято до служби для браку етату і коли вони мають умови передбачені в арт. 28. і 29. цього самого закону. Ті артикули постановляють, що емеритуру одержує службовець лише тоді, коли він неспосібний до служби, або покінчив 60-тий рік життя. Що такі постанови противляться римському і віденському договорі є очевидне і не потребує дальших висячень.

Українська Парляментарна Репрезентація, виразніше говорячи посли і сенатори Українського Національно-Демократичного Об'єднання від першої хвилі занялися долею зльокавтованих службовиків. Президія Репрезентації визначила мене референтом цієї справи. Я увійшов в порозуміння з Товариством зльокавтованих службовиків „Взаїмна Допомога“, зібрав відповідні матеріали і приготував наглядний внесок, вимагаючий ратифікації віденського і римського договору, та зміни обов'язуючого емеритального закону. Крім цього посли д-р Степан Біляк і о. прал. Куніцький порушили справу зльокавтованих службовиків у своїх соймових промовах.

З початком червня довідався Український Клуб, що польське правительтво правдоподібно під впливом міжнародних чинників само внесло до сойму закон про ратифікацію віденського і римського договору і що воно згідно з постановами цих договорів приготує проект зміни польського емеритального закону. Це заставило Український Клуб здержатися зі зголошенням свого наглядового внеску в тій справі і ви-

Д-р Бронислав Овчарський

органує

2122 9-7

у внутрішніх недугах у літній сезоні в Крижівці під „Тополями“.

Д-р М. ВАХНЯНИН

органує в Карлсбаді

дім „Wied“ Mühlbrunnstrasse 9.

2119 Тел. 19—91. 11—14

ждати ратифікації римського і віденського договорів. Справа ратифікації тих договорів була вже поставлена на порядку нарад комісії закордонних справ польського союму. Український Клуб доручив мені промовити в тій справі на засіданні комісії, однак несподівано замкнуло сесію союму і заповіджене засідання комісії закордонних справ не відбулося.

Справа зловживаних службовців, а зокрема справа ратифікації договорів римського і віденського, прийде на порядок нарад в осінній сесії союму і тоді Український Клуб зробить все можливе, щоб українські зловживані службовці здобули належне їм право до емеритури.

Посол Володимир Целевич.

Місяць липень.

Від нашого кореспондента.

Париж, початок липня 1928.

I.

Один з тутешніх щоденників зазначає, що місяць липень — більше ніж інші місяці — приносить Франції криваві події: революції й великі битви.

Впади Бастилія 14. липня 1789, а 27, 28. і 29. липня 1830 провалилися „реставрації“ Бурбонів. Шарль Мартель переміг під Пуатіє 22. липня 732, Пилип Август відпер 27. липня 1214 під Бувінами великий набізд Оттона IV. німецького на Францію.

Мимходом: Цей Пилип Август був правнуком Анни Ярославни, яка і внесла була ім'я Пилипа в молодий рід Капетинців; її син носив це ім'я і воно аж до помершого недавно в Брюсселі передостаннього претендента до французького престолу, Пилипа Орлеанського, періодично віднаходиться в цьому роді; а приєднавши ім'я до Ярослава дочка у Франції як частину свого приданого — частину моральну: її батьківський великокняжий рід виводив, по старому звичаю, свій початок з класичної старовини — від Пилипа Македонського, котрий буцім-то був прадідом київського володарського роду. Для молоді, свіжо спеченої, „набейської“ родини Капетинців споріднення з таким старим і могутнім родом, як київський, так само членилося великою почесною, як уважалося першим великим актом великої європейської політики молодого французького королівства — той зв'язок з могутнім київським володарем руської землі... Змінюються, бачите, часи, і нині зв'язок Франції з Київом сльким, що кінчався, а місце пошани для київської держави зайняла тут полу-сумнівна, полу-агірдна протекція для петлюрівських виступків немирного варшавського зриву, що ганьбить землю нашу й Батьківщину нашу своєю самовідречною прислужністю історичному ворогові і своїм стократ повторюваними відірваннями рідних наших червоних городів. Однак Бог, який народив мудрість, не забуде, і безрога не зійсть, тай — хоч як тежко і марно в Батьківщині наші, то — все таки не настав ще „вечір усіх днів“.

Та це мимходом, і вертаючись до Франції, пригадаємо собі, що саме в місяці липні 1918 р. Фомі і Манжен розпочали наступ, який довів Людендорфа до 11. листопада 1918.

На загал, заважає французький п. „левач“, довгі літні він тай гарна

погода підходить однаково-великим битаєм, як і ворохобням.

II.

З цим „поясненням“ можна погодитись, або й ні; об'єктивної вартості в ньому не більше ніж у величезній більшості інших історіософічних і соціологічних „пояснень“. В цей допис попалося мені з чистого припадку. Знайшли ми його припадком того самого липневого дня і в тій самій великій тутешній газеті, коли я де один з двох-трьох чільних французьких публіцистів заговорив про розсіянні в декотрих західно-європейських колах сподіванки швидкого і скорого перевороту в Україні й Росії.

Цим разом сподіванки ці побудовуються з рахунків на невроті і банзійний голод на землях Радянського Союзу. Небезпека голоду там, мовляв, така грізна, що радянські представництва зовнішньої торгівлі роблять тепер величезні закупки збіжжя на всіх можливих збіжжєвих ринках. Закупки ці — на погляд усіх ким більш або менш кваліфікованих „знавців Росії“ — не можуть заповнити прогалини, спричиненої недостатком; вони тільки підобють ціни збіжжя на всіх світових ринках, а голоду в „Росії“ не перепинять. За голодом, мовляв, прийдуть революційні розрухи, „більшовики впадуть“, відновиться Петроград, повернеться туди Кирило або Микола Миколєвич, або бодай Керенський, що числиться „легітимним представником останнього всеросійського законного уряду“, а може навіть — за хистами польської й румунської кавалерії віде до Києва і Одеси, зі своїми вірними, „правний спадкоємець“ українського, мовляв, правного уряду — не „Богом“, як Хмельницький, а Пилсудський і Авереском „даний“ — Андрій Лівіцький...

Не проти ночі згадуючи!

Сподіванки на голод на Україні піднесли в гору серця наших варшавських людей: за кордоном їх діяльність в останніх тижнях дуже оживилася, і вони тепер ще гарячіше ніж звичайно клянуться й божаться, що польській концепції васальної

Наймодніші Футури, Маркети, багатовидні фантазії Крепліса, легні воляки, поручає в величезній виборі фірма

АНТОНІЯ УВЕРН

Львів, вул. Галицька 10.

Ті самі повести у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тернові.

„України“ ніщо не стоїть на перешкоді — „міщо“, тобто передовсім Галичина, яку вони „радо“ „посвячують“ („sacrifier“) за поміч Річипосполитої.

Ця нещасна наша Галичина — чи здають собі наші читачі у Львові, Станіславові, Перемишлі з цього справу? — це головний атут „українських“ варшавців, явних і замаскованих. Випаде їм з рук цей відставний атут і аргумент, то наче мильна бавка в ніч розприскується вся їх зрадлива „концепція“.

III.

Холодної води на розгарячені рожеяри сподіванками голови налив оце цитований нами вже кілька разів, знаменитий публіцист і історик Жак Бенвіль. Ось висновки його уяв:

„Вона, мовляв, не може дальше тривати. Радянський режим буцім-то наблизиться до кінця. Числя його розпад господарський і грошовий. Такий є вправду погляд людей, яких аважають звичайно серйозними — аж поки вони, наприклад, не впадуть з аїтка. А тимчасом Росія країна не така, як інші. Зрештою ніодна країна не така сама, як інші. Росія відрізняється від всіх країн передовсім повільністю, з якою там події розвиваються, і адяністю своєї політичній терпимості і задовольнені чим-небудь. Ще навіть уступаючи в Москві, Неполєон не зрозумів Росії. Приклад цей повинен остеретти фабрикантів провосту і вісників дят“.

Таку поважну остерогу дає кому слід Жак Бенвіль — принципіальний і неможливий ворог не тільки більшовизму, а й демократії, реакціонер, рояліст і націоналіст. Тай в найбільш реакційному вечірньому органі французького фашизму. Обі ці обставини тільки підносять вартість його думки про відносини на Сході Європи. Остерігає оє перед недоцінюванням триакости радянського режиму — його завзятій і прегарно освідомлений ворог. Річ ясна, що зовсім інакше була б вартість такого погляду, якби він був висловлений в котромусь соціалістичному чи комуністичному органі, тай устами якогось дубістиста, натхненого Комінтерном, і з професії обов'язаного співати хвалу силі й триакості Рад.

Одначе все те кінець кінців не стоїть на перешкоді воєнним підготівлям над Збручем і над Дністром, підготівлям — кажуть — дуже реальним. — В. П.

В москвофільському таборі.

„Русська Селянська Організація“.

Ще дня 7. м. м. відбувся у Львові в салі Народного Дому зїзд „Галицько-Русской Народной Організації“, що на внесення д-ра Дуркота з Куликова змінила свою назву на „Русську Селянську Організацію“. Коли віроти москвофільським пресовим органам, то у зїзді брало участь 1.129 осіб, а згадане внесення перейшло більшістю 109 голосів.

На зїзді явився і „представник російської меншости в Польщі“, посол Король з Берестя, якого визнано одиноким правним заступником „русских мас“ у польському союмі. Він і голова центр. комітету „Г. Р. Н. О.“ Малець, і адв. д-р Винницький, теперішній голова „Р. С. О.“, говорили багато про завдання „русской організації“ на найближчу мету, при чому всі вони підносили „геройство тих одиниць, що не стратили віри в свої ідеали і працюють далше над зорганізуванням русских сил“.

Зїзд ухвалив цілу низку резолюцій (разом 18), в яких зафіксовано становище „Р. С. О.“ до всіх актуальних справ. М. ін. зїзд виступив різко проти греко-кат. церковної влади і метод її поступовання супроти „русских“, що, мовляв, відтучує нарід від церкви і потягає за собою зміну обряду. З інших резолюцій відмітимо ті, в яких зїзд виступив проти колонізації „кресів“ польським наливовим елементом, проти накладання нових податків, проти польської кредитової політики і проти утравізації шкільництва, що аранжером зїзду не перешкодило піти в делегації до воеводи і зложити на його руки заяву львівськості до Польщі і польського уряду. Органами „Р. С. О.“ визнано „Русский Голос“ (тижневик, видаваний частинно по російськи, а зрештою етимологічним правописом) і „Землю і Волю“ (тижневик, видаваний по українськи і фонетичним правописом).

В днях 16. і 17. червня відбулося у Львові засідання центр. комітету („совіта“) „Р. С. О.“, вибраного на краєвому зїзді. Цей „совіт“ уконституував свою президію так: д-р І. В. Винницький — голова, Г. С. Малець, Б. Н. Лелєвський (оба зі Львова) і І. О. Миськів, селянин з Ріпнева — заст. голови, М. А. Марко і Ю. Е. Юрчакевич — секретарі. Крім того членами президії вибрано: М. С. Цебринського зі Львова, д-ра З. В. Копилянського з Куликова, П. Валька, сел. з Зіболок і Ю. Нестеровича, сел. з Накваші.

В цілях успішної реалізації наміченої роботи вибрано на тому ж засіданні три спеціальні комісії „центр. совіта“: 1) печатно-редакційну, 2) організаційно-фінансову і 3) просвітньо-економічну. Крім того вибрано окрему комісію для перегляду програми й організаційного статуту „Р. С. О.“ і вирішено скликати загальний зїзд 6. талергофів, з я-

Жадайте

французьких
ПАПЕРЦІН
ДО КУРЕННЯ.

JOB

16-50

кою то метою вибрано комітет, зложений з 3-ох осіб.

Не зважаючи на свою повну програму при недавніх виборах, старе галицьке москвофільство, як бачимо, не тільки не думає спокійно зійти зі сцени, а ще й намагається ожити свою організацію, притягаючи до неї селянство. З тою метою й перемінено назву організації на „Р. С. О.“, що означає перехід партії на становище класово-селянське, розуміється, з чисто тактичних, чи пак демагогічних мотивів, аби український селянин набрав довіри до цієї організації, як організації нібито селянської, що заступає селянські інтереси.

При цій нагоді зазначимо, що галицькі москвофіли розвинули в останніх часах також широку акцію в напрямі оснування своїх „русских“ кооператив і руханково-пожарних товариств під назвою „Запорожець“. В одному тільки 280 ч. „Русского Голос-у“ поданий спис 27 новооснованих кооперативів, членив „Русского Ревізійного Союзу“ прихитих у члени 15. червня 1929) 1-8 кооперативів, яких з формальних причин ще не прийнято в члени на тому ж засіданні. Розвинено таж відповідну акцію в напрямі поширення сітки „русских“ бурс і приютів як у Львові, так і в краю.

На отой заході й почини наших „русских“ звертаємо увагу українського громадянства.

Після нападу на львівську пошту.

Підозрілі у нападі передані судові.

Щойно тепер преса одержала від слідчого уряду поліції точні звіти про до теперішнє слідство у справі нападу на пошту при вул. Галицькій ч. 8. Інспектор поліції Лозинський дав такі інформації в цій справі:

Всі арештовані, як підозрілі у нападі, не молоді, 18—24 літні хлопці. Між арештованими є й дівчина Вєна Кравецька і вона мабуть була тою особою, що тих молодих людей потягнула до нападу. Здогад, будьтоби напад мав політичний підклад, виявився після соціального слідства — неправдивим.

Що правда, дехто з арештованих належав до „Луга“ і „Сокола III“, але люди, що були здібні забрати в аген. Вайнштота 25 зол. і в білій урядничці 20 зол. 50 сот., не могли ділати з ідейних мотивів, лише за деяку ціну хотіли діяти до грошей.

В четвер 12. ч. м. відставлено до суду при вул. Баторія всіх тих, яких арештовано того самого дня, коли виконано напад на пошту і в два дні одісла. Імена їх: 1) Володимир Ординець, буш. гімназ. ученик, 2) Волод. Мирон, абс. прив. торг. школи, 3) Євген Качмарський, буш. студент, 4) Роман Качмарський, буш. семінарист, 5) Іван Плахтина, електромонтер, 6) Євген Свіцький, механік-монтер, 7) Вєна Кравецька, семінарстка, 8) Іван Штензель, шофер.

Комітетомі члени мають на дилх рішити, чи арештовані ставуть перед насним судом, чи перед запланним.

В поліційних репортажах спарактеризовано арештованих, як типів злемордізованої повзеної молоді, яка туя відразу до праці. І самі арештовані знаєде в слідстві, що виконувалися на сепаратній бруківній заатурі, ходили на кримінальні кіпові представлення і забавили таж у практичні відіграти роль кримінальних героїв, щоб таж діяти до грошей і „зажити“.

Всі арештовані — діти вбогих батьків, переважно зарібників, що вирости в аутеріях. Так Ординець є сином бідою вдови, якої чоловік був залізничним робітником і згинув м. р. в часі авт. катастрофи на головному даїрці. Мирон є сином бідоного сільського швача з бобрешького повіту, що ставився з остатка, аби тільки його син сівчив школу і жив легше у світі від свого батька. Батько обох Качмарських — це бідині і тяжко-хорий швач з ул. Лава Сабіги, що останками сил працює на удержання

родина. Електромонтер Плахтина і механік Скіпський — теж сини одних родичів-вербівців, перший до того має тільки маму. Бена Кравецька — це сестриччина, приятелька Романа Качмарського, що по поліційним реплікам була головним мотором недавнього нападу. Вінні шофер Штоколо — це син педальєра з Успенської церкви, який продав свою окрему батьківщину у Гривничі і купив синів авто, що мало вживати цілу численну родину. Тимчасом син поїхав у але товариство і під впливом Ординця та Скіпського віддав свою авто до розпоряджності педальєрам.

Отілий поліційні репліки. Від себе можемо тільки висловити здивування, що органи поліції спрямували були спершу слідство на зовсім фальшиві торі, при чому арештували були навмання кількадесят осіб.

Ріжні вісти.

СПРАВА УСТУПЛЕННЯ КОМ. СТЕПЕЛЕСЬКОГО.

З півофіційних кол зачувати, що справді є замір відкликати урядового комісара м. Львова Степелеского до міністерства внутрішніх справ. Степелеский був відданий до диспозиції львівського воєводи для виконання обов'язків урядового комісара лише часово, а становища його в міст-стві (начальник відділу комунальних підприємств) не обсаджено після його відходу до Львова. Тепер завдання його міст-ства не дозволяють оставати Степелескому у Львові, тай це є одиною причиною відкликання його зі Львова. Півофіц. комунікат твердить, що Степелеский не відходить з причин віденних нслідів своєї праці у Львові, напакі його праця на становищі комісара є хосенна.

Після уступлення Степелеского у Львові далі буде урядувати комісар і то зпоміж львівських горожан.

ЛВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА.

В „Моніторі Польскім“ з 13. липня оголошено іменування пос. Войт. Годуховського львівським воєводою. Новий воєвода рачинає на днях урядування. На місце Годуховського до союму аходять Біркенмаєр, шеф прес. бюро і-ки.

5.000 ВЯЗНІВ ВИЙДЕ НА ВОЛЮ.

Згідно з обрахунками польського міністерства справедливости заодику амністичному заковні вийде на волю 5.000 в'язнів.

ПОЛІТ. ЗАМАХ У ВІЛГОРОДІ.

В Вілгороді у міст-стві внутр. справ якийсь мушина вистріляв кілька разів до

шефа секції Ладіча. Ладіч ранений тяжко. Атенатчик сам на місці негайно застрілявся; при ньому не пайшли ніяких документів. Думають, що атенатчик був македонцем, бо Ладіч ворожо відносився до макед. організації. Ладіча перевезли до шпиталю.

КРИЗА УРЯДУ СХС.

З Вілгороду повідомляють, що місія утворення кабінету, яку король поручив Гаджічелі, викликала незадоволення в хорватських колах і в селянській партії. Можливо, що ген. Гаджіч утворить лише виб. кабінет, який розв'яже скрупути і переведе нові вибори.

ЯК ВРЯТОВАНО ДРУГУ ГРУПУ „ІТАЛІЇ“.

Московська радіостанція подіє подробиці, як ледолімі „Красін“ урятував групу Вілріліа з Нобілевої вищави. Як члени групи Вілріліа почули сигнали „Красіна“ розпалили вогонь. Капітан ледолому Самійлович підпав до самої криги, зійшов до розбиття із кількома товаришами по шнуровій драбинці. Італійці дякували широк, та казали, що не надіялися так скорого врятування. Чотирьох членів групи зовсім здорові, октий Чечоні зломив ногу. На чердак „Красіна“ зняли весь вантаж і ушкодженний Люндборгів літак. На кризі остави лише останки гондола „Італія“. Як лише „Красін“ піплив до криги, апапа густа мряка, тому корабель мусів задержатися. Коли мряка розійдеться, ледолімі могли б планети до острова Фойн, де є група розбитків, яку заприїмали були 12. липня. Описи „Красіна“ забере летуна Чухновського і тов. „дкі є біля рога Плятен. Описи Чухновський має шукати групу Александрія й Амундсена.

СПЕКА.

Спека на Кримі дійшла до немотовної давни висоти. В полудне є там 55 ст. Ц. — В Парижі дня 13. липня було 32 ст. в тіні, у півд. Франції 40 ст. в тіні. Ріки висихають, а фабрики, що працюють водою силою, а причини недостачі води здержали працю. — В Англії 37 ст. в тіні, було багато соняшних ударів. Англ. метеорологи ствердили, що спека триватиме ще далі.

Наглий суд у Львові?

Після нападу на почту.

У зв'язі з нападом на почту при ауп. Ганбокій ч. 8 арештували були й Мих. Вербицького (який виступав у процесі за обвинство кур. Собієського). Його й інших арештованих випустили на волю з брану

доказів вини. Колиб запало рішення, що обанкувачені в справі нападу на почту стануть перед наглим судом, розправа почалася би в понеділок.

Біржа.

Гроші.

Америкаєський долар 8-88-00—8-88-00, канадський долар 8-81-30—8-82-00, чеська корона 0-26-33—0-26-60, австрійський шілінг 1-25-60—1-25-65, румунська леа 0-05-30—0-05-60, французський франк 0-35-05—0-35-15, швейцарський франк 1-71-85—1-71-88, фунт стерлінгів 43-40-00—43-70-00 радянський терпінень 25-00—25-50.

Золото: 20 корон 36-50-00—36-80-00, 20 франків 34-50-00—34-80-00, 20 німецьких марок 42-50-00—42-70-00, 10 російських рублів 47-00-00—47-50-00.

Срібло: Австрійська корона 0-58-50—0-60-00, 5 австрійських корон 3-50-00—3-60-00, австрійський флорен 1-75-00—1-80-00, російський рубль 2-90-00—3-00-00, копійки за рубль 1-45-00—1-50-00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 52-30—53-30, пшениця селянська 51-00—52-00, жито галицьке 46-00—46-50, ячмінь галицький броварський 41-00—42-00, ячмінь на мліно 43-30—44-50, ячмінь пастішний 35-25—36-25, овес галицький 45-50—46-50, кукурудза румунська 44-00—44-30, бараболд промислова 0-00—0-00.

Театри.

Міський великий театр:

13-го г. 7-30 веч. „Сімона“, ком. Девалі.

14-го „Сімона“.

Міський „Театр Новин“:

13-го Нова програма „Qui pro Quo“ п. а. „Типи“.

14-го Нова програма „Qui pro quo“ п. а. „Типи“.

КІНА.

„Аполло“: „Діакур“.

„Лез“: „Мертвий вузол“.

„Палас“: „Оаза коханья“.

„Фатаморган“: „Бірка коханья“.

„Байка“: „Найновіші пригоди Гарзана серед маєт“.

НОВИНКИ

— Лінайдують українські школи. В Кугаві львівського повіту існує вже понад 40 літ українська школа, до якої ходять 60 українських дітей, тай як до польської школи ходять найбільш 15. Дня 29. червня ц. р. одержав громадський у-

Підчас відпустки

МОЖЕ СПОКІЙНО УЖИВАТИ СОПІСНИХ КУПЕЛ, ЯК ШО БУЛИ УЖИВАТИ

Лешніцера

масть і мило

проти веснянок

Вони є науково випробовані препарати з певним успіхом

В аптеках і професійних масть 315 мило 230. — Де його нема, прямо у фірмі: Аптека Дранч і С-на, Бельсько

ряд у Кугаві писмо в ради повітової шкільної у Львові, в якому по думці 7. арт. ака. з 17. лютого 1922 р. як також на підставі розпорядку львівської Кураторії зазначив громадську зверхність вислати одного свого представника на день 6. липня 1928 р. до бюро шкільної повітової ради у Львові, де предметом перелучання буде алука їхніх шлі в одну утравістичну. Громадяне Кугави обурені, прохают нашу Парламентарну Репрезентацию зацікавитись справою школи в Кугаві. (ж).

— Львівська хроніка. Дві спроби самогубства „денатуратом“: 30-літній Я. Брошківський і 40-літній Софія Шиманська. Затрачені перевезені до шпиталю. — 38-літній жінка возного із скарбового уряду Анна Кошук застрелася на смерть афінама, яку купила на базарі на Ринку: її муж і синок оусідки дістали тільки штурпових порків.

— Православне єпископство в Галичині. У зв'язку з утворенням православного єпископства для Галичини, ціла галицька дієцезія буде поділена, як довідуюсь, на три деканати.

— Жертва Влру. В ріці Вар біля села Сімесь перемиського повіту отримав підчас купелі Андрій Ковали, 17-літній учень української гімназії в Перемислі.

— Хто був директором майна Львова? Львів не може нарікати на недостачу сензаций: напад на почту, реклама Кешури, процес Новака — все це за один тиждень. Та ось приходить нова історія, що перевищує попередні. Директор дібр міста Львова Конрад Малачинський скинений зі свого становища, тому, що проти нього ведеться кариє слідство за зловживання, і все це трапилось випадково, мов у кілі. До якогось бюро магістрату зайшов поліційний комісар і там зустрів н. Малачинського. Тоді він пригадав собі, що це той самий панок, проти якого в Бережанщині ведуть слідство за нечесті діла підчас управы майном гра-

Продовження Новинки на стор. 5-йй.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

Снідання.

Монастир оо. Кармелітів був власником села, а в селі була гораальня.

Гораальняний закон завів над гораальними строгий надвір, щоб не допустити до зловживань, не дати скривдити державного скарбу в поборі горілчаного податку. Скарбові стражники сновигали по гораальнях безупинно, а часами то приїздив на контролю і сам пан комісар скарбової сторожі.

Таке саме сталося одного зимового дня і в монастирській гораальні, де зляндись закутані в кожухи пан комісар, респіцієнт і трьох „оберверів“.

Відома річ, що польські ксьондзи не любляв цивільної австрійської влади, а вже скарбових урядовців від міністра фінансів до останнього стражника з зеленими вилогами на ковнірі не могли стерпіти. Не любив їх і ксьондз-пшеор Кармелітів, тай більше, що вони до його гораальні частенько заходили, всюди питали і за найменшу провинку накладали грошеві кари.

Тож не диво, що й той пам'ятної динки, коли законний братчик повідомив його, що приїхала комісія з зеленими паничами, кс. пшеор аж скинів з досади і почастував їх усіма чортами.

За братчиком прийшов згодом до монастиря і один старшина та просив від пана комісара, щоб кс. пшеор був ласка потрудитися до гораальні до „комісійного перегляду“.

Це ще більше озлило кс. пшеора: „От до чого довело непошанування духовної одежини, що перший ліпший псубрат в урядовій шапчині сміє чоловіка непокоїти... Який ний світ поганний та безбожний... Господи, Таю воля... А щоб вас усіх содомський вогонь спалив“.

Так думав собі кс. пшеор, надягаючи під рясу теплий кожух. Пішов.

Та хоч як було морозне повітря і таки добре щипало в товстенке та гладко оголене лице духовної особи, кс. пшеор не охолов з гніву, не перестав сердитися та проклинати. Як прийшов до гораальні, комісар привітав його галантно і представився.

Кс. пшеор відклонився нехбато і закликав в душі сто лихами. Почали розшукувати по всіх закумерках. Знайшли зірвану пльомбу на мірнику і ще дещо. Комісар звертався заодно до кс. пшеора за поясненнями.

Комісія тривала до полудня. Всі зголодніли, а тут нема нічого, чим би голод заморити. Комісар, що їздив по панських дворах, знав, що всюди запрошував до себе ділич перекусити та випити. Гадав, що й тут так буде і тому не забрав харчів з дому.

Та кс. пшеорові ані не в голові було таких пельобих, непроханих гостей частувати. Хоч і йому в шауку воркотіло, то затявся, вирішив постити, хочби й до вечора, а ті алізливці хочби і з голоду поздихали, то не дасть їм шматка хліба.

Нарешті комісар став домовлятися:

— Кс. пшеорже, вже пізна порз, а урядування ще не зараз скінчиться.

Можє би так приказали принести шматок хліба з каштоту, перекусити би порз...

Це анило кс. пшеора з різновзги. Скинів увесь і почервонів на лиці, мов буряк...

„Яка безличність! Приїхав сюди, непроханий нишпорить за усім як шпиг, чіпається за пльомби та всі ті дівольські вигадки масонського уряду, та ще йому снідання даван... Смоли гарячої з самого пекла!“

— З каштоту принести? А чи може каштот чого добробити при таких утисках та податках, які з нього уряд здирає? Каштот наш бідиний, не стає шматка хліба для братії, та ще й вам давай?

Комісар зробив дуже покірний вид дивлячись на чималий животик кс. пшеора.

— Так, так, біда на світі — каже комісар, важко зітхаючи. — Я сам кажу, що уряд повинен на бідині голодних слуг божих зглянутися... Сам же кажу, та чом робити? Приїхав прийшов зі Львова з начальної дирекції, щоб всі гораальні провірити, бо всілякі надужиття трапляються.

При тім комісар оглядаючи показну статуру кс. пшеора завважив за його чернечим пояском знатний жмут ключів. У мить прийшла йому в голову геніальна думка. Поглянувши на свого респіцієнта, добре відомого журтуну і моргнув значучо. Оба зрозуміли себе „як лисі коні“. Коли комісар внаодив жалі над загальним убожеством, респіцієнт зі зручністю кишеневого алодія витяг кс. пшео-

рові ключі ізза пояса і пропав за дверми гораальні.

Комісійне урядування йшло далі.

Респіцієнт прикликав одного зі стражників, всунув йому непомітно ключі в кишеню і шепнув щось до вуха.

Стражник побіг до каштоту і спитав за кс. шафарем.

— Laudetur Jesus Christus!

— In aetula seculorum.

— Кс. пшеор прислав мене, щоб отець шафар видав з каштотної комори, що треба на сніданок для шести душ, до того ани і запіканки. Чим ліпше вино, тим кращий буде вислід комісії. Бо знаєте... там знайшли ріжні непорядки, за які може піти діймаюча кара... Треба якось так нелюбі сади вином позалити та чимсь добрим позатижати.

Шафар вирічав на нього очі, тямлячи, що пшеор дуже скупий чоловік — просто не вірив...

— Я не знаю ключа... кс. пшеор все носить ключі при собі...

— Отож саме кс. пшеор дав мені ключі як... легітимацию, що в його імені приходжу...

Коли Богдан Хмельницький міг підурити Барабашку на віддання королівських грамот шапкою пляного Барабаша, то чому ж би тепер стражник не міг підурити о. шафаря ключами кс. пшеора? Він же знав, що кс. пшеор комубудь ключів не дав би...

(Довіщелли буде.)

З ПРИВОДУ КІНЦЯ СЕЗОНУ

випродаємо осталі та поодинокі пари по небувало низьких цінах

Львів
Леґіонів 11.

SALAMANDRA

Краків
Фльоріанська 18.

СПІЛКА ПРОДАЖІ ВЗУТТЯ З ОГРАНИЧЕНОЮ ПОРУКОЮ.

2-3

Дбайливі і ошадні гасдині жадають виключно ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами
державними і 22 медалями,
а то:

Лякерів емалювих
лискучих білих.

Лякерів до долівки
з гарним полиском і
небувалої тревалости.

до набуття у всіх сила-
дах фарб.

1715

8-11

ПЛАШ' НА РАТИ ФУТРА

модель 1928/9 з пер-
ських баранів, собо-
лів, санітасів, жа-
робот, котланів
і т. п.

при цінах за готівку
до 12 місяців при те-
перішніх замо-
вленнях

дамські, муж-
ські, подорож-
ні, світлі
і т. п.

від найдешевших до найдорожчих поручає

СТАНІСЛАВ СТЕМПКОВИЧ Львів, пл. Капітульна 1.

По широкому світі.

Степан Радіч помістив статтю, в я-
годи події у скупщині, в якій називав
Вінгород осідком злочини.

Правничі комісії райхстегу прикла-
ли прохат амністії за політичні та військо-
ві злочини.

Німеччина приотупає без застережень
до пакту безпеки приготуваного Спек.
Державами.

У Болгарії прийшло до кінця еу-
тичон на тлі збівства Протогоров, якого
прихильники виступили проти ватажка
македонських повстанців. 6 в осіб
убитих.

У Тірані зробили замах на югосла-
вського посла, що приїхав до Албанії.

Іотнус загроза війни між Болівією і
Парагваєм за простори Шако, досі
спірні.

Троцького мають заслати із Верного
на Сибір, коли вийде.

Прем'єром югославського призначений
генерал Гаджіч, що пробуватиме скласти
неполітичний кабінет.

У Греції ввели нову виборчу систему,
по проєкті Бенідедоса: не пропорцій-
нальну, а більшестеву.

Зі спортивного життя.

Гасмонець-Україна 3:2 (1:0).

Обі перші дружини згаданих товариств
виступили у „закаційному“ складі, себто
з кількома резервовими. В Україні не
було Петрова з нападів й Воруха на по-
мочі, у воротах грав замість Резерв
Груш. В Гасмонець було теж пару резер-
вових, що не перешкодило жидівській
дружині грати з вервою і великим за-
палом, в чому перед віз найліпший стрі-
лець у Львові Штаерман.

Коли розбирати гру обох дружин, то
обі вони мали однакові шанси перемогти
або — програти. Обі не використали бо-
гато т. зв. певних ситуацій, коли то
тільки чудо ратувало дружину перед неми-
нучим голом. Два такі неминучі голи до-
воріт противника прогавила й Україна
в першій половині гри — з віддалі двох
крівів!

Загалом гра була цікава і отдала на
високому рівні. Вийшли в числі понад 300
мали немало емоцій. Судував без за-
міту п. Пшибільський.

Україна II. — Екран II.

Змагання між цими дружинами за-
кінчилися в класі відбудуться в північ
15. ч. м. на площі Сокола-Батька. Нача-
ток: год. 9.30 передпол.

Всі українські діти до української шко-
ли! — Хто мине рідну школу і посилає
дитину до чужої школи, той ворог сво-
єї дитини й української нації!

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Для 5. липня ч. р. помер в Підгайцях
нотар Порфирій Яремович, сепіор наших
нотарів в 77-м році чесного і трудячого
життя.

Бл. п. Порфирій Яремович походив зі
священничої родини. Закінчивши гімназію
в Бережанах поступив на правничий
Виділ на університеті у Львові а по у-
кінченню правничих студій вступив до
нотаріату і в тім звязі чесно і з повною
посвятою трудився через 52 роки. Прак-
тику нотаріальну розпочав в Черкові а
відтак працював як самостійний нотар
в Борині, Гайзиди а звідси через 34 роки
в Підгайцях.

Покійний у виконуванні свого уряду
все поступав людяно і незвичайно чесно,
так, що під тим оглядом з судейських,
нотаріальних та взагалі правничих кру-
гах ухилив за вір честого і обовязкового
нотара, до якого всі мали безглядне
довіря.

Особливо багато прислуг робив Покій-
ний для нашого, в правних справах не-
свідомого і часто безборонного селян-
ства і перш своєю розумною порадою у-
хоронив не одного з них від нещастя. То-
му тішиться Покійний великим довірям
і пошаною нашого селянства а найкращим
доказом цього була численна участь
селянства з цілого повіту і то навіть з
далеких сіл в похоронах Покійного.

Для 7. липня ч. р. відповідала під-
гасцьна громада при величезній одній
народа свого сепіора-громадянина на
місце вітвого супочинку.

Вітний пам'ять чесному і характерному
нотареві і широму опікунові нашого
селянства.

ДІЯКА іспитовано-
го метанію прий-
ме трид парохій-
ний Коломиї, зма-
гається: свідство
правдивої редійно-
ст, знала нотного
спілу, гарний сла-
ний голос, не понад
40 літ життя. — Зго-
домеєння наразі ви-
сьєнєнєр. 72 2-3

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П.
Кар-бієвич.

Сможе 16/VII Маруся Богуславна.
Тухолька 17 VII Гейша.
Скоже 18/VII Воскресеніє.
Синев Вижко 19/VII Маруся Богуславна.
Корчин 20/VII Калла Стар. Манна.
Конюхія 21/VII Гейша.
22/VII Маруся Богуславна.
23/VII поп. Воскресеніє.
24/VII Маруся Богуславна.
24/VII Вій.

До театру заангажовано: Вп. Арт. Ай-
дарова і н-ню Галину Крихіну.

Музичну театру збільшено до 7 осіб.
Театр набув нові декорації.

З огляду на те, що багато Драматич-
них Гуртків Читальн. Просвіти, Лугів
і Соколів звертаються до нас а ріжним
запитами, подасмо до відома, що при на-
шому театрі є заснована Театральна Ко-
місія для полегдження справ драматич-
них гуртків, котра дає безплатно (за
аворогом коштів) великі поради: ангажи-
чає поти, однострей, декорації, примі-
рники, а до нової штуки підбирає ноту.
Звертайтесь впрот до Театральної Ко-
місії при Новім Українським Театрі дир.
Панаса Карабієвич.

„Вертеп Наших Днів“ Галактіона Чип-
ли і Ле-Ле:

Львів, неділя 15/7 (четвертий раз)
Мости великі, вівторок, 17/7
Сокаль, середа, 18/7
Рава-русська, четвер, 19/7
Львів, п'ятниця 20/7
Яворів, субота 21/7. 82 а) 1-2

Подяка. Стрийський Пластовий Кіш
складає на цьому місці ширю подяку Вп.
Панам: проф. Форостині і д-ру Дмитре-
хові; першому за переведення для Коша
курсу історії і географії України друго-
му за курсу в області гігієни, догляду
недухих і санітарної служби. — Ко-
манда. 80 1-1

Вп. Пані зібрані на реколекції в мо-
настирі СС. Василіанок у Львові при-
луз. Поточного ч. 95, зложили на руки
Вп. Пані Марії Тисовської кноту 76 зол.
для Комітету допомоги адовам і сиро-
там по свяченицях. — За ширю мло-
стину складає ширю „Спаси-Віт“ — Ко-
митет. 90 1-1

ПОДЯКА.

Подобалося Всевишньому Богови по-
хвалити до себе на вітний супочинок
нашу найдорозшу Маму і бабуню бл. п.
Евстахія з Волянських Галуцкиневу,
адова по бл. п. о. Николаю, пароху Зви-
нця чортівського деканату.

Складаємо отсім широсердечну подя-
ку всім, що поспішили нам з помічю і
розрадою. Зокрема дякуємо Впр. ОО.
Крипшанам пралагові д-р Медведько-
му, д-р Латинському, ректорові д-р
Бойчукові і парохам катедральному о.
Стекові за провід в похоронах; Впр. о.о.
совітникам: Матейкові, Гріякові, д-р
Баранові, Лукачеві; Впр. о.о. Горят-
кевичові, Слезькові, Вальницькому,
Гунчаків, Панчиньому за участь в
сумному обрядові. С. С. Службинькам
за заповідальну опіку в часі недуги По-
кійної, та численну участь в похоронах.
Впр. о. крил. Стекові за надгробне слово
над могилою та Впр. о. Панчиньому,
як уроженцю села Звинця за слова
розради висказані іменем громади, до
Покійної провела свої літа і працювала
дошче як сорок літ. Пш. д-р К. Вовіліні
за лікарську поміч. Вп. Панетву д-р Ни-
киферкам, студентку унів. А. Хайков-
ни й гімназіяному теричнові П. Нехи-
єви за поміч і труди біля уладження по-
хорону. Вітні всім тим П. Т. Громади-
нам, які своєю участю причинилися до
звеличення сумного обряду й віддали
покійній останню прислугу. — Станісла-
в, дні 10. VII. 1928. Діти й Внуки.

ПОДЯКА.

З всім Всевишнього дігнуло нас важ-
ке горе. Наш найдорозжий син бл. п.
Володимир Ковалич віддав Богу душу,
підстрілений ізза неосторожності під-
старшин 6. полку артилерії у Львові.

Приблїті горем, авнали ми багато спів-
чуття і розради від нашої Родни, Ду-
ховництва, приятелів та знайомих.

Почуваємось до обовязку аложити на-
ширшу подяку всім, за вилян співчуття
Дякуємо Впр. о. Кан. Стоткевичеві,
військовому капеланові, за духовну роз-
раду в годині смерті сина і за провід в
похороні.

Впр. о. Гаврилюкові, ректорові Богдан-
івки за відправлення Богослужень над
тілом Покійного, участь в похороні, та
за аворуюче надгробне слово.

За участь в похороннім обряді, о. Ко-
веркові, парохам Бродок, о. Дзедзикові
і о. Прайм, хором Богданівки і Леван-
дівки за звеличення похоронної відправи
своїм опілом.

Дякуємо дїрїгентові і військовій ор-
хестрі 19 п. піхоти. Щира подяка делега-
ції Команди 6. п. артилерії, і капітанові
Осрафінському.

Щиро дякуємо за вирази співчуття
дорогій нашої Родни, громадянам Ле-
вандівки і Богданівки.

Церковному Брацтву і всім Товари-
ствам а Богданівки. Нехай Господь за-
платить Вам за Ваше добре серце, та
хай охоронить Вас від таких ударів су-
дби, що ми їх авнали.

Родичі і Брат.

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА В СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинокі ліяря дзвонів в Польщі, яка відкиває дзвони з найліпшого металю,
зі звучним голосом і солідним виконанням.
Завсїгда має на складі більшу кількість ріжної величини дзвонів.
Ціни конкурційні і на догляді сплати. 20-літня порука за голо-
с і розбиття дзвона. 83 1-2

фа Потоцького. Яке-ж він аднашував, коли довідався, що за той час п. Маланьський дістав від своєї спідки все майно міста Львова! А яким-же робом такий до-бродій міг добути такої шовалі? Про-го ніхто ніхто не в силі второпати. Фак-том є, що він мав проти себе 84 кандида-тів із більшими даними і всіх їх побив. Комісар Отшелевський, — який розглядав офери зробив помилку аж надто зро-зумілу: як чужинця, що не знає місцевих людей ні обставин, не знає минулих свого кандидата, як і не знає минулих ні сотні інших своїх опіробитників. А це значить приклади несподіванкам.

— Кепура не винен. Слово Польска помістило в день виступу Кепури стат-тю, в якій розяснило своїм читачам та-ну його непристойної, американської ре-клами від титулу „найбільшого світака сучасної доби“ аж до найнижчих цін на його виступ по 5 зол. на темних банках. Ця тайна проста: Кепура — це пресимпа-тичний, скромний, добрий молодень, з найкращими пам'ятями, який узяв собі несподіваних, нескромних і дурних ім-пресарів. Ці імпресарії роблять на ада-ску руку рекламу, дають інтерв'ю і Ке-пуру осмілюють. А Кепура не тільки прому не лике, але про не нічого не знає. Між ними виясненнями бразу-ть тільки одні інформації: чи імпресарії беруть гаворар у сумі кільканих ти-сяч зол. за один вечір до своєї кішечки. Шож? Можливо, що Кепура знаходиться в такому самому становищі, як пар Ми-кола П., який, як упевняють його „віри“, був симпатичною і чесною людиною, але одів такий якомо, що не знав нічого, що доведло нього і за нього робить його „уповожені“ самодержаві.

— Трагедія сучасної доби. Студент і студентка варшавські, університету Шен-берга і Гута Богдань жинували під поїзд вилетів в обіймах. З тих самих мотивів: нещасного кохання в Жабі (нов. Тарно-бжег) молодень Яськовський застрелив свою наречену Сабан і себе.

— Особисті вісти. Дня 16. червня 1928 зложив на чеській техніці, відділі архітек-тури в Празі другий державний іспит інж. Дмитро Пожар в Кізіа, популярний та люблений товаришами референт чесь-ко-українського комітету.

— Українська ліяра дзвонів у Стані-славові під фірмою Володимир Магаса спростовує дозвіл у нашій часописі дня 25-го червня про те, буцім-то воно є в дійсності власністю кількох жидів. Та-лі звисти розпускають комуністичні фірми. Фактично власником фірми є п. Вол. Магас, член численних українських товариств у Станіславові, що веде своє підприємство чесно та солідно, чого до-казом є сотні похвальних листів. Його фірма не висилає на села ніяких наганя-чів ані персонічних агентів і не має нічо-го спільного з такою пестеною агітаці-єю ворожих їм фірм.

— Сензації дня. Кемаль Паша має бу-цім-то женитись в донькою Амакулага. — Президент альбанської республіки А-хмед Зогу має намір проголосити себе в серпні королем; мабуть чекатиме аж усі із столиці вийдуть на заваді. — Поліція в Будапешті арештувала нападів Бур-бова князя Людовіка, за якого париська поліція як за ошуканцем вислала стежні листи. — Боланська княжна Ізабела Аль-фонсиня, донька Карла Бурбонського, се-сиринища еспанського короля мала зару-чатись із графом Замойським. — Поль-ський журналіст А. Новачинський, ко-лиш. талановитий письменник, майстер від пам'яті, за які єдині світлики разів у візантійськ залував, що покидав денникар-ство. Побачимо, на як довго.

— Катастрофи. У Летневі біля Бродів аеріал 15 доміл. — У горах Гард (Німеч-чина) зударився поїзд з авто: 9 осіб убитих, 28 тяжко ранених. — У Сварне-відах біля Варшави під час паровозу грават сірник, що зламав на екстриму спри-чинив вибух; трьох воїнів ранених, між ними леш землі Тимощу. — У Римі на летунським майдані вбиті під час військо-вих опрац при старшини. — На Камчатці оживають вулкани.

— Річні вісти. Православний свяще-ник Митрофан Поплавський з міста Ан-донія, єстету Копакут, єсхоч у кроти Нігарі. — У мент, коли Ліндберг виби-рався до лету на новім літаку, літак за-горівся. — Помер редактор великого бельгійського допінга „Соар“ Патріс, го-дова союзу бельгійської преси. — Спол. Держави мають цього року 118,341,000 душ. — Померла жінка польського пи-сьменника Жеромського. — 1-го вересня вийдуть нові німецькі поштові марки з портретами Гіндсбург і Еберта.

— Ренорди. У Відрі планували з па-годи свят Шуберта найстаршого німець-кого співака Германа Газа, що є... ала-сником красивий і належить до сві-тих товариств уже 66 роки. — У Нью-Йор-ку єстє дішшла до такої висоти, що до-сі 48 осіб умерло від сонлиного удару.

KALODONT

ділає потрібно

60 с

по перше: сильніший від каміння на зубах, змичує і усуває його.

KALODONT

ділає потрібно

60 с

по друге: делікатний від смаків зу-бів: нахас і свіжому білості і збільшує природну красу.

KALODONT

ділає потрібно

60 с

по третє: швидкий в діланні від ін-ших паст до зубів. Своєю ціною очисує устну яму і спричиняє свіжість відношу.

а 200 осіб знаходило. — Окружний суд у Лінні припинив ведення розправ у де-яких відділах, тому; що не має судових практикантів; усі справи за образу чести ждуть, ака не буде урядовців. — Для будови та направи доріг Польща потрі-бувала би 800 міль. зол.

— Наші медичні в Кракові. У краків-ським університеті було в 1927/8 р. 70 медиків українців. На першій році — 12; II. р. — 11; III. р. — 14; IV. р. — 12; V. р. — 17 (10 при.); VI. році і абсолютів — 10. Крім цього вострифікувало загранич-ні діяльним 3 з Праги і 1 з Берна. Дня 11. березня ц. р. відбувся заходом іні-ціативного комітету Основуючі Збори Медичної Секції Т-ва „Українська Сту-дентська Промад“ в Кракові. Вже на зборах вислалося до Секції 34 членів. Медична Секція поставила собі за піль: 1) зорганізувати всіх українців-медиків краківського університету, 2) оскувати медичну бібліотеку і вібрати по можли-сти всю друковану дотепер українську наукову медичну літературу, 3) подавати інформації молодшим товаришам, 4) ор-ганізувати відітні, реферати і факсові дискусії. В шк. році 1927/8 до 4. VII. 9 українців одержали дипломи докторів медичних, з тім 4 вострифікували, а саме: д-р Несторонич Роман, д-р Мисюк Теодор, д-р Яворський Іван, д-р Старух Михайло, д-р Хомин Александер, д-р Солянковський Ярема, д-р Шварок Осип, д-р Вавряк Мартин, д-р Гуря Йосиф. Б. Р.

— Україна в Бельгії. Мистецький жур-нал „Ля Нервіс“, що виходить в Бельгії, присвятив спеціальне число Україні. Чи-сло не містить такі статті: Від редакції; Огара українська література — Антуан Мартель; Модерна українська літерату-ра — Паоло Філіппович; Українська му-зика — Вол. Харків; Українське ми-стоетство — Симон Кобрію. До статей до-дано багато ілюстрацій.

— Ще один лік на рана. До Марбургу приїхав народний учитель Полішак (?), щобі адати оправдання перед визна-чними лікарями про свої досліди над ра-ком. Віденська преса зпезнає, що хоча Полішак — дилтант, він працював над чахоткою і раком 20 літ і його практичні успіхи привернули кількох цінних лі-карів поставивши з довірою до його до-слідів і поручити його знавням, що пе-ревірять залу його середина. Цей серед-ник зветься „абініа“ і складається із ро-слинних соків адіпалних з якоюсь оли-вою. „Абініа“ має мати ту прикмету, що не шкодить організмові, а ту силу, що на місці, де знаходиться рак виростає нова шкіра. Лікування тріває від трьох до шести тижнів, а пацієнт мусить нахо-дитись увесь час під доглядом випахід-чика. Віл пацієнта не трає ролі; Полішак мав вигліти на разі також особи в 60-ім і 70-ім році життя. Покищо лікарські авторитети не сказали свого рішенняго слова про цей винахід. Вілмо, що рак як і чахотка належить до тих недуг, що до яких лікування дуже часто появля-ються сензаційні вісти.

— Карієра письменника. На Рівері о-женився молодий англійський пи-сьменник Михайло Арлан з італійською гра-финєю Аталянтою Меркати. Карієра Ар-лана подобає на акунбуць із його по-вістей. Він є походження вірменин, з Болгарії і називається Дікран Канюм-джан. Приїхав до Лондону у 1914 р. і жив рік як бідолашний студент. Першій його статті появилсь в англ. журналі „Новий вік“; за першу книжку в 22-ім р. життя п. а. „Лондонська пригода“ ді-став усього 30 фунт. за другі „Роман-тична даша“ і „Розбишантво“ стали, що міг вибратись у подорож по Європі, жити в Парижі та Римі. Свій псевдонім позичив він від фірми одного французь-кого пива. Став славним і багатим за повість „Зелений каскалх“, що розій-шлася у сотні тисяч примірників в Ан-глій та Америці і мала великий успіх у спеціалній перерібі. Його остання по-вість має заголовок аристократичної лондонської ділянки, де він мешкає „Майфер“.

— Чужинська преса в Шікаго. У Ші-каго виходить тепер 106 чужинських газет. Із цього є: чеських 21, німецьких 11, польських 10, шведських 9, жидівських 8, норвезьких 7, грецьких 6, італійських 6, слованських 6, словіньських 6, хорват-ських 5, литовських 5, російських 2, ма-дярьських 2. Випаді, по одній: українській, голландській і китайській. Із цього приво-ду докорять собі поляки через те, що хоча їх є в Шікаго аж 400,000, мають всього десять газет, себто одну на 40 тисяч душ, коли чехи, яких там лише 200,000, мають аж 21 газет, себто пере-січно одна газета на несповна 10,000 душ. З нами є ще гірше.

— Хто такий Ліндберг? Поручник Ліндберг, що спас Нобіла, а якого спас його товариш Шіберг, відомий у Швеції своїми сміливаннями пригодами. Віл сян акторанського пастора; коли батько при-готовляв його до духовної кар'єри, він посварився з ним і вступив до військової школи. Там став одним із перших спор-товців. У 1915 р. він дістав титул „до-ручника“ і був наймолодшим старшиною у шведській армії. Як добровольець пішов він на німецький фронт і за рік дістав „Залізний хрест“ двох степенів. Коли вернувся до Швеції, записався до армії ген. Манерсрайма, що віл війну з больше-виками в Фінляндії. У бою під Гельсінг-форсом дві роти большевиків окружили такий Ліндберга і перебили всю їх ко-манду. Ліндберг єдиний лишився жи-вим, вістрілюючись у танку сам 6 го-дин, заки не дістав підмоги. За те дістав він фінляндський ордер „Білої Роки“. Як полковник він поїхав у прибалтійські краї і боровся в рядах естонців і латинів за звизволення їх країн.

— Лекції для родичів. Із „Вечірньої Москви“ довідуюсь, що в Москві піч-няється книга прилюдних відітків і кур-сів для родичів і няньок. Ці відіткі бу-дуть організовані в таких місцях, де є звичайно найбільше родичів і няньок, себто в міських садах, парках і пло-щах, де бавиться дитвора. Прелегант-и-педагогі викладатимуть принципи ви-ховання дітей і при цьому наочно будуть показувати, як треба з дітьми бавитись і читати. Вони мають за завдання вхо-дити теж у розмови з родичами та нянь-ками на тему виховання молоді. Ніхто не вперечить, що ідеї таких викладів і способі їх переведення принесе багато доброї: прелегант-и-педагогі можуть до-відатись від няньок і родичів неодио про психологію дітей, а коли їхні викладів слухатимуть також і діти, діти, що легко схоплюють нові ідеї можуть мати добрий вплив на неосвічених родичів і дурні няньки.

— Вогонь може прийти, але не мусить зникнути ваше майно. Смерть мусить прийти і положити край Вашому життю, та Вашим старанням за родину. Смерть може прийти кожної хвилини, і тому Ви повинні негайно забезпечити родину, придбавши для неї життєву полісу в То-варістві „КАРПАТІЯ“, Львів, Руська ч. 18. I. поє.

— Українці! Громадяне міста Львова! В середмісті при вул. Скарбівський ч. 26. є одинока державна семикласова всеошдня українська хлопчата і дівчат школа імені Маркіана Шашкевича. Ви-суйте до неї свої діти. Хто залише туди свою дитину, той є вілний від примусу в своїй шкільній районі. Записати можна в часі ферії кожної п'ятниці передшолуд-нем в канцелярії школи.

— З нагоди вічання нашого опіро-бітника д-ра Павла Ліпюка в панном Іри-ною Ковалевською, що відбулося дня 10. п. м. у Варшаві в православній церкві св. Тройці, складалемо повоженням сердеч-ні побажання. Редакція.

— „Вертеп Наших Діте“, актуальна са-тира на наші відносини Галактиона Чин-ли і Ле-де появилсь у Львові четвер-тий і послідній раз в світлі в Лісєнка в неділю дня 15. липня п. р.

— „Вертеп“ почнає вісторок дни 17. VII. своєю аканційною кандріаху, уладжуючи першу виставу в Мостях великих і від-відає в першій тижні міста Сокаль, Раву суську, Любачів, Яворів. 82 1—1

— Поаір Батки! На підставі дозв-лу Мин. Осв. за Вр. III з 5105/28 і Куря-торії Львівск. Окр. III. до Ч. III. 2668/28. Вийс до 3-літньої жіночої школи заво-дової СС Васильянок вул. Длугоша ч. 17 тривають до 1. вересня п. р.

Приймаються дітвата в улітній шко-лою віділовою. Науку після плавів затверджених вла-стям, уділяти будуть факсові сили з уні-верситетськими дипломами.

Інформації устно і письменно в заряді школи. Львів, вул. Длугоша ч. 17. 92 1—2

Нові книжки й журнали.

І. СВЕНЦЬКИЙ: Розквіт культурно-національного життя Східної Вісторуса. Львів, ст. 41.

ВІЛЬШОВИК УКРАЇНИ, ч. 11. 15-го червня. Державне В-во України.

„НАША ПРАВДА“, вид. кому. партії Зах. України. Січень-Вересень 1928.

ЖИТТЯ І ПРАВО, вістник теорії і практики; видає Т-во „Союз Укр. Аво-катів“ у Львові; трьохмісячник, Львів, липень, ч. 1. Зміст: Д-р. Кость Левин-ський: Слово від видавництва. Проф. д-р Ст. Дієтрянський: Наші правничі часо-писи. Д-р Володимир Старосольський: Про цінність права. Д-р Марія Глуш-вич: Адвокат і суспільність. Д-р Мих. Волошин: Права української мови. Д-р Ол. Надрага: Про польське декретове за-конодавство. Д-р Е. В. Давидик: До по-ного закона про поступовання карис. Д-р Роман Домбчевський: Організація укра-їнської адвокатури. Д-р Володимир Охри-мович, Д-р Лев Ганкевич і Кость Ле-винський: Бібліографічні записки. Д-р Во-лодимир Охримович і д-р Ол. Надрага: З життя наших установа.

СВІТ, ілюстрований двотижневик. Львів, 30. червня, ч. 12. Зміст: І. Гор-літні рефлексії. М. Рудницький: Хвили-ни захоплень. В. Некрашевич: А час ми-нав. Д-р В. Ю. Кисілевський: Михайло Лучкович. М. Шоменко: Скалика, пере-клад І. Станіслав. В. Атаманюк: Налігали літа на літа... Чи бжолі мають мову? Рожа як символ тайни. Жак перед ста-рістю. Невишнїтєво в XX. столітті. Чо-ловік і жінка. Дещо цікавого. Г. Г. Еверс: Смерть Даміана — фейлетон. 21 ілю-страцій.

РОЗБУДОВА НАШІ, орган проводу у-країнських націоналістів. Прага, ч. 6. чер-вень. Зміст: Л. Костарів: Перед подіями. До ідеологічно-статутарної підготовки. К. Кальнінш: Латвія. 8. Пеленський: Пис-е Амеріана. В. Мартиневіч: Ми й україн-ські політичні партії. Е. Ковалевський: Причини до історії долі Січових Стрі-льців в українській революції. Офіційна частина. Хроніка.

НОВА ХАТА, журнал для плавання домашньої культури, місячник. Львів, липень-серпень ч. 7—8. Зміст: М. Ф. Ма-рія Приміана. О. Дучинська: Мій по-бут у Празі. С. В-ка: Дещо про народну кераміку. Дз. Вадуля: Волгар. С. Сіро-полко: Літературні новини для дітей. Д. Старосольський: На пластові теми. Д-р С. Парфанович: Як одягати і пошивати ле-мови. О. III: Про тайну елегантного ви-гляду. Г. Ф. Накритті і прибрання сто-ла. Дві моделі чужоземні письменниці. Різна вісти. Перспективи на ферії. Лі-карські поради. Моді, ручні роботи, приписи.

БОГОСЛОВІЯ, науковий тримісячник. Львів.

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ДРУКУ, ор-ган державної бібліографії. Харків, 2 червня.

ООКІЛЬСЬКІ ВІСТІ, орган укр. со-ціаліста, Львів, май-червень, ч. 7.

СТУДЕНТСЬКИЙ ГОЛОС, орган укр. студент. Громади у Варшаві. Червень ч. 5.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, орган Ревізійного Союзу у-країнських кооператив у Львові, ч. 27. 4. липня.

SPRAWOZDANIE KASY CHORYCH m. Lwowa za rok 1927.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ

ВЛАСНІ СКЛАДИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поручає безконфліктно, у великій кількості роду чокладки смотливої, молочної десертної і до варення як також чокладки, мармелю і цукру. Це шумно рекламою, але якостями знаменитими виробами зробленими з гарантією чистих сировин хочемо здобувати прихильників найширших кругів, оздоблюючи численні найпрестижніші замовлення приймач Народна Торговля у Львові.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятих до півної ціни крам'я фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська 5. Купують брильянти, золото, срібло, плачу найнижчі ціни. 3 10-2

ГРЕБЕНІВ ПАНСІОН „ЗЕЛЕМІН“ отворений від половини дня. Поручає соняшні кімнати з балконами. Кулія вітамінна. Кухні соняшні, водопровід, рухання ліжниць. 35 3-4

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ з хінського срібла на білому металі по фабричних цінах у **МАНДЛЯ, Коперника 14**. 2601 напроти кіна „Коперник“. 10-10

Спеціаліст надати легітимі, серія і молука
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
6353 Пересвітлення Рентгеном. 7-24

МАРКИ ДЛЯ СОБАК і всілякі металеві відзнаки виробляє Ф-а Андрій **ВЕРЛІНСЬКИЙ**, Львів Робітні: Шевченка 11. Бюро: Словацького 4. 443-6

МИЛО з ЛЬВАМИ

ДЛЯ ЛІТНИКІВ В Дорі, замісць відпочинку літників Пансіон Олена, значно побільшений, гарне дозвілля, соняшні кімнати, першокласний харч, на десертів маса власного виробу. Літні в місці. Ціни помірні. Згодом до Управи. 2441 5-7

ВДОВА по управителю школи дит. 35, займається веденням господарства у безжених селянинах або адміні. Згодом адмін. „Діло“ під „Стелла“. 382-2

МОРЕЛІ (Апрілі-ан) замісць найкращі 31 год 50 сот. в кт. копчик. Мід літній, літній 19 год. 50 сот. в білках 5 кт. ниславо облачено на посіплатою. А. Венкерт, експорт овочів, Західники. 75 2-1

Під озимину сійте СУПЕРФОСФАТ

16 і 18 прц.

а будете мати добрі урожаї. Замовляйте вчасно — гарантований товар зі знаком „СУПЕР“ через свої кооперативи — в Союзі

„Przemysł Superfosfatowy“

133 Warszawa, Kredytowa 4.

БРИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купують по високій ціні Дембровські-Розважескі, Львів (Готель Жоржа) Ападеніяна 2. 2481 4-2

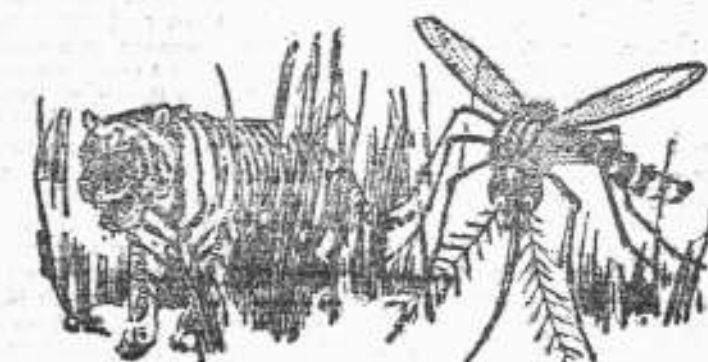
Конкурс. Виділ Товариства „Бурса“ О. Ніколя в Перемислі оголошує конкурс на прийняття гімназійних учнів до бурси згідно „Гімназійного Інституту“ на шк. рік 1928/29. Місячна плата в Інституті в інститутських харчах вносить 50 зод., в бурсі вносить (о скільки будуть міські місця) 75 зод. плати з гори, напівмісячна оплата в бурсі вносить 65 зод., плати так само з гори. На початку шкільного року оплата на інвентар вносить в інституті одноразово 30 зод., а в бурсі одноразово 25 зод. плати при вступі. Буші виконавці мають повністю внести подання. Залігуючі з оплатою не будуть прийняті. Подання з доданою карткою на відмовку належить вносити по кожному класу п. р. до: Управи „Українського Гімназ. Інституту“ в Перемислі, вул. Баштова ч. 34. На случай прийняття Виділ повідомить об цим патента. 782-2

ЛІКАР 2513 3-3
Д-р Володимир Білозор
ординус у внутрішніх недугах у **ДОРІ** в місяці липні та серпні.

ДЯК навалер обійме металічну посаду. Згодом з поданням успішній в тр. ват. уряді парол. у Версхті. 841-5

„ФОСФОР“
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ї В І В
БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфоро-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** і амонієві. **РЕФОРМФОСФАТИ:** кістяні і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!! **ТОМАСИНИ:** „Columeta“, — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні. **СОЛИ** потасові і **КАЛІТ**, **АЗОТЯК**, **САЛІТРА** (Хоржевська) амонієва. **САЛІТРА** чилійська — **СІРЧАН** амонієвий (97% CaO) — будівельно вапно **ФОСФОРІТИ** палені і мелені (CaO) з розп. P₂O₅

ВРОГИ НАСЕЛЕННЯ.

Комарі і мухи є найстрашнішим ворогом населення, які розносять заразу горячки та інші небезпечні недуги, приносячи в цей спосіб більшу шкоду як найсильніші дикі звірі. Кусяючи нас, комарі та мухи позбавляють нас сну і затроюють організм. **ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕСЯ** проти цього ворога при допомозі **ФЛІТУ**.

Як наслідок довгих старань і дослідів, **ФЛІТ** є найкращим засобом, що цілковито нищить мухи, комарі, блохи, прусаки та інші комахи. **ФЛІТ** доходить до всіх шпар та щілин, убиваючи в них комахи та їх гнізд. **ФЛІТ** нищить молі разом з гніздами, забезпечує одні матеріали. **ФЛІТ** не палить найделікатніших тканин і матеріалів. **ФЛІТ** зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптеках і аптечних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce“ S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої бланкети з чорною овсяною.

НИЩЕТЬ:

Мухи, комарі, міль, комах, блохи, блохи, прусаки і всілякі інші овяди з їх гніздами.

Для огляду найкращі нислїди, корпугуїно, рудичи розпорощувачами

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швед. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Серед сензацій.

Львів, 15. липня 1928.

Польський парламентаризм нечинний, бо заживає літнього вакаційного відпочинку. Однак саме в часі того відпочинку згущуються над ним зловіщі хмари. Чи вони в наслідках спричиняють руйнуючу бурю, чи тільки нешкідливу грозовицю — годі тепер передбачити. Один „грим“ з тих хмар уже вдарив по парламентах, а саме відоме інтерв'ю марш. Пілсудського, що прибрало всі позначки першорядної політичної сензації. Правда, цей „грим“ у нічому не порушив фізичного існування польського парламентаризму, але всеж дуже болючо вищербив моральний його ореол.

Однак не те було найважливіше в інтерв'ю. На перший план висунулася в ньому справа зміни конституції або теперішнього польського устрою. Скоро має відбутися зїзд легіоністів у Вильні. На ньому заповіджений виступ марш. Пілсудського з великою політичною промовою, що нібито має бути ревелациєю його основних принципових поглядів на державний устрій Польщі та на його перебудову.

Вся без різниці польська преса тільки й цією справою тепер займається. Колишні беззаперечні прихильники травневого перевороту як пепеєси й визволенці заповідають безкомпромісову боротьбу в обороні парламентаризму. Вони рахуються з можливістю зміни конституції шляхом нового державного перевороту під проводом марш. Пілсудського та октроювання нової конституції в наслідок перевороту. До того допустити ніхто не хоче. А один з лідерів ППС і початковий редактор її органу М. Недзьялковський написав навіть в „Роботнику“ по адресі майбутніх замахів ось яку пророчисту пересторогу:

„Скажімо раз чесно правду в очі і польська партія соціалістична і робітничі маси, зі залізничниками на чолі, підтримали „травневий переворот“, бо „за багато було в Польщі беззаконня“ — суспільного, господарського, політичного. Пілсудський намагався через два роки звести проблему до ряду спорів з посланими за їх „приміжжя“ і до ряду „злик метод“ соціальної праці. — Це не вдалося. Найгнібніші проблеми, штучно притолочені ватною фразою про „партиїніштво“, про „конвент сенаторів“ і т. д. — вириваються на світло денне з подвійною силою. Особисто думаю, що всякий державний переворот у Польщі, був би в теперішній польській дійсності чимем, який порушує життя. „Револуція без революційних наслідків“ лучається в історії тільки раз. Ми бажали поставити широкі нашу точку над „і“: бажали, щоб ліквідація теперішніх метод правління відбулася можливо без нагальних потрясень на рахунок демократії; думаємо, що того вимагає життєвий інтерес Річпосполитої; „октроювання“ конституції перетерпювало це наше бажання від початку до кінця. Польська криза загострилася несподівано через інтерв'ю марш. Пілсудського. Якщо раховано на „компромісність“ ППС, то зроблено похибку в рахунку, похибку, що матиме наслідки важкі до передбачення“.

Вже з того цитату видно, що польські демократичні кола, відчувачи на око непомітний процес внутрішньої кризи в Польщі, дуже побоюються катастрофи.

Не можна сказати, щоб і інші політичні групи не мали таких самих побоювань. Навіть у політиків з однієї, тобто тих з Парляментарного Клубу Б. Б., що орієнтовані виключно на особу марш. Пілсудського та його щасливу руку в політиці, сиділо якесь судорожне тремтіння та „помішання язиків“. Один з них, провідник монархічної групи з однієї посол і редактор вільського „Слова“ Машкевич не трапив „притомності“. Він просто радить зробити монархічний переворот. Польщу, мовляв, може врятувати в теперішній кризі тільки „авторитет“, за яким і шукає марш. Пілсудський. А непорушності авторитету не можна шукати ніде в соймі, — його можна знайти тільки в коронованій голові. „Є такий авторитет, — пише дослівно — а це — монархія“. Він і радить марш. Пілсудському вступити в сліди Наполеона. Не такої співають, наприклад, консерватисти зі школи краківського „Ча-

су“. Вони накликають у своєму органі до обережності та навіть боряться делікатно парламентаризму. Радикально-демократична група Б. Б. теж схильна „вставитися“ за парламентаризмом. А й сам теперішній прем'єр Бартель заявив недавно, що Польща знаходиться в своїй еволюції на шляху до парламентаризму.

Отже жнемо серед польських політичних сензацій, що містять у собі зародки політичних подій першорядної ваги. Очевидно, що час реалізації тих подій повинен прийти аж тоді, коли парламент почне практично працювати над зміною конституції, проект якої підготував уряд. Можливе це в пізню осінь або в зимі. Та не виключене, що по другім, а може й третім інтерв'ю чи експозе марш. Пілсудського, соймови вже й працювати не прийде! Серед численних польських сензацій і така можлива.

Бритійська спільнота й інші.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 9. липня 1928.

I.

Засуджені в кольмарському процесі альзаські послі, „автономісти“, без уваги на протести всіх інших альзаських послів, сидять далі у в'язниці. Можливо, що будуть вони помилувані з нагоди національного свята 14. липня (здобуття Бастилі), яке звичайно приносить аванси урядовцям і офіцерам, ордери всяким заслуженим (або таким, які подбали, щоб їх котрийсь міністр признав заслуженими) та й помилування засудженим. Можливо теж, що ув'язнені послі ждатимуть результату апеляційної розправи, і що тільки тоді одержать звільнення від решти кари. На всякий спосіб, ні в кольмарсько-автономістичній справі, ні в якійсь іншій, звичайній з „альзаською недугою“ (malaise alsacienne), досі не сталося ще ніщо, що вказувало би на радикальну зміну курсу французького уряду й французької держави супроти альзаських домагань.

Однак не значить воно ще, що такої зміни курсу не буде та що вона більше або менше потихо не підготовляється. Голосно натакнув на це в своїй парламентарній промові Пуанкаре. Ніщо не стоїть на перешкоді здогадатися, що після теперішніх літніх ферій приїде черга на полагоду альзаського питання, яке — не гребя цього забувати — є питанням адміністративної децентралізації (чи то пак: деконцентрації), а не — в теперішній стадії бодей — питанням національно-політичним, а націоналістичним до українського питання в теперішній Річпосполитій.

II.

Покищо, на час ферій, про альзаське питання тут тихо. Та не зовсім. Хоча про нього і перестали писати в пресі явно й отверто (може на кивок „свише“?), то займається ним преса посередом. Газети розглядають теоретично питання деконцентрації адміністративної, а закордонним своїм кореспондентам припоручили редакції перевести студії над федералістичними, автономістичними й децентралізованими

формаціями за границями Франції. Таким чином французька публіка, призначена від Людовика XIV, жакобинців і Наполеона I. утотожнювати всяку державність з централізмом, а Францію з Парижем, спровола розпочинає приготуватися розуміти також інакші державно-адміністративні твори і освоюватися з думкою провінціального самоврядування й автономії.

Зосібна чимало уваги присвячує в цей час французька преса теорії і практиці Бритійської спільноти. Тай це не той „спільноти“ Бритійської, яку звичайно маємо на увазі, коли говоримо про Бритійську імперію, як вищу єдність між самостійними британськими державами — канадійською, австралійською, ірландською, то-що, — а внутрішньої спільноти самого британського острову.

Підстави і внутрішній зміст цієї тісно-бритійської спільноти без порівняння менше за кордоном відомі ніж основи спільноти імперійської, сполученої в світі голосними подіями останніх років. Справді! Хто поза межами В. Британії цікавиться напр. відносинами між Англією і Шкотією? Пересічний чужинець думає, що поза назвою Шкотії нічого з тієї держави не осталося. Але це — помилка.

III.

Містечко Бєрвік, на межі між Англією і Шкотією було тому кілька тижнів святочно замане, з нагоди гостини князя Галійського, що поїхав туди, щоб відкрити новий величавий міст на Твіді, важний для лучби між Лондоном і Абердіном. Аби піднести блиск того свята, король Юрій V. розв'язав споконвічний спір між Англією і Шкотією, спір, який коштував чимало пролитої крові: про приналежність Бєрвіка до Англії чи до Шкотії. Ще перед війною столітньою і підчас неї англії і шкоти зажерто боролися за це містечко, що для англії майже так само було брамою до Шкотії, як Кале було брамою до Франції. В останньому столітті, здавалося, шкоти пере-

стали горачитися питанням приналежності Бєрвіка. „Здавалося“, кажемо, бо в дійсності це не відповідало правді. Тай взагалі треба знати, що шкоти були і досі твердо осталися дуже чуткими на точці своєї, шкотської, національності. Чи знаєте напр., чим ви ризикуєте, коли на адресі листа напишете Глазгоа або Единбург, в „Англії“? Ризикуєте тим, що шкотський листовий може кинути ваш лист у канал, а ваш адресат або образиться на вас, або уважатиме вас невіжею. Назва Англії в приложенні до Шкотії там така сама „популярна“, як назва „Всхідної Малопольської“ для української людності відомої країни.

Англії, хоча хитро вининуть цей ризик, пишуть „Північна Британія“ — це з правдо-політичного погляду правильне (від часу „Акту Унії“), та проте воно виводить з рівноваги кожного справжнього шкота.

IV.

Бо і є чого! Невже на те Шкотія зберігла своє питемо законодавство, свої вольности, своїх окремих міністрів у лондонському уряді, чистої крові шкотів, аби перший ліпший міг кожного дня її ганьбити образливою назвою „Англії“? Ось чому в Шкотії були такі задоволені рішенням, яким король оковично признав Бєрвік Шкотії.

Французові важко освоїтися, теоретично навіть, з думкою, що не тільки Бритійська Імперія — не збірка колючих залежних від столиці, а союз самостійних держав, — але передовсім з фактом, що сама „адастива Англія“, тобто великий британський острів — не сцентралізована одиниця державно-адміністративна, а — федерація трьох одиниць з окремим ладом правним і адміністративним: Англії, Галії (Уелсу) і Шкотії, тай — від часу ірландської самостійності — ще й „північної Ірландії (Ульстеру)“.

Є у Франції політики, які хотіли би перетворити й цю країну в свого рода федералістичну монархію або республіку: це монархісти типу Моррасса з одного боку, комуністи з другого. Однак де та сила, що змогла би перевести таку революцію в самому понятті французької нації — здетронізувати Париж, воскресити історичні провінції і до нового життя покликати замірле провінціально-життя? — В. П.

Невирішена проблема.

З приводу застрілення македонського вождя.

Заняті нашими власними справами, маючи по вузху всяких клопотів і журб, звертаємо мало уваги на те, що діється в широкому світі, зокрема на події на Балкані. Ось 8. п. м. рознесли телеграми по цілій Європі вістку про застрілення в Софії ген. Протогєрова, а в нашій пресі появилася про це коротка замітка — і на тім конче. А тимчасом ця подія пригадала знов світові невирішену македонську проблему, яку йому нагадують від часу закінчення мирових договорів тільки часті атентати і випадки македонських ватаг на болгарсько-сербській і болгарсько-грецькій пограниччі.

Болгарія вважає Македонію своєю землею, окупованою сусідами. Як відомо, північну Македонію мають у своїх руках серби, полудняки — греки. Одні і другі приховували до македонців політичні зяжен-

на, відбравши їм всі їх управління не тільки в ділянці політичній, але також в ділянці культурно-освітній та економічній, болгарську мову, що є мовою македонського населення, просто проscribeвано.

Проти того гайту виступають заздалеку всі македонські патріоти. Боротьбу з сербською і грецькою окупацією веде передовсім т. зв. „Внутрішня Македонська Революційна Організація“, що бореться вже понад тридцять літ проти сербських і грецьких владів у Македонії, не спиноючись перед ніякими засобами, до індивідуального терору включно. Жертвою того терору апап і його організатор та головний керівник „В. М. Р. О.“, ген. Протогеров.

Протогеров, що був в часі світової війни командантом болгарських військ у полудневі Сербії, створив своєю діяльністю одні з дуже кривавих розділів балканської історії повстання доби. Прилучення великих частин Македонії проти волі її населення до Сербії і Греції дало йому нагоду стати на чолі „В. М. Р. О.“, що активно бореться з окупаційним режимом і зв'язалася з органами окупаційної влади, маючи свій осідок поза межами досягаємості тих органів — у рідній Болгарії. Діяльність македонського комітету зазначилася численними убивствами чужих і своїх, саботажними, кривавими випадками і т. п. Ця діяльність не дала спокійно спати як урядовим кругам у Відгороді, так і в Атені.

Щож було причиною смерті ген. Протогерово? По відстані добре поінформованої преси віт агітує з рук членів керівної ним організації тому, що в останньому часі старався надати діяльності своїй організації більш поміркований характер, домагаючись м. ін. припинення принаймні на якийсь час, терористичної акції супроти Югославії. Це його і зрубило, бо неприйнявши членів „В. М. Р. О.“, уважали його зрадником великої ідеї, виконали над ним самосуд.

Очевидно — зі смертю ген. Протогерово ніщо не зміниться, хоч його смерть викликала в македонському комітеті великі тертя й непорозуміння. Терористична акція нестиметься далі, македонська рана атритиме ще довго, — аж поки акції македонська справа не буде вирішена згідно з бажаннями македонців.

За океаном.

Українські видавничі справи в Канаді.

В 109. ч. „Діла“ подали ми ністку про судовий процес у Вінніпегу поміж відомим власником книгарні п. Дочкою і п. Пасічником, який закінчився тим, що п. Дочка мав заплатити п. Пасічникові 1.000 доларів кари за передруківання виданого ним „Сонника“ у своїм видавництві. В цій справі дістаємо від п. Дочка таке висноження: „Подало українському громадянству до відома, що п. Пасічник передрукував наш „Буквар“, який ми на домогаючи українських учителів видали в часі війни,

коли не було ніяких українських книжок до науки. Буквар констатував нас великі гроші, а п. Пасічник, передрукувавши цю книжку, дав на її ціну 5 центів нижчу, ніж нам тільки пошкодити. Те саме зробили ми з його „Сонником“, що його він зрештою переклав з польської мови і з інших сонників, а не був його автором. Щож до передруків інших творів, то ми передрукували в часі війни кілька українських книжок, бо не було що читати, а з краю книжок не можна було спроводити. Інакше ми тут книжок ніколи не друкували, бо ліпше спроводити книжки з краю, ніж їх тут друкувати. Це дав нас далеко вигідніше і полатише. Зазначу, що в часі війни всі наші видавництва (хоч фірма, п. Пасічник, „Український Голос“ і інші) видали тут понад 100 передруків, бо тоді був у нас великий книжковий голод. Тепер це вже непотрібне і просто неможливе. Прикінці зазначу, що наша книгарня зробила для українців у Канаді велике діло і як чех був записи приятелем українського народу. Правда, тепер, коли я по 20 роках граю розширив значно свою книгарню, дехто зауважує мені. Але то трудно... Тільки в часі війни я видав 150.000 букварів для українців у 10 виданнях, а це значить, що я ширив українську мову і ратував цілих 10 літ українським поселенцям перед винародженням, стараючись, аби вони не забули своєї рідної мови“.

Участь українців в американському обході у Вилкс Беррі, Па.

Дня 3-го липня цього року минуло 150 літ, як підчас американської незалежної війни англійське військо з індіанцями напало на перших американських поселенців у долині Вайоминг, у Пенсильванії. Коли поселенці втікали, англійці погодилися з ними, щоб вони вернулися, індіанці напали на них вдруге 4-го липня 1778, і вони мусили втікати в гори Вилкс Беррі. Шоймо за якийсь час поселенці всіляк вернулися. Долина Вайоминг — це тепер копальні твердого угля біля Вилкс Беррі, Па. Тому цього року Вилкс Беррі й околиці міста уладили 150-літні роковини боротьби перших поселенців тих сторін у днях 2-го, 3-го і 4-го липня ц. р. Був величавий обхід, в якому взяли участь десятки тисяч осіб і крім американців також і всі національності з Вилкс Беррі та поблискої околиці. В похіді було понад 50.000 осіб. Українська частина походу була найкраща своїм укладом, добором і мальовничістю. Українці мали хор із 160 співаків, окрему оркестру, 9 козаків на конях і великий прикрашений віз (флот). В похіді було к. 5.000 українців (ціла дивізія) і окрема жіноча сотня — всі в українській одязі з лентях. На великій платформі була зображена боротьба з індіанцями зперд 150 літ. На сцені билася 6.500 осіб, а в піднесених місцях приладалася тому тисячі глядачів. Український комітет працював пильно, щоб українці сповна були в обході акції.

краще, що йому знові повелося. Почесним головою комітету був посаджений Оліфант д. Юрій Хилек, а активним головою урядовень „Майнерс Банку“ у Вилкс Беррі, д. Волод. Крайківський.

Осля українського студента.

У Філадельфії був поше рисованих і мальованих афіш та картонів, виконаних студентами середніх шкіл Пенсильванії. Першу нагороду в групі старших за картони одержав українець, Іван Росолович, студент середньої школи („гай ска“) Саймона Грапа, син відомого громадянина Миколи Росоловича. Ця нагорода тим цінніша, що це був поше і оцінка мистецьких праць студентів і студенток із середніх шкіл цілого штату Пенсильванії, під вервою „варієтета“ „Арт Елленс“.

Виступ селянських хорів.

Свято читальні Львівської повітової Філії Т-ва „Прогріта“.

В неділю дня 8. липня ц. р. уладили львівська повітова філія Т-ва „Прогріта“ ім. М. Шашкевича „Свято Читальні“ на площі Сокола-Батька, в якому взяли участь 16 селянських хорів і 8 дутих оркестр. Хори не виступали поодиноко, але попарно два-три разом.

Програма свята була така: 1) мішаний хор сім Грід-Замків-Пикунівичів в числі 10 членів під орудою п. Жолкевича відспівав Ярославенна Ярослава: „Місяць-квітка“ й Іванова: „Птичий хор“, 2) хор Гай-Глуховичів-Чижиків у числі 40 членів відспівав під управою п. Бабана „Козаченьку, куди йдеш“ М. Лисенка; 3) хор Кукишів-Цеперів у числі 50 членів відспівав під диригентурою п. Бізевича „За городом качки плавають“ Песотона; 4) хор Витинки-Підберізі в числі 40 членів виконав „Широкий Луг“ під управою п. Крушельницького; 5) хор мужеський Лешки-Підберізі-Ременів-Синяв-Яричів виконав під диригентурою п. Добрянського у числі 60 учасників Недільського: „Засіяло сонце“, а 6) мішаний хор з тих самих сіл крім Підберізі у числі 135 осіб знов Ярослава „Ой ідуть тумани“, 7) хор Лисиничів-Підберізі в числі 45 учасників під орудою п. Драгана відспівав Колесси „Якби мені черевички“. Хорові точки переплітали продукції оркестр під управою своїх диригентів. Останню точку відспівали полуденні хори всіх сіл в числі понад 400 учасників. Це був таір Степан „Україно мати“ під диригентурою п. І. Охримовича.

Треба з признанням піднести, що отое свято, ці продукції сільських хорів випали надсподіване добре. Всі хори співали надзвичайно славно, гładko, рівно і без нот. Застуга це головню диригентів, які вложили багато труду і часу на хорові проби. Велике признання на-

лежиться й ініціаторам свята, зокрема п. Хомикові Дмитрові. Уладженням цього свята вони дали примір іншим повітовим святам, щоб ішли в їх сліді й уряджували у себе такі громадні свята, які спричиняться безперечно до розбудження культурного життя, зокрема до розвою хорового мистецтва. Якщо й інші повіти частіше уряджували такі свята, тоді можна булоб подумати і над устроєнням морального кращого свята. Дуже добра гадка була, що на святі не виступав жодний хор зокрема, але лучились найближчі читальні хорі в одні спільний хор.

Імпровізація виглядала остання точка, коли те цілу трибуку завало 400 співаків (чол), що закінчили свято бальорним твором Степанца. Здається, що це перший раз у нас в таких числі виступав селянський мішаний хор.

Попри слова признання слід звернуте увагу і на те, що разило і що не будуче не повинно повторитись, а саме: диригенти кожде повинні застановитись над вибором творів, щоб на будуче в програму не брати таких алик перерібок, як „Широкий Луг“ або „Гандзя“, як різномож щоб не вибирати таких творів, які потребують кожде супроводу фортепіано, як пр. „Якби мені черевички“. Вибором таких творів шкодять собі сам диригент в очах фаховця. Щож до оркестр, то вони стоять у нас ще далеко позаду і треба над ними ще довго працювати, щоб могли виступати на концертній естраді. Ім треба радше спроводити твори чужих композиторів, але добрі, як вигравати всі наші.

Свято попередила рано похвала Служба Божа і проповідь о. посла прад. Куницького. Вечером після концерту відбувся товариський гри і забави. Випічка було коло трьох тисяч, а чого коло 66 проп. селян. Львівські громадяни не дописали. На будуче такі свята треба кожде влаштувати в місцях червоні, а не в часі ферій, коли львівська публіка вже в більшості перебуває поза Львовом.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

По широкому світі.

В Еспанії відкрили знову знову як життя еспанського короля; у Мадриді Барселоні та Сарагосі арештували 400 осіб.

На підставі порозуміння чехословацького уряду з Ватиканом в Опаві утворять новий єпископат, до якого належатиме части архидієцезії в Оломуці.

В Ісбруку відкрили італійці пам'ятник своїй перемогі. Король нелевий свого життя з'явився на свято в іншій порі.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

Снідання.

(Довічена).

Пішли до ректора, а звідсіля до комори, відчинили двері а стражникові аж по ямці затоскотало...

— Господи! Справжнє чернече вбожество (paupertas)! по стінах висять полотні солонини, вуздені ковбаси та шинки, на полицях мариновані риби, язички, студженина в полумисках... білий хліб та булочки, в слоях смажені на меді овочі...

— Що кавав кс. пшеор взяти? — Оцей полумисок з маринатою, і цей з гусячої печінки, і цей маринований язик і це от в тім зеленім полумиску.

Говорлячи те брав одне за другим і складав уважно до коша, який якраз стояв під стіною.

Казав відтак принести кілька пляшок доброго вина і пляшку горілки. Відтак, як шафар замок комору, відібрав ключі, бо кс. пшеор кавав назад принести.

Забрав з кухні тарілки, виделки, ножі і ложки та помчав до горальні мов чорт з душею грішника.

Стражник моргнув на респіцієнта, той вийшов і миттю заставили стіл, порозставляли дари божі в горальничій канцелярії.

Як вже все було готове, респіцієнт підійшов до комісара і шепнув йому на вухо: все готове.

І знову комісар став заговорювати пшеора, а тимчасом респіцієнт загунув за поясом ключі на своє місце.

— Кс. пшеорже, — заговорив комісар врочисто — грішне тіло домагається свого права. Скажу по просту: ми голодні. Урадуємо від рана, час вже хвилинку спочити, та підкріпитися.

Пшеор думав, що той влізливць знову стане пригадуватися за снідання. Побажав знову, але рішив твердо, не поступитися. Але комісар не такої заспівав...

— Знаючи, що нинішні кляштори не те, що було в давнину, коли то люди були побожні, до кляшторів сорнулися, потіхи релігійної шукали і на божє не жалували, отож знаючи божество нашого монашества, ми привезли дещо з собою з міста і хочемо враз з кс. пшеором перекусити... Прошу дуже не відмовити нам тої приємності... прошу до канцелярії...

Пшеор не міг з дива вийти. Такого найменше сподівався. А ще більше здивувався, побачивши в канцелярії стіл заставлений такими приладами.

— Тільки прошу вибачити мій сміливість, що я визичив собі в кля-

шторі столового начиння, бо годі це з собою возити... прошу сідати...

— Нічого, нічого — говорив пшеор, що вже зовсім подобів, побачивши на столі такі гарні річи.

Відіткали пляшку з горілкою і чарка пішла в рух...

Відтак стали їсти. Стражник розносив полумиски, зачинаючи від кс. пшеора.

Комісар припрошував:

— Оця марината препишна. Це діло моєї дружини. Її спеціальність, якої навчилася від своєї мачи, а мача від бабки, а бабка від прабабки, геть аж до круля Цявочки; у родині моєї жінки живе традиція, що такою маринатою частувала прабабка царя Наполеона коли йшов на Москву. Традиція каже, що Наполеон, великий Наполеон, дуже хвалив собі її, і приказав своєму кухарові навчитися, як це робиться.

Але прабабка секрету не зрадила і збула його ні сим ні тим...

Так приговорював комісар до кожного полумиска... Пшеор був в рожевім гуморі, розбалакався, сміявся з приговорів комісара. Поміж тим пила вино...

Аж враз пшеор кинувся, вдарив себе рукою по чолі і закипів гнівом. Один полумисок, той зі студженою гусячою печінкою видався йому пізнімий... Мачнув себе по боці...

Ключі були на своєму місці... Значить, що ті гризлі-пюрки справді своє привезли... бо чейже кляшторної комори не розбили. По панськи шельми живуть, а то все з тих податків, що з людей здирають... Заспокоївся зовсім, а що був добре голодний, то їв і пив за двох...

Снідання скінчилося тоаством: любімсі! і знову взялися за роботу.

Кс. пшеор не пішов вже до комісії. Сів у канцелярії і задрімав...

За той час списали протокол, розбудили кс. пшеора і підсунули підписати.

Був сонний і підписав не читаючи. Комісія відіхала.

В кляшторі довідався про все від о. шафара, як його акцизники надули.

Був лихий страшно, хотів скажити за обман, та його переконала братія, щоб дав спокій і не осмішувався.

Згодом заспокоївся зовсім, йому самому смішно стало, що той шельма так непомітно витяг йому ключі. Рана загоїлася...

Та ні, вона відновилася. Зі скарбовою дирекції прийшов присуд, що за знайдені при комісії непорядки в горальні наложено на власника, себто на монастир, 1000 карон карн...

Театри.

Міський „Театр Новин“:
16-го. Нова програма „Qui pro Quo“ п. з. „Тичини“.
17-го. Нова програма „Qui pro Quo“ п. з. „Тичини“.

КІНА.
„Палас“: „Оаза кохання“.
„Лен“: „Легіонери Зула“ і „Рім-Тін-Тін“.
„Аполло“: „Джордж“.
„Фатанорган“: „Великоміські акази“.
„Байка“: „Найновіші пригоди Тарзана серед маєв“.

Нові журнали.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, двотижневик, ч. 10—11. Зміст: А. Крушельницький: Пам'яті М. Коцюбинського, Т. Фотинюк: Шейники наших господарських родин, Г. Ріхтер: З записки інженера Лянда, О. Любарський: Пам'яті князя Холми, І. Ратомський: Тосканський пил, А. Крушельницький: „Громадський Друг“ у житті й творчості І. Франка, П. Ван: Чужа речина — факелі сон, О. І. Вольський: Пам'яті шкільної веселивої мови, М. Творинський: Китай — рай праці, М. Степаненко (в 10-літній смерті), М. Духовний: Організація і приготування виладу, В. Крохмалюк: Буршти, М. Рудницький: Чому пишуть нові книжки? В. Наріжний: Бурелі, 28 ілюстрацій.

БОГОСЛОВІЯ, науковий тримісячник. Зміст: Д-р А. Саліс: Num Spiritus Sanctus a Pilio distinguatur, д-р Я. Гордильський: Перший пісальський собор у градській старій Україні, д-р Р. Кошечко: Погляд на українську церковну літературу, Олександр І. Овчин: Вибрані твори Хроніки. Книжки і часописи.

ТЕХНІЧНИ ВІСТН, орган укр. технічного Т-ва у Львові. Трьохмісячник. Ч. 2. Квітень—червень, 1928. Зміст: Іван С. Пастернак: Теорія повільних рудних жуків і їх вплив на гірництво. — Про англійські залізниці і провідні англійські поїзди паровозів. — Зйомлення з протекти. — Огляд технічної літератури (бульварів, будова мостів, теплотехніка, металурія, електротехніка, технологія деревини, гірництво, вицання багаторічної мінеральної мінерали). — Нові книжки. Спеціальні в СРСР. — Новинки.

СТУДЕНТСЬКА ВІСТНИК, ч. 4—5. Квітень—червень. Праця. Зміст: М. Марітчан: 40 літ організації. А. Жук: Валентинський момент в історії віденської „Січ“, Ю. Вітовський: Взаємні між тов. „Січ“ і студентськими організаціями різних народів у Відні. Т. Ясеньчук: Бібліотека „Січ“, В. Оралейський: Перед міжнарод. студент. з'їздами. Хроніка.

ЖІНОЧА ДОТЯ, двотижневик для українців, ч. 13—14. Коломиця, 15. липня. ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ДРУКУ, орган державної бібліотеки, ч. 23. Харків, 9. червня.

ГОСПОДАРСЬКО КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС орган реалі. союзу укр. кооператив у Львові. Ч. 28. 11. липня.

ДУХОВНА СІМ'Я, ч. 17. Кременець. Вол. 1. липня.

„PRZEGŁAD POLITYCZNY“, щомісячний загальнодержавний політичний часопис. Warszawa. Maj-czerwiec 1928. Tom VIII. Zeszyt 5—6.

✠ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Юлія Ярошівна. Дня 6. VII. померла в Кракові на клініці внутрішніх недуг Юлія Ярошівна, проф. гімназій, в 29. році життя. В особі Покійної триває українська громадянська війна, а в першу чергу наше жіноцтво, одинокі, яка була відрізнялася високим розумом в нашому культурному русі. Щодня обдарована спокійністю, музичними й умовними, розвивала їх дуже сильно. А саме відзначалася як талановита письменниця і співачка, часто виступаючи на українських концертах у Кракові й Тарнові. Покійного мали небуденні ланки з дітьми, опанувала скоро кілька старинних і новітніх мов, що послужило їй до політичної пропаганди в національній боротьбі серед чужих. Після опієння гімназії в Тарнові, де батько Покійної (Історик і талановитий поет) був гімназичним професором, записалася в університет, студіюючи класичну філософію. Тут навчалася в перших поволонних роках знайомих серед представників американських місій, познайомившись із українською справою. Одноразово брала живу участь у культурному житті уряду У. Н. Р. за його перебування в Тарнові, де був її співучасник в організації однієї концерт. Опієння стала підготуватися до професорського іспиту, обіймаючи із тим учительську посаду в тарновській гімназії. Але побут у глухому Тарнові не дозволяв їй; вона мріяла про швидкий виїзд на українські землі і раптом до праці серед нашої молоді. Та склалися інакше: торік розвинулася у неї грізна недуга — туберкульоз, яка нерационально лічена (у відомого Войновського у Варшаві) не відступала нічого доброго. При цьому ж, як п. Ярошівна не переривала науки до іспиту, не зважаючи на гостру заборону лікарів. З початком травня п. р. рішуче все таки здавати його, а йдучи до іспиту, мала вже підвищену температуру до 39°! І правда, вона адала іспит, але в ніч перед ним пізно переїздивши в грізному стані на клініку, де професор не робив уже ніяких надій. Померла 6. липня в полудне, а похорони її відбулися в Тарнові 8. п. м. — Не стало між нами людини, що була стала зразком і гордою ланкою в майбутньому. Нехай же пам'яті Покійної живе серед тих, що мали змогу працювати із нею, а для всіх інших нехай вона стане світлим прикладом! Чужа земля нехай пером їй буде!

Андрій Антонович. Дня 7. липня п. р. помер у Станіславові Андрій Антонович, прих. урядовець, б. сотник С. С. директор театру ім. І. Тобілевича, заст. голови т-ва „Зоря“, діяльний член укр. українських товариств. Тяжка недуга перервала нещодавно життя його життя в 33. році. Вістка про його смерть сповнила жалем і сумом не тільки родичів, але й тих, яким довелося працювати разом з Покійним. Хрусталий характер, велика енергія, вичливість і доброзичливе серце приносили йому симпатії всіх. Але передоком він був дуже різким у виступах українців, думаючи тільки про українськи. В кожному, навіть малому почині він мав перед очима вимогу у вільного життя. Його життєвий шлях, хоч як тернистий, освічував увесь час ідеал незалежної української держави: і тоді, коли він як освітлений робітник працював, починаючи від 1914 року, на Великій Україні, і тоді, коли ставав у ряди українського війська і вразив як хорунжий, а потім як сотник Стрілецької Бровари на кращу долю Батьківщини, і тоді, коли зі знаменами приїхав повернувшись до свого рідного міста і став тут працювати серед нас. Все поглиняв, усе усміхнений, усе повний ентузіазму — він завжди умів назвати до славного незалежного майбутнього і збудити віру у власні сили, віру в краще майбуття. Однак не судилося Покійному дожити здійснення своїх мрій, свого ідеалу. Ті, що з Покієм працювали, то й тепер в ціліх повній пізнали, яку понесли втрату, яка людина, повна громадських чеснот відійшла від них. Коли земля брала його у свої обійми, в слід за ним пошлю з усіх серцево: тихе, шире, дружнє бажання: „Спи, Друже, спи! Про волю України спи!“

М. К.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карбіневича.

Тухолька 17 VII Гейша.
Скопе 18 VII Воскресення.
19 VII Маруся Богуславка.
20 VII Каяна Стар. Мінна.
Сивес-Важне 21 VII Гейша.
22 VII Маруся Богуславка.
23 VII поп. Воскресення.
24 VII Маруся Богуславка.
25 VII ВІН.

„Вертеп Наших Днів“ Галактіона Чиніа і Ле-Ле:

Львів, неділя 15.7 (четвертий раз)
Мостів великі, вівторок, 17.7
Сокаль, середа, 18.7
Радвацька, четвер, 19.7
Львів, п'ятниця 20.7
Яворів, субота 21.7. 82 а) 2—2
Подяка. Стрийський Пластовий Кім складася на цьому місці шпору подяку Вп. Панам: проф. Вахнянів, наз. Устиянович, наз. Міхкевич, наз. проф. Соколов за ласкаву, так для Коша ціну поміч в уладженні „Пластового Вечора“. — Команда. 80 1—1

Повітовий Народний З'їзд Підгаєцьчини відбудеться для 26. липня 1928 р. в год. 1. по пол. в доміні читальні „Прогрес“ на Старім місті. На З'їзд прибудуть послы й сенатори 54. округу — За Повітовий Народний Комітет: Захарій Сена а. р. заступ. голови. Олександра Яворський а. р. секретар.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ДЯК казав обійма негідно посаду. Зголошення з поданням усіх в гр. н.т. уряді парох. у Ворохті. 84 2—3

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше на правлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельтенрайха. Львів, Марієвська 5. — З проханням просимо репараті прислати поштою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3 6 100—?

ГРЕБЕНІВ. Від 16. липня курс рухавки лінійної під фактовою управою. Купелі соняшні вододуші і річні з наукою плавання. Літатки відлі „Зелені“ користають в 50% знижки. Зголошення прийняє Іван. Козаченко. Гребенів. 45 3—4

ІВАН ЛЕВИНСЬКИЙ. Вокальні твори. Мішані хорі: Милість моя. Тече вода. Галля на кришню. Жіночі хорі: Сон. Пуг. (Тичина). Сопрано з фотоплямом: Де йшли на приступ. 97 1—1

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брильянти і перли Домбровські-Розлаженські, Львів (Готель Жорна), вул. Академічна ч. 2. Опіка безплатно. 2481 4—?

ДЯКА іспитованого негайно прийме уряд парохіальний Коломи, адм. гасить: свідство правдивої релігійності, знання латинського мови, гарний сильний голос, не понад 40 літ життя. — Зголошення наразі письмово. 72 2—3

МОРЕЛІ (Апріорі) західні найліпші 31 зол. 50 сот. в кг. кошмак. Мід лінійний, лінійний 19 зол. 50 сот. в кошмак 5 кг. виснагою ондачено на посліплатою. А. Венкерт, експорт свечей, Західники. 75 3—4

ПРОДАМ нову 2-поверхову каменицю з повним комфортом, городом, вікнами 4 пок. помешканням, 12 літ міських від податків, чисті десять тисяч зол. річно нешто при стрільській парці і траніаю за 11 тисяч дол. — Ігнат, Львів, вул. Куркова ч. 24. від 1—5. 85 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жовудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 5—24

Спеціаліст скірних і венеричних недуг **д-р І. МУНД** 6. сек. від і львів. шпит. ординує від 8—10, 2—6 в неділю від 9—1, Львів, Асницька 1, ріг вул. Пласуцького 96 (Панської) Телефон 45—01. 1—1

На сплати і за готівку. **МЕБЛІ** всілякого роду, також отомани, калашки, складні ліжка і пологи, саломові гарнітури, килими і матеріали найдешевше а **ДОРОТІУМ** вул. Сапінга 34, тел. 15—01. 95 1—1

зол. 6-60 **ГОДИННИКИ** зол. 6-60
аногі швейцарські з гарантією
тільки у **Б. ГРИНБЕРГА** Сикстуська 4
2-24 2—2

ТІЛЬКИ НА ЗЛІ ДОРОГИ
САМОХОДИ „P R A G A“

1-особові з 4-дверми і 2 запасов. колами. Інсталяція Bosch, криві шпирок, електризовані Диско. Зужиття бензину 7 літрів на 100 кілометр.

Представництво: **Львів, вул. Яганілонська ч. 7**

ТЕЛ. 365.

Негайна доставка. 27 4—4

МІНЕРАЛЬНІ КУПЕЛІ
В ЧЕРЧІ

(СІРЧАНІ ТА БОРОВИНОВІ).

Оречення, видані знавцями-лікарями, Д-ром А. Сабатовським, доц. унів. у Львові, та Д-ром М. Панчишиним, б. асистент лікарської клініки унів. у Львові, стверджують, що купелі з джерела ч. 1 лічать: провідочну речину ставів і жваві, спрощують запалення нервів, мочолову систему, позапальний стан черевної ями, жіночі недуги, та деякі скірні недуги. Мінеральна вода до пиття з джерела ч. 8. успішна при ліченні катару жовудла та кишок, а також у хорих на оксаліурію. Мінеральна вода до пиття з джерела ч. 9. викликає мочоговне ділення і помагає хорим на провідочне запалення мочових доріг, при катаріх ниркових мидиачів і міхура, у випадках надміру кислоти жовудкових соків, а також у хорих із надмірним подражненіям нервового уладу. Боровинкові оклади із значним додатком сірководню надаються до бодатних купелей.

ЦІНИ КУПЕЛЕЙ: сірчані 2-50 зл., боровинкові купелі 4 зл., боровинкові оклади 1-50 зл. і 1 зл. Купелі в кабінеті І. власні на 50 гр. дорожчі.

За пиття приписаної води 1 зл. місячно, анисове 2 зл., громадська такса 5 зл. виплачується в громадській канцелярії.

Державні, самоврядні, як також прих. установ урядові й військові й члени родини користають зі знижки 10 проц. на сірчані купелі, учні мають знижку 15 проц. Від боровинкових купелей знижок нема.

Мешкання в гарних селянських хатах, з підлогою, по 30—40 зл. на місяць, харч. 5-50 зл. денно.

Допітливці не має за не успішне лічення

Західничі станції **РОГАТИН** (6 км. від заведення, доїзд кіньми або авто) та **ПОТІК** (2 1/2 км. від заведення, доїзд кіньми), на західній лінії **ХОДОРІВ-ПІДВІСОКЕ-ТЕРНОПІЛЬ**, 3 години їзди зі Львова. Ліс в віддаленню 800 м від заведення.

73 2—5

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Пятиліття конституції СРСР.

Львів, 16. липня 1928.

Дня 8. липня 1928 р. святкували в Москві незвичайно торжественно пятиліття союзнаї конституції. У святі взяло участь також 600 харківських робітників. Були там, очевидно, і делегації інших союзних республік, бо мусіли бути. Інакшеж пятиліття союзнаї радянської конституції не мало загальносоюзного характеру.

На святі виголошували лідери ком. партії та союзнаї уряду відповідні промови, але найцікавішою з них була промова Енукідзе, виголошена в імені союзнаї уряду. „Конституція Союзу забезпечила — казав він дослівно — єдине керівництво соціалістичним будівництвом Союзу, забезпечила єдине керівництво культурно-економічно-господарським розвитком країни“.

Промовляли й харківські робітники Духно й Синіцин, та видно, що їх промови були мало цікаві, коли нема їх навіть у офіційній радянській пресі. Змісту промов можна легко додуматися. Вони в ніч не могли різнитися від принятих там шаблонів та не могли не мати цілої низки компліментів на адресу союзнаї уряду, його великого післанництва в розв'язці національної справи і т. д. і т. д.

Для нас, без сумніву, найцікавіше наведене вгорі ствердження Енукідзе найважливішого моменту союзнаї конституції, а саме: величезного державного централізму у тому державному творі комуністів, що звється нині: Союз Радянських Соціалістичних Республік. Тому не диво, що святкування комуністами пятиліття теперішньої конституції розбуджує в нас деякі невеселі рефлексії.

До 1923 р., тобто до прийняття нової конституції, УСРР мала бодай формально деякі признаки незалежності. Вона була тоді зв'язана з РСФРР окремим договором про спільну армію, фінанси, комунікацію, але закордонна політика всеж таки була формально в руках УСРР. Тому й на заході виступали перед світом окремі дипломатичні чи політичні представники УСРР. Це мало своє значіння на зовні. Фактично-ж української державної незалежності УСРР і тоді не було, бо вся влада і в Україні і в Росії була в руках єдиної централізованої комуністичної партії, що звалася російською (тепер вона звється всесоюзною). Ожжя зрозуміла річ, що партія, як єдине джерело і фактичний виконавець радянської влади на всій території бувшої Росії, мусіла боротися і проти ілюзоричної, чисто формальної незалежності України назовні. А це було тим легше, що КП(б)У, складову частину РКП, тобто російської компартії, була тоді пересичена русофільством, великодержавницьким російським червоним імперіалізмом (тодіж українці кидали ряди КП(б)У та переходили до нелегальної УКП) та ворожим відношенням до українських національних аспірацій навіть у чисто культурній ділянці. Тоді ще чи не найяскравішим оборонцем України був румун Раковський. Таким чином при допомозі нової конституції із 1923 р. Україну зуніфіковано й формально з Росією. УСРР стала складовою частиною Радян-

ського Союзу та дістала офіційний титул „союзної республіки“, що в комуністичній номенклатурі означає вищий ряд автономізму. Бо є там ще й „автономні республіки“, „автономні області“ і „автономні краї“.

Фінанси, комунікація, армія, шляхи, закордонна політика, промисел і торгівля стали цілковитим і виключним монополієм Москви. Це формально. Фактично-ж все державне й суспільне життя з найрізноморіднішими його проявами стало нормувати в головних, підставових справах виключно й єдино Москва, точніше центральний комітет комуністичної партії. Більшого централізму, як є в СРСР, важко собі тепер уявити! Здійснювання цього централізму відбувається передовсім через партійний моноліт.

Колиб ми бажали приглянутися тим наслідкам, які спричинила для України ця конституція за 5 літ свого існування, то ми мусілиб писати або цілі томи, або означити їх одним коротким реченням, а саме: Україна стала кальонією Москви під кожним оглядом. Бо ж її використовує Москва не тільки під господарським й економічним оглядом. Вона використовує її й політично, бо робить з неї капітал для своєї закордонної політики, а ще більше капітал для пропагандивних цілей Комінтерну. Побоюючись політичного й економічного сепаратизму, Москва намагається при допомозі своїх вірних та відданих слуг з КП(б)У запрягти на свої услуги й усі духові, потенціальні сили молоді, бо щойно відроджуючоїся української нації. Звідси такий страх перед українською літературою, що черпалаб зразки та перовзори до своїх оригінальних цінностей не з Москви, а з Європи. Звідси така велика та завзята кампанія й акція за опанування україн-

ської національної стихії, що шукає своєрідних форм свого вияву та унагляднення передовсім у чисто духових цінностях.

Очевидно, що досі практичні наслідки тієї союзнаї конституції випали негативно для державності української, як такої. Але не менше негативні вони й для комуністів. Бо це, що з „хвилювизму“ у літературі перетворилося в „шумськізм“ у політиці, у „волобуєвизм“ у економіці, має велике історичне значіння. Тут річ не у Хвилювому, Шумському чи Волобуєву як особах, тут річ у самій проблемі, яку вони порушили. Ця проблема є для комуністів і для нас першорядної ваги. Своїх „промахів“ перед комуністами відреклися вже деякі „хвилювісти“ і сам Хвилювий, відреклися і деякі „шумськісти“, відречеться і Шумський. Те саме буде і з Волобуєвим. Та чи цим вичерпується проблема всебічного і до того стихійного унезалежнювання української нації від чужих, насильно накинених їй у часи неволі політичних, культурних і взагалі всяких психічних впливів?

Кожна громада чи група рстинного чи звіринного світа тим і стала собою, що шляхом еволюції не тільки унагляднювала, але й усовищувала свої питомі принаки, що давали їй найбільше даних до забезпечення своєї самобутності. Те саме і з нацією. Вона мусить себе проявити як окрема одиниця, мусить зужити свою потенціальну силу та енергію на те, щоб якнайкраще забезпечити свою самобутність екзистенцію та використати всі свої цінності й багатства передовсім для себе. Такий закон природи! Його штучно зломити не вдасться, як не владсть його ніяк ні оминутити ні викривити. Тим більше не зробить цього союзна конституція.

Виховання в наших бурсах.

(Голос учителя).

В кількох числах „Діло“ порушало справу наших бурс. Наші бурси виховують під цю пору (я також від багатьох літ великий відстоєк (який? — ледяк чи хто й знає!) української середньоміської молоді, що євче по світу звания й виховання з далеких, глухих сіл... до до культурного осередка, до міст.

Виховна мандрівка численних селянських дітей (де просто апід селянської стріхи через гімназійні бурси й духовно-семинарський етат по... парохію, або ат на... нильну посаду. Що таке „мандеро“ учительсько-семинарський „інтервювання“ по наших бурсах-інтерв'юх називаю мейших із нас товаришеских форм у роді „Так-Прому!“ і „Ні-Прому!“ а не язички навіть залок держати, — це відчув на собі у пізнішому житті майже кожний вихованок. Тому ми так часто питає себе, тому нам недостає так багато товаришескої культури!

Я перебував кілька літ по бурсах, бачив їх у житті кільканадцять і на питання: „Чому?“ — відповідав собі: Наші бурси — це жила відбиття нашого лицодіття. Збіділий народ — білий в бурси.

Бурса вже в нас добра, коли дає дозвіл їсти, а найкраща, коли ще й учить євже. А виховання? Це люксус! Але правда, бурса вчить одній гарній виховній прикметі — солідарності... в страйках на худому, ярости чи пражуху. В деяких бурсах ще й досі буревик

опівають стару піснюку „Семпер борш, семпер борш, парісіме наша, а ніколи пороги — та потіха наша“.

Обстановка по бурсах чи не бідніша, як у наших подільських селянській хаті. Одні ситий обраа, десять залізних віжок, довгі столи, лавки біля них, сільна умиральня (при якій рано ліжками мусить місце добувати) — от і все! — Сплять воі часто, як осередді, втатся, як джмелі у гнізді.

Білять бурсу раз у рік, або мають рал на десять літ. Зате принцип по етінгах доводі. Воі вони мають за мету виховати за кілька літ з жваких дітей — слуханку машину. „І котісь опісля та машина-людина десятками літ до... емеритурі або кривошанських відзнає, читаючи ще деколи по дорожці життя цару українських газет чи книжок. На тому й усе кінчиться...“

В такому виді стає у нас бурса кузницею типової галицької інтелігенції, названої нікому на пальці не стати (особливо чудом!), і ждати без реметування чергу, „слабшого за обшизку, сильнішому у пас“, — а все обдуманно, доцільно, хитро й розумно, бо по бурсах героєм стає той, що відірвав новий спеліб чи засіб обійти приписи, ввести в поле префекта. О, справді: над тим ми диним й розами думали, а шеселіях, що зміла нову штуку втяти, етадували „од вода в род“ — була тоаліція!

Такі бурси я стрічав. Можуть бути дещ і кращі — не перечу; та я про них ні чував, ні їх не видав.

Чогож недостає нашим бурсам? Виховання! — Пляного, доцільного, життєвого ведення дітей, практичного ставлення до батьківського розуму, доброго, теплого материнського серця! Мудрого використання часу до праці-науки; малого фізичного заняти-розриву не лапці; довіри і любови вихованців і виховників.

У цих недостаях зазнавали найбільше наставники — догляди бурс. Зазнавали вони тому, бо йшли туди люди, що часто все інше мали на оці, тільки не добро дітей. Одні їхались до бурси, бо то платувало, інших — на безлюдді — еплували, от щоб там хтось був — та татки назвали.

Якже напразити наші бурси?

Дати їм найперше розумних, добрих, любячих і люблених наставників-виховників, що посвятились праці, дуже тяжкій праці — вихованню бурсавців; дати тієїжінно-лінарську опіку-надаір; дати обдуманний розподіл праці-занять (на цілий день, на цілий рік), щоб вихованок не чинів при столі над книжкою від 8—9 год. вечером і три години бездумно шепотів під носом на велику вітку інших товаришів: „Вельфер думає, що я вчуся, а я не вчуся“; дати дітям змогу через зближення і пожиття з ними пізнати й засвоїти собі товаришеску культуру; навчити дітей пошани до фізичної праці, уладивши майстерню з бурсі та гордеш (кавіть винайманий подальше бурси); просити переплетника, вишквач звірат-півця, мячника, дещотаря, учителя танців і ін., показати дітям перші потатки тих „штук“ та дати їм конечи вказівки до дальшої праці; творити гуртки самосвіти і самопосасти (не курити, не пити, не гнізатися і т. п.), кооперативної, театральної, національної праці.

А дальше: завести рішучо по бурсах річно 4—6 більших прогулянок за місто — на села; одну, як можна й дальше, з крім того всієї спортові змагання.

Тут можна булоб навести ще багато інших справ, та це вже річ — думаю — подрібного „бурсацького кодексу“.

Хтож все те має зробити? Очевидна річ: не рефект. Першу частю — зарад. Виділ — другу. А діти при допомозі, під надзором і провідом префекта і провідом професорів мають усе виконувати. Він має тільки організувати й за всім доглядати, а діти мають самі все те переводити й так зачинати вже на шкільній лавці свою будучу працю для народу.

Наконець ще одно. Бурсам мусить заікалятися що-найменше загаль батьків дітей, як не цілий наш загаль! Годі вже — як досі — спускатися на членів виділу бурси, що часом і не знають, який чином вони попали на загальних зборах в бурсацьку залуку. Ті батьки, що їх діти виховуються по бурсах, мусять мати й хочіти мати голос. Вони шороку приймавше діти повинні зіхатися й нарадитися над справою виховання їхніх дітей, як-брати зпоміж себе „Батьківський Комітет“, що буде мати змогу переводити рішення збору батьків спільно і в порозумінні з префектом в життя. Словом: бурси мусять отворити брами для батьків і загалу та спільно з ними вести євже своє зазавання.

Кінчу — як у нас найлегше кінчити: Просьтесь Головному Управу „Рідної Школи“, щоб вона своєю національно-виховною програмою обіймала також бурси, як не останнє явище у вихованні молодого покоління, простудювала ту справу, виробила бурсацькі приписи і в той спосіб у найкоротшому часі отворила з наших бурс — відну українську культурну тату!

М. Зубрей.

Студентський зїзд у Парижі.

(Від вашого кореспондента.)

Париж, 11. липня 1928.

I.

З початком серпня буде тут міжнародний зїзд студентства 35-ти націй. На порядку наряд виписані два питання: питання рівноважності дипломів і питання виміни студентів.

Рівноважність дипломів: зїзд буде домагатися, щоб у віці між 18 і 24 років, у часі своїх студій, будучий адвокат, лікар, інженір міг переїхати на рік-два на чужину і там супокійно далі студіювати, не порушуючи проте черги і речинців своїх іспитів. Щоб таке було можливе, треба, щоб університети різних держав признали за важкі іспити, вже покладані в чужих університетах. Це неможливе без загального вирівнювання програм. Вирівнювання таке, кажуть, було нелегке, та воно не неможливе. Вже від ряду років домагаються такого вирівнювання програм і зрівноваження дипломів зїзди студентів латинських націй Європи й Америки — досі без особливого успіху. Чи матиме кращий результат всесвітній студентський зїзд? Ледви — поки що принаймні. А все таки домагаються таке треба ставити і треба його пригадувати раз-у-раз. Здійснення його було би корисне для великих західних націй, ще корисніше для культурно відсталих народів Східної Європи і Балканів.

II.

З переведенням у життя такого зрівноваження дипломів покінчилисяб нарешті й комедії, зв'язані з нострифікаціями дипломів наших студентів, добутих у заграничних університетах, на підставі праць у безконечно вищих від польських — наукових заведеннях.

Одначе — це музика будуччини, і то ледви чи близької будуччини. Щоб усі держави й усі парламенти приготували й прийняли одностайний план навчання і одностайну програму іспитів — кілька на це треба би часу, навіть при добрій волі по-

одиноким урядів! Можливо, що чого і собі, і Річипосполитій шире бажемо — скорше буде переведена недобровільна ревізія кордонів у зміслі етнографічного принципу, ніж Річипосполита згодиласяб, аби наші студенти з Праги і з Відня, з Берліна і з Парижа могли користуватись в рідній землі своїми закордонними дипломами, не перейшовши вперед усіх перепон і труднощів польської нострифікації...

III.

Менше значіння для нас виявляє поставлена на чергу наряд зїзду справа виміни студентів. Домагання це виходить з факту, що прожиток студента в готелі на чужині щораз більше дорожче, і що було би дешевше з грошового погляду і доцільніше з морально-культурного, якби родини вимінювали поміж собою своїх синів-студентів. У теорії це гарне й доцільне. Але в практиці? Українська, польська або болгарська чи сербська родина певне дуже радо згодилася би післати сина до Німеччини або Франції, і зате гостити в себе студента німця або француза. Але навпаки. Котрому німцеві цікавий напр. львівський чи софійський університет? Хіба якомусь фільмологові або етнографові, а таких не багато. Але навіть між Німеччиною і Францією такі виміни могли би доконуватись тільки виїмково. Німці — це показує досвід — радо висилали би своїх дітей до Франції, до французьких родин і заведений. Але за те тільки яксь виїмково батьки французи мали би охоту посилати своїх синів у німецькі школи й у німецькі родини. На цю відразу пересічного француза до всього, що пахне німецьким побутом і німецькою культурою, складається чимало резонів і пересудів, більше або менше обоснованих, та вона безперечно існує і не видно ще багато познач її ослаблення. Хіба виїмково їде в Німеччину доповнити свої спеціальні студії один чи другий фран-

цузький германіст або історик.

А звичайну, буденну потребу навчання німецької мови у французьких школах (воно зрештою від війни дуже занепадає в порівнянні з навчанням мови англійської) заспокоюють тут розсіяні по всіх школах германісти альзаського роду.

В. П.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилє дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Вічевий рух.

ДРОГОБИЧЧИНА.

Для 7. липня ц. р. відбулося велике суспільно-громадське зібрання в селі Попелях, дрогобичського повіту. У вічу взяли масову участь як селяни й робітники, так і жінки та дітвара. Віче отворив короткою промовою промовою іменем Української Парламентарної Репрезентації посол Антін Максимович. Предсідником зборів обрано на загальне бажання місцевого пароха і заслуженого діяча о. Василя Мациорка, секретарем став п. Василь Биковий. Відтак забрав слово посол Антін Максимович і в довгій промові згадував теперішнє положення нашого народу, працю й тактику послів і сенаторів нашої партії на соймовій арені, поклав боротьбу з затиєм, щоб би звальти нові податкові тягари на наше населення, обговорив приступно суспільський похід на українське шкільництво, справу недостатньої амністії для політичних в'язнів, справу важкого положення нашого робітництва по тартах і шихтах і вказав накінець на вагу одної політичної організації в рядах УНДО. Відтак перейшов до широких дискусій, після якої ухвалено повне довіря для праці й тактики Української Парламентарної Репрезентації, а для посла Антона Максимовича зокрема і поставлено звання не зійти ні на крок з наміченої лінії для виборення кращої долі українській нації. В резолюціях ухвалено одностайно, що українці з теперішнім тяжким положенням повинні всі до одного згуртуватись під жовто-блакитний прапор, а всі послы й сенатори, що стоять на національній платформі, з'єднатись в одне єдине представництво на парламентській арені, щоб наші послы найшли

шляхи, як знайти підмогу неможливим на особні засади, як добути кредит для національних справ, як добути резолюцію з широким співучастям, в справі заведення української мови навчання в школі в Попелях і уваги на те, що до тої школи ходить тільки четверо дітей римо-католиків, у справі направлення повітових доріг, у справі важкого положення заточених-учителів, у справі положення „Рідної Школи“ і т. д. Всі ці резолюції перейшли під тріумфальні оплески вічовиків. Посол Антін Максимович збирав по вічу матеріали до соймових інтерпелляцій і просто в Попелях виїхав на дальші віча в гори.

По широкому світі.

У складі італійського кабінету таємні: подались до дикції міністер фінансів Вольпі, міні освіти Філаї і 8 заступників.

Райхстаг після довгих дискусій рішє передати до юридичної комісії законопроект про проголошення дня веймарської конституції національним святом.

Англія приєднається зповні до мирових проектів Спол. Держав.

У Лїондоні почалась конференція проти імперіалістичної Ліги, основаної комуністами.

Є звістки з Каїра, що єгипетський парламент буде розв'язаний, тому, що націоналісти відмовились від співробітництва з новим урядом.

Грецький парламент розв'язаний.

Між Англією і Туреччиною ідуть переговори про пакт дружного союзу, з яким Англія дістане права до нафтових територій.

Над Рейном почались маневри французької армії.

Театри.

Міський „Театр Новин“:

17-го Нова програма „Qui pro Quo“ п. „Тинки“.

18-го Нова програма „Qui pro quo“ п. „Тинки“.

КІНО.

„Палас“: „Мушкетери перед шлюбом“.

„Лев“: „Легіонери Зула“ і „Рін-Тін-Тін“.

„Аполло“: „Дівчур“.

„Фатаморган“: „Великоміські джанти“.

„Байка“: „Найновіші пригоди Тарзана серед мавп“.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

ВЕНЕЦІЯ.

Нариси з профілю.

I.

Даремне сталиб ми шукати в інших країнах такого міста, як Венеція, яка має в собі стільки супокую, свята, краси! Прудке, бурхливе минуле, що кипіло тут у промислі, купецтві, що цвіло в розкішному — так: розкішному! — мистецтві скульптури, архітектури, малярства, стало сьогодні тлом сильною лагідності, на якому гомоню мерехтять веркотіливі голуби, усміхнені люди багатих, зітхання і сварка нуждарів.

А море — як колись, так і тепер — при берегах лїниво потягається то зітхає, мов розпечена, чудова коханка; то плеще до супокійного життя, як і давно плескало до бурхливого, мов свача на веселі: завжди веселе, ясне, втішне, іноді трішки насуплене.

При березі стоять човна-гондолі, вибиваючи на хвилях так монотонно розмови викидають не на дожив, сенаторів, інших богачів-венетів, а на англійського, французького чи якого тільки захочете — з цілого земського глобу! — богатиря.

Буває, що інколи сїде в гондолю нащадок славних прадідів-венетів та мріє про... їх щастя — у своїй убогості. Опріч славних прадідів і де-що готівки з продажі палат для кіна, готелю, реставрації — нічого більше йому не залишилося.

II.

Майдан Марка беззастанно гомонить, воркотить, шебече. Люди, голуби, даєтвіки, сонце базиліка яка

на візантійському тлі прибралась у лїнії всіх стилів — усе те творить рухливий образ святочного, мирного життя. На приспі базиліки Марка під цінними стовпами, здобутими дожею Юстиніаном Партеціпацієм (816—817 рр.) на Сарацинах у Сицилії, які тепер стоять тут густим мармурово-алабастровим лісом на фасаді, мов тїнь розкоші, краси, супокую пропозане нужда: обдерта в лахманих, із худим, морсько-восковим лицем, із худими зневіреними очима. Та це зовсім нікого не бентежить. Венеція від перших часів свого існування — радіє! Раділа, як морю виривано по клаптику твердої землі: що вирвано морю — оставало П. Нікому не платили за добутий ґрунт*). Радіє і сьогодні чужинцям-гостям усіх народів, усіх рас.

Сипляться квітами голуби. Прядоволосим англійкам, сїдаючи на рамена, зазирають нахабно в сині очі. Деякі голубки мають дуже розкуйовдані хребти від частого воркотіння з голубами, тїм уподібляються до людини. Побачите тверезого, суворого, самолюбивого англійця, якому чужа сантиментальність нашого покровою, а як побачите, що голуб і до нього прилітає та сїдає на рамя — він купує мірочку кукурудзи — за 1 ліру! — й годує стадо голубів. І під теплим дотиком дзьоба птахи грізні морщини його чола розтягаються в усмішку на устах.

На цьому великому майдані св. Марка, що походить до розлогої сали зі стелею-простором, розташовані по боках столики чотирьох клавренів. Із них „Фальоріан“ — найдавніша, історична. Заложена тут за часів панування Австрії, в ній сходив-

лись чи скривались італійські конспіратори.

На переїмну, беззастанно грають музики. Найцікавіше, що джезбенду, якого спазматичні згуки краси в інших містах наполюють тіла спрагненим божественним судорогам, тут ніколи не чується.

Сміх — наче тут смуток незнаний. Напроти майдану біля базиліки ліворуч розтягнувся на ліві вигідно молодий хлопчина. У нього кашкет на бік, розхристана сорочка; сперс руками в сильну мармурову голову гордого венецького лева, а на руки поставив свій підбородок і дивиться, слухає...

III.

Здавалосяб, що тут таки справді ніхто не хоче терпіти, сумувати. Що всі, яких стрічаєте, яким дивитесь у вічі з усміхом доброго, свіжого здоров'я, — що всі вони й ви з ними, здані забуттю, лагідності моря, містицизму святинь, дивно-оригінальній красі палат і їх стилів.

Сонце заливає море, місто. Воркотіння голубів, гомін людей заливаються. Одні другим вештаються поперед очима, граються.

У просторах, мов квітисто-зеленим лугом, коливається гомін дзвонів св. Марка. Давно знаний мотив: навіщо писати про це? Дзвонам прислухувались і прислухуються письменники, поети, музики — романтики, реалісти, декаденти, футуристи. Одначе слухаючи цих дзвонів, чуєте ніколи нечувані мелодії, слова, мову. Хотілосяб почути ці мелодії усучасненого музики, поета, побачити їх маляря...

Вони, мелодії, черпають свою силу, красу, незабгнутість у сонні, у лїній і ясності базиліки св. Марка, палати дожив, в гойдаливій воді дя-

гуні. Певно вбігають до церков Захарія, Івана й Павла, Юрія, далі Скявоні, Марії деля Салюте й інших і там пестяться колірами Тіціана, Тинторета, Івана Белліні, яких Мадонни цими пестошами усміхаються. Вони, ці Мадонни, такі скупі на радість, так уміють свій біль з міццю терпіти, що тільки й усміх у них бачите.

Ось такі мелодії дзвонів Марка! Дивні!...

А у вузькій вуличці — зоветься: Кале деї Фузери — крізь отворене вікно цілими пригоршами нужде жбурляє їдку, нестерпну, бридку лайку, сварку родини венецького робітника. У сварці, хоч на хвилину, топляться злидні життя.

В іншому „Кале“ майже на голову паде вам важкий, брудний лахман, мов фрагмент того незнаного, на весь світ славного міста.

IV.

Гойдаючись, проходять венетки, загорнені в широкі шалі-хусты. Ідуть повагом. Плещуть язиками на буденні теми в милому венецькому діалекті. Ніхто не гонить, не спішить. Тут ні кіньми, ні самоходом, ні трамваем не наїде.

Стрічає вас молода венетка з чорними, живими очима, з кучерявим блискучо-темним волоссям, струнка, усміхнена й питає своїми пахучими устами — той запах ви бачите —

— Che ora xelo, signor, par piacer?

— ...

— Grazie, signor!

І до товаришків своєї, мов свіжою россою-мовою, говорять про годину:

— Xe un boto e trenta e un minut, cìd!...

І хоч ви не хотіли би зрозуміти цього діалекту, то при цій лїній зрозумієте його й відповісте на її запитання.

*) P. G. Molmenti: La storia di Venezia.

3 ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Кредитова кооперація.

Зізд кооператива в справі засновування й організації кредитних кооператива першого ступня відбувся дня 16. липня ц. р. у Львові Центрального Кооперативного Банку у Львові при участі 43 відпоручників кооператива і 14 кооператорів.

По відкриттю зізду дир. д-ром Костем Левинським обирає провід зізду о. Василь Кулик з дир. Шахиновичем з Бірки, покликавши на секретаря п. Маркіяна Кисілевського і уділив слова референтові дир. О. Савачеві. В рефераті піддав референт під дискусію зізду справу організування кредитових кооператива на таких підставах:

Кооперативи мають бути організовані на підставі самопомочі і самовистарчатності. В слід за тим повинні бути організовані по районах з необмеженою поручкою і всі мають бути одного типу як для сіл так і для міст та мають опиратися на розмірно високім уалі напр. 100 зол., складані дрібними квотами напр. по 2 зол. у певних речинках, напр. що 3 або 6 місяців, з тим, що вступаючий ставив би членом зараз по виплаті перших 5 зол., котрі мають виплатити при підписанні членської заяви. Таким чином кооператива в протязі кількох літ дійшла би до розмірно значного власного майна на уділах, який був би підставою адекватного і правильного розвитку кооператива. Сам ж кооператива необмеженою поручкою стягнула би в своїм окрузі дрібні вкладки ощадності, які становили би головну частку оборотного капіталу. З кредиту банкового не може кооператива уділювати позичок членам, тому, що банковий кредит має становити лише резерву виплатності кооператива на чорну годину, годі коли би були значні несподівані виплати вкладок. Банковий кредит в цім випадку був би до сплати в короткі часі.

Над рефератом висказували свої погляди поодинокі промовці. В дискусії забирали голос пп.: Пашкевич з Коломиї, Маньків зі Стрілиш, Прибитківський з Косова, Ковалевський з Луцька, Шахинович з Бірки, Харамбура з Яворова, д-р Мудрацький з Чесанова і голова Реалізаційного Союзу інж. Юліан Павличко-дський.

На висесення дир. Ковалевського вибрано комісію, зложену з референта, д-ра Сопова з Береста та п. Сіжка з Тернополя, Ковалевського, Пашкевича і Харамбури, яка з делегациєю Реалізаційного Союзу на підставі переведеної дискусії має перевірити пропозиції проект і пропозиції Реалізаційного Союзу до остаточного вирішення.

Наглий суд у справі нападу на пошту

Нині, у вісторок зачинється наглий суд над обвинуваченими у виконанні нападу на пошту при вул. Галицькій ч. 3. Перед судом стають як обвинувачені: Вол. Орлик, бувш. семінарств, Вол. Мірош, абс. прив. торг. школи, Евг. Качмарський, бувш. студ., його брат Роман Качмарський, бувш. семінарств, Ів. Пашкевич, електро-монтер. Крім них арештовані ще: Евг. Скіцький, мех. монтер, Вена Краєвська, семінарствка, Ів. Штокало, шофер. Колиб ухвала в справі наглого суду запала нині рано, то розправа зачала би у великій залі суд. будинку при вул. Баторія около 10. год. передпол.

Обвинувачує прок. Спундук, боронити-муть українські адвокати в д-ром Шухе-чичем на чолі.

Ріжні вісти.

У ЛЬВОВІ ВІЙДЕ ЗОВ ГЯЗНІВ НА ВОЛЮ.

На основі амністійного закону із львівської в'язниці вийде на волю 300 в'язнів, між ними засуджені за політичні проступки, за винятком комуністів. Досі випустили 62 в'язнів, яких кари не перевищували 6 місяців. У справі інших в'язнів роблять приготування, щоб якнайскорше найшлися на волі.

СПЕКА.

З Польщі дня 18. липня температура падала між 27 і 34 степ. Ц. а 16-го настало підвищення температури. Метеорологічний інститут стверджує, що 17-го буде теж спека, при схильності до бурі.

У Німеччині спека доходила до 38.7 ст.

Ц., а вночі 29 ст. Яких 2 міліонів берлінців вийшло з підміської околиці.

АМУНДСЕНА НЕ ВІДНАЙШЛИ.

З Осло подають, що вістка про віднайденья Амундсена показала несправдливою. Досі не найшли теж групи Ала-сандра.

БУДЕННИЙ У КОВНІ.

З Москви прийшла вістка, що уряд СРСР постановив вислати до Копна військово місію з ген. Буденним на чолі. Місія має навізати тісні зв'язки з червоною армією й литовським військом.

Аг. Тас повищу вістку заперече.

ВЕЛИКА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

На мюнхенському зал. двірці зупинилися поїзди Мюнхен-Авсбург-Ніриберг. Наслідком стрясення запалилися у вагонах поїзду резервуари газу. Полум'я обхопило весь поїзд. Урятувалася лише більша частина пасажирів другого підмиского поїзду. За те подорожні спец. поїзду гинули у полум'я в перевертених і замкнених вагонах. Добули 11 зауглених людей, 15 бореться зі смертю, кількадесят попарених і ранених.

ВБИЛИ ПРОВІДНИКА МАКЕДОНСЬКОГО КОМІТЕТУ?

Білгородська „Політика“ подає нестерпиме вістку, що в Софії вбито провідника Македонського Комітету Михайлова. Покійний, як кажуть, організував убивство ген. Протогерава.

ДЖОЛІТІ ВМИРАЄ.

З Медіолану повідомляють, що став хворів Джоеліті погіршився. Він приназ вже Найса. Тайни

НОВИНКИ

— 11 підозрілих у злочині. В Яворівському повіті, у Грубешеві, вбили недавно селянина Івана Забродного. Поліція арештувала аж 11 місцевих селян, обвинувачених у цьому злочині.

— Санісна історія. Проєс проти львівського козбасника Назива затігався. Замість трьох днів він триватиме щонайменше тиждень. Між візнаними свідками, надавими приятелями Назива, так само нелегко відрізнити правду, від брехні як у фабриці Назива важко було відрізнити санітну козбасу від кінської. Знавши ствердили, що без конини в цій фабриці не обійшлося. Суд, що радитиме далі від кінського дня має ствердити, чи при продукції козбаси і доставі мяса до війська не обійшлося також без козбаси, фальшивих візнань і фальшивих печаток на недорозі мяса.

— Катастрофи. У міст. Вірибург вибух у порохівні убили 4 особи а 24 ранили. — На побережі Чіле хмарою заліз одно місто. — На стації Вілостоку зупинилися два поїзди: 5 осіб ранених. — Переломився містом Вельфор у повітрі по візмові із пани 3 особи вбиті, 16 ранених.

— Проміції українців у Празі. На Карловому університеті в Празі промучилися на докторів прав: для 27 червня галичак: Паловата Іван (Теребовля, Гумніська) і Петрина Петро; для 2. липня Зозуля Яків з Великої України (Лебедів) і Люк Данило з Буковини (Звенича).

— Вітри на Україні. Від одного земляка з південної України дістаємо такего листа: „Наді на урожай трохи покращили. Але вітри холодні, рвачі, палючі віють, віють настільки, негавуючи і все сушать, сушать... Такої весняної весни й літа не пам'ятають старожили. Літняська палі (Одеса, Крим) одесити мертва. Багато віл порожнюють. Літнякни сновгають, як сонні мухи в осени. Кого хранили — хвости (черги). Продуктів бракує. Хліб темний, тільки в то по картошках. Для робітників по 1/4 ф. на день, для службовців по 1 ф. кормів для скотини діставати дуже тяжко й по такій ціні аж сміх бере. Пуд (16 кіло) личеню 7 карб. (8.50 дол. ам.), пуд маку-та 3 к. 50 коп. Сподіваємося, що то тимчасова криза. Вихваляються та вуждені риби, що їх колись ми так смачно заїдали, дуже мало й дорогі. Ми їх не їмо. Взагалі їсти доводиться не те, що можна потрібне для підготтання організ-ма, а те, що дістати можна.“

— Більшовицька цензура. Один із наших вигонюбів вибрав голоси львівської преси — української й польської з нагоди столітньої річниці заведення Осесолінських і дислав цю збірку до ки-іського Українського Наукового Інститу-ту київського, але на превелике своє удивлення дістав посылку назад із са-кредитальним „лабораторно“. Нічого й

говорити, що в агаданих статтях не було ніякої „політики“, що підключувало осно-ви більшовицького ладу. Навіть за пар-ського правління цензура була вільно-думнішою і ставилася інколи вичачніше до нашого друкованого слова.

— Що коштувала експедиція Мобіле? На це дає відповість шведська преса та-ким рахунок: 1) життя шведського про-фесора Мадмундсена і двох італійців, що загинули серед ледів; 2) життя 6 пасажирів „Ліанма“ (двох норвежців і чоти-рох французів); 3) життя 20 осіб, що ги-нули на пірванім дрізгобі; 4) життя італійського полковника Сора і двох до-ців, що вибралися санками і їмівірно загинули в боротьбі з медведями; 5) життя 10 мадріванців, що пропали серед снігів Шпіцбергена; 6) життя механіка Помеля, що зван із дрізгобі. Тепер із цього списку буде счернений Амундсен з двома-трьома особами, коли провіриться звістка, чи Мадмундсена врятував їх. Швед-ська преса у списку жертв свідомо про-мовчує величезні матеріальні кошти експедиції Дон-Кіхота Мобіле.

— Ріжні вісти. У Мадриді почав ра-дити міжнародній конгрес для боротьби з рабом; у цьому візьмуть участь пред-ставники 24 країн. — Налашували радіо-телефон, комунікацію через Лондон між Осло і Нью-Йорком; для приватних осіб 3-хвилинна розмова коштує... 400 зол! — Управа „Охорони Злоревя“ на заліз-ницях Томська проголосила конкурс на засоби боротьби з мухами та тараканами („швабами“), звертаючись із покликом до всього населення. — У белг. місті Лже-зайшли на грунт фірми Герстала зако-паних 600.000 фр., гроші дістали нащадки власника. — Московська „Ведомості“ жа-дується, що на літній сезон бракує по се-лах кіс; „металосиндикат“ не пригото-вив замовлених 300.000 кіс. — Швайцар-ська преса підкреслює факт, що в історії її краю трапився перший випадок бунту воли проти старшин: 10 із них засудили на 12 днів в'язниці.

— Іскон Яворський, хор. У. С. С. о-сигнув дня 27. VI. 1928 р. диплом інж-нера на Високій Школі Хемічно-Техно-логічної Інженерії на Техніці в Празі 107 1—1

— Стефанія Стахурівна з Берегова здала дня 27. червня ц. р. на торговель-ній інженерії в Празі державний іспит і одержала титул комерційного інженера. 108 1—1

— Аматорські Гуртки в краю будуть мати нагоду завітати в мало знавом в нас досі формою театрального інсте-та, а саме гротесковим театром Ляльок, який виїжджає зі Львова на закарпат-ську мандрівку зі славнішими акте „В е-р-те-п-ом Н а ш и х Д и в“ — Галаці-она Чипки і Ле-Ле. У „Вертеп“ скопле-ні в сатирично-гумористичній формі про-яви громадського життя головне з ви-борчого періоду з метою виказати його деякі гни і неадекватності. — „Вертеп“ відідеє місцевості: Сокаль 18 VII, Рагу-руськ 19/VII, Любачів 20. VII, Яворів 21/VII, Радеків 22/VII, Бродів 23/VII, Олесько 24/VII, Золочів 25/VII. 108 1—2

Дописи.

СТРИЙ. (Меліораційна анкета). Філія „Сільського Господаря“ в Стрию скликала на середу, 12. п. м., початковий громад-і-представників кооператива з дванад-цятьох місцевостей стрийського та жа-дівського повіту, заінтересованих в ре-гуляції потоків Вішня і Кіна та в осу-шенні полі, і насамперед, положених об-члних потоків, щоб обговорити з ними переведення цієї великої, поверх 10 тисяч гектарів обіймючої, меліорації. На нара-ду прибули точно представники всіх за-прошених громад і кооператива. З Відлуги філії були присутні — голова філії — по-сод Остап Луцький, заст. голови о. Ан-дрій Пеленський, член філіяльної ради інж. агрономі Роман Стельмахів, та фі-ліяльний інспектор рілляний інж. агр. Володимир Мосора. Долинська філія „Сільського Господаря“ прислала на цю нараду інж. агр. Созанського як свого за-ступника. Голова філії, посол Остап Луцький, представив зібраним коротко досягнення філії на всіх ділянках її пра-ці в 1927 і 1928 рр. (Хліборобська виста-ва, досвідні поля, ширення хліборобської о-світи фаховими викладами, ветеринар-ний курс, інтенсифікація хліборобської праці, оборона станових інтересів і т. п.), перестеріг зібраних перед воззідським політиканським боловом під назвою „лаводове з'ясування ролі“ і засудував живу творчу працю централі „Сільського Господаря“, особливо з її новим відді-лом для аграрних операцій, живо й докладно накреслив план великої меліораційної праці в повіті адеж вище названих по-токів. З цього приводу а приваганим під-писом посла Луцького почин листяницьких громад, які на відліку своєї громади, згідно з загальним планом, вже зваля-до праці і під проводом о. Пеленського

і фахового інжніра, радника Бартоша, без ніяких допомог виконали 3 кіломе-тровий канал. — По описуванні дискусії всі присутні одностайно одобрили намір переведення цієї меліорації під технічним проводом меліораційного бюро при „Сіль-ським Господарі“ у Львові і усталили план переведення цієї справи. Треба й можна сподіватися, що стрийській філії „Сільського Господаря“ вдасться допро-вадити і це нове велике діло до бажаного повного успіху.

ДОЛИНА. (Посольське справоздавче віче в Мізуні). В четвер, 12. п. м., на св. Петра й Павла, відбулося за почином до-линського повітового організації УНДО ве-лике посольське справоздавче віче в Мі-зуні. З огляду на величезну кількість учасників, селян та робітників а Мізуні і околицях громад, віче пройшло під голім небом. До зібрання, щонайменше двохтисячної громади присутніх — давн-ко, живо і палко промовив посол Остап Луцький. Зібрані вислухали справоздачу свого посла з великим зацікавленням одобряючи всю діяльність українського соймового та селянського клубу. Кор-стаючи а нагоди прибуття посла до Мі-зуни, селяни й робітники цієї околиці ви-двинули чимало важких потреб місце-вого життя, якими треба заопікуватися. В першу чергу це справа шкільного утратазму в народних школах і так за-ної комасції сільських шкіль, безсмертні комісаршини а громадським і повітським самоврядуванням, місеві сервітути, забез-печення перед школами диких звірів, охорона наших лісових робітників вга-галі і перед самовільним каси хорих та заведення обов'язків від нещасливих випадків особливо, — додаткова реєстра-ція інвалідів, пенсії для вдів та сиріт по загинувших жовнерах австр. армії, воєпе-решня праці і т. п. Віче пройшло серед великого олушудення присутніх.

КОВКА. Гостина „Просвітняського театру“. Нова Інституція, покликана до життя Головним відлос Т-ва „Просвіта“ своєю звершеною формою артистичною грою представляється дуже добре і пе-ревищає значно теперішній уровень пе-яних наших театрів. Серед артистів ба-чили ми на сцені старших артистів пп. Сороку, Шеремету і пани Сорокову, і мо-лоді озочі, талановиті сили як пани Ком-пову, Костяну, Доліну, Кітину, Я-ковліва, Кемпа і ін. Цілий ансамбль під умлом русою режисера п. Сороки це по-бре зіграний гурт, що зміло передве свої ролі і адобуває оплески від численної ві-буваної публіки. На окрему увагу заслу-гують артистично вишклені хори, що могли виступати в концертах як само-стійні гуртки а великим успіхом. Орпе-стра під диригентурою п. Сарамати ду-же добра. Присутній.

3 наших установ.

Надлірна Рада Тов. „Ощадності“ у Львові відбула своє чергове засідання в дні 20. м. м. під проводом голови д-ра Михайла Волошиня. На цьому засіданні пропонував член дирекції д-р Юліан Гір-няк заїт в пропаганді ідеї масової на-ціональної ощадності в нашій краю, залучуючи на діяльність кількадесят по-вітових відділів ощадності, а також на акції почату жіночими організаціями: у Львові, а Станіславові і Коломиї, та в-инсилку делегата до Америки.

По дискусії над заїтом піднесено го-ловно отсі три справи: 1) щоб з кінем-року оголосити пратицні вислди про-паганди ощадності; 2) щоб наші послы при нагоді своїх заїтів порушували по-требу масової національної ощадності, та 3) щоб ревізори нашого Реалізаційного Союзу при нагоді своїх реалів у коопе-ративних зертлах увагу також на по-ітові відділи і збірники „Ощадності“ та їх контролювали.

Вікни на пропозиції члена дирекції д-ра Кости Левинського переведало на-раду над новою інструкцією в справі ор-ганізації „Ощадності“, беручи на увагу дотеперішні досвіди і помічання.

Зі спортивного життя.

Екран II. — Україна II. 4:1.

Україна III. — Латвія III. 7:5.

Друга і третя дружина України висту-пили а силно заангажованою складі, при-чому гра велася серед великої спеки, що, розуміється впливало на темпо гри. Зма-гання з Екраном мали бути за мистецтво Б-кисли, але що на означений час обі-дружини не були готові в комплеті, із-вело их змагання товариські. Також товариські змагання розіграли й Україна III. а Латвія III. Серед зазначених обста-вий змагання ці можна вважати редше змаганнями тренінговими і наче на тре-ніжку грали члени всіх чотирьох дружин. Публіки дуже мало.

Підгір'я (Дрогобич) — Ропини (Борислав)
3:2 (3:1).

Для 9. липня ц. р. відбувся в Дрогобичі змагання в козаного м'яча між українською дружиною „Підгір'я“ з Дрогобича і дружиною „Ропини“ з Борислава з результатом 3:2 (3:1) в користь „Підгір'я“. Підгір'я відігравало цим разом в гриша побіжно над одною з кращих дружин інфатового басейну, головню заводику пильному тренувальній гравці під умілим провідом начальника м'ячевої секції ц. Гр. Ця Кобільника. Д. Ш.

Змагання лігових дружин.

Вершана. Польонія-Погоць 3:2 (1:2).
Познань. Варта-Чорні 2:1 (2:1).
Краків. Кравовія-Гасмонія 3:2 (0:1).
Катовиці. Висла-Шлеск 2:1 (2:0).
Торунь. Т. К. С.-Турністи 2:0 (2:0).
Свою перемогу над „Чорними“ вибили познанська „Варта“ на чолі таблиці.

Змагання Англія.

Ревара-Лехія 2:1 (0:0).
6 п. лет.-А. З. С. 5:0 (3:0).
Рекорд-Погоць І. Б. 3:2 (0:1). Змагання тов.
Лехія II-6, п. лет. II. 4:2 (3:2). Змаг. Б.-Лехія.
„Ревара“ (Станіславів), побивши лівівську „Лехію“, має разом 14 пунктів і стоїть на чолі Англія лівівської округи.

Байцування збіжового насіння.

Нема сумніву, що нині необхідно заправляти (байцувати) насіння від збіж, коли хочемо мати врожай, так само як треба класти навіз на рілля. На жаль, все це є в нас багато господарств, що не розуміють цього обов'язку перед засівом, часто з нерозумної осліпленості. Хто заправляє насіння дешевим способом, також не буде мати бажаних наслідків.

Тому, що час останніх засівів уже надалений, пора пригадати хліборобам потребу заправити і то найкращої якості. Коли вони цього не роблять, то шкодять своєму господарству і причиняються до поширення різних шкідливих, що з'являються рослин. Хто хоче оминати втрат і подумати про заправку насіння, тохай послухай, що кажуть про це різні фахівці-знавці:

Проф. К. Гунталь у „Колосах“ ч. 38. 1923 р. пише: „Коли кажу про живлення насіння заправкою (байцу), а маю на думці головне пшеницю і жито, то хотів би порадити хліборобам уживати головню „Успулюю“, бо на мою думку нема нині кращого та кориснішого байцу. Щодо слижового грибка, який руйнує жито та пшеницю, то є він першою середньою, а при цьому „Успулюю“ має безпосередній вплив на збільшення врожаю“.

Інж. М. Літинський у „Різняку“ ч. 8. з 1927 р. пише свої різні досвіди таким висновком.

„Мому сильно зазначити, що хлібороби не повинні вживати сирого каменю, тому, що він дуже шкідливий для кльчення зерна. Хто вживає формаліни мусить це робити дуже обережно, бо в наших обставинах може причинити собі великі шкоди. Між різними заправками, загально відомими та перевіреними, на першому місці ставляю заправку Успулюю, що до якого найважливіші дослідні інститути сказали вже своє слово. Цього середника повинні би вживати хлібороби, коли має на совісті добро своїх засівів.“

Інж. Марія Федюшко у своїй розвідці „Вплив різних середників на заправку зерна“ так пише свою працю:

„З усіх патентованих середників найкращий вплив має „Успулюю“. Навіть коли дошле мочило зерно, від 30 хвилин до пів години, у розчині 0 на 25 відсотків, являється бачимо корисний вплив цього середника“.

Крім цих усіх прикмет, що причиняються до великого врожаю, різні практичні люди найшли в „Успулюю“ ще й інші прикмети:

Д-р Лобачевський стверджує в „Різняку“ ч. 36, з 1927 р., що на частині поля обсяжного насіння пшениці, набагатованого на суто „Успулюю“ (30 гр. Успулюю на 1 галдр. ж. зерна) галло-

УЧИТЕЛЬ ГІМНАЗІЇ „Р. Шк.“ прийняв на серпень лекцію в горах або країнці околині. Вигляди дуже малі. — Зголошення в ухваленні під „Фері“ до Адміністрації „Діла“. 109 1—3

УЧИТЕЛЬ народний, літ 42, багате знаменство з відповідною чинною або відомою в матрионізі-зній цілі. — Оферти саати до Адміністрації „Діла“ під Негайне святання“. 106 1—2

У НЕВАЖИВІТЬСЯ. СЯ виникли військову Івана Максимовича ур 1896 р. в Річчанах, видану через П. К. У. Горюх Ягійа. 100 1—2

ПОТРІБНА до за-ранжування газ-діством на селі особа енергійна і здорова. с. Дубровниці п. Яніа ж. Львова о. Іліа Лагода. 99 1—1

ропня, що значайно там сідає на полі заправлені сирим каменем, більше не показалося. Крім цього врожай із насіння Успулюю був багато кращий. Можна би ще додати багато інших поглядів про користь байцування Успулюю, але на це нема тут місця.

Тому хлібороби, у власній інтересі байцуї насіння „Успулюю“!

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“ Галицького Чип-ки і Ле-Ле:

Сокаль,	середа	18/VII 1928 р.
Равна руська,	четвер	19/VII „
Любачів,	п'ятниця	20/VII „
Яворів,	субота	21/VII „
Радеків,	неділя	22/VII „
Броди,	понеділок	23/VII „
Олесько,	вівторок	24/VII „
Золочів,	середа	25/VII „

82 а) 1—3

Новий Український Театр дир. П. Кар-біневича.

Тудолька	18/VII Воскресеніє.
Споке	19/VII Маруся Богуславка.
Синеа-Вижіє	20/VII Казка Стар. Мляна.
	21/VII Гейша.
	22/VII Маруся Богуславка.
Корчун	23/VII поп. Воскресеніє.
Копюхін	24/VII Маруся Богуславка.
	25/VII Біл.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

300 доларів позички пошукує на протязі 6 місяців повільно підприємство. Як процент стала посада в тім підприємстві. Позичка за забезпеченням під „Стала Посада“. 107 1—1

ПРОДАМ нову 2-поверхову квартиру з повним комфортом, городом, вітаним 4 пов. помешканням, 12 літ вітаних від податків, чини десять тисяч дол. річно нетто при стрийській парку і трам-вазі за 11 тисяч дол. — Ігнат, Львів, вул. Куркова ч. 24. від 2—3. 85 3—3

Байцуйте насіння Успулююм

сухою байцою Успулюю

КОМУ ДІЛА ПРАКТИЧНО

Львів, Ринок ч. 10.

МИЛО з ЛЬВАМИ

1867

CZW

ОДИНОКО правдиве

ГОДИНИКИ тільки найдійших фабрик претягати продає на готівку і на рати від десятиків літ а найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 3 100-2

ГРЕБЕНІВ ПАНСІОН „ЗЕЛЕМІН“ отвортий від половини липня. Поручає соняшні піжматі з бальконами, Кухня вітамінна. Купелі соняшні, воздушні, руханка лічниця. 35 4—4

МОРЕЛІ (Апрікові) надійшли най-ліпші 31 зод. 50 сот. в кг. кошачих. Мід диняний, лічниця 19 зод. 50 сот. в баншанках 5 кг. висилаю оплачено за поспілатою. А. Веннерт, експорт овочів, Заліщики. 75 4—4

МОДНІ бразодетки, також іншу бі-жутерію поручає дешево Дом-бровські-Рознажєвські, Львів (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 2481 4—2

ДЯК казакер обійме негайно посаду. Зголошення з поданням усіх літ в гр. нат. уряді парох. у Ворохті. 84 3-5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст коду латініа, серія і жолудна

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 9—24

МАРКИ ДЛЯ СОБАК
і всілякі металеві відзнаки вироблює
Ф-а Анварій **БЕРЛІНСЬКИЙ**, Львів
Робітни: Шевченка 11.
Бюро: Словацького 4. 44 4—6

Забезпечуйте їжу від занечищення її комахами.

Мухи, які розповсюджують усілякі недуги, є найбільшою небезпечкою для здоров'я людей, розмножуючись у нечистоті та брудних місцях, вони переносять усілякі заразки до мешканців і заражують усе, чого доторкнуться.

ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ своє здоров'я при допомозі **ФЛІТУ**. Як наслідок довгих старань і дослідів, ФЛІТ є найкращим засобом, що цілковито знищує мух, комарів, блох, прусаки та інші комах. ФЛІТ доходить до всіх кутків та щілин, убиваючи в них комах та їх гнид. ФЛІТ нищить мух разом з гнидами, забезпечуючи одні матеріали. ФЛІТ не пачає найделікатніші тканини і матеріали. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх антиках і античних складах.

Центральне заступництво в Польщі
„Standard Nobel w Polsce“ S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадайте жовтої бланки з чорною окраскою.

FLIT

НИЩІТЬ:

Мухи, комарі, міль, комах, блохи, блохачі, прусаки і всілякі інші оваци з їх гнидами.

Для остаточного найкращого вислідів, користуйтеся ручними розпорощувачами

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: з краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

3 тісної голови.

Львів, 18. липня 1928.

В Парижі виходить уже третій рік тижневик „Українські Вісті“. Видають його комуністи для української еміграції у відомих цілях. Виходить він собі там, виконує більшовицьку службу, як може і Бог з ним — сказав би дехто. Можна і нам стати на такому вигідному становищі та й не звертати на нього ніякої уваги. Однак ми всеж таки з публіцистичного обов'язку заглядаємо до нього та й домімо не раз руки над тим, що в ньому бачимо.

Ось не так давно бачили ми там цілу низку фальшованих документів, очевидно політичних, фальшованих листів, інструкцій і т. п. Читач додумався, що мова про самі „контр-революційні“ документи. Для прикладу пригадаємо невдалий та неfortunний фальсифікат листа д-ра Федака до свого зятя в Берліні. Лист ніби то мав бути політичною ревелюцією, а фактично стався нечуваним у журналістичній сфері скандалом. Бо ні стиль ні форма того листа нічого спільного не мали не тільки з д-ром Федаком, але й не могли мати нічого спільного з ніяким інтелігентом Галицької Землі з поміж ровесників д-ра Федака. Листа фабрикував якийсь „митрий малорос“ з Наддніпрянщини, що опинився без заняття на париській бруку та попав у провокаторів і фальсифікаторів. Отже тижневик „Українські Вісті“ зловив собі славу фальсифікатора, а що його фальсифікати походили від провокаторів і мали провокаційні цілі, то й прилипла до нього ще й окраса провокаторства.

Переглядаючи останнє число (71) того тижневика, находимо знов, не знати вже який з черги, напад і то напад неспамачний, ординарний на Українське Національно-Демократичне Об'єднання та його політику. Зокрема зацікавився орган фальшування й провокації промовою голови УНДО д-ра Дмитра Левицького, виходящою у варшавському союмі дня 29. травня ц. р. Про ту промову помістив він уже кілька статей, але на них не варто було й уваги звертати — такі вони були бідні та нешасливо скомпоновані. Однак остання стаття є верхом нахабства та безличності провокаторів і фальсифікаторів з редакції того тижневика. В ній читаємо між іншими нісенітницями про саму промову та її зміст ось яку: „значить, пошивається в дурні і свою партію пошиває в дурні всякий західно-український „політик“, який бєлькоче про солідарність польських і західно-українських інтересів супроти східного Союзу“. З того виходило, що голова УНДО говорив у польському союмі про „солідарність польських і західно-українських інтересів“.

Щоби написати таку „сензацію“, як це треба бути повним політичним анальфабетом, або до тої міри тісно-головим і безнадійним типом, що не здатний спромогтися навіть на „логіку курки“. Але справа не вичерпується самою характеристикою тісно-голових „публіцистів“. Тут ще треба звернути увагу на деякі факти. Промова д-ра Д. Левицького досі в цілості ніде не опублікована. Спробу її прилюдного оголошення в пресі спараліжувала польська цен-

зура, що першу її частину сконфіскувала в нашому органі. Не появилася вона досі друком і в соймових стенограмах. Отже крім послів, що її чули в союмі та Українського Клубу, який її апробував і накінеш крім кількох українських публіцистів зі Львова, через руки яких вона переходила до друку в пресі, ніхто тієї промови в цілості не знає. Натомість знає її наша громада в тих виїздах, що були опубліковані як цитати в пресі. А ці цитати саме доказують протилежне тому, що їй закидують „Укр. Вісті“ та інші більшовицькі органи.

Дійсно ликувалаб уся польська преса і вся польська воююча в політиці „еліта“, якби почула з уст провідника національної української політики слова „про солідарність польських і західно-українських інтересів“. Тоді не тільки польська цензура не конфіскувалаб промови, але навпаки — вся польська преса її в цілості популяризувала би, а може й найшлись би польські чинники, які її окремо видалиб для популяризації. Однак як воно в практиці зовсім інакше виглядає!

А типомий публіцист з „Укр. Вістей“, діставши в мішку якийсь наріст, чи може вівши собі там цвяха, бєлькоче про те, що в промові

д-ра Д. Левицького говориться ні більше ні менше тільки про польсько-українську солідарність під Польщею. Чи не провокація це? Тільки вона, тільки невольна злоба й низький, зв'язаний гін ненависті й упередження до всього українського національного політичного руху в Польщі могли підсузнути авторові статті таку „розумну“ та „глибоку ревелюцію“. Очевидно, що зін промови не читав, бо не міг її читати, а й про зміст її не має поняття. Колиж береться про неї писати, а навіть по менторськи слати „ради“ на адресу національних українських політиків, то робить це тому, бо воно випливає з його провокаторської природи.

Вершком-же нахабства та алоби наємного публіциста з „Укр. Вістей“ треба вважати таке класичне закінчення його статті: „Ще сумне в цій справі, а „весела“ в ній хіба обставина, що роблять вони (тобто політики з УНДО — Ред.) таке — хочемо цьому вірити — мимохіть, з тісної голови“.

Цей провокаторський цинізм дійсно прекрасно характеризує „публіциста“ з „Українських Вістей“. Він написав статтю „з тісної голови“. Того дня він або сам траву їв, або когось нею кормив.

Огляд польської преси.

Монархія чи республіка — і яка? — Безвиглядні переговори з Литвою. — Знову Корфанти.

Варшава, 16. липня 1928.

Є цілком зрозумілою річю, що коли міністр із такою владою в державі, як її має марш. Пілсудський у Польщі, ставить справу зміни державного устрою ультимативно, з усіми можливими наслідками при відкиненні його ультиматума, тоді 1) справа зміни устрою стає найактуальнішою темою для цілої політичної преси, і 2) політична преса, думаючи реальними категоріями, перестав безплідно аналізувати причини ультиматума всевластного міністра (найбільш переконуючий вислід аналізу на „ні“ не змінить стану річч, що каже „так“) і займається уже самою суттю майбутньої зміни устрою. Це справа, яка безумовно цікавить усіх громадян і навіть негромадян польської держави, які з державою мають постійне до діла. Однак є надзвичайно для нинішніх умовин у Польщі характеристичним симптомом, що ніякий відлам польської преси не займається заповідною зміною польської конституції так ревниво, як преса реакційна. Цей „тупет“ реакціонерів, які перші радісно відгукнулися на заяву марш. Пілсудського, навіть дещо збентежив самих „стоцентових пілсудчиків“, які тому — на диво — найшлися у публічній дискусії на тему зміни конституції — на сірому кінці.

Отже так палким тоном як поважною міною при трактуванні цієї справи провід ведуть слідувачі органи польської преси: вилеське „Слово“ — орган санаційних монархістів з мін. Мейштовичем та послом Мацкевичем на чолі; варшавський „Дзень Польскі“, орган санаційних монархістів з послом князем Янушем Радзівіллом на чолі; краківський „Час“, орган санаційних т. зв.

„ліберальних“ консерватистів-реакціонерів з відомим нам, галичанам, Міхалом Бобжинським на чолі.

Про становище вилеського „Слова“ до заяви марш. Пілсудського ми вже згадували кілька днів тому: „Слово“ захоплене. Пісая першої гістеричної атаки екстази, прийшли — далші атаки, цілком логічні, виявляючи недугу щораз небезпечнішу. Отже „Слово“ є рішуче проти т. зв. президентіального устрою, поданого досі ніби то з санаційних кол як єдиний лік на всі хибни нинішньої конституції. „Слово“ є проти права „вєта“ президента, перестерігає перед президентом, який буде „людиною кліки“, і перед плебісцитовими виборами президента, бо такі вибори і шалено коштують і не менше — деморалізують. Отже:

„Єдино дієчна монархія звільнить від лих, які привела парламентарна республіка, і запобіжить лихам, що грозять від республіки президентської“.

Зате варшавський побратим „Слова“, „Дзень Польскі“, залишає (покищо) цілком на боці питання: республіка чи монархія і доказує лише потребу зміцнення влади якогонебудь голови польської держави. У статті „Два шляхи“ (з 14. ц. м.), оперуючи іменами Муссоліні, Прімо де Рівєри, Штрєземана, Пуанкаре й Пілсудського, старається довести взагалі переможний вплив визначної одиниці на хід державних подій (ця Америка давно вже відкрита!), у слідувачих двох статтях п. н. „До направи конституції“ радить конкретно: вибір голови держави поза соймом (отже незалежності його від парламентаризму), відповідальність уряду в цілості й поодиноких міністрів виключно перед головою держави, надання голові держави права „вєта“ проти ухвалення парламен-

том законів, зрівняння у правах і фактичному значінню сенату зі соймом, передача господарських справ держави окремим господарським „тілам“. Здається, досить — правда? Що знову „Час“ каже (поза тим, що вже сказав, а про що ми вже писали), це не цікаво постільки, поскільки цілий ідеологічний провід „Часу“ творить спеціальну комісію „групи захочавців“ з „Б. Б.“, яка працює над проектом зміни конституції. Є ще: д-р Міхал Бобжинський, проф. Естрайхер і проф. Яворський — можна згори уявити собі, що таке ця трійця придумала: перетворення Польщі в суціль „ліберально-реакційний“ рай!

10-го грудня 1927 р. Рада Ліги Націй поручила двом членам Ліги, Польщі й Литві, покінчити стан мирної війни. У наслідку тої ухвали відбулася 6. квітня ц. р. у Кенігсбергу конференція з участю пп. Вальдемараса й Залеського, після якої у Берліні, Варшаві й Ковні радили три комісії. Дві останні покінчили свої праці три дні тому — повним фіналом. Голова варшавської комісії, радник мін. зак. спр. Шумляковський оголосив з цього приводу в пресі довшу заяву, складаючи — очевидно — вину виключно на „впертість“ литовців, які вживали постійно „односторонніх аргументів політичної натури, що авертали в цілість Річпосполитої“ (Вильно). Одночасно п. Сокаль, як уповноважений міністр — делегат Польщі при Лізі Націй, склав 11. ц. м. у Секретаріаті Ліги Нер. тексти останніх польсько-литовських нот у справі пакту про неагресію, — знову з виправдуванням Польщі, яка відкинула а ліміне литовський проект. З цього приводу ціла без знімку варшавська преса атакує знову Литву. Квінтесенція цих атак міститься у такому погляді „Курєра Польского“:

„Литва переговорів з Польщею ні вєла. Литва адавала, що переговорює, а старалася тільки спровокувати. Судачи з голосів закордонної преси — перетянула цим разом струну“.

Наскільки цей погляд правильний — побачимо на осінній сесії Ради Л. Н., на якій польсько-литовський конфлікт знову стане рубом. Та перед тим ще послухаємо 12. серпня, що скаже на зїзді легіоністів у Вильні марш. Пілсудський. Трудно припустити, щоби саме марш. Пілсудський і саме у Вильні не торкнувся вилесько-литовської справи, яка безумовно є сьогодні найважливішою і найбільш актуальною темою польської закордонної політики, так, як справа зміни конституції найбільш актуальною темою польської політики внутрішньої.

І. К-я.

На економічні теми.

Ще про розбудову українського промислу.^{*)}

Перші свідомі кроки в цілі утворення власного промислу у нас зроблені. Ватиме, що наша нація починає жати бажаним розвиток своїх реальних, матеріальних сил. І це є добрим знаком на майбутність. Дорівняти іншим, не лишатиме поведи, отже певного роду економічна амбіція — по крок вперед, це вислів життєвої енергії нації. Замарай в наших народі талант творення починає

^{*)} Див. „Діло“ з 18. V. ц. р.

Спеціаліст енерг. і сільних педуг та електротех. б. секундар заг. шкит. повернувся з Словаччини 4. 4. проти солов. мотти тех. 1661. Ліцензія на виробництво електротех. дієтальною (зарплатною) діяльною. Безоперативне усування життя. 79 3-3

сипати перші іскри. Вони розбурхують приспані догматичні рабствами духова енан і перемішують життя на мулосуюче плесою гідністю життя.

Однак, щоб реалізувати як слід національний промисел, нестас нам параві сил. Капіталіста у нас нема. Нема у нас олігархії, щоб власним грошам могли соорити фабричні заводи. Та це не повинно бути причиною до апатії, до атакення задуманого діла.

Нарід мусить хоча б бути багаті. Це величезне за собою багатістю душі (кращий стан преси, література, науки, мистецтва), а з цим іде в парі знова вище зрозуміння промислу і т. д. Якщо будемо держатися цієї ідеї, то мусимо знайти дорогу вперед. Вина фактів такого поступу у інших народів може послужити нам за добрий дорожнич.

Але головна наша біда, що замало у нас фахових людей. Число інженерів-техніків організованих (я "Технічним Т-ві") сягає 160, а усіх буде ладно 200. З того числа великий відсоток творять інженери комунікації, а решта — не інженери, хеміки, гірники й інші. Таке число рішуче дає мале і тільки кількома людьми утворити перші початки промислу.

Тому саме під сучасну хвилю намагаю би звернути увагу молоді, що вступає в порог високіх шкіл, на значіння промислового піднесення наших земель. Думати щодо вибору якогосьбудь званиа є ризик — хотіть вони склестяться в одній: студії не оплачуються. Знаємо, що філософи, правники і ін. мають не кращі, а хто знає, чи не поганіші виплати на будуче, як інженери. А всеж таки велика більшість молоді воліє праці, філософію чи що там, як тільки залила інженіра. Чому так є, зрозумімо, як експонатуюмо, що наша суспільність є саме в цій напругі міжовані: для свободного реального думання й енергійного творчого ділання на полі промислу, що саме дає званиа інженіра-техніки, немає у нас найменшого зрозуміння. І не дивно, бо стоїть май нас витовати в душі економічним, а душі промисловим?

Тільки дуже нечисленні одиниці, що вибирають собі званиа інженіра, не мають можливості використати свої знання і або не роблять нічого, чекаючи на щось, або беруться за якусьбудь іншу працю. Кажуть, що найкращі виплати в промислі має інж. хемік. А в нас можна прахувати їх на пальцях обох рук! Тому так далеко вистає, що в тих кількох не можуть знайти місця праці?

Пригадаймо собі часи зарав до закінчення вишкольної боротьби. Численні рід молоді, виклипані війною в нормальної тореті життя, разуклилися продовжувати студії — в звичайній мірі по високіх господарських і торговельних школах. І на якийсь час виникла Прага. Відень та інші завордонні міста численний гурток інженірів-агрономів та експертів. З малими винятками повернули вони до праці. Праці не було, алатити не було, а жити треба конче. І в недовгий часі поалила праця. Вистало глумити саботажні по селах на кооперативні утримні, вистане агадати поступ сільського господарства та гарну кооперативну й господарську літературу, щоб пізнати, що такі численні фахівці знайшли, а радше самі втворили собі поле до праці. Бо мусили його знайти.

А що булоб тепер, якби агадані інженіри, агрономи та експерти будо ладні кількох? Хіба ладно, що або спільно без праці або тиналися по пісках Королівства, чи по річках "аресових" нестрах. Так отже лише повалили екіпність може в такім випадку поставити перші кроки для розбудови нашого промислу, лише організація може дати гарний вислід.

Інженіри-техніки вохей памятають про це. Нехай не забувають, що кількох людей, розвинених десь по наших місцотках, не діждуть до нічого. Але ладно, таких можуть зробити велике діло, бо мусять жити.

Якщо отже хочемо себе промислово піднести, мусимо масово заповнити промислу в людях, алатити до технічної

праці. А що промисел нам конче потрібний, не треба тільки вивести. Мусимо вступити у техн. школи розбудови матеріально і духово нації. Даме їм людей, що зможуть провадити її до мети, дамо організовані одиниці, спільні вірою в будуче. Промисел змінить нашу душу; вишкел нас на націю, що затреть з часом свої погані характеристичні примети: апатію, лінивість та кріпильність, а виробить людей волі та ладати принципів пеніки великих народів: промислову творчість. Врешті разом із вище згаданим фактом затратиться й особистий егоїзм, боротьба лише за власне існування — так прекрасне вишкелені століттями неволі, а прийматиме новий кріпильний світогляд: усі за одного, один за всіх! Це є головний атут усіх органіцій на полі економічній і промисловій, отже й економічній чи промисловій кооператив.

Якщо були у нас передіще промисливі якогось промислу, то він нахотівся (і нахотівся) переважно в чужин, часто й ворожих нам руках. Очевидно — відкої користі для нації з цього нема. Нашим класом, класом нашої промисловості має бути: будувати власними силами, і то не шляхом індивідуалізму, але шляхом промислових кооператив.

"Творчість мас" — ось і другий аспект розбудови промислу. Кооператив — це самооборона, це саме вихід із такого положення, в яким ми нині находимося, а яке цілком недостатнє національного капіталу, неможливості чужої допомоги і загальної нужди.

Утворення одної галузі промислу викликає допитливу сирієць або пісирієць, переважно власних, отже започаткує розвід другого промислу і т. д. Це потребує отендіти тасу і довго це може прийдемо нам закривати прогадини власного промислу чужими фабричними. Але крок вперед мусимо зробити, бо із своїм теперішнім станом далеко не пайдемо.

Після світової війни переформалася душа Заходу. Вона станула під впливом Гейлзів і Фордів. Сила і пам зарешті рухати вперед. Мусимо стати шаащарцями Сходу, а не віргіями Заходу.

Іжк. Юрій Крохмалюк.

Найходніші Фуляри, Маркізети, бажовані виробі фантазійні Крепачі, легкі новачки, порцес в невідчужим виборі фірма

АНТОНІЯ УВЕРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новачки у фізіях: в Стрий, Дрогобич, Тернопіль і Тарнові.

Як живе провінція.

(Допис із Сокаля.)

Життя провінції планє на вид спокійно, однакє праці по наших культурно-освітніх та економічних установах не замирає. Кожного тижня приходиться рееструвати провінції цієї праці. Очевидно — вся ця дрібна праця не може мати більшого значіння для загалу, однакє реестрація і цих дрібних алобуків та подій у своїй сумі дає нам відроджений образ життя в повіті.

Ось коли візьмемо під увагу події в Сокальщині за один місяць (з половини травня), то прийдемо до зареєструвати, що 12. травня святковано в "Бесіді" 15-літні роковини смерті М. Коцюбинського. Дня 17. травня відбулося у нас свято "Сільського Господаря". Після Богослуження в місцевій церкві відбулася в год. 10-й акдемія в селі "Народньої Торговлі". Учасників, на жаль, явилось не багато, а то з причини спільних, але пильних весняних робіт. А школа, бо реферати були дуже цікаві й гарно оброблені. Вечером цього дня в ризах свята виставив у Сокалі аматорський гурток з села Доважива драму "За батька". Гра сільських аматорів була зовсім добра, а деякі зпоміж них виявили доволі велику сценічну рутину. Дня 26. травня відбувся в "Бесіді" влічнт з нагоди двохлітніх роковин трагедії а дня 26. травня 1926 р. в Парижі, а в неділю 27. травня алаштовано заходом Кружка "Рідної Школи" літоту виставу "Малі алати". Виставу профіла алатно.

Дня 2. червня святкували ми пам'ять наших полеглих героїв. Відбулося святочне заупоїчне Богослуження і пахиха. В Богослуженні взяли участь "Луги" з Со-

каля і Потурниці та доволі багато народу. Збірив на інвалідів цьогож і найближчого дня принесла понад 100 зол.

В неділю дня 3. червня (на Зелені Свята) зорганізувало Т-во "Бесіда" прогулянку у Володимир Волинський. Прогулянка ця мала часто товариський характер, однакє її моральний успіх є дуже гарний: вона без сумніву причиниться до поступенної ліквідації сокальського кордону. Прогулянкові з Сокаля, опровадженні гостинними господарями з Володимира, завітали всі наші історичні пам'ятки, поклонилися тайним останкам наших князів, похоронених у соборі, а відтак взяли участь у Богослуженні в соборі, відправлюваних українською мовою. Богослуження ці та чудовий спів зробили на сокальчанях незаичайне вражіння. Вечером алаштували гостинні господарі спільну вечерю, на якій у дружній гурті наважало ближній особисті звязки і алажало асілякі актуальні питання дня. В промовах усіх володимирців було висказане бажання, щоб в першій мірі наші центральні економічні й торговельні установи поширювали терен свого ділання і на Волинь. В самому Володимирі відчувається пекуча потреба складу "Народньої Торговлі" і складу "Маслосоюзу". В реванж за гостинне прийняття прохали сокальчани володимирців прибути численно на свято 30-літнього ювілею філії "Прогресу" в Сокалі. Підчас вечері зібрани присутні 55 зол. 50 сот. на українських інвалідів. Другої днини після Богослуження в українській православної церкві вернула прогулянку, сердечно прощана громадянами Володимира, в Сокаль. На вид ця прогулянка — незначна подія, однакє всі учасники прогулянки вілчули, що її моральний успіх перевищить усі наші сподівання. Наважуючи тісний особистий звязок, пізнаючи один одного, пізнаючи умови життя волинського міста, а згодом і села, а одночасно апраймаючи громадян Волині у нас і обавоволюючи їх з нашими життями-буттями, небаром алажувемо наперво т. зв. сокальський кордон. Громадянам Сокаля в першу чергу слід узятися поважно за це діло.

Дня 7. червня святкував Сокаль 25-літній ювілей Т-ва "Шкільна Польща", яке веде бурсу с. о. Николая для учеників середніх шкіл Сокаля. Раяком відправлено в місцевій церкві Богослуження, а відтак пахиха за померлих членів Товариства. В 11. год. відбулася святочна акдемія при участі хорів гімназійного, семінарійного та оркестри учит. семінари. Вступне слово, влічнт про історію Т-ва, декламація уривку з повісті "Бурсак" і весела сатира на теперішні відносини в бурсі алажались на програму цієї алатної акдемії. Вечером відбувся у власній доміції Т-ва, себто в бурсі, комерс при участі інтелігенції та міщанства Сокаля. В часі комерсу аібрано 78 зол. на бібліотеку для бурсаків.

Як згадувалось вище, тутешня філія "Прогресу" приготувалася до 30-літнього ювілею свого існування. Ювілей святкуватиме філія в місяці вересні великим асенароднім алаштом у Сокалі. Подробниці святкування випрацьовуються по комісіях. Приготувалася до друку ювілейну книгу з історичним оглядом розвою філії та статистикою читальня. Дня 11. червня відбулась анкета відпоручників читальня у справі підготовки ювілею.

Щоб дати повний огляд праці в Сокалі, наленить ще згадати, що "Братство св. Покрови" докінчує будову своєї одноповерхової доміжки, де буде призначена захоронка, а в партері схлепи, між іншим фриз'єр-українець.

Кооперативна організація в повіті кріпшає. Сільські кооперативи розвиваються гарно і поширюють свій круг ділання, алажаючи кооперативні цетольні, будуючи свої доміжки, то-що. Повітовий Союз Кооперативів рівнож прилабав площу при головній вулиці в Сокалі і задумує приступити до будови своєї доміжки. Слід згадати ще про працю наших агрономів, а почиту яких поширюються в повіті нові методи господарської культури.

Це був би короткий огляд праці в повітовому центрі в Сокалі. Про життя і працю в поодиноких селах не стало місця писати, якби прийшлося хочби коротко про все згадати. Є справді і відворотний бік медалі, є дещо сумного, однакє ці відомі сторінки залишимо "про домію ностра". Найбільш пекучою потребою являється недостатнє обичного Народнього Дому

в Сокалі, де могли би приіститися всі наші культурно-освітні установи. Однакє є надія, що й ця справа небаром перейде на реальний шлях.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посиланє дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Учительський і культурно-просвітний зїзд в Брно.

Прага, 12. липня 1928 р.

Місто Брно, столиця Моравії, притягало до себе всі очі кінців Чехословаччини численну кількість відвідувачів вистави сучасної культури Ч. С. Р. — вистави, що має своїм завданням нечно алавити культурний розвиток цієї держави на 10 років самостійного її існування. В звязку з виставкою, що почалася тут 26. го травня ц. р. і продовжиться до 30. го вересня ц. р. раз-ураз відбуваються різноманітні зїзди як кращого, так і загальнодержавного значіння.

Цими днями відбулися тут два зїзди, які мають найбільший звязок з характером вистави, а саме, — учительський зїзд — в днях 1-го і 2-го липня ц. р. та зїзд народньо-просвітних працьовників і бібліотечарів — в днях 5—7 цьогож липня. На обох цих зїздах довелось мені бути присутнім, як делегатові Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі.

Не маючи можливості передовідати тут докладно про перебіг праці цих зїздів, хоту вупинитися лише на тих питаннях, які мають загальний інтерес, та поділитися своїми думками й вражіннями з приводу цих зїздів.

Учительський зїзд, що був організований спілкою чехословацького учительства, мав характер маніфестативного зїзду: завданням його було — аламаніфестувати перед владою й громадністю Ч. С. Р. ті алобутки, які досягло учительство на освітнім полі за останніх 10 років, а також виставити постулати для розвитку освітньої справи в майбутньому. На цьому зїзді було декілька рефератів алазначних педагогів Чехословаччини, як напр.: проф. Видловського — "шкільна реформа Ч. С. Р.", В. Бенеша, посла до парламенту, — "Шкільна та культурна політика в перше десятиліття Ч. С. Р.", д-р І. Угера "Заповіт Коменського звільненому народові", д-р К. Вендизького — "Реформа учительської освіти у нас і в чужині" та ін.

Після зачитання рефератів Організаційний Комітет вніс проект резолюції, який і був одностайно ухвалений зїздом.

Суть цієї резолюції алодиться до констатування того положення, що шкільна аконодавство Ч. С. Р. досі ґрунтується на засадах чинів аперед війни. Виходячи з цього алапоження, зїзд аисловив побажання, щоб кінець-кінців була переведена основна реформа шкільної матерії, народніх і середніх на засадах чинної школи, щоб справді було утворено адину й модерну організацію всього шкільництва, щоб проекти шкільних законів і важливих розпоряджень не вироблялися без участі учительських організацій.

На цьомуж зїзді учительство Ч. С. Р. мало нагоду виявити свої почуття до своїх провінційних, найстаріших педагогів — І. Угелли, І. Черного та В. Бенеша, які непохитно стоять на охороні інтересів школи й учительства Ч. С. Р. Найголовнішою працею, яку перові учительський зїзд, слід аиязнати — алаження двох федерацій — федерації всього учительства Ч. С. Р. та федерації славянського учительства. На засіданні Організаційної Комісії в справі об'єднання учительства всіх шкіл — народніх, середніх і високіх — усіх народів, що заселяють Ч. С. Р., підняв я питання про алачнення до цієї федерації учительства емігрантських українських шкіл на терені Ч. С. Р. колиб учительство цих шкіл побажало приадинитися до цієї федерації. Комісія одностайно вирішила по питанню позитивно.

Щодо федерації славянського учительства, то пока ще до складу її увійшло учительство Чехословаччини, Югославії та Польщі (від двох цих країн на зїзді були офіційні аредставники) та телегра-

Фітно висловило свою згоду на вступ до цієї федерації учительство Болгарії. На засіданні Організаційної Комісії ухвалено було — звернутися до учительства Рад. Росії, України та Вілорусії з пропозицією вступити до федерації славянського учительства.

Для розробки проекту статуту федерації на засіданні її виконавчої та виконавчої перших зборів федерації славянського учительства вибрано підготовчу комісію, в склад якої входять по двох представників від кожної славянської держави. Головою цієї комісії є голова Спілки Чехословацького Учительства М. Грейс (який був головою Учительського З'їзду), а секретарем — полковник Вазжировскі. Ухвалено скликати пленум підготовчої комісії не пізніше січня 1929 р. в Більгороді, а перші збори федерації славянського учительства скликати літом тогож року в Познані.

В кожній славянській державі, що згодилася до федерації славянського учительства, проект статуту цієї федерації, раніше внесення його на затвердження перших зборів федерації, має бути розглянутий центральними національними учительськими організаціями, що існують в відповідній державі.

Отже Учительський з'їзд в Брні відновив федерацію славянського учительства, бо попередня федерація була розв'язана австрійською владою в часі світової війни. До речі додати, що на засіданні Організаційної комісії виступили зі звідомленнями про діяльність старої федерації славянського учительства — перший її голова І. Черні і останній голова п. Гайч. Дуже шкода, що українське учительство з Польщі не мало своїх відпоручників на цьому з'їзді, де вони могли б виступити тісніші зв'язки з учительством Ч. С. Р. та почати ознайомитися зі станом народної освіти на всіх землях Чехословаччини, для того для багатий матеріал павільон народнього шкільництва на виставі в Брні. З'їзд народньо-просвітних працівників і бібліотекарів, що був організований міністерством шкільництва й народньої освіти, зібрав делегатів зі всіх країн Чехословаччини в числі 900 осіб, крім гостей.

Відкриття з'їзду відбулося в Національному Театрі в присутності міністра шкільництва й нар. освіти д-ра М. Годжа, який виступав на з'їзді з святою промовою на тему: "Культура в демократії". Протягом з'їзду провадилася в шість сесій — 1) основні проблеми культурно-просвітної праці, 2) вищі народні школи, 3) шкільний і культурний фільм, 4) шкільне й культурне радіо, 5) бібліотечна пропаганда, 6) бібліотечна техніка.

На з'їзд зголошено 38 рефератів, які наперед були надруковані на кошти міністерства та роздані усім членам з'їзду — окремою книжечкою під назвою "Народне виховання в демократії" (471 стор.). Без цієї книжки не можна було охопити працю всього з'їзду, бо сесії працювали одночасно в різних помешканнях.

На з'їзді тут перераховувати ті питання, які послужили темою рефератів і дискусій в зв'язку з ними, вказу лише на те, що багато з цих питань має актуальне значення і для нас, а тому знов приходить висловити свій жал, що українське культурно-просвітне організаційне з Польщі не вислали своїх підпоручників на цей з'їзд, тоді як польські організації з на цьому з'їзді мали своїх представників.

На мою думку, українському громадству належить використовувати кожну таку нагоду, щоб ширити серед чужинців правдиві відомості про життя й домагання українського народу.

В цьому відношенні особливо сприятливим був Учительський з'їзд, який пройшов серед дружньо-братської атмосфери завдяки опільним вечерам, які влаштував Організаційний Комітет з'їзду як на передодні відкриття з'їзду, так і після його закриття — на честь представників учительства славянських держав.

Ст. Сіропалко.

Пам'ятайте, що всі збірки на нагробники на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, I. пог. на щоденну книжечку ч. 79.10.

Після нападу на пошту.

Що буде з обвинуваченими?

Цілий Львів, зокремаж українська частина його населення, були у вчорашній ранок порушені до живого, ані читавши в ранішніх щоденниках жарту, що тож так дні має відбутися нагальний суд над усіма тими молодими людьми, яким закинуто співучасть у невідатнім нападі на поштовий уряд при вул. Глибокій. Вістка ця впала на всіх несподівано, а першу чергу на родини обвинувачених і на їх оборонців.

Настрій родин обвинувачених, абсолютно про ніщо неповідомлених, годі описати. Вони всі в страшній розпущі за долю своїх дітей поприбігали безраді до своїх оборонців, які як стій (деякі просто з ліжка) метнулися до судового будинку при вул. Баторія, щоби з місця порушити цю справу в компетентних чинників. Ці чинники заперили оборону, що суд тої справи до того часу ще не вирішив. Отже вістка щоденної преси про нагальний суд була ще найменше передчасна. Справа суду над обвинуваченими (наглого або замчаного) має бути вирішена нині (второк) або завтра (середа).

При тій нагоді зазначимо, що всі ув'язнені під замітом співучасті в нападі на пошту, не виключаючи й семин. Вени Краєвської, сидять зовсім ізольовані від світа. До них нікого не допускають і навіть з найближчими не мають вони найменшого контакту. Оборонців до ув'язнених до кінця дня не допускають.

Справа наглого суду в справі нападу на пошту при вул. Глибокій ще не вирішена, буде вирішена в середу передполуднем. Як що було би вирішено віддати справу під нагальний суд, то розправа зачалася би в четвер перед полуднем.

Коли в середу прокуратура не ухвалила постанови у справі наглого суду, то розправа відбулася би перед значним судом. Це тому, бо нині зникає законний речник, в якому міг би зібратися нагальний трибунал.

Зачувати, що львівський трибунал не хотів порішити остаточно справу й відіслав акти до Варшави до міст-стал справедливості, переказуючи йому остаточно порішення справи. Відповідь із Варшави повинна прийти нині.

Лист до Редакції.

Хвальна Редакції!

В декотрих мінішніх львівських часописах появилася нотатка, що нині в 10. год. передпол. має початися розправа перед нагальним судом у справі намаганого нападу на пошту в дні 3. липня 1928 і що я маю провід оборони в цій справі.

Подаю до відомості:

1) Що ніколи і в ніякій справі не обвиняв я проводу оборони і що за всіма у всіх процесах оборонці були рівноправні; я на якісь вищі почесні ніколи в житті, а тим менше в трагічних випадках оборони, не рефлектуював. У цій справі я не виступаю як оборонець з причин від мене незалежних.

2) Як людина мушу з цілою рішучістю налятувати огидність поступовання декотрих чинників, котрі вже заздалегідь розсвіають відомості про визначення розправи і в цей негідний спосіб психічно тортурують нещасну рідню ув'язнених.

У Львові, 17. липня 1928.

Д-р Степан Шухевич.

По широкому світі.

Французька преса звинувачує, що в вересні Іспанія повернеться до Ліги Націй. Бельгійський парламент не звинувачує на завазний спротив соціалістів прийняв остаточний військовий бюджет.

У промові на Шубертівським святі у Відні канцлер Зайпел висловився за приєднання Австрії до Німеччини.

У підвільній Арабії, в Ємені, що має бути столицею Мокку, арабські війська ведуть бої з туземцями.

Нью-Йоркська преса погоджується, що оба кандидати на президента Гувер і Сміт мають однакові шанси на вибір; третім кандидатом є представник фермерів Джордж Норріс.

Напівніський уряд домагається від європейських держав забрати свою флоту з китайського моря.

Ріжні вісти.

ПОЖЕЖА В КРАКІВЦІ.

Дня 16. липня вночі в містечку Краківці (пов. Яворія) вибухнула у шкідливий пожежа. Шкоди оцінюють год. 5. рено вдалося згасити вогонь, якого жертвою впало 26 мешк. домі. Матеріальні втрати перевищують 600,000 зол.

ПОГОДА 16-ГО ЛИПНЯ.

Метеорологічний інститут у Варшаві у комунікаті подав, що нині після більшого захмарення з місц. дощами або бурями наступить погода. Однак буде значно холодніше завдяки мікрокованим північним і півн.-зах. вітрам. В горах великі сніги.

СМЕРТЬ НАСЛІДКОМ СПЕКИ.

В Будапешті наслідком спеки загинув 11 людей на сонній удар і померли. У Відні 80 людей улягло сонній поразкою.

З Москви повідомляють, що фляк спеки посувається на схід. Остання температура перевищала 50 степ., яку зазначено в Ташкенті й околицях півд. Туркестану.

ВАЛЬДЕМАРАС УСТУПАЄ.

Лит. часопис, "Янавскас Жініос" подав чутку про недалеку кризу литовського уряду. Уступив би Вальдемарас, а заступив би його міністр війни Давантас. Кризу цю пояснює часопис ріжницею думок президента Сметони й Вальдемараса на політику Литви до Польщі.

ПОМЕР ДЖОЛІТІ.

Дня 17. липня вночі помер бувш. прем'єр. Італ. міністр Джоліті на 87 р. життя. Покійний був одним із найвизначніших політиків передфашистської Італії і керівником ліберального табору. Після фашистського перевороту уступив від участі в політ. житті.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8-87-30—8-88-00, канадський долар 8-81-50—8-82-00, чеська корона 0-26-66—0-27-00, австрійський шілінг 1-25-50—1-26-00, румунська лея 0-05-50—0-06-00, французький франк 0-33-00—0-33-25, швейцарський франк 1-71-50—1-72-00, фунт стерлінгів 43-40-00—43-60-00, радянський червінець 25-00—25-50.

Золото: 20 хорон 36-50-00—36-60-00, 20 франків 34-50-00—34-60-00, 20 німецьких марок 42-40-00—42-70-00, 10 російських рублів 47-00-00—47-50-00.

Срібло: Австрійська корона 0-55-50—0-60-00, 5 австрійських хорон 3-50-00—3-60-00, австрійський флорен 1-75-00—1-80-00, російський рубль 2-90-00—3-00-00, копійки за рубль 1-45-00—1-50-00.

НОВИНКИ

— Чому є так горячо? Наслідки нашої відомої спеки у нас ще не стали причиною смертних або й пів-смертних випадків. Зате починаючи від Лондону аж до Нью-Йорку та Шіаго люди на вулицях падають часто як мухи. У Нью-Йорку і Шіаго було за останні дні 250 випадків сонячного удару. Люди по великих етюдних утілюють від сонця, де можуть. Лише метеорологи та астрономи закликають в цього. Більшість із них розв'язує теперішні спеки незвичайним збільшенням сонячних плям. Деякі плями можна оглядати навіть крізь слабкі окуляри. Звідки беруться ці плями на де мають тисячі відповідей, ми люди маємо тисяч рад, як боротись перед спекою. Дуже поширений є погляд, що ці плями творяться наслідком великанських магнетичних циклонів, які проходять через поверхню сонця. Певні факти показують, що з появою таких плям поважають стихійні заворушення на землі: бурі, пиліони, громи, порушення телефонно-телеграфічного апарату. Цей рік має таких плям на сонці безліч. Наблюдать, що такі плями відбиваються і на земних справах. Покищо сонце має вплив на людей: пера, щоби люди почали млявати на сонце. Люди, що працюють, звертаються з етим спростанням проханням до звичних метеорологів, астрономів і інших зорезантів.

Жадайте
французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ:

JOB

47-50

— Є чи нема? Ось перше питання, а який звертається подля вранці читачі часописів, зацікавлені долею Амурдсена і його товаришів. Вчорашні звістки, що "Мадитінові" вдалося знайти їх на схід від "Карлової Землі", досі неперевірені і заперечені! Криголіз "Красін" зрізав розшуків групи Алесандра. Зате має він віднайти зовсім припущеного летуна Чухновського, зблуканого серед льодів, що пішов на поміч затрачений експедиції Нобіла. Також не знайшли досі тіла молодого шведського вченого Мальмгрен, що замерз місяць тому в околині острова Брок. Шведський летун Шіагосон, що виліз на "Улліанд" врятував капітана Сорю і його товариша Ван Донгена з усім экипажем. Він привалив на маленькій кризі, коли їх побачили і вони мали ладати час скочити на літак, заки крига не відлипла. Одне місце побуту Амурдсена досі не відкрито.

— Чужа валюта на залізницях. Всі залізничні каси в Польщі можуть та невідомо, чи мусять (?) приймати валюту чужинну валюту по курей означеним дирекцією залізниць.

— Бензинові любові. Жидівський кревет у Мінську Гешель Файншотт покінчив свою життя і двох дітей, бо закохався і перенісся до іншої. Та коли прийшла пора на аліменти, він вирахував собі, що так дешево вернутись до першої жінки. Та не довго видержав. Однієї ночі він придумав таку розвагу: обліг жінку беканною і підпалив. Але жінка встигла вийти на вулицю і попросити поміч. Файншотт має 50 літ і на старість буде роздумувати у в'язниці над злочинним Амором.

— Нині у Львові поширюються. Якби добродій Івановський полагоджував свої порохники з добродієм Скоропін отримав би вулиці так: ударив його жінку в лице, а його пробирав ножем. Івановський поїхав до поліції, а Скоропін до шпиталю. Другий майстер від неми Мисл, хоч з професії тесля, на підпиту порівав ножем на Пекарський В. Скульського. — Крім цих двох невинних жертв волюнтарного пожежника, вчорашній громадянин Й. Юзак помер у шпиталі пробитий своїм суперником Градовським, у суперничі за образу своєї нареченої. Самже Градовський лежить смертельно ранений від цього самого пожежника.

— Жертви води. У Назарії втопився 13-літній Й. Залеп, якого жертвом виникли з лодки його товариш. — У Тустановичах потонули бориславський робітник Постон, діставши в воді коря погі. — У Віселі за один день втопився 8 осіб під час купелі. — У Дунаю за один день утонуло 13 осіб, а в англійських купельних місцевостях 14.

— Археологічна знахідка. У воєніським селі Верожці, горохівського повіту, робітники при будові залізничної найшли в землі в двох посудинах срібні римські гроші з логотипом Антонія та Веспасіана.

— Особисті вісти. Дня 5-го липня одержав степень д-ра медицини в краківським університеті п. Ярема Малко, родом з Чорткова.

— Ріжні вісти. У Сирії знову відчували сильні підземельні трясоти. Знищених підлядаєть домі, відламалися осіб ранених, одна вбит. — На другий тиждень починається в Комбріж міжнародний географічний конгрес з участю 47 країн; головна мета конгресу перевірив на нові мапи, приготуваної англ. географічним товариством. — Із Риги приїхав до Лондону радянський піропла, названий сиремно "Заро", що привіз за 500,000 фунт шт. золота. — У Берліні відкрили бюро, де фальшували паспорт до Польщі. — Російський феторак П. Мілюков, бувш. міністр, згорд. сиря, тепер редактор париських "Последніх Новостей" переходить операцію апендициту; він має 60 літ. — Румунська королева-вдова Марія Іде до Спол. Держав. — У Ляппігу арештували міжнародну банду вломників із 21 осіб.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.поручає безконфліктно, у величезній виборі роду чокколяди сметанкової, молочної, десертної і до варення як також чокколяди, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гарантією чистих сирітків, хочемо здобувати призначення найширших кругів, одночасно чистячи найпристосуватіший шир. 42—50
Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

Ремери. У Нью-Йорку продали відомий образ Рембрандта „Жінка, що тримає тору“ за 1.500.000 дол. — 11-го п. м. був найгарячішим днем в Англії: температура в Лондоні доходила до 30 ст. у сонці і 27 в тіні. — Французька летунка Марія Бастіє перелетіла з майдану Ле Буріє (близь Парижа) до Давіду 1154 км. від 7.30 ранку до 9 веч. і шм. установила новий рекорд довжини лету на авіації.

Відень проти Вільгельма II. Німецька летунка-рекордистка Катлі і Гюнтер-Фельд тапи не могли відмовити собі похести і згоріли з загрошення Вільгельма II, що видав в їхню честь банкет. За це втратили приготування бенкет піднесеного — „Аероплюбу“, до видко переважили соціалісти так само як у віденській міській раді. І цього також Франц Йосиф I не передбачив.

Чи можна щезнути безслідно? У вельку з фактом, що бельгійський банкір Левенштайн ще досі безслідно, один із знаменитих часописів подає цікаву інформацію. У Парижі по статистичній щорічній щораз переписано 500 осіб. Щорічно 500 осіб зникає несподівано всім знаменитим своїм рішенням та знайомим і починає нове життя під іншим іменом в іншому місті. У сучасній Європі, як упевняє один член тайної поліції в Парижі, зовсім не важко зникнути безслідно.

Аматорські Гуртки в краю будуть мати нагоді зацікавитися з мало знаною в нас досі формою театральної мистецтва, а саме гротесковим театром Лядоу, який відзначає в Львові на виставці малюнку зі славновісним вист. „Вертеп нашх Днів“ — Галантіона Чіпки і Ле-Ле. У „Вертеп“ сховані в сатирично-гумористичній формі прози громадського життя головно з виборчого періоду з метою викласти його деякі хибні і несправедливості. — „Вертеп“ відіграв місцевості: Сокаль 18/VII, Рава-Руська 19/VII, Любачів 20/VII, Яворів 21/VII, Радехів 22/VII, Броди 23/VII, Озесько 24/VII, Золочів 25/VII. 109 2—2

Театри.

Міський великий театр:
18-го г. 7-30 „Селіська хоробрість“ і „Панци“.
19-го г. 7-30 „Аїда“.
Міський „Театр Новин“:
18-го Нова програма „Qui pro quo“ п. в. „Титан“.

КІНА.

„Палас“: Мучили перед шлюбом.
„Лев“: „Легкосерда Зуза“ і „Рін-Тін-Тін“.
„Аполло“: „Муж без шлюбу“ і „Довірка сатани“.
„Фатаморган“: Велика парада на полі і „Хресний шлях життя“.
„Байка“: „Люди й звіряки“.

Дописи.

УГНІВЩИНА. (Організаційний рух) Дня 28. червня п. р. відбувся в Угнівці в селі чигальні „Просвіти“ окружний Народний Зізд представників зі всіх сіл угнівського судового повіту. В нарадах Зізду взяли участь 234 делегати. Зізд відкрив окружний організатор інж. Корнеліо Целевич з Угнівці і в довгій промові вказав на доцільність і konieczність політичної організації повіту під жоато-близким стигом Національного Об'єднання. Вказав при цьому, що недостатня такої організації даєся відчутти при щорічних виборах, бо, на жаль, чотири наші громади не солідаризувалися з Угнівщиною і голосували на національних кандидатах. Тепер політичну організацію слід об'єднати по всіх селах, бо лиш в організації сили і будучина народу. Вислі інж. Целевич відчитав листа від посла В. Кохана, в якому він оправдав свою неприсутність (мусів бути тогом дия в іншому місці) і вказав, якими шляхами повести організацію. До президії зборів обрано одностайно: головою о. дек. О. О. Сина Чеховича з Річчі, секретарем В. Петришин, студ. прав з Угнівці. Реферат про партійну організацію вголосив інж. Корнеліо Целевич, який після пояснен і відчитав організаційний статут партії. Відтак вказався над рефератом дискусія, в якій забирали голос гром. Василь Мартин з Угнівці, плічкеруючи заг. і доцільність політичної організації для державного народу. Гром. Тимонина-Морський Микола з Вербиці у своїй промові різко вказав на певну потребу такої організації.

Гром. Пушкар Гринь з Вербиці поставив питання на вибір Народного Комітету Угнівщини, який і вибрано з інж. Корнеліо Целевичем на чолі. До Комітету увійшов о. Йосиф Чехович і девять найповажніших громадян-лічків з судового угнівського повіту. Перед закінченням зборів увійшли на майдан поліція і стала провінювати запрошення. Командант поліції списав протоколи, що сім осіб було без запрошень, хоч вони втілені були в список присутніх, а підчас перерви загубили запрошення. Нова партійна Управа вказала зразу емергентно до праці. Розіслано організаційний статут по селах і розписано народний партійний податок.

ВИШНІВЧИК. (З культурного фронту.) Завдяки новооснованому у Вишнівчику (Підлясчина) кружкові „Союзу Українок“, головою якого є п. Марія Чолієва, культурна праця в селі пішла значно вперед. Жіночтво, організоване в кружку, взяло активну участь у виборах до союму і сенату і до виборчої урни притягнуло все жіночтво села. Спільно з товариством „Соніа“ веде знаторський гурток, який дає листів на потреби тих товариств, як також улаштувало Шевченківський концерт, з якого переслано 20 дол. на фонд „Учтієся“. В кружку „С. У.“ обрано секції освітню, церковну, допомогову і фахову, які ведуть свою роботу, чим примушують і мужчин братись за працю. Душею кружка „С. У.“ є його голова п. Марія Чолієва, яка зуміла об'єднати коло себе жіночтво Вишнівщини в надати напрямку його праці. Було б бажаним, щоб і інші пані, яких доля звязала з нашим селом, пішли слідом п. Чолієвої.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Нашх Днів“ Галантіона Чіпки і Ле-Ле:
Рана руська, четвер 19/VII
Любачів, п'ятниця 20/VII
Яворів, субота 21/VII
Радехів, неділя 22/VII
Броди, понеділок 23/VII
Озесько, вівторок 24/VII
Золочів, середа 25/VII

Новий Український Театр дир. П. Кар-біновича.
Сюлет 19/VII Маруся Богуславка.
20/VII Казка Стар. Млина.
Синев. Вижне 21/VII Гейша.
22/VII Маруся Богуславка.
23/VII поп. Воскресеніє.
24/VII Маруся Богуславка.
25/VII Вій.

Жертви на допомогу ветеранам (ФГ). Виява за IV—VI 1928. Вол. Бри. лодич 3, Вол. Білинський, Бер. 10, о. Ін. Брякович 10, Ін. Бабій 9, К. Бутринський 4, Д-р Д. Блаватський 6, Д-р Р. Білас 10, М. Бридильський 6, О. Болдариш 4, М. Бадюк 7-50, М. Бонковський 9, О. Бекетюк 2, М. Байрак 2, Ст. Бріз 6, Д-р О. Борис 6, Д-р Т. Бурчакський 8, Д-р О. Бай, Бусь 6, І. Багай 4, Б. Білинський, Боршів 2, о. М. Блозовський 6, І. Бризюк 12, Д-р М. Бих, Ком. 15, Богослови, Львів 15-30, О. Бачинська, Стр. 2, Д. Богачевський 4, В. Болжирський 4, Д-р В. Возняк 2, Ін. Волошин, Борш. 10, Т. Водяний 12, Д-р В. Вітошинський 16, В. Васильків 3, Ст. Волошинський 9, Д-р І. Вегера 3, В. Воробець 8, Н. Велічко-дський 6, Е. Винярський 3, О. Верхола 6, Д-р О. Волощук 3, Д-р М. Волошин 10, В. Вороновський 4, о. Ст. Вел-гровиш 2, Витанський 2, Д-р І. Вен-гальовський 3-33, о. О. Гадзевич 2, о. м. Гайдукевич 2, Д-р Н. Гіриш 10, П. Гайду-чок 6, Б. Граболевський 6, Ст. Гайду-чок 6, С. Грозинський 8, Ю. Галаревич 9, О. Ганницький 9, М. Галушинський 15, В. Гриняк 4, М. Губчак 10, Мих. Гриняк 10, О. Гладковський 12, Гайтчи-он 4, Р. Годин 2, Р. Гузар 3, І. Гераси-мович 3, о. А. Гавриш 5, о. Р. Галас 2, Грабар 6, о. Е. Гавриш 2, О. Голни-ський 1-50, І. Горальський 3, М. Гаври-шак 12, Е. Гладкович, Дрогобич 6, І. Гайда 1, Д-р В. Гамаль 3, М. І. Гор-бачевський 4, І. Гавришак 5, Д-р О. Гробельний 10, Гр. Гонтарський 12, П.

Гораль 9, Гресак 2, о. І. Гураль 5, Га-лаш, Ганницький 4-40, інж. П. Дурбак 15, о. М. Дичковський 9, Гр. Дитирів 3, В. Дувако 9, Д-р О. Степанів-Дашкевич 2, А. Добрянський 1, В. Дунаковський 3, Д-р Р. Дашкевич 10, І. Дигдалевич 10, о. Р. Демчук 10, Д-р В. Електрович 10, І. Желіско 6, Ст. Жук 1, П. Загаєвич 4, о. Землинський 8, М. Зінко 2, М. Іванен-ко 2, Д-р І. Іваненко 4, М. Коплюк 25, В. Курілович 9, О. Костик 6, М. Капу-ста 12, В. Кудрик 6, Д-р М. Ковчоваль-6, М. Кшижевський 4, Д. Кожух 9, Я. Коси-новський 6, В. Кіпачевський 6, М. Корда-ба 2, М. Керинський 2, О. Кутшак 3, І. Костенький 10, О. Кутний 3, Д-р В. Костантинович 14, о. А. Камтаняк 2, Ст. Коренський 3, М. Копко 6, Д-р Іван Кудильський 20, О. Карпівський 4, о. Л. Курманович 150, Ст. Кутній 3, І. Коби-левський 5, Д-р 3. Копертинська 10, Ф. Кришківський 1-50, о. Б. Ковальський 3, В. Кузьмович 6, Р. Кочержик 7, Кисіле-вський Львів 5, о. Ом. Кривач 5, Д-р І. Лазор 4, Д-р М. Лепкалюк 6, Ю. Ле-виський 9, Яр. Левитський 12, о. Д-р В. Лаба 15, Д-р Ю. Лешів 6, Л. Лешків 9, І. Леш 3, Д-р Ос. Левицький, Дел. 10, Юр. Левинський, Львів 9, І. Лада 9, Вас. Левитський, Львів 3, С. Лытвиненко 2, С. Лешів 6, Мир. Луцький 20, Д-р А. Лу-нів 20, О. Лытвин 3, О. Лесюк 3, І. Ме-двідь 3, о. І. Маліцький 6, Гр. Марет 6, Д-р М. Медвідь 2, С. Магалес 9, В. Ме-додій 6, Д-р М. Мелік 10, А. Мудоня 9, Т. Мостинський 4, Д-р Л. Максимович 5, Д-р Л. Макарушка 7-50, о. О. Малинов-ський 6, М. Мельничук 4, В. Макарушка 3, П. Мілановський 2, А. Милан 2, П. Мороз 6, Д-р С. Малецький 8, Д-р М. Миколайчук 10, П. Мечник 2, Д-р В. Му-сович 12, Я. Матчура 5, пос. Максимович 10, Л. Натанович 9, Д-р І. Німчук 8, Я. Нещ 6, Д-р О. Навроцький, Дел. 3, І. На-гайська 6, О. Наконечний 3, о. В. На-вроцький 6, І. Носен 2, Д-р О. Олійник 5, Л. Огольський 6, Д-р Я. Олександрин 3-50, Ст. Окопний 6, С. Олександр 1, В. Олександр 15, Д-р Яр. Олександрівський 10, Го. Олександрівський 5, П. Постолюк 7-50, П. Петрик 3, Л. Паляк 6, К. Плетінка 3, І. Пак 3, Со. Полянський 3, І. Памчич 4, М. Пятяк 12, Б. Попель 1-50, М. По-пель 1, О. Попович, Дрог. 2, Д. Попович 1, о. Негошківський 3, В. Паляк 12, А. Пилкович 9, А. Паляк 9, о. В. Подолянчук 3, Д-р П. Паляк 5, Юр. Поліський 4, Д-р З. Петрик 7-50, о. В. Пилипчук 6, Г. Паляк 16, Пилипчук, Дрог. 1, П. Па-лія 3, І. Прілюк 25, Д-р М. Родик 5, вал. Романковський 15, І. Рипський 4, Д-р М. Рожанковський, Калущ 20, І. Ру-дницький 4, Р. Равоцький 5, Д-р 3. Ру-син 10, о. Д-р Н. Решень 5, інж. В. Ри-женський 10, О. Радловський 10, Д-р І. Режанинський 3, Д-р Р. Сліпий 15, П. Смаль 9, о. Т. Сембай 6, о. М. Содогора 8, Д-р Р. Словар 5, В. Солянчик 1, Р. Скальняк 2, Яр. Скопаль 12, Л. Савойка 1-50, П. Скач 3, І. Семанів 7-50, Д-р В. Старосельський 10, о. М. Служинський 6, Д-р Ярослав Селіван 10, П. Скович 10, О. Станішин 2, Д-р Ф. Свістель 10, Ін. Строцький 10, М. Селіх 15, Ос. Три-тик 5, М. Терлецький, Львів 30, М. Тво-рило 9, І. Ткачор 9, М. Турчин 4, В. Тарнавський 3, о. І. Татаринський 5, В. Тофан 9, Д-р М. Терлецький 4, С. Український 6, УКТОНІ 420, Україн-ський Клуб 900, І. Фенюшин 9, Іван Фосталовський 2-50, П. Франко 24-10, Т. Франко 1, Л. Федорович 3, М. Хо-мичівський 3, Н. Хмел 6, М. Хомичів 2, М. Хроноват 4, Р. Цегельський 4, В. Це-левач 4, К. Целевич 10, І. Цавак 2, Е. Чесний 3, о. В. Чопей 6, Д-р В. Чапель-ський 3, П. Чубатий 12, В. Чарнецький 4, Т. Шиткевич 11, Ю. Шепарович 15, Лев Шепарович 30, М. Шипайло 10, Юр. Шепарович 6, Д. Шмідельський 2, Д-р Е. Шуровський 15, Д-р В. Шуров-ський 9, К. Свєрський 9, З. Юзичинський 4, Л. Ясінчук 6, Д-р Е. Якевич 4, Н. Яців 3, О. Яворський, Підг. 5, Невідо-лий 6. — Просимо вирішувати залого-сти! Призначте другий!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ
В ДОВА по священству бездітна в силі віку, господарна, енергійна, приймає зарплату до безшестного союзництва або самітнього мужчини. Зголошення адміністрація „Діло“ під „Праця“. 110 1-2

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ
поручає дешево Домбровський Розважескі Львів (Готель Жор-жа), вул. Академічна ч. 2. Догідні умови, 2481 4—7

ФАБРИКА „Дріт“ Львів-За-карпаттій Король Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курни-ків, улажує підкопоти огорожі тенісних кортів, віз, горючі, разом з брамами і фірмами. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 11—7

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-РОВИ продає за готівку і на рати від десятих літ у підм. краю вісна фір-ма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марій-ська 5. Купую бреланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 11-7

ГРЕБЕНІВ. Від 16. липня курс руханки лінійної під факсовою управою Купелі, соняшні подушки і річні з наукою пла-вання. Літний лізі „Зелені“ користа-ють з 50% знижки. Зголошення приймає інж. Козачевський, Гребенів. 45 4—4

УЧИТЕЛЬ ГІМНАЗІЇ „Р. Ш.“ прийме на серпень лекцію в горах або в кра-ській околиці. Вимги дуже малі. — Зго-лошення з умовами під „Фері“ до Адміні-страції „Діло“. 109 2—3

ЛІЖКО „Патент“ з дивановими матра-цом складає 30 дол. в ідеалом пра-браку місця. — Фабрика ліжок Закс, Ль-вівська 132. 25 5-6

У НЕВАЖНЯТЬСЯ книжку військову Івана Максимовича ур. 1896 р.і. Річ-чанах, видану через П. К. У. Городон-Ягала. 100 2—2

УЧИТЕЛЬ народний, літ 42, бажає зна-йомства з відповідною пальною або вдо-вою в матримоніальній підм. — Оферти слати до Адміністрації „Діло“ під Не-гайське святання“. 106 2—2

ДЯК навадер обійме негайно посаду. Зголошення з поданнями услиїт в гр. пат. уряді парох. у Веретті. 84 4-5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст надуг легінів, серця і жовудка

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

2355 Пересвітлення Рентгеном. 10—23

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безслідно найліпшою і найкращою фарбою до біллі, вапна і малярських ці-лей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медіоані і Парижі золотими медалями. 1302 Скризь до набуття. 27—

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Синьгуська ч. 17. II. п.

Спріаціявання хитаючихся зубів, пліню-бування й випливання зубів без болю. Штучні зуби в явчуку і золоті після американської системи. Пациєнтів з про-вінції полагодується з найкоротшого часу. П. Т. Урядович і студентам значна 111 знижка. Полекші в сплатах. 1—5

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

РОВЕРИ

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

І ЇХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

„І РУЧНИХ РОБІТ“

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 6—7

„ФОСФОР“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ї В І В

БАТОРІЯ 32

Тел. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, МІНЕРАЛЬНІ і амонякові. РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!! ТОМАСИНИ: „Columeta“, — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні. СОЛИ потасові і КАЛІТ, АЗОТНЯК, САЛІТРА (Хоржовська) амонова. САЛІТРА чілійська — СІРЧАН амонийний. Валино навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне валино ФОСФОРІТИ палені і мелені (CaO) з розп. P₂O₅.

За редакцію відповідає Василь Мудонь.

Видве Видавничя Спілка „Діло“.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів. Ринок ч. 10. П. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Америка замикає кредит.

Львів, 19. липня 1928.

Щодня принесли телеграми такої вістки з Америки: „3 днем 10. липня ч. р. „Федераль Резерве Банк“ у Шікаго підніс дисконтову стопу з 4 і пів на 5 відсотків. Зараз після того пішли його слідом усі більші банки в „Злучених Державах“. Що означає ця вістка?

Америка, як загально відомо, є банкіром світа. Вона має в своїм посіданні ті скарби золота, з яких цілий світ, з винятком може Англії і Японії, доповнює свій скарб, надшарпаний війною і повоєнною інфляцією. Бо Америка, що у висліді світової війни збрала у себе більшу частку золота з цілого світа, позичає тепер мільйонні суми на раціоналізацію і розбудову європейських підприємств. Обчислено, що Америка інвестувала в один тільки півріччя цього року суму одного мільярда доларів у фінансових операціях на позаєвропейському терені, головним чином в Німеччині.

Зручна господарська політика Америки в часі війни довела до того, що ця держава стала найбагатшою в світі. Вона збрала в себе стільки золота, що їй зачала грозити, хоч як це дивно звучить — інфляція золота. Щоб до цього не допустити, американці постаралися заздалегідь про відплив свого золота туди, звідки воно до них прийшло — до Європи. Розуміється, на можливо корисних для себе умовах. Цим золотом сановано монетарні і валютні відносини в Європі, себто стабілізовано валюту в різних державах, і золото пішло теж як дьоката у формі інвестицій промислових і рільничих, воно пішло й на позички для всяких самоуправних тіл, більших міст і т. д.

З початку ці американські інвестиції на чужині не мали ніякого впливу на внутрішньо-господарське життя Америки. Але зі зростом інвестиційних позичок прийшла і звичка запотребування кредитів на американському ринку. І американський промисел і американське сільське господарство, поширюючись і зростаючи, потребували чимраз більше кредитів для себе, що й довело в короткому часі до приватної грошової спекуляції. Ця спекуляція стала відбиватися відомо на господарському життю Америки, тим більше, що дійшло вже до того, що приватний дисконт для короткочасних позичок підскакує там в останньому часі аж на 8 відсотків, а для довгочасних на 6 відсотків.

Ось тут і треба шукати причини підвищення дисконтової стопи в Америці з 4 і пів на 5 відсотків. Це зроблено, щоб спинити дальшу грошову спекуляцію і скінчити з хаосом на кредитовім ринку у „Злучених Державах“.

Для Європи, що як відомо, задовжена в Америці по самі вуха, підвищення процентової стопи в „Злучених Державах“ має величезне значіння. Вже нині треба рахуватися з тим, що різні європейські краї піднесуть небажком також у себе процентову стопу, що ця стопа подорожє. Треба рахуватися також з іще більшою нестачею готівки, як це є досі. А передовсім треба розрапатися з надіями дістати більшу американ-

ську позичку всім тим, що з реалізацією тієї позички звязували такі чи інші плани на найближчу мету. Ситуація на грошовім ринку Америки тепер така, що рахувати по-важко на американський кредит тепер.

Одначе все те не повинно відбитися відомо на акції в справі притяг-

нення американсько-українського кредиту для розбудови українських кооперативно-промислових підприємств у старім краю. Заходи в цій переважній справі наших компетентних економічних кругів і українських передових громадян в Америці — ми віримо в це! — доведуть акції до її позитивної розв'язки.

Таке нікому і не снилось...

Генеральним секретарем КП(б)У став поляк Косьор.

Одиноким джерелом влади, законодавчої ініціативи й кузницею напрямних політики на Україні є, як відомо, комуністична партія, що звалась давніше російською, а нині носить назву всесоюзна. Її мозок, тобто керуючий центр, має осідок у Москві. На Україні та партія працює як виконавець наказів та інструкцій московського партійного осередку під фірмою КП(б)У, тобто комуністичної партії більшовиків України. Сама її назва сконструована доцільно так, щоб підкреслити виключно територіальний характер її організації і тим самим унагледити її організаційну єдність та монолітність з ВКП(б), то є з всесоюсною комуністичною партією більшовиків. Отже сама назва КП(б)У підкреслює її ананціональний характер на Україні.

Одначе для компартії все було і є на Україні дуже незвичайно складною та невдачною практична праця через те, що вона як ананціональна мусить хоч не хоч на кожному кроці зачіпати чисто національні українські справи та їх реально розв'язувати й вирішувати. Інакше вона не опановувала б терену, на якому виконує всі функції державного суверена, тобто ВКП(б). Був час, коли КП(б)У підходила до національних українських справ дуже здалека та старалася на них не тільки не реагувати, але й їх ігнорувати. Тоді здавалося партійним керманічам, що таким чином українські національні справи самі собою виживуться, задишаються й вигинуться серед твердих умови більшовицького диктаторського режиму. Одначе вони грубо помилилися. Бо українські національні справи почали заливати життя, почали, так сказати, стихійно вибиватися на перший план злобо-днівних політичних справ на Україні. Керму над ними почала скоро брати в свої руки українська комуністична партія (УКП), що зорганізувавшись у підполлі почала підиривати дуже поважно фундаменти, на яких стояла територіальна філія російської компартії прозвана КП(б)У. Тоді шойно отямилася московська комуністи й заліквідувавши насильно УКП почали проводити на Україні узмірковану політику задовольнювання культурно-національних потреб українського народу і нічого більше. Але серед українського населення були ще й інші національні аспірації, як прямування до економічної та політичної еманіпації.

Тому то вести партійну політику на Україні було дуже важко. На керманічів КП(б)У, тобто на її секретарів, слали все найнадійніших споміж комуністів. А що таким були передовсім москалі й жиди, то досі секретарями КП(б)У були тільки вони. Останнім секретарем КП(б)У, що мав культурно-національними вступ-

ками для українців відсунути бодай на дальший плян, як не зовсім заглушити, всякі економічно- й політично-еманіпаційні змагання українців, був відомий Каганович. Правда, за него з'явився „хвильовизм“, „шумськізм“ і „волобуєвізм“ у самій КП(б)У, але Каганович зумів всі ті „ериси“ дуже скоро згальотинувати. Важкою була справа з т. зв. національною опозицією в КПЗУ, але й її підграв крила тойже Каганович при допомозі усаужливого Комінтерну.

Останній пленум Центрального Комітету ВКП(б), що відбувся у Москві в першій половині липня ч. р., „вибрав“ Кагановича в признанні його великих заслуг для партії біля червоного обуздання українського національного руху в УСРР, секретарем Центр. Комітету Всесоюзної Компартії з осідком у Москві. Тим самим Каганович перестав бути секретарем КП(б)У. Сталося не так то але, й Україна за ним ніколи не заплаче та й не згадає про нього й його пам'ять аніж серцем словом. За його секретарювання перетворили комуністи формальну організацію державного апарату на Україні, а фактично прочищували її від національно-свідомих українців. За його урядування почалася й українізація самої партії, але теж чисто формального характеру. Орган Центр. Комітету КП(б)У „Комуніст“ почав виходити українською мовою перед двома роками. Ідеологічний орган партії місячник „Більшовик України“ зукраїнізувався перед роком. З усіх літературних журналів повикидали за Кагановича всіх „хвильовистів“, а поза межі УСРР позасилали всіх „шумськістів“. Тепер там „хочуться“, як кажуть москалі, на „волобуєвістів“.

В самій партії КП(б)У лишні Каганович, як не він сам авторитетно заявив, аж 49 відс. українців, але територіальних. А крім того підготував такий стан психологічних і політичних настроїв у Центральному Комітеті КП(б)У, що коли його (Кагановича) не стало, то на його місце покликав Центр. Комітет згідно з вказівками з Москви на становище генер. секретаря КП(б)У поляка Станіслава Вікетеви́ча Косьора. Отже українськ ніяк не міг стати генеральним секретарем КП(б)У, бо це могло б кинути на партію густу тінь політичного українського „сепаратизму“, а крім того могло б стати показником того, що в ЦК тієї партії більшість мають українці. А неж недопустиме! Щож тут такого — спитає дехто. Коли головою презвчайки в Москві міг бути поляк Дзержинський, а його наступником теж поляк Менжинський, то чому секретарем КП(б)У не мав би стати на місце спершу москаля жид, а тепер ця місце жид поляк. Це тим більше

розуміле, що українську національну інтелігенцію теребили досі на Україні виключно тільки москалі та жиди (а й нині головою т. зв. українського ДПУ є москаль Балицький), то чому й не мав би тепер далі протереблявати та нищити ще й поляк?

Вкорінилося вже давно в деяких російських і польських колах пересвідчення, що український народ — це народ „хамів“ і „бидла“, яке треба бити й гнати до праці для йогож добра та в ім'я культури, бо інакше він сам себе запропастиє би та спричинив би поважну загрозу для культури. Таке становище поділяли вповні і ті комуністичні „українські патріоти“, що робили секретарем КП(б)У поляка Косьора. Отже запанує тепер всевладно в КП(б)У і тим самим на Україні поляк. Може від нього навчатися українці те більше розуму ніж навчилися від жиди Кагановича. Може?.. Хто його знає. Доки комуністи будуть правити Україною, доти фактичними її диктаторами будуть все москалі або жиди або поляки, або всі вони разом Українці-ж будуть на них смирно та солідно працювати. Це без сумніву теж велика прикмета, бож хтоне-будь не зуміє бути сліпим знаряддям у руках інших. Українці це виконують все прекрасно. Сам факт призначення Косьора генер. секретарем КП(б)У є зайвий черговий доказ на те, що Радянською Україною ніколи не будуть правити комуністи-українці.

Новочасне православля.

(Допис з Лемківщини.)

Лемківщина знала від давна нахилом до православля. Тому нинішні алармові вісти про поширення православ'я на Лемківщині не повинні нікого лякати. Лише воно збрало туди, що теперішнє православля поширюється саме під прапори католицької Польщі, що по укладу російського царату стала туттязним опікуном галицького православля.

Правління нинішнього православ'я є все той самі — а саме рідне москвофіліство і бажаючі властє йомути розбавити український національний фронт, та створити для себе так звані львівські горожан. Цей відомо, що православна церква в Росії була цілковито на usługатах царату, а нині стала такою самою „Католицькою“, амінивши волене-волене тілце свого папа. Замотилучені та тіла то хитрі москвофіли потіпають збабмученого консервативного лемка, що він шойно тоді не перестане бути „русським“, як стане православним, бо тим віпородить себе і від українців і від поляків. І справді через цю агітацію називають себе тої лемки, що остали при гр. кат. вірі українцями, а тих що перейшли на православ'я прозивають копапами.

Ось і маємо штучну ворожнечу, якої собі так бажають наші пригледі. Справдішні варшавські єпискупи поновленого православ'я тіматься, що збили клян „мисдан Русейув“. Видно не хотіли з того, що старства радо приймають декларації переходу з гр. кат. на православ'я, але коли хто хоче вертати на трикоштиним „до по ілгого“. Тоді робити людям трудності та радять вертати на рим-католицизм, щоб в будучности, коли в селі не стане гр. католиків, передати римсьотолікам, тобто в їх різумніні полтама перкані і полт яє одиноким єпископалем майже шатонської Церкви. Одначе лемко так далеко не думас. Коли він так

SUNGLAZET

МИЛО

Досконале до прання і до миття лиця і рук. Без
ніяких шкідливих домішок. Видатне в ужиттю.

LEVER BROTHERS LIMITED (Англія).

До набуття у всіх аптечних складах і м'ялянях.

де і чим тільки може дошкулосе нашим землякам. За найменші дурниці накла-дає їм на селі важкі карі і томлячи арештоманих і ссоданав по пиницях. Населення просто безрадне, бо й нікі жалоби до властей не помагють. Го-дитися не намітити, що цей поліцай Ва-чинський не тільки, що змінив віру і на-родність, але своєю поведінкою хоче ще присудитися своїм хлібодавцям. По-прогартій рефераті о. посла про діяль-ність Української Парламентарної Ре-презентації, ніче односторонньо ухвалило понове довіра для праці і тактики посла і сенаторів Українського Нац.-Дем. Об-'єднання, а о. послом Куніцькому окре-ма. По відбутті віту парлі масово підхо-дило до о. пралата, продаючи поратунку та допомоги. Отже посол зібрав в цій справі багато матеріалу, який буде ви-користаний як слід. Віче покінчено від-євизанням українського національного гиння. Тогож дня 22. 6. ц. р. посол о. пралат Куніцький мімо перетому, від-була ще посольське справоздаче віче в містечку Бариш. Туди поїхав о. пралат тому, що український елемент Барина поновиво загрозений чисельною перева-гою мазурів та руїницькою роботою уні-євистів. На віче явилися численно грома-дяни містечка, привбули захисники ма-зурів, однаке ніхто з них не поважився переривати достойному промислові, а на-віть забрав голос мазур Юзеф Сова, який просив, щоб Український Посоль-ський Клуб старався усунути кривдліть населення палени в справі виконуваних дрібного ремесла та інші. Віче покінче-но ухваленням повного довіри Україн-ській Парламентарній Репрезентації. По віту зібрав о. посол матеріали для на-лежного використання. Дня 28. червня ц. р. відбувся в Бучачі Повітовий Наро-дній З'їзд, на якому явилися в поважній кількості окрім мужів довіри делегати 64 громад бучацького повіту. До прези-дентів зібрання увійшли о. сев. Вячеслава Збудовський та д-р Михайло Гринів. Реферат про програму Українського На-ціонально-Демократичного Об'єднання та його тактику під теперішню хвилю, виго-досив посла о. пралат Леоніт Куніць-кий. Про способи практичного перева-дження політичної організації бучацького повіту, як також і наїт з дотеперішньої діяльності уступального Повітового На-роднього Комітету, складав інж. Антін Король з Бучача. По рефераті посла о. пралата Куніцького одобрено одного-лосно позицію Центрального Комітету УНДО і ухвалено понове довіра президі-артії. В оживленій дискусії над органі-заційним рефератом п. Короля набирали слово головно селами, виваючи шляхи, як обновили і закріпили партійну органі-зацію в повіті. Висказали також поба-жання, щоб в Бучачі явився порше по-става Повітова Народня Канцелярія з філіями в Монастириськах та Золотому Поточі. Відтак приступлено до вибору Повітового Народнього Комітету на Бу-чаччину, до якого увійшли о. Іван Гали-бей зі Скородох як голова, д-р Михайло Гринів, д-р Василь Банд, Іларій Ботюк і Яніс Галуцинський як заступники го-лови, інж. Антін Король як секретар, Степан Шинелявий як скарбник і промі-ник 9 найновіших громадян діячів на народній нині як члени Комітету. Пе-ребіт З'їзду був незначайно поважний і діловий. По вичерпанні всіх точок по-рядку нарад, відсвятковано національній гимн, після чого відбулися перші сходина нової партійної управи в Бучачі.

домого селянства в Галичині. Сам селя-нин власною працею не тільки поширяв опачно батьківське майно, але шляхом самоосвіти і своє знання, так, що дити-нав своєю освітою, незвичайним тавтою і мікністю в поведінці. Від молодих літ був членом матірнього товариства „Про-світа“, членом основником і духовним кер-манцем жіскерої читальні „Просвіта“ Коужка „Рідної Школи“ і кооперативи „Самопоміч“ у Глубичку неважким і понад 30 літ до своєї смерті членом ради гро-мадської. Бул членом основником як знавць пасічництва крайового товариства українських пасічників перед війною і членом управи цього товариства та діяльним членом територіальних повіто-вих установ як філія „Спільного Госпо-даря“, філія „Просвіта“, „Український Банк Кооперативний“, філія „Рідної Шко-ли“. По війні відновив наші установи в слову рідному селі і до останка піва-нився дуже живо всіма народними спра-вами. В середу дня 11. липня ц. р. від-бувся величайний похорон в Глубичку ве-ликим. При відносі тлінних останків а хати покійного попрощав його від імені повітових українських установ посол д-р Степан Баран, а над могилою місце-вий парох о. Виницаний та д-р Степан Чукан з о. рема, а від Подільського Со-юза кооператив. У похороні взяв участь значний гурт української інтеліген-ції в Тернополі, між іншими проф. Іларій Брикович як голова філії „Просвіта“, проф. Іван Боднар як голова Надірної Ради „Українського Банку Кооперати-вного“ і багато інших громадян в Терно-полі. Хай легкою буде наша земля ви-значному селянському ділеві-патріотів, а його життя прикладом для молодшого селянського покоління!

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“ Газетона Чі-ня і Ле-Ле:			
Львів, пятниця	20/VII	•	
Яворів, субота	21/VII	•	
Радехів, неділя	22/VII	•	
Броди, понеділок	23/VII	•	
Одесько, вівторок	24/VII	•	
Золочів, середа	25/VII	•	

Надзвичайні дати на загрожену позицію „Рідна Школа“ зложили: Подільські вказі „Бригітові“ 10 зол., Клім Володимир, ученик хлоп. 7-кл. школи ім. Б. Грінченка у Львові нижчоку викла-доку на 0.82 ам. дол., Народня Торгова 30 ам. дол., сен. Михайло Галуцинський 10 зол., о. Емануїл Лисинецький, парох Косача 30 зол., Кружок „Р. Ш.“ в Жи-дачеві 20 зол., гости на весілля п. Іванки в Кузьмаків і Емануїла Шестера в Жи-рачіві 44.55 зол., Повітова Управа Укра-їнської Христ. Орган. в Старій Самборі 34.50 зол. і канце всі інші По-літові Управи У. Х. О. Н. М. Яну-шевнич, фотограф, Львів, св. Антонія 3/II, 45 зол. — На „Рідну Школу“ зо-жув ВП. проф. Михайло Кіт 10 зол. за-мість півтіт на доновину бл. п. Д-ра Василя Смолин. — Жертоводам скла-дає ширю подяку Головна Управа. 1151-1

Новий Український Театр дир. П. Кар. Біленька.
Споже 20/VII Казка Стар. Млина.
Синев. Нижня 21/VII Гейша.
Корчів 22/VII Маруся Богуславка.
Кожухів 23/VII поп. Воскресіє.
24/VII Вій.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше на-правлений у найбільшій годинникар-ській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 3. — З провінції просимо репаратів прислати поштою. — Старо-модні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 101-7

ДВІ КІМНАТИ ФРОНТОВІ в особній вхідом в околиці Зеленої вулиці до відвайки найрадше для кавалера або бюро. — Згодош. до Адміністрації „Діла“ під „дві кімнати“. 114 1-2

КІМНАТИ в Моршині біля Стриги в лі-чницькій місцевості до випайки. — Стефанія Наболотня, Моршин. 113 1-2

ДЯК кавалер обій-не мегайло по-саду. Зголошення з поданнями устлий в тр. кат. уряді парох. уВорохті. 84 3-3

УЧИТЕЛЬ ГІМНА-ЗІ „Р. Школи“ прийме на серпень лекцію в горах або крайній околиці. Ви-н ти дуже малі. — Зголошення в умова-х під „Фері“ до Адмін. „Діла“. 109 3-3

В ДОВА по сваше-нню бездітня в стилі ліку, господар-на, енергійна, при-ме заряд дому у без-жельного свашенника або самітн го муж-чини. Зголошення ад-міністрації „Діла“ під „Праця“. 110 2-2

ДВОХ молодих ін-женерів-Україн-ців, які тепер пере-бувають в Злучених Державах Америки, а які думають вер-нути до краю та о-дружитися, шувають двох молодих укра-їнських паночок по-дружина ради. Ли-ше серйозні, незнайо-мові зголошення фототграфією приймає редакція „Діла“ під значкою „Максим і Клим“. 112 1-2

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та-кож біжутерію власного виробу поручає: Дожбровський-Роза-жарський, Львів, (Готель Жорна). — 2481 4-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Синіуська ч. 17. II. п.
Саріплювання хитяючихся зубів, пашо-бування й лікування зубів без болю. Штучні зуби з навчуку і позоті після американської системи. Пациєнтів з про-вінції полагодикується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна 111 знижка. Полекти в сплатах. 2-3

Спеціаліст надуг легінів, серця і жовудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
9353 Пересвітлення Рентгеном. 11-64

ТОМАСИНА

МАРКА ЗВІЗДА Під осінні засіви МАРКА ЗВІЗДА

є **найдешевшим і найуспішнішим фосфоровим навозом**

ИОСИФ КАРРАХ
Львів, Косцюшка 18.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Микола Якимчук, господар в Глубичку асикім (пов. Тернопіль) помер дня 9. липня ц. р. в домі свого сина адв. д-ра Івана Якимчука в Тернополі, у 68 році життя. З Похильним вітвом у могилу один з найкращих представників нашого спі-

FLIT

НИЩІТЬ:
Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для ослівлення найкращих наслідків, користуватися ручним розпорощувачем.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло». Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4.50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 ал., Німеччині 7.50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7.50 ал., Австрії
7.50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Безглуздий порив.

Львів, 20. липня 1928.

З дня на день росте обурення європейської опінії на Нобіле, організатора безглуздої виправи до північного бігуна. Вона зростає тим більше, чим менше остає в кожнім дні надія відняти Амундсена, його товаришів і решту зі складу „Італії“. З 16 членів експедиції Нобіле досі врятованих лише 8, з яких більшість є недужими, перейшовши страшні муки серед північних ледів. Помер багатонадійний молодий шведський учений Мальмгрен, ймовірно загинув і Амундсен — світової слави відкривач і знавець підбігунових країн. Додаймо до цього двацятькілька осіб, що поспішили на поміч загинувшій „Італії“ та Амундсенів і досі пропали. Що вже й казати про матеріальні кошти всіх цих експедицій?

Експедиція „Італії“ не була звичайною катастрофою, ні звичайною невдачею. Це була від першої хвилини фашистська фанфаронада, організована зі своєю „помпою“ голосноязиким урядом Муссоліні, що не може жити без театральних жестів, циркової реклами і всіх атрибутів „великоримської“ мані грандіоза. Чого шукав італійський генерал на північному бігуні? Після наукових виправ досвідчених скандинавців він хотів від „великої імперії“ докинути і своє куряче зерно, себто застромити на бігуні італійський пропор. Наукові мотиви та аргументи знавців промовляли до нього мало. Він вираховував собі, що приїде на бігун 24-го травня, у славний день роковин, коли Італія взяла участь у великій війні.

Чудовий день для паради! Треба було Європі пригадати, як це політика Італії заважала на світовій війні. Хто зна, чи якби Німеччина й Австрія були підозрівали, якого мають вірного союзника, то чи були би зважились на таку завірюху! Фашистський лавреат Анунціо, славний летун, чернець і Дон-Жуан мав уже замовлену поему про здобуття бігуна „Італією“!

Вийшло трохи інакше. При першій зустрічі з північними ледами розгуділа „Італія“ прохолода і мусіла присісти. Сміливий швед Лундборг спас Нобіле. Якби не радіо, вимерла би вся „Італія“. Іронія хотіла, що на поміч фашистам поспішили радянські криголами „Крассін“ і „Матінгін“. Командант експедиції генерал Нобіле, забуваючи про закони дисципліни та чести, дав себе спасти першим. Від нього ждали бодяй інформації про долю решти учасників: він плутовав без зв'язу, бурмотів ні це ні те, і аж після двох тижнів почав вояснювати, чому врятував себе першим. Та ці розяснення не вдовольняють нікого. Довкола смерті Мальмгрена панує неясна атмосфера здогадів. Чому він покинув із двома італійцями групу Нобіле? Чому без зброї? Чи не після гострого конфлікту з Нобілем, який не хотів уже раніше послухати його розумних рад, щоб відкласти свій намір?

Шведська опінія домагається слідства в цій неясній справі. Європейська преса підтримує її. Всі ще пам'ятають чванливість Муссоліні, який на звістку про невдачу „Італії“

хотів навіть зріктися скандинавської підмоги. Амундсен, що мав різні причини махнути рукою на доякі-хотство Нобіле, всупереч власному переконанню, поспішив на поміч затраченим серед північних ледів, тільки тому, що вони — люди та нещасливі мандрівники. Один французький денник, мало прихильний до СРСР, уважав своїм обов'язком підкреслити, що летун Чухновський (на жаль, ніхто не зазначив, що він українець) відкривши гурток з розбитої „Італії“, сам лишився у небезпеці життя на кризі і казав рятувати найденних. Неприємний приклад для італійських героїв!

Чи з пропащих мандрівників спа-

се своє життя ще двоох-трох — це в загальному висліді великанських втрат італійської виправи не грати-ме більшої ролі. Записки, збережені через Нобіле не стоять у ніякій пропорції до коштів усієї експедиції, а врятоване життя Нобіле є карикатурним здобутком у порівнянні з ціною життя Амундсена і Мальгрена. Є хвилини, в яких людина має єдиний вихід, щоб врятувати своє добре ім'я серед невдачі: це смерть. Для Нобіле і для всієї Італії було би краще, якби він загинув. А так — Італія замість мріяної дешевої пропаганди свого фашистського духа стягнула на себе призиство європейської опінії і — сміх.

Довкола зміни конституції.

Припущення та поголоски правих кол одинки.

Теперішній сейм має, як відомо, велике конституційне завдання, а саме зміну — дехто зве це направою — польського державного устрою. Саме тепер в огірковому сезоні по'являється в пресі дуже багато всяких поголосок про ту зміну, а навіть час до часу виростають сензаційні проекти цієї зміни. Проект зміни конституції підготовляє уряд. Над ним працювала й працює, як подає преса, окрема комісія фаховців.

Досі писалося вже про зміну в напрямі поширення прав президента, про зміну вибору президента — малоб його вибирати все населення, а не сейм і сенат на спільному засіданні як досі — про право „вето“ президента дотично деяких новохвалених законів і т. п. Досі в пресових поголосках не стрічали ми ніде згадки про проект зміни виборчої ординації та про зменшення числа послів.

А сьогоднішня преса принесла сензаційну вістку, зачерпнену з джерела правих кол санай, про те, що рівночасно зі зміною конституції буде висунена також справа зміни виборчої ординації. Урядова комісія, що підготовляє проект зміни консти-

ції, мала нібито погодитися та прийняти в основу свого проекту такі основні пункти: права президента будуть значно поширені в повище описаному напрямі, число послів у новому сеймі, що буде вибраний на підставі нової ординації, буде зредуковане на цілках 50 відсотків. На суцільній національно-польській території будуть утворені одномандатові виборчі округи. Однак для „кресів“, до яких належить і Сх. Галичина, збережеться більшемандатові округи і принцип виборчої пропорційності, при чім число польських мандатів у кожному виборчому окрузі буде згорн усталене.

Ця поголоска є цілком правдоподібною. До такої зміни виборчої ординації, особливо на „кресах“ змагали відомі польські українські політики вже давно, ще в попередньому сеймі. Цілком не виключене, що тепер при зміні устрою проведуть теперішні польські т. зв. санайні чинники і санацію польського парламентаризму від представників і заступників немалих їм неполюських народів. На все треба бути приготованим.

В інтересах мира.

Знаменні ухвали французьких соціалістів.

В Парижі відбувся конгрес французької соціалістичної партії, на якому розвинулася обширна дискусія над теперішнім міжнародним положенням і над способами закріплення мира. Вислідом дискусії були такі знаменні резолюції конгресу: 1. Проблема загального роззброєння не може бути узалежнена від проблеми безпеки. 2) Франція мусить негайно очистити лівий беріг Райну не ставлячи ніяких умов для переведення евакуації та не вимагаючи ніякої рекомпензати. 3) Міжнародній соціалізм повинен зєднатися в цілі досягнення зміни всіх мирових трактатів та усунення з них всякої несправедливості, що попадала у колізії з правом самоозначення народів.

Вся французька націоналістична преса зареагувала на ці резолюції з великим обуренням та назвала таке їх становище злочинним, що межує зі зрадою французької республіки. Провідник французьких соціалістів Ђюмо боронить у своїй пресі дуже заважно становища конгресу і твердить, що без виконання висунених

на конгресі постулатів не може бути й мови про тривкий мир між державами й народами.

Не подобалися ті резолюції французького соціалістичного конгресу і нашим сусідам та опікунам. Польська преса зареагувала на них теж дуже гостро та прозвала їх „герма-нофільськими ухвалами французьких соціалістів“.

Без сумніву, що постанови ці мусять бути дуже немилі для всіх тих, що зі зміною трактатів мусілиб зєднувати з „культурної місії“ невольними підбитих та тих, що булиб знесолені підтати криза своєї мегаломанії, а свої великодержавні аспірації обмежити до етнографічних границь. Постанови ці зробили взагалі велике враження в усьому політичному світі. Вони доказують, що політична опінія Франції починає поступово наломлюватися до того, що без ревізії версайського та інших договорів не буде в світі мира.

Цікаво, що перед самим майже конгресом французьких соціалістів у Парижі, відбувся у Лондоні міжнародний конгрес лібералів, зорга-

нізований Льюїсом Джорджем, який готується до обняття влади в Англії. На тому льондонському конгресі лібералів Льюїс Джордж ставив справу тривкості і безпеки мира в залежність від тих самих обставин, які порушили в своїх постановках французькі соціалісти. Очевидно, що ця акція не дуже гармонізує з відомими мировими американськими пропозиціями Кельога. Та це нічим її не ослабить у будучині.

Пам'ятайте, що всім збіркам на нагробники не могли Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, I. пов. на щадничу книжечку ч. 79.10.

Кар'єра великого парламентариста.

Смерть Д. Джіолітті.

Бувший італійський прем'єр Дайованні Джіолітті, що помер у 86 р. життя на піємонтській землі, де зродився, належав до найважливіших дипломатів передвоєнної доби. Він був сином нотаря; скінчив правничий факультет у Торіно і перейшов до містства фінансів. У 1882 р. був вибраний послом, а 6 літ пізніше став міністром фінансів за уряду Крієлі. Від цього часу він не видав міністерських портфелів; був чотири рази італійським прем'єром, як один із стовпів ліберальної партії. У 1898 р., коли його уряд упав, його отаборили на якийсь час було захитано, але в 1901 р. вернувся до влади як міністр внутрішніх справ, а від 1909 до 1913 р. був головою керівником італійської політики.

Джіолітті мав не тільки всі прикмети доброго урядовця та організатора, але й широту, фахову освіту політика та дипломата, що зміг єдиний холодний розум із особами впливу на публичну опінію. Як людина ліберальних поглядів, він був ворогом ризикованих авантур і підчас війни боронив принципи нейтральності Італії. Коли Італія почала війну він захищався на своїм малім кутурі біля Торіно. У червні 1920 р. Джіолітті почав лий раз складати кабінет і змінив зєднати для нього більшість парламенту як міністр внутрішніх справ. Однак ферменти, що підготовляли переворот усього ладу в Італії, ослаблювали зораз більше його позицію; рік пізніше він уже відмовився повторити слов'я сробу. Джіолітті не мав уже досить сил, щоб виступити проти фашизму а потрібною енергією. У березні цього року він промовляв у парламенті о останнє проти нової виборчої реформи. Це був його останній протест проти уряду, що хотів демократичні основні ладу.

У першій добі фашизму Джіолітті мав ще надію зберігти ці основні. Після об'явлення Матеотті і об'єзвєлення опозиції на Азентія, коли фашизм став яввою диктатурою, він зрікся недовільної ролі парламентариста, побачивши, що демократичні права, за які він боровся 46 літ, знищені. Тоді було вже запізно рятувати ситуацію дипломатичними заходами, а треба було зважитися на зєдну боротьбу, що могла скінчитися громадянською війною. Джіолітті здруге, так само як перед вступом Італії підчас війни, бояв відійти на бік.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посипає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

3 четверга, 19. ч. м. в год. 19. передислокуванню заставили у великій залі суду при вул. Баторія наглий суд над 6 обвинуваченими як напад на поштової уряд при вул. Глибокій. Публіку на залі пускають тільки в обмеженому числі й на окремих місцях, тому й небогато. Зате лави часописних справознавців, які завітали на ті місця, де значайно сидять судді при пильній, переповненій.

На лави обвинувачених увішли:

- 1) Володимир Ординець, літ 21.
- 2) Володимир Мирош, літ 18.
- 3) Євген Качмарський, літ 18.
- 4) Іван Плахтин, літ 20.
- 5) Євген Сидінь, літ 18.
- 6) Іван Штокал, літ 20.

Перші чотири в чистих сорочках і в ковпирях, два останні без ковпирів. По обличчю їх пізнати, що в останніх 14 днів вони багато перебували.

Наглому судові проводять ст. радник Малицький. Як вогаті засідають судді: Бандашевський, Ангельський, Згуральський і Дюман старший. Обвинувачують прок. Сивуляк.

Оба Ординця боронять д-р Ст. Шукель, але що він має рівночасно суд розправу в Тернополі, його субституують усі інші оборонці; оба Мироша — д-р Л. Ганкевич; оба Качмарського — д-р В. Старосольський; оба Плахтина — д-р Строніцький; оба Сидінь — д-р Іван Волошин; оба Штокал — д-р М. Гаушкевич.

Початок розправи.

Отворив розправу ст. радн. Малицький, оголошив прописи процедури в доразомі поступованні і ствердивши, що розпорядок про наглий суд був своєчасно оголошений як слід.

Після того забрав слово прокуратор Сивуляк, що мотивував акт обвинувачення. Він представив спершу розклад будинку при вул. Глибокій 3, де містилися філія пошти, а потім змалював напідли на касу пошти, що мав місце для 3. липня 1928 р. по 6. год. вечером.

Ця поштова філія складається з 2 кімнат і сіней; вона має вхід на вул. Глибоку, але з коритара можна вийти другими дверми на подвір'я, а звідти на вул. Снядєцьких. В першій убійкації в вхідні пакунок, у другій міститься каса. Персонал пошти складається з 5 осіб.

Сам напад відбувся так, що нападники ввійшли до середини і стероризували всіх револьвером. На крик урядових Тустановської, після вибиття шибки припадково присутнім агентом Байшистоком, нападники втікли через подвір'я, заважали по дорозі паркан і всіли на авто, що чекало на них при вул. Снядєцьких, звідки втікли в сторону вул. Потоцьких.

Першого пізнали шофера Штокала, після чого арештовано всіх обвинувачених в найближчих годинах. Переслухано їх спершу на поліції, а потім у слідчого судді. Організатори нападу — по думці акту обвинувачення — це Ординець і Мирош. Учасники нападу вже три тижні передтим робили пробу з авто. Гроші з пошти мали вон іпередати одній панні в перебілі через вул. Шинюванця, яка мала мати червону режу як умовлений знак. Азто при вул. Снядєцьких мало бути невипущено, що й мало місце.

На поліції обвинувачені призналися до співучасті в нападі. Мирош признався м. ін., що обвинувачені передали йому по дорозі підчас утечі револьвери на віні сковав. Ці револьвери поліція знайшла на вказаному місці.

З черги прок. подав до відома що в цій справі є ще обвинувачені: Роман Качмарський, Волод. Кубів і Олена Кривська. Проти них ведеться окреме слідство, бо щодо них нема знамен злочину з § 429 і сл. к. п. Тому й не поставлено їх під наглий суд і вони стануть перед судом значайшим.

За відложення розправи на 24 години.

В дальшому відібрано генералі від підсудних, відомі адебільшого з поліційних реалій поданих у пресі. Після того забрав слово обор. д-р Гаушкевич.

Д-р Гаушкевич: В імені підсудних і оборони прошу відложити розправу на 24 години, аби оборонці мали можливість переглянути акти і порозумітися з обвинуваченими.

Прок. Сивуляк спротивився тому вношенню, заявляючи, що на це вистає 1 година.

Д-р Старосольський: П. прокуратор не має в даному випадку рації. Він сам має 14 днів часу, а нам лишається асього одну годину. Прошу дати нам можливість познайомитися з актами і з обвинуваченнями.

Трибунал по іраді ухвалив тільки 1-годинну перерву, щоб оборонці могли порозумітися зі своїми клієнтами.

Продовження розправи.

Предс. Малицький повідомив по наві, що обвинувачені можуть боронитися, як хочуть. Перший зізнає оба. Вол. Ординець, при чому інших впроваджено в залі.

Переслухання Ординця.

Вол. Ординець, перший з обвинувачених, заявляє, що до нього пачувається. Як член Української Військової Організації виконав тільки наказ своєї організації. Наказ видав йому член організації, П. представник, якого імені обвинувачений не знає. Оба мав за завдання замкнути

браму при пошті від вул. Глибокої, що він виконав і пішов на подвір'я. Коли всі інші учасники стали втіхати, оба. атін також і разом з іншими сіла до авто. Сам сидів коло шофера. По дорозі (при вул. Ангельських) виконана а вати і повідомив ту особу, що чекала на гроші, що грошей нема. Описав пішов додому при вул. Білинських 70. На запит предс. каже, що можливий з учасників має свій окремий наказ і має тільки свій наказ виконати. На поліції бігав інакше, бо там його біли. З шофером Штокалом оба. Іхав уже раз передтим, при чому по дорозі прилучився до них набуть Мирош і ще хтось. Були тоді в околиці вул. Снядєцьких, але на пошті при вул. Глибокій не були. На запит предс. каже, що револьверів не роздавав, бо кожний член УВО має свій власний револьвер. Про те, що на пошті не захоплено ніяких грошей, доповідав він щойно в ваті підчас утечі.

Предс. відчитує зізнання обвинуваченого зложені в слідстві, і питає, чому вони ризикують від його нинішніх зізнань. Оба. каже, що зізнавав лише інакше, аби боронити інших. М. ін. заявляє тепер, що револьверу Сидінькому не давав. „Сурму“ (3 числа), яку знайдено а обвинуваченого, дістав від того самого представника організації, який видав приказ виконати напад на пошту з метою роздобути гроші на потреби УВО. Розмови в цій справі з тим представником аби оба. в Сяутській горілі менше-більше на місяць перед виконанням нападу. На запит предс. каже, що в часі нападу револьверу не мав, бо його функції того не вимагала. В слідстві заявив оба. що належав тільки до „Соколя“, тепер заявляє додатково, але з притиском, що був членом і ділав а доручення УВО. На запит предс. заявляє, що жадує свого вчинку.

На запит радн. Ангельського оба. каже, що був членом УВО менше-більше від року. Метою організації було здобуття незалежності Української Держави. Більше про цілі організації йому не говорено. Їм-являється доаша дискусія між радн. Ангельським і обвинуваченим на тему, яка система обов'язує а УВО. Оба. каже, що трійкова, радн. Ангельський, що п'яткова. Оба. належав до трійки, а який не було нікого з нинішніх підсудних, про яких він не знає, чи вони були членами УВО, чи ні.

На запит прок. каже, що знає всіх обвинувачених. Разом з ним (в тій самій кімнаті) жили оба. Плахтина і Сидінь. Чи вони були членами УВО, він не знає. При зізнаннях на поліції біли його, але кожного дня, точно не пригадує собі. Біли його за те, що не хотів сказати, хто, коим Мироша, якого оба. назвав, був іще в середині пошт. уряду. На дальші запити прокуратора оба. каже, що перед нападом на пошту оглянув докладно розклад подвір'я і домі при вул. Глибокій і Снядєцьких, аби зорієнтуватися на випадок утечі. На

поліції біли його діти. Про це не говорив ні лікарів, ні сл. судді, бо знав, що це нічого не допоможе.

На запит ада. д-ра Ганкевича, а пізніше д-ра Старосольського, оба. каже, що УВО мав за мету боротися за звільнення України збройно, в протиставі до тих, що амагають до тої самої цілі іншими шляхами, приєдн. при помочі пропаганди. Іхав були здобути гроші на пошті, булаб обертун іх тільки для УВО, а не на власні потреби, бо ділали а ідеї. Оба. був спокосрем, але ніде не міг дістати роботи. Приготовлявся тому до іспиту в середній школі, скінчивши давніше вишіву школу.

Переслухання Мироша.

Волод. Мирош признається теж до вчинку, якого доконав як член У. В. О. Виконав тільки свій обов'язок. Сам анімаз увійти до пошт. бюро за провідником і бути при оформленні каси. Хто ще був а ними, не хоче ніявити, бо відповідати тільки за себе. Мав при собі револьвер і був у своїх звичайних окулярах; був у брашні, як сьогодні. Револьвером не тримав нікому. Після невдачного нападу втіс разом з іншими до авто, з якого вноів ані на вул. Львівських Дітей. Хто був а там іще в авто і що потім було, про це відмовляв зізнань. Зізнавав на поліції а терором побоїв і надумував усе можливе, аби тільки вверотити свої мучи. Біли його зарав першого дня, другого дня тільки грозили побиттям, а 6. липня біли такі що він стратив пригомність. Біли палицями, попили, тиграли за волосся і т. д. Всіх тих поліційних урядовців, які обвинуваченого біли, він може пізнати і подати точний їх опис, бо називав їх по аказ. Під впливом тих побоїв втрапив віз, як каже, тайну організації, а саме сказав, де сховані револьвери.

На запит д-ра Ганкевича оба. Мирош заявляє, що при переході а поліції до суду аголосив своє побиття у дважурного діжаря, який отвердив у нього плями на цілім тілі і на собі записав. На дальший запит заявляє, що був членом У. В. О. складав присягу і робив усе тільки а її доручення — а їм великої ідеї.

На тому перервано розправу до год. 5. попод.

Пополудні переслухано ще оба. Качмарського, Плахтина, Сидінького і Штокал, на чому нинішню розправу а год. 8.45 покінчено. Зізнання цих чотирьох обвинувачених подамо завтра.

В. лютинцю зачнеться дальша розправа а год. 9 рано.

По широкому світі.

Фінансова комісія райхстагу затвердила проект, щоб зменшити доходи від податок.

Велизьдос рішив узяти на себе ініціативу скликати балканську конференцію

Відкритий скарб.

Кілька слів про Черче і черчанський вод.

Черче, 18. липня 1928

I.

Всі європейські часописи переповнені під теперішню пору дописами з купельних і кліматичних місцевостей, від великих, світових купельних осередків починаючи і малими, незначними й миршавими кічаючи. В польській пресі зустрічаємо спеціальні рубрики („літні еха“), в яких принагідні дописувачі змальовують принади купельних і кліматичних осередків, головню на нашій національній території, на довгий, кривий ліній від Криниці і Щавиці до „польського Мерану“, себто наших Заліщик. Ілюстровані журнали й додатки-ілюстрації до щоденників виповнюють підрегушовані знімки з купельних місцевостей. Тільки у нас, тільки в нашій пресі пусто і глухо. Бо й справді наші „літні еха“ мало покриваються а лічничими місцевостями. Ми не концентруємося а означених осередках, тільки розпорошуємося, розплинаємося в чужому середовищі в різних місцевостях на „нашій, не нашій землі“, або проводимо наш відпочинковий час у вакаційній діаспорі індивідуально-примітивним способом. Та й які мо-

жуть бути наші літні відгомони, коли всі мінеральні, як і інші природні багатства нашої землі в чужих руках, в чужому посіданні, коли ми в них тільки толерованими пасинками! З цілого ланцюга мінерально-і кліматично-лічничих осередків нашого Підкарпаття і наших гір та надчеремощного і наддністрянського піадня в наших руках опинилися — і то аж в останніх роках — тільки Зелем'янка і Підлюте (в бойківських горах) і Черче (на Поділлі). Та з цих трьох наших початкувочих купельних осередків як лічничі місцевість входить у гру лише одне Черче. Бо Зелем'янка по суті є тільки відпочинковим місцем, а Підлюте аруйковане до тла минулорічною повіню.

І от про це наше Черче бажав би я написати кілька слів.

II.

Коли я рішився провести свій відпочинок у Черчі, то — признаюся! — в цій моїй постанові ніякої ролі не грали патріотичні мотиви. Я вибрав Черче як „малом нецессарію“, не маючи змоги поїхати деінде. Правда, на цю мою постанову вплинула ще лікарська оцінка Черча д-ра Т. Бурачинського, але головною причиною такого і не іншого рішення була чутка про дешевизну побуту в Черчі.

Ясно, що „малом нецессарію“ не підносить настою. Навпаки. мій на-

стрій значно понизився, коли я в Ходорові пересів на черепашну рогатинську залізницю, а опісля коли — поминувши стацію Потік (звідкіля 2 км. до Черча) — найшовся в зловіщих хмарах рогатинських копотів. По звісткам, а Рогатина мав іти автобус до Черча. І справді, на ринку побачив я новенький автобус. Та яке прикре було моє здивування, коли я довідався, що автобус іще не йде, бо поки-що неготова для нього дорога-мурованка, яка мала бути викінчена ще 1. червня. По запевненні „компетентних чинників“ мурованка з Рогатина до черчанського купельного заведення має бути викінчена з початком серпня. Довелось іхати жидівською балагою під претенсіальною назвою „фіакра“, стрясаючись по гострих камінюках, або западаючи у глибокі анбейни та ковтаючи настирливий дорожний пил. Коли згадує про це, то тільки тому, щоб звернути увагу нових відвідувачів Черча на потребу висідати в Потіці, де щодня, часто даремне, дожидає нових гостей добра селянська підвода (часто і дві), щоби в 15—20 хвилин а сягнути Черче.

Доїздячи до Черча, що розкинулося а досить привітній долині між подільськими горбками, побачив я гарні селянські хати, величавий однопверховий „Народний Дім“ (ще доасім невикінчений), а далі несе-

лічку вежу купельного заведення на громадському оболонні. В близькій віддалі замаяорів невеличкий лісок, а далі простяглися великі і просторі бережанські ліси. Колиж я зустрівся з керманічами черчанського купельного заведення п. Петром Бігусом, місцевим управителем школи, що є душею і всевідданим робітником-піоніром, та п. Василем Гладуном, метким і культурним начальником громади, що є — здається — білим круком між галицькими війтами, то з мене моментально відлягло від серця і розвіявся пригноблюючий настрій. Кожний день побуту в Черчі корегував моє первісне упередження та підвищував мій настрій. По двох днях я почував себе аповні задоволеним, і сьогодні благословляю ту хвилину, коли я вибрав Черче — як „малом нецессарію“. Не є це моя суб'єктивна думка. На цю тему говорив я з перебуваючими тут на лікуванні інтелігентами, з яких деякі (як напр. б. президент „Сільського Господаря“ п. Михайло Луцький) мають без порівняння більші вимоги від мене — як з огляду на своє теперішнє положення, так і свій вік, — а всі вони в один голос знявляють своє адоволення а побуту і лікування в Черчі.

(Продовження буде)

біля вересневої сесії, Раді Ліги Націй Мета конференції — підготувати гарантійного пакту між балканськими державами.

Уряд вітної іранської держави заявив за протиположний пакт Спод. Церкв без застережень.

Бельгія прийняла нейтральний пакт, стверджуючи, що він згідний з пактом Ліги Націй.

Вистрілом з револьвера тяжко ранений голова політичної поліції в Югославії Лаліч. Терорист, якого призначили не стверджувати, застрелився.

Фінансовий комітет нахільського (націоналістичного) уряду заявив, що не відповідає за довгу дотеперішню політику уряду.

Політичні вісті.

ВБИЙНИК ПРЕЗИДЕНТА МЕКСИКИ РОЗСТРІЛЯНИЙ.

Дня 18. липня розстріляний вбивця президента Обрегона, офіцера мекс. війська Юрія Ескуларію. Власника ресторану, в якому збито Обрегона і 12 співробітників того ресторану арештовано. Шеф поліції заявив, будинок вбивця Обрегона знав, що має спільників. Не є правдоподібне, аби змовники походили з католицьких клас, бо вони вірили, що Обрегон на становищі президента доведе до ліквідації спору між церквою і державою.

Аг. Райтера подає, що през. Калес після перелювання вбивця ген. Обрегона заявив, що вбивство dokonano з рел. фанатизму. На думку Калеса видно тут виразно вплив клерикальної партії. Мексиканська поліція твердить, що вбивство dokonano Джозе де Леон Тораль, студент академії мистецтв. Поліція нашла при арештованні чотки і фотографію священика, засудженого на смерть після останнього атентату на Обрегона. Вбивця каже, що не має ніяких спільників. Арештовано, мабуть, матір і жінку вбивця і 5 осіб, підозрілих, що належали до змови.

РЕЛІГІЙНА ВІЙНА В МЕКСИКУ?

Мексиканський єпископ із Табаско, який тепер є у Брукліні, сказав в інтерв'ю, що вбивство Обрегона dokonano з політ. мотивів. Вбивство загострило лише внутрішню боротьбу і може викликати нову релігійну війну.

ПРОПАВ БОЛГ. МІНІСТР ВІЙНИ?

„Форвертс“ подає зі Софії, що болгарський міністр війни Волков змінив на відпустку за кордон і, хоч відпустив минає, він не вернув. Ніхто не знає, де він. Кажуть, що міністр перед відпусткою висловив прохання про димісію. Наслідком його називають шефа ген. штабу ген. Бокардієва. Кажуть, що міністр утік наслідком корупційної афери або наслідком непорозуміння з кабінетом на тлі внутр. політики щодо порозуміння з Югославією. Кажуть теж, що мін. Волков був у зв'язках із терористами.

Болгарський кордон від двох днів замкнений. Між прихильниками Протогерова і Михайлова йдуть бої на прикорд. поліції. В околицях Арунджа загинуло 100 осіб, між ними ген. Зекон.

ВАЛЬДЕМАРАС ПРО ПОЛЬСЬКО-ЛИТ. ПЕРЕГОВОРІ.

Лит. прем'єр Вальдемарас сказав журналістам, що польський сторони не спійно до переговорів. Литва вишле небагато до Польщі ноту з домаганнями скликати польсько-лит. конференцію в Кенігсберзі 15. серпня.

МАНЕВРИ СРСР НА КОРДОНІ ПОЛЬЩІ

Румунський часопис „Цвантул“ подає, що марш. Пілсудський відмовив свій виступ до Румунії тому, що більшовицький ген. штаб постановив улаштувати великі маневри біля польського кордону. Подут ген. Ле Ронда в Бухаресті є теж у зв'язку з маневрами більшов. армії.

АВСТРІЯ ВІДСИЛАЄ БЕЛЮ КУНА.

„Фог. Цтг.“ подає, що німецький уряд згодився на прохання Австрії, щоб Белью Куну, засудженого віденським судом, експортувати в Австрію через німецьку територію до кордону СРСР.

СРСР ПРИСТУПИТЬ ДО ПАКТУ КЕЛЬОГА?

Берлінські часописи поділяють із Вашингтоном чутку, що адміністрація СРСР приступить до пакту Кельога.

НОВИНКИ

— Громи. У Матеріві грим ударив у новонабудовану церкву і спалив її. Вона коштувала 100.000 дол. — У трьох польських селах у томашівській повіті Городець, у віддальних: Кіселинах і Заліві громи спалили вісімдесят хат.

— Бандити. У селі Солинець у львівській повіті нова шайка бандитів провозила свіжо прибрані деярки до селянина Василя Лавриця і ввела в нього в ніч у хату з рушницями. Дарма, що селянин не зрадив економки, бандити вийшли 180 дол. і 70 зол. і втіли. — З львівської властивості випустила амністію також бандита Бресля. Але він не міг відпустити волю, заки не вирішив своїх старих поранювань. Тому пробував пробити ножем свого товариша, що мав його поранити вивинити. — В Обидові, повіт Камінь Струм, найшли в густині лісового масиву Іллію Семетюка, який упав ймовірно жертвою своєї боротьби з бандитами, що гуляли в околиці.

— Жінки гинуть з коханням. Дві молоді жінки загинули вчора у Львові самогубством смертю з нещасливого кохання. 17-літня Я. Флоренська, донька столяра на Каміньові вилупилася під поїзд; 24-літня служниця Катерина Авіня вилупилася з його поверха на вулицю.

— На селі зло. Три випадки самогубства трапились майже одночасно по наших селах: у Хоростові повіт Львівський Кошак, у Чучмані — Клим Петришин, у Копичині пробивав утопіти Михайло Баран.

— Особисті вісті. Дня 9. червня 1929 на Технічній і Комерційній Високій Школі в Львові, дипломом, абсолютувати віденської експорт. академії п. Ілля Іванович, директор ПСК в Радехові зловив працю: „Українська Кооперация по світовій війні під Польщею“ і дістав диплом інженера.

— Королі воздуха. На польсько-радянській кордоні в околиці Ізясня вилупили пошкоди задержали. — Товариш Чемтунів очию задержали. — Товариш Чемерберна, Львів, герой атлантичного перелету мав улаштувати свого нового літака „Колумбій“; літак поторопливий; Львів згорів. — Віденський літак, що мав відлетіти зі Львова до Варшави з майдалу на Янівській упав після першої спроби лету; двоє поранених тяжко ранених. — Французький летун Паріє вибрався з авіатора до Нью-Йорку. Таким робом він попередити приготування білос від місяця лет Ізясняського та Кубаї.

— Річні вісті. 20-го п. м. Штрессман зустрінувся в Карлсбеді з Масариком. — У повітряній катастрофі загинув Морфі Титтерінгтон, винахідник компаса, який кориснувався Ліндберга під час перелету через океан. — Варшава прохотує завести в себе пневматичну пошту; ною листи в місті доходили би за годину. — Адміністративний відділ львівського сейма рішив зазначити 12 громадян з горілкою і заборонити продажу горілки в робітничих ділянках. — За 5 перших місяців 1929 р. було в Нью-Йорку 121 убивства. — Минулого місяця англійський вантажний судною 100 міль. фунт. шт., а вага 60 міль. У фебріаві Форда в Сомервіллі затопилося 200 робітників заруча. — Ріо де Жанейро має тепер 1,720,815 мешканців; за останніх 7 літ населення столиці Бразилії зросло більше, ніж на пів мільона. — На голландських кораблі „Ікселінге“, що вертався до краю з великої завантаженої вільношесті пасажирів дивною ледуною гордо; 10 з них померло.

— Оригінальна маніфестація. Цим для ми в катойській ділянці Нью-Йорку організували велику процесію дітей, якої метою була маніфестація за 10 міль. кінтнів у ірландій Шантуні, де манус страшний голод. Усі діти мали режених балончиків з надрукованим на них текстом молитви. Коли процесія підійшла до ратуши, бурмистр Валькер вийшов з таким-же балончиком у руках і заявив, що на голодуючих зібрани вже 10.000 дол. Потім він випустив свій балончик. Мов на сигнал те саме зробили діти і тисячі рожевих балончиків з текстом молитви вилупили до неба.

— Бандитизм у березівській повіті гуляв від довгого часу ватага „своих“ бандитів. Тепер виникло, що по парубки в Годові (повіт Стрижів); два банди Шопи і Станіслава Заморський.

— За прикладом Левенштайна. Американська артистка Мері Дісблінг кинулась під коліс залізничного поїзда. Літак був на висоті 300 м. Артистка сиділа поруч керманця і від першої хвилини озиралась на хвилювалася. Мотиви самогубства невідомі. П трупа дої не вийшла. Нью-Йоркські поліцейські твердять, що артистка вибрала таку смерть від впливом часописних звісток про смерть банкіра Левенштайна.

— Винахідчик з Орла. У Парижі арештували незнайомого винахідника. Він називається Едуард Малер, має 49 літ, є москалем родом з Орла. Він винайшов аперше у Франції в 1920 р. Здобувши довіру багатих емігрантів, званих ім. тайну, що найшов винахід, як покласти край більшовицькій алазі. Він найшов хемічну сполучку, що парализує миттю тисячі людей. На приготування лабораторії з цим винаходом він дістав 17.000 фр. і ще. Два роки тому він „надув“ жевонського промисловця Вахтера, з яким підписав контракт на свій винахід синтетичного цукру „сахарозин“, що має заступити своєю дешевістю природний цукор. Напередодні передачі винаходу, Малер заявив, що його ограбили. Він передав записки коферти, в яких був опис його винаходу; коли вийшли ці коферти відчинили — найшла там чисті листки. Малер обурений арештом. Він заявив, що його ошукали і пробували кілька разів ограбити. Він відобраз від нотаря свої тасмні папери ще раніше, щоб не вилупити свої тайни, яка варто — мільярди. Поширю вона коштує його винаходу.

— Прогуля на Мадіану. Пригадуємо, що в неділю 22. п. м. вилупили в 6 год. рано а львівського двірні прогуля на стрілецькій могилі на Мадіані. Хто хоче ваяти участь у прогулях, повинен зголоситися передтим в Т-ві Охорони Воячих Могил. Львів, Руська 18, I. пов.

— Вартість життєвих обов'язків став леною щойно тоді, коли ви опинилися вже на краю своєї передбаченої чи несподіваної життєвої мандрівки. Життєві обов'язки, дають родині певні засоби до життя, а тимчасові вони здійснюють плідні вами праці. Тому подбайте негайно про життєве забезпечення в користь своєї родини в Товаристві „НАРПАТІЯ“ Львів, Руська 18, I. пов.

— Найстарший чоловік у світі. Це познаник подобав на літню селянку. Вона передана львівським „Делі Хронікаль“, який вірять точним звісткам свого постійного авторитетного кореспондента в Шанхаї. В одній селі під Шанхаєм святкував недавню день своїх 250-літніх уродин один китайець. Це мудрець, що все життя пильнував суворої праці і не дивля з його учнів має давню посаду стар. Найважливіші три правила його життя такі: нічим не хвалюватися, ходити легко, як голуб і спати, як... чутка собака. Чин-Юнг був женатий 14 разів і має 180 синів і доньок. Зір його ще прегарний, пам'ять чудова, а вігті фантастично довгі, по китайському звичаю. Коли англійське жерело правдиво, Воронов і Штайнах позначили би показати туди і вивести з цього мудрия, що не хвалювався ні разу а 14 своїми жінками: яка є тайна його довгожесті.

— Не „залізний Густав“, а хитрий. Найстарший берлінський візник Густав, що має довголітню ідею вибратися із своєю старою колякою та флягою у Париж і вернувшись відвідати в Берлін як переможця, спільно шарушений у своїй славі. Один із його товаришів по професії написав до „Берлінер Тагеблату“ вітаєрний лист, зі змістом, що Густав вибрився у Париж не на своїй старій коляці, бо ця здохла, а на новій, спеціально куплений на це подорож. Стара коляка здохла тому, що Густав не давав їй їсти, хоча вона служила йому вірно все життя. Це ганьба для чесного візника. А ще до подорожі в Париж, то коляка вибрився би туди, який діставав по дорозі стільки гроша за листівки зі своєю фотографією. Редукція „Берлінер Тагеблату“ переібрива ці закиди і ствердила, що вони правдиві. Густав, що дістав у Парижі почесний титул „залізного“, показався тільки хитрим.

— Нова причина до розводу. Пані Вест-лен, громадянка Шанга, довідавшись, що її муж має намір летіти через море в Париж подати в суд сваргу, де сказано: „Неможливо, річ лена, має право на таку подорож, але женатий і батько двох дітей, повинен лишитися на землі“. Тому вона домагається від суду, щоб заборонити мужеві цю подорож, а коли він цього не зробить, вона домагається розводу.

Театри.

Міський великий театр: 20-го г. 7-30 „Помста Йонтоха“, опера. Міський „Театр Новин“: 19-го Нова програма „Qui pro quo“ п. з. „Ташин“

КІНА.

„Палас“: „Мущини перед шлюбом“ „Лев“: „Що може шлюб“ „Аполло“: „Муж без шлюбу“ і „Домашні сатани“ „Фатаморган“: „Велика парада на морі“ і „Хресний шлях жінки“ „Вайна“: „Люди й віршоп“

З сокільського життя.

Радехівщина — Поляглим.

В липні 18. липня п. р., в год. 7-й на двірні Паламто, ново наших Соколя. Соколя-Батля, Соколя III, Соколя IV і Соколя-Самаретинів ідуть до Воронів на сокільське свято. А нас чотирьох від Соколя-Батля Іде в Радехів на провірку сокільської сарапності. Там Свято Поляглим сентує сокільське пошту. Вона там дуже милое, бо щойно з приходом сокільського організатора побр. д-ра Я. Селезінки, віджило.

А має чимось пам'яті познати сокільське Радехівщині! Цілий час бої 1918 і 1919 рр. творили радехівці 10-й збірний 4-й асольовий бригади. Засідали своїми кістками дорозу від Брухонич аж до Тульчин та Валлару. Варто було їх бачити, як під Поморнями йшли на своїм командиром Газдавієм на привіт!

Цілий у ашинеу спесу йшли вони на поклоні а всіх сторін в Радехів. йшли брати, сини, сестри й батьки — тихим словом згадати пам'яті Найдорожчих і а спільних вправах зачарувати віра в свої сили.

По пробах станули всі завязи до молитви. Що за раса! Все росло, добре віджилене, а сміливім поглядом, самопелюю постало! Це не миралі типи середньої Галичини... Цівагом несуться слова Богослуження, ті самі слова, яких слухав і Володимир Великий і гетьман Хмельницький. Провати посол о. д-р Пелліх в асесті о. Набережого й о. Неділяського. В помакній проповіді о. Набережний споминає всіх Тих, які найбільшу цінність, бо своє життя жертвували за свою державність і ставили їх приміром для приланих. Словом витискає жалібно „Вічна Пам'ять“, а „Боже великий, єдиний“ віничать радісну частину Свята.

В год. 4.15 ми вже на „Казаріні“, де адалена питає нас прегарна брама з написом: Гараді! Повагом продовжується поліція з наймевими багнетами, стигнена в мілого пошту, хоч вона тут айна. Огидляємо площу. Вірніше уладжена а для публіки і для вправак. Варто і деяким львовцям було там поїхати і пригладжуватися, щоб навчитися від провінції. Тоді легко можна уникнути всякого балагану і шматловості навіть на львівських святах.

Західною поміж мівоці чети. Впадає в очі Холод а одностроях. Хмільно а прегарних народних одягах, Радехів у китівських-заволах. Над сокільськими четами лопотять прародні елпе. Встає перед нами давня київська слава. Датю ім київським шлемом і перед нами давні ети ги — сила Дажбожого звуку, пострах слоду і заходу...

Свято отирає голова побр. д-р Селезінки, від Соколя-Батля витас соколя і а призначених підвості їх зариві поб. Л. Оголювський, від културних установ Радехівщини витас о. посол Пелліх і в своїй промові аказує ім на сокільські цілі та завяз йти все туди, куди ханте їх прикар їхнього серця.

Почалися вправи під проводом начальника М. Паваски. 116 Соколя виконали вправи хоругвами вирішено. Поправне криття, рівність рухів любували ско трьох тисяч глядачів, що зібралися з най-даліших закутків повіті. 300 Соколя виконали 5 разів вілпоруч пенно, сміливо і з розмахом. Розмах п'ятої вправи накликав небувале захоплення у публіки. Далше аматаліся в білі і скоті у асесті, а відтак ставали Соколя зі Сутна під проводом Салагуба то спалення веж. Неожайна точність, прегарність і певність будови показала нам, що руханка на солі не потребує обмежування тільки на вправи вілпоруч чи топірими і хто знає, чи наше село вже не більш оборотю й метки, як місто. Чи не поширять тільки на села коротенькі штани до вправ!

Двадцять чвірок будували відтак звіркові вежі. Високавою в повіті вилупи за імірозували пожежники ташення вогню. Вілпоручні жіночі вправи виконало 125 Соколя рівно і зі зрозумінням дуча впрез; графічним виконанням могли вони застосувати і наші міські шкільні. Полно нічати вправи еспісами. Ізла площі перемінюються в лас еспі. 240 Соколя з роу махом виконують вправи. Прегарний образ, як у такт пробивають всі собі місто! Лопіт прапорців вахонлює ух...

Кінець Свята. Відішли ставати у куріна, музика грал „Ще не мерла Україно“ і аде перегляд перед головою д-ром Селезінкою і відпочити Соколя-Батля

Юридичного Товариства Радехинщини. внаслідок цього. Проти організатора, який по-кинув три роки там працює по думці соціалістичної думки. «Ні для аніми ні для гласу», уміщався справді гарним успіхом. Незаймає його соціалістична робота. Буде відрем для всіх повільних гласів! Сего ніколи вас не шведет. Якощо повільно коню невідомо на віні до нього.

На свіді зібрано на вулицю „Українського Городу“ 100 зол. і 1 долар. Ніхто не боронив зібрати і на „Рідну Школу“ та не було кому.

Blue boy.

Нові видання.

Життя і Право. Вістник теорії і практики.

На цих днях появилася після 12-літньої перерви перша книжка українського правничого журналу під повною назвою. Прогадину, яка існувала в останніх роках у наших культурно-наукових житті «наслідок браку фахового правничого часопису, рішав випокласти „Союз Українських Адвокатів“. Це молода, бо вже повесина організація, а проте вона починає вже займатися однією з передових місць у нашій суспільній житті. — Перший український правничий орган під назвою „Часопис правника“ заснував був у році 1889 д-р Кость Левинський, разом з д-ром А. Горбачевським та незабутнім д-ром Євгеном Олександровичем. І судилося так, що після майже 40 літ, на чолі редакційної колегії, що від „Союзу Українських Адвокатів“ видає наш новий правничий журнал, стає знов той сам неомовний та заслужений працівник — д-р Кость Левинський. У вступних словах від видавництва наведено його потребу і завдання. Такий журнал, не перш усього знає культури і одна з оборон прав нації. Право є безперечно однією з найважливіших ділянок політичного, культурного та суспільного життя кожного народу. Не може стати нацією в повній цілості слова діячів ніякий парі, який з одного боку не виплекає свого питомого правного почуття, а з другого не витворює і не розвиває у себе науки права — відповідно до своєрідного національного характеру. — Це завдання поклав собі і наш новий правничий орган, при чому він має на меті плекати науку і знання права не тільки теоретично, але і рішучі міри також практично, та сприявати правознавству для добра нації.

Зміст першої книжки оправдує повністю, що видавництво виконало поставлену собі програму. В невеличкій (ше розв'язки обсязі (64 сторін) наведено незначайно цікаві статті, не тільки для фахових працівників, але і для загальної інтелігенції, не тільки в теорії права, але і його практиці, критичні огляди, бібліографічні замітки, то-що. Крім короткого та яскравого вступу д-ра К. Левинського та цікавого огляду нашої правничої часописної літератури — відомого нашого вченого проф. д-ра Ст. Дністрянського, наведено теоретичну розвідку д-ра В. Старосольського про пішність права; легко та гарно написану розвідку д-ра М. Гаушківського „Адвокат і суспільність“; так само легко й ясно написану з при тім дуже актуальну та для кожного з нас потрібну розвідку — „Права української мови“ д-ра Михайла Волошинського. Критичні огляди з польського законодавства помістив д-р Надрга і д-р Давидяк з інтересної бібліографічної записки дали д-р В. Охримович, д-р Лев Санкевич (про „Червоне право“) та д-р Кость Левинський. Про організацію української адвокатури пише д-р Ф. Довблевський. — На кімці подана хроніка української адвокатури, українських правничих установ та короткі повідомлення з світа, інтересні для працівників. — Як з цього короткого огляду видно, то цей новий журнал повинен би зацікавити навіть непрацівників, тим більше, що видавництво заповіло, — а що вважаю за незначайно потрібне, — подавати від найближчого числа найбільше актуальну півлітню і напружену журнальну. Суду, діяльність Наїва. Адміністративного Трибуналу та компетенційного Трибуналу.

„Життя і Право“ повинно навітись з кожного українського працівника, судді, адвоката чи адміністративного урядника.

та політика, та взагалі інтелігентів, зацікавлених суспільним життям своєї нації.

Д-р Ярослав Олександрович.

Наша Редакція вважає своїм обов'язком передати до цієї замітки побажання, повторене кількома поважними працівниками, щоб редакція „Життя і Права“ вирішила в журналі на майбутнє кілька ріжних правничих і загальної в деяких статтях нову, що знімається позаду сучасності вимог.

Дописи.

РОГАТИНЩИНА. (З організаційного руху). В дні 12. липня н. р. відбулося поселське справоздавче віче у містечку Ферлеві при масовій участі громадян як з самого Ферлева, так і сіл Кореліт, Дусанів, Клішів і т. д. До президії віча ввійшли громадяни: Андрій Веретин і Коваленко з Ферлева і В. Кущир з Кореліт. Секретарював п. М. Лішак з Заліччя. Довго справоздавання з діяльності Української Парламентарної Репрезентації приступило і цікаво висловлювалися Степан Кузник, який зясував цілу дотеперішню роботу посолів і сенаторів Українського Національно-Демократичного Об'єднання на парламентарній арені. В живій дискусії брали слово п. Коваленко, Веретин та Пастернак з Ферлева і п. В. Кущир з Кореліт. Відтак ухвалено одностайно резолюції в справах шкільних, господарських та політичних і одобрено повної дотеперішню працю та тактику Української Парламентарної Репрезентації і висказано їй як і Президії Парції повну довіру. З призначенням слід підняти, що Ферлеві належить сьогодні до найважливіших національних твердинь в повіті, де й читальня і кооператива і місцевий партійний комітет свідчили про заслужені діячі на народній ниві, як гр. А. Веретин, Коваленко, Олійник, Кічула та інші якнайкраще розвиваються.

ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

До зльокатованих залізничників!

Міністерство комунікацій видало для 14. червня н. р. розпорядок ч. 1/11228-2-28 яким повідомляє зацікавлених, що приймають буде на службу тих, яких не прийнято досі з браку етатів. Ця справа є дуже важливою для всіх зльокатованих залізничників б. австрійської монархії, які поновили службу при залізницях. Всі зльокатовані залізничники повинні негайно внести прохання в справі допущення до служби до Дирекції Залізниць у Львові на руки президента Дирекції.

В проханнях слід подати ім'я і прізвище, рік уродження, місце замешкання, час вступлення до служби при залізницях, категорію служби (етатову чи провізоричну, місце виконання служби, час припинення служби). Так само треба подати, чи претендент старався за емеритуру, якщо разів і з яким вислідом? Про внесення прохання слід повідомити Товариство зльокатованих залізничників, а Товариство внесе до Дирекції.

Зльокатовані залізничники! Доповніть цей справу бо від тут про долю всіх нас. Речницю внесення подати до 1. 8. 1928. По закінченні речниці всі подання не будуть брали під увагу по тім причині, що всі вступили подавати до 1. 8. будуть віддані вже 3. 8. президентові Дирекції до дальшого урядування. Всіх зацікавлених цим справою проситься докладно виповнити поданні вгорі змодови, щоб оминути всяких зайвих жалоб та паріань. Адресувати до товариства: Дмитро Колісник, Львів, Городецька 65. Товариство Взаємна Допомога неприємних до служби б. службовців австрійської та російської держави.

Зі спортивного життя.

Міжцелі змагання:

Субота 21. VII. Гриме К. С. Рекорд: Україна комб. — Зеніт. — Початок год. 3. попл.

Неділя 22. VII. Гриме Сокола-Батька: Україна комб. — А. С. ком. Початок год. 9-15.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Кор. бісевича.

Синев. Вихід 21/VII Гейша.

12 VII Маруся Богуславна.

22/VII пом. Воскресення.

33/VII Маруся Богуславна.

24/VII Віл.

Сонільське свято. Товариство „Соніль“ в Підгайцях при спільності Соціалістичних гласів Підгайщини улаштує в неділю для 29. липня 1928 р. Повітське Сонільське Свято в честь Соколов-Героїв Підгайщини, впастих у війні. Програма свята така: перед полуднем: 1) рано — год. 9: Полева Служба Божа в парохіальній Церкві в Підгайцях. 2) Год. 2: Похід з процесією на полевиї приватар в Підгайцях. 3) Панахида на полевому приватарі за погібших — По полудні: 1) година 2-30: Збірка Соціалістичних гласів на площі біля Читальні в Старому місті. 2) Привіт. 3) Виступ Соціалістичних хорів. 4) Вирали візироруч Соколов. 5) Вирали візироруч Соколов. 6) Вирали співачки Соколов. 7) Вирали хоругви Соколов. 8) Вирали скарбкоз. 9) Привітання відділів. В часі походу і впрям пригортають оркестри Соціалістичні і зугова оркестра з Богатковець. На випадок ясної непогоди відбудеться свято в неділю для 3. серпня 1928 р. Все Громадянство запрошується до спільності в святі.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

КУПЛЮ кожну кількість цвіту липи, глухої кропиви і інш. Зілля росички круглолистої, полевиї бекетії, пентурії, собачого мила, листя чорної смородини. Сумени овочі чорниця Теодор Паніч Львів, поштова скринька 96, особисто Городецька 95.

В СІЛЯКІ годивничарсько-юбілярські роботи виконує найстаранніше Домбровські-Розважівські Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 5-7

ДЛЯ ЛІТНИКІВ В Дорі, якім кліматичним літняською Пансіон Олена, австрійської побільшеної, гарне доглядне поселення, соняшні комнати, першокласний харч, на десертів маслі власного виробу. Лікарі в місці. Ціни помірковані. Зголошення до Управи. 2481 б-7

ДВОХ молодих інженерів-Українців, які тепер перебувають в Злучених Державах Америки, а які думають вернути до праці та одружитися, шукають двох молодих українських панночок подружжя ради. Лише серйозні, неавіомовні зголошення фотографією приймає редакція „Діло“ під значкою „Максим і Клим“. 112

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик предп'являть продаж за готівку і на рати від десятиків зів з найліпшої сторони звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 101-7

ЛІЖКО „Патент“ з дванадцяти матеріалом складає 30 зол. є ідеалом при браку місця. — Фабрика ліжок Зас, Личаківська 132. 25 б-6

КІМНАТИ в Моршині біля Стрипа в лічничій місцевості до зняття. — Стефані Набожний, Моршин. 113 2-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

3 зол. ЦУКОРНИК 3 зол. з хінського срібла 1-1 тільки у Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4.

МАРКИ ДЛЯ СОБАК і всілякі металеві підказки виробляє Ф-а Андрій ВЕРЛІНСЬКИЙ, Львів. Робітні: Шевиченка 11. Бюро: Словацького 4. 44 5-6

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синіуська ч. 17. II. п.

Скріплювання знімаються зубів, пильовування й випилювання зубів без болю. Штучні зуби в лавчуху і золоті пісані американської системи. Пациєнтів з проліній подають у найкоротшому часі. П. Т. Урядовим і студентам значна ціна. 111 знімка. Полемні в сплату. 3-5

Спеціаліст негуд легінів, серця і жолука

д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46.

2553 Пересвітлення Рентгеном. 12-24

Подяка.

Уже вдруге неможливо, страшна смерть загостила у наш дім, забираючи тому 4 і пів року 21-літню найдорожчу донечку Яліну, а тепер для 26. червня н. р. другу по тяжкій і довгій хворобі 26-літню найулюбленішу Наталью. В тім безжельній горю почувалася до обов'язку подякувати всім тим добрим людям, котрі чи то словом, чи ділом, чи грошима, чи то відданням послідної прислуги, зменшували наші болісні серця. Найперше дякуємо Впр. Отіям канонікам: Готському, Давидовичеві, Олександрові, Махаромі, Впр. О. канонікам обр. лат. Чадковському і Будовському за молитви і за відпровадження тіла на вічний спочин. Дякуємо Впр. О. Готському і Олександрові за гарні надгробні слова. Особливо дякуємо канонікам Чадковському і Давидовичеві за часті св. сповіді і приготування на далеку дорогу. Дякуємо за слова співчуття і за послідну прислугу високоповажному Станкевичу, Агонцовичу, Прагловському, Висоцькому, Зельовичеві, Жебрацькому, Паням учителям: Фуксінському, Шкредетковичу, Лавриківському, Чадковському, гостям з Нового міста, парохіям, Брацтву перхонному та дітям Родиків з Перемішля, Львову і Камінію Стружковому, всім за це спаси-Біг! — Володимир горішній, О. Михайло і Теофіл Дуркоті родичі, Осип брат, Галя сестра. 116 1-1

Під озимину сійте СУПЕРФОСФАТ 16 і 18 прц.

а будете мати добрі урожаї. Замовляйте вчасно — гарантований товар зі знаком „СУПЕР“ через свої кооперативи — в Союзі „Przemysł Superfosfatowy“

133 Warszawa, Kredytowa 4. 6-6

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11-12 год. передполуднем
тільки.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.

За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

VI. Конгрес Комінтерну.

Львів, 21. липня 1928.

Москві відкрили дня 17. липня ц. р. VI-тий з черги конгрес комуністичного інтернаціоналу (Комінтерну). Досі прибуло на нього 350 делегатів комуністичних партій з 35 країн. До президії конгресу ввійшли: Бухарін, теперішній голова виконавчого Комінтерну; Сталін, генер. секретар ВКП; Кляра Цеткін (Німеччина); Тельман, Кашен (Франція) і 28 визначніших провідників комуністичних партій.

Останній п'ятий конгрес Комінтерну відбувся в Москві перед чотирма роками. Тоді були зовсім відмінні від теперішніх політичні відносини в світі та зовсім інший уклад сил в Європі та інших частинах земного глобу. Комінтерн мав тоді менше філій у виді комуністичних партій поодиноких країн, а попри те всі тодішні партії були щільно в організаційних зв'язках. Тепер нараховує цей світовий осередок і штаб комунізму 54 секції, тобто 54 філії по різних краях усіх частин земного суходолу. Від останнього конгресу досі Комінтерн помітно скріп в організаційному відношенні та набув величезний запас досвіду. Мета Комінтерну — як відомо — величезна, а саме: організація комунізму в цілому світі та підготовка соціальної революції як засобу до введення по всіх краях світу комуністичної диктатури, прозваної більшовиками диктатурою пролетаріату. Таким чином Комінтерн представляє себе всьому світові, всім державам та їх устроєм за винятком очевидно СРСР. Можна іронізувати з того непомірно великого завдання Комінтерну, можна сміятися з його провідників, можна обезцінювати перманентно триваючий, проголошений і все підтримуваний Комінтерном стан війни між ним і всім капіталістичним світом, але не можна ні Комінтернові ні його керівникам зробити закиди непослідовності, невідержаності або зневіри в реалізацію своєї мети.

Він посувається черепашиними кроками вперед. Колиж навіть відступити на крок назад на одному відтинку, то зате посувається вперед на кількох інших відтинках боєвого фронту. А все те відбувається зорганізовано, хоч і дуже повільно в припорошенні своєї стратегії до дуже і дуже далекої мети. Коли лідери Комінтерну будуть на VI конгресі робити підсумки праці всіх своїх філій за минулих чотири роки, то без сумніву повинні вказати, що поза межами СРСР, біляс їхньої праці значно більший ніж у самому СРСР. В усіх державах Європи, Азії й Америки комуністи тепер розмірно сконсолідовані, а останні наприклад вибори в Німеччині та Франції наглядно доказали, що вони там організаційно розростаються та набирають поважної сили. Отже поза межами СРСР, помітний аріст комунізму, а в самому СРСР, є явна його декаденція. Там він сильний не лише комінтернськими субсидіями, але й романтичним наставленням психіки до крайнього соціалізму тобто до СРСР, а

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 5-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відліває на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіших запитаннях прохайтеся писати до нас вислати рекомендовано.

тут, то є в СРСР, комунізм підтримує та точить боляк внутрішніх партійних терть, непорозуміння і крім того — а це найважливіше — великорозмірні невдачі комуністичних експериментів на господарському фронті.

Якаж конкретна програма праці конгресу? Отже крім звіту з діяльності Виконкому Комінтерну за 4 роки, придуть на порядок: програма (ідеологічна її частина і тактика) Комінтерну, справи революційних рухів у колоніях та засоби боротьби проти небезпеки війни. Орієнтаційні гасла для праці VI конгресу Комінтерну сформулював Сталін дня 18. липня ц. р. на зборах т. зв. активу ленинградської партійної організації у висновках до свого реферату ось як: «завдання комуністичних партій: по перше, невтомно боротися з соціал-демократизмом по всіх лініях — і по лінії економічній, включаючи сюди викривання всякого пацифізму для завоювання більшості робітничої класи; по друге, утворити єдиний фронт робітників передових країн та трудових мас колоній, щоби відвернути небезпеку війни, або коли війна настане — перетворити імперіалістичну війну в війну громадянську, розгромити фашизм, повалити капіталізм, встановити радянську владу, визволити з неволі колонії та зорганізувати всесвітню оборону першої в світі робітничої республіки».

Ось в тому цитаті сформульовані дуже вичерпно ті основні проблеми й завдання, які буде розробляти VI. конгрес Комінтерну. Здається, що все те утопічні речі. Однак коли зважити та проаналізувати ту політичну атмосферу, якою насичена не тільки Європа, але й інші частини світу, коли приглянутися ближче наростаючим суперечностям між Англією та З'єднаними Державами Північної Америки, ти-

ми останніми і Японією, а далі між Англією і Францією, тією останньою й Італією і багатьох багатьох інших назріваних конфліктів, то прийдемо до ствердження, що праця Комінтерну має мало спільного з балачками на тему відірваних неральних та утопічних справ.

А що ж робиться для паралізування роботи і впливів Комінтерну? В тій ділянці не робиться нічого! Але за те навапак, робиться багато для успішності праці та впливів Комінтерну. Лігу Націй, що мала нібито стояти на сторожі миру й справедливості в міжнародних взаєминах, зокрема на сторожі прав поневолених, самі її творці перетворили в жалюгідну шопку, в трибуну нещирої пацифістичної фразеології і накінець знищили до неї та її авторитету всяке довіря. Наслідком того втратили і свій авторитет. Вся створена ними політична атмосфера переладована й пересичена воєнними бацилами як ніколи та ледви пропускає крізь себе лукаві пацифістичні фрази. Всі невдачі та компромісації великодержав, передовсім у ділянці пацифізму, знаменито використовують для своїх цілей керівники Комінтерну та кують для себе капітал, особливо серед усіх поневолених та покритих світу. Тому ніщо дивного, що морально почувають себе комуністи в праві не тільки виповідати війну цілому світові, але й фактично вести. Бож війна ця ведеться повільно й систематично а при тім безпереривно не віднині. Вона й не припиниться доти, доки не прийде до генерального удару між тими двома світами. Шестий Конгрес Комінтерну саме й має за завдання посередити чи безпосередніми дорогами приспівити цей удар як не на цілому фронті то бодай на одному його відтинку, надіючись, самозрозуміло, на перемогу

Бути чи не бути?

Труднощі „Рідної Школи“.

Наші часописи оповістили знов не тільки заклик Головної Управи, але й інші статті про критичний стан „Рідної Школи“. Слушно сказано в одному дописі „Нового Часу“, що наші громадяни так уже привикли до відозв, закликів, просьб і грозьб, щоби йти в допомогу „Рідній Школі“, що це не робить на нього ніякого враження. А наслідком того є явніше, що на „Рідну Школу“

впливає щораз то менше жертв. Виходить воно так, як у тій байці, що збитий вівчар страшиє громадян криком: вовк! вовк! так довго, доки вони не перестали зважати на його заклик і не прийшли йому на поміч навіть тоді, коли вовк дійсно вдерся в кошаку овець і наробив шкоди. Боїмося, щоби воно не сталося так і з „Рідною Школою“, та щоби громадянство по появі цієї установи до

чого воно саме йде, не оправдувало своєї байдужості тим, що воно, мовляв, не думало, не припускало, щоби справа малася так лихо, бо рік-річно друковано безліч відозв про негайну потребу допомоги „Рідній Школі“, і хоч та поміч щораз меншала, то „Рідна Школа“ таки не пропадала, як це в тих закликах заповідувало.

Щоби запобігти небезпечній думці, що воно й цим разом не так страшно, як написано, треба нашому громадянству знати, що Головна Управа „Рідної Школи“ й попередніми роками ніколи не страшила громадянство видумками про лихий стан фінансів цього товариства, бо воно виказувало все недобори, які постійно зростали, а що ці довги не довели досі до розвалу „Рідної Школи“ то пояснюється це тим, що з одного боку „Пенсійний фонд українських службовиків“, якому Головна Управа і Старшина Кружків „Рідної Школи“ завинили великі суми, ждала терпеливо полагоди довгів, а з другого боку українські фінансові інституції давали кредити. Із цим роком устало одне і друге, бо пенсійний фонд перейшов на державний заклад безпеки прив. службовиків. Він і домагається тепер сплати заборгованості під загрозою екзекуції, а фінансові інституції вимагають звороту позичок, припинюючи далі кредити.

Щоби цього року не допустити до екзекуцій і ліквідації останнього майна товариства, введено згоду вірителів на сплату довгів ратами, які необхідно треба додержувати. Ось тому то вже від кількох місяців не стає гроша на платні учительству, а з кінцем шкільного року, коли то перестали наплачувати шкільні оплати, дійшло до того, що учительство „Рідної Школи“, а з ним і його родини, разом кількисот душ, перебувають вакації голодуючи. Так то пояснюється, чому дотеперішня постійна фінансова скрута „Рідної Школи“ перетворилася зараз у гостру кризу, яка безумовно загрожує її дальшому існуванню, якщо українське громадянство не поспішить їй негайно з громадною допомогою, як минулого року жертвам повені, рятуючи не тільки учительство від голоду, але й рідну школу від розвалу.

А це муситиме наступити неминує вже з новим шк. роком, якщо українське громадянство не подбає вперед про негайну значну поміч на заборгованості платні вчителству, а опісля про фонди, конче на удержування поодиноких народних шкіл УПТ-ва. Цим повинні зайнятися безпосередно дотичні Кружки „Рідної Школи“, укладаючи докладний прелімінар кожної школи на шк. р. 1928-9, і вважаючи при тім на те, щоби їхні середні школи не виплачували своїм учителям 100-проц. державних поборів із всіма додатками, ба, навіть тринадцяту платню, а за те народне вчительство мліло з голоду.

Виконання отсього завдання українського громадянства є в першу чергу обов'язком мозку нації, себто всіх, що свідомі ваги „Рідної Школи“, що уявляють собі належний наслідок страшно моральної катастрофи для нації, колиб завалилася й ця остання гать, що ще спиняє повільне винищення нашої молоді Розвал цієї національної тес-

дні вже навіть почався зникненням кільканих років, ба, й кількох шкіль з новим шк. роком.

Звертаючи громадянству увагу на грізне лихо, сповнили ми свій обов'язок, і надіємося, що знайдеться в кожній громаді бодай одна свідомо справді одиниця, яка займеться безпартійною організацією жертвенності на „Рідну Школу“, від чого залежить, чи бути їй, чи не бути, та й чи ми нація життєздатна й гідна пошани.

Громадянин.

Кто хоче бути здоровим і свіжо виглядати, нехай не раз або два рази тижнево перед сніданком шклянку природної гірної води Franciszka Józefa. Лікарські справоздання з відьмовних шпиталів стверджують, що воду Franciszka Józefa радо приймають навіть об'єкти похилої, бо перешкоджає швидко і без ніякого неприємного чуття і нападку.

1—1

Славянські вчені у Празі.

П-ий З'їзд славянських ботаніків.

Дня 24.—30. травня відбувся в Празі II з'їзд славянських ботаніків, у межах VI з'їзду чехословацьких природників, лікарів та інженерів, пристосованого до святкування 10-річного існування ЧСР.

Скликало з'їзд чехосл. ботанічне товариство в Празі, на чолі з проф. д-р Б. Немцем, проф. д-р К. Доміном, проф. д-р К. Кавіною і проф. Ноаком. З'їзд почався 24. травня в ботанічному Інституті Карлового університету промовою голови з'їзду проф. Немца. Проф. Немер зауважив над кончею потребою живого контакту між ученими славянських народів, хочби у формі з'їздів, аби спільними силами вони старалися зайняти поважне місце в природничих науках.

З огляду на передовні обставини близькість славянських народів не мала можливості з причин політико-економічних відокремити відповідно ботаніку, бо це вимагало великих витрат на лабораторії та кабінети. Цим і пояснюється, що славянство не можуть викласти тим розвитком природничих наук, що нпр. німці і інші державні народи.

Минулих десять років самостійного існування славянських народів пройшли вже під знаком інтенсивної праці у всіх галузях науки, завдяки допомозі своїх урядів. Славянство повинні бг виступати на міжнародному форумі науковому як одностайний славянський чинник. Першим кроком до перенесення цього знамення проф. Немер необхідність друкування праць славянських учених у своїх рідних мовах, бо як виявлялося, всі праці славян друковані в неславянських мовах, пішли на рахунок того народу, в мові якого ця праця появилася. Необхідно скликати славянські на-

укові з'їзди, за якими стежать і несливання і цим мають змогу бачити працю славянських учених.

З привітання виступали крім чехів, проф. Стожкова від болгар, проф. Воук — від югославів, проф. Войцїці — від поляків, проф. Чередів — від українців, проф. Іліні — від росіян, а проф. д-р О. Колесса від імені Українського Академічного Комітету в Празі.

Поодинокі делегації були крім великої чеської, дуже чисельно заступлені. Болгарія з огляду на землетрус вислала лише проф. Стожкова; югославянську делегацію заступав проф. Воук; російську з еміграції — проф. Іліні і проф. Ширяєв; українську — проф. Чередів (Україн. Подобр. Академія), доц. Мазепа (Подобр. Акад.), д-р Пасичник Дм. (лектор Україн. Педагог. Інституту в Празі) і інж. Савенч.

Цьогож дня відбулася прогулянка до Проголицького державного парку, який уявляє резервацію найбагатшої флори та є в цілій Європі одинокою по розміру та багатству збіркою рослин.

25. травня відбулася цілоденна прогулянка до Карлового Тину (Карльштайн) під Прагою під проводом проф. Доміна. 26. травня в год. 10-й допозудня в „Народньому Діваді“ урочисте відкриття VI з'їзду чехословацьких природників, лікарів та інженерів в присутності президента республіки д-ра Т. Масарика. Від українців засідав у почесному відділі академік проф. д-р І. Горбачевський, якого повагу та прихв. зустріла кількатисячна маса учасників голосними оплесками.

Відкриття ботанічного з'їзду читав кожний у своїй мові і дискусію вели так само.

У неділю були окремі сходження ботаніків, присвячені питанням взаємин славянських ботаніків, щодо обміну часописів, публікацій, то-що.

Дня 29. травня на закінчення з'їзду ботаніків президія запропонувала кілька резолюцій. Ухвалили сталий обмін літературою, виникли молодих учених ботаніків між славянськими державами та скликання майбутніх з'їздів. Щодо утворення федерації славянських ботаніків то переважно пропонували утворити зараз-же федерацію з тим, щоб росіяни дістали два місця, один від СРСР, друге від еміграції. На внесення українського делегата д-ра Д. Пасичника, щоб українцям також признали заступництво, після короткої дебати внескодавши з російським проф. Іліні, проф. Подпера (Брно, університет) поставив резолюцію, яка передбачувала утворення покісно організаційного комітету з тим, щоб до нього входили представники славянських ботанічних товариств, при чім до цього організаційного комітету мають бути зазначені обов'язково українці. Тому, що це найбільш відповідало майбутнім можливостям український делегат погодився на таку зміну і в формі внесення проф. Под-

пера. Цю резолюцію прийняв одностайно весь з'їзд.

На пропозицію проф. Войцїцького, голови польської делегації, слідуючий III з'їзд славянських ботаніків має бути у Варшаві в р. 1931.

Щодо зовнішнього вигляду з'їзду то треба сказати про його надзвичайну організацію, продуманість плану і сердечне прийняття величезної кількості гостей урядовими чинниками і цілою Прагою (на загальний з'їзд приїхало яких 4.000 делегатів).

Д-р Дм. Пасичник.

Нобіле і міжнародний суд чести.

Шведський дослідник Фревхен поміщує в „Політікен“ статтю, де домагається, щоб Нобіле станув перед міжнародним судом чести. Той суд повинен відповісти на такі питання:

- 1) Чи воздушний корабель, на якому Іхав Нобіле, був настільки підготовлений, що міг вибиратись на бігун?
- 2) Чи розпорядки, які дав Нобіле після катастрофи були доцільні і чи вільно йому було першому покинути залогу?
- 3) Чи Нобіле своїми неправильними та суперечними висновками не наразив на небезпеку рятувкової експедиції і чи не збільшив непотрібно їх кошти?

Кооперативне свято в Стрию.

Посвячення власного дому П. С. К.

Дня 15. ц. м. відбулося в Стрию посвячення нового дому „Повітового Союзу Кооперативів“, одержане з кооперативно-господарським святом. Обі ці події є доказом,

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

Нині, в п'ятницю, верася спершу боротба між обороною і прокуратором за компетенцію суду. А саме оборона поставила внесення, щоб наглий суд признав себе некомпетентним рішати цю справу, проти чого виступив прокуратор. Трибунал по наряді не прихилився до внесення оборони і не переказав справу звичайному поступованню. Тому розправа ведеться даліше перед наглим судом.

Другого дня розправи визнавали перші свідки, а саме почтові уряднички Тустановська і Добростанська та агент Вайнштен. У зізнаннях їх було багато цікавого, при чому між зізнаннями перших двох і зізнаннями Вайнштена були великі

Жадайте
французьких
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ:
JOB
48-50

що енергійні одиниці нашого повіту ставляться кооперативними засобами добути населення з економічної пужли. Свято почалося полемікою Службою Божою, яку відправив о. міграт Вазюх на майдані при церкві. Підчас неї співав хор зі села Колюхова, з гарною музикою. Відтак відбувся похід кооперативного пласту „Молодо-го Уладу“ і „Чортівки Лісовиків“ та представників різних товариств зі Стрийщини. У ньому взяло участь яких 5000 осіб.

Все це море голов зупинилось перед новою кооперативною будівлею. Посвятив її при співучасті 14 священників з доколичних сіл о. міграт Вазюх. Промовою сказав рідник Височанський, підкреслюючи значіння кооперативної організації. Кооперативне свято почалося промовою о. Пелеского з Лисич. Посох О. Луцький у поетичній промові змалював образ праці „Союзу Кооперативів“ у позиті. Відтак ішов привіт інж. Павличковського зі Львова і П. Ковалевського, дир. банку з Луцька, який згадав, що наші волинські земляки, без огляду на зовнішні перешкоди, беруть собі приклад з галичан. Від „Центросоюзу“ промовляв п. Ю. Шепарович, від „Маслосоюзу“ інж. Палій, далі п. Мартюк з Копичинця, д-р Шахнович з Бірки, п. Герасимович з Косова і селянин Шаварага, від кооперативів з Нікшева Дол. Від усіх установ Стрийщини промовляв адвокат д-р Лу-жецький.

Свято закінчилось забавою учасників у салі „Народнього Дому“.

В. Л.

протиріччості. При зізні зізнавала менше важні свідки.

Нижче подіємо хід зворашньої пошудневої розправи.

•

Пошуднева розправа першого дня

зачалася з півгодинним опіканням. Б

год. 5.30 зведено на салі обвинувачених

Ординця, Митроша й Евгена Качмарського.

Розправа зачинається від переску-

хання обо, Качмарського.

Зізнання Качмарського.

Обв. Евген Качмарський заявляє, що до нього признається. Десять на місяць перед нападом приступив до нього один

Відкритий скарб.

Кілька слів про Черче і черчанські води.

Черче, 13. липня 1923.

(Докінчення).

III.

У розмовах зі селянами хотів я щещо довідатися про повстання і минулину Черчу. Однак без висліду. Мені адалося ствердити, що колись давно село знаходилося далеко поза нинішнім Черчем на полі „Загумінки“. Так називалося й село. На тих місцях іще й сьогодні внорюють деякі речі, надбавють фундаменти, а перед кількома літами внорали навіть церковну кадилицю. В околиці, де сьогодні простягається Черче, по переказу мав бути якийсь монастир, жили якісь черці, а відсіля й пішла назва села. Черчанські (місцеві селяни кажуть: чернецькі) цілющі джерела тянуть на найстаріші мешканці села. З певністю можна твердити, що щонайменше від якої сотні літ тут лікувалися, головано на ревматизм, з якнайкращим успіхом. Були це в першу чергу жиди, навіть з далекої Мадярщини, а опісля місцеві та околичні селяни. Старі селяни оповідають, що ще малими хлопцями пам'ятають, що в тому куті села, яке простяглося над ярком, з якого б'ють пілющі джерела, скучувалося

до сотні мадярських жидів. Вони жили в хатах і по столах. Кожний селянин мав по 2—3 ванни, грів воду з джерел і купав своїх гостей без ніяких лікарських приписів. До Черча тягнули головним чином жиди, бо вони найбільше чуткі на своє здоров'я та все стараються його поправити — тимбільше, коли це можна досягнути дешевим коштом. Черчанські води спеціальними бочковозами забирали й сусідні двори, лікуючи підірвану всякими недугами шпяхту. В пуківському дворі перебував якийсь зломаний недугою француз, якого на ноги поставили аж черчанські купелі, хоч він бував передтим і безуспішно лікувався в різних світових купелевих заведеннях. Такий переважно-примітивний спосіб використання лічничої сили черчанських вод трівав майже аж до світової війни.

В 1904 р. в околицях Рогатина відбувалися великі тзв. цісарські маневри. Військові лікарі звернули увагу на черчанські води. Набравши води у пляшки, вони відїхали після скінчених маневрів у своєю. За якийсь час громада одержала з Відня пропозицію відступити віденській компанії на експлуатацію ярок з джерелами і громадським оболонням спершу на 30 літ, а опісля на 26 на таких умовах: Громада відступає ярк з джерелами і гро-

мадським оболонням (на якого просторі тягнеться боровина) віденській компанії та доплачує 6.000 К. на напразу громадських доріг. Компанія буде заведення на великий розмір з потрібними побічними будинками, пансіонами то-що. Після 30-ти літ (в пізнійшій пропозиції спущено на 26 літ) ціле заведення з усім майном переходить на власність громади. Тодішній війт Федько Гладун усіми силами намагав, щоб громада згодилася на цю пропозицію, вказуючи на користи, які з того матиме село, але громадська рада не погодилася.

Після цього інциденту все вернуло до старого ладу. Місцеві селяни і перед війною, і після війни — зробили собі своєрідний промисл з черчанської води. Вони везли її в бочках до Рогатина і інших околичних містечок і там продавали жидом по 3 К., згл. 3 зол. за бочку.

В 1925 р. в Черчі заносилося на зав'язання селянської спілки для правильної експлуатації мінеральних вод. Тринацять (13) черчанських господарів зложило менш більш по 10 зол., маючи на меті на моргові оболоння збудувати лазню та в ній поставити кілька кабін для свого села і сусідніх сіл. Однак уже на самому початку в спілці повстали непорозуміння, спілка розвазлася і справа впала.

Два роки пізніше, на початку 1927 р. знову виринула справа правильної експлуатації черчанських мінеральних вод. З приходом до Черча на управителя школи п. Петра Бігуса висунув ту справу наново нач. громади п. Василь Гладун. Переведено частинну аналізу черчанських вод д-ром Музиною й інж. Кандяком, на якій основі видали лікарське оречення доц. д-р Сабатовського і почесно-відомий наш лікар д-р М. Паньчишин. Опісля створено селянську спілку з 6-тьох та за зложені і позичені гроші впорядковано 4 (чотири) джерела (всіх джерел є до 30), збудовано гарний купелевий будинок на сірчані і боровинні купелі з 17 кабінами, переведено в селянських хатах потрібні адаптації на прийом гостей і минулого року пущено в рух черчанське заведення.

IV.

Цього року відбувається другий з черги сезон. Поки-що мало гостей в Черчі. Всього до 50 осіб, а з того понад 40 українців, а решта жиди. Минулого року гостей було далеко більше з відворотним відношенням між українцями і жидами, яких було до 80 прц., а українців 20 прц. Жиди в цьому році дискретно бойкотують Черче. Ще знімою у львівській сіоністичній „Хвїлі“ появилася

Д-р М. ВАХНЯНИН

ординує в Карльсбаді

ім „Wied“ Mühlbrunnstrasse 9.

2119

Тел. 19—91.

12—14

Д-р Бронислав Овчарський

орієнтує

1923 10-2

у внутрішніх недугах у літнім сезоні
в Кричиці під „Тополями“.

чоловік в „Соколі III“, і намовляв його вступити до УВО. Оба до організації ще не належали, а мав вступити до неї аж після платного нападу на пошту. На пошті оба мав видавати пакунок, а після того мав вийти, що було аяком для інших, які мали вийти до середини. Так і сталося. Оба, прийшов на пошту в год. 8.45 погод. і надали пакунок, опішав. У тім моменті всі інші вийшли до середини, чекаючи пошту три — і всі вийшли до пошти до авто. Перший скочив до авто оба. По дорозі почавши від вул. Шимонівської всі поклали стали вилізати. Революєри поклали йому і Митрошені — по два. Оба, свої два революєри передав у теплі братові Романові (який ніякої участі в нападі не брав), щоб він їх десь сховав. Оба брав участь у нападі, бо хотів бути членом УВО, а це була передумова його прийняття.

На запит радн. Ангельського оба, каже, що не овав особного того члена УВО, який його намовляв вступити до цієї організації, що радн. Анг. каже запровадити. Оба, признається, що мав революєр, який йому і бешим вилізав на те, щоб могли боротися з раб. погрозі на ними. На пит., скільки осіб увійшло до середини пошт. уряду, оба, каже, що троє або чотириох.

На запит прок. оба, каже, що вчився при ватно до 6-ї кл. гім. Революєри передав братові, якого стріляв на куляриківській дорозі. Братові не агадував нічого про напад.

На запит д-ра Старосольського оба, каже, що зі шкоти вступив, тому, бо не мав з чого заплатити шкільної оплати.

Зізнання Плахтини.

Оба. Іван Плахтина до вини почувствств. Перед місяцем дістає повідомлення від команданта УВО, що має бути напад на пошту. Напад означено на 3. липня, в год. вестером. Оба, мав за завдання стереоризувати вогняного і більш пізого. Революєр мав свій, бо кожний член УВО мав свій власний революєр. Коли оба, увійшов до середини, побачив, що той, що надавав пакунок, стереоризував уже вогняного революєром, який тримав усе руки до гори. Оба, вилізав тоді свій революєр і останув біля вогняного, а той, що

надавав пакунок, пішов далі в середину. Після несподіваного нападу інші учасники втілись з авто, а оба, пішов сповільно ул. Снядецьких і потім поїхав трамваем.

На запит радн. Ангельського, чи тим, що надавав пакунок і стереоризував вогняного, був оба. Качмарський, оба, каже, що не пригадує собі. На запит прок. оба, каже, що не забрав від пошт. урядничини Любіньської 19 дол. і 51 сот., бо не було навіть неможливе при його функції.

На запит д-ра Строніцького оба, заявляє, що був членом УВО і складав присягу, по думці якої не можна було вилізати нікого з товаришів, бо за це грозила смерть. В доручення тої організації брав участь у нападі.

Зізнання Скіцького.

Оба. Емек Скіцький признається тем до співучасті в нападі. Був членом УВО і тимчасово відмовився. До організації належав від 3 місяців. Оба, мав за завдання покласти авто, що він і зробив, діставши заздалегідь ключа авто (115). Шофер Штокало був його знайомий і з промислової школи. Коли приїхали на місце, оба, виліз і проходжувався адово ул. Снядецьких. Хто були учасники нападу, оба, не знав. Він тільки бачив, як виліз по 6 год. вилізав на вул. Снядецьких 4—5 людей, що вискочили до авто і поїхали в сторону вул. Нотопського. Оба, пішов на долину з боку вул. Коварівської, звідси поїхав трамваем до дому.

Прес. відчитує зізнання обвинуваченого в суді і питає, чому вони рішались від того, що він знав ніяк. Оба, заявляє, що зізнання на поліції сказав під впливом побої. У суді говорив так само, бо боявся, що його в протині вилізку відшлють яком на поліцію, де його знову стануть бити.

На запит радн. Ангельського оба, каже, що вилізав від команданта організації, того самого, що вилізав його до УВО. Як оба, замовляв авто, то не казав нічого до шофера. Як приїхали на вул. Снядецьких, то оба, казав шоферові стати, що він і зробив. Більше нічого не говорили.

На запит д-ра Волошини і д-ра Глушківського оба, каже, що мав поручення пальнувати, щоб авто могло бути кожної хвили в русі і він хто до нього не вліз. Оба, чувся якимись естлясь, що використався на цього свідання, але не уважав своєю виною саму принадлежність до УВО. Зі свого впливу не міг і не думав мати ніякої сорити.

Останній зізнався сьогодні оба. Іа. Штокало.

Зізнання Штокало.

Оба. Іван Штокало до вини не признається, до УВО не належав. Був тільки членом Т-ва „Луг“, але й там не вкладав вкладки і туди не заходив. Він оговідає: Десь на три тижні перед нападом

на пошту сім на його авто Ордінєв і вони поїхали через ул. Снядецьких до „Сокола III“, при вул. Городецький. До них присівали були по дорозі ще дві особи. В день нападу на попереднє доручення Ордінєв оба, вилізав разом зі Скіцьким у сторону вул. Снядецьких, на якій вони опинилися. Мотор був увесь час в русі. По влізав часі Ордінєв і ще мабуть три особи вийшли з брами і скоро всіли до авто та казали їхати в сторону вул. Нотопського. На розі вул. Шимонівської висточив один з подорожних, а інші вилізли аж у полі. За цю їзду заплатив обвинуваченому Ордінєву 1 долар. Коло год. 7.30 того самого вестера обвинуваченого вже арештовано.

Прес. відчитує зізнання обвинуваченого в суді і в яких він м. ін. заявив, що оба, Ордінєв признався перет вим, що він брав участь у нападі на українську гімназію. Тепер оба, не відшлють, кажучи, що не піддавався йому поліція, але того він не казав.

Оба, про намірований напад на пошту не знав нічого. Авто тримав у погрозі, бо так казав йому Скіцький. Так буває часом, як тоді? хочуть відразу їхати далі, а не тріпати час.

При рішці ставив пазку свідків д-р Глушківський, вилізуючи всі потрібні свідання з Іваном Штокало в пам'ятному дні 3. липня 1928.

На тому четвергого розправа скінчалася пізнім вестером (год. 8.45).

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

На додатку розправи повідомив д-р Ганкевич, трибунал, що від вини оба, Ордінєв боронить д-р Старосольський, оба, Митрошені — від, д-р Ганкевич, а оба, Качмарський — д-р Придольський Нестер, який представляється трибуналом. Оборонні інших відшлють невідіт.

Боротьба проти компетенції суду.

Після того забрав іменем оборони слово д-р Глушківський, який заявив:

Згодуюсь заклад некомпетентний воглого суду в таких формальних причинах: 1) оголошення воглого суду не переведено формально під аути будівлі і труб, на що просимо покласти свідків: 6. през. Наймаз і всіх його заступників (випадково); 2) післяком спізнання рішчии покладені прокураторським урядом, бо прокуратура довідалася про все 4. липня, а пошю 18. липня свідчено дохадження і поставлено внесення на воглий суд, коли це мало бути зроблене най пізніше 17. п. м.; 3) також суд свідчав, бо дозволити був відбитися найпізніше 18. п. м. рано, а не аж 19. липня (15 днів з динком від часу, як про напад довідалася прокуратура).

Другий а черги забрав слово обор. д-р Старосольський, який сказав:

Примучуючись у цілості до вироку мого передбєсєдника, звичачу, що а доне-

! оце — вже по вілустці!

Чи не на багато живиш Ти сьогодні купівлі і мистесини на дині? Не гризися і не мучися!

Лєшніцєра

масть і мило ці знамениті спеціальні препарати

увільняє тебе від ВЕСНЯНОК.

1 утилка і прогубіть масть 31, мило 350. — Де його нежд, прямо у фірмі: Антоніа Діако і Сін. Бєлєго.

сень поліції і з одноагидних зізнав обвинувачених вилізати, що обвинувачені належали до УВО, яка поставила собі за мету зі зброєю в руці відірвати Сх. Галичину від Польщі. Не може бути ніякого сумніву, що вчинок підсудних був виконаний і доручення і на приказ УВО. Цей учинок можна кваліфікувати тільки як злочин з § 55 п. 2 (державна зрада — намогання відірвати частину від цілості), тому він не підпадає компетенції дорозового суду, тільки компетенції заочайного суду. Перед нами тільки один учинок і в цьому не може бути ніяких сумнівів: це вчинок на приказ неслєзальної революційної організації, а це значить, що тут є тільки знамена державної зради і ніщо більше.

Підсудні своїм учинком не думали добачити ніяких користей особистих, не думали на нікім метитися, мали тільки одну мету: зважати приказ УВО.

Відповідь прокуратора.

У відповіді на введення забрав слово прок. Снаулян, який сказав:

На перший заклад оборони відповім, що розпорядок про наглі суди оголошено як слід, що підліс і прєсєдннє на початку розправи. Щодо рішчии воглого суду, то прокуратура знала, що вона довідалася про напад 4. липня, отже про спізнання рішчии нема мови (?).

Зклад д-ра Старосольського, що воглий суд є некомпетентний, не має осковн. Твердження підсудних, що вони ділали на приказ УВО, є зовсім голословні.

Репліка оборонців.

Забрав шову голос д-р Глушківський. Від повідомлення прокураторові, штисе догичні закон з 1853 р., ага з 1878 р., в яких сказано впрочно, що дорозове поступовання мусить відбутися найпізніше до 14. днів від дня, в якім прокуратура довідалася про справу. Отже тут справа ясна, що прокуратура свідчалася шюнайменше на 24 години, а в діїності ще більше, бо прокуратор, як і ми всі, довідалася про цей напад 4. липня рано з газет.

При рішці забрав іше слово д-р Ганкевич і просив ствердити, що в ентах поліції вже з самого початку впрочно зазначено, що це члени УВО. Дальше під фо-

ся допис з атаками на черчанських селян, закидуючи їм антисемітизм з тієї причини, що хтось вибив вікно черчанському жилові Беркові Кригові. Є це єдиний, правду кажучи: бідний жид, що ще втримався в Черчі. Живучи на клантику поля, він займається ще й покутною торгівлею, скуповуючи від голодних на готівку хлопців збіжжя, кури тощо. Розуміється з огляду на похолодження товару та бажаючи якнайбільше заробити на слабкому торговельному обороті, він платить дуже мало. На цьому підкладі від часу до часу приходять до прикрих інцидентів між купуючими і продаючими, що звичайно кінчаються вибиттям шиб, або іншим подібним актом пімсти. Рогатинські жиди перетворюють ці збиточні порухунки в „антисемітизм“, боють на тривогу і відвертають жидів від черчанського купелевого заведення. Очевидно, того, що ті порухунки не є нічим новим та що управа громади їм протиділає, ставлячи варту біля хати Крига, сіоністичні дописувачі не агадують.

Ясно, що не цей „антисемітизм“ є причиною жидівського бойкоту, тільки факт, що черчанські селяни не спішаються допустити жидів до спілки в експлуатації мінеральних вод і до торговельної „обслуги“ купелевих гостей Черчанське заведе-

ння все ще є примітивом, хоч і не первісним. Воно не може розбудуватися за відсутністю більших капіталів. Жида пропонують більший грошовий вклад, але тільки на правах спільників заведення, а не звичайних кредиторів. Черчанські селяни-спільники, хоч як їм важко, не даються зловити на цей приятельський гачок. Одночасно деякі жида бажали би набути хоч кусень ґрунту, щоб в Черчі виставити свої ресторани. Годиться згадати, що нпр. багатий жид зі Стрілськ Нових Авербах за невеличкий кусень города пропонував господареві Дмитрові Стекові 800 дол. Селяни не поступаються перед жидівським напором, і це, а не неістнуєчий „антисемітизм“, є причиною жидівського бойкоту. Той самий Авербах минулого року незвичайно високо ставив прикмети Черча, а цього року дискваліфікує черчанські мінеральні води і силу їх цілющого діляння.

Тому нашим обов'язком звернути увагу на Черче і підтримати та розбудувати цей наш осередок. Не вважаю себе компетентним висловлюватися про силу і наслідки черчанських купелів. Цікавих відсидаю до авторитетної статті д-ра Т. Бурчинського та лікарської комісії, що з рамени нашого лікарського товариства перед трьома тижнями відвідувала Черче. Я міг би лише

покликатися на ляків: селяни й інтелігентів, що на власному організмі відчули благодатний вплив черчанських вод і купівлі. Всі вони одноголосно з подивом і вдячністю висловлюються про Черче. Минулого року тут був такий випадок, що селянка, яку знесено з воза, зовсім обезсилена і підірвана ревматизмом, з музиками прошала Черче після 6-тижневого лікування. Однак і не зовсім хворі, себто ті, що бажать спричинити регенерацію організму через перемену матерії, повинні завітати до Черча на 3—4-тижневий побут. А вкінці чому ми не малиб створити в Черчі свого вакаційного осередку — тим більше, що Черче знаходиться в рівній віддалі від Львова, Станиславова і Тернополя. Хоч тут поруч купелевого будинку, знаменитих мінеральних вод і благодійних купелів нема ще комфортних (і розуміється дорогих) пансіонів та ресторанів, хоч Черче є ще примітивом як купелевий осередок, то все таки це примітив додатний. Черче має гарні й чисті селянські хати, навіть комфортні, а воскованими підлогами, простою, але гарною й вигідною обстановкою. Тут зайві коштовні одяги і не потрібно робити довгіх на всі ті „фанатерії“, яких вимагають розрекламовані купелеві місцевості. Черче не лише

пригоже як купелева місцевість, але й як відпочинкове місце.

Під теперішню пору Черче може помістити до 300 гостей (тепер а до 50) та легко видати денно до 200 купівлі. Хата в Черчі на особу коштує до 40 зол., на два і більше осіб або на сімю від 50 до 60 зол. В селі є дві кооперативи (головна і філія), з того одна біля заведення, де все потрібне можна купити. Хто не хоче вести хати, може харчуватися у місцевому управителі школи, згл. в ресторані, який управа заведення відчиняє з днем 20. п. м. Пересічний одномісячний кошт побуту в Черчі разом з купелями виносить на особу 200—250 зол., на сімю 300—450 зол.

Благодійність купелів і мінеральних вод, дешевизна побуту та змалання створити з Черча чисто український осередок повинні спрямувати нашу громаду до своєї, тепер єдиної купелевої місцевості. Пам'ятаймо, що Черче є великим скарбом. Не даймо вирвати його собі з рук і в будучині викинути позатин, як це сталося з багатьома купелевими осередками на нашій землі.

Ф. Федорів.

Випродаж
починається
14 липня

Дель-Іка

Літня

Випродаж посезонова

Велика
знижка
цін

Серія I 3⁹⁰ Діточі полот. білі вел. 23-29, жіночі полот. білі і варані, піччерів настоя заплатах вел. 35-37.	Серія II 5⁹⁰ Жіночі полот. пант. білі і варані на стопу, заплт, вел. 35-37, також діт. білі полот. пантоф. під 26-35	Серія III 7⁹⁰ Жіночі пант. сатинові поп. таком. полот. білі і поп. на франц. за-платку.	Серія IV 9⁹⁰ Поодинокі пари з діточих шкіряних і сатинових пантоф. big. 20-35.	Серія V 12⁹⁰ Жіночі полот. пантоф. на франц. заплатах в різних барвах, також жіночі білі іркові на стопу заплт.
Серія VI 14⁹⁰ Діточі бронз. піччер, також пантоф. і жіночі шкіряні домашні пантофлі.	Серія VII 16⁹⁰ Жіночі шкіряні сандала з порг. підметкою вел. 36-42, також пантоф. сатинові під 26-30 в нагн. зара. Жіночі шкіряні піччер і пантоф. вел. 33-37	Серія VIII 18⁹⁰ Жіночі шор бронзопі піччер і пантоф. на стопу, заплатах, також пантоф. сатинові в різних барвах вел. 31-35.	Серія IX 21⁹⁰ Жіночі шкіряні і жакрові пантоф. на стопу, і стопу, заплатах в різних барвах.	Серія X 24⁹⁰ Жіночі шкір. пантоф. на франц. і стопу, заплатах в морних барвах, також жіночі лакер. і бокс піччер на стопу, заплатах.
Серія XI " XII " XIII " XIV	Жіночі шкіряні пантоф. на стопу, заплатах в наймодніших барвах Жіночі шеврові і іркові пантоф. на стопу, заплатах, також жакр. пантоф. на франц. і стопу, заплатах Жіночі шкіряні піччерники з індуїською підметкою, також мужескі бронзопі піччерники Мужескі бронзопі піччер пант. шиті, також жіночі шеврові пантоф. в найнові барвах і пант. лажерові			
Скарпички діточі білі і варані..... big 3л. 1.50 - 2.50 Панчохи жіночі флор. модних барвах " " 1.80 - 6.40 Скарпички мужескі..... " " 2.50 - 4.75				

Кожний черевик першорядної якості
До набуття у всіх філіях.

сографіями підсудан, що долучені до актів, є всіма належними політичними (VI. бригада). А з незвичайно скрупульозно перевіреним слідством сл. суддею і з підлогою об'єктом обраного матеріалу виходить незрозуміло, що ця справа — чисто політична і так вона представлена в усіх актах слідства. З тих причин вона не має підлягати компетенції дорозового суду.

Грибунал признає компетенцію дорозового суду.

Після того трибунал пішов на нараду, в якій вернувся до 20 хвилин. Під загальним надруженням сл. заборав слово тред. ст. радн. Маліцький і заявив, що трибунал рішив

не ухвалити вноску оборони.

Опис мотивував веротро рішення трибуналу, який став на становищі, що напад доконтра в мету грабунку, без уваги на те, на яку цілі були призначені гроші. На тому становищі стоїть прокуратура. УВО може мати різні цілі, але напад на пошту є грабунком, а не вистарчи, щоб цей злочин кваліфікувати як посягання на життя дорозового суду. Не зміняє в нічому справа виліти акції прийняти, що обанувачем були членом УВО і діяли в її доручення. Дорозові суди на тутешньому терені оголошено заочесно і як слід.

Після того зарятжено 1-й павзу.

Зізнання свідків.

По павзі зачалися переслухання свід-

Перша зізнався са.

Міхаліна Тустановська,

почтова урядниця в управлінні пошти, філії ч. 13, при вул. Глибокій.

Після заохочення присяги са. заявила, що в тому самому уряді працює від 13 літ. Управлінським тої пошти є са. від 1924 р. У дні нападу весь персонал (5 осіб) був присутній в бюро. Готівки було в тім дні 48.400 зод. Крім того були невеликі суми в підручних касках у кожного з урядовців (самих жінок).

Са. описує потім подробиці нападу на пошту, який по її словам відбувся так: Са. сиділа на своєму місці біля каси і робила останні обчислення, бо треба було передати касу. Нараз вбіг один молодий чоловік до каси і приложивши їй револьвер до грудей, домагався настільки грошей. В тім моменті майже моменті лаявся 2-й чоловік в касі і приложивши револьвер свідком до голови, домагався теж грошей. Са. став кричати з усіх сил: "Рятуйте, поліція!" — і заслонив собою касу (шухляду). В тім моменті інші почтові службовці стали теж кричати, а одна (Ковальчуківна) аїмала. Агент Вайншток, що був ще на почті випадково, сховався за шафу, а потім скочив до вікна і вибігавши його, став кричати на вулицю. На запит, кого са. з присутніх пізнає, са. вказує на оба. Штокало (шофера) як того, що першим скочив до неї з револьвером. Як другого, що приложив їй револьвер до голови, пізнає оба. Мироша, який по її заповідям був у касі. Опісля каже, що довгий напад і під приглядом членів трибуналу, що тим першим був не Штокало, але Скіцький.

Кого вкінці пізнає генеральний свідок?

На запит д-ра Ів. Волошин, по чім са. пізнає Скіцького, са. каже, що по всім, а зокрема по вигляді лица. Са. пізнає вже рішуче обстоює, що тим першим був Скіцький. Другим був Мироша.

На запит д-ра Ганкевича дотично вражень свідка, са. каже, що її враження були відразу такі, що це були не фахові бандіти, а якісь припадкові. Са. усвідомила собі потім, що напасники були далеко більше адеверовані, як вона і її товаришки. Агент Вайншток, як свідок рішуче подає, вибрав шибку і став кричати на вулицю, як напасники вже були втікли і нікого з них в уряді не було. Всіх напасників, по заповідям свідка, було мабуть 7, але вона бачила тільки тих двох, що були коло неї. Оба напасники були коло свідка всього кілька секунд. Ні її ні її товаришок ніхто з напасників не ткнув хочби на волос.

На дальші питання обор. д-ра Гулешкевича са. каже з патетикою, що притякності не страши ні на хвилю, не боявся сам нічого і страху не мав, тільки боявся за гроші. Коли напасники приложили до неї револьвери і стали біля неї, вона дивилася на них так самоперно, що була і в переконанні, що вона їх поборолася ("поконала") своїм певним виглядом.

Рідка сцена в суді.

Після виведення свідка з салі обор. д-р Волошин просить трибунал помішати всіх обанувачених на їх місцях і казати піднести їм ковкіри. Опісля введено знову свідка до салі і вона пізнає знову як першого Скіцького, а як другого — Мироша. На запит д-ра Ганкевича са. каже, що дру-

гий мав у часі нападу темні окуляри і маску, але з якого матеріалу була та маска, са. не в силі сказати.

На цьому скінчилося переслухання першого й найважливішого свідка.

Черговий свідок

Казімера Добростанська,

урядниця пошти при вул. Глибокій, тем записана.

Зізнає, що на філії пошти ч. 13 працює від 1925 р. Від початку липня була при листах, при чому розпоряджала щодня готівкою в сумі 500 зод. Заявляє, що по першій є все на почті більше грошей. Потім описує сам напад, в чому загально годиться з попереднім свідком, з тим, що не бачила, бо була в другій кімнаті, чи другий приложив управлінським револьвер до голови і взагалі не бачила, що він робив, як і не знає, чи мав маску. Са. пізнає теж як першого Скіцького, а як на другого вказує на Мироша, при чому зазначає, що щодо нього вона непевна. Другий мав окуляри, мабуть в темній оправі, перший був у плащі і мав якусь шапку.

На запит д-ра Ганкевича і д-ра Старосольського са. заявляє, що напасники не робили страшного враження і вона та її товаришки не мали більшого страху. Почт. урядниця Ковальчуківна, їх товаришка, крикнула на вид першого, який увійшов до салі з револьвером і кричав: "Дай пенсіондзі!", що це якийсь варіант. Таке було враження в першій моменті.

Третій са.

Леопольд Вайншток,

інкассент блаватної фірми Льюї при Бак-чарській вул., записаний.

По широкому
світі.

Завдяки посередництву Кельдого закінчений конфлікт між Чіле і Перу. Після 17 літ перерваних зносин між обома республіками увійшли знову на шлях дипломатичних з'язень.

Німецько-польські торгово-торговельні переговори будуть відновлені 10. вересня.

Степан Радіч трохи подумавши, помістив гострі статті в партійних довідках, де прирівнює хорватську справу до ірландської.

Чеський уряд висів перед парламент проєкт закону про забезпечення та пенсії для приватних службовців, між ними і журналістів.

У Відні відчинений співацький фестиваль, на який приїхало 200,000 осіб, голов-но з Німеччини.

Офіційна грецька агенція заперечує часописний звистави про те, що опозиційні партії рішили бойкотувати найближчі вибори до парламенту, невдоволені новою виборчою системою.

Театри.

Міський великий театр: 21-го г. 7:30 „Помста Йонкова“, опера.

Міський „Театр Новин“: 21-го г. 8:30 Нова програма „Qui pro quo“ п. в. „Тіпик“.

КІНА.

„Палац“: „Авток за щастям“.

„Лев“: „Що може жінка“.

„Аполло“: „Муж без ша-бу“ і „Домашня сатани“.

„Фатаноріана“: „Велика парад на морі“ і „Хресний шлях жінки“.

„Байка“: „Люди й звірюки“.

Біржа.

Гроші.

Американ. долар 8:37:50—8:38:00, канадський долар 8:31:50—8:32:00, чеська корона 0:26:65—0:27:00, австрійський шілінг 1:25:50—1:26:00, румунська лея 0:05:50—0:06:00, французський франк 0:35:00—0:35:25, швейцарський франк 1:71:50—1:72:00, фінт штерлінгів 43:40:00—43:40:00, радянський червонець 25:00—25:30.

Відає, що прийшов змінювати рати від гробів похоронників. В одній моменті почу шум з сусідньої кімнати і на раз побачив 4 людей з револьверами при собі і урядників. Один з нападників приложив і свідомі револьвер до грудей та домагався грошей. Св. відтрутив його рукою, скочив до вікна, вибів шибку і став кричати на вулицю: „Поліція, рахунок!“ Коли оглянувся, нікого вже не було. П. на Ковальчука, як св. відає, не зміг, тільки сховалася під лавку. Св. каже, що мав змінювати 25 зол. і вони йому пропали. Св. не бачив, аби йому хто ті гроші вивіз, тільки, як отримав грошей уже не мав. Св. пізнає тільки Милоша і каже, що він був у масці і в шапці. Він (Милош) був з револьвером при управительні потні; хто був ще при нь, св. не бачив. Увечері св. більше нікого не пізнає, не може також сказати, як в моменті, коли вибивав шибку, мав ще свої гроші в руках. (Тут заявляє прокуратор, що ті гроші знайшлися...). Св. не прилучається до доказового поступовання, хоч своїх 25 зол. не дістав. На запит предс. св. признається, що дуже боївся.

На запит д-ра Ганк., який питає, яким чином св. зробив з двох нападників аж чотирьох, хоч попередні свідки під присягою відали, що було тільки двоє і чи то правда, що сховалася за шафу, св. каже, що було цілком певно чотирьох у хвилині нападу, а за шафу він не ховався. Того, що йому приложив був револьвер до грудей, св. пізнає би ще ніки, бо він був у нагорті.

Цей свідок вітавав увечері дуже самоцельно і робив враження чоловіка з фантазією і відважного — перед судом.

Дальші свідки.

Св. Агафія Русовська, сторожиха при вул. Свидецьких 4 боронилася довго перед присягою, а війни заприсяжена, відає, що Сачка, як через подвір'я вітало 3 нападників з револьверами в руках. Чи було їх більше, не знає. Люди казали, що їх було 5, а навіть 7. Більше нічого св. не бачив.

Св. Марія Семкович, літ 17, крапчин, заприсяжена, відає, що знає шофера Штокала. Критичного дня побачила його зато коло год. 5.30 попол. на вул. Снядечьких 6. Штокало їй тоді уклонився. Більше нічого не знає, тільки пізніше чула про напад.

Св. Ірина Стецюк, літ 20, крапчин, гр.-кат., заприсяжена (по польськи) відає, що бачила теж авто Штокала при вул. Снядечьких ч. 6. Бачила і його, а позатім більше нічого не знає.

На тому скінчилася нинішня розправа. Продовження розправ — з суботу, год. 8 рано.

Ріжні вісти.

ПОС. ПАТЕК БУДЕ ВІДКРИТИЙ.

„Газ. Пораня — 2 гроше“ приносить вістку про відкриття польського посла при уряді СРСР Патека. Його приїждять до служби в центральні міністерства закордонних справ. Рівночасно відбулися би різні зміни в дипл. становниках.

ІНТЕРВЕНЦІЯ ДЕРЖАВ У КОВНІ.

„Нас Фр. Пр.“ подає, що послан Англії, Німеччині і Франції інтервенували в справі литовсько-польських взаємин.

НІМЕЦЬКО-БІЛЬШОВИЦЬКІ ВЗАЄМИНИ

Німецько-більшовицькі взаємини, без узага на offerti більшовицької преси, досі не виснені. До Берліна приїждить нім. амбасадор у Москві Брокдорф Ренцв., щоб здати звіт із положення та засудити німецькому урядові внесення, які випливають із донецького процесу. Рівночасно заведе рішення щодо евант. відновлення торговельних переговорів, які нім. сторона перервала наслідком донецького процесу.

АМЕРИКА ЗА ПРИСТУПЛЕННЯМ СРСР ДО ПАКТУ КЕЛЬОГА.

Зашингтонські політ. кола вважають за konieczне, щоб СРСР прилучився до пакту Кельога. „Таймс“ газетує, що ліста сигнатарів із буде тепер збільшена, однак кожен нарід може прилучитися до пакту, складаючи, односторонню заяву. СРСР міг би використати цей спосіб і тимсамим оминув порушення ріжних драматичних справ, як визнання і т. д.

РЕАКЦІЯ В МЕКСИКУ.

Президент Мексики Калес зарядив частину мобілізацію мекс. армії. У відозві до населення каже Калес, що це для окончного здавлення католицької революції. У відозві, підписаній всіма членами уряду, сказано, що злочинний клан треба знищити. Калес не виходить із свого замку. Його пильнує цілий батальон війська. З краю доходить вісти про переслідування католиків. Проект переселення в серпні нових виборів президента закрито. Складуть мекс. конгрес на надзв. засідання, щоб продовжити урядування Калеса на 2 роки. Підозрівають, що ініціативу до абияства Обрегона дав міністр торгівлі Моронас, хоч він не був його політ. ворогом. Обрегон хотів скасувати гром. автономію, тому зрадив собі робітничу партію. Тому, що Моронас належить до тої партії, підозрівають його як морального співника абияства Обрегона. Моронас вважають також ворогом церкви, ще більшим ніж Калес.

В краю йдуть дальші арештування у зв'язі з убивством Обрегона. Вбивник Обрегона зажадав, щоб його негайно розстріляно. Однак він не стане перед нагним судом, лише перед значним. Досі арештовано 18 осіб, підозрілих в участі в убивстві Обрегона.

ТІЛО ЛЕВЕНШТАЙНА ВІДНАЙШЛИ.

З Кале повідомляють, що рибальський корабель вилловив із моря тіло банкіра Левенштайна, 10 миль від рога Грісла. На руці трупа була прив'язана блиска, на якій були дати, що стверджують ідентичність Левенштайна.

ДЕРЖ. ПЕРЕВОРОТ У ЕГИПТІ.

Берлінські часописи подають із Египту, що там прийшло до держ. перевороту. Король мав підписати декрет про замирення діяльності парламенту на 3 роки. Кабінет ухвалив постанови про переведення нових виборів. Мають теж знести свободу преси. Уряд заборонив збори опозиції. Кабінет Египту під проводом Могамеда Махмуда бані виступає на шлях о-твертої диктатури.

Поліція опечатала парл. палату, якої пильнує варта. Уряд вислав сильні відділи війська у місцевості, в яких сподіється нап. заворушень.

ВІДПОВІДЬ ЯПОНІ В СПРАВІ ПАКТУ КЕЛЬОГА.

Японський уряд вручив шарже д'афер Зя. Держав у Токіо, Невілеві, ноту, як відповідь на американське пропозиція в справі пакту Кельога. Японська нота впробує без застережень американське пропозиція.

ШТРЕЗЕМАН У КАРЛЬСБАДІ.

Мін. Штресеман їде 21. липня до Карльсбаду. Плуридолий комунікат заперечує, начеб мін. Штресеман, що їде на лікування, мав там переговорювати у важних політичних справах із міністрами закорд. справ Чехословаччини і Румунії.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА ГЕН. ПРОТОГЕРОВА.

Деякі білгородські часописи подають, що у убивство б. ген. Протогєрова вішана в Італії. Навпаки італійські часописи твердять, що убивство улашковано в Югославії. Аг. Авалія твердить, що плян убивства без сумніву повстав у македонським комітеті.

До Берліна прийшли вістки, що в Болгарії йде боротьба між поодинокими рев. комітетами (комітажі). Боротьба ця перейшла на інші політ. групи, так, що прийшло до заг. домашньої війни. Потвердження тих чуток нема.

НОВИНКИ

— Опиуни новобранців. Учора переверзли слідча поліція труп серед ріжних військових і цивільних осіб, шукаючи у них познат чи вони не брали участі у злочинних, стверджених при військових комісіях. Мали ствердити, що деякі бранкові комісії звільняли за гроші одороних новобранців. До цього додають пояснення, що у Львові, не так само як недавно у Перемишлі, ніки є військові, а що старшини впади жертвою хитрої ріжних посередників. Як це собі уявити, не знаємо.

— Що може бути сфінсовано. Парал учора сфінсовувала львівська цензура „Дзвіниці Людові“ за статтю п. з. „Опиуни про Пласудського та його паміри“. Як каже згаданий депітат стаття була основана на правдивій біографії м-ства за-

корд. справ, що збирає інформації про Польщу з чужини для життє преси.

— Воевода Голуховський обия урядування. Учора в будинку воєводства відбулося прийняття нового воєводи Голуховського. Авдієний для сторін визначив вояк. Голуховський у понеділки і п'ятниці від 12—14 год.

— Небувалый град упав 17-го ц. м. на село Журавці (Рава Руська); його грудки були завбільшки волососького горіха. Град знищив майже всеміт жито, пше-ницю, овес і гречку на сотнях моргів.

— Красуха в Станіславові. Кілька осіб занедужало тут на вірусу (шкарлатину), (мовірно заразившись у деяких селах в околиці).

— Розправа за шпільомажу в Тернополі. На днях зачинається перед тернопільським карним судом розправа за шпільомажу. На дані обвинувачених стає 10 українців, у цьому одна жінка.

— Санітарна історія. Процес проти львівського ковбасника Новака оминчить-ся завтра. Судовий знавець, що аналізував м'ясо, яке постачала фабрика Новака, отвердив, що в ковбасах призначених для війська не обійшлося без коньяку і що вони на загаль були на 40 проц. гірші від ковбас інших військових доставців. Судовий трибунал видасть свій присуд також про мешканцеву лажу та фальшиву печатку — дві другі провини щодо інших обвинувачують всевадного ковбасника.

— Мандель — „лубанець“. У Львові арештували визначного діяча на полі „еміграційного“ руху: Мойсея Мандля з Варшави, що пропонував передозиченням дітятам подружжя з метою перепродати їх як живий товар до Америки. Одна з та-ких „наречених“ Дора Кершман повірила, що він вийде з нею до Куби в потлюбу подорож і вже приїхала з ним... до Львова.

— Мовчи ланку... Муссоліні, батучи плутанину Нобіле в справі „Італії“ та загублений нем членів, відав приказ, щоб всі арештовані мандрівники стрималися від якихнебудь інтервю про свою подорож.

— Остерога для емігрантів. Жидівське еміграційне Т-во „Еас“ остерігас всіх, що хотять їхати транзитом через СРСР до Китаю або Японії, щоб не брали зі собою червоні, тільки чужинну валюту, долари або фунти. Вивіз червоних в територію СРСР заборонений і митні урядовці конфіскують їх подорожнім.

— До Австралії не пускають. Цього місяця англійський консулат перестав видавати візи до Австралії. Є наслідком нового закону, який обмежує права візду для всіх, що не є англійськими підданцями. Нові приписи покищо невідомі, а ві домо ляма, що з Польщі може вийхати щомісяця до Австралії 25 осіб.

— Сензації дня. Еспанський король з нагоди посвячення тунелю на франц. кордоні у промові заявив, що „припавення“ конститутції в Еспанії тільки... тимчасове.

— Болгарська фінансова парламентська комісія підняла своему королеві Ворисові пенсію з чинчетверта міль. зевів на 6 міль. — Імовірно в Софії так само як у Львові, подорожів трамвай і... закатії. — У Відні суддя Шнеє застрілив у ноці в її хаті акторку Коженювську; каже, що зробив це з необережності; свідство стверджує, що він хотів женитися з її 15-літньою донькою, а Коженювська не давала на це згоди.

— Ріжні вісти. У Швейцарії вийшов декрет, що зводять обов'язково в середніх школах навчання франц. мови. — Молодий син англ. короля князь Джорж вступив на службу кружлика „Дюрбен“ як перекладач. — На залізничній лінії на францусько-іспанським кордоні Андре-Ольрон відчинили слухачно новий тунель при співучасті през. Думєрга і короля Альфонсо XIII. — У Москві при розгляді шкільних дітей ствердили, що на 58.401 дітей 37 проц. — малокровні, а 27 проц. — хиточотні. — Турецький парламент має озакувати титул „паши“, що не відповідає республіканському ладові. — Жидівський багатч з Нью Йорку Морріс починає будувати в Бухаресті перший хмарочос у Румунії 12 поверховий готель. Скандинавський мандрівник Свен Гедін вибирається до середнього Китаю з 4-ма автом. — Міста та містечка над Радло дістають з ріжн. етросні риби, тому, що з фабрик, побудованих над її берегами йдуть ріжні отруйні складники.

— Рекорди. Француська преса пригадує, що один зі спортивних рекордів Франції одобув колишній генеральний президент Думєрг. На 10 літ перед віком був у Франції широка поширення ствердний спорт: розіграні палицями японським охильністю карт до гри, складених в одлу талію. У цьому спорті виправлялись час-то посли і сенатори, в кульбарах своїх падає. Великі успіхи мав Бейлі, що роз-

ривав 58 карт; але його побив великий (нижній похильний) актор Люсієн Гітрі (батько нижнього актора та драматурга Сачі Гітрі), що розіграв 66 карт. Але рекорд установив Гастон Думєрг 68 картми. Ще більший „картовий“ рекорд осягнув кайзер Вільгельм, який розіграв одну карту Європи. — На розіграних атлетичних змаганнях Френції побив на одну секунду світовий рекорд, пробігу на 800 метрів француз Сер Мартен; його попередником-рекордистом був дотепер ні-

KALODONT

ділає потрібно

60 с

по перше: сильніший від каміння на зубах, зм'ягчує і усуває його.

мєш Пельєр. Мартен поїде боронити свого рекорду на „Олімпіаді“ до Амстердаму.

— Експедиція Бірда. Америк. летунові Бірдові, що вибирається на північний полюс треба 500.000 доларів. Ліндберг прислав йому 1000 дол. 200.000 дол. Бірд уже мав. Він сподівається зібрати до осені „решту“. Америк. авіаційні мільйонери захотять довести, що те, що не вдалось італійцям і шведам, докажуть вони.

— Смерть мільярдерів. У Нью Йорку помер у 57 р. життя один із найбагатших америк. багатіїв Олександр Пінкес, головний спільник „сталевого короля“ Карнеджі. Він познайомився з Карнеджі ще

KALODONT

ділає потрібно

60 с

по друге: делікатішій від емалі зубів; надає їй свіжину білість і збільшує природну красу.

як молодень коли служив у армії в Пітсбургу. Карнеджі купувати там раз дещо, забавляв з молодим продавцем. Виявилось, що він „зраяв“ його батька і на другий день Карнеджі запропонував йому місце в своїх фабриках. Так почалась кар'єра талановитого Пінкеса. Він був дуже екцентричним і про його вигадки нероз писала преса. Раз він улаштував зразкову ферму, де корови купали подня і чистили їх зуби; другий раз він замовив за 25.000 дол. спеціальний поїзд для виборчої пропаганди...

— Нові поля золота відкрили на Сибірі, в якутській області, у горішнім бігу ріки Коліма. З Москви виїхала туди дослідча комісія. На вістку про це відкри-

KALODONT

ділає потрібно

60 с

по третє: швидкий в ділянню від інших васт до зубів. Своєю ціною очікує устатку і спричинює свідать віддаку.

ти тисячі людей із Сибіру кинулись туди шукати скарбів.

— Подорож мільярдерів. З Нью Йорку виїхало на кораблі „Мажесті“ чотирох мільярдерів старого і нового світа: Ендрю Маллон, держ. секретар фінансів США Держав, його брат банкір з Пітсбурга Уільям Маллон, Джон Морган і Чарльз Стілс. Мовна (а може й не мовна!) уявити собі, як англадєє корабель, на якому вони їдуть!

— Німеччина вироджується. Націоналістична німецька преса експансивно озвучує виродження „германської“ нації. За останні роки вісьм уродни вижчи-

А. ПЯСЕКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ
КРАКІВ
 ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
 Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

порушає безконфліктно, у великій виборі рози чоколяди сметанкової, молочної, десерою і до варення як також чоколяди, кармельки і цукри. — Не шумною рекламою, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гарантією чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно чистими найприступніші ціни.
 1581
 Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

і Німеччині як і відсоток від Франції. За минулий рік записали на 400.000 менше уродин, ніж у 1913 р. Коли взяти як міру нормальний зріст населення перед війною, то за останніх 7 літ Німеччина втратила 28 відсотків. Коли такий процес потрібав ще п'ять літ, тоді зріст народни зупиниться. Преса шукає відповіді на це явище і відповідає: пролетаріат пам'ятає тяжкі літа війни і дається збільшити свою рідню. Приблизно 800.000 родин у Німеччині не має постійного місця, де могли би жити і тому вони не в силі поводити собі на такий тяжкий багаж як діти.

— Прогрупувати на Маніку, що виробляється туди в неділю дня 22-го ч. м. поводить безумовно являється цього-ж дня в год. 3.30 вранці у вестгаулі головної діври. Там будуть делегати „Т-ва охорони могил“, які видадуть знижкові ліцензії, бізети, Харчі валяти на дорогу.

— Не кажіть, що вам не треба життєвого забезпечення. Так говорив кожен багачо людей, не забезпечуючи своїх родин і тому міліони адів і сиріт живе в нужді. Пам'ятайте про це і забезпечте свою родину в Товаристві „НАРПАТІЯ“ Львів, Руська 18. І. п.

— Про що повинен кожний знати Для 14 липня зачалася літня посезонна випродаж Ціни по-зутти **Дель-Ка** одиноких артикулів, призначених до цієї випродажні знижені аж до 50%. Варта перешагнути, оглядаючи вистали і скористати з такої нагоди. Знижка ціни є з приводу підготовки випродажні склада з широким артикулом. За бажання можна закупити поодинокі пари. Не зводіть і закупіть, бо багато є рефлектантів, які за позовину ціни радо купують. Чим пізніше рішетеся купити, тим менша можливість вибрати собі відповідне число.

Оповідки і комунікати.

КОМУНІКАТ.

Виділ Товариства Прихильників Освіти у Львові повідомляє, що ч. р. у переслі „Місці Студента“ улажує збірку на Допомоговий Фонд Студента. Річні збірки в поодиноких посвідках будуть подані по одержанні дозволів від воєводських урядів, окремими комунікати в пресі. Тоді розсилатиме Канцелярія Товариства всі потрібні формляри для збірок. За інформації просимо звертатися до Канцелярії Товариства, Львів, вул. Суніського 21. Урядові години кожного дня, крім п'ятниці і свят від год. 11—12 перед пол.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА:

Володимир Децикевич ч. р. голова.

Омелья Дражньовський ч. р. секретар.

КОМУНІКАТ.

Виділ Товариства „Студентська Громада“ у Львові подає до відома всіх своїх членів, що на анкеті дня 20. червня ч. р. спільно з Товариством українських техніків „Основою“ в справі збірки Товариства Прихильників Освіти в часі „Місця Студента“ вирішено зібрати всі товариші і товаришок до найважливішої підтримки Товариства Прихильників Освіти в червневій збірці. Виділ Товариства „Студентська Громада“ прагне рішуче, що участь у збірці є обов'язковою для всіх членів Товариства, що схотять старатися про прийняття до „Академічного Дому“ і ко-

КОНЦИПІЕНТА
 РУТИНОВАНО-ГО приймає від 1. вересня ч. р. канцелярія адвоната д-ра Горбачевського і др. Електроніка в Чорткові. 123 1-3

ІВАН ЛЕВИЦЬКИЙ. Твори на саринку з фортепиано: Романка. Air varié. Mazurka. Nocturne. Казка. Вальс. Мережка. Український Танок. Українська Рапсодія. Гетьмани. Дума. 98 1-1

ХЛОПЦІВ до науки різьбарства приймає М. Сабарай. Голосно ч. р. Львова пошта Закаретинія. 122 1-2

ДВІ КІМНАТИ ФРОНТОВІ з особним входом в околиці Зеленої вулиці до віднайму найрадіше для кавалера або бюро. — Згодом до Адміністрації „Діла“ під „дві кімнати“. 113 2-2

ристати з доповіді Товариства Прихильників Освіти, і „Студентської Громади“, в спільному шкільному році. Річні збірки в поодиноких посвідках будуть подані до відома окремими комунікати в часописах.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА:

Богдан Кравців Мих. Добрянський ч. р. голови. секретар.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Кар-бівнич. Співач. Вишне 22/VII Маруся Богуславка. Корчак 22/VII пов. Воскресеніє. Конюхів 23/VII Маруся Богуславка 24/VII Віл.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

БРИЛАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровські-Розмажескі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 2481 5-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст надуг легінів, серця і жовудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2253 Пересвітлення Рентгеном. 13—24

ПОДЯКА.

За совісне і дбайливе льонбювання і вставлення зубів, складаю Вп. лікарю Якові Насосі, Львів вул. Сикстуська 17. П. пов. ширю подяку.

118 Гусаківський Осип. 1-1

Американський
Смалець і Солонину
 Марки Swift & Company Ltd.
 103 по кайнищих цінах поручає фірма 1-1
ИОСИФ БУССГАНГ, Львів Фран-
цішканська 8. Тел. 14—16.

Дентист Яків Насс
 Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п. Скріплювання злитаних зубів, льонбювання й вишивання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і долоті після американської системи. Пациєнти з провізії погоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовця (студента) значна 111 знижка. Понесіть і солатах. 4-5

Присилайте передплату!

„ФОСФОР“
 ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ъ В І В
 БАТОРІЯ 32 Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** і амонієві. **РЕФОРМФОСФАТИ:** кістяні і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!!
ТОМАСІНИ: „Columeta“, — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні.
СОЛІ потасові і **КАІНІТ**, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА** (Хоржовська) амонієва.
САЛІТРА чілійська — **СІРЧАН** амонієвий
 120 1-1
 Доставка нагородно і петаля, по фаб-
 цінах і на найдог. успішних кредит.
 18-20
 97% CaO — будівельне вапно
ФОСФОРІТИ палені і мелені (CaO) з розп. P₂O₅

МИЛО з ЛЬВАМИ

1867

CZW

одинокі правдиве

Подаємо до ласкавого відома відпис одного з численних Похвальних листів, котрі отримуємо за наші дзвони.

Михайло Брилинський.

Зашковичі, дня 20. V. 1928 року.

Відпис.

Лист похвальний.

Всечесний Пане Брилинський!

Ми громадяне з Громади Зашкович повіта Городка Ягайлонського набули ми дзвін з Вашої фірми (ліярні), ваги 147 кг. Отже не знали ми, які Ваша фірма висилає дзвони, еслиби ми не мали також набутих дзвонів з інших фірм. Тож маємо власне на нашій дзвінниці уміщені (2) дзвони фірми з Перемишля (оден дзвін вагою 50 кг., другий 207 кг.) і власне третій дзвін набутий з Вашої фірми, осадили ми на нашій дзвінниці яко середнішній, а коли дзвонимо, то здалека чути лише оден дзвін, власне з Вашої фірми, а саме так, якби осадив одного хлопа горлатого межи двоє дитят. Если може хто не вірить, а має намір набути дзвони, то може в нашій Громаді добре навчитися о закупі. Тож поважаний Пане, Ваша фірма заслуговує велику, а велику подяку-пошану і заслугу, бо є певно справедлива фірма, ліярня дзвонів — не обманює людей і висилає дзвони дешеві з доброго матеріалу.

МИХАЙЛО КІЦАЙ, Начальник Громади. (печатка)

Дмитро Романів, дяк. Іван Павлишин, провізор. Маляр Федько. Іван Швець. Михайло Павлишин. Іван Филипп.

ГР. КАТ. УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ В ЗАВИДОВИЧАХ.

О. ВАСИЛЬ СЕМЬ.

Згідно з оригіналом.

(печатка).

120 1-1 Львів, червень 1928 р.

Протягом 1922 р. гурток увійшов у авіацію з чільними і делікатними закордонними геологічними організаціями. Поісній директор Геологічного Інституту Карлового Університету проф. д-р Ф. Почта, якому гурток зобов'язаний вдячністю, прийняв гарячу участь в праці гуртка, дозволяючи користуватися помешканням і майном Геологічного Інституту: разом з ним

близьку участь прийняв у тій же справі покійний проф. геології Карлового Університету д-р Р. Сокол.

Малою підтримкою та визначним членом та при великій кількості членів, гурток розвинув широку діяльність, яка виразилася в лекціях, публічних лекціях, екскурсіях (сім) та веденню курсів з геологічних дисциплін для українських студентів в Школі в Празі; число учасників цих курсів доходило до 60 л.

На весні 1922 р. прийняв до Праги проф. Швед, як професор геології Українського Університету. Геологічний гурток, взявши на увагу присутність українського професора геології в Празі, вибрав його на загальних зборах 20. липня 1922 р. на внесення ради головою гуртка, а секретарем Д. Пасічника. З відходом Д. Пасічника з Праги в осіні 1922 р. секретарем став І. Кіт. В 1922 р. відбулося 7 загаль-

них зборів і стільких засідань ради гуртка.

В 1923 р. відбулися крім інших, екскурсії членів гуртка на Підкарпаття в часі між 13. липня до 15. серпня. Загальних зборів відбулося 6 і стільких засідань ради.

Наслідком обставин праці гуртка заміняє протягом 1924—1927 р. В березні 1927 р. обрано тимчасову раду в складі: д-ра Пасічника — як голову й А. Саницької як секретаря та інж. Загорського як заступника голову. При дальшій діяльності сконстатовано зменшення числа старих членів і рівночасно поновлення гуртка новими членами, так, що гурток до кінця 1927 р. нараховував 19 членів.

Ще в перші роки своєї діяльності український гурток геологічних студій вибрав за прихильне відношення і широкі підтримки для 26. травня 1923 р. своїм почесним членом проф. д-ра Ф. Почту.

В тім самім моменті побачила якогось чоловіка з револьвером, що зближався до них. Свідок крикнула: „Керівничо! Якесь паріят!“ — і зараз їй зробилося слабо в темні в очі і вона впала на землю омліла. Більше нічого не пам'ятає. Св. агроскує між обвинуваченими Мироша, як того, що перший зближався до функціонерок з револьвером, але чи то був дійсно він, на це присягнути не могла би. Їй здається, що це був Мирош.

На запит д-ра Ганкевича св. каже, що вона перша крикнула „Керівничо! Варіят!“ Шойно після того стали кричати інші уряднички, але вона вже того не чула, бо зімліла. На запит д-ра Старосольського св. каже, що того, що хотів надати переклад, пізнала би зараз, бо був дуже пристойний. Між підсудними на лаві обвинувачених того чоловіка нема. На запит ради Ангельського св. каже, що той наважувався до 25 літ і мав легеньку підстрижену, цілком дрібний вусик.

Св. Петро Червінський.

вільний при почт. уряді ч. 13, записаний, зізнає, що зауважив пам'ятного 3-го липня ввечері, після спущення рулетів, двох людей з пачкою в руках. Було вже по 6 год., тому св. не хотів пачкукати прийняти, але п-а Любінецька казала пачкукати прийняти, бо бачила, що ті люди чекали з тієї години. По прийнятті пачкука св. казав їм вийти, але в ті самій хвилині прискочило до нього кількох людей з револьверами, кажучи напівголосно: „Руки до гори!“ Всіх було 4 або 5. За хвилину св. побачив, що вони вже відішли назад. Св. пустився тоді за ними і побачив, як вони перебігли подвір'я і відішли на вул. Снядєцьких, звідки поїхали авто. Між обвинуваченими св. пізнає Качмарського, як того, що надавав пачкуку і конферував з ним. Другого не пізнає, пригадує собі тільки, що був менший від Качмарського.

На запит ради Ангельського св. не може з певністю подати, чи той, що надав пачку (Качмарський), мав теж револьвер тоді, коли 4 чи 5 людей прискочило до свідка з револьверами. На запит д-ра Ганкевича св. подє, що після того був він і всі службовики ще в бюрі до год. 9.30, конферуючи з поліцією, агентами і т. д. На запит д-ра Прислонського, кілька часу минуло від того моменту, коли св. казав тим людям вийти до хвилі самого нападу, св. каже, що найбільше кілька секунд. На його думку ті, що надавали пачку, мусіли прилучитися до інших і разом з ними грозили револьвером, але того цілком певно він сказати не може.

Після того ради Ангельський питає оба, Ординця, як він замкнув браму. Оба, Ординець каже, що замкнув на скобелі над серединою, тоб-то між сніпів.

Викликаний св. комісар

Тадеуш Смольницький

наразі не явився, тому приступлено до переслухання менше важких свідків.

Св. Софія Грубець.

літ 20, гр.-кат., живе при ролячах (шах-ка), записаний, по українськи, зізнає, що була пам'ятного вечора у своїх сусідів при вул. Снядєцьких 4. Бачила з подвір'я, як утікало спершу 3, а потім ще 2 людей у першого утікаючого бачила револьвер. Були убрані порядно і майже всі в студентських (корпорантських) шапках. Не пізнає нікого, тільки другий з черги (Мирош), якого бачила азад, міг би бути подібний. Св. обстоє рішуче, що було 7 утікаючих учасників; не зважаючи на зусилля обо-рою і трибуналу, цю справу годі було з свідком висвітлити.

Св. Анна Ольберт.

літ 21, служниця при вул. Глибокій ч. 3, записана, зізнає, що бачила теж утікаючих. Всіх було 5, а може й більше. Пізнає тільки оба. Мироша. Оглядала списку атчч з помешкання на І. пов. На запит д-ра Ганк. св. каже, що Мирош (який був в окулярах) утік передостанній. (Інші свідки зізнавали, що оба. Мирош утік перший.)

Св. Анна Дзінович.

гр.-кат., записана, по польськи, зізнає, що мешкала при вул. Снядєцьких 4. Бачила, як утікало через браму її дому кількох людей, на її думку 5—6. Пізнає тільки одного, а саме Ординця, який мав на собі корпорантську шапку. Його пізнає св. по носі і волоссю, яке виставало з-під шапки.

Заряджено чвертьгодинну паузу.

По паузі складає свої зізнання перший свідок

Тадеуш Смольницький.

комісар поліції, записаний. Св. зізнає, що довідався про напад к. 1 год в почі з 3. на 4. липня. Справу веде 5-а бригада (політична справа). Слідство веде підкомісар Чеховський і Федунішин. Перший був арештований Штокало, потім Скіцький і Платина, наконеш інші; останній був арештований Ординець в селі Підберезьких. Св. викликає, аби когосьбудь на поліції біло. Свідкові ніхто не жалувалося на побиття. Навпаки. Оба.

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Суботнішня розправа зачалася серед невеликого заінтересування, як розправа в обох попередніх днях. Публики допущено якось більше, бо зала виповнена по береги. Так само переповнена зала часописних справоздавців.

В суботу переслухано дальших почтових функціонерів при вул. Глибокій, з поміж кількох менше важких свідків. По пазі зізнавали свідки поліційні функціонери, відомі й ім. з процесу 17-ки. Богато питань оборони до цих свідків трибунал не допустив.

Пізно по 3. год. попол. перервано розправу до завтра (неділя) год. 9.30 рано.

Дальші зізнання свідків.

Розправа зачалася з того, що голоситися до слова оба. Мирош і повідомляв трибунал, що він був присутній в часі складання присяги оба. Паштиною і Скіцьким на оуки делегата УВО.

Приступлено до переслухання свідків.

Св. Владислав Любінецький, почт. урядничка, після записання зізнає, що від 1. червня ч. р. була занята в почт. уряді ч. 13. при вул. Глибокій. Св. була занята при пачкуках. Має постійно при собі 500 зол. у марках і банкнотах, а крім того біжучу готівку. В дні 3. ч. м. в 6. год. веч. мала біж. готівки 160 зол.

Д-Р ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Трагедія українського психічного дуалізму.

Спроба нового освітлення поеми „Слово о полку Ігоря“.

I.

Ослаблення державно-творчої енергії наслідком буйного багатства землі апало прокляттям на долю українського народу. Це бачимо наглядно від кінця XII. віку, між іншим у події, яку нам змалював творець „Слова о полку Ігоря“. Ми беремо тід увагу цю поему з тієї причини, що вона: 1) завдяки своїй геніальності характеризує тодішню українську душу глибоше, ніж найкращий історичний опис; 2) на нашу думку в поемі „Слово о полку Ігоря“ стрічаються вже зі собою два типи української національної душі, а саме: стара, понія енергії, розмаху, аншарської душа наших прапредків і нова душа, потоніла, вже ослаблена завдяки життю на лоні буйної природи. Значить, поема „Слово о полку Ігоря“ є на нашу думку мостом між двома українськими вдачами або інакше: наші прапредки, що створили здобутим найбагатішою землі в Європі могутню матеріальну основу державного життя, беруть у поемі „Слово о полку Ігоря“ у свою тверду, жиливу руку своїх потомків, котрі приєхали до вигідного, м'якого життя на готовій землі, здобутій для них героїчними предками.

II.

Я коротко згадаю, що саме в цій поемі належить до старого, сильного, а що до нового, ослабленого

типу українця. Отже: форма всієї поеми, особливо її нечувано сміливі поетичні образи, її стиль, який своєю розбуваючою могутністю нагадує пізніше форму вислову безсмертного буйного стиліста Шекспіра. — Це не тільки власність нашого геніального поета, але й вислів цієї гордої динаміки душі, якою визначалися наші прапредки, здобувці буйної української природи. Послухаймо, як князь Буйтур Всеволод говорить до свого брата: (більша частина цитатів у перекладі Щурата):

А Куряни славі в мене:

Під трубами сповизаві,

Шеломани розлецеві,

Кінем копа годовані.

Колиб хто сумнівався у вірності характеристики вдові наших прапредків, то цей один геніальний образ „кінцем копа годовані“ мусів би його заставити багато подумати. Бачити тут, що, мовляв, ця картина це чиста видумка поета, значилоб дати доказ, що не знається звязків слова геніального поета з глибинами національної душі. Душу прапредків українського народу бачимо з ось якої характеристики Ігоря:

Крістою натяг він ум свій

На велике славе діло

І погостро його завагав,

Що у серці накіпав.

Або слова Ігоря:

Браття — каже — і дружино!

Кращеж датиє порубати

Ник а неполю на годину.

Або ось яка могутня характеристика старшого українського пійска:

Без цитів вони з ножами

У кризаву идуть рочинав

І полки торощать криком —
Дзвонять з прадіаю славу.

Чи не промовляє це великанський титанічний розмах і непоборна воля душі наших прапредків із ось якої атмосфери поета до князя Всеволода:

Ставний княже Всеволоде!

А тож тобі для зашити

Златого вігів престола,

Не нислю призетіти!

Можеш бо веслази Волгу

Розкрити в одній хвилі

І Дон шеломани до хала!

Вичерпати без насилу.

Тут нас просто приголомшує буйна фантазія поета. Мусимо сказати, що ті гігантські розміри поетичної образності, майже невидані й нечувані у світовій поезії від найдавніших часів, це не тільки якийсь надлюдський лет індивідуально творчої психи, але й атавістичне насліддя „славних прадідів великих“.

Або послухаймо заклик поета до галицького князя Ярослава Осмомисла:

Осмомисле Ярославе!

Княже в галицькі околі!

Гордо сія ти на престолі

Златокованім престолі.

Ти підпер угорські гори

Скрізь залізнимі полками,

Королєві путь заставив,

Дунаєві замкнув брами

Мечем бремена над хмари,

До Дунаю судиши суди,

Твої грози идуть світами,

Землями текуть усюди.

Ти і Київу ворота

Відчиняєш в кожній хвилі,

І з вігівського престола

У сулатів мечеш стріли.

Коли взяти під увагу, що автор

„Слова о полку Ігоря“ по всякій правдоподібності був галичанином, то тим більше мусимо клонити голову перед олімпійським лотом його творчої уяви. Знаємо, що пізніші визначні поети галичани майже ніколи не були в силі піднятися на крилах поетичного слова на такі небосхили вершини духової свободи й безкрайного розмаху. Найсильніше місце зі заспіву Івана Франка до „Мойсея“:

Та прийде час і Ти огнистим видом

Засядеш у ниродів вольних колі,

Струсиє Кавказ, вперешися

Бескидом —

це тільки відгомін величного поетичного стилю автора „Слова“. Ще раз мусу зазначити, що багатство й буйність поетового слова є з огляду на те, що геніальний поет найвищим висловом національної психи, не тільки індивідуальною власністю поета, але й вишівом душевного багатства народу.

III.

В поемі „Слово о полку“ стрічаємо виразний зародок нового типу української національної владі, який назвемо типом уже ослабленої державно-творчої енергії народу. Та якщо кинемо на нього світло в самій поемі, скажемо коротко, які причини склалися на витворення цього нового типу.

Від соток літ український народ жив уже на великій області здобутої предками землі й, так сказатиб, загосподарився на медом і молоком текучій ниві. Біблійна плодючість землі не вимагала від українських потомків напруженого вкляду праці, щоденної боротьби за існування.

Платина сказав у присутності свідка, ком. Чеховського й ін. до своєї мами, що з ним обходяться добре, певної мами не журиться.

На запит д-ра Старосольського св. каже, що цілу справу поведено у відомій напрямі на приказ вищих властей. На запит д-ра Глушківського св. подас, що в обвинувачених індивідуально віддавна великі обсяги Кашмарських, відомих поліції з різних випадків, м. ін. з переслідування вбивць матеріалів.

Побої на поліції.

Головське до слова оба. Мирош і оповідає, як його били на поліції дня 4. і 6. липня. Описує тоді і в подробицях тих обох побиттів. Функціонарів, що його били, звали й тягнули за волосся, так, що він відліг і мав синяки на цілому тілі. Св. зазначає не те, що це виключено.

Другий випадок — це справа побиття Платини. Оба. Мирош оповідає докладно, як його конфронтують в присутності двох поліц. урядовців і самого ком. Гмольницького. Тоді був там оба. Платина, якому заборонено було обертатися, а коли він це так робить, оба. Мирош побачив, що під його ладно було спузати око підбито. Зараз потім Платину виводять за двері, після чого дають чутти страшний його крик. І не св. оповідає, бо, мовляв, поліція має свої інструкції нікого не бити.

Нинішня справа — і попередні.

За запит д-ра Ганк. св. розповідає нинішню справу від усіх попередніх (напад на гол. пошту у Львові, напад на пошту в Долині, Калущі), св. каже, що перетворив середовищем, а якого ці обвинувачені вийшли, а далі способом виконання нападу, який був, як він каже, трайно неадарний („несудовий“). Військова організація робить не зовсім інакше. До тої самої справи ставив запити д-р Придольський, а потім д-р Волошин, однак свідок більше про це нічого не говорить. З підсудних одиноким Качмарський був йому вже передіе знавчий і готований на поліції.

Низку запитів д-ра Стар. в напрямі того, чи 5-а бригада вела вже коли яку кримінальну справу, трибунал ухилив.

На запит д-ра Придольського св. зазначає виразно, що цю справу вела тільки його бригада 5-а.

Після кількох питань д-ра Строніцького закінчується переслухання цього свідка.

Черговий поліційний свідок.

Йосиф Федунішин,

підкомісар, наприєжжений. (По-опису Ма-

Діти, внуки і правнуки не мали вже потреби проявляти всі ті душевні прикмети, які їхнім прапредкам були необхідні в шуканні та в боротьбі за фізичну основу збірного життя. Отже: у противенстві до неспокійного напруження й очайдушної войовничості українських прапредків у їхній спільній боротьбі за основу спільного племінного життя, наступив в українських потомків, які стали „белі посидітелі“, статичний стан душі, психологічний квітєзм, скріплований не важкою працею й підсилюваний більшими вигодами зовнішнього життя. Одночасно зі статичним, квітєстичним верстуванням душі українського хлібороба почало слабнути його почуття племінної спільності шляхом індивідуальної земельної самовистарчалюстості (аатаркії). Наслідком того на місце колишнього збірного інстинкту прийшло мікроскопічне розділення, затопізування українських потомків. Сучасне розбиття нашого народу під державно-творчим оглядом сягає своїми коріннями ще в часи „Слуга о полку Ігоря“. Неважко це не доказ на наш погляд і зараз ми не якесь атавістичне прокляття, що лисить над нашим народом, коли наш мужик уміє спокійно знести джигачу образу й удар у лице від першого ліпшого чужого посіпаки, а рівночасно він у дрібній справі за свою межу є в силі колом на місці вбити не тільки свого сусіда, але й свого брата, ба навіть свого батька?

(Докінчення буде.)

роша не той, що його найбільше бить. Св. каже, що він технічно справу поліції докладає. Оповідь про арештування перших обвинувачених. Спершу не признався ні оба. Ординець ні Мирош, а потім признався оба, при чому Мирош казав і даліхих свідків нападу, а саме Платину і Качмарського. Шаніше Мирош казав ще Кубова, а якого сховані були чотири револювери. Ті револювери забрали св. у Кубова, який сховані їх під підлогою. Шаніше признався до всього ще Качмарський і Платина. Шодо Сидького, то його назвав ще в почі нараз по нападі Штотала. Сидький рильнував вата, але на яких 15 хвилин перед нападом увійшов до середини пошти уряд і брав у нападі участь разом з іншими.

На запит предс. св. рішуче заперече, немов би був когосьбуть з підсудних, зокрема Мироша, бо це строго заборонено.

Цікаві аналогії.

На запит д-ра Ганк. св. зазначає, що всі револювери, які знайдено в обвинувачених, себто 4 в Кубова і 1 у Сидького, були такого самого калібру і походження (німецького), як у всіх попередніх політичних процесах. Знайдення в деякого з обвинувачених „Сурми“ й інструкції УВО по те, як члени УВО мають зізнаватися в свідстві, назвали його на думку, що це політична справа. Але перекладення нападу, зокрема кінцевої його фази, казали свідкові думати, що це ніби такі члени УВО, що виконали напад на власну руку, а не на приказ організації. До того при нім з обвинувачених не знайдено легітимної УВО! (На салі сміх.)

Запити д-ра Старосольського щодо різниці між останнім нападом і всім попереднім трибунал лизов ухилив.

На запит д-ра Придольського щодо кінцевої Качмарського в зятках поліції св. підтверджує, що він був змішаний в напад на д-р. Сабата; але чи він був змішаний також у справу убивства Гука, св. не знає.

На запит д-ра Волошина св. каже, що про співучасть Сидького у нападі на пошту безпосередньо знає тільки від Штотала, який чекає в авто на напастіх і ніх години.

На запит д-ра Строніцького св. каже, що переслухав і Платину, який спершу не признався до нічого. Признався до нього аж після того, як признався Ординець.

На запит д-ра Глушк. св. каже, що була вже подана у Львові подібна справа, коли то гімназисти польської народності нападали з революверами на людей на мості з метою грабунку. Це була не політична справа, тільки значайна, грабункова історія.

Шодо Ординця, то він був, на думку св., провідником нападу, але вибрав собі тільки невинну функцію: закрити двері.

Справа побиття Мироша.

Зголошувать до слова оба. Мирош і питає свідка, чи він пригадає собі, як він сам був його. Рвал за волосся і копав ногами. Це було 4. і 6. липня. Свідок з обуренням все те заперече. На запит оба. Мироша й обо. д-ра Ганкевича, чи св. знає, хто ще другий бив оба. Мироша в дні 6. липня, св. каже, що нічого про те не знає. (Цей свідок заявив відразу бундючно, що української мови не розуміє і на українській запити Мироша відповідала не буде. Оба. Мирош ставив після того свої запити то українськи — звернений до трибуналу.)

Св. Юліан Чеховський,

підкомісар, записаний, зізнає, що першого переслухав Ординця, який перед ним признався, але тільки дозаволення вата. Опісля переслухав Мироша, який признався аж по допіві часі, а потім усіх інших. Св. описує подробиці, як переслухав чергою всіх обвинувачених, у чому годиться зі своїми попередниками. Св. протокодував зізнання всіх обвинувачених і був би напевно бачив і чув, якби хтось на поліції бить. Св. виключає биття на поліції. Зрештою ніхто з обвинувачених перед свідком не жалувався на побиття.

На запит д-ра Глушк. св. зазначає, що знавця Сидького і Штотала в свідстві поділив з собою в тому, що Сидький признав тоді в Штоталом і казав йому чекати Сидьку чекати 10—15 хвилин на вул. Кайдаківській, а потім підіхали до вул. Спідельської 6. Сидький по заповданню Штотала у свідстві вказався був на яких 10—15 хвилин.

Характеристика нападу.

На запит д-ра Ганк. чи це бандитський напад, св. каже, що так зовсім неслучає. Знайдення у підсудних „Сурми“ і того на думку свідка не означає, бо вони окупають тепер те тільки гімназі, але навіть українські села. Про калібер (тип) революверів відсудних св. нічого сказати не може. Св. відразу був перелонаний, що напад не був ділом УВО і так говорив усім з самого початку.

Інші питання до свідка на тему характеру цього нападу трибунал ухилив.

При кінці заплується між обо. д-ром Волошином і свідком дискусія на тему убрания оба. Сидького і його ролі в дні нападу.

Про арештування у зв'язку зі справою нападу на пошту кароніра Кліма св. нічого не знає. На не встав оба. Мирош і зазначає, що пан. Клім був у тій справі переслуханий за шпіль.

На тему свідчення третій день розправи. Продовження II — в неділю 22. л. м., в год. 9.30 рані.

Ця моменти.

Суботнічний розправу доповнюємо ще такими двома моментами:

1) Коли обо. д-р Старосольський поставив до св. ком. Гмольницького запит, чому поліція фальшиво поінформувала пресу, представляючи обвинувачених як звичайних бандитів, що діяли з низьких інстинктів, — св. спершу замисляється, а потім казав, що політична поліція не має з тим абсолютно нічого спільного. Вона (себто 5-а бригада) ніяких інформацій пресі ніколи не давала і не дає, бо в тому напрямі має виразні інструкції. За інформації пресі політична поліція не бере ніякої відповідальності. — Хтож в такому разі відповідає, коли ціле свідство в цій справі вела виключно політ. поліція?

2) Всі три поліційні свідки, питані на обставини биття на поліції, заперечили це одностайно. Синці на тілі Мироша, які ствердили у нього судячий лікар ще осьмого дня після побиття (14. липня), ці свідки пробували пояснювати тим, що обвинувачені підчас утечі з пошти уряду перескакували високій паркан, отже могли при тому подрпанатися чи аларитися. Оба. Мирош мав нібито тоді валитися в голову. На це запити д-р Ганкевич, що оба. Мирош мав синяки від побиттів на кожній іншій часті тіла, тільки не на голові.

До атмосфери процесу.

В якій атмосфері відбувається цей процес, вистане навести отсей факт: В суботу підчас перерви говорив на коридорі кілька хвилин з сестрою оба. Качмарського його оборонець д-р Придольський. Коли він віддалявся, приступило до п-ни Качмарської кілька поліція, домагаючись видачі якоїсь картки, яку вона німало віддала від д-ра Придольського. Слід зазначити, що п-а Качмарська бере участь у розправі як звичайний слухач, бо не є ні помилкована на свідка ні тим менше обвинувачена. Коли вона зазначила, що ніякої картки не віддала, її з місця арештовано і перевезено до Бригідок, де перевезено в неї строгу реалізацію. Аж там випущено її на волю, коли показалося, що ніякої картки д-р Придольського в неї не було. Виходить, що оборонці не вільно комунікуватися навіть з найближчою рідною підсудним.

НЕДІЛЬНА РОЗПРАВА.

Трибунал відкинув усі внесення оборони!

На недільній розправі відчитано кілька актів, а потім обо. д-р Старосольський поставив широко мотивоване внесення, щоб трибунал признав себе некомпетентним, бо нині вже четвертий день розправи, а тимчасом през. розпорядок з 13. грудня 1927 про продовження речення залогого суду з 8 до 8 днів не був предлажений сеймові і не був оголошений в „Дзенику Держ. Законів“ („Дзеник Устаї“), як того вимагає закон з 2. серпня 1926. Отже тимчасом цей през. розпорядок не може обов'язувати. На доказ, що цей розпорядок не був предлажений сеймові до 14 днів від дня його скликання, обо. просить покликати на свідка м-ра. Данієвського і віземарш. д-ра Зетайкевича.

Після спротиву прокуратора трибунал відкинув на нараду, яка тривала майже дві години. По нараді трибунал відкинув внесення, мотивуючи своє рішення тим, що през. розп. є так довго вказаний, на довго не оголошено в „Дз. У.“, що він більше не обов'язує.

Після того обо. д-р Стар. постановив аналогічне до першого внесення, покликуючись на розп. през. з 23. грудня 1927. І це внесення трибунал відкинув мотивуючи своєю відмовою, як і першим разом.

З черги забрав слово д-р Строніцький і постановив внесення на покликання цілого ряду свідків з прокураторського і поліційного сайту на обставини, що прокуратура була повідомлена про напад ще 3. і не 4. липня, отже тимчасом вона заміано виступила з внеском на дорозвинний суд і той суд заміано зібрався.

Тому внесенню спротивався знову прокуратор, а трибунал і не внесення відкинув.

Докладне звітування з недільної розправи подано в австрійському числі.

Продовження розправи в понеділок, год. 9.30 рані.

По широкому світі.

В Еспанії знову відарили велику змову проти уряду. Арештували їхних 1000 осіб по різних містах.

Австрійський уряд перешле Белу Куру через Німеччину до Штетина, звідки він вийде до СРСР. радянським кораблем.

У бранденбургській в'язниці (Німеччина) 200 заочинців проголосило голодівку на знак протесту, що амнестія, призначена „політичним“ в'язням, їх не торкається.

Єгипетський уряд стягнув до Каїра війська у провінції, бо населення обурене зачиненням парламенту.

До Лондону приїхав син Сул-Ят-Сена, Сул-Ят-Сен-Суифо, для підготовки призначення Англією панісійського уряду.

У Відні організували величавську маніфестацію на могилах жертв жовтневого повстання. Могили вкриті квітами; інцидентів не було.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ НОВАКА.

В суботу, в 12-й дні розправи, закінчився присуд у процесі львівського різника Новака і тов. Новака засуджено на рік тяжкої в'язниці, загостреної раз на місяць поштом, 5.000 зол. кари у користь військовості за фальшування смальцю і на заплатах 3.884 зол. кари держ. скарбові та оголошення присуду в усіх львівських часописах власним коштом. Його спільників засуджено на кілька місяців в'язниці з відложенням кари. Новак згодився заявленню невинності.

ЗМІНИ В ПОЛЬСЬКОМУ МІН-СТВІ ЗАКОРД. СПРАВ?

„Жечпосполіта“ подає чутку, що польський міністр закорд. справ Залеський буде іменованим польським послом у Лондоні. Становище міністра закордонних справ зазнав поє. Патек.

В ПАРИЖІ ПІДПИШУТЬ КЕЛЬОГІВ ПАКТ.

Кельогів пакт підпишуть дня 26. серпня в Парижі. До Парижа їдуться всі європейські міністри закордонних справ. Приїде і нім. міністр закордонних справ Штрессман. Буде не перша офіційна гостина нім. міністра закорд. справ від часу війни. Кілька днів після підписання пакту відбудеться в Женеві осіння сесія Ради Ліги Націй.

ЗАГОВІР АНАРХІСТІВ НА ЖИТТЯ ЕСПАНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Як подають франц. газети анархісти в Барселоні і Барселоні уклали заговор на життя еспанського короля. Замах має бути доканий під час урочистості з нагоди відкриття тунелю Канфран. Постанову в справі замаху на короля внесено на зборах анархістів в лісі під Барселоною. Попереджена про це поліція перела в цілій Каталонії численні арештування.

11 СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ НА УКРАЇНІ.

Русспрес повідомляє, що в Узмані засуджено 11 повстанців із українського повстанського відділу отамана Хизри. Центр. ВНК. Комітет відкинув прохання засудження у справі помилування, тому присуд смерті виконано.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шкідл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло». Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Мирні пропозиції Келльога.

Львів, 24. липня 1928.

Цілий культурний світ слідкує те-
пер у великому напруженні за до-
лею найновіших мирних пропози-
цій, сформулованих у проекті про-
тивоенного пакту американського
державного секретаря Келльога. Як
відомо вже з телеграфічних вісток,
до пропонованого у найновішій ре-
дакції пакту, нотифікованого дер-
жавам ще 23. травня 1928 р. зголо-
сили свій акцес Англія, Франція, Я-
понія, Німеччина, Польща, Чехосло-
вацьчина й англійські домінії, разом
15 держав. Дня 28. серпня має від-
бутися в Парижі святоче підписан-
ня цього пакту. Ще два тижні пе-
редтим приїде до Європи Келльог,
щоби підготувати остаточно ґрунт
до самого святочного акту. Отже
протокольні пакт Келльога неба-
декий реалізації. Таким чином те,
над чим так довго ломилася собі голо-
ву спеціальна комісія (яка займалась
і справою роззброєння) при Лізі На-
цій малоб скоро здійснитися поза
Лігою і без її ініціативи? І не вже цей
пакт дійсно принесе вічний мир?
Невже у будучині виключені вій-
ни? Заки дамо відповідь на ці пи-
тання мусимо коротенько бодай
пригадати цікаву, хоч невеличку, і-
сторію противоенних пропозицій
Келльога.

Як дійшло до тих пропозицій? Ду-
же просто! В 1928 р. кінчився фран-
цузько-американський (Зед. Держав
Півн. Америки) арбітражний пакт.
В 1927 р. почалися між обома
державами переговори над його
продовженням. І тоді французький
міністр закордонних справ Бріан за-
пропонував Келльогу в червні
(1927), заключення між Францією і
Зедин. Державами двостороннього
пакту вічної приязни, пакту, що о-
суджував би і виключав би між обо-
ма контрагентами у будучині війну
як засіб поладжування всяких
спірних справ. Вже 28. грудня 1927
р. Келльог питає Бріана окремою
нотою, чи не можнаб запропонова-
ного пакту поширити й на інші дер-
жави. Бріан настоює у ноті з 5. сі-
чня 1928 р. на двосторонньому фран-
цузько-американському пакті, не ма-
ючи ніщо проти того, щоби по йо-
го підписанні та по осудженні зачіп-
ної війни приступили до нього й ін-
ші держави. Келльог відповідає на
це в ноті з 11. січня ц. р., що кра-
ще є підписати пакт багатосторон-
ній, як двосторонній, бо тоді легше
буде дійти до порозуміння з іншими
державами щодо спільної формули,
при чім слід, на думку Келльога, о-
судити в пакті всяку війну, а не тіль-
ки зачіпну. У черговій відповіді
Бріана з 21. січня 1928 р. видно вже
докладно, що Франція не дуже ба-
жає поширювання такого противо-
енного пакту на інші держави з у-
ваги на відмінні політичні відносини
в Європі, з уваги на пакт Ліги Націй,
з уваги на постанову Ліги Націй з 24.
вересня 1927 р. (резолуція, що осуджує
зачіпну війну та зобов'язує членів Ліги до
поладжування всяких спорів мирними
засобами, не порушуючи нічим тієї по-
станови з пакту Ліги, що передба-
чує збройні санкції супроти напада-
ючого) і накінець з уваги на льокар-
пенські зобов'язання. Але при кінці
ноти говориться, що Франція гото-

ва переговорювати далі на тему та-
кого противоенного трактату, який
можнаб погодити з існуючими вже
міжнародними зобов'язаннями і тра-
татами.

У своїй відповіді з 27. лютого
1928 р. Келльог пропонує, щоби
Франція згодилася на спільну зі Зе-
динними Державами пропозицію
противоенного пакту для таких дер-
жав: Англія, Німеччина, Італія і Я-
понія. На те відповіла Франція 31.
березня 1928, що на таке поставле-
ння справи не годиться, формулує
своє становище до цієї справи до-
кладніше і зазначає, що Зединені
Держави можуть продовжувати та-
ку акцію, виключно на власний ра-
хунок і відповідальність.

Наслідком такого становища уряд
Зединених Держав Півн. Америки
звернувся у власному імені до Ан-
глій, Німеччини, Італії, Японії та
Франції з пропозицією противоен-
ного пакту, що складався крім всту-
пу з двох точок, а саме:

1) Високі договорюючі сторони заяв-
ляють урочисто в імені своїх народів,
що осуджують війну при поладжуван-
ні міжнародних спорів і ризикують з ве-
ліч із засобу державної політики у вза-
минах між собою.

2) Високі договорюючі сторони ви-
являють, що поладжування і вирішуван-
ня міжнародних спорів чи конфліктів, які
можуть між ними повстати, без огляду
на їх природу та походження — не мо-
же бути поладжування іншими як тіль-
ки при допомозі мирних засобів.

Справа тих пропозицій ще надто
свіжа, щоби пригадувати цей відго-
мін, який вони спричинили у назва-
них держав. Передовсім поставила
до них застереження Франція, що
вислала до тих-же держав свої про-
позиції. Це сталося 21. квітня ц. р.
Всі контрагенти погодилися з тако-
ми застереженнями Франції: буду-
чий пакт, що має поставити війну
поза право, не виключає оборонної
війни; всі погодилися з тим, що від-
носно такої держави, яка підписав-
ши пакт, потім його порушить, —
усі підписавші контрагенти будуть
звільнені від усяких зобов'язань, ви-
пливаючих з пакту і накінець усі по-
годилися з тим, що будучий пакт не
може нічим порушити постанов ста-
туту Ліги Націй і льокарпенських
трактатів.

Зединені Держави Північної Аме-
рики, точніше їх державний секре-
тар Келльог прийняв ці французькі
застереження до відома і дав їм ви-
слів у новій редакції проекту з дня
23. травня ц. р., до якого, як сказа-
но, приступило уже 15 держав, бо
останній проект нотифікувала Аме-

рика усім учасникам Льокарна й ан-
глійським домініям, а найновіші
вістки кажуть, що Келльог хоче при-
тягнути до пакту і СРСР. Новий
проект має дві наведені точки у не-
зміненому виді. За те у вступі є до-
даток про те, що якщо яканебудь із
держав, підписавших пакт, буде по-
слугуватись війною в необоронних
цілях, то вона тим самим тратить всі
користи і права, що випливають із
пакту. Крім того до проекту пакту
додана пояснююча нота Келльога,
в якій підкреслено, що самооборона
кожної держави перед нападаючим є
природним і самозрозумілим пра-
вом кожної держави. Ось так вигля-
дає цей пакт проти війни разом з
його історією.

Надіється, що він зробить кінець
війнам, можуть тільки наївні. Перш
за все він не обіймає всіх держав, а
тільки деякі і тим самим війни з між-
народної політики як засобу пола-
джування спорів не усуває. Поза
ним стоїть така величина як СРСР.
Далі він нібито стоїть на сторожі
вічного мира при збереженні усіх
теперішніх трактатів, але їх збере-
гти не то на віки, але й на якийсь по-
важніший період в історії неможли-
во. Ніже словом не згадується у
трактаті про обмежування зброєнь.
А це значить, що зброєння підуть
далі незвичайно інтензивно саме з
уваги на тих, що можуть бути напа-
даючими. А таких є дуже багато,
більше як тих, що готові підписати
пакт.

Вдоволені з того пакту всі, що
хитромудро і дуже малим коштом
стали „впливовими великодержави-
ми“, тобто в існуючій якій заїте-
ресована Франція, а які гноблять
підбиті народи.

Та є ще одна обставина, яка вка-
зує на те, що цей пакт навіть по йо-
го підписанні та ратифікації довго
не тримається, а саме: серед європей-
ських громадянства наростає сильна
і до того здорова течія, яка вимагає
ревізії всіх обов'язуючих трактатів
у напрямі справедливого і безогляд-
ного проведення в життя принципу
про самообмеження народів, передо-
всім тих, що опинилися тепер під
ярмом деяких надмірно і штучно в
їх державних границях роздутих
„потуг“ на галинних ногах (фран-
цузькі соціалісти, англійські ліберали
і т. п.). Ця течія з дня на день ро-
сте, вона напевно побідить, та по-
диктує тоді нові принципи вічного
мира всім. Не причиняться, очеви-
дно, до життєздатності нового пакту
(Келльога) і всі підірвані народи.
Отже вік „вічного“ противоенного
пакту, як бачимо, буде недовгий.

Про двох лицарів.

Одного під забралом, другого так.

(Відповідь акад. Єфремова акад. Студинському і Лівобічному.)

Ти, брате любий Русь,
Як не люблю, сарана!
Ти, брате, патріот,
А я собі собака.

Ів. Франко.

Прочитав я в „Ділі“ спільні, під
одним дахом (заголовком) і одним
стилем писані, статті пана Кирила О.
Студинського та пана Лівобічного,
якими вони ушасливили Українську
Академію Наук^{*)} — з опізненням.

^{*)} Див. „За Українську Академію На-
ук“. — „Діло“, ч. 106, 109, 110 і 111.

Прочитавши — загався, чи підніма-
ти їхню лицарську рукавичку: від
неї тхне, від неї дуже тхне, хоча й
казали колись розумні люди, що
„декупія нон olet“. Нарешті зважив-
ся: якусь годину можна вже пере-
терпіти, заткнувши щільно носа в
додаток...

Отже — заткнути носа...

Обидва лицарі говорять власне
одно — проф. Студинський без за-
брала обережненько, проф. (треба
думати) Лівобічний зіпід забрала —
розперезавшись. Власне за-ради о-

станнього, так я думаю, й заличку-
вав своє обличчя цей одважний ли-
цар. Поперек для людини не харак-
терний, а обличчя — це ж дзеркало
душі. Звичайно, не гаразд, що лицар,
з ефектом кажучи: „правді треба
глянути в очі“ — сам свої ховає й
стає перед нами взагалі без обличчя;
без дзеркала своєї душі, — дарма:
вона відзеркалюється навіть крізь
спущене забрало: „видом мала я и
не безсмертная“, мовляв російський
сатирик.

Обидва лицарі — і під забралом,
і так — пишуть, „спираючись го-
ловно на урядових даних (а звідки
вони їх знають?! — С. Є.) або опу-
бликованих у пресі помічаннях“. Се
добре, се навіть дуже добре. На-
жаль, не можу піти їхнім слідом: по-
мічений у пресі про Академію взгала-
не було ніяких, до урядових даних
доступу не маю, а документи... вони
мають нехорошу звичку фатально
спізнюватись і появляються в „Укра-
їнській Старовині“ або „Нашому
Минулому“ років хіба за тридцять,
коли й кісточки наші з вами, о бла-
городні лицарі, даюно в землі зотлі-
ють. Отже писатиму, не вдаючись
в убрання ефіційної ймовірності,
а на підставі просто того, що бачили
очі мої, яких я не ховаю перед бла-
городним лицарем під спущеним за-
бралом і перед його достойним ко-
легією й „альтер еґо“ без забрала.

Скажу одразу і щиро: багато чо-
го я од них навчився, — я, що з 1922
р. близьку брав участь у справах А-
кадемії і, виходить, не знав того, що
там робиться і робиться повинно.
Я здивований, але за науку я вдяч-
ний, без міри вдячний обоим лицарям
— і під забралом і без його.

Навчився я насамперед історії. До-
сі я думав, що більш-менш нормаль-
ний хід життя в Академії починається
з того часу, як вона перейшла на
певний і твердий, хоч як до потреб
і невеличкий, бюджет, — так десь з
року 1925. Професор без забрала по-
вчає, що в Академії „творча широка
праця починається з той-но (!) в р.
1921, коли гетьманський (!!)“ статут
уважнено, а надано їй новий“. Звичайно, співробітники Академії,
що памятають і 1921, і 1922, і 1923
роки, знизують плечима й скажуть:
„вашими-б, пане професоре, устами
та мед пить“, але — хай їде. Цікаве
тут інше. Виходилоб — чудовий ма-
ємо статут, бо спричинився він до
„творчої широкої праці“, та невдяч-
ний автор і з його невдоволення: він
чекає ще новішого й сподівається,
що останній „буде кращий і більше
згідний з достоїнством Всеукраїн-
ської Академії Наук...“ Чорна не-
вдячність! Її заткнувати не може
навіть дотепний екскурс професора
під забралом, що картає президію
за негосподарність під ті роки, коли
не було на чому господарювати:
„бракувало нераз (!) грошей на нау-
кові видання, але коштом Академії
(?)“ вийшли екзотичні посай Крим-
ського „Пальмове гілля“ (1923 р.),

* До резі про „гетьманський“ ста-
тут, що так оті кози радикальному спів-
робітничкові в „Русалах“: „гетьмансько-
го“ у йому тіляки й того, що затвердже-
но його на часів гетьмана. А складав
його, як це знають, широка комісія з на-
учових емі (див. „Збірник праць Комі-
сії“ — Київ, 1919), та й затвердив не
гетьманець — небіжчик П. Стебницький,
що задля цього затримав був навіть як
кілька днів свою диксію... — С. Б.

до вій в тій самій сорочці пішов спати і в ній його арештовано; 2) св. Романа Меца, помічника шоферського, на обставину, що той св. бачив оба. Скіцького, як він всміяв 3. п. м. до авто Штокало при вул. Федора і був убраний у ту саму сорочку; 3) переслухати ще раз ком. Смольницького і двох далішніх функціонерів, яких подастим. Смольницький, на обставину, що вони зараз вночі арештували Скіцького, озголосно закричали: „О, маємо того в тій самій сорочці!“ Далше: 4) св. Івана і Юлії Скіцької та ком. Мітленера і тих двох функціонерів на обставину, що при арештуванні Скіцького в хаті всі вони з великою релігією шукали за якимсь убранням і гумовим плащем, в якому по заповідям св. Тустановської був убраний той, що грозив їй революцією; 5) переслухати св. шофера Романа Шинявського а оба. Штокало та перевести злочинну візю на обставину, що Штокало тому не бачив при кімні оба. Скіцького, бо сам лежав на ліжку, обернений в одну сторону, а Скіцький проходив по другій стороні вулиці; 6) св. Івана і Юлії Скіцьких на обставину, що їх дім не був під оглядом політичним інтелектуальним. Його самого злочинство без ніякої причини з авт. служби і він терпів з родиною голод і нужду. В такій атмосфері виростає оба. Скіцький і це вплинуло на його аступлення до УВО; 7) св. матері Скіцького на обставину, що вона вже по ревізії нашла в пивняні дві брошури п. а. „Газз Бовоє“. Це теж доказ, що оба. Скіцький був членом УВО; 8) св. оба. Платини на доказ, що Скіцький кольтортував брошуру „Мовчальність“ і передав її між ін. також Платині; 9) св. Зенона Мороза, Теодора Федорчака і Ярослава Панкевича на факт, що оба. Скіцький кольтортував протидержавні брошури, м. ін. також „Сурму“; 10) св. Івана і Юлії Скіцьких на обставину, що оба. Скіцький був дуже доброю дитиною, добре вчився, не курив і не пив; 11) св. Мих. Олексина, в якого оба. Скіцький був на практиці 4 роки і мав бути вже 8. липня п. р. визволений, на доказ що він заховався все примірно — на повне адвокатське шефа.

Внесення д-ра Прислепського.

Тому, що прок. ставив на становні, що обвинувачені, а зокрема злість обор. д-ра Прислепського, Євген Качмарський, дістав не з наказу УВО, обор. д-р Прол. еронов допустити такі докази: 1) зареєструвати всі політ. акти, які відносяться до родини Качмарських, з яких покаже, що ціла родина Качмарських була політично сепаратизована, що перед усім політичними процесами перевозилося в неї ревізії й арештування; 2) щодо самого оба. Качмарського віднести всі акти на обставину, що він був арештований у зв'язку з убиством кур. Собіньського, потім Гука і звільни після нападу на д-р. Сабата; 3) переслухати свідків: Анну, Марію і Володимира Качмарських на обставину, що оба. Качмарський як гімн. учень був членом таємного гімн. гуртка „Плат“ (не мішати з легальним т-вом „Плат“); 4) тих самих свідків і св. Івана Олексина на обставину, що оба. Качмарський був активним членом Сокола III; 5) св. ком. Мітленера на обставину, що той гурток „Плат“, якого членом був оба. Качмарський, мав антидержавні цілі; 6) св. Осипа й Анну Качмарських на обставину, що обвинувачення був порядним і солідним хлопцем, а перестав ходити до школи тільки тому, бо не мав за що заплатити шкільної такси.

При кімні оборонення застерігається теж, що його внесення цілком не демонстративні, а виключно рішечі, поставлені з метою висловлення справи.

Внесення д-ра Строніцького.

Обор. д-р Строніцький просив поглибити свідків: 1) Євгена Тишківського і Матека Тишківського (поліція) на доказ, що оба. Платина які не пив, які не курив, а у візних записках читав виключно книжки політичного змісту; 2) Мих. Олексина, в якого оба. Платина був зайнятий як електромонтер, на доказ, що оба. Платина заховався зразково; 3) Євгена Козалюка і Миху Мочурака, цілком помірковані у М. Олексина, на доказ, що оба. Платина ні з ними не почит. дискусій й ухилив між ними за знавця політичних справ; 4) Івана Чмира і Юрія Головатого, на доказ, що підс. Платина

хтала кольтортувати нелегальну літературу, а передовсім „Сурму“ і все говорила тільки про політичні справи.

Внесення д-ра Глушковича.

Обор. Штокало д-р Глушкович просив поглибити як свідка: 1) Івана Штокало, батька оба, на доказ, що він був присутній при замовленні авто оба. Ординцем, який в його присутності явився 1 док. і вийшов в служб. килежку. Св. потвердить теж, що оба. Штокало був явним, працьовитим і солідним робітником та добрим сином; 2) двох свідків: шофера (перших-ліпших, яких вибір поліція прокураторові), або отах: Генрика Бріккера і Яна Мазура, на доказ, що „Ізда на роботу“ означає в шоб. діяльність іду з життями в цілях обави.

Внесення д-ра Старосольського.

Обор. д-р Старосольський поставив як свідка переслухати свідків: 1) Н. Малиновського, урядовця фірми „Кунард Лайн“ і Вейдеха Малиновського, сойм посла, на обставину, що ППС, ведучи волею владичну акцію, уважала, що напади на держ. будинки є обов'язком завданням боєвої авії; 2) зареєструвати акти справи Барановських, (Липула і тов.) для ствердження двох обставин: що вже тоді брав участь у нападі шлюсар Дубаєвич, що покінчив тільки чотири класи народної школи. З того вийде що не тільки інтелігенти можуть бути членами УВО. Крім того був там ще Антін Медвідь, теж не-інтелігент. З тих актів вийде також, що напад на пошту перед кількома роками нічим істотним не різнявся від теперішнього; 3) св. Володимира Дайса в процесу 12., який на дніх має вийти на волю й Осипа Дерлиця з того самого процесу, на обставину, що оба. Ординець був і є членом УВО; 4) св. Теодора Любоземського, абе. гімн., Теодора Ординця, брата оба. Н. Малиновського, при 19 п. а. ліхоти на Цитаделі, п-н Євгеній Харчевич у Львові, Теодора Милоша у Львові, Гриця Кальбу в Збаражчині, Юрка Омишківця в Угрові, Григорія Підгородецького в Рудниках — на обставину, що оба. Ординець кольтортував між ними „Сурму“ і намовляв їх аступити до УВО. Денкі з тих свідків ствердять те саме про оба. Милоша; 5) св. Євгена Тишківського і Матека Тишківського на обставину, що в оба. Ординця була вже раз ревізія, що він був дуже солідним і пильним хлопцем, не курив і не пив і не ходив ніколи по ніках. Особливо солідно і просто зразково він себе від часу смерті його батька в авт. катастрофі.

Спротив прокуратора.

Прокуратор спротивався всім тим внесенням, подаючи коротке умотування. Але не мав би нічого проти того, якби з актів Барановського і тов. стверджено, що учасники того нападу засуджені саме за грабунки.

Репліка оборонців.

Забрав ще раз слово д-р Ганкевич і зазначив, що між обороною і трибуналом є досі фатальне непорозуміння. Ми ні разу не домагалися уявлення обвинувачених. Тут справа тільки в розумінню правної кваліфікації нападу. Ми не думаємо екзальтувати тих 5 хлопців. Ми тільки хочемо, щоб вони всі відповідали за § 58, як за подібні звинувачення в тій самій всі обвинувачені за подібні злочини. Щодо революерів, то зазначаю ще раз, що їх не можна було добути легальним шляхом. Обставина, що такі самі революери мав поліція, говорить саме за нашим висновок. Свідки з поліції найкраще ствердять, як вони прийшли в їх посідання. Зокрема важні для нас свідки на обставину побиття оба. Милоша. Нам залежить на тому, щоб вже раз покінчити з т. роду методами поліційного слідства.

Д-р Прислепський зазначає для уникнення непорозуміння, що той гурток „Плат“, до якого належав оба. Качмарський, не мав нічого спільного з легальним існуючим товариством: Плат. Це був спеціальний нелегальний гурток, зведений саме обвинуваченим Качмарським.

Д-р Волошин: Прок. спротивався відчитанню брошури „Газз Бовоє“, не подаючи мотивів. Обор. просить прийняти всі його внесення.

Д-р Строніцький просить прийняти всі внесення стосовно його клієнту Платини, якому ніхто ні свідків нічого не закинув.

а як о обмежити виключно поліція. В тому місці зареєстровано панув.

Відкинення всіх внесків.

По паві прок. заявив, що віднісся до поліції, звідки дістав репліку, що окупля Міроша підчас слідства не знайдено, тому годі їх продовжити.

Трибунал відкинув усі внесення оборони, не подаючи ніяких мотивів такого свого рішення.

Штокало — Скіцький.

На запит д-ра Волошин зазначає оба. Штокало, що він сидів в заті, обернений лицем до вул. Льва Саліги. Скіцький ходив весь час по другій боці тротуару і доходив тільки до авто. Штокало не бачив його, кіба тільки тоді, як він облизався до авто і мігав пустити мотор в рух.

На цьому доназове поступовання замкнено.

Промова прокуратора.

Обвинувачую всіх підсудних за злочин грабунку в § 190, 192, 194 к. з. Ним наказу на грабункову істоту нападу на пошту, представили спершу вини поодиноких обвинувачених. Перші тотири: Ординець, Милош, Качмарський і Платина призналися до безпосередн. участі, пятий, Скіцький, тільки до посередньої участі, останній, Штокало, заявив, що про напад нічого не знав. Моїм завданням доказати, що й ці два обвинувачені були безпосередніми учасниками нападу. Щодо Скіцького, то на його участь у нападі з революером в руці вказали понад успішні сумні свідки-урядовці Тустановського і Добротавського. Щодо Штокало, то він мався разом зі Скіцьким і Ординцем в одній домі. Він вже на 8 тижні перед нападом їздив з Ординцем і іншими на вул. Снядольних, щоб пізнати терен. Діппе також вказує, що Ординець вивіз до службової книжки Штокало фелішове (мн. самозаписного, що Штокало мусів бачити. Не відержує критики також оборона Штокало, що він нібито думав що їде на базу з дітьми. Проти нього говорять і те обставина, що він після приходу Скіцького поїхав без питань просто на Кайнівську вул., а потім на вул. Снядольних і що він тримав мотор у готові. Обставина, що Штокало дістав за їду одного долара, нічого не говорить, бо годі признавати, що він приймав участь у грабунковім нападі на пошту з ідейних мотивів і не думав при тому про гроші. А обставина, що він бачив підсудних утілюючих в революерах і тут крики публіки, а все таки з ними вітків, говорить прорічисто про те, що він був у все ставмичений, а тому мусів відповідати разом з ними за злочин грабунку.

Зрозуміла річ, що обвинувачені і їх оборона намагаються представити, що нападу докорано з мотива не банальних, але ідейних, а нака. організації. Залежить їм на том, щоб представити себе в світлі кращім, ідейнім. Але для оцінки вчинку обов'язне, чи підсудні мали загартувати гроші для організації, чи для себе. Іє можна говорити тут про організацію, бо якщо організація робить такі напади, то робить це своїми людьми, а не такими, що до організації не належали, як ось Качмарський і Штокало. Робить вона це завжди при допомозі досвідчених людей, а не таких „недовірених молодкосів“, які на крик двох слабих жінок страшили всю відвагу і зривували пару золотих, утілю.

Обвинувачені призналися до вчинку, тож обвинувачення за злочини в § 190, 192 і 194 умотуван.е. Прок. просить трибунал видати всі присуд.

Противу д-ра Старосольського подано запер.

ЯПОНІЯ ЗІРВАЛА ДИПЛОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З КИТАЄМ.

Лондонські часописи показують, що Японія зірвала дипломатичні взаємини з китайським урядом у відповідь на виводження китайсько-японського трактату з р. 1896. Сян Чанг-Тео-Лин на жадання Японії зірвав переговори з кит. націоналістичним урядом, але рішуче телеграфічно завідомня Чанг-Кай-Шека, що злучення Маньчжурії з Китаєм і утримання миру є його найгорячішим жаданням.

На горі, на Маківці.

Помини на могилах борців.

Тухля, 22. липня 1928.

Як що року, так і цього літа українська громада попрямувала на Маківку, щоб там прохлонтися тлішим останнім тих, що в добі найбільшої безвладності владі своїй бунті голови за великий ідеал української нації. Формально тією справою цього року займався „кільська філія“ у-на охорони вояцьких могил. Вона взяла на себе обов'язок скомпанувати цей обхід у політі та постаратися, щоб наряд з церковними проповідями явився на Маківці. Та фактично головна частина заходів біля організації віддання пошани нашим борцям, як звичайно, припала Львові. Звідси вирушала повна громада старших і молодших на Маківку. Львів дав до 70 осіб. Крім того львовичі, що перебувають на закарпатському відпочинку одом закарпатської лінії Львів-Лавочка, приїжджали до походу. Були й невеличкі гуртки з інших місцевостей, як Станіславів, Рогатин то-що. Зате досить байдушно до поминак на Маківці віднісся Стрий. Крім горетких пластової молоді і трьох-чотирьох старших громадян не можна було напружити нікого. А вже вершок байдушності виявив Сокол. Крім кількох священників зі „кільського поїзту“ під проводом пароха Сивачевського Витаного а. Левинського, загаль громадства світла... пусто.

З Тухлі попрямувала громада „пречан“ в напрямі Грабівця. Та зараз на моті за Тухлею стрінула нас „милі“ несподівання. Трох тухольських поліцаїв, означених числами: 121 (десятих абе „штолдові“), 1817 і 1880, замікнули міст і почало з невідомих причин перевіряти тамі легітимність, витягаючи на окремі список тих, що не мали при собі легітимності. Особливо кримним оком дивилися вони на свідки, що в Тухлі приєднались до нашого походу. Що не був на „тактичний маневр“, важко додуматися. Не знати також чи поліцаї „дипли вам на зустріч“ з власної пильності, чи на приїзді отори. Це передирання з нами тривало понад пів години. Зовсім природно, що лі поліцейські заходи мусили бути безуспішні. Тоді поліцаї потяглися за нами на Маківку. І тут знову почалися поліцейські заходи, щоб перепитати наш похід. Ця приємність стрінула нас у підніжжя гори, а оскільки біля могили. Зібрався там понад 500 людей, головним чином львівської інтелігенції й доколичних селян. Лі самостійно прийшли на поминки. Довго тривали „переговори“ з поліцейськими, які заважали не допустити до нападів. Даремні були переговори, що справа пошани борців в справу культури, що навіть найбільші вероти схильють чолу перед тими, що впади за ідею і т. і.

Вінні поліцаї були примушені уступити. Почалась панахида, яку відправив о. Левинський в асисті чотирьох озолочених священників а о. Горчинського зі Львова. Співав хор пластуни. Після панахиди промовляв о. Левинський, Леон Ленкий (а імені Кр. Т-ва охорони вояцьких могил), ч-і Соколовська і звідні Агатон Добринський. Промовці підносили посвяти і саможертву борців, які владі своїй бунті голови з метою: створити традицію, надати реальний зміст нашим заманням.

Після поминак гуртками подалися ми до Тухлі. Помини на стрілецьких могилах виявили гарне враження у доколичного населення, загострене крайнім обуренням на поведінку поліції.

ЛЮД ДЖОРДЖ ПРО ПАКТ КЕЛЬОГА.

З Лондону повідомляють, що Люд Джордж виголосив промову на зборах лібералів у Стокфільд, в якій піддав острій критиці пакт Кельога і заявив, що закінчення подібних пактів не має жадної цілі, якщо рішуче не замишується озброєння, бо в протиліжні разі пакт стає тільки фарсою, яка може скінчитися трагічно.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ КРАКІВ

ВЛАСНІ СКЛАДИ: Краків, Головний Ринок, Ліній А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

порука безконфліктно, у великій виборі роду чокотки сметанкової, молочної, десертної і до варення як також чокотки, кармеліки і цукри. — Не шумно, рекламою, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гарантією чистих сировин, хочемо здобувати признання найширших кругів, одночасно численні найкращіші цінки. Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

По широкому світі.

Югославійські посланці у Лондоні, Берліні та Римі віддані королем до Білгороду на нараду в справі урядової кризи.

Мексиканська нова вибрана головою англійської парламенту, робітничої партії, а Клімко його заступником.

Хорвати не хотять узяти участі в новій югославській кабінеті.

Робітники-соціалісти шпиди в Будапешті на робітників-фашистів. 6 богато раленних і арештованих. Поліція мусіла з оборони стріляти.

Югославійський уряд казав вижити з Білгороду болгарським емігрантам.

Опереткова революція в Любоні триває один день. Португальці слава із таких „переворотів“.

На америк. пароплаві „Венецуа“ обдукувалися моряки. Капітан звернувся через радіо на помічник: висаджай із Сан-Франциско відділ піхоти адушави бунт.

НОВИНКИ

— Приклад, який повинні наслідувати. На адресу найшої редакції прислав ваш земляк Володимир Календинський, робітник з Милузи 1000 фр., та доручив нам розділити ці гроші на 11 ріжних потреб нашого суспільного життя, зазначених у своїх листах. Писав, що зробице 1100 фр. місячно, а чого частину посилає на утримання своєї мами, а хотів би дати приклад і іншим землякам, щоб не забували про жертвенність на ріжні громадські цілі.

— Львівська невесела хроніка. 15-літній гімназист Бараш мав закохатися у Щавинці так сильно, а який румунці, що збожеволів і його мусіли відвести на Кутлярки. — Молода жінка Сабіна Голік пробувала отруїти формаліном.

— Помежа. В Колумбуші лаялася сажка в коморі одного жидівського дому. Огонь перенісся на сусідній дим. Згоріло 17 жидівських домів.

— Фабрика штучних вогнів вилетіла у повітря. У Варшаві в фабриці штучних вогнів робітники кинули горючу шпирілку на землю, наслідком чого пастушка вибух. Часті дому вилетіла у повітря. Цікавішими пайшла вогнева сторожа спалені чотири людські тіла: трьох робітників і своєю власною фабриці Творинського, який очима перед вибухом прийшов був виплачувати робітникам платню.

— Контроль аптін у услому праві відбудеться на противі найбільших двох тижнів. Варш. департамент служби адуловля переведе її на численні домашні лікарів.

— Де пропадали листи. Коли неодавня із землі Львова гнізався на своїх павонок, чому нічого не пишуть, від яких знаємо, але чому причина. Почтовий урядовець Ян Марцін ухвал собі автоматичну торбу, при допомозі якої міг витягати з поштових скриньок листи і адувати з них марки. Листи палили, бо не хотів варажувати адресатів на кару поштової доплати.

— Жертви купелі. У Комарні, в ріці Верешні потонуло п'ять хлопців, підчас купелі. Між ними гімназиста 3-го кл. Львова Кухміст.

— Амундсен згинув. Більша часта шведської рятункової експедиції вертається до Швеції. Розуми за Амундсеном ще трівають частини, але нема великої вже надії на його живан. Летун з „Ульянди“, що приїхав до Штотгольму висловлює імовірний адогад, що Амундсен не долетів до Мексиканських островів, тільки казав до моря. Французький літак, несамичайно легкий і непригожий до боротьби з ариганами, не міг би довго вдержати Амундсена на воді або воді.

— Ріжні вістини. На давесьмі морі, біля острову Моен, пішов підчас купелі під воду один чоловік, що був там з піс гонки; вода його витягнула, він ожив і сказав, що чин під водою плавав йому, чов чудовий сол. — В Англії на провінції померла відомою авторка Еллен Тері в 90 р. — „Шарара“ Зита має живити ріжних своїх впливів на останки королівських дворів, щоб Мадаршини дозволили вярбати її сина Оттона королем. — В о-колицях Паризи найшли трупа ограбленої з дороговціностей бельгійської спідниці Брескі.

Рекорди. „Красная Газета“ пише:

рештували членів комісії, що боролася зі зігланним плоду — товарищу Осіа, яка сама робила інтереси на зігланню пледу. — За 6 місяців було у 1928 р. в Німеччині 36 „сагіланних катастроф“.

І це в країні великого технічного розвитку! — Один з америкавських коноводів хотів купити коня „Фельстід“, що дістав цього року вигороду на англ. перегонах „Дербі“ за літтора мільона сол. Власник відмовився. — За минулий рік число розводів в Америці зросло на 3 проц. більше з порівнянн з попереднім. Пересічно один розвід випадає на 6 подруж. — 3 Париза вибрався до Берліна мясник Роберт Арто на візочку, який тягнуть дві собаки. Так він хоче побити рекорд берлінського візника „Ладіного Густава“, що вибрався у Париз однокінним фляром. Чому Арто як мясник не запряг мороз? — У плавальних славістських змаганнях, що відбулися у Празі перше місце зайняла Чехословаччина (277 пунктів) друге Югославія (148), третє Польща (124).

Коли українці та росіяни не брали участі в цих змаганнях то третє і четверте місце належить до югославян і болгарів.

— Розводи за хабарі. У Паризі почали дисциплінарне слідство проти ріжних суддів, що відмовляли правом давати легко-розводи недоволеним і багатим парам. за хабарі. Головою користали з цих розводів американці: за рік було 142 таких процесів. Частину урядовців утримувать своє становище, частина буде звільнена в урядіванні на який час.

— Учені у Вільгельма II. Віз 8-го до 5-го кл. м. гостіли у Вільгельма II. німецькі вчені, які приїздили на його бажання з ріжними викладами. Проф. Бремлі з Лейпцигу викладав про нові розкопки в Халдзі, проф. Гомель з Франкфурту і проф. Ботан і Отто про нові відкриття в ділянці індійської та римської геології, проф. Форбенікс про світі історичні знахідки. Дивне, що між ними викладами нема відомого політичного, який поміг би кайзерові на вигланні з допомоги до аоруківанні його становища в теперішній світ. Вільгельм саме цими діями погрожував привидом поворотом до Гогенцоллернської монархії.

— Америкавські долари в Європі. Нью-Йоркський статистичний департамент оглядає дані про подорож америкавських туристів до ріжних країн в Європі, за 1927 р. За минулий рік усі вони заїздили в Європу 549 міль, а чого 190 міль у Франції, 40 міль в Англії, 31 міль в Італії, 30 міль у Німеччині, 10 міль у Бельгії.

— Місто євангелістів. Кілька громад сенті ботістів, що живуть у СРСР звернулися до радянського уряду з проханням відпустити їм землю на Сибірі, в о-колиці Забайкалля, де вони хотять вибудувати велике місто. Баптисти самі хотять взяти на це гроші і організувати місто по біблійному образку та заснувати „християнську комуну“. Радянський уряд відповів, що на таку контр-революційну комуну не може дати згоди.

— 11 літ між божовільними процесами проти своєї волі був архівар Франц міа-стна військових справ Жан-Лежюан. Його поселили до дому божовільних його власна жінка і нещасливий не в силі був доказати ліжнрми, що він здоровий і що хоче розвестися. Шойно цього року йому вдалося перевести доказ своєї нормальності. Сиромний архівар прийняв від жінки, в якої розвівся скромне відшкодування 25.000 фр. за 11 літ своєї в'язниці, дарма, що домагався 100.000 фр.

— Лев Турневич, відомий наш діяч і диригент диригує в четвєр 26. н. м. в міськ. театрі оперою Моцарта „Свадебний Діп“.

Театри.

Міський великий театр.

24-го г. 7-30 веч. „Фавст“ в Ліпов-скаю.

Міський „Театр Новин“.

24-го г. 8-30 Виступи „Qui pro quo“ програма „Тинан“.

КІНА.

„Палас“: Антон за настань.
„Лев“: „Що може жінка“.
„Аполон“: „Жінка на добу“ і Герой пастуха.
„Фатаморган“: „Пригоди на Алесі“.
„Байка“: „Прокажена“ і „Мусімо мати діти“.

Зі спортового життя.

Україна II—Зеніт I. 8:3 (2:2).

Була це зустріч з антрона України II, що града змінила кількома гравцями з I-ої дружиною. Між іншими Труш на середині атаки грав дуже добре. З інших гравців був добрий Бугель I на брамні і молоденький грав Магопський на правій помочі. Браки для України стріляли: Труш 3, Цимбала 1, Воробець 1 і Суч 1.

Публіки яких 200 осіб; добрий судья п. Пшибильський.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Доводиться до відома української еміграції в Польщі, що в Українській Станції при м. Каліші приймають до гімназії ім. Т. Шевченка на 1928/29 навчальний рік. До гімназії мають право вступу всі бувають інтерновані армії У. Н. Р. та члени їх родин. Ученики гімназії користуються даровим помешканням у загальних бараках, а враз можливості й харчовою допомогою. Прохання надсилати на ім'я директора гімназії Kalisz, pocztowa skr. 61), зі складу яких відомостями:

- 1) Ракі, ім'я та прізвище.
- 2) Частина, що в ній служив.
- 3) Звідки походять.
- 4) Рік і дата народження.
- 5) Попередня освіта.
- 6) Які документи, що стверджують подані відомості.

Навчання в гімназії розпочинають 15. вересня.

Каліш, 16. липня 1928.

В. Андриєвський

директор гімназії.

Стефанія з Левинських Яримовичева

жінка архітекта будівничого

наосмотрена св. Тайнами, померла по довгій а важкій недугі в 54 році життя.

Похорон відбудеться з хрести 00. Бернардинів в середу дня 25. н. м. о год. 2-30 пополудни, на який запрошують горем прибиті.

137 1—1 МУЖ З РІДНЕЮ.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Нашинх Дн“ Галактіона Чин-и Ле-Ле: 82 2—2

Зборів, четвєр 26. VII.
Заліщи, п'ятниця 27. VII.
Тернопіль, неділя 29. VII.
Збараж, понеділок 30. VII.
Нове село, второк 31. VII.

На „Річну Школу“ зложив ВП. Теофіл Балазюк 5 ам. доз. замість звітів на моголу 61 п. М. Єзерського в першу річницю смерті. — Жертводавцями складає шпир подяку Головна Управа. 135 1—1

Кружок „Рідної Школи“ в Долині, складає отсім шпир подяку своїм землякам в Чикаго, що у великий неспірадиних часах для „Рідної Школи“ в Долині, посіпшани П. а матеріальною підмогою, складаючи на руки Впоп. Паві Марії Хонтикової в Чикаго свої центи з загальний суми 112 дол. ам. 5 цент., на яку то суму жертвували: Впоп. Тов. ім. Котларевського 8 дол. 5 цент., Пелехонич, адвокат 5, Бабій Євстахій 5, Добжанський В. 5, Павлович Михайло 5, Петрик Марія 4, Музика В. 3, Яворський 2, Тремко, адвокат 2, Клин М. нотар 2, Добжанський В. 2, д-р Бозрук М. 2, Креховецький Іван 2, Бабій Григорій 2, Хонтяк Теодор 2, Гриней Михайло 2, Бігос Францішка 2, Гурка П. 2, Штець Семен 2, Петрик Михайло 2, Гурка Михайло 1-25, д-р Сягар — деїтвст 1, Марушак 1, Процюк 1, Яворський Йосиф 1, Томши Михайло 1, Швец — актикар 1, Тавчу Михайло 1, Качан Осип 1, д-р Гриневецький С. — отаман 1, д-р Смик І. Е. 1, Волковецький Василь 1, Головачок М. 1, Ясіяні І. 1, Ляховський І. 1, Тарнавський Омелья 1, Левчук Марія 1, Іандор 1, Дмитрів І. 1, Микитин Михайло 1, Юнда П. 1, Штеневич Антія 1, Струтинський П. 1, Гук Андрій 1, Дубенський Іван 1, Никіпіда Стефан 1, Шефранська Марія 1, Рахвалський І. 1, Штець Йосиф 1, Штець Корнеда 1, д-р Сіменюк 1, Марфіанчуя 1, д-р Сахон — деїтвст 1, Сачанський Яків 1, Микільський Йосиф 1, Гриньків Василь 1, Ковальчук Теодор 1, Каспер 1, Гомовський Михайло 1, Терлецький Станіслав 1, Менжиківський Марія 1, Штеневич Йосиф 1, Коваль Йосиф (Штець) 1, Лабійно І. А. К. К. (підпис нечитаний) 1, Риза (правець) 0-50, Мотлюк 0-50, Бара-

баш Мартин 0-50, Сабор П. 0-50, Гоши Павло 0-50. Чайковський Йосиф 0-50, Alliance National Bank, Supreme Restaurant 0-50, Іван Кобеляк 0-50, Газета Марія 0-50, Боднар Дмитро 0-50, Семенів Йосиф 0-50, Гудь Микола 0-50, Тимош Микола 0-50, Сехочко Г. 0-25. — Разом 112 дол. ам. 5 цент. — За Старшину Кружка „Рідної Школи“ в Долині, д-р О. Дереш пр., д-р Пачовський Михайло пр., о. Литвин Богдан пр. 132 1—1

ДРІБНІ ОГолошення

МІДНІ бранзолетин, також ішту бі-жутерію поручає дешево Дом-бровські-Розважєвські, Львів (Готель Жорна), Тел. 27—29. 2461 5—7

ГІДИНИКІ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку: на сати від десятків літ з найліпшою стороною анісва фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 3. 5 102-7

КОНЦИПІЕНТА РУТИНОВАНОГО приймає від 1. вересня 6. р. канцеляр-адвоката д-ра Горбачевського і д-ра Електровича в Чорткові. 103 3-3

ЗІБНА крамляння виїде на провінцію до приватного дому. — Зголошення до Адміністрації під Кравчина. 134 1—2

ПРИЙМУ на станцію учеників перемиської гімназії. Опіва заповнена, платня приступна. — Ближні інформації: С. В. Перемиська, вул. Гродька ч. 21. п. 1. 129 1—7

ПРОДАМ ЛБО ЗАМІНЮ РЕАЛЬ-НІСТЬ В СУДОВІЙ ВИПНІ за реальність в Яворові. — Зголошення до Адміністрації під Кравчина. 130 1—3

ПОШУКУЄ якоїбудь посади кавалер-літ 30, аі середнім освітанням: бухгалтерійним курсом, обізнаний теоретично і практично з ріжними і дієвими гадівством з довголітню практикою, також білий технічний рисівник. — Зголошення до Адміністрації під Бухгалтер-рисівник. 131 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ підпрємця до покінчення мураної церкви в Бри-пав церковних. Плати в парохіальнім уряді. Почта і заліз. станція Вибранівка. Коста подорожні не вертається. 135 1—3

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст надуз ларінія, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2333 Пересвітлення Рентгеном. 13—34

Байцуйте насіння Успулюном

або

сухою байцою Успулюн

НОСИФ КАРРАХ

Львів, Косцюшки 18.

Подяка.

Почуваємося до милого обов'язку отчею дорогою зложити прилюдно шпир подяку лікареві Вп. П. Д-р Львові Фінклеві в Тернополі вулиця Тиха ч. 1. за уміле, дбайливе і цілковите вилічення нашої дво-літньої донечки з тяжкої ниркової недуги. 136 1—2

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шани. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., Фро-
італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 ш. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 мол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Події в Єгипті.

Львів, 25. липня 1928.

Перед кількома днями принесла телеграми лаконічну вістку про розв'язання єгипетського парламенту та про введення фактичної диктатури. Як це сталося і чому?

Як відомо, в Єгипті здавна йшла і тепер йде завзята боротьба націоналістичних єгипетських елементів з англійськими впливами та з їх зацікавленістю у внутрішній та закордонній політиці Єгипту. Щоби зрозуміти теперішні події в Єгипті, на те треба всеж таки кинути оком на кілька літ назад. Отже нова єгипетська конституція з перед п'яти літ увела там парламентарний, наскрізь демократичний, устрій, при чім король був радше декоративною фігуркою чим сувереном, а уряд був наскрізь парламентарним, то значить не тільки відповідальним перед парламентом, але й творений і формований кожночною парламентарною більшістю.

Вибори з 1926 р. дали в єгипетському парламенті абсолютну перевагу націоналістичній партії „Вафд“, яка висунула безоглядне домагання уступлення Англії з Єгипту та відкликання її залог з єгипетських міст. Договірним керманічем і творцем цієї партії був відомий і в Європі політик Загдуль Паша. Англія старалася ввійти з націоналістами за всяку ціну в контакт і робила багато таких спроб особливо останніми часами, але вони до нічого не довели.

Вже недавно гостювали в Лондоні єгипетський король Фуад і прем'єр міністрів Серваль Паша і вели з Англією переговори в актуальних політичних справах, що мали закінчитися формальним договором між Англією і Єгиптом. В тім наміченому договорі про англійсько-єгипетське своєрідне перемир'я Єгипет мав виступати як рівноправна з Англією держава і мав погодитися лише на право Англії берегти збройними силами Суецького каналу. І король Фуад і прем'єр Серваль Паша вважали запропонований договір корисним для Єгипту і виявили охоту його зреалізувати під тією умовою, що англійська залога опустить Каїро і що Єгипет увійде до Ліги Націй.

Однак до реалізації довго і з трудом підготовлюваного договору не дійшло тому, що всемогутча в єгипетському парламенті націоналістична партія „Вафд“ напалнула проєкт такого договору зрадою національних інтересів Єгипту. Партія ця ще аскравіше і нагальніше ніж досі висунула тепер гасло боротьби з Англією, доки вона не забере усіх своїх воєнних залог з єгипетських міст.

Єгипетський уряд всеж таки, не зважаючи на непримириме становище Вафд-у, вів переговори з Англією у справі реалізації договору про англо-єгипетське перемир'я. Однак їх англійці були ніякі з уваги на становище парламентарної більшості. І накінець дійшло до того, що король разом з урядом розв'язали парламент, заповіли зміну конституції, виборчої ординації та теперішньої парламентарної системи і накінець рішили, що вибори до нового парламенту на основі нової виборчої ординації та при змінній конституції відбудуться аж за три роки. Іншими словами в Єгипті заіснувала монархічна диктатура. Не-

ма сумніву, що король і уряд зважилися на цей ризикований в Єгипті крок тільки під пресією Англії та при запевненні цією останньою допомоги у боротьбі з націоналістами з „Вафд-у“. Рівночасно з розв'язанням парламенту наклали нові диктаторські сильні окови на єгипетську пресу.

Нема сумніву, що в Єгипті настає тепер доба внутрішніх напружень і заворушень разом з обопільним терором. Вафдисти не будуть спати і будуть робити свою протиянглійську і протурядову роботу конспіративно. Очевидно, що це спричинюватиме криваві жива в теперішній політиці єгипетських диктаторів. Але на те нема ніякої ради. Король і уряд, знаючи, що Англія за ніяку ціну не піде на задоволення домагань вафдистів, бо це було б рівнозначне з її самогубством, вибрали в англо-єгипетській політиці шлях утилітаризму. Вафдисти вели, ведуть і будуть вести принципову політику в ім'я ідеалу повної політичної незалежності Єгипту.

Нема сумніву, що й для Англії, ця нова утворена в Єгипті ситуація не принесе самих користей, але навпаки

багато клопоту й неприємностей. Єгипетських націоналістів підтримують у їхній боротьбі проти Англії араби й мешканці Іраку з релігійної (магомеданської) солідарності. Не остануть за ними позаду й індійські магомедани. Англія муситиме скріплювати свої залоги над цілим Суецом і не тільки над ним, вона буде приновлена держати довгий час свої воєнні кораблі і на Ніло, щоби своєчасно стати в допомогу теперішній єгипетській диктатурі проти вафдистів. Та Англія була напевно підготована на все те, що її чекає, коли підготовляла єгипетський переаорт. Інакше поступити не могла, бо йдучи на реалізацію домагань вафдистів була б приновлена погодитися з втратою суецького каналу. А така втрата для неї була б рівнозначна з загальним початком сумерку Бритійської Імперії. Виходу для Англії не було: або кривава розправа та знищення єгипетських націоналістів при її допомозі або резигнація з суецького каналу і тим самим угода на цілковитий занепад своєї світової потуги. Англія мусіла вибрати перше.

Наємний „ревелятор“.

Польська преса „жертвою“ авантюриста й пройдисвіта та його „ревеляцій“.

У віленському монархічній „Саові“ появилася дня 18. п. м. стаття п. н. „Вальдемарас, як український дипломат“, автором якої, як виходить з підпису, є п. Еміль Козій, б. шарж д'афер українського посольства в Берліні. Цю статтю, як ніби дуже сензаційну, передрукувала майже ціла польська преса, а в тім числі: краківський „Час“ і „La Kurjer Подзєнні“, варшавський „Глос Правди“, саназійний „Дзєннік Львовскі“, соціалістичний „Дзєннік Людови“ й ін. Стаття має на цілі дискредитувати в очах польської читаючої публіки особу Вальдемараса як людини і політика. Але навіть у теперішньому її виді, для кожного неупередженого, особа литовського прем'єра виходить в освітленні п. Козія якраз у корисному світлі. А навпаки, сам автор виявляється якимсь темним, безхарактерним і пікчемним типом, якого поважний часописи і не слід було пускати на свої сторінки.

Та ми маємо спромому дещо ближче розяснити минувшину цього ланка. Його ім'я вже нераз згадувалося в аналах сумної слави початків української „сіт венія вербо“, „дипломатії“. П. Козій — це передвоєнний галицький москвофіл, котрий виїхав в 1915 р. з уступачними російськими військами в Росію. На Україні він випав після революції в березні 1917 р., а краще: після гетьманського перевороту. Російські чорносотенці, які, як відомо, користувалися при гетьмані надзвичайними впливами, висунули на верх і цього типа. А радше вчинив це він сам, бо вкрутився до місії, котра їхала до Берліна і таким чином, поруч багатьох інших проходивців, став „українським дипломатом“. Про „діяльність“ п. Козія як „українського дипломата“ в Берліні найкраще можна поінформуватися з актів українського берлінського посольства, схованих тепер в Празі.

Але писали про його „дипломатичні“ подвиги теж і часописи. Між іншими: віленська „Воля“, „Український Прапор“, львівський „Вперед“ та інші. З Берліна п. Козій викинувши і післав до Штокгольму, де він короткий час заступав посла Лоського. Викрили, як він на український дипломатичний паспорт перевозив золоті годинники, дорогоцінності і т. д. Звільнений мін. закорд. справ УНР Ніковським виїхав Козій до Бразилії, де подався за українського посла, знову десь поробив якісь протизаконні грошові маніпуляції чи мальверзації, після чого знову шев. У Польщі виринув мабуть тому, що оженений з полькою. Ось така „славна“ минувшина цього теперішнього ревелятора...

А тепер послухаймо, що він розказує про участь теперішнього литовського прем'єра, свого і своїх товаришів по місії в Берліні:

„Я пізнав п. Вальдемараса в квітні 1918 року, коли я і ще 3-ох людей були членами Української Дипл. Місії в Берліні. Найстарший віком і одяком, що володів чужими мовами (сікл) — був Вальдемарас. Він тому заволодів нами і став нашим покровителем на невідомому (!!!) нам дипломатичному шляху. Вальдемарас характеризував дипломата як людину, котра „напиться не дурак, і закується не подсец“ і образував нас в цьому напрямку, а ми були покірними і слухняними учнями і віддалися цій науці цілим серцем (себто: піяцтві) — поручивши всі справи посольства (сікл) Вальдемарасові, який свої агенди виконював для спільного нашого задоволення.“

Ситуація переїмилася після закінчення берестейського договору. Місця влаштували в ресторані „Кайзергоф“ парадний обід, на який явився вся політична еліта Берліна. Посипалися одна за другою промови німецьких гостей. Треба було на них відповісти. Але як відповісти, коли всі члени місії, за збіжком Вальдемараса, не знали німецької мови? Встав голова місії Сервак і склав пару слів по укра-

їнськи. За ним піднявся Вальдемарас і виголосив довгу німецьку промову. Треба признати — балакав добре. Зумів зацікавити і прислухати слухачів. Але темою його промови була виключно литовська справа. Таким чином з українського вечора зробився виключно литовський вечір і про Україну тоді вже більше ніхто з присутніх не балакав.

Згодом Вальдемарас поїхав складати звіт про нашу діяльність в Берліні до генерала в Києві. Звіт його був зроблений в такому некорисному стилі для нас, що відкликання нас усіх і призначення Вальдемараса українським послом в Берліні було справою постановленою. Він представив нас як п'яниць і легкодухів і ми страшенно були на нього обурені за це (сікл).

Але між тим прийшов 1918 рік. До Берліна приїхала делегація від литовського Нац. Зібрання (Тариби) шукати короля для Незалежної Литви. Вальдемарас зарплатившись до делегації і знаючи прекрасну політичний терен в Берліні — став її фактичним керівником.

Після мілтарного розвалу центральних держав Вальдемарас переїхав у франкофілію і на весні 1919 р. виїхав у Париж як провідник литовської мирної делегації. Тоді він теж виїхав у Берлін до готелю „Континенталь“, де перше жив як член української дипл. місії. З нами, каже п. Козій, вже Вальдемарас не хотів балакати і в тому сам пішов його відвідати. Приїхав мене чежмо, але холодно. Побалакавши хвилину, я попрощав його, ледве зберігаючи сміх, бо здавалося мені, що я сиджу на оперетці...

Так от представляє цей панов свою і своїх товаришів „діяльність“ в Берліні і при тому ще є такий неінтелігентний, що гадає, начеб Вальдемарас Бог зна як погано виходив при порівнанні з ними!... Цинізм і безличність цієї креатури справді переходить всі допустимі межі. Він не соромиться признаватися публічно до повного неущта і повної ігноранції примітивних вимог дипломатичної праці, але ще й чваниться своїми п'яцькими подвигами. Зате литовський прем'єр виявляється чесним, розумним і спритним політичним діячем, гарним литовським патріотом, до якого кожен мусить мати справжню пошану. На всякий випадок: требаб назвати великою образою для теперішнього керманіча Литви, колиб хто хотів взагалі рівняти його зі звичайним пройдисвітом покрою п. Козія...

Та на цім не кінець. Показується, що п. Козій — не поганий провокатор. З другої частини його довжелезної ревеляції виходить, що „хтось“ післав був тепер п. Козія до Ковна на те, аби „розкрити“ Вальдемараса, і знов — яким благородним виявив себе литовський прем'єр і яким безмежно подлим... б. шарж д'афер українського посольства в Берліні. П. Козій сам признає, що литовський прем'єр привтав його в Ковні дуже широко, поручив „почувати себе як дома“ і в кожній потребі звертатися до його ген. секретаря...

„Заче! відрозу винитувати за українські справи і повідомити, що на днях має бути засноване литовсько-українське товариство. Але я, — каже цинічно п. Козій — запинаю п. Вальдемарасові, що від українських справ і політики взагалі — вже давно відійшов.“

Розуміється — нема посольства, з яких його прогнали, нема дипломатичних місій, нема готелів, парадних обідів і грошей, отже нема потреби бути українцем...

Посити! і так за багато місця ми

присвятив цьому проходившеві. Але ми вчинили це з огляду на польську пресу, котра, як виходить, не завагувалася покористуватися „ре-веляціями“ з такого каданутного джерела. Висловлюємо теж надію,

що подібний виступ кримінального авантюриста в нічому не помішає цих добрих взаємин, які здавна існують між двома історією зв'язаними народами: українським і литовським.

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

ШЕСТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Нині, у вівторок, закінчив свою промову обор. д-р Старосольський, а потім промовляли чергою оборонці: д-р Іван Волошин, д-р Андрій Строчицький, д-р Нестор Прилепський і д-р Марія Глушкевич. Який скінчив свою промову в год. 245. В часі промов оборонців родина підсудних, присутні на салі, залунали гіркими сльозами.

Пополудні в год. 345 закінчили промовати останній з оборонців, д-р Лев Гашкевич. Свою промову закінчив він підним вечором.

Трибунал вишесте присуд у цій справі завтра в год. 10.30 передпол.

Промова д-ра Старосольського.

Згорі прешу вас, трибунал бути найбільш за форму і недостатки моєї оборони, бо я не був приготувавши говорити вже нині.

Дві струни брешуть у наші думи: струна болю за долю підсудних, молодих людей, за долю їх родни. Ви, п. судді, мале вирішити справу: Бути — чи не бути. Ви рішаєте про життя підсудних. Велика ваша відповідальність.

Друга струна — це струна нашої совісті, совісті оборонців. Заявляю з глибокої нашої совісті, що ми свято перейняли про страшний кривд, яку заволоділо цим дітям. А зроблено їм велику кривду моральну. На протиліт тільки літ мали ми багато чисто грабунових і подібних процесів, а всі вони відбувалися перед невинним судом. Кожен право має бути різне для всіх, то ми не можемо знайти ніякого оправдання для того, чому цих хлопців поставлено перед дорозовим судом.

Дорозові суди у нас завжди випадали. Тут, у цій аншаді, формальних умов для дорозового суду нема ніяких. Ви, п. судді, мусите ще раз над тим застановитися. Заявляю і підтверджую ще раз, що тут не додержано 14-денного ретин-

ця, бо коли слідство почалося 4. п. м., то суд повинен був закінчити своїйменше один день скорше. Далше заявляю, що розпорядку през. з 18. грудня 1927 не предлажено саймові, ага, не оголошено в Да. У., а тому він не може тут об'являти. В цьому для нас, юристів, не може бути ніякого сумніву. Право не може родитися з революції, тільки з права. Разом, з 28. грудня 1927 не предлажено також ні саймові ні не оголошено його в Да. У., тому він не є джерелом права, отже не має, не може об'являти.

Дорозовий суд створено для заведення такого руху, що надто часто і нагально виступає, такого, що не можна собі з ним дати ради. Такий суд повинен збиратися тільки винятково, коли є надто велика небезпека поширення того руху, щоб заповігти його дальшому поширенню. Але наглий суд — це не акт помсти. Наглий суд повинен говорити з рогу когось людини, з рогу кожного дому страшином налісмом: „Остерігайтесь таких учинків, що за них ставлять перед наглим судом!“

Тверджу з повним переконанням, що нема у Львові людини, яка чула про оголошення дорозових судів. Те, що цю справу розбирав дорозовий суд, адмавало всіх правників, усіх суддів у Львові. Я прошу, щоб кіншій суд признав себе некомпетентним і передав справу заставному суду.

Не зважаючи на моє пайтліве переконання про страшний юридичну помилку й неадікватність виняткового суду, приступаю до мериторичного обговорення справи. Пералтим іше зазначу, що спеціально обвинувачені мають повне моральне і матеріальне право завити, що нічого не знають про оголошення дорозових судів. Адже коли хто з них навіччу у 1918 р., як оголошувало дорозові суди, то яка могло бути їх тодішня арахія і розуміння тої справи, коли найстарший з них має нині 21 літ, а наймо-

лодший — 17 літ! А цей було перал 10 роками!

Дорозове поступовання є ретерсією, але воно є все таки судом. Не має радії прокуратор, коли казав, що справа ця ясна, що тут нема ніяких лів, що всі обвинувачені винні в тім заправі, в яким він їх обвинувачує. Справа принадлежності підсудних до УВО є важна до опіні цілого винику. Кожен з підсудних може відповідати тільки за себе, за свою чинність. Вони не ділали з якоїсь змоги, а виключно з наказу помавлянта, який кожному з них приворочив відповідну роль.

Переходжу до зізнань обвинувачених. Всі вони зараз по арештуванні заявили одноглісно, що ділали в імя національного обов'язку, на поручення одної людини, яка була поза і понад ними. В суді сл. судді Намековський відразу спостеріг, що це діло політичне, що тут була рука УВО.

Ні один свідок не найшовся, що закинув би обвинувачених яких примети: пиянство, розп'яст, ходження до кім, па забави і т. п. Поліція булаб певно шоне-була про це подала, якби шонебула була довідалася. Зокрема оба. Ординцеві не можна нічого з того закинути. Навпаки — він був пайлішим сином своєї матері і ще з літ палзуу налав йй па потті гроші, йй адовачу пенсію.

З черги обор. д-р Стар. переходить уєй інші моменти, які вказують на те, що всі обвинувачені (з айікою Штокал) були членами УВО (пайікою „сметема, резолювері, література й й.). Невірно є теж твердження одного поліційного свідка, що мовля, підсудні можуть бути відповідками У. В. О., як це було свого часу в ППС, а який виродилося було чисто бандитське крило. Алеж ППС той бандитизм жияйршучіше побороувала сама — і це робилаб безперечно в своїм кутрі і своїм крузі ділання йй УВО. Я переконаний, що якби обвинувачені не були членами УВО, то ця організація булаб уже давно в якийсь спосіб про це повідомила, кого саід. Тому для нас усіх нема сумніву, що обвинувачені є членами УВО. А це аначить, що вони повинні відповідати за злочин державної зради з § 58 ц., отже перед звичайним судом. Підсудні повинні відповідати тільки за одні учинки, який є одною з форм діяльності УВО.

Дальше звертаю вашу увагу, що підсудні були під примусом зложеної присяги. Вони мусіли ділати як члени револю-

Жадайте
френіських
ПАПЕРЦІВ
ДО КУРЕННЯ.

JOB

49-50

ційної організації, яка за непослуж карає якнайбільше жорстоко. Після зложення присяги вони були вже під безоглядним, неодолимим примусом, їх учинки не був впливом їх свободної волі. Ще одна момент. Чи можна тут говорити про помовний грабунок? Я переконаний, що ні. Бо помовивши все інше — навіть грабунок тих мізерних 19 зол., про які ми тут чули, нікому з обвинувачених не доказано.

Приступаю до обговорення виши моего клієнта, оба. Ординця.

Мушу в першу чергу розвіяти легенду, айтаворену поліцією, що Ординець був керівником нападу. Бо вже своєю найнижчою освітою між усіма обвинуваченими він не був предестенований на це становище. А дальше Ординець, як аказав розправа, кольтортував „Сурму“ й й. пидання УВО. Чи провідник буде займатися кольтортуажом? Він був в організації тим, що чистив зброю і йй переховував. Чиж таку функцію мій би мати провідник? А який роль Ординця в цьому нападі. Він замовляв авто, він йде з ним на пробу. Чи провідник та організатор мав би виконувати таку функцію? Ні! Хто мав такі функції, як Ординець, той мусів мати в організації тільки підрачну роль. З уст Штокал на поліції, а суді і тут чули ми, що його автом мав йхати Ординець або Скідський. Отже роль цих обох обвинувачених в цьому нападі була однакова. Те, що Ординець підчас нападу мав за завдання замкнути тільки браму пошти, вияснено тут понад усім сумнів. Ані один свідок не агносував Ординця між тими, що були в салі. Який-жеж то провідник, що мав за завдання замкнути браму — і більш нічого? Оба. Орд. брав отже участь в нападі тільки посередньо і в тім напрямі повинно було бути поставлено прокураторське обвинувачення.

А тимчасом прокуратор станув на становищі, що ми маємо тут до діла зі злочинном з § 190 і дальших. Це очевидно цілком несудушно. Тут птав один з членів трибуналу са. Тустановську, чи хто з напасників діткнув йй в якийнебудь спосіб. Вона це рішуче заперечила. А на запит од-

д-р ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Трагедія українського психічного дуалізму.

Спроба нового освітлення поеми „Слово о полку Ігоря“.

(Продовження).

В поємі „Слово о полку“ бачимо вже основні риси ослабленого типу української національної душі. Ось як малое нам поет занепад спільного расового почуття:

Се мое, а то моеже —
Став мовити брат до брата.
Про мале казав „велике“
Брат на брата кул крамоли.
А поганці йшли побідно
В руську землю, як ніколи.

Хоч і як ті слова знаменні в поємі тієї міри, що „Слово о полку“, то асетаки можнаб сказати, що це не така дуже нова черта, бож суспільне самодобство й індивідуалізм — це споконвіку загально людські хиби. Певно, що воно так, але тут мова не про цю хибу як таку, а про йй, так сказатиб, інтензивність, а під тим оглядом ці хиби, що розвалили українську державну спільноту, запустили в українських потомках куди глибше коріння, ніж у інших народів. Доказ: другі великі народи живуть самостійним державним життям, а ми після розвалу великої київської держави майже без перерви є неволі...

Та найцікавіше з психологічного боку є у „Слові о полку Ігоря“ ось яке явище: ослаблений тип українця стає тілом і душею до того степня хліборобом, що навіть у таких життєвих подіях, які далекі від

себе, як небо й земля, він усюди бачить тільки свою ріллю і все, що стоїть у зв'язку з нею. Наведемо характеристичне і могутнє місце зі „Слова о полку Ігоря“:

Чорна рілля зворана —
Копитами столочена
І кровію сполочена
І трупами засіяна,
Розпукою овіяна.

Під поетичним оглядом ця картина, в котрій поет порівнює криваве боевище з вислідами праці хлібороба, така непереможно могутня своєю понурою наглядністю й демонічною динамікою, що тяжко в цілій всесвітній літературі знайти подібно сильну й так ляконічно змальовану картину боевища. Особливо на нас, українців, робить ця картина величезне враження, а саме тому, що в ній стрічаються зі собою два типи української національної вдачі та промовляють до нас із прадавніх сумерків віків: воєнничий лицарський прапредок і багатою землею ослаблений потомок, який навіть у кривавій січі бачить своє поле. З тієї картини промовляє до нашого серця найглибший і найнаглядніший символ української долі від найпервісніших починів нашого племінного життя аж до великої національної трагедії останніх літ. Тут відслонюється перед очима нашої душі глибока правда, містерія й фатум нашої крові й нашого духа: прокляття чорної рілли, українського чернозему. Ось чому ми, народ хліборобів, усе з таємним зворушенням співачемо цю пісню, ось чому вона стала українською всенародною піснюю!

Нова, ослаблена душа українця в поємі „Слово о полку“ так наскрізь пронята своїм одиноким завданням

і найвищим призначенням, тобто хліборобством, що вона бачить у трупах снопи, в жаралужних копіях ціпи, у виходженні душі з тіла віяння збіжа на тоці, в білих костях, розкиданих по полі, сіяння зерна. Ось незвичайно знаменний приклад з поєми:

На Немизі снопи стегають,
Снопи стегають головами,
А молотять їх ціпами,
Харалужними ціпами.
А каадуть життя на тоці
Йй геть од тіла душу віють.
Не доброж бо на кривавих
Берегах Немиси сіють —
Сіють кости синія руськія.

Оце місце поєми творить діаметральний контраст із ось якими вельми характерними словами поєми:

Три брата і розлучились —
Аж на березі Каяли!
Тут внио криваве айшло,
Руські тут пир скіячили:
Светіа своїх напоіаи
Йй буїні голови зложили.

В чім тут видно цей великий контраст? Передовсім у роздвоєнні психічної структури самого творця поєми. Та заки це викажемо, мусимо виразно зазначити, що як майже вся поема, так і всі з неї наведені місця є незвичайно сильні під поетичним оглядом. Колиж ми говоримо про діаметральний контраст між обома наведеними цитатами, то розуміємо це не як квалітагивний контраст у поезії, а як контраст у характері самого творця поєми. Значить, що інше сила поетичного слова, а цілком що інше сила національної влачі, яку малое це слово. Отже, на нашу думку, в авторі „Слова о полку“ ви-

ступають уже виразно й верствують-ся та борються зі собою дві українські душі, а саме: в початкових цитатах живе поетова душа, що „дають ната в праділіною славу“, значить енергійна, незломна, тверда та воїновнича, душа прапредків, а в дальших цитатах із анянтком місця, в котрому пролив крови в бою порівнюється з розливанням вина, а боротьбу з весіллям, відзивається до нас нова, черноземом ослаблена душа спокійного, пасивного хлібороба. І коли прапредок уважав кривавий бій весіллям, то багатою природою, „хлібородним раєм“ ослаблена, винижена душа українця бачить у кривавім боевищі молочення збіжжа. Значить, у самім авторі „Слова о полку“ бачимо вже виразно дві українські душі, котрі зі собою контрастують.

Тут можнаб піднести заміт, що поетові вільно порівнювати боротьбу, з чим хоче, отже як можна з кількох поетичних метафор робити такі висновки щодо його психічної організації? Певно, що поетові вільно вживати картин, яких сам захоче. Одначе те, що він захотів ужити такого, а не іншого образу, якраз найліпше характеризує не тільки його талант, але також його індивідуальну й національну вдачу. Ця характеристика тим правдоподібніша й цінніша для нас, що поет такої міри, як автор „Слова о полку“ не кермувався у своїх величких поетичних малюнках самовільним хотінням або нехотінням, а тільки, як геніальний творець черпав засоби до тих картин із бездонних глибин несвідомого, з тих таємних джерел, які пливають на дні національної душі.

(Докінчення буде.)

ного з оборонців с. Тустановська сказав, що вона своїм зором і поставою поборолася ("поконала") нарасніки. З того видно найкраще, що тут не було ніякого фізичного насильства, тільки боротьба волі з левих сторін; з боку почт. урядників і з боку того колективу, який ми тут бачимо.

Тут можна говорити тільки про злочин з § 98 к. з. (злочин вимушення). Сказав раз с. Августин: "Як питаєш мене, що таке право, а не знаю; як не питаєш, знаю". Важко подати докладну дефініцію різниці між цими двома злочинами, між злочинами грабунку і вимушення. Коли ми тут чули, що справці кричали до урядників: "Давашь пенсьондає!" — то нам ясно стало, що тут можна говорити тільки про вимушення, а не про грабунку. Об'єктивно можна в цій справі говорити тільки про злочин вимушення з § 98 к. з. Всі обвинувачені заявили згідно, що вони мали за задачу стероризувати персонал почт. підчинити собі його волю. Знаємо теж, що револювери їх, хоч були набиті, але не були зарепетовані. А все те дає нам тут чіткий приклад намагання вимушення, недоказаного фізичного насильства. Тому тут маємо тільки до діла зі злочином з § 98 к. з.

Кінчу свою промову. В ім'я своїх і своїх товаришів-оборонців зазначую ось тут і останнє, що ми не розуміємо, як ця справа могла потрапити під нагляд суд, хоч досі всі подібні справи, і то далеко більших розмірів, суджено перед звичайними судами. Обвинувачені дістали під примусом присяги, зложеної в УВО, а тому питання їх відповідальності треба розбирати індивідуально, як індивідуально кожний з них. Зіславши долю свого клієнта Ординця в твої руки, підчеркую, що я хочу ретувати його тільки в ім'я великого, святого маєстату права.

Промова д-ра Ів. Волошина.

Диступаю як оборонець оба. Скіцького. Прок., ставлячи висновок на доразовий суд, мусів мати щодо його клієнта сумнів. А всеж такі оба. Скіцького поставлено перед наглядом суду і він сидить тут дуже неслухно 6 днів. В 1918 р. коли нібито оголошено у нас доразові суди згідно з буквою закону, оба. Скіцький мав 8 літ і не міг хіба читати і розуміти того розпорядку.

Прок. прийняв за доказане, що оба. Скіцький був у середині почт. будинку. Тимчасом і він сам і оба. Штокало заявили тут понад усякий сумнів, що оба. Скіцький був тільки при варті і до середини почт. будинку не заходив. Тому я прошу трибунал виключити його клієнта згідно компетенції доразового суду, бо він під цю компетенцію ніяк не підпадає.

Кадали тут поліц. свідки, що Скіцький був у середині будинку. На поліц. зізнання я не даю нічого і ними не хочу навіть займатися. Ми знаємо добре, як складаються зізнання на поліції!

Оба. Скіцького пізнали як безпосереднього справця з нападі с. Тустановська і Добростанська. Поміняю обставини, що дерний свідок пізнавав спершу не Скіцького, а Штокало. Але й ті пізнали, по яким нібито пізнали Скіцького, себто його ріст, вярз лива і волосся, в такі невірні, такі нехарактеристичні, що дивно, як по таких позначках могла с. Тустановська його пізнавати, тим більше, що — як вона казала — бачила його тільки один момент. Тут на сіді бачила вона його більше як чверть години, а все так довго загалася і милася, поки нарешті вказала на нього. А при тому вона заявила, що той напасник, який приволок її револювер до грудей, був у яскравій убранні і в гумовій плащі. А тимчасом тут уже доказано, що Скіцький був убранний тоді так само, як інші, себто в убрання гранатової барани. І можнаж полягати на зізнаннях такого свідка в такій переважній справі?

При кінці обор. д-р Волошин наводить усе те, що казав на приналежність до УВО його клієнта, а що відомо з дотеперішнього ходу розправи, зокрема з відкритих висновків тогож оборонця. А приналежність Скіцького до УВО і вчинок, виконаний на її приказ, повинні бути суджені перед звичайним, а не наглядним судом.

Не репресій очікують обвинувачені, а ширшу справедливості. Навіть полемі суди в часі війни не віддавали присуду на сліпо, а розбирали справу совісно і по можливості докладно. Кінчу словами прокуратора: Не-

хай ваш змір справедливості буде зміром справедливим, згідним з духом права!

Промова д-ра Строніцького.

Як оборонець оба. Івана Платини прошу вис. трибунал щодо його клієнта визнати себе некомпетентним. Прок. ставив настанови, що Платина випенює бо він сам признався до участі в нападі. Тверджу і це доведу, що признавання його клієнта неправдиве.

Зі слухання тут свідків ніхто не агітував Платину як члена нападу, хоч він мав найбільш характеристичний вигляд. Зокрема його велика бачина на лівій і правого боку мусіла була його арештувати і так само цілий характеристичний уклад його тіла і будова його голови. А всеж такі ніхто не вказав тут на нього як на безпосереднього чи навіть посереднього справця.

Оба. Платина признався тут, що він виконав наказ і що мав за завдання стероризувати воєнного. Тимчасом ми чули тут, що відповідав і задовольняв перелаз дуже пристойний мушкетер, літ ок. 28, з чорним зусонком. Дальше мушу підтвердити, що ніякого револювера з Платини не найдено, хоч револювери інших обвинувачених знайдено і ми їх тут бачили. А найбільш компетентний щодо нього, с. Черніський, сказав виразно, що він був стероризований іншими людьми й обвинуваченого Платину воєсім не бачив. Тому оба. Платина тут носім непричастий. Так само ніхто зі свідків не вказав на оба. Платину як на того, що загрозив а нас 29 год. і 50 сеп. Навіть ми чули тут що інше. А тимчасом прокур. зробив йому клієнтові велику урядну підозву, а йому й дальше рая грабунку.

Прок. опирає своє обвинувачення дотично Платини на його вказівку признав. Тимчасом прийняв за правду і те, що він діяв по вказівці УВО і мав свою окрему функцію, не знаючи, що мають робити інші. Він отже може відповідати лише за свій власний вчинок, а його вчинок зовсім не становить ества грабунку.

Заходять питання: Чомуж знавав та Платина? Бо він присягав як член УВО, що не видасть нічого й нікого — під загрозою смерті. Під тою загрозою він наваж вини на себе, аби кривити того іншого.

Колпа він признався до того, що його завданням було стероризувати воєнного і колиб не навіть прийняти це правду, то він був тільки помічником, а не одним з виконавців. Зрештою по візантійським Платини Черніський був уже стероризований, як оба. Платина станула біля нього з револювером. Черніський його зовсім не бачив, а тимчасом він не міг зазнати від нього ніякого насильства.

Прок. вис. трибунал визнати себе некомпетентним судити оба. Платину.

Промова обор. д-ра Прислоського.

Виступаю як оборонець оба. Евгена Качмарського. Він уміщений як дитина і не дає собі мабуть справ з того, що тут відбувається. Так поводитися він увесь час на розправі.

Хтож такий мій клієнт? Це син бідного шевця, батька 4 синів і 1 доньки. В дні Качмарський, вимосонотрітний, була сповіща атмосфера нападного національного потування, в якій мій клієнт вистав. Відомо, що він вже в гімназії належав до підпільного гуртка, а потім був арештований під замітом співучасті в нападі на д-ра. Сабата.

Оба. Качмарський заявив тут, що його співучастя у нападі на почт. була передумовою прийняття його до УВО. Він мав дуже окрошку голу: надати пакунок і білий нічог. Шоймо після вдатного нападу мав він бути прийнятий в ряди УВО.

Коти кваліфікувати вчинок його клієнта, то його можна підтягнути тільки під злочин з § 58 ц. Щодо цього оборона не має ніякого сумніву. Колиж вчинок підсудного Качмарського кваліфікуємо, як злочин з § 58 ц. то так само мусимо кваліфікувати вчинок усіх підсудних.

Вчинок усіх обвинувачених, а зокрема його клієнта, не підлягає ніяким робом кваліфікації з § 110 і д. к. з. Всі вони виховувалися в атмосфері війни і злиднів, а всеж таки зберегли чистий і чесний характер. В цьому нема найменших сумнівів. Всі вони можуть бути потягнені до відповідальності з § 58 ц. але в додатком

§ 2 буква д. Всі вони ділали під неодолимим примусом, як під таким-же примусом в рр. 1918—1919 була ціла українська суспільність, що пережила тоді велику національну трагедію.

Прок. вис. трибунал в ім'я гуманності, в ім'я високих ідеалів людства, а передовсім в ім'я права признати свою некомпетентність судити цих обвинувачених, а зокрема його клієнта, Евгена Качмарського!

Відгуки дня.

Сугестія.

Тяж уже людина щось збудована, що її довше загінювати як курку. Витріщить якийсьбудь "зраао" очі на якусьбудь пачку: вона вже тріщить притомністю. Подивиться одним оком баба на чужу дитину і вже наврочила і вже треба обдирати пагоушку. Глинуть гроші на злодія і вже він не відповідає за себе, чи за обої руки.

Коти тає сальво ділає підпоза, то по дивиння, що ще сильніше впливає на людей сугестія. Пауку вона всевладно і по відношенню від неї навіть такий реальний чоловік як агітатор, чи поліціант.

Україні — народ сентиментальний, мрійливий, м'якосердий. Тому то в них сугестія грає таку важну роль не тільки в політиці, в літературі в любови, але і в купештаї.

Написи тьось дуже добру статтю, але на лихо підпишеться своїм ім'ям і вже та стаття, відходячи туди нечитана, ну, відходить кожна перчитана. А наваж: напише тьось дуже дурну статтю і подасте при кінці: "передрук з "Тайне", або "Льонд Джорджа" і вже вої зачеплюються і вже вої відхают, чому в нас нема таких журналістів і таких статей.

Сугестія...

Та саме є в літературі. Знаю випадок, що один з наших письменників написав патріотичний вірш, ні зліпний ні гірший від соток інших, але був хитрий і підписав Теодора Кернера під ним. Тепер той вірш товчється по всіх виданнях, а патріотично настроєні громадяни одушевляються, на жаль, чужим генієм. Я сам прочитав вірш залюбки доти, доки не довідався про його походження...

Хіба це не сугестія?!

Має якась дівчина і ніс хирлятий і на бачер око і з розумом тьось не допомагає, але вате стоїть сама одна на тій доповіді доповіді, а комфортом і відношенням помешканням, а вже вона (панна на камені!) і гарна і мила і розумна. А пекать буде дівчина як розка, як лілея, як... ну — як моя найновіша любов, але коли біда, то зараз зайдуть на ній ахує хибу. Колиж і цього не можуть знайти, то пустять поголошу, що вона — наприклад має на дім бедри платю.

Скажіть, що не є?!

Сугестія...

Але, коли сугестія в політиці, літературі, любови можна ще як-так зрозуміти, то ніяк не можна зрозуміти сугестії в купештаї.

Трапилось в одній кооперативній такий випадок: Патріот-студент заважав усім палірни "Калина". Казав, що не тільки свої, але й добрі. Селяни кивали головами і... ждали на "спробунок". Студент дав свого тютюну, всі вступили і зрештою один забрав слово.

— Таки що не важко, а "Соляні" ліпші.
— Чому ліпші?
— "Калина" шось ніби пече в язик.
— Ая, пече!
— Егеж, пече!
— Таки пече!

Не допомогли ніякі аргументи, докази і прилади.

Другої динки студент перемінив окладний паперців і знов дав закурити. Вступили громадяни по дві папірочки і одноголосно заявили, що такі "Соляні" ліпші.

Не знали бідолахи, що це тільки окладники з тит паперців.

Якже-ж не назвати?!

Невжеж це не купешка сугестія?!

Оттак на кожнім полі, у кожній ділянці сугестія і сугестія.

А навть... навть... те, що я бачу асюде сугестією, чи не теж не є свого роду сугестія?!

Галактіон Чіппа.

Ріжні вісти.

ЛИТОВСЬКА НОТА ДО ЛІГИ НАШОЇ.

Подіють з Ковна, що дня 24-го липня дістала зложена в генер. секретаріат Ліги. Нашій литовська нота в справі маючій відбутися в серії польських військових маневрів на Білорусії. В ній говориться, що концентрація польських військ вздовж демаркаційної лінії становить для Литви небезпеку і уряд лит. був би змушений знизити литовські військові пункти. В тих умовах може діяти до інцидентів, які можуть спричинити заворушення змру.

ДИКТАТУРА В ЄГИПТІ.

Нап. партія Вафд видала прокламацію в якій оголошує, що єгипет. міністерство повинно злочини, заступивши парламентарну форму правління диктатурою і в той спосіб зложити свою присягу на конституцію. Відозва кінчиться законом, що партія не спиниться перед нічим в обороні незалежності.

ЗІЗД 14 МІНІСТРІВ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ В ПАРИЖІ.

Німецькі газети позаять, що підчас з'їзду в Парижі 14 міністрів на урочистості підписання протиавоєнного пакту, будуть обговорювані найважливіші європейські справи, як справа єврейської Надреї, виконання плану Доза, відносини Австрії до Малої Антанти і Німеччини до Великої Антанти і арештою так зване східне Льохарно. Ці обговорювання провадитимуться довірливо.

ЯПОНСЬКА НОТА ДО НАНКІНСЬКОГО УРАДУ.

Віденські денніки поміщують текст ноти, висланої японським урядом до китайського з приводу одностороннього вивозування японсько-китайського торгового договору. Нота подає: 1) З огляду на те, що Китай не виконав договору в терміні передвидженим умовою, договір позостає на дальших 10 літ; 2) Одностороннє вивозування договору і є суперечне з міжнародними звичаями і є образою. Японія готова приступити до виміни думок з приводу того. Якщо договір не буде надалше уважатися за існуючий, то Японія є здецидована до прийняття всяких господарчих заходів для охорони своїх прав.

ПОВОРОТ ЕКСПЕДИЦІЇ НОБЕЛЕ ДО ІТАЛІЇ.

Італійське посольство в Берліні завожало в дирекції залізниць в Швернін спеціальний вагон, в якому маєтись переслати поїздами при життю членів експедиції "Італія" wraz з ген. Нобілем.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:57:50—8:58:00, канадський долар 8:51:50—8:52:00, чеська корона 0:26:66—0:27:00, австрійський шілінг 1:23:50—1:24:00, румунська лев 0:05:50—0:06:00, французький франк 0:33:00—0:33:25, швейцарський франк 1:71:50—1:72:00, фунт стерлінгів 43:40:00—43:50:00, радянський червонець 23:00—23:50.
Золото: 20 корон 36:30:00—36:30:00, 20 франків 34:50:00—34:50:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:50:00, 10 російських рублів 47:00:00—47:50:00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 54:50—55:50, пшениця селянська 53:00—54:00, жито галицьке 43:75—45:25, ячмінь галицький броварський 41:00—42:00, ячмінь на жито 43:50—44:50, ячмінь пастівний 35:25—36:25, овес галицький 48:50—49:50, кукурудза румунська 44:00—44:50, барабол промислова 0:00—0:00, фасоль біла 65:50—70:00, фасоль кодірова 48:00—50:00, фасоль красна 60:00—65:00, горох біл-Нікторія 63:00—68:00, горох підлий 32:00—37:00, бобів 40:00—41:00, мішанка пшенична в зерні 00:00, яка 32:00—33:00, сіно солодове краєве прасоване 14:00—15:00, сіно прасоване 5:00—5:25, гречка 46:50—48:50, льон 71:25—73:25, дубів сивий 21:00—22:00, ріпак олійний 71:00—73:00, мука пшенична 30 при 50:00—60:00, мука пшенична 50 при 80:00—90:00, мука житня 65 при 71:00—71:00, грисів кукурудзаний 67:00—70:00, мука кукурудзана 49:00—51:00, отруби житні 26:75—29:25, отруби пшеничні 24:50—25:50, крупні грисів 59:00—91:00, лисно 85:00—87:00, крупні ячмінні 66:00—68:00, пшеника 64:00—66:00, просо краєве 47:00—49:00, макуха лисна 49:00—50:00, конюшина краєва 230:00—250:00, мах сивий 115:00—125:00, мах сивий 92:00—102:00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1:69—1:70, мішки ужиані добрі 1:25—1:30.

По широкому світі.

Португальська революція не була такою великою як повідомляла перші тижні: стріляли гармати на твердиню Сан-Жорже і адобували її приступом; пошкодило 7 убитих, 60 раних і 3 міліарди від пожежі в примані.

Висхідний лондонський суд признав безлітському короліві Альбертові право до спадщини залишеної в Англії мексиканською королевою Шарлоттою. Спадщина відноситься на 125-948 фунтів.

Англійський парламент прийняв законопроект про введення в Англії тоталітатора на перетині.

Накінський уряд лавів в усьому Китаю метричну систему.

Єгипетські адвокати проголосили 3-тєний страйк як протест проти розв'язання парламенту.

НОВИНКИ

— **Комісар Львова ловцем.** Приблизно Рада львівського магістрату віддала в аренду на 6 літ право полювання в Болі Добрянській теперішньому комісару Львова п. Стеніславському, тому, що він з усіх кандидатів дав за цю аренду найбільшу суму.

— **Бандитизм.** В Овчині, самбірського повіту, бандити напали вночі на хату багатого міщанина Март. Залітківського, ограбили його та покаріли його та жінку. — У Бориславі троє бандитів Степ. Фразанський і Павелка хотіли пограбувати свої енергії на прохочих і покаріли кілька осіб. — У стрийському парку у Львові товариші пробігли смертельною пожежою 25-літнього робітника Ромуальда Букалі; вануватців не знайшли.

— **Дешева подорож.** За один день на львівських доріжках перелетіли 120 осіб, що приїхали до Львова без білету поїздами з Перемишля, Станіславова та Стрия.

— **Кому бігун виплатили.** Італійська преса повідомляє, що Нобіле продав одному диванові в Мільно свої спогади з підготуваною виправдою за 3 міль. лір. Цікаво, що фашистський генерал віднайдений на доріжці в селі був дати навіть добрих інформацій про місце загину решти товаришів, тепер відсвідня свою пам'ять настільки, що має спогади аж на 3 мільона. Розумний приказ дав йому Муссоліні: мовчати перед чужиною пресою. Навіщо оповідає по трохи задушно, коли можна дістати за це параз гарний генерал? Скільки-ж досить іншим, що знають дещо про виправду „Італії“, щоб довідатися повної правди?

— **Нові жертви „Італії“.** Цяплі товариш мандрівки Малюгрена, дістав нервового розстрою, наслідком декорів, як міг він покласти змирюючого шведського ачолого. Одностало прийшли звістки з Кінгсбей, що одна із урятованих членів „Італії“ помер на кораблі „Чітта ді Мільно“; його привезли на шматочку.

— **Рішні вісти.** Похорони львівського міліонера Левенштайна відбулись у Брюсселі потайки при участі найближчої родини. — Франц, містечко Карасон святкувало 2000-ліття свого існування.

— У Мільно хотять вибудувати пам'ятник у честь залогі „Італії“. — У Гельс похитався міжнародні аматери шахів з участю 16 країн. — Чітерів надумали і звідхас до міленької саматорії. — Православний єпископ у Таері Ігнатій покинув священний стан і перейшов до союзу „безбожників“.

— У Штокгольмі похитався міжнарод. конгрес радіолюбі. — На балтійському морі зтопився варшавський навігатор Юрій Вінак, що рятував пожежарного. — Червонобокий переїхав з навігатором обіжя Італійський пропелер „Феліціані“, є це перший пароплав, що веде в чужині обіжя в пристані Чорного моря.

— У Нью-Йорку суд засудив бузот, дезертира, а тепер секретаря комсомолу Ділон Фортнера на 90 літ за саботаж, комуністичну пропаганду та інші провини.

— **Воздушні перегони.** В Англії почалися воздушні перегони довкола всього британського півострову за золоту табу Жоржа. У аматерів бере участь 37 летунів. Почалися вони нещастям: один з авіацій заціпив за авто; три особи збиті з 27 летунів 10 мілью сіоти на землю; є ранені.

— **Урядовий експерт контрабандистом.** Варшавський дописує „Дейлі Телеграф“ щиро про арештування 42-ох (!) членів міжнародної шпалі, що підмаля контрабандною торгівлею бреланів. Арештували їх несподівано. Контрабандисти пробували поховати в останній хвилині бреланів в шматки підлоги, ді-

ри меблів і викидали їх через вікно. Найдешеві бреланів у загальній вазі 1500 кілограмів (вартість 15 міль. дол. Голдром цього товариства був той сам Рубінштайн, що при передачі радянським урядом польських дорожніхностей на підставі російського договору був експертом від польського уряду.

— **200-ліття бібліотеки.** Російська Академія Наук приготувала в нагоди 200-ліття своєї бібліотеки окремі збірники присвячені її історії. Тепер має ця бібліотека півчотверта міль. книжок і рукописів. За останні роки її обірка зростає на 1 міль. більше. Довжина полиць у бібліотеці рівна 50 км. Крім цінних рукописів різних російських учених, що часто записували всю свою бібліотеку Академії, знаходяться оригінали грамот Петра до Мавропа і части архіву Меншикова.

— **Будельогічний інститут.** При рос. Академії Наук відкрито окремий інститут присвячений студіям будівлю. У склад „наукової ради“ цієї установи мають увійти всі спеціалісти з Німеччини, Франції, Японії, Монголії та Індії. Інститут приготує „Всичаїєвідів будівлю“ і міль „будельогів“ до Ленінграду ще цього літа.

— **Літературний нуток.** Цими днями німецька преса пригадала 60-ліття одного із найближчих своїх сучасних поетів Стефана Жоржа, письменника, що творить у далі від гомону титаної публіки та похвалюють чи недовольною критики. Стефан Жорж має всі прикмети молодоступного поета, зацікавленого у самому собі, зосередженого на духовній боротьбі для давнього ідеалу диваря та черпає і боротьбі в класичною формою поезії. В його поезії тергуються різноманітні елементи класичного ідеалу та християнства, романтизму та холодної рефлексії, амисловості та аскетизму. Тому й був час, коли Жоржа очисили до декадентів („Альгабаль“) або до неоромантиків і неокласиків. Його збірні твори перекладі у Г. Бонді в Берліні від 1927 р. досі у 18 томах у такий черед: 1) „Бувар“, 2) Гімни, Паломництва, Альгабаль, 3) Пастірські книги і загрозливі поеми; 4) Рін думі; 5) Калми жисті; 6) 7) Сюмні перстені; 8) Зединуюча зоря; 9) Нова збірка поезій; 10) 11) Переклади Данте; 12) Совети Шекспіра; 13) 14) „Калти алз“ Бодлера; 15) 16) Сучасні поети (переклади); 17) Дні і вечери; 18) Драматичні твори.

— **Дар Рокфелера.** Рокфелер, молодший жертвував 50 міль. франків на будову університетського містечка в Парижі. За ці гроші мають створити справжній центр студентського життя: „академічний“ дім, ресторани, театр, бібліотеку і спортивні будівлі.

— **Моторова лодка і паровіз.** В околиці Кольонь (Кельн) організували пими дні міжнародного спорту аматерів. Відомий спортемен, фон Опель зплив моторовою лодкою навазаводи з паровозом, що їздив по ручці поберован. Переговори на просторі 10 км. скінчилися виграною лодки, яка приїхала на півтора секунди швидше, ніж паровоз. Вони робили 88 км. на годину.

— **Лікар-Українець потрібний в містечку біля Львова.** — Віхиюсть: Д-р Барнак, Львів, ринок ч. 36.

Дописи.

КОМАРНЯНИЦІНА. (Організаційний і вічний рух). Дня 7. липня н. р. відбувся поїзд Гринь Тершановець з м. Львів Української Парламентарної Репрезентації три справоздачі віта: в Колодубах, Повергові і Підлірніці. В Колодубах просторова сали „Читальні „Просвіти“ виповнилася по березі в год. 11-й рано-громадянами і громадянами села. Посол Тершановець зложив завіт о дотеперішній праці Української Парламентарної Репрезентації, ажував наше політичне положення під теперішню хвилю та знавав на способи боротьби народу за краще завтра. По короткій дискусії ухвалено понов довіра для Української Парламентарної Репрезентації, а зокрема для посла Тершановця, як посла, на якого громадяни Колодуб при виборах голосували. Також численні віта відбулися в селі „Читальні „Просвіти“ в Повергові в год. 3-й

пополудні. І тут після реферату посла Тершановця ухвалено понов довіра послам і сенаторам УНДО. Вітхас переїхав поїзд Гринь Тершановець до Підлірніці, де справоздаче віта відбулося в год. 7-й ввечері в домішній місцевій кооперативі. У віту взяли участь громадяни і громадянки Повергова, які з увагою і при рясних оплесках приймали завіт посла і діяльності України. Парл. Репрезентації. Віта ухвалило односталою резолюції з повним довірам для нашого Парламентарного Представництва як такої подяки за дотеперішню його працю. Дня 8-го червня н. р. зложив поїзд Гринь Тершановець завіт о діяльності Української Парламентарної Репрезентації в Горожані Великій. Віта розпочалося в год. 4-й пополудні на подвір'ю місцевого діяча-громадянина Івана Добровольського, куди явилось понад 1000 вітників, тодішні з самої Горожані, але й з доведених сіл повіту. Хоча на віте прибули також досить численно радикали і сальроби, однак ніхто з них не висловив з критикою діяльності наших послів, батучи як алібраї маси народа в одушевлянням оплескували промову посла Тершановця. По короткій дискусії віте ухвалило понов довіра для послів і сенаторів Українського Дем. Об'єднання, а крім цього подавалою більшістю голосів присутніх ухвалило резолюцію, що би в так важкій хвилині, в якій находитесь наш народ, радикальні посли аступили до Української Парламентарної Репрезентації. Сліз замітити, що поїзд Тершановець по кожному віту рознітував детально місцевих громадян про певні потреби даного села і його болячки і збирав потрібні матеріали. Цікаво, що коли радикальний поїзд Микола Рогучий довідався про заповіджеле наше віте в год. 8-го липня в Горожані Великій, то скликав і собі радикальне віте до Горожані на день наперед т. є. на 7-го липня, однак мимо сильної агітації на це „віте“ прибуло всього 10 радикалів, а з цікавості ще о десяток членів нашої партії, так, що поїзд Рогучий огірчений навіть не зачинав віта. Таке трафилось йому в селі, де при виборах 3 червня вітхас голосів впало на радикальну лістоу.

Театри.

Міський „Театр Новин“. 25-го т. 8:30 Виступи „Qui pro quo“ програма „Як не ти робити“.

КІНО.

„Пелас“: Індія і „Джанет Гаймор шукає посади“. „Лев“: „Ріф і Роф як моряки“. „Аполло“: „Жінка на добу“ і Герой пастуха. „Фатаморганна“: „Пригоди на Алясці“. „Байка“: „Прокажена“ і „Мусімо чати діти“.

Оповідки.

Позір студенти Станіславівщини! Загаломі 3 бори С. У. С. С. 16. VIII. 1928 р. о год. 10-й на „Бесіді“. — Виді. 140 1—2

До відома українським філателістам у Львові. З огляду на вакації та розїзд товаришів філателістів на відпустки, сходили гуртка в липні і серпні не відбулись. Просимо цей час використати на упорядкування своїх дублетів та приготування їх до обміну, а також просимо приготувати відкрити, реферати і т. п. з обсягу філателії, щоб виступити гуртка у вересні забили ітєлянишки темпом. — З філателістичних привіток д-р Д. Миколаєвич, голова, В. Войчак, секретар.

Дрібні оголошення

БЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровські-Розажевські Львів (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. Догідні угоди. 2461 5—7

ЗДІБНА крамичня віде на провінцію до приватного дому. — Зголошення до Алімїстрації під Крамичня. 134 2—3

Ф А Б Р И К А „Дріт“ Львів-Закарпаттій Король Яна III. ч. 5 поручає найдешевше сітки до курів, улажує цілковиті огорожі тейсових, кортія, віл, горолів, разом з брамами і фірмами. Телефон 16—18 і 13—27. 12—3

ПРОДАМ АБО ЗАМІНЯЮ РЕАЛЬНІСТЬ В СУДОВІЙ ВИПІНІ за реальність в Яворолі. — Зголошення поштовий уряд Судова Вишня. 130 2—3

ПОШУКУЄТЬСЯ підприємця до покрічення мурованої церкви в Бориніх церковників. Плани в церковників уряді. Почта і залізні. статія Вибранівна. Комта подорожі не зертється. 133 1—3

БЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятиків літ у діліх краях звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 3. Купую бреланів, золота, срібла, плачу найвищі ціни. 103—2

ВІЛЛЯ 5 покоїв кухня, комфорт, гот. сад, 260 сажнів, Листопада, 2 тисяч долярів. — Ігнат, Львів, вул. Куркова 24. 138 —3

ДОВОПОВЕРХНА камення, 4 покої ліній, комфорт. Початок Поточного 12,000 долярів. — Ігнат, Львів, Куркова 24. 139 1—7

РУТИНОВАНИЙ конв'єнєнт адвокатський, з судовою і адвокатською практикою, що може вести самостійно канцелярію, пошукує місця. — Адрес: Василь Сергійчук, кооп. адв. Поліухів Великий, п. Галичина. 141 1—2

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст водуг легітів, серри і жолудка

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 16—24

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладко найліпшою і найвидатнішою фарбою до біллі, вапна і малярських шілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медіолані і Парижі золотими медалями. 1302 Скрізь до набути. 28—7

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНІ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

І їх складові частини
ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА
І РУЧНИХ РОБІТ
ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон
2496 Львів, вул. Валова 11 а. 7—7

МАРКИ ДЛЯ СОБАК
і всім металеві відзнаки виробляє
Ф-а Андрій **ВЕРЛІНСЬКИЙ**, Львів
Робітни: Шевченка 11.
Бюро: Словацького 4. 246—6

Подяка.

Почуваємося до милого обов'язку отцю дорогою зложити прилюдно ширю подяку лікареві Вп. П. Д-р Львові Фінклеві в Тернополі вулиця Тиха ч. 1. за уміле, дбайливе і цілковите вилічення нашої дволітньої донечки з тяжкої ниркової недуги. 136 1—2

Стефанія і о. Григорій Хамчука

Присилайте передплату!

„ФОСФОР“
ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ
Л Ъ В І В
БАТОРІЯ 32 Телефон 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кистині і фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** і амонякові, **РЕФОРМФОСФАТИ:** кистині і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta“, — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні.
СОЛИ потасові і **КАІНІТ**, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА** (Хоржовська) амонова, **САЛІТРА** чілійська — **СІРЧАН** амоновий
Важко навозове палене і мелене (97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРІТИ палені і мелені (CaO) з розп. P₂O₅

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Міцніше від криці.

Берлін, 26. липня 1928.

Тими днями Німеччина одна із перших відповіла на „зімнену“ мирову пропозицію Келльога в справі постановлення війни поза закон. Відповіла позитивно і безапеляційно. За Німеччиною пішли отягаючись і застерігаючи французів. Дня 18. п. м. сер Аустен Чемберлен дав і собі притакуючу відповідь в імені Британської Імперії. За ними йде приспішним темпом решта запрошених: Італія, Японія, Бельгія, Чехо-словацька, Польща. Крім цього Келльог збирається проголосити тими днями „другу частину“ свого пакту, звернену до цілого ряду інших держав з пропозицією приступлення до пакту. В місяці серпні ц. р. має відбутись в Парижі святочне підписання договору. Паціфісти ликують. Війна, мовляв, отой відвічний батіг людства має зникнути з поверхні землі, так як з ходом історії зсезали з людського товариства — фізичне рабство, двобій, кровна пімста, тортури, як правний засіб, а нині зсезає декуди поволі і кара смерті.

Пакт Келльога формально дуже простий. Йде, мовляв, про те, щоби не творити параграфів, але встановити поміж державами і народами атмосферу добровільного духового (і тільки такого!) обеззброєння, щось у роді міжнародного „мирного братерства духа“. І саме в перспективах зсетакого „обеззброєння духа“ пакт цей і зв'язаний з ним майбутній розанток європейської політики, зачіпає безпосередньо і українську справу. Якже виглядає вона в такій площині.

По суті американське замирювання світа є в своїй найглибшій основі подиктоване найбільше шкурним американським імперіалістичним інтересом. Однак паціфісти всілякої породи бачать у всім тім тільки „моральний поступ“ і „етичні категорії“; американці тимчасом едизають у своїм пакті „солідне з позитивним“. В Європі, що має ще стільки невір'яних розрахунків поміж собою, ще всі занадто слабкі і занадто залежні від американців, щоби хто небудь міг важитись на спротив або хочаб поважніші застереження. Врешті, який європейський політик зажитьсь в даному положенні взяти на себе одієм — саботажника мира? Осьтак, хоч навіть дуже болить серце у м-сіє Бріана і сер Аустена Чемберлена, та вони хоч і без крихітки переконання — то вжеж — погоджуються на пакт, в який ніхто зі широї душі не вірить. Бож колиб мало прийти в Європі коли небудь до справді широкого і нефальшованого замирення, то це може й булоб можливе — але тільки на цілком інших умовах чим це діється у пакті Келльога. Європа повиннаб і мусілаб виглядати зовсім інакше, колиб мало бути зрілою для такого пакту. Він мусів би органічно вирости з її власного політичного ониду, тільки після усунення цілого ряду конфліктних огнищ, тільки після ґрунтовної ревізії існуючого стану. Бо щож тепер по суті означає „замирення“ Європи в тому стані, в яким вона живе нині і в тій формі, як це провадить американська концепція?

Отже пакт цей, твердіше від кри-

ці мав би закріпити на цілі десятиліття, а то й століття існуюче нині європейське державно-політичне положення. Піднімається над Європою марсово політичного омертвіння і скістності. Цей пакт автоматично санкціонує стан, в якому понад сорок мільонів європейських людей живе в обезправненому і підлясному положенні т. зв. „національних меншостей“, санкціонує політичний краєвид, в якому побіч озброєних по зуби побідників і побіч усяких владарських націй в роді румунів, животіє цілий ряд пригнічених і в придорожній намул затоптаних народів, яким тільки одна війна й тільки вона одна моглаб дати можливість визволення і відплати. Бож коли не війна, то якаж інша сила зможе колінебудь змінити нинішнє, невичисне й абсурдне європейське положення?

Професійні паціфісти відповідають, що і тисяча інших „способів“, щоби добитись саого; усе, що захоцеш, аби тільки не війна і не пролиз крові. Того рода паціфізм породжений з крамарської ментальності сучасного скорумпованого і американізованого світа, що шахрайством, хитрощами і скритою интригою добивається до своєї цілі. Закон боротьби поміж людьми є вічний. Всь „поступ“ й уся ріжниця поміж вчорашнім й майбутнім веденням тої боротьби буде після американського замирення тільки та, що замість отвертого змагання зброєю, всім тим європейським „уніонним і оскорбленим“, прийдеться волею-неволею братись за такі „способи“ і „безкровні методи“ боротьби, які нині панують, наприклад, у взаїмнім змаганні англійського й американського капіталу. Боротьба Стандарт Ойла із Рояль Дач та її нікчемні й скритовані засоби (дивись: Мексик) є для якостей того замирення символічні і для ментальності сучасного паціфізму незвичайно знаменні. Пакт Келльога, що цілком виріс із американської політичної ментальності автоматично зсуває дальший політичний розвиток Європи в площину тих „модерних способів“ і вибиваючи людям з рук зброю втискає їм за те в жменю скритованіший ніж. Завдяки американському „замиренню“ стоїмо на порозі мексиканізації Європи.

Наглий суд у Львові.

Два смертні присуди!

Доразовий суд у Львові засудив обв. Володимира Ординця й Івана Плахтику на смерть через повішення! — Обвинувачений Володимир Мירוш засуджений на 7 літ, обв. Євген Качмарський на 5 літ. — Обв. Євген Сніцький та Іван Штокало передані звичайному судові.

Два смертні присуди!

Сталося те, чого ніхто з них, що слідали бачив хід ділої розправи за лаша на початку при вул. Галіцькій, не сподівався. Найменшеж того сподівався оборонці підсудних і лави заспечених справознавців, що поза трибуналом і прокуратором мали змогу найближче пристанути самі обвинуваченні і тому-богатому матеріалові, що його дава ці розприви. Що діялося в душі обвинувачених, які в часі цілої розправи пі одним рухом не тремтнули ніякого роздережання, чи оти знобюючи, годі сказати. Цілуз пили-

Отсі паціфісти кажуть далі про „моральний примус“ й „етичні категорії“, які згодом злагіднять усі „нерівності і несправедливості“ європейського політичного краєвиду. Треба запитати: що це буде за такий „моральний примус“ і що за „етичні категорії“, які приневолять, наприклад, Польщу сконденсуватись державно д. польської етнографічної території? Що це будуть за такі „етичні категорії“, що в нинішніх обставинах зможуть дати волю поневоленним? Де є той, хочаб один-сидинокий чоловік в усім світі, котрий вірив би в таку чудодійну силу отсіх „етичних категорій“? А яку рецепту далиб ці паціфісти тепер та-приклад нам поневоленним, щоби реалізувати наші заповітні національні змагання?

Хто ж, хто, але ми маємо уже трохи досвіду і наслідків з ділання усяких „етичних сил“ і таких-же „категорій“. Нині нам несе оту ідею американізм. Він посередньо змагає теж і від нас „обеззброєння духа“. Недавно ніс нам такуж ідею „вселюдського братерства і обеззаконення війни“ — соціалізм. Тоді дочіплювано нашу справу до „кур'єрського поїзду асезамірюючого соціалізму“. Несли нам те саме і комуністи. Сказаврозуміло, що тепер можуть найтись і найдуться люди та сили, які заважають розвивати нашу справу дочіплюючи її до „кур'єрського поїзду американської мирової ідеї“. А результатом цього може бути знов тільки те, що на українських землях ситітиме чужинний господар і диктатор.

Без сумніву — війна жорстоке діло. Але неволя, хочби й навіть мирна та сита — це справа нікчемна і ганьбача. Нас перемогли. Однак про остаточний вислід усякої боротьби рішав завжди тільки внутрішня сила нації. Її духова монолітність і тим самим боездатність! А це все залежить тільки від нас. Пакти й договори переходові й тимчасові. Життя розторошило коліс і „вічний римський мир“ і всілякі „Святі Союзи“; воно скорше чи пізніше зломить теж і нинішнє американське „замирення“. На той момент ми мусимо бути готові та гартувати свого духа, який мусить стати сильнішим від криці.

Зенон Пеленський.

назває убивство гр. Петоського, до чого він сам признався; коли Атаманчука й Вербицького засуджено на смерть під заміном убивства кур. Собіньського — на основі самих індичій, то а чим випадку смертний присуд запав за намагання па-пад на поштовий уряд!.. Отже послідов-нось суї генеріс.

Рішиться цей смертний присуд від усіх попередніх, а передовсім від вище наведених, при усього іншого, тим, що оба засуджені на смерть у цьому процесі члени УВО — сини львівських пролетарів, що оба репрентуютьс в кругі ремісничої молоді. Цей факт має своє автоматичне значіння і до нього ми що сподіємося повернутись.

СЕМІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Нині, в середу 25. п. м., буде виданий присуд на учасників нападу на почт. уряд при вул. Галіцькій. Цілих шість днів змагались оборони проти кримінальній на-лого суду, щоби ратувати перед смертю двох молодих людей, цілих шість днів вона даремно переконувала доразовий трибунал, що ця справа повинна знайти-ся перед судом присяжних. Не допомогли нічого правничі докази, не допомогли нічого факти з життя обвинувачених — їх судить доразовий суд.

Входимо до судового будинку, де сьогодні поліційні оторожі значно скріпле-ні, де поліційна контрола виїмково стро-га. В салі за плечима обвинувачених ці-лий кордон поліції в зброях в руках; за-тим кордоном маса публики, що виповни-ла змерть велику саю. (Між публикою бачимо м. ім. посла Целевicza). Також са-мо переповнення на лавках пресових спра-водавців. За столом трибуналу ціла ма-са осіб з правничого світу.

В год. 10.00 входить на салью трибунал. Серед загального напруження предс-три-буналу ради. Малішній відитус присуд на основі якого обв. Ординця, Мירוша, Качмарського і Плахтику признано вин-ними грабункового нападу і засуджено: ОРДИНЦЯ І ПЛАХТИКУ НА КАРУ СМЕРТІ ЧЕРЕЗ ПОВІШЕННЯ, Мירוша на 7 літ тюрми, Качмарського на 5 літ тюрми. Двох дальших обвинувачених, а саме Сніцького і Штокало, рішено пере-дати перед звичайний суд, бо щодо їх ви-ни не було однозначності в трибуналі.

Присуд признав ціла саль в побувало-му порушенні. Родина обвинувачених сканеніла з болі, деякі зализзються слізьми. Засуджені прийняли присуд див-но спокійно.

Після того предс. коротко мотивував присуд трибуналу, а далі зазначив, що присуд смерті має бути виконаний до 24 годни і то на першому Плахтині, а по-тім на Ординцеві.

Забрав слово обор. д-р Старосольський і серед глибокої тиші пресав тремтучий від зворушення голосом подали засудже-них до президентської лавки.

Прокуратор попросив зараз до себе членів трибуналу й оборони, щоби негай-но скомулівкуватись телефонічно з Вар-шавою.

Публика розбіддилася доого меншані й більшими гуртками, моментуючи при-суд на свій лад. Перед судом ще доого стояли гуртки цікавих, що розбирали цю справу.

Помилувані!

В год. 2.30 попол. прийшло з Варшави телефонічне повідомлення, що президент Р. П. скористав з права ласки і поми-лу-вав обох засуджених на смерть. На скі-лих літ буде їм замінена смертна кара, та не знати (процедура передбачує 5—20 літ). Про це прийде повідомлення на-писом!

ли вони спокійно, а їх запланий вигляд і бодрі постава в часі відступання ви-рову не зрадили нічим діїсного стану їх душі.

Два нові смертні присуди в судовій салі при вул. Баторія! В тій самій салі, де ще так недавно зацели теж два смертні присуди на Василя Атаманчука й Іва-на Вербицького в процесі 17-ли. В тій са-лій, де тому дев'ять літ засуджено на смерть Миколу Січинського.

Є певна тигдість у тому веселому, є й певна, як злотте, послідовність. Бо коли Січинського засуджено на смерть за до-

ЗАСУДЖЕНІ ВЖЕ В БРИГІДНАХ.

Довідаємося, що всі засуджені перевезено нині поштовими до «в'язниці» в Бригідках.

ПРОМОВА Д-РА ГЛУШКЕВИЧА.

Дивля, немов магічна і як трагічний припадок фатальна є сила слова. Сам згук його, його ритм, закрившись у людське ухо, сягає по владу над людською думкою. І намагається її, як усе, що пакує, поглибити, випахати, амаризувати. Якимось середньопівнічним аматором, тому надобалося співзвучність слів: *Fang — Mang, gefangen — gehangen*. А другий магік, зарекомендував це як перлу народної вродливої мудрості... І забулася старе, римське, одностовне стужини: *Quod deliquentes — tot delicta* і надлюдськими мовками, правдивими і неправдивими, запанувала середньовічна поєдано-формула: *Mitgefange — mitgehungen*, якої відгомін наїждився що нині в тій саці.

Ці тині дивніші, що власне в той час, коли на Заході почали були будувати нову вавилонську вежу великих теорій троїтні різні форми участі в злочині (співвина, шайка, компанія і т. д.) і дішли до теорії про кримінальну відповідальність правих осіб. — тут, на цих старих славянських землях, у протилежність тим теоріям, наш Литовський Статут, тіпир генії кількох славянських племен, налісаний незвичайно цікавою мовою, яка мала шанси стати славянським есперанто, поставивши заран у ст. 7: «О чий чоловік вчинив жадний злочин не може бути паран і спадковим, тільки той, хто чинив». Засадю, до якої ностішно вертають один за другим народи і їх кодекси: чеський, югословинський і ін.

А тепер запитано: Чий потягнуто до відповідальності шофера, що від д-ра Клепача і тов. на обставині п-ї Верешмарти? Чий потягнуто до відповідальності стерпного човна, а якого відомий пор. Імшинецький скинув свою жінку в озеро?

Поспіх, який піхував цю справу від самого початку, є причиною, що тут як шестий справник засів на лаві обвинувачених Штокало. А поспіх — це в таких справах найгірший дорадник.

Прок. закинув усім обвинуваченим, отже і Штокало, участь у грабунку. Заявляю, що Штокало не обвинувачено в поночі, в посередній участі в нападі, тільки в самім грабунку, як усіх інших. А тимчасом Штокало не був зовсім на почті, в самім почті уряді; він був на вулиці, далеко від місця нападу. Тому не можна шоло нього підняти § 190 к. з. і д. (грабунок). Той чин, який прок. описав у своїм обвинуваченні, не може бути приписаний йому клієнтові.

Але прок. може сказати, що він більше обвинувачує Штокало з § 190 і дальших п'ятих і § 5 і 190, та поставити внесення на піддання його під суд звичайний. Але і цю зброю вибати з рук прокуратора, мушу перейти його аргументацію і аказати, що вона мильна і Штокало не можна доказати, що він знав про планований напад.

Занадто багато противорічностей знаходимо в промові й аргументації прокуратора (обор. наводять ті противорічності).

Говорено тут про те, що Штокало їдав уже раз в Ординцем. Так, Штокало поїхав раз в Ординцем (на 3 тижні перед нападом), за що дістав тоді 6.80 зол., та, як вибив його тансаметер, з дальшого факту, що тойже Штокало сировадив авто і 8. п. м., прок. вводить заклячення, що Штокало мусів авати про цілі і першої і другої їди. А я питаю: На якій підставі Штокало міг би до такого знання дійти? Адже шонайбільше, керуючись досвідом попередньої їди, міг думати, що й цим разом поєздить тогач Ординцем з тов. і дістаним свою заплату, верне так само, як і першим разом додому.

Прок. хоче нас переконати, що той 1 доллар — не був тільки зворот коштів Штокало за ужиття авто, а чин, що по удавчій нападі мало прийти до пошуку грошей від усіх учасників. На те заявляю, що кошти того цілого підприємства були значно більші, бо треба було придати 5 револьверів і ін. А в такому разі Штокало мусів ще довести свою пайку на ці кошти, а не брати 1 доллар!

Коли на доручення Ординця Штокало мав поїхати з п. м. зі Сніжаним або з ним самим, він (Штокало) взяв зраз зазначити себе замовляючому в заваб. шинж-

ці і заплатити завабток. Чи не казав, що він знав про мету заїзду? А обставина, що Сніжаний приїхавши з ним, підняв його весь час, — чини вони не говорять, що Штокало був зовсім тужий планом обавнувачених, що він не був у все те підприємство?

З черги обор. Глушк. донаду, що Сніжаний мусів перед їздом на вул. Спальняних вказати двірм їзди Штокало, щоб відтягнути очей себе парад заходом, що він є одним з організаторів чималу на почті. Далше промовець донаду, що Штокало замкнув мотор раз і другий і тільки на поручення Сніжного його знову отворив. Чини жби він був членом спілки, не був би тримав авто в паротей, аби самому в чиний хвиля могли вітати в інтересі власного безпаченства?

Ніхто не твердив, що Штокало бачив утілюючих з револьверами і все такі бутів їх до авто. Він спійл при перші і двалі не міг бачити, що сідали то авто і чини хтонебудь з обвинувачених мав револьвер в чей їзди це тимбільше було неможливо. Колись не той поспіх, а чини перемедено цілу ту справу, а що до того, в останній хвиля і організаційної сполучії на почті зроблено значайний бандитський запад. — то я повиний, що Штокало повинен був бути тут не як шестий обвинувачений, але повинен був бути як слуханий як свідок.

Прому за той поспіх, а чини приступило до справи і через що зроблено таку страшну кривду оба. Штокало, винятково його справдоутич паротей по думі § 259 п. в.

Доповнення.

Обор. Сніжного д-р Волошин просить нас зазначити, що закінчення його промови звучало так:

Не держіться мертвої букви права, але черпайте з керини справедливости. Будуть суворі батьки-судді, але не безогранді! „Z argwöhnlicher scharfere krynicy dyd i nad sądem jest sądzia!“

Радянська Україна.

Як робітники в Донбасі роблять соціалізм.

Більшість більшовицькі газети на Україні значайно дуже люблять а нагоди відділів партії, виробдовання патиричних і великих інших чинів соціалістичної розбудови народнього господарства України, наслідаль Президії ВРНГ (Всеукраїнської Ради Народнього Господарства) і т. д. широко розписуватися про ті величезні поступки, які вже досягнуто за більшовицького павування соціалістичного господарства, наводити при цьому безліч усяких цифр і процентів, і чинильно вираховуючи, які блискучі перспективи розкриваються перед соціалістичним будівництвом на далі. Одначе часом приходять у цих газетах зовсім інші смуги жострої — певного рода просвітливня й отверення. Доперва тоді повизаються результати всьох ревілій, а яких ми дізнаємося, куди й як витрачуються величезні суми народнього майна, дізнаємося, що всі блискучі чинили їсткують лише на папері, і що дійсність лишається далі такою самою, як давніше — убогою, сирію, придушеною страшим бюрократичним більшовицькою системою.

Проведа, писавам урядових більшовицьких газет в таких випадках завжди дається завдання „підтримувати духа“ в доводити, що соціалістичне будівництво тани далі розвивається. Одначе сумно виглядають ці проби. Останніми часами, після ряду сенсаційних публікацій про те, як роками залиються на підвірках українських заводів забордонні машини вартості десятків мільонів карбованців, як розкрадаються гроші, призначені на будівництво робітничих домів, анахоризмо ми цікаві матеріали про те, як живуть і працюють на здійснення соціалізму самі робітники.

З цих матеріалів довідаємося ми, що завдяки цілому ряду обставин продуктивність праці робітників і їх охота до роботи незвичайно мала. Тут подамо деякий конкретний матеріал про те, як виглядає „праця для соціалізму“ в найбільшому центрі української промисловості — в Донбасі. Виходить з цих матеріалів, що кожній суботі, коли робітники одержують гроші, починається чин-

тво в таких розмірах, що тільки „з середи починається нормальна робота. Та й то, хіба й можна вважати за нормальну роботу, коли щодня не виходить на роботу третя частина робітників“ (дзв. „Комуніст“, ч. 188.).

Беремо з цього ще дальші приклади: на копальні „Крупська“, яка найкраще механізована в Донбасі, кретагом одного лише тижня по вийшло на роботу одного дня 73 проц. робітників, другого дня 56 проц., третього дня — 61 проц. Такий самий стон їсткую в цілому ряді інших рудень. На одній з найбільших а них, Вокрово-Хрустальській рудні в місяці травні прогнали (перерви в праці) стипрані 54 проц. всього робочого часу. В день одержання грошей на Червоно-Донецькій рудні не виходить на роботу 50 проц. робітників, у Хрустальській до 70 проц. Не краще єсткую справа також по інших руднях. Наприклад, на рудні „Париська Комуні“ дуже часто через прогали робітників видобувають на день на 40 вагонів менше вугля. Нема жалкої копальні, де велася систематична праця.

Та що особливо цікаве, так те, що ніхто не турбується таким станом рудень. Не турбуються ними також і професійні спілки робітників. Кореспондент „Комуніста“ дуже картинно описує „добут“ соціалістичного робітництва у Донбасі.

„Після на копальнях дуже велике. Потіт ведрами, бочками, цистернами. Кооперативна не тільки нічого не робить для боротьби з пиятвом, а що й самі всіма засобами пропаяють „холодий“ крам горілку. Зростає хуліганство, що далі частіше трапляються бешкети, навіть убивства. У дні одержання грошей по касарнях з ранку до вечора пиячать, грають у карти, бешкетують, б'ються. Найлюбльовіший „спорт“ — кулчана бійка, коли одна касарня йде на другу, доведеться вибиті шибки, злетіть кров, а кулчарів ціваних сидить десь по закутках, бачить висунути носа на вулицю (не побають)“.

Вони й не диво, що Донбас кожного тижня переживав від суботи аж до середи еспіритувесу горячку. Вознім насамперед умови життя робітників по фабричних касарнях: „понад 90 проц. робітництва живе в таких касарнях, де нема матраців, подушок, рукомийників, рушарень, де можна було просунути брудний шахтарський спосодот“.

На останній конференції всеукраїнської комуністичної партії між іншим ухвалено було: „прогулам, недобальству, несумлінному ставленню до своїх обов'язків, професійним, опираючись на пролетарську громадську думку, повинні оголосити найрішучішу боротьбу“. Одначе в статті „Як боротися“, уміщений в тому самому „Комуністі“, автор головну винуватку не вбачає в ставленні робітників до своєї праці, сипає власне на професійні спілки й констатує, що „далі залишатися в таких явищах в нашому житті абсолютно неможливо“. На думку автора, робітники кляса, практично будуючи соціалістичний лад, мусить максимально напружувати свої сили. „Булоб безперечно бачити легше, — мінорним тоном зауважує він. — колиб ми мали досить потрібних до цього коштів, але все лиху в тому, що коштів у нас мало, а сподіватися одержати їх зважимо не доводиться“. Тому озножним виходом з грудношів може бути лише „дуже енергійна, дуже напружена робота в справі раціоналізації“. Одначе цікаво, як можна думати про якунебудь раціоналізацію, коли більшовицька система дозала робітництво до „близького горячки“.

Процес 10-ти в Тернополі.

Хід процесу за шпіонажу і його висаїд.

В днях 19, 20, і 21. липня 1928 відбувся перед орієнтовим трибуналом в Тернополі процес проти Івана Ямрозіка і тов., обвинувачених за злочин шпіонажу з § 67 к. з. і деякі інші злочини. На лаві обвинувачених засіли: 1) Іван Ямрозік, літ 25, студ. політ. в Давнягу, 2) Михайло Вацник, літ 29, б. студ. академії мистецтв в Кракові, 3) Осип Христенко, літ 21, п'юсар, 4) Ян Бандрис, літ 27, знавкова політично: політ., 5) Едмунд Францішек Равлін, літ 23, п'юсар, 6) Ольга Стешина, літ 19, б. семі-

наретка, 7) Богдан Міхенко, літ 22, збавуючий кару 4-літньої тяжкої в'язниці за співучасті в убивстві провокатора Коросівача, 8) Степан Куніцький, літ 21, студ. люка, 9) Степан Скочальскі, літ 18, Куніцького, 10) Степан Скочальскі, літ 25, студ. люка, 11) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 12) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 13) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 14) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 15) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 16) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 17) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 18) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 19) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 20) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 21) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 22) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 23) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 24) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 25) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 26) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 27) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 28) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 29) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 30) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 31) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 32) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 33) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 34) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 35) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 36) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 37) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 38) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 39) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 40) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 41) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 42) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 43) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 44) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 45) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 46) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 47) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 48) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 49) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 50) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 51) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 52) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 53) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 54) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 55) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 56) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 57) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 58) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 59) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 60) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 61) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 62) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 63) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 64) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 65) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 66) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 67) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 68) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 69) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 70) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 71) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 72) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 73) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 74) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 75) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 76) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 77) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 78) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 79) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 80) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 81) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 82) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 83) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 84) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 85) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 86) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 87) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 88) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 89) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 90) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 91) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 92) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 93) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 94) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 95) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 96) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 97) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 98) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 99) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 100) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 101) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 102) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 103) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 104) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 105) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 106) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 107) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 108) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 109) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 110) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 111) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 112) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 113) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 114) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 115) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 116) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 117) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 118) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 119) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 120) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 121) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 122) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 123) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 124) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 125) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 126) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 127) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 128) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 129) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 130) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 131) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 132) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 133) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 134) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 135) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 136) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 137) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 138) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 139) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 140) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 141) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 142) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 143) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 144) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 145) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 146) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 147) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 148) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 149) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 150) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 151) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 152) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 153) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 154) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 155) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 156) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 157) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 158) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 159) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 160) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 161) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 162) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 163) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 164) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 165) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 166) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 167) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 168) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 169) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 170) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 171) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 172) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 173) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 174) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 175) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 176) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 177) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 178) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 179) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 180) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 181) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 182) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 183) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 184) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 185) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 186) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 187) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 188) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 189) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 190) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 191) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 192) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 193) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 194) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 195) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 196) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 197) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 198) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 199) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 200) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 201) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 202) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 203) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 204) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 205) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 206) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 207) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 208) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 209) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 210) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 211) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 212) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 213) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 214) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 215) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 216) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 217) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 218) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 219) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 220) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 221) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 222) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 223) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 224) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 225) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 226) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 227) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 228) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 229) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 230) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 231) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 232) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 233) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 234) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 235) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 236) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 237) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 238) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 239) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 240) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 241) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 242) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 243) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 244) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 245) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 246) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 247) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 248) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 249) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 250) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 251) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 252) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 253) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 254) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 255) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 256) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 257) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 258) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 259) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 260) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 261) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 262) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 263) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 264) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 265) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 266) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 267) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 268) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 269) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 270) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 271) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 272) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 273) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 274) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 275) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 276) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 277) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 278) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 279) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 280) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 281) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 282) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 283) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 284) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 285) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 286) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 287) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 288) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 289) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 290) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 291) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 292) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 293) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 294) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 295) Степан Куніцький, літ 25, студ. люка, 296

ського і Івана Липки перепроводив за Збруч на доручення проф. Ю. Южовича якогось бідного абитуранта з Жовкви, а в жовтні 1926 обв. Христенка, не знаючи зовсім, що останній займається шпionaжем. Союмо співпрацю з більшовиками в 1920 р. покінчив обв. Кунницький українськими національними мотивами, як танок твою допомогу в переправі за Збруч, за що оплачував місцевих пачкарів. Зі шпiонажем обв. Кунницький, якого в слідстві обтяжували Вашик і Христенко, а в розправі зовсім відтяжували, немає нічого спільного і він на розправі виступав як долакий інтелігентний тип. Молодий підпрокуратор Врубель ціле своє вістря звернув проти обв. Кунницького так, що всі інші обвинувачені майже зовсім відійшли з арени в часі розправи. Про засуд. обв. Степана Кунницького йшло головне з політичних мотивів. Кунницького старався обтяжити розвідник Станіслав Марчук, співробітник і приятель пок. Гната Мельника, відомого провокатора, котрого більшовики 26 лютого 1927 з Орліца увели за Збруч і розстріляли в Харкові. Свої зізнання одержав Марчук виключно на оповідання пок. Мельника, бо сам свідок нічого відносно обв. Кунницького з власного спостереження не знав.

Обв. Вашик на розправі боронився сам і відіграв головне закиди провокації, які апали на нього з боку деякого зпоміж обвинувачених в часі слідства. Доказів провокації Вашика розправа не дала, натомість такі заміти остали щодо політичного агента Ендриса і Христенка.

Розправу ведено явно при прикритті великого числа публіки мимо внеску прокуратора на тайність розправи. Проводив розправою аміль і з повним тактом віцепр. Чарнецький. В суботу 21. липня п. р. оголошено вирок. П'ятеро обвинувачених — Яйровіка, Вашика, Христенка і двох політиків Ендриса і Равлова визнано винними злочину шпiонажів з § 67 уст. 1. а. к., а крім цього Ендриса намаганого злочину публічного насильства з § 9 і § 87 к. з. (подання до відома Христенка імен польських військових розвідників на Рад. Україні, щоб їх видати радянським властям, чого Христенко не зробив) і за це засуджено Яйровіка, Вашика і Христенка по півтора року тяжкої в'язниці, Равлова на один рік тяжкої в'язниці, а поліц. агента Ендриса на півтора року тяжкої в'язниці; всім пороховано слідчу в'язницю. Інших п'ятеро обвинувачених — між тим і медик Степана Кунницького, котрого боронив оборонця посол д-р Стенан Баран і у довшому правному виводі викадав безосновність зату обвинувачення відносно нього за браку предметного в'язня з чини з § 67 а. к. — увільнено новим від в'язни і карі і випущено сейчас на волю. Проти увільнення вироку згодом прокуратор жалобу неважності і відхилив з причини низького виміру барити поставив внесок на задержання всіх увільнених у слідстві в'язниці. Оборона спротивилася цьому внескові прокуратора і трибунал по довшій нараді не прихилився до прокураторського внеску і зарядив випущення на волю обвинувачених Степанину, Кунницького, Тихомю і Сковичіса. Засуджені крім Ендриса вироком прийняли.

По широкому світі.

На найближчій сесії варшавського союзу мають поставити внесок щодо законопроекту про вимину в'язнів між Польщею і СРСР.

Пакт Кельдого по вісткам льондонської преси підписує по літом у Парижі, а в осени в місті покидає неовчачені.

Болгарський уряд офіційно спростовує вістки про криваві непорозуміння в македонських болзах.

У Мексику шез безслідно буши. міністр праці Моронес, якого підозрюють у обвисті прес. Обрегана.

Португальська революція скінчилася тежешо арештуваннями 34 старшин, 25 вістаршин і 171 цивільних осіб.

У Калькуті залізничники, що страйкують, окинули зі шляку поїзд розваж. йота і побили пасажирів; поліція безрадна, катче на допомогу військ.

По розпорядку єгипетського уряду з'бештований голова студентського союзу в Олександрію.

Останні вісти.

ПІДВИШКА ЗАЛІЗНИЧОЇ ТАРИФНІ В ПОЛЬЩІ.

Як повідомив міністр комунікацій представників преси, від дня 15. серпня п. р. ціки білетів особових на польських залізницях будуть підвищені на 20 відс. Білети четвертої класи будуть підвищені наліт 30 до 35 відс. Оплати за багаж і менші пересилки зістануть без зміни. «Курер Червоної» поае, що має бути рівнож підвищена тарифа залізнична.

СПРАВА СКЛИКАННЯ ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Як повідомляють з Конна, дня 25. п. м. литовський уряд вислав до польського уряду ноту, в якій пропонує скликання польсько-литовської конференції на 15 до 20. серпня.

СЕНЗАЦІЯ В СЛІДСТВІ В СПРАВІ УБИВСТВА ПАВЛА РАДІЧА.

Згідно з донесеннями білгородських денників, слідчий суддя, який провадить докодження в справі убивства докананого в скупщині, зажадав видачі послів Поповича і Йовановича з огляду на те, що вони замішані в справу убивства Павла Радіча.

АНГЛІЙСЬКІ БАНКИ ВІДМОВИЛИ ДИСКОНТУ СОВІТСЬКИХ ВЕКСЛІВ.

Поважне занепокоєння викликали в Москві інформації з Лондону про категоричні відмови зі сторони банків дисконтувати совітські векслі. Відмова наступила також і зі сторони: тих банків, які ще доведлава готові були уділити Совітам кредити. Таке становище англ. банків комуністичні сфери приписують натискові промислового капіталу, наміряючого до повного бойкоту Совітів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТ СУПРОТИ ПАКТУ КЕЛЬДІОГА.

«Дейлі Тел.» доносить, що в американському сенаті розшалоє боротьба поміж прихильниками і противниками пакту Кельдого. Навіть між республіканцями, які мають тільки скромну більшість в сенаті є противники пакту, що разом з демократами могли би відкинути пакт.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ГОТОВІ ВИЗНАТИ НАНКИНСЬКИЙ УРЯД.

Секретар стану Кельдого заявив представникам преси готовість провадження переговорів з нанкинським урядом щодо внесення нерівноправних умов поміж Злученими Державами і Китаєм. Кельдого вважає за невиключене визнання де юре нанкинського уряду.

ЧИ АМУНДСЕН ШЕ ЖИВИЙ?

Російський ретунковий комітет полярної експедиції отримав від італійського уряду просьбу продовжити пошукування групи Алессандрі. Рівночасно мається зорганізувати нову експедицію для відшукування Амундсена, про якого думують з наукових колах, що можливо він ще живий, бо забрав зі собою більш запаси поживи. Пошукування обох груп в околицях Землі Франца Йосифа має перепроводити лондонець «Садон».

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилася дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:57:00—8:57:30, канадський долар 8:51:00—8:52:30, чеська корона 0:26:00—0:26:75, австрійський шілінг 1:25:30—1:26:00, румунська лея 0:05:30—0:05:75, французький франк 0:34:75—0:35:00, швейцарський франк 1:71:20—1:72:30, фунт стерлінгів 43:30:00—43:70:00, радянський червонець 25:50—27:50.

Золото: 20 корон 36:50:00—36:80:00, 20 франків 34:50:00—34:80:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:70:00, 10 російських рублів 47:00:00—47:30:00.

Срібло: Австрійська корона 0:57:00—0:58:00, 5 австрійських марок 3:45:00—3:55:00, австрійський фльорен 1:74:00—1:87:00, російський рубль 2:28:00—2:35:00, копійки за рубль 1:43:00—1:48:00.

НОВИНКИ

— Жарт, чи офіційна номенклатура? О. Петро Пилипець, ярчеський декан і парох у Підбрізах, заст. голови повітового Народного Комітету Львівщини, одержав дня 23. липня п. р. за ч. 7840 і за підписом б. віцесовіади а тепер старости львівського повіту, Енгардта урядове писемко, а також заголовок: До п. Пилипця Пилипець попа в Підбрізах. Тепер лише цікаво знати, чи староста підписуючи папір, читав його, чи хтось з його урядовців дозволив собі на жарт, що нагадує стародавній жарт...

— Коронування чудотворної ікони в Самборі. У самбірській церкві відбудеться 29-го п. м. свято коронування чудотворної Ікони Богородиці, з нагоди 200-ліття як появилася там цей чудотворний образ. Буде це здійснює перше свято коронування образу Богородиці в гр. кат. церкві. Вино триватиме 4 дні і пізніше вже 25-го серпня в 5. год. попол. У цьому візьмуть участь усі наші владди і містрати. Програму свята зістануть урядові уряди.

— Примхи природи. У Вавжні батили люди на небі дивно зявше: огнисту яви-фіолетну кулю з довгим світляним серпанком; й швидко було гадину. — У деяких румунських оаіах появилася в обіж новий рід гусів, від яких гірше худоба; м-сто призначило апаців, що мають розслідити цю таємну заразу.

— Жертв музики. На віденському «Зенгерфесті» був такий напів, що одного дня 700 осіб уало без пам'яті в юрбі, а один зі співаків помер від серцевого удару.

— Все ще «летять». Польські летунки Кубала та Ідальовський все ще «летять» через Атлантику, авіаляючи країю погоди на місці. Вони вибираються на другий тиждень, перед французом Кудере, що намітив той самий шлях.

— Жіночий рекорд. Міжнародній союз адвокатів вибрав своїм секретарем молодшу, првствіну жінку: п-ню Марцель Крамер-Бах, що є адвокаткою при париському апеляційному суді.

— Річні вісти. Урадований член експедиції ген. Нобіле, відомий чеський учений д-р Бегович, виголоєна на дніх відити у Празі. — У отеймі Нью Йорку помер в 74 р. життя автор Роберт Брюс Матте, шотландець, славий своїми шекопівськими проціями. — Югославський склад муніцип. в Батаре валетів у вощу; кілька жоіврів убитих. — У Берліні помер славий відкривач бації індійської чужині лікар Ю. Менделєєв. — Свел Гелін вибирається з новою експедицією до серед. Китаю. — У Нью Йорку, в діаманті, де живуть мурини, прийшло до кривавих заворушень і біжні з «біжнями». — У Празі збереться конгрес міжнародної організації для співпраці церковних обрядів 24. серпня п. р. — Відомий чеський композитор Оскар Нехбаль, дир. вар. опери в Братиславі, одержав на дніх заворушення від рад. уряду, занятись мистецьким провом кількох концертів в найближчій музичній сезони.

— На вісткам закорд. преси, катастрофа «Італія» була переломлена преф. Людовиком Бероті, відомим римським медиком. — Президент Греції підписав декрет про будову пам'ятника «Невідомому жаїврові» на Замковій Площі в Атенях. — 80-літній старець у Парижі з нещасного кохання збив свою любу і скочив в Пі. под. на вулицю.

— Конгрес прикладного мистецтва. При кінці цього місяця відбудеться в Празі міжнародній конгрес прикладного і прикладного мистецтва. Крім 22-ох держав, що візьмуть у цьому участь, окремо виступлять такі міста: Париж, Берлін, Копенгаген, Лайпциг, Прага, Гамбург і Дессау. Зголоєнних доєі є 1213 діяльних членів, 342 делегованих, 234 членів-гостей і 700 в Америці.

— Кінцець пашів. Турецьке президія, як ми вже писали, задумує скасувати титул «паші», який не згоджується з демократичними принципами тур. республіки. Хтож іа нас не уявляє собі такого турецького пашу, як романтичного доотойовица зі сімома жінками і великим турбаном, прикрашеним трьома кіновськими хвостами — різним символом своєї величч? В дійности титул «паша» зявляний з мусульняним становищем у Туреччині і має родовий характер так само як у нас гербове шихоство. Та ось на титулом пашаши, за мальовничими фозами і жіночими серпанками, прийшла черга і на пашів. Виріває питання, чи європейцям чужо і відшукують традиції, не затрачують рівночасно Туреччина своєї питомого, східного чару для нас європейців?

— Віляна посада катя. У краю його світності шеріфа Мароко чарил одну

Вийджаю дня 28-го липня зі Львова — вертаю 28-го серпня.

Д-р ІВАН КУРОВЕЦЬ.

важну суспільну реформу: гільотину. Уряд шеріфа до спіли з фрнц. урядом мають рішити незгоє питання: кому довірити не почосне ставовище? Чи пощати катя а Альжир, чи мати власного? Зали ще рішили це питання, вже оголоєлось трьоє кандидатів а військовими даями на цю посаду. Один був підчас великої війни летуном, що обивав чужі діла; другий має првствіну а масові убивання, бо служив при єворострілах, а третій заявив, що каже свої дані аж агодом; вони такі вишмові, що а так побуть усіх суперників. Хтож не може бути? — думують мароканські достойники, пашів спеціальної член президія чи який рівня?

— Голова республіки. Новий французький закон рішив випустити помі срібні та золоті монети. Оби роди цих монет мають мати рисунок «голови республіки». Не президентської голови, а символічної жіночої постаті. І ось тепер голови політиків і філософів думують над питанням: в який бік має бути повернена ця голова, праворуч чи ліворуч? Республіка, що глядить на право, непопулярна соціалістам і іншим лівим партіям. — республіка, що глядить на ліво не до вигоди націоналістам. Урядові міністерства фінансів і державної... робили думали над розважкою цієї справи по на однім асигнанні і не найшли її. Аж найшовся один Соломон між ними: на срібних монетах, республіка глядитиме праворуч, а на золотих ліворуч. Золото — дівиший метал, але його є менше.

— Нова міра краси. На останньому конгресі краси в Гальвестоні, в Америці покористувалися арижери конкурсу організальною методою класифікації виглядів; був це спеціальний годинник-секундомір, який записував, як довго тривали ослеси публіки при помі поодиноких красунь.

— Хочете спокійно жити? Обезпечте своє жити а користь своїх найближчих у ріднім Товаристві «Карпати», вул. Руська 18, Н. пов.

— Найбільший готель. При 35-й вулиці і 8-й Авеню в Нью Йорку будуть найбільший готель у світі. Готель матиме 45 поверхів. Будова буде рісна до 23-го поверка а від 23-го згору буде пірамідально зужуватись аж до верхньої вежі. Це буде гарний стилізовий хмародер. Будова кошуватиме 22 млі. доларів. В готелі буде 2500 кімнат. Кожна кімната матиме окрему купальню. Будова під землею глибока на 72 отиш. В готелі буде заводи гостей, служби і перебіжних до 10,000 осіб. Це буде немра мале місто в одному домі, якого половина населення буде щодня амільтяться.

— Найбільший дім у Філадельфії. У Філадельфії саме оцнєно найбільший дім у цьому місті. Це 27-поверховий хмародер Філадельфії-Філадельфії Трест Віллінг, на розі вулиць Брод і Волнат. Будова кошуватиме 12 млі. доларів і тривала один рік. Щодо величини це дев'ятий найбільший будинок в Злучених Державах, значить і у світі. У цьому будуть виключно бора. По черзі найбільші доми у світі оті: Шикаго Форнічер Март, Ек-айтебел Віллінг в Нью Йорку, Дженерал Моторе Віллінг у Дітроїті, Райзлей Ек-ендінг в Ст. Люїс, Грейбар Віллінг в Нью Йорку, Юліо Трест Віллінг у Каліфорнії, Іліной Мерченце Банк у Шикаго, Конти-аенте Немеел Банк у Шикаго.

— Л. Турневич, відомий наш диригент диригуватиме у міській театрі оперою «Страшний Діаір» не в четвеі, а в п'ятницю 27-го п. м.

Театри.

Міський великий театр.

26-го г. 7:30 веч. «Яс і Маггос» опера на 3-а.

27-го г. 7:30 веч. «Страшний Діаір» диригує Л. Турневич.

Міський «Театр Новин».

26-го г. 8:30 Виступи «Qui pro quo» програма «Як це ти робиш».

КІНА.

«Паша»: Індія і Джанет Гайвор шукал посади».

«Леп»: Ріф і Роф як моряки».

«Аполло»: Небесна гра над берегами Гангу, Гаррі Пілс.

«Фатаморган»: Пригоди на Алясці».

«Байка»: Прокажена і Мусімо ма ти «іти».

Дописи.

ЗБАРАЖ. (Велике національне свято в Лисичинцях). На Петра і Павла 12 липня ц. р. відбувся в Лисичинцях коло Нового Села в Збаражчині велика українська національна маніфестація з нагоди посвячення угодного каменя під будівлю місцевого Українського Народного Дому. У святі взяло участь около п'яти тисяч народу зі Збаражчини і сусіднього повіту кременецького, в тім було понад тисяча індіан в мальовничих козацьких одностроях, а навіть одна жінка чети на конях, убрана у народні шати. Відрадною подією була обставина, що у святі також участь брало багато селян-кошарів з різних сіл Кременеччини, а величезні козацькі відділи виглядали дуже ошатно.

Свято розпочалося собором Службою Божою в місцевій церкві, котрею відправив о. Лев Юрчишинський з Добромиря. А після кількох священиків співав гарно місцевий читальний хор мішанний під управлінням управителя школи п. Івана Юшчинського. Після богослужіння пішла процесія на місце, де будували мурований Народний Дім і тут довершили акту посвячення камені української мови. Будна, котрий очісав з уставленою на площі трибуни виголосив довшу високопатріотичну промову. Гарну промову виголосив також членом комітету будови голови місцевої читальні „Просвіти“ п. Іван Юшчинський, відчитавши відповідну грамоту, яку вимовив у фундаменті. Довшу патріотичну промову виголосили послідовно: тернопільської округи о. прот. Куницький, д-р Ст. Баран і д. Антін Кунько, потім слідували дві декламації, між ними читальний хор мішаний Юшчинський і привітні. Вітали свято п. Вишнівська зі Львова іменем Т-ва „Просвіта“, п. Сенікова від Кружка „Рідної Школи“ в Новому Селі та д-р Кульчицький.

д-р Гамаль від українських установ у Збаражі. На кінець відбувся дефіляда мішанчиків, котрі своєю появою зробили велике враження на учасників свята.

Після закінчення офіційної частини було тризлиття у місцевій школі для гостей і членів комітету будови дому, який названо Хатою Тараса Шевченка. При товаришській гутірці виголошено тут кілька промов, між іншими промовляв і єпископ Будна, що навідав своє сусіднє ріднянське село Добромиря і радо прибув на наше національне свято та величав його присутність і своєю промовою.

ВИННИКИ. (Нова рада громадська і українські ради. — Вибори до союму в сенату. — Святочні обходи. — Занепад хору і оркестру. — Утракатишні школи). Місцеві Винники по розв'язанні в р. 1912 громадської ради, в котрій українці, як і в двох попередніх, мали більшість, осталося під управлінням комісарів аж до дня 24. січня 1928 р. Вибори до громадської ради відбулися впродовж 12 днів 1927 р., одначе в наслідок протесту уконститування нової ради ради відбулися тільки дня 24. січня 1928 р. На основі компромісу вибрано 19 українців, 21 поляків і 8 жидів. Причиною, чому українці на цей раз не мали більшої кількості, була обставина, що до другого кола, в котрім до тепер мали перевагу українці, увійшли в титулу вишнього вибору податку купці, шпаларі, торговці безрогами, ремісники і т. п., що прихильні переважно до народності польської і жидівської, а українців припало трохи і в частині чверте кола. При уконституванні вибрано бурмістром поляка, заступником бурмістра українця (д-р мед. Я. Нагана) і з тим то асоціював також українця (Павла Кіляка). На сьогоднішній день засідання поставили українці догани, щоб протокол з засідань ради списувався в двох мовах (українській і польській) та щоб всі оповістки були також в двох мовах. На друге догани згодилися поляки, але внесення що до протоколу, перепало наслідком того, що проти прийняття голосували поляки й жиди. Наші ради одначе не прийняли цього рішення до відома і поспішили на всі далішні засідання поновляти похибку внесення, послугуючись притім обструкційною тактикою, так що хоча б близько свого, бо громадська рада на своїх засіданнях в другій половині місяця червня більшість голосів ухвалювала, що протокол з засідань має вестися також українською мовою. Тут з призначенням треба піднести, що всі ради українці поступалися солідарно і в своїх промовках послугувалися виключно рідною мовою, що в величезному поступом, бо давніше цього не бувало. Це останнє, розуміється, не відноситься до радних а інтелігентів, бо вони і давніше промовляли виключно українською мовою. Радні українці творять окремішній клуб, що під проводом засудженого діла о. радника Григорія Гіряка відбуває свої наради. — По виборах до ради громадської прийшла знов нагода Винниківим українцям здати іспит з національної свідомості при голосуванні до союму і сенату. І треба признати, що сей іспит

видав виключно, бо на 1.549 голосуючих у Винниках до союму, листа ч. 18, одержала 309 голосів (листа 1 — 457), а на 902, що голосували у Винниках до сенату, листа 18 дістає 374 голоси (листа 1 — 302), знов же в польській Вайнберген (що разом з Винниками творить одну катастрофічну громаду) на 308 голосуючих до союму, на листу ч. 18 випало 196 голосів (на листу 1 — 68), а на 176, що голосували до сенату, листа ч. 18 одержала 96 голосів (листа 1 — 33). Радикали (листа 29) здобули у Винниках при виборах до союму 2 гол., до сенату ж ні одного, а у Вайнберген при виборах до союму 3 гол., до сенату 2 голоси. Мешканці не одержали у Винниках і у Вайнберген до союму і до сенату — аж одного голосу.

В останніх місяцях відбулися у Винниках заходом місцевої читальні „Просвіти“ два святочні обходи а то дня 24. березня в честь Шевченка, а дня 1. липня в честь Франка. В обидвох обходах вибався на перший план промова, а саме на першім голові „Просвіти“ сепатора М. Галушчинського на тему трьох заповітів, які липши нам Шевченко: „Вчителю, борітеся і обійміть найменшого брата“, котра то промова вибавляла у присутніх незвичайне враження, на другім же — промова директора А. Крушельницького, котрий говорив про значіння Франка великим популярно і з великою об'єктивністю. Зрештою програми обох обходів були стереотипні: декламації, хори та виступи оркестру малодієвності. На обидвох обходах було повно учасників. Зазначуючи додатні успіхи, годі промовчати віденні сторони нашого життя винницького, а саме розпад української духовної оркестри та хорів винницький хор особливо мішаний, на якому двічі п'ять літ добу нарку і в тих зглядно давних часах поспівався навіть у Львові. Та зараз розпався, як кажуть, наслідком непероративності між старими співаками і молодими і дійшло до такої жадості, що на вечері, присвячених пам'яті Франка та на Святі Читальні у Львові дня 8. липня ц. р. поспівався не винницький хор, а якийсь мішаний хор Шабарезицького з дрібною частинкою співаків з Винник. Також і в місцевій церкві нема вже від двох місяців хорального співу в тім же звані „самоділка“. В цю справу мусять вдатися як найкорше винці Читальні „Просвіти“, покласти непероративність і зорганізувати хор мішаний і мужеський, котрий потребувався відчувати. Крім того і оркестру намагаються повернути до перісного стану.

На кінець справа школи. Як відомо, винницькі українці втратили наслідком „Lex Grabski“ паралельні класи мужеської школи з українською навчальною мовою, котре на кілька літ перед війною здобули по довгих заходах та які то паралельні тішилися більшим числом школярів, ніж польська мужеська школа, — і дістали утракатишну школу, розуміється, на папері так що кружок місцевої „Рідної Школи“ мусять робити заходи, щоб хоч утракатиш здійснено, в якій то справі призначив перед кількома місяцями на доведення інспектор. Але яка є добра воля в тім напрямі у теперішнього керівництва тої утракатишної школи свідчать хоч би те обставина, що з кінцем цього шкільного року (при кінці червня) видавано школярям-українцям знов виключно польські свідчення, хоч батьки в опікуни тих школярів домагалися завадити українських свідчень згідно утракатишних. На дотичне запитання відповідав керівник, що він впродовж писав і старався за утракатишні свідчення, але якийсь властивий відповісти, що цього року у Львові (!!!) було так велике запотребовання утракатишних свідчень, що вже для школи у Винниках не стало. Чітко було би знати, чи і в інших місцевостях поспішувалися керівники шкіл подати такою звітністю? На якийсь випадок подається не до відома наших пославного округу, щоб ту справу розслідати і зробити з неї відповідний ужиток. Далі подаємо до відома наших пос-

НИШИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для досягнення найкращих наслідків, користуватись різними розпорощувачами.

лам, що на зовнішніх табличках утракатишних шкіль у Винниках нема зовсім написів в українській мові.

Громадяни.

ОПОВІСТКИ.

Позір студенти Станіславщини! Загадні Збори С. У. С. С. а. 16. VII. 1928 р. о год. 10-й на „Бесіді“. — Виді. 140 2—2

На вшбудову Народного Дому в Турні над Стр. зложили в зол. поспі: 1) Іван Залішук 1000, 2) о. Іван Тимчук 100, 3) о. Григорій Мороз 100, 4) Євген Баранська 100, 5) о. Іван Сварко 100, 6) о. Василь Яремків 88-85, 7) о. Іван Феденко 75, 8) о. Михайло Головей 61-95, 9) Іван Пушко 30, 10) о. Григорій Канада 60, 11) Іван Бобовський 60, 12) Микола Ковальський 60, 13) Гена Кутяжаківна 35, 14) д-р Микола Кондрат 50, 15) о. Степан Козбур 50, 16) о. Іван Криса 50, 17) Володимир Халдай 30, 18) інж. Теофіл Горинський 50, 19) о. Іларій Шах 50, 20) Марія Волосинська 50, 21) о. Осип Лезинський 44-25, 22) Микола Утриско 40, 23) Василь Жук 35, 24) Яремків Оля 30, 25) о. Лев опік 50, 26) Каранович Еміль 25, 27) о. Зіновій Стояловський 20, 28) о. Андрій Трешневський 30, 29) Оля Бабичева 30, 30) Доза Тимківна 50, 31) Оля Петрич 20, 32) Зіна Маркова 20, 33) о. Михайло Вілчанський 70, 34) Теодор Сидорак 15, 35) Клим Комарницький 10, 36) Микола Корчинський 10, 37) Степан Василюк 10, 38) о. Петро Гітль 10, 39) Марія Ружинська 10, 40) Петро Дорожівський 5, 41) Степан Комарницький 5 — Виді. Філі „Просвіти“ в Турні в Стр. онею дорогою складає горючу поділку П. Т. жертводавця та зберігається з проханням до Шаванського громадянства Турчанщини о складання жертв на злине згадану цілу а в першу чергу до цих, котрі підписали декларацію і до цієї пори не вложили, бо рестація доми вже в русі, а грошей в касі майже нема. — Виді. 144 1—1

Всім, котрі поспішили з заявами співачки з приводу смерті нашої Надднізської Мамі чи на мої руки, чи на руки інших членів родини, складаю в імені всіх нашу сердечну подяку. — Львів, 25. липня 1928 р. — М. Галушчинський.

Оповістка. Дня 5. серпня (на випадок свята дня 12. серпня) п. р. святкує Т-во ім. Маркіана Шашкевича в Золочеві Народне традиційне свято у честь Маркіана Шашкевича на Піддільській Горі (заїзнична станція Ожидів). Програма свята: 1) О год. 8-й похід Соколів і Бандері на Піддільську Гору, привітання Єпископа і інших гостей. 2) О год. 9-й Полеза Служба Божа і Панахида біля пам'ятника. 3) Святочна Академія: 3) Промови духовних і світських представників. 4) Продукції хорів і оркестральні. 5) Масові вправи Соколів і Луговників. 6) Всенародний фестин з забавками, танцями і співками. На свято МАРКІЯНА спішіть всі і віддайте пошану нашому Герою! — Комітет.

Відкриття пам'ятника Тараса Шевченка в Косові відбувається дня 5. серпня 1928 р. (а на випадок непогоди 12). Програма свята: Збірка в год. 9. коло церкви на Москалівці, де відбувається Богослужіння. Після Богослужіння похід замикає Косова під пам'ятник на Старій Косові, де відкриття пам'ятника, при промові і привітках делегатів установ та складання віршів на миглу. Походження фестин на площі Народного Дому, а вечором святочний вечір. — На свято просить всіх громадян Косівщини, гостей, Соколів, Січ і Пласт — Комітет.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ станції для семинаристан. Зголошення до Адміністрації під „Станція“. 143 1—3

Жаждіть жовтої блузи з чорною ошанкою!

РУТИКОВАНИ конципент адвокатський, а судовою і адвокатою практикою, що може нести самостійно ханделерію, пошукує місця. — Адреса: Василь Скрипчук, конц. адв. Поліція Велікий, в. Галичина. 141 2—2

ПОШУКУЄТЬСЯ підприємця до покінчення мурованої церкви в Бриніх переконик. Підня в парохіальній уряді. Потім і задня, станція Вибранік. Котра подорож не зберігається. 135 3—3

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше на правлений у найбільшій годинникарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марієвська 5. — З проханням просимо репарації присилати поштою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 103-2

ПРОДАМ АБО ЗАМІНЯЮ РЕАЛЬНІСТЬ В СУДОВІЙ ВИШНІЙ на реальність в Яворові. — Зголошення поштою уряд Судова Вишня. 130 3—1

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та інші біжутерію власного виробу поручає: Домбровський-Розважеський, Львів, (Готель Жоржа). — Догоди умови. 2881 3—2

ПЕРЕСТОРОГА. Загублений мною в дорозі Днів-Львів, вахсель in bianco на 700 зол., підписаний Іван Буланюк, Юлія Гладшівська, Францішка Гладшівська, уважною, та перестерегаю інтересами перед есентуальним використанням — Микола Левинський. 146 1—1

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст не дуг легінів, серія і молудна

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2333 Пересвітлення Рентгеном. 17—28

Д. БРІЛЬ Спеціаліст ветеринарно-сільських

не дуг брд 12—1 3—6

69 Площа Академічна ч. 5 3—3

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.

з 14-карат. золота з рубіном тільки у

В. ГРИНБЕРГА Сикетуська 4.

Оголошення.

Добра нагода забавитися в часі ферій на Студентських вечірницях

в СУДОВІЙ ВИШНІ, дня 5. серпня ц. р.

Запрошення висилає п. Шот Василь стук прав в Судовій Вишні.

142 За Комітет: 1—1

Шот Василь. Антін Косовський.

Подяка.

Почуваємося до великого обов'язку отцю дорогою зложити прилюдно ширшу подяку лікареві Вп. П. Д-р Львові Фінклеві в Тернополі аулиди Тиха ч. 1. за уміле, дбайливе і цілковите вилічення нашої двоїтної донечки з тяжкої ниркової недуги. 136 1—3

Стефанів і о. Григорій Хамчуки

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Після наглого суду.

Львів, 27. липня 1928.

Сім днів безперервно, не виключаючи й неділі, тягнулася в найбільшій залі львівського суду при вул. Баторія розправа проти учасників нападу на поштовий уряд ч. 13 при вул. Глибокій. Розправа перед доразовим судом — на основі през. розпорядку з 13. грудня 1927, який проважує доразове поступовання аж до 8 днів, а евентуальне виконання смертного присуду — до 24 годин від хвили його проголошення.

Сім днів невимовної муки обвинувачених і їх родин, сім днів страшного вижидання поміж життям і смертю! І сім довгих днів найбільшого напруження нервів серед лави оборонців, серед справоздавців української преси. Бо доразовий суд — то установа, що сама собою родить почуття чогось невисказано страшного, почуття жаху. Це установа, в якій поняття є стільки саме трагедії, скільки й людського болю і сліз, а передовсім крові...

Ніхто не в силі ачутися в стан душі молодої людини, перед якою щойно отворилося життя, яка стоїла на його порозі — і нараз несподівано для себе самої і для всіх, що її знали, опинилася перед наглим судом. Ніхто не збагне ментальності й почувань тих молодих хлопців, що відірвані від ремісничого варстату чи шкільної книжки станули нараз — в обличчя смерті!

А що ж казати про цей дивний процес, в якому накопичено стільки неясностей, стільки непорозумінь, а який все таки вияснив і прояснив так багато!

Зачалося з того, що напередодні процесу появилася у львівській пресі поліційна реляція, яка описувала обвинувачення: як звихнену, заироднелу молодь, котра виконала напад на пошту, щоб за загарбані гроші „зажигати“, щоб мати за що гуляти, бавитися, ходити по кінах і т. п. А що про цілу ту справу не можна було до того часу писати нічого під грозою конфіскації і тому, що це була взагалі перша реляція в цій справі, то ціла преса повторила цю реляцію з інформаційного обов'язку, в тому числі й ми. І вже була готова опінія про обвинувачених і їх акт в цілому без знімки громадянстві нашого краю.

Прийшла судово розправа і хоч розбирав її суд нагний, підложе вчинку обвинувачених вияснилося понад усякий сумнів. Правда, свідки поліційні урядовці намагалися і перед судом представити справу у відомому освітленні, але поза головними фразами не могли вони навести абсолютно ніяких наглядних тверджень, ніяких поважних аргументів на підкріплення своїх тез. Бо все, що виявила розправа, весь її хід — було одним доказом на те, що обвинувачені були членами УВО і ділали з її доручення і на її приказ.

Не будемо наводити того ще раз, бож все те подавали ми совісно в часі цілої розправи і наші читачі це знають. Але на отьому місці мусимо всеж таки направити ту моральну кривду, яку заповільно обвинуваченим, представляючи їх легководушними, жадними наживи й забави хлопцями, бо розправа не виявила хочби тини правди в усіх тих і подібних

поліційних реляціях. Навпаки — на розправі показалося, що ці хлопці поводитися чи то у своїх майстрів чи то в школі просто зразково і були слухняними й добрими синами. Зокрема щодо обох засуджених на смерть, то треба зазначити, що і Ординець і Плахтина, не маючи батьків, утримували з праці власних рук свої мамі, бідні вдовиці. А це хіба не аказує на те, що обвинувачені ділали з низьких, брудних мотивів і були звичайними грабіжниками...

Можна ставитися дуже негативно до діяльності УВО, а зокрема до втягання нею малолітніх у свої ряди. Можна цю діяльність різко о-

суджувати як шкідливу для нас самих, як погубну для нашої молоді. Але не можна кинути каменем на обвинувачених у щойно переведеному процесі і відсуджувати їх від патріотичних почувань, від ідейності й честі.

Вкінці ще одно. Цей процес характеристичний іше з тої причини, що він цілий був боротьбою за право і закон. Не наша річ про цю справу ширше писати. Ми сподіємося, що її освітитиме котрийсь із членів української паєстри, яка з таким незвичайним жаром і фаховим знанням увесь час розправу брала в цій боротьбі участь.

Праця „Рідної Школи“ у Львові.

(З наших педагогічних кол.)

Шкільництво УПТ „Рідної Школи“, що мало й за австрійських часів чимале значіння для нації, набрало сили й значіння першорядного чинника в нашому національному житті під Польщею. Змінився тільки в дечому характер шкільної організації: під Австрією наші приватні школи рахувалися з державною субвенцією, під Польщею пішло гасло самовистарчальності! Це останнє — зовсім зрозуміле й доцільне! Нація, що хоче виховувати молодь для своїх цілей, не сміє в'язати собі рук ніякими чужими, тим більше державними субвенціями!

Це гасло самовистарчальності — зовсім доцільне з огляду на школи середні, школи, що мають своє оправдання тільки тоді, коли громадянство їх потребує й хоче оплачувати, не може знайти найменшого застосування у вселюдному шкільництві, головню по містах, шкільництві потрібному з огляду на інтерес нації, шкільництві необхідному для задержування або й відвойовування українського характеру наших міст!

Оскільки більш необхідними є вселюдні школи „Рідної Школи“ у Львові! Хто знайомий із початком цих шкіл, як то учительству доводилося витягати із сутерен греко-католицькі діти батьків, що не почували себе не то українцями, але не хотіли означити себе за русинів, хто пам'ятає, що з батьками тих вириваних до шкіл „Рідної Школи“ дітей треба було розмовляти по польськи, бо так вони звикли, а діти вже інакше й говорити не вміли, і хто по роках бачить, як діти ставали в школі українськими патріотами й як ті малі діти українцями згодом батьківську хату, хто бачив власними очима, як ті зовсім зпольонізовані робітничі родини почали навідуватися до своєї школи й через школу згодом й до читальні, як із зовсім байдужих до українства людей вони через школу й завдяки своїм дітям, вихованим у „Рідній Школі“ стали українськими патріотами, — той зрозуміє вагу й значіння „Рідної Школи“ у Львові і її піонерів — народнього вчительства!

І ось цю цінну національну працю починає в останньому році гальмувати гасло самовистарчальності! Що-правда, ніхто не поважнися поставити його як засаду у вселюдних школах у Львові, але сама не зовсім складна організація матеріального забезпечення шкіл, що-раз сильніші загрози з боку міролалних чин-

ників щодо ліквідування окремих шкіл, клас, і звільнювання учительських сил, привертають керманів шкіл відшукувати від батьків і дітей вселюдних шкіл шкільні оплати. Я сам був свідком, як у наслідок задержання світлиць в одній школі з приводу незірвання шкільної оплати одна мати за другою приходила й заявляла, що випишує свою дитину й запишує до польської школи.

Можна всяко дивитися на вчинок такої матери. Одно треба зрозуміти: там, де йде боротьба за національну приналежність душі молодого покоління, в додатку серед дуже несприятливих родинних відносин, не сміє ставати запорою до відзискування затрачених нацією дітей шкільна оплата! Не вільно нам допускати до того, щоб окремі класи в школах, де безоглядно стягається шкільні оплати, нараховували по 7 дітей!

Не оплат жадати! Задармо треба вчити! Черезики треба в зимі роздаровувати біднішим, теплу одежку — як це роблять у Львові польські державні школи! У всіх наших містах на західно-українських землях мусить піти якнайзавзятіше змагання за кожну дитячу одиницю! На оплати прийде час тоді, як їх уже й не треба буде! Як потреби молоді, заспокоюватиме, згідно з вимогами нації, держава! Тепер, коли йде змагання за який чи такий характер міст і коли теперішня держава не тільки дає безплатну науку в своїй школі, але ще польська школа притягає молодь дарунками, чи сміє „Рідна Школа“ побирати шкільні оплати від мешканців сутерен, дуже часто людей зовсім не освідомлених національно?... За ніяку ціну!

А що ж робити зі школами, з учительством? Чи може так, як це дехто хоче робити: редукувати школи і класи? Лучити по кілька класів під рукою одної вчительської сили? Переносити старші (і дорожчі) вчительські сили на провінцію, а до Львова приймати молодші, дешевші учительські сили?

На нашу думку — не редукувати школи, але закладати їх щораз більше, не тільки по одній, але по кілька на кожному передмісті! І подбати, щоби до тих шкіл записалася вся українська молодь! У зв'язку із цим не редукувати класів, але кожну школу розвинути на семикласову! Це наш невідкладний обов'язок, ко-

ли хочемо віданскати український характер Львова! Науку в цих школах треба поставити так, щоб вони, як і досі, гідно й надалі конкурували якостево з державними! Отже з одного боку не може бути мови пролучення кількох класів в одних руках, з другого треба жадати, щоб учительство займалося молоддю й до полудня й після полудня (рано навчало — після полудня виховувало й цілий день працювало над національним освідомлюванням молоді!).

А тепер справа учительства — тих учительок, що то в перших роках після нашої катастрофи учили в „Р. Школі“ — за 2 кг. масла місячно — значить тоді, коли державне вчительство було добре забезпечене, вони, ті, що позрікалися державних посад (є й такі!), вчили в „Рідній Школі“ за дармо! Читаеш у „Ділі“ писемко громадянина, який завидує середнім школам 100-проц. платні і не може видивуватися! Пораб уже нам перестати завидувати одні однім. І середнє шкільне і вселюднє шкільне вчительство „Рідної Школи“ мусить бути зрівняне в своїх правах з державним учительством — бо обов'язки воно має й далі мати в десятиро більш! Але навіть при рівних обов'язках мусить бути рівні права! Всі державні вчителі і всі урядовці мають основну платню й 10+15 проц. додатки. Рідношкільне учительство має що-найвище основну платню! Чому ніхто з державних урядовців, навіть тих, що мають голос у „Рідній Школі“, не зрікаються 25 проц. додатку в користь „Рідної Школи“, але рівночасно всі з них, оскільки мають у „Рідній Школі“ голос, застерігаються проти виплачування того 25 проц. додатку рідношкільному вчителю?

Рідношкільне вчительство, при скріпленій праці, мусить дістати платню таку, яку мають державні вчителі: платня середнєшкільного вчительства мусить знайти покриття в шкільних оплатах, платня вселюдного вчительства мусить знайти свою основу в оподаткуванні громадянства й жертвах! Вселюднє вчительство по містах і головню у Львові виконує велику національну роботу, але й нація мусить знайти джерело гідної (не жебрацької) оплати тієї праці!

А вже в майбутньому зовсім не можна допустити до того, щоб оце вже четвертий тиждень у липні щодня ціла вайка львівського вчительства ходила до канцелярії Головної Управи „Рідної Школи“ довідуватися, чи не прийшли до каси які жертви і чи не дістав би хто з тих, що прийдуть у пору, по 5—10 зол. Це ганебна справа! Це понижування людської гідності наших освітніх робітників! Із цим легковаженням людини треба раз покінчити!

Видно на рідношкільному полі великі організаційні занедбання й недомогання. Повіти, які мають середню школу, підсилюють її жертвами і вже не дбають навіть про свою народню школу! А вже на останньому плані стоять львівські вселюдні школи. Чи треба пригадувати історію „львівських дзеші“ зперед десяти років? Чи здобудеться весь наш край, уся наша нація, щоб у майбутньому мати в своїй історії „львівські українські діти“?

А. К.

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

Промова д-ра Ганкевича.

Внесок Дорозовий Трибуналі!

Один чи два злочини? — Ось найважливіше питання, що непокоїть нашу і нашу совість і правне почуття. Ми всі були під гіпнозом львівської преси, яка поділяла нам до відома революційної поліції про напад на пошту в тому змислі, що напад доведених бандитів, які рекрутувалися зброєю австрійської анеморалізованої молоді, котра підлягла між іншим шкідливим впливам німецького слова: в селіщенні поліції була не банда анеморалізованих хлопців, хлопців і дівчаток.

Колиб так справді було, то був один злочин, кримінальний злочин. Та вже перша година в першій день розправи дня 19. липня виявила щось цілком протилежне. Прокуратор став на відриві на становищі, що тут є два злочини, а вибір, за який злочин він хоче потягати їх до відповідальності, належить до нього.

Це становище прокуратора незвичайно звужує оборону. За цілім довгих п'ятих літ не було довіди випадку, щоб з одного злочину робилося два злочини, або щоб політичний злочин кваліфікований як кримінальний. Така комбінація була тільки в одній випадку можлива. П'яна це лая, не правдива, св. ком. Федунішан. Він поставив гіпотезу, що підсудні можуть бути членами УВО, але цей напад на пошту виконали на власну руку, для власної користі і без розказу організації. Приймає, що не одиничний можливий випадок, колиб заіснував один злочин, це політичний злочин, а звичайний кримінальний злочин грабунку.

Але це тільки гіпотеза. Свідок не зміг нічим довести, що обвинувачені не були членами УВО, що робили на власну руку, без розказу організації. На питання оборони свідок відповів, що тому вважає їх членами УВО, бо з нікого не найдено легітимної УВО і тому, що вони походять з найвищих соціальних сфер, то оборона вже в такій розправі зажадала, що і в попередніх процесах УВО були представники цих класів, ось хоча Пузанович і Меліш у процесі почотковича.

Ті мімні докази свідка не витримують найменшої критики. В ніяких національних підземних революційних організаціях члени не носять при собі легітимної. Шкода до закінчу, що підсудні походять з тих найвищих соціальних сфер, то оборона вже в такій розправі зажадала, що і в попередніх процесах УВО були представники цих класів, ось хоча Пузанович і Меліш у процесі почотковича.

Тому нема ніякого доказу на те, що обвинувачені не були членами УВО і що зробили напад на пошту на власну руку з тямбищею на те, що в руках УВО наступив уже розклад і деморалізація, як це було колись в руках босової організації ППС. Це тільки гіпотеза св. Федунішана, а на цілім маємо тільки один доказ, злочин політичний з § 38 к. п. і тільки таке становище і такий правний погляд заступає оборона.

Для екзотропізації цього питання я передіграв ще карний російський кодекс 1908 року, який досі об'єднує в своїй частині польської республіки, в 6. польської короні. Я передіграв "Основи карного права" Владислава Боровського, прокуратора Найвищого Суду у Варшаві (том другий, частина спеціальна) і там він, говорячи про першачу зраду, каже в розділі III-м, що параграф 108, виключаючи засоби виконання, виключає також лишення державних складів, телеграфів, телефонів, телеграфічних мереж, шпигульство і т. д. Для повноти того політичного союзу автор вимагає, щоб його утворили члени певних організаційних членств. Так говорить російський карний закон з 1903 року.

А чи щось іншого вимагає § 38 к. п. з цього австрійського закону? Старший § 58 к. п. каже так само про відраження члени від підлоги держави, про політичні союзи, про виступи зі зброєю в руці і зазгади про всяку якунебудь чинність, хочби її не доведено. Чим у даному випадку того всього нема?

В відраження частини від цілості. На поліції у свідка судді обвинувачені несли й рішуче заявили, що належать до УВО, яка поставила собі за цілі відірвати всі українські землі від чеського, польського, румунського і російського панування і створити з них одну Українську Державу. В політичний союз, УВО. В зброю: всі револьвери одної марки "Orpig" (Дайтше Верке ін Ерфурт). В регулярні, тайні внутрішні регулярні УВО. В приєднати, якої роти перед вступленням до організації обвинувачені злочини, а яку тут на залі переповідали. В "Сурма" — босовий орган УВО. Між обвинуваченими є члени, як Катмарський і Ординець, яких поліція знала добре з їх негальної політичної діяльності й мунувності. В й цей характеристичний висказ Ординця, про який казав нам тут Штокало, коли Ординець платив йому за авто: "Цеж не мої гроші". В арешті в форма організації, та п'ятка, про який то склад добре знають члени теперішньої

до дорозового трибуналу із попередніх політичних процесів УВО.

Чим можна ще більше хотіти довести на прикладності підсудних до політичної організації УВО і на політичний характер цього злочину?

Сказав свідок Федунішан, що обвинувачені не мали легітимної УВО, а в додому, що це одного браку. А що сказав би був пан прокуратор, колиб цей напад був удавом, колиб обвинувачені забрали були гроші і за ніяка ціна було надруковано в "Сурмі" похитування, скільки обвинувачені взяли грошей в тиражах, сотнях, а скільки в більших.

Тому одного слушше і згідне з законом є становище оборони, що маємо тут до цілі тільки з одним злочиним, а саме зі злочиним § 38 к. п. і іншої інтерпретації і кваліфікації бути не може!

Переходжу до мого звінта, обв. Мироша. Він провідав, як назвав його прокуратор. Його підпадали майже всі свідки, як того що був у чорних окулярах чи в окулярах у червоній оправі. Ні один свідок не мігав його рішуче на основі вприму лая, отей, а всі тільки більш-менш на основі аресту. Рішучим моментом, що всім показував на нього, були ті окуляри. Це був би безумовно доказ, колиб там був тільки один учасник в окулярах. Тимчасом по зізнанням тих самих свідків в окулярах було двоє, в котрих- як один свідок сказав, один був в окулярах в оправі москайській, саме такий, яку має Мирош.

Що було двоє в окулярах, про це маємо зізнання двоє свідків, що основали про втечу обвинувачених. Ті свідки стояли на ганку в подвір'ї і спостібно придивлялися вихаючим. Обидва свідки стверджують, що було п'ятеро утікаючих: свідок Зрубєць зізнає, що перший утікаючий був у темних окулярах, а свідок Ольберт зізнає, що передостанній утікаючий був також в окулярах, але темних.

Чорні окуляри були потім злочинні в Кубова, там, де сховано по нападі револьвери. На жаль, між річчю, які забрала поліція і які знаходяться тут в селі, тих чорних окулярів нема. Десять запропастилися. Я думаю, що ті окуляри найдуться, тому просив трибунал допустити оптику на ствердження невичайно важкої річі, а саме, що шила в тих чорних окулярах і шила в окулярах, які має Мирош, є цілком ідентичні, щоб Мирош міг мати ті чорні окуляри. Самі свідки відчували, що обличчя Мироша не є схоже з обличчям того, що був у чорних окулярах і тому припускали, що Мирош мав на лиці маску.

Дальші зізнання всіх свідків суперечать собі взаємно. Свідок Любимовський твердить, що тим, що забрав почтові гроші (10 зол. і 30 сот.) був Мирош і що він на крик, який свідок почу в другій кімнаті, зтік. Свідок Ковальчуківна твердить, що Мирошем був той, що влетів з револьвером до другої кімнати і приложив револьвер до свідка Тустановської

з домагаючи видання грошей, але як почув крик у першій кімнаті, то втік. Свідок Тустановський, Ковальчуківна і Подбосанська під присягою зізнали, що в другій кімнаті було тільки двоє людей, а свідок Вайнштейн зізнає, що було і в третій і той, що приложив револьвер до Тустановської, був низький і кременний. Як бачимо, ні одне зізнання не покривається з другим. Чим на тих зізнаннях може трибунал будувати свій присуд?

А тепер спосіб виконання. Що кажуть свідки? Св. Тустановська каже: "Не були професійні бандити, бо могли жити сили. Не змігали вжитися до річчю". Св. Подбосанська: "Я думала, що то не напад, але хотіла нас настрашити". Св. Ковальчуківна коротко характеризує це одним словом: "Варіант". Чим це не вказує на те, що це не була ніяка трагедія чи драма, але скорше дитиняча глупа оперетка? Чим недостача тих характеристичних цих не є найкращим доказом, що це не був звичайний собі бандитський напад, як цього хоче акт обвинувачення? А та п'ятка, яку не улає нікому сумніви... Але чи ми знаємо склад тої п'ятки? Св. Ковальчуківна зізнає рішуче і докладно описує того команданта: "Дуже пристойний, до 28 літ, стрижений аус", А другий свідок каже: "Він був низький, кременний, у спортивній шапці". А третій свідок каже з цілою рішучістю: "Я бачив докладаю трьох і в їх рішуче планов би, але їх тут нема".

А щодо особи команданта, то чи може бути командантом Мирош, який має скелю — 5 дюймів? Командант мусить мати передовсім добрий і сильний зір. Мирош признався, що був у середині пошти і мав уважати на відбір грошей. Але чим, як старчає тут признавання, тим більше, що зізнання свідків так дуже різняться між собою? Чи правдою є те, що зізнає Мирош, чи може зізнаннями своїми не хоче він закрити особи команданта? Командант мусить мати не тільки фізичну силу, щоб підвладні виконували його поручення; він мусить мати ще й моральну силу, мусить мати любов своїх підвладних. Пригадаймо тільки одну картину з історії, час страшного і трагічного відвороту Наполеона з Москви і відліду чеських драгонів, що його ледь під Витебськом чи Смоленськом заскочила люта зима. Не було з чого зробити вогню. Молодому обожає чеському князеві грозила смерть. В тієї хвилині 6 тисяч драгонів стиснуло свого князя і теплом своїх тіл урятувало йому життя. А коли почався ранок слідуючого дня, три тисячі чеських селян лежали похотом без життя на землі, щоб тільки жила їх командант.

Команданта цієї п'ятки тут нема. А коли переведена розправа і зізнання свідків у тім дорозовім суді не вказали повної усякий сумнів індивідуально участі кожного обвинуваченого в тієї п'ятці, то чим не заводить кінцева потреба з § 443 к. п., себто віддання справи під звичайний суд? Уже старий Литовський Статут, про який

Д-Р ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Трагедія українського психічного дуалізму.

Спроба нового освітлення поеми "Слова о полку Ігоря".

(Докінчення.)

V.

Коли автор у зовнішній формі своєї поеми, то є передовсім у стилі, виявляє майже в рівній мірі дві вже описані душі українського народу, то в добрій сюжету до "воєї" поеми та в її внутрішній формі цілком виразно бере верх оця нова, ослаблена, пасивна черта українського психе. Найперше коротко про сюжет поеми. Поет оспівує похід Ігоря з кількома іншими князями на половців і погром українського війська, полон Ігоря та його втечу з неволі. Отже тут викликає в нас цілий ряд думок ось яке знаменне явище: — Чому саме таку сумну, темну подію змальовує поет, котрий, як це бачимо з зовнішньої форми поеми, зміє найкраще вдарити у струни гордості, побідоносної лицарської? Так мусимо запитати тим більше, що ця воєнна виправа не була закрощена на великий розмір; в історичній освітленні не був рідше один із доі-

них воєнних епізодів, які навіть не мали особливого значіння для політичної долі України. Цеж навіть видно зі самої поеми. Адже половці по розгромі Ігорового війська навіть не думають іти походом на Україну, щоб використати перемогу. Ба, навіть ріка Каяла, над якою мала відбутися нещасна боротьба, в дійсності не існувала, а була вона, як це влучно підносить д-р Шурат, поетичною рікою, подібно як мітологічний Коцит. Такі воєнні виправи, як князь Ігоря, належали в тих часах до звичайних, буденних і частих явищ. А що подія, описана у "Слові о полку", робить враження великої лицарської виправи, то це тільки заслуга поетичного гения, котрий у силі навіть із дрібної незначної пригоди створити велику національну проблему. Нема сумніву, що автор "Слова о полку" був учасником і самовидцем якоїсь воєнної виправи, котра мусіла скінчитися перемогою українських дружинників. Отже тим більше тут нас цікавить питання, чому саме поет вибрав для своєї поеми якраз нещасливий воєнний епізод? Для того була оця проста причина, що описана ним подія, зробила на нього найглибше враження. Одне факт, що його душу схвилювала похитливіше не ясно, перемогою увінчана, воєнна подія, тільки трагічний епі-

зод, наводить нас на ось яку думку: в поетовій душі взяла верх оця нова, ослаблена, м'яка, лірична, пасивна риса. Його віщий дух несвідомо вже передбачив трагічну долю українського народу в мандрівці майбутніх віків. Дух народу, скований, так сказати би, вигідним зовнішнім способом життя наслідком буйної плодючості землі почав несвідомо трівожитися в почутті своєї зменшеної відпорної сили супроти зовнішніх ворогів і несвідомо передбачував злочасні висліди боротьби з дикими, по давньому загартованими сусідами як явища, присуджені йому долею, як фатум, від якого йому не втікти. Отже у глибинах несвідомої стихії душі автора "Слова о полку" мусів силою konieczности прийти до вислову цей меланхолійний, пасивний, на сумовитий тон настроєний зміст нової української вадчі.

VI.

Це побачимо також виразно, коли розглянемо внутрішню форму поеми, значить її композицію й будову. Поет описує воєнну виправу, боротьбу й полон, значить, самі дуже драматичні картини. Одне місце його малюнку, внутрішні мистецькі засоби, якими він орудує, не драматичні, а наскрізь ліричні. Очевидно,

що декотрі його ліричні епізоди, на першому місці "Чорна рілля заорана" мають драматичну силу. Але вся техніка поеми вповні лірична й не драматизмом, а могутньою силою свого ліризму ця поема викликає глибоке враження. Цей ліризм автора "Слова о полку" має для розвитку нової української душі велике, символічне значіння. Коли поет добором драматичного сюжету ще твердо стоїть на почві давнього українського прапредка, завоювання найбагатшої землі, то своїм ліризмом у формі поеми він виявляє душу українського потомка, якого активна сила у великій мірі охладіла коштом розмірного, контемплативного й хоч як поетично сильного, але життєво пасивного навістання душі. Навіть такий драматичний момент, як утеча Ігоря з полонської неволі, щоб не згадувати всіх інших прикладів, оспівує поет наскрізь лірично. Йому зовсім байдуже, в який спосіб Ігор вирвався з половецького полону на волю, хоч це був би дуже драматичний момент. Так само дуже поверховно він малює погоню ханів Ган й Кончака за ним, та зате любується вельми гарними, але наскрізь ліричними моментами, як Ігор під час утечі розмовляє з уособленими ріками Доном і Дніпром.

мешкання своєї будови жити, яку підорвано як винятково його уязвленості. Ранням важко жити і в сублокації, експоненсе перед подією на підставі, тільки через довший час відстрілюється. Шойно після міжнародної стрілянини, ранений підловою нудами дістається в руки поліції, яка відставила його до тюремного шпиталю.

— **Дороге свято.** Національне свято Своб. Держав, що вештує що-року великі міліони і з днем величезної загальної радості, забав і маніфестацій має також свою темну сторінку. Про неї каже свято справоздавач. Цього дня 206 осіб померло з безпосереднім наслідком участі в святі. 11 поарених від штучних огнів; 64, що кинулися в вантаж, 108 відрізаних, що пішли над море купатися і там потонули, 12 від сонячного удару, 42 з різних причин. До цього треба додати більше ніж 2000 покараних у ватопі, під артами і від штучних огнів.

— **„Пам'ятник“** Дзержинського на Україні. У двохріччя смерті Дзержинського українські чехи побудували біля Харкова „Дітичий дім комуніст. Фабрика“. „Листопад“ доданий до того, що „Дзержинський“, так само як і він, дуже любив дітей. Та не єдиний фразі: „але не любив дорослих, яких залюбки казав розстрілювати“.

— **Також пропаганда.** У Спол. Державх почалась велика виборча кампанія. Американська преса подіє справу одного нового способу пропаганди, придуманої трьома американськими красунями: вони дали вималювати собі на голах плахат, вишивку у вигляді сука, портрет Гуверу і так ходять. Невідомо тільки, чи така пропаганда допоможе більше Гуверові, чи їм самим.

— **Смерть від укушення змії.** В місті Бранденбурга (Півн. Німеччина) знайшли трупи двох дітей, 12-тилітнього хлопчика і 8-літньої дівчинки. Хлопчик і дівчинка лежали крізь обійнявшись. Лікарські оглядини ствердили, що причиною трагічної смерті дітей було укушення ідентичної змії. Другою причиною трагічної смерті було мабуть також те, що в постраждалих і страху немасні діти заблукали і не могли трапити до міста.

— **Конгрес „рана“ і нові здобутки медицини.** Велике зацікавлення викликав доклад проф. Джеймса Марфіса на останньому з'їзді спеціалістів від страждання від укушень. В докладі своїм доказав впливовий учений, що ран не є недугою, інфекційною. Розуміє відлуга недуги криється в самому організмі. (Теорія діаметрально різна від теорії доктора Гая і Бернера, які тому 3 роки оголосили відкриття окремого бича, що спричинює рану). Над дослідженням в тому напрямку працював д-р Марфіс від 1912 р. разом з своїм асистентом д-р Пейном. Ревелюційним був той реферат д-ра Стефенсона про вплив алкоголю і сифілісу на розвій рана. Статистика переведена д-ром Стефенсоном показала найменшу смертність на рана в англ. неперформованій першій, де алкоголь майже зовсім не уживають. На другому місці стоїть клар. Католицький англійський клар шойно на 16-ому.

— **Оригінальний транспорт жураційного повітря.** Управа лондонського готелю „Савой“ знала на оригінальну думку експлуатації повітря в жураційних місцевостях. Поїзди, які відходять з роботи в приморських містечках Брідлінгтон (Вест-схід-пер, везуть в окремих посудинах 24 тис. кубічних стів свіжого, морського повітря. Посудини поміщують влітку в готелі на обох боках балачки салі, де танцююча публіка має право користатися із кліматичного повітря, вважати такому простому і дешевому способу. Протест аристократичних купальників заведений проти оригінального перевезу не поміг нічого. Що більше, управа готелю „Савой“ обіцяє своїм гостям звозити з усіх анім. літніх місцевостей до вибору, вже в недалекому майбутньому. Англієські аматори „літньої“ можуть сьогодні сміло позаявлятися: „коли ми їдемо від моря, сьогодні воно привітає нас“.

— **Самовбивство по американському.** Що таке „самовбивство по американському“ означає: двох вибірає жребій, хто з них має вмерти. Тепер студент з Цинцинаті Ірвін Колман вининилов способ самовбивства по американському (бо воно нині частіше ніж самовбивство, що став переступом). Він рішив згинути, але не мав певності, чи добре робить, умираючи, отже рішив цю справу — долі. Поставив у своїй кімнаті на стіл дві такі самі склянки і одну наповнив чистою водою, другу чистою оцтовою. Потім він перейшов до ванни свого батька і ладився тамого люба: „Коли я виберу склянку з водою —

але буде добре; а житиму далі і постарюсь наїти в собі сміливість до боротьби з життям. Коли виберу склянку з оцтовою — тим гірше для мене, а може й краще“. Завів конерту, вийшов у таму кімнату і випив одним духом першу склянку, яку намацав. Кілька хвилин пізніше він був трун.

— **Нещастя на гладій дорозі.** П'яти днями тривав в Берліні річний аукціон трамвай і авто і в вощом одностороннім. Авто вїхало в повний розгвін на трамвай; трамвай зїхав з шин і впав на вікно тютюватої крамниці, влітаючи при цьому флєра і трьома особами. В кімнаті навіть рівенні. Не забувайте, що кожному їм має може трапитись таке, або й більше нещастя, тому обов'язуйте себе в українським Т-ві „Карпати“ Львів, вул. Руска 18, і поє

Театри.

Міський великий театр.

27-го т. 7-30 веч. „Страшний Дієр“ дитини Л. Турквант.

Міський „Театр Новин“.

27-го т. 8-30 Виступи „Qui pro quo“ програма „Як не ти робити“.

КІНО.

„Палас“: „Індіа“ і „Джанет Гайнор шукає посади“.
„Лев“: „Ріф“ і „Риф як моряки“.
„Аполло“: „Небезпечна гра над берегами Гангу“, „Гаррі Піль“, „Фаворити“, „Золотий мор“, „Байка“: „Промажена“ і „Мусико мити діти“.

Дописи.

ЗАЛІЩИКИ. (Велике справоздаче віче з діяльності Української Парламентарної Репрезентації в Сенаті і Союзі відбулося в Заліщиках дня 15. липня 1928 р.) На те справоздаче віче прибули: Голова Українського Сенатського Клубу д-р Антін Горбачевський, а Членова, сенаторка Олена Кисілевська з Коломиї і союзові посланці: о. прот. Леонтій Куняцький зі Львова та д-р Степан Баран з Тернополя. Віче, на яке явилось понад тисяч шонавськомішних громадян з цілого повіту створива голова Повітового Народного Комітету в Заліщиках д-р Роман Стефанович, який в короткій промові заснував наше теперішнє положення в порівнянні з першочасним. Перший справоздачий реферат загальною годою Українського Сенатського Клубу екскуратор д-р Антін Горбачевський. Він підніс значущі правдо-державні записи нашої Парламентарної Репрезентації, вилученої як у союзі так і в сенаті та представив діяльність нашої Парламентарної Репрезентації під час бюджетової дебати в союзі і сенаті, в справі амлесті і в справі виборчих надукити. Союзовий посол д-р Степан Баран представив відношення свл поодиноких клубів і партійних угруповань в союзі і сенаті та згадує в діяльності Парламентарної Репрезентації в справах господарських, податкових, соціальної опіки та культурно-освітніх. Посол о. прот. Леонтій Куняцький вилучив перекладуючу промову про шкільність розбивання народних свл дрібними партійними угрупованнями та заснував всі заходи проводу УНДО в напрямі доведення до компромісу з радикальною партією в часі акції виборчої, які одне з яких проводу радикальній партії остали безуспішними. Сенаторка Олена Кисілевська вилучила реферат про ягу освідомлення жіноцтва, його організації та участі в загальних публічних справах. В дискусії заборали голос Іван Попович, господар з Касперовця та Теодор Дамба, господар з Лисовця. Перший з них обвинував верил партійних угруповань в тому, що українські виборці не пішли під час останніх союзових і сенатських виборів суцільною лавою а розбилися на партії, отримав в тієї справі основу відповідей від посла о. прот. Л. Куняцького який представив дуже докладно всі заходи і старання Ц. К. УНДО в напрямі доведення до компромісу з радикальною партією, які однак розбилися одні з яких теперішнього заряду радикальної партії. На звесення посла о. Л. Куняцького ухвалили віче односторонню резолюцію: Народне повітове віче в Заліщиках, яке відбулося дня 15. липня 1928 р. стверджує, що штучне ділення українського народу на класи і викликування класової боротьби в його нутрі є для українського народу шкідливим і віче осуджує та відкидає всі політичні партійні програми, які ґрунтуються на класових основах. На вшеседня годою Повітового Народного Комітету в Заліщиках д-р Р. Стефанович ухвалили віче односторонню

но що цієї резолюції Народне Повітове Віче в Заліщиках, яке відбулося дня 15. липня 1928 р. 1. Односторонню політичну напругу і політичну діяльність нашої української Парламентарної Репрезентації і висказує їй повне довіря і широкі подяку за її повний посвяти труд для добра всього українського народу; 2. на випадок розв'язання союму і сенату і розв'язання нових виборів заявляє і заперечує, що на випадках поставлених УНДОбв'язанням стануть усі українські виборці цього повіту. — По високо патріотичній промові посла д-ра Степана Барана відповіли утасники віча народній тини та по формальнім закінченні віча дебатували ще довго на теми порушені під час віча сенаторами і послами. Тогож дня 15. липня 1928 р. відбулось справоздаче віче у Валятинських повіту Заліщиках, на яким реферували сенатор Василь Баран і посол союзовий Куняцький, при величезній явці народу.

ТОВМАЧЧИНА. (Що стало на першодній „Рідній Школі“ в одному селі?). Громада Юрківка, тавмачського повіту з не мале сільце, около 500 мешканців, і має около 80 дітей в шкільній віці. Перед сільською дрібною повітовою Шкільною Радою виступала в Юрківці односторонню народню школу, буніто, наслідком браку фрепенції дітей і приїжджала їх до села Рошени, віддаленого 3 км. Тоді громадяни Юрківки порішили стягнути з сільського і побудувати свій власний шкільний будинок та заснувати „Рідну Школу“, щоб посилати дітей до своєї школи, а не до утаскитичної в Рошені і щоб не паражувати своїх дітей на переступу в зими. Шкільний будинок з гарною великою салею і мешканцями для учителя є вже під дахом і остало його ще тільки вкрасити та встановити стелю, на що треба було роздобути ще всего 3000 зол. В травні т. р. шкільний комітет в Юрківці якого головою є місцевий начальник громади, Кругос „Рідної Школи“ в Стриганих висті через Головну Управу „Рідної Школи“ подання до Кураторії за дозволом на отворення приватної школи, а відносно звернувшись до Земельного Банку Гіпотетичного у Львові з проханням в позичку 3000 зол. на докінчення будинку, яку до позички підписав би начальник громади О. Гудим, як позичкаючий і трьох найповзанихших матищих господарів зі села як ручителі. Гроші на зворот позички мали бути стягнені зі села в осені по зборах збіжжя, як решта добровільно ухваленної радою шкільної конкуренції. Позичкаючий і ручителі предлажили Дирекції Банку вишачи своєї мастику, потверджені урядом громадським і урядом паравіальним. Однак для Дирекції нашого банку видво не не вистарчило. Вони зажадали відпису мастикового стапу позичкаючого і ручителів з табулі. Доїх все в повний порядок. Але що могло статися, коли змкше всім шкільний комітет вибрати табулярний витяг мастику і вислати його, а вже дістав від Земельного Банку Гіпотетичного таке писмо: „Ч. 6691. Львів, дня 16. червня 1928 р. Повідомляємо звідля, що предлаженого нам оголошення о векселу позичку не можемо зглядавити“. Ще незадовий той час, коли то Зем. Банк Гіп. розсилав на наші села курсорів і коли то наші села купували який, щоб ратувати від загибелі своєї „народної, фінансової інституції“. Чи Зем. Банк Гіп. тільки тоді пам'ятає на нас, коли нас потребує? Чому так болісно легковажно відноситься до високіх ідейних змагань нашого села? Аліне ми залуговували на якусь трішки іншу, хочби навіть відмовну відповідь. На інтервенцію п. Л., який займається справою Рідної Школи в Юрківці і який кілька разів особисто угував в Зем. Банку в справі позички, дирекція Банку відповіла, що шкільний комітет може-вкінці висті подання на повоєне розглянення справи. Однак шкільний комітет в Юрківці реєструє цим разом з цього, бо не хоче наразитися на другу подібну відповідь. Знайшовся зрештою українсь, який приваго позички нашій громаді потрібні гроші. Полаючи не до прилюдного відомо не можемо не вшловити думки, що такою поведінкою ніяк наша фінансова установа не надіє собі довіря народу. А ми свою „Рідну Школу“ таки будемо мати! Юрківський

Зі спортивного життя.

Краєві сит'єкові змагання за українське мистецтво в Коломиї.

Змагання відбулися в Коломиї в днях від 6-11 липня т. р. та дали доказ, що сит'єкові і на провінції не стоїть зле. Грачі зі Львова керували твердий горіх до згріження. Остаточою по шпертій боротьбі з п. Процишином вдержав до-теперішнє мистецтво п. Я. Рожанків-

ський. Але інстентво пань перейшло в руки в. С. Магай з Коломиї. Мистецтвам дийні пань добули п. Я. Рожанківський і проф. Куличинський з Кросна, ський і проф. Магай і в сестра Ір. Селівій на п. Магай і в сестра Ір. Селівій, а в шшаний грі п. Д. Вікелюва і в Я. Рожанківський. Всіх учасників до турніру згодилося 32. Публіки, як на Коломию було доволі. — Учасники.

ОПОВІСТКИ.

Отсим маємо честь повідомити рідню і знайомих, що вшачили наше відбулось і знайомі в перній св. Петра і Павла дня 14. липня т. р. Стефан і Володимир з Голінатих Небеші. 143 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ станції для семінарства. Зголошення до Адміністрації під „Станція“. 143 2-3

ДОВОПОВЕРХНА камениця, 4 покої відоклі, комфорт. Поговор Потонського 12.000 доларів — Ігнат, Львів, Куркова 24. 139 1-3

ВІДЛЯ 5 покоїв кухня, комфорт год. род. сад, 260 сажнів, Листопада, 9 тисяч доларів. — Ігнат, Львів, Куркова 24. 138 3-3

В СІЛЯКІ годивниксько-збіжарської роботи виконує найстаранніше Домбровські-Розважескі Львів (Готель Жорна) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 6-1

ДЛЯ ЛІТНИКІВ В Дорі, зяєспін катматичнім літниську Пансіон Олена, значно побільшений, гарне доглядне положення, соняшні кімнати, першокласний харч, на десертим маслі власного виробу. Лікарі в місці. Ціни помірковані. Зголошення до Управи. 2441 7-2

УПРАВИТЕЛЬ школи, вдовець, бездітний, літ 50, бажає познайомитися з пршстійною панною або бездітною вдовою, лагідної вдачі, господарною, вшраше учительською, в віці від 30-40 літ. з матримоніальній пілі. На якимим не відповідається. Зголошення з фотографіями проситися слати на адресу: Ренхін, п. Соколішка п. Бібрік — route postale до дня 3. серпня для Мирослава. 147 1-2

ПОШУКУЮ якої будь праці у людей, які не вшористовували, а хотіли допомогти в своїй сумній долі. Бездітна вдова по учителю літ 35, шість клас російської гімназії, розуміється на хрості шиттю жіночої конфекції та які трохи варити, любить дуже діти. — Ласкаві зголошення на адресу: Марія Галицьська Uscilug — повіт Володимирський Волинь. 1-1

ГЛЯДАЮ інтелігентної учительки до учня 2-ої кл. народньої; успіш, сит'єковий віче, естетично світану слати: Ірена Берестона, Битши, п. Колюхи. 152 1-3

ПОКІЙ в кухню і принадлежностями зараз до вшачення за чинним річчю з горн 600 ал — Леваділка, вул. Потонського ч. 11. 150 1-1

ДЛЯ 9-літньої дівчинки, пошукується учительки (-ез), яка могла би приватно приготувати до гімназії підлітчану четвертої народної євангелічної школи у Львові. Платня після уяви. — Відомість: Д-р Сенік, адвокат Нове село ад Півночеська. 151 1-1

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст подуг легіні, серія і молула.

Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

2353 Перевіщення Рентгеном. 18-39

Конкурс.

Тов. „Труд“ у Жовкві пошукує управительки, яка самостійно могла би приватно робити. Платня після уяви. Подання з описом життя і референції слати на адресу: Т-во „Труд“, Жовква (Народний Дім). 148 1-3

Подяка.

Отсим пошуваю до обов'язку, прилюдно подякувати Вн. Павлу Обороні, а послідного наглого суду у Львові, а з окрема ще широкосердно дякую Вн. п. д-рові Ганкевичеві і п. д-рові Старососському за широкі опіку і повну посвяти оборону мого сина Миросла Володимирів. 1-1
Микола Мирос, батько.

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швед. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Польсько-литовська „ідилля“.

Львів, 27. липня 1928.

Цьогорічна канікула дуже сильно нагадує 1914 рік. Тоді теж в нестерпну жару літніх днів немов грим в ясного неба впало вагітне у страшні наслідки слово: війна! Чи не замоситься на подібну подію і тепер? Але правда... тепер дозріває проти-воєнний пакт Кельбога. Отже є ріж-ниця!

Якби не те, то всі зовнішні по-знаки казалиб, що справді положен-ня аналогічне до того з 1914 р. Ма-ємо на думці затяжний польсько-литовський конфлікт, котрий, як ко-лись „балканський котел“ не схо-дить з порядку дня великої європей-ської політики і вічно грозить... ви-бухом. Про останні фази цього кон-флікту ми писали недавно. Тоді, як патронівані Лігою Націй польсько-литовські переговори, ведені майже одночасно в Ковні, Варшаві і Кенігс-бергу, нарешті, як з гори можна бу-ло надіятися, цілком розбилися. Польща післала в цей привід до Л. Націй чергову жалобу на Литву і — на тім кінець. Польська преса вже враздалегідь писала про важку кару, яка жде „литовського карлика“ за його непослух світлому снігедіону-ві з Женеві, але зі свого боку литов-ська преса відплачувала Польщі по-дібною монетою, заявляючи, що сте-роризувати себе не дасть, бо: 1-о не вірити в силу Ліги Націй і здат-ність тієї міжнародної установи до якогонебудь рішучого виступу; 2-о має на випадок нападу з боку Поль-щі запевнену допомогу від СРСР.

В останніх днях литовський кон-флікт знов не сходить зі стовпців європейської преси. Литва донесла Лізі Націй про підозрілі маневри польської армії, котрі мають відбу-тися в другій половині серпня в Ви-ленщині над литовським кордоном. Ці маневри Литва вважає засобом для зломання її становища у кон-флікті з Польщею, а радше для її знасилування у виленській справі, котра одинка є перешкодою в на-ладданні нормальних взаємин між обома сусідніми республіками.

Одночасно доносять європейська преса про збільшену горячкову ді-яльність різних заінтересованих військових кол. Представники поль-ського ген. штабу йдуть на наради в Париж, а Бухаресту йдуть такі са-мі представники у Варшаву, Литва скріплює прикордонну військову сторожу, а більшовики і запевня-ють великі маневри над своїм захід-ним кордоном і взагалі, без обиня-ків, балакають тепер на конгресі Комінтерну про небезпеку недале-кого вибуху великої війни, як кре-стовного походу проти більшо-визму під егідою Англії. Кореспон-дент „Берл. Тагеблятту“ з Москви, добре поінформований Пауль Шеф-фер, доносить навіть про „підозрілу діяльність“ УНР емігранції у зв'язку з воєнними планами Польщі, Руму-нії і Англії на європейському сході. Відразу, як в тяжкій недугі на тілі Європи показуються пятна всіх за-старілих політичних недуг: справа данцігського коридору, Східної Пру-сії, польських меншин, об'єднання Австрії з Німеччиною, угорської ре-ставрації і т. д. Словом: лавіна. До-волі тільки порушити її в однім мі-

сці, щоби ціла страшна гора скитну-лася і з доскотом покотилася в діл. Сам польсько-литовський кон-флікт очевидно, про себе не дасть приводу до вибуху збройного кон-флікту. Бо і для Польщі і для Литви був би получений з надто великим ризиком для їх державної екзистен-ції. Головно Литва знає, що Польща і не хоче і не може ризикувати. Звід-си і походить і завзятість і впер-тість в якій Вальдемарас, проти волі Франції і Англії обстоює своє стано-вище в дипломатичній, покищо, бо-ротьбі з Польщею. Марш з Вильна до Ковна був би для Польщі тільки звичайним „військовим проходом“. Та проте справа стоїть так, що з проходу цього моглаб Польща вер-нути в дуже зміненому виді — саме з огляду на свого східного сусіда. А може і західного!...

Нема сумніву, що небезпека воєн-ного конфлікту дуже сильно відби-вається на внутрішніх відносинах в

Польщі. Війна — це для держави максимум напруги всіх її душевних і матеріальних сил. Але неважко мож-на вжитись на війну, коли в дер-жаві править неспівний з політич-ного боку сойм, з його сильною мен-шинною репрезентацією і, будь-що-будь, опозиційним робітничим пред-ставництвом? Тому в інших політич-них умовах справа зміни внутріш-нього устрою Польщі, яка запряжує уми загалу, не малаб такого гостро актуального характеру, який вона має на ділі.

Отже конфлікт назриває, а Польща його на всякий випадок систематич-но підготує, не зважаючи на те, що вголосила свій акцепт до проти-воєнних пропозицій Кельбога. Май-бутній пакт, видно, не дуже зв'яже руки Польщі при „полагоджуванні“ непорозуміння з Литвою. Колиж цей конфлікт здійсниться, тоді оче-видно, й наші справи закутніють.

Огляд польської преси.

Ще конституція. — Польсько-німецькі торговельні переговори. — Відгук промови Бухаріна.

Варшава, 24. липня 1928.

Існують дві теми, без яких поль-ська преса у цьогорічному огірковому сезоні на місці передових статей друкувала би хіба програми кін (та й то на кошт газет збільшені). Ці те-ми, це: Вальдемарас і конституція. Але, здається, прийшов уже момент, коли антивальдемарасову кампанію пресову треба трошки притишити; будь-що-будь, вести її чи не вести, про це бодай в частині рішають о-гляди натури дипломатичної. Зате пресова кампанія „про“ і „контра“ нещасної конституції раз пушена „з найвищого місця“ в рух — ні відкіля не може діждатися стриму. Далєбі: аж страх подумати, що робили би передовики польських газет без о-тої спасенної конституції!

В останніх днях на грищі словес-ної конституційної боротьби зайшов один знаменний зворот. У шляхот-сько-консервативному органі „Дзень Польскі“, який є власністю голови консервативної групи в „одниці“ й „персоне грате“ у „найвищих кол“ ки. Януша Радзівіла, появилася ста-ття гр. Войтіха Розтворовського, у якій він прихильноється до погляду виленського „Слова“ (орган монар-хістичного посла з одніки Мацке-віча) про потребу негайної розв'язки конституційної проблеми — з сойм-ом або проти сойму, але радше та-ки проти сойму.

„Осінні розгори, якби жде край (?) — як, не повинні бути відкладані. Якщо вони скінчатся конфліктом (себто сойм одкине внесені проекти — як), не ради-мо йти за взазікою крихітського публі-циста „Часу“ й переносити їх на грунт четвертого сойму, тому, що в оцінці від-ношення сил і внутрішньої політичної кон-юнктури не ріжниться з п. Мацкевічем. Устроєні проблеми мусять бути або роз-в'язані або розрізані, але не відкладані в безконечність!“

Посол Мацкевіч у „Слові“ нав-дить „пер екхтенсо“ статтю із „Дня“ і тріюмфує. Група „Часу“, що від-кинула геть концепцію державного замаху — прогнала серед консерви і побідив боєвий виленський посол-монархіст, який аразу проголосив, що т. зв. октовоювання конституції,

себто новий державний замах, є „ультіма ратіо“. Пан Мацкевіч має тим більшу сатисфакцію, що оноді навіть і псевдо-ліберальний та рес-публиканський „Курер Поранни“ станув явно в обороні принципу дер-жавного замаху, пригадуючи, що й конституція 3-го мая була вислідом замаху, себто — ніякого лиха з но-вої такої спроби бути не може.

Подячка санаційна „Републіка“ у скондензованій формі зібрала всі дотепер висловлені погляди різних польських таборів на тему зміни конституції. І прийшла до висновку, що опозиція і єдиної правниці і демокр. лівиці є така м'яка, що уря-дове становище (яке?) має всі ви-гляди на успіх у соймі. Маємо по-важні сумніви, чи автор того твер-дження вірить сам собі, і тому ні в якому разі не може вимагати, щоби ми йому повірили...

Можна би не звернути особливой уваги на сьогоднішню передову статтю у „Курері Поранному“ п. н. „Нові перспективи в торговельних польсько-німецьких переговорах“, якби не те, що її автор п. Ф. Берке-віч, це паз Фаберкевіч, один із офі-ційальних керівників фінансової по-літики польської держави.

Стаття вражає спокійним, ба — легідним тоном, промовчуванням у-сіх дразливих питань господарсько-політичної натури та великим опти-мізмом в успіх польсько-німецьких торг. переговорів. Виходячи з зало-ження, що „час працює для справи польсько-німецького порозуміння“, автор лише мимоходом, гейби для заціткання власних темперамент-них земляків, згадав про підписання німцями пакту Кельбога, який чейже без сумніву паралізує еventуальні ре-зінкаційні заміри Німеччини, що хо-тілоб йти шляхом війни, і тим самим змінилоб грунт під справжню тріаду па-цифікацію польсько-німецьких відносин.

Головним аргументом, що рівно-біжно з пацифікацією політичних відносин мусить прийти й до паци-фікації відносин господарських, є для автора дві останні міжнародні

економічні конференції, скликані під покровительством Ліги Націй, кон-ференції, в якіх і Польща і Німеччи-на брали живу участь і не розходив-лися занадто у поглядах. Міжнарод-ня економічна акція іде в трьох на-прямках: 1) скасування обов'язую-чих у ряді держав заборон привозу й вивозу, 2) упорядкування обороту артикулами, що підлягають санітар-но-ветеринарним приписам, і 3) од-ностайного упорядкування права по-селення. Автор є оптимістом щодо остаточного позитивного вирішення усіх трьох проблем у міжнародньо-му масштабі. Зокрема пригадує, що Польща підписала міжнародню кон-венцію в справі скасування привозу й вивозу з застереженням, що рати-фікує цю умову тільки тоді, коли ді-стане свободу привозу й вивозу і для своїх основних артикулів: вугі-ля, звірини, продуктів звіринного походження та залізничного шмелю. Цього становища, мовляв, Польща й нині тримається. Остаточного рі-шення нім. уряду не знає. Але коли й Німеччина тримається становища регламентації товарів, то всетаки польський уряд

„з огляду на величезне значіння, яке привозуван (?) і приваує до пацифікації й відносного урегулювання відносин зі своїм західним сусідом, — приймає за підставу дальших переговорів навіть і таке становище німецького уряду“.

Бачучи, що в нинішньому німець-кому уряді існує справді тенденція довести до торговельного догово-ру з Польщею, такі польські голо-си, як повище зреферований, кажуть дійсно сподіватися, що договір бу-де заключений. Твереза оцінка фак-тів каже вважати з отим емент. дого-вором ріжні дальші наслідки.

Велика промова Бухаріна на VI. конгресі III. Інтернаціоналу, що са-ме ведеться у Москві, викликала у польській пресі негайний і дужий відгук. Не диво: промова торкнулася передусім совітсько-польських від-носин і чимало уваги присвячувала спеціально ППР (польській комуні-стичній партії), її внутрішнім від-носинам, залежності від управи Ін-тернаціоналу та ролі у будучому во-єнному совітсько-польському кон-флікті. Лише в один сьогоднішній день ми порахували п'ять великих щоденників на польській мові, які присвятили цій промові передові статті.

„Роботнік“ зається. Пригадавши ріжні стадії політики комінтерну: гасла загальної світової революції, внутрішньо-державних „пучів“, ви-користування масових національних та робітничих рухів, — „Роботнік“ спиноється на останню проголоше-ній — мовляв — у Москві теж: у сві-товій війні наш єдиний і останній рятунок.

„Щоправда, така війна, колиб вибух-ла, то могла би однаково добре похоро-нити більшовизм і комунізм, що й капіта-лізм. Але це аласне характеризує бан-кротів і десператів: комунізм не має у-ж нічого до втрачання, а від катастрофи від нього різні мільйони людей сподієть-ся поліпшення свого інтересу. Поки світ світом, не перемижувано ще такого „до-держерства“ під маскою спасення люд-ськості“.

„Курер Польскі“ теж саме бачить у заповіді війни, яку цілком ясно проголосив Бухарін, єдиний, льо-гічно передуманий вихід для біль-

Жадайте французьких паперців ДО КУРЕННЯ:

JOB

30 37

ноників. І тому каже, що заповідь трактувати дуже поважно. „Наш Пшегальонд“ займається польськими комуністами. Та найширше, треба це признати, розглядає справу краківський „Журерок“. Звертає увагу, що війна СРСР з Польщею буде війною Комінтерну з Польщею, бо виступ Бухаріна остаточно адемаксував облуду офіційного відсепакування цих двох інституцій: СРСР і Комінтерну. Практично, радить з промови Бухаріна, що говорить отверто про ПІК у Польщі як знаряддя Комінтерну (СРСР) у війні з Польщею, витягти ту користь, аби проголосити необов'язувані для Польщі постанови риського мира. Іншими словами: дозволити на формування усяких антирадянських частин та організацій, які риський мир заборонює. „Пан Бухарін, — мовляв, — розв'язав нам руки“.

Ано, побачимо, що з тої забави вийде, коли одне другому буде „розв'язувати руки“... І. К-н.

Терор.

Поліпшав сокильська кров наповнилася...

Страшний злочин стався у нас: убито одного з найкращих наших молодих громадян, члена й чотиря „Сокола“ в Холосіві, Миколу Білозорова. Щоби пролити й вірно оцінити правдиву причину цього убивства слід вилізти на психологічний підклад чинку й обставин, серед яких його пощипано.

Довгим польським чинником, а головне польським „Стшельном“, став сідло в оці прегарний розвій і праця нашого сокильства в радехеському повіті, з зорема в Холосіві, де під проводом молодих і садових сокилів ішла скоро вперед велика організаційна робота. Додамо великої ворожнечі наших опікунтів до українського сокильства є часті провокації, якими послуговуються всякі темні і злочинні душі проти нашого „Сокола“.

Перед кількома днями читали ми в часописі про „геройські“ виступи управителя школи в Вабицях біля Холосева, Теофіла Робачевського, проти холодських Соколів. На Богу духа випалих молодих хлопців, що вправляли на площі біля школи, впадає мов вітр агаданий Ро-

бачевський а револьвером в руки і прості нецензурними словами і криками розганяв їх: „Ботем капітаном „Стшельна“, розейськи сен, бо стшельн!“ „Устому сен... кхур... бо арештуєш нас і застисне нас пса!“ Це виступи польського педагога, що вчить наші діти... За довертаними домів Соколами посипалися з вікон шкільні численні стріли. Дописом у часописі розлючений учитель Робачевський кидався в зелені Степчинина в Холосіві і сказав при сідках: „Я покажу тим авторам, що мене подали до газет... Але арештом мені це не випадає, знайдуться такі, що їх розуму навчать“...

І провокація пішла в рух. По сокильським адвєні в Холосіві, коли відбувалася в домі читальні забава, адерся туди пасивно піднятий „стшельном“ темний особняк Філіпп Берг, що й убила потім Білозорова. Цей Берг, маючи при собі сокильну аварію чи ніж, почав захоплюватися провокаційно на сіді. Спокійно вивелася його зі сіді Соколи, але коли на дворі зачав він робити авантюру, хлопці хотіли атакувати його апова на сіді, щоби провітрити, що він має при собі. Та перед дивом Берг познав залізо. Того самого вечора прабіг до читальні один хлопець і перестерігав Сокола Дмитра Азамчука, щоб він не йшов задому аничайною дорогою, бо коло костела сидять на нього стшельни. Для 15. липня 1926 вертали холосівські Соколи автобусом зі залізу в Радехові. На ринку в Холосіві криав отверте пікто місцевий поляк Владислав Бендер адер сокильську шапку з голови Миколи Грудки, а другий особняк з другого Сокола. На вертаючих зі залізу в Криїм холосівських Соколів затував командант „Стшельна“ Зи-мунд Демекі зі своїми стшельними озброєними в револьвери, біля сідлу Степчинина і тільки на остеререження Олексі Романюка Соколи пішли домі бічними вулицями й уникнули нещасть. Для 16. липня п. р. перта Сокиль Василь Козак в Холосіві до Радеховськ. За дзором стрінув його стшельн Петро Бендер і адарив Козака палкою по плечу, а після по голові.

А з суботу, для 21. липня п. р. вертає з читальні „Просвіти“ біля 10 години вечером Микола Білозор в товаристві з Сокилім і Сокиліні домі. На переходині вийшов із саду Філіпп Берг, що був у товаристві одного особняк і з цілої силки адарив Миколу Білозорова метиною по голові. Білозор упав на землю, а Берг скочив на нього і добирав його пожею. Коли товариш Йосиф Оліс відтагнув Берга від равеного, Берг кинувся на Окоса, який утік. З черги пробував Берг адарити Олексі Віганського, але й цей утік. Білозор іше сам піднісся з землі і тоді на його крик прабіг з поближнього приходет за Сокиль Іван Коритко і віддав равеного

на приходетво, де він по кількох годинах страшний мук в годині 3. раво закінчив життя.

По смерті мученика ябни на глум вилісна хтось на телеграфічному стовпі на ринку в Холосіві адерту недалеко з Сокола сокильську шапку, цілу порізаву, подірвану і попалену. Шойно по якось тасі на приказ поліції отем шапку знято і пона є в послідній постеруанку поліції в Холосіві. Тогож дня (в неділю 22. липня) викалавоє біля сідлу Степчинина заступник міїта в Холосіві Микол Бендер, що ше того тилка мають упасті два трупи. На запит Петра Романюка того має він на душі, відповів Бендер: Степана Петруша і Фейна. Свідками цих сідів були Петро Романюк і Степан Степчинин. Рівном того дня, коли Білозор лежав на смертній постелі, сказав командант „Стшельна“ Зи-мунд Демекі: „Я постараюся, що читальня „Просвіти“ в Холосіві буде замкнена, що кожиний стшельн буде озброєний в аріє і коли страїне когось в читальні по годині 10 вечером, тоді 10 куль в голову!“

Після урядової комісії і сесії тіла похороноє тойж неділю вечером покійного Миколу Білозорова. Похорон замінився у справжню народню жалібну маніфестацію. Цілий Холосів в околочинних присілками та всі Соколи й Сокиліні в одностраїх відвели дорогого й шанованого воїна товариша на місце вічного спочинку. В прегарній процесії поправав народного мученика місцевий парох о. Коритко. Вже темно стало, як над могилу занеслась остання сокильська пісня...

Урядові чинники в Радехові стараються за всяку ціну передати отес страїне убивство як запитаний особистий по рахунок між Бергом і Білозорою, а староста Микальський залашн отверто переді мвом, що він аничайне всякі інші мотиви чинку. Шойно коли я зараз по похороні переслухав усіх свідків на вище наведені факти і на факт-самого убивства і передатна по старості, він сказав, що судово слідство винаже цілу правду.

Та ми не йдемо того, що скаже суд, у нас перед очима ціла низка аж надто явмовних фактів, яких хіба не бачить той, хто їх не хоче бачити і не хоче чути. Організації „Стшельна“ і тих, що стоять за ним, уживаються безкарно до того, щоби галасливо провокаційно нищити всякий український організаційний рух, щоб терором і убивством перестрашити людей. Рангом капітана „Стшельна“ рекомендується ренегат учитель Робачевський і нем рангом покриває всі свої педагогічні прикмети. Маємо на це свідків, що цей „капітан“ не пильує школи, вічно товчється по поляваннях і постійно сидить у жидівських шинках Гершка і Цали в Холосіві. Знає про це і шкільна вла-

Д-р Бронислав Овчарський

організує

2323 11-2

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криїкці під „Тополями“.

да, але якжеж так внесу раніу стшельна рухати в міска?

Мученича смерть покійного нашого товариша Білозорова, ше буйну свою голову показав з руки провокатора, агітуркує нас в одній неапомайний ряд у твердій праці і наичить нас любити й внеско нести наші народні ідеали.

Посол о. д-р Вол. Пелліх.

„Специ“ в У.С.Р.Р. і українські інжиніри.

1.

Історія „специ“ не дуже дзвєна: датується вона від 1918 р., коли то по проголошенні універсалів почалася реорганізація сил на Україні. Московські пришельці з бокими естратити не тільки вдали, але й цілий азербейт, ааоферували дуже укаїно свої услуги як „специ“ і при благосклоннім відношенні гетьманщини тіж „специ“ не тільки мали гарн доходи, але й засіли на своїх місцях, тредо по нинішній день. Між „специми“ були дійсно й спеціалісти, але і це правда, що велика частина цих „специ“, по зачитайнісній провідкєїтї, Говорю це не відстаєв промислою, бо богітьох ії нас прихидилось демаскувати не тільки на Україні, але й поза її межами. Переймає внутрішнього духового укладу людшин діло не роки, а століть, як не тисячє, тому не вірю у зміну відношеннєв тих кілька літ, які мене ділять від агаданих часів.

Але й спеціалістами, людьми певно й працюючими, але в такій мірі, як вони зараз в УСРР не далеко можна їхати Велика частина із них тому спеціаліста

За упокій душі бл. п.

Евгеній

з Лепких Перфецької жінки адвоката

по померла в Берліні для 23-го липня п. р., відправиться у Воюсський Церхалі понеділок для 30. ц. м. о годині 7 і 1/2, рано

ЗАУПОКІННЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

на яке запрошує усіх Знайомих і Вірних прибіта горем 153 1-1

РОДИНА.

ДМ. ДОРОШЕНКО.

Марія Грінченкова.

Світлій пам'яті письменниці і громадянки.

Для 15. липня ц. р. у Київі померла Марія Миколаївна Грінченкова, відома українська письменниця, вдова по Борисі Грінченкові. Небійка походила з великоруського роду Гладиліних, що осівся в повітовім місті Богодухові на Харківщині. Віддавшись молодію дівицею за Бориса Грінченка, наложко українського патріота-народолюбця, Марія Миколаївна стала йому за щирю помічницю й вірну співробітницю в його праці на народньо-просвітньому полі. Разом із ним працювала в школі в с. Олексіївці на Катеринославщині, де Грінченко потаємно вів чавчання українською мовою, складала популярні книжки для народу, які спочатку виходили у Галичині, а потім також і на Великій Україні, перекладала на українську мову чужі твори, приділяла для народного читання, пробувала сил також і в белетристиці. Писала під прибраним іменем Марії Загірної, яке скоро стало широко відомим, як імя одного з найкращих популяризаторів в нашій літературі.

В 1894 році Грінченки переїхали до Чернігова. Грінченко розвинув тут надзвичайно широку, як для тих

часів, літературно-видавничу діяльність. Він заложив (за матеріальною допомогою Ів. Череватенка) видавництво популярних книжок, випустивши їх коло пів сотні, при чім майже стількиж рукописів не побачило світла, бо не дозволила цензура. Значна частина цих книжок була написана, переложена, перероблена чи зредатована Марією Миколаївною. Тут же в Чернігові Грінченко видавав збірники своїх творів, українські альманахи, етнографічні матеріали, біографії українських письменників, — в усе це багато праці вложила його дружина. Її перу належала між ін., гарно написана біографія Опанаса Марковича. В Чернігові-ж Марія Миколаївна уложила обширний каталог Музею української старовини В. Тарновського. Всю цю величезну роботу подружжя Грінченків виконувало серед мало сприятих матеріальних обставин, обоє обтяжені службовою працею, серед нагінок з боку адміністрації.

В 1902 р. київська Громада покликala Грінченка до Києва для редактування словника української мови, що ладилась видавати редакція „Києвської Старини“. Тут Марія Миколаївна засіла за переклади світових творів для молоді, які могли побачити світ вже за кілька років, як тільки настали полекші для українського слова по революції 1905—6 років. В першій українській щоденній газеті „Громадська Думка“ ді-

стала Марія Миколаївна посаду завідувачої одним з відділів, так само як і в місячнику „Нова Громада“. В обох виданнях працювала до кінця 1906 року, коли при зміні редакції в „Раді“ (таку назву прибрала газета по закритті „Гром. Думки“) Грінченко виїшов з її складу. В тому-ж 1906 році в Київі засновано „Просвіту“, і в її виданнях М. М. взяла як найближчу участь. Їй належав цілий ряд книжок, виданих „Просвітою“ (в тім числі така показна, як історія визволення Північних Американських Штатів). Тепер, коли апали заборони, настала змога видавати й твори перекладної літератури. В рр. 1907—1910 появились переклади М. Загірної: „Сагайдачного“ Мордовця, „Чернігівки“ Костомарова, „Пригоди Гека Фінна“ й „Пригоди Тома Свєра“ Марка Твена казки Андерсена, „Серце“ Е. Амічіса й переклади цілого ряду драм Ібсена, Гауптмана, Зудермана.

Весною 1910 р. помер Борис Грінченко. Ше перед тим у Грінченків померла їх одинока дочка Настя та її маленький синок, їхній внук. Марія Миколаївна протягом короткого часу стратила цілу свою родину; при ній залишилась тільки її старенька мама, яку вона спровадила до себе з Богодухова (вона померла у Київі перед трьома роками). Втративши все, що їй було дороге на цім світі, М. М. знайшла собі одиноку потіху в тім, що й до того часу становило зміст її життя: в літературній

праці на українській ниві. Обставини тепер, після першої революції, змінилися: давніше треба було шукати за видавцями, віддавати свої твори до друку за-дурно, аби лишень побачили світ; тепер стало інакше, зросли кадри українських читачів, на українську книжку появилася вже значний попит. Особливо добре пішли в продажі твори Бориса Грінченка: його повісті (такі як „Під тихими вербами“, „Серед темної ночі“ та ін.) зробились улюбленою лектурою серед середньої української публіки, ба протоптали собі широку стежку й на село. М. М. випускала одне видання творів свого чоловіка за другим, але той скромний дохід, який діставала, зразу-ж обернала цілком на українське видавництво: заснувала спеціальну серію видань для молоді, присвятивши цю серію пам'яті дочки своєї Насті, по-видавала передруком з давньої „Буковини“, „Зорі“ і „Правди“ публіцистичні писання свого чоловіка („П. Вартового“), видала ряд підручників та хрестоматій. Пам'ять свого чоловіка оточила справжнім культом; працюючи на полі українського видавництва, немов виконувала його заповіт, продовжувала діло його життя.

Настала революція 1917 року. Попит на українську книгу зріс в нечуваніх і непередбачених досі розмірах. І Марія Миколаївна із захопленням аязалася, по своїй спроможності, цей попит задовольняти. Коли ав-

Звіт з діяльності Українського Центрального Комітету допомоги жертвам повені у Львові

за час від 3. вересня 1927 до 30. червня 1928 р.

Голова: През. Володимир Децикевич — секретар: Інж. Микола Творицло.

Зложено і закуплено харчів:

	Збіжжя кг.	муки кг.	бараболи кг.
1. Повіт Бережани	10100		273903
2. " " "	5850		10070
3. " " "	39786		184272
4. " " "	80		750
5. " " "	38934		41820
6. " " "	23775		50885
7. " " "	30739		60838
8. " " "			32270
9. " " "			38710
10. " " "	16980		11465
11. " " "		3917	182738
12. " " "	12580		99739
13. " " "	650		
14. " " "	6077		36865
15. " " "	41760		96790
16. " " "	17677		145147
17. " " "	7520		
18. " " "	630		
19. " " "	1724		1963
20. " " "	10530		28750
21. " " "	1003		
22. " " "	36110	200	31000
23. " " "	20152		38380
24. " " "	27734		329100
25. " " "	30390		10270
26. " " "			11100
27. " " "	33500		100380
28. " " "	1650		8500
29. " " "		9600	57740
30. " " "	7519		10000
31. " " "			3881
32. " " "	2440		7000
33. " " "	31672		124890
34. " " "	28803		316265
35. " " "	4545		
36. " " "	24170		69080
37. " " "	12839		10271
38. " " "			17225
39. " " "	7450		57640
40. " " "	389		410
Надвиги			
Закуплено	297931		30000
	843689	13717	2499706

Розділено харчів:

	Збіжжя кг.	муки кг.	бараболи кг.
1. Повіт Богородчани	17391		141235
2. " " "	1010		
3. " " "	63031		38510
4. " " "	28057		106210
5. " " "	63716		83585
6. " " "	60692		273805
7. " " "	192529	9610	463618
8. " " "	11516		158300
9. " " "	46435		86475
10. " " "	28793		150824
11. " " "	1724		1923
12. " " "	15000		
13. " " "	29936		117340
14. " " "	15794		13446
15. " " "	350		12500
16. " " "	38525	1917	226465
17. " " "	52260		169920
18. " " "	9229		5861
19. " " "	41985		139085
20. " " "	34007		85625
21. " " "	43940		108872
22. " " "	45115		115247
23. " " "			1700
	843689	13717	2499706

Крім цього розділено уживанні олії:

- а) надіслані в Відні через Український Комітет допомоги емігрантам в кількості 1600 кг.
- б) в Америку надіслані через Жіночу Секцію Демократичного Товариства і через Товариство опіки над інвалідами в кількості 1929 кг.
- в) зібрані в краю через Пов. Ком. в кількості 69 міх.

Звіт Касовий

Рахунок золотовий

В приходах:

1. Жертви і дари від 3/IX. 1927 — 30/VI. 1928 37973-28 зол.
2. Дописані відсотки 7% 1174-11 "

В розходах:

1. Удільні допомоги 27485-22 зол.
2. Закуплено збіжжя 5243-22 "
3. Закуплено збіжжя зворотні 2500- " "
4. Адміністративні видатки 6334-39 "
5. Оплата транспортів 4207-09 "
6. Готівка в "Центробанку" на ч. кн. 8165 13262-19 "
7. Оплата за списання грошей 65-24 "

1. Удільно допомоги:

	Войнаві	300— зол.
а) Через Пов. Ком.	Галич	300— "
б) " " "	Галич	300— "
в) " " "	Доліна	50— "
г) " " "	Дрогобич	500— "
д) " " "	Жидачів	1411-30 "
е) " " "	Калуш	3000— "
ж) " " "	Косів-Кут	9003-92 "
з) " " "	Львів	90— "
и) " " "	Ліско	2000— "
к) " " "	Медичні	160— "
л) " " "	Надвірна	500— "
м) " " "	Скопе	500— "
н) " " "	Стрий	4200— "
п) " " "	Сянік	2000— "
р) " " "	Станіславів	1265— "
с) " " "	Турка	1005— "
т) " " "	Товмач	500— "
Разом		27485-22 "

2. Збіжжя закуплене розділено як у виказі розділу збіжжя.

3. Удільно допомоги зворотні у формі безпроцентових позичок:

- а) Пов. Скопе через Кооп. "Промисл" в Силівській 2000
- б) Пов. Перемишль через Кооп. "Сільський Господар" в Тимківській 500

4. Адміністративні видатки:

а) Закупно міх	18470 зол.
б) Оголошення в часописах	774— "
в) Оплата поштові	1418-37 "
г) Адміністрація	1718-20 "
д) Видатки при закупні збіжжя	250— "
е) Перевіз річей в Америку	353-39 "
ж) Платня урядовця	1210— "
з) Поїздки і інтервенції в урядах	454-73 "
	6334-39 "

5. Оплата транспортів за перевіз збіжжя

4207-09 зол.

Рахунок доларовий:

В приходах:

1. Жертви і дари дол. 35013-70
2. Дописані відсотки 6% 553-96

В розходах:

1. Удільні допомоги дол. 6583-25
2. Закуплено збіжжя " 15043-29
3. Удільні допомоги зворотні " 6426-06
4. Оплата транспортів " 26-55
5. Готівка в Центробанку на ч. кн. 8165 дол. 7488-51

дол. 35567-66

1. Виказ уділених допомог:

а) Повіт Богородчани	до розділу між потерп. населення	дол. 337-89
б) " " "	на одержання дітей в закоронці	" 45-04
в) " " "	до розділу між потерп. насел.	" 281—
г) " " "	" " "	" 337-84
д) " " "	будова захисту для сиріт	" 500—
е) " " "	" " " в селі Цудкаліці	" 50—
ж) " " "	до розділу між потерп. населення	" 225-26
з) " " "	" " "	" 22-52
и) " " "	сироти п. о. Криницьким	" 30—
к) " " "	будова захисту для сиріт	" 1000—
л) " " "	будова школи У.Т.П. в Гринялі	" 100—
м) " " "	до розділу між населення	" 111-31
н) " " "	" " "	" 112-78
о) " " "	" " "	" 337-08
п) " " "	" " "	" 550-35
р) " " "	" " "	" 225-22
с) " " "	" " "	" 33-78
т) " " "	Ст. Богус на відбудову	" 200—
у) " " "	будова захисту для сиріт	" 11—
ф) " " "	Мих. Фурдзі доп. на відбудову	" 61-95
х) " " "	до розділу між потерп. населення	" 337-84
ц) " " "	до розділу між потерп. населення	" 168-54
ч) " " "	Ст. Самбір " " між потерп. населення	" 225-23
ш) " " "	" " "	" 55—
щ) " " "	" " "	" 112-60
з) " " "	" " "	" 67—
ж) " " "	Турка на відбудову	" 1044—
и) " " "	Допомога ком. в Чернівцях	" 6502-23

2. Закуплене збіжжя за суму 15043-29 дол. амер. розділено в ціло-сти по пов.там поТрібним і є обняте виказом розділу збіжжя.

3. Із фондів призначених на зворотну допомогу у формі безпро-центових кредитів уділено:

а) Повіт Бібрка	через Кооп. "Єдність" в Ляхках горішних	дол. 150—
б) " " "	" " " "Згода" в Війську	" 500—
в) " " "	" " " "Народний Дім" в Жидачеві	" 731—
г) " " "	" " " "Будучність" в Голешові	" 350—
д) " " "	" " " "Селянську Касу" в Медичних	" 225—
е) " " "	" " " "Укр. Нар. Мистецтво" у Львові	" 563-38
ж) " " "	" " " "Народний Дім" в Загір'ю	" 168—
з) " " "	" " " "Верховина" в Миклутичіві	" 300—
и) " " "	" " " "Надія" в Кульчинях шлях	" 80—
к) " " "	" " " "Стрий" в Пиняках	" 200—
л) " " "	" " " "Дзвін" в Луці русин.	" 150—
м) " " "	" " " Мих. Шеремета Луна	" 30—
н) " " "	" " " Ст. Пилипко Таргановичі	" 16—
о) " " "	" " " Ів. Грушак Волоша	" 23—
п) " " "	" " " "Єдність" в Ужові	" 150—
р) " " "	" " " "Гаразд" в Ст. Самборі	" 901-40
с) " " "	" " " "Поступ" в Долині	" 250—
т) " " "	" " " "Народний Дім"	" 788-28
у) " " "	" " " "Сільський Господар"	" 550—

Жертви грошей.

Засоби в доларах від 1. січня до 30. червня 1928. 1) Бойко Анна, Філадельфія 11—, 2) Укр. Черволий Хрест, Вінніпег 7000—, 3) Липин Филип, Detroit 232—, 4) Парашук, Вудгауен 60—, 5) Мечура Юрко, Northbaynton 150—, 6) Мадараш Мих., Брандфорд 20—, 7) о. Залітас Мирон, Скрантон 180—, 8) Татаринський, Тайлор 100—, 9) Літа Укр. Товариств, Нью-Йорк 519-30, 10) Шпрба Іван, Гарі 40—, 11) Малицький Іван, Бетлехем 38—, 12) Незнайний через Red Star Line Danzig 139—, 13) Збірка в Церкві, Восток Альта 27—, 14) Пухалік Іван, Восток Альта 20—, 15) "Об'єднання" Філадельфія 7150—, 16) Пухалік Василь 35—, 17) Козак Григорій Іван 17-20, 18) Гринялі, Філадельфія 300—, 19) Клем Михайло, Чикаго 199—, 20) Салченко Іван, Канада 1—, 21) о. Велигорський Іван, Редінг-Па 32—, 22) Т-во Сія, Харбін, Хіні 36—, 23) о. Решетіло Павло, Канада 5—, 24) Байрак Антін, Аргентина 16—, 25) о. Залітас Мирон, Скрантон-Америка 250—, 26) Брайтво св. Димитрій, Вруклін-Америка 43—, 27) о. Крайнівський А., Т-во при гр.-кат. церкві в Форт-Вілліам і Вест-Форт 898—, 28) о. Непіцький Емілія, Мінервально-Па 112—, 29) Перемишляни, Комітет допомоги 90—, 30) Комітет допомоги ж. п. в Монреаль 100—, 31) Ярослав М., Новий Йорк 2—.

Зложили в золотих від 1. січня до 30. червня 1928. 1) Козак Григорій, Івані Бразилія 7-36, 2) Мішанський Комітет, Сокаль 300-30, 3) Українська Ніла, Варшава 122-66, 4) Повітовий Комітет, Чортків 915—, 5) Українська Господарська Академія, Подєбради 181-60, 6) Жабин п. Зборів 175-15, 7) Бачинський Сергій, Буківці, Воляни 19-18, 8) Комаринський о. Косів 3—, 9) Пашак Онуфрей 75-04, 10) Шпрба Іван, Гарі 4-45, 11) Укр. Кооп. Банк Лупь 850-61, 12) Шестий гурток пластунок, Львів 25—, 13) Штунь Василь, Матик п. Угубешів 77-20, 14) о. Туркоид Прудентополіс 2620-25, 15) Збірка в Церкві Восток Альта 5-33, 16) о. Мазир Стефан, Дорожні 3—, 17) Кооператива в Галі 50—, 18) Гронада Галі 15—, 19) Пов. Комітет Рава руська 400—, 20) о. Кубаєвич, Чортків 6—, 21) Катерин Пухалік, Канада 255-95, 22) Махно Яків, Дубно 182-70, 23) П. С. К. Безз 111—, 24) Читальня Укр. Богословія 234-10, 25) Пов. Ком. Самбір 95—, 26) Пов. Союз, Підгайці 118-60, 27) Амброзій Березовський, Львів 10—, 28) Ученики І. Б. вл. Торговель. Школи Т-ва Просвіти 315—, 29) Клем Михайло, Чикаго 440—, 30) о. Велигорський Іван, Редінг-Па 440—, 31) Кременець Кооперат. Банк 50—, 32) Кульчинця Любош, Волянці 20—, 33) Підгайці, Повітовий Союз 435-75, 34) Камінька Струміла, Повіт. Комітет допом. 142—, 35) Остапчук Анна, Дебляй 250—, 36) Кружок Р. III, Бірча 24—, 37) Слобожан В., Потік золотий 10—, 38) Киналь Семел, Любел-Мантога 87-70, 39) Шиняйло Кароль, Печеніжці 11-40, 40) Читальня Просвіти, Красосілля п. Збараж 30—, 41) Кузівні, Комітет допомоги 102—, 42) Калайська Емілія, Станіславів 10—, 43) Молодь академ. гімназ. головного заведоува 74-46, 44) Перемишляни, Комітет допомоги 1517-72, 45) Остроже грош. Стара вель.

Бен Банк 39-80, 46) Копальчук Кили, с. Лопушна-Кременець 29-35, 47) Громада Ох-
натова, Дубно 115-27, 48) Садовська Марія, Ярослав 5-30, 49) Др. Стахура Даніло,
Бережани 29-30, 50) Др. Терлецький, Тусталовичі, абріна 291-50, 51) Гуцулик М. збірка
літ., абріна в Вільховій 11-10, 52) Бухович Микола, Березно 15-30, 53) о. Вервель-
нікстр. Нового Часу 200-30, 54) Нарайський Сокоп — Бакай Петро, Франція 28-90.

По замкненні звіту розділено дальші допомоги на передновки:

Товіт	Кадунт	1000 долларів
"	Деліна	300 "
"	Стрий	1000 "
"	Скода	300 "
"	Надвірна	1000 "
"	Самбір	300 "
"	Сніжк	300 "
"	Галич	300 "
"	Ботородчан	300 "
"	Хелорін	280 "

Голодування в повіті Мостиска 3000 зол.

В цей спосіб готівка позичала в Банку виносить 10262-19 золотих і 1736-51
копійок.

НОВИНКИ

— Ольга Кобиланська — як довідую-
чися — вертаючи з Франкенбаду до Чер-
нівців, задержалася на кільканих
днів у своїх давніх друзів, родичів о. Іо-
сифа Вовнивича, пароха Саджавки. У
присутності шановної гості, відбудеться
липень 45-літнього подружжя о. Іо. Вов-
нича з Марією з Устияновичів, подру-
жжя шлюбніми в молодих літ.

— Хліборобська школа в Березинці п.
Стрий після відвідування Самоурадя-
го Ваділу, перейшла під управу міні-
стерства хліборобства. Школа триває 3
роки. При школі знаходиться інтернат, в
якому учні платять 40 зол. місячно за
уходження. Від 1. січня 1928 р. шкільні учні
можуть прохати позекції в охратах.
Шкільний рік починається з початком
вересня. Подання щодо прийняття вноси-
ти до дирекції школи до позовання сер-
ця; дозвучити до них: 1) метрику, 2) о-
станнє шкільне свідоцтво, 3) свідоцтво аде-
рвант. Умовини прийняття: 1) покінчений
15 рік життя, 2) покінчена повсюдність
школи. Після скінчення школи посади пев-
ні. Хлібороби повинні посилати своїх синів
до хліборобської школи, тим більше,
що на ній їде не один їх податок.

— 3 родинних трагедій. В Лодзі заду-
шила своєю женою-робітницею, жінка, яка
че в силі була вже теряти його авантур,
він вертаючись зі шкільної поїздки за-
навеса. Доведена до трагічного кроку по-
щасна жінка, віддалася в руки поліції.

— Ще одно крізаєє весілля. У Хлопів-
ці (Колічинці) прийшло до крізаєє бі-
ти між двома родинами на весілля. Ви-
ходила заміж донька господаря Лабато-
го, до якої давно залицявся Василь Зіна.
Зана з братом і двома братівками за-
влад рушницю, ножи і кувальничий молот
і напали на весільних гостей. У бітні Зі-
на стріляв і влучив Лабатого, що бореть-
ся зі смертю.

— Нова зупинка відпочинку на залізнич-
ній шляху Дрогобич-Борислав між Дро-
гобичем-містом і Державною і звється
вона „Дрогобич-Рафінерія“.

— Українські артисти в Західній Евро-
пі. Народний Комісаріат Освіти відрадіє
цього року до Західної Європи багатьох
українських артистів і режисерів, що ма-
ють давноті театральну справу й справу
кінематографії в Західній Європі. Сер-
ед них є артисти — Крушельницький,
Горняк і Сердюк та режисери — О. Дов-
женко й Ф. Лопатинський.

— Катастрофи й нещастя. Мануелі по-
ділі внаслідок турбує в Альпах жертва-
ми нещасливих випадків. — Найбільший
товарний дім у Карльсруге загорівся.
Помежа вибухла почайно, віднімаючи
втечу 200 осіб оздобили. Помежа сторожа
ледяні спасла себе. Помежу частково
заволагували шойно після 3 годни.

— Після конгресу співаків у Відні. Ні-
манькі співаки після закінчення візду
у Відні розбрилися по цілій Австрії для
заступування місцевих свят по таких міс-
тах, як Інсбрук, Сальцбург, Клагенфурт,
Ліпц і ін. В самому Інсбруку задержав-
лось 20.000 співаків, так, що кожний тре-
тій мешканець, це гість — співак. (Ин-
сбрук має 30.000 мешканців). В цілій Ав-
стрії пробував ще тепер біля 60.000 учас-
ників конгресу. З того 40.000 задумує
лишиться до 1. серпня, а велике число ще
довше. Щасливий народ і щасливі спі-
ваки!

— Річні вістки. Бєвалевський уряд до-
ручив окремі комісії приготувати про-
єкт тунелю під Гібральтаром; тунель має
заступити безпосередній шлях Єспанії
в Африку. — Франц. президент Думері
приймав у себе марокканського султана
і передав йому „великий хрест почесної
літви“. — Організатори першого пасажир-
ського польоту діржавля Р-100 через Ат-
лантику дістали доі більш 200 прохань
від різних осіб, що хотіли би бути пер-
шими пасажирами. Деякі з них пропону-
ють по 40.000 зол. за білет; діржавля мо-
же помістити 100 осіб. — По звістам мек-

сиканської поліції справжній убийця
ген. Обрегана зтік до Спол. Держав. —
У Відні скінчили самоубійством з нудні
67-літній барон Фрідріх Гельмгольд і його
жінку.

— Навшта експедиції „Італії“. Їх пробує
ще раз відрахувати давній денник
„Політиса“. У розшуках членів „Італії“
азаво участь 20 моряків і 20 літанів, 12
експедицій вибралось на саки і лемет-
тах. В усіх цих виразах було кілька ти-
сяч осіб, що протратили в шкільні і міл-
вох. Сам шведський уряд призначив на
ратування загинених білях мільон зол.
Кожний день розшукав коштував при-
близно 200.000 зол. Не диво, що італійсь-
кий уряд не очалився зробити великий
жест, щоб запрошувати зворот цих
усіх коштів.

— 80-ліття дипломата. Англія святкує
статистику та бенкетами 80-ліття одного з
найстарших своїх дипломатів, що відо-
гран величезну роль в історії англій-
ської політичної думки за останніх 50
літ. Це лорд Артур Джеймс Бальфур,
нашадок великих землевласників, один зі
становів консервативної партії. Завдяки
родинним зв'язкам з лордом Сельсбері
Бальфур уже в 20 р. життя став членом
парламенту і високим урядовцем м-ства
загору. Його талант і величезна
освіта підготували йому без труднощів
велику кар'єру державного діяча най-
більшої світової імперії у ролі прем'єра,
міністра закорд. справ і довіреного до-
ради м-ства. Бальфур визнається
енциклопедичною освітою, великою зна-
йомістю людей і тонкостями дипломатії.
Не було в Англії державної справи, в я-
кій він не відіграв би ролі: справа Ір-
ландії, війни, торговельних законів, Па-
лестини — усі вони зв'язані з його діяль-
ністю. Бальфур з пристради філософ-
свентия, автор кількох цінних філосо-
фських, зокрема яких найбільше відомі
„Діам і гуманізм“. Нині навіть його най-
завзятіші політичні противники такі як
Р. Макдональд, віддають йому статтями
повну пошану, признаючи, що мало хто
з англійських політиків у силі рівнятися
з ним освітою, передуманням світоглядом
і життєвим досвідом.

— Рекорди. На Кримі побували спеси
понад 45 степ. Ц.: від 45 днів не було до-
шу. 25-го п. м. записали найнижчу літну
температуру в Лондоні за останні два
роки: 66 степ. Фаренгейта. — Між ле-
тунами, що вибираються через Атлан-
тик в інвалід Догерті, що втратив у ве-
ликій війні обі ноги та ліву руку; Догер-
ті в дослідченні летуном. — За одна
день 28-го п. м. американці встановили
два нові рекорди: Перший, це подорож
довкола світу двома мільонерами Мірса і
Коллара, що обіхали світ на літаку „Мі-
сто Нью Йорк“ з 23 днів, 15 годни, 20 хви-
лин і 3 секунди. Остання така подорож
(також двома американцями) тривала 28 днів
Другий рекорд „поїзд“ лжійсь Гайлер в
Кентукі, що не відлихав 14 хвилин і 2
секунди. Досвід зроблений у присутнос-
ті лікарів при допоміж огреного апарату,
приладового до грудей Гайлера.

— Російський дипломат суїтом. У
Відні помер візантійний суїт Михайло
Андреев, який останніми роками веднав
собі велику популярність між вірними.
Його кар'єра не належала до буденних:
він з походження — москаль, бувший
церковний дипломат, що працював у То-
хю, Штотгальмі. Мюхелі та Рю де Джа-
пейро. З моменту революції втратив він у-
се: становище, честоти та все майно. Пі-
сля різних пригод, прийняв як утіху до
Відня і тут рішив стати священником. Як
30-літній мушкетер почав студіювати тео-
логію в Інсбруку і став суїтом. Дуже
хутко йому доручили у Відні високі ета-
новані в провозі екзистенційної Ліги, з
огляду на його знайомість мов і людей.

— Мушкетерська. Одна жінка вб'яла
в Паризі свого мужа двома револьвер-
ними стрілами в ніч за те, що він по-
пліному хотів бити свою дитину. Юстин
Гран робив це не перший раз, бо часто
занимався. Жінка сама передала себе в

руки поліції. При нагоді цього обставина
вишлося, що Гран 10 літ жив у Паризі
переводившись за дітчину і працював у
крамлях в образах, між дітчинами, які
не підозрювали, що мають до діла з му-
шкетером. Гран зробив по як воєнний до-
ктертар, коли зтік зі шпиталю. Він азево-
в собі чужі палери, на жіноче прикистє,
а вигляд мав трохи жіночий. Так працю-
вав він аж до 1925 р., коли прийняв ам-
пестія дан всіх бутих воєнних доктертар-
ів. Тоді він оженився.

— Льюїс Джордж — композитором. Ан-
глійський політик на схилі своєї політич-
ної кар'єри рішив поспробувати свого му-
зичного таланту. Він написав слова і му-
зику до патрістичного гимну своєї тісні-
ної батьківщини Уельсу п. а. „Уельс, мій
рідиний край“. Цей гимн мали виконати
вперше цими днями підчас святкового
акту роздачі нагород в уельському уні-
верситеті у Бангорі. Мір Падеревський
мушкетер писати дипломатичні ноти, мо-
же Льюїс Джордж дипломат писати му-
зичні.

— Бльондинки вмиряють. На міжна-
роднім конгресі епеліки, що відбувся
цими днями в Льюїсдоні ствердили ціка-
вий факт: що-раз менше родиться в світі
бльондинок. Статистика каже, що на 100
дітчат-немовлят припадає лише 5 біля-
вок і 5 рудих.

— Смерть від укушення мухи. На дикх
траплявся в Німеччині характеристичний
випадок. Впадений мухою в ногу один
купец, змер після кількох днів серед об-
ирих замкнених крові. Лікарі були без-
раді. Аваріогічний випадок подавали
ми вже попереднього року.

— Хто зпова Льюва хоче свою дитину
(хазяїні або дітчину) записати до держав-
ної вселюдної української школи ім. Мар-
кіана Шашкевича, при вул. Скарбівській
ч. 26 у Львові, той мушкетер внести подання
в справі прийняти до Миської Шкільної
Ради при н. л. св. Духа. До подання без
стемля треба дозвучити: 1) метрику дити-
ни, 2) останнє шкільне свідоцтво і 3)
мелюнькову карту як доказ, що дитина
зголошена на мешкання у Львові. Треба
з внесенням подань снінятися, щоб не
було нізю.

— Наймолодша поетка. Вмерла 15-літ-
ня франц. поетка, Сабіна Сіко. Перший
збірник її поезій появилася друком вже
в 12-ому році її коротенького життя. Вір-
ші її, незвичайно талановиті, звернули
увагу цілого франц. літературного сві-
та. Нею зацікавились члени „Французь-
кої Академії“ Марсель Преве та Моріс
Доміє і до збірки її поезій написала по-
редмову, найбільша сучасна франц. по-
етка гр. Де Ноай.

— Англійський авіаційний лат. На 36
літанів, які вистартували до відомого о-
кружного лету, відступило вже від уча-
сти в ньому 11 літанів, так, що найзав-
чий етап між Ньюкестл і Рінфрью перебу-
ло лише 25 літанів. Сподівалися, що пер-
шу нагороду (королівська чаша) возьме
одинака летуна, яка бере участь у тому
рейді, між Спунер, що в важким трудом
оминула катастрофи на свелістах вер-
хах біля Рінфрью. Переможцем вийшов на
пітан Хоп, що був першим і минулого
року.

— Більш ніж 200.000 працівників ан-
глійського т-ва „Джеверал Мотор Кор-
порейшен“ об'єдналися від життя і ста-
ло пайщиками найбільшої в світі поліси
обезпечення. Не забувайте і ви обезпе-
чити себе в своїй Т-ві „Карпатія“. Львів,
Руська 18, І. пов.

Театри.

Миський великий театр.

28-го г. 7-30 веч. „Травіата“, анстуні
Ротонської і Пруса.

Миський „Театр Новин“.

28-го г. 8-30 Виступи „Qui pro quo“
програма „Як це ти робив“.

КІНА.

„Пале“: „Шалений одной ночі“.
„Лев“: „Ріф і Роф як моряки“.
„Аполло“: „Небезпечна гра над бере-
гами Гангу“, Гаррі Пил.
„Фатанортана“: „Зов моря“.
„Байка“: „Промажена“ і „Мушкетер-
и діти“.

Пам'ятайте, що всілякі збірки на нагробник
на могилі Івана Франка треба посилати
до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов.
на щадничу книжачну ч. 73.10.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Вісний рух). В середу,
дня 11. липня ц. р. відбулось в Терно-
полі велике справоздавче віче послав
і сенаторів УНДО в тернопільської
опруги в сазі Мітанського Брацтва. На
віче прибули сенатори п. Баранник і п.
Кузьмин та послав: о. прах. Куницький.

д-р Баран, п. Куцько і п. Заваливхут,
а сенатор д-р Горбачевський виправдав
свою неприступність. Віче отворив дов-
шою промовою послав д-р Степан Баран,
в котрій засував основні риси політики
і тактики Української Каюбу Сеймо-
ного і Сенатського. Проводили на вічу
д-р Остап Постригач і проф. Іларій Бри-
кович. Промови виголошили о. прах. Ку-
ницький, виспуючи головні причини,
чому не прийшло до утворення одно-
чальної української національної парла-
ментарної репрезентації. Заявили тут
радикали, котрі закла дуже вузьких чи-
сто партійних мотивів не хотіли твори-
ти ані спільного каюбу, ані навіть сою-
за каюбів тому, щоб в краю мати віль-
ну руку у дальшому веденні неперер-
ваної у засобах і шкідливості у наслідок
демагогії. Про нашу правдо-державну
важну говорив сенат. Баранник, про спра-
ви відбудови і шкідливі провед Заваливхут,
а про господарські сенатор Кузьмин
який виказував, що теперішнє прави-
тельство по суті в основних питаннях
спосіб політики супроти нас поступає
так само, як і попередні правительства.

На вічу був як представник влади на-
відуційної урядової староста Поль-
ляський (бутий фельдфебель), чоловік
назойливий і дуже нетактовний,
що своїм поведінням на вічу проковувал
взірваних і перебивав бесіди. Коли
сенатор Кузьмин у своїй промові ужив
замість теперішнє правительство слова
правительство Пілсудського, комісар
Польляський встав, зачав виголошувати по-
польську промову до вісників, котрі
йому очевидно не дали говорити, а про-
відник віча п. Іларій Брикович відобрав
йому голос. Ком. одицький поінформо-
ваний і роздечений до крайності, роз-
казав віче, на що вісничий відповів на-
мугтійм співом пісень „Ще не вмерла“,
„Не пора“ і „Ми гайдамаки“. На сазі
ввійшли великий відділ узброєної поліції
і сплюз її опорожки. Безпосередньо по
вічу удався послав д-р Баран в товари-
стві послав Куцьки і сенатора Кузьмина
до виконуючого обов'язки старости Во-
рошицького і запротестував проти по-
ведінки ком. Польляського, котрого не
повинно посилатися на міжлі політичні
віча, бо він загально відомий і браку
всього таланту і своїм поведінням тільки
других проковує.

На цьому не конець. Як доносить поль-
ська преса, староста зробило жарне
донесення проти сенаторів Баранника
і Кузьмина і послав д-ра Барана, о. Ку-
ницького і Заваливхута та проти прези-
дів віча в особах д-ра Остапа Пострига-
ча і проф. Іларія Бриковича о злочин
заворуження публічного спокою з § 65
з. п. і донос цей зредагований шефом
політичної поліції аспірантом Кудерев-
тех, вже має знаходитися в тернопіль-
ській прокуратурі.

Зі спортивного життя.

Україна II.—Екран II.

В неділю 29. липня відбудуться зна-
гання за мистецтво Б-кл. між дружина-
ми Екран II. і Україна II. на плащі Со-
кола-Батька в год. 11. рано. Україна ви-
ступить в кількох гравцях з І. дружи-
ни. Вступ 50 сот.

Отворення Спортової Олімпіади.

В суботу 28. липня відбулось святочне
отворення 9-ої з черги повітньої Спор-
тової Олімпіади в Амстердамі. В неділю
починаються вже легко-атлетичні зна-
гання. Ма, що правда, своєї олімпійської
експедиції до Амстердаму не вислали,
але тому, що серед нашого громадянства
є вже чимале замкнутання і заінтересу-
вання спортом, редакція „Діла“ буде
старатися по якій вчас давати звідо-
млення зі спортивних оглядів амстердам-
ської Олімпіади.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 14. п. м. померла в 20-тій році
життя Надія Брикович, донька бд. п.
о. Івана і Домни з Сопешицьких Брико-
вичів. Була це дитина з найгарнішими
прикметами, дітчина, що з цілим жаром
молодості була чутлива на все гарне,
чесне і добре, а в щирій праці для рід-
ної землі набрала тяжкої недуги сер-
ця. Наше громадянство втратило не
одну молоду силу, повну великих надій.
Величавий похорон відправлено дня 16.
п. м. в Шидлівцях. В. І. П.

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ

ВЛАСНІ СКЛАДІ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

порукає безконкурентно, у великій виборі рози чокколаду, мармелю, цукру. — Не шумно десервою і до варення як також чокколадки, зроблені з гарячої чистих сирців, рекламою, але якостево знаменитим виробом, зробленим з гарячої чистих сирців, хочемо здобувати призначення найкращих крутів, одночасно чистіти найкращіми іони. 45-50
Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“, Галактіона
Чіпки і Де-де:
Тернопіль, неділя 29/7
Збарж, понеділок 30/7
Нове Село, вівторок 31/7
Підволочиска, серeda 1/8
Смалат, четвер 2/8
Теребовля, п'ятниця 3/8
Копичини, субота 5/8
Борщів, неділя 6/8 221-3
Вп. П. І. Стецишин має лист з Канади
Адміністрації „Діло“. 1-1

Вп. Проф. Чучман оголошується негайно в Т-лі Охорони Коєних Мотил —
Львів, Руська 18/Д. (у н. Яніва). 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію
купує по високій ціні Дюбров-
ся (-Розважескі, Львів (Готель
Жоржа) Ападенічна 2. 2481 6-7

ПРИЙМУ на станцію учеників пере-
миської гімназії. Опіка забезпечена,
плата приступна. — Більші інформації:
С. В. Перемішля, вул. Гродна ч. 21. п. 1.
129 2-3

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 6-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поодинокі, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіших запитаннях прохастесь
письма до нас дислати рекомендацію.

ТОМАСИНА

МАРКА ЗВІЗДА Під осінні засіви МАРКА ЗВІЗДА

є
найдешевшим
і найуспішнішим
фосфоровим навозом

ИОСИФ КАРРАХ

77 3-1

Львів, Косцюшка 18.

RNC. D-R. абсолю-
тент природно-
го факультету Кар-
лового університету
в Празі пошукує міс-
ця. — Зголошення
прошу ласкаво заси-
лати на адресу: Д-р
Ванджару, Усте н.
Пр. Сиятия. 154 1-1

ВІДЛІЯ 5 поколі
кухня, комфорт,
город сад, 260 сям-
тів, Листопада, 9
тисяч доларів. —
Ігнат, Львів, вул.
Куркова 24. 138 3-3

ДВОПОВЕРХНА
каменниця, 4 по-
колі, вікна, комфорт.
Початок Потонського
12.000 доларів. — Іг-
нат, Львів, вул.
Куркова 24. 139 3-3

ПОШУКУЮ стап-
ції для семіна-
ристів. Зголошення
до Адміністрації під
„Станція“. 143 3-2

ГЛЯДАЮ інтеле-
гентної учитель-
ки до учня 2-ої кл.
народної; успішн.
curriculum vitae, е-
сентуально світлину
слати: Ірена Бере-
стова, Вишків, п. Ко-
пюхи. 152 2-3

Тягарові самоходові повіззя автобусові „PRAGA“

СТАЛО НА СКЛАДІ. Представництво Львів, вул. Ягеллонська 7. Тел. 305.
1-1

СУПЕРФОСФАТ 16% і 18%.

є найліпший фосфоровий погній під жито і під пшеницю

Без суперфосфату нема добрих урожаїв,

По всіх складах жадайте і купуйте тільки

Суперфосфат зі знаком „Super“ на мішках і на пльомбах мішків.

Вагоново продає і всяких пояснень і порад уділяє

„Przemysł Superfosfatowy“

Warszawa, Kredytowa 4.

2526 5-4

ПРОДАМ ДІМ з морговим садом і па-
сіком в Павелчу коло Станиславо-
ва. — Пахолкін, Станиславів, вул. Лібер-
мана 12. 155 1-3

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р М. ВАХНЯНИН

ординує в Карльсбаді

дім „Wied“ Mühlbrunnstrasse 9.

2112

Тел. 19-91.

13-14

Соціальне недуго логіні, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентеном. 19-24

3 30Л. **ЦУКОРНИЦЯ** 3 30Л.
з хінського срібла
тілми у Б. ГРИНБЕРГА Сикстуська 4

Оголошується

КОНКУРС

на посади:
1) учителя природознавства та фізики
а хемією в старших класах — разом
28 лекцій тижнево;
2) — історії та географії Польщі — разом
22 лекції тижнево;
3) — польської мови — 33 лекції.
Вимагається: 1) певні кваліфікації або
принаймні міністерський дозвіл на на-
чання, 2) посвідку громадянства і 3) cur-
riculum vitae. Адреса: Луцьк на Воєвля, вул.
Сенкевича ч. 21. Дирекція української
гімназії. 157 1-3

Ширіть наш часопис!

Американський

Смалець і Солонину

Марки Swift & Company Ltd.

по найнищих цінах порукає фірма

ИОСИФ БУССГАНГ, Львів Фран-
цішканська 8. Тел. 14-16.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ

ВОЛОДИМИРА МАГАСА

в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліяря дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю
зі звучним голосом і солідним виконанням.

Завсідки має на складі більшу кількість різної величини дзвонів,
ціни конкурентні і на догідні сплати. 20-літня порука за голо-
і розбиття дзвона.

56 1-7

„ФОСФОР“

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

Л Ї В І В

БАТОРІЯ 32

Телеф. 50-69

СУПЕРФОСФАТИ: кістяні і фосфоро-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** і амонієві.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістяні і мінеральні від 18 до 26% P₂O₅!!!
ТОМАСИНИ: „Columeta“, — „Зоря“ і інші як краєві так і закордонні.
СОЛІ потасові і КАІНІТ, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА** (Хоржовська) амонієва.
САЛІТРА чілійська — **СІРЧАН** амонієвий

2265

20-20

Доставка вагоново і деталя по фабр.
цінах і на пайлор, успішнх кредиту.

Важко навозове палене і мелене
(97% CaO) — будівельне вапно
ФОСФОРІТИ палені і мелені
(CaO) з розп. P₂O₅

ГОДИННИКІІ тільки найкращих фа-
брик прейзійні продає за готівку і
на рати від десятиків айт з найліпшої сто-
рони звідси фірма Іван Зельтенрайх,
Львів, пд. Маріївська ч. 5. 3 103-7

УКРАЇНСЬКІ ПАННОЧКИ! Кори-
стайте в нагоди, щоб познати
з вишкливо солідним і під пошдим
оглядом інтересних каваліром, що шукає
дружини. Лише гарні душею і тілом
нашим хвостять прислати дані про себе
зі світлинкою на адресу: Адміністрація
„Діло“ для „Естета“. 159 1-3

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Корто почт. шлади. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 золт.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словацькій 70 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 золт.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РІДНА ШКОЛА.

Львів, 20. липня 1928.

Під кінець кожного майже місяця дістає наш щоденник — і напевно також усі інші наші газети — розпучливі статті з канцелярії „Рідної Школи“ про невиному фінансову кризу і скруту тієї установи. Підкреслюємо, що такі статті і всякого роду пригадки та заклики „Рідної Школи“ дістаємо з правих під кінець кожного місяця, саме перед речинцем найпекучіших виплат, які Т-во мусить реалізувати. І цього місяця теж була вже така стаття. Та були вже й такі алармючі статті, до заповіданих малошчо не ліцитацій всього майна „Рідної Школи“ наслідком недоотриманих і невиконаних грошових зобов'язань і речинців платності Т-вом.

Чи ті статті мали який поважний успіх і чи по їх появі напливали до каси Т-ва обильніші жертви — не знаємо. Та всеж, здається, що щось вони мабуть помагали, коли досі ніякого майна „Рідної Школи“ не ліцитовано. Так здається нам і так повинно бути! Однак на ділі воно дещо не так. Бо ось показується, що Управа Т-ва „клин клином вибиває“, а саме: затягає нові чимраз то більші позички на те, щоб частинно сплачувати старі та відсудити від себе таким чином бодай на деякий час загрозу і мареву ліцитації нерухомого майна. Виходить, що наслідки статтей були мінімальні. І так воно в безконечності! Криза, заклики і ще раз вони! В безконечності?.. Та не думаємо, щоб колись і ті „безконечності“ не міг прийти кінець. Словом „Рідна Школа“ переходить з тяжку, перманентну грошову кризу. А наглядним доказом на те знов такі ті з правила алармючі та трагічні своїм змістом статті, заклики, відозви і всякі пригадки суспільності.

Скільки там, у тих статтях, знайдемо зужитої енергії на підшукування відповідних „переконуючих“ і „ліпнотизуючих“ слів, скільки підшукування з трудом аргументів на обов'язок громадянства підтримувати „Рідну Школу“ і т. д. і т. д. Скільки там до того цитатів навіть з Бісмарка, не кажучи вже про цитати з усяких педагогічних творів і т. п. На це зуживають автори статтей стільки енергії, що якби її суспільність гідно оцінила, то напевно зложила б тільки з подиву до так затраченої енергії відрухово такий великий капітал, що забезпечив би „Рідну Школу“ не на місяць, але на цілий рік... бодай на цілий рік! На жаль, цього нема. А це знак, що читачі преси або зовсім не читають статтей про „Рідну Школу“ та її бої, або читають їх не уважно, або й коли читають, то не розуміють їх, не розуміють ваги справи, а вже тим більше далекі від того, щоб подивляти енергію та помисловість авторів статтей, що у різних видах, при допомозі все нових і нових аргументів „переконують“ суспільність в тому, що вона мусить давати гроші на „Рідну Школу“. З громадського і національного обов'язку, з уваги на повагу установи й відповідальну її працю вся преса публікує такі статті та заклики.

Але — всюди є своє „але“ — чи такою дорогою і такими засобами пропаганди „Рідна Школа“ стане на ноги — не знаємо. На всякий випадок у те сумніваємося. Кожен в

країнський свідомий громадянин без сумніву розуміє вагу „Рідної Школи“ і тому мабуть на статтю про потреби й бої „Рідної Школи“ звертає мало уваги, точніше він її не читає, бо не цікавий ні на один цитатів на один новий аргумент більше про святий обов'язок складати грошові жертви. Таким чином переважна частина алармючих і „ударних пропагандових“ статтей про „Рідну Школу“ йде в світ попри очі й вуха читачів, не кажучи вже про вражливе на „сентименти“ серце, і пропадає без успіху.

Видно, що організаційно треба справу збірок на „Рідну Школу“ поставити дещо інакше, конкретніше та реальніше. Слово, навіть видруковане в газеті, є, як бачимо, дуже крилате і летить воно собі в простори, але по адресі не попадає. За те збірщик, наприклад, напевно попав би до кожного такого громадянина, що може дати жертву.

Однак це все не значить, щоб ми були взагалі проти всяких засобів пропаганди при допомозі друкованого слова, а в тім і преси. Так, така пропаганда потрібна, доцільна, а навіть необхідна, але під умовою, якщо вона доцільно й амійно ведена. Наприклад: Уже місяць минає з тієї хвилі, як закінчився шкільний рік. По закінченні шкільного року, здавалось би, у центрі Т-ва повинен бути незвичайно інтенсивний рух у зв'язку з підсумовуванням моральних успіхів „Рідної Школи“. До таких враховуємо не тільки число проістнувавших у році шкіл, але число учнів і учениць, що їх покинули, число абітурієнтів з усіх шкіл „Р. Ш.“, число відзначаючих учнів, скільки перепаших при іспитах чи втративших рік, чисельність кожної школи чи класу зокрема і т. д. і т. п. Це цифри без сумніву цікаві і не тільки цікаві, але й незвичайно

важкі. Опублікувати їх у пресі по скінченні шкільного року, це значить промовити до громадянства безпосередньою, вимовною і переконуючою мовою цифр і фактів, це значить підбадьорити кожного морально та доказати йому наглядно, що і до чого ми здатні власними силами. Такий моральний капітал „Р. Школи“ треба популяризувати особливо для тих, що дають жертви, але й не тільки для них а й для інших, що не дають, бо мова фактів і почуття моральної сили в установі заставить і байдужих жертвувати гроші для загального добра, щоб стати учасником милого почуття виконання національного обов'язку та ще милого переживання морального підйому на вид нашої національної спроможності й життєздатності.

Очевидно, що при таких даних морального успіху, дуже легко переконати громадянство про грошову скруту „Р. Ш.“ навіть короткою заміткою про те, що удержання всіх шкіл коштувало стільки то, покрито видатків стільки то, а недобір такий то. Думаємо, що ніщо краще не промовило би тоді до жертвенників і патріотичних почувань наших громадян як така мова фактів і цифр. Цього року, а й попередніми літами, таких звітів „Р. Ш.“ по закінченні шкільного року ми в пресі не бачили. А шкода! За те бачимо ми тепер багато учителів та учительок зі Львова, що протягом цілого липня у нашому сусідстві обивають пороги канцелярії „Р. Ш.“ за грішми і платнями, яких не можуть дістати. Нічого, видно, й тим разом не помогли заклики з преси! А „Рідна Школа“ тепер дійсно вимагає негайної грошової допомоги, щоб заспокоїти бодай голодних учителів, на яких прикро тут дивитися, і ще прикріше вживатися в їх незавидно важке положення.

Після смертного присуду.

Становище польської преси.

Львівська шовіністична польська преса, що в часі доразового суду давала волю своєму протипольському інстинктам і тривала своїх читачів як проміж обвинувачених, так і проти їх оборонців, після проголошення двох смертних присудів не найшла якось більше слова і благо-розумно мовчить. Видно, що навіть для представників тої преси на самі розправи, які в своїй заїзлости й не-навісти до українців не могли най-ти для обвинувачених іншого слова, як „бандити“, а для оборонців іншого епітету, як „оборонці бандитів“, — два смертні присуди в цій справі були чимсь несподіваним, чимсь страшним. Бо коли проголошено те, до чого вони закликали („Львівські Курер Поранні“), вони збентежилися і з того збентеження набрали води в рот. Одинокий бруковий „Век Нови“ має ще сумну відвагу лепетати щось про те, що цим разом скінчилося так, як скінчилося, бо, мовляв, „Польща не жадна крові“. Але при найближчій подібній нагоді ніякого милосердя не буде і смертний присуд буде виконаний безапеляційно.

А дозволяла собі львівська польська преса, реферуючи цей процес, справді на німі випадки постоїти об-

винувачених і їх оборонців, на нечувальне перекручування фактів, на їх просто каригідне освітлювання. Перед у тому всьому веда „Газета Поранна“, отже орган, який (поза „Вексом Новим“) найбільше читає українська публіка... Без почуття огиди не можна було в часі процесу, коли важилося „бути — не бути“ обвинуваченим, взяти цього органу в руки! Вистарчило тільки кинути оком на відповідно спрепаровані заголовки й підзаголовки в судовому звідомленні „Газ. Поранної“, щоб з огидою відвернутися від цього вулчачого щоденника. Справді: „малопольська“ преса щодо кривожадності не має собі рівної в світі!

Добру відправу на адресу шовіністичної польської преси вичитали ми у варшавському „Роботнику“ й у львівському соціал. „Дзенику-Людому“, які знаменито підхопили знаменну мовчанку львівської преси після вироку і причини тої мовчанки. А взагалі „Роботник“ і „Дзеник Людому“ — це одині польські органи, які спромоглися на можанво об'єктивне освітлення самого підложу вчинку обвинувачених і цілого суду над ними.

Читаємо в „Роботнику“:

„3. липня ц. р. 6 молодих українців

напали на почт. філію у Львові. Напад не повівся, нікого з урядовців ані з публіки не потурбовано. Як ствердив на суд. розправі головний свідок події, почтова урядниця, цілий напад робив враження дитинно-штубацького вибуху.

Якби у нас панували нормальні правні і конституційні відносини, то справу перекзаною судові присяглих, котрий, витавши всіх свідків, що мають щось до сказання в цій справі, і після основного її освітлення, зважав би оречення про ступінь вини і висоту кари підсудних.

Але що тут мали ми до діла з українцями, то відразу зроблену справу „випиткову“ і віддано її доразовому суду.

Переповівши зізнання обвинувачених, які заявили, що виконали напад на приказ УВО і подавши сам присуд, „Роботник“ пише далі:

„Суд виходив з застереження, що має до діла зі звичайними бандитами. Але в такому разі строга кара не стоїть у ніякому відношенні до поповненого проступку. Не паянство з судовою хронікою останніх літ випадку, щоб молодих хлопців за намагання грабунок засуджувати на смерть.

Але очевидно ніхто не повірить, що ми тут мали до діла з бандитами. Доразовий суд саме на те тут ділав, щоб своєю скорою процедурою відібрати справі політичний характер. І шов з то-го виниш?

Вийшло те, що всі знають дійсні мотиви проступку, тільки доразовий суд не хотів їх знати. А наслідок був цей, що винірено дітвкам найвищий анмір кари, на який вони ніким робом не заслужили, бо були тільки оруддям в руках організаційних властей і ділали з мотивах ідеальних.

Вийшло врешті те, що судові власти хотіли закрити те, чого в ніякий спосіб не вдалося закрити: існування тайної терористичної української організації. Дина річ: на загаль, коли справа з боротьби з протидержавними організаціями, то їх „теоритесь“ більше, як їх є; а тут були старання укрити дієсно існуючу організацію. В чім інтересі?

Вийшло врешті те, що львівський присуд поглибив антагонізм між суспільністю польською й українською, розпалить націоналізм на обох сторін, доласть бандорості більшовикам з цієї і тої сторони границі.

Вкінці „Роботник“ застерігається, що нинішньої УВО не можна порівнювати з колишньою ППС під російською займанщиною, бо „нинішня Польща не є царською Росією“. Кінчиться стаття домаганням звеслення доразових судів, які є карикатурою виміру справедливості і приносять Польщі шкоду і стид.

Ті самі думки знаходимо в передовій статті „Дзеника Людому“ з 29. ц. м. І цей орган осуджує присуд у львівському доразовому суді, зазначаючи при цьому, що таку саму думку має велика більшість польської суспільності, що її поділяє ціла польська демократія.

Назвавши напад на почту і його переведення фарсою, а його героїв — молокососами й дітвками, що на крик жінок утікли в панічному страху, „Дзеник Людому“ каже:

„І годі що фарсу порівнювати в героїськими вивразами бовників ППС з часів царату. Вони самі йшли в огонь, а йшли в огонь приготувані і збройно і духово. Не висипали дітваків як „гарматне м'ясо“ на жир ворогів! Не вживали молоденьких розпалених голів („запалених голів“), не пригрозили до боротьби, до боротьби вже залезали при-жнаною за програву. Не такими були

Дописи.

ТУРКА Н. СТРИЕМ. (Нагорода за ма-
фіко-виборчі штуки. — Будемо мати у-
країнську Захоронку. — Протест проти т.
зв. утримання. — Заснування читальні
„Просвіта“ у Волощині Малий.) Турчан-
ський староста Ст. Ціло, який день в день
товкає в часі виборчої кампанії по Тур-
чанщині і понаблюдював біганин бойкам
річч неможливі до здійснення і коли то
здавлях цих обіймням в парі з темнотою
і нуждою бойківського населення, а також
і іншими одинокими способами перепер-
вибір на посла В. Височанського з асти
ч. 1. дістав у нагороду за вибори пере-
сення з Турки до Станіслава. На його
місце прийшов на старосту Н. Завістор-
ський. — Дня 3 липня ц. р. вибрано на
повірочній нараді в Турці Комітет зложе-
ний з о. Е. Кабаровського, інж. Т. Гор-
чицького, нотарія І. Даниловича і дир. П.
Шеремети, який заходиться біля заснуван-
ня Української Захоронки у Турці. — Що-
би якоюсь стигнути наших хлопців до ту-
гущої польської гімназії ім. Писудсько-
го, яка ледає животи через брак відповід-
ної фреквенції і фонів, ухвалили провід-
ники турчанської польської гімназії
„утракізувати“. — Утракістичний виклад
ліва кураторів на народній школі у Я-
сінці Машовій і Соколик, де жінки учи-
тель підірвали селян, що як підпаду-
ть екстракції за польською мовою, то не
будуть платити нар за неосвітання дітей
до школи. Проти обох рішень кураторів
якесь відклики до міністерства. — Зако-
зани нестомимого інж. Михайла Бєсараби
візбулися в неділю дня 15-го липня ц. р.
у Волощині Малий численні установчі збо-
ри читальні „Просвіта“. Проводив нара-
ду місцевий парох Альбін Добрянський,
секретарював грім. Іван Лутчак. Довгий
освітній реферат виголосив д-р Митрон
Кондрат, адвокат з Турки. В члені зиса-
лося 41 осіб, у цьому 6 жінок, зокрема
промовою панні Л. Данилєвичної. У
склад виступили найсвітліші селяни,
як Іван Старушків, Семьон Кошур, Яків
Полішня, Митрон Хомиж та інші, які за-
ють повну підтримку, що попровідать чи-
тальню так гарно, як вже від року ведуть
кооперативу „Єдність“. Є надія, що гарний
примір Волощині Малий пробудить з дов-
гої сплячки сусідні села, як Розлуч, Псе-
чича і т. д.

БОРШІВ. (Політично-організаційний
рух). В понеділок дня 16. липня ц. р.
відбулася велика справознавча нарада в са-
лі Народного Дому в Боршев. На нараді
присутні були д-р Степан Баран, о. пра-
вот Леонтій Кулиничий, Антія Кувяко
і Іван Завалихут та сенатор Василь
Баранчик, а впроді цього перебуваючий
в Боршинській посад Михайло Струтин-
ський. Реферували сенатор Баранчик про
правно-державну справу, посол д-р Баран
про діяльність Українського Клубу Со-
вєтського і Сенатського, посол Кувяко про
тодотивні справи та посол Завалихут
про шкільні і господарські справи. Кро-
мі цього забирали голос посол о. Ку-
чинський і п. Струтинський та шість ряд
бесідників, обговорюючи різні біжучі
справи. Одобрено тактику Українського
Клубу Соєвського і Сенатського та ухва-
лено для них признання.

Всі українські діти до української шко-
ли! — Хто минає рідну школу і посилас-
дитину до чужої школи, той ворог сво-
ї дитини й української нації!

На господарському фронті.

Вписи до Господарської Школи в Ми-
лованні.

З дня 1. жовтня 1928 р. розпочи-
ється 7-місячний Господарсько-сидівничий
курс у господарсько-сидівничій шко-
лі Т-а „Просвіта“ в Милованні. Головні
Виділ проголосив вписи на прийняття до
школи 40 учнівків з прийняттям і у-
згодженням під такими умовами:

1) Зголошуватися можуть мушники в
віці 16—26 літ, які свідчили шоваймаєше
народну школу.

2) Кожен ученик має мати свою одіж
(в тій одіж до практичних занять), 4 па-
ри білих, 2 рушники, 2 простирала, по-
душку і покривало.

3) Ученик платив за удержання, о-
плат, світло і науку по 5 доларів місячно
з гори, а 15 зол. одразу з початком
курсу за зупинити інвентаря.

Програма курсу на основі програми за-
твердженої Міністерством Рільничства з
20. X. 1928. ч. 419: 1) Предмети загальної
освіти; 2) основні відомости з науки про-
роди; 3) фахові предмети: рільництво, го-
дівництво, метальництво, тиродівництво, сидів-
ництво, організація господарства, адмі-
ністрація і господарське книговодство,
ветеринарія і пасічництво; 4) знання з
господарського законодавства, народно-
го господарства та кооперація.

Зголошення на курс належить внесе-
ти до 1. вересня 1928 року на адре-
су: Господарсько-сидівничу Школу в Ми-
лованні п. Стриганні в. Дястр.

До зголошення належить додати по-
чтові записки за 65 гр. на відповіді і по-
свідку родичів, що зобов'язуються пра-
вильно платити місячну оплату. Про
прийняття і день прийому повідомить У-
права школи до 10. вересня.

За Головного Виділу Т-а „Просвіта“ у
Львові.

В. Децикевич
м. голоза.
В. Мудрий
секретар.
За Управу Господарсько-сидівничої Шко-
ли в Милованні:
Інж. Е. Брилинський.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ ТОВАРИСТВА „ПРО
СВІТА“ У ЛЬВОВІ

оголошує
КОНКУРС

на прийняття до господарсько-сидівничої
Школи в Милованні: 1) фахового учите-
ля агрономів; 2) учителя до загально-
освітніх предметів. Від кандидатів вима-
гані: ад 1) вища рільнична освіта з особ-
ливим ухваленням городничства, сидів-
ництва, пасічництва, господарства і по-
свідку учительської практики; ад 2) квалі-
фікація народнього учителя з довідкою
учительською практикою і працею в ос-
вітніх установах, бажане також знання
хорошого співу. Місце факхового учите-
ля ставе, учителя загально-освітніх пред-
метів на протязі 7 місяців (від 1. X. 1928
до 30. 4. 1929).

Посади до обрання з дня 1. X. 1928.
Платня відповідно до умов. Удокумен-
товані подання виносити до 15. серпня
1928 до Головного Виділу Товариства
„Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.
Головний Виділ Т-а „Просвіта“ у Львові

Нові книжки й журнали.

Книголюб, видання українського то-
варства прихильників книги, Прага,
кн. IV. за 1927 рік.

Західно-українська кооперація в
1926 році: згадує Союз українських ко-
оператив, у Львові — 1928.

Кооперативна республіка, еконо-
мічно-суспільний місячник; Львів, за ли-
пень і серпень 1928 р. Зміст: Коопера-
тори нілого світу! Дн. Ресей: Ідеали
сільської цивілізації. О. Митрон: Село
і місто. М. Добрянський: Оподат-
кування селянсько-господарське, населен-
ня на Радянській Україні. Ю. Павлюков-
ський: Галицький підвійні 1914—1920
(кінець). К. Коберський: Нехочима га-
дуза нар. господарства. Ідеал дрібних
сидівничих підприємств. Н. Волинський:
Панькова агрономічна робота. З. Шла-
дер: Інтегралізм в кооперації. До пи-
тання про універсальні і спеціалізацію.
Жіночі пугарні промисли на Україні.
К. К.: Жіноча кооператива „Українське
Нар. Мистецтво“. Андрийченко: Торгов.
діяльність сільщини. Кооперація на раз.
Україні. О. Охрим: Кооперативні робіт-
ники ПСК. За подарення кооп. освіти.
Господарська хроніка. З життя з кож-
кооперації. Кооперативна освіта. Серед-
кинг і журналіст. Вечерня.

Бюлетень Держ. Видовництва Укра-
їни, ч. 7, за липень 1928.

Вікна, орган літератури, мистецтва
і критики, ч. 5, за червень 1928.

Український Інвалід, місячний орган
українських інвалідів на еміграції.

Табір, воєнно-літературний журнал;
ч. 7 за травень 1928.

Господарсько-кооперативний часо-
пис, орган ревіз. союзу українських ко-
оператив, тижневик Львів, ч. 29, і 30.

Нові Річки. Ч. 7, присвячене Україні.
Зміст: 3. Неодій: Українське питання.
Народне хазяйство У. С. С. Р. Яків Зо-
гула: Захоронка торговців У. С. С. Р.
Антін Павлюк: Нова українська літера-
тура. Юліан Костюк: Українське ми-
стество. Д-р В. Харват: Мих. Кошуби-
ський. Антія Курш: Вистава радян-
ської народної просвіти в Празі. Н. Го-
род: Чесько-радянський торговельний
договір з відділими радянської делегації
в Словаччині в освітленню словацької
преси Іван Герта: Михайло Бакумін
в чеській літературі; біографічний за-
мітка. Господарські справи. Культурні
справи. Радянська хроніка. С. С. Р. Р.
в чехословацькій пресі.

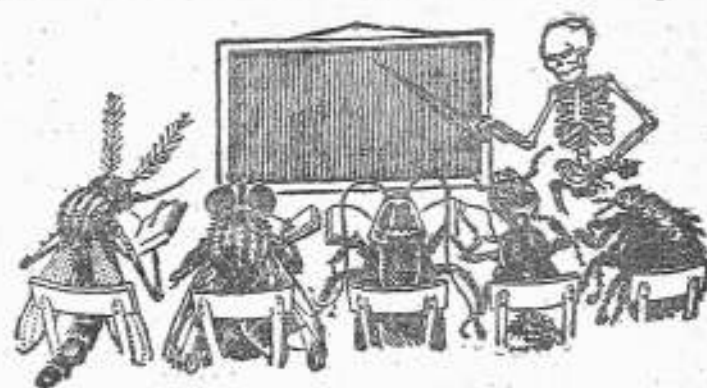
Сільський Господар, орган травного
тов-а господ. „Сільський Господар“.
Львів, ч. 14.

Вісти з Лугу, п'ятеро присвячене лу-
говим і сіловим справам, просвіті і на-
уці. Львів, ч. 7, за липень 1928.

Культура, журнал культурного су-
спільного й політичного життя. Львів,
липень-жовтень, 1928. Зміст: У. Р. С. Д.
Через призму марксистської критики.
Крихітка і біографія.

Духовний Січ, церковно-народний
інтєлектуальний журнал-двопівничник, при-
святий справам Православної Церкви.
Кремень, неділя, 15. липня 1928.

Віра і Наука, євангельський часопис.
Коломна, 7. липня 1928.

Школа поширювання зарази.

Всякого рода комашня є найнебезпечніша для на-
шого здоров'я, вносячи до наших мешкань заразу,
розповсюджуючи різні недуги, а зокрема серед дітей,
завсичидуючи їх їжу.

ЗАПОБІГАЙТЕ цьому при допомозі ФЛІТУ.

Як наслідок довгих старань і до-
свідів, ФЛІТ є найкращим засобом,
що цілковито нищить мухи, кома-
хи, блоши, прусаків та інші ко-
махи. ФЛІТ доходить до всіх
шпар та щілин, убиваючи з них

комахи та їх личи. ФЛІТ нищить
нолі разом з личинками, забезпе-
чуючи одіж і матеріали. ФЛІТ
не палить найделікатніші тканини
і матеріали. ФЛІТ зовсім не шти-
дливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптеках і античних складах.

Центральне експертство в Польщі

„Standard Nobel w Polsce“ S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жадаєте мовної безпеки
з чорною опілкою.

НИЩИТЬ:
Мухи, комарі, міль, комах, блохи,
блошиці, прусаків і всі інші комахи з їх
личинками.

Для освітлення найкращий
засіб, що усуває
сучасні розповсюджені

J. Brathowski: „Na drogach nacjonalizmu, oportunistów i zdrady“. Wydawnictwo
komitetu centralnego komunistycznej partji
Zachodniej Ukrainy.

ОПОВІСТКИ.

„Вертет Наших Днів“, Галактиона
Чіпін і Ле-зе:

Збараж,	понеділок	30/7
Нове Село	вівторок	31/7
Підволочиска,	середа	1/8
Скалат,	четвер	2/8
Теребовля,	п'ятниця	3/8
Копичини,	субота	5/8
Боршів,	неділя	6/8

822—3

Повітовий Союз Кооператив в Ко-
пичині з нагоди п'ятиліття свого
існування, улаштує в днях 21, 22, та
23. вересня 1928 р. Повітову сільсько-
господарську виставу. На виставі за-
ступатимуть такі відділи: 1) Ростин-
на продукція, 2) Огородництво, 3) Сидів-
ництво, 4) Пасічництво, 5) Рільничі ма-
шини, 6) Домашній промисел, 7) Худоба
і дріб. — Вистава обчислена на копичи-
нський повіт, однак не виключені екс-
понати і сусідніх повітів. — Зголошення
експонатів приймає П. С. К. до дня
1. вересня 1928 року. — Ближній інформа-
ції дає кождочасно управа П. С. К. —
Повітовий Союз Кооператив в Копи-
чині.

ДРІБНІ ОГолошення

УКРАЇНСЬКІ ПАННОЧКИ! Кори-
стайте з нагоди, щоб познакоми-
тися з вишкочою соціалізму і під кожним
оглядом інтересним каваліром, що шукає
дружини. Лише гарні душею і тілом
панни зводять прислати дані про себе
зі світлиною на адресу: Адміністрація
„Діла“ для „Естета“.

159 2—3

ПЛАТНО високі ціни за золото,
брильянти і перли Домбєв-
ські - Розважєвські, Львів Готель
„Жорна“, вул. Акалемічна ч. 2, Офісна
безплатно.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на ратн
від десятих літ у міліи краю звісна фір-
ма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Ма-
рийська 3. Купую брильянти, золото, срі-
бло, плачу найвищі ціни.

3 104-2

ГЛЯДАЮ інтелігентної учительки по-
учня 2-ої кл. народної; успіха, сци-
сulum vitae, есентуально світлану сля-
ти: Ірена Берестова, Вишні, п. Ко-
мичи.

152 3—3

В. П. ВИШНЕВСЬКИЙ ПЕТРО зго-
дять у власному інтересі заскаво
подати свою адресу до Адміністрації
„Діла“ під „Знакомий“, Рівнож просить-
ся осіб, котрі знали бн що адресу за-
скаво повідомити. П. Вишневський ме-
шкє лавніше при вул. Кооператива 36.

163 1—3

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Р. Несторович

ординус від серпня ц. р. у вну-
тршних і жіночих недугах

ПЕРЕНИШЛЬ, вул. Франці-
шканська 37/II. (Площа на Брамі)

161 1—5

Спеціаліст недуг лєгінів, серця і жолука
Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 30—24

8 зол. ПЕРСТЕНЕЦЬ 8 зол.

з 14-карат. золота з рубіном тільки у

Б. ГРИНБЕРГА Сикетуєська 4.

ПОДЯКА.

За широкердечну і зовсім безкорисну
оборону нашого сина Евгєна перед на-
шим судом у Львові складаємо ширю по-
дєку всім ВП. Панам Оборонцям, а з о-
крема за безпосередню опіку і гнбьову
відчуту оборону промову ВП. П. з-ру
Несторові Прислєпському і д-ру Волод.
Старосєльському.

1—1 Качмарські.

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. нов.

Конто почт. швед. 143322.

Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.

Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.

За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед зміною конституції в Польщі.

Щода без винятку польська преса переповнена статтями і замітками про назриваючу зміну польської конституції. Це знак, що ця важлива справа переходить зі сфери менше або більше теоретичних міркувань у сферу реальної дійсності. Відповідно до політичного світогляду і становища до теперішнього уряду, кожний з пресових польських органів висловлює свої думки про цю справу, при чому думки ці міняються всіма барвами веселки, починаючи від найбільш реакційних, білих, аж до скрайно негативних, червоних.

За далеко завело би нас, якби ми хотіли реєструвати всі ці голоси. Та і вважаємо таку роботу поки що зайвою, з тієї простої причини, що головний чинник, що мабуть остаточно вирішить віддане питання, маршал Пілсудський, ще своєї думки голосно не висловив. Це станеться, мабуть, шойно на заповіді з'їзду легіоністів у Вильні в серпні ц. р., і шойно тоді можна буде точно вказувати: в якому напрямку і як далеко піде заповіджена „реформа“ польської конституції.

Та одно певно: що така „реформа“ справді прийде і що буде получена з далекойдучим обкороєнням теперішніх прерогатив союму, вкупі зі значним поширенням влади президента держави і незалежненням уряду від волі законодавчих установ. Іншими словами: теперішня форма влади в Польщі, котра фактично представляється як неограничене єдиновладдя, прийняла нарешті, так сказатиб, „легальний вид“. Таким чином політична преміса, відданена в Польщі в кроваві травневій дні у Варшаві в 1926 р., завершилась логічним висновком шойно тепер, після двох літ позірною животиння польського парламентаризму в тіні бальведерського побідника. Яка прекрасна тема для дослідів і розважань майбутнього історика і соціолога сучасної Польщі!

Санаційний табір видвигає всі можливі аргументи на доказ, що, мовляв, парламентаризм пережився і коли тепер Польща приступає до реформи конституції, то не робить нічого незвичайного ані незданого, тільки виконує конституційний обов'язок. Але дивним дивом, не згадує ні один польський орган про те, що переважну обставину, що переведені досі зміни конституції в напрямку їх фаворизації мали місце тільки в чисто національних державах: Італії, Боланії, Туреччині, Угорщині, Литві та ін. Розуміється, це діло поляків — як вони хочуть устроїти собі внутрішній лад у своїй державі, але в тім літо, що побіч 60 відс. польського населення живе в Польщі ще 40 відс. іногородців, які, подобається це кому чи ні, ніколи не дозволять перемінити себе в податне болото, з якого польські Лікурті, Сольоні, Юлії Цезарі, Наполеони хочуть ліпнути свої державні будівлі. Дивним дивом — при обговорюванні плянів і проектів зміни конституції ніхто ані навіть не згадує про них. Невже теперішні володарі Польщі гадають, що над ними можна цілком перейти до легкого порядку? І взагалі чи існують якимось формою державного устрою, в якій ці мільйони „іногородців“ можуть

потрачувати як нулю, як повітря, ніщо?

Але правда, при нагоді обговорювання всяких проектів на зміну конституції згадується посередньо і про „іногородців“. Отже будемо справедливі! Згадується при нагоді проектів на зміну виборчої ординації. В етнографічній Польщі маєтсья творити одномандатові округи, а на „кресах“ остануть більшемандатові зі спеціально ще дошліпніше ніж досі в далеко совершенніше придуманою виборчої геометрією... і з законним забезпеченням у кожному окрузі потрібної кількості польських мандатів. Отже те посереднє трактування „іногородців“ вказувало на те, що конституція буде змінена

в напрямі законної асиміляції та національної рівності всіх „іногородців“. Отже не можна сказати, щоби польські Лікурті та Сольоні такі цілком забули попідкуватися „іногородцями“. Вони, як бачимо, ними таки попідкуються хоч тільки посередньо, беручи перед „іногородцями“ в оборону „покривджену“ досі на „кресах“ польську меншість, як це влучно висловлюються декотрі шведоляки. Очевидно, ніхто в Польщі не думає про те, що „іногородці“ всеж таки, позбавлені навіть парламентарної трибуни, зможуть на все це реагувати безпосередньо. А які будуть з того наслідки? Це для польських законодавців ні не цікаве і не сутнє.

Польща і СРСР.

З приводу виступу Бухаріна й польського протесту.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 27. липня 1928.

Взаємини Польщі й СРСР є ще більше ненормальні, ніж Польщі з Німеччиною. Щоправда на зовні вони дуже не рижняються. Формально з обома своїми могутніми сусідами Польща має мирові умови „добровільно“ обома сторонами, у Версаї та Ризі, підписані, на основі яких у столицях цих держав акредитовані взаємні дипломатичні представництва. Крім того з Німеччиною засідає Польща у Лізі Націй, ба навіть (бодай поки що) у Раді Ліги. Зате вже нормальних, на якихось договорах опертих, торговельних взаємин Польща не має ані з Німеччиною, ані зі СРСР. З Німеччиною іде навіть торговельна війна, над покінченням якої мають саме 10. вересня ц. р. відновити наради, а переговори про торговельний договір зі СРСР перейшли вже в таку безнадійно хронічну стадію, сповиту такою мовчанкою, що прилюдна опінія навіть забула вже, чи вони взагалі існують та чи існують. В нинішніх часах диктатури економічних проблем над проблемами суто політичними такий стан сусідської згоди з виключенням торговельних зв'язків — є безумовно яскравою аномалією. І булоб цілком досить уже цієї одної аномалії, щоби поміж отими формально замиренними державами (Німеччиною й СРСР з одного боку та Польщею з другого) було постійне напруження, — факт, який знаходить найбільш авторитетне підтвердження у тоні майже збірної преси заінтересованих держав, якщо тільки ця преса починає говорити про свого сусіда! Та причина того напруження лежить глибоше, де-де глибоше, не одна вона, а більше їх, і ось саме при аналізі цих причин виходить, здається нам, ясно: і сам факт більшого напруження відносин поміж Польщею і СРСР, ніж поміж Польщею і Німеччиною (не вважаючи на явну торговельну війну з цією останньою) і чому це так?

Здається нам, що річ навіть не в мирових договорах (версаєйському та ризькому), в яких молоденька, тільки що до життя покликана держава станула відносно своїх сусідів, старих і дужих великодержав, на становище диктуючого побідника. І закреслені тими договорами нові державні кордони не теж лише наслідок гроха. — гроха, який обтя-

жив уже Польщу перед ними і після них її переслідує. Цим грохом — це відсутність взагалі ясної самостійної лінії у закордонній політиці Польщі. Короткозорість, хаотичність і залежність політичної думки були сліди однаково на „доконаних фактах“, які мали визначити пізніші кордони, що й на самих текстах мирових договорів та й на пізнішій дипломатичній діяльності. Пригадуємо, що травневий переворот у 1926 році був зроблений саме в ім'я незалежності польської закордонної політики (однаково від єврейського трафрету тупання у хвості Франції, як від внутрішньо-польських партійних чварів) та надання їй певних ясних напрямків. Можливо, що досягнути першу зазначену мету, бодай у другій її половині, творцям перевороту вдалося; чи також і другу мету — про це ще трудно говорити, але є дані, які кажуть у те сумніватися.

Взаємини Польщі й Німеччини природніші тому, що вони — ясніші. Подягають вони на: 1) безоглядній обороні нинішнього статус кво на заході й півночі республіки — з боку Польщі, та 2) непризнанні того статус кво на будуче ніякими додатковими міжнародними обов'язуючими заявами та підкреслюванні можливості його ревізії „мирними засобами“ — з боку Німеччини. Зате з СРСР справа багато складніша. Складніша тим, що політика відносно СРСР це справа відношення до цілої проблеми Сходу Європи, а вгаються з нею безпосередньо питання: 1) литовське, 2) українське і 3) білоруське. Литовське — найбільш актуальне, на міжнародному полі найбільш голосне; українське — найширше і по суті найважливіше; білоруське — залежне від рішення обох повніших.

Про дві польські теоретичні концепції відносно тривалого унормування відносин на Сході Європи, багально звані єврейською москвофільською і „лівою“ „українофільською“ концепцією, ми вже мали нагоду писати, доказуючи аморфність і безглуздість цієї останньої. Ми доказували, покликуючись на польські джерела, що польсько-українська війна в 1918-19 рр. і похід на Київ були ведені без ніякого політичного пляну та що її відома „славетна“ варшавська угода була тільки допо-

мі „ім декоративним додатком до пляну стратегічного. І що доказав найяскравіше безпаяновий, цілком випадковий, а погляду далекозорой державної політики просто незрозумілий і безглуздий ризький мировий договір.

Чи і наскільки дозріла свідомість цього у польських політиків — трудно казати. Ми швидше готові признати, що ця свідомість починає прозябати; мало з цього користі, бо знаючи наших сусідів знаємо, що процес такого освідомлювання триває — віки! Та незалежно від цього первородний гріх ризького миру починає мститися. Цей гріх не дав і не дає тому мирові пороком припасти. Ризький мир стає поволі знову темою дискусії. І як звичайно в таких випадках — діється це в найменше сподіваний хвилині, при найменше сподіваний нагоді.

Голова III. Інтернаціоналу Бухарін виголосив на VI. конгресі цього червоного ареопагу (про який „Діло“ окремо широко інформувало) велику промову, присвячену польсько-радянським відносинам та основану на заложенні неминучості польсько-радянської війни. Боліючи над роздвоєнням у КПЗУ та КПЗБ (Ком. Партія Зах. Білор.), Бухарін окремий уступ промови присвятив значинню КПП для комунізму й політики СРСР та потребі втримати цю організацію на високому рівні дисципліни, єдності й організації. „Ясно, що в разі війни цієї партії разом з її братніми організаціями прийдесть відіграти першорядну роль“. Про негайний голосний відгук цієї сенсаційної промови в польській пресі ми вже писали. Вчора, як можна було сподіватися, польський посол у Москві пан Патецьк склав урядуючому заступникові Чичеріна, Караханові, протест проти порушення цією промовою Бухаріна 5-ої статті ризького договору (втручання у внутрішні справи другої держави, стримання від агітації й пропаганди та відмова від підтримки ворожих антидержавних організацій). Чи уряд СРСР стане знову на становищі, що Комінтерн, це незалежна й цілком окрема від держави інституція а виступи його достойників уряду СРСР не торкаються, чи який інший найде дипломатичний викрут — це річ другорядна. Фактом є, що польсько-більшовицькі відносини знову болюче спотикнулись.

Сталося це в моменті, коли у Варшаві є голосні розмови про всякі зміни в центрі та міністерства закордонних справ та на закордонних дипломатичних посадах, і коли ці зміни мають саме обхопити і посаду самого міністра і посла в Москві і начальника східного відділу в МЗС і посла у Ризі та Бухаресті. Підозремо, що грохи, наскільки виступ п. Бухаріна змодифікує пляновані зміни й у якому це станеться напрямку. Маємо враження, що хоч і здається може обосторонній дипломатії звести цей виступ до значиння проміжного епізоду, всеж — цей епізод далеко немаловажний.

І. Кедрин.

Всі українські діти: до української школи! — Хто мине рідну школу і посилася дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Припилюйте плєбісциту за українською школою.

(Вношення рекурсив проти відмовного рішення шкільної Кураторії).

Повітові шкільні інспектори оголошують вже рішення шкільних кураторій в справі вносених у грудні 1927 р. декларацій за українськими школами.

Як можна було й надіятися — рішення ці з правилами відмовили. Від рішення куратора прислуговує заінтересованим батькам рекурсив (заява) до міністра народношкільної і прикладної освіти в розмірі 14 днів від внісшення оповістки в львівський громадський (міський) суд.

Можливо інтересованих батьків є:

1. Щодо рекурсиву проти рішення куратора в справі вносених у грудні 1927 р. декларацій за українськими школами. Від рішення куратора прислуговує заінтересованим батькам рекурсив (заява) до міністра народношкільної і прикладної освіти в розмірі 14 днів від внісшення оповістки в львівський громадський (міський) суд.

2. В кожному відмовному випадку виступає спосадом рекурсив і то з польської мови (з огляду на т. зв. намісний закон з д. 7. 1924) на руки приналежного повітового шкільного інспектора — очевидно за посвідком. В рекурсиві слід вказати безпідставність і протиправність усіх тих мотивів, які навіс шкільний куратор як умотивування цього відмовного рішення.

Буває, що шкільний куратор між іншими мотивами наводить, на підставі відомостей і невірно перекладеної в 1921 р. повсерпної (історичної) людності, що в даній місцевості (часті в чисті українській) неупереджено фактичному етапів ніч нема 25 років українського населення. В такому випадку слід у рекурсиві документально вказати фальшивість констатації на підставі посвідки приналежного гр.-кат. згідно гр.-правосл. парламентного уряду (статус аниматорів), електронно й потвердження дотичного громадського уряду та інших документів.

Найчастіше поминається шкільний куратор на те, що вносено декларації за 20 або й більше дітей з домаганням „пань-етової“ мови в школі. Між тим в дотичній громаді є загалом двоє, троє або зовсім нема польських дітей. Правильно вказати, що в „вносеної“ декларації за „пань-етовою“ мовою позначення робилися безпідставними надуманими. Відбувалося підписи від неграмотних громадян бучімо на тротуарі на млині, на обіж, на овесі, на жупі заломого і т. п. В багатьох випад-

ках подавало діти з передшкільною пісн (навіть заведені кілька місяців) або же з позашкільною пісн (навіть такі, що вже служать при вітській). Велічі вношено зовсім фальшиві декларації від неіснуючих громадян за неіснуючих дітей.

Отже в кожному відмовному випадку, де шкільний куратор поминається, що вносено декларації за 20 або й більше дітей, з домаганням навчання в „пань-етовій“ мові, — зажадати від приналежного повітового шкільного інспектора списку батьків, що внесли дотичні декларації і за потреби діти, згідно з навіс іншим способом ствердити надуманість і подати їх у рекурсив. Якщо шкільний інспектор відмовився би дати такий список або дозволити вказати в дотичні акти, — то навести це в рекурсиві і зажадати відставки з посади міністерства, щоб ствердити, чи і які були надуманість і фальшивість в кожному відмовному випадку.

Право рекурсиву (заявки) прислуговує кожному з тих, що вносили декларації з домаганням української мови навчання в школі і такий рекурсив вносений спосадом навіс одним особом з правосильності. Оскільки ліпше буде, як позначувати рекурсив всі ті, що вносили декларації.

Як хто потребував би правової поради в справі вносення рекурсиву, позай улазити ся негайно до приналежного повітового куратора „Рідної Школи“ або до найближчого українського правника (адвоката, судді, нотаря і т. п.) і принести зі собою текст рішення шкільного куратора й інші документи потрібні для повалення кураторського рішення згад. висловлює справу.

Зі всіх рішень і рекурсивів роботи точні відписи і посвідки їх до Польської оборони при „Рідній Школі“ у Львові, Ринок 10, II. пов.

Правна Оборона при „Рідній Школі“.

Соکیلська неділя.

З виступів українського сокілства.

Так треба назвати день 30. липня н. р. Відбулася Соکیلський Повітовий З'їзд у Підгайцях, зружне свято з участю сокілських гнізд у Соколіні. Після Соколіна на могили в Раві Руській, прикладі сокілських вправ в Комарі, а як не помилюся, то і свято в Соколі. Крім того відбулися два свята сокілського падаючого під Львовом, а саме в Пустомиті і в Керничі біля Городка.

Зачну від підльвівських джунглів. Хотіло мені вийти цієї неділі минуло, бо поїхав за мене хто інший з „Золотою Книгою“ до Підгайць (привіз на закупку Українського Городу 156 зол.), то шість разів мені заганяли в різні сторони. Підходять мені найбільше Пустомити. Вже на етапії орієнтується, що я поїхав. „Соколі“ Пустомити, який вийшов питати побратимів з Оборони, бігом поїхав мене звідси на оборону „Соколі“ в Місто. На якого заїхав боївка з Семенівки в Пустомит, і то на публічній дорозі. Велічі: тако дістається під самим Львовом. Але Пустомити що дістали подання хрест перед головним двором у Львові, зміни на щастя дайшли в ситуації.

Заходжу на загороду, де відбувається свято. Є вже тут і „Соколі“ IV, зі Львова, „Соколі“ Місто, Оборони, Пустомити, як і „Луг“ з Лисенів. Порошини і Милошів. Усіх здибув поклади перед Тінями Найграшних Нації, яким присвячене свято.

Але короткий привіт від Сокола-Ватки, з яким здибується й найновіший сокілський жергль, бл. п. побратима Митрополита Білогора з Холодів. Дунає трахателе „Слава“ в честь погібших і всі вислухають „Боже великий єдиний“. Вправи починаються, а через противників перекувється на сусідні позвіря. Яду між них і заважають, що як будуть бити, то пробіють стил тільки своєюм племені. Здибувані, що їх знаю, але це не помагає. Обіжухуть, кивають головами, але такі тягнуть за мном під брану і потім перешагують. Вересі їх чути аж на дворі, але це не перешкоджає в ніч свята. Відбуваються вправи відбороту Соколі (40), Лугонський топирини (50), відбороту Соколі (60) під дотрим сокілської оркестри з Місто. Дума радується, що народня сила розвивається. Нагло розлічені противники в числі до 40 зачинають кидати камінням у видні і дітвори й вломлюють брану. Покину на тім місці, бо вистаричи один рік Соколі, що стану на воротах — і пізніше за провакаційним ревом подалися на бок. Після вправ сокіл хоругви і Лугонський хустинами. Показна й гімна постава Соколі відбрала тим противникам відвагу, які й потягли в село. Між ними пішов в Пйотра Вістара і його брата Каролька з Пустомит, як також багато видільних учнів львівських шкіл: Свідського Дюнка і Тереха Станка з Семенівки. Цей останній — син управителя школи.

Свято кінчається короткою забавою, бо потім небагато відходить. Збираюся до відходу. Шейно тепер надходить здох поліцай, хотіло вилізати свято звернувшись буди за асистею на год. 3-ю. Може командант поліції на повіт Львів по-

чить підвадного собі з Пустомит про його службу й обов'язки. І хотіло звартама увагу команданта постерунку п. Кома на відсутність безпеки і він власними очима мусів бачити покладку череди під „хулом рольничим“, то він все те прийняв байду, заперив спокій і за хвилину сам зніс як камфора, заїхавши одного постерункового. І коли ми публічною дорогою підійшли на висоту „хула рольничого“, надбігла апон та сама черда з хомами і, зичайно як у бойгуїм була, кинулася на задні ради, себто на Соколі з Пустомит і Лугонівки з Лисенів. Та Соколі з Місто. Тим було то як забавою. І допомогли поліцаєві який з наразенням шиття розганя „хула рольничого“ мильконтентів, розганяти підміських бандитів, так, що вони поховалися аж на стріхах.

Треба признати, що гімна постава і зм на кров як Соколі, так і Лугонівки не допустили до провокаційного розливу крові. Докази братньої любові в формі кола і камешки привезли ми до Львова, де можна їх оглядати.

Про сокілський виступ у Керничі знаю тільки те, що взяло там участь 4 сокілські гнізда, себто Городок, Мшана, Ставчани і Кернич, а в Соколіні — 8 сокілських гнізд (200 Соколі (ог) з трьома сокілськими оркестрами. На Соکیلське Свято в Підгайцях прибуло понад 700 Соколі і Соколі. Опівніч тих свят і врання в них іншим разом.

По широкому світі.

У Римі почався процес проти 33 комуністів арештованих по всій Італії за останній рік. 50 адвокатів-фашистів, між ними і посли, агодились стати оборонцями.

Звільнений з в'язниці буши, грецький прем'єр Пангалос видрукував подяку Велічельсові, Пангалос, просидівши 27 місяців, хоче тепер домагатися відшкодування за здоров'я та ганьбу.

Львів Джордж знову обраний провідником лібералів у парламенті.

Безя Кун вернувся вже до СРСР через Німеччину.

Югославський міністр справедливости домагається від скупщини вилучити гроба посли, що відповідали за злочин.

Литовське міні-стао війни видало розпорядок, що дезертирам, які атікають до Польщі грозить кара смерті.

Громадянська війна у Нікарагуї закінчена; голова повстанців Санеріо втік, його спільники піддалися або арештовані.

ВОЛОДИМИР РИНАВЕЦЬ,
свещеник-емерит.

За регабілітацію Лозинського

До історії введення в наше письменство латинської азбуки.

В журналі „Нива“ за місяць січень 1928 р. помістив о. Юліан Дзерович статтю п. з. „Довоєнна праця нашого духовенства“ — на маргінесі книжки д-ра Костя Левинського п. з. „Історія політичної думки галицьких українців в рр. 1848—1914“. В цій статті, в розділі п. з. „Перевертні-ренегати“, знаходиться такий уступ: „...але досить тої честі перевертням, щоб їх іменами довше займатися, гімнмося, що між такими шкідниками нашої справи імені священника не знаходимо. Правда, того часу в о. 1834 о. Йосиф Лозинський, парох Яворова, захвалював польське абетцалло для нашого письменства, однак по 25 літах, коли зібралася азбучна комісія в 1859, заявив комісії, що відступає від тої думки, яку захвалював перед 25 літами“.

Виходило би з цього, що й о. Йосиф Лозинський був перевертнем-ренегатом. А тимчасом о. Йосиф Лозинський (автор граматики і „Руського Весілля“) знаходиться між першими, що в тих роках старалися про відродження і піднесення нашого народу в Галичині. Про нього вельми симпатично пише наш історик Михайло Грушевський у своїй „Історії України“ (9 тисяча, Київ-Львів 1913, ст. 494): „Против автора першої друкованої угорської-української граматики Мих. Лучкая, що хилився до книжної церковної мови й аатра першої друкованої галиць-

кої граматики Йосифа Левинського, що хотів держатися не тільки старої української книжної мови, але й зближитися також до книжної великоруської, виступив досить рішучо Йосиф Лозинський боронячи чистої народної мови“. А тепер о. Юліан Дзерович згадує його імя в такий спосіб...

Тому, що згадка про о. Йосифа Лозинського, поміщена в розділі: „Перевертні і ренегати“, могла б у деякого викликати зду думку про його характер і діяльність, хоти дати тут коротке пояснення дотично його проекту введення до нашої мови латинської азбуки, про що нині мабути ніхто не знає. Значу, що о. Йосиф Лозинський був цілою душею відданий нашому народові. Він не раз продумував над тим, в який би то спосіб культурно й політично піднести наш наріз. В тих роздумуваннях зродилася у нього гадка, „чи не добри: средством до піднесення нашого народу було би впровадження до нашої мови латинської азбуки. Довго важив він аргументи за і проти, а вкінці пішов з цією справою по пораду до незабутньої пам'яті єпископа Снігурського. Треба знати, що в тих часах всіоди по наших домах говорили по польськи. Так також розмовляли і наші священники зі своїми єпископами. Тут наведу дослівно розмову між єпископом Снігурським і о. Лозинським: Коли Лозинський увійшов до палацу, єпископ запитав його: „Co sobie Aćpan życzy?“ О. Лозинський відповів: „Powstała u mnie myśl, czy by nie dobrze było dla podniesienia naszego narodu wprowadzić w nasz język polskie abecadło i ja przyszedłem o poradę, co Wasza Biskupia Mość na to powie“. Єпископ Сні-

гурський почувши це, дуже довго застановлявся, а вкінці сказав: „Wie Aćpan, że to nie zła myśl. Ale niech Aćpan to publicznie podniesie, a będziemy widzieli, co Rusini na to powiedzą“.

З цієї розмови бачимо з одної сторони великий розум, прекрасний характер і такт єпископа Снігурського, а з другої сторони, що Лозинський не з титулу ренегатства, але з великого патріотизму і в найліпший вірі подавав свій проект. Небагато потім о. Лозинський, відповідно до ради єпископа, підніс публічно свій проект введення в нашу мову латинської азбуки. Але зараз поспішали на нього зі всіх сторін великі громи. І як то все буває — одні громи були пущені на вітер, без ніяких аргументів, а другі з великими і тяжкими аргументами проти його проекту. Лозинський з перших громи не робив собі нічого, але над другими застановлявся глибоко і прийшов до переконання, що його проект не тільки не був тоді добрим средством до піднесення нашого народу, але навпаки — приніс би йому якнайгірші наслідки. І тому зовсім змінив свою гадку.

Прийшов рік 1859. Намісник Галичини граф Агенор Голуховський захотів ввести в нашу мову польське абетцалло і в тім цілі скликав „Собор учених“, а властиво, як слушно кажеться в „Ниві“, комісію азбучну. А що граф Голуховський знав, що о. Лозинський підніс свого часу такий проект (як політик мусів бути обзаякомлений з цілим нашим відродженням), покликав до цієї комісії і о. Йосифа Лозинського. О. Лозинський, який ще в 1835 р. змінив свій погляд на цю справу, в цій комісії виступав якнайгостріше

проти введення до нашої мови латинської азбуки. Тоді граф Голуховський сказав таке: „Ich will lieber zehn Teufel sehen, als einen Zolinski...“.

При цій нагоді спростую ще, що коли Лозинський підніс свій проект, він був тоді парохом в Медіці, а не в Яворові, як це помилково подано в статті Дзеровича. Парохом Яворова став він шойно пізніше.

Один автор нашої літератури дивується, що о. Лозинський належав пізніше до москвофільської партії. Це „москвофільство“ о. Йосифа Лозинського маю намір в найближчій будучині вяснити, оскільки Бог уділит мені життя, а „Діло“ своїх шпальт.

Ще одно пояснення. В ч. 2. „Ниви“, в статті „Провінційальний Синод 1891 р.“, читаю: „Наради Синода в комісіях були дуже бурхливі із-за цього, що єпископи хотіли ввести в наш обряд 40 латинських святих і початки целібату“. Пояснюю: Акцію за целібатом піддержував сильно митрополит Сильвестер і архієпископ Чієска, а цілу акцію проти целібату аів потайки бл. п. д-р Юліан Пелеш, перемиський єпископ. Він згуртував коло себе кількох священників зі своєї єпархії, давав їм всякі потрібні інформації, вказував на канони церкви, на які мали священники відкликуватися, казав здавати собі ремації зі всіх розмов і нарад в підкомісіях і т. д. Тут зайшов інцидент, який однак до опублікування не надається. Може це коротке пояснення придається до нашої церковної історії.

Цейбл, дня 12. квітня 1928

Останні вісти.

ЗАМАХ І ПРЕЗИДЕНТІВ АРГЕНТИНИ І КУБІ.

З Буенос-Айрес подають, що сенатор Молінарі повідомив владу про замах на президента Аргентини. Рівнож подають з Гавани, що поліція викрила змову на життя президента республіки. В Сант-Яго вештовано вищого урядника Гонзалеса авіаподвірного в участі у змові.

ТИТУЛЕСКУ ЗГОЛОСИВ ДІМІСІЮ.

Міністр Титулеску дефінітивно зложив свою димісію. Позвання обов'язків міністра обійме спершу Братіану, а потім можливо міністр рільництва Аргентіно. Сподіваються, що Титулеску погодиться по відбутті 3-місячного уряду зайняти ставкописе посла в Лондоні.

КРИВАВІ СУТИЧКИ В МЕКСИКУ.

Американські газети доносять, що като Ріо Верде прийшло до бою між військом і революціонерами, причім загинули 2 жовніри і 19 повстанців.

ПОЛЬЩА ЗАПОБІГАЄ ДІСТАТИ КОЛЬОНІЮ.

Праські „Нар. Лісти“ містять відомості на підставі донесень з Відня, що польський уряд звернувся до франц. з просьбою, щоб той поміг Польщі дістати одну з давних їм. колоній. Франц. уряд поставився до просьби прихильно і на особнім засіданні Ліги Націй виступить в цій справі.

ПОЖЕЖИ НА УКРАЇНІ.

„Правда“ подає, що на Рад. Україні ширяться пожежі. В Дніпропетровській окрузі за останній місяць 370 випадків пожежі. За закриття підпалачів влада визначила в'язницю.

НОВИНКИ

— **Примхи природи.** Кілька днів збиралось над Львовом що-ветора хмар і видно було на них великі далекі блискавки. Всі ждали бурі або бодей дощу надаремне. У неділю спека та духота дійшли до вершин. Аж у понеділок уранці прийшов справжній „господарський“ дощ, що своїм холодом називає нагадав грози осені. Чи охолов він великі простори нашого краю невідомо. Від дощу тяжко посуха зникла городянину. Європейські метеорологічні заповідальні на мілі великі дощі та бурі. З різних кінців світа преса заносить різні примхи дощової природи. Наслідком великих злив Амур заліз місто Зей і багато сіл; Різа Айсен у Члі залізла приборожні міста та села; У південній Іспанії спека дійшла до 60 степен. Ці; Вулкан Майон на Філіппінських островах почав знову вибухати.

— **Львівська хроніка.** 23-літній музикант Фердинанд Куропатницький убило своєю 10-місячною доньку і втік. — На готівім двірні поїзд безбачливо поранив Михайла Панька з Земної Вулиці, який мчівся ногою за шинами переходячи торговар. двірні поїзд переїхав залізничника Філіппівича; не в виключення, що машиніст сам шукав смерті. — У зв'язку з нападом на ляхівського пошту ч. 14 поліція арештувала підозрілого Франца Лепара, що в професійним „касовиком“, однак на другий день його випустили. На третій день його покличали знову на поліцію, вже як свідка. Тоді Лепар скочив на вул. Казимірівській з слідчого відділу з 1-го пов. на подвірні і прикладався, що потерпілого собі коєти. Здоровий Лепар стягує аж тепер на себе підозріння, що знає декого про напад. Так каже поліція. — До в'язниці відіслали управителя фірми „Югурт“ болгарина Саріана, який у непристойності зловив крамничні зароби багато для власної кишені.

— **Градова буря.** В п'ятницю мин. тижня шаліла градова буря в повіті хреськівській. Град завбільшки золотого оріха частинно знищив засів. Спринкери шкоди окостіть коло 100.000 зол.

— **За дешевий хліб** обіцяє боротись міністр внутрішніх справ, тому, що без огляду на знижку ціни обіжя лікарі беруть далі дотеперішні ціни.

— **З постійної хроніки.** Директор однієї відділу в варшавській магистраті, Філаретський, утік з 40.000 зол. — Недалеко Мінська Мазовецького бандаїти обіжя і ограбили вночі, переїжджаючи туди торговля безрогою і візниками. — Віля Нового Санча вловили дезертира, за яким пошукує поліція вже від двох місяців. — В Варшаві вкрали з перед дому авто. Це перший цього роду випадок в поліційній хроніці Варшави. Зловців не зловили.

— **Ще про смерть Мальмгрен.** Цяпі переїжджаючи через Штотгольм відвідав

місця Мальмгрен, який наперед президент записав у музею на „Чити ді Мільяно“. Шведська преса передає враження родини Мальмгрен, що Цяпі є тевою людиною. З цього ствердження виходило б, що велика тінь підозріння щодо смерті Мальмгрена паде на його товариша подорожі Маріана.

— **Пожога в Яремчі** вибухла 29-го в неділю в віллі Гануса, де є театральна та дансінгова сади. Між гістами запалувала потужна, бо в сусідстві були склади нафти та бензину, а вітер помагав пожежі. При цьому (рік лова в наших літніх садах) місцева огнюва сторожа мала добру волю та охоту і Прут недалеко, але не мала добрих синавок. Треба було аж злати на підмогу а Мискулітина і Делігана (гарний шмат дороги) і знову, рік лова, на підмогу приїхала запізно. На щастя, до катастрофи з вибухом не дійшло і людських жертв теж не було. „Згоріло те, що мало згоріло“ — як казуть літні філософи.

— **Україна в радіо.** Довідуюсь, що д-р Ганс Кох, бувший старшина УГА, матиме два виклади в німецькій радіо, які повинні зацікавити тих українців, що мають радіо-апарат. А саме 31. 7., в радіо Штутгарт, год. 7.15—7.45: „Україна очима німця“, а 2. 8., в радіо Берлін, год. 6.45: „Німі в Галичині“.

— **З Української Академії Наук.** Голова комісії захисного права при Академії Наук, акад. Малиновський звернувся з закликом до європейської інтелігенції, робітників і селянства і всіх знавців народнього побуту а проханням обирати матеріял про захисне право на Україні й послати його до комісії. — Етнографічна Комісія вислала на Кавказ свого ділового члена проф. Катерова для ознайомлення з кавказською працею а Грузії та з автономних республік Закавказзя. — Керманш праціями комісії, що складала Біографічний Словник, М. Могилівський, працюючи в архіві П. Куліша й Г. Баранова у Чернівецькому музеї знайшов листи Г. Баранова (середина 80-их років), що мають дуже велику вагу для осягнення родинних відносин цієї пари письменників.

— **Українка.** В італійському журналі „Академія“ находимо довшу статтю Михайла Бреніа про „Українську літературу“; цьогож автора другу статтю про школу на Україні находимо в італ. журналі „Кроніка дель арте одуатрїча“. У франц. деннику „Л'Інформатіон літературі“ є в ч. 208 стаття французького посла Емануїла Ежена п. а. „Україна і Росія“.

— **Відкриття Олімпіади.** В мин. суботу відбулось святочне відкриття Олімпіади в Амстердамі. На вшом був присутній голландський король Генріх. Почалося воно голландським національним гимном і стрілами з герман. Описки склали олімпійську присягу, яку виголосив по французьки найліпший голландський футболіст Гарі Деніс в оточенні представників усіх інших держав. Кожен з них мав прапор свого народу. Характеристичним явищем у першому дні Олімпіади був конфлікт французької делегації із комітетом олімпіади, що заборонило віхати французам на авті. Одне з авті другого дня конфлікт загародило і француз пригрозив до авті.

— **Річні вісти.** У Ньюйоркській медичній академії відчитали доклад про успішні випадки лікування розумової нервової системи отрутою... змії. — Патувальський магараджа, що їдуть по Німеччині запропонував відомому диригентові Готшалку організувати оркестр на його дворі; ним диригент бере туди 60 музикантів. — У Брюсселі арештували директора одного банку, що вправ кілька мільонів. — Варшавська артистка Євгенія Байон-Бришлевська кинулась під авто і змерла. — Пала звинувачує ногу. — Секретар промислового potentата Німеччини Стіннеса (сина) арештований за фальшування державних паперів. — Югославський король прийняв як власні діти збитого Памла Радіча, сина Збішка, який на отуді до Франції, а дошку Радіча, Надічу, помістив у Брі у спеціальній чеській школі для дітей. — 7. серпня ч. р. відбудеться в Амстердамі лікарі-оперативисти на міжнародній конгрес.

— **Спортівні рапорти.** В останніх євтикових змаганнях у Парижі між Францією і Спол. Державами виграли французи Кома і Воротра проти Тільдеса і Гунтера а таким вислідом 6:4, 6:8, 7:5, 4:6, 6:2. Вони одоубили т. зв. чашу Дейвіса. — На найвищу висоту 60 на 21.000 стів явився на легкій літаву радянці Галієв і злітаючи попередній рекорд а 1927 р. Бона і Лосіна був 18.500 стів. — На амстердамській Олімпіаді першого дня вишійши переможцями: шведи Ганс Кох, що кинув кулю на 15 м. 57 см.; за ним його земляк Бріс (15 м. 75 см.); у ококу вперх американець Кінс — 1 м. 94, друге місце теж американець Геллес 1

м. 94 см. У бігу на 100 м. перше місце йде в Пал. Африка, друге і третє Мек. Алістер і Рессел — Спол. Держави — вей в 10.8 сек. — У бігу на 10 м. перше місце фінілінець Нурі 30 мін. 18.8 сек. і фінілінець Рітола 30 мін. 10.4 сек.

— **Американські вибори.** Комітет республіканської і демократ. партії в Спол. Держави призначили по 5 міль. дол. на „президентську“ кампанію „Сухі“ і „мокри“ також рішши витрати на боротьбу а алкогольем і в його обороні по 2 міль. дол. В усіх цій боротьбі велике слово матиме жіноцтво, що складає 49 відсотків загального числа виборців і має 28.500 тисяч голосів.

— **Аманулла іде слідами Кемалля.** Як доносять повідомлення з Кабулу, Аманулла, у своїй великій промові, виголосеній на зборі афганців, урядовців, заповів створення ради, що складатиметься із представників суспільности, себто буде чимсь у раді парламенту. Віл гання також підказав, як головну причину корупції, що розпаномилась в афганістанських урядових сферах. Нисіємь поручив своїм урядовцям направитись у європі, що є передумовою адороль. Як бачимо, поїздка Амануллы по Європі не лишиться без наслідків.

— **Чи генерал може бути аналіфабетом?** Чеський міністр закорд. справ Бенеш назвав свого часу на засіданні сенатської комісії димісіонованого генерала Гайду — політичним аналіфабетом. Гайда подав Бенеша в суд. Виступив Бенеш заявив цим діям в суді, що справа є передана, але Бенеш готов перевести доказ правди.

— **Вакції державних мунів.** Цікаво приглянутися життю державних діячів на вакціях, коли вони мають змогу присвятити свій час тому, що найбільше люблять як... приватні люди. З чужинної преси довідуюсь про такі вакції дипломатів: Штрессман увесь день проводить у своїм саді, підлізуючи роки. Селінієм сазубин стів і Чемберлен. Льодв Дюрдж їдуть, у той час по морі, алебінша на яхтній яхті. Пуанкаре вічно працюють лише свої спомини. Брілі ловить рибу і веде розмову а селянами. Завзятим рибалкою є кандидат на президента Спол. Держав Гутер, що просядику а вудом довгі години. Кулідв в одній полеміс робітничої коєти і наїзляє сімо на віл.

— **Ритункосий човен на морі** грав ту саму роль, що забезпечення від життя в напів булешинні. Чим більше напівном, є ця будівщина, тим потрібнішим є життєве забезпечення. Про всі його користи скаже акадія Т-во „Карпатія“ у Львові, Руська 18. І. пов.

— **Справлення похиби.** У вчорашньому числі „Діла“ а статті п. н. „Перспектива нового великого прибутку а господарстві“ займалася похибка, а саме: на кімні статті у підписі автора зложене „управитель“ змісця: учитель семінарії в Самборі.

Театри.

Міський великий театр.

31-го г. 7-30 веч. „Ріголетто“.

Міський „Театр Новин“.

31-го г. 8-30 Виступи „Qui pro quo“ програма „Як не ти робити“.

КІНА.

„Палас“: „Піаліна одной ноці“.
„Леп“: „Салто мортале“.
„Апелло“: „Споєдз“ і „Пісня молодих імелів“.
„Фатаморганна“: „Зов моря“.
„Вайка“: „Проклята“ і „Мусімо мати діти“.

Нове огнище культури.

Т-во „Бойківщина“ та її завдання. — Обов'язки громадянства супроти „Бойківщини“.

Після побереання усьогох порепоц відбулось намінені для 16. червня 1929 р. перші загальні збори Товариства „Бойківщина“ в Самборі, на яких вибрався таку Старшиною: д-р Вол. Гуркович — голова, радн. Вол. Курчак — заст. голова, проф. д-р Мих. Скорик — секретар, д-р Вол. Кобильник — касієр, проф. Іван Філіппівич — управитель музею, проф. Антія Кляжницький — реф. видавничої ради, Микола Ісаков — реф. архіва, заступниками Старшини вибрани: Іван Горбачук та проф. Наа. Ліхницький. До Провісної Комісії вибрані: проф. а. Мих. Юзак, проф. Карло Шумний і радн. Василь Бережанський.

Брім цього основним Т-ва „Бойківщина“ є: проф. Микола Лашевич, якого на півні знавими і дари а нагоди його

3-днем 1.VIII. ч. р. переноси канцелярію з вул. Л. Сапінги 47 на вул. Гетманську 8, і ординую щодня 8—18 год.
Д-р Бабій Володимир
162 дентист. 5—2

90 ліття іменовано почесним членом. І-ван Турлевач, 6. президент Окружного Суду а часів ЗУНР, а. Дмитро Гордінський, десні, проф. Теодор Візенький директор укр. семінара, ем. радник Вол. Козиневич, проф. Гнат Мартинюк, інж. Юліан Ніжаконський, радн. Вол. Гріб, Дмитро Кузьмичий-Ручка антикар, директор Народної Торговлі Петро Шумський і купець Лука Нігріний.

Цілю Т-ва „Бойківщина“ між іншим є: піднесення культури, підняття по буту, природи і сестоглаву бойківського племені, зберігання старинностей через удержування музею і архіву. Виходячи а расово-територіального принципу Т-во амагати буде до працювання думати асторіями не роки, а століття, на давній традиції будувати новітні дити і новітню культуру. В тіл підні вивапати буде неперіодично „Літописний Листок Бойківщини“ а ілюстрації, вести і доповнити „Альбом“ особливо для Бойківщини заслужених громадян і то а міру матеріальної спроможности.

На загальних зборах порішало дати почин до написання „Могили-кургану І-вана Франка над Дністром“ а то між Нагуванцями а Дністром. Записано проте бойків, а в першій мірі голова т-а: Філіп Провітні, Васілія і Самза Українка а Балгороду і Лиска, а Турки п. Стр. і Старого Самбора, Дрогобича і Борислава, Стрия і Сильного, Долини і Волехова, Калуща і Перегієвська, Станіславова і Самбора, щоб цю справу обміркували на засіданнях і вибрати уповноважених від поручивши на спільні століття, які повинні відбутися а Дрогобичі а підні вибору „Бойківського Комітету“, якого метом буде випустиати відомітної площі над Дністром. Особливо молоді підчас Ферія цю справу повинна заєтись. Для зборів на зписання могили, утворено в Голсподарсько-Торговельній Спільні а Самборі коєто під ч. 222. Викаа жертводавців буде оглошуваний.

Резолюція праці обіжжє референтів а саме: природи, археології, історії, літератури і мови, етно-графі-аології, соціології і статистики, демографії і ворожбицтва, зпнтового права, народньої медицини (палр. збірники і використання лічничого аїтвництва), економіки, мистецтва а архітектури. Вижай доєснення будуть надруковані а першій випуску „Літопису Бойківщини“, а покищо треба звертатися на адресу голови коєтї референтів проф. Івана Філіппівича в Самборі, вул. Огородова.

До музею-архіву приабирало а пів тисячі предметів. Маємо вже коєти мамута а трьох поєтїв Бойківщини а то а турчанського, самбірського і руденського, археологі скарби, дуби (залізні вайдали на руки і ноги), роги лова, церковні різні, плахонні, натерні, кахальні, старі книги, шематизми, (з 1836 р.), відозан Гол. Руської Ради а 1840 р. Універсалі Центр. Ради, виборчі... алачну екітність старих грошей мідяних, срібних, паперових, пшолов, часописей, деревляних віл і плуг, стару зброю, мінерали, птахи, аїлля і т. д., електричний лавін Т. Старуха а часів обструкції а аїстр. парламенті, спомини про Франка, Качковського і т. д. Всі предмети одержало Т-во даром, а жертводавцями є: Микола Лашевич, д-р Володимир Гуркович, Іван Яновський, Михайло Кобильський, Діоніс Дашо, д-р Броніслав Машке, Іван Філіппівич, Антія Кляжницький, Володимир а Косовоцький Савицька, а. Іван Мельник а Берегія, Олександр Кишакевич, гоєи а Сільця, д-р Анатоль Мельник, Володимир Курчак, д-р Вілгольм Пропет, Іван Гелішн, А. Куркович, броніанів і впрієдні першопісч рієній, Іван Горбачук, Дмитро Кузьмичий-Ручка, Карло Шумний, Богенія Бізю, д-р Людвиг Тіртзю, Оуффер Пашка, директор Народної Госпінщини а Львова, інж. Юліан Ніжаконський, Михайло Лашевич, учит. семінара, д-р Володимир Кобильник, д-р Оскар Таббалес, д-р Володимир Штойков, Н. Савоцький, Богдан Яворський а Борислава, Микола Айдаров, емігрант а Полтавщині, Теодор Тіва, Іван Турлевач, Марія Дашова а Старого Самбора.

Антін Гузля, Александер Кучора, Василь Березанський, Микола Івасюк, Петро Баранович, Богдан Яценюк, Іван Федішин, Давид Екерт і Іван Сосенко — всі (при потребі не згадуємо місцевості) з Самбора.

Зібрані матеріали це лише початок, бо величезні скарби порожкидують «мій народом як старі шкоти, шпательові дилемми та програмні, дзвонів селянська воля, просядунів з зернових і тини, яку на наших очах витягують чужі фабрики, цукрові скарби устної словесності (прислів'я, пісні, казки, перекази про Давида, опришки, димонів і т. д.) українські слова в скарботі. Вдано постоїть розвідку топографічних назв (місцевостей, назви поодиноких лісів в селі, назви гір, річок та замків) перетворення назв з північними назвами і т. д.

Побажані в оповіданні і всього роду матеріали, що відносяться до визвольної боротьби українського народу а в першій мірі УГА і участі в ній бойців.

Підписана Старшина і друзі зазначених зборів звертаються до цього українського громадянства а в першу чергу до бойців і бойкинь з закликом: пам'ятайте при кожній нагоді про Т-во „Бойківщина“ і привітайте предмети поштового (під адресою: Т-во „Бойківщина“ в Самборі, до рук адв. д-ра В. Гуркевича) та вступайте в члени Т-ва. Вступове внесок 1 зол., а річна вплата 12 зол. (для заміщення цього бути обчислено на 6 зол.).

Зокрема звертаємося до молоді середніх шкіл, щоб час ферій використала на привітання давніх пам'яток, етносоко, народньої ноти, робила знімки характеристичних знімків бойківського племені і зняла з природи.

Самбір, дня 4. липня 1928 р.
ЗА СТАРИШИНУ Т-ВА „БОЙКІВЩИНА“
В САМБОРІ:

Д-р В. Гуркевич, Д-р Мих. Скорин,
голова, секретар.

3 театру.

„Страшний двір“, опера Моношкі у Міському Театрі.

В п'ятницю минулого тижня виставила львівська опера мелодійний твір Моношкі „Страшний двір“. Ця опера не нова і не вирізняється надто великими мистецькими вальорами, але для нас на цей раз вистава ця цікава тим, що при пульті капелмайстра був наш молодий музикант п. Лев Туркевич.

Вистава пройшла без проби і невдахи, хоча на те молодий диригент виявлявся зі свого завдання з певним успіхом, при чім слід підкреслити великий його орієнтаційний хист та добру диригентську техніку, що яскраво виявилася передовсім при великих ансамблях. Проте, в одному чи в двох місцях (другого акту) дав себе дебіант унести темпераментові. Однак це помітне було тільки для дуже чутливого. На загальний виступ був уповні вдатний і публіка прийняла його якнайкраще, доказом чого були вручені йому квіти. Н. Н.

Зі спортивного життя.

Україна—Екран.

Заповіджені на неділю 29. липня змагання за мист. Б-ка між Україною II і Екраном II не відбулися тому, що Екран не явився. Україна II дістала 2 пункти (3:0) і провадить тепер з мистецтва Б-ка (федерації).

Змагання України I в Бориславі.

Україна I виїжджає на суботу і неділю 2 і 3. серпня до Борислава, де розіграє приємні змагання з „Роміном“.

Мистецтва Ліги.

В неділю 29. липня почалися вже розіграшки 2 тури за мистецтво Ліги:

Погода—Рух 3:1 (2:0).
І. Ф. Ц.—Т. К. С. 4:3 (1:2).
Варта—Л. К. С. 3:2 (3:2).
Легін—Штецьк 3:1 (1:0).
Турист—Морні 3:0 (0:0).
Неорганізовані змагання за першу туру Висла—Гаснопа 1:0 (0:0).
У мистецтва Ліги провадить далі Варта (Познань).

Місцеві вислави.

Змагання за вхід до кл. А:
Ожель Блати—Світлоз 4:2 (0:2).
Змагання за вхід до кл. Б:

Графіт—Рекорт 11:2 (7:1).
Станіславів, Релера—Леня 3:1 (2:1).

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“, Галакціон Чиня і Ле-де:
Півночницька, сереза 1/8
Скалат, четвер 2/8
Теребовля, п'ятниця 3/8
Копичинці, субота 5/8
Борніа, неділя 6/8 432—3

Новий Український Театр під дир. Ланаса Карабіневича.

Вигода:
1.VIII. Гейшт.
2.VIII. Маруся Богуславка.

Ведді:
3.VIII. Циганка Аза.
4.VIII. Гейшта.

Додаток:
5.VIII. Маруся Богуславка.
6.VIII. Казка Старого Млина.

7.VIII. Маруся Богуславка.
8.VIII. Маруся Богуславка.
Рожитів: 9.VIII. Маруся Богуславка.

Перегінсько:
10.VIII. Гейшта.
11.VIII. Вихрест.

12.VIII. Маруся Богуславка.
Надзвичайні дати на ратунок „Рідної Школи“ зложили Вп. П. радя. Ілля Копоруд, ем. дир. гімна. — Дора 100 зол.

дир. Володимир Кузьмич — Явчин 10 зол. і вчаче: Д-ра С. Витвицького і Д-ра В. Пандявського з Дрогобица. Микола Лупського з Явчині і Д-ра Я. Селезиня в Радехові. Кооперативу „Селянська Спілка“ в Костянтинах (Бучач) в нагоді Кооперативного Св'ята 15 зол. і вчаче всі Кооперативні, кооп. „Зоря“ в Броварах (Бучач) 8 зол.

На „Рідну Школу“ зложили Вп. учениці III. кл. дів. гімна. в Тернополі 39 зол., замість пам'яткової річч своєю господарств, вчаче п. проф. Іллі Посмітхонин. Дмитро Великанович, посол 5 зол. замість жеманів в нагоді вчачення інж. Ярослава Середи. — Жертводавцем складає ширшу подяку Головна Управа 133 1—1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ГОДИНИК ВАЩІ буде найліпше направлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельтенрайха. Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репаратії прислати поштою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3 6 104—2

ФОРТЕП'ЯН короткий за зол. 1500 продасть „Моношкі“ Зморозича т. 10. 169 1—2

КРИНИЦЯ ПАНСІОН „ЛЕСНІЧАНКА“ поручає на сеопень ще кілька комнат сонячних, бальнеонних з першорядним удержанням. 170 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

Зя оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Р. Несторович

ординус у внутрішніх і жіночих недугах

ПЕРЕМІШЛЬ, вул. Францішканська 37 II. (Площа на Брам) 161 2—5

Спеціаліст недуг печінки, серця і жовудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Пересвітлення Рентгеном. 21—24

Спеціаліст шкірних і венеричних недуг

Д-р І. Мунд 6 сек. від і львів. шпит. ординус від 8—10, 2—6 в неділю від 9—1. Львів, Асника 1, ріг вул. П'ясуцького (Панської). Тел. 48-01. 163 1—1

Оголошується

КОНКУРС

на посади:

1) вчителів природознавства та фізики з хемією в старших класах — разом 28 лекцій щотижня;

2) — історії та географії Польщі — разом 22 лекцій щотижня;

3) — польської мови — 33 лекції.

Вимагається: 1) нові кваліфікації або принаймні міністерський дозвіл на навчання, 2) посвідку громадянства і 3) curriculum vitae. Адреса: Луцьк на Волинці, вул. Сокренська ч. 21. Дирекція української гімназії. 157 2—3

На сплату і за готівку. Меблі всього роду, також котахари, кавалери, ситані ліжка і поклазі, сальонні гарнітури, вкладки і матраци найдешевше в ДО-РОТЕУМ вул. Сапига 30, тел. 15-01. 164

Новий рід мила — усуває радикально бруд ощаджуючи білля.

На паста, давню хибну методу прання заступлено позитивнішою, — від коли існує RINSO. До недавня пралося білля мильним тертя і мильним піниш днами, бо тільки в цей спосіб уступає з неї бруд.

Нова Система.

RINSO завело багаторазовий переворот його розчин дає обильну і чисту піну, що радикально усуває мильного роду бруд з білля, без мильного тертя і мильня, п. б. дуже зуживаючи білля.

Ніяких порошків не додавати, бо RINSO сильно діє підчас піного процесу.

Спосіб ужиття RINSO.

Розпустити те, що в пакці RINSO, кип'ячою водою і додати ст. лодної, щоб мати літній розчин, в якому треба замочити білля (найліпше на ніч). Розуміється, що барного білля не треба довше мочити, як піл години. Сидуючого для рано білля старанно сполоскати і розвісити. Білля буде дуже гарно випране без найменшого труду і клопоту.

При ужитті RINSO, не кожен білля варити.

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми „Société“ Співки Акц. Почтова Сервіка 479, Головна Почта, Варшава. Прошу о безплатне прислання мені прібног пакету RinsO, що вистає на пробне прання.

Ім'я і назвсько

Адреса

Д. 13.

(Проситься о чинке писмо)

R. S. Hudson Limited., Англія.

MICHELINGood-year і Firestone самоходопі і мотоциклені опони по значно знижених цінах. „БЕ-ГАТ“ П'ясуцького 27. 167 1—1

УКІНЧЕНИЙ

управник з докторатом пошукує заняття. Ласкаві зголошення приймає Адміністрація пів „Початкувчий“, 166 1—5

УКРАЇНСЬКІ ПАННОЧКИ!

Користайте з нагоди, щоб познайомитися з київською солідним і під кожним оглядом інтересним каваліром, що шукає дружини. Лише гарні душею і тілом панни заводять прислати далі про себе зі світліною на адресу: Адміністрація „Діла“ для Естета“. 159 1—3

МОДНІ бранзо-

зетяк, також іншу біжутерію поручає дешево Довбровські, Розважівські, Львів (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 2451 6—7

Отсим ласкаво комунікую, що з нинішнім днем завірив я

Представництво на Львів і околицю

фірми

Торговельний Дім „СЕЛЕКТ“

Фурманська 3, Львів, Телефон ч. 39-06

Д. Цвікліцер

ФАБРИКА МИЛА

Катовиці Гор. Шлеск.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в право 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Замітна книжка.

Берлін, 26. лютого 1928.

Противоенний пакт Келльога опанував в тих днях ісподільно світову політичну опінію. Викляття війни, пацифізм, «вічний мир», ось ударні слова хвилини. І саме в днях, коли хор міжнародних пацифістів горлає аж попід небо про поступ мирової ідеї, в хвилині коли стає перед нами загроза, що через прийняття того пакту нинішнє європейське політичне положення моглоб закріпити й застигнути на цілі десятки років — саме в такій хвилині є незвичайно добре і підбадьорююче — переглянути і в одну систему звести усі ті військові можливості, які нині висять над світом і які одного дня можуть обернути в нівець т. зв. «замірюючий пакт», планований між теперішніми побідниками.

Начеб у відповідь на пацифістичні починання останніх часів, на західнім книжковім ринку появилася праця члена англійської палати громад, капітана військової моринарки I. M. Kenworthy, під заголовком: Will civilisation crash? По нашому: Чи цивілізація розвалиться? В своїй книжці Кенуорті саме й зводить в таку одну систематичну цілість усі сучасні військові можливості. Книжка наробила багато шуму на заході, як завдяки своїй глибокій політичній підбудові так і завдяки малюнкам технічного розвитку будучих збройних конфліктів. І як з одного боку український читач зжахнеться, коли по прочитанні книжки уявлятимуть собі повне невідготування української суспільності до майбутніх світово-політичних подій, так з другого боку не можна надивуватися тому лицемірству, з яким саме ті потуги, що ще найбільше говорять про «замірнення» і пацифізм, до будучих воєн тихцем і з гарячкою підготовляються.

Колиб хотіти — за Кенуорті — загально схарактеризувати сучасне політичне положення, то требаб уявити собі Європу 1914 р., але поширену на цілий земський гл'юб. Шойно тоді можнаб утворити собі повну картину політичного стану у всьому сучасному світі. Політична атмосфера не змінилась ні трохи; різниця є тільки та, що замість малих порівнювано європейських держав нині стають проти себе цілі величезні геополітичні континенти. Тенденція об'єднання себе у великі політичні єдності, так дуже замітна для історичного розвитку Європи в 19. стол. — перекинувшись нині на цілі частини світа. Вчора ми переживали об'єднання Німеччини, Італії і т. д. Нині цей процес перекидається на ще ширші простори. Європа, Азія, Євразія, Америка — стають не тільки географічними чи культурними поняттями; вони стають у щораз більшій мірі означенням для великих сконцентрованих політичних одиниць. На перехомі 19.—20. віку європейські держави були наслідком розвитку модерної цивілізації уже настільки органічно зросли поміж собою, що усяка, хочби й як незначна війна, мусіла згодом затягнути цілий континент у воєнну завірюху. Це ми пережили на прикладі 1914 р. Нині таким нерозривно зрослим політичним організмом зробився цілий земський гл'юб. Плетінка взаім-

них закордонно-політичних взаєм зв'язків нині довкола світа так міцно, що якийнебудь, хочби й як дрібний конфлікт мусить неминуче викликати загальну світову війну, зовсім так, як дрібний ніби колісний конфлікт у Сараєві в 1914 р. мусів викликати загальну європейську війну. І те, що вчора розгравалося між Францією, Англією, Німеччиною і Австрією — розіграється так само й тепер, але в значно ширшій геополітичній площині. Стоять проти себе: Америка проти Бритійської Імперії, Бритійська Імперія проти більшовицької Євразії і накінєць, японський пацифічний круг проти Америки і Австралії. Довкола тих трьох вузлів світової політики групуються уся решта сучасного політичного ділення. Наприклад, політичний розвиток Європи вже нині не має ніяких автохтонних цілей і тенденцій. Усе тут групується по лінії англо-американського й англо-радянського суперництва. Множаться теж по-анакі, що британській політиці вдасться згодом довести до «політичного замирення» і зб'юкування цілої Європи, спрямованого так само проти Америки, як і більшовицької Євразії.

Кенуорті систематично виказує, як нині — всупереч усяким пацифістичним фразам — усі модерні потуги намагаються усталити передовсім обсяг взаємних геополітичних впливів і як навипередки вивопнюють навіть геополітично мертві простори землі своєю політичною субстанцією. Перед очима читача пересувається картина того, з якою горячкою оті потуги притягають до себе союзників і як під покришкою взаємного замирювання йде скрізь по усім світі скрита, але смертельна боротьба за можливість стратегічного закріплення позицій, за важні осередки, за нафту і земні олії. Кожне, хочби й як відірване і позірно з усім тим незв'язане політичне явище, починає бути зрозуміле і доцільне, коли його поставити в дужий ритм тих велитеських світово-політичних суперечностей. Чи мова про розбудову воздушних ліній в Середній Азії чи про Союз Народів, про план Доуса чи про виленьський конфлікт, про мексиканські нафтові терени чи домашню війну китайських кондотієрів, — то усе це поставлене на службу тих суперечностей і йде виключно по лінії їх розвитку.

Наш автор подрібно розбирає передовсім дані англо-американського суперництва. Два розділи книжки, семий: «Чому британсько-американська війна є такі можлива?» і восьмий: «Правдоподібний хід війни між Зєдиненими Державами і Бритійською Імперією» найсильніші у всьому творі. Кенуорті доказує, що по сугі, англо-радянське суперництво навіть на половину не є таке гостре як англо-американське. За те, воно тим гірше, що скрите й з усіх сил масковане покищо плазником англо-саксонської етнічної і культурної єдності. Замирення світа? Коли прочитувати сторінки книжки Кенуорті, коли уявляти собі, що нині Америка робить усе те, що робила перед 1914 р. супроти Англії Німеччини, коли дивитись з якою залізною послідовністю фльотна, торговельна і колонізаційна політика обох, потуг женуть їх до неминучих збройних конфліктів, то шойно в тім освітленні весь сучасний паци-

фізм показується у всій своїй нагій нужді й кволості.

Глибокий політичний інстинкт й практичне знання, так питомі англійцям, знаменують і висновки Кенуорті про воєнні неминучості на Пацифіку. Тут Японія зі своєю зростаючою людністю і з маревом голоду, там порожні простори західної Америки і Австралії. І тільки в тому напрямку японська експансія можлива, бо Китай нині не може, а завтра не хоче вміщувати японську етнічну надвишку, а Сибір кліматично для цього не пригожий. Японці дусяться попросту на своїх островах; через те над крайною висить вічна загроза більшовизму. Уряд побоюється експлозії мусить уже наслідком природної закономірності спрямувати свою політику в бік пацифічної (тихоокеанської) експансії. Нааривають і тут велитеські конфлікти. Питання що більше правдоподібне? Чи те, що біла раса уступить добровільно зі своїх пацифічних позицій на користь жовтої, чи буде про те рішати в недалекій будучині війна. Прі сучасній душевній структурі білої раси — відповідь може бути тільки одна.

Нарешті-ж — і що для нас найважливіше — картина англо-більшовицького змагання. Мова про панування над Азією, але крівавий бій за Індію, Китай, передню Азію й Єгипет — розіграється і вирішиться в Європі. Чи мова про Афганістан, чи про Польщу, балтійські держави чи про ревізію європейських мирових договорів, в усім тім проходить основна лінія англо-радянського суперництва. І якби не політиканствувати та якби не шукати шляхів згоди, то цього суперництва інакше як гарматами й трійливими газами не полагодити. Подивляти треба як докладно здає собі цей англієць справу з усього східно-європейського політичного розвитку. Хоч він ніде безпосередньо про це не говорить, то всеж, коли читати працю Кенуорті, то так і бачиш як зі залізною послідовністю нитки того конфлікту щораз більше збігаються й замотуються довкола чорноморської бази й українських геополітичних просторів. «Поле Європи», на якому впаде рішення про владу над Азією — це Україна. Політичний розвиток світа ставить нас осьтак тєраз ближче перед примус опції в ту або другу сторону. Примус опції? Чи може політична субстанційальність українства уже настільки кріпка, щоби могла у відповідний час протиставитись обом силам?

До взаємин між Польщею і СРСР.

Бухарін про польську комуністичну партію та про її завдання в часі війни.

Богато шуму наробила в польській пресі частинка промови Бухаріна, виголошена на VI конгресі Комінтерну, в якій він змальовує відносини в польській компартії та в якій обговорює перспективу польсько-радянської війни. Ми позволимо собі навести дотичний уступ промови Бухаріна шойно тепер, бо не мали досі відповідних радянських газет. Авторитетні слова теперішнього голови Комінтерну не сказані на вітер. А набірають вони тимбільшого значіння, коли зважимо, — що Бухарін є крім того редактором московської «Правди», офіційного органу Центрального Комітету ВКП(б). А відомо, що в СРСР політику веде не уряд, але партія, в якій уряд є тільки виконавчим органом.

Бухарін говорив досадно:

«Тепер стоїмо в обличчю новій великій небезпеці, що загрожує дуже великій партії, а саме польській комуністичній партії. Ясно, яку великанську роль доведеться на випадок війни відіграти нашій братській польській партії. Партія стане одною з головних сил, якими буде розпоряджатись комуністичний інтернаціонал. На останньому зїзді польської комуністичної партії, зїзді, що тягнувся більше трьох місяців, — тому, що в кожному випадку і в кожній справі повставали розбіжності і опори між обома фракціями, — представники Комінтерну сконстатували одностайно, що політичні розбіжності у нутрі польської комуністичної партії фактично зійшли до нуля. І всеж таки після того зїзду лишилось крайнім натиском виконавчого комітету і Комінтерну можна пояснити те, що зїзд не покінчився розколом польської партії. Якщо ми не змішалисьби, то аж тепер у польському комуністичному руху булоб дві партії, і то не вважаючи на те, що політичні розбіжності — і я підкреслюю це з почуттями

повної відповідальності за свої слова — були доведені до мінімуму. І це діється останніми часами, коли панує атмосфера, при якій підсуднина цілком ясно підготувала війну, спрямовану передовсім проти Радянського Союзу, при чім ця цезаристична політика і дуже розумна і метка. Дійсно підсуднині вдалося розбити деякі опозиційні партії, вдалося розколоти нашу українську компартію (КПЗУ, — Ред.), розламати опозицію Білоруської Громади і т. д. Накінєць у міжнародній діяльній підсуднина зуміла пролізати в робітничу класу. Дійсно, в Польщі не тільки наша партія підблала велике число варшавських робітничих голосувань на Підсудського, і хоч наша партія добила дуже значного успіху при антверпенському положенні, успіху просто знаменитого, то з останнього зїзду, одержаного передвчора, ми бачимо, що в варшавській організації є вже два комітети. Я вважаю, що це не приносить чести цілому Комуністичному Інтернаціоналові. (Оплески.) Товариші, я думаю теж, — хоч я і не виготовив проєкту тез, — що конгрес наскрізь єдностайно спеціально уповноважить виконавчий комітет ужити всіх засобів для забезпечення єдності. (Грімні оплески.) Краще буде, якщо ми будемо мати одну партію з рядовими робітниками на чолі, робітниками, які будуть у часі війни сміло боротися як жонієри революції, ніж організацію безнастанно сварючихся між собою промідників, які в момент найбільшої небезпеки покинуть нашу партію». (Оплески.)

Ось і ці знаменні слова Бухаріна, що так дуже занепокоїли польську пресу і польську дипломатію та спричинили навіть інтервенцію польського посла в Москві перед урядом закордонних справ СРСР. На ділі Бухарін не сказав нічого нового. Він повторив про завдання польської компартії те, що вже не раз перед

ним говорив його попередник Зінов'єв про завдання інших партій, як англійської і французької чи німецької. Політика Комінтерну збудована на таких і не на інших рахунках. Колиб було інакше, то Комінтерн перестав би бути собою.

За океаном.

Українське Бюро Інформації і Пропаганди.

Наша американська міграція не має досі установи, яка займалася інформуванням чужої преси і громадських чинників про українську справу. Немає бюро, яке розпорядилося потрібним фактичним матеріалом, щоби постійно публікувати і відповідно освітлювати кожну важливу подію на українських землях. На цю певну справу неаданко звернула свою увагу проєсціанське віче в Філадельфії і комітет філадельфійських українських організацій, а далі Українська Стрілецька Громада, яка з доручення цього комітету веде далі акцію в обороні засуджених студентів. Виконуючи це доручення, Українська Стрілецька Громада взяла на себе ініціативу створення постійної установи, яка веде би справу української інформації і пропаганди в Америці. Ця установа організувалася дня 25-го травня цього року і працювати буде під назвою Українське Бюро Інформації і Пропаганди в Філадельфії. На своїй першій засіданні Бюро намістило загальний план праці. Бюро має завдання: 1. Навести безпосередні зв'язки з краєм, щоби одержувати негайно докладні інформації про всі події на всіх українських землях, зокрема про всі надзвичайні й безправствоз політичні арешти й процеси, переслідування українського шкільництва, економічних та інших організацій, колонізація і т. д.), а також про всі прояви життя українського народу на полі політичній, культурній і економічній. 2. Публікувати зібрані матеріали серед американського громадянства шляхом преси, меморіалів, брошур та інших публікацій. Виважати по мірі напливу матеріалів власні інформаційні бюлетені в англійській мові. 3. Збирати голоси американської преси та інших матеріалів про становище американського громадянства до української справи. Щоби уможливити технічне виконання праці Бюро, притягнуто до участі в ньому покищо невеликий гурт людей, які можуть активно працювати над виконанням наміченої програми. Відповідно до потреби склад Бюро буде поповнюватися далішими співробітниками в місці та по інших місцевостях.

Працю Бюро проводить голова Української Стрілецької Громади д-р Роланд Гален, якому приділений теж організаційний реферат. Референтом для зв'язків з краєм і з українською пресою є д-р Володимир Левинський, референтом для чужої преси — Теодор Сангун, фінансовим референтом — Павло Дубай. Українське Бюро Інформації і Пропаганди розпочинає свою працю з переконаннями, що вона стріється з моральною і матеріальною допомогою цілого українського громадянства. Бюро прохаче всі українські органи преси, щоби надсилали йому для використання свої видання. Бюро звертається далі до українських організацій і українських громадян, щоби надсилали йому для життєвої інформаційної матеріали про кожну актуальну громадянську справу, а теж про становище на Україні взагалі. Читачів американської та іншої чужої преси Бюро прохаче надсилати йому газетні вирізки в справах, зв'язаних з українським питанням. Адреса Бюро: Ukrainian Information Bureau, Post Office Box 572, Philadelphia, Pa.

Україні у міжнімецькому університеті.

Дня 16. травня відбулася „конкокація“ студентів міжнімецького університету з розданим дипломом і нагородою відзначуючим студентам. Оголошено також вислід іспитів. З оголошеного виказу виходить, що в університеті було 52 студентів та студенток українського походження. Між ними, що перейшли іспити, находили такі імена: Право: Перший рік — В. Сангун. Домашня економіка: Перший рік — К. Шевчук. Річництво: П'ятий рік — Д. М. Ільчишин. Третій рік — В. Волнар, Ф. Гинздовський. Перший рік — Ф. Новосад. Електричне інженерство: Четвертий рік — В. Каліничук. Старша дивізія штурм і знання: Другий рік — Конст. Андрушин, Петро Добуш, Анна Д. Лютак, Іван Е. Лисецький, Євгенія Негрич, Ванда Негрич, В. Немировський, Максим Вазирик. Перший рік — В. В. Гуницький, Віра Лесик, Софія Третяк, Василь Волохатюк. Молодша дивізія штурм і знання: Другий рік — Антін Гаврон, О. Я. Масиш, Н. Недотавко, Ст. Огризало, Марія Л. Огризало, Мих. Орнаторський, Лев Полішук, Анна Поповська, Петро Рогаль, Меріон Романч, Мих. В. Рудик, Наталія Сікевич, Петро Венгер. Перший рік — Іван Алабєць, В. Ф. Бачинський, Олександр Данильчук, С. Дутчак, Ів. Ф. Горюховський, Казимир Ястремський, Петро Комусевич, В. Корчик, Мих. Кухарський, Мих. Ласко, Василь Міхочиний, Ол. В. Нитчук, Аннет Паламарчук, Едвард Ро-

ган, Микослав Третяк, Йос. Біанюк, Т. Я. Ільчишин, Мих. Юндак. — Між студентами, що дістали нагороди, знаходяться такі українці: Д. М. Ільчишин — золота медаль за річництво, Віра Лесик — 100 доларів, Наталія Сікевич — 75 доларів, Ф. Гинздовський — 100 доларів.

Спомин стріянина.

З нагоди посвячення дому Повітового Союзу Кооператив в Стрию.

Стрий має у неділю дня 17. липня 1928 велике свято: о. мітра Олекс. Базюк благословив його нову національну статую, великий дім Повітового Союзу Кооператив.

Це було для мене подвійно радісне свято. Я тішився як кооператор і як стріянин з діда прада, бо на землі моїх предків, моєї рідної Шумляни, станула мова кооперативна домівка, задвигнено нову нашу фортецю.

Цей торжественний акт анклаву в мене спомин про давніших будівничих свідомого українського життя, які за моєї пам'яті клали його основи і ставили поза церковними перші народні будівлі, видний знак і доказ нового життя нашого міста. Тому хоч тут коротко з пам'яті розказати, як народний український Стрий розбудовувався.

Перед 40 роками як ученик нижчої гімназії в Стрию пам'ятаю одиноким під той час народно-світську будівлю, а саме дерев'яний дім бурси на передмісті біля цвинтаря. Закупували його наші громадяни: доброго проф. Іван Вахнянина, до якого ми ученики ходили ачитати книжки і його шурин суддя Лев Гузар, бо бурсація не було за що в бурсі тримати. Коли я кіндав гімназію, нинішній вже в середмісті біля гімназії новий, справді бурсовий будинок, замешкалий шкільною молоддю, збудований стрийськими громадянами під безплатним технічним доглядом мішанина Томи Красівського.

З перших днів Стрийщини взагалі, а бурси зокрема, пам'ятаю о. Радзихевича з Добрян і професора стрийської реальної гімназії: Степана Сас-Дубравського, Івана Вахнянина, о. Юліана Федусевича і Кости Горбала, що всі мали великий вплив на нашу молодь і були її справжніми вихователями-опікунами.

Молодшими діячами були організатори стрийського міщанства, основники міщанської „Бесіди“: д-р Євген Озаркевич незабутній дієч о. Олекс. Бобичевич і його вірний прибічник мішанин Микола Гіска.

До того покоління належали також: о. Леон Горалевич з Горського в Остапів, Леон Горалевич з Зарадова, д-р Володимир Охримович, тоді консілієнт д-ра В. Олександровського, Денис Сембратович, п-і Бобичевич, організаторка жіноцтва і всебічна діячка, господиня дому котрий приїтно усім хісна господиня дому котрий своїй і чужій за свій власний уважали, захищали і заїжаючи туди кожної пори, п-ні Тишинська, плініше мец. Бачинська, канцелярська з фаху і замишування, а крім того численна молодша тоді братія, а тепер поважні громадяни (деякі вже покійні) головні з канцелярії д-ра Олександровського: Філько Заборський, Дунько Устипович, Ярмо Олександровський, Фріско Говикевич, Харівський Ясько, Володко Кмита, Славо Калуський, Мусикавич Іван і інші, котрі багаторічними, танцювали, співали, устроювали аматорські вистави, їздили по селах з відчитаннями, агітували в часі виборів, організували головні під проводом Іж. Володимир Дутки „Сокола“ в Стрию і по селах. Згадати тут слід зокрема знаменитих стрийських діячів, братів Остапа й Володимира Німанковських, що добули „Стрийському Воякові“ заслужену славу одного з перших у краю.

Був то період будівлення національної свідомості, організування товариського, просвітнього, політичного, а далі й економічного життя. Це останнє розвинулося величаво від приходу до Стрия д-ра Євгена Олександровського. Він своїм блискучим талантом і організаційним зміслом замінив на довший час наше повітєве містечко в другу українську столицю краю та важкий господарський осередок. Його заходами повстає в кілька місяців по першій нашій кредитовій установі, перемиській „Вірі“ — стрийська „Задаткова Каса“, що не тільки ратує наше населення з рук лихварів, але також стає основою, на якій виростають одна по другій нові фінансові народні установи. Він притягає до народної праці всіх, що могли бути йому до неї придатні.

Кожні зріст народних установ, а переліком певну потребу своєї салі на численні збори, віча, вистави, концерти, товариські сходни і т. д. викликає ідею будівлі „Народного Дому“, то її веде безплатно начальник залізничних варстатів Ільчишинський, хоча позитив він стоїть остероно народнього життя, заняття своїм службовими обов'язками. До збудування тої народньої будівлі починаються теж „тверді“ зі своїм провідником, особистим другом д-ра Олександровського, о. Василем Давидком на чолі і слід того є доміня в написі на „Нар. Домі“, „Рускому Народом“, умісне в третьому відділку, щоби уникну-

Отвертий лист В. Винниченка до М. Горького.

Від Редації: Цього отвертого листа В. Винниченка до М. Горького передруковано у скороченні в паризького радіофізичного тижневика „Українські Вісти“ ч. 72. Під скороченням не розумімо поділювання тексту, а тільки пропуск кількох менше важких місць. Робимо це з уваги на недостатку місця, зберігаючи арештою текст листа ненарушеним. Самого листа містимо тому, що він кидав арешт світло на правдиве становище російської інтелігенції, з тим і комуністичної, в справах української мови та культури і взагалі в справах цілої української проблеми до політичних її атрибутів включно. Громадянин Горький!

Кілька місяців тому нараз прочитав я про одного Вашого листа до руських письменників. Зміст того листа був такий: „каліний, кумедний і образливий для Вас, що я не надів йому віри, тим пате, що надруковано було про його в білгородській руській пресі. В тому листі Ви жалілися руським колегам, що знаходяться дурні та злочинні люди, які вважали собі, ніби українсько „даречіє“ в справляла мова і на цій підставі переслідували руську мову, руську культуру та руських людей на Україні.

Але в цих днях я згадав про такий факт: Один із членів Української Академії Наук звернувся до Вас із проханням дозволити перекласти на українську мову Ваші літературні праці. Ви на це відповіли, що дивується для чого люди на-

магаються з „даречіє“ робити мову і не вважати цю штучну вигадку за потрібну комуністичну, не дали дозволу на переклад.

Оригінал цього надзвичайно цікавого листа зберігається в Українській Академії Наук.

Таким чином і лист до руських письменників, отже, треба вважати за дійсний факт.

Розуміється, нічого нового і особливого з цього факти немає, громадянин Горький. У Вас склалися собі переконання, що українська мова не є мова, а „даречіє“. Що тут такого особливого, неймовірного, чи страшного?

Знається, нічого. Кожен може мати свої свої переконання.

А тим часом, громадянин Горький, тут є і особливе, і неймовірне, і навіть страшне. Не те, М. Горький, що Ви вважаєте українську мову за „даречіє“. Ви можете собі вважати, що Дніпро впадає в Мозка-ріку, — від цього Дніпро в Мозка-ріку не впадає і ніякої географічної пертурбації не станеться. І не зі страху за українську мову, а з пильності до цього отвертого листа, а з цікавості до того громадського життя, що Ви його відкрили своїм паниним словом „даречіє“.

В цьому слові, громадянин Горький, — цілий політично-національний світогляд. В йому ціла історія взаємовідносин двох славянських народів йому багато страждання, насильства, зла, громадянин Горький. Початок історії цього слова припадає до історії воєні імперіалістично-раціоналістичної політики руського царизму на Україні. Воно та ще слово „Малоросія“ служили тією мовною запіскою, під якою Москва, Санкт-Петербург і навіть Петроград випродали цілий оточіть ес-

платували і руйнували український народ матеріально і духовно.

Ні, не море до Ваше філософічне відкриття, громадянин Горький! Ще в 1876 році один із сатрапів царського уряду, міністр Валуєв, цілком як Ви, формулював його: „Ніякого українського язика не було, не і бути не може“. А на доказ цього видав закон, що не дозволяв, (точнісінько як Ви), видання на українській мові яких-будь літературних праць. Так що етнографи мусіли записувати народні українські пісні латинською або французькою мовою.

Усім (дволюбам цього закону, починаючи з Валуєва, переходячи через сома Русского Народу і кінчаючи Вами, відомо, однак, що це філософічне „переконання“ Валуєва не допомогло. Через що?

І глум який: пам'ятаєте, як сама Російська Академія Наук ще до війни, після пильного зивчення питання, вивчала, що українська мова не є „даречіє“ руської мови, а така дієсна самостійна славянська мова і український народ є дієво самостійний славянський народ. Академія Наук, громадянин Горький! Факти та знавці, та до того ще не вороги, а ширі руські люди.

Тим, громадянин Горький, нічого Ви нового своєю філософією не сказали. Та й самі Ви повинні знати це. Не можете Ви не знати про вислід Російської Академії Наук. Не можете Ви не знати про думку Леніна, Вашого друга, в українському питанні, бо Ви ж читали, мабуть, його писання з цього приводу?

Не можете Ви не знати й про теперішній курс національної політики комуністичної України. Не можете не знати, що ті „дурні“ та „злочинні“ люди, що вважали, ніби українська мова є справжня мова, знаходяться в великій свідомості в комуністичній і що сама партія запроваджує ту

штучну мову по всіх урядових інституціях і кермує „українізацією“. Ви знаєте, що вона не злізла не помічає, що штучна мова, непотрібна як Ви кажете, а вважає її за могутній і необхідний засіб освіти, організації працюючих мас, на віть вважає, що для заїжраного кермування цими масами в боротьбі за соціалізм нова сама повинна цілком „українізуватися“, себто злитися національно з українськими працюючими класами.

Та ще більше! Ви не можете не знати того, як самі Ви колись інакше отакали до українського питання. Пам'ятаєте, як у 1908 році Ви, збираючись видавати переклади своїх літературних праць в українській мові на руську, а властивою Вам спільною у розмовах по многу вигукували:

„Прекрасний язык! Милый язык! Люблю! Давайте, давайте называть!“

З виданням своїх праць під Вашою редакцією справа не вийшла, (з відомих Вам і мені літературних, не політичних і не національних причин). Але Ви видавали переклади праць Коцюбинського. І з Коцюбинським Ви так само деїгували своє захоплення „прекрасним, милым языком“. І з ним Ви так само сміялися й обурювалися з тих „болванов“, які звали українську мову штучною, а весь український визвольний рух — вигадкою дімаї.

Все це Ви добре пам'ятаєте, знаєте, не можете не знати. Як же могло статися, що Ви, знаючи все це, всеж таки тепер самі себе записуєте до тих людей, яких так влучно самі колись охарактеризували? Як причини цього надзвичайно цікавого явища? Такої неймовірної зміни в Вас?

Отже, це мусить бути дуже важні причини. Не може ж бути, щоб така людина, як Ви, висловлювала такі парав-

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИВЛАСНІ СКЛАДИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.порука, безконкурсно, у величезній виборі роду чокколад сметанкової, молочної, десертної і до варення як також чокколадки, кармелітки і цукра. — Не шумно, рекламно, але якостістю аристократичними виробами, зробленими з гарантією чистих сировин, хочемо здобути призначення найширших кіл, одночасно числячи найприступніші ціни.
Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

Польські мачебуль, рухоме або нерухоме майно перед днем 18. марта 1921-року, щоб реститувати його в громадянських комітетах міста, вразом втрати і протей. — На Варшаві реституція банків, мападижкі гостіно на турині. На два жертвами їхнього чергового нападу вбили: астробує ч годині-го-французьким товариством і дві французи. — В Румунії арештували недавно Ангелію Вардана, яку обвинувачують в численних злочинах збожжя. — Кантонський уряд має організувати турку: Тому, що ліхто не хотів відпустити облігацій на внутрішню пошту, суди літали доручення звільнити підтримати усіх тих, що суму, означену в ескотом карі аложити на рахунок держ. пошти. Наслідок? Сильні грошові кар значно зменши. — До Москви приїхала вперше японська театральна група на гостинні виступи. — Конгрес інженерів з цілого світа відбудеться в 1929 р. в Токіо. В конгресі влітку участь Гувер, кандидат на президента США. Держав, як гостя амер. делегації. — На Либур-ській вулиці в Берліні прийшло до збройної зустрічі між поліцією і бандитами — втомлені. Втомлені аложені. — У Португалії небувала сім'я: 41 ст. у тілі. — У Львові буз уперше домі після 17 днів. — Майор Фішмері, що пролетів з ім. летунами Келом і Гуменфельдом Атлантис призначений полковником іранським урядом. — На традиційній «гарделарті», яке дала аля. королівська пара було 6.000 осіб, у цьому весь дипломатичний «корпус». — Долька відомого астр. письменника Артура Шніцлера, що вийшла нещодавно за шлюбного офіцера, окінчила самовбивством у Венеції. — На Вислі між Варшавою і Пулавами посуха зринила плазбу.

— Рекорди. Трох мачебуль Мюнхена вперше перейшли Альпи зі скоду на захід, від Сніжної Гори до Монблану. А преса звісти не асуду їх призначити! — У Франції. Паренях спела, якої не пам'ятають від підліткового літ, у літнійку По 40 ст. Ц. у тілі, в Тарб 32. — За рік зросло в Англії ант на 133.000 і в їх тепер разом 1.909.000. — Якіс іпінір-полка Гітсеслі вкрас у друсті в Цогот 2 мід. гульденів. — По офіційній статисті згинуло в Спол. Державях за минулий рік від авт 26.618 осіб себто на 1316 більше, ніж у 1926 р. Не є не багато, коли зважити, що в Спол. Державях є 28 мід. авт.

— Криза в англійському прядильному промислі. Англієські власники прядильних заводів до відома, що в дні 11. серпня в. р. оголошать лондонським несприятливим становищем робітників, які рішуче не хочуть погодитися на пропозиції управ. фабрик. З огляду на злу торговельну кон'юнктуру, пропонує власники прядильні обмеження плат і збільшення робочого дня, на що робітники не хотіли погодитися. Лондон загрожувє утратою праці 300.000 робітників.

— Міст контрабанди. Митні урядники на моості, які влучає Спол. Держави з Канадою, вилонили протягом одного року на 4000 осіб привзу за контрабанду алкоголю.

— Королівський поїзд. Королівський поїзд в Італії приїхав до алачного вагону окремих поїзд з п'ятих вагонів. В одному є Італія, 3 вагон служать як окремі апартаменти короля, хоролів і наслідника престолу, останній призначений для кор. двору. Поїзд виконаний з величавим комфортом. Увесь він блискучий, так само як королівська палата.

— Сини Прімо де Рівери. Три сини Прімо де Рівери вступили до найстаршого еспанського ордену «Воспалених хрестоносців» у Сантьяго. Церемонія «всвятчення» їх виконав шурли королі «великий маестро» ордену Дон Фернандо де Вазрес.

— Помешання за одного рубля. «Работа Москва» випускала два проєкти театрів. Той, що вкрас на ціл дотав за один рубль, помешання. Сивої протей. Пускається у світ два міліони днів по 1 рубль. Виграши буде підтримати театрі. Божеві виграши має право вкрас дотати міне на помешання, з тем, що буде його сачувати, 60 літ.

— 300 нових бібліотек. У зв'язку з підготовкою до виборів 10-ліття Чехословачької республіки, м-ство освіти алодить м-зу нову важних реформ. Між ними є план оновити до дня 28-го червня ч. р. 500 народних бібліотек по всій Чехословаччині.

По обчисленні за номіналь 100 осіб має виступи 10 ланков. На цю турну ціл треба міліон чех. корон.

— Конкурс афіш і плакат. З нагоди 140-ліття засновки Шікаго, в 1933 р. організує місто на березі озера Мічиган величезну виставку. Комітет виставки розписує міжнародній конкурс афіш і плакат. Пять артистів за найкращі плакати дістануть нагороду 1500 дол. Чужинці, яких афіші будуть призначені найкращими дістануть додаткову премію 1500 дол. Прі умовини конкурсу можна довідатись у Паризі в «Союзе Артистів», 8. вулиця Моннасі.

— Правила про Америку. Редакція берлінського журналу «Угу» вислати свою співробітницю Марію Лайтнер до Америки, з тим, щоб вона писала про Америку лише... правду. По умові з редакцією Лайтнер мала прожити в Америці три роки і за цей час повинна займатися там такою справою, щоб понаблюдити з усіма явищами та сферами. Лайтнер виконала свою умову з німецькою точністю. За 3 роки вона мала 80 посол: була між іншим служницею, вранціною ділянкою, гувернанткою, кельнеркою, пасажеркою, фінансеркою і в кожній посаді взяла посвідку. Аж тепер вона починає друкувати свої враження в «Угу».

— Спортивні чудачтва. Двох париських пенарів, брати Пелоз, рішили вибратись в Париза до Мадриду в бочці з вина. Бочка, що містить 220 літрів матиме колеса; кожний з братів тягнутиме другого по п'ять міліометрів. Вони рахують, що відуть до Мадриду за 25 днів. Що означає би за це філософ Дюгет?

— Тенор у нежданий ролі. В одній англійській мелюзі друкується сенсативна повість «Орсіні». Темою — кримінальна історія, яка трапилась давно в Франції. Автор, щоб обличити апікалення читачів дозав до поєсти фотографію героя, помагаючи, що вона взята з поліційного архіву. Зовсім випадково цей мисленик попав у руки тенора париської опери Роберта Дельбоса. Яке було його здивування, коли він побачив, що портрет злитий не його фотографія. Виявилось, що автор повісті, не маючи часу шукати в поліційних архівах за автографами, купив перший портрет, який побачив на виставці криміналі, портрет, що своїм обличчям відходив під його ідею «апошній-герой». Дельбос подав у суд і редакція журналу згодилась помирному заплатити йому відшкодування за образи чести: 250 фунтів. Стігнен коштувало ліниство автора!

— Головний Виділ Т-ва «Просвіта» передав на днях «Просвітському Театрові» показану грамоту за його догосперішню діяльність. Ця похвала, до розміру великого виступання «Просвітського Театру», є доказом, що матерія Т-ва «Просвіта» інтересується живо працями цього театру в надії, що він зможе зновити прогавити у просвітній праці Т-ва, яке має на меті розбудити в своїх читальнях зрозуміла великої ваги народнього театру.

— Особисте щастя і економічне становище можна забезпечити одночасно своїм рідні лише одним способом: забезпеченням від життя. Зверніться до рідного Т-ва «Карпати», Львів, ул. Руська 12, і пов. за інформацією.

Театри.

Міський великий театр.

1-го г. 7:30 веч. «Трубадур» Верді.
2-го г. 7:30 веч. «Веселі куми» Відьору» опера.

Міський «Театр Новин».

1-го г. 8:30 Виступи «Qui pro quo» програма «Як це так робити».

КІНА.

«Аполло»: «Сювіа» і «Пісня молодих жінців».
«Баяна»: «Хата за селом».
«Лев»: «Небезпечна дівчина».
«Палас»: Дім припар».
«Фатаморган»: «Зор моря».

Дописи.

РОГАТИЩИН. (Організаційний і вісний рух). Для 22. липня ч. р. відбудеться величезне віче під годині побор в Липині горішній рогатинського повіту, при масовій співучасті громадян з Липині горішньої і долинської, сністальних, Младу, Серинків горішніх, Дашинців і Міночева. рибуюшого на віче

посла Степана Кузика привітав хлібомісією та коротенькою теплою промовою місцевий наталяний грохач Василь Лахонський. Віче відкрив аступник голови Повітового Народного Комітету д-р Семен Гладкий адв. в Рогатині, по чім вкрасо президію, в склад якої увійшли Іван Жиряк як провідник і Степан Кучий як секретар. Посол Кузик в двогодинній цікавій рефераті подав звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації, представив ті всі труднощі, серед яких проходиться її праця, як також представив всі заходи посол і сенаторів УНДО для найдення шляхів до оборони прав нашого народу на полі політичних, господарських та культурних зборів в числі до 2.000 душ вісчелів з великим зацікавленням прислухувалась до промови свого посла. В жиний дискусії промовляли Іван Жиряк, Степан Лахонський, Степан Кучий і Федя Доний. Портушувало головню справу шкільну, тому що найке у всіх селат повіту вирішила лівіська кураторія справу навчання у школах в українській мові негативно. Резолюції, в яких висловлено повне довіря Проволоді Парції і Українській Парламентарній Репрезентації, зібрані маси народа привіли через аклямацію з одшешеннями, проти резолюції не піднялася ні одна рука. Відспіванням національного гімну покінчено віче, яке лишилося на довго в пам'яті присутніх.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабінєвича.

Вигода:

2.VIII. Маруся Богуславка.

Вєадіж:

3.VIII. Пятанка Аза.

4.VIII. Гейша.

5.VIII. Маруся Богуславка.

До диня:

6.VIII. Кака Старого Мліна.

7.VIII. Маруся Богуславка.

Брошнів: 8.VIII. Маруся Богуславка.

Рожніт: 9.VIII. Маруся Богуславка.

Перегінське:

10.VIII. Гейша.

11.VIII. Вихрест.

12.VIII. Маруся Богуславка.

Бурса (м. Іа. Франка при посудукаційній гімназії в Яворові прийме 100 хлопців на 1928-29 шкільний рік. Платня І. бурси 50 зол. місячно, II. — 35 зол. (або довіл харчави). Організується тех окремий інститут для дівчат. Зголосуватися до дня 20/3 1928 р. Яворів для 7. липня 1928 р. — За Виділ Буря ім. Франка. 49 2-5

Позір! Бережанщина! Два 3. серпня 1928 р. (неділя) відбудеться в Лепшині і сват з честь страшенних моги і дитовий фестив з такою програмою: 1) В год. 8-й рано збірка всіх дитових товариств в однострох в прапори на площі коло церкви. 2) В год. 9-й рано торжественна Служба Божа в парохіальній церкві. 3) Похід на стрілецьку могилу на горі «Лисина» (біля гостинця), панахидя, промови. 4) Поворот у село — обідня перерва. 5) В год. 2-й зполуна збірка і похід на гору «Лисина», де відбудеться дитовий фестив, дитові вправи при оркестрі, фантоса зютерія, дефілада, товариські забави. — Провіється доколичне громадянство плати громад-но участь у цьому сваті, зпвається дитові товариства злитися точно на годину 8-му рано в Лепшині в рядях, в однострох і в прапорах. — Фізія Т-ва «Просвіта» в Бережанах. — Рада Т-ва «Луг» в Лепшині.

Управа Української Студентської Громади у Варшаві подає інформації про студії і умови прийняття на сліду-ючих високих школах в Варшаві: I. Університет. Виділи: 1) правно-політичний, 2) геологічний (євангелічний, католицький, православний), 3) гуманістичний, 4) математично-природничий 5) лікарський, 6) фармацевтичний, 7) ветеринарний II. Політехніка. Виділи: імж. 1) водної, 2) сухопутної, 3) механічний, 4) електротехнічний, 5) архітектурний, 6) землі, 7) геодезії. III. Висока Школа Торговельна. IV. Головна Школа Сільського Господарства. Виділи: 1) лісовий, 2) агрономічний, 3) огородничий, V. Академія Мистецтв. VI. Дентистичний Інститут. VII. Школа Наук Політичних. VIII. Державний Музичний Інститут. Виділи: 1) гри на інструментах спеціальних, 2) спілу, 3) драматичний. IX. Висока Школа Муніцип. ім. Шопена. X. Філантроп. Інститут. XI. На Школу фізичного виховання цього року прийняття для нових студентів не буде. — Більш інформації можна отримати особисто або листово у Управі Української Студентської Громади вул. Подвалє ч. 16. пом. 13. телеф. 317 26. — За Управу: Е. Чехович, ур. з. голова. К. Балас, секретар.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

БЖУТЕРПЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ
порукає дешево Дом б р о в с к і
Розважєвскі Львів (Готель Жор-
жа) вул. Академічна ч. 2. Догіліт усіляк.
2481 6-7

Ф А Б Р И К А «Дріт» Львів-За-
карпатів Король Яна III. ч. 3.
порукає найдешевше сітки до курня-
ків, уладжує цілювотні огорожі тенісові
корти, відь, городів, разом з брамами і
фіртнами. Телефон 16-18 і 13-27.
3184 13-7

ГОДИННИКИ тільки найліпших фа-
брик прецізійні продає за годинку і
на рати від десятих літ з найліпшою сто-
роною звисає фірма Іван Зельтенрайх,
Львів, пл. Маріївська ч. 5. 3 104-2

УКІНЧЕНИЙ правник з докторатом
порукає заняття. Ласкаві згодошен-
ня приймає Адміністрація шк. «Початку-
ючий». 166 2-5

АБСОЛ'ВЕНТ гімназії, добрий ученик
математики згодиться від зарар при-
готовувати праватло до гімназії без о-
гляду на класу. — Управа школи в Кор-
нові п. Чернелівці к Городецьким. 173 1-1

ПРИМУ на пікорітне удержання при-
ватності, ученика з вищої класи
гімназ. за уділювання левий хлопчиними
з III кл. народної. — Згодошення слати
Православний Уряд парох. Жмудя р.
Chelm Lubelski. 171 1-1

СТАРШОЇ інтенігентної господарної
особи до заряду домог пошукує
свхненних вдовень. — Згодошуватися не-
гайло Брязя п. Болєхві О. Домбчевська.
173 1-3

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Р. Несторовичординос у внутрішніх і жіночих
недугах

ПЕРЕМІШЛЬ, вул. Франці-
шканська 37/II. (Площа на Брамі)
161 3-3

Спеціаліст недуг лєтіліа, серця і жолузна

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2353 Поресвітлення Рентгеном. 22-24

Дентистично-технічне заведення

Г. Фелікса

6. догосліт. управ. дент. зас. Д-ра Пе-
тра Шадковського. Відкритий через
вакації від 4-7. Ринок 37. тел. 56-02.
174 1-1

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СОЛІТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСІН

ПРИВІРИ ДО КРАВЕЦТВА

« І РУЧНИХ РОБІТ »

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 6-7

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найвидатнішою
фарбою до біла, запна і малярських ці-
лей. Відзначена на виставах в Брюсселі,
Медюані і Паризі золотими медалями.
1302 Скризь до набуття. 29-2

Подяка.

Вн. Панаови Йосифови Раппапортів
площа Маріївська ч. 7. де лаваря «De la
Paix» складає шару подяку за солідні,
прецізійні і швидко виконані зуби.
о. Володимир Левинський,
парох Чорнушович.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів. Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Руконісць не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Господарські труднощі СРСР.

Львів, 2. серпня 1928.

Не добре в більшовицькому господарстві, не добре тому, що ніяк у ньому не сходяться кінці. А кінці тих дуже і дуже багато. Тепер стоїть СРСР перед немалою перспективою нещастя. В Москві відбуваються наради фахівців у справі прослідження причин нещастя. Торговельний бізнес у ділянці закордонної торгівлі вступив уже цього господарського року виказати на підставі дотеперішніх провізоричних підсумків аж 107 мільонів рублів пасивів. Європейська преса подає аларміві відомості з Амстердаму, що більшовицькі торговельні агенти закуповують на амстердамській збіжжівій біржі великі маси американського (канадського) збіжжя. По інформаціям тієї преси більшовики роблять це тому, щоб запобігти есентауальній голодовій катастрофі у себе в зв'язку з нещастям. Інші, а між іншим і московський кореспондент „Прагер Прессе“ Шром, кажуть, що амстердамські збіжжіві маніпуляції більшовиків мають цілком інший підклад і стоять у тісному зв'язку з пасивним бізнесом у ділянці закордонної торгівлі СРСР.

Причиною пасивності бізнесу закордонної торгівлі має бути, на думку Шрома, та обставина, що більшовики не виконали своїх збіжжєвих експортних зобов'язань з тої простої причини, що не мали що вивозити: і саме тому закуповують вони масово канадське збіжжя на амстердамській біржі. Ці закупівлі не мають йти до СРСР, але у ті краї й на ті ринки, на яких більшовики мають свої зобов'язання. Отже канадським збіжжєм мали б комуністичні господарі покривати свої експортно-збіжжєві зобов'язання, щоб оминувти конвенціональних кар, до речі незвичайно коштовних і болючих, за недотримання умов. Якщо це відповідало б правді, то було б у своїй помисловості та взагалі в соціалістичній господарстві комуністів капітальним. Але в більшовиків це цілком не виключене.

Одне річ не в тім, а в чімсь зовсім іншим. Коли минулі живав, в яких не було нещастя, не дали більшовикам змоги виконати своїх торговельних експортно-збіжжєвих зобов'язань, то що буде слідуючого року, тобто після теперішніх живів, які реалізуються під знаком нещастя? Без сумніву буде кепсько і тому більшовицькі господарники вже задалегідь стараються лиху зарадити. Передовсім роблять вони умову з різними через кооперацію в тому напрямі, щоб вони об'єднали обов'язково 5 мільонів гектарів поля озиминою і 10 мільонів гектарів яриною. На кожний гектар дістане рілляник 8 карбованців позички на 6 відс. Цю позичку має обернути на уліпшення управи рілля, на закупівлю кращого насіння і на рілляничі машини. В два місяці по жививах обов'язаний кожний умовившийся рілляник з кожного гектара доставити кооперативі або державним заготівчим урядам на 16 карбованців збіжжя найкращої якості. Таким чином слідують більшовики зібрати на слідуючих жививах за 240 мільонів рублів експортованого зерна. Однак, щоб арелізувати цей план на те треба ве-

ликих грошей, а більшовики їх не мають. В тім цілі розписали вони внутрішню позичку на т. зв. індустріалізацію, що повинна їм дати 500 мільонів карбованців. Чи дасть — не знає!

Все це, очевидно, музика будучини. Але що діється тепер? Які настрої серед населення, особливо серед робітництва? Названий уже московський кореспондент „Прагер Прессе“ Шром наводить в останньому своїй дописі текст листа московських робітників з фабрики „Серп і молот“ до Калініна такого змісту: „Дуже часто чуємо ми тепер від наших товаришів-робітників такі заяви: Вже минуло майже 11 літ, відколи існує радянська влада, а життя за той час зовсім не стало кращим. Ми дійшли вже так далеко, що не маємо ні білого хліба ні доброї муки. Всюди велика нестача матеріял на убрання і білля, а навіть нестача соли. Всюди стоять великі хвости покупок у черзі... Так написали робітники комуністи про своїх товаришів некомуністів до всесоюзного президента Калініна. Далі заявляють вони в листі, що не зважаючи на такі настрої своїх непартійних товаришів, будуть далі боротися за диктатуру „пролетаріату“ і будуть інтензивно працювати над успішним

проведенням внутрішньої позички на індустріалізацію.

Та в данім випадку „революційний“ ентузіазм робітників комуністів менше важкий, бо він нічим не рівноважить того важкого настрою всього некомуністичного робітництва та й взагалі всього населення, який серед нього загніздися.

Під кінець 11-го року будування соціалізму найшлися комуністи серед великих господарських труднощів і не находять з них виходу. А провізачіні труднощі, помітні у СРСР протягом кількох останніх місяців, є наглядним доказом на те, що комуністи входять у дуже важку та затяжну економічну кризу. Вона до тої міри серйозна, що проявляється вже на зовні новими поступками партії та уряду на користь сільського кулака чи куркуля. Це виявилось наглядно і на останньому з'їзді Центрального Комітету ВКП та на засіданні Всесоюзного Виконавчого Комітету СРСР. Там відступлено від тез, проголошених у маніфесті з нагоди 10-ліття жовтневої революції про безпощадну боротьбу з кулацтвом та нещасливим. Економічна петля затискується над радянськими державниками чим раз то тісніше. Чи скинуть вони її зі себе скоро, покаже може й недалека будучина.

Тиждень російських істориків в Берліні.

Хто і як репрезентував українську науку в тому тижні?

В днях між 7.—14. липня відбувся у Берліні західом Німецького Товариства для студій над Східною Європою т. зв. „Тиждень російських істориків“ (Russische Historiker-Woche), запрошений для цього з СРСР Росії. Це, може, й не мало для українського громадянства якогось спеціального інтересу, якби не те, що в числі „російських“ істориків опинилися також українські історики, і під прапором російської науки була репрезентована, як якась її галузь, наука українська. Залишаючи на боці, наскільки доцільно, з національного і наукового погляду, щоб українці виступали під такою фірмою, цікаво приглянутись тому, як була представлена українська наука на тому російському „тижні“.

Коли дехто з берлінських українців одержав в імені Товариства для Студій Східної Європи запросини на врочисте відкриття тижня, яке мало відбутися в салі урочистих засідань Пруської Академії Наук, то всім впало в око, що в числі російських учених стояли ще й такі імення: „М. Грушевський, проф., член Всеукраїнської Академії Наук, Київ“, „М. І. Яворський, проф., Президент Українського Наукового Товариства і керівник історич. відділу Марксо-Ленінського Інституту в Харкові“, і „проф. С. Семковський, керівник філософського відділу Українського Марксо-Ленінського Інституту в Харкові“. Тут же стояло й ім'я проф. Пічети, Ректора Державного Білоруського Університету в Мінську. Отже виходило так, що поняття російського вченого охоплювало й учених українських та білоруських.

Однак проф. М. Грушевський не прибув. Як я довідався від ком-тентних німецьких чинників, не прибув тому, що не дістав дозволу на виїзд закордон. Не поїхав — з ве-

домих мені причин — і проф. Семковський. Натомість у списку прелегентів згодом появилось нове ім'я: „Влад. Алекс. Юринець, проф., керівник соціологічного відділу Українського Марксо-Ленінського Інституту в Харкові і представник Українського Комісаріату Народної Освіти в Раді Української Академії Наук“. Цих двох панів, Яворський і Юринець і взяли на себе завдання репрезентувати українську історичну науку в сонмі російських учених.

Відкриття відбулось, як звичайно в таких випадках, урочисто. З одного боку був присутній і виступив з привітальною промовою пруський міністр освіти д-р Бекер, з другого — радянський посол в Берліні п. Крестинський; говорили також: ініціатор і аранжер цілого того тижня проф. О. Геч, і проф. М. Покровський, як офіційний заступник російського комісаріату народної освіти. Певна річ, говорились тільки за Росію, російську науку та російських учених.

Почалися самі виступи. Вони відбувались переважно в німецькій мові. Найбільший успіх мали лекції таких корифей російської історичної науки, як проф. Платонова (Ленінград) і проф. Любавського (Москва). Перший говорив про проблему російської півночі в новітній історіографії, другий про заселення великоруського центра. Інші лектори давали поняття про стан бібліотечної та архівної справи в Сов. Росії або ж трактували різні спеціальні теми з обсягу історіографії. Виступ проф. Пічети, який відносився до т. зв. волюнтаричної реформи на білоруських землях В. Кн. Литовського в XVI в., був чомусь названий „російська аграрна реформа в другій половині XVI віку“.

Євподи старих, поважних, з св-

ропейським іменем російських учених українська наука була скромно представлена двома молодими вченими, правда, з пишними титулами. Один із них, проф. Яворський, виступив аж з двома лекціями, відчитавши одна по другій: „Результати українських історичних дослідів з рр. 1917—1927“ і „Західно-європейські впливи на ідейне формування соціального руху на Україні в другій і третій чвертині XIX в.“. Із першої лекції випливало, що фактично української історіографії до часів радянської влади не було. Правда, були деякі течії, наприклад „федералістична“ (?), репрезентована Грушевським, але фактично наукове розроблення української історії почалося аж тепер, в останні роки, і сконцентрувалось воно в Інституті Маркса-Леніна в Харкові. Проф. Яворський дуже побіжно агадав і про праці Академії Наук, але зате, не трішачи надмірною скромністю, аж дев'ять разів покликався на свої власні праці, двічі покликався на свою „школу“ і тричі на праці своїх учнів. Згадав, правда, ще й акад. Багалія, котрий, мовляв, „зважає себе за марксиста, а марксистом не є“. Мабуть, слухачі цього викладу не могли не погодитись з лектором, що українська історіографія справді є наука дуже молода. З другого викладу слухачі могли довідатись про деякі уривкові факти про деякі соціально-революційні гуртки, територіально зв'язані з Україною, але якби всі слухачі розуміли українську мову, то могли б безмірно більше, ясніше і систематичніше довідатись про те саме хоча б з кількох статей, друкованих про ті справи в київській „Україні“ останніх 2—3 років.

Лекція проф. Юринця була на тему „Соціальний процес в зеркалі української літератури XX століття“. Цей виклад відрізнявся від викладу проф. Яворського тим, що був дуже гладко виголошений доброю німецькою мовою. Що-ж до того, наприклад, що українські письменники першої половини XIX в., як твердив лектор, тому лишень виступали проти кріпацтва, що вони, як представники дрібно-поміщицької верстви, волили мати вільні наймані руки, ніж працю кріпаків, то це діло погляду; очевидно, проф. Юринець, як марксист, зважав себе зобов'язаним так а не інакше представляти розвиток ідей української літератури. Та про старі часи проф. Юринець згадав лише побіжно, натомість через цілий свій двогодинний виклад поучав терпеливу аудиторію про ті нові світила української літератури, які заблисли на нашому небозводі з запануванням марксизму. Це гармонізувало, певна річ, зі стараннями його товариша, проф. Яворського, показати перед німецькою публікою Україну як край дуже молодий, в якому культура і культурна робота розпочались дуже недавно, більше-менше з приходом туди професорів Яворського і Юринця.

Німецька публіка, в тому числі поважні професори й учені фахові, слухали уважно, терпеливо, дещо занотовували. Дописувачі газет старанно записували зміст викладів. Потім у звітах часописів стояло, що в числі російських викладів були виклади і про Україну, і з тих викладів можна бачити, що і в цій молодій, неторканий культурно країні, помі-

чаються вже деякі проблеми культурної роботи; всьому цьому завдячує Україна благодатному впливові марксизму і школі професора Яворського. Що при тім думали німецькі вчені, серед яких є добрі фахівці від Сходу? Бог знає, що вони думали! В кожному разі вони, як чимні господарі, думки свої тримали про себе, з гостями були дуже привітні, а в пресі тільки в однім звіті („Дайтше Альгемайне Цітг.“, ч. 326) нам довелося прочитати адновання, „чому проф. Яворський властиво говорив про наслідки роботи тільки своєї школи, тимчасом як про прекрасно zorganizовану і також в Німеччині добре відому працю проф. Грушевського в Українській Академії Наук майже нічого не було сказано?“

Щоб читачі „Діла“ мали повніший образ того, як на російському тижні була представлена українська наука, треба згадати, що одночасно з „тижнем“ була відкрита в салях Державної Пруської Бібліотеки вистава: „Історична наука в Східній Росії 1917—1927“. Були виставлені різні книжки з обсягу історії. Вистава складалася з 16 відділів, серед них один (4-ий) називався буквально: „Історія національних меншостей в колишній російській імперії“. І ось, мов на доказ, що ми під всяким осям є „меншістю“, на дві великих стелі з тисячами книжок стояла невеличка вітрина на чотири полицки; з одного боку на цих полицках лежало кілька десятків українських, з другого — білоруських видань. З українських половина припадала на комплетні журнали, таких як „Життя і Революція“ та інші. В спеціально виданому каталозі українські книжки не виділено окремо, а подано всуміш з російськими. Образ і спосіб виставлення книжної продукції на Україні пасував до того, що про неї говорилося в викладах.

Свідок.

Англія і пакт Келльога.

Чемберлен про актуальні політичні справи.

Чемберлен виступав на днях велику промову в палаті громад, в якій насвітлював відношення свого уряду до 4-ох справ, що цікавлять сьогодні увесь політичний світ: до справи роззброєння, до мирового проекту Келльога, до єгипетських і катанських подій. Чемберлен підкреслював змалював своєму уряду до компромісового розв'язання загальних справ і до акцентування рідкості у поглядах. Далеко співпадає із Фрэнкленом заповідається дуже добре. Найбільше зацікавленою є Англія в ділянці воєнної флотії. Англійська воєнна служба має для Англії першорядне значення з огляду на слабкий чисельний стан її сухопутної армії.

У відношенні до пропозицій Келльога Англія займає становище, яке їй диктує її зобов'язання з льюкарненських договорів з Союзі Націй. Льюкарненський трактат зобов'язує своїх адгерентів до діляння на випадок агресії якоїнебудь із держав, що підписали трактат. Келльог у своєму мировому проекті признає право самооборони кожній державі на випадок чинної агресії чи іншої другої держави.

Чемберлен сподіється дістати від свого уряду уповноваження підписати пакт Келльога. Не пересуджуючи значіння цього акту, Чемберлен є тої думки, що цей проект є виправним волею усіх великих держав у справі війни. Все ж таки не треба сподіватись надто багато від нього, щоб не прийшло потім розчарування. Пакт Келльога, який стверджує страхіття і жорстокості війни з повним розмірі уявляє збройний конфлікт лише у випадку конвенційної самооборони. Значіння трактату, пропонованого Келльогом, буде залежати не від формальних зобов'язань З'єднаних Держав, але від того, як буде Америка ставитися в будучині до поодиноких політичних подій.

Коли пакт Келльога зустріється з загальним одобренням і підтримкою, то це уявляє найменшим сумнівом, що він успішно виявиться зі свого велико-

го зобов'язання — на найважливішій забезпеченні миру. В тому дусі і так розуміючи значіння мирового проекту Келльога, англійський уряд згодею свою участь у намаганнях З'єднаних Держав довести до реалізації цього паяту.

Ще про наємного „ревелатора“.

У 164 числі „Діла“ появляється стаття п. п. „Наємний ревелатор“. У ній подані пошехунди не лише точно початки та даліша еволюція „дипломатичної“ кар'єри проходивши Е. Козія, що помітив свої „діломи“ „ревелатор“ про 6. українське посольство в Берліні та про службу Вальдемараса, теперішнього прем'єра Ліван. Писати про минуле Козія ми користувалися тими даними про нього, які можна було зібрати у Львові. Очевидно, що не могли вони бути ні найточнішими ні найправильнішими. Шойно по появі цієї статті дістаємо з добре поінформованих джерел певні дані про початки кар'єри того проходивши, що став тепер наємним „ревелатором“ і скоївся до ролі провокатора.

Отже Е. Козія понав фантично на службу українського посольства в Берліні не в часі гетьманства, але ще за часів Центральної Ради. Вальдемарас, як відомо, в українському берлінському посольстві ніколи не служив як і взагалі ніколи не був на українській державній службі. Неправдивим є і твердження Козія про те, немовто в українському посольстві ніхто не говорив по німецьки, бо по німецьки говорив тим знаменитим В. Колядовським. Хотімо, Косаревич та інші. Але вертаймо до кар'єри Козія в посольстві. Отже гетьманська влада, заставши його на становищі урядника берлінського посольства як українця не звільнила його з залишки і навіть підписала в рані за собою тоді працю. Після гетьманства підписав уряд Директорії того самого Козія з урядовим 6-ої ранги до „charge d'affaires“. Тоді то йому перевернулося у голові, він почує себе дуже великим „дипломатом“ та вступив на „кар'єру“, що описана в нагаданій вище статті „Діла“. Це фактичне виснаження щодо кар'єри Е. Козія вважаємо як доцільне подати до відома в інтересах правди та історичної вірності.

Лемківщина.

З культурного і громадського життя в осередку Лемківщини. — Будова Народного Дому в Сяноці та його призначення. — Кружок Р. Ш. — Сяніцька гімназія. — Українська і москвофільська середньшкільна молодь.

Над срібнозлотним Сяном стілася величезна вода. Відділ Т-ва „Український Народний Дім“ у Сяноці купив при кінці терміну п. р. у місті велику площу у прекрасній місцевості. На ній має ступити Український Народний Дім, а в ньому буде прикріплена промислова школа враз із бурсою для учнів цієї школи та робітничою, волинська селянська театральна група і збори та кілька бачних кімнат, у яких певно знайдуть приміщення тутешні наші товариства. Коли опрацюється до опільної творчої праці всі лемки без огляду на стан тут у краю та в Америці, вони засвідчать ділом, грошевиим жертвами, що розуміють цілі, яку криє в собі ідея будови Українського Народного Дому у Сяноці, останнім закутку москвофільської темноти і деморалізації, то короткім часі може ступити у столицю Лемківщини — Сяноці не лише отримав гарний, але й незвичайно пожиточний, а ще більше потрібний в національних оглядах терем української культури. Він буде народною кімнатою на західі, буде зорем, якої сльозо буде підкупати скло „Бесіда зеленого“, в три ряди садженого. Стане він близько до гори, на якій у давню світлу минуванню стеріг західних меж української землі сльозу утримувати свого князя Володаря, де стоїть великий терем, де мешкала палата перемиського єпископа, де стояла замкова церква. Навіть всі ті свідки славної минуванни сльозської землі не йотують, а те будують величний монумент будучині. На західних окраїнах нашої землі стане будівля, що своєю красою, оригінальністю свого призначення і значінням випередить всі подібні будови в нашій землі. Про вірне сповіщення тих пам'яток побудує Виділ „Укр. Народ. Дому“, якому проводить метишій ініціатор і організатор, кан. Консантинович. Всі жемані з

краю і за границею слід знати, що на купно площі під Український Народний Дім у Сяноці з'ягнено 1000 доларів пошуків, що до трьох місяців мають бути сплачені. Треба сейчас устроїти збірні та приєднати гроші на цю цілі. Як нас інформують, треба звертатися з письмами і грошевиими посланнями по адресі: Лемківське Товариство „Український Народний Дім“ у Сяноці.

Не менше щиро та богато у податні вислід діяльності розвивав Кружок „Рідної Школи“ у Сяноці. Богато труду поклали йому голова проф. Володимир Чайковський та незступний секретар о. Степан Венгирюк. Із вірними товаришами праці та реалістами прихильниками „Рідної Школи“ є ала, д-р Жук у Буковині та ала, д-р Юлія Налася у Кросні. Дуже зміло дібрали діточа бібліотека діточі забави, подучені з кіновою виставкою, прогулянки, у яких бере участь коло 40 українських дітей, заселення Кружка „Рідної Школи“ та приналежні української школи у Завашні Ризах. На присідку Абрамова, поважні збірні на волю і писанину, прибували інвентарі, корисний стан фіналові кружка — не безперечні заслуги управи сльозського Кружка. Одного треба цьому Кружку подякувати, а саме, щоб зміг приступити до заснування української бурси та щоб зирвав нашу молоді від впливу москвофільства, які виховують в наміттарі.

У сльозській гімназії є на 501 всіх учеників — 99 „русинів“, з того яких 70 українців, а решта припадає на москвофільство. На 182 учеників — приватисти є 22 „русини“, з того 12 українців, решта при числять себе до „малоруського“ то до „мелікоруського“ племені. Наші ученики становлять отже і ниту часті а учеників і шесту часті загального числа учеників (-ців). Це значний відсоток. Жалко, але треба ствердити, що наша інтелігенція та її взагалі свідомо громадянство новітні не дбає про те, щоб шоріку доставити сльозському контингенту учеників (-ців) тутешнім середнім школам. Коли даліше будемо так недбаліми, то за кілька літ зовсім не буде української молоді у тутеш. середній школах.

З уваги маючи на значне число укр. молоді у тутеш. гімназії видала півніська кураторія на початку минулого шк. року зарядження, щоб українську мову впровадити як обов'язковий предмет навчання для всіх молоді без огляду на народність з тим, що до якогось означеного кураторією речиння могли родичі дитини заявити директорові, що не бажають собі, примусового навчання їх дитини української мови. Директор гімназії Цебуля вправді признав до відома це зарядження кураторії, але шойно а початком II пір року під натиском кураторії подав його до відома молоді, визнаючи речиння, в яким родичі могли скласти свої спротиви. Коли до означеного речиння дуже мало родичів заявляло, що не хотять своїх дітей вчити української мови, директор на власну руку всупереч зарядженню кураторії продовжив речиння для оголошення таких спротивів. Тоді певно розведено агітацію і число охочих вчитися української мови значно зменшилося.

Москвофільська молодь не має ніякої ідеї. Так ученики, як учениці москвофільки сепаруються у школах від нашої молоді, а між собою говорять в школі — по польськи. Яблуко ніколи не поготівить далеко від яблуні. Які батьки, такі діти! А батьки звикли лізати заплі вояків владі.

Сяніцький.

Соколівка --- своєму діячеві.

В 16-ліття смерті о. Володимира Кальби.

В дні 29. липня ц. р. палили тисячі маси народу всіми дорогами і горбками до Соколівки в Золочевщині, щоб зложити поклін в 16-ті роковини смерті свого неабутнього діяча, о. Володимира Кальби. Його праця зазначилася на всіх культурних ділянках як у Соколівці, так і в околиці, а квіткі сягнула і в Бродячину. Було не тільки примірний душпастир, але й народний просвітянський діяч і примірний Соколі-агітатор. Докинув свою цеглу-ініціативу до будови пам'ятника Маркіяна Шашкевича в Палісці, до заложення Товариства ім. М. Шашкевича в Золочеві, а навіть став одним з тих, що в Бродях оснували бурсу для шкільної молоді. Тож і не дивно, що пам'ять сякували не тільки доколичні „Просвіти“, але й „Соколи“, які з тої нагоди відбуду своє окружне Соколіське Свято.

Всі 11 соколіських гнізд з обох соколіських папмок: Соколівка в Ожидці, ста-

нуки на Святі полри 6-тисячну масу народу з сльоз 287 осіб і трьох соколіських оркестрів: з Красного, Олеська і Нивниці. Прибули Соколи з Ожидки, Юськович, Пеліревич, Стоянина, Кут, Закомяра, Цішок, Олеська і Нивниці. Всіх витали соколіські побратими з Соколівки на соколіський лад разом з головою побр. Видріським.

В год. 10-18 рано в місцевій парохіяльній церкві відправив торжественну Службу Богу о. Цибровський в асисті 3-ох священиків. Сльоз гарно хор з Олеська під проводом учн. Мацюка. По Богослуженню відбувся величавий похід під патронієм народнього Діла, з'єднаний минулого року відчиною Соколіком. Тисячі народу зягали весь цештар. Довкола могол: усталилися почесні соколіські чети. Тозагу Сльоза ожидкували народні строї, що зягалися з блакитом неба і зеленою піл.

По жалібній „Вісній пам'яті“ сльозували промови від тих установ, в яких покійний Діла працював. Від Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича підчеркував д-р Вільно працю о. Вол. Кальби для здвиження монументального пам'ятника М. Шашкевичеві і заснування Товариства його імені. Потім промовали посол Целевич від Української Парламентарної Репрезентації. Д-р Жолнірчук від Управління Бурси в Бродях зазначив відчність громадянства для пок. Діла за оснування бурси для молоді. Від „Просвіти“ промовав п. Чучман, а відтак громадянина-селянина підпис заслуги о. Кальби на полі уліщення народньої господарки. Побр. Т. Білостоцький промовав від Сокола-Батька, згадуючи працю покійника як соколіського організатора з тих часів, коли соколіське шойно розвивало свої крила. Після його промови трічі понеслось соколіське „Сльоза“ від Соколі в його честь. Накінці іменем Комітету зложив поклін Тини заслуженого Діла ч. Видріський і прирік, що діла його стануть на прямою для цілої околиці, як нам даліше вести працю. Відтак вписувалися учасники до „Пам'ятної Книги“ і треба було бачити ті моголісті руки, які неміло вписувалися і складали власним потом заграцьовані жертви на прикрасу і трезаву огорожу пам'ятника.

Після того Соколи пішли на пробу руханкових аправ, а громадяни на віче, де складав посольський звіт посол В. Целевич.

Пополудні на поклик оркестр ішли соколіські чети на площу аправ. Тому, що місцеві наші товариства не мають своєї площі, руханковий виступ відбувся на площі в середмісті, яка дуже на це надалася. Сотня Соколі (97) обвела списами великий прямокутник, який облягла виді. Упорядкувалися жіночі чети і під згук оркестру виступили до аправ. Вправі відьноруч виконали Соколі з Олеська (25), одіті в міський однострій доросту, а відтак Соколі в народній ноші (57) виконали вправі відьноруч і хоругвами. Опісля 103 Соколі виступили до аправ відьноручних, а по їх скінченні виконало 97 Соколі вправі списами. Добре виконання аправ, бодрі пастава і харність соколіських радів викликували одушевлення видів, які зявляють оплескували аправляючих.

При кінці побр. Псюрський перед збіранням відділами алав звіт зі Свята представником Сокола-Батька, які від соколіської централі висказали признання аправляючим, зявляючи Соколі до далішої вистревалі праці. Понісся могутній клич: „Гарзав“ і оркестра заграла „Боже великий єдиний“, на чому свято закінчилося. Почали розходитися соколіські товариства, деякі фірали, а інші пішком і з усіх сторін неслася могутня соколіська пісня. Соколи сповнили свій обов'язок, щоб вже в неділю дня 5. серпня знов злетіти на Паліську Гору та поклонитися Маркіянові Шашкевичеві.

Відгуки недавно минулого.

Свято старшин 6. 24 п. п. в Кльостернайбургу.

Всіх 6. старшин-українців 6. австрійської армії, а передовсім старшин 24 п. п. (коломийського), зацікавлять напевно вістка про свято старшин 6. 24 п. п. в Кльостернайбургу біля Відня, яку ми подаємо за відслескими тижневиком „Oesterreichische Wehrzeitung“ (ч. 26). Для повнеліся згадаємо, що колишній 24 п. п., стаціонарний у Відні, складался в 90%, а українців (наших генералів)

справу з трагічного положення емігрантів. Виявляючи новітні на смак, піддає у свій час загрозі, дає те, чого їм цього ніс не відомо. Як передувало, що в голубу війну, зрештою, пераєв комуніст і останній, водорозчинний для матері. Перестань ти, а нім, ані

— На вий! В суботу 28. н. м. виваше
по на вий з сідної тюрми в Бригідки
(зуд. Кампопрасиви) всіх тих, що були
арештовані у зв'язку з нападом на почат-
ку війни при худ. Глобоні і не стави-
ли перед військовим судом, себто в. Романи
Кампанелло, н-у Олену Красевську і п.
Варвандина Кобова. Здавши с. тепер тім
чи під потайливим доглядом і мають від-
повідати, одвідавши вважатимуть потім
всі перед суд, а звільної отопи.

з забреліх палиць. Горяті намоєн то-
дешній-матеріальний пісого не пам'яті.
Після разом з іншими учасниками мав-
аріан ляртуван український лотун Чух
новський шойно за місяць.

— Ріжні вістни. В кімнаті вібесковій
доставі вперли велику омукачу афе-
ру, яка розтається на шорі ширші
крути. Слідство стверджує спілчуєсть
деяких французьких банкі. — У порті
де Говр, у Франції, страйкують моряки.
Кораблі, які вилізвають з порту, мусять
звертатися за допомогою до військової ма-
ринярки в Шербургу. — Артур Шлі-
хер важко занедужав із жалю по стрі-
ленні домі. — В окремому лоті ма-
ло ентанти візнають участь з польських
легунів, які вже ввійшли до Праги. —
В меті дивом на Олімпіаді в Амстерда-
мі досягнули перше місце польська легко-
атлетка Ковалевич.

— Катастрофи й нещастя. В Констан-
тинополі вибухла пожежа одної з ді-
лиць. Від 1911 р. не було в Константіно-
полі такої великої пожежі. — На Дунаї
лід Віднем зтонився на дніх довголі-
тній світовий рекордист у плаванні Трай-
бтнер, на очах рідних, що безрадно в
розпачі стояли на березі. Ліварі повсю-
дуть трагічний випадок серцевим ударом.
— Під Лодзю ударилося товарний по-
їзд із маневрувочного локомотивом. 7 о-
діб ранених. — В Татрад горить ліс. —
В Криниці аварія з головою до заліз-
ничого однієї цукрової тах сильно, що ді-
став потрясіння мозку. — В деяких сел-
лах добродішського повіту вліз силь-
ний град, який поробив великі шкоди в
всїм. Пізніше бурі, яка шлюла над Ста-
ром Сибиром, знищила град обіже й ого-
лодженню в селі Тихій.

— Самоубійства. З нещасної любови
хотіли покінути з життям 3 особи, в
тім 2 жінок і 1 біді одна. — Біля Львова
винулася під переїздом лотун 80-
літній адова Войтинська. Згинула на
місці.

— Виїжджаю 4-го, а верну 31-го
серпня.
1-2

Д-р БЕРЕЖНИЦЬКИЙ.

Театри.

Міський великий театр.
2-го п. 7-30 веч. „Веселі куми в Від-
тору“ опера.
3-го п. 7-30 веч. „Страшний Діа-
во“ опера. Мюзик, диригент Лев Туркент.
Міський „Театр Новин“.
Зачинений.

КІНА.

„Аполло“: „Сповідь“ і „Пісня молодих
жінки“.
„Байка“: „Хата за селом“.
„Лей“: „Небезпечна дівчина“.
„Палас“: „Дім прикар“.
„Фатаморган“: „Любовниця“.

Дописи.

ЗОЛОЧІВ (Золочівщина в ювілей-
ний рік). Цього року Золочівщина свят-
куватиме 50-ліття існування Філії Т-ва
„Просвіти“. Дня 1. листопада 1878 р.
відбулися перші загальні збори Філії
„Просвіти“ в Золочеві, отже пів сотки
літ тому. За той час „Просвіта“ розро-
длася з величезною організацією в Золочів-
щині, бо майже в кожній громаді повіту
є читальня „Просвіти“. По стільких ро-
ках просвітньої праці в повіті треба на-
малювати з надолонням пригадується
вислідом дотеперішньої праці, але жа-
лей такого активного товариства, яким
є „Просвіта“ і її філії, виникає нової
ідеї, над зреалізованим котрої малим
попрацювати ті діти часті, котрі цей
жизней спадкують. Бо інакше ювілею
„Просвіти“ не можна собі подумати.
Тому для зближення свята за імену-
вання пам'яті фундатора бурси Філії
„Просвіти“, бл. п. Григорія Кузьми, Фі-
лія приступила до будови „Бурси“ на 120
партій. Золочівська Філія „Просвіти“
членить до перших філій і в найстар-
шому філії в краю. В золочівському по-
віті засновано перші читальні „Просві-
ти“. Деякі з тих читальні, як ось чи-
тальня „Просвіти“ в Жулях 13. липня
н. р. відбула ювілейне свято 25-ліття
свого існування. Згадане свято в іду-
чі в пам'яті пам'ятковому намогильно-
го хреста в честь героїв, що впади за
коди України, перемикнулося на народну
маніфестацію і пошмигну серед учас-
ників нестерпиме враження. Як бачимо, то
читальня „Просвіти“ в Жулях заучила
ювілейне свято „Просвіти“ в посвяче-
ням пам'ятковому хресту, який стоїть на
ансово виспіваній мові, буде засвід-
ченням прихильності майбутнім поколінням за
що згинули наші молоді борці. Отже
свідомі зрозуміли свід, що ювілей без
трепетного піла, що має свою вагу для
визначення народу, не був би на часі.
Значачим, що ювілейне свято в Жу-
лях є підготовкою до ювілейного свята,
50-го ювілею Філії в Золочеві. Пред-
ставники просвітнього життя нашого на-
роду в повіті, яких об'єднує виділ Філії

НИЩИТЬ:
Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блошиці,
прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для освітлення найвразливіших наслідків,
користуватися ручним розпорошуванням.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідала.

Д-р Р. Несторович
ординус у внутрішніх і жіночих
недугах
**ПЕРЕМІШЛЬ, вул. Франці-
шканська 37/II. (Площа на Брамі)**
161 4-5

Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
2353 Пересвітлення Рентгеном. 23-24

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17, II. п.
Скріплювання знятих зубів, плем-
бування й вичищення зубів без болю.
Штучні зуби в каучуку і золоті тісні
американської системи. Пацієнти в про-
вінції погоджуються в найкоротшому
часі. П. Т. Урядовий і студентам значна
180 знижка. Полікети в сплату. 1-5

РІЛЬНИКИ
94 **ТОМАСИНА** 3-5
СУПЕРФОСФАТ
АЗОТЯК
ПОТАСОВІ СОЛИ
Красів і Штассфуртські
СІРЧАН АМОНУ
КІСТЯНІ МУЧКИ
САЛІТРА
УСПУЛОН ЗЕЛЮ
Йосиф Каррах
Львів, Косцюшка 18.
ЦІННИКИ і поушення всьма безплатно.

Оголошується КОНКУРС

на посади:
1) вчителів природознавства та фізики
з хемією в старших класах — разом
28 лекцій тижнево;
2) — історії та географії Польщі — разом
22 лекцій тижнево;
3) — польської мови — 33 лекції.
Вимагається: 1) повні кваліфікації або
приватні міністерський дозвіл на на-
чальня, 2) послужу горожанства і 3) суги-
culum vitae. Адреса: Луцьк на Водині, вул.
Сенкевича ч. 21. Дирекція української
гімназії. 157 3-3

також сідуючим Жертводавцям, що на
їх руки вложили свої жертви. По одному
доларю: О. Л. Сембратоніч, Шустак-
вич, В. Сербай, А. Микитюк, М. і Ф.
Фербер, В. Бабій, С. Олійник, П. Томік,
Теодор Мулик, М. Скубова, І. Козібрід,
О. Явечук, А. С. Тимоцько, Д-р А. Т.
Кібілей, Р. Стисловська, М. Федотини,
І. Федорів, С. Голуб, Музичка; по 50
цент: І. Купій, М. Семенюк, В. Снатин,
А. Решіновський, Т. Крохмалюк, М. В.
Паків, Д. Колодичук, І. Сидор, А. Б.
Робінсон, М. Войтович Антоїна, М. Бен-
диза, А. Патра, Андрушко, Кохедій Олія,
Г. Кравчинин, П. Бендіна; по 25 цент:
Раленська, Е. Охтіа, М. Л. І. Водосин,
А. Котоняч, Нель Голц, М. Баранець-
кий, Е. Ресмак. — За Виділ Філії Укра-
їнського Краєвого Товариства охорони
цілій і опіки над молодістю в Тернополі:
Іван Боднар, голова, О. Степан Ко-
леківський, секретар. 179 1-1

Студії у Високій Технічній Школі
у вільному місті Данцігу. У Технічній
у Данцігу є такі відділи: 1) загальних
знань (приблизно відповідає природничо-
математичному відділові філософії); 2)
хемічний з підвідділом геології; 3) ар-
хітектурний; 4) будівельний (т. зв. за-
гальна інженірія); будівництво суходу-
не, водне, залізничне, залізні і заліз-
бетонні конструкції, мірицтво та роз-
будова міст; 5) машиновий; 6) електро-
технічний; 7) корабельний: а) будова
кораблів і б) будова корабельних машин;
8) летунський (будова літаків). У всіх
відділах студії тривають найменше 4 ро-
ки (8 семестрів); крім цього на виділі
3 і 4 вимагана практична шість місяців,
на 5, 6, 7 і 8 — практика однокісна (а то
го шість місяців безперервно). Зокрема
по найновішому розпорядку на виділі
5 і 6 (машиновий та електротехнічний)
(вимагана шістьмісячна практика перед
приязетям у техніку. По 4 семестрах
можна здавати перший державний іспит.
(Diplom Vorprüfung), по 8-х виклуканих
семестрах — дипломний іспит. Прину-
сових річних іспитів нема. Оплати вино-
сать приблизно 70 (сімдесят) доларів
на один семестр. Займаєть від оплат
нема. На прожиття треба від 14 (чотир-
надцять) доларів у горі місячно. Вписи
до 30. жовтня. Приймають з матурою
гімназійною. До впису потрібні: свідо-
цтво зрілості в оригіналі та в авторизо-
ваному німеческому перекладі, власно-
ручний опис життя, прохання про при-
няття та свідоцтво моральності, о скіль-
ки пететь по натурі більше як рік не
був вписаний у німеческій школі. —
Програму студії з точними даними мо-
жна буде одержати в ціні 2 зол. від по-
ложни серія. Звертатися на адресу:
Verbindung Ukrainischer Studenten „Osno-
wa“, Technische Hochschule, Danzig.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ „Zenith“ „Longines“ та-
кож біжутерію власного виробу
поручає: Домбровський-Розза-
жеський, Львів, (Готель Жоржа). —
Догідні умови. 3421 6-7

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на рати
від десятиків літ у цілім краю зісна фір-
ма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Ма-
рійська 3. Купують брильянти, золото, срі-
бло, плачу найвищі ціни. 3 103-7

ЗНАРЯДИ і машини рілльничі

плуги, борони, культиватори,
сівники, парники, бурачарки,
млинки, шведські сепаратори
до молока Alfa-Laval начиння

176 поручає: 1 1
„AGRA“ **Адам Камінський**
Львів, вул. Городецька 25.

СТАРШОЇ інтелі-
гентно-господар-
ної особи до заря-
ду домог пошукує
свіщенні вдовець. —
Згостовуватися не-
гаймо Брза п. Боде-
хів О. Домбчевська.
173 2-3

УКІНЧЕНИЙ пра-
вник з доктор-
том пошукує замат-
тя. Ласкавості поше-
ня приймає Адміні-
страція під „Поча-
тучний“. 166 3-3

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир.
Панаса Карабіневича.

Склад:
3.VIII. Циганка Аза.
4.VIII. Лейша.
5.VIII. Маруся Богуславна.
Доляна:
6.VIII. Казка Старого Манна.
7.VIII. Маруся Богуславна.
Брошні:
8.VIII. Маруся Богуславна.
Рожні:
9.VIII. Маруся Богуславна.
Перегінський:
10.VIII. Гейша.
11.VIII. Вихрест.
12.VIII. Маруся Богуславна.

Подяка. Підписаний Виділ складає
виру подяку П. Йосифу Шустакевичу
в Детройті за те, що мався зібрати на
їх Сирітського Заступу в Тернополі-
ні

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
в Америці 1 долар, Франції,
Італії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-30 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Америка і Китай.

Львів, 3. серпня 1928.

Як добре, як корисно бути побідником! Ще вчора, бачиться, Китай гомонів відголосами вічної громадянської війни, а вже сьогодні революційний, республіканський уряд збирає перші реальні успіхи своєї побіди. Здобуття Пекіну і прогнання манджурського диктатора Чанг-Тсо-Ліна — це були останні етапи довгої визвольної боротьби, започатковані ще великим китайським патріотом Сун-Ят-Сеном. В цій боротьбі китайський народ скинув пута довголітньої деспотичної неволі і вчинив перший крок на шляху до новітнього державного життя, побудованого на новітніх підставах. Китай ще кровавиться від ран, які нанесли йому літа жадливої громадянської війни. Республіканський уряд ще тільки робить перші зусилля біля опанування велитєнської державної області і встановлення на ній правильних умови життя. Діло в тому, що би понад тристаміліонній масі населення, отже масі населення щодо числа не багато меншій від населення цілої Європи, дати спроможу прожитку та забезпечити їй можливість дальшого розвитку. Це завдання, яке без пересадки гігантське, а в своїх майбутніх наслідках таке далекосягале, що сьогодні навіть найбушніша уява не в силі збагнути, які воно перемирні потягне за собою в світовій політиці, коли справді здійсниться. Але сам факт, що Китай вже зробив перший рішучий крок на цьому шляху, остається фактом наглядним.

В великих конкурентційних перегонах світових потуг за здобуття невичерпаючого китайського ринку перша вистартувала Америка. Ще заки всі інші світові імперії встигли очунятися, Америка здобулася чистю по «американськи» на жист, корий відразу перечеркає всі штудерні дипломатичні штучки інших кабінетів. Не торгуючись багато ані не чадумуючись, Америка відразу заключила з т. зв. нанкінським революційним урядом Китаю митний договір, в яким відреклася всяких митних привілеїв, що ними досі користувалися в Китаю всі держави, а чатомісь признала за теперішнім урядом його повну і беззастережну суверенність в справах мита на цілій області Китаю. Таким чином від тепер побирання митних оплат при ввозі і вивозі американських товарів до і з Китаю, буде лежати в руках китайських урядовців, а не, як досі, чужинецьких державних представників — факт, який найбільше дратував і обурював китайських патріотів та який вони цілком слушно вважали порушенням китайської державної незалежності і пощочиною для китайської національної гордості. Теж відріклася Америка від всяких торговельних привілеїв у відношенні до Китаю і від всіх т. зв. вільних стрейф, себ-то просто пакування чужинців на китайській землі (н. пр. в Шанхаю), через що пробоєм здобула собі симпатії китайського народу.

Цей несподіваний жест Америки вже відбився сильним відгомном по цілому світі. Японія точить пілу з уст і лютує на сусіда з другого боку Тихого Океану за його «виліт» у згідній концепції політики великих

держав у відношенні до Китаю. Але життя є життям і Америка цих японських припадків люті цілком не бере собі до серця. Просто: Америка не боїться Японії і робить так, як їй накаже її державний інтерес.

Англія теж заповідає устами Чемберлена, що є готова заключити з Китаєм аналогічний договір. Напевно те саме зробить і Франція. Німеччина-ж здавна живе в як найбільш приязних відносинах з Китаєм. В результаті — остається тільки СРСР, який, мовляв, має найбільші впливи в Китаю. Але на ділі ці впливи простягаються тільки на бавше незначне ліве крило Гоміндану (тобто комуністів), яке, як дійсність показала, не в силі протиставитися решті партії з націоналістичним світоглядом, що в цілому дуже зручно використала більшовиків для китайської національної справи але подібно, як свого часу Туреччина, тепер без обиняків, як виношену рукавичку, відкидає геть більшовицькі зазіхання на внутрішні справи Китаю.

Значить: нова побіда здорової молоді національно-китайської революційної влади на Далекому Сході.

На економічні теми.

3 аномалії нашого економічного життя.

Купцям і промисловцям під розвагу.

Силу в Гребенові і маю змогу обсервувати наших провінціоніальних купців, але не можу сказати, щоб наш купець був «справжнім купцем», себ-то, щоб він розумів, у чому лежить сила купецтва-торговлі. Ось такий приклад: У Гребенові багато літників і напр. тяжко здобути потрібну кожному кількість молока. Але є тут склеп «Маслосоюз» і хоче йти на руку літникам та розмістити молоко по наших купцях, яких тут є кілька і «Маслосоюз» ставлять корисні умови, бо дає заробити на 1 літрі молока 5—6 сотників, а хоче лише, щоб купець відобраз собі зі стації баньку (30 л.) молока, а відтак доставив на стацію порожню баньку. На одній банці молока заробляв би купець 45—54 зол. місячно. А коли купець був спритний, то продав би легко 2 баньки молока, отже заробив би місячно на молоці 100 зол. Але на такий заробіток не пішов ні один з наших купців і мені прийшлося з приватних людей, літників, зорганізувати гурт консументів, які відбирають собі самі молоко зі стації, бо нашим купцям замало було заробити 50 зол. на банці молока. Ми хочемо легким коштом і багато заробити; де треба доложити праці і задовольнитись меншим зиском, там нас нема!

Друге явище таке: В Гребенові й Зелемні є кілька наших купців — і вони торгувалиб дуже гарно, але часто-густо нема в них найпотрібніших товарів; клієнти приходять, питають за одним і другим товаром і відходять з нічим. Зате наші купці крутяться між собою, нарікають один на одного, що той, мовляв, робить мені конкуренцію і всі на купу не дбають про те, щоб мати товар добрий та різноманітний, щоб торгувати і мати великий оборот. Зате жиди зі Скольного приїждять напхатими фірами до Гребенова й обходять з товаром усі хати й пансіони і торгують та заробляють тисячі, а при тому не нарікають на своїх товаришів, що ті роблять їм конкуренцію.

Відсутність купецького хисту дається в нас відчути на кожному кроці. Як голова «Союзу Українських Купців» інтересуюся загальною назви «Текстильною

Гуртіанею» (Львів, Бойків 4) та довідаюся, що, не зважаючи на добрий товар і на дешеві фабричні ціни — наші купці мало інтересуються нашою новою торговельною станицею і «Текстильною Гуртіанею» слабо розвивається. А болять мене серце тимпаче, що того роду підприємство, як торговля текстиліями, себ-то товаром, потрібним кожній людині, повинно розвинути у нас до цвинтового стану, бож у нас не було і нема іншої текстильної гуртіані; це загалом одинокое того роду підприємство на наших землях під Польщею.

І що тут цікаве: Не лише нема відборців на товар нашої «Текстильної Гуртіані», але й нема аматорів на платні посади в нашій організації. Правда, ми ставимо до тих аматорів певні вимоги, ми домагаємося, щоб наші торговельні (а безробітні) помічники зорганізували збут товару, щоб обіхали весь край зі зразками матерій, щоб навязали звязки з сільськими кооперативами, щоб заохотили наше купецтво працювати не лише в корінній бранжі, але і в текстильній, бо тут покищо широке поле до попису, тут нема ще конкуренції! І ми рішили, що коли найдесть така людина, яка в цьому напрямку схоче працювати, то матиме постійну, добре платну посаду при нашій «Текстильній Гуртіані». Ну — і ми не можемо знайти такої людини. А чому? Тому, що нема у нас людей з організаційним хистом. Правда, були в нас такі одиниці, які, здобувши собі потрібне знання за границею, ареаізували тут свої ідеї і науку в діло і створили: «Маслосоюз», «Спілку Українських Агрономів», вложили в ті установи хист, лапидування, душу — і показують, що можна зробити на нашій землі. Але таких одиниць багато в нас нема. Ті, що були, заборобовані вже в своїх установах — і нам треба знова йдати, як пошаряться десь якийсь організаційний талант і рушити з ідеєю якусь нову організацію. Як починав працю «Маслосоюз», то може не кожний знає. На послання нашої «Текстильної Гуртіані» був, між іншими делегатами, такий делегат «Маслосоюзу» п. Лис і він сказав нам ось що: «Початки «Маслосоюзу» такі: Приїхало нас двоє чи трьох молодих хлопців і ми рішили зорганізувати купню і продаж набабу. І з вірою в свої сили — взяли ми «рукляки» на плечі та йшли від села до села і скуповували набіл (масло). І цілий «Маслосоюз» — то була дерев'яна пака, яку ми примістили «кутом» в чужій хаті. — І ось з цього почину повстав славновісний нині «Маслосоюз», якого масло і загалом набіл не має конкуренції, який ними опановує всі ринки збуту. А ті перші піоніри «Маслосоюзу», що пішли ходили від села до села й організували людей до спільної з ними праці — нині стоять на чолі могутчої промислової інституції. Коли отже меткі одиниці, білі студенти, повернувши з Чехословацкини, створили таке діло, — то хіба вільно мені запитати наших абсолютев торговельних академій: Чи нема між вами таких, які малиб охоту зорганізувати збут товару нашої «Текстильної Гуртіані», а відтак обняти гарно платку посаду керуючого «директора» цієї інституції? Беріть собі, панове, приклад з тих студентів, які кінчать студії за границею, головно в Чехословацкині й Австрії. Звідаки приходять дійсно меткі люди, повні ініціативи і замишлення до праці. Коли (якдики правди діти!) наші школи не антагорують творчих одиниць, то здобувши теоретичне знання в наших школах, вчимося практично у тих, котрі приходять із заграниці і самостійно вміють творити.

Наша молодь (думаю про купецьку молоді), хочон навить та, яка кінчить рідні торговельні школи, не має, на жаль, купецького хисту, не має замишлення до

свого фаху! Недалеко приходиться шукати: ось в С. У. К. є секція молоді вищих торговельних шкіл; ми поклали на неї великі надії, ми думали, що секція буде співпрацювати з нами в напрямку організації купецтва, — а між тим секція займалась виключно своїми шкільними (студентськими) справами, а супроти Т-ва не сприйняла навіть такого обов'язку, як платити місячних 50-сотникових вкладок, так, що Т-во примушене було на опат і світло шкільних докладати значні квоти на те, щоб в цій секції для загального добра купецтва — нічого не мати...

Ну, скаже дехто, нема що жаліти: С. У. К. робить гарне діло, дає секції методи приміщення, а колись... коли на молоді покінчить школи, «будуть з неї люди», будуть самостійні купці і промисловці і т. д. Дав би Бог, але й нині є чимало в нас людей з укінченою торговельною академією, та якимсь не чуття, щоб котрий з торговельних абсолютев брався за самостійне творче діло. Всі вони або «шукують посади», або відстануться десь до якої торговельної чи промислової інституції на підрядне місце якого помічника чи інженира і на цьому кінець. І треба жаліти, аж появляється знова хтось такий, як оці теперішні директори «Маслосоюзу», або агрономи зі «Спілки Українських Агрономів» — і розрухає наше купецтво до твердої праці, до розвіту української торговлі. Купецтво наше на загал не зорганізоване і хоч є наших купців по містах і селах тисячі, то всі вони себе не знають, кожний торгує, як може, без фахового проводу, без хисту і знання, без організації, і нині через нашу «Текстильну Гуртіану» є амора навязати широкі звязки з цілим краєм, є змога творити нові купецькі станиці, є змога дати людям заробіток: треба лише метких людей до праці. Початок кожного діла трудний, прийшлосяб нам переходити різкі перешкоди і недомогання, прийшлосяб задовольнитися з початку меншою платною-заробітком, але є певні дані, що така «Текстильна Гуртіану» розвивиться в імпозантне підприємство, хочби тому, що текстильний товар є побіж, «масушного халба» — другим необхідним товаром, без которого ніяка людина обійтись не може, а відтак тому, що «Текстильна Гуртіану» спочиває в руках одинокого в цій бранжі нашого фахівця — Осипа Стефановича, який діло безумовно зміло поведе, але потребував би помічників сил до праці. І тут черга за нашою молодішою торговельною генерацією. Нехай-же вона покаже, що вміє!

Таксамо й отен несподіваність і нестача хисту у нашого купецтва, про що я згадав на початку статті, вимагає освідомлення наших купців! Тут треба би зміти переконати кожного купця, що купецький інтерес лежить не у великих зисках і в малих оборотах, а навпаки — у великих оборотах, а малих зисках! І під цю ваканцію пору повинна наша, свідомі своїх завдань, купецька молодь освідомляти наших непрактичних купців, організувати їх, прикинувати до своєї стинової організації, бо лише тоді наші купці матимуть змогу так вести торговлю, щоб индержати конкуренцію з чужими купцями, щобі стакути на ноги не як грайалерники, а як сильні підприємці, а лисині всі будуть рахуватись, яких кожний буде шанувати — як перших фінансово незалежних громадян.

Григорій Галулик.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Всякі пакти безцільні.

Льойд Джордж про актуальні політичні справи.

В англійській палаті промод поезія Чемберленової брідити француського порозуміння в справі зменшення зброї. Флот, при чому виготовляється постоюючи промислу, в який подає хід державі переговорів у цій справі і вищі заміни, що не порозуміння в добрім початком для дальшого розвитку ідеї роззброєння флоту в усіх інших державах. Зокрема не брідити француського порозуміння повинно бути добрий відгук у Західних державах.

Після Чемберленової збрідити слово покладибрати Льойд Джордж, що навівав поже порозуміння в Британії і Франції в справі зменшення зброї флоту безцільним. Доглядає місце його промови виглядає так:

Вертаю ще раз до полосу Райну, якої повинні не опорожниено. Я вірю, що французи бажають мира. А все таки французькі війська окупували ще сьогодні, докіль не від закінчення світової війни, німеччину територію. А не було ніколи такого наміру і ніхто не думає, що ця окупация буде така довга. Означено, правда, 15 літ як останню границю, але передбачено, що як тільки умови мирного договору будуть виконані, окупация цієї території буде негайно знята. Я не знаю, які умови мирного договору не одержані і що з них з'ясовано. Тому так: Як довго чужі війська є ще на німеччинській землі, так довго нема анімусу включувати анібудь пакти чи порозуміння.

Коротко і ясно.

Радянська Україна.

Подорож капелі „Думка“ за кордон.

В літературному додатку до „Вістей“ п. н. „Культура і побут“ читаємо: В минулому сезоні „Думка“ одержала запрошення на концерти від дирекції Всесвітньої Музичної Вистави у Франкфурті над Менном, але з технічних причин капела не мала можливості авіати до Німеччини. З початком цього літа виправдала „Думка“ члена своєї Художньої Ради проф. Тарнавського за кордон для переговорів зі закордонними концертними бюроми. Тепер навлячила уже проф. Тарнавський контракт з концертним бюро „Сербасон“ у Парижі. В найкоротшому часі „Думка“ мала б виїхати за кордон. Контракт має обов'язувати два

місяці з застереженням його продовжити ще на 2—3 місяці. Початок концертів у першій половині листопада. Перший концертний період „Думка“ пройде у Парижі та по інших містах Франції. Другий період має „Сербасон“ уложити у порозумінні з європейським та італійськими концертними бюроми, які хочуть улаштувати концерти „Думки“ у своїх краях. „Думка“ обов'язана дати чотири концертних програми. Авансаль II буде мати 60 співачок, концертмайстра та диригента.

Артисти українських опер за кордоном.

У радянській пресі читаємо, що артисти Харківської Державної Академічної Опери: Микола Серета, Марія Сова та Іван Поторжівський виїхали до Італії для поглиблення музичної освіти. Артисти пробудуть за кордоном до 15. вересня та відлітають Берлін, Париж, а звідси будуть у Мілані, де будуть брати участь у італійських учнівській співу. (Серета — тенор, Сова — ліричний сопрано, Поторжівський — бас).

Археологічні знахідки на Одещині.

У селі Білавіці, віддаленій 40 верств від Одеси, відкрито пізньомедаль (погреб), що походить з римських часів пізньої доби. У підземеллі знайдено скелет чоловіка та жінки, глиняний горнець з рештками смаженого теляти і багато річей хатнього ужитку, як от усяку посуду, знаряддя тощо, а також фібули (запінки). Всі ці речі збереглися в дуже добром стані і дають археологам можливість установити, що вони походять із доби раннього християнства, тобто нараховують щось 1800 літ. Знайдений горнець з рештками смаженого теляти допозував би, що в ті часи на Україні був зачатий трупівання. Слід замітити, що місце, в якому знайдено ці речі не мало ніяких поховань, аніж відзначаються такі погребіща. Розкопки в тому місці будуть далі вести спеціалісти археологів. Знайдені речі перевезено до Одеси та зложено до одного в тамешній музеї.

На могилах у Підгайцях.

Свято українського соколіства.

Богато маємо своїх національних свят. Але не всі ці свята так вражають душу, як свята в честь Політяти. Надто сумний цей рік — жалібний роковина. В цьому році Українське Соколіство справляє помини по своїх Повертаних-Героях скрізь, де тільки вони живі. Живі вони побути П. Куліша у Львові, Львів 1897).

Не знаходячи в письменницькій спадщині Куліша слідів перекладу Дреперової книги, можна би сумніватися в достовірності інформацій Шумського, а бодай спитати, чи брався Куліш до перекладання тої книги, чи мав її в руках і в якій виданні — в оригіналі, чи в перекладі. Передовсім питання, чи мав Куліш в руках Дреперову книгу, повинно вирішити перед кожним, хто, прочитавши цитат із неї по українськи на вступі до Кулішевої поеми „Магомет і Хадиза“, заважав би собі труду відшукати його в тексті Дрепера й побачив би, що той цитат не є дослівний. Він є в першій частині лише переповідненням тексту Дрепера; виглядає, як колиб був узятий Кулішем з другої руки.

В Куліша читається:

Ще як він був незданий і вбогий, полюбляв його багата вдова в Мекці, на ім'я Хадиза, і хоть у його рідному краї було в змачі многоженство, не засмутив Магомет своєї дружини ні однією соперницею: додержав їй вірності долацять чотири роки, поки жила вона на світі. Як зробився він першим чоловіком між Арабами, одна з найродючіших жінок. Ах, сказала йому раз: „Чи не стараж у тебе жінка? чи не послала тебе Бог мене за лучшу дружину?“ — „Во ім'я Бога, ні! — відказав Магомет — не може бути лучшої дружини над неї: бо вірувала вона в мене тоді, як люди мною поносили, підлазали мене в гору тоді, як був я вбогий і як мене гонили“.

Дрепер.

А Дрепер в III-ій главі своєї „Істо-

ри боротьби віри з наукою“ так пише:

Лучилося, що одна багата вдова в Мекці, Хадиза, повірила йому заряд своїх торговельних діл із Сирією. Сподобалося їй справність і вірність, а звідси й сама особа його, бо мав бути на прощуд гарним мужчиною з незвичайно милим поведінням. А що жіноче серце все і всюди є одяжене, то поручила невідлучно, щоб його втиснула в почування її; отож став Магомет вірним подругом її й був таким цілих два роки і чотири роки, доки жила вона. Мешкаючи в краї, де панувало многоженство, він не засмутився її приданим соперницями. Багато літ описав, коли друг її станув на вершині могутності, одна з найкращих арабських жінок, Ахша, сказала йому: „Хибаж не стара твоя подруга? чи не послала тебе Бог мене за лучшу подругу?“ — „Ні, проби, — промовив Магомет, вибухаючи праведною злостю, — не знайти подруги лучшої ніж вона. Вірила вона в мене, коли люди помітували мною, підлазали мене, коли я був вбогий і коли мене гонили“.

Соколіство береже пам'ять своїх Героїв, іде відшукати їх могили і зачерпнути з них свіжих сил до праці. А перед Соколами багато праці!

Золота Ліна, Стрипа, Семківці, Віна — це Підгайщина. Соколість їх стрілецькі пісні. Тимж річками йшов голий молодого життя, що раділо вперед.

Остала слава з пісень і багато-багато могилок наших Героїв в Підгайщині.

Рік-річно відлідає громадянство могили своїх Героїв. Дан 29. липня п. р. прийшло воно відшукати і шанувати пам'яті тих, які лягли в осередку повіту в Підгайцях. 29. липня п. р. було в Підгайцях Соколіське Свято-Помини Героїв. Попередили це Повітове Свято свята соколіських палачів у Зарваниці, Носові, Божиківі й Голотчу. Всюди йшла праця в повіті.

Прийшла агода 29. липня. Вже в ранніх годинях рушили соколіські гайдаки з повіту в похід до Підгайць, а за ними маса народу. Всі в святочних строях. Не жали нікого труду ні часу. Співають з дзвонів сторіч піснюм або фірами. Приказ: віддати поклін Героям!

Місто у святочному настроя вижидає соколіських чет. Соколи й Соколіці місцевого „Сокола“ ухваляються по місті і декорують всіх святочними відзнаками. Лица багаторо-пожани, свободні. Цяж Соколіське Свято!

Соколи йдуть! — думав на устах усіх перша вістка. Перший аголосив своє прибуття „Сокол“ в Переволоки, повіт Бучач. 29 Соколі і 10 Соколіць прибули в гості, а з ними „Соколи“ в Підгайщині: Гайвороння, Вишнівка і інші.

Всі прибуваючі гайдаки збираються на ринку. Начальники адмють візит голові повітового „Сокола“ в Підгайцях. Відлідає відходять до церкви.

В год. 9-й раз починається Свято торжественно-Службою Вожею на площі перед порохівним парком. В порядку усталиються соколіські чети. Візці від поодиноких гайдів оточили прибраний престіл, на якому соколіський прапор. В їх п'ять. Іде горняча молитва. Нестерпно жарить сонце. По Богослуженні худова проповідь, а звідси проповідник вказав на великі жертви і на славу тих, яких не стало та вказав піти зложити поклін Героям.

Соколи усталилися до походу: напрам — полевий стрілецький шкитар за містом. Попереду відлідає пластуна, за ним візці від соколіських товариств. Рік-

рі-преріжні. Плоди їх мозолистими руками підняли вчорами сільські Соколі, прибрали квітками. Було їх разом 23. 60 етильки було соколіських товариств. За ними професія і духовенство. А там далі ще чети Соколі і Соколі. Не можна доглянути війни. На переді квітка „Сокола“ Вербіл. Відтак оркестра. За нею 18 чет Соколі і 18 чет Соколі в силі 809 осіб. Чети Соколі вєде побр. Вороневич в Підгайць, Соколіць — сестра Хирівська з села Галача.

Виносить соколіський прапор і Соколи віддають почесу. Оркестра грає національний гімн. Поватом рушає похід. На чолі соколіських чет стають представники „Сокола-Батька“, голова „Сокола“ в Підгайцях О. Яворський і начальник Свята І. Данилюк. Три тисячі громадян співають за походом на могили. Ідуть маленькі хлопчики в соколіських шалочках побіж позилених віком старших. Соколіські чети — сам цвіт Підгайщини, що виростає серед гук гармат, розриву гранат та дощу заліза. Похід іде рішав, по-важним кроком.

Могили... Рядком лежать старшини, їх полевий духовник та стрільці. Могили зпорядковані, хрести з написами. Делогачі Соколі і Соколіць в військах оточили почесним чотирокутником могили Народ залег цвинтар.

Торжественну палладу править 8 священників на могилі полеглого духовника, а окремо на могилі хоружого Шупляка, єдиного Підгайської Землі. Жалібно несеться „Вічна Пам'ять“. Сотні Соколі віддають почесу.

Працівники могили священики. А між ними і давний панотець-Сокол. Старший вже віком. Згадав свою працю в соколіських рядах, ще в бл. п. Сепем Горюком і з Гутковським, а проф. І. Боберським і іншими й вказав Соколі вдержати в соколіських рядах.

Складають візці. Соколіські чети правляють могили почесним ходом. Велити ханля, Лунає: „В право глянь“ І. Там могила героїв. У стрункій поставі бють сотні ніг в такт. Пливають відліди. На їх поставу глядять око відпоручника „Сокола-Батька“ і голова „Сокола“ в Підгайцях, які адорюють відліди. Після того всі відходять до міста.

Пополудні почалося Свято в год. 4-й на Старому Місті. На площу веде почетна брама, убрана зеленю і прапорами. Довкруги площі маса народу. Чети Соколіць і Соколіць готові до руханкового виступу; стають в колоннах. Начальник „Сокола“ в Підгайцях побр. Вороневич здає візит відпоручникові „Сокола-Батька“. Свято отапрає побр. Яворський, витаючи со-

Д-р ВАС. ШЕРАТ.

Куліш і Дрепер.

Від польського публіциста Теофіла Шумського, львівського приятеля Куліша з доби його останнього побути в Галичині, довідався я ще в 1897 р., що Куліш у рясі книг які наміряв видати у Львові для української інтелігенції, на першому місці ставив Дреперову „Історію боротьби віри з наукою“. Дж. В. Дрепер, англійський учений, спеціаліст по хемії, вищій математиці, філософії й фізіології, працюючи науково від 1833 р. в Америці, здобув собі своїми публікаціями вже в 70-их і. р. м. ст. незвичайну популярність. Між іншими книгами його „Історія умового розвитку Європи“ з 1863 р. діждалася апродовж десяти літ не лише численних видань в Америці й Англії, але й перекладів на європейські мови: французьку, німецьку, московську, сербську, польську й інші. Йогож „Історія боротьби віри з наукою“ („History of the Conflict between Religion and Science“), появившись в Нью Йорку 1873 р., мала до двох літ у самій Америці п'ять видань, за якими пішли численні перепреси в Англії й переклади на європейські мови. Весною 1882 р. взявся перекладати її на українську мову Куліш. Закінчив перекладання по тим самим причинам, які спонукали його махнути рукою на всі свої галицькі справи й виїхати зі Львова до Відня. Так інформовав мене Шумський (га. мов: „До історії останньо-

го побуту П. Куліша у Львові“, Львів 1897).

Не знаходячи в письменницькій спадщині Куліша слідів перекладу Дреперової книги, можна би сумніватися в достовірності інформацій Шумського, а бодай спитати, чи брався Куліш до перекладання тої книги, чи мав її в руках і в якій виданні — в оригіналі, чи в перекладі. Передовсім питання, чи мав Куліш в руках Дреперову книгу, повинно вирішити перед кожним, хто, прочитавши цитат із неї по українськи на вступі до Кулішевої поеми „Магомет і Хадиза“, заважав би собі труду відшукати його в тексті Дрепера й побачив би, що той цитат не є дослівний. Він є в першій частині лише переповідненням тексту Дрепера; виглядає, як колиб був узятий Кулішем з другої руки.

В Куліша читається:

Ще як він був незданий і вбогий, полюбляв його багата вдова в Мекці, на ім'я Хадиза, і хоть у його рідному краї було в змачі многоженство, не засмутив Магомет своєї дружини ні однією соперницею: додержав їй вірності долацять чотири роки, поки жила вона на світі. Як зробився він першим чоловіком між Арабами, одна з найродючіших жінок. Ах, сказала йому раз: „Чи не стараж у тебе жінка? чи не послала тебе Бог мене за лучшу дружину?“ — „Во ім'я Бога, ні! — відказав Магомет — не може бути лучшої дружини над неї: бо вірувала вона в мене тоді, як люди мною поносили, підлазали мене в гору тоді, як був я вбогий і як мене гонили“.

Дрепер.

А Дрепер в III-ій главі своєї „Істо-

ри боротьби віри з наукою“ так пише:

Лучилося, що одна багата вдова в Мекці, Хадиза, повірила йому заряд своїх торговельних діл із Сирією. Сподобалося їй справність і вірність, а звідси й сама особа його, бо мав бути на прощуд гарним мужчиною з незвичайно милим поведінням. А що жіноче серце все і всюди є одяжене, то поручила невідлучно, щоб його втиснула в почування її; отож став Магомет вірним подругом її й був таким цілих два роки і чотири роки, доки жила вона. Мешкаючи в краї, де панувало многоженство, він не засмутився її приданим соперницями. Багато літ описав, коли друг її станув на вершині могутності, одна з найкращих арабських жінок, Ахша, сказала йому: „Хибаж не стара твоя подруга? чи не послала тебе Бог мене за лучшу подругу?“ — „Ні, проби, — промовив Магомет, вибухаючи праведною злостю, — не знайти подруги лучшої ніж вона. Вірила вона в мене, коли люди помітували мною, підлазали мене, коли я був вбогий і коли мене гонили“.

Міг собі Куліш скоротити Дреперів текст сам, але міг також, не маючи в руках Дреперової книги, знайти такий скорочений уступ із неї деінде. Шож тут прийняти за правду?

Припадок дав мені в руки доказ на те, що Куліш в 1882 р., отже в часі, коли писав поему „Магомет і Хадиза“, посідав примірник Дреперової „Історії боротьби віри з наукою“ і тільки читав його. Той примірник достався мені в 1922 р. від пок. учителя й письменника Антона Логоцького, що знайшов його в одному

львівському антикваріаті. Є це польський переклад Дреперової книги, котрої титул такий: „Dzieje stosunku wiary do rozumu przez Jana Wilhelma Drapera. Z piątego wydania amerykańskiego z upoważnienia autora przełożył Jan Karłowicz. Warszawa. Nakład księgarńi Ludwika Polaka. 1882“. На оборотній стороні титулової картки цензурна пометка: „Дозволено цензурою. Варшава, дня 29 Іюля 1881 года“. Перед титуловою картою картка з наголовком по середині: „Dzieje stosunku wiary do rozumu“. Вище того наголовка олівцем, характеристичним почерком Куліша прописано: „Już nie potrzebuję tej książki. Posyłam więc kochanemu Panu. Po przeczytaniu proszę zachować i nikomu nie rozyszczać“. Замість підпису тільки добре знаний кінцевий закрут підпису. Дальше низше: агозовка знову олівцем, тим самим почерком, але товстішим і виразнішим: „Daruję tę książkę uwielbionemu Panu Jurkiewiczowi na pamiątkę naszego pobytu we Lwowie. P. Kulisz 1885, (styczeń — перевернуто) lutego 4“. В самім верху картки, вище нешої записки чорнилом, чужим почерком підпис: „Szczupon Jurkiewicz X-889“. В середині книги текст густо підчеркуваний червоном олівцем, рідше чорним. Підчеркував Куліш для власної орієнтації; доказом цього й доволі численні на берегах карток дописки, роблені йогож рукою, по польськи й по українськи. Це знак, що в читача був намір читанням покористуватися пізніше.

(Докладніше буде.)

вільство і громади-гостей. Приїжді від „Сокола-Батька“ складає побр. Гафтович В., після чого загомоніло трикратне „Слава“ в честь Полягних. Складають привіти від сокольських паланок: побр. Сокіс Гр., побр. Габрусевич від сокольства Бобретини і побр. Миськія. Відчитують телеграму від обласного „Сокола“ в Тернополі: „Полягним „Слава“ — Соколом привіт!“. Оркестр грає національний і соколовий гимн.

Начальник дав знак і чоти Соколі стаять до впра. Вільноручні вправи виконує 358 Соколів (проводить начальник побр. Вороневич). До впра. приграв сокольська оркестра з Заставча. Між музикантами спілий інвалід. Грають дуже добре, хоч зі слуху. Під дострім музики виконують Соколи вправи відважно і з розмахом. Перевіряти вправи, вичинили їх добре. Кожну вправу загороджує публіка бурєю оплесків. Відходять Соколи. На площу виступає 358 Соколів до впра. вільноруч. Спинає їх на хвилю нагальний дощ. Не зражаються тим і по хвилі виступають адруге. Стріляні мальовничі чети в пишних народних строях. Видні захоплюються. Соколі виконують свої вправи з великою красою рухів і мусять їх на бажання повторювати вдруге. Чаркові аж виконав дуже добре „Соколі“ Голоче. Відтак пожежний стяг цього товариства, переваж показ пожежних впра. з пожежними приладами.

Сонце зливає до заходу. Соколи збираються до відходу домі, у далекі сторони. Прамє їх відпоручник „Сокола-Батька“ і голова „Сокола“ в Підгайцях, закликають до дальшої витривалості праці.

В цім пам'ятнім дні Сокольство Підгайчанське дало доказ своєї живучості й сили. Молоде ще воно тілом, мова й духом, але духом юним, бадьорим. Це Сокот — то день обнови духового життя в повіті; воно ще довго остине в пам'яті всіх. Глибоко віразилося в душу слова побр. Миськія, молодого сілського Сокола в Гайвороні: „Сокольство — це воє, жарні ради, що рується до праці, що мусить жити і бути свободними, як соколи в небесних просторах. Це не та сілська молодь, що розпивалася і розбавлялася по коршмах. Це молодь, яка йде шляхами відновлення життя — йде назустріч сонцю золотому“.

На Свято привітали представники „Сокола-Батька“ побр. Любомир Отоновський, що вібрав на Святи на виступі Українського Герою 158 зол. Володимир Гафтович і Омелін Драньківський.

Останні вісти.

ШТРЕЗЕМАН У МАСАРИКА.

З Берліна подають, що під час відвідин Масарика Штреземаном перший висловив побажання, щоб між Бенешом і Штреземаном відбулося обговорення справ Середньої Європи і також відносин Німеччини до Чехословаччини. Та конференція могла би відбутися правдоподібно ще цього місяця, бо Бенеш в найближчих днях має прибути до Карлсбаду.

ПРОМОВА КОРОШЕЦЯ В СКУПШТИНІ.

Газети подають з Білгороду, що новий прем'єр Корошець заявив на зборах скупщини, що югославський уряд є свідомий зобов'язаний зятих на себе Югославією наслідком аступлення до Ліги Націй і є рішучо готовий продовжувати дотеперішню політику. Уряд стремить до наявності добрих і приязних відносин з кожною державою і підтримування кожну акцію направлену на підтримання миру.

СЕПАРАТИСТИЧНІ ПОСТАНОВИ ХОРВАТІВ.

Білгородські газети доносять, що депутат „Време“ виступив зі статтею, що обговорює останні збори в Білгороді і Загребі. Газета подає, що намічено тепер дати ліній дальшого розвитку держави. Одну називає парламентом, який стремить до консолідації держави, другу висуває селянсько-демократичну коаліцію, що відрізняється одночасно в Загребі. Селянсько-демократична коаліція стала на дорогу цілковито опозиції у відношенні до Білгороду. Є то лінія децентралізації державного устрою і ревізії конституції. Таки чиним віля цих зборів має розпочатися нова боротьба між Загребом і Білгородом.

ЯПОНСЬКА НОТА ДО НАНКІНСЬКОГО УРЯДУ.

Японський уряд вислав ноту до нанкінського уряду, в якій висловлює бажання Японії поновити впрямі свого часу переговори в справі ревізії торговельних договорів. Однак переговори можуть відбутися тільки під умовою змінки сталоплаша Навіаа, що обстоює право одностроннього виконання нерівноправних договорів.

ДО КАБІНЕТНОЇ КРИЗИ В АНГЛІЇ НЕ ДІЯЄ.

Газети подають з Лондону, що р'яжнічі поглядів в кабінеті, що виникли зваслідом впровадження охоронного пза, тепер цілком зникли. З огляду на те до кризи кабінету не дійде.

ТАЙФУН В ОКОЛИЦЯХ ТОКІО.

В околицях Токіо прорісся страшний тайфун, який викликав величезні зливи, виривавши з корінням дерева, валачи будинки, зривавши мости і т. п. Завалилося навіть кілька тунелів. Тайфунні товаришила велика злива. Ніжче пожежі околиці Токіо стоять під водою.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 5-87-50—5-88-00 канадський долар 5-81-50—5-82-00, чеська корона 0-26-50—0-26-70, австрійський шілінг 1-25-50—1-25-80, румунська лея 0-05-25—0-05-50, французький франк 0-34-30—0-35-00, швейцарський франк 1-71-25—1-72-50, фунт стерлінгів 43-40-00—43-60-00, радянський червонець 25-50—26-80.

Золото: 20 корон 36-50-00—36-75-00, 20 франків 34-50-00—34-80-00, 20 німецьких марок 42-40-00—42-70-00, 10 російських рублів 47-00-00—47-50-00.

Срібло: Австрійська корона 0-67-00—0-68-00, 5 австрійських корон 3-45-00—3-52-00, австрійський флорен 1-74-00—1-78-00, російський рубель 2-28-00—2-95-00, новий за рубель 1-43-00—1-48-00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 47-50—48-50, пшениця селянська 47-50—48-50, жито галицьке 32-25—37-75, ячмінь галицький броварський 43-50—45-50, ячмінь на пшаво 37-50—38-25, ячмінь пастівний 35-25—36-25, овес галицький 44-00—44-50, кукурудза румунська 44-00—44-50, сарабола промислова 0-00—0-00, фасоль біла 65-50—70-00, фасоль кохирова 45-00—50-00, фасоль красна 60-00—65-00, горох піа-біаторія 63-00—68-00, горох північний 52-00—57-00, бобик 40-00—41-00, мішанка пастівна в зерні 00-00, пшаво 32-00—35-00, сіно солодке краєве прасоване 14-00—15-00, солоха прасована 5-00—5-25, гречка 40-50—43-00, льон 71-25—73-25, лубівка свій 21-50—22-50, ріпак озимий 66-50—68-50, мука пшенична 40 прт. 8-00—8-70, мука пшенична 50 прт. 77-00—78-00, мука жита 65 прт. 65-00—66-00, грисі кукурудзяний 67-00—70-00, мука кукурудзяна 49-00—51-00, отруби житні 25-25—25-75, отруби пшеничні 23-50—24-00, крупі гречана 80-00—82-00, пшоно 80-00—82-00, крупі ячмінні 62-00—64-00, перепак 65-00—65-00, просо краєве 45-00—47-00, накуху лямки 49-00—50-00, коншинна красна 220-00—250-00, мак сівий 115-00—125-00, мак свій 92-00—102-00. Мішки жовти виробу Стралом Варта 1-55—1-60, мішки уживані добрі 1-25—1-30.

По широкому світі.

Виконавши новий англійський амбасадор у Парижі, Тірець. Тірець є одним з найбільших прихильників англійсько-французького порозуміння.

ВУЦВК рішив замкнути нових 34 церков на Бел. Україні.

З днем 1. серпня ц. р. входить в життя польсько-чеський торговельний договір у повному своїй обсязі.

В президії поліції в Софії вибухла бомба.

Президент Москвичський виїхав до Спалі по двохтижневому побуті в Познані.

Благовіщенсько, загрожено ризиком А-муру, евакуоване.

НОВИНКИ

— Нашим духовним кругам до відома. Дістаємо таке писемко: В підгайчанім повіті в містечку Завалів над Золотою Липою, в близько нього висота гора, що звється Киміа Гора. Давно був тут латинський монастир, з тепер ділячи на спілку з польським асмондом а Завалів задумали вибудувати великий костел, і придумали ог яку штуку: відставили хлопця, що уелугує в костелі (на ім'я Юзеф Вальдзек), якому пошто повказав Мати Божа. Наві селяни а близьких і далекі сіл знавими туди ко-

дять і слагають грошові дати в каплиці, що на горі. На місці минного обвалу поставили хрест і тут діються нібито рішні чуда: хрест вищорозколюють, гріншків (а годівно тих, що в чуда не вірять) стріляють жарі. Ніхто не може людей переконати, що не неправда. Мають платити агенти розколюють шоралі нові мітки про чудеса вищорозколювання та про інші чуда. Розуміється, що найбільше там ходять наших українських селян, а ще більше жінок. Можеб нею справою займатися яка компетентна наша духовна особа, яка ствердила на місці, як річ маєтись і старалася в порозумінні з нашим духовенством поробити проки, щоб наших людей стримати від легкомудного марнування гроша й часу, до того ми чужо нам ціля. Це, що пишу, пишу на підставі оповідань селян, що туди ходили. Селяни оповідають, що там більше людей, як на відпусті в Варшаві... — С. С.

— Нерозкалі образу Матері Божої в Олеську. В ч. 165, з дня 27. м. м. час. „Діло“ в повинках з нагоди коронування чужотворної ікони М. Б. в Самборі каментувало, що „буде це, здається, перше свято коронування образу Богородиці в грекат, перші“. Отсам справляло це твердження, бо в Олеську, пов. золотіського, це в р. 1901 днів 8. (21) вересня відбулася Впр. митр. Анварем Шептицьким коронація ікони Матері Божої короною, яку посвятив тодішній папа, Лев XIII. Цю ікону малював у Рамі артист малар Кароселі, а посвятив П тойже папа. Коли цей прегарний іконі помістив був о. Лев Джулиньський у своїм ілюстрованім виданні „Життя Святих“ на стор. 140 (даль 24. марта). Великі відшути, на які єхалося до Олеська тисячі прочан а найбільших сторін, відбуваються в днів Різдва Матері Божої як у дні коронний, Успення Пр. Богородиці, а годівно в дні Різдва св. І. Хрестителя. Прегарну церкву в Олеську вибудували до планам пот. архітекти Вас. Нагірного, розмалював а останніх двох роках дуже естетично, а знім, цілюсь, уолокочуючи тоні, орнаментуючи а образами а двої українського народу, перебуваючи на еміграції наш придніпральський земляк, артист-малар Юрій Маталевський. — о. Олександр Левничий, левал і парох в Олеську.

— Ян це назвати? Пишуть нам: Дня 1. 8. ц. р. праміє листоном у Стебнику до парохіального уряду писемко з Раді Шкільної Повітової в Дрогобичі. Коли священик підписався на рецензію по українськи, сказав листоном: Прешен под писемко сего по польску! На запит тому, сказав: Так наказала пані похмбичині! Іншочей бендел мавш вишномосць! — Чия не цікаво? Навіть „похмбичині“ в Стебнику надзе вже зявилися записи і за вельолух тероризму! Адемі відповідалого закону міністерства дотепер дирекція пот у Львові не оголошала! — Стебницький.

— З постійної хроніки. Біля Львова напало двоє бандитів на сілську ділячку Юстину Вухлиніну, що йшла лісом. Огрозивши її а 15 золотих і виласкувавши її втіки. Одного а них арештувала поліція ще того самого дня. — Поліція арештувала двоє підлявівських бандитів за грабунковий напад.

— Львівська хроніка. Горіла пивниця при вул. Крайівській ч. 3. Вогонь сиринчав свічка. — Анна Гук, служниця в ресторані Фалсерова при вул. Ягидонській, кинулася з 2-го поверха. Важко погнута і бореться зі смертю в шпиталі. — В шпиталі Говлі при вул. Сикстуській поранилася дожиком а груди жінка енеохочею до життя жінка. — Застрибав співробітник редакції „Дзєніка Львівської“, мабуть з вешаюю любові.

— Знав, де йти покачуватись. Калімен Оскнер, жид а Львівцята, поїхав мин. тижня до Варшави, щоб покачуватись перед президентом республіки на свою позірну жінку Вайло. Коли замкова сторожа запернула його від воріт, пішов до місцевого ребіату. Але коли в там зустрінувся з відмовою, зробив нехотуку а вентуру і показивав ребінові усі візла.

— Перестали виходити два польські щоденники: „Нова Реформа“ і „Варшавина“. „Нова Реформа“ заповідає, що по аргументуванні відданництва буде повзатися далі.

— Нобілі в Римі. Генералові Нобілі, який прибув а товаришами до Риму, узяв дала величку охоту. Серед прочан і оплесків несли його на руках від двірня аж до середмістя.

— Катастрофи й нещастя. В Берліні горіли шини а домі при Потсдамській вулиці. 6 жертви а людей і великі шкоти. — Біля поремецького мостика вилорнулася моторний лодка від морської хвилі, спричиненої переїжджаючим біля лодки завоваком. З десятків людей, що їхали

Виїжджаю 4-го, а верну 31-го серпня.

Д-р БЕРЕЖНИЦЬКИЙ.

Лодком, 9 потонуло. — При будові залізничного шляху. Фельдбах-Гайхенберг в Австрії мала місце катастрофа. 68 убитих і 4-ох ранених. — Біля Салдзбургу горять від суботи мин. тижня лес. Ратіванчя акція, яка підтримувала вже а собою життя двоє членів поліарної сторони, полічно безуспішна. — Біля австр. міста Вельден мала місце автомобільна катастрофа: 1 убитий, 3 ранених. — Пожежа лісів у Талрах азербайджанських. — Еспанський летун Матіа узяв разом а апаратом до моря. Летун убитий, напірат розбился полет із трамвая. Убиті 2 дівчинки. — У Франції прийшло до аудіу пожежі, а яких один під транспорт влісся. — Над Фінляндією шалі тайфун, який поробив великі шкоди, годівно на острові Панай. Деякі міста знищені. Між іншими місто Полярна, де потонуло 12 тисяч мешканців. — На львівському аеродромі зпав підчас впра. зі авіаційної частини літак. Аварія розбитий, змико ранений летун Барановський, летів — другий летун Фурман. — У Баварії мала залізнична катастрофа. 13 убитих, 30 ранених.

— Рішні вісти. Берлінські автомобілісти протестують проти асфальтування вулиць тому, що липка маса, яка зливається на асфальт і а олію, що витікає із тигарових авт та пороку, грошів небезпечною для автомобільного руху. — У фабриках міді в Міттербергу, Австрія, очікується страйк робітників, який тривав 8 тижнів. — В італійському галіоплані, який вертав із аеронавтичної виставки а Парижі, знайдено нехотуку машини. Підпалили її правдоподібно італійські анархісти. — Для еспанської летуни зачали свій лет довернути світа. Лет триватиме 30 днів. — З центральної торгівні в Телесі візко 8-ох банкітів, засуджених на довголітню в'язницю. Поліція негайно арганізувала пошук. Двох банкітів абили, одного ранили. Вел ішні пошуківши в лісах. Заряджено обшуку. — В Кельні почалося величезне свято піменьких руховників при спілучасті 300 тисяч делегатів. — Біля Будалемту аратував а воді 14-літнього сина купця хлопчик-сімчесь. — Денном Распутін а вступатиме на європейських сценах як та вечниця. — В Лондоні аніла майна вогонь чистильника обуви. Ще в 1923 році було їх два тисячі. Тепер асього двадцять. — На радянсько-польському пограниччі починили самовільним дла дезертири з польської армії. — Бела Кун прибув до Москви. — Відомий польський публіцист А. Новачинський атакує в „Газеті Варшавській“ департамент летуства у зв'язі з „летом“ Кубані й Цайковського і трагічним авіаціонм лету: Варшаво-Багдад.

— Діточа трагедія. В Найкельні, у Німеччині, підчас забави над беречом наказав зпав 5-літній хлопчик у воду і почав тонитися. На поміч кинувся 6-літній брат Вув би і цей утопився, поліб не поспішила на поміч 12-літня дівчинка, що саме а той час була біля місця нещастя. Кинувшись без надуми у воду, виринула старшого із братів. Молодий тили втопився. Прийшла героїської дівчинки газети не подати.

— Археологічні розкопки в Альбанії, ведені італійською науковою експедицією на днів покінчилися. Між розкопками передісторичного значіння, мають бути монументальні ворота, висотою а 8 метрів. Ворота, які походять а V, віку пер. Хр. заховавшись а дуже доброму стані. Знайдено багато мраморних статуї і дороговісних мозаїк. Експедиція одатє звіт а розкопках італійському міністерству освіти.

— Загадочне убивство. Дететивні а славного льондонського Скотленд-Ярду аймаються геральдовою розвідкою таємничого убивства, що його виконали вельодні убийники на особі одної італійської міліонерки в місці біля Лондону. На бандитське підложе убивства кажує та обставина, що збито огрибли а дороговісностей. Аналогічним убивством аймався недавно французька поліція.

— Трагедія. В Берліні зпав 28-літній барон Арнім а приступі заванести свою прилетуку, 34-літню баронессу Лолу Уаллаш фліртувала з 25-літнім моряком. — На днів пошуків самовільним один а найбільших мадерських землевласників, граф Вігіадо, кинувшись із візка солаторії для нервово недужих під Віднем.

— Пішом а Парижа до Штрасбургу. На шляху Париж-Штрасбург відбуваються змагання у швидкості ходу. Вони заложать до французьких традицій

SUNGLAZET

МИЛО

Досконале до прання і до миття лиця і рук. Без ніяких шкідливих домішок. Видатне в ужитті.

LEVER BROTHERS LIMITED (Англія)

До набуття у всіх античних скринях і мілярнях.

спертових свят. Період у щогорічних ома-
сінних вуду: ковалі Романо, який іде
зі шпорию 9 кілометрів на годину, Ре-
альний є по професії фінансистом і тре-
тій з черги Гедаль. В Навелі на 349-ому
кілометрі супинився Романо перший
раз на те, щоб на 29-ох хвилинах відпо-
чинку піти далі.

— 780.000 доллара за плагіат. В Нью-
Йорку почивався літературний процес,
що тривав понад 10 років. Драматург
Томас Адамс на 780.000 доллара від-
шкодування на браді сюжету до одної
з його п'єс н. п. „Райська птія“, що два
ріки тому була повним успіхом на а-
мериканських сценах і принесла почес-
ному автору великі доходи.

— Волосся і довгоочісність. Центральне
статистичне бюро в Італії перевело ста-
тистичку мапуванням. Зі статистички ви-
ходить, що з 51 столітніх жінок в Італії
майже всі є брутетками. В зв'язі з тим
пригадують учені, що пізніший, асо-
ціований тип людей має значно коротше,
як подудий, темноволосся.

Пам'ятайте, що всім збіркам на нагробках
на могилі Івана Франка треба посплати
до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і. пов.
на щоденну книжку ч. 79 10.

Театри.

Міський великий театр.
7-го г. 7:30 веч. „Веселі нуми“ Віл-
сору опера.
7-го г. 7:30 веч. „Галія“

Міський „Театр Новин“.
Зачинений.

Кіно.

„Амаль“: „Сповідь“ і „Пісня молодих
жінки“.
„Байка“: „Прокляте“.
„Іва“: „Небезпечна дівчина“.
„Пала“: „Дім прамар“.
„Фатаморган“: „Любовники“

Дописи.

САМБІРЩИНА І СТАРОСАМБІРЩИ-
НА. (Справоздання із віч о. сен. Ге-
гомира й посла Гершковича). Дня 18 7
н. р. відбулося віче в Хиріві, на якому
о. сен. Ю. Татонир обговорив усі най-
важливіші справи політичні й економічні,
апертаючи в першій вірі увагу на „Сам-
бівського Господаря“ й організацію сели-
ща. Дня 22 7 н. р. скликано віче в Кульчи-
нях Шляхецьких, пов. Самбір, на якому
о. сен. Татонир реферувал широко про
політичне положення. — Дня 29 7 н. р.
відбулося окреме віче в Стриді, пов.
Старий Самбір, у якому взяли участь
членство люди із сіл Лопушанив Хомині,
і Бусовичів. Віче отворив місцевий па-
рох о. Кор. Кушні. По виборі президія
реферували о. сен. Ю. Татонир про
справа економічні. — Того самого дня
відбулося друге віче в Мшани,
на яке численно зійшлися люди з Па-
м'яті і Пасого. На вічу промовали
о. сен. Татонир, на прийняття якого
визнала банда на колах аж до Стри-
ді. — Відтак не цього самого дня від-
булося віче в Головецьку Горішній
Віче отворив о. парох Кашиця, реферу-
вав о. сен. Татонир. У вічу взяли участь
люди з Грозьової і Вицьова. — На всіх
тих вічах обговорювали присутні різні
біжучі політичні й економічні справи
й одностайно одобривали тактику Україн-
ського Клубу Сойкивого і Севастського
та ухвалили для них призначення.

Серед книжок.

МОЯ СПОВІДЬ (зі споминів інтелігентів
селянського походження) написав І. Ви-
лина, Тернопіль, 1928. Накладом Книгарні
„Будучість“ у Тернополі. Ст. 84, 85.

До реценції треба в нас мати шість. Не
мусить бути книжка добра, щоб про неї
заговорили. Просто одного дня хтось на-
пише замітку, другу — іншу замітку не по-
добається і пишуть відповіді, або, коли
подобається, то також пишуть, або, коли
нишуть. Зате може бути зовсім добра річ,

ЦІЛКОВИТА, ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ

люди і біди від золотих 3-х, поручає знана фірма „O. L. E. ENGLAND“

Львів, вул. Галицька ч. 1.

181

з бодай цікаво і небуденно, про яку ціл-
ки роками не зовнішав навіть згадка.
До цього роду книжок належить і „Моя
сповідь“ І. Вилина. Цікава своєю темою,
повинна була вважатися прикладно-ви-
кладом, як уже не над собою, то з приводу
й появи. Ажже в підзаголовку має „Моя
сповідь“ пояснення: „Зі споминів інтелі-
гента селянського походження“!

Беручи книжку І. Вилина до рук не мож-
на позбутися певного роду недовіри до
автора. Чи не напів віс у ній цілу гору
теренів? Це враження переходить у пев-
ність, коли прочитати на вірники кілька
місць „Моєї сповіді“. Виглядає, що кни-
жка просто нічого не варта і є витвором
наївних міркувань провінціального гра-
фомана. Але прочитавши її, це враження
розвівається.

Книжка справді цікава і варта уваги.
Автор відважно і без церемонії порушує
питання, про які звикли в нас не тільки не
говорити, але й не думати. Доля сільсько-
го хлопчини, який відриваний від свого
середовища переходить у друге — не-
знає йому і незрозуміле — середовище
міської інтелігенції, його надії й розчару-
вання — ось тема „Моєї сповіді“. Автор
переводить свого героя (себе самого себе)
через мале містечко з вишковою
школою, через місто з гімназією, зрешті
через Львів і університет. Усюди стрічає
ного — селянського сина тільки завід і бо-
лючі досвіди.

„Моя Сповідь“ це автобіографія. Вона
безсумнівно правдива і щира і в тім са-
ме лежить вартість книжки. Чи можна
й вважати „сповідь“ всіх інтелігентів
селянського походження? Навряд! Ні!
Не ходять про переживання, випадки
і т. п., але про думки, замічання і ви-
сновки. Думок автора певно не один сел-
ський син не прийме за свої, а за-
ключень і висновків загально дуже мало.
Автор просто не хоче чи не старіється
їх робити, а залишає це читачеві.

Помінувши ці недоліки, книжка ціка-
ва, бо правдива і живо написана. І не
тільки варто прочитати, але й треба при-
судити їй над вагою.

Р. Купчинський.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Емілія з Нічаї Кумановська упоко-
їлася 18 VI в Чернівцях. Народилася 1850
р. в Залісся, пов. Бережани, була до-
нькою пароха в Залісся і сестрою колиш-
нього директора „Нар. Торговлі“ у Льво-
ві, Аполона Нічаї. Закінчила науки у
Львові, Польській стажу учителькою при
вишколій школі ім. Ядвиги в Станисла-
вові, де служила 30 літ від 1873 до 1903 р.
В тім часі брала діяльну участь у всіх
тодішніх українських товариствах будь-
то як їх член, будьто як голова україн-
ських жіночих товариств. Як діяльний
член української громади стиналася. По-
дійма в визначенні українських тодішніх
часів. В її домі сходилися вони нероз-
важні, між інш. й Іван Франко. В
році 1903 родила Кумановських пере-
їхав до Чернівців на Буковину. І тут
Польська брала чинну участь в україн-
ських товариствах, а в році 1906 за по-
кликом Т-на „Руська Бесіда“ і на підста-
ві виготовлених акцій „Руської Бесі-
ди“ статутів надолжала разом з Констан-
тиною Малинською Т-во „Жіноча Гро-
мада на Буковині“, що є й найбільшою
наслідком. В тім товаристві була вона
довгі роки головою. Визначалася як го-
лова того товариства прегарними про-
мовами. Польська промовляла на конфе-
ретах Шевичів, вистади композитора Ми-
колу Лисенка, екс-спела Хошинська й ін-
ші особи. Вона жила в тісній приязні з
Ольгою Кобилянською. Високий віс Поль-
ської змусив її в останніх роках ви-
тиснутися від усього праці на народній
мислі, однак до кінця свого життя ті-
шила розвою „свого“ товариства:
„Жіночої Громади“ на Буковині. — Вічна
їй пам'ять!

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир.
Панаса Карабінєвича.

В е д і ж:

4.VIII. Гейша.

5.VIII. Маруся Богуславка.

Д е л и н а:

6.VIII. Казка Старого Млина.

7.VIII. Маруся Богуславка.

Б р о ш и н і: 8.VIII. Маруся Богуславка.

Р о ж и т і в: 9.VIII. Маруся Богуславка.

П е р е г і н с ь к о:

10.VIII. Гейша.

11.VIII. Вихрест.

12.VIII. Маруся Богуславка.

Бурса ім. Ів. Франка при введува-
нній гімназії в Яворові приймає 100
хлопців на 1928/29 шкільний рік. Платня
1. бурси 50 злот. місячно, П. — 35 злот.
(або довіз харчами). Організується теж
окремий інститут для дівчат. Зголошу-
ватися до дня 20/8 1928 р. Яворів дня
7. липня 1928 р. — За Виділ Бурси ім.
Франка. 49 3—5

Український Високий Педагогічний
Інститут у Празі. Ректорат Українсько-
го Високого Педагогічного Інституту
ім. М. Драгоманова у Празі оголошує
з дозволу м-тва шкільн. та народн. осві-
ти Чехослованської Республіки (з дня
5. липня н. р. ч. 80406/28-у) прийом
нових студентів на 1. курс Інституту на
акад. рік 1928/29. Інститут є високою
школою з 4-літнім курсом навчання
і складається з 3-х відділів (факультетів):
1) істор.-літературного з підвідді-
лами історії і суспільних наук та літе-
ратури й мистецтва, 2) математ.-приро-
дничого з підвідділами математики й фі-
зики та природничих наук і 3) музично-
педагогічного. Приймаються до Інсти-
туту дітями студентами особи (моло-
діші й жінок) з закінченою середньою
освітою (гімназія, реальна школа, учи-
тельський інститут, духовна семінарія,
4 кл.), середня комерційна школа і т. ін.).
Навчання в Інституті ніколи безплатне.
Стипендія від м-ва для студ. 1. курсу
(як і в попередньому році) не буде.
Прохання з документами, поретини
життєписами і з фотографіями подають-
ся на ім'я ректора Інституту Skolska ul.
с. 8. IV, Ukrainisky Pedagogicky Ustav M.
Drachmanova v Praze). Особи, що закін-
чують Інститут, distantю диплом і ти-
тул педагога шкіль середніх; особи, що
по скінченні Інституту залишаються при
Інституті докторантами, distantю по
свійственні докторські іспити титул до-
ктора відповідала, за відділом, наук Ін-
ституту (істор.-літературних, математ.-
природничих і ін.). Візн на візн до Ч. С.
Р. для студії в Інституті улічю: для
Галичини консул Ч. С. Р. у Львові,
для Волині — консул Ч. С. Р. у Вар-
шаві. Для емігрантів візн улічю посоль-
ство Ч. С. Р. у Варшаві. Для отримання
візн необхідна посвідка Інституту про
прийняття в студенти Інституту. — Рек-
тор Інституту Проф. Д-р В. Сімович.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ГОДИННИК ВАШ буде найдішше на-
правлений у найбільшій годинникар-
ській роботі Івана Зельтенрайха, Львів,
пл. Марійська 5. — З провінції просимо
репарації прислати поштою. — Старо-
модні дамські годинники переробляємо
на ручні. 3 8 103-2

ДЛЯ ЛІТНИКІВ В Дорі, звільні хлі-
матичний літницький Пансіон Олена,
аначно побільшений, гарне догідне по-
ложення, соняшні комнати, першоклас-
ний харч, на десертів маслі власного
виробу. Лікарі і місці. Ціни помірковані.
Зголошення до Управл. 2441 8-2

ВСІЯКІ годинникарсько-юбілярські
роботи виконує найстаранніше
Добровольскі-Розважєвскі
Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна
ч. 2. 2481 а) 7—7

ФРЕПЯН короткий на зол. 1500
продає „Мояшкі“ Зіжорівка
ч. 10. 169 2-2

Взуття жіноче, мумеське і діточе
від золотих 8-х, як також напо-

львів, вул. Галицька ч. 1.

1—2

КРИНИЦЯ ПАНСІОН „ЛЕСНІЧАНКА“
поручає на серпень ще кілька ком-
нат соняшних, балконних в першоряд-
них удержаннях. 170 2—2

СТАРШОЇ інтелігентної, господарної
особи до заряду домою пошукує
свійственн вдовень Зголошуватися не-
тайно Брхза п. Болехів О. Донбечєвська.
172 2—3

УКІНЧЕННІ правних в докторатом
пошукує заняття. Ласкавизголошен-
ня приймає Адміністрація під „Почат-
куючий“. 166 4—5

ПОТРЕБНА інтелігентна, самітна жін-
ка, середніх літ до помочи в заряд
дому. — М. С. Poste restante, Заболотні
коло Бродів (Zabolotce). 186 1—3

КОНЦІПІЕНТА, рутинного в про-
цесовім відділі потребує від 1. пе-
ресня п. р. канцелярія адв. Д-ра Банаха
в Надвірній. Докладні зголошення зараз.
183 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Р. Несторович

ординус у внутрішніх і жіночих
недугах

ПЕРЕМІШЛЬ, вул. Франці-
шканська 37/II. (Площа Брамі)

161 5—5

Спеціаліст негуд легіма, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

2333 Пересвітлення Рентгеном. 24—24

Д-р ОСТАП ПРИЙМА

орд. у Львові

вул. Личацьська ч. 32, у внутріш-
ніх недугах. Просвітлення Рент-
геном. 184 1—3

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитавихся зубів, пльом-
буння й зникання зубів без болю.
Штучні зуби в каучуку і золоті після
американської системи. Пацієнтів з про-
вінції полагоджуються в найкоротшому
часі. П. Т. Урядовим і студентам значна
180 знижка. Полежні в сплатах. 2—5

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

Окуліст-Оператор 1—1

Д-р А. Гершендерфер

Львів, Писудського (ПАНСЬКА) з поверку.

185

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шалн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 золт.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 к. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 золт.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Важкі хвили Югославії.

Львів, 4. серпня 1928.

Багато важких клопотів має Югославія в ділянці закордонної політики, але чи не більше їх у внутрішньому житті держави. У першому випадку не переводяться її непорозуміння з Італією, з Болгарією і навіть з Мадярщиною. Побереже Адриатичного моря, справа Ріки, політичних впливів у Албанії — це те, що впливає на велике напруження Югославії з Італією, а справа Македонії — це те, що призводить як не вибуховий, то бодай до краю подразнюючий нерв матеріал у дуже натягнутих відносинах між Югославією та Болгарією. Шож до Мадярщини, то вона союзниця Італії! А цього вже досить.

І саме в найкритичніший момент провізоричного налаштування більше-менше зносних відносин з Італією впали у білгородській скупщині вбийчі стріли посла-чорногорця Рачіча в сторону представників Хорватії. Жертвою тих стрілів упали: посол Павло Радіч і посол д-р Базарічек. Сталося це 20. червня ц. р. Тоді югославянський парламент побачив на своєму „побоевищі“ два трупи і кількох ранених. Між раненими найшовся і провідник хорватів д-р Степан Радіч. Політичне положення в Югославії стало наслідком того у найвищій мірі напруження і небезпечним. Перипетії того всього, що прийшло по стрілах, відомі. Представники Хорватії покинули скупщину і зажадали від короля негайної зміни уряду та покликання на його місце такого нестримного кабінету, який зрівняв би з дотеперішнім сербським централізмом, розв'язав парламент, розписав нові вибори та підготував зміну конституції в напрямі перетворення Югославії у федерацію. Король старався затерти прикрі і фатальні враження душогубства у скупщині тим, що адоптував сиріт убитого посла Павла Радіча та покликав новий уряд з не дуже то нестримним д-ром Коросенцом на чолі, але скупщина не розв'язав. Останніми тижнями здавалося, що в Югославії почали якось укладатися відносини зовсім мирно. Однак це так тільки здавалося.

Бо ось 1. серпня зібралась у Білгороді скупщина, але в відсутності хорватської селянсько-демократичної коаліції. Це перше після трагічних подій засідання скупщини мало виключно і наскрізь жалібно-демонстраційний (правда, пересадно це звучить, але так воно було!) характер. Президент скупщини д-р Періч виголосив жалібну промову, присвячену пам'яті погибших, в якій жалював злочинний вчинок посла Пуніки Рачіча і не щадив компліментів по адресі погибших послів та їх заслуг і талантів. Безпосередньо по цій промові засідання закінчено. Так було в офіційному парламенті, скупщині.

Того самого дня відбулося в столиці Хорватії Загребі торжественне засідання іншого, неофіційного парламенту, засідання всіх послів селянсько-демократичної коаліції Хорватії. На тому місці слід пояснити, що до тієї коаліції входять: хорватська радикальна партія Ст. Радіча і партія Прібічевића, що гуртує в своїх рядах хорватських сербів

НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2325 7-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіших замовленнях просять писати до нас вислати рекомендацію.

Коаліцію цю засновано 10. листопада 1927 р. в цілях „дегальної парламентарної боротьби“ за зміну югославянської конституції в напрямі федерації, точніше, як це висло люють хорвати, в напрямі урівноваження і рівноправності усіх країв Югославії. Це засідання послів селянсько-демократичної коаліції відбулося в історичній саці хорватського забору (замку). Відбулося воно під враженням двох прикрих і болючих для Хорватії подій: засідання ще не розв'язаної білгородської скупщини і погіршення здоров'я раненого Степана Радіча, провідника хорватських опозиціоністів до білгородської політики (він дістав запалення легенів). В часі засідання в місті був припинений усякий діловий рух, усі крамниці позамкнені, а все місто удекороване хорватськими прапорами. Біля замку, в якому засідали послі, зібралась кільканадцятитисячна товпа народу, що ждала терпеливо кінця наради.

Торжественним засіданням проводив Прібічевић, провідник хорватських сербів, що має теж своє великанське значіння. Народа прийняла й оголосила такі постанови-домогання:

„Неповний парламент, що зібрався 1. серпня у Білгороді не має ніякого права приймати жоденбудь обов'язуючі всю державу постанови; всі постанови, які заподуть у Білгороді, а передовсім усі фінансові зобов'язання, які обтяжують цілий наріз, проголошуємо за неіснуючі та необов'язуючі для хорват. народу і тих країв поза Хорватією, до яких яких користуємося ми стверджуємо, що королівство Хорватія і Монтенегро та інші національності, які були заступлені в Національній Раді та ввійшли до державної єдності сербів, хорватів і словенців ніколи не зрештуквали зі

своїх індивідуальних державно-історичних і національно-політичних прав на користь одного з об'єднаних країв, але виключно на користь загально-державної єдності; ми стверджуємо, що акт з 1. грудня 1918 р. надруковано для закріплення гегемонії сербського королівства над іншими країнами. Тому заявляємо, що в національній опіній дотеперішній державний устрій Югославії цілковито вироджений і цілковито неадекватний (у скупщині) і що ми починаємо найрішучішу боротьбу за новий державний устрій, який давав би повну рівноправність національним індивідуальностям. Далші постанови в цій справі будуть прийняті на слідуючому засіданні, як тільки президент (коаліції) Ст. Радіч андує до тої міри, що зможе брати участь у нашій справі. Селянсько-демократична коаліція визнає всі політичні партії та групи в Хорватії і в краях поза нею, щоб прилучитися до тієї боротьби за рівність і рівноправність та сподіється, що сербський селянський народ своєю гідною постановою і справедливим становищем до тієї справи об'єктивно поведе великим принципом, здійснення яких однією може врятувати державну єдність Югославії“.

З наведеного видно, що в Югославії розгорілась дуже серйозна боротьба за таку незвичайно великої ваги справу як ґрунтовна перебудова держави в напрямі федералізму. Боротьба прийняла крайню небезпечні форми і якщо її не вдасться припинити при допомозі компромісної законодавчої розв'язки — бо тільки така вже можлива — то в Югославії може початися громадянська війна, яка потрясла б самими основами її екзистенції. Але чи на тім, тобто на самій громадській сербсько-хорватській війні скінчилось би? Чи ніхто посторонній до неї не змішався? — Ось де загадка!

Волинь -- „терра інкогніта“.

Інтелігентський актив і пасив Волині.

(Від нашого волинського кореспондента.)

Луцьк, 1. серпня 1928.

Волинь — „терра інкогніта“ не тільки для чужинців чи українців Галичини. Місцева українська інтелігенція знає Волинь не більше. На цілій Волині не знайдете знавця пам'яток рідної старовини, історії, побуту, фольклору. Зверніться до першого-ліпшого, „з іменем“ діяча за статистикою, відомостями про зміни в побуті, про природні багатства, торгівлю, народні виробы, — нічого цінного не одержите.

Скажете, що пореволюційні часи — це часи національного і політичного здвигу? Такі Зданг цей

дійсно є. І йде він безупинно, в проростаючій темпі. Але динаміка цього руху, джерела сил, напрям, задомні й збочення, — все це є незанимає і невизначеними явищами.

Наші політики й національні „провідники“ є під повним оглядом такими самими, що так скажу, ділетантами, як і наші етнографи, кооператори, просвітяни, церковники, то що.

Незнання народньої душі, нерозуміння тих процесів, які в ній відбуваються, характеризують усю ту політичну саламаху, що замулює наше національне життя. Шож до о-

Першорядна українська культурна робота
Юліана ГЛУШЕРСЬКОГО ЛЬВІВ.
приймає всі роботи з області купцірства, як приватні і селянські плани, а також всякого роду інші роботи.

хремих ліній, то вся їхня характеристика укладається в одній фразі, або „за хвилями“ або „проти хвиль“.

Провідників народу, в повному розумінні цього слова, Волинь ще не має. Ті, що може й знають, куди й як треба вести наріз, до керма ще не прийшли. А ті, що халатяться за цю керму, не знають ні корита величній національній ріці ні динаміки її хвиль. Позбавлені цього знання, вони або не мають віри в себе та наріз, або мають забагато ділетантської самовпевненості.

Звіліс нерівномірний поділ волинської інтелігенції на безпартійних (99 відс.) і партійних (менше одного відс.)

Шож це за порода — оці волинські безпартійні? — Своєрідна! Це не західні індивідуалісти, яким „тісно“ в партії, але які всеж глибоко і міцно вросли в свою націю. Це люди здебільшого наполовину денационалізовані, пасивні на всі ворожі експерименти над ними. Вони всього бояться: свого імені, громадської праці, українського часопису; не вірять у сили й можливості свого народу; нічого не люблять, ні до чого не прив'язані й течуть пасивно за хвилями життя. І ніхто ніколи вам не поручиться, до якого берега ці хвилі їх пригонять.

Окрему невеличку групу безпартійних складають так звані „політичні хитруни“. Політика для них — комерція. Їхні аспірації — на сьогоднішній день. Кожний з них — окрема партія, найчастіше під шильдом „вспульжия“. Цей шильд уможливає їм свободу руху. І дійсно, вони рухливі, активні. Нікого не питаючись, на-право і на-ліво „репрезентують“ українське громадянство“, щоб спекти собі при цьому свою власну печеню. Треба признати, що вони для українців де-що роблять. Але одночасно й деморалізують маси, привчаючи їх до нешанування своєї гідності, до крутіства, безпринципності. Вони при загальній пасивності відіграють у житті певну роль. Навіть закладають „бляхи“ з партіями, як це було при останніх виборах (з нами, з радикалами, з „одинокою“). Одним словом — егзотика! Треба додати, що „хитруни“ породили та сама грішна мати — незнання народу й брак віри в нього.

Те саме незнання течії народнього життя є й серед партійного активу. Про це свідчать зигзаги в політичних ходах. Чим же, як не повним незнанням психології селянства пояснити можна появу „з голови“ соціалістичного „сель-союзу“? Ще й не виріс він, як уже вмер. Ще більшим дивоглядом є „сельроб“. Сам Соломон не знайшов би в душі волинця, — цього індивідуаліста-власника, анархістичного волелюбця й ненависника колективного праця, — хоч би крихти якоїбудь аперцепції, яка уможливила б прищиплення йому комуно-беззасадничко-підприємної форми життя. Врешті, як свідчить історія клявської

організації, яка 12 днів вижила з селярба, — життя кпить собі з селярбівських експериментів.

Тим самим незнанням народної психіки пояснюється й те, що наші волинські уряди кілька літ ховали від народу свій же власний прапор і намагалися об'єднати „всіх“ на безпартійності. Спроба не вдалася. Бо в народній душі якраз жинають апернеції до традиційного національного об'єднання. Те, що ввійшло в ідеологію партій, в масах живе потенційно. Найменші спроби в деяких повітах легко викликали ці потенції до життя.

Однак чим трималися й ще тримаються такі дивогляди на волинському ґрунті, як селярби, радикали й інші? Націоналізм забарвленням. Це факт! Як у казці: вовк у козячій шкурі співає: „Ваша мати прийшла, молочка принесла і т. д.“ Провідники соціалістичних і комуністичних угруповань увесь час стараються підштовхувати під наш національний прапор, щоби прикрити своє дійсне обличчя. Але як тільки селяни роздивляться в замаскованому інтернаціоналізмі, зараз-же тікають від фарбованих націоналістів.

Найбільшим же незнанням психології має характеризуватися „робота“ так званих послів-одиночків, які жадною „ковбасою“ не встані притягти до себе селян, та робота їхніх (посольських) опікунів, які все ще надіються, що наше селянство зза обіцянок відвернеться від усього рідного й винагородиться. Тим часом зріст національної свідомості, не зважаючи на всі перешкоди, свідчить якраз про щось протилежне.

Я зробив цей короткий перегляд волинського інтелігентського активу й пасиву на те, щоб дати нашим читачам загальне глго, на якому будуть більш зрозумілими окремі явища нашого волинського життя, про які будемо говорити подальше. Основною ж ниткою цього глго, повторюю, є незнання психіки народних мас та динаміки місцевого українського життя.

В. Островський.

Д-р ВАС. ШУРАТ.

Куліш і Дрепер.

(Докінчення.)

II.

Хто був той Юркевич, котрому Куліш позичав, а опісля й дарував книгу Дрепера, знаємо з листу самого Куліша до М. Павлика („Народ“ 1892, ст. 239), та ще більше з листів тогож Куліша до самого Юркевича надрукованих Ос. Могилатовським з поясненнями на основі інформацій Ів. Ем. Левицького в „Научно-літературному Сборникъ“ Гал.-рус. Матиці (Львів, 1904, т. III, кн. 1—2). Тих листів збереглося 24, а саме: 10 писаних в Відня в часі від 24. травня до 2. вересня 1882 р. і 14 писаних з Мотроніаки під Борзною від 10. (22.) травня 1883 р. до 20. червня 1893 р. Писані вони — по признанню самого Куліша — „ламанною польщиною“ з винятком 5 останніх, написаних по українськи й усі вони завдяки незвичайно дружньому, майже ідтичному відношенню Куліша до Юркевича і його дружини представляють передовий матеріал для пізнання переживань і настроїв письменника після його виїзду зі Львова. З них довідуюся, що Альойзія Юркевич, нижчий урядник скарбової палати у Львові, в котрого Куліш наймав собі квартиру при вул. Вонзавої (сьогодні Супінського) ч. 6, став згодом не лише довіреним його в справах андавицьких підприємств, але й єдиною відповідним до ролі співзасадця, яку ще в 1891 р., коли Юркевич проживав уже в Новому Санчі, хотів

визначити йому Куліш. В Юркевича, де не осівся він, в Городку, Улянові чи Новому Санчі, намірав Куліш до повороту в Росію замешкати поновно зі своєю дружиною; Юркевич акції зваблював до себе в свою Мотронівку хазяйнувати в характері арендатора; перед ним не втаював ані своїх звязків з галицькими поляками й політичними переговорами з ними ані своєї обурення на них з приводу їхньої підступної політики, чи на галицьке езультство й святоюрину, чи акції й на еміграційну роботу Драгоманова. Особливож не перебирав Куліш у висловах своєї обурення на звязування інтересів польсько-української політики. Неначе бажаючи допомогти Юркевичеві до зрозуміння глибших, принципових основ того обурення, Куліш дав йому прочитати Дреперову книгу не без обави перед відповідальністю за поширення думок автора, тому й зобов'язуючи не позичати її нікому.

Один сумнів тут міг би виринати. На першій картці Дреперової книги, переданої Кулішем Альойзієві Юркевичеві, вище Кулішевих записок, написано чужою рукою: „Szymbon Jurkiewicz — X — 889“. Можнаб думати, що Куліш передав книгу якомусь іншому Юркевичеві, а не тому, в котрого мешкав і з котрим листувався. Отож сумнів паде, коли прочитається з листу Куліша до Альойзія Юркевича, писаного з Відня 1. вересня 1882 р. такий уступ, замітний Дреперівською характеристикою світа: „O świat! co to za zwierzyńiec! Patrzymy na siebie tak, jak ten biblijny Daniel w jaskini lwiej. Człowiek. Panie mój kochany,

kształci się na to, żeby wiedzieć, jak mało na świecie ludzi godnych swego nazwiska ludzkiego. Zawsze jednakowoż te biedne istoty zasługują więcej litości, niż nienawiści. Człowiek rozsądny szuka wszystkiemu złemu w człowieczeństwie początków, i znajduje. Po części objaśnia tę kwestję ta ksiązka, co Pan dostał z Wiednia“. Тою книгою була саме книга Дрепера, котру пізніше Куліш подарував Альойзієві Юркевичеві на пам'ятку свого побуту у Львові, в тому Юркевичевому домику, де — як писав до нього 24. травня 1882 р. з Відня знову в Дреперівському дусі — знайшов „najspokojniejszy w świecie przytułek dla poezji i tej religii, która wynika z nauki i różni się od ciemnej wiary bigotów o tyle, o ile dzień różni się od nocy“.

Сам Куліш, вчитуючися пильно в Дреперову книгу, міг уподобати собі її тим більше, чим більше скріплювала вона в нього засади етики Спінози, що їх засвоїв собі як єдиний середник до вирівняння непорозуміння України з сусідами (гл. мое: „Філософічна основа творчості Куліша“, Львів 1922). Колиж йому львівська спроба вирівняння тих непорозуміннь не повелася й він у своїх писаннях став виділяти всю жовч на винуватиків невдачі, на польських панів з їх езультством, тоді Дреперова книга стала знову в пригоді. Подратований особливо відданням реформі Василя Езуїтам, Куліш за Дрепером повторив усі найтяжчі закиди проти Риму. Для переконання вистане прочитати з його „Хуторної поезії“, поеми „Пророк“ або „Нові Жиди“ чи „На сповіді“ та порівняти їх хочби з VIII-ою і X-ою главою книги Дрепера. Всіж

Д-р Бронислав Очарський

оригінал

2323 1927

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криничі під „Тополями“.

й провінційнальній. Скрізь читають про „видатного українського дипломата“, що здер маску з обличчя „препоганого“ Вальдемараса. З Козія і його „ревецій“ польська телеграфічна агенція зробила великий політичний „зтут“.

Це зрештою звичайна тактика польської агенції — роздувати до надзвичайних розмірів те, що видається корисним Польщі, промовчувати все інше. Польські (а за ними й французькі) телеграми систематично промовчують напр. з промов українських послів усі протести, проти Польщі й польського режиму; натомість коли знайдеться в котрійсь українській промові бо-дай натяк на політику, яка могла би бути корисна польському престижеві за границею, — то польська агенція роздуває відповідні уступи і розтелеграфовує їх пильно по всім усядам, по Франції і деінде.

В. П.

Між нашими „русскими“.

Іх пляни й акції.

Наші „русские“, потерпівши при виборах повне філоко, не можуть ніяк погодитися з тим, що життя — сильніше повад усе, що годі йти проти нього. Ні, вони дальше збирають свої розпорошені „силки“, вони організують своїх прихильників по читальнях ім. Каткова або „Наука“, по „русских“ кооперативах, по руханковпожарних товариствах під назвою „Запорожесь“, вони закладають відділи й комітети „Русской Селянської Організації“ і т. д. А все те з подивудливою енергією, просто з залістю, щоби тільки показати зневажливим українцям, що вони ще живуть, існують — на те, аби розбавити нашу національну однопільність, нашу відпорність супроти езультів, щоб бути володою на шляху розвитку й поступу нашого многостраданного народу.

Акції й пляни наших „русских“ не можна недооцінювати, замовчувати. Якже-

інші поеми тої самої Кулішевої збір-ки, як і пізнішої „Дзвін“, відгомонюють такої сильно Дреперовими поракунками з римським католицизмом, якому Куліш протиставив — рівню жза Дрепером — свою „церкву вселенської правди“ („Заспів“), що має повстати тоді, коли „во-скресне правда Бог у сяєві науки“ („До пекольного наплоду“). Не своїбідні від впливу Дрепера й Куліше-ва „Маруся Богуслава“ і „Драмова-на Трильогія“, головню „Байда“, котрого чотири перші дії написав Куліш, як сповіщав про це Юркевича в листі 10. (22.) травня 1883 р. з Мотроніаки, вже роком раніше у Львові. Розуміється, поза слідами читання Дреперової книги у всіх названих Кулішевих писаннях є сліди й інших лектур, передовсім тих англійських поетів, овіяних духом Спінози, на яких мав й нагоду вказати раніше, що вкінці не виключає й творчого вкладу самого поета. Та найбільше покористувався книгою Дрепера Куліш, пишучи свою поему „Магомед і Хадиза“; з тої книги (гл. III.) він узяв фабулу, взяв історичні факти з освітленням їх, чого можна було догадуватися вже на основі епіграфу. Дивно, що перекладач Дреперової книги, Мих. Павлик, не звернув на це уваги, дарма, що і львівським епізодом із життя Куліша він в своєму часі заінтересувався.

Український переклад книги Дрепера появилася в нас у двох виданнях, 1898 і 1904 р. — значить, в першому виданні шістнадцять літ пізніше, ніж задумував видати його Куліш.

Кобзаровоки, 20. липня 1928.

було для кожного здорово думати, що не може бути сумнівів, що життя скорше чи пізніше змете у нас воєсім москвофілську прохвилю, то воно, а теперішньому нашому загальному ліхольоту, москвофілський бляк може ще довго ататися й дошкулувати нашому народному організмові. Наскільки шкідливо в логікувати собі москвофілський рух, показує виразніше акція „русских“ у справі поширення православ'я в Галичині. На цю акцію, ведену, правда, незвичайно дружно й хитро, ми не звертали ніякої уваги — й одного гарного дня довідалися ві аджувавнам, що в Галичині наємо вже кількадесят православних громад.

Щоб не стрінутися з закидом, що ми намовуємо акцію наших „русских“, заперструємо (на основі останніх чинів „Русского Голосу“) деякі їх заходи й похвали. Наше громадянство нехай уявляє собі, які небезпечні яри в собі акція наших „русских“ для нашої однопольності й нехай дій акції як сайз протиставляється. Бо тільки тоді буде з нашого пласання користь, як розуміє Т. аміло повелімо проти москвофілських заходів нехай акцію й будемо ті заходи на можливо-му яроні паралелувати.

З останніх чинів москвофілської зачетки бачимо, що „русскі“ сплинули то-чково на Лемківщину й на такі повіти на схід, як Володимирів, Перемишлянська, Радзівська й ін.

На Лемківщині повелімо на широкую ерадію православну пропаганду й засновували кооператив. Для скріплення православної пропаганди має слугувати м. ін. введення панакіла на могили вбитого в 1914 р. православного священника Мелетія Саволовича, що відбувається 5. п. м. у Жилинці, пов. Горлиць. Акція в справі заспокування „русских“ кооператив на Лемківщині веде спеціальний комітет, зведений на „собранні“ Дуклянщини в Тиліні, що працює під проводом відомого агітатора о. Кар. Чайковського й Мшані. В останніх тижнях засновано „русскі“ кооперативу в с. Зендрівській в с. Барвінську.

З акції москвофілів у східних повітах Галичини відмітно вібрання „Р. С. О.“ в Залісся, Ляцьким Малім, Ляцьким Великим, Бортової, Ольшанщині й Трудовій — аодолітьського повіту, в Глинішках (де від-крито одначасно чит. Качковського) й в Птичцях — перемишлянського пов. й зо-

лику панакіду по померших у Таларго-фії (при спілчущости 7 священників) у с. Гинту — разо-русского повіту. де після того відбувся й віче „Р. С. О.“ Крім того заготовлено ще оскування чит. Качковського в Боршев, пов. Перемишлянщини, „русскі“ кооперативу в Ольшанщині, пов. Золочів, отворення „народної контори Р. С. О.“ в Самборі (в заведальні пра Княпкевич), посередення дому машинної секції яри кооперативу в с. Беняківцях, пов. Рогатин, заводи з справі перетачення кооперативу в Липівцях (пов. Перемишлянщини) до „Русск. Радз. Союзу“, внесення в підсказ сазак статуту т-ва „Запорожцеві“ до затвердження і т. п. А позаяк наші „русскі“ відзначають зно-ву цілу низку своїх бурі й прихвтів як у Львові, так і в краях, щоб довгити в своїм біду оданськиму моделі й андо-вувати й на вишчирі.

Українське громадянство! Що ти робити для протидіянні цій небезпечній москвофілській акції?

Ще про „Рідну Школу“.

(Стаття з кол. рідношкільних діячів.)

У „Ділі“ з дня 31. липня п. р. по-явилася вступна стаття, в якій стверджено сухий факт, що всі за-казники до жертвенности на „Рідну Школу“ не мають вже ніякого спо-ху, бо наше громадянство не то що не зворушується ним, але вже так до них прихвтіло, що їх і не читає. Автор статті добачує причину цього лиха в тому, що „цього року, а й у попередніх літах, таких звітів Р. Ш. (себто про чини шкіл, молоді, успіхи навчання, доходів і виатків і т. п.) по закінченні нав. року ми в пресі не бачили“. Ней звіт однак безпідставний, бо Р. Ш. видає щодену акційовладішний звіт про стан товариства й його шкіль. а якого „Діло“ й інші часописи подавали на-віть широкі виїмки. Такий звіт годі волати негарно по закінченні нав. р. бо він можливий тільки на підставі звітів шкільовладіських шкіл і кілько-сот Кружків Р. Ш., отже тріває кілька місяців, доки тільки збереться у-весь потрібний матеріал.

Однак колиб навіть можливо бу-

ло добути потрібні дані безпро-вочно, то й та статистика не про-можна до переконання нашого громадянства про неминучу потре-бу обильних жертв на „Рідну Шко-лу“, бо, скажім собі правду в очі, не має в нас ще належного зрозу-міння асї ваги рідної школи, що во-на для душі нації є тим самим, що насущний хліб для тіла, та що для добути обох цих життєвих конеч-ностей треба доложити усіх сил ці-лого загалу. У нас ще замало людей, що свідомі винові того, яке тепер „арема люте“, а безліч таких, які по-тішають себе й інших, що якое во-но буде, що перебудемо й це лихо, як перебудим вже неоднораз, що і з чу-жої школи виійшли добрі українські патріоти і т. д. У нас агітують сло-вом і письмом за школами, де нема шкільної облати, хоч нема в них рідного духа. Ми ще не доцінюємо, як слід, великої ваги народньої шко-ли як найважливішої підстави усієї о-світи й національного виховання. Ми маловажимо рідною школою по-чужих нам тепер містах, навіть у са-мім Львові, де по гарнім національ-нім зриві після війни наше грома-дянство упадає духом (?) що раз то більше, анадбуччи своєю рідною шко-лу.

За те треба ствердити відродіння факт, що села, ба, навіть малі при-сілки пізнали благодати чужої шко-ли — стигаються з останнього на за-ложення й удержання своєї при-рідної школи або хоч збірних лек-цій „Рідної Школи“, винагороджую-чи по своїм силам учителя то гро-шем, а то й харчами, не даючи йому голодувати, як по наших містах, ба, й у самім Львові.

Почався вже серпень, а учитель-

При розпочинаючися звапкеним кро-воносних посудин, життя природної гіркої води Франціска Жозефа, веде до правильного випорожнення, обличення високого тиснення крові і обличення відносности організму. Світоті дна-рського знання від данна хвалить при-малу воду Франціска Жозефа, бо: усуває перпо і латіано застій крові в кор-мовім проводі, при недостаточнім тисненні.

Д-р Бабій Володимир

дентист.

переніс свою канцелярію з днем 1. VII. п. р. в вул. Льва Сапига ч. 47. на вул. Гетьманську 8.

І ординує щодня від 8—18 год. 1927

ство й урядовці „Рідної Школи“ одержали ледво дрібну частину сво-єї платні за липень, а багато з них навіть за ще дальші минулі місяці, і ніхто тим не журиться, та ледви чи хто й читає ці розпучливі закли-ки. Але коли вже ніхто, то хоч Ко-мітет допомоги жертвам повині по-винен застановитися над тим, чи не прийти в допомогу жертвам, справді не повині, але жертвам посухи в касі „Рідної Школи“, неповинним жерт-вам, що за свою совісну працю го-лодують. Не думая, щоб Комітет не міг допомогти „Рідній Школі“ в її скруті, як не допомогою, то хоч позичкою зі своїх значних фондів, коли жертвував значні суми на бу-дову захистів, ба, навіть на будову одної школи УПТ., отже на цілі на-учні й виховні, які здійснює „Рідна Школа“, не забуваючи й на те, що з розвалом „Рідної Школи“, до чого веде неминучо несплатність, впаде послідня запора перед страшною повиню чужої школи.

Громадяни.

Від Редукції: Помішувачи цю статтю одного о плавачних діячів у „Рідній Шко-лі“ сміємо зазначити, що річний звіт а діяльності „Рідної Школи“, друкований завдяки в великим вкладом гроша і праці перед загальними зборами в груд-ні кожного року, ніяк не може заступити коротких своєчасних зйомлень про підсумки педагогічної праці „Рідної Шко-ли“ з кінцем кожного шкільного року. Щодо цього автор ствердить, що таких під-сумків не можна зробити ні за тиждень, ні за два. Та це не є ніякий аргумент, що обабіжкою би наш постулат. На шов в такім випадку організаціїна сітка „Рід-ної Школи“, нашо платні урядовця, у-правителі шкіл і чим вони займаються по скінченні шкільного року, що до та-ких не можуть прислати даних про шко-лу, класифікацію і т. п. А коли фактично цього зробити не можна, то в такому ви-падку путньої організації нема.

СТЕПАН ВАСИЛЬЧЕНКО.

Віконце.

(Замість каточки).

Було воно над землею і виходило на пустиню, засмічену, колючим буряном зарослу. Мимо самого вікна протоптано вузьеньку стежку. Гією стежкою на роботу й а роботи ходили робітники, їхні жінки з кошиками на базар, діти до школи. Всі бачили те віконце — таке воно невеличке, всього в чотирьох шиб-бок. Рямця трухлі, і в одній шибці папером заліплена дірка. Густа піль-ма вовною випирала з того віконця, а в тій пільмі завжди можна було бачити дві золоті жаринки: очі як дві блискучі сережечки на смітнику, що вигравали коло самої шибки, як живі. Спершу блискучі сережки, а палі й дитяче личко, мов із паперу викрапане, прозоре й марне. Мов видюю їх анесло із темного льоху, до вікна, до світла. Очі були виш-чені, з золотими бризками і цікаві-цікаві, як не вискочать крізь шибку. Кожного, хто мимо йшов, вони так і ловили на отой свій золотий га-чок, намагаючись спинити. Люди мимохіть зачіпались за гачок, ози-рались і осмікались.

В кімнаті було сумно, невесело. Стіни голі, почорніли од книто, змокрілі й брудні. Під стіною проти самого віконця стояв тапчан, ста-ний обдертий, як старчиха, а під-тапчаном стояла, ніколи не прохо-дила під. І вдень не любила Маріка того тапчана. Не любила й боялась: під ним ховалася вона. Коли в хаті

було видно од віконця, коли там був тато або мама — вона боялась вилізти звідти, а як починало ве-чоріти, а дома тільки сама Маріка, вона й висуне звідти і почне колоти маленьку Маріку тоненькими голоч-ками по спині, по грудях, залізною ланицею ворухить Маріці коси на голові. Притуляється тоді личком до шибки, й не повертається, поки не ринне в хату тато чи мама.

— Маріко, ти знову коло вікна? Чомуж ти мене не слухаєш? Побач — будеш кашляти, тато буде сер-дитися, і віконце загулять.

Голос йшов знизу, з темряви.

Дитина одразу злазить од вікна:

— Ну, добре, я вже не буду.

А ввечері, як спати лягала, знову до віконця: „я трішечки“...

— Мамо, ось гляньте-гляньте, хто воно стільки золотих квіточків на воду понапускає?

Тільки селяни роздивляються в за-

— Це ти таке бачиш, доно?

І мати теж прихилила голову до ві-

конця.

— Отам, мамо, високо-високо...

— То, дитино моя, зорі почні.

На хвилину обидві задивлялись:

справді, там, у високому небі мов золоті зірки порозсипались на темній воді.

Потім мама виклала Маріку спа-ти й казала йти вазку. Ту-ж таки, що в вазці. Про братівку голуба, що приносила сестриці подарунки. Піле-тиль до віконця, затуркоче: „Бурку-ку-ку, сестро моя, бур-ку-ку-ку, виийди сюди, бурку-ку-ку, щось тобі дам“. Сестриця виходила, і він давав їй усілякі гостинці.

Віконце виходило на схід сонця, і райком світило з його в хату, як із золотого ліхтаря. Ух, як боялась тоді вона того віконця! Навал, напад вачки під тапчан — слухається, ві-

би й воєсім немає її в хаті.

Удень тато пішов на роботу і мама худіть зійшла а дому — Маріка са-ма в хаті. Не охолодить од вікна: щось до когось щебече; сама собі, як пташниця. Дивилась, дивилась — на-думала: „під“. Під у той світ ши-рокий, ясний та золотий. Черевичків немає, — ганчір'ям ноги обмотала. На голову хустку сук-так: „під“. Придовжчалась, дорі одчинила, зич-балала надвір.

Як ударить-же світ! Як блисне світ, як ухопив її мороз шипати — і годівка закрутилась, і серце заби-лось, і сльози в очей, що вже нічого й не видно. Світнулась, голыми ру-чечками в світ, а він — кусать, а він — колоть. Насилу втекла. А в хаті довго і гірко плакала, дуючи на червоні пучки, що туди позаходили шпари. Перешеніло, нагрілась — зно-ву до вікна. Глянула — і сльози за-сяяли в очах самоцвітом. Все забу-ла: все простила тому зрадливому світові, тому холодному й колючому за те, що ясний такий та широкий.

А тільки рипнули дорі, Маріка явдустріла матері, як пір'я, радісна, щаслива:

— Мамо! а я ходила до братівка в гості, подаруноків набрала!

— А що-ж він подарував тобі, до-ля?

— Подарував сине платтячко, а

поясок-жовтий, а пряжечка срібна

І черевички з червоними китичками, і рукавички теплі-теплі.

Дивується мама:

— А-а! А де-ж ти їх діла, ті по-дарунки? Може, продала і гроші про-пила?

— А отам лежать! — махнула Ма-ріка худіть у кутік рукою, не див-лячись, куди.

— А подарунок мені, дочко по-даєш?

Маріка іде в кутік, дивиться за-клопотану, далі підводить великі очі, стуляє губи, ба об поли руками, як доросла дивується.

— Нема! Де-б же йому дітись? Хм... Це, мабуть, вона вкрала. Так і є, що вкрала.

Свариться пучечкою під тапчан: — А нащо ти вкрала мою суконь-ку? Нащо вкрала?

І мати, як її відгук, за нею.

— А нащо ти вкрала Марічину су-

коньку?

— Ось я-ж тобі!

Маріка вертиться по хаті, до печі, за рогач.

— Ось я-ж тобі дам, як красти!

Осміліла, розчервонілась, аж уши палають: штурхає рогачем під тап-чан, викликає:

— Ану, вилазь сюди? Ану, вилазь?

Вона злякалась, не вилазила. Тоді

Маріка набрала духу, почала сама її тягнути рогачем з-під тапчана. А

вона хитра — побачила, що лихо їй, перекинувшись у брудне ганчір'я, у

цвілі черевички-шкарбани й інші не-

потрібні динді, вохкі, аж мокрі. Фе,

як дхнуло од їх погано!

Маріка сміялась і раділа, і біла

аж, біла вову рогачем і за суконь-

ку, і за черевички, і за все, за все...

А в ночі, як спала, бухикала так

густо, як велика.

— Знову дитина коло вікна сиді-

ла! Щоб я її не бачив більше тамі

Чуєш? — сердито бубонить батько.

Мати мовчала.

Ударили морози. Віконце геть за-

мурувалось — нічого в його не вид-

но. В хаті — пара ходить. Холод,

темрява.

У темряві сидить коло столу тато

з матою, сваряться про дрова, про

черевички, про хліб. Тато сидить похмур-

ний, на брук схилився мама гоня-

Передрук з харківського журналу

„Життя й Революція“ кн. IV. за 1929 р.

Конгрес Соціалістичного Інтернаціоналу.

Над чим радимуть делегати соціалістичних організацій з цілого світу?

В неділю дня 5. ц. м. відбудеться відкриття конгресу Соціалістичного Робітничого Інтернаціоналу в Брюсселі. В днях отворення і початку конгресу відбудуться великі робітничі демонстрації. Перша в Брюсселі, а друга в робітничому центрі в Ліжі, де має відбутися понад 100.000 робітників.

Програма конгресу така: 1. Політична ситуація світу і міжнародний робітничий рух. 2. Мілітаризація і роззброєння. 3. Проблема колоній. 4. Господарча ситуація по відношенню до економічної політики робітничої класи. 5. Звіт і внески міжнародного комітету жінок. 6. Організаційні справи С. Р. Інтернаціоналу.

Секретаріат Інтернаціоналу пропонує конгресові звіти, друковані в трьох мовах: англійській, французькій і німецькій. У звітах будуть окремі розділи, присвячені історії робітничого руху, боротьбі з фашизмом, справам господарським, відношенням Інтернаціоналу до Союзу Націй і праці, підприємств Інтернаціоналом в ділянці роззброєння.

Конгрес Робітничого Інтернаціоналу попередила третя міжнародна конференція жінок, що відбулася в днях 3. і 4. ц. м. в Народному Домі в Брюсселі. Конгрес С. Р. Інтернаціоналу триватиме повний тиждень.

Театри.

Міський великий театр.

4-го г. 7-30 веч. „Галька“.
5-го г. 7-30 веч. „Помста Йонка“, диригент Лев Туркєвич.

Міський „Театр Новин“.

Зачинений.

КІНА.

„Аполло“: „Вігамія“ і комедія.
„Байла“: „Прокажена“.
„Лев“: „Небезпечна дівчина“.
„Палає“: „Дім принца“.
„Фатаморгане“: „Любовниця“.

Всі українські діти до української школи! — Хто мине рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

осушок хліба, сердито блимає на та- та очима. Неприятні якісь, як чужі. І все, що в хаті, сумне, набридло. Очей ніде діти.

Аж ось на шибці ясніє цятка. Щось гаряче, щось золоте продирає, прогризає в замурованій шибці дірочки, процілює.

Весело, уперто. Вишнево-золотий промінь пронизав темряву, і на брудну стіну — стриб! — райдужний, мальований зайчик.

А на вікні сонце вже кружалочку процілювало та сміється. Мов хто силою потяг Маріку, припала, як улипла до шибки. Думала, на дворі темно, як і в хаті, але там... Ой!... Такого світу, світу, такого ясного!... Сніг виблискуює, а небо сміється, мов сині, веселі очі, а люди закутані, як позолочені ведмеді — туп-туп. Мов навмисне нарядились, щоб весело було. Діти, санчата, все мов на пружині заведені цячки. І засвітилися оченята, — загомоніла, защебетала, зашбарчала.

Мимо вікна біг цуник — спинився. Такий смішний. Змерз, зігнувся, зубами цокотить, а до жарту охочий, хвостиком по снігу крутить. Очей в Маріки не зводить, цікавих, довірливих, із блистінками, як золоті дробинки.

У Маріки теж уже сині бриніли од холоду губи, під благою сорочиною хвилями ходили дріжаки, проте очі уперто не хотіли гаснути — блищали. Смілились, іскрами пирскали.

На її блідому, посинілому личку вони здавалися двома свіжими терніями, уткнутими в борошно.

— Цюцю! Цюцюю!

Раз і вдруге гукали на неї — не чула. Аж ось за спиною грізно:

— Кому я кажу?

Останні вісти.

ПІДПИСАННЯ ПОЛЬСЬКО-ДАНСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Дня 4. ц. м. підписані між Штресбургом і віцепрезидентом данського сенату Гелем три договори, регулюючі взаїмовідносини Польщі і Данії. Договори торкаються уніфікації тарифів і залізничних правил та уживання басейну Вестерплатте.

КОНГРЕС СОЦІАЛІСТИЧНОГО РОБІТНИЧОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

Третій конгрес Соц. Роб. Інтернаціоналу в Брюсселі кількістю своїх учасників перевищує значно попередній конгрес, який відбувся в серпні 1925 р. в Марселі. Уже по день 25. липня було зголошено понад 500 делегатів. Окрім делегатів на конгресі буде дуже багато гостей і пресо-вих справознавців.

СТАН ЗДОРОВ'Я РАДІЧА ПОГІРШУЄТЬСЯ.

Як повідомляють з Білгорода, в стані здоров'я Радіча настали зміни на гірше. У хорого заобсервовано високу температуру. При цьому безперестанно сидить двоє лікарів.

ПОНОВНЕ ПОШУКУВАННЯ ЗА АМУНДСЕНОМ.

Минулого тижня відлетів до Шанхаю з Ленінграду літак, який везе для Чуховського різні запасові частини для літаків, який він має знову відлетіти в пошуку-вання за Амундсеном.

ІШТРЕЗЕМАН І ПРИМО ДЕ РІВЕРА ОТРИМАЮТЬ ФРАНЦУСЬКІ ВІДЗНАЧЕННЯ.

Як доносить телегр. агенція з Парижа, у французьких дипломатичних кругах ходять чутки, що міністр Іштреземан і Прімо де Рівера з приводу прибуття до Парижа отримають гонорарні титули вищих офіцерів Почесного Легіону.

ВИГЛЯДИ НА ВРОЖАЙ НА УКРАЇНІ.

Розпочаті збирання на Україні, Кавказі і Кримі по провізоричним обчисленням ведуть сподіваних вислідів. Незуважна спека, яка панувала протягом останніх двох місяців цілком випадала на деяких місцях збіжжя. Знищені у великій частині тютюневі плантації на Кримі. Врожай буде нижче середнього.

ВЕЛИКИЙ ГРАД В СТАНИСЛАВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

В ніч з четверга на п'ятницю станиславів-

Батько сердитий, великий, страшний.

— По почах бухкаєш, як із бочки, а ще лізеш? На піч! Чуєш?... — як грім.

Така малісінька Маріка, така легенька, мов вітром її здуло. Кусаючи губки, розгубляючи по дорозі сльози, як блискуче намисто, швидко, швидко з табуретки, шаміль-шаміль на припічок. На піч. Мовчки, без слів, злякано озираючись на батька.

— Отаке, зелене, отаке потане, а лізе чогось, сліпма лізе до вікна. Казав — атули чим-небудь, чого одволікаєш? Чого їдеш? В хаті собаки не вдержали, а їм світло, бач, мало.

— Та яким-же чортом заощ, коли немає чим? — злісно обізвалася мати.

— Соломою! Драним мішком! Ганчіркою!

На печі раптом у крик.

— Цить!!! — аж шибки дзенькнули.

Змовкло в хаті, ніби хтось придушив усе.

Тільки чинше щось на печі, каває, мов глитає камініці.

Надвечір мороз пересівся, й шибки у віконці поодтавали. В хаті маленькою зірочкою світив блискучий блискунець-каганчик. До каганця мама латала старий лейчик, швидко, сердито одривала зубами нитки, поблискувала з-під нахмурених брів очима.

Остеронь сиділа Маріка, самотно, сиротно. Напала сорочку на колінця, до колінця щічкою притулилась, дивилася кудись убік од матері. В очинях світилась велика дитяча печаль. Бездіяльна, мовчазна.

(Покінення була.)

ське воєвідство навістила катастрофальна градова буря. Град доходив до величини курячого яйця і в деяких повітах до решти повинився врожай. Особливо сильно шаліла градова буря в східських повітах, де, як нап., у Тухольці, град доходив вагою до пів кілограма.

НАРЕШТІ ВІДЛІТЕЛИ.

Дня 3. ц. м. в год. 5.45 рано відлетіли польські летуни Кубала і Ізиковський в трансатлантийську подорож до Н. Йорку при добрій погоді. Вибрали дорогу через Рошфор, Азорські острови і Галіфакс. Взяти на дорогу бутлаку шампаня, бутлаку коньяку, двоє курчат, револьвер, прилад до кидання ракет, дві пневматичні лодки і ін. В год. 6.38 перелетіли над Дже.

По широкому світі.

Намагання Калініна і Рикоза покінчили Троцького із заєзання аустриліанців з відмовою Троцького.

Мадярський граф Франц Біріаці, що на днях покінчив самогубством в санаторії для умово недужих під Віпнем, залишив заповіщення, в якому призначає головним своїм спадкоємцем будапештський Академію Наук. Пошійний граф лишив крім величезної грошової суми також великі добра і каменні. Це був один з найбільших мадярських власників лібр.

Залишичу катастрофу в Дінхелстербен у Баварії інтерпретує горячково німецька преса. Це чергова залізнична катастрофа в Баварії, де протягом нещодавнього року було вже 40 убитих наслідком цілого ряду катастроф. Жинно останньої катастрофи було справді жакливе: 16 убитих і 38 важко ранилих. На місці катастрофи відбувалися трагічні сцени розпущи.

В Берліні алаштувала соціал-демократична партія великий похід улицями міста, як демонстрація проти війни. Прийшло до білків та комуністами. Поліція була призована інтервенювати.

На підтримку одяжничого страйку в Індії вислав Комітер 120.000 карбованців.

Англійський летун Куртней перервав свій лет до Америки. Він був призований опуститися на море у відстані 500 кілометрів від Азорських островів. Два кораблі поспішили вже на поміч. — Перерваний також лет доокруга світа, що його підтримали ескадрські летуни на гідроліній „Нуманція“.

Повінь на Сибірі зростає. Залиті майже всі оселі між Благовіщенськом і Хабаровськом. У Хабаровську зводились все населення до рятункової акції. Радянський уряд рішив заасигнувати один мільон рублів як доразову поміч для потерпілих наслідком повені.

Жертвою страшної пожежі впало село Чентуреллі в південній Італії. Вогонь знищив 100 хат і господарських будинків. Підчас пожежі загинуло 36 людей.

В Альбійі позичені передвиступні вибори до парламенту. Кожен з 500 виборців вибиравло мужа довіри. Мужі довіри відуться в дні 15. ц. м. на те, щоб перестати вибір парламенту в числі 37 посолів. Вибора відбуваються під пресією війни.

В Злучених Державих, у стейті Массачусетт, прийшло до кровавої зустрічі страйкуючих робітників із поліцією та військом. До заворушення дійшло за тлі арештування поліцією 286 страйкуючих. У відповідь десятихотина тогочасна охорона будинків президії поліції в місті Нюбурфорд, домагався випущення арештованих на волю. Поліція похитала на поміч війська, яке припустило штурм. Богато із робітників важко і легко ранилих.

В Софії вдало двоє зброєних мушкетерів, прийшло до кровавої зустрічі страйкуючих робітників із поліцією та військом. До заворушення дійшло за тлі арештування поліцією 286 страйкуючих. У відповідь десятихотина тогочасна охорона будинків президії поліції в місті Нюбурфорд, домагався випущення арештованих на волю. Поліція похитала на поміч війська, яке припустило штурм. Богато із робітників важко і легко ранилих.

В Ленінграді виконали присуд смерті на 6-ох особах, засуджених за акцію проти радянської влади.

На Кримі від 4-ох тижнів триває спека. В Ялті потують 35 степенів Цельсія.

В Росії і на Україні зростає антисемітизм серед населення. Приходить до щораз гостріших конфліктів робітників і селян з жидівськими торговцями.

Д. БРІЛЬ

Спеціальст. вично-скрипк.

недуг орк. 1-1-3-6

69 Площа Академічна ч. 4. 5-1

ВІДГУКИ ДНЯ

Вертепні клопоти.

Я напевно цього літа придбав собі сльаву людини, яка може двоїтися і троїтися, або людини, яка ніколи не говорить правди, або жінки людини, який не зор в порядку.

Отримає мене зчора знайомий.

— Чи то ти? — питає здивовано.

— Ні, то мій брат — відповідаю.

— Без жартів. Яким способом ти знай у Львові?

— Дуже простим. Учора положився на своє ліжко, трохи читав до подумки, потім заснув, а нині рано опинився у Львові.

— То ти не в „Вертепі“? Я саме пра- іхав з Передпримірів і там усе говорив, що ти вчором виступав у „Вертепі“.

— Приятелю! Я за малий достойник, щоб виступати у „Вертепі“.

Мій знайомий нетерпеливо махнув рукою.

— Не як лялька, але як рецитатор!

— Чому ж мав би я конечно бути як рецитатор?!

— Ажже хіба не заперечив, що ти автор „Вертепу“.

— Заперечувати за пізно, хоч признаюся, що дуже радо це зробив би. Але що це має з рецитаторством?

— Дуже багато! Просто не уявляю собі, як може йти „Вертеп“ без авторів.

— Так само як „Гамлет“ без п. Шекспіра, або „Брехня“ без тов. Винниченка.

Мій знайомий пражмурив око і без слова попрацював. Ручу, що пав мене за мегадломая, який „Вертеп“ порівнює до „Гамлета“, а себе до Винниченка.

Але ледви пройшов я кілька кроків, у не онову стрінув нового знайомого.

— Ну, як жеж там іде?

— З чим?

— З „Вертепом“!

— Не знаю. Не можу підприємство.

— Якто: не знаю, як то не вато? В такому разі, чому ви з ним їдете?

— Перший раз чую. Ніде з „Вертепом“ цього року не їдуть і не їдуть.

— Ех, ви філіар! А в Куликіві? Хто співав жіночим голосом, як не ви?!

Мене не охаживало.

— Добродію! Я не співаю загальом, а жіночим голосом тимбілаше. Я радий, як день-два загалом жіночого голосу не чути.

Мій другий знайомий з дива не відходив.

— Цікаве! Там там усі казали, що пав, тільки трохи захрипів. Мені само му було дивно, бо я ваш голос знаю, а пісінки не було вас чути. Але „ваш“ казали, що вас голова розболіла і ви повилили сльозу. Ну, але той, що співав жіночим, репів страшенно. Навіть посолки не може мати такого голосу.

Попрошався на те, щоб зробити місце новому знайомому.

— Ви вже з Тернополя? Так швидко?

— Я зовсім не був у Тернополі.

— А в „Вертепі“?

— Дайте мені спокій в „Вертепі“! Я в ним не їдуть і загалом перестаю писати всілякі вертепи.

Третій знайомий довго дивився на мене, міркуючи чи я кажу правду.

— Маєте повну радію „Вертеп“ на мою думку, не є педагогічна річ.

— І непоплатна — подав я мовляючи. — Я тепер покидаю всяку літературу.

— Напрааду? — скрикнув знайомий, а сумом у голосі, а з задоволенням у устах.

— Переходжу на музику

— На музику?!

— Так, пишу оперу з нашого життя.

— Знаменито, знаменито! — адже, що тішилася мій знайомий. — А як буде називатися?

— Маслосоюз!

Знайомий швидко стиснув мою руку і відійшов. Але на розі вулиці ще довго стояв і дивився за мною перестрашені очима.

Галактіон Чіма.

Пам'ятайте, що всілякі бірки на нагробках на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. і на щадничу книжечку ч. 79.10.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ

Нов. книжки і журнали.

Велика
знижка
цін

Дель-Ка

ОСТАННІЙ
ТИЖДЕНЬ

До набуття у всіх філіях:

Львів: Леґіонів 13. — Гетьманська 6.
Перемішль: Площа на Брамі.
Дрогобич: Ринок.Борислав: вул. Панська.
Станіславів: Пасаж Гартенберґів.
Коломия: Ринок.

195 1—1

НОВИНКИ

— Національний Музей у Львові має у місяці липні 37 чисел (349 предметів) даровано до загального числа 28.000, головне у відділі історії мистецтва та історичних, етнографічних і топографічних надбавок. На по зменшенні пари пп. ітл. Васюти О. (Возини), Волинського В., Матяка М., Т-ва „Осесіансум“, проф. Панейка О., С. Парашуков, д-ра Я. Пастернака, д-р Риницького, Волинського Янушевича Л. Музей віддало 71 осіб, в тому прохання учителів Т-ва „Вашіна Пошта“ та учасників педагогічного курсу у Львові. На розбудову Музею сложили на руки п. судді Л. Ткачука у Станіславові грошові датки пп. д-р Дарм Артур 7 зол., д-р Віснєвський Кость, д-р Волинський Іван, проф. Даниш Нікіфор, суд. рад. Крушка Вол., суд. рад. Кульчицький Клим, д-р Маланов, д-р Олександрів Юлія, д-р Олександрів Фелікс, д-р Савчук Нестор, Семішнін Юрко — всього 5 зол., д-р Лабін Михайло 2 зол. Воїн жертводавців складає Управа Музею отримати ширшу подяку в імені української науки та просить українську суспільність скласти далішні причинки до повноті розбудови тісного вже приміщення Музею, аби можна було гідно показати своїм і чужим великі та багатогранні культурні багатства нашого народу. Тому скарибницю різної культури творить нарід сам собою, а годі вибудувати її без спільних зусиль. При цій нагоді подається до відома, що директор Музею відіслав через Київ у Москву для перекладу і привезення музейного архіву вивезеного із сховку у св. Юрі російськими властями 1913 р. З причини вугришних необхідних праць та звільну персоналу на літній відпочинок робітня Музею буде і протягом місяця серпня зменшена.

— З життя української нольонії у Бельгії. Управа „Української Громади“ в Брюсселі розпочала збори щодо відкриття українського відділу в „Пале Мондіалі“ (Світовий Музей) у Брюсселі, який має на меті представити культурно-побутове, мистецьке та історичне життя українського народу. При цьому Музею йогуче вже ціла низка інших національних секцій, дуже гарно вишкільовані. Мити на увазі велике значення цього Музею, який має бути показом перенесення до Женеви. „Українська Громада“ в Брюсселі звертається отримати до українських організацій та установ з проханням надіслати їй: схеми, картини, портрети, географічні карти і взагалі те, що представляє українське історично-культурне життя. Листи та посилки просяться слати на адресу: Union des Ukrainiens в Bruxelles, 32, rue de Louvain, Bruxelles, Belgique.

— Смерть українського піоніра. Незадовго до смерті в Канаді один з перших її українських осадників: Антін Ворчук, родом з Маріамполя з. Станіславська, проживав 77 літ. Тут у край був Ворчук русиним і світовим членом „Прогресу“ і пильним читачем українських газет, від „Батьківщини“ з 1879 р. починаючи. Його діти вже канадійці і є на службі во-

ду. Антін Ворчук жив у Канаді близько 35 літ.

— Львівська хроніка. Хоріли покінчили з життям найблизь Мільднер і Фішані Кох з Бруховець. Обидва в одній і тій самій каміоні при вул. Галицькій ч. 7. — Незнані взимки дісталися до реставраційної пилки Аскербаєва при вул. Жерстий. Шкоду обчислено на 250 зол. — До поліційних архівів відставили неfortunного злодія фарі і італійського поліційника Хайм Друкера.

— З постійної хроніки. На Богданівці постріли пострілювали злодіи Лаврентій Юска, який не вважаючи на візантій, не хотів зупинитися. — Поліція арештувала селянина Антона Совацького за вбивство Войтиха Дармограєва на весілля в Золотинках підгалицького повіту. — В Заріччю під Десятинним убили Миколу Мельника. В аляку із вбивством єврейки „Газета Поранна“ увагу поліційних чинників на повну відсутність публічної безпеки в тих околицях. — Розгулялися також бандити у відомім літньому Зелемані. Від якогось часу повторюються постійно напади і грабунки. Бандити від грожуються, що на випадок денунціяції або опору, посягнуть з димом цілу Зелеманку і Гребенів.

— Катастрофи й нещастя. На одній із вулиць в Будапешті провалилося руштування при будові каміоні. Крім раних є троє убитих робітників. — Французький ескорт Париж-Сен Еріс випав з шин при візді з-за заліз. двірця у Лі Манш. 7 осіб убитих, 11 раних. — При глинокопах біля Чорткова загинули наслідком засипання глиною два робітники: Колосник і Волянський. — Подібна катастрофа мала місце в Давидівці того самого повіту, де загинув робітник Іван Білгород і в селі Чабанівці, де жертвою стала Варвара Кохан.

— Убивство. У Будапешті обила одна мішка одним ударом черевка свого співробітника-робітника.

— Річні вістки. Італія святкує 500-ліття смерті одного з найбільших своїх мalarів Мачіа. — Італійський корабель „Артано“ веде працю над відбудованням затопленого під час світової війни англійського паровика „Бласвета“, добув на днях скриню із дорожочіями вартості кількох мільйонів. — З місяця галь у Парижі ввозять щодня 3 тони зіскованого мяса.

— З цьогорічної Олімпіади. Із 47-ох держав, які беруть участь у цьогорічній Олімпіаді в Амстердамі, найкраще репрезентуються Злучені Держави, що в числі 300 делегатів беруть участь у змаганнях. Як вказує таблиця, Злучені Держави осягнули вже 34 пункти. Друге місце займає Фінляндія (18), третє Швеція (12), четверте Німеччина (11 пунктів). Англія має досі 10 пунктів і найменше місце, Канада 9 пунктів (шесте місце). Далі йдуть Франція, Італія, Австрія й ін. Польща стоїть шосто на 11-ому місці. На попередній Олімпіаді, що відбулася в Парижі 1924 року, Польща була на 21-ім місці.

— Човном крізь океан. З островів Віргінії повідомляють, що там прибув француз Ромер, який вирушив 28. березня із Ласабони на малому вітрильному човні.

Зайден смільний мандрівник їде в напрям Нью Йорку.

— Сон причиною умови надуги. З італійців повідомляють про цікавий випадок. Якесь пані підчас їди атом в окосних Медіоляну на хвилину адримілен. Коли пробудився, почавши ардакувати сильні позаван утрати розуму. Відставили її до шпиталю, де лікарі ствердили, що причиною утрати розуму муси бути якийсь страшний сон.

— Американський чудак. Один американський міліонер, що змер перед кількома днями, лишив заповісти, в якому призначив своїй вдові всього 5 доларів, чотирьом дітям по 100 доларів, а весь свій маєток залишив в опадінні 3-й дитині.

— Конгрес індійських володарів. У Льюдоні відбувається тепер конгрес індійських маторадів. Конгрес такий скликав британська влада що кілька років для перевірення і справлення звязів метрополії із домініями. На цьогорічному конгресі є репрезентативні 273 індійських князівств. 200 з тих князівств — це великі території, інші 73 обіймають собою невеликі території і міліонами мешканців. Усі князівства є більш або менше автономними, в діяльності є вони сильно залежні від метрополії, звідки економічний політичний Англії. Намагання деяких націоналістичних індійських володарів назаванта від тої залежності впливають на бурливий характер згаданих конгресів-парламентів. Народи таких конгресів є взагалі дуже різноманітні в огляду на принципіальні відношення деяких індійських володарів до англ. уряду. Багато із них — це позирні опортуністи, але багато є і ріжними радикалами-революціонерами. Факт, що преса нічого не пише про цей конгрес пояснюється тим, що на радні конгресу відбуваються при зачинних дверях, в повній тайні.

— Останній тиждень посезонової випродажі обуви

Дель-Ка.

Знижені від 9. серпня ціни — в посезоновоїх серіях неважкі. Користайтеся не з цієї книжки ціни перед замкненням цієї продажі!

Дописи.

ГОРОДЕНЩИНА. (Справоздачі віча.) Заходом місцевого жіночого комітету відбулося для 22. липня при великій адвизі народу віча в Городенці. Зібралася всі групи громадянства: інтелігенти, міщани й селяни, окремі більшість творили солдати дозволених сіл. Сали Народного Дому не могла помістити присутніх. Народи отворив д-р Теофіл Окуневський, провадив п. Шлемкова. Реферат про аналіз організації жіноцтва на полі господарських і освітніх питань викладав сенаторка Касієвська. Звіт з діяльності Українського Парламентарного Клубу озвучила пос. Рудницька, дуплившись домі на шкільній справі. По виступах рефератів заборали слово о. Пшецький, д-р Окуневський і інші та ставили вилку запитів, на які відповідали обі референти. Присутні одностовно висловили свою подяку і пошле довіри Українському Парламентарному Клубові за гідну оборону прав українського народу та за підвади відважливих осіб до злуки з У-

країнським Клубом. Присутні на вічу радихали не вахитися заповнити поважнос і багаторого виступу віча. На закінчення відповіли націоналістичні глоси. — Того самого дня закінчили свої парламентарні презентації: сен. Касієвська і пос. Рудницька до села Логочинськ коло Городенки і відбули там від год. 7. до 10. вечером шкоське справоздаче віча. Село Логочинське — відоме з світовості жіноцтва, яке, претаро організоване під проводом свого парох о. Базилевича, причаїлилося при виборі до вибів націоналістичної ліги под круїми і радичальними керівниками. Селяни й селяни в захопленнім ватили свої презентації і з великим зацікавленням вислухали їх реферати.

БРИЦІННА. Великі пожари і польська „стража“ у Лемкові. — Мотори галюють. — Польські селяни обов'язують українців? Уже друга велика пожежа навістила для 23. липня п. р. наше містечко. Перед північною димом згоріло тут 15 господарств, а тепер 6 господарств. Причиною так пожарів неосторожність з вогнем, а причиною неважкого поширення і великих заподіяних шкід є відсутність організованої пожежної сторожі. В містечку навізався був за ініціативою посла Висоцького „Луг“ і ма понад 200 членів та розвивався дуже гарно, однак не стало сім'ю в офі місячним полком, які при допомозі польсько-хруніської громадської ради звязали польське товариство пожарів, до якого ввійшло 15 членів, бо більше поляків у Лемкові нема. Громадська рада дала цьому „товариству“ 1.000 зол. на пробори та 500 зол. на мушкетри і справляла йому скаржанку, а тоді старості розв'язало товариство „Луг“ на тіл основі, що будімо доох пожарів товариств у містечку не потрібно. Нападники того показались при останніх пожежах, бо польські стражики прийшли до нього без води, а до скаржанки українців не долучалися, так, що ратунку не було кому нести. Польська „стража“ істнує у нас на показ, а ми несемо через те тільки шкоди. — Для 13. липня п. р. напали маури-польсьоні у Висоцьку на вечеринці в читальні „Прогресу“ і почали авантюри з присутніми парубками-українцями, звинувачити їх набагато. Щоб не прийшло до проливу крові, голова „Прогресу“ розв'язав вечеринку. Тоді маури, громадські полами, почали наспів брати українських дівчат до танців. Пізно вечером ті самі польсьоні в числі около 20 людей напали на українських громадян на селі і в збривській спосіб показували ножами кілька осіб, так, що кілька віднесено до лікарів. Коли українці звернулися до маури, який був у селі, той цілком не зареагував на це подію. Справу відано до суду. — Для 17. V. п. р. правдовало 4-ох мулярів українців при будові перази в Лемкові. А що не було польське свито, місцеві жандари записав їх. Справа пішла в суд у Вродах, а судді поляк Юрлич засудив усіх 4-ох по чотирі дні арешту або по 25 зол. грошової кари. Таке саме сталося в 5-ма селянами, які для 20. VI. (в польське свито) правдовали при поправі хати. Запитуємо отримати нашу Парламентарну Репрезентацію, чи таке поведіння справді є законне, а коли ні, то просимо щоб інші посли зробили в цього ужиток.

СОКАЛЬЩИНА. (Організаційно-політичний відгук.) Для 12. липня 1928 відбулося вічне справоздаче віча на імені Союз Кооп. в Сокалі. Віче отворив голова Повіт. Нар. Комітету о. Іван Кашубинський, парох Угринола. До Президії віча вибрано п. д-ра Івана Хоминського, адвоката в Сокалі як провідника, п. Тимка Гродзенця, господаря в Костині і п. Теодора Андрушана, господаря в Іструбича як заступників, а п. Костя Мигала, господаря в Собочеві як секретаря. Перший зібрав голос сенатор п. Михайло Галущинський. В підготовочній

Варшава, Крижівське передмістя ч. 7.

Отсюда,

86-3-7

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГолошен^я
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Тихоокеанські суперники.

Львів, 5. серпня 1928.

Цьогорічна канікула дуже багата на всякого роду політичні події великого покрою. Пакт Келльога і воєнні альянси, переворот у Єгипті, внутрішня боротьба у Югославії, визнання китайського нанкінського уряду Америкою і нарешті VI конгрес комуністичного (третього) інтернаціоналу в Москві та початий перед трьома днями III конгрес соціалістично-робітничого (другого) інтернаціоналу в Брюсселі, очевидно у протизагуг Комінтернові — це без сумніву політичні події непересічної політичної і небуденної міжнародної ваги. Однак і тим не вичерпується низка незвичайно цікавих політичних справ, що абсорбують безустанно прилюдну опінію політичного світа. Вистарчить додатково згадати ще про такі справи, як: підписання англо-французького договору в справі обопільного обмежування морських зброєнь, великі принципіальні розходження серед англійських консервативістів саме на передодні виборів і оживлену в зв'язку з тим рухливість та активність англійських лібералів з Льюїсом Джорджем на чолі, дихорадочну підготовку до виборів президента у Зєдінених Державах Північної Америки, ускладнені політичні відносини в Мексику наслідком убийства нововибраного президента Обертоні, справа північно-бігунової виправи Нобіле, що набрала вже специфічної політичної закраски, справа австрійського „аншлюсу“ до Німеччини, фактуалізована несподівано зїздом німецьких спіззків у Відні, польсько-литовські „дипломатичні“ відносини, підготовка до зміни польського державного устрою та багато-багато інших. Так виглядає в політиці цьогорічна канікула. Вже сам наведений реєстр політичних справ показує, що ця канікула, що цього року канікула якась незвичайна, просто аномальна. Вона має таку саму згущену й далеку від нормальної політичну атмосферу як ціла Європа кліматичну й повітряну. Словом аномалія!

Тому-то не слід дивуватися, що вся теперішня преса заповнена як ніколи великою кількістю матеріалу про справи міжнародної політики. І для нас ті справи не можуть бути байдужими, бо у тому всьому, що вариться та клебаче у міжнародному кітлі готується дещо таке, що не може та не сміє бути байдужим і для нас. Та не про те останнє бажано тепер писати. Нині хочемо ще раз вернутися до справ, зв'язаних з Китаєм і сусідючим з ним Тихим Океаном. Робимо це не тому, щоб якраз у тихоокеанському кітлі варилось щось для нас, хоч і це не може бути виключено, а з інших причин.

Зєднені Держави Північної Америки виступили, як відомо, в ролі пачифікатора світа через пропозиції Келльога. Але що варті ті пропозиції та яку вартість можуть мати вони для самої Америки, видно найкраще з її зручної але цілком не миролюбивої та миротворчої політики в Китаю. Ось у передостанньому числі інформували ми наших читачів про те, що Зєднені Держави визнали новий націоналістичний китайський уряд і одночасно заклали

ли з ним торговельний договір, „миротворче“ вістря якого недвозначно звернене проти інтересів усіх інших держав, заінтересованих у великій мірі Китаєм і його багатствами. Однак цей договір зокрема звернений своїм дипломатичним вістрям перш за все проти інтересів Японії та Англії, себто найважливіших контрагентів наміченого до реалізації проти-воєнного пакту Келльога. З того виходить, що самі ініціатори проти-воєнного пакту використовують його тільки для маскування деяких своїх дій, далеко не „противоєнних“ у чинках.

Не від року і не від двох, а від цілих десятків літ ведеться між Японією та Зєдіненими Державами Півн. Америки заважта боротьба, хоч, правда, досі безкровна, за опанування Тихоокеанськими водами. Ця боротьба, як не менше і англо-американське суперництво на всіх океанах, наводить реальну площину найбільшого свого загострення та суперничого схрещування у Китаю. Був час, коли Японія вела свою політику в Азії під гаслом „солідарності жовтої раси“ проти всіх білих, отже проти європейців і американців. Однак тепер це гасло цілковито збанкрутувало по побіді китайських націоналістів. Японія вела в Китаю наскрізь імперіалістичну політику, більше імперіалістичну від Англії та інших і прамувала до монополізації всіх китайських економічних ресурсів, а також до виключної політичної переваги на потрібних для себе і своєї колонізації китайських територіях. Тому зрозуміло, що китайські націоналісти з усіх чужинців найбільше та найзавзятіше ненавиділи японців. По цілковитій побіді кифайських націоналістів і по опануванні ними Пекіна Японія заопікувалася дуже широко відступаючим військом Чанг-Тсо-Ліна та заявила, що не допустить до війни у Манджурії, тобто, що не допустить до того, щоб націоналісти приєднали і Манджурію до Китаю. Однак китайський націоналізм зріс до тої міри в силу на території Манджурії, що зневолив сина Чанг-Тсо-Ліна, Чан-Сяо-Ліна заявити в тому напрямі, немов-то він не має нічого проти того, щоб справу Манджурії та її долю вирішило загально-китайське національне зі-

брання. Але тому енергійно та завзято протиставлявся Японія.

Між тим вигас японсько-китайський торговельний договір і нанкінський уряд заявив, що у випадку невідновлення договору в приписаному речинні, він визнасть його не-дійсним і буд: приноравлювати до японських громадян і підприємств загальні норми міжнародного права. Проти того запротестувала Японія окремою дуже гострою нотою і зірвала ділові зв'язки з нанкінським урядом, якого вона не визнала і не визнає. Того, видно, й хотів уряд китайського гоміндану, бо до конфлікту солідно підготувався. А на цю підготовку вказує факт, що за-раз-же по зірванні зв'язок з Японією Америка визнала нанкінський уряд та виявила в дотичній ноті бажання ввійти з ним у ділові переговори. А два дні потім появилися офіційні вісті про підписання відомого китайсько-американського договору. Очевидно, що Японія опинилася після того в дуже незavidному положенні. Ось як підготувалося зірвання японсько-нанкінських ділових зв'язок та загострення суперничих інтересів тихоокеанських суперників!

Такою є „миролюбива“ Америка зі своїм противоєнним пактом Келльога. Новий конфлікт на Далекому Сході вже прецизно підготувала. До того підготувала так розумно, що не можна й з того робити ніяких закидів. Бо ж вона визнала згідно зі своїми традиційними демократичними принципами китайський уряд національного визволення. І зробила це перша.

Не виключено, що такими самими або зближеними до тих дипломатичними заходами, очевидно миро-творчими, — бо ж між нею і Китаєм закріплений мир! — Зєднені Держави підготувать ще й інші конфлікти, що зродяться теж зі са-мого „мира“. А це для всіх політиків й дипломатів не мало важка справа. Та вже дуже важкою й близькою є вона для всіх поневолених, що безпосереднього впливу на хід міжнародної політики не мають.

Така то цьогорічна канікула! Згідно та рівноорядно кують у ній одні й ті самі руки тих самих пачифістів мир і війну. Це зветься пачифікація!

Як обновити і санувати „Рідну Школу“.

(Дискусійна стаття.)

Від Ред.: Звертаємо увагу українського громадянства на отую дискусійну статтю, в якій шан. автор затеплює дуже глибоку справу виховання в „Р. Ш.“ і справу реформи цієї установи взагалі. Яка повинна бути Р. Ш. і яким чином можна поставити її на тривалих підвалинах, про це говориться в другій частині статті, яку помістимо завтра.

1

Минуло вже з-гораю 5 місяців, як у „Ділі“ й „Господарсько-Кооперативному Часописі“ появилася моя дискусійна стаття „Вага кооперативного виховання“ і, на жаль, до цього часу ніхто в цій справі не відзивався ні словом. Можливо, що уми людей були надто заняті водами й соймовими подіями, бо сумніваюся, щоб такі люди були зовсім байдужі до таких важких справ.

Щоб рушити цю переважну справу з мертвої точки, я приневоленій за-чепати „Рідну Школу“. І то трохи різкіше. Чейже це приневоленій деяких людей стати в обороні „Рідної Школи“, а це дасть притоку до дискусії на тему виховання молоді, а тим самим реформи „Рідної Школи“ і може принести дуже багато цінних думок у цій справі. Така дискусія може зацікавити ширший загаль і може опонувати педагогів „Р. Ш.“, батьків та інших громадян до пере-вірки впливів виховання й навчання в „Р. Ш.“. Тому для добра нашого народу для добра „Р. Ш.“ видвигаю проти неї деякі поважніші закиди і вказую на них, — на те, щоб те все усунути і спрямувати виховання нашої молоді на інший шлях.

Бодай діти в рік, в часі коляди і Великдодня, лунув по всьому краю та по всій Америці могутній клич на

„Рідною Школою“ і горничкова збір-ка-зібрання грошей на неї. Час до часу розлітяться по краю поміж на-род відозви й летівки й запитком: „Помігайте фінансово „Рідній Шко-лі“, ратуйте „Р. Ш.“ знад пропасти і т. д. Але в цілій летівці, відозві, статті нема вистарчаючого пояснен-ня, якою має бути *продина народни* „Р. Ш.“, ніде не подібуємо, в доступ-них кожному часописах, звітів з її діяльності, не подібуємо замкнен-ня рахунків, бізнесів і епілоздатів з діяльності кружків „Р. Ш.“. Спра-востання Головної Управи „Р. Ш.“ у ній єдинки „За наше краєче за-тра“ в недостатнє широкому загадо-ві. Цей звіт, хоч і обширний, та по-така неточний і тенденційний.

В тих звітах нема виказів, скільки було в школах „Р. Ш.“ селянських і робітничих дітей, скільки побирали плату безплатно, скільки по зниже-ній ціні, скільки вносила повна мі-сична оплата від ученика в народній школі, торговельній, промисловій, а скільки в гімназії та семінарії. Не скажано в звітах, яких предметів у-чено по польськи, чи урядування по всіх школах було польське і чому, в ній мови бути виказів свідочств чи посвідки і т. д.

Буджет на 1928 р. обчислений у відатках кругло на півтора мільона золотих і скажано, що на половину бюджету є певне покриття, але не в-яснено, звідки воно візьметься. Звіт, бюджетовий прелімінар і вістанчен-ня рахунків, загально цілий звіт, повинні бути такі приступні і яс-ний, щоб його і селянин міг легко зрозуміти.

Ці дані в звітах є важкі, бо вони нам пакуть, чи „Р. Ш.“ така, якою вона є, може бути і в життєздатною, корисною для загалу народу, чи ос-тотні, на яких вона побудована, є такі трішки, що вона могла б підер-жати ціло бурі, які її можуть стрі-нути в наших невідрадных відносинах, без деморалізуючого впливу на молоді і батьків. Точні та справд-ливі звіти скажано нам, чи вона є в дійсності, в суті рідною, чи вона відповілає потребам українського на-роду, чи вона сповняє ті задачі, до яких є покликана, яких аде від неї парі, який дає на неї свою крива-вищу.

Щож ця „Р. Ш.“ має дійсно корис-ного нашому народові?

Вона зорганізувала 4 учительські семінарії і 10 гімназій а з тім 4 діво-чі. Отже школи середні, які самі себе удержують в високих оплат учнів. Ці школи могли б бути під біди зор-ганізовані і примативні людьми і мо-же навіть з оиском для себе удержу-вані. До того роду шкіль ходять діти багатих родичів, і то по найбільшій часті інтелігентних; а внаслідок так є в дівочих середніх школах. У-держання цих шкіл в такому виді, як вони є, не є кінцевою потребою — для загального добра народу. Ці діти могли б ходити до державних у-країнських шкіл, або здавати іспити приватно навіть і в польських школах, бо дітям національно свідо-мих та інтелігентних родичів не про-стий винагородження; а практично-го значіння в тих умовах, які ство-рила для нас польська держава, ма-ють ці школи дуже мало. Польща не може тепер дати приміщення в по-дьям абсолютним середніх і всо-ких шкіл, а щож говорити тут про напу молоді?

З того виходить, що „Р. Ш.“ не сповняє своєї народної рідн. удер-

жуючи ці середні школи, в яких в додатку не може бути простолінійного українського виховання, в яких не може нарізати мовної української дух, тому, що вони в нашою державу від кураторії. Тому управи цих шкіл призначені не раз критичні і скотити з примотівної дороги українського виховання, щоб не покласти в конфлікт із владою, яка може підібрати право прихильності. Така школа може навіть шкодити народній справі, деморалізувати батьків і молоді, бо молоді батять ті крутіства, збочення з простої дороги родичів, управи та учителів, лише тому, щоб їх не прогнали з посади і не відібрано школи права прихильності, бо тоді родичі-урядовці і не діставали від держави звороту шкільних оплат, як це було в часі введення польського урядування. А такий примір, таке поступовання не стають хліба і не гартують характерів молоді.

Значить: в даний момент повинно бути і мусить бути інше завдання „Р. Ш.“, таке завдання, сповнення якого прилегло народній справі і її сніг і нагалиний хосен. Цим завданням „Рідної Школи“ булаб організація фахових шкіл та семи-історичних народних вселющих шкіл по селах і містах з планами науки, припорядкованими до місцевих потреб.

Яким сповніло „Рідна Школа“ це завдання?

„Рідна Школа“ удержув всього 7 вселющих 7-класових шкіл по містах, а на селі не удержув ні одної 7-клас. народної школи. А й ті народні школи по містах не відповідають своїм меті. Їх метою мусить бути згуртування в рідній українській школі всієї дітвори патрістичної, найтемнішої верстви українського населення з міст і на те, щоб вирвати її з рук польонізаторів, на те, щоб вратувати ці наші скарби для українського народу.

„Рідна Школа“ не сповняє й не може сповняти цього завдання, доки підвалинами, фундаментами під її будову є жерганина. Щоб вона могла сповняти це завдання, мусить дати дітворі безплатну науку, бо денні заробітки, сторожі та білі робітники з інших професій, а навіть вчасні й урядовці, не в силі платити навіть найменших оплат за науку, а нема вже що й говорити про тих, що

мають кількоро дітей. Тому діти найбіднішої, найтемнішої нашої міської маси йдуть до польських шкіл, де значна їх бідність, пропадає для нашого народу безповоротно, з них стають не раз завалі пороги й поборники нашої народної справи.

Так само за мало, рішучо за мало підуться „Р. Ш.“ доповнювальними курсами для ремісничої та торговельної молоді, яка для нас, як чільний міський елемент, мусить бути незвичайно цінною, дорогою. Ця молодь, з якої будуть торгівці й ремісники, було творити як не більшість, то в кожному разі дуже великий процент міського населення, яке займається різними, незалежними фахами і є продуктивне: вона надає і надасть містам і властиво, дійсно його обличчя. З цієї молоді будуть фахівці, які не раз при розбудові нашої кооперативної промисловості можуть віддати дуже великі услуги. А так без опіки пропадають ці неоцінені скарби в жидівсько-польському морі, яке ниї нас заливає.

Тут уже навіть не говоримо про кооперативні, торговельні чи промислові або рішучі та отородинчо-свідомі школи, які для нас в такі колючі. Це поле лежить у нас цілком обложеном. Про курси для неграмотних про доповнювальні школи на селі, які моглиб бути певничайно помічними для кооперативу, нема що й згадувати.

Ця наша „Р. Ш.“ не може й не в силі сповняти свого дійсного завдання, бо вона не може дати безплатної науки дітям, вона не може забезпечити своїх учителів, бо вона жербак і вміє тільки простягати руку по милостиню, вміє дойти тільки чужу корову. Вона не вміє господарювати розумно своїм маєтком, грошми. При несповнянні всіх своїх Головна Управа виділа із зібраних грошей аж 29.852,65 зол. на інспекторів та урядовців, а Повіт. Союз Кооператив у Станіславові, маючи за 9 місяців, близько 4 мільйонів обороту, виділа на урядовців, директорів, організаторів, помічників персонал, на адміністрацію 18.000 зол. Портрети в „Рідній Школі“ вносять 3.744,87 зол., в Стан. Повіт. Союзі за 9 місяців 350 зол. Канцелярський прибір в „Рідній Школі“ коштують річно аж 1.971,72 зол., в Стан. Повіт. Союзі за 9 місяців 150 зол. При тому треба

згадати, що Повіт. Союз у Станіславові мусить провадити дуже обширну торговельну й організаційну кооперативну і т. д. і т. д. „Рідна Школа“ лишила майже в цілості виданням шкільних книг жидівським бансарам, які на них видавничстві збогачуються. Книгарня „Рідної Школи“ майже не оплачується. Такі річч, як прибір шкільний, всякого роду зошити, нотатки, блокноти і т. д. виробляються і купуються у лавіс чужих людей, а ці підприємства, при вмілому веденні соціалістичними фахівцями, моглиб дати „Р. Ш.“ значні доходи.

На основі бюджету підатків „Р. Школа“ поглотує непродуктивно півтора мільйона золотих, хоч не рахунок ще задеко невирішаний, бо ми не знаємо повсім, кільки розходують рааю грошей поодинокі кружки „Р. Школи“.

В споживчих і молочарських кооперативах капітал обертається річно до 12, а в деяких випадках навіть до 24-ох разів, при чому споживчі кооперативи й молочарські приа із Повіт. Союзамі й Центросоюзом дадуть при одноразовому обороті капіталу пересічно 9 проц. (кооперативні і ступня можуть заробити і 15 проц., отже від півтора мільйона грошей „Р. Школа“ буде 120.000 зол. По 12-разовому обороті, якби кооперативні дали, жертвували „Рідній Школі“ третю часть того зиску, який приносили би гроші „Рідної Школи“, а решту зужили на своє поширення то „Р. Ш.“ мала би все певних, не жербаків 400—500 тисяч зол., на які постійно моглаб рахувати. А так, як в тепер, тих півтора мільйонів зол. (а по правді багато більше, бо ми не знаємо, кільки грошей спотібовують кружки „Р. Ш.“) зуживається непродуктивно, майже без пожитку для нашого народу.

Михайло Росткович.

Радянська Україна.

Державний бюджет УСРР на 1928-29 р.

Загальна сума збільшеного державного бюджету Радянської України на р. 1928-29 вносить 329.700.000 карбованців. Збільшення суми бюджету у порівнянні з попереднім господарським роком вносить 19,3 проц. Надлишка прибутків в сумі 550

тис. карбованців переходить з правлі до каси СРСР, одначе тепер роблять заходи, щоб цю суму залишити для потреб України. Поділ сум між спеціальні галузі народного господарства представляються в цей спосіб: промисловість — 37.400 тис. карб. (збільшення на 58,9 проц. у порівнянні з мин. роком), в сільське господарство 28.800 тис. карб. (збільшення 35,9 проц.), на електрифікацію — 2.400 тис. карб., на потреби кооперації — 5.560 тис. карб., на фінансування торгівлі — 8.500 тис. карб., на транспорт — 800 тис. карб. і на будівництво (улішення в промисловості і т. д.) 3.600 тис. карб.

„Хлібом столицю забезпечено“.

Під таким пророчистим заголовком оптаємо у харківському „Комуністі“ з дня 31. липня змітку такого змісту: „Учора хлібна комісія при охрانونкомі затвердила план постачання хліба населенню столиці і харківської округи на серпень. Столиця в серпні одержить таку ж кількість хліба, як і в липні, при чому головному увагу звертатиметься на повне задоволення потреб населення печеним хлібом. У зв'язку з цим, борошно на потреби хлібопечіння відпускатимуть у збільшеному розмірі. ХУРК одержить у серпні до 160 тисяч пудів борошна. Взагалі ж кооперативні й приватні пекарі повинні в серпні випустити на ринок до 450.000 пудів печеного хліба. Щоб забезпечити безперебійне постачання, Союзхліб перекидає найближчими днями до Харкова до 120.000 пудів зерна, переважно пшениці. Досі білий хліб постачалося лише для лікарень. З серпня ж білий хліб даватиметься і корням, що легать у себе вдома. Для забезпечення потреб селянської бідноти на село протягом серпня мають відвантажити 30.000 пудів зерна“.

А дещо нижче в тому-ж числі „Комуніста“ стрічаємо ще й змітку під таким амовним заголовком: „Конвенція громадського харчування“. Під ним надруковано: „Окторг утворив спеціальне конвенційне бюро в справі громадського харчування в столиці. Це бюро доглядатиме за цінами на обідні і за якістю обідів по кооперативних і приватних їдальнях міста“. Коментарів до того не треба.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилав дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

СТЕПАН ВАСИЛЬЧЕНКО.

Віконце.

(Замість зазочки).

(Докінчення.)

Мати зирнула на неї раз і вдруге — скривилась, в очах блиснув гострий біль. Схопилась, мовчки, поривом поцілувала дитину.

Кинулась, засяла Маріка, в очах і надії, і жагуче благання; як легенький папірець до магніту, алипла до материних грудей, шню ручницями увилла. Тулиться, аж серце стукає, тепоче швидко, гаряче:

— Мамо, матусю... рідненька...

— Чого, доню? — ніжно промовила мати. І так тихо, ніби боялась, щоб материного голосу не почувли хатні злидні. — Чого, доню?

— Не загуляйте віконця, не загуляйте! не загуляйте!... Я виросту велика, куплю ван нове плаття і черевик, і все, і все... І татові... Не загуляйте, матусю... — шепоче, як із гарячки.

— Дитино моя! Там же дядя, про студияш — умреш...

— Ні, ні! Я вже не буду близько, тільки не забувайте.

— Горе мені з тобою... — озирав куденькі ручниці, сорочку драгу. — Ну, хоч я попрошу тата, мороз уже пересівся, може таки забивать не буде.

Цілувала маму, так цілувала. Сама вже розцалася, забігала по хаті, загомоніла.

— Мамо, я дивитись не буду, я тільки витру віконце.

— Ну, витри вже, витри, — смутно осміхнулася мати.

Взяла ганчірку, так дбайливо, так люблячи витирає заплакані шибки.

А як лягла Маріка спати, їй здалося, що скригнуло віконце. Глядь — аж воно одчинене, а на лутці птах стоїть сміливий, вільний. Сам синий. Золотим пилом притрушений, держить у роті червачки з червоними китичками. Поводить живими очима. „Що воно?..“ — хоче крикнути Маріка. А він на всю хату як заспіває: „Бур-ку-ку, сестро моя“.

Ухопив сон маленьку Маріку на крила, виліс у темне віконце, полетів туди, де світ золотий, червоний, зелений, ясно-голубий.

Уночі наказувала комусь з про соння: „Не забувайте-ж віконця“.

Прокинулась Маріка ще було темно в хаті. Лежить, ворочається — вже й спати не хочеться, а в хаті темно та й темно. Гукнула до мами — немає, і тата теж немає.

Уже пішли?

Аж он щось кольнуло в груди, схопилась похватцем із печі, серце болить, дужче, дужче... До вікна. З надвору сунеться з його в хату, як із хліва, брудна соломка. Так ніби хтось, великий, дужий стукає її чоботиком з усієї сили в груди. За-кричала, залемтувала.

Днів зо три не можна було дати ради дитині. Капризувала, плакала, їсти не хотіла, далі помалу вщухла. Залегла на ліж і майже заїдати не злазила. Та й чого? Дивитись на оті осоружні стіни з брудними візерунками од патьоків, чи на отой нерудний годинник, що геть павутиною, як наміткою, заснований що давно вже

мовчить чогось, як мертва голова. Вгорі, на другій стіні є, правда, друге віконце — півтори шибки, та з його тільки й видно, що над самим вікном гнилий чийсь баркан. Та й не достати туди! А вона осміліла тепер, ходить по хаті.

Згадувала братіка, жалілась: „Братіку мій милий, братіку мій любий — так мене вова била, так мене била, і мама била, і тато бив...“ Плакала. А далі й про братіка забула, про все... В хаті ніч, та й ніч, та й ніч.

Нема веселого, нема радісного, нема ясного нічого в світі.

Сохла дитина, як травиця. І мама, і суворий тато ніби загідніші стали. Питалися:

— Що тобі, дитино моя?

Говорить не хотіла, очі од їх одвертала.

— Хоч-би вже вмирало або-що.

— почула колись Маріка

Думала:

— Хай... дарма.

З печі раніш не видно було плям на стіні, не видно було набридливих речей у хаті. Далі — очі звикли до темряви — бачили найдрібніші плямки. Щоб не бачить — далі з кутка ховалась.

Капало з стріх, гула скрізь вода. Сине сміялось небо. Під стріхами зашіврякали горобці..

Весна..

Вдома, як і завжди в будні не було ні тата, ні мами. Маріка сиділа на печі, мляво одівала свою безруку й безносу ляльку. Потім нудно стало, поклати ляльку з боку, сама лягла горілиць, склала ручки на грудях.

Сама не знала, чого почала плакати. Якись слова невиразні, невідомі їй, пекучі, жалісні миготіли їй у голові, а сльози котились все ясніші й ясніші.

Аж за вікном щось:

— Цвінь-цвірень...

Стрепенулась, підвела голову.

Причулося:

„Бурку-ку-ку, сестро моя, бурку-ку-ку, вижди сюди“.

Замиготіло в очах, сине, золоте, червоне... Забилося, так забилося серце. Раптом здалося Маріці, що в неї крильця. Сами стрепенулась, несуть.

Схопилась, злетіла з печі до віконця, до дверей, до тієї шибки, що вгорі, по стіні дертися... Бігає по темній хаті, метушиться, аж піт на ній виступив.

Надбала качалку, за качалку — тарах по віконцю, випихає соломку. Задихалась, ні, не сила, хоч би-ж щілинка!

Глядь — а в темних затулених шибках, як у дзеркалі, все там — і брудна стіна у плямах, і нудний годинник у павутині, і той осоружний тапчан... А з-під тапчана... Ой!... вова лізе за спиною.

Крикнула, зомліла.

Прийшла вова, вибрала Маріці очі

На ранній весні, коли вже дерево зеленими горобчиками обсіли пуплянки, Маріку вивели на двір. Сліпеньку.

Побачило її сонце, так і шугнуло на неї золотим промінням:

„Мое маленке!“

— 3 постійної хранилі. По тварин в Самбірці віддавали селянину Гудинкову з Велі Білашівської, посуджувану в убогості мужи, якому нова згодом підгромувалися. — В селі Стінка, волощівського повіту, йшли сіпські парубки Петра Смолянського на таї любовних залицянь, останнього Постіпа пхувас за убогінками.

— На жовтиській гастроні напала двоє бандітів на фіру, на якій парубок Гринь Куцько він скривався в біллі. Зрабувавши йому вартості 1.000 золотих, бандіти зникли в дощових темрявах.

— Голодівна в'язня у Віснучу. Голодівку розпорядили в'язні в тюрмі у Віснучу. Вони домагаються випущення з тюрми, кажучи, що остання амністія відноситься до них. Будинки тюрми оточений поліційним кордоном.

— Трагедія. В одному із франкфуртських банків зайшла нещодавно трагічна подія. Урядовець Шміт убив власника банку Гамеля і втік разом з його братом, прокурором, а також одного зі зверхників. Гріббанам, за те, що згадав хотів убити його в банку. По агентів убийстві втік разом з ним. — В гарнізонному арешті у Львові поховали Омелія Дмитерко, арештований за дезерцію. Тюремна охорона перетяла в останній хвилині мотуз, на якому повісився нещасний, одяг його стан є безнадійний.

— Катастрофи й нещастя. На залізничній станції Ветшальна в Чехословаччині лупався поїздний вагон із особами. 50 осіб ранених. — На краківському аеродромі план літального літака зі значної висоти. Летун Олександр Свайковський згинув на місці. — Придавлений деревом під час зрубання ліса біля Перемішля парубок Йосиф Остапівський умер в дорозі до шпиталю. — Численні пожари навістили тернопільське воєводство. — В рафінеріях нафти в Ласареві, у степі Індійнополі, експлуатували обірвані. Згинувло 8 людей. Доли 15-ох людей не врятовано.

— Ще про Мальмігрен. В зв'язі із трагічною смертю шведського вченого Мальмігрен подають часописи деякі подробиці його життя. Фін Мальмігрен працював від довгого часу як метеоролог у шведській обсерваторії в Партетоні, в місцевості, подорожній в пустинних острівних Липланді. Найближча оселя знаходилася у віддалі кількох днів дорожні. Одного разу, коли з причини недоброї погоди не доставили їм потрібні товари, Мальмігрен тиснув жереб, кому вибратися в далеку дорогу по поштову. вилучив черга на Мальмігрен. Мальмігрен вийшов приготуватися до дальньої і небезпечної дороги. Користуючись з відсутності Мальмігрен і бажаючи його виручити, вибрався тимчасом в дорогу його ширший друг, д-р Гофлінг. Однак коли по 5 днів очікування Гофлінг не вернувся, ані не приїхав поштом, Мальмігрен сам, хоча дуже ослаблений від голоду, вирушив у навітряні оселі. В дорозі втрапився в сніг, який був тоді, що знайшов його вночі на холодному трупі. На шість знайшла його рятувальна експедиція ще при житті. Д-р Гофлінг знайшов Мальмігрен брав також участь у виграші воздухоплавання „Норі“ до північного полюсу.

— Помисловий адвокат. У Брюсселі, в тамошньому суді, трапився характерний випадок. Один адвокат, що заступав справу чотирьохлітньої дитини, прийшов до суду із своїм малим клієнтом на руках. Під час промови адвоката дитина так сильно плакала, що адвокат, що вона розуміє кожне слово свого оборонця. Заоручений суддя був уже одиноким залгодити справу по думці адвоката. Однак коли невідомо залишався дитини, чому так плаче, виявлялося, що помисловий адвокат змушував дитину до плачу, шиплячи її неуставно в тіло. Адвокат, розуміється, справу програв.

— Алькогольний процес в Нью Йорку. 3 Нью Йорку потягся на днях процес проти 67-ох власників найбагатших ресторанів Нью-Йорка і барів та проти 18 директорів ньюйоркських театрів. Обвинувачені вони в продаванні алькогольних напоїв у своїх закладах. Процес є завершеною кампанією, що в Нью Йорку після проведення заборони проїжджості, поновлення Міа Мабель, із контрабандою алькоголю, повний 2 роки. Міа Мабель домагалася для обвинувачених зворотної карі. Процес потягся два місяці. Пересудують 400 свідків.

— Одинона певна система гри в рулетку. В новозітченному кесні гри в Сан-Ремо знав один механік на думку розбійця банкі в організації, помисловий спосіб. В порозумінні в арунером змінив він конструкцію рулетки при допомозі магнетичної осі, так, що сам міг маневрувати колесом рулетки. Таким робом виграв був уже 10 мільйонів лір, розбиваючи банкі. Однак йому функціонувати виставили, зазначені незвичайним успіхом механіка, піддали рулетку ґрунтовній ревізії, виявивши в той спосіб обман.

— Поділки. Отже складаємо ширшу поділку Високопозначним Палам, моєм.

ЦІЛКОВИТА, ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ

люди і білля від золотих 5, поручок знає фірма „OLD ENGLAND“ Ч. 1.

д-ру Осипові Левинському, адвокату з Додатків, із безкорисною задоволенням контракти купівлі парцелі в Янній для філії Т-ва „Учительська Громада“ з Останіславові та Іонинірові Іллі Поповичеві за виготовлення катостр. мапи тої парцелі. — За Виділі Філії Т-ва „Учительська Громада“ з Останіславові: Д-р Іван Рибляк, голова, Д-р С. Никіфорук, секретар.

— Спростування арт. Айдарова. Недавно появилася в „Ділі“ замітка, про пібито заважжування мене до українського театру під дирекцією (і) Карабіневича. Прому спростувати: ніколи не маю, не маю і не хочу мати нічого спільного з дирекцією Панаса Карабіневича. — З правдивим глибоким поваженням: Артист і режисер Микола Айдарів.

3 Народньої Організації Українців м. Львова.

Комунікат.

Від ряду літ Народня Організація Українців м. Львова змагає привернути нашому містові характер давнього українського города. Від ряду літ освіджено вона наше населення та безупинно бореться за поширення його сильно обмежених прав. Праця на цьому полі велика важка і відповідальна, однак наша організація не зражується ніякими труднощами і перепонами. Вона заліди непохитно стоїла і стоїть на цьому становищі, що Львів був і має бути українським городом. Свої зняття редакція Народня Організація частини інтервенції у відповідних чинах, а у хвилях загрози наших життєвих інтересів і прав вилучила вона часто у вічній дзвін, освіджувала громадян дорожню відозву, зетуючи і т. п. як також підготувала вибори до сейму і сейату та передміських громад, а тепер перед нею вибори до міської ради. Народня Організація з гордістю стверджує, що її праця найшла серед населення чутливий відгук.

При тій праці Народня Організація мала нагоду часто бачити, як використується несправедливість нашого громадянства щодо належних йому прав і тому рішила в порозумінні з нашими адвокатами отворити у себе бюро „Правної Поради“, де могли би наші громадяни безплатно користати із порад у всіх правних справах чи то при виношенні до властей всякого рода подань і прохань, чи то відкликань (рекурсів) від неслухняних рішень властей, чи описі при додержуванні навіть приватних претенсій.

Хто хоче користати із безплатної допомоги „Правної Поради“, нехай звернеться в відповідні документи кожного дня з вніскою медіа і українських сент в урядових годинах, т. є від 10—2 попол. до Канцелярії Народньої Організації Українців міста Львова при вул. Костюшка 1а/II, де їм радо їх справу залагодити.

За старшину Ради Народньої Організації Українців м. Львова:

А. Безоговорський вр. Роман Зубиць вр. голова. заст. секретара.

Примітка: Прохачемо П.Т. Читачів поширювати цей комунікат між нечитачами.

Нові книжки й журнали.

Жіноча Доля. Двохтисневик для українського жіноцтва. Коломия, 1. серпня 1928, ч. 15.

Літопис Українського Цруку. Орган державної бібліографії. Щотижневий видання „Української Книжної Палати“ 23. червня 1928 р.

Трагедія Двох Народів. Матеріали до спору між українською та російською соціал-демократичними партіями в приводу убивства С. Петлюри. Видання Закардонної Делегції УСДРП Прага-Київ, 1928, стор. 86, 87.

Господарсько-Кооперативний Часопис. Орган Ревізійного Союзу Українських Кооперативів. Львів, для 1. серпня 1928, ч. 3—12.

Духовний Січ. Церковно-народний двотижневик, присвячений справам православної церкви. Неділя, 3. серпня 1928, ч. 19.

Забезпечуйте здоров'я своїх дітей!

Муха, є страшним ворогом дітей. Мухи спричинюють літом особливо у дітей недуги шлунка та інші внутрішні недуги. Дбаючи про здоров'я дітей, конче треба позбутися з мешкання мух при допомозі ФЛІТУ.

Як наслідок нових старань і дослідів, ФЛІТ є найкращим засобом, що цілковито нищить мух, комарів, блох, прусаків та інші комах. ФЛІТ доходить до всіх щілин та щілин, убиваючи в них

комахи та їх гнізда. ФЛІТ нищить молі разом з гніздами, забезпечує оди і матеріали. ФЛІТ не пламить надзвичайно гнаними і матеріали. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптеках і аптечних складах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce“ S. A. Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Майте жовту баночку з червоною етикеткою.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, міль, мошки, блохи, блохасті, прусаків і всі інші види комах з їх гніздами.

Для остаточного навіснення комах, користуватися рушником розпорошувати.

Світ Дитини. Серпень, 1928, ч. 8. „Більшовик Україн“. Політично-економічний журнал ЦК КП(б)У. Ч. 13. з 13. липня 1928 р. Державне Видавництво України. Жито. (Про його управу та утворювання). Бібліотека „Сільського Господаря“. Задля інж. агр. Гр. Палайни. Львів, 1928.

Пшениця ідем. Pustrowany Przewodnik po Lwowie. Rocznik I. Rok 1928/9 Wydawca Rudolf Jan Spiegel, Lwów, Asnyka 3.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.

До дня: 7.VIII. Маруся Богуславка.

Брошні: 8.VIII. Маруся Богуславка.

Реміт: 9.VIII. Маруся Богуславка.

Перегінськи: 10.VIII. Гейша.

11.VIII. Вихрест.

12.VIII. Маруся Богуславка.

Бурса ім. Ів. Франка при кооперативній гімназії в Яворові прийме 100 хлопців на 1928/29 шкільний рік. Платня І. бурси 50 зол. місячно, II. — 35 зол. (або довів зарплати). Організується теж окремі інститут для дівчат. Зголосуватися до дня 30/8 1928 р. Яворів для 7. липня 1928 р. — За Виділі Бурси ім. Франка. 49 4—5

ДРІБНІ ОГолошення

ПЛАТІМО високі ціни за золото, бриланти і перли Домбчевські-Розважєвські, Львів Готель Жоржа, вул. Академічна ч. 2. Опинка безплатно. 2481 7—2

КОМПОНЕНТА, рутинованого в пронесолім відділі потребує від 1. вересня ц. р. намісник адв. Д-ра Баната в Надвірній. Докладні оголошення зараз. 183 3—3

ПОТРЕБНА інтелектуальна, самітня жінка, середніх літ до помови в зарплаті дому. — М. С. Poste restante, Заболотці коло Бродів (Zabolotce). 186 3—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІРОБИ продає за готівку і на рати від десятиліт літ у цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська 5. Купують бриланти, золотого, срібла, платю найвищої ціни. 5 106—6

ПРИЙМУ ДВІ семінаристів на ставку, п'ять хвиля ходу від державного семінара і Василіюк. Зголошення Тухля „пенсіонат“ Дора. 201 1—3

СТОЛЯРІВ до фанірованих робіт прийме столярський майстер. — Бертипорх в Клепарові вул. Церковна, Львів. 203 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Збіже і пашу

дорібок Вашої цілорічної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. РУСЬКА ч. 20. Інформації уділюють місцеві агенції 205 1—2

КОНКУРС

Головна Управа „Рідної Школи“ потребує управителя прив. дитячої гуманітарної в Станіславові. Подання сити до 15. серпня до Г. У. в Львів, Ринок ч. 10. II. пок. В зняттях Р. III. є ще кілька вільних місць для класичних філософів, германістів, українців, польоністів, учительств рутанів і одно місце для шкільної лікарки (я Кономи). Подання вносити негайно. 202 1—2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шани 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Реформа польської конституції.

Справа реформи польської конституції виросла в останньому часі на найбільш важливе питання внутрішньої політики Польщі. Не вважаючи на літні канікули, над нею працюють уряд і зближені до уряду чинники зі санаційного табору. До преси подають тільки відривки нових проектів, з яких дуже важко виробити собі ясну думку про їх справжній зміст. Однак відомо, що ці реформи, якщо справді будуть переведені, основно змінять внутрішній устрій Польщі. Тепер Польща по формі свого устрою є державою парламентарно-демократичною. Повнота влади спочиває у Польщі в руках народу, котрий діє через сойм і сенат, дає публічно-правні установи; що таким чином являється одним джерелом законодавчої і виконавчої влади. Уряд, що правда, іменує президент держави. Однак самого президента вибирає сойм і сенат, а понадто міністри є відповідальні перед соймом і таким чином вище згаданий парламентарно-демократичний принцип, знов з формального боку, ніде не є захитаний.

Та на ділі, відносно в Польщі вже здавна не відповідають букві закону конституції. І то не тільки, як загалом приймається, від хвилі травневого перевороту в 1926 році. Дякуючи багатьом складним обставинам Польща вже далеко до травневого перевороту вступила на шлях фактичної переміни свого парламентарно-демократичного устрою на устрій, який ще найкраще можна характеризувати терміном **фашизація**. Суть цієї зміни лежить у перекиненню точки тяжості державної влади зі законодавчих установ на уряд — як у діяльності виконавчій, так і в діяльності законодавчій. Відомо, що вже попередній сойм „добровільно“ а фактично приневолений обставинами, передав велику частину своїх управнень у руки уряду, який на підставі т. зв. повноважень правя, можна сказати, на зразок єдиновластк (самодержавія). Травневий переворот у 1926 р. і прихід до влади марш. Пілсудського цей стан тільки закріпив. Знеможений, безвільний і безсильний старий сойм підчинився цілком особі марш. Пілсудського, котрий таким чином міг повні використати свою перемогу в доконалому ним державному перевороті.

Але формально революція марш. Пілсудського осталася, як він сам сказав, „без революційних конвенцій“. Іншими словами: Пілсудський, хоч насильно скинув старий уряд, всеж таки залишив і конституцію і устрій Польщі незмінним, заявляючи, що його революція є в першу чергу революцією „моральною“, чином, котрий має потрясти совістю громадянства, а цілком не замислює на дотеперішні політичні протекції народу. Спираючися на цю точку зору, уряд марш. Пілсудського наважиться розписати вибори до нового сойму на підставі старої виборчої ординації і тільки шляхом своєї дійсної сили, котру має в цілому адміністраційному апараті, постарався ввести до нового сойму як найбільше своїх прихильників.

Та відомо, що тут уряд марш. Пілсудського не добився своєї цілі. Са-

мійський блок, правда, є найсильнішим політичним угрупованням у соймі, однак такої більшості, яку уряд хотів би мати, він у соймі не має. З другого боку, опозиційний табір теж зовсім не є одноцілий, ані не бажає собі загострення конфлікту з урядом. Найсильніша з опозиційних польських партій — Польська Партія Соціалістична (П. П. С.) тільки маркує свою опозицію до уряду, критикує його на словах, але на ділі в усіх починах уряду йде йому на зустріч і за всяку ціну намагається рятувати існуючу парламентарно-демократичну систему, розуміючи, що без неї Польща не зможе удержатися. Нема ніякої підстави сумніватися в широту демократизмі польських соціалістів, але тим більше нема підстави сумніватися в їх справжньому державному польському патріотизмі, який на силу штовхає Польщу на шлях щораз сильнішої фашизації.

І тепер, здається, прийшла у Польщі хвиля, де фактична дійсність повинна прибрати форми закону, котрі відповідатимуть цій дійсності. Справа настільки дозріла до вирішення, що цього вирішення вже годі довше відкладати. І це тим більше, що обов'язуюча нині конституція накладає на теперішній сойм обов'язок переглянути і доповнити чи — як дехто каже — направити основний польський закон конституції. Отже зложилось у Польщі так, що і обставини і конституційне зобов'язання пхають її правителів до праці над зміною устрою. Тому то і реформа польської конституції виийшла на порядок дня чергових важливих питань внутрішньої політики держави можна сказати примусово. Моменти-ж зовнішнього і внутрішнього характеру в рівній мірі впливають на прискішення розв'язки цього питання.

Для нікого, хто тверезо дивиться на міжнародне положення, не є тайною, що неважаючи на всі сприяючі чинники, всеж таки об'єктивно в Європі по-малу назріває небезпека вибуху нового воєнного конфлікту. Ніхто не в силі сьогодні сказати: звідки саме ця небезпека найбільше загрожує, бо таких запальних місць в Європі дуже багато. Ясна річ тому, що Польща, яка положена між двома великими блоками — німецьким і радянським, мусить заздалегідь створити собі такий внутрішній устрій, який дає би їй змогу вистояти з держави максимум напруги —

саме з уваги на можливий майбутній конфлікт. Це один момент.

Друга причина, яка після десяти літ державного існування заставляє Польщу приступити до основної зміни внутрішнього устрою, коріниться в її внутрішній структурі.

Під впливом повоєнного, революційного похміддя і тоді, коли теперішні державні кордони Польщі ще далеко не були означені, польська Річпосполита побудувала свій державний лад на поступових нібито теоретично принципах. Чотириприметникове виборче право плюс найбільш модерна засада пропорційності, уряд (міністерство) як еманация сойму і його партійного складу, повна перевага сойму над сенатом і президент держави, вибраний соймом і сенатом з менше-більше тільки декоративними prerogativami — ось ці принципи, котрі лягли в основу польської конституції. Та швидко виявилось, що Польща не доросла до такої „модерної“ конституції, доказом чого були нечувані розгартіши безладу в внутрішній господарії Польщі в перших літах її існування. Друга, переважна причина, виявилася у відношенні до т. зв. національних меншин, котрі в числі около 40 проц. замешкують в теперішніх кордонах Польщі. З одного боку формально була встановлена т. зв. меншінам повна рівноправність з нацією пануючою. Однак на ділі засада цю пануюча нація викривила і змінила вже в самому початку, бо інакше заходила беззпека, що ці, без їх волі втягнені в державні кордони т. зв. меншини, під натиском відомої політики „більшості“ у відношенні до них і у власній самообороні, зачнуть доходити до справжнього значіння і сили в державі. А ця тенденція хіба не могла йти в парі зі справжніми намірами і цілями польської державної політики у відношенні до цих т. зв. меншин.

Таким чином, здається, Польща входить в період, де скріпленій пануючий елемент захоче за одним махом розрубати гордієвський вузол внутрішньої політики і створити такі умови, які вирішували б по змозі усі трагічні питання, котрі вона досі не була в силі вирішити.

Дальші розважання, оперті на цих даних, які досі дійшли до публічного відома, дають змогу і нам вже тепер їм ближче приглянутися.

Д-р Павло Лисяк.

Як обновити і санувати „Рідну Школу“.

(Дискусійна стаття)

II.

Така „Р. Ш.“, якою вона є тепер, збудована на жабранні, не має рації існування. Вона є непродуктивна; її робота не стоїть в ніякому відношенні до коштів, які нарід на неї складає. Вона є майже безужиточним тягарем для нашого народу.

Який-же з цього вихід? Чи маємо зараз знищити цю інституцію, якою ми всі так дорожимо, чи маємо її завадити?

Ні! Ми мусимо нею ще більше дорожити і старатися всіми силами поволі перебудувати її підвалини-фундаменти, оздоровити її й обновити на пожиток і хосен українського народу.

Я представляю собі перебудову і санацию „Р. Ш.“ в цей спосіб:

„Рідна Школа“ заводить у своїх школах наразі школярські кооперативи і пильнує відродження їх ведення. Вводить уже в нижчих народних класах принагідні гутірки з дітьми на годинах і поза годинами науки на кооперативні теми, легені, цікаво, так, щоб дітей не мучити, не нудити цєю справою, а збудити миле, живе заінтересування. У трохи вищих класах треба запровадити вже учеників до практичної праці в кооперативі, а крім цього двічі в тиждень давати що-найменше пів години викладу й вести гутірки з дітьми про

Першорядна українська кушнірська робітня 3-3
ЮЛІАНА ГЛУШЕВСЬКОГО ЛЬВІВ,
вул. Горбогоська 92.
приймає всякі роботи з обслу кушнірства, як кримські і селянські плаші, а також великого роду інші роботи

кооперацию. Від 1 року семінарії і від 4-ої класи гімназії аж до матурі, крім практичного заняття в кооперативі, треба що-найменше дві години тижня систематичної науки про кооперацию, яка обнімала би в короткому нарисі: історію коопераций, теорію коопераций, кооперативний закон про збори, вехслений, ознаменований а всякого роду кооперативним діловодством, із засновуванням кооперативу, переводженням контролю, економією, товаровіданням і т. д. Докладніший план науки і розклад поодиноких предметів на класи мусіла обмірковувати окрема анкета, есентуально комісія, зложена з кооператорів і педагогів. Крім цього в бібліотеках для учеників і учителів повинні знаходитися книжки з області коопераций в достаточній кількості примірників; українські всі, а польські і в інших мовах, доступних для школярів, найцікавіші, найцінніші. Річ ясна, що деякі важливі, цікаві твори з області коопераций мусіли бути призначені на обов'язкові лектури для кожного ученика даної класи.

Учителі „Р. Ш.“ повинні обов'язково кожний на себе взяти одно або два села і працювати там постійно в неділі і свята на кооперативно-освітньому полі, закладати кружки для кооперативної самоосвіти; крім цього вони обов'язані на кожному кроці і при кожній нагоді ширити та пропагувати ідею коопераций.

Організатори Повіт. Союзу Кооператив повинні бути постійно в контакті з кооператорами-учителями й молоддю та опікуватися шкільними кооперативами, сажити їм радями і виясненнями та мати на оці їх відривний розвиток.

В цей спосіб ми скоро підховали бм ідейних інтелігентних кооператорів, а це мусіло мати той наслідок, що в недовгому часі більшість українського населення була б об'єднана в коопераций.

Щодо збірок в часі коляди і Велікодня, то ми мусимо збирати на „Р. Ш.“ ще інтензивніше, як збирали досі, але рівночасно з цєю роботою треба постаратися, щоб кожна кооператива І, II і III. ступня була членом „Р. Ш.“ і внесла до неї як уділ квоту, рівну 10 проц. своїх уділів. Ці уділи мусіли бути уміщені в касах відповідних центральних або повітових кооперативних установ. Самі уділи були б ненарішніми, а „Р. Ш.“ користувалася тільки дивідендою. Кожний кружок „Р. Ш.“ мусіла би бути обов'язково членом кооперативних установ у даних місцевостях, вносячи там відповідні уділи, беручи на свій пожиток тільки дивіденди й есентуально товарів звороту від закуплених товарів. Річ ясна, що всі складки з коляди й писанки мусіли бути уміщені тільки в якійсь центральній кооперативній установі.

Окрім цього треба замінити книгарню „Рідної Школи“ на кооперативну. До цієї кооперативної книгарні, назв'їм її прим. „Кингоспіякою“, мусіла належати обов'язково кожна кооператива І, II і III ступня.

ня, „Маслосоюз“ і кооперативи всякого іншого роду, які вже існують і які ще колись у нас повстали. Ці кооперативи і кружки „Рідної Школи“, „Просвіти“, „Дуги, Соколи“ і т. п. вносилиб уділи до „Книгоспілки“ у висоті одного золотого від члена кооперативи I. ступня й інших товариств, а кооперативи II. і III. ступня, як також головні товариства (прим. „Просвіта“, „Рідна Школа“) 1.000 зол. Крім різних українських установ до „Книгоспілки“ повинен би належати як член кожний шануючий себе українець, вносячи уділ у висоті бодай 50 зол. В разі потреби можнаб деяким фізичним членам і кооперативам дозволити сплатити уділи ратами, прим. на протязі 2-ох років. Однак найкраще збирати уділи відразу готівкою, а на випадок нестачі готівки безумовно жадати добре виконаного і належно підписаного векселя, бо його можна зараз замінити на гроші. Бож два рази тільки той дає, хто скоро дає!

В цей спосіб при інтенсивній, широкій кооперативній праці удалося би стягнути всі уділи кооператив та інших установ і бодай 10.000 фізичних членів. Це дало би „Книгоспілці“ „Р. Ш.“ уділовий капітал до обороту в сумі що-найменше 1 мільона зол. Чистий зиск, який би виказала „Книгоспілка“, мав би обов'язково йти на удержання шкіл „Рідної Школи“. Маючи такий поважний капітал, „Книгоспілка“ могла би приступити до видавання шкільних книжок, книжок з ділянки сільського господарства, в тершу чергу кооператив, а відтак і з ділянки інших наук та книжки для дітей. „Книгоспілка“ як кооперативна інституція мала би дуже удекований збут книжок сільсько-господарських, кооперативних і загальношкільних для селян — через Повіт. Союзи, а тим самим і кооперативи I. ступня, які мусили би обов'язково купувати ці книжки до кооперативних бібліотек. Як є переконаний, що кожна читальня закуповувалаб ці книжки за посередництва місцевої кооперативи, а крім цього майже в кожному селі знайдеться бодай двох-трьох садових селян, які куплять книжку, яку відстануть із місця в кооперативі свого села. В цей спосіб налагоджена сольпортажа через кооперативи дає можливість, на мою думку, в короткому часі розпродувати книжки, річ асна: цікаві й пожиточні для селян, в накладі 10.000 і більше примірників.

Зібрані таким робом капітали дають можливість „Книгоспілці“ приступити вже негайно до власного виробу шкільних зшитків для всіх типів шкіл, бляшок, різного роду нотаток і паперових виробів, як також різного роду шкільного приладдя; асе те при zorganizованні ринку збуту кооперативами моглоб бути розпродане масово і принести дуже значний дохід. Всі чисті зиски „Книгоспілки“ і її підприємств малиб обов'язково йти на удержання „Рідної Школи“.

Через таке скооперативування „Р. Ш.“ наші кооперативи, будучи членами „Р. Ш.“, вислалиб на загальні збори „Р. Ш.“ своїх представників. Цим шляхом увійшлиб до „Р. Ш.“ нові люди. Це обновилоб до певної міри „Р. Ш.“ і внеслоб до неї нового духа. Через це кооператива моглиб мати деякий вплив на діяльність „Р. Школи“, а „Рідна Школа“ моглаб мати що-раз то краще й певніше матеріальне забезпечення. З часом, як наші кооперативи через те скріпилися і поширили би свою діяльність, то рідношкільна „Книгоспілка“, а з нею і кооператива моглиб переняти зовсім на себе „Рідну Школу“ — як один з виділів кооператив.

Про те, як цю справу найкраще перевести в життя, можна ще не одне сказати і в дальшій дискусії певно виринуть дуже цінні, спасенні думки. Річ тільки в тому, щоб при цій роботі зникли всякі локальні, особисті амбіції й амбіції кружків, фідій, Головної Управи „Р. Ш.“ та

інших установ. Річ тільки в тому, аби люди, які працюють в „Р. Ш.“ і в інших установах, злади собі з цього справу, що якби „Р. Ш.“ стала вже на цілковитім удержанні кооператив, якби вона стала шкільно-виховавчо-культурним відділом кооператив, — то вона тільки обновилася, скріпилася, набрала би в себе іншого живого, правдиво-народного українського духа; вона страшила би глиняний, жебрачий фундамент, на якому вона побудована. Всі ми повинні алати собі з цього справу, що тільки школа, забезпечена фінансово, школа, яка може подавати науку безплатно, яка може забезпечити певно й достаточну життя й будучини свого учителя й його родини, може добре і справно працювати для добра народу. Тільки така школа, яка не терпить нужди в матеріальних засобах і середниках, яка є по можливості найменше залежна від державних чинників, може бути правдиво народною школою, не тільки із зовнішнього вигляду, але й своїм духом, по суті. Тільки „Р. Ш.“, яка зіллється з ко-

оперативом і араз з нею стане до ідейної праці не лиш на економічному, але й на культурно-виховничому полі з метою зміни, перетоплення характеру народних мас, буде правдиво рідною школою. Така школа буде рідною, яка принаровить свої пляни до вимог і потреб свого народу; тільки така школа не буде підготувати й вислати цілі кадри своїх вихованців до праці й на службу до чужих, а зробить їх життєздатними і спосібними та вповні кваліфікованими, хоч і без державних патентів, до праці для свого народу, в своїх інституціях, а передовсім в українській кооперативі, яка тоді моглаб створити для них усіх відповідні варстаті праці.

Тільки в цей спосіб „Р. Ш.“ причиниться до прискінення зміни нашого теперішнього незайвидного положення, тільки вона акупи з кооперативом може довести до того, що український нарід нарешті заживе в добробуті — як самостійний господар, який би свобідно сам порядкував собою і своїми справами.

Михайло Росткович.

Питання без відповіді.

Зі нашого кореспондента

Париж, початок серпня 1928.

I.

Чи Англія може вічно жити із своїми мільонами безробітних? Чи вічно можливе вона удержувати і пів до 2 мільонів безробітних, з їх жінками й дітьми, — коштом свого бюджету, себто коштом озодаткованих або іншими словами: коштом свого національного майна?

Правда, частина тих безробітних — але тільки дрібна частина — добровільно безробітні; вони привикли вже від 5, 6, 7 років кожного тижня зголошуватися за виплату „лідмог для безробітних“ і — підмогою цією вдовольнятися; іншого (тобто: ніякого) заняття вони не шукали, а як випадком хто їх кликав на роботу, то вони відмовлялись. Ще інші, користуючись слабкістю франка в порівнянні з фунтом штерлінга, переїздили канал і осідали у Франції, як рентієри. Однак кінець кінців це тільки виїмки. Бг добровільних безробітних в Англії все таки — обмаль, а недобровільних, примусових — мільони.

Питання безробіття сьогодні найважливіше питання внутрішньої політики Англії. Воно різнозначне з питанням про відношення між кількістю людності і засобів прожитку. Ось чому сьогодні знов говорять в Англії про Мальтуса: його перестали гудити „деморальним“, а привчилися бачити в ньому небудякого економіста й статистика. Він на сто літ задалегідь передбачив сьогоднішні відносини. Дивлячись на сучасне йому перетворювання Англії з держави хліборобської, морської й купецької в державу промислову, він застрашався швидко зросту людності, уможливленою промислом. Як і чим моглибета видкати цю людність? — питався він англійців.

Питання це ставить собі нині кожний думаючий англієць. Але легше поставити питання, ніж на нього відповісти. Тай взагалі: невже всі питання мають відповідь? Ми схильні думати, що далеко не всі. Тай що як у метафізичній ділянці, так і суспільній, себто також у національно-політичній, багато питань, і то найбільш, ніколи ніякої відповіді не одержать. Хіба, що схочемо назвати відповіддю — смерть даної суспільної групи. Однак кид такою „відповіддю“ не варто собі ламати голову.

II.

Англієць антикварі і дрогеристи розв'язують питання англійського перелюднення і безробіття — по своєму. Серед багатьох інших зверхніх ріжниць, які кидаються у

вічі кожному, хто тільки-що переліхав канал і, ходячи по льондонських вулицях, ще має голову повну картин француської вулиці, — серед цих ріжниць одною з видатніших є ріжниця у виставах на вікнах антик і дрогерій. У Франції вони переповнені косметиками; в Лондоні — безліччю аразків прочищуючих препаратів тай — приладів „малтузіанських“. Перші — простий наслідок препоганої кухні англійської (ще гіршої від берлінської), з її недопеченою, кривавою бараниною, і з її квартами кріпкого, чорного чаю. Другі — спосіб (який слабкий!) на перелюднення. Зрештою не тільки антики роблять рекламу цим приладам: служать цій пропаганді також проповіді по церквах, виклади по клубах, окремі товариства.

А у Франції все те законом заборонено, під строгими карами. Та, здається, що на французьку недовольність ці заборони мають такий-же незначний вплив, як вистави ці на англійську перелюдність і безробіття.

П. Макдональд інтерпелював недавно про безробіття п. Боллвина. Очевидно, він робить відповідальний уряд за безробіття — консервативний уряд. Думає би хто, що п. Макдональд знає лік на безробіття: де там! Він тільки промовляє, робить опозицію і обіцяє золоті гори. А як останню пораду, він радить — не мати забагато дітей. Знали-ж і без нього, що британські острови перелюднені.

III.

Англія продукує харчів доволі на виживання своєї людності протягом не цілих трьох днів на сім днів тижня. На решту днів треба купувати харчів за кордоном і платити за них витворами своєї праці. Довгий час Англія несла цей тягар дуже легко: вугіль заповняв їй її гаразди. Вже тому сто літ, коли ліквідувалися наслідки Наполеонських війн, уже тоді вугіль виритав Англію від банкрутства, в яке попала на пр. Австрія. Але відносини змінилися, і нині самовладне царство англійського вугілля вже належить до історії.

Що отже остається? — Еміграція! Зорганізувати еміграцію масову — це нині мета англійської соціальної політики. Треба кудись викинути надмір людності. Куди — це інше питання, зновже нелегке, може навіть безнадійне: адже Зєдинені Держави Америки закрили браму перед масовою іміграцією, а британські Домінії теж не мають найменшої охоти приміщувати у себе англійських промислових пролетаріа. А хліборо-

бів, яких деякі Домінії ще приймають у себе, Англія із вивіз не має.

„Наука“ з цієї історії така, що країна небезпечно, коли країна покладає хліборобство і віддається майже в цілості промислові. Англія не здухає своєю промисловою культурою. Німеччина — майже те саме — з тією ріжницею, що вона навіть не має доміній, позалежних, та все таки зв'язаних приязню і союзом.

А Італія наслідки напання кидається в салі Німеччини.

В. П.

За океаном.

Посвячення угольного каменя дому „Провидіння“.

Фундаменти нового дому „Провидіння“ в Філадельфії вже готові і вже заділає дальша будова. Тому поставлено в середу, 18-го липня 1928, угольний камінь нового дому „Провидіння“. Посвячення угольного каменя відбулося в середу в 11-й годині передполуднем. Обряду посвячення довершив євangelік Константин Богачевський, покровитель „Провидіння“, в асесті оо.: Івана Ортинського, Йосифа Чаплинського, Антона Логовця, Олександра Пика, Митроха Даниловича, Е. Теодоровича, П. Процька. По відправі євangelік Константин підписав перший перагрімову грамоту, а відтак підписали: предікатор „Провидіння“ с. Іван Ортинський, духовний управитель с. Йосиф Чаплинський, представник консисторії с. Антін Логович, контролери, с. Олександр Пик, голова й с. Митрох Данилович і Михайло Рухта, члени: палі секретарі, разні уряд „Америки“ і робітники, будівничий і архітект. Грамоту замуровано разом з одним примірником „Америки“ з 19. п. м. і звінком американської монетою в угольному камені. Відтак по покінченню обряду посвячення присутні урядовці „Провидіння“ пішли на пірочне засідання Організації.

Особисті вісти

Молодий український лікар у Філадельфії д-р Сильвестер Черняк, здав дня 12. п. м. лікарський іспит перед комісією стейту Пенсильванії. Д-р Черняк є лікарем-хірургом, а від хірургів вимагають, щоб вони відбывали наукову подорож по університетських операційних лабораторіях і шпиталях за кордоном. Д-р Черняк виїхав саме 20. п. м. в Нью Йорку до столиці Європи на доповнення хірургічних студій в тамонішніх лабораторіях і шпиталях. Д-р Черняк буде в Лондоні, Парижі, Берліні і Відні. Відтак відідеє рідний край, Галичину. Вся подорож д-ра Черняка потриває біля 5 місяців. Д-р Черняк — це член української громади в Філадельфії, де його всі добре знають як широго українського громадянина і патріота.

Дня 17. п. м. відбулося в Шангаї, Іллі., візчання д-ра Омеляна Тарнавського з панєю Катериною Стецюковою, з української католицької церкви св. Николая при Оклі і Райс Ст. Д-р Ом. Тарнавський — це бувший старшина У. Г. А., а п-ч К. Стецюкова — це вдова по євangelікові, якого перед кількома роками застрелили в церкві п-ч Струтинського, з дому Січинська.

Боротьба з алькоголізмом на Україні.

Харківські „Вісти“ з 31. липня п. р. приносять інтерв'ю свого співробітника з відповідальним секретарем всеукраїнського Т-ва боротьби з алькоголізмом Ліфшица про найближчі завдання праці того Т-ва. Іх змалював секретар Ліфшиць ось як:

„Насамперед, при т-ві утворюється науково-дослідницька секція та секція санітарної освіти і пропаганди завдань, т-ва в роботі науково-дослідницької секції візьмуть участь катедри соціології та гігієни, головним чином у галузі розроблення статистичних матеріалів: (статистика вживання алькоголю, облік амеліків вживання алькоголю і т. інш.). Особливу увагу звернуть на алькоголізм психос правопорушення на бізі алькоголізму то що. Крім того, науково-дослідницька секція вивчатиме проблеми зміни алькоголю (іншими харчовими продуктами, т. зв. антиалкоголістами алькоголю (таї хави, безалькогольні харчі і т. і.).

Стефан Засудя скляють великих розмірів, мабуть останок з якогось передісторичного мікроті.

— **Смерть** — або ран. На Кубі виготовляють національний комітет гігієни прохот, який дає їм засудженням на смерть право вибору: виготовляти прикладу смерті — або патрістичний рана. Ті, які згодилися на виготовлення рана, були віддані до дисциплінарних медичних факультетів. По дванадцятих ранах, кожен засуджений був ще при житті, їх випускали на волю. Проте буде відданий під нагляд в голокуватий в парламенті.

— **Річні вістини.** В Злучених Державах організується новий аероматичний клуб, який своїми шматками і вибачливими літакми буде стояти до розпорядженості американських мільйонерів. — Міс Ірланд, що перша з жінок перетнула Атлантичний океан, прислала Ліндберга чек на 1500 доларів як допомогу на організацію Ліндберга експедиції до полюсних бігунів. — В Швейцарії вийдуть нові монети пята, два й односторонні, як також банкноти пята і десяти-франкові. — Нанкінський уряд зарядив, щоб усі жінки повинні 30 літ одягалися по європейській моді. — В одному з кооперативних швейних бізнесів Ногансбург провадилися стіла, призначені на смерть тринадцятих шахтерів. — Французький міністр справедливості вторгнення-тюрму 20-ом в'язням у Клерво, які під час пожежі тюремного будинку ввели дванадцять у ратівний азій.

— **Кінотеатри під вілним небом.** Філадельфійська кінематографічна компанія створить цілий ряд т. зв. «дні під вілним небом». Це є кінотеатри побудовані так, що викликають у глядачів враження, ніби вони були під вілним небом. Крім того побудована і поміщана як небо. По вій пересуваються електричні зорі і штучні змари. Люди у виді старих есперанських палат приносять сніг поетичного вигляду. Глядач має враження, що він під вілним небом серед есперанських шат.

— **Американські туристи й долари.** Як відомо, американці є завзятими туристами. Статистика в окремі анкети митної служби Злучених Держав виказала, що найбільшою симпатією американських туристів тішиться Європа, де рік-річно лишають вони кількості мільйонів доларів. В одному тільки 1927 р. лише в Америку туристи ввезли 617 мільйонів доларів в Європу, з чого 190 мільйонів припадає на саму Францію. По Франції, найбільше по-близь улашкують амер. туристи до Англії (40 міль. дол.). На третю місце стоїть Італія (31 міль.), а далі Німеччина (20 міль.), Швейцарія (15 міль.) і Бельгія (10 міль. дол.).

— **Електрична людина.** Великі філадельфійські електротехнічні склади демонструють на своїх виставках електричну людину, т. зв. «телевоко» (дальноголоє). Згадавши «телевоко» знайоме всім до речі йому телефоном чинності. Розмовляється з таким «телевоком» при допомозі відповідних сигналів. Голос ударяє в різні електричні прилади в електричній людині, що виконують відповідні чинності. Напр. як отримати таку електричну людину з фортепиано, то вона може заграє і спінити гру. Також може контролювати електричні радіопарата, грамофон, мікрофон, печі і т. п., загалом усе, що має електричні підключення на всяку віддаль через телефон.

— **Тунель під Босфором.** Англійсько-італійське товариство для будови залізничного шляху Дурazzo-Константінополь предпалає турецькому правительству в Англії прохот будови тунелю, який луння бн оба берега Босфору. Турецький уряд принципово прохот прийняв, але постанови ніяк уменити.

— **Матастрофи і нещастя.** В нортвовому місті Сентіа в Італії експлодувала фабрика стріляного пороку. — В понеділок 6. п. м. згляну під колеса особового поїзду на головному діврі у Львові залізничник Калашир Тимор, що жин по-стійно у Митні під Львовом. Досі не вдалося ствердити, чи Тимор сам винував під колеса поїзду, чи апаз під них з власної необережності.

Театри.

Міський великий театр.
7-го г. 7-30 веч. «Дон Паскаль», комічна опера.
8-го г. 7-30 веч. «Паяц» і «Кавалерія Рустікана».

КІНА.

«Аполло»: «Біганія» і комедія.
«Байка»: «Про що не варто думати».
«Лев»: «Небачена дівчина».
«Пале»: «Кріпана бунда».
«Фатанорган»: «Любовниця».

Зі спортивного життя.

Україна—Кадімаг (Борислав) 9:1 (3:1).
Україна—Ропняк (Борислав) 12:3 (6:0).

На запрошення українського спортивного клубу Ропняк виїхала Україна до Борислава і розіграли в суботу 4. п. м. змагання з шкільним дружиною Кадімаг, а в неділю з Ропняком. Кадімаг — це амбінна дружина, яка в першій половині ставила Український олімпі і перемогла в другій половині не вдержала темпа й втратила сильну команду протишкільній у відношенні 9:1.

На другий день відбулися змагання України з Ропняком. Ропняк — це дуже симпатична молода дружина, яка складається з патрістичної і ремісничої молоді. При цій амбінній і загалом, яку провадили ці молоді в грі з Україною, сніло можна вжити Ропняк і гарні спортивні успіхи. Що найважливіше, це те, що Бориславці — дізнаючись про змагання на односторонній і серіє радувалося глядіти, як дві українські дружини змагалися на зеленій мураві чина, спокійно, серед об'являючої симпатії. Велике призначення належить виділові Ропняк, який зумів у такій короткій часі ушляхотити цей сирій матеріал. А бориста з цього для нас безперечно, бо молодша в цілім нафтовому басейні наражена більше на дефініціалізацію і депривацію, ніж деінде.

Сама гра велася цілий час під знаком переваги України. Шойно в другій половині, коли Україна дещо попустила, Ропняк, отримавши з першої тремі, взявся до роботи, переміг кілька гарних потягень, які навіть тричі уніталися успіхом. Завдяки висади 12:3 для України. Суддявав в обох днях п. Веркола добре.

В неділю відбулася на грішні численні українська публіка, яка гучно оплескувала успіхи обох дружин. Між іншими привадилися змаганням посол Максимович, який з великим призначенням висказався про гру України. На мій спомин з Борислава привезла Україна з собою 3 китиці, які її вручили представники дорожничого відділу, Ропняк з українського громадянства.

Сокіл IV.—Сокіл-Борщовичі 9:1 (4:0).

Попередні змагання з 15.VII. ц. р. виграли Сокіл-Борщовичі з висадою 4:0 (2:0). В змаганнях цієї неділі, що відбулися на площі Сокола-Батька, Сокіл IV. має усього чотири переваги, яку й використовує, як снід Садівське п. Білостоцький.

Містечка Ліги.

Черні—Варшавська 3:0 (0:0).
Рух—Галичина 4:3 (0:3).
Легія—Л.Ф.Д. 4:3 (3:3).
Висла—Т.К.С. 9:0 (5:0).
Краків—Шльєск 1:0 (0:0).
Туристи—Польонія 5:0 (0:0).

Польонія (Перемишль)—Ренера (Станіславів) 3:0. Змагання за містечко А-класи львівського округу.
Бали Ожед—Світеця 1:0 (0:0). Змагання за вхід до А-класи.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ольга з Федівів-Гинилевичів
Колесняк.

жена о. Володимира, дежана, совітника і пароха села «Оленів», Сніцького повіту, уродилася в Бозі в дні 19 травня ц. р.

З бл. п. Ольгою зійшла в могилу одна із тих великих поля, якою була та «любов» з передсмертної доби, з того часу, коли то двох думок не було не лиш у інших сферах священних, але й у вишніх в тому, що праця для Церкви мусить їти поруч праці для Народу, що порушення прав Церкви — це порушення прав Народу. — Похоронна, скромна, невідбавна для себе, попла посвятила для других. Ціле життя провела серед сільського люду, якому віддалася цілком естаю. Занепаданні бранці і праця серед них — отес була та форма, яка об'єднала собою діяльність для сільського загалу у бл. п. Ольги. — Ізза горячого патріотизму в часі війни дожидалася доносів, які спричинили багато терпіння бл. п. Ольги, так в часі відвороту австрійської армії, як і в часі війни 1918/19. — Нині, коли суспільність переважно спокійно глядіть, як навіть свої доплать засадничі, споконвічні праці перенести, а тим самим цього Народу, ніхто й не догадується, що це являло сама відзнака бранців з хрестом, питомим сільському обрядові, наражала на язвату життя з рук ворога!

В часі заворушів воєнних 1918/19, будучи у Терзі п. Хирова, на самому фр. яті перенесла ціле горе шкільного, безбоярального населення, що знайшлося в об'являючого ворога, підчас коли єї мужа о. Володимира, легіоністи транспортували у Перемишль.

Ту славу, безітересовну любов різного простотуля і відвагу ставити в обороні добрих його традицій, намінила бл. п. Ольга у численне своє покоління, у тих своїх дочок і снів, переважно на духовних становинах в перемишльській дієчній, що пішли садами одиноким і радощів, яким праця для нас і садами єї горя.

Умирає бл. п. Ольга зі свідомістю

сповнення обов'язків для загалу, але й у свідомості, що не була в силі прихилити шаста Народу і своїм дітям, бо смерть заспокоїла її в часі затаєного лихоліття, а особисто її дітей.

Сумно грати дзвони в дні 92. травня 1928 р., коли покламо все вище і вище йшла коловина на раменах снів. Задумчиво була та маса простотуля сільського, мисленого і сусідніх сіл, що вслухувалася уважно у прашальні бесіди і снів, що якіні гляділа, як сепед вогутих гір і дісів дрімучих виростає вора могла, ставав хрест, як завершений змагання одинокі і як сильний, невідбавний покламо до хочби найтихшого, однак неустрашного, небузавого, простотуляного походу під широким, широким розширенням, правдивим стягом народним і церковним в обороні всего, що дороге, широким масам. — І покламо той, відбався у серця її снів і доток. — Хрест — жертва на могилі найдорожчої їм туземної людини, враз з дімучим боєм спротивляв гарт їх душ, їх. уроженців перемишльської землі — родня завзяті постоїти за честь і славу тої Перемишльщини, що ранше все славилася солідарністю і непохитністю молодого і старшого духовенства, коли лиш хто-небудь снів зарисовувати чи залити питомельні черти української Церкви... 209 1—1

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіновича.

Броши в: 8.VIII. Маруся Богуславка.
Роміти в: 9.VIII. Маруся Богуславка.

Перегляди в:

10.VIII. Гейша.
11.VIII. Вихрест.
12.VIII. Маруся Богуславка.

„Вертеп Наших Днів“, Галактіона Чіпки і Ле-де.

Городишка,	середя	8/8
Снятин,	четвер	9/8
Косів,	п'ятниця	10/8
Кутин,	субота	11/8
Коломия,	неділя	12/8 192-3

Приготовчий курс для вступу до варшавської політехніки буде тривати від 16. VIII. — 11. IX. подля від 15—16 годин. Разом буде 100 годин викладів. Подання в матушю приймаються від 1. VII. — 14. VIII. від год. 15. 17. Котикова 80, тел. 29—89 або 49—93. Оплата 50 зл. за курс. Для слухачів резервовані мешкання. Оплата за мешкання 35 зл. від особи — За Управу „Української Студентської Громади“ у Варшаві: Е. Чехович, у. з. голова, інж. К. Балас, секретар.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

КІМНАТА улашдана до винайму. Око-днина св. Анни, тільки для поважних осіб — Зголошення: ауд. Домініканська ч. 11. Каса від 9—1. 205 1—3

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР
Товариство полукле героїчного і ліричного театру до сальноного репертуару. Платня стала. — Зголошення: Вишнівський, Станіславів, ауд. Саліжінська ч. 15. 213 1—3

ПРИМУ ДВІ сесинарники на станцію, п'ять гинд ходу від державного семінара і Васи-ліянок. Зголошення Туха „пенсіонат“ Дора. 201 2—3

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні Івана Зельтенрайха, Львів, пз. Марійська 5. — З провінції просимо репаратії прислати поштою. — Старомодні дамські годинники переробимо на ручні. 3 6 106-7

МОДНІ бранзо-летки, також ішу біжутерію поручає дешево Дом-бровські-Розва-жєвські, Львів, (Готель Жорна), Тел. 27—29. 2481 7—7

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ совісного учителя на п'ять рік для ученика до IV. гімназійної класи — Ті, що виють грати на скрипці, мають перше місце. — Услуга на адресу: Notariat Dydów. 205 1—2

ПОШУКУЄТЬСЯ учителька до 9 і 14-літньої дівчинки з 1. і IV-ої кл. приватної гімназії у винуватій родині на Поморі, з німецькою, польською (дещо французькою) мовою. Винагорода: окроло 150 зл., хрст і ділане мешкання. — Зголошення в мій. мій слати: P. Kröbling (Oubsitzer) Wielka Slobza koło Subkowy row. Tskew, Pomorze. 212 1—2

ПРИМУ конспікента від дні 1. вересня п. р. Услуга після ухоти. — П. р. Виницький, адвокат в Устриках дод. 211 1—3

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р ОСТАП ПРИИМА

орд. у Львові

вул. Личаківська ч. 32, у внутрішніх медугах. Прохотлення Рентгеном. 1-3

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п. Скріплювання хитяючихся зубів, нальомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в лавчуні і зодоті після американської системи. Пацієнти з провінції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовим і студентам значна 180 знижка. Полетні в сплатах. 4—5

Дерманська дівоча гімназія.

Відні посади вчителюк: польської і французької мови, співу і гімнастики. Мешкання є при гімназії. Протання надсилати: Почта Мізоч на Волні, село Дермань — Дирекція гімназії. 207 1—2

Лябінера жерело дешевости.

Сикстуська 10 Львів Сикстуська 10 найстарше і найліпше знає жерело дешевости Лябінера доносить, що з приво-ду ферії продає всілякі галантерейні товари, а то біла, а з окрема панчохи і скарпінки понише фабричних ціл. Прохотно переконатися. 210 1—2

КОНКУРС

Головна Управа „Рідної Школи“ потребує управителя приа. дівочої гуман. гімназії в Станіславові. Подання вносити до 15. серпня до Г. У. Р. III. Львів, Ринок ч. 10. II. пов. В гімназії Р. III. є ще кілька вільних місць для класичних фізольогів, германістів, українців, польоністів, унїтеаюк рутанки і одно місце для шкільної діларії (я Ко-домі). Подання вносити негайно. 202 2-2

ТОМАСИНА

МАРКА ЗВІЗДА Під осінні засіви МАРКА ЗВІЗДА

є найдешевшим і найуспішнішим фосфоровим навозом

ИОСИФ КАРРАХ

Львів, Косцюшка 18.

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ГЛЯДАЮ здорові, інтелектуальної учительки з укліченням гімназійних студентів до доведки з 1-ої кл. гуманістичної гімназії. Усіх, сирісцим вітає, слати о. Мх. Дуркот, на-рою Болотов горішна п. Нове місто х. Перемишль. 209 1—3

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. і. л. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 40 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Не было, нет и быть не может“.

Львів, 8. серпня 1928.

„Никакого украинского языка не было, нет и быть не может“. Такий чорносотенний афоризм упав про українську мову й українську культуру, літературу, науку і тим самим взагалі про все українське з уст російського царського мін. Валуєва в 1876 р. тобто на цілих 41 літ перед великою російською революцією 1917 р. Цей самий, але гірший своєю ідією і, так казатиб, „революційною“ закрукою афоризм сказав іншими та нікчемнішими словами і зотвердив учинками на 11-ому році квітневої більшовицької революції в 1928 р. корифей російської пролетарської літератури і хоч не формальний то духово нерозривний ідей російської компартії, приятель Леніна і типовий представник культурної еліти комуністичного суспільства Максим Горький.

Про те, що сказав і що вчинками зотвердив М. Горький, мали наші читачі нагоду довідатися з опублікованого у 170. числі „Діла“ отвертого листа українського письменника В. Винниченка до російського письменника М. Горького. Оба вони соціалісти і оба тепер комуністи! А якою мовою вони говорять між собою? — А чому такою і не іншою? — Тому, що між ними величезна пропасть. Горький — син пануючої нації, Винниченко — син невольної нації. Отже, чи можлива між ними спільна, дружна мова навіть на невражній, чисто абстрактній, духовій, загально-людській темі? — Показується, що ні! Бо син пануючої та поневолюючої народності хоче заборонити синові поневоленого народу висловлювати свої думки на високі, загально-людські, універсальні теми своєю рідною мовою. „Не было, нет и быть не может“. Ось „ультіма рація“ расового, духово виціліфеного, чуткого та рафіновано-типового представника російської пролетарської культурної верхівки. „На жаль“, а не мова!

Досі виступали проти цієї мови (точніше проти українізації, але теж до мови зводиться) такі корифеї комуністичної політичної російської думки й комуністичної реальної політики як Зіновєв, як Ларін, як Ваганін, і менші, як редактори російського журналу „Комсомольск“ і навіть відповідальні представники Найвищого Суду в УСРР, як Малицький та інші ще менші, а тепер виступили проти неї російський великан, співець найінтимніших вібрувань душі людської і „співець горя пролетарського“, світової слави письменник російський Максим Горький.

Ларіні, Ваганіні, Малицькі чи інші подібні їм братія — це політики, це реальні політики, це реалізатори російського великодержавного імперіалізму в червоній поволоті. І тому їм можна навіть не дивуватися, бо в ім'я російської великодержавності вони навіть зобов'язані збирати шлях до цілі через трупи всіх тих, що стали на перешкоді здійсненню російської заповітної ідеї світовладства, тепер під прапорами червоного імперіалізму. — Так може може не один „залізний“ політик, поклонник Бісмарка. — Але Горький. — достатньо він — Горький

цей чуткий, перечуваний на всяку кривду й неволю жрець свободи і визволення, цей літературний романтик боротьби за рівноправність усіх і цей альтруїст навіть у політиці — неважко цей Горький на старі літа міг стати виконавцем заповіту чорносотенного Валуєва?

Отже бачимо, що став. І заборона перекладати свої твори на українське „наречіє“! Очевидно, що він, як у кожному випадку кожний талановитий письменник, став у тій діяльній типовим висловником тих настроїв і тих міркувань, якими живе його комуністичне середовище. Так як Горький думає, читаючи, про українську мову і про все українське ціла російська комуністична верхівка і не тільки вона, але вся, геть уся комуністична російська маса і вся російська інтелігенція. Так думає та сама комуністична верхівка, що цілий світ впеває про те, немов-то вона одна-єдина найдоцільніше і найрозумніше і найсправедливіше розв'язала національне питання.

А тепер мабуть кожний, як не мож краще, зрозуміє висказ Шумського про те, чому в комун. партії більш. України кожний українець почуває себе пасинком партії. Тепер зрозуміє кожний, звідки беруться в КП(б)У і в КПЗУ націоналістичні українські ухили. Тепер і невірний зрозуміє, чому між москалем чорносотенцем, соціалістом-революціонером, конституційним чи республіканським демократом і комуністом нема ніякої різниці у відношенні до України і українців. Нема її і не може бути, бо всі вони кровно й расово далеко ближчі до себе, ніж до українців. Тепер зрозуміє кожний і те, чому КП(б)У є лише територіально українською, а по суті російською комуністичною партією з московською перевагою у своєму нутрі. Тому, що при нинішніх політичних відносинах у РСРР російська нація

є пануючою, а всі „інородці“ є поневоденими, тому, що Московщина з її культурними (тепер „пролетарськими“) осередками жила і живе і все буде жити, як довго буде тривати стан теперішньої політичної і особливо економічної централізації, коштом „інородських“ країв, а в першу чергу України. Коштом України будуть будувати в Москві музеї й мавзолеї, палати й театри, шляхи й комунікаційні середники. Коштом неграмотності й невідомості українців буде процвітати московський центр червоного світовладства, буде рости російська культура. Така є трагедія поневолення! Такий тріумф усіх здобувців!

Однак російські комуністи-політики, а й українці-московські вислужники, що намагаються закрити таке невідрадне колоніальне становище України в РСРР, звуть його наглядні признаки чомусь „пережитками“. Однак це ніякі пережитки, а дійсні теперішні факти. На іншому місці наводимо на це докази з найавторитетніших, бо комуністичних джерел.

Ніколи не знайдеться спільної, дружної мови між гнобителями і пригнобленими, таке ніколи, як ніколи не затреться різниці між днем і нічю. Ніколи російський навіть пролетарський письменник Горький не зрозуміє збоїлої від національної кривди душі навіть комуніста письменника українця Винниченка. І тим більше ніколи не погодиться ніякий російський обиватель на те, щоб Україна була насправду сама собою, а не колонією Москви. З того навіть лівіші українці мусять зробити в інтересах свого існування відповідний висновок для себе і завершити його відповідними вчинками. Якщо вони схочуть жити, то це напевно зроблять.

В. М.

„Пережитки гнобительства Украины“.

Як виглядають вони в світлі найправовірніших комуністів?

В колах комуністичних верхів на Україні панують, як відомо, безперервна тенденція замаскувати перед широкими масами українського населення те невідрадне колоніальне становище України в Радянському Союзі, яке їй припало „з ласки“ комуністичної диктатури. Одначе це їм не все підлягає. Коли ж хто з лівіших комуністів-українців проговориться десь і скаже всю правду про „самостійність“ УСРР чи то в політичному, чи економічному відношенні, то його заради обурюють по голові, але так, щоб він відразу не сказав і поволи і з мучою віддавав свого „контрреволюційного духа“. Так було з Хвильовим, Шумським та з Максимовичем, Васильовим і Тучковим. Так є навіть і з Волобуєвим, що мав відвагу вказати на економічне поневолення України Москвою.

При різних нагодах наводили ми багато матеріалів про політичне й економічне поневолення України Москвою, а нині хочемо ще подати кілька фактів тієї самої категорії на основі свідчення комуністів, непогамованих прихильників такого ставу. Проти Волобуєва виступив з цілим арсеналом важкої комуністичної зброї при допомозі цілого московського ЦК КП(б)У, інституту марксизму в Харкові та інших команд, відомий Андрій Річницький. Його позначена стаття з Волобуєвим появилася окремою книжкою п. л. „По проблемах ліквідації пережитків

феодалізму та націоналізму“ (Харків, 1928). У ній називає і вводить Річницький уся промислова економіка України до категорії „пережитків колоніального гнобительства України“.

У тій книжці на стор. 15. між іншим читаємо: „Далі він (тобто Волобуєв, бо з ним позначив Річницький) збирає низку окремих негативних фактів, що є продуктом бюрократичних перекутувань у союзному апараті: будівництво того чи іншого заводу не там, де того вимагають природно-економічні умови й інтереси національних республік; тенденція використовувати економічне обднання Союзу на користь РСФРР, що є в спеціальному бюрократичному апараті. До такої категорії Волобуєв зачисляє: ухвалу будувати цукровий інститут у Москві, тимчасом, як цукрова промисловість зосереджується на Україні; будівництво цукроварень в РСФРР при незавантаженні всіх українських цукроварень, в умовах зосередження продукції спиритичної (бурбаселі) майже тільки на Україні; відсування в плявах будівництва УСРР з трьох місць щодо металургійної промисловості, що обертається значально в наукову аргументацію; будівництво заводу сільсько-господарських машин у Ростові всупереч вимогам українських центрів і при незавантаженні українських заводів; трьохрічна таранина в сільсько-господарській справі будівництва

сільсько-господарського заводу в Києві. Не адяються в офіційну цілі являти факти, навіть продовживши й далі, виходячи з апріорного припущення, що скрізь тут діють ці елементи великодержавного російського шовіністичного ухилу, їх можна розглядати тільки як окремі факти бюрократичних перекутувань“.

Отже, на думку Річницького, не тільки перекутування! Добре, але, що скаже Річ. на те, що ті перекутування розділюються радянською владою!!

В іншому місці тієї брошури читаємо таке:

„В мільйонній формі до таких самих елементів гнобительства почуття самоповаги гнобленої нації доводиться піднести й таку термінологію, що обминає навіть імя тієї нації і трапляється, як не свідчить той. Волобуєв, майже в кожному з руських економічних журналів, майже в кожній книжці з питань районування, тобто такою термінологією як „до Росії“, „дожний округ“, або в крайньому разі „до РСРР“. Пережитки такої термінології подекуди живуть ще і в деяких наших господарчих одиницях і організаціях, як от „Югосталь“, підлегла організація, задієна підлегло-західна та інші. Ці пережитки колоніального гнобительства України (що досі обминають!) — Ред.) в старих законах і законодавстві й як нації, ігнорування її імені знають ще не тільки в термінології, але й у тенденціях шовіністично-російських елементів союзного й республіканського радянського апарату або й спеціально економічного будівництва трактувати УСРР, як провінцію, як підлеву РСРР, а самий факт утворення Союзу познати собі, як відновлення єдиної Росії. Такі тенденції подибуємо і в писаннях такого видатного спеціаліста в РСРР як київський голова технічної ради Дніпрельстану проф. Александроєв, та само як і в його проєкті районування РСРР, де замість України фігурують два райони: 1) підлегло-західний; 2) підлеглий гірничо-промисловий, у тій його великодержавницькій методології районування, що розглядає Москву, як збирач руських земель, що для неї національ не розмежування й існування національних республік — це тільки неприємна „перекрутка“.

Ті питання взяли ми до уваги з книжки правовірного москвофіла Річницького, бо цитувати таких „контрреволюціонерів“, як Волобуєв чи інші, може й дегот не переконувало. Але що доводять ці питання? Вони наглядно свідчать, що вся російська комуністична (Александроєв теж комуніст) і некоммуністична російська „метельна“ веде активну боротьбу з націоналізаційним зміцненням України. Таке її вороже ставлення ще сильніше скріплює і захоплює до витримки на цьому М. Горький. Очевидно, що впливу Горького на російських великодержавників, у тім і комуністів, де овертарістичні і не овертарістичні, промова Лувнацького „підбито“, в обороні української культури та української мови, яку він недавно виголосив у відповідь Горькому. Сам Лувнацький є з походження українцем, тепер змосковщений. І така промова виголошена його устами є глумом, бо сама його особа яро заперечує зміст „оборонної“ промови.

Однак правозвірні прихильники Москви споміж українців уважають такий став на Україні цілком нормальним. А інкорпорація УСРР до РСФРР булаб, на їх думку, найкращою ознакою „самостійності“ України, коли, на думку Річницького, „далше входження до РСРР до є здійснення самостійності в соціалістичним розумінні“!

Ось які там самостійники!

„Американизація“ влади президента.

У вчорашніх варшавських газетах появилася ністина ПАТ-а про те, що соймовий комітет Б. Б., себто ч. за. Бюроку Безпартійної Співпраці в урядовій (анборт) одній) відбув в минулому тижні у Варшаві на протязі трьох днів наради, які цілком були присвячені справі зміни польської конституції. Народи були дуже довгі і тривали від 11 год. ранці до 3-ої год. вночі з малою перервою на обід. Над нимиже проектом так званого радянського сенатора? Офіційна агенція доносить, що підставою до дискусійної постановки аж 11 проектів! А саме: проект през. сен. прот. Ст. Букварського, проект підсекретаря в міст. справ. Ст. Цара, проект краківських професорів В. Естерхайера і Л. В. Яворського, сенатора В. Каменського, посли І. Кохановського, М. Косцялковського і З. Лехицького, проф. В. Маховського, І. Писецького і кн. Е. Саніти і навіть померлий проект І. Тарновського. Як бачимо, проектів не було мало і „спасителі“ Польщі з „одинокового“ табору мали з чого вибирати. Та тільки два проекти з усіх оголошених були представлені в готовій, сконденсованій формі (себто у формі параграфів): проект віце-през. Ст. Цара і проф. В. Л. Яворського та ці проекти обрані заставили за підставу конкретної дискусії. Зате інші внесені проекти представили тільки пролонгові тези, котрі після дискусії заучено до майбутнього проекту конституції. Інформативно ПАТ додає, що тези посла кн. Е. Саніти, борючись послон. Машкевичем в Вільні, обори після переведеної дискусії, відкинули. Це на звичайній мові означає, що сенатори відкинули проект обох названих послів, або шляхом острого накинута Польщі монархічну форму влади, домагаючись, котра, як відомо, вже дано в одній формі ставала парламентарний публіцист виданського консервативного „Слова“. Видно і панам сенаторам видавалося падо рисованим під під по перу за голосами цих обох політичних агулів і проголосивши в Польщі монархію, одностайно поклонилися на престол марш. Пилсудського. Ця вічна зміна, слід і отсю, як бачимо, небуденну думку зафіксувати — не як куріоз, а як поважний зміст.

Як-же ці два названі вище проекти і оголошені тези? Про це поспімо ближче не пається. Але з різних голосів, котрі

появлялися в цій справі, в пресі і котрі відомі з неоднократних публічних виступів як Кюбу Б. Б. так і всіх вищесказаних внескодавців, напевно можна сказати, що всі замисли панів сенаторів в питанні про зміну польської конституції йдуть у напрямку: 1-о можливо найбільшого скріплення влади президента республіки або, як вони популяризу висловлюються: „американизації“ його влади; 2-о можливо найбільшого обсягання прав сойму; 3-о можливо найбільшого уповноваження уряду (міністерства) від сойму і 4-о перебудови устрою сенату при одночасній зрізці прав з правами сойму. Крім цих, так мовити, основних тез, думають поодинокі реформатори зі санаційного табору при нагаді змін існуючої конституції піти ще далі і взагалі перебудувати цілу Польщу на новий лад. Це торкається головні особи краківських проф. В. Л. Яворського, який недавно в ч. 171, 172 і 173 „Часу“ отолозив вибірок з виробленого ним проекту конституції, де є мова про поділ населення між примусові заводів (професійні) союзи, котрих завершенням має бути Начальна Господарська Палата з підпорядкованим кругом ділянки і прерогативами. Але поспімо спитиме тільки на вище згаданих тезах.

Сама проблема є, очевидно, заподто складна і важлива, або її можна вичерпати в рамках одної короткої газетної статті. Без сумніву, якщо справа станеться гостро політично актуальною, про неї заговорять покликані пані політичні чинники. Тут слід спитатися тільки над моментом т. зв. американизації влади президента.

Оборонні тілі засади допускаються, незнати, свідомо чи неспівомо, значаючого водночаси в блуд опіні, коли свої самозовні плани підсилюють аргументами, які взяті з чужих американських відносин і до тутешніх відносин цілком не підходять. Адже американський президент вибирається електорами з усіх стейтів тільки на 4 роки, тоді, як польський президент хотіли, або польський президент був вибраний принаймні на 10 літ, а деякі навіть пропонували, на випадок, коли на нього впаде 2 треті всіх голосів — вибрати його на дожиття. В останнім випадку Польща де факто стала би, як це було в її давнину, елекцій-

ною монархією. Ясна річ, що президент, який знає, що після чотирьохлітнього урядування мусть уступити, ані не хоче ані не зможе грати ролі безвідповідального диктатора. Тоді, як при проголошенні польськими сенаторами 10-літній або навіть дожиттєвий каденції, токого президента просто приналежність до безвідповідальних диктаторських замислів. Таким несправедливим, начеб американський президент справді по думці американської конституції був такий неограничений у своїй владі, як це загально приймається. В ділянці закордонної політики і в справах, які відносяться до цілого союзу, президент є сильно обмежений рівноправним чинником: американським сенатом. За урядування през. Вільсона нагадімо виявилася, що проти волі сенату і краю американський президент нічого неспівомо зробити. Сенат не погодився на вигнання Америки з європейської справи і в Лігу Націй. Вільсон же як його впертість наложив головою. Особно слід зазначити, що обидва спільних прав для цілого американського союзу не є надто широкі. Кожен стейт має дуже широкі власні права і прерогативи, котрих боронити дуже заважає. До них ніхто, а тим більше президент, не може втручатися. Взагалі, американський державний устрій відрізняється з двох основних принципів: самоврядування (автономії) і добровільної федерації, а устрій Польщі є протилежним запереченням цих принципів. Понадто, дальшим корективом проти всяких диктаторських ухвал американського президента є там незвичайно глибоко вкорінені і незвичайно важливі щодо своїх політичних впливів в державі — дві політичні партії: республіканська і демократична. І цілком незалежна публічна опінія, яка побудована на основі повної свободи преси і публічних зборів.

Цих всіх передумов в Польщі немає. Отже тут реалізація проекту, котрі хочуть наділити президента держави цілком неограниченим владою, втворює стан повної безвідповідальності і самоволі, вона вчиняє цю злочину, сточу на першому місці в державі, чинником задушливої гри різних скритих котерій, зацікавлених, алобних і мотивних. Нема сумніву, що така „лада“ екорше чи пізніше серед загальної недоволеності мусть в докоротку провалитися. І якщо треба, щоб ані тоді обанкротилися всі методи влади в Польщі, котрих досі істерично

пробує падувати більшість, то може і кра- шо, що на більшість пуститися тепер і на цей останній експеримент.

Д-р Павло Лисак

Нове кровопролиття в Югославії.

Загострення політичної атмосфери між сербами й хорватами.

Минулої неділі мали місце на вулицях Загребу події, які без сумніву причинилися до загострення політичної атмосфери в Югославії. Хорватський робітник убили 8-ма револьверними стрілами Влада Рістовича, головног редактора бігородського щоденника „Єдинство“.

Влада Рістович він у своєму органі гостру кампанію проти Радіча. Від атакуючих провідників хорватської опозиції не адержав його навіть остання трагедія в скупщині й обставина, що Радіч лежить на смерельному ложі. Нічого дивного отже, що таке нападкування й поборовання одного з найсвітліших політичних мужів Хорватії і національного хорватського героя, який без сумніву зробив Радіча останнім подія в югославянському парламенті, нуліо дустрикувати в гострим спротивом національно подраженні хорватів.

Влада Рістович прибув до Загребу у відвідини до своєї родини. Вже зараз по приїзді, коли Рістович зайшов до одної з каварень, накинута на нього присутні в каварні хорвати, побиваючи його палицями до крові. Коли побитий і окровавлений Рістович ішов у супроводі поліційного агента до шпиталю на перевязання ран, з толпи, що викрикували й кидали погрози на його адресу, окружала його й агента, роздалася 9 револьверних стрілів, які поклали Рістовича трупом на місці, а поліційного агента важко ранили.

Заарештований убийник заявив у комісаріаті: „Я убив Владу Рістовича тому, що я не міг довше терпіти образливого й гострого тому, в якому він накидався на Радіча“.

Убивство Рістовича і слова убийника, коментуючи цей учинок, є знаменні як символом небезпечного національного подраження хорватів і крайного напруження сербсько-хорватського конфлікту у внутрішнього королівства. У мент, коли публічна опінія в Хорватії, схвалювана історичною трагедією в скупщині, непокоїть-

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

Волинський Ганді.

(Оповідання.)

1.

— Чули ви про Горичуба?

— Може вже познайомилися з Горичубом?

— Ай-ай! Бути тиждень у Приболоті і не побачити Горичуба? Таж така окція раз на сто років буває!

— Обовязково познайомтесь. Вам як письменникові, це просто необхідно. Оригінальна людина цей Горичуб!

Подібні запитання і поради про- лужжались мені у вуха.

— Напевно якийсь пройдисвіт або блазень.

Мої добрі приболотяни страшенно образились на мене за ці слова. Особливо — бувиий суддя Кулик, у якого я гостив.

— Невже ви думаете, що ми, приболотяни, світу не бачили і не знаємо, що може письменника цікавити? Коли ми вам радили познайомитися з Горичубом, то знали, що робили.

В голосі Кулика пробрівала нотка огірчення.

— Не такі ми вже провінціонали, — додала пані Куликова.

І легко-докірливо хитнула головою.

Я почав виправдуватися, що вто- мився, що приїхав на село відпочи- ги, що, нарешті, доктор заборонив мені займатися літературними спра- вами і суворо наказав оригінальних людей обминати адалека.

Але нічого не помогло. Залишалося одне: дати слово, що негайно по-

знайомлюся з приболотською зна- менитістю.

— Не пожалкуєте, — зауважив місцевий панотець, — свята людина, праведник, таких безсмертників я ще не зустрічав, все людям віддає. Його варто описати.

— Обовязково опишіть його! — в один голос вигукнули приболотські благочестиві жінки.

В мене аж шкіра стерпла — як від цього домагаюся, так і від самої думки, що прийдеється зайнятися „життям новітніх святих“. Мені хотілось різко заявити шановним приболотським громадянам, що ні знати, ні бачити не хочу жадних їхніх праведників.

Але мене попередив Кулик.

— Вирішено. Підемо до нього сьогодні-ж, перед вечером. Він у таку пору виступає в усій своїй красі.

— Голій ходить? — не зрозумів я. Жінки почервоніли, а Кулик із співчуттям зауважив:

— Та ні. Займається жертваністю...

Я цілковито збентежився. — Жертваністю? Що це значить? Як-ж він жертви приносить? Може криваві?...

— Ех, і фантазія у вас, — поблажливо похитав головою Кулик. — Ні слова більше не скажу. Підете — самі побачите.

Я чомусь уже почав ненавидіти цього праведника Горичуба і мені хотілось якнайшвидше від нього відпекатися.

— Скоріш знайомте, бо терпець в мене вже вривається...

— Так би відряду і сказати! — вигукнув задоволений Кулик.

А блончч пань так засяли, неначеб отвернули мене на німях спасення.

II.

Червневий день згасав.

Пам'ятаючи своє слово, я почав одягатися, щоб бути готовим до цієї клягущої візити.

— Що ви робите? — вигукнув Кулик так трагічно, неначеб я землю з місця зрушив.

— В чому справа?

— Ні ковнірця, ні краватки не одягайте. Він цього не любить. Він демократ. А вбрання беріть що найгірше...

— Може накажете мені яти до нього без усього?

— Но-но-но! Не гнівайтеся, — за- спокоював мене Кулик. — І нераво- ві-ж ті наші письменники!

Нарешті ми вийшли на вулицю. Сонце вже спустилося над лісом на кількох козаків. Серед зелені, що загопила село, пробував свої голо- сові струни якийсь невтомний соло- войко. Очевидно, підготовлювався до нічного концерту на честь своєї любови. На жаль, його натхненні впра- ви заглушала сільська проза: скрип дверей та „журавлів“, гавкання со- бак, чиясь „з-під серця“ лайка і ти- сьчі інших згуків, шепотів, шемрань вечірньої буденщини.

Я йшов мовчки.

Кулик назапки — всміхався і щось наспівував собі під рудим вусом.

— Направо, в цю вулицю! — вигукнув і спинився.

— Подивіться!

Мені кинулася в вічі дерев'яна табличка з написом: „Ця вулиця веде всіх, хто шукає допомоги, до Самійла Горичуба“.

— Без сумніву маляк, — бликну- ло в мене у голові, — і якого діляка я йду до нього?

Але Кулик встиг уже перебити мої думки вигуком захоплення:

— Це лише початок. Найцікавіше буде там...

І він твемнико показав рукою на обійстя, як потопало в зелені.

Я почав адивлятися. Добра селян-ська хата, садок, густий ліс бозу, по- рядні клуні. А що це таке? Стіни клунь усі чимось обвішані. Вдивля-юся. Кількадесяті прибитих шулік, ворон і іншого пажерливого пта-цтва. В городику на стовбурі знов табличка: „Добрим і злим однакова любов і поміч“. На дошкатій брамі третя табличка: „Самійло Горичуб вітає вас“.

— Ненормальний, — подумав я, оглядаючись довкола. А Кулик у той же час безупинно щось говорив мені, з чого до моєї свідомості дохо-дили лиш уривки речень: філософ... оригінал... наш Магатма Ганді... самі побачите...

— Знаєте що, — звернувся я рі- шуче до Кулика, — надоіла мені ця комедія. Я вертаюсь до хати.

— Що? — вигукнув він переляка-но, — тепер вертатися, коли він міг уже нас побачити? Не допущу до цього. Хіба посваримося з вами на- віки!

І він силоніць повів мене на обій-стя Горичуба.

Раптом з-за куців глянуло на нас кілька пар людських очей. Були це: жебраки, якісь підозрілі постаті з підпущаними від горілки очима, звичайні собі сільські дядьки і ще якась неаправна братія.

— Що це за люди?

— Гей! — з задоволенням вигукнув Кулик, — це його слава!... Самі за- зар побачите.

— Здорові були, добрі людн, — привітав їх Кулик. — На Самійла Івановича чекаєте?

(Докінчення буде.)

ся важким станом надуті свого провідника і героя Радіча, убивство головного редактора сербського щоденника „Єдинство“ є тільки допитом одини до воїно.

Останні вісти.

(ДЗІКОВСЬКИЙ І КУБАЛЯ МАЮТЬ ДОКОНАТИ НОВОГО ЛЕТУ ЧЕРЕЗ АТЛАНТИК.

В розмові з представниками преси летуни Ізиковський і Кубаля заявили, що мають намір удруге зробити пробу перелету через Атлантику.

ПРЕЗИДЕНТ СКУПШТИНИ ЙДЕ ДО ДИМІСІЙ.

Президент скупщини М. Періч в короткій часі має зголосити димісію з огляду на те, що селянські депутати і німецька група, що до тої пори підтримувала сербських радикалів, намірюють стриматися від участі в нарадах парламенту.

ПОГОЛОСКИ ПРО КОНЦЕНТРАЦІЮ ІТАЛІЙСЬКИХ ВІЙСЬК НА ГРАНИЦІ ЮГОСЛАВІЙ.

За інформацією „Політики“ італійці сконцентрували на сербській границі 100 тис. війська. „Політика“ додає, що причиною концентрації є бажання осмислити скоршої ратифікації трактату з Негуном. З Риму ці погослови сиротують.

ПРО ПОВОРОТ ЕСПАНІ ДО РАДИ ЛІГ НАЦІЙ.

Генеральний Секретаріат Ради Ліг Націй отримав депеші від урядів англійського, французького і німецького з пропозицією поставити на денний порядок нарад найближчої сесії Зібрання Ліг Націй справу утримання в силі на 1928 р. міжкордонних постанов до прийнятих 15. вересня 1926 р. принципів що до вибрання несталих членів Ради Ліг. Ця пропозиція має на меті ухвалити поворот Еспанії до Ліг Націй і призначити її постійного місця в Раді.

КОНГРЕС НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В ГЕНУІ.

В кінці 6. м. відбудеться в Женеві четвертий конгрес національних меншин. Як відомо, ці конгреси були організовані в останні три роки майже завжди рівночасно з пленарним засіданням Ліг Націй.

ПІДГОТУВАННЯ ЗАМАХУ НА РАДІЧА.

Згідно з донесеннями денників з Загребу 7. м. м. до візита Стевана Радіча вломалося двоє незнайомих людей, які помітавши слідкуючих за ними детективів, утікли. Лінує переконання, що ті особи наміряли доклати замаху на Радіча.

СОВІТСЬКІ ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА РЯТУВАННЯ ГЕН. НОБІЛЕ.

Совітський уряд відзначив відзнаками „Червоного Знамени“ командантів кривої Черткова і Еггена, які керували акцією порятку для ген. Нобіле. Летун Чухліський, який, як відомо, має в тім найбільше заслуг, яко не-комуніст не дістав відзначення лише грошову винагороду.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8-88 00—8-88 50, канадський долар 8-82 00—8-82 50, чеська корона 0-26 25—0-26 70, австрійський шілінг 1-25 50—1-25 80, румунська лея 0-05 25—0-05 50, французький франк 0-33 30—0-35 00, швейцарський франк 1-71 25—1-72 50, фунт стерлінгів 43-40 00—43-60 00, радянський червонець 25 50—26 60.

Золото: 20 корон 36-50 00—36-75 00, 20 франків 34 50 00—34-80 00, 20 німецьких марок 42-40 00—42-70 00, 10 російських рублів 47-00 00—47 30 00.

Срібло: Австрійська корона 0-67 00—0-68 00, 5 австрійських корон 3-46 00—3-52 00, австрійський фльорен 1-71 00—1-78 00, російський рубль 2-23 00—2-25 00 копійки за рубль 1-43 00—1-45 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 47-30—48 30, пшениця селянська 49-75—50 00, жито галицьке 32-25—37-75, ячмін галицький броварний 43-30—45 50, ячмін на млин 34 50—38 25, ячмін пастішний 36-30—36 25, овес галицький 44-00—44 50, кукурудза румунська 44-00—44 50, барабол проваслова 0-00—0-00, фасоль біла 65 50—70 00, фасоль колірова 48-00—50 00, фасоль арава 30-00—65 00, горох пів-білий 67 00—68 00.

По широкому світі.

Число безробітних у Німеччині зменшилося з липня ц. р. на 3 відсотки.

Австрійське міністерство праці приділяло безробітним в Англії за час від січня 1913 р. до березня ц. р. заможності на загальну суму 331 мільйонів фунтів стерлінгів.

В околицях Яніни в Греції захопили бандита двох визначних грецьких політичних діячів, Меласа і Мільонаса. Бандисти домагалися 5 мільйонів драхм окупу.

150 арабських націоналістичних провідників у Трансйорданії ухвалили резолюцію, в якій домагалися повної незалежності Трансйорданії і знесення декларації Бельфура.

Чемберлен занедаужа на інфляцію.

В Болгарії повсталих наслідком нечуванних спеєк пожежі, які нищать цілі села й ліси. При одній із таких пожеж король Борис, який брав живу участь у ратиничній акції разом зі своєю сестрою Еладією, потерпів досить поважні рани. Король Борис остаче тепер під лікарським доглядом.

На днях відчинили в СРСР нову воздушну комунікаційну лінію між Москвою і Новосибірськом.

Польський уряд задумує утворити посольство в Кабулі. Аманулла має рівнож утворити при польському уряді окрему посольську станицю.

В містах, які лежать на бувшому німецько-коаліційному фронті у зах. Європі, відбулася ціла низка торжеств у честь англійських делегаций.

В Лондоні провали важкі дипломатичні папери англійського уряду, Папери згинули з акта одного з вищих англ. урядовців. Свідство держане в тайні.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідку школу і посилас дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

НОВИНКИ

— Українка. Берлінський літературний місячник „Ді Літератур“ за липень 1928 помістив лист проф. Вас. Левинського про західно-українську літературу ХХ. століття п. з. „Вестукраїнський Бріф“. Проф. Левинський Василь обговорює в своїй статті діяльність „Молодої України“ і в кінці представляє, згадує про драматичний конкурс і загородного драму Галада, про романові новелі, про виданні Кобилівської, про видання „Червоної Калини“ і найновішу історичну повість. Це з черги другий лист Левинського на наш літер. темі: перший був поміщений ще перед війною (Про відраження української літератури в ХІХ столітті).

— „Прийміть учнів“. Пишуть вам з Підгаєччини: Селяни села Сокильничі зробили доповідь до суду і Шкільної Кураторії на своїх учителях Вагрі і Врониславу Павловича за те, що вони поселили дітей скандити вінонь з хреста і ліккеробувати жовто-синю фарбу, а крім того учитель Вагрі Павлович сам пробував скинути вінонь з хреста, при чому зломив руку рокованого Ісуса.

— Пожежа в Ошаві. Пишуть нам: Дня 5. п. м. в год. 3 (15) пополудні горіло в селі Ошаві, повіт Грубешів. Згоріло 13 хат ураж з господарськими забудованнями наших селян.

— Понад 30 тисяч безробітних на Гор. Шлеську. Вояк уряд в Катовицях комуїкує, що в часі від 25. липня по 1. серпня ц. р. кількість безробітних зменшилася на 528 осіб і виносилася 30.897 осіб. З того числа припадає на гірництво 12.126, на гутництво 1.599, гутництво шкляне 7, на промисли: металевий 1.538, волокняний 131, будівельний 862, паперовий 66, хемічний 10, деревний 213, керамічний 22. Кваліфікованих безробітних було 825, некваліфікованих 11.373, рільних 220, умовних 1.865. Управління до одержання допомог було 10.867 безробітних.

— Нова залізнична лінія Львів—Луцьк. Дня 6. п. м. відчиняють нову залізничну лінію між Львовом і Луцьком на Волині. Згадав залізнична лінія буде становити безпосередню комунікацію між Галицією і Волиню. Комунікація на новому торі буде залучена товариствами міста. Особливий рух буде введений швидко на півтора миль. Повне упритування залізничного руху на цій лінії буде швидко 15. травня 1928 року.

— Львівська хроніка. Жертвою нещасного шофера став курець Грін на вул.

Кохавського. Шофер під авто в недовозволеному темпі. Взяв пораненого Гріна відвезти до шпиталю. — Взяючи покінчити в житті, застрілилися 28-літній слуга Іван Гресь при вул. Кохавського 4. 112. — Поліція арештувала: Степана Позорніха за крадіж гардероба, 14-літнього Антоша Кудяку за крадіж посуду, 20-літнього Симона Гріштова за крадіж годинника, злоч альфонсів, Кульчинського і Шіда, за побиття „літньої панни“ в Антоша Ковалю за побиття крадіж столового накриття з ресторану в Блауєцькій горі.

— 3 постійної хроніки. В Люблін арештували антиквара Казимира Конеля за недовозволену торгівлю парфюмеріями. — Невідомі бандисти напали на кортеж між Жовкою і Великим Мостом. Забрали тутюю і 300 золотих, утіли. — В Шабрних біля Львова викрадали озброєні парубки в Михалюша велику білку. Поліція арештувала одного із воєначальників хлопців.

— Польські летуни знову „летять“. Департамент летунства при польському міністерстві війни організує новий лет черв Атлантийський океан. Тим разом „поїде“ якийсь Ковальчук на літаку італійського типу. (Французький тип завіз!).

— Тюрма... без в'язнів. На судовім будинку в Гумнові в Чехословаччині, застромили білий стіг на знак, що в тамешній тюрмі нема ні одного в'язня.

— Кінець шахових змагань в Газі. В Газі починилися олімпійський шаховий турнір. В індивідуальних змаганнях одержав перше місце голландець Еван, (12 пунктів), друге подіє Пешенер (11 пунктів). У змаганнях пародів найбільше пунктів одержав Малайшн (44). Далше йдуть Злучені Держави (39.5 п.), Польща (37 п.), Австрія (26.5), Данія, Швейцарія і Чехословаччина (34).

— Листи славних людей. На днях відбувся в Лондоні літній продаж великої листів леді Монтегі, що жила в роках 1690—1762. В числі проданих манускриптів знаходиться також лист Ариана Лінкольна до генерала Дікса. За згаданий лист, в якому не було більше як 100 слів, виплатили 650 ф. шт. Письмо Юрія Вашингтона (півтора сторінки) продали за 118 фунтів.

— Катастрофи й нещастя. Віля Гельсінгеру вилетів з шин на одному із мотів електричний віз і впав до ріки. 6-ох пасажирів утопилося. — В міській річці у Варшаві річак Лубин, тронутий сталом ведрів, упав так нещасливо, що пробирав власним пожеж. Перевезений до шпиталю вмер. — В околицях Бамбергу, в Баварії, ставив бурей. Багато домі зникли. Зникли також поди. — Під Вуларетом вилетів в повітря пороховий, 6-ох мотів, що палили порохів, пропало. — При будові каналу У-ланд у штаті Онтаріо в Злучених Державах згинуло наслідком нещасного випадку 10 робітників. За 6 літ будови згаданого каналу згинуло вже 90 робітників наслідком нещасних випадків. — Вилетів в повітря фабрика пороку з Каламі, в Чіко, 15 осіб убитих.

— Річні вістки. До Білгороду привезли на літх закуплений югославійським урядом грам раду в основному опануванні ваги 50 мільйонів. — На польському Горішньому Шлеську страйкують музиканти і теслі у фабриках заліз. — В Татрах знов горіли ліси. Тим разом в Хохолівській долині. Пожежу альпознавали. — У західних стейтах Злучених Держав велика спека. Від сонячних ударів умирає багато осіб. — У Марісбурі демонструвало 70 дорожників проти автомобілів конкуренції. Поліція була приновлена демонстрантів розігнати а їхнього провідника арештувати. — В оляку з міжнародною виставкою, яку підготували у Барселоні, мають побудувати в згад. місті сталеву вежу 400 метрів висоти. — На запрошення польського уряду прибула до Варшави прогулянка англійських педагогів. — До Палестини прибула прогулянка чехословаччійських учнів. — В Злучених Державах в 5 мільйонів урядовців на 100 мільйонів населення. З того півтора мільйона — це урядовці федеративні, а решта (8 і пів міль.) творять окремі урядові апарати в провінційних стейтах. — У Відні страйкує 800 робітників хемічних фабрик.

— Часопис, який виходить раз на 100 літ. Як і на всіх ділянках сучасного культурного життя, так і в пресі є багато оригінальних под. Виставе звернути увагу на такі газети, як „Собачий Часопис“, що виходить у Нью Йорку або „Відомості Принцеса Кома“, або „Часопис для тис, що хромать у сні“. „Орган Воріт Любського Роду“, „Орган Хромих“, що його видає одна американська фабрика шиття обуви, „Геральд“ — орган червоних і т. ін. Але рекордом у тому своєрідному пресовому чудаті є мабуть часопис „Освіжене Звізлове Поля“, що

виходить у Злучених Державах раз... сто літ. Перше і пошто останнє число того оригінального часопису вийшло ще в 1859 році в Нью Йорку. Величина цього першого числа не уступає розміром 64-арзового стола, а вага виносить ці монети ці більше, лише... 150 кілограмів. Згаданий часопис має повалитися тощо що 100 літ в роковини проголошення незалежності Злучених Держав.

— 3 німецького консуляту в Іржаві, повідомляють нас, що біра консуляту будуть в суботу 11. п. м. з приводу свята німецької конституції замкнені.

Театри.

Міський великий театр.

8-го г. 7-30 веч. „Пави“ і „Казарі Рустіана“.

9-го г. 7-30 веч. „Трубадур“.

КІНА.

„Аполло“: „Колі шадють пущини“ „Байка“: „Про що не варто думати“ „Лев“: „Мотопилея понад шмари“ і „Діація без ліна“ „Палас“: „Крівава буна“ „Фатнорган“: „Любові“.

Дописи.

ЛЮТОВИЧІНА. (Політично-організаційний рух.) Дня 13. 7. п. р. прибув у Лютовичину посол Тершаківський і на протязі трох днів відбув аж шість мій у різних околицях цього округу. Врешті з улаштованих мій повинилося дуже велике. Посол Тершаківський своїм плазким мовом, плученим та приступним аргументами підкріпив та зохотив місцевих громадян до дальньої політичної витрівалі праці. Навіть присутні деякі селяроби не мали відваги забрати голосу, і так: Дня 13. 7. ц. р. в літ великого річного ярмарку відбулося окружне мче в Лютовичині під голім небом. Віче отворив канд. адв. д-р Василь Паставський. Після вибору президія посол Тершаківський у своїм доповіднім звіті зясував теперішнє положення українського народу під Польщею, адв. звіт з праці і поклав тактику Української Парламентарної Репрезентації на соймовій арені, звернув увагу на її боротьбу проти нових податків, представив грозу польонізаційного походу на україн. шкільництво, а вкінці вказав на вагу одностайної політичної організації під прапором УНДО та подав план такої організації в окрузі. Вічечники вислухали реферату з великим заінтересуванням, з якими одностайно одобривши діяльність і тактику Українського Клубу і висловили спеціальну подяку послові Тершаківському. — Того самого дня вечером відбув посол Тершаківський справоздаче мче в Скородині. Віче відбулося при численній участі громадян в багаторім настрою. — Дня 14. 7. ц. р. відбулося справоздаче мче в Двернику. До переїзджачого через село посла Тершаківського приходили люди з ріжними запитами, просбами і т. п., які посол авраз таки в дорозі розважував. При численній збірці вічечників зі сіл Дверника, Нісичного, Шаріського та Берези адв. посол Тершаківський широким звіт з діяльності Українського Парламентарного Клубу та вказав на konieczність сильної організації як під оглядом господарським так і політичним. Після улаштованого довіри Українському Клубові а зокрема послові Тершаківському та подяки за труд, вічечники відповіли національній гимні і піднесені на душі розійшлися домі. — Того самого дня відбулося посольське справоздаче мче в Затишній. Посол Тершаківський крім звіту з діяльності Українського Парламентарного Клубу торкнувся у своїй промові зокрема тих думствіт, які для особистих інтересів отунають наряд і який дадосе обманути перед виборами село Затишниця, положе не далеко в горах. Віче закінчено ухваленням повного довіри Українському Клубові і відпіванням національного гимну. — Дня 15. 7. ц. р. в нещадно відбув посол Тершаківський справоздаче мче в Крипін. Того самого дня переїхав посол Тершаківський до села Поліна, де також відбув справоздаче мче. Поліна є це село з мішаним українським і польським населенням. Віче відбулося під голім небом. На мче явилися люди з усіх сусідніх сіл, а також поляки. Після реферату посла Тершаківського, вічечники ставили різні запита та інтерпелляції. Віче відбувалося так поважно, що навіть поляки не нажилися заколючувати спокою. Після ухвалення довіри Українському Клубові і признання за дотеперішню працю, вічечники відповіли національній гимні і спокійно розійшлися, відправляючи посла Тершаківського в дальню дорозу.

ТЕРЕБОВЛЯ. (Організаційно-політичний рух.) Дня 10. липня 1928 відбулося в Тереволі справоздаче мче посла і селян 54-ого округу, на яке явилися селянські д-р Горбачевський і Василь Баранчик та посла о. Куніський і д-р Зава-

А. ПЯСЕЦКІ С. А. ФАБРИКА ЧОКОЛЯДИ

ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

порушає безконкуренційно, у великій виборі роду чоколяди сметанкової, молочної, десертної і до варення як також чоколяди, кармеліки і пукри. — Не шумно, рекламно, але якостями знаменитими виробами, зробленими з гаранційно чистих сировин, хочемо здобувати призначення найширших кругів, одночасно числячи найприступніші ціни.
Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

друк. Віта отворив в містечку Поз. Ком. УНДО в Теремі д-р А. Залітний, при-
ванта прибувши послів і сенаторів та
випав на дагу справознавчих піч, які по-
зипні астановити тісний зв'язок між по-
слами і сенаторами та їхніми виборцями.
Посли і сенатори, відгукуючись безпосе-
редньо з виборцями входять в їх думки
і потреби а виборці приносять собі ці-
лі і завдання та тактику своїх послів.—
До Президії віта вибрало о. Ст. Мохнач-
ного, Петра Ганчара і М. Кобилянця як
секретарів. Зібрані вислухали в великому
увагою справознавця а діяльності по-
слів та сенаторів і зі своєї сторони стави-
ли різні запити прохання різних пове-
нень. По ухваленні актуальних резолю-
цій на внесення селянина з Ласковець М.
Рогатинського фібрани на вічу ухвалили
одногласно Українському Союзному і
Сенатському Клубові своє повне довіря
та зазначили, що тактику тих клубів ува-
жають за свою і всі і всілякі ті клуби під-
тримують у їх діяльності. По відкритті
ні «Ще не мерла і «Не пора» розві-
няли учасники віча піднесені на душі
поміж.
Присутній.

БОРИНИЧІ. (Справознавче віче
УНДО). Дня 8. липня 1928 р. відбулося
в Бориничах справознавче посольське
віче УНДО, на яке прибули сен. д-р
Корніло Троїш і посол Володимир Ко-
хан та селяни а доповідничих сіл. Віче
отворив о. Корніл Троїш, доповідав, віс-
новий парох, і доповідав до президії го-
сподаря Гриня-Лукшавця на предсидника
й Анарїя Левиншина та Гриня Артіна
на секретарів. Предсидник відіслав голос
послові Володимирові Коханові, який
відознав віт в діяльності Української
Парламентарної Репрезентації. Промову
вислухано в увагою, хоч деякі селяр-
биски ватажкам старались перебивати
своїми безглуздими заувагами. По пів
забав голос сенатор д-р К. Троїш, ко-
трій на вступі дав наземку відправу
селяр-робам, а відтак виголовлю претарну
річезу промову, яку вислухали всі дуже
уважно і прийняли гучними оплесками.
Потім звертались деякі селяни в запити
і просили поради на що давав під-
повіді сенатор д-р К. Троїш. Особливо
вікала була жіноча дискусія, в якій
агенти селяр-робу виступали а захищаючи
проти політики УНДО. На всі ці запити
давав сенатор д-р Троїш такі влучні
і переконливі аргументи, що селяр-роб
чудились безраді і побиті, а навіть бо-
гато їх прихильників, ними збаланує-
них, признавало повну слушність виро-
дам нашого сенатора. — Віче одобриво
становлене нашої Парламентарної Ре-
презентації вповні. — Учасня.

БІЛІЩИНА. Віча посла Вислоць-
кого. Дня 22. VII. п. р. відбулося спра-
вознавче віче посла Вислоцького в селі
Заболотці. Село Заболотці, розби-
те перед виборами на кілька партій, го-
ловно селяр-биски і лівицю, починає
поволи одраствити зі своєю сутуза-
нення. Присутні на вічу кількості го-
модія висказались за програмою Україн-
ського Національно-Демократичного Об-
'єднання і жаліли, що так легко повірили
селяр-бискам демагогам. — Вечером
того самого дня відбулося справознавче
віче в селі Радіві. Це село одно
іє спідоміших в околиці і годосило це
на листу УНДО. Віче було дуже ча-
сденне, настрій бадьорий. На обох вічах
посла Вислоцький приймав побажання
і скарги від виборців до позагодження
в собі.

ЛВІВЩИНА. (Вічевий рух). Дня 7.
липня п. р. відбулося у Волкові
справознавче віче посла І. Ливинського.
З Волкова, Милатич і Загіря, громад,
в яких українське населення становить
уже меншість, зібралась монайхорна
громада на парохіальному об'їзді
і в великим зацікавленням вислухали по-
сольського реферату. В президії віча на-
сідали п. п.: Володимир Навришин і Ми-
халіч Федя Затворський із Загіря і Кость
Лопко з Волкова. В наслідок громад
нема між українцями найменших про-
вів національного життя. В шкел майже
кожого не вчать української мови. Тому
«Прогіт» й інші наші установи ну-
сть звернути свою увагу на ці грома-
ди. Скільки до нашої інтелігенції у Льво-
ві, а тут під самим боком нема жод-
кого зайняти нашим національно заці-
кавленим селянством! — Того самого дня
відбулося таке саме віче в Жираві.
На громадській наші зібралась понад
тисяча громадян обох полів а Жиравин
й сусідніх сіл. Зокрема старша молодь
виплила велике зацікавлення вічем.
До президії віча увійшли громадяни:
Тимко Карпа і Микола Федя з Жира-
ви і Герасим Казинський з Милатич.
Завдяки кільком селянам-патриотам, зо-
крема старому дідусю Тимкові Карпі,
Жиравка станула в ряді країнних гро-
мад лівівського повіту. До недавня бри-
дівське село, але майже в цілості від-
дало свої голоси на 18-ку. Певажна ві-

чева дискусія вказує на те, що жира-
вчани добре орієнтуються в наших наці-
ональних справах. Жиравчани воя між
ін. на страшний дороги (хоча від Львова
віддалені лише 12 км.), на доріжню
опалового дерева в лісах Потоцького
(сир коштів 95 зол., фіра збираниго де-
рева 20 зол.) і на шитани магистратських
та поліційних службовців при постю
у Львові.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА. (Посвячення
угольного каменя під читальню «Про-
світи» в Прошовій). В неділю 29. липня
п. р. відбулося в Прошовій тернопіль-
ського повіту посвячення угольного ка-
меня під будову мурованої а каменя до-
мішки під читальню «Прогіт», коопера-
тивні й інших установ. Посвячення до-
вершив місцевий парох о. Євген Лопат-
ницький в асистії двох священиків су-
сідніх і він перший опісля промови про
значення освіти для народу Вітав про-
мовляв проф. Іздрій Брикочіч від Го-
ловного Владіу «Прогіт» у Львові і
від філії «Прогіт» а Тернополі та по-
сла д-р Степан Баран з Тернополя від
Української Парламентарної Репрезен-
тації, складаючи побажання як найва-
рших успіхів а освіті й і економічній ор-
ганізації села і призначення для тих, що
ведуть цю справу. Тут сід замітити,
що село Прогіт, одне а найбільших
на Поділлі, дає сараді докази великої
життєвості і нашої альної свідомості,
коли минає свої бідності будує у себе
ласку національну українську домілку.
Характеристичне і те, що на повноту
небуденне свято не запрошено посла
Ладина, на котрого Прогіт голосу-
вала.

БОРИСЛАВЩИНА. (З культурно-
релігійного життя). Між дном 18. че-
рвня і 2. липня п. р. гостині у нашої око-
лиці о. візитор С. Метель. Сиди хо-
дять і широко розширюються часовиси,
ак те в застрашаний час б ширяться
у нас православний рух та рух сектан-
ський. Загал певно думає, що в нашому
нафтовому басейні или не тільки роз-
ширюється деякого роду секти, але треба
й церкві позвистити, бо безлічство
конфузів занунали у нас всезагалом.
Як хто такої гадки, т. помилується гру-
бо. Як шило, як любо було гадити, як
в кожній парохії, тим більше а самого
Борислава, на гарні убраних мових
плато наше робітництво та селянство
в козачних стрілах любого гостя. Ба-
ндері відідали далеко-далеко назустріч
о. візитаторові. Демі візиторів — не
день свята даної громади. При тріум-
фальних брамах, які були убрані в на-
ціональні прапори, виграли о. візитатора
громадяни при завгу проносії хлібом
і сіллю по старо-українському звичаю.
Чужинець, ба навіть і свій, бачучи та-
кий величавий церковно-національний
похід а такий не який адигоном парохію,
дивувався, звідки таке привчання до
церкви і цієї мітловині збиральні на-
родів. Вороги церкви й нашого народу
підписи зі злости, що наша церква зміє
єднати всіх разом, тим лучити церковне
а національне. Урядовець, багатий про-
мисловець, бідний робітник — усі зли-
ваються в одне неперогладне море. На за-
кінчення візиторів відбувся деканальний
соборчик. На шм зібрався по відбутті
дискусії на тему, як протидіяти ширен-
ню сект і безлічства, порішено просити
Еп. Ординаріат у Перемишлі, щоб він
савні а з кожного деканату окрім о. де-
канів це по двох священиків, яких би
вибрали собі кандеканальні священики,
на візд до Перемишля. На цьому візді
можна було обговорити всі наші пекучі
церковні справи, зокрема справу шир-
рення сектанства і православ'я поміж
нашим народом і протидіання тим ру-
хам. Не від річи було запросити на цей
візд і деякого зі світської інтелігенції.
Це пропозиція згаданого деканату, але
й інші деканати не повинні заспати по-
рушеної справи. Вони повинні обов'я-
ково складати деканальний соборчик, пе-
ревести дискусію та поділитись своїми
рішеннями із загалом духовенства. Спра-
ва важна й не терпить проволони. На
превеликий жаль між нашим україн-
ським духовенством нема одночасного
фронту і дві ставові часовиси: «Нива»
і «Нова Зоря» — але як вони поборо-
ються взаємно? Чи це по католицьки?
— Священя.

ПІДГІЦІ. (Повтовий Народний
Зїзд). В четвер дн 26. липня п. р. від-
бувся у Підгайнях Повтовий Народний
Зїзд для позагодження деяких біжучих
організаційних справ.
На повтовий візд, що відбувся в селі
читальні «Прогіт» на Старому Місті
— селі Підгайні, осередок великого
українського повіту, власної селі не ма-
ють і від тим оглядом творять суцільні
аймак в краю, — прибули численні від-
тороченими громад а цілого повіту, між
ними кількадесятків священиків. Зїзд
отворив о. Олександра Яворський, а про-
водив йому о. Корніло Кушницький а Шу-
мани величез. Реферат про наші згу-
тріші політичні і партійні відносини

виголовляв посол д-р Баран, підчеркуючи
потребу партійної солідарності а ви-
значенням особистих порухів. У дру-
гій частині свого реферату представив
посол д-р Баран діяльність Української
Парламентарної Репрезентації а часі
минулої сесії та її відношення до
Клубу українських соціалістів-радикалів.
По рефераті посла д-ра Барана відбу-
лась широка дискусія мал справами полі-
тичними і організаційними, в якій про-
мовляло білше число учасників, з ко-
трим неодиноким висказував побажання
усунення місцевих особистих терт і не-
порозумінь та задержання єдності на-
ціонального фронту. Так воя і повинно
бути і Підгайщина, що в цілості при-
числяє себе до УНДО і на листу ч. 18
дала майже 100 підсвідків всіх україн-
ських голосів, має дані примір іашми
новітам партійної єдності і карності.

Пам'ятайте, що всім збіркам на нагробник
на могилі Івана Франка треба посилати
до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. поз.
на щадничу книжечку ч. 79.10.

Нові книжки й журнали.

Ізбр. Коссов: Тайни успіху а інте-
ресах (16 засад ділової людини). Ієро-
клад зі вступною статтею Віктора При-
ходька Львів, 1928. Накладом Михайла
Таранька. Стор. 172. 16.

Ізбр. адр. Го. Палайниця: Пшениця.
Про її управу та угноювання. Львів, 1928.
Накладом «Сільського Господаря» у
Львові. Бібліотека «Сільського Господаря»
ч. 32. Стор. 32. 16.

Ізбр. адр. Го. Палайниця: Жито. Про
його управу та угноювання. Львів, 1928.
Накладом «Сільського Господаря» у
Львові. Бібліотека «Сільського Господаря»
ч. 32. Стор. 32. 16.

КП(б)У про розбівачів КПЗУ. Львів.
1928. Видання ЦК КПЗУ. Стор. 128.
Розм. 16.

І. Фолксо: В Пралісах Бразилії. На-
кладом В-ва «Ока». Коломия, 1928. «Раст»
бібліотека для всіх під редакцією І. Зу-
бенка. Випуск 7. Ціна 30 сот. Стор. 52.
Розм. 16.

І-р Андрий Чайковський: І. Москов-
ський цар Дмитро Самозванець. І. Хо-
тинська справа. Історичні нариси.
Накладом В-ва «Ока». «Раст», бібліотека
для всіх під редакцією Ів. Зубенка. Ви-
пуск 5-6. Ціна 1 зол. Стор. 72. Розм. 16.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир.
Панаса Карабінєвича.

Рожитів: 9.VIII. Маруся Богуславка.

Перегінні:
10.VIII. Гейша.
11.VIII. Вихрест.
12.VIII. Маруся Богуславка.

Бурса ім. Ів. Франка при коедука-
ційній гімназії а Яворові прийме 100
хлопців на 1928/29 шкільний рік. Платня
І. бурси 50 зол. місячно, II. — 35 зол.
(або довів харчами). Організується теж
окремий інститут для дівчат. Зголошу-
ватися до дня 20.8.1928 р. Яворів для
7. липня 1928 р. — За Видіа Бурси ім.
Франка.
49 3-5

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Ф А Б Р И К А «Дріт» Львів-За-
карпаттів Король Яна III. ч. 2
порушає вайдемешне сігін до курні-
ків, уладжує цілковиті огорожі темісових
кортів, віл, городів, разом а брамами і
фінтками. Телефон 16-18 і 13-27.
2184 14-2

Б І Ж У Т Е Р І Ю, СРІБЛО, ГОДИННИКИ
порушає дешево Домірозскі-
Розв'язівскі Львів (Готель Жор-
жа) вул. Академічна ч. 2. Догідні усляя.
2481 7-2

СТОЛЯРІВ до форірованнх робіт
приймає столярський майстер. — Вер-
тигорх в Клепарові вул. Церковна,
Львів.
203 2-3

У КРАЇНСЬКИМ НАРОДНИМ ТЕАТР
Гобидєвича помучує героїчного і лі-
ричного тевора до савіолоного реперту-
ару. Платня стада. — Зголошення: Ви-
шнівський, Станіславів, вул. Савіжні-
ська ч. 15.
213 2-3

Г О Д И Н Н И К И тільки найліпших фа-
брих прешійній продає за готівку і
на гати від десятиків ач а найліпшою сто-
ропи зисаа фірма Іван Зельтенрайх,
Львів, пл. Маріїська ч. 5.
3 106-2

П Р И Й М У конілієнта від дня 1. верес-
ня п. р. Усляя після умови. —
Д-р Ванинський, адвокат а Устріках
дол.
211 2-3

П О Ш У К У Є Т Ь С Я учительки до 9 і 14-
літньої дітки з I і IV-ої кл. при-
ватної гімназії у містечкій родині на
Поморі, а німецькою, польською (демо
француською) мовою. Винагорода: около
150 зол., харч і візніз мешкання. — Зго-
лошення в ній. жоді сати: F. Kröbbling
(Gutsbesitzer) Wielka Słodka kolo Subkowy
row. Tczew, Pomorze.
212 2-2

Г Л Я Д А Ю совісного учителя на щад-
нік для ученика до IV. гімназійної
класи. — Ті, що вміють грати на скрипці,
мають першенство. — Усляя на адресу:
Notarjat Dydów.
205 2-2

П Р И Й М У ДВІ семінарські на стан-
цію, п'ять хвиля ходу від держав-
ного семінара і Васильянов. Зголошення
Тухая «пенсіонат» Дора.
201 3-3

Г Л Я Д А Ю здорової інтелігентної учи-
тельки з укінчення гімназійними сту-
діями до донечки а I-ої кл. гуманіст.
гімназії. Усляя, curriculum vitae, сати
о. Мих. Дурют, парох Болотов горішна
п. Нове місто а. Перемишля.
209 2-3

Г Л Я Д А Ю служби, середній вік, умію
варити, може бути і без вареня. —
Зголошення до Адміністрації «Діла» під
«Саужба».
1-1

І Ж І Н І Р А-землеміра з пранткою пе-
гайно прийме канцелярія Іж. І. По-
поваца а Станіславові, вул. Липова 53.
215 1-2

У Ч Е Н И Ї П р и й м у на статцію. Форте-
пья дома. — Вул. Хматовської
ч. 12. А. Опапка.
214 1-1

К І М Н А Т А уладжена до винайму. Око-
лиця св. Антонія, тільки для поваж-
них осіб. — Зголошення: вул. Домінікан-
ська ч. 11. Каца під 9-1.
206 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Олександр Подолінський
лікар-спеціаліст недуг жіночих
і акушері
1-2

верну і ординує у Львові при площі
Більчеського ч. 10. (проти головної
брами костела св. Єлїсавети)

від год. 3-5 попол. ч. телеф. 15-60

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладко найліпшою і найвидатнішою
фарбою до білля, вапня і малярських пі-
лей. Відзначена на виставах в Брюсселі,
Медіодані і Парижі золотими медалями.
1302 Скризь до набуття. 30-2

Дерманська дівоча гімназія.

Відані посади учительок: польської
і французької мови, співу і гімнастики.
Мешкання є при гімназії. Прохання над-
сикати: Почта Мізоч на Волині, село
Дермань — Дирекція гімназії. 207 2-2

РІЛЬНИКИ

94 **ТОМАСИНА** 3-5
СУПЕРФОСФАТ
АЗОТНЯК
ПОТАСОВІ СОЛИ
Красні і Штассфуртські
СІРЧАН АМОНУ
КІСТЯНІ МУЧКИ
САЛІТРА
УСПУЛОН ЗЕЛЮ

Йосиф Каррах

ЛВІВ, Косцюшка 18.
Щодня і поучення вислаю безплатно.

Присилайте передплату!

Не втішались надмірним щастям "добіди" держав Малої Антанти балканської породи. І Румунія теж не виходить зі стану поствійної, затяжної кризи. Від хвилі смерті останнього короля Фердинанда, "добровільного", а на ділі — змушеного усунення від престолу наслідника Карла та формального виходження внаслідок цього Радною, за якою кривиться преставдані млікі ліберальної партії з фамілією Брагіліу на чолі — вичотання боротьба

в Румунії не стихає. Коріняться вона в дикі, середньовічні умови земельно-господарського устрою, котрі царять там без жадної зміни до нинішнього дня з одного і в аскраї суперечності між культурним рівнем т. зв. новоздобутих провінцій, а головне Семигороду та рівнем балканського „старого хоролівства“ — з другого боку. Корінячи вуждення життя земельних гетьотів серед великопанщинських дитинфудій, безграмотних, забобонних румунських селянства, організовані в партії т. зв. Царівств, веде під кормою семигородського румуна д-ра Манію і хлопського політика Міхалака завзяту боротьбу з теперішнім урядом Братіяну. А семигородські румуни, яких провідником є б. румунський прем'єр

Вайда Воевод, взагалі кричать на всі заставки проти диктатури, балканських метод правління, корупції і гнилі, якими благословить Семигород Букарешт.

Користуючись славною вже в цілому світі виборчими „методами“, вдалося урядові Братіяну здобути при останніх виборах більшість числом понад 300 посів. Опозиція тобто вище згадана хлопська партія д-ра Манію та Міхалака і семигородські румуни, ввели до парламенту тільки 80 посів.

Та проте опозиція не склала зброї і далі новела боротьбу проти пануючої кайки. На весну цього року відбувся в Семигороді, в місті Альба Юлія, великий всерумунський хлопський конгрес, на який прибуло понад 120 тисяч селян. Уже тоді здавалося, що ця величезна селянська маса помаршеє прямо на Букарешт. Але Братіяну зорієнтувався в ситуації, закликав конгрес в супокій і не виступив проти нього з жадними репресивними мірами. Селяни спокійно розійшлися домі. Революція, яка тоді вже зм'яже висіла на волю — не відбулася.

Показується, однак, що полум'я боротьби не погасло. Ось на днях преса приносить вістки про те, що при кінці липня т. р. відбувся в Букарешті конгрес цілої румунської опозиції, в якій взяли участь не тільки опозиційні посли але і всі перелічені при останніх виборах опозиційні кандидати. Конгрес вище постанову про негайне розв'язання теперішнього парламенту і розписання та переведення нових загальних виборів, про переведення справжньої аграрної реформи та проти підписання урядом Братіяну нехоронної закордонної позички в сумі 30 мільонів дол. Конгрес виразно зазначив, що наслідком політики уряду Братіяну створилося в Румунії революційне положення та що відповідальність за це несе уряд.

Інтересний сам факт відбуття цього конгресу, який був неначе другим парламентом. Він показує, що уряд Братіяну не почував себе каліт сильним, інакше уряд напевно був би не допустив до скликання конгресу, або конгрес розійшовся. Значить: слід бути приготуванням на великі внутрішні потрясіння в Румунії.

Якщо справді прийшло до вибуху, то ця подія, з уваги на безпосередню сусідність Румунії з СРСР, могла б повести за собою навіть воєнну інтервенцію останнього. А погляд на темі перебігу теперішньої географічної карти в Центр. Європі, бо ні Угорщина ні Болгарія напевно не сиділи б тоді тихо та зі задоволенням руками. Теж і самий прихід до влади теперішньої опозиції не оставить Румунії без глибоких змін. Відомо загально, що опозиція бажає собі повороту до батьківщини і на престол блукаючого тепер на вигнанні престолонаследника Карла. Всі ці факти наводять поважну журу на всіх союзників і патронів теперішньої „Романія Марс“ (Великої Румунії): Польщу, Чехословаччину і Францію. Бо і який це союзник на випадок війни?

Німеччина і пакт Келльога.

Чому Німеччина приступила до американського протиположного пакту?

„Нашіше „Слово Польське“ (т. 218) приносить на передовому місці розмову свого „спеціального“ кореспондента з Берліна з видатним німецьким парламентаристом (назва його кореспондент не подає) на тему: які мотиви вплинули на те, що Німеччина приступила до протиположного пакту Келльога. Цей німецький парламентарист і член парламентарної комісії для закордонних справ у німецькому рейхстагу дав на це таку відповідь:

„Німеччина приступила до протиположного пакту, започаткованого Заданими Державами Шан. Америки тому, що цей пакт у нічому не порушує дотеперішніх мирових зобов'язань Німеччини і в цілому відповідає дотеперішній мировій політиці німецького уряду. — Уже в зовнішньополітичних договорах загарантувала Німеччина непорушність границь між Францією, Бельгією і Німеччиною — а з тим у 1927 р. поширила Німеччина це зобов'язання приступивши разом з іншими державами до резолюції Ліги Народів, що накладала на всі держави обов'язок покласти всяку заціну війни. — В таких умовах протиположний пакт Келльога не давав Німеччині ніяких нових пост-

пів і тому саме німецький уряд виявив відразу повну готовість до співучасті у тому пакті. — Це становить німецького уряду припали всі парламентарні німецькі утворення і комісії для закордонних справ у рейхстагу не становили уряду ніякої опозиції. — Пакт Келльога не накладало на Німеччину ніяких нових зобов'язань, але Німеччині виглядало на бажання деяких нових користей на міжнародному терені. — Через акцію Заданих Держав теперішня точка тяжості в політичному житті Європи, яка лежала досі в Лізі Народів у Женеві, — пересувалася тепер з Женеві в напрямі Заданих Держав Шан. Америки. — З точки погляду німецьких інтересів є це дуже корисний об'єкт. Бо таким чином безоглядне становлення побіди коаліційних держав, які досі мають у Лізі Народів найсильніший вплив, буде дещо ослаблене. Для Німеччини буде це дуже побажаним, бо дотеперішні виступи побіди держав коаліції будуть таким чином дещо стримувати і гальмувати на будуче впливом Заданих Держав. А між Німеччиною і Заданими Державами нема ніяких непорозумінь — і тому Німеччина може рахувати на те, що Америка через свій вплив над протиположним пактом внесе в мирову атмосферу Європи і в постанови, які під тим оглядом будуть прийматися, більше об'єктивізму та розваги, як це можна було заважати у становленні коаліційних держав у Лізі Народів. — Не виключено також, що наслідком такого отаку справ Ліги Націй набере новий інший значіння, ніж досі. Заданим Державам же відомо, далі відкидають енергійно й рішуче справу свого приступлення до Ліги Націй, — а наслідком такого позадержавного становища Зад. Держав дотеперішній авторитет Ліги Націй, який і тепер дуже то сильний, може перейти в сторону держав, які підпишуть пакт Келльога. Таким чином зміцнює Лігу Націй може постанати новий центр світової політики. Бо ясний і логічний план і програма, що містяться в американських пропозиціях Келльога, буде безсумнівно притягати більше і сильніше ніж скомпльовані та терплячі на хронічну розтяглість парали Ліги Націй“.

Отже, сказав німецький парламентарист про мотиви приступлення Німеччини до пакту Келльога. За те на запит кореспондента, чи „присутуючи до протиположного пакту Німеччина зобов'язується також зняття і попанування польсько-німецьких границь“, послідувала так: як на і підозначна відповідь:

„Це є зовсім інша справа. Протиположний пакт, як і всі інші зобов'язання, що випливають з причетності Німеччини до Ліги Націй, накладають на Німеччину тільки обов'язок втретися заціну війни. Німецький навід війни вести не думає. Але всі німецькі партії віділі в тому, що теперішні польсько-німецькі границі не мають ані і є не до утримання. Тому то Німеччина буде все прагнувати мирними шляхами до неминучих змін, потрібних в інтересах господарського розвитку Німеччини. Німеччині німецький уряд і ніяка німецька політична партія не приложити ніколи рук до такого договору, який виключав би можливість зміни цих границь. Є це становлення, з якого німці ніколи не уступлять“.

Такий підозначний „віз і перезі“ дістав „спеціальний“ кореспондент „Слова Польського“ від німецького парламентариста. Та чи міг хто бодай на хвилю допустити, щоб відповідь могла бути інша?

Книжки й книгарні.

Від нашого кореспондента.

Париж, початок серпня 1928.

I.

Чим Париж чарує? Як кого, і як коли: своїми бульварами, по яких різнобарвною струєю пливають і перепливають зразки всіх народів, усіх племен і всіх людських рас; своїм жіноцтвом, не так клясично гарним, як елегантним; незрівняними перспективами своїх вулиць і площ; своїм нічним життям — міжнародно-пьяницького Монтматра, і студентсько-богемського Монпарнасу; своїми книгарнями й книжними крамницями; ще багато дечим іншим... Нема сумніву, що без книгарень і без книгарських крамничок, питомих Парижеві, город цей атратна би багато зі свого чару.

Париська книгарня — маємо на увазі велику, типічну париську книгарню, і париська книжна крамничка („бутик“) неподібна ні до віденських, ні до берлінських, ні до лондонських, ні навіть до львівських книгарень.

Хочете? — підійдімо до котроїсь з великих книгарень Фламаріона, Стока, Сікара. Навіть без провідника і без карти знайдемо їх легко; навіть не потребуємо розглядатися по

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

Волинський Ганді.

(Оповідання.)

(Докінчення.)

— Здоровенькі бувайте і ви! — відповів разом кілька голосів. — Чекаємо! Просити прийшли...

— А є в дома Самійло Іванович? — Є, та ще не скінчив Богу молитися.

— Йому перешкоджати не вільно, — шепнув мені Кулик, — почекаємо. Ми ввійшли в салок і сіли за великим кушем бозу просто на землі.

Я з приємністю дав відпочити втомленому тілові, дігши на запашній граві. Над головою хиталися густі тілки бозу, щебетали пташки. Теплий вітерець ніжно пестив мені лице й руки. Кулик лежав і мовчав, і за це я був йому дуже вдячний, бо міг вільно думати. Але хоч в й спрямовував свої думки на різні сторони очі, вони раз-у-раз поверталися до Горичуба.

— Як він виглядає? — думав я, — певно високий, худорлявий, з глибокими впалими очима, словом аскет, трохи неормальний... Врешті, фігура не нова. Але варто було сюди прийти хоч би для того, щоб тут пошекетати...

Мої думки перенеслися до його хати, в якій я теж усе бачив по-своєму. Уявляв я собі: про що і як він може говорити зі мною, вгадував його думки, його погляд на життя, його інтереси...

Виходила в моїй уяві постать навіть цікава. І я мимоліт почав пав-

нувати оповідання, якого героєм мав бути одей самий Горичуб.

Скільки часу пройшло, не знаю.

І нараз якось незвиразно чую:

— А не забудь-же, як я називаюся! Памятай-же: Самійло Горичуб! Розумієш, Самійло Горичуб! Добре запам'ятай!

Я проснувся і розплющив очі.

Кулика біля мене не було. Почав я адивлятися. Кризь гущавину куців побачив я біля ганку невеличкого, як анталок, круглого чоловічка, з широким масним лицем і маленькими мизначними вічками.

— Невже це Горичуб?

Я тихо діг на мураву і почав пильно стежити за ним кризь куців.

— Почекай но, почекай но! — кликав він того самого жебрака, з яким тільки-що розмовляв, — так хто тобі хліба дав? — Та звісно, Самійло Горичуб. — Так, правильно, тлі!

Жебрак відвернувся і зробив уже пару кроків. Горичуб знов спинив його:

— Так не забудеш, хто тебе від голоду рятував? Горичуб Самійло! Добре запам'ятай! Та й іншим скажи.

Горичуб ще два рази так повертав жебрака і нагадував йому своє прізвище.

А коли той (це був останній з прохачів) вже анйшов на дорогу, Горичуб прощів дрізь зуби:

— Голота! дармоїди! худоба не вдячна! Хібаж він піді оповість усім, що я, Горичуб, віддав йому задувно свою криваву працю?

Він до болю стиснув нястуки, постояв хвилину в позі мученика, потім безрадно опустил руки і замір. Знов підняв голову і глянув на до-

рогу. В цей момент я побачив його очі. Скільки ненависти в них було до тих „недзячних“, що його „обідали“.

Подивився він у слід жебракові, що швидко замітав ногами, якби побоюючись, щоб добродичень ще раз не вернув його, і лице його враз засило.

— Ні, все-ж таки славу про мене вони розносять між людей, бо не шанувалиб мене, не сходилисьби... Так, так, слава їде! Але як дорого вона мене коштує.

Тепер він різко повернувся і ввійшов до хати.

Я лежав нерухомо ошоломлений, пригнічений, повний внутрішнього кипіння, що неначе хотіло розсадити мене на шматки.

На ганок вийшов Кулик і покликав мене:

— Годі спати! Ідіть сюди швидче! Горичуб уже звільнився і прийме вас.

Я очуняв. Мовчки підвівся з землі і, не відповідаючи на заклики Кулика, пішов додому.

Кулик вибіг за мною на дорогу, кричав, благав мене не ображати приболотського філософа і праведника, загрозив нарешті посваритися зі мною назавжди, — але я прискорив кроки і відійшов.

Кулик вернувся додому пізним вечором. Ображений на мене за мою поведінку, він не заїкнувся про Горичуба ні одним словом. Жінки оминали зі мною розмови і неначе не зауважували мене.

Залишалося одно: швидче подякувати добрим господарям за гостинну і відіхати.

На прощання я склав Куликові сердешну подяку за надзвичайне знайомство...

— Можу засвідчити вам, що такого типа ще не доводилося мені зустрічати.

Кулик зрозумів мою іронію і нічого не відповів.

III.

Прошло кілька місяців.

Якось одного разу згадав я пригоду в Приболотті. Зараз же написав до Кулика листа з проською надіслати мені деякі відомості про життя і добродичинну діяльність приболотського Ганді — Горичуба.

На відповідь чекав я недовго.

Через кілька днів одержав від Кулика листа, в якому той писав мені:

„Сталося щось надзвичайного. Після того, як його не вибрали на посла, він цілковито змінився: позривав усі таблички, завів злого собаку, який нікого до хати не підпускає, набив кількох жебраків, що прийшли до нього старим звичаєм, і взагалі з великого народолюбця і демократа зробився ненависником людей, а особливо жебраків. Ми надзвичайно боліємо душею за цього праведника. Пан-отець радить відправити всенародне молення за умиротворення душі нашого Ганді...“

У той момент у мене був дуже кепський настрій і під впливом цього настрою відповів я трьома словами: „Почекайте нових виборів“...

ях: "Шукайтеся дома". Про те, як зба-
вляють життя американські міста про публич-
ну мораль, моєй свідчить факт, що в од-
ному з міст в північному штаті на
власно молодим дітям ходити по ву-
лицях по 9 годині вечером під загрозою
арешту. — А в нас так звичайно говорити
про лібералізм та індивідуальну свободу
в Америці!

Дописи.

Львівщина. (Віча посла Личинського).
В вівторок 8 липня п. р. відбув-
ся в Кутава посол Іван Личинський. На по-
дії були громадяни обох повітів Кутава, Пі-
сатинського і Чортківського. Після прийняття гарної
промови виступили місцеві діячі.
П. Іван Чортківський. Провід віча обидвох по-
вівтів: о. Олександр Мисюк — Возкожа.
Олександр Ковалівський з Пісатинського і Ва-
со Федина з Кутава. Про промови по-
сла Личинського віча висловилися односте-
носно довірливо і з задоволенням. У. П. Репре-
зентативний з П. становить і працю у зар-
платному союзу. Свої зазначити, що за-
вжди по виборам побачили кутава, який
промак поновили вони в часі виборів.
Віддаючи свої голоси за 26-го. На що до-
рогу віча їх знайшли личинський керівник
Іван Чортківський, разом з Кутава, який лін-
че може віча в своє село показати, а
чортківський сільськогосподар Іван Геть.
— Того самого дня відбулося віче в Тов-
щеві. Велику залу читальні "Прогресу"
зачинали громадяни обох повітів Тов-
щевського і Сусідів. Провід віча спочив у
руках о. Івана Свободы, парох Тов-
щевського, о. Олександр Мисюк — Червоний
і м. Івана Леша з Товщевського. Місцеві мо-
лоді (одиночі в повіті, що мають чи-
тальню Кичковського) не прийшли на ві-
че лише тому, що вони обходять одне-
го читальню "Прогресу". Товщівський у-
дільний, вості в два години, мисюк-філь-
мівський і польський, державні все такі
хорошо, готовою залу для свого виступу
дужею промовою о. Івана Свободы. Доман-
ському. Вони мають гарний читальний
зудоволь, кооперативу і взагалі ведуть
продов у цій спільно-буржуазній о-
середі.

КОМАРНИЦІНА. (З віча посла Тер-
пільського). Для 22 липня п. р. відбулося
позовське справознавче віче в селі Бір-
чу. На віче прибув посол Гр. Терпіль-
ський, який одні з діячів Української
Парламентарної Репрезентативної і
виступив реферат про політику в го-
сподарстві українського народу під
Польщею. Після реферату при-
ступили до обговорення питання для дія-
чів і тактика Українського Посоль-
ського Клубу. — Того самого дня в селі
Задіричів відбулося таке саме віче в Пор-
ту.

БІДІЩІНА. (З вічевого руху). Для 20
липня п. р. відбулося позовське спра-
вознавче віче в Смільній. На віче побу-
ли солони і дозволений сіл, реферувал
посол Висоцький. Після віча був ду-
же гарний і бодорний. Вічавки одноду-
шно ухвалили довіря Українському
Посольському Клубу, одобрив промову
КНДЮ, напитували і інші українські пар-
тії і їх послів, які розбили один вибор-
ний національний фронт і не вступили
підля виборів до Українського Клубу.
Внеско до посла бодорно знамені та ін-
тересний. Після промови реферувал
посол кілька разів поліційний агент і
який прийшов на віче і який хвалився, що
арештує за промову посла маре допе-
селив до прокуратури так, як пробив вже
раз жарне доведення на посла Висоць-
кого та посла о. д-ра Неліха за промову
на віче в Бродях.

САМІРІЩІНА. (Посвячення стрілець-
кої могили в Татарках). Молодь села Та-
тарківського з великою кількістю олімпій-
ців і солоні для гостини високу стрі-
лецьку могилу, на якій зміщено бодор-
ний хрест і пам'яті тих, що падали за во-
лю українського народу. Для 8 липня
п. р. відбулося посвячення цієї могили
при участі великого двигу царед-
вних священників і сенатора о. Татомі-
ра. Після пам'ятки за пославних стрі-
лецьких наповнені святої промови сен-
атор о. Татомір, який вказав на те, що
стрілецькі могили — не наша скарби-
на, а якої нація має черпати нові сили
до праці для звільнення своїх земляків.
Далше промовили ще єврей Овни Ту-
рявський і єврей Овни Павласевич, які
вказували на те, що тепер світ держиться
однією землею: світ — це найвищий за-
кон. Хто не має сили, не має своєї
права ні в чому. Тому світська організація
і народна солідарність нехай будуть
примітними на майбутнє. На пам'ятку
аромови ще раз о. сенатор Татомір, а
який підняв гарне діло молоді і громади
села Татарків, а присутні учасники в су-

Здайте жонте бляшанки
а чорною опашкою.

НИЩИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці,
прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для огашення найкращих засадни-
користуватись ручними розпрощувачами.

жик від трикратно піднесли олімпій-
ців. Свято закінчилося читанням промови
місцевих священників о. Ірменко. Виступом
того дня відбулося в Татарках справознавче
віче, на якому реферувал о. сенатор Та-
томір і промовал о. "Світ". Свято стар-
тецькою могилою і справознавче віче від-
булося на другі і заохотили до праці всіх
присутніх.

Зі спортивного життя.

Олімпіада в Амстердамі.

(Легкоатлетичні олімпіади, фінали — за
перші 4 дні).

Стокос на кулю: 1) Джон Кен, Зау-
держ. — 15 м. 37 см. світовий рекорд.
2) Брікс, За. Д. — 15-75 м. 3) Гіршфельд,
Нім. — 15-72 м. 4) Кройні, За. Д. — 14-98
м. 5) Вальстедт, Фінл. 14-69 м. 6) Ібсер,
Нім. — 14-69 м. Три перші побити ре-
корд Росса.

Скок угору: 1) Кінг, За. Держ. — 1
м. 24 см. олімпійський мистець. 2) Гел-
жес, За. Д. — 1 м. 21 см. 3) Менар Фран-
ція — 1 м. 31 см. 4) Торібіа, Фінляндія.
5) Осборн, За. Д. (рекордист світа). 6)
Лесен, Франція.

Біг на 10.000 м: 1) Пааво Нурмі, Фін-
ляндія — 30:18,8, олімпійський мистець.
2) Віллі Рітола, Фінляндія — 30:19,6. 3)
Едвін Байл, Швеція — 31:04. 4) Лінд-
гресс, Нім. 5) Маргіра, Англія. 6) Ма-
гнуссон, Швеція. 7) Льюкола, Фінляндія.
8) Матіайнен, Фінляндія. 9) Біверс, Ан-
глія. 10) Сміт, Англія.

Мет диском: 1) П. О. Калатіан, Ір-
ландія — 51 м. 39 см. олімпійський мис-
тець. 2) Свелд, Швеція — 51:29 м. 3)
Бен, За. Д. 49:03 м. 4) Пагголі, Італія —
48:37 м. 5) Гінін, За. Д. — 47:15 м. 6)
Коллер, За. Д. — 46:75 м.

Біг 400 м. через плітки: 1) Лью-
рід, Англія — 55:4. 2) Кетель, За. Д.
3) Тайлор, За. Д. 4) Петтерсон,
Швеція. 5) Ліндгрен, Англія. 6) Фа-
целлі, Італія.

Біг на 100 м: Скок відлучень: 1) Ві-
лліс, Канада — 10,8. 2) Льюдон, Ан-
глія. 3) Ламмерс, Нім. 4) Лейт, Пол. Афр.
5) Вайкоф, За. Держ. 6) Мак Алстер, За.
Держ.

Скок відлучень: 1) Ган, За. Держ. —
7 м. 73 см. Олімпійський мистець. 2) Ка-
тор, Гваті — 7:58 м. 3) Бейтс, За. Д. —
7:40 м.

800 м: 1) Лью, Анг. — 1:50,6, олім-
пійський мистець. 2) Бізас, Швеція.
3) Енгельгард, Нім. 4) Едверс, Канада.
5) Сера Мартін, Франц. 6) Ган, За. Д.

100 м. паві: 1) Робінсон, За. Д. — 12:2.
2) Розенфельд, Кан. 3) Сміт, Кан. 4)
Штейнберг, Німеччина.

Мет диском: 1) Гаузер, За. Д. — 47 м.
32 см. олімпійський мистець. 2) Кні,
Фінляндія. 47:23 м. 3) Корсон, За. Д. —
47:10 м. 4) Сперруд, Норвегія. 5) Ендер-
сон, За. Д.

Скок з жердкою: 1) Сабін Карт, За.
Д. — 4 м. 20 см. олімпійський мистець.
2) Дроздівалло, За. Д. — 4:20 м. 3) Мак
Джінес, За. Д. — 3:95 м.

200 м: 1) Вільямс, Кан. — 21:8. 2) Рен-
гас, Анг. 3) Керніл, Нім. 4) Шольц
За. Д. 5) Фітцпатрік, Кан. 6) Шлізер,
Нім.

110 м. через плітки: 1) Еткінсон, Пол.
Афр. — 14:8. 2) Алдерсон, За. Держ.
3) Колліер, За. Д. 4) Сміт, Пол. Африка.
5) Геллі, Анг. 6) Дей, За. Д.

3.000 м. з перешкодами: 1) Рітола,
— 9:46. 6. 2) Нурмі, 9:58,8. 3) Лью-
кола — всі фіналісти.

Ситнівка. Франція виграла чашу Де-
віса. Півден, За. Д. — Лекост, Франц.
— 1:6, 6:4. 6:2, 4:6, 6:3. Кошет,
Франц. — Генесі, За. Д. — 5:7, 9:7,
6:3, 6:0. Боротра, Кошет — Півден,
Гунтер — 6:4, 6:8, 7:5, 4:6, 6:2.
Кошет — Півден, 2:1, 8:6, 6:4.
Лекост — Генесі 1:6, 6:4, 7:5, 6:3.
Вигрост Франція 4:1, здобувши чашу
Девіса вдруге.

Нові книжки й журнали.

Світ. 2-й Ярослав Левинський: Істо-
рія церкви. Друге доповнене видання.
Львів 1926. Накладом салл. кооперати-
ви "Власна Допомога". З друкарні оо.
Василія у Жовкві. Стор. 164. Форм. 8°.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир.
Панаса Карабіневича.

Перегляди:
10.VIII. Гейма.
11.VIII. Вихрест.
12.VIII. Маруся Богуславка.

"Вертеп Наших Днів", Галактиона
Чіпка і Ле-ле:

Косів.	п'ятниця	10/8
Кутів.	субота	11/8
Коломия.	неділя	12/8 1933-3

Ремісничка Бурса Товариства "Укра-
їнський Народний Дім і Брацтва св.
Арх. Михайла в Коломиї" прийме на
міській рік 1926/27 хлопців за місячною
оплатою 40 зод. згод. харчав. — Зголо-
шуватися до 30. серпня 1926 р. — Стар-
шина. 223 1-1

В приватній жіночій Семінарії учи-
тельській С. С. Василієм в Яворові
іспити вступні на I, II, III і IV. курс
відбудуться додатково на два дні. 1. І. в-
ресня п. р. До іспиту належить пред-
ложити: а) метрику хрещення, б) сві-
доцтво лікарське від фізика, в) останнє
свідчення шкільне. Рішоткою повідо-
мається, що Семінарія на рік шкільний
1926/27 одержала нові права придатно-
сти "а" аж до відвідування. — Зголо-
шення до Інтернату приймають С. С.
Василіян. — Дирекція. 217 1-2

Заходом Табору Новин'я улашту-
ється в пелю на дні 12. серпня о год. 4.
пол. Великий Фестин з різноманітною
програмою у будинках і площі Санаторії
в Підлюті. — Доля на будув. "Табору
Новин'я". Післяда статія Бромів (на-
прям Львів-Стрий-Станіславів), а Бро-
мівна дойд до Підлютого нукаторовою
кошікою. 1-2

Дрібні оголошення

РЕАЛЬНІСТЬ в Самборі партерова,
двофронтна, мурована, бляхою
крита, електричне світло, зараз біля рин-
ку, що складається з земного склепу,
з аншюком, 7 комат і кухня, ледяна
на 120 фір леду, на п. одаж з вільної ру-
ки. Ця реальність може бути на річці
склади. — Ближча відомість в головній
пресі. 220 1-

ФОРТЕП'ЯНИ, північна першорядних
закордонних фабрик на річці півні
продає, міняє: Ганя, вул. Писуцького
ч. 21. І. пол. 221 1-10

ХТО знає би адресу Д-ра Івана
Мельничка, що перебу-
ває в Чехословаччині як український емі-
грант, буде заслави повідомити Юліана
Мельничка, Демська ілл. п. Родік.
216 1-1

ГЛЯДАЮ здорові інтелігентної учи-
тельки з уніченими гімназійними сту-
дентами до конспекту в І-й кл. гуманіст.
гімназії Услюв, curriculum vitae, слати
о. Мих. Дуркот, парох Болдзов горішня
п. Нове місто в. Перемішля. 209 3-3

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на рати
від десятиків зліт у цілім краю звісна фір-
ма Іван Зельтенрайх, Львів, пд. Ма-
рієвська 5. Купую брилянти, золото, срі-
бло плачу найвищі ціни. 3 107-2

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР
Товариства пошукує героїчного і лі-
ричного тенора до сальового реперту-
ру. Платя стада. — Зголошення: Ва-
сильєвський, Станіславів, вул. Сабіян-
ська ч. 13. 213 3-3

ГОДИННИКИ "Zenith", "Longines" та-
лом біжутерію власного виробу
поручає: Домбровський-Розна-
вський Я., Львів, (Готель Жоржа). —
Догляди умови. 3481 7-7

ПАРОХІЯ Лютовиська-и-ко Перем. Еп.
до заміни — Зголошення до Уряду
парох. в Лютовиськах коло Устрик. 223 1-2

ПРИЙМУ коніспієнта від дня і верес-
ня п. р. Услюв після умови. —
Д-р Винавський, адвокат в Устриках
пол. 211 3-3

ПРИЙМУ усевиці на станцію. — Ко-
стецька, вул. Курлова ч. 14. 218 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

Зі оголошення Редакція не відповідає.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п.
Скріплювання злітаються зубів, щом-
бування в винимали зубів без болю.
Штучні зуби в лавчугу і золоті після
американської системи. Панієвці з про-
вісній позагоджується в найкоротшому
часі. П. Т. Урядовим і студентам значна
180 знижка. Полекші в сплатах. 5-5

Збіже і пашу

дорібок Вашої цілорічної праці,
обезпечуйте від огню тільки в своїм
Товаристві взаїмних обезпечень
"ДНІСТЕР"
у Львові, вул. РУСЬКА ч. 20.
Інформації уділюють цісцеві агенції.
205 2-7

Початок шкільного року!

Вже є на складі нове доповнене ви-
дання "Історія Церкви" о. д-ра Ярослава
Левинського і продається по ціні 2-80 зод.
Біблія Образки 125 зод. і Наука о вірі
з біблійних оповідань для народних
шкіл 1-80 зод. Повний Шенатизм на
1927 р. по знижці ціні 6 зод. Устав
переховний на 1926/27 (до кінця серпня
1926 р.) по 2-50 зод. Повні книжки має
на складі і висилає відвертеною поштою
"Власна Допомога", однією звичайною
кооператива, Львів, вул. Корняків 1/11.
Члени можуть вписуватися. Удл. вино-
сити 20 зод. і 3 зод. вписове. Платити
можна ратами (почтовими переказками).
219 1-3

Вайкуйте насіння Успулюном
360
сухою байцю Успулюн
КОСИФ КАРРАХ
Львів, Ка сідюш ки 18

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шави. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Пацифізм і таємна дипломатія.

Таємний англійсько-французький договір про зброєння і Америка.

Львів, 10. серпня 1928.

Майже на передодні підписання пакту Келльога піднесла Англія і Франція Америці неабиякий дарунок. Нагло донесли півофіційні англійські та французькі агенції, що на днях Англія і Франція підписали договір про взаємне обмеження морських і сухопутних зброєнь. Докладного змісту цього договору, очевидно, не подано до публичного відома, тай ледви, чи це взагалі коли ставиться. Однак і сам Чемберлен, повідомляючи в парламенті про факт цього порозуміння вазначив, що договір має далекосягдні значіння тай закінчує довголітнє і шкідливе для обох держав суперництво в воєнній діяльності. Світова-ж преса надає договорі виразне протинамериканське жало. Чи справді?

Фактом є, що всі держави світу балакають про мир, але одночасно зброяться до зубів. Радянський Союз тут таксамо не творить жадного винятку, як кожна т. зв. буржуазна держава. Недавно Льюїс Джордж вираховував, що в самій Європі тепер стоїть під зброєю чотири рази більше жовнівів, ніж до війни. А інституція армій — коштує. Тай ще як коштує!

Особну позицію в світовому бюджеті воєнних зброєнь творять морські зброєння, себто флота і все, що до неї належить. Тут видатки лдуть в мільярди і мільярди і ясно, що навіть найбагатша держава вкнпті їх звичає доскульно відчувати на власних фінансах. Отже рівнобжжозі зброєннями йдуть в усіх великих світових державах заходи, щоб не цілком обеззброїтися, як фальшиво може дехто думати, бо така думка булаб в нинішніх умовах чистим абсурдом, — тільки обмежити взаємно свої воєнні зброєння, чи краще: покласти для них певні рямці, поза які заінтересовані не смілиб виходити. Такий реальний, а не ідеально-пацифістичний підклад мали всі-дотеперішні міжнародні конференції, котрі були присвячені справі зброєнь.

Однак з уваги на поплутаність і суперечність інтересів всіх заінтересованих держав та з уваги на величезну різницю в їх матеріальних засобах, — ясно, що добитися порозуміння між ними в цій справі було, коли цілком неможливо, то, на всякий випадок, дуже важко. Вашингтонська конференція, по довгих торгах, нарешті установила таке відношення в морських зброєнях: Америка 5, Англія 5, Японія 3. Але конференція не сказала, якого роду кораблів торкається ця постанова. Справу сухопутних зброєнь азагалі відхунено з вашингтонських нарад. Згодом Америка відмічувала, що постанова торкалася не тільки дреднавтів і супердреднавтів, але теж і кружляків. Але Франція, а головню Англія заперечувала цьому. Тому Америка вчинила минулого року в осєні спробу шєрз управління справу зброєнь. Для тієї цілі склнчано конференцію в Женєві, котра всежтаки закінчилася, позивим враком. Учасники розіхались з шєчим і тільки більшовицький виставник Лє-

твінов виголосив при цій нагоді одну зі звичайних агітаційних більшовицьких промов. Відомо, як деякі англійські політики цю невдачу жєневської конференції вважали собі до серця. Лєорд Роберт Сесіаль навіть з тієї причини покинув становище постійного англійського делегата при Лізі Націй. Таким чином справа на хвилю притихла, але цілком не пропала.

Дуже болючо відчула згадану невдачу теж і Америка. Головно з внутрішньо-політичних причин. Отже пануюча рєспубліканська партія зробила „прекрасний жест“. Келльог склав загальну декларацію про осудження війни як засобу поладжування ним міждержавних конфліктів і по узгодженні французьких застережень цей пакт має бути незабаром підписаний всіми головними державами світу, за винятком СРСР. Тим часом, як сказано, нагло впала бомба зі сєпаратним англо-французьким порозумінням.

Нема сумніву, що Англія і Франція, як дві найсильніші європейські

держави, хоч і ривалізуючі зі собою в багатьох мислях земського гльобу, всеж таки, в данім випадку, мали у відношенні до американського кольоса спільний інтерес, який і звів їх до купн. Чи через те обі держави стали антагоністами Америки? Лєдві... На всякий випадок це справа дуже заплутана, складна і на далеку мету. Здається тому, що пакт Келльога таки буде підписаний, хоча американський „вуїко Сам“ во-лів би був, колиб Англія і Франція були взагалі не порозумілиси. Бо, коли вже так і мусіло статися, то щоб бодай були вчинили не за П (Америки) посередництвом. Думати, що „конфлікт“ стане з тієї причини ще більше серйозним або, чого доброго, моглоб прийти до війни між Англією та Францією і Америкою, нам видається безглуздин. Більшовики, щоправда, рахують на таку можливість або бодай про людське око вдають, що рахують, однак нема сумніву, що вона, може одна єдина в нинішніх умовах є цілком нєреальною.

Велика національна втрата.

Про денационалізацію українського учительства на заточенні і як їй запобігти.

Майже від 1920 р. багато зосередження учительських семінарів української національності є змушені для злїби прокляти свою рідну землю, свій нарід і приймають посади на польських етнографічних землях, як: в бушії Конгрєсїї, в Поманшїні і на Поморю. Таке надавання учительсько-урядничих посад на заході наших людей має часто політичну мету: 1) щоб тих людей денационалізувати 2) щоб українських дітей в Галичині вчили тільки учитель-поляки і цим способом денационалізували наших діти. Пригадуйте! Значить тому, чи можливе є виникнення учитель-польок, котрі працюють на више згаданих землях.

Займуся тільки учительством всєлюдних шкїл, бо я сам учитель, знаю таких учителів багато, стрїчаюся з ними часто, і то в різних повітах. Школа, що не маємо статистику, як багато учителів-польок української національності є на заточенні. Одні говорять півофіційно, що є їх 300 осіб, але це число є дуже далеке від правди. беру під увагу тільки єто польських повітів, а перєсїчно в кожнім з них є 8—10 наших учителів, що разом дає 800—1000 учителів. Але знаю польські повіти, в яких є 30 і більше учителів-польок української національності. Я перекопаний, що на заточенні є грубо понад 1000 українського учительства. Але я обмежує тільки до того мінімуму, до 800 осіб і це число поділю на три категорії.

До першої категорії належать свїдомі українці, що явно прихїлюються до своєї нації, але на великий жал, до цієї категорії належить залєдно 15—20 проц. і то переважно старші, що покинули школу за австрійських часів і брали участь в наїїї вивольній боротьбі. До другої категорії належить обєднати, що є тільки українцями

самі в собі, але перед ніким не признаються до української національності і між собою говорять по польськи. Якби вони жєнаті-замужні, то діти їх не мають по-няття, що є дєсь великий нарід, котрий хвалить Бога в українській мові. До цієї категорії належить яких 45 проц. нашого учительства на заточенні. Решта (35 проц.) належить до пропавших. Вони відрізняються своєю національністю і здають, що завжди вже рідну мєзєдїдну мову, вони не хотять належати до великого українського народу. Чи страх має би бути причиною тому? Ні, не так страх, як слабкий дух і відсутність постійного контакту зі своєю нацією, з рідним народом.

Ті дві останні категорії належать звичайно до „Зайонзку Польського Наушїцєства Шкул Повшехїних“. Шкаво, що кожного нашого учителя-польку учитель-поляки стараються втягнути до свого товариства. Правда, є це станова організація, алеж не для українців, бож ми маємо свою організацію: „Взаїмну Поміч“.

Як є типи між нашими учителями, подам такий факт: В мїсяці червнї ц. р. в повітовій мїстї Соколовї мали місце така подїї: Учитель українець К. був на помарнїчїм курєлі, а на закінченні цього курсу сказав пїдчас вечєрї а чаркою горїлки в рушї, що він був українцем, але тепер є польком і жалє, що належав до українського народу. Це докорили менї самі учитель-поляки. Додам що цей п. К. ніколи не хотів зі мною говорити по українськи, як тільки знайшовся хтєсь в товариствї з полякїн. Подїбно поступає дуже багато інших. Як бачимо, що хрумїство серед наших заточєнїв ширїється в застрашочний спосїб. Додаймо ще і тих, котрі жєняться або виходять замуж за людей не-

української національності і відразу для нас пропадають.

Був час, коли поляки як урядовці, лікарї і т. п. працювали у глибокій Росїї, а навіть на Сибїрі. Польська історія називає цю „візанським працї“. Але поляки чулися там собою, а Мїскевича послали навіть москалі з собою, хоч він до „Конрада Великого“ поставив мотто: „Будь лисом і львом!“ А українці на польських землях є лиш тихими аполітичними робїтниками, перїдко бєються своєї тіни і поволї акрїпаються навіть своєї нації.

Правда, може бути часом і так, що шкільні інспектори при поручєнні обєкти посади кажуть, щоб не признаватися до своєї нації і релїгїї. Такі слова сприймає був і до мене мїй бувшїй інспектор, але такі „перєсторєги“ не повинні бути причиною бєзпечї і слїпого страху серед нашого учительства на заточєнні, особливо тепер, у ХХ столїтті!

Українська суспїлєність не може бути на це обєвною і дивитися байдуже на цей поступ денационалізації між нашими молодими заточєнцями. Цей наші діти, сини і дєтки нашого народу, що перед кількома роками покнїчили свою землю може й зі слєзками в очї — для шєматка хлїба.

Нинї пїдчас фєрїї у кожній шкільній кураторїї в Польщі є по кілька десєток подань наших семїнарїстїв(ок) у справї назаннїя їм учит. посад. І знов страшно нещазо осєтїтих робїтників для своєї нації, бо нема певности, що вони не перєйдуть також під стяг чужої нації...

Розпочалися фєрїї, багато заточєнїв прїїхало на відпочинок до Галичини. де вони найшлися між своїми рїдними, знакомими. Тепер найкраща пора, щоб прєса і компетєнтні наші чїнники показали їм правдїну дорогу, котрою мають прїїмувати, щоб берегтися від акнєроховлення.

Щодо учительства, то в першїй шїрї має ширєке поле до працї „Взаїмна Поміч У. У.“. Майже нема такого повіту в Конгрєсїї, в котрім не булоб кількох або кільканаштьох наших учителів-польок, а всі вони належать до „Взаїмзку Польск. Науч. Шк. П.“. Коли прїїняти, що на цих землях є до 1000 наших учителів і кожний з них платить перєсїчно 5 зол. мїсячно на цю „Взаїмзку“, то рїчно ці наші люди платять 68.000 зол. на неукраїнську станову організацію. Чиж за ці гроші не можнаб побудувати більше учительських прїїютів у Воронїї і видати хочби двїчі на мїсяць „Учит. Слово“? Нехай „Взаїмна Поміч У. У.“ вистарєє собі адреси кожного нашого заточєнїя і розведе пропананду, щоб кожний з них належав до української становой організації.

Питають мене, чи заточєнці читають і перєдплачують українські часописи і журнали. На це треба відповісти, що тільки яких 20 проц. а решта корнїється „Курєрками“, „Гласами“ і „Визволенням“. На мою думку адмїністрація наших українських національних журналів і газет повинна роздобути теж спис і адреси тих заточєнїв і вїзвати їх до перєдплати рїдного друкованого слова. Такий рїдний духовий корм берегтиме їх безперєчно і певно перед денационалізацією.

А найближша рїч: Українська Парламентарна Рєпрєзєнтація повинна вжити всїх заходів, щоб ці заточєнці могли вернути до працї між своїх і для своїх акнєа-єкорїє.

П-ко, заточєнець.

Всі українські діти, до української школи! — Хтє минає рїдну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Pr. 352/28. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45 poz. 396 Druż. dokonane dnia 29. lipca 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo“ Nr. 167, z dnia 22 lipca 1928, z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. „Tęczy“ z wiersza z sobie znamiona z art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10.

maja 1927 Nr. 45 poz. 399 Druż. b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następnego przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 7. sierpnia 1928. r.

Małicki.

На економічній темі.

Організація кооператив оборотового короткоречинцевого кредиту, першого ступня.

(Дискусійна стаття.)

I.

Підготував до будови кредитових кооператив першого ступня.

Українська доповідна кооперативна організація кредиту — 339 кооперативами, (з них 2 краєві, 100 повітових і 237 місцевих) з 128 тисячами членів, з 8,371 тисячами акцій у власному майні, з 45,593 тисячами акцій вкладах ошадності, з 12,071 тисячами акцій вкладах оборотового кредиту підлягає знищенню наслідком девальвації і тільки з тяжким трудом, поборюючи брак довіри загальної, відноситься та відбудовується вільна власними силами серед дуже тяжких господарських відносин у краю і при загальному зубожінні населення.

Статистика Ревізійного Союзу за 1926 рік, що повилася останніми часами, вказує 108 кредитових кооперативів (2 краєві, 60 повітових і 44 місцевих) з 40 тисяч членів, з 1,138,242 акцій у власному майні, з 2,826,808 акцій вкладах, з 87,322 акцій на банківському кредиті і з 4,880,672 акцій на оборотовому капіталі.

В 1927 році — можна рахувати напевно — стан цей піднісся на 40 до 60 проц.

Як із цієї статистики видно, при допомозі Центральної Каси (Центральний Кооперативний Банк) відбудовується у першу чергу давні, агадно основою нові повітові кооперативи; з місцевими справа стоїть тяжче, а найрішніших причин. Головною відноситься брак відповідних людей на місцях.

Однею тією гроша, недостатка як короткоречинцевого оборотового кредиту, так і довгоречинцевого, приватна лихварська стопа процентова на місцях та брак успішної помочі зовні, призводить до широкого загалу шукати косячку рятунку в кооперативній організації своїх власних сил на підставі самої взаємодопомоги.

Великих капіталів зраздів нема між населенням на місцях, однак можуть бути дрібні вкладами, які організовано, масово зібрані можуть і повинні стати цим основою, на якій можна і треба абудувати кооперативну шадничо-поощкову організацію короткоречинцевого оборотового кредиту.

Потатки вже зроблені. Згід з кредитових кооперативів, скликаний Центральним Кооперативним Банком (Центробанком) 28. листопада 1924 року у Львові залучався асція в цей напрям, відновили у праві кредитових кооперативів до ширення ідеї ошадності та до масового збирання дрібних вкладок ошадності.

Хоч не стоїло ще тоді під знаком і вражінням девальвації і її наслідків, то все таки при стабілізації золотого в 1925 роком розпочато відбудовувати повітові кредитові кооперативи та планувати і дискусувати на тему масового збирання дрібних вкладок ошадності.

Заломання золотого у другій половині 1925 і в 1926 році опинило цей рух на якийсь час, однак пропаганда в наслідок міжнародного конгресу ошадності в Мінську за ширенням ідеї ошадності, другий «Ід» кредитових кооперативів в 20. жовтня 1926 р. у Львові, а відтак друга стабілізація золотого в 1927 р. мала за наслідок зновування українського Товариства «Ошадність» у Львові, загучання відділів цього Товариства і збірниць ошадностей по краю та перше відкриттявання в цілім краю «Дня ошадності» в 1927 році. Пропаганда пішла широко по краю, преса на цю тему багато писала, а вожді за цим ідеєю дрібних ошадностей зникала не мало діяльних прихильників і пропагандистів і загальне жваве зацікавлення та вичікує тепер, щоб розпочати ідейну пропаганду повести на практичний шлях.

Відкривається тут для всіх існуючих вже неперезитих кооперативів першого ступня усіх видів дуже адекватне завдання зосереджувати і вводити в життя на місцях збірниць Товариства «Ошадність», які виконуючи свою задачу ідейно, планово і солідно, можуть одвернути капітал колюче потрібний до заснування і введення у життя на місцях реконструктивних кооперативів ошадності і позичок, які вітають уділяючи короткоречинцевий, оборотовий кредит своїм членам можуть і повинні також стати опорою для інших місцевих на адових підставах спертих різничо-торговельних і продукційних кооперативів.

Щі збірниць ошадностей мусіли би бути засновані організовано, на попередній затвердженням повітовим відділом Т-ва «Ошадність» і під його контролем, яку могли би виконувати в рамках Відділу повітового Т-ва «Ошадності», місцеві кооперативи, при яких збірниць ці були би засновані.

Завданням вже самих збірниць агадно кооперативів, при яких збірниць ці були би засновані, було би перетворювати ті збірниць на реконструктивні кооперативи ошадності і позичок короткоречинцевого оборотового кредиту в сучасний час, тобто тоді, коли збірниць набувається вже кооперативною організацією колюче значимий капітал до введення в життя кооперативів.

Анція таку вже існують неперезитих кооперативів названо одне відносно, бож не стверджений факт, що існують і різничо-торговельні і продукційні кооперативи і промислової кооперативи у високій мірі залежний від дуже тісного кооперування різничо-торговельних і продукційних кооперативів з кредитовими. Рідше торговельні і продукційні кооперативи, насичуючи кредитові кооперативи будуть одночасно для себе самих фундаментом, на яким свою власну будову спирають. Тому те в інтересі їх довше акцію будови кредитових кооперативів першого ступня на місцях підтримати усіми своїми силами.

Приймаючи до будови кооперативів оборотового, короткоречинцевого кредиту першого ступня, мусіть напружити план цієї будови. План цей мусіть мати на меті будову тільки життєздатних кооперативів, то значить мусіть угадувати відносини, серед яких прийдеється кредитовим кооперативам розвиватися та поставити таку внутрішню конструкцію кредитової кооперативи, щоб вона в даних відносинах була життєздатна і відпорна на всі небезпеки, які їй можуть загрожувати.

Начеркуючи план будови кооперативів короткоречинцевого оборотового кредиту першого ступня, треба взяти під розвагу не тільки прийнятні умови, а також треба користатися досвідом добутих інших народів та приморюватися до цих відносин, серед яких прийдеється розвиватися цим кооперативам.

Стоячи на цим становищі треба числитися з тим, що Українська Центральна Каса кооперативів (Центральний Кооперативний Банк) є покищо за слаба, щоб на кредитних, немодульованих, могла спертися намірена організація кредитових кооперативів першого ступня, давши що не можна, зохувати на віяні якіні акції укріпті допомогти.

Отді обставини приморюються побудувати внутрішню організацію виключно тільки на самодопомозі, взаємодопомозі і на самовистарчальності.

II.

Системи будови кредитових кооперативів у державі.

На терені тугешної держави за віником Познанщини знаходяться кредитові кооперативні системи Райфайзенів під назвою «Кас Стефчика» по селах і системи Шульцого по містах. Організація «Кас Стефчик» спирається зовсім як щодо їх ревізійних союзів так і щодо їх Центральної Каси на дуже великих державних фондах. Організація кооперативів системи Шульцого спирається також на дуже високі грошові допомоглих їх ревізійним Союзам і на укріплених допомоглих у формі дуже обильних, багатоміліонних кредитів їх центральною Касою і кооперативам, завдяки яким то кредитам, відбудовується значену війною кооперація.

Обі ці організації поділялися на два ти-

пи кооперативів: сільських і міських і спираються на державних фондах, а в наслідок цього не спираються тільки на самої взаємодопомоги та не є самовистарчальні, а є виміні зависні від тих, від котрих одержують якіні і укріпті допомогли.

Від обох вище згаданих організацій відбиває корисно кооперативна організація Познанщини.

Там не поділялися кооперативна організація на сільську і міську, але сформовано там один «Зв'язок спусек заробкових і господарських» і один «Банк Зв'язку спусек заробкових» як центральну касу та встановлено в 90 проц. на необмежену відповідальність одиницьного типу кредитових кооперативів під назвою «Банки людей», що по містах придержуються засад Шульцого а по селах приморюються також відповідно до обставин і до головних основ Райфайзенів. Значення, що в кооперативах цих об'єднанні всі верстви народу.

З кінцем 1926 року було їх 220 зі 136,000 членів, з власним майном на 6,427,000 акцій, з вкладами 10,934,000 акцій, з затягненим кредитом на 9,391,000 акцій, з позичками укріпленими на 23,691,000 акцій, з загальним станом бізнесу на 30,958,000 акцій. Необмежену відповідальність мало 202 кооперативи. З кінцем війни вказувало 209 Банків людей 360 міліонів марок оборотового капіталу.

Статусова висота уділу в «Банках людей» вносить головним 500 акцій (10% Банків), а відтак 200, 250, 300, 600, 800 акцій в кількостях банків 1000 акцій (15%), в однім банку 300 акцій, в кількостях банків по 25, 30, 50 і 100 акцій та в однім тільки банку 5 акцій.

Уділь складається постійно цілими діями менше або більше дрібними квотами в певних означених відступах часу. Фонди резервові дотуються обильно з річних зисків. Головною частиною оборотового капіталу становили вкладами ошадності, а складання ошадностей тільки до своїх кооперативів пропагували всі економічні чи не-економічні товариства і складання таке уважалося за національний обов'язок кожного. На 136,000 членів кругло 69 проц. було різничів, 9 проц. купців, кругло 11 проц. промисловців і ремісників, біля 3 проц. робітників, 4 проц. урядників 2 проц. інших званих.

Угрупування цих банків людей є того рода, що на поодиноких територіях встановилися по більших містах великі «Банки людей», до яких гравітують доколючні селенні і менші вже сільські «банки людей» та хліборобські кооперативи, звані «Рольнікі». Сільські «Банки людей» мають системою райфайзенським точно означений територіально округ діяльності в протиставленні до великих і середніх «Банків людей», які діяльністю своєю обіймають ширшу територію.

В Познанщині треба було боротися з грошовою лихвою, а лихвою різних про-

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Ля Скаля.

З виступів Тоті дель Монте.

I.

Шорічно, то й цього року прибула до Скалі з Америки Тоті дель Монте, найславніший сопрано-кольоратура, на кілька виступів у «Лючії Ламермур» Г. Доніцетто.

Найцінніші артистичні сили, що творять у сучасному театральному мистецтві нові проломи, добутки до кращого, що творять нові школи — вони тепер в Америці.

Америка — її всемогутній долар, примамливий, щасливий, сильний (так кажуть!) пориває артистів. Тим паче, що артисти легко западають матеріал.

У війні Америка «яртувала» Європу перед повією германізму. Тепер «яртує» її перед її-ж знатними постатями, в даному випадку в театральному мистецтві (яке біда театральне мистецтво в порівнянні з силою германізму!), щоб Европа була вільна перед такими силами небуденного рівня.

Та артисти — це діти. Великі, малі, молоді, старі, в щоденному жит-

ті, на сцені, в ателіє, в робітні (в сучасних, на піддашу) — вони діти.

З захопленням приймають вгоду, багатство, достатки, але в тузі до свого — вони це зничать, забудуть і підуть до вчорашньої блідості нужди. Вона-ж для них постійна й вірна товаришка. А гроші, багатство — гості. Вдоволені нудно товаришкою, то знову тужать за гостями. Як ті зявляються до них — на хвилину захоплять, — а далі: пуста вигідного проживання томить їх знову...

II.

«Лючія Ламермур» Г. Доніцетто — ця музика, як струї проміння весняного сонця. Порив, захоплення, тріумф. І ніжний біль, трагедія, яку перші стрічки інтродукції віщують. Але нема безнадійної втоми.

Поодинокі персонажі, групи еднаються в цій тканині, яка ритмічно вється у радості, в тривогах...

Сутеніє. У намісті готує лихає проміння місяця, як на сцену виходить Лючія. Виходить на сцену Тоті дель Монте в ролі Лючії.

Водограй Сирень, в мовчанні самотнього вечора слухає —

«Лягувала у тиші
«Самітня ніч глибока...»

І зоряно, і чисто, і ніжно, і ясно... Душа слухає її синім промінням

місяця, що пригорнувся із запалом (запал місяця!) он там до одного пупанка квітів марморових, що зібрався громадою при кінці арки над водограєм.

І душа слухає. Щаслива.

Пригравують арфи, бо тужить людина.

Як мрія, в яку заслухані хмаринки в даліні, що й ні ворухнуться, в яку заслухані роси дрібнесенькі, що й ні стрепенуться, — розказує Лючія лагідно, тихо, квітухо про своє кохання:

«Всі смутки мої забуваю,
«Тішуся, що очі слізьками змиваю —
«І так мене небо пестить...»

Тільки мрія так широк, так шляхотно, так палко розказувати знає — кохаючи, співаючи. Тільки мрія, заслухана в музику вічних тремтіння душі, де живе «Un' armonia celeste» дати знає горіння серця, співаючи.

Тільки так співають ангели Блаженного Анджеліка, задивлені, заслухані в життя і збагнене. В їх закоханих очах, в очах мрійників, у їх клячучих поставах є наше, земське, реальне життя: запах квітів.

Як спів Лючії — такими квітами росистими закохана весна кучерява Ботічелі. Такими кучерями золотистими, мов намистами, пишаво-

ся голови Мадон і ангелів Ботічелі.

Тільки в такій грації, як спів Лючії — похилені голови Мадон Рафаеля — в усміху, чи в смутку. Тільки так усміхаються, радіють, тужать, терплять — вони...

III.

Театр виповнений вщерть, до останнього місця.

Тиша.

Неначе віддихи прикишки, серця стали...

Слухають...

Людина примушена подіями й фактами щоденного життя часто недовіряти тому, що прославляється. Чуття й бачити недостаті, недомагання в усьому, що вихвалене. Вічно недоволені. Вічно схилені уста в гірку усмішку.

Та — отсе... спів! Чарівний, боже-ський спів...

Мов рівнесенькі проглибини в ясному мраморі.

Мов зомлілі у розкоші постаті, різьблені в алябастрі, яких ліній — це ритм краси.

Неначе лепестки квітів, які вітер силою відриває від громади й вони спадають, зітхаючи.

І знову починають нове життя у стій могутньої краси!...

Міжко

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 150 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Смерть Степана Радіча.

Львів, 11. серпня, 1928.

Таки помер хорватський великан! Знеможене від пострілу божевільним чорногорським сербом тіло не-коронованого володаря Хорватії — не видержало. Степан Радіч помер в столиці Хорватії, Загребі, в середу вчором. Ціле місто й взагалі ціла Хорватія вкриті важкою хирею жалоби. Завмерло все життя. Хорватія під першим враженням цієї великої, невіджалованої втрати свого найкращого сина.

Глибоко хатають за серце вістки, які приносила преса про події останніх днів, коли нагло стан Радіча погіршився і небезпека катастрофи стала очевидною. На вулицях і на площах і по всіх хорватських церквах правили священники богослуження за видужання Радіча. А коли він замкнув очі на вічний сон, немов на даний приказ загомоніли дзвони всіх загребських храмів. Ось так переживав хорватський народ останні мінути свого великого вождя.

Померший Степан Радіч був без сумніву одним із найбільш маркантних і визначних політиків сучасної Європи. Його значіння виходить далеко поза кордони його близької батьківщини. А на Балканах, після смерті Пасіча, не було нікого, хто мігби рівнятися з ним щодо сили індивідуальності та величини впливу на хід політичного життя. Тому й смерть його, котру без пересадки треба назвати смертю мученика за ідею, якій він служив ціле життя, напевно не проговорить безслідно. Вона потягне за собою вагітні у наслідки, далекосяглі перемини у внутрішньому житті триєдиного югославянського королівства.

Біографи Степана Радіча відмічують його велику, мовляв, хитрість у думках і тактиці. Адаже до війни Радіч був великим астрологом, приятелем Габсбургів і про об'єднання зі Сербією навіть чути нічого не хотів. Але опісля став непримиримим ворогом Австрії і багато причинився до розвалу габсбурської монархії, котра ще від часів Елліація і згодом — з холодним серцем зрадила хорватів і віддала їх на поталу всезладній мадярській залігархії. Степан Радіч перший сформулював гасло об'єднання всіх трьох югославянських племен: сербського, хорватського і словінського в один югославянський народ і після війни його здійснив.

Однак тут зустрівся Радіч з найбільшим розчаруванням свого життя, подібно, як зрештою увесь хорватський народ. Сербі не виказали чойменного зрозуміння для етнічних і релігійно-культурних окремішностей Хорватії, котра на прогаві, можна сказати, тисячеліт життя окремішнім життям. І замість йти до об'єднання шляхом повільної еволюції і повільного співжиття — виступили проти Хорватії з прийомом балканського централізму та безшабашного насильства. Ясна річ, що такі методи не могли зустрітися без рішучого відпору з боку вище культурно стоячих хорватів і так почалася трагедія Югославії, якій ще не видно кінця.

В рр. 1920—1925 бурний внутрішньої боротьби між сербами і хорва-

НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 8-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відліває на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на силі понад 200 штук готових дзвонів у разі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливих запитаннях прохаться писати до нас писати рекомендацію.

тами йшли найвище. Тоді хорвати (селянська партія Радіча) бойкотували білгородський парламент, а Степан Радіч мусів покинути Хорватію і йти на еміграцію. З початку він перебував у Відні, звідки кермував політикою своєї партії, опісля переїхав до Москви, де увійшов у зносини з Комінтерном і від імені хорватської селянської партії проголосив її приступлення до селянтерну. Згодом був Радіч у Лондоні і там шукав підтримки для хорватської національної справи. Вернувшись після уступлення Пасіча до краю, Радіч не спочив і повів боротьбу далі. Тоді білгородський уряд ачинив рішучий крок, розважав республіканську хорватську партію, всіх її послів проголосив поза правом, та казав їх, а головне Радіча заарештувати. Радіч скрився в замуруваній камері у льокалі партії, але жандармерія викрила його сховок і він помандрував до тюрми.

Щойно в 1925 р. приходить до замирення між ним, королем і сербами. Визначні члени партії вступають в уряд, між ними і сам Радіч, котрий обіймає портфель міністра освіти.

Та сербсько-хорватська ідилія не триває довго. В 1926 році старий конфлікт між обома народами відживає наново. Раз-пораз падають білгородські кабінети через опозицію хорватів. Радіч тимчасом примірюється з партією самостійних хорватів під проводом Светозара Прібічевича і таким чином встановлює одноцілий хорватський фронт, перший раз від ряду літ. Оце й дало привід до найбільше за-

взятого нападу з боку сербів. Авантюри в скупщині стають щораз бурхливіші, аж дні 20. червня ц. р. падають вистріли Радіча, котрі кладуть трупом брата Радіча: посла Павла Радіча і посла Юру Бассарічека. Сам Степан Радіч дістав тоді рану в живіт і тепер від її наслідків помер.

Загальна оцінка помершого хорватського провідника не є одноцільною. Ясна річ, що його вороги, серби, мусіли ненавидіти його усіма фібрами душі. Але і його теперішні однодумці, хорвати, не все погоджувалися з ним і не йшли так за ним лавою, як це було в останніх літах. Та проте страшна сила волі, палкий ентузіазм, чистота характеру, безкористовність, незвичайний ораторський талант, сильні нерви і велике фізичне здоров'я — були цими вальорами, котрі перемогли і перемогли все. Радіч тільки позірно був хиткий і непостійний. Однак на ділі йому присвячувала ціле життя тільки одна ідея: щастя, добро і могутність хорватського народу. Не його була вина, коли він для її здійснення, відповідно до б-ствини, мусів шукати раз-у-раз інших доріг. Але хорватський народ, а головне селянство, сліпо вірили йому і там його впливу та значіння жадна сила не могла підірвати.

Найблища будучина покаже, кудю підуть шляхи розвитку внутрішнього життя Югославії. Однак нема сумніву, що для Хорватії вони не будуть інші, тільки ці, що їх вже промостив померший, великий син хорватського народу, мученик за хорватську національну ідею: Степан Радіч.

Змін на Волині не буде...

Від нашого кореспондента.

Луцьк, 9. серпня 1928.

Замітний факт. Коли в Варшаві одержали радіську телеграму, що в Ковельській окрузі „проведено“ до союму самих „одиночків“, один з достойників незадоволено вигукнув: „То вже занадто! А деж українці поділися?“

Занадто... Це слово характеризує всю діяльність б. волинського воєводи Мехи й скриває в собі мабуть причину його усунення.

Перестарівся! Занадто примітивно зробив вибори, занадто розкрив карти й змусив українців бути чужиними.

За урядування Мехи зачинено три повітові „Просвіти“ з сотнями філій: школам „щось“ перешкоди-

ло стати українськими, незважаючи на декларації населення; зліквідовано церковний комітет і загальноукраїнський рух у церковному житті; роблено всякі перешкоди кооперативному розвитку; земля „не хотіла“ розпарцельовуватися між українським населенням і т. п. Звичайно всі ці „регіональні“ явища легко було „виправдати“ тими чи іншими формальними причинами, „комунізмом“, міркуваннями безпеченства. Та й не все населення знало про ці факти.

Вибори вийшли надсподівано й населення зрозуміло всю благодать „прекрасного“ правління.

Деякі угодові українці хотіли зробити ту саму роботу прецизійно, під фіговим листком „національно-

го“, антижидівського комітету. Робота це була значно тонша. Але Мех їх не зрозумів і зажадав без застережень стати на листу ч. 1. Ті побоялися виступити без фігового листка й усунулися від виборчої акції.

Таксамо прецизійно хотіли зробити вибори і так звані польські „радикали“, що складаються здебільшого з мешканців Великої України і добре знають „хохлацьку психіку“. Вони виступили під прапором опозиції до Мехи і на свій опозицій мріяли здати собі безпартійних хитрунів для тої самої „вспіпраці“. Мех не зрозумів і їхньої тонкої роботи й уневажнив ім листу, а нашим „радикальним“ безпартійним таксамо запропонував стати на листу „одиноки“. Ті теж образилися і пішли до соц.-радикалів, просячи їх лише сховати на час виборів соціалістичний прапор і показувати дядькам лише прапор національний та святий хрест, щоб не лякалися їх. Робота не дуже тонка, але повелася.

Однак Мех не злякався. Знайшов собі двох лицарів, без „страха“ і з ними перерів вибори так блискуче, що в Варшаві аж вигукнули: „де занадто!“

І дійсно, мандатів було багато, а українців на платформі „вспулкиця“ тільки двоє. „Безпартійно-просто“ і „Безпартійно-хитруни“ відвернулися, а селяни, побачивши таку добру опіку над ними, міцно почали чухати потилицю.

Двох прихильників, звичайно, замало. Треба було зробити більше. І пішли чутки про польсько-український банк, який мав узяти під свою опіку всю українську кооперацію, про новий статут для „Просвіти“ і нарешті про „виховавчу інституцію для малолітніх українців“ — регіональну раду.

А тимчасом польські радикали, надіючись притягти до „вспіпраці“ з собою українців, розпочали сильний наступ на воєводу Меху. Вони витали у Варшаві брошуру А. Яроша, редактора часопису „Весь Волинська“, в якій закинули Мехові всі сім смертних гріхів, а зпосеред них наїтяжчий: акцію „яка унеможливила утримання приязних стосунків і співпраці з українською людиною“. Справді, це найстрашніший з усіх польських гріхів! Брошура була сконфіскована, але після того, як її прочитала вже вся Волинь.

Ясна річ, що Мех не міг уже далі працювати для „вспулкиця“ на Волині і через те, що сам не хотів зі свого становища уступити, то його „уступили“, не зважаючи на всі його блискучі виборчі заслуги. Ходили чутки, що одночасно уступити і віце-воєвода Гінтовт-Дзевалтовські, душа всієї Мехової політики. Однак він залишився, очевидно, для „тягlosti політики“. І дійсно в ті часи, коли він заступав воєводу, „тягlostь“ цієї політики була збережена. Напрямна лінія цієї політики особливо яскраво виступає в тих словах, які віце-воєвода сказав інспекторові укр. ревізійна союзу, що скаржився на перешкоди укр. кооперації, а саме, що „не потерпить вузько-шовіністичної кооперації на Волині“. Такі самі „вузько-шовіністичні“ є і „Просвіти“, і драматичні гуртки, і пласти і школи. І з і

все це на кожному кроці чуло: „не потерпало“. Не „вузьким“ і не „шовіністичним“ мало бути лише все-польсько-українське або чисто польське.

Навіть б. ідеологи „вспульжия“ і „вспульпраці“ (з українців) почали, не зважаючи на соняшні літні дні, помітно зеленіти від злості.

Та враз долинула з Варшави чутка, що воеводою волинським призначено п. Юзефського, б. товариша міністра уряду УНР. В безпартійних садках місцевих українців, а особливо тих, що прибули з внутрішніх місцевостей України, почали розквітати рожі. А серед жіноцтва так і лунало: „пан Генрих, пана Генриха, з паном Генрихом...“ Чоловіки говорили просто: „Він наш, тепер українці одержать усе...“ Старі знайомі п. воеводи Юзефського так були переконані, що за вісім років нічого не змінилося, що явившись до нього з офіційною візитом, звернулися зі словами: „Пане Генриху“. І дуже були здивовані, що бачуть перед собою не пана Генриха, а справжнього волинського воеводу, який знає, що з відвідувачами треба говорити по польськи й офіційно.

Хоч і велике довіря було до пана Генриха з боку його старих знайомих, хоч і має він марку „великого приятеля українців“, але стежка до українського народу за часів воеводи Межа цілковито заросла й треба було її добре прочистити. На изшій „хлопській“ мові це значить — треба було українців по губах помастити. За цю роботу взявся орган регіоналістів „Пшегльонд Волинський“. Він, як два рази два чотири, довів, що в усьому тому, що робилося на Волині, уряд не винен. Робилося це „не з вини вищих чинників місцевої адміністрації“. „Часом з вини або з простої дезорієнтації (а іноді з вархольства) молодших функціонерів“. І робилося власне через те, що кожний з тринадцяти воевод, які були перед Межом, „вносив на нашу землю власні пристрасти, норови, наставлення й страти...“ заражав ними підвладних. Так пише „Пшег. Вол“.

Таке каяття та українські сподівання занепокоїли поляків, що стоять на сторожі „польськості“ на Волині. Треба було й їх заспокоїти. Місію цю взяв на себе знов той самий регіональний орган. І дійсно заспокоїв. У ч. 31 він умістив роз-

мову з воеводою Юзефським, який сказав співробітникам цього часопису:

„На початку мусу рішуче заявити, що зміну на становищі воеводи в жадній мірі не можна уявляти за зміну політики уряду на Волині. Мій попередник, п. воевода Меж, обіймав волинське воевідство, як муж довіря потраплявеного уряду. Я, як б. жовнір і співробітник п. маршала Пшегльондого, буду nadalі виразником політичної лінії потраплявеного уряду“.

Щодо відношення до українців, воевода Юзефський повторив майже буквально слова статті Волошинського: все залежатиме від „лояльності та привазанія до Польщі“.

В осередку української культури.

До відносин в УАН. — Розвиток Академії. — Кабінет українського мистецтва. — Археологічний Комітет і його праця. — Софійський Собор і його старовинні фрески. — Музей Потоцького у Лаврі. — Всеукраїнський історичний музей ім. Шевченка.

(Лист з Києва.)

Київ, 5. серпня 1928.

Хоч у літню пору життя нібито й прихлило в місті, а в головних наукових установах — цьому мізалові українського народу — тепер немає найважливіших працівників науки, то все таки протягом кількох днів побуту в Києві набралось стільки вражень, що годі не поділитись ними з кращими.

Після тривожних статей про УАН, особливо дуже односторонньої статті Лівобичного, хотілося довідатись дещо про відносини в Академії. Найкраще може поводити нас про дійсний стан, очевидно, анкетуючий об'язки неодмінного секретаря і завідувача канцелярією. Із довгої розмови з ними про угруповання в УАН виходить, що були ворогування, непорозуміння, сутички — але не прищипові. Ні в кого не було злої волі, а навпаки, коли тільки приходили відповідна нагода вчорашні противники примирювалися для спільної праці. Поза академічні круги могли одно-друге явище життя Академії по своєму пояснювати й оцінювати, чому найістотніший аспект без всякої потреби дав Лівобичний у своїй статті та нею якраз доказав свою повну неосвіщеність з дійсним життям Академії. До осіб поодиноких членів Академії громада ставиться без тіні підозріння, бо розуміє, що кожний академік поступає згідно зі своїм поглядом на справи. Особистими почуваннями руководяться тільки індивідуальні, може іноді на підказку партійних розходжень, але це не є основою угруповань в Академії. А щодо за-силья Москви, що це вже дійсна видумка страху ради для незнайомих справ земляч-

Воевода є гарячим сторонником „регіоналізму“ й додає, що „українське громадянство переживає відродження в напрямі співпраці“.

Отже ясно, що жадних змін у політиці не буде. І старі знайомі воеводи волинського заведуться в своїх надіях.

На закінчення додамо, що навіть польські політичні кола, прочитавши розмову, здивовано зрушили плечима: великий теоретик — кажуть, — новий воевода, не знає він ні Волині ні українців і так само помилиться, як усі його чотирнадцять попередників...

В. Островський.

Д-р Бронислав Овчарський

органіст

2323 13-7

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криничі під „Тополями“.

старі працівники поруч з поживачими, тому не дивно, що ця збірнота дала величезної ціни музичний збірник.

Побіч працює археологічний комітет, що в майбутності має обкопати всі діяльні доісторичної старовини України, розробити основи вивчення і охорони поодиноких пам'яток давнини і зберегти пам'ятки діячів українського народу. Перед нами стінки і галереї з листками малюнків, знімками, рукописами, книжками і особистими речами Шевченка, Кухішів, Не-чуча-Левинського, Коцюбинського. Це вже в зордкові святі-святіх українського пантеону.

Звертаємо звідси до найбільшої скарбниці українського мистецтва, до Софійського Собору. В ньому здійснюють дослідження мистецтва в Ленінграді нещадні олійні перемальовки полов. XIX. в. із загадочних малюнків ходу на хори. Справжні давні фрески в багатьох місцях дійсно заховалися, може завдяки тій же перемальовці. За роботою наглядає Археологічний Комітет УАН і особня комісія. А фрески навчають нас про дійсний життєвий зв'язок наших іконописців XV. в. із цими дорожніми останками XI. в. І скажи красом, і сильна графічність рисунку, і архітектурні мотиви, і пропорції постатей, все те промовляє до нас галичан особливо по-лятною близькою нам мовою.

Вітаємо нову установу УАН у Лаврі, біля святих воріт — музей Потоцького, Потомок українського козацького роду, боєвий генерал з японської і учасник світової війни, що ще Пляну пам'ятає, сором літ збирав „україніку“, хоч сам сьогодні слабо говорить по українськи. І зібрав він безліч дорожніх пам'яток — рідких карт, портретів, рисунків, штихів, літографій, малюнків, книжок на різних мовах, — про свою батьківщину рідну Україну. До того безліч старовинної мебелі і гарного посуду та довга галерея воєнних образів і штихів, де тільки були українці-воєнки, починаючи від Полтави і до японської війни — ось і його музей. Все те прикля Академія як дар доброго сина України, забезпечивши йому доживотний нагляд над збірками і безпеку прожитку дружині і внукові. Зараз ці збірки розміщуються в будинкові завідування Національного Музею у Львові з чудовим виглядом на колишній митрополітний сад.

Накінце ми у Всеукраїнському історичному Музеї ім. Шевченка, де ще так недавно працювали невтомні українські му-

мих, рудницький.

Рідкий переклад.

„Пан Тадеуш“ українською мовою.

Коли прийшла до нас звістка, що М. Рильський приймає над перекладом „Пана Тадеуша“, не було нічого дивувального: „немає ж нічого не варті для перекладу в європейській літературі нічого для нас твору?“ Нехай би перекладав щонебудь: адже і так ніхто роками не тикав нерозуміння ілюстрацій; але нехай вони будуть перекладені, на доказ, що ми культурно наші.

Правда, що пани шукати образів чужинної поезії для перекладу. „Пан Тадеуш“ був би останнім твором, який прийшов би мені на думку. Для нас, галичан, що вчили його у школі майже напам'ять, він утратив усе дар поетичної принади. Наші наддніпрянські брати, що мусили так само вивчати Пушкіна, мають інший погляд на поезію. Саме тому, що там знають поета, спробували перекладати його в зрозумілих перекладах.

Поет, що перекладає чужинський архітектур, мало думає про загальну картину для читачів. Не маючи думки зі Кулішом над Пшегльондом, ні Франком над Дашком і Гетем. А якби й мали, не в силі бу-

ли би застудіювати їхні архітектурні, що й досі для нас надто далекі.

Те, що могло вабити Рильського в поеті Міцкевича це було в першій мірі: Пшегльонд. Рильський належить до рідних наших поетів, для якого, як казав Готіє „існує зовнішній світ“: світ змислових вражень, біологічна насолода жити ними та їх експлуатувати. „Пан Тадеуш“ є рідною поемою, навіть у всесвітній літературі; її ідеологічна та анекдотична основа блідше поруч мистецтва, з якою поет вики своє оповідання із малюнками природи та поодиноких сцен, що вказують нам забувати про фавбу. Не вина поета, що з його твору зробили шкільну лектуру, підчас якої вчителі інтерпретують красу поезії канцелярським жаргоном і вказують її передавати прозою у школярських есеїтах, а найбільшу вагу приважують до її домешнього патристизму.

Якою блідшою є поруч „Пана Тадеуша“ спроба такої-ж ідилі „Герман і Дорогочин“! Яву з поетом Словацького, Пушкіна або Байрона можна рівняти з поемою Міцкевича щодо багатства колірів і тонів, гармонійної цілості та діявості відтворювання прося природи? Хто нині в силі проректис через терня „Утраченого райу“ Міцкевича або вислухати реву такої поетичної Ніагари як „Легенда сто-даль“ В. Гюго?

Виповіс віршем тамтє надто часто виступає, коли й творець геніальний; поезія несподівати безглуздовити та надмірно епіклозична ідей. Тому „Лілія“ напідлизує собі новаторствами, мова ідейна епопеї як „Шахнама“ або фін-

ляндська „Калевала“. „Божеська Комедія“ не віршена епіклозична, якої не можна читати без другої епіклозичної: коментарів до неї. Патос, з якого спливає не хотять айти автори довгих епопей також млоїть своїм крутижем. Зрештою, хто з нас нині воли би довгу, переважтажесу епопею від значної „поетичної поеми“ тільки тому, що в першій історії літератури віднайшли неохайні ознаки „найвищого роду“ поезії — епопеї, як цього домагається школярська дефініція?

„Пан Тадеуш“ має приємніші прикмети: безпретенсійну простоту великого поета, який не хотів вийти поза віршоване оповідання, скромне мов спомина самотнього емігранта.

Мало є перекладів поезії, що могли би заступити оригінал тим, які не можуть читати оригіналу. Ще менше є таких перекладів, які варт читати поруч оригіналу для насолоди порівняння. Свійкий переклад М. Рильського може не тільки вловити заступити оригінал „Пана Тадеуша“ тим, що не знають польської мови, але і розбудити забутий чи прищипаний насолоду тих, що колись захоплювались або досі нахтували його поезією. Рильський перекладає його як поет, що любить самим процесом перетворення чужих поетичних образів засобами власного слова. Періодом там, де несподіваним зусиллям можна було зберегти вірність перекладу, він давав волю своїй уяві, вірний лише праці поезії. Хто стежитиме рідко за рядком оригіналу і перекладу, часто не розумітиме, чому перекладчик переставляв через деякі рядки або за-

ступав одні образи другими. Варт хто вчитатися у сам переклад, відчув в ньому його власну врасу та духа оригіналу. Восьмим бодай два зразки:

Окремий клатчик був, захований рос-
ляном:
Не візьмо їм було рости під самим тном
Роскошували там самотньо огірки.
Зеленим килимом укривши всі стежки.
Як лебідь по воді — між листям пелеха-
тим
У білім убранні йшла — не йшла — плыла
там
Прегарна дівчина, втопаючи в траві.
З осямом простий брид на русій голові!
Зовсім не боронив од сонця ніжки скроні;
Дві стрічки війнич, напаче мак, червоні,
і зодолали хвилісті пача кіс...
Йшла замкнено, спустивши очі вниз,
і мов правнцем снігматил щось хотіла
З трохом гралася змаленькі ніжки біла.
А хотів на русі, тяжкий од огірка,
Як цовець серед хвилі, хитався і тремті-

Оригінал виглядає так:

Pod plotem wąskie, długie, wypukłe pagórki,
Bez drzew, krzewów i kwiatów; ogród na
ogórki.
Pięknie wyrosły; liściem wielkim, rozłożystym
Okryły grzędy jakoby kobiercem faldzistym.
Pośrodku sąła dziewczyna, w białej ubrana.
W majowej zieloności tonąc po kolano;
Z grząd zniżając się w brzozy, zdala się
nie stając,
Ale pływać po liściach, w ich barwie się
kapać.
Słomianym kapeluszem osłoniła głowę.
Od skroni powiewały dwie wstążki różowe
I kilka puklów świetłych, rozwitych warkoczów.
Na rękę miała koszyk, w dół spuszcza osy.
Prawą rękę podnosiła, niby do chwytania.
Jako dziewczę, gdy rybki w kąleli ugania.
Bawiąc się ich wótką, tak ona co chwila

* Адам Міцкевич: „Пан Тадеуш“, переклад і вступна стаття М. Рильського. Київ, „Слово“ ст. 326. Ми хочемо додати упрощення цієї статті на „Пан Тадеуш“.

зайняли, покинули — Білшеський і Шер-
басівський Данило. Тут іде особливий
життя. Готуються вистави українських
мистців XVIII—XIX віків. З музею і за-
ряду Ленінграду і Москви сюди приїждять
вистави України 13 оригіналів і 7 копій Бо-
ровніковського, 7 портретів кисти Ленін-
ського, Головачевського, 2 ориг. і 1 коп.
Посенка. Є в них Сосенко і велика збірка
творів кисти Шевченка. — Ось і нова істо-
рична галерея українського мистецтва, а-
кою певно буде засвідчена перед усім сві-
том чудова неперервана лінія творчості
незмируемого генія нації. Але й про Укра-
їну одержано прекрасні малюнки Троїниць-
кого, Кунавіна, що сьогодні стають життєви-
ми спідками вигляду України поч. XIX. а. й
безмірного багатства і великої нужди. Сала
з малюнками — Рєшнін, Куїнджі, Ге, Пі-
сенка, Трутовського, Маковського —
і друга з новітніми малюнками українців
і про Україну, Врубеля, Нестерова, та на-

кінців підвезла сати мистецького фонду
— все це разом за яких десять літ, коли
виставлять... далі для третини музейного
корпусу, покаже непереможну мідь води
до життя і буйності творчості національ-
ного духа.

Портрети гетьманів, козаків, людей на-
даних іконат XVII в. оживуть і діють
в одну характерну цілість з новим, але
все одним внутрішнім типом українця, що,
закучивши зуби, тисне ярмо життя — поки
не покаже усьому світові своєї духовної
могутності...

Горі імені серця! Готуються будувати
свій великий Український Національний
Музей, бо вже найближчий час і закінчим
українцями показати справжнє обличчя і
свої прекрасні давнини, свої сили духа
навіть в нужді, та величчя в майбутньому.
Готуються до великої праці творчої
щоби в ній радість життя найти.

І. Свені

На економічні теми.

Організація кооперативів оборотного корот- коречинцевого кредиту, першого ступня.

(Дискусійна стаття.)

III.

Один тип кредитивних кооперативів.

Завданням кооперативів оборотного ко-
роткоречинцевого кредиту першого ступ-
ня, крім моральних і культурних їх ці-
лей, є ширення ідеї ощадності в окрузі
своїї діяльності, ведення збірничі дріб-
них вкладок ощадності і збирання вкла-
док ощадності в своїй кооперативі, а да-
лі уділювання своїм членам оборотного
короткоречинцевого кредиту на підве-
щення в господарстві та підприємстві і
допомога кредитом розвитку правильно
ведених кооперативів інших видів, що ма-
ють на цілі організацію продукції й о-
рганізацію торговельного посередництва.
Словом, й завданням є стояти в як най-
ближчих ділових взаєминах з коопераці-
єю інших видів, допомагаючи взаємно,
щоби таким чином творити сильні еконо-
мічні підприємства, на яких могли би розви-
ватися далі кооперативні організації,
що підносили би народне господарство
до щораз вищої ступеня.

Щоби кредитова кооператива могла
сповнити своє завдання в напрямі зби-
рання вкладок, треба щоби існували
до цього сприятливі умови.

Головна роль кооперативів в тім, що
одні зберігають у своїй обслугову в їх го-
сподарстві або підприємстві гроші, інші
жову користають в цілі гроші, зати-
гаючи позички на підтримання свого го-
сподарства або підприємства оборотним
капіталом.

Необхідною і підставовою умовою роз-
витку на самопомоги побудованої кре-
дитової кооперативи є тому правило, що-
би інтереси і господарські потреби чле-
нів у відношенні до кооперативу були
як найбільше зрізаними, бо тоді тільки
можна надіятися, що заложники по-
треб (з яких одні помагають на львів-
ні обслугову готівки, а другі на корис-
тування кредитом) буде переведено без
допомоги зовні у формі напр. зати-
гненого кооперативного банкового кредиту.

Спираючись на цім заложенні, треба
прияти, що при поділі організації обо-
ротного кредиту на так звані кооперати-
ви кредитові місця і сільські, не можуть
ні останні відповісти на підставовій по-
редумові, що необхідна для здорового і
правильного розвитку кредитової коопе-
ративи.

Тому треба кінче примувати до того,
щоби кредитова кооператива обіймала і
об'єднувала в собі можливо всі верстви
народу. Купець, ремісник, промисловець,
робітник, рільник і службовик може і по-
винен найти в одній і тій самій кредитовій
кооперативі заспокоєння своїх потреб
оборотного кредиту.

Кооператива, що спирається на соці-
альності членів, замість ділити суспіль-
ність на класи, повинна ці різними лаго-
дити і вирівнювати таким чином, щоби
допомогти їм у розв'язанні, піднесенні
та досконаленні їх господарств і підпри-
ємств. В наших обставинах справа ця

Плавання — спортом для жінок.

Майже ніякий інший спорт не причиноється в такій степені
до здобуття жіночої краси, як плавання. Добрі плавачки
мають завжди гарну стать, а як що є і відповідно осто-
рожними — також і гарну шкіру. Треба бути дуже обе-
режним, щоби охоронити шкіру перед злим впливом води
і сонця. Креми Elida є найідеальнішою охороною шкіри.

Перед купанням і перед спочинком — Elida Coldcream. По купанні
і вкожній порі дня на сонці і в повітрі — Крем Elida що Години.

КРЕМИ ELIDA

має дуже велике значіння з національ-
ного боку, бо стоїть у тісній зв'язку з на-
ціоналізацією міст.

В господарському устрою місто і се-
ло повинні бути, наспокуючи взаємно
свої господарські потреби: місто дістає
зі села всі необхідні артикули, а село
натомість дістає від міста необхідні се-
редства для різної продукції та інші
предмети щоденного ужитку.

Ми маємо позбутися при допомозі ко-
оперативів не тільки кредитового посеред-
ництва — лихварів, але також мусимо по-
збутися торговельного посередництва
між містом і селом, яке знаходиться май-
же все в руках посередника-спекулянта,
звичайно чужинця.

Коли маємо бути господарями у себе

дома, то мусимо при використанні всіх
сил примувати до того, щоби уникати тор-
говельного посередництва в своїй руці.
Гріш, позичений в українській коопера-
тиві, не повинен і не може готувати по-
середника-спекулянта, найчастіше ще
до того — чужинця.

Одним з доказів на те, що кредитова
кооператива може в рішучій мірі заспоко-
їти потребу оборотного кредиту і міша-
нина і хлібороба є такі факти як те, що
одну третину або ще частіше і більшу
частку членів, так званих міських коопе-
ратив кредитових — становлять хлібороби,
причому ці міські кооперативи зростають
но діють і окорше розвиваються ніж чи-
сто сільські або спеціалізовані місця, як
напр. ремісничі.

Z rękami i koszykiem po owoc się schyla,
który stopą nadtrąca lub dostrzeże okiem.

Або іншим зразком:

„Я знаю, що готиться
(Талеуш підкопав) підземні небеса
Хвалити й славити... Подумаєш, краса!
Влаштити, без хмарок — як та вода у
клязі.

Як гляньте-но лише на наші хмарки сміх,
Як тут дивна гра і скільки тут одмін,
Преправах образів і важкох картин!
От — хмара в осени, похмарка і літня.
Як черпаха та поже — і довгі гризні
По вітру віються: то смуги дощові,
А в літній опшній день ралтовий бу-
решів.

І туча градова, зокоста темно-синя,
Влаштити по краях і жоста в середині,
Що пліве, мов який чудний аеростат,
На землю несучи холодний дощ і град!
Та навіть і що-дня, хоч-би й ніяк дини,
Як чудесна гра і дивні переміни,
Який ховається у шматі неба чар!
Віліє піти пух, легеньке гроно змар,
Немов спустився на плеса вода синя!
Гусині табуни як зграї лебедів, —
А вітер сохолом на огріні шалів,
Збігає, агонить їх — і нагло вироста
Із білих лебедів нове велике длово!
Розвіявши хвості і розпуштували гризні,
Вівають по синім шалім фружам...
Ще хвиля — корабель здіймається струи-
мий.

Із шні кімської зостають шогли зовні
І білі паруси сіють, мов порогам...

В оригіналі:

„zawolał Tadeusza z zarysem;
Te państwa niebo włoskie, jak o nim sły-
szalem.

Błękitne, czyste, wszak to jak zamrązła
woda;

Czyż nie piękniejsze stokroć wiatr i niepo-
goda.

U nas, dość głowę podnieść, ileż to widoków!
Ileż scen i obrazów z samej gry obłoków!
Bo każda chmura inna: na przykład jesienna
Pętnie jak tów leniwa, ulewa brzemienne,
I z nieba aż do ziemi spuszcza długie smugi.
Jak rozwite warkocze, to są deszczu strugi.
Chmura z gradem, jak balon szybko z wie-
trem leci.

Kragla, ciemno-błękitna, w środku słońce
świeci.

Szum wielki słychać wokoło; nawet te co-
dzienne,
Patrzcie państwo, te białe chmurki jak od-
miennie!

Zrazu jak stada dzikich gosi lub lebedzi,
A z tyłu wiatr, jak sokół do kupy je pędzi:
Ścisnął się, grubiej, rosną, nowe dżwigi!
Dostają krzywych karków, rozpuszczają

grzywę.

Wysuwają nogi rzędy, i po niebios sklepie
Przelatują jak tabun rumaków po stepie:
Wszystkie białe jak srebro, zmieszają się

z ich karków rosną maszy, z grzyw szero-
kie żagle.

Tabun zmien a się w okręt i wspaniale płynie
Cicho, zwolna, po nieb os błękitnej równinie!

Збагачення перекладу мужеськими ри-
мами, такими частими в нашій поезії, що
тертуються з жіночкими, незвичайно окан-
тає мовою вірша. Якби ми мали до
діла не з таким мистецтвом форми як Риль-
ський, могли би гадати, що свобода, інко-
ли і химерність його перекладу є тільки
необхідним наслідком боротьби із стро-
фою. Галичани вражатимуть деякі пильо-
нізми, щодо цих перекладчиків може за-
гадко, що допущено їх свідомо — во-
всім звазі для вдержання польського ко-
лориту (напр. гоїно читати, гоїчність.

важар, комінок, бронь, шалі (терезки),
завадан, тальний).* 6 й мала ніжка мос-
калізмів: дух (мж запах), прогрес, охота
(дош), совіти, паруси, гавань, печаль,
підряд, ободний, розлюбити (перестати
кохати)...

Та не вичисленні днесонає в загаль-
ній гармонії цього рідкого перекладу.
„Пан Талеуш“ дивався диваво іронією
дош свого першого чужинного обрали
на Україні. Вей дотепершні спроби його
перекладу в Західній Європі є або част-
кові, або прозові, або зроблені дива-
тами. Властєсь, що ніодна словянська лі-
тература теж не має перекладу наближе-
ного до оригіналу.

З негоди появи „Пана Талеуша“ до-
дилось у Львові чуті пооди обентеже-
ний занит: як пояснити в радянському
видавничій повну такої контр-револю-
ційної літератури? У першій мірі тим,
що „Пан Талеуш“ є перекладом сучас-
ного менту на Рад. Україні належить як
ідеологічний твір до того самого музею
графічних плит, що й „Жидів з па-
ра“; з них злившись лише певнина му-
зика. Зате як пояснити адивування га-
лицького інтелектуального апарату, що є на
Радянській Україні поети зацікавлені єв-
ропейською творчістю?

М. Рильський дав вишкочний зразок та-

* 6 там теж страшний „сукот“, що
адобує собі левідами чому права гро-
мадянства на Рад. Україні парівні ві
отрашними для нашого вуха „дошри“ і
„штат“, яких Рильський, на шаста, не
звичав

ланту та праці. Читаючи його переклад
повторяємо собі на кожній сторінці, що
нині Галичина не була би в силі дати
навіть приблизної перекладної зсоби.
Чому? Галичани не мали ніколи зроку-
міння для праці над фразеологією: об-
разами та зворотами, що були би викло-
вом своєрідної психології нашої мови;
верхом праці над мовою було підшукати
нові слова на означення відомих чу-
жих термінів.

Ще одно цікаве явище: каліграфічесь-
кої поезії не читали в Галичині навіть
стільки, що місцеві або ще точніше:
стільки, що чужинної себто: зовсім ні.

Головна причина ймовірно в тому, що
школа виховала галицьке вухо на сил-
бічний польський поезії і складали, ханва-
ста українська ритміка томить нашого
читача, що плутається в невпевнені для
нього неголосах.

Можливо, що Рильський у своїм пере-
кладі зачасти наголосувати приметяли на
першій складі, вслуханий у бажану ри-
му. А проте і ці впливи повинні би звер-
нути увагу нашого читача на велике зу-
силли сучасних поетів на Україні у на-
прямку виборення нових поетичних форм
іке значіння має ідеологічний підклад
таких творів як „шпихецьке оповідання“
Мішечка, коли з нього можна добути та-
ко багатство мови, на яке спромігся наш
мистецький перекладчик!

Всі українські діти до української шко-
ли! — Хто минав рідну школу і посилав
дитину до чужої школи, той ворог сво-
єї дитини й української нації!

Д-р БРІЛЬ

Спеціаліст генерично-скірних подуг орді
12—1 і 3—4 площа Академічна Ч. 4.
233 1—4

На підставі актів оказаної треба ствердити, що кредитові кооперативи можуть одночасно в рішчій мірі обслужити кредити як місто, так і село і тому не є опором ні ні економічного ні ні національного (як на випадок позавислих „Панік людські“) організувати для короткочасного обслуговування кредитів окремі типи кооперативів для міст, а окремі для сіл.

В 1920 році вийшов новий кооперативний закон, що тепер об'язує. Потеперішні передвоєнні статутні українських кредитних кооперативів мусіли бути приєднані до нового закону і прийняті з малим зміном кредитними міськими і сільськими кооперативами так, що під цю хвилю, є під цим оглядом єдиністю в дібним змінами щодо більших кооперативів як нап. „Дністер“.

Однієї з цих повинностей задержати, якщо станемо на становищі, що як з економічного, так і з національного боку не тільки не є в нашому інтересі розділяти село і місто, але навпаки: в нашій інтересі є алука міських і сільських елементів у кредитних кооперативах тому, що саме необхідною умовиною — як сказано — успішного розвитку кредитової кооперативу, спертій на власних силах, на само- і взаємодопомоги та самовистарчатності є єдиність, щоб вона об'єднала найрішчійші верстви, що репрезентують найрішчійші господарські потреби. Тому одні тільки типи кредитових кооперативів для села і міста повинні ми і далі задержати.

3 діяльності українського протидисвіта.

Дещо з минування Омеляна Козія, „революційного“ інформатора про Вальдемараса.

Непідійшло впринципі на дубайствічній оцінці несправе висказ серед української громади імя Омеляна Козія, б. діяльничого урядовця У. Н. Р. у Берліні і у Штокгольмі в рр. 1918—1920. Виплинуло поно на рішчій з неприємним для польської політики преміером Липи Августом Вальдемарасом, потрого Козія, як б. співурядовця в українській дипломатичній службі, „розкрити“ перед польською читачою публікою, помістивши „революційні“ статті у відомій газеті „Слово Польське“, які повторила вся б. р. р. — мабуть і в. й. — польська преса, а польське інфор-

маційне бюро у Франції постаралося про відомішу проваганду, як політичного наш париський кореспондент, на шпальтах націоналістичної і проурядової французької преси.

Повинно на подяки Козія в повсякденних роках, щоб усвідомити собі, як спавно економічному до, може в тазаповитий човник, що з колишнього члена дипломатичної місії вийшов на звичайного провагандиста. Перед тим ще кілька слів про його походження і його студії.

Омелян Козія, д. до 35, є сином учителя з Баранів Перетік, повіту Сокаль. До народної школи ходив у Баранів Перетіках, до гімназії під кл. I—IV, в академічній у Львові і був у бурі Українського Педагогічного Т-ва, відтак перейшов на I. курс учительської семінарії в Сокалі. Потім вернувшись назад до української гімназії у Львові і перебув тут до кл. VI, звідки його перевели до якогось проваганди і він перейшов до української гімназії в Перемишлі. Але гімназії там не скінчили і вступив до українського театру, Пінське Ож. Козія оповідав, що азовим ієніт армією як принахист, але для найближчих знайомих це по нині є тільки оповіданням.

У 1914 р. прийшла війна. Баранів Перетік лежить на самій давній російській границі. Отже в другий день по війні вийшли війни, російська армія заявила вже пілітну частю російського повіту, а відтак пересунулася ціла півня рос. військ на Львів. Кордон впади, розпочалася війна комунікація з Волинню. Російська Імперія застала Козія в Баранів Перетіках. Він зараз „доріштувався“ на москвофільську ідеологію, приєднався до змішаних, нових обставин і виплинуло у повіті. Три місяці на пілітні від Сокалі лежить на волинській межі сторони містечка Поринк, що належить до поміщицької гр. Чацького, польського нині патріота, в часі війни найрішчійшого полковника рос. армії в резерві. Управителем майна гр. Чацького в Поринку був у той час поляк Вігура. Його донька Софія була управителем польської кооперативу в Поринку. З нею пізнався лічача імя Козія і відтак оженився з нею. В 1916 р. поїхав Козія з російською армією в галицьку Росії, побочуючись австрійського „лічачу“ справляти „свої“. В Росії заїхав Козія з жінкою до брата жінки до Савасветина, що був управителем дібр якогось російського князя, тоді достойника в міністерстві. Там Козія приїхав з жінкою, а кілька-поміщиків, з яких він, як „галлицький бешкет“ записався, до поміг йому передістатися до Петровград і там без документів (котрі в часі війни „загратували“) записався в петровградський університет. Що він там і як довго студіював, невідомо.

Резолюція в 1917 р. застала його в Петровграді. Коли білшовики „виплинули“ з палат Керенського, Козія утік до Київ і при Центральної Раді напав на серед революційного українського руху. Своім справом звернувшись на себе увагу, а що нині усяди впритислися, вкрутився до міністерства закордонних справ і, знаючи мови, поїхав до дипломатичний збір, що організувався до Берліна. Там пізнався і

„товаришував“ з Авг. Вальдемарасом. Як він спов. „дипломатичну“ роботу, свідчать найліпше його власні „революції“ і про це говорити не будемо. Згадаємо лише, що маютьи дипломатичний паспорт, Козія шмукалював в Україні біжунтерію і лавою, але в дашевий спосіб набував на революційному терені до Німеччини, а відтак займався торговельно-спекулятивними справами набиваючи власну кишеню.

З Берліна вивезено Козія до Штокгольму і там застала його ліквідація закордонних представників У. Н. Р. колишнього отамана С. Петлюри. Козія відів жінку до Варшави, до її брата, що там мав крамницю з конфетіями, а сам поїхав на Атлантійський океан, до Аргентини і осів на короткий час у Буенос Айрес, звідки як представник У. Н. Р. Помістився там ріжних людей, утік злітати до Африки, де перебував на західній побережж, в місті Дакар. Звідтам повернувшись до Варшави, до Італії і осів у місті Генуї. З Генуї вийшов також до Монте Карло і звідти пістував у касині гри, угодляч завжди за д-ра Омеляна Козія, про що свідчить виразно його карта вступу до касина, яку цікавим може ще і нині він сам показати.

У Фальоренції стрінувся Козія з жінкою того роу, який, що поміг йому в своєму часі записатися „без документів“ у петровградський університет, яка перебувала в Італії на емігранті. Він оповів їй, що вертає нарешті до Польщі. Книжничий лічачос мав помістити його Сару у Польщі і вона об'єднала йому дати цей маєток у зарп. і дала йому навіть власноручний лист у цей справ. З Італії вернувшись Козія до Польщі в 1921 р., приїхав у рішчій Галичину і осів у батьківчому учителі в Баранів Перетіках. Грошей вже не мав і впровадував, що йому ліпшалося з „дипломатичних часів“. І тут записався нова глава в „діяльності“ Козія.

Коли не стало що продавати, грошеви жінчині біжунтерії. А все потребував багато гроша — приїхав до широкого життя. Був не час грошевої інфляції у Польщі. Всі хотіли торгувати. Чому ж не міг поуститися на „галлицький“ і Козія? Розпочав торгівлю збіжж, бараболою і сіном на велику суму з Волинню. Тепер мав можливість зайти в рішчій грошеві справи і в своїм клієнтами, як з тими, головню українськими селянами, що йому доставляли такі і з тими, котрим масово доставляв. Коли тут вже пізнався на купувальних спосібностях і солідності Козія в інтересі уступався йому і в рук, почав Козія „маршелювати“ маєток гр. Чацького в Поринку в околиці. Гр. Чацький вправді парцелював землю, але як польський патріот між польськими, а з місцевих українських селян не дістав ніхто ні десятини. Козія узявся, що як добре знайомих графа усяди і для українських селян випросити землю до парцелізації і збирав від селян вже залатки на землю, не лише на Волині, але в у сусідській Сокальщині, прим. від Яна Казану і Василя Казану (що мовою продав і всі гроші йому дав) з Баранів Перетік та інших, але селяни ці ані землі ані звороту грошей від Козія не дісталися.

Взагалі Козія належить до людей, які

потребують завжди багато грошей, а різко коли їх до сита мають; а коли роздобудуть гроша, уживають його і „гохштаплера“ називають. До того роу „гохштаплерів“ належить і Козія. І коли йому нестало грошей, кидається на всі сторони, до всіх знайомих, позичає лише на годину, на днину, але віддавати — то справа трудніша. Так і тоді було. Коли нестало йому гроша, позичав у знайомих, прим. у Сокалі (імя карзі не хочемо наводити) на обід, на завітничий білет, позичав у Т-ві „Добробут“ в Сокалі, якому ще дрібних квот не повіддавав до нині, то що, Забирає від батька гроші, так, що дома не було на прожиток, випродав батькові річч, навіть футро старого батька продав, але ще нині можна оглядати в шинкарі Лавфера Іри в Баранів Перетіках. Жінка, яка мешкала з дітьми у тещі, гірко бідувала, продавала фізично як віл, а муж не дав зосім грошей на удержання дому тільки тратив на ліво і право. Коли вже всякі торговельні і парцеляційні інтереси перевелися, записав Козія „продавати“ діл маєтку отсї графині, що йому ще в Фальоренції об'єднала управу свого помістя під Сарнами. Брав на рахунок продажі діла зазатки в купців, між іншим і від поручника при проваганді польських військ львовянина Тиховського, що перебував тоді у Сокалі.

З кінцем 1922 р. скопанився Козія з послом до І. польського законодавчого сейму Пшеворцьким з клубу „Піста“, колишнім із сусіднього села Скоморози і значили оба зести політику в повіті. В першій мірі постановили Козія усунути невідомого собі, зрештою порядного начальника громади в Баранів Перетіках, Івана Шімґа. А що кожний віл у селі має своїй протівників, тож протівники Івана Шімґа записалися з Козієм, склалися на дорогу і „полагодження“ та „приспівнення“ справи в старості, то у воєвідстві. І хоч помагав йому сердечно посол Пшеворцький, то Івана Шімґа таки не усунули. Враз з послом Пшеворцьким переїхав Козія до Варшави, тут крутився по соймових кулоарах, пізнався з „хлібодільським“ послом о. Ільковом, халився, що конференції навіть з самим презесом Віцентим Вітосом і розпочав „політику“ в повіті. І навіть люди, навіть наші учителі, думали, що він має у Варшаві впливи, зверталися до нього за протекцією у центральних властях у Варшаві, худі він справді їздив, очевидно не на свій кошт і ніби інтервеніовав, але з яким успіхом, годі нині вже сконструювати. Які були його звязки з редакцією „Рідного Краю“, виявляти може згодом.

В Баранів Перетіках перебував Козія до 1923 р. Коли тут було йому вже завадно тісно і гаряче, перейхав він до Луцька і там працював у канцелярії адвоката Черевка при вул. 8. Мая в характері кон-

ОСТАП ВИШНЯ.

Німецьке село.

Нічого в тут, братця, не допийму: чи оце біля мене село, чи не село.
Дворів може з дванадцять, над озером.
Хазяї, безперечно, хліборобствають, бо, бачу, їздять з плугами на поле, возять чіно їздять велосипедами з косами, з граблями. Дітвчата кудись їздять з сапачками.
Очевидно, як і не справжнє німецьке село, то присілок чи що.
Я не знаю, чи буде життя в цьому приліску типовим узагалі для селянського німецького життя, через те боюсь узагальнювати його.

А так, коли хочете, розкажу, що воно тут робиться.
Живуть тихо. Ні пісень дітвчачих не чути, ні парубочьких висвистів.
Воріт, вишазаних дьогтем, не бачив, хоч дітвчата в кожному дворі такі, що вже пори-б ворота помастити.

Приїхавши називають дьогтем, і їм покажу, як у нас на Україні парубкують.
Є дві пни з столиками в садочках... Місцевих пожильців я в тих пнях не бачу, держать ті пни хазяї спеціально для приїзжих із Берліна гостей, бо на озері ведітвчати й ситвчати ома наряду віддаються.

Розпитувався, де самогон гонять.
— Нема, — кажуть.
— Щож ви тоді за село, за таке, — кажу їм.
Жінки ввесь час поруються на вгородах: полять.

Сільради нема. Кооперативів таксаю нема.

Є одна бокалійна крамничка „Матеріаль-варен“, як значиться на вивісці. В крамничці можна дістати, чого хочете, аж до дозозних ам і лікерів. Крамничка чиста, крам ліжний, добрий. Мануфактури в крамничці нема. Біля крамнички, хоч там є і пиво й горілка, біляк не було ці роки

Чоловіки, видко, багато працюють. Взагалі, по хазяйству. Всі вони з цигарами в зубах і в якихось таких черевках, без задників і на дерев'яній підшві.

Іде на велосипеді, а черевик тільки — Хляк! Хляк!
А на велосипедах геть чисто всі.
Ну, така іноді бабуся іде на велосипеді, що не звяже, як вона на його видалася.
А то бачив іще таке: хлопчисько, років так йому 5—6, на машинному велосипеді катать. Вонож падало, до сідла не дісталося і іде на самих педалях. Велосипед більший за його асаторо. Нічого — їде! Аж крякче та їде!

Коров ніде не бачу, хоч, видко, що корови є, бо молоко возять.
Коров не пасять. І коней не пасуть.
Коні добрі, стрижені, ричищем і ямий. їздять повагом, алебільшого ходом, іноді — підтюпцем і ніколи швидко.
Не бачив також, щоб летів якийсь хазяїн аскач, стоячи на гарбі й репіджачи коні навильником по калубах.

Пасуть вілці і кози. Пасуть хлопчики. Вілці такіж такі вілці, як і в нас, алебільша мериноса. І кози так, як і в нас. І цап такіж самий, як і в нас. І німці ще не придумали цапа доїти. Цап і тут не доїється. Мекють вілці й кози по німецькому.

У нас так:
— М-м-м-е!
А в них цап і баран мекать:
— Дер м-м-м-е!
Вілці й кози:
— Ді м-м-м-м-е!
Козинята:
— Дас м-м-м-е!
Пастушки не мекуються: не просять:
— Дякую, Дайте закурити!
А при зустрічі завжди кажуть:
— „Гутен Таг“!
Огороди й садки дуже добрі. Чисті, ви-кохані. Нема дошв — що вечора поїз-зять і садок і город. Для того є спеціальні „пожечки“ книжки.
Ясно, що в кожному дворі є колодазь, а водоїм.
А то ще й так буває: Невеличкий клаптик біля огорожу лавадки, сіножаті, і от бачу, що, так в тиждень раз, хазяїн поливає його чимось із бочки. Просто коня запрягає в бочку і їдять тою лавадкою кружка, а з бочки щось віялом таким виливається. Розпитуюсь. Виявляється, що в ту бочку він збирає злід худоби сечу, а потім тією сечею поливає лавадку. Он воно як!

Неділяни жінки не ськаються, лежачи на привізі чи під грушкою. Не видно також, щоб якась мати гуляла улицею з дрючком або з вінником за хлопцем чи за дівчиною. Чорті тут усі в озері спокійно живуть, бо не чути, щоб хтось їх непокоїв, посилляючи заразом по стонахній шук у печінку, в душу й у голову. Біля пних не то що бійки, а й матюків не чути. До того сумно, що просто, хоч сам ходи та матюкався!

Щодо аліментів таксаю щось не чути. Хлопці всі такі веселі ходять, що аліментів, видно, не платять.
Я-ж знаю, що ви зараз запитаете ехидно:
— А самооподаткування там є? Ото ти нам скажи!
Є! Є „самооподаткування“. Бо неписьменність тут ліквідовано ще тридцять літ тому. Ще 1898 року був тут останній неграмотний!
І в кожному селі є школа.
Та не одна. А так: в одній учаться, а друга в запасі стоїть.
І містки всі цілі... І дороги путні...
Отак і живемо! Тихо живемо.
А оце три дні тому, дивлюсь, біля моги хати на майданчику, над озером, дві якісь великі хвойні зупинились. Дивлюся я на ті

хури і вілч не міг догадатися, що воно таке там навантажено.

Пішов до лікаря, години за дві вертаюсь, а вже біля мене карусель стоїть. Такаж самісінька, як і в Козельщині на ярмарку. Кої дерев'яні, савні дерев'яні, гу-савні, крісла. Цяцки кругом висять.

І тільки й того, що електрику зразу від стовба до каруселі провели.

Ну, думаю, наша бере! Це наша карусель!

Я собі думаю: невжеж німці, такий культурний народ, — і на каруселі!

Мені так гадалося, що німецькі діти тільки й думать, що про репарції та про плян Даса!

Нічого подібного! Як заграла пвотчоті атеринка, як понавбідалося дітвчачі, — з жомашні! Крутяться, аж цокн бачи їм позавиває.

А карусельник хитріший від наших. Наші так наймають хлопців, щоб крутили каруселю, а цей білу кобилу для цього пристроїв. Кобильчина бігає в середині й каруселю крутить. І так — я вам скажу — розумна кобильчина: як тільки дьоник задзвонить починає — вона й біжить; ні задзвонить припиняє — вона стоє.

Третій день уже карусель крутиться... Години до 12 ночі не вгаває. До крути-лись діти, а це вже й дорослі пішли. Старі діди вертаються.

Спочатку мені подобалося. Сидиш, за-плющив очі й думаєш, що ти в Козельщині на ярмарку. А катеринка ще візьме та й засмадить „Стеньку Разина“.

А це вже набридло.

Та ще сьогодні цілий вечір не „Разина“ греє, а якоїсь такої чудної й голосної.

Отакот:
Ой, ра-ра-ра-п-у-у!
Ой, ра-ра-ра-п-у-у!
Правда, поганий мотив?
Аж в ушах лишиться!
Ну, не дає жінки...
Крапка!
(„Вісти“).

агентів — як „уцінений правник“. Там займався всякими „делами“ й по якимсь часі змушений був покинути Луцьк і переїхав до Берестечка, де отворив свою канцелярію присяжного повіреного, тобто адвоката. Крім того був директором епіскопської крамниці, яку запровадив до руїни, а пайшніні нарази на матеріальні втрати. Побачивши, що тут нема вже що робити, зтік до Франції, де перебував 3 роки. Що там робив, де пробував, чим займався, невідомо, але коли вернувся назад, то на домагання франц. консулату подіти пошукувала за ним в Берестечку і в Сокальщині. Одне Козій, почувши це, зник з горизонту. Оповідати, що він то у Варшаві, то в Луцьку, то у Володимирі, то в Берестечку, видавав назві якусь проурядову газету по українськи на Волині (мабути в Оскіном). Його жінка мешкала якийсь час у Берестечку, а відтак переїхала до Варшави, де брата, бо в Бараніх Перегонах умер у міщані батько й мати і не було вже прижиттєвця.

Від того часу слух загинув по Козієві в Бараніх Перегонах і в Сокальщині. Аж тієї жінки м. ф. поїхав Козій у Львів, і замінив у знамі „годинник“ готелі при Жовківській вулиці. І цікаво, що коли не має чим і цього готелю заплатити і звернувся листково в благодійну просьбу по позичку 50 дол. до згаданого вже п. Тиховського, то він у своїй доброті дав йому 20 дол. на вирівняння рахунку. Але як було ссудування п. Тиховського, коли найближчого дня прибув до нього готельний портієр з рахунком від Козія, щоб він вирівняв рахунок українського дипломата... Тим разом п. Тиховський ле дає уже ці сотні. Яким дипломатичним способом дипломат Омелья Козій із готелю на Жовківській і яким робом опинився аж у Вильні в рад. „Слова Вільного“ — це вже його тайна.

Ось вам образ діяльності пройшовіти, гоштантера Омельяна Козія. Цікаві ми, мій, чи преса, що так покляпанно перераховує „революції“ про Вальдемараса з підписом О. Козія, повідомляє тепер сподіватися і про особу того промисловця?

Останні вісти.

ПОХОРОН СТ. РАДІЧА.

Хорватська селянська коаліція постановила, щоби похорон Радіча відбувся в неділю рано.

ПО СМЕРТІ РАДІЧА.

Як подають віденські часописи король Олександр є противником всякої федерації або національної унії, тому надів на якубудь порозуміння Білгорода з Загребом дуже мало.

АНГЛЮ-КИТАЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

Як повідомляють з Лондону в Нанкіні встав підписаний англо-китайський договір, регулюючий справу полів в Нанкіні. Одночасно підписано договір, силою якого Англія добуває право приступити до переговорів з Китаєм в справі ревізії трактату.

МАНІФЕСТ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

На соціалістичній конференції в Брюсселі приступлено до опрацювання змісту маніфесту. В ній звертається увагу на агресивність капіталу, на визиск в колоніях, на диктатуру капіталізму, на необхідність загального роззброєння. Повинно над революцією в Китаю, закладати здійснення незалежності Єгипту, евакуації побережжя Суєцу, осуджено фаншизм і т. д.

РЕВОЛЮЦІЯ В БРАЗИЛІ?

Англійські часописи повідомляють з Ассунсіу в Парагваї, що в південній Бразилії відбулася революція. З огляду на те паргвайський уряд закрив бразильську границю.

ПІДВИШКА ЗАЛІЗНИЧОЇ ТАРИФИ УЖЕ ОПРАЦЬОВАНА.

Праця в польській міністерстві комунікацій над ревізією залізничної тарифи вже на укінчено. Ця праця остає в зв'язку з підвишкою особливої тарифи, яка входить в життя з дня 15. серпня, а також в зв'язку з наміреною зміною і реорганізацією господарчої тарифи.

СТРАШНИЙ ОРКАН НАД ФЛОРІДОЮ.

Наз східним побережжям Флориди пролетів катастрофічний оркан, який знищив купу місцевості. Побережжя є спустошене на протязі 250 км., а знищення сягає на 70 км. вглубь коної Подушенні

телефонічне і телеграфічне зв'язане. Розміри шкоди ще не ustaleno, однак вони перевищують 50 міль. доларів. Жертвою катастрофи впадо багато людей. Досі протести, названі катастрофою ще відтати від світу.

По широкому світі.

Каліфорнія заявляє представникам преси, що В'єтнам Держави не погоджуються на те, щоби В'єтнам і СРСР мали участь у підписанні договору роззброєння. Америка не бачить собі, щоби пакт підписало надто багато держав, бо в протязі часу випадку постанови про роззброєння зустрінувся в величезних труднощах. Щодо СРСР, то він повинен перш усього постаратися про те, щоби його визнали „де юре“ ті держави, які беруть участь у підписанні пакту.

Вісім Шотландців викрила шведська влада тайну радіову станцію, яка вислала до Москви точні повідомлення зі шведських військових маневрів.

На Латвії в місцевостях Озера і Шавлі арештувала влада 11 військових старшин. Їх обвинувачують в організуванні державного перевороту.

Опидіються, що Литва відповість прихильно на останню ноту Польщі, в якій пропонується відновлення польсько-литовських переговорів на день 30. п. м. в Женеві.

З Букарешту поїхала в Німеччину румунська делегація для переговорів з нім. урядом.

Від японського кабінету міністрів наспіла до намікенського уряду гостра нота. З причини вірвання Китаєм договору, Япунія грозить репресіями.

Президент Латвії Семгаль зрікається своєї посади з огляду на вибори до парламенту, а зник він хоче кандидувати. Рішення Семгала стоїть у зв'язку з конституційною конституцією, яка не дозволяє державним урядовим кандидувати при виборах до парламенту.

Вмер бувший великий князь Бадану, брат шведської королеви.

Батага грецьких реалістів в Епіру, що недавно вхопила трьох визначних грецьких політичних діячів, випустила на волю 6. міністра Мілоанаса. Мілоанас має оголоситися перед владою а дематичним актом для банкетів. В протиположному випадку грозить йому смерть.

НОВИНКИ

— Не буде засідання Українського Клубу. „Агенція Вихода“, а за нею польські часописи подали на днях про плановане скликання Українського Клубу на засідання у зв'язку з проєктами зміни конституції. Секретаріат Українського Клубу повідомляє, що ця вістка не відповідає правді. В цьому місяці ніякого засідання Українського Клубу не буде.

— Градою бурі й тучі. Пишуть нам В селі Личині, пов. Бібрка, вчора дня 2. серпня в год. 2. попіл. дуже сильний град вагою до 30 дж. і за 15 хвилин знизив цілком всі засіни. Громада понесла шкоду на просторі ок. 1.000 моргів на яких 400.000 дол. Град знищив також села Калінівку, Орішківку, Русичів, а частинно Голоничів, Юшківку, Фрагу і Підлізків. У Личині завважено парохіальний допоміжний комітет. — У Турчанщині градова буря знищила цілу велику посеву овесів від Мохлатого по Довиничі і Воєрку. Пропаля тільки овес, але й сіно. Шкоди оцінюють на півтора мільона золотих. До того разом з градом упав на траву якийсь порох (сера), так, що худоба тої трави не їсть зовсім.

— Львівська хроніка. На днях арештувала львівська поліція Фердинанда Куропятницького, убийцю своєї 10-місячної доньки, який довгий час ховався. — Арештували трьох панків, які прикидалися властивими реальностей, згд. поміщика і ошукували людей. Їх прізвища: Стефан Репетюк, Іван Бельчик і Носиф Щуцький.

— З постійної хроніки. В Заліщиках зварила життям свою незаконну дитину яна Ірина Семенюк. Нелюдську матір арештували. — В зв'язку із поборвою аферою у Львові арештували ще одного посердника. Крім того арештували кілька осіб на прівній, головню в Тернополі. В мешканні лікаря Урбановича знайшли ще кілька тисяч доларів, які без сумніву належать теж до хабарів, що їх брав Урбанович. — Поліція арештувала бандита Івана Мозера, одного зі справжніх нападів на кордону між Жовковим і Великими Мо-

стами. — В боршівській повіті, на польсько-радянському кордоні, пострілила рад. прикорд. сторожа купця Давида Чорновая. Чорновая вівізав до шпиталю в Чорткові. — В селі Дубиняч, в Калущині збили сільські парубки мешканця того села Льва Терещекого. — На гостинні біли Станіславова збили сільського оесора з Волинської Григорія Новогородського. Вбийники арештовані. — Підчас забави в Олександрів Старих, стрілецького повіту, збили парубка Петра Уривака Івана Кашій. Убийник зголосився сам на поліцію. — В Хотимирі, томашівського повіту, збили сина свого брата який Катерина Петро, тому, що він не хотів погодитися на її вичини.

— Один з героїв науки. На джик помер у Празі доцент тамошнього університету Отто Горак. Він займався спеціальними дослідженнями над туберкульозом. В намірі переведення точніших обсервацій, завязаних з перебігом цієї недуги, він зацікавив собі туберкульозні бацили, провіряючи під мікроскопом зміни, які заходили в його організмі. Його дослідні увінчалися успіхами і зустрілися в науковому світі з великим зацікавленням. Але він умер на чотку, лишаючи овочі свогого труду и самопосвяти у виді наукового твору, який в найближчому часі повинен з'явитися друком.

— Катастрофи і нещастя. Біли Познань мала місце нова автобусова катастрофа. Один з познанських автобусів, наслідком хибн в кермі, наїхав на придорожнє дерево, розбиваючись. 4 особи ранені, одна жінка убита. — Губернатор Мемелю Меркис упав жертвою автомобільової катастрофи. — В Рісній Польській під Львовом відбулася пожежа, якої жертвою впадо 10 хат. Пожежу спричинили діти залізничника Пихи, граючись сірниками. — На Сулайському острові Пальме катастрофічний вибух вулкану Рокатини. Вибухові товаришам сильне трясіння землі, що спричинило зноса залізти деяких місцевостей на острові морем. Жертви переходять 2 тисячі осіб, в чому 1000 спалених живцем. — В присілку Кут, у лворіському повіті, згоріло наслідком пожежі 10 хат. Шкоди виносить поверх 50 тисяч золотих. — На гостинні між Розвадовом і Миколаєвом звернувся автобус, 5 осіб ранені. — Над аеродромом у Шаліштайм в Німеччині зударилися два літаки на висоті 250 метрів. Один летун вилетівся при допомі охоронної парасолі, другий убився.

— Річні вісти. В Пітсбургу довершено першу спробу трансмісії фільмів на віддалі. Фільми передавали за помічю радіо на віддалі двох миль. Проба, як відбулася в присутності учених-фахівців, удалася добре. — В жовтні п. р. відбудеться у Варшаві конференція Адміністраційної Ради Міжнародного Бюро Праці. — Муссоліні прийняв на залізничній станції генерала Нобіле, який зложив йому звіт із експедиції до пік бігуна. — На польському побережжю біли Галерова відкрити тамошні камені андалузового старославянського кладбища, яке походить мабути з осьмого століття п. Хр. — У Варшаві почався Конгрес Міжнародного Права. — Покинутий перший етап дету Малої Антанти, що в тому бере участь і Польща. Перше місце займає чеський літак, перебуваючи дорогою 3.111 км. в 15 годинах і 2 мінутах. Польський апарат, що перебув цілий шлях в 17 годинах і 50 мінутах, займає аж... шесте місце. — Навіжський уряд має оголосити закон, який заборонить пити алькоголь особам нижче 20 літ. — В половині серпня п. р. підніметься з Шікаго лег насколо світа. Лет фінансовий банкірами з Шікаго, триватиме 15 днів.

— Виступ українського свляча. В неділю дня 12. п. м. в год. 4.30 пополудні виступить у Львові наш відомий змагун Богдан Макаревич з дуже інтересним аттракцієм „Горозі Здоров'я“ при вул. Пасичній 18 за Личаківською розакою. Нема сумніву, що різноманітний і цікавий показ нашого земляка зустрінеється з великим зацікавленням українського громадянства. В програмі виступу входять такі аттракційні точки, як розтагання рук двома кіпцями, згинання шиї на карку, боротьба з биком, жвава карузда і т. п. До уржизноматического програми причиниться виступ англійського боксера Кіннеді і циркового клоуна, як також жвава пантоміма та інші аттракції. Частина доходу призначена за Т-но „Прогреси“.

— Справлені помилки. У втораційній номіні п. з. „Габілітації українських учених“ випала одна стрічка. Має бути: проф. д-р Степан Томашівський габілітувався з історії України, а д-р Волод. Кубішак з географії Східної Європи.

Пам'ятайте, що всім вірши на надгробник на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів. Ринок ч. 10. І. пог. на щоденну юнкерську ч. 79.10.

Театри.

Міський великий театр.

11 го г. 7.30 веч. „Жидівка“, 12-го г. 7.30 веч. „Страшний Діур“, ди-ріжус Лев Туркочик.

КІНА

„Аполон“: „Вони шалють музикою“, „Байка“, „Дівчина в китайській ділянці“, „Пелера смерті“, „Фаталістична“ „Любові“, „Лев“: „Мотопиласи понад хмари“, „Дівчата без міна“, „Палас“: Телефоністка із централі гостиниць.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“, Галактіона Чіпни і Ле-де:

Коломий, неділя	12/8
Делятин, понеділок	13/8
Ворохта, вівторок	14/8
Михалівці, середа	15/8
Надвірня, четвер	16/8
Солотвино, п'ятниця	17/8
Богородчани, субота	18/8
Станіславів, неділя	19/8

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.

Перегінська:

12.VIII. Маруся Богуславна.

Гипно:

13.VIII. Гейша.

14.VIII. Маруся Богуславна.

15.VIII. Віл.

16.VIII. Ой не ходи Грицю.

Читальня „Прогреси“ Устечко: Поти для Вас вже переписує. Драматичний Гурток Бомбі: Костюми безкоштовно апнецимно. Прислати до Перегінська чоловіка.

В Кременецький Український з правми прикладності гімназії на Волині з 1-го вересня п. р. є відома посада учителя-латиніста на 20—22 тижневих лекцій з платнею після зчови. — Особи, які бажують обняти цю посаду, аволяти надіслати до Дирекції гімназії (Кременець на Волині) прохання з відповідними документами до дня 1-го вересня п. р. — Дирекції гімназії. 230 1—1

На прощу до Гошова. На Успеніс Пр. Д. М. організується на величній дній Івано-Пусте-Болехів з бічними ді-кіями Гусатин-Копичині-Вигнанка і Залішня-Біла Чортківська — прощу на Ясну Гору в Гошова. — Вийд для 27. серпня: Івана П. год. 5.32, з Боршова 9.05, з Вигнанки 9.12, з Чорткова 9.39, з Білої Чорти. 10.02, з Бучача 11.07. Приїд до Станіславова 13.58, відїд до Станіславова 17.33, приїд до Тичи 19.52, до Болехова 20.03. — Поворот дня 29. серпня: відїд до Болехова 9.23, з Тичи 9.32, приїд до Станіславова 12.09, відїд 13.00, приїд до Бучача 16.44, до Білої Чорти. 17.45, до Чорткова 18.04, до Вигнанки 18.42, до Боршова 20.43, до Івана П. 21.48. — Пропане з бічної дній Гусатин-Копичині прилучується до прощі в Вигнанні, в дній Залішня в Білій Чортк. — Пропане з дній Станіславів-Болехів можуть вертати вже дня 28. серпня в Болехова о год. 13.57 або 21.27. — Злижжа вел білетів 66 проц. в поворот м. Ціна білету прих. з Боршова до Болехова (яке в підвишкою від 13/8) 19.12 зол., з поворотом 6.38, разом 25.50 зол. — Щоби забезпечити потрібну кількість місць в вагонах, просять всіх, хто хоче вати участь в прощі, карткою повідомити до дня 25. серпня п. р. Уряд парохіальний в Мухатівці, почта Боршів. — о. Василь Галуцький. 238 1—1

Гуцульський фестин у Ямні. В неділю дня 12-го п. м. в год. 2. по полідбудеться в Ямні поруч залізничного двіря на майдані білі „Ямнік“ великий гуцульський фестин, а вечером у відлі „Ямнік“ вечерини з танцями. Доді на місцеву читальню „Прогреси“.

До відома студентам львівського університету. Комітет Академічного Дому подає до відома студентам, які хотіли би в академічному році 1928/29 мешкати в Академічному Домі, що подання належить вносити до Комітету Академічного Дому, Львів, вул. Сувійського ч. 21, до дня 20. вересня п. р. До подання слід додати: 1) свідоцтво незалежності з найновішою датою; 2) посвідку від місцевої студентської організації; 3) посвідку від місцевого культурно-освітнього товариства; 4) посвідку від місцевого комітету для переведення збірки в часі „Місяця Студента“; 5) свідоцтво колективний або зложений іспитів за минулий академічний рік; 6) свіжій під дотичного товариства, якого студент є членом. — За Комітет: Володимир Демичевич в. р. голова, д-р Любомир Макарушка п. р. секретар.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

ПOTРІБНА на село жінка інтелігентна середніх літ, здорова, до зарядку дому, кухні і домашнього господарства у старшого, світлого сваменика-вдівця. — Зголошення з усіма до Парохіального Уряду в Михалівцях. почта: Дро-16044. 228 1—2

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Два інтернаціонали.

Львів, 12. серпня 1928.

Рівночасно відбуваються тепер: на соціалістичних конгресі: III. комуністичного інтернаціоналу в Москві та II. соціально-демократичного у Брюсселі. Відбуваються вони рівночасно цілком не випадково. Комінтернський конгрес веде свою працю на території РСР, веде її голосно, бундючно, з немалим розмахом та з не малою рекламою. До кожного слова, проголошеного на його нарадах добре прислухуються всі відповідальні політики й дипломати світа, бо й ареною діяльності Комінтерну цілий світ, тоб-то весь земний глоб. Для Комінтерну все, що є поза межами РСР — це вороги, вороги, з якими не може бути іншої розмови, тільки кривава мова громадських воєн і революцій, як. одинокий шлях до диктатури „пролетаріату“. Комінтерн не тільки радить і організує, але й чуже силу за собою, бо за ним ціла мілітарна сила РСР, за ним прекрасно поставлена й визначена фаланга вправних агітаторів комунізму, за ним традиція 10-літньої „будови соціалізму“ в РСР. І тому відповідальні керманічі урядів так пильно важать кожне слово, що його скаже Бухарін, голова Комінтерну, чи який інший комінтернський достойник.

Комінтерн говорить не звичайсь нічим про війну, про революцію, про контрреволюцію, про розклад буржуазних, капіталістичних армій, про методи розкладової праці в них, про громадянські війни, про колонії, словом про все, що можна валити й розкладати, бо тільки на розвалинах капіталізму — твердять так, вірять і роблять комуністи! — можна будувати новий світ, який світ як є тепер у РСР. Для Комінтерну компромісів нема. Але осередком всіх обстрілів, що летять з теперішнього комінтернського конгресу в Москві є не Англія, і не Польща і не Франція і навіть не фашистська Італія, а саме другий інтернаціонал, тобто соціал-демократі — комуністи звуть їх соціал-зрадниками! — всіх держав. На них падають тепер громи з Кремля. Боротьбі з ними присвячують там найбільше уваги. Їх хочуть позбавити впливу на всі робітничі маси. Бо тільки опанувавши всеціло фабричне й міське робітництво — комуністи зможуть рахувати на повну владність реалізації своїх плянів про громадські війни, революції та диктатуру пролетаріату в світовому розмірі. Тому нічого дивного, що Мекдональд чи Гендерсон, Вандервельде чи Блом є в очах комуністів більшими й небезпечнішими ворогами ніж Чемберлен чи Піанкарє, Штрессман чи Прімо де Рієра.

Щож діється рівночасно на конгресі II. інтернаціоналу в Брюсселі? Здавалосьби, що там буде відплата Комінтернові за його напасти на соціал-демократію, бож Комінтерн почав свої наради на кілька тижнів скорше від брюссельського конгресу і тому учасникам цього останнього докладно знамі всі комінтернські напасти та зневаги. Одначе ні сліду якогось соціал-демократичного наступу, чи іскравого протиставлення себе Комінтернові в Брюсселі досі не видно! Все йде тихо й мирно. В конгресі беруть участь такі веліччини, як Гендерсон, б. член уряду Мекдо-

нальда, Вандервельде, б. бельгійський прем'єр, а далі австрійські державні відповідальні соціалістичні діячі, а також німецькі, французькі і норвежські, чеські та польські й інші. Але чи вони були відповідальними носіями влади, чи вони й тепер несуть за неї відповідальність, та чи можуть вони промовляти так, як комінтернські діячі, тобто чуючи за собою таку силу як комуністи в РСР та його червоної армії? Безперечно ні! І тому там — у Брюсселі ні патосу ні зарозумілості, ні погроз, ні самопевності не видно й не чути. З Комінтерном і взагалі з комунізмом там поведуться у рукавичках, його майже не зачіпають. Не можна сказати, щоб менше делікатно поводитись на конгресі в Брюсселі і з капіталізмом, імперіалізмом і фашизмом. Навпаки з тими явищами поведуться там і підходять до них ще делікатніше. Колиш перед від'їздом не так бувало! Тоді конгреси II. інтернаціоналу проходили під знаком принципіалізму. Тепер запанувала в ньому компромісовість, яка, очевидно, мусіла-найти собі там право горожанства, бож майже всі лідери II. інтернаціоналу як не були відповідальними керманічами то є бо-дай співкерманічами поодиноких урядів у капіталістичних державах. Отже компроміси в політичній тактиці, компроміси у співпраці з бур-

жуазними партіями в урядах і компроміси навіть у ідеології.

Нічого отже дивного, що й усі фрази про бот-ствбу з капіталізмом на соціал-демократичному конгресі в Брюсселі теж компромісові. В програмових промовах Гендерсона і Вандервельде найзавзятішими атаками підпала «шнєтївська диктатура в Італії і... теперішній режим у... Польщі. Про комуністичну диктатуру там не говорилось. Щойно пізніше на якомусь там з черги засіданні заініціював неспілку балачки на тему комуністичної диктатури російський соціал-демократ-емігрант Дан. Поза тим і пакт Келльога і справа забезпечення права руської окупації ну... і самоозначення теж мали своїх речників. Але всі вони зачіпали ті справи — крім пакту Келльога, який признали позитивним — радше тому, що соціалістам їх слід було порушити й на них зареагувати, а не тому, щоб вести активну боротьбу за самоозначення чи за роззброєння, чи за визволення поневолених. Все те для них — пісня давно минулих днів!

Два інтернаціонали! На третьому розмах, життєва снага, віра; на другому стриманість, повага і дивне невикористовування потенції відданих собі мас. Суперники нерівномірно розположені до зудару, що скорше чи пізніше наступить.

Синдикалістична ідея в конституції.

Проект польської конституції проф. В. Л. Яворського.

Як змінюється час, ідеї і люди разом з ними! До війни — ідея синдикалізму належала до найбільше революційних ідей т. зв. революційного крила марксизму. Її голосили анархо-комуністичні теоретики в роді Сореля і Яварського та чисті анархісти Італії й Іспанії. Сьогодні, коли побідний фашизм зробив пробу побудувати на організації синдикатів новий суспільний устрій в Італії, алобула собі синдикалістична ідея право громадянства і в інших частинах Європи. Забула, вона і до проекту польської конституції, котрий проєктував один з лідерів консервативної краківської школи, проф. В. Л. Яворський. Але, розуміється, як як інструмент революційної боротьби клас, тільки як засіб класового замирення, засіб встановлення „гармонії“ між воюючими класами в громадянстві. І більше. Як нова ідея, котра по думці тих, що гадають, наближає парламентаризм і демократію вже цілком пережилася, має бути опечатку корелятом парламентаризму і демократії, на те, щоб агодом всебічно його заступити. Є по ідеї т. зв. становаго заступництва (інтересів у протилежності до підніплого чисто політичного, опертого на засади ідеології і світогляду. Наше, на нові ідеї загально не дуже багате політичне життя, теж має дуже великого прихильника такого своєрідного синдикалізму: В. Липинського. Концепція майбутньої української держави Липинського теж спирається на ідею класової організації хліборобського і робітничого стану, отже — „трудового“ елементу в протилежності до „бездлясової“ (інтелігентній, асимілюваній) чиниці, має правити національний монарх.

На жаль, опублікований проект проф. В. Л. Яворського, є такий худий, такий загальниковий, що про нього в теперішньому виді важко зв'язати щонебудь конкретного. В деяких маленьких точках згадується проф. Яворський подати не тільки загальні підстави проголошаних

ним „примусових професійних союзів“ та „начальної господарської палати“ як їх надбудови, але теж і увійти у внутрішній устрій цих союзів. В одній із точок є мова про організацію союзів в „національно-мішаних округах“. Воведений союз мав би в таких округах на підставі цього проекту ділитися на „національні секції і секцію спільну“. Як бачимо, польський професор думав не тільки про „панетатон“ виховання класу але й цілих націй, та про їх „інкорпорацію“ в організм суперничої держави. І додає ось яку багатомовку поставлену: „Вибори органів національних секцій не мають бути переводжені на підставі національного катастрофу виборців тільки на підставі означення національних кандидатів“. Іншими словами: В „мішаних“ округах моголоб напр. існувати окрема українська секція хліборобів (загальна чи може особня для власників — великих, середніх і малих, а особня для робітників хліборобських і т. д.), окрема українська промислово-робітничя секція, окрема купецька і для т. зв. вільних професій. Одне кандидати до управл. вибирали всі секції чи пак всі їх члени. Їм тільки пред'являлось відповідний список кандидатів по національній приналежності. Можна собі уявити, як тоді ангажував така управа, колиб про вибір зоміж українських кандидатів рішало не українці! Проф. Яворський і „виконання публічної адміністрації, приділеної професійним союзом, як автономним органам“, признає в останнім випадку теж тільки спільній секції (а не нац. секціям). Отже обем ділення цих національних секцій був би рівний нулі, бо пошто вони взагалі моголоб існувати, колиб не мали жодних управлєнь?

Аналогічний фашистський італійський закон про утворення збірних відомств праці з 3. квітня 1926 (цит. на підставі праці: Тадеуш Дзедзичинь, Теорія руху фашистського і палевого синдикалістичного, Варшава 1927, стр. 172 і 4.)

та закон про конституцію праці з 21. квітня 1927. (цит. на підставі вид. часопису „Про патріа“, Варшава 1927) — мають перший 22, другий 36 постанов. А слід зазначити, що пеналдо фашистський уряд видав ще цілий ряд інших законів, котрі доповнюють оба попередні. І нічого вони не кажуть про „начальну господарську палату“, як не робить проф. Яворський. Взагалі, мається враження, що в данім випадку зроблено спробу збрати колосальну матерію в мініатюрну форму, насилком того ми маємо тільки самі охладняки, але в середині, між ними, не знаходимо майже нічого. Не відомо, яку ціль мають мати ці професійні союзи? Чи тільки функції на випадок вибуху конфлікту між підприємцями і робітниками? Чи може взагалі переобрати на себе ціле економічне й соціальне законодавство від парламенту? В першій випадку їх існування єдине, бо і так тепер для цієї цілі вже існують відповідні установи, авторитет самим життям (арбітражні суди й інше). В другім випадку їх круг діяння був би величезний, але тоді слід булоб знати для них якийсь критерій, що взагалі лежав чи далось перевести їх — найважливіша річ: требаб покласти якусь межу: — для парламенту справи такі а для проф. організації другі. Інакше вийде безнадійна плутанина. Тому ми свідками, що всякі подібні спроби повинні зливатися повною неадапцією. Пробувала Німеччина починати праць робити з „Райхсвіртшафтерат“ом але сьогодні про неї якось нічого не чути. Таки всі справи, котрі мали належати до круга діяння державної господарської ради Німеччини дали лишиться при німецькій райхстагу. І тільки одні більшовики перевели чисту організаційну рад (совітів) та на ній збудували свою державу. Але всякий знає, що ця організація теж має характер виключно і гостро політичний. „Безпартійні“ в більшовицьких радах — без найменшого значіння. Вся влада і сила лежить там виключно в руках комуністичних партійців, а радше ком. верхівців.

Та поки справа не стала актуальною і янше подано не вступно до оформлення проекту зміни польської конституції, адається, тоді елаборатів проф. Яворського надавати надто велике значіння і глибоко його аналізувати. На черзі є куди важливіші, політично-устроєві питання. І в їх сторону повинна бути звернена вся увага нашого громадянства.

Д-р Павло Лисак.

Париські шпиталі.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 5. серпня 1928.

I.

Є в цьому місті багато добрих, гарних, навіть пречудових річей, якими і Франція може бути горда і від яких і чужинцям неодного можна навчитися. Ні париські телефони, ні париські шпиталі туті, себто поміж річи достойні наслідування й признання, не належать.

Тутешні телефони мають у світі цілком добре заслужену славу — одних з найгірших. Старі, аядажені апарати, провокаційна недбага обслуґа. Ніколи не можна на них рахувати. Буває, правда, ви одержите потрібну вам оподуку. Але рівно часто буває, що воує сердитесь перед апаратом чверть години, пів години — урядничка вас ігнорує. А коли відіветься, то дасть вам не ту оподуку, якої вам треба. А що кожда

сподука записується на вашому рахунку, то платите й за помилки або за надлишок урядників. Домогатися усування фальшивої сподуки з вашого рахунку не можете. Однак асоціації конспіративного часу, терпеливості й прихильності досади, тай — в більшій частині випадків янащо вам не припаде і вам асоціації прийде платити. А ні, то відберуть вам телефон.

Такі відносини падають у цьому величезному городі, а 4 мільйонами людності! Яка причина лиха? Загальна. Вороги республіки й соціалізму вбивають, що ані лежать у державній монополії телефонії; не маючи суперників, держава монополія слухає собі а публіки. Може в цьому і є щось правди. А проте в державній монополії телефонії напр. у Берліні та про такий склад з телефоніями як тутешній, там не чуєш.

Всіх кимось часу йдуть праці над установами нової телефонічної системи, автоматичної. Це буде бунт-то щось ідеальне. На жаль, виконання цього ідеального плану не можна відкласти скільки нім за 10 років. Десять років! Кілько я нас доживе того часу?

Однак ще гірше (якщо воно можливе) стоїть справа з пачеюми шпиталіями.

II.

Не можна сказати, щоб їх тут було мало. Правда, певне й не багато — супроти безчисленного припливу людності до цього міста. Але — які вони! Як там „живиться“ хорим? Як там відносини?

Звичайно — вам до цього байдуже. Переходите дозволити них великих будинків, переважно в добром французькому стилі епохи Людовика XIV, і не в голові вам думати про те, скільки там людського терпіння. Проте, скільки там принижена людського, і підозрівати не можете. Тільки випадком, вранці-годи, котрийсь земляк — робітник, студент, студентка, яким приходилося там побувати, говорить вам про свій шпитальний час з острахом і обуренням. Та безпосередньо на власні очі побачите і на власній шкірі визнаєте паризькі шпитальні гароди тільки тоді, коли або самі туди поїдете, або коли недолі прислужує вас лічити в тутешньому шпиталі когось з близьких вам.

Останнє прийшлося наприкінці нам пережити тому рік, а від кількох

тижнів знов нас тимсамим побиває доля. Крім журн за різного недужого має на голові ще й жалі і самотності, що і шпиталь негарний, і поведінка персоналу не така, яка повинна би бути.

Публічного шпиталю, який відносив би всім примотам повітряної шпитальної гігієни, тут взагалі нема; приблизно новітніх дуже мало. Вся решта — старосвітські будівлі, 300—400 літ віку. Значить: помости дерев'яні, стіни вапном побілені, вікна не пристануть. Замітають салі з хорими — мітлами: а щоб було ще більше пороку — абилають його сухими щітками зі сталі й зі стін. Двері без пружин, а персонал „дукає“, тріскає ними за кожним проходом, де чий ніч, але стіни трясуться. Уявіть собі, як почуватиметься серед цього нещасні хорі — з температурою, з болями в голові, з безсонницею, з великими терпіннями. Ніч, кажуть нам, страшенно пекло.

Харч такий лихий і нещасний, що здоровому не хотілося його торкати; його мало, він недовготривалий, в похорбленій посудині поганий...

Однак все те ще байка в порівнянні з невідчужливістю й небагатством прислуги.

Шпитальна прислуга — це чорна пляма на французькій цивілізації.

III.

Правило в ній: примати на хорого, а бодяй — нічого собі ні з хорого, ні з його терпіння, ні з його побажання по роботі. Жіноча прислуга розповідає собі сплетні, на загальне зайняття самим собою і своєю красою. Солідарно з мужеською вона тільки відробляє свою панщину і тільки опоглядає на годинник: коли пора піти до дому. Для хорих — нетерпеливість, пасивність, буває й сердитість.

Є винятки, однак це справді тільки винятки.

Раніше, кажуть, перед розділом церков від держави і перед прогнанням жіночих конгрегацій воно було без порівняння краще: хорих доглядали по шпиталіях монахині, які — хоча й вони не ангели, то — такі мали моральне виховання і стрим. Потім їх прогнали, майже зовсім. А місце їх займає прислуга світська, яка тут „відробляє“ свої години. Засад: як найменше витратити сил, і як найкоротше піти до хати. А хорі — Бог з ними!

Відповідальності — ні перед ким. Лікарі переважно з такою самою

психологією. Нудно платити, відбувають панщину — за розмірно незначними винятками широкі віддані трудівників. Жалкуватися перед ними на грубість прислуги — зайва річ. Лікар, хочби хотів, то нічого прислужити не може. Вся прислуга, як і слід, організована по синдикалах, ліжках, правих, християнських, соціалістичних: нехай лікар, чи дирекція, трібує покарати або нагнати котрогось синдикуваного — буде страйк усієї прислуги шпиталю, а то й всіх шпиталів, по солідарності.

В результаті — погані відносини в тутешніх шпиталях. І не вично звідки могла би прийти поправа.

На економічні теми.

Організація кооператив оборотного короткорочинцевого кредиту, першого ступня.

(Тискується стаття.)

IV.

Самовистарчальність.

Не можна нам засновувати тільки на самопомозі обурованих але нежиттєздатних кредитних кооперативів. Вже і поняття самопомози дилетантське, що остаточною метою кредитової кооперативної має бути примування до такого стану, щоб стати самостійною і незалежною кооперативною, яка живе тільки на свої власні оборотні фонди, то значить, що має стати самовистарчальною. Самовистарчальність творить підставу кооперативу. Однак і дієві обставини амушують нас до прийняття і визнання цієї підстави та до дійсного її придержування. Якщо кооператива заснована там, де є умови розвитку, то не повинно їй хибити оборотних фондів.

З постійних кредитів при заснованні можуть кооперативні тільки там користуватися, де або засновували, уфундували і утримували як треба свою власну самостійну і незалежну грошово-вирівнювачу центральну кооперативу, як напр. позначили

Збіже і пашу

доброб Вашої щоденної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20.

Інформації уділюють місцеві агенції. 505 3-7

Не думайте тільки, що сказане вище — нічим нас не торкається. Більше ніж десята частина хорих у французьких шпиталях — чужинці, переважно чужі робітники. А серед чужих робітників у Франції є яких 30 тисяч українських робітників, передовсім в Галичині і Волині. Відповідний процент їх „лічиться“ в тутешніх шпиталях, а доля їх тим важча, що не знають мови, що ксенофобія тутешньої преси велика, та й що ніхто — ні наші партії, ні наші громадські організації, ні навіть наше духовенство цим нещасним робітниками не цікавиться.

В. П.

кооператив „Банк Зайонаку спулес заробкових“, або там, де держава, сповнюючи свої обов'язки на полі господарської і соціальної політики, за посередництвом банкового кредиту підпомагає значущі одиниці і установи у напрямі уніфікації і організації наслідки на господарському полі.

На жаль, як в одній так і в другій напрямі відносини для української кооперативної повинні укладатися некорисно і тому українська кооперативна має змушена обставинами не тільки визнавати правдиво самовистарчальності в найбільшому значенні цього слова, але і в практичній моделі життя його строго придержуватися.

V. Райони.

Округ діяльності кредитової, на самопомозі й самовистарчальності оперативної кооперативної першого ступня повинні бути такі, щоб вона в своїй окрузі могла прикрити в усіх і однакостях тільки засоби, скільки потрібно для її життєздатності, а з другого боку, щоб могла легко і з успіхом сповнити своє завдання як щодо ширення ідеї однакості і обрання каналів однакості, так і щодо дійсного обслуговування своїх членів оборотним короткорочинцевим кредитом в таких розмірах, які собі визначала. Округ такий не може бути ані за малий, бо тоді кооператива не була б життєздатною, ані за великий, бо не могла б сповнити свого завдання як слід.

У квестіонарі, розісланім до кредитних, повітових кооперативів, на 66 коопе-

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧУДО.

Професор Н. Н. в Н-ській гімназії аважався першим класичним фільомом на усьо Галичину, бо говорив по грецькому начеб це була його рідна мова...

Інша річ, що нікого зі своїх учнів не зміг навчити тих класичних мудрощів, бо після своєї методи ставився до своїх учнів так, начеб вони були вже готовими Софоклами, Демостенами, а щонайменше Ксенофонтими. І тому вони взаїмно себе не розуміли.

Йому одного вечора трапилося така пригода, що видався чудом як іноді в Кані Галилейській. Тут треба конечно представити „ситуаційний план“, де ціла полія відбувається. І треба ще додати, що професор не дочував, а ще більше не довиджувався.

Отже уявіть собі більший партерний дім, в котрім йдуть (кріше стоять) чотири більші фронтальні покої один за одним рівнобіжно з вулицею. При тій вулиці напротині стоїть магістратська криниця з помпою. — Професор любить випити. У нього в бібліотечній шафі поміж грецькими та римськими класичними, коментарями та словниками побіч грубої історії Момакса, стояла все плашча з запяканкою і чарочка. До неї зглядав професор кожного ранку після школи і перед обідом, коли

вернувся зі школи. Професор належав до тих, що люблять випити самі без компанії.

У вечір по вечері любив професор випити пива, теж на самоті, але не відразу. Приносила служниця карафку пива і ставляла на однім вікні, а біля неї шклянку. Професор аставав від вечері, проходжувався через усі чотири кімнати в скрипучих черевниках (тоді була мода на таку скрипучість), наляв собі пива в шклянку, випив, поставив. Ходив, знову випив, знову наляв, і знову ходив, ходив і думав... Над чим? А що йому до того? „Ді геланкен зінд золдфрай“ — сказав якийсь старий австрійський акцизник... Мусів про щось думати.

Доляв ще, що в часі тих проходів у фронтальних кімнатах не світилося, а жінка з дітьми побувала у задніх кімнатах. Така поведінка професора звайлала у зичай. Жінка знала, що не треба світити, діти знали, що не треба татові перешкаджати, а служниця знала, що треба привести карафку пива і поставити на те саме місце на вікні а побіч чисто вимиту шклянку.

Згодом довідався про цю поведінку і гімназист (чого би ті урядові не довідалися!). Йх це зацікавило, підкралися під мур і при світлі бачили магістратської ліхтарні побачили, що у професора діється, бо він не мав приладу.

Одного літнього вечора, коли на темній голубому небі блискаві зорі, шмигали падаючи зорі, а місяця не бу-

ло, коли на вулицях блимали дрімучі ліхтарні, а гамір уличний зачас стихав, професор скрипів своїми черевиками по помості, і коли докінчивши котрусь там з черги шкляночку пустився далі по своїй щоденній орбіті, на вікні сталося чудо і пиво перемінилося у воду. Судьба так якось запорядила, що професор поминув одну туру „попіяше“.

Нарешті він приступив до вікна, пошуквав руками карафку та шклянку, наляв життядавчої рідини і приклав до губи...

Я вже казав, що у професора змісл зору і слуху був притуплений, але смаку ні. Ну — а смак води інший як смак пива і легко його пізнати.

Професор не міг з дива вийти... Недавно ще пив пиво, незде пиво, з місцевого бровару, а тепер вода?

Попробував ще однім ликом... так, вода...

Зором не міг того сконтролювати, але смаку не міг його оманути...

Він надякався... Хопив шклянку і біжить до задніх комнат де світилося...

— Мариню, Мариню, кричить до жінки, дивись, що це таке?...

У нього држали руки.

Жінка взяла шклянку і придивилася під світло.

— Це вода — приткала до губи — так, це вода...

— Я сам знаю, що вода, але перше було пиво...

Пішли обоє до загадочного вікна принесли карафку мало що и повну.

— І це вода...

— Може Настуня помилилась і замість пива поставила воду.

— Ні, перечив професор, яж недавно пив пиво із тої самої карафки. — Він дуже хвилювався.

— Якесь чудо сталося — сміялася жінка, — що пиво перемінилося у воду.

На те відзивається малий синок Влодько:

— Так, так, перемінилося. Нам говорив о. катехит, що так само перемінилась вода у вино в Кані Галилейській...

— Ти дурний, — буркнув на нього професор.

Хлопцеві це не подобалося, що тато назвав його дурним. Таж о. катехит говорив їм в школі, що так було...

Тепер панство стали оглядати карафку... Була та сама, що й перед місяцем купив професор у Лібермана, а може така сама... Загадка...

Та цю загадку був би у мить вияснив магістратський поліцей, що стояв недалеко на площі і бачив добре, як два гімназистів напумпували води з криниці в карафку, поставили на вікно професора, а карафку з пивом забрали і пропали з нею в темній бічній вулиці.

Йому цей жарт дуже подобався, сміявся старий до розпуки і не вважав за відповідальне мішатися до хлопських збитків...

Не знаю, чи професор довідався коли, яким чудом сталося це чудо...

ратив, зайнялося 47 на заснуванням кредитних кооперативів першого ступня по районах. Приймаючи систему районів згідно з вислідом інвентаря — будови електричних трактівати кожний повіт до краю. В кожній повіті знаходиться містечко і великі села, що в осередках для кількох сусідніх громад. Оце містечко і села у першу чергу могли би стати осідлом кредитних кооперативів а обсягом діяльності на найближчі сусідні громади.

По зорганізуванні кредитних кооперативів з осідлом по містечках і великих селах, організація пішла би даліше на о-ставши ще села в повіті, а найбільші з них, а зареком середні, стали би осідлом кредитних кооперативів першого ступня, груруючи коло себе сусідні громади, не об'єднані ще іншими районами.

Розмежування могло би перевести в порозумінні місцеві повітові кооперативні кредитні і некретитивні, що по пові-тах уже працюють і з відносинами в по-віті добре об'єднані.

Як конкретну передумову заснування кооперативів треба прийняти те, що в кожній громаді, яка належить до даного району мусить бути заснована об'єднана збірних опадностей різночасно з вве-дінням у життя кооперативів.

Оскільки мова про гроші, яка повинна бути адекватна, щоб кооперативу можна ввести в життя, то повинні на увагу, що найвища позичка у ділянці новозаснова-ною кооперативом не повинна переви-щати 50 дол. кошта 3000 дол. вложена на фонді резервних, у ділянці з акціями — повинна би вистачити до відкриття ді-яльності кооперативу дрібного оборото-вого кредиту з тим, що всі інші умови будуть виконані, а головним чином, що управа буде на разі безплатно працюва-ти, що домішка кооперативу на разі не буде оплачувана та що ослугователі ввели в життя збірних опадностей в кожній громаді, що до району належить. Кшту 3000 дол. повинна вже зібрати збір-ники опадностей, яка мала б підготувати грунт для кредитової кооперативу.

Район повинен би об'єднати 2000—4000 душ з тим, що при районуванні треба брати на увагу мажоритарний стан на-селення.

VI. Відповідальність.

Відповідальність і спосіб творення власного капіталу становлять дві підста-вові справи, які треба зміло розв'язати тому, що від умового їх розв'язання за-лежить розвиток кооперативів оборотово-го, короткочасного кредиту першого ступня.

Оскільки необхідна відповідаль-ність є підставою довіри до креди-тової кооперативу, бо велике майно всіх членів кооперативу разом, хочби це були доодиново і незалежні люди, спроваджує довіра, яке в необхідне, щоб притягну-ти чужий капітал акціями, який кооператива головно має обертати. Обста-винка, що претензія вірителя (вкладника) на випадок потреби, може бути при лікві-дації кооперативу покрита з майна оди-ного тільки законного члена кооперати-ву, якого можна дозволити вибрати, є рі-шачою для вірителя (вкладника).

А при заснуванні кредитової кооперативу, думаючи і про майбутнє, треба рахувати не тільки на дрібні, масові о-шадності, які на відповідальність може і не будуть звертати уваги, але треба числити також і на більш вкладен шир-шого загалу і свідомих людей, що хо-чуть співдіяти зі здоровим кооперати-вним рухом, але одночасно і схочуть ма-ти певність що до доброго забезпечення зосадиженого ними гроша.

Обставина ця має для кредитних кооперативів рішаче значіння. На обмеже-ну відповідальність, хочби і високу не числить ніякий віритель (вкладник) хоч-би з огляду на таку і довгу процедуру при ліквідації кооперативу з обмеженою відповідальністю.

Обмежена відповідальність навіть ви-соча підбурює майже кредитних кооперативів до того згоду користуватись чужими капіталами.

У звичайності тільки обставинах у кре-дитних кооперативах першого ступня може бути оправдане прийняти обмеже-ної відповідальності, однак тоді необі-зною умовою успішного розвитку кооперативу є зібрання значного власного ма-тку на уцілах і резервних фондах.

Дбайливі і ошадні газдині! жапають виключно ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами
державними і 22 медалями,
а то:

**Лякерів емаліових
лискучих білих.
Лякерів до долівки
з гарним поліском
ябувалої тревалости.
до набуття у всіх скла-
дах фарб.**

1715

9—11

Членами кредитних кооперативів є по-кишо доси головні тільки довідники. Зо-воім слушна річ, щоб вони заручились не-обмеженою відповідальністю за чужі ко-шти, одержані кооперативом для них до обороту. Кооператива нічого на неог-меженій відповідальності втрачати не мо-же, а навпаки зискує тільки на довіру у вкладників. Але коли не схочуть, не му-сять бути членами кооперативу, одже вкладниками своїм кооперативу можуть підмогати.

А в практиці життя, — значна кошта вкладенні необхідна потрібна кооперативу до її розвитку, а не лише не-велика гроша, вложена есентуально ш-ми свими вкладниками як у ділі.

В Познанщині в 1926 році на 230 „Люд-ових Банків“ було 200 з обмеженою від-повідальністю. В Німеччині в тислі Райффайзенів тільки з обмеженою від-повідальністю. Перед війною було в Га-личині з обмеженою відповідальністю понад 400 українських райффайзенів під патронатом Вільяма Красного і понад 100 українських райффайзенів під Бундбанк, тепер є їх у Галичині около 200. Всі райффайзени в державі (1905) є з обмеже-ною відповідальністю.

Широкий загальний привик вже до неог-меженої відповідальності кооперативів о-боротового короткочасного кредиту, який з тим формою кредитової кооперативу і заснує всіма тільки у цій формі кооперативів першого ступня.

Тому і у нас ніщо не промисляти як ш-м, щоб зміцнити те, що вже починає як корисно і що для розвитку кооперативів оборотового кредиту першого ступня є неог-меженою.

Омельян Савицький.

Останні вісти.

ПОХОРОН РАДІЧА МАЄ ВІДБУТИСЯ ДУЖЕ УРОЧИСТО.

Хорватська селянська коаліція хоче на-дати похоронів Радіча характер великої політичної маніфестації. В поході ві-дуть участь головні селяни і міщани в більшості коло 300.000 осіб.

ВІДКРИТТЯ ЗАМАХУ НА ПРОВІДНИКІВ ХОРВАТСЬКОЇ КОАЛІЦІЇ В ЗАГРЕБІ.

Білгородська поліція повідомила полі-цію в Загребі, що був провідник кошта-дів Катоніа з трьома товаришами уда-ся до Загребу, щоб виступити на редак-торів і денника хорватської селянської ко-аліції за убивство Рістовича. Поліція за-няла помешкання ред. В Загребі планує ве-лике обурення. Приятелі послали Трумбіча і Прібічича упростили їх не брати участі в похоронних урочистостях, сподіваю-чись на них замаху.

ЗАКІНЧЕННЯ КОНГРЕСУ П. ІНТЕРНАШ- ОНАЛУ.

Виконавчий комітет робітничого Інтер-націоналу представив на соціалістичній конгресі пропозицію в справі внесення смертної кари. Конгрес прийняв через за-ключення резолюцію в справі розв'язан-ня. Одностайно ухвалено маніфест до ро-бітників світа, в якому стверджується, що шир не є усталеною, зброєння зростає, на-ціоністичні нахили знаходяться під тиском і багатьох краях, а демократія загрожена диктатурою, що є загрозой також і для звільнення пролетаріату. Тресті опанову-ють світ, капітал упримислює різнічи

кості, зокрично визискуючи неорганізова-ний пролетаріат кольорових рас. З ціло-го серця Інтернаціонал покликає боротьбу працюючої класи Польщі проти реформи, які під видом зміни форми демократії на-магаються її знищити. Маніфест кінчить-ся осудом діяльності комуністів. В полі-тичній дебаті на пленум конгресу пол. соц. Недзьяковський ствердив, що небезпека фашизму в Польщі є більша ніж судити на Заході. Розв'язання нац. питання на Скоті Європи не можливе поки соціалізм головної народності має до діла з націо-налізмом меншості. Тому витяє радичо-факт організування в Польщі українських соціалістів. Відносно Литви зайняв аме-статовище: в жадній випадку не може бу-ти війни. ППС є відповідальною за суд-бу демократії в Польщі і відповідальність ту своєю бере на себе.

На закінчення конгресу промовляв Ген-дерсон, дякуючи бельгійським товаришам за видатне організування конгресу. На тім конгресі закрило.

УМОВИ ЦІЛКОВОГО ОПУЩЕННЯ НАДРЕНІ.

Газ „Дейли Мейл“ подає, що німець-кий уряд зів'язав повідомленням домірно через Париж і Брюссель про те, під якими умовами Франція і Бельгія згодилися на цілковите опущення Надрені. А саме: 1) демілітаризація Надрені при установленні контролі; 2) урегулювання зобов'язань пі-сля плану Долса згідно з бажаннями Фран-ції; 3) відшкодування 7 мільярдів бельгій-ських франків, які німецька влада емітува-ла в Бельгії в часі окупації.

РЕВОЛЮЦІЯ В БРАЗИЛІ ЗРОСТАЄ.

Парагвай концентрує далі війська над границею Бразилії, де вибухла революція. Подробіть бразук. Уціації зі революціо-ваної страфи оповідають про скорі її по-ширення.

ЗІЗД ЛЕГІОНІСТІВ У ВІЛЬНІ.

12. п. з. відбувся зізд легіоністів у Віль-ні, на який окрім тисяч легіоністів прибули різні високі достояння і марш. Пласуд-ський. На урочистій акадмії промовляв президент Вільяма Фолькескі, посолода Рачкевич, ген. Ридз-Смиглі і маршалок Пласудський. Зізд ухвалив резолюції.

ПОХОРОН СТЕПАНА РАДІЧА.

12. серпня п. р. відбувся в Загребі похорон Радіча при численній натовпі селян. За дозвіллям ішла родина померлого, представник королів ген. Матіч, ком. че-таерної армії, і послані коаліції. Була анго-лована тільки одна промова. Похорон від-бувся в повній тишці.

Біржа. Гроші.

Америкалський долар 8-88 00—9-88 50, канадійський долар 8-82 00—8-82 50, чеська корона 0-26 25—0-26 70, австрійський ші-лінг 1-25 50—1-25 80, румунська лєя 0-05 25—0-05 50, французький франк 0-34 20—0-35 00, швейцарський франк 1-71 25—1-72 50, фунт стерлінгів 43-40 00—43-60 00, радянський червонець 25-50—26-60.

Золото: 20 корон 36-50 00—36-75 00, 20 франків 31-50 00—31-80 00, 20 німецьких марок 42-40 00—42-70 00, 10 російських рублів 47-00 00—47-50 00.

Срібло: Австрійська корона 0-67 00—0-68 00, австрійських корон 3-46 00—3-49 00, австрійський фальден 1-71 00—1-72 00, російський рубель 1-43 00—1-45 00.

По широкому світі.

До Ковна прийшло двоє членів радич-ського міністерства закордонних справ. На конференції в Вільнограді вони мали дебатовати над справою підписан-ня півту Кельдеса і польсько-литовсько-го конфлікту.

Дня 26. п. м. відбувся в містечку Утіоні на Литві селянський конгрес, в якому віздууть участь президент Смето-на і прем'єр Вольдемарас.

У подорожній Бразилії відбувся рево-люцій. Парагвайський уряд змиснув гра-нцію.

В провінції Куон-Туан, у Китаї, роз-стріляли 192 комуністів, що підходили до шовару, організованого агентами тре-тього Інтернаціоналу.

Представники соціально-демократичної партії об'їдять міту Хорватію автомі і наляжуть тиснення до еміграції.

КАВАРНІ І БАР „ВАРШАВА“
найдегантишній і найпраситіший
забавовий локаль Львова.
Від 11. серпня відкрито змін
245 програм. 1—1

НОВИНКИ

— Градова буря в Рогатинщині. Північ-ний В четвер 2. серпня налістала Рогатин-щину страшна буря з градом. Наслідки ка-тастрофічні. В деяких місцях падав град як бураба і знищив усе обіжє і ярину до-тка. В селі Заланові град пошкодив усі ліси, поломив дерева як овоочі, так і при-дорожні. Село це стоїть на краю гораду, бо град наліт виконав гілля барабоді. О-собливо постраждали села: Заланів, Ліри-нів, Стариці, Пількинів, Ягдун, Мелна.

— В пам'яті розстріляних інженерів. Дня 28. липня п. р. відбувся в православній церкві в Берліні пам'ятка по п'яти інжене-рах, які впади жертвою німецького Деміа-ського процесу. Інженери до влаштування цієї пам'ятки взяли на себе українське т-во при висоті технічної школи в Шар-лоттенбурзі „Лайфінг“. Це т-во об'єднує в собі всіх українських техніків, як сту-дентів, так і тих, що закінчили свої сту-дії, які стоять на ґрунті української неза-лежності. Хоча вони має характер не по-літичної організації, лише індивідуальний характер корпорації, то в цьому випадку вони ух-валяють своїм обов'язком в такій спосіб за-рагувати на акт бріданного незалежності і терору. Після українського конвен-ції, яка була досить численно заступлена на пензіях, варто ініціати присутність представників німецької професури, акаде-мічної мови і кількох представників ні-мецької та англійської преси. На цій па-мятці зійшли раз миналося, що право-славна частина української колонії в Бер-ліні не має власної церкви і священника і тому примушені в таких випадках йти з прийняти до росіян. — Л.

— Лайфська убоїна. Показується, що кондуктор Левицький, пострілений жіночкою на любовному тлі, не смер наслід-ком одержання рани. Навіть, він зовсім здоровий вийшов на днів зі шпиталю і неперспієся вже з жіночкою, яка покинула сидіти в аресті. — Влада з ганку і свідомо потонувла 50-літній Заєта Маргулис при аут. Полтавський ч. 30.

— 3 постійної хроніки. Невідомі бандити забили на жиді кушні Арона Білаера, що впов ділом зі села Палава до Стані, повіт Ніско. Ограбили його зі золотого годин-ника і 7 золотих та побили його, атіаки.

— В Лодзі перевела поліція численні а-ренгування серед комуністів. — У Ломжі втік з тюрми засуджений на 6 літ важкої тюрми комуніст Вацлав Кантовський.

— Летувський катастрофи в Польщі не переводяться. Біля Паотркова мала місце нова летувський катастрофа, яка чудом ли-ше не покінчилася трагічно для обох лету-нів, що були на апараті. Від довшого часу нема простого дня в Польщі без летувської катастрофи. Це фант, який набирає вже форми прилюдного скандалу, тим більше, що нині тих всіх катастроф не можна кла-сти виключно на рахунок „нешасливих ви-падків“. Тут винні передовсім невідомі і нефахові чинники в польському департа-менті летуства.

— Ще про Кубаю і Ізківського. Ре-зультатом цієї неможливості польським пресою новий лет „дубільців океану“ Ку-баля та Ізківського відомений до... най-близького року!

— Річні вісти. Книжка Троцького д. а. „Дійсна ситуація в Росії“ з припорученням політичного бюро знайшла на індексі. — Левітштайн, про якого трагічно смер-ти вже писали, лишив в літній фонти у гадючій жіноці і синові. — В Нью Йорку

З друкарні Видавничої Спідки „Діло“. Львів. Ринок 4. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок № 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацьчині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Виступ П.П.С. в Брюсселі.

Оригінальна рецепта на розв'язку на-
ціонального питання в Польщі.
Львів, 14. серпня 1928.

Дотепні, як виходить, жарти є
панове ППС-кі провідники! На від-
бутім тепер в Брюсселі конгресі II-го
соціалістичного інтернаціоналу ви-
ступив з промовою і представник
ППС, головний редактор офіц. ор-
гану партії, він-же посол до союму
і член президії ППС: Мечислав Не-
дзялковський. В не дуже приємному
положенні був п. Недзялковський в
Брюсселі, перед лицем цілого соціалі-
стичного інтернаціоналу — це мо-
жна собі легко уявити. Бо і як?...
Пепесівська партія допомогла до
гравневого перевороту в Польщі і
без її підтримки цей переворот на-
певно був би не вдався. А тепер ви-
ходить, що через те польський со-
ціалізм встановив псевдофашистів-
ську диктатуру в Польщі. Чи не іро-
нія долі? Ба, не тільки це. На тім
же конгресі виступав з промовою
старий італійський соціалістичний
лідер Туратті, тепер політичний емі-
грант, прогнаний своїм б. партійним
товаришем Муссолінім. Як він
представив боротьбу італійського
соціалізму з пануючим фашизмом?
А ППС що? Її політика і тактика в
теперішньому польському союмі ві-
домі. Скільки в цій політиці принци-
повості, чесності і послідовності —
саме ці соціалістичні і демократич-
ні точки погляду?...

Є теж в Польщі т. зв. меншостеве
питання. Є дванадцять з половиною
(на тридцять) мільйонів людей, котрі
як чужоплемінники рахуються в
Польщі до громадян другої класи
та „втїшаються“ всіми цими благо-
дателями на всіх ділянках життя, ко-
трі польським соціалістам, а зокрема
п. Недзялковському, добре відомі.
Що зробив польський соціалізм для
справедливої розв'язки цього набо-
лілого, страшного питання? Крім об-
лудних фраз нічого, буквально ні-
чого.

Що п. Недзялковський говорив
про перспективи розвитку фашистів-
ської диктатури в Польщі і боротьби
ППС з нею, це для нас менше інте-
ресне і ми над тією частиною його
промови зупинитися не будемо. Ба-
гато важливіше те, що він сказав
на тему розв'язки питання неполь-
ських народів у Польщі. Дослівно
він сказав ось що:

„На Сході Європи існують національ-
ні питання. Та національного питання в
давній державі не можна розв'язати доти,
докли соціалізм пануючої нації має до ді-
ла з націоналізмом меншин. Тому ра-
дісно винести організацію українських
соціалістів в Польщі“.

Ось яку теорію розв'язки націо-
нального питання в Польщі подав
пепесівський вундеркінд! Дотепний
з цього, виходить, добродій.

Показується: бідні польські со-
ціалісти є попросту в страшному
клопоті. Вони, розуміється, не від
того, щоби розв'язати національне
питання в Польщі. Але, бач, переш-
каджає їм у цьому „націоналізм“
національних „меншин“. Який націо-
налізм? Пан Недзялковський його
ближче не означає. Чи „націоналіз-
мом“ цих національних „меншин“
можна назвати їх прямування до
здійснення головного ідеалу кожної
нації, чи може боротьбу за забезпе-

ментарніші потоптані права, за шко-
лу, самоврядування, господарський
розвиток і можливість існування у
Польщі? Де і коли т. зв. національні
меншини у Польщі піднімали пре-
тенсії на чисто-польські етнографіч-
ні області?

З його слів виходить таке: Як дов-
го „шовіністи“ національних мен-
шин не стануть скромними, поль-
ський соціалізм не приложити руки
до розв'язки національного питання
в Польщі.

Але чи може цей „націоналізм“
непольських народів заломитись? П.
Недзялковський дуже добре знає,
що це річ неможлива, а без цього,
значить, польський соціалізм не ду-
має нічого робити. Справді: більшо-
го цинізму, більшої наруги над прин-
ципами демократії і соціалізму годі
собі уявити! Питаємося: чи так до
польського соціалістичного табору
ставились колись російські соціалі-
стичні демократи? А ще немов на дум, п.

Недзялковський „радісно вітає“
факт організації українських соціалі-
стів в Польщі. (Цікаве яких!) Не-
вже представники українського со-
ціалізму, які були на конгресі, не
здобулися на нап'ятування цього
цинізму і здемаскування перед сві-
том імперіалізму польських соціалі-
стів?

Пишучи про бонапартизм у Фран-
ції Маркс свого часу слушно сказав:
кожна політична ідея вертає в істо-
рії — раз як трагедія, а другий раз
як фарс. Польські соціалісти по-
винні пам'ятати, що і до них ця правда
відноситься. Колесо історії ще не
обернулося. Але теперішня огидна
фарса, в яку вони перемінили великі
кличі про соціальну і національну
справедливість, теж можуть колись
перевертнутися в велику трагедію,
трагедію тих, котрі тепер панують
і безсоромно собі кепкують з поне-
волених...

Під обухом.

Застановлення соц.-дем. органу „Боротьба“ в Чернівцях.

Румунська „ліберально-“олігархіч-
на влада, нехтуючи цинічно всіми
громадянськими правами, основними
законами та міжнародними зобова-
заннями своєї держави, застановила
розпорядком ч. 47540 з дня 28. липня
1928 орган української соц.-дем. ор-
ганізації „Боротьбу“ й гостро заборони-
ла тій-же організації видавати
на місці „Боротьби“ іншу газету.
Директор чернівецької поліції по-
яснив останню заборону влади в той
спосіб, що він не може дати дозволу
ні якій новій українській газеті вза-
галі.

Довго збиралася румунська влада
на цей акт знищення української га-
зети. Влада заборонила була розпо-
всюдження „Б-би“, видала приказ
почті не експедіювати „Б-би“, пере-
водила часті труси в редакції „Б-би“,
тягала редакторів на допити, пере-
слідувала читачів „Б-би“ і грозилася
ім, а інших арештувала й судила,
замкнула була редакторів „Б-би“ до
тюрми воєнного суду, де тримала їх
по 3 і пів місяця, не допускаючи до
них книжок, газет, родини, харчів,
ба — навіть не дозволяючи виходи-
ти на прохід принаймні на кілька
хвилин, потім судила їх перед воєн-
ним трибуналом двома наворотами,
а відтак завела строгу цензурну
цензуру на „Б-бу“. Та всього того
було замало, щоб ту газету знищи-
ти. Влада не могла була привести до
її упадку і рішилася вікниці не за-
жати на ніякі громадянські права, не
оглядаючись на § 23 конституції про
свободу преси, ні навіть на свою
власну цензуру, — застановила „Бо-
ротьбу“ з тим, що на її місці вже не
сміє появлятися ніяка інша газета.

Застановлення „Боротьби“ припе-
чатати такі два звіти: 1) Воєнний
суд доніс, що „Б-ба“ ширить україн-
ську ірриденцію й більшевизм. 2) Мі-
ністер Історії, що перший з румун-
ських міністрів зажадав захати в
українську околицю по паради для
себе, зазнав тої несподіванки, що
українські селяни зажадали від нього
української школи і так його при-
тиснули, що він не міг ніяк викру-
титися і сказав їм, аби внесли по-
дання. Одначе різночасно завістим

села жандармський постерунок — і
доніс про все владі...

Слід зазначити, що „Боротьба“,
не зважаючи на свій невеличкий об-
єм, мала великий вплив на україн-
ські маси Буковини. Це показалося
найкраще при виборах, при акції в
часі перепису населення (коли то за
признавання себе до української на-
ції карано від 7—15 днів арешту!), в
акції-боротьбі за українську школу
(за що редактори „Боротьби“ від-
повідали перед наглим судом!) і при
всіх інших нагодах. Не диво, що
влада постаралася той вплив „Бо-
ротьби“ вбити — одним почерком
пера.

„Боротьба“ стояла на становищі
класовому, але при тому вона під-
носила сміливо голос в обороні на-
ціонально-культурних і соціально-
політичних прав українського наро-
ду в Румунії. А що румунська влада
за всяку ціну рішила винародовити
українське населення, тож знищила
„Боротьбу“, яка ширила відпорність
того населення і перехресувала екс-
термінаційні зації тої влади. Це ясне
кожному свідомому синові України.

Застановлення „Боротьби“ й за-
борона видавати на її місці інший
орган трапляє дуже болючо україн-
ську соц.-дем. організацію на Буко-
вині, а ще більше українську націо-
нальну справу в Румунії. Бо „Бо-
ротьба“ вела неустрашимо україн-
ські маси до бою і була безперечно
виразником настроїв загалу україн-
ського народу в Румунії, того загалу,
який не погодився з існуючим
станом і бореться з тим станом в
імя національного і соціального ви-
зволнення.

Проти того найновішого румун-
ського насильства повинні підняти
протест не тільки всі соціалістичні,
але взагалі всі соціал-демократичні
партії в світі. Проти того насильства
підносить рішучий протест і весь у-
країнський національний табір.

Всі українські діти до української шко-
ли! — Хто мине рідну школу і посилася
дитину до чужої школи, той ворог сво-
єї дитини й української нації!

Розчарування.

Виленьскій зїзд легіоністів. — Промова
марш. Пілсудського на тему „лінійсти-
ки“. — Маніфестація за польськістю
Вільня.

Мабуть, рідко коли сповняється так
вірно у житті приповідка „з великої зма-
ри малий дощ“ як оце вона сповнилася
у приложєнні до виленьського зїзду легі-
оністів. „Дня 12. серпня у Вільні довіда-
ємося, якими шляхами піде зміна устрою
в Польщі“. „Дня 12. серпня виголосить
у Вільні велику політичну промову
марш. Пілсудський“. — „Дня 12. серпня
буде перехомовим у історії Польщі“. —
І т. д. І т. д. Такі короткі, але багатообі-
щуючі ангуски читали ми продовж міся-
ця в польській пресі. Такі сенсаційні „ін-
формації“ про вагу та політичну далеко-
сягність виленьського зїзду легіоністів
принесли читачам і вся західно-євро-
пейська преса. Вилно це і ці статті п. З.
Пелонського, яку містимо на іншому
місці.

Отже готовилися не лише в Польщі, а
де й поза нею до „бурі“ дня 12. серпня.
Там з трибуни мав уласти політичний
грим. А мав він бути наслідком тих
„хмар“, що їх підготував марш. Пілсуд-
ський відомою своєю енуційцією і на-
слідком величезного згущення тих
„хмар“, на польському політичному го-
ризонті польською такою пресою і поль-
ськими політиками.

Прийшов день 12. серпня а з ним і
зїзд легіоністів у Вільні. Але „грим“ на
зїзді не впаде і в нікого не вікне. Марш.
Пілсудський озм зазначив на вступі своїй
промові, що буде говорити тим разом
про „лінійстику“. І говорив. Говорив
про значини, зміст і вагу слова „милій“.
Те слово, той епітет, прикладав по своєму
то до Вільня (в якому уродився), то до
споминів з минулого свого і легіоністів.
Крім яркого підкреслення „польськості“
та історичної, літературної й іншої ваги
Вільня для Польщі, а зокрема для осо-
би маршала („моє Вільно“) нічого полі-
тичного у промові не було.

За те весь зїзд як промовою всіх ін-
ших промовців (самі високопоставлені
польські урядові достойники!) так і по-
ходами та іншими парадимами мав за за-
дання підкреслити, що „Вільно було є
і буде на віки польське“. (Ці слова сха-
лаз голоза спілки легіоністів, а повторю-
ли їх за ним усі інші промовці)

На зїзді було багато і чужих гостей, а
передовсім репрезентатів чужинної пре-
си, що зіхалися туди ласі на „сензацій-
ні“ „откровєнія“, але розчарувалися у
своїх надіях не менше як ціла Польща,
а особливо всі її політики й політичні ма-
хери. З менструальних „хмар“ не тільки
„грим“ не вдарив, не тільки політична
блискавка не блиснула, але й ні одна ка-
пелька дощу не впадала.

За океаном.

З життя українців у Бразилії.

Українські емігранти в Бразилії ніяк
не відстають в культурному розвитку
від своїх братів на Зах. Україні. Ось що
лише „Український Хлібороб“ про на-
ціонально-культурне життя українців у
Бразилії: „Заходом аматорського гуртка
при „Українській Громаді“ в Юніон да
Вікторія поставлено для 10. червня на
сцені домілі товариства невинну о-
перету Котляревського „Наталія Пол-
тавка“. На загальне представлення випало
вповні вдоволяюче. Що-до самої гри
артистів-аматорів, то треба признати,
що вони виявилися із своїх роль над-
сподівано добре. Головну заслугу в під-
готовленні вистави мусимо приписати

старанному й умілому проведові режисера Ф. Хніза, який нав не наді трущомі до побережя, головне технічної натури, як достача відповідних декорацій та уборів. Завдяки великому режисерському хистові Ф. Хніза, достачі ці в більшій частині усунуто. В склад артистів-аматорів входили: п-ні В. Кінахова — Терпінська, п-на Лідія Мазуришин — Наталка, п. М. Дерезовіа — Возний, п. Й. Кінах — Петро, п. І. Коміницький — Виборний і п. П. Гикавий — Микола. По словам „Українського Хлібороба“ з праці згаданого аматорського кружка можна надіятись гарних результатів, так, що за його проведом об'єднуються всі кращі культурні робітники бразилійської України.

Кольонія Дора в Аргентині.

Українські переселенці в Аргентині живуть головне в її чотирьох провінціях а саме в Санта Фе, Місіонес, Чако і Сант Яго дель Естеро. В провінції Чако лежить кольонія Дора, де живе трохи українських родин. Підсоння цієї місцевості гаряче і сухе. Якби не ріка Салладо, що бере початок з таких снігів у горах Кордильєрах і перепливає через кольонію Дору, то життя в ній не було б ніякого. В зимовій порі ріка ця має так багато води, що не раз виступає зі своїх берегів і заливає широкі простори-рівнини, степи і ліси. Виліз цей треба використати, тому будують здовж берегів ріки ваги, а котрих пізніше проведуть канали-рози і ними спроваджують воду на угранні поля. Таке наводнювання має місце в місяцях від квітня до серпня. В цю пору люди сіють люцерну і коли в сухі місяці верхні верстви землі висихають, рослина ця з причини, що коріння її зростає в глибину землі до 2 метрів, де находити вологість, посухи не боїться і може жити. Тому в кожній кольонії надається найбільше під управу люцерну і з неї можна мати деяку користь. Люцерну косять 7 до 8 разів у році. Кожна косяниця дає пересічно 1 до 2 тон з гектара. По скошенні люцерну прасують машиною у 20- до 40-кілограмові бризки. Ціна одної тони в літі виносить: 1 клас від 18 до 20 доларів, 2 клас від 13 до 20 доларів. У зимі: 1 клас від 30 до 45 доларів, 2 клас від 20 до 30 доларів. Державної землі в кольонії Дора нема. Належить вона до міліонера Аргеля і жиди барона Пріша. Останній закупив певну кількість землі від Аргеля і призначив її під кольонізацію жидів. Аргель також переводить кольонізацію своїх земель. Перші осіли тут французи, німці і жиди. Згодом французи й німці покинули Дору і лишилися самі жиди. Пізніше прибули українці, чехи й словаки, але і з них сьогодні мало лишилось. Були дві причини, що вони покидали Дору. Перша, коли переселенець натрапив на салітровий ґрунт, а друга, коли високопозоложений ґрунт не можна наводнювати. З тих причин переселенці покидають селянську землю і дуть даліше шукати праці, щоб заробити на шматок хліба або стігнути нову нещадку. Для закупки землі є тут такі умовини: По перше, коли хто хоче тут поселитися, мусять власними руками викорчувати 5-6 гектарів землі, покопати роки для наводнення і тоді шойно, коли земля вичищена, дає Аргелью на кредит дріт до обгородження цієї землі і насіння на засів. А коли хто може власними руками привести до порядку 12 гектарів, дістає в кредит косарку, а навіть грабачку. Коли ж переселенець заведе яку-таку господарку, тоді сплатує власникові за заняту і привезену до порядку землю. За гектар платиться від 30 до 100 доларів. Речень сплати триває 33 роки. З цього погляду тутешній господарський умовини мають для українських емігрантів чимало й інших аних сторін. На „ажиніше“ — це умовини наводнювання. Підливання тут чергове. Вода з річки пливе ровом і наперед перший господар черпає і підливає, потім другий, третій і т. д. Триває це може так, що в сухі місяці води в річці небагато і перші господарі поспішають свої поля, а дальшим вже не стає води. Тоді пропадає вся їх праця і засів.

Вінтор Ляц.

Пам'ятайте, що всім бірки на надгробник на могилі Івана Франка треба посылати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пош. на щадничу книжечку ч. 7910.

Серед здогадів і комбінацій.

I.

Берлін, початок серпня 1928.

У зв'язку з відомим інтерв'ю марш. Пілсудського і в зв'язку з заповідженням на 12. серпня зїздом легіоністів у Вильні, та накінєць у зв'язку з поширюваними з литовських джерел вістками про намічені у Вилениці а нагоди зїзду легіоністів маневри польського війська, поширилися у європейській пресі всякі припущення та здогади на тему зміни польського державного устрою й на тему польсько-литовського конфлікту. В деяких колах запанувала навіть психоза страху перед маревом нової війни. Сензацій і чи не розвязки всіх внутрішньо-польських устроєвих питань і литовсько-польського конфлікту надіються деякі вразливі кола європейських публіцистів і журналістів чомусь від зїзду легіоністів у Вильні. До того починається передовсім литовська психоза страху перед польським нападом. Литваж навіть пожалувалася перед Союзом Народів на Польщу за маневри і за вилєнський зїзд і т. д. А в зв'язку з тим пішли вже комбінації та догади всяких бистрих і менше далековидних політиків на сторінках преси. Одначе ці здогади не відносяться виключно до самої Польщі (на теми: зміни устрою, монархії чи республіки і т. п.) і не виключно до есентуального литовсько-польського конфлікту. Навпаки з цієї, на перший погляд, дуже вузької напнятої основи снують європейські публіцисти таку довезу пражу, що омотують нею цілий зємний г'лоб. Я і хочу познайомити читачів „Діла“ з цією мережою здогадів та припущень, бо деякі з них не тільки незвичайно інтересні, але й незвичайно майстерно й проглядно сконструовані і не можна сказати, щоб не переконуючі.

Отже камінь польських і литовських енуційцій та заповідей раз уже кинений у ліниве плесо європейської політичної „канікули“ родить все дальші і дальші круги. Льокальний, семилітний уже конфлікт Литви з Польщею починає набирати чимраз більшого значіння, коли зясувати собі обставини, в яких він набрав такої гострої актуальності. Бож по суті не йде тут тільки про Литву. В дійсності тут річ у далеко глибших і ширших справах як державно-права належність Вильні. На Заході твердять, що ще далеко до енуційцій марш. Пілсудського і далеко до теперішнього загострення литовсько-польського конфлікту, марш. Пілсудський мав відбутися цілий ряд розмов з польським послом у Москві Патеком. Самі енуційції та все інше прийшло шойно по тих розмовах, тоб-то по докладно зібраних інформаціях про те, що діється і який стан тепер у РСР.

Отже вже ця обставина означалаб, що енуційції та заповіді не були ніяким „мервовим вибухом“ — але тільки плянковою, обрахованою роботою. Але й ті розмови, а потім зміни у польському кабінеті, можливість уступлення „поміркованого“ Залеського на річ „активістичного“ Патека, усе це було тільки одним тоном в цілій східно-європейській політичній увертюрі, а якої особливо сильно звенять ще й досі: букарештєнська конференція румунських і польських генералів з французьким генералом Лерондом; взаїмні відвідини румунського і польського генерального штабу; варшавська подорож англійського посла Ліндсея; відвідини фінляндських офіцерів у Румунії; відвідини британської військової фльоти на Балтику; відложення подорожі Пілсудського до Румунії; згадження польського відношення до російських емігрантів — і різночасно, безсумнівно, хоч і формально невловима, співучасть Англії і Франції у всіх тих рухах. Але що для нас найважливіше — так не помітно вчезь

деяких унерівських кол у тих подіях. В останніх днях принесла західна преса сензаційні відомости з більшовицьких джерел про великий ніби то український емігрантський політичний конгрес у Ризі, скликаний за ініціативою т. зв. „уряду У. Н. Р.“. В тому конгресі мали приймати співучасть офіційні представники Англії, Франції, Італії, Польщі і Румунії. Появилися навіть вісти, що в зв'язку з конгресом, „уряд УНР“ звернувся ніби-то до проведом гетьманської групи в Берліні і до т. зв. „пражського напрямку“ — з пропозиціями „співпраці“. Обі названі групи ту „співпрацю“ мали відкинути, бо „міністр“ Андрій Лівницький мав піти на такі зобов'язання супроти Польщі, які були для обох вище названих груп попросту не до прийняття. Такі вістки про рухливість „уряду УНР“ курсують за кордоном навіть у європейській пресі. Поминаючи джерело їх походження слід все-таки спитати: А якщо вони дійсно відповідають правді, то з чого ще крім Галичини зрієся тим разом „у-нерівський напрям“, з кількох „губерній“, чи може таки з цілого Правобережжя, що названі тут українські політичні угруповання „співпрацю“ з паном Лівницьким відкинули? Та так чи інакше, недавня активізація пп. Андрієв Лівницьких і інших цілком впадає в ритм згаданої вище східно-європейської політичної увертюри. Зявляються тут навіть фантастичні й цілком безглузді припущення, що недавнє помилування молодечих заговорників із УВО малоб стояти у причиновім зв'язку з польсько-орієнтованою „активізацією“ української справи. (Про цю сензацію європейської „канікули“ згадуємо лише тому, щоб показати, як там на заході політично „комбінують“).

Ось так справи на середнім, центральнім відтинку східно-європейського політичного фронту. Але далі; по обох крилах того широкого фронту, який сягає від Литви аж до Румунії, творяться ще дальші політичні комбінації, що стоять у зв'язку з усім вище сказаним. Отже на південнім крилі того фронту, різночасно з розбиттям пропонованого більшовниками афгансько-радянського зближення прийшло до закінчення договору поміж палишахом Афганістану Аман-Уллахом й Кемалем Пашею. Мова в тім договорі про незвичайно міцний й далекойдучий політичний, господарський і культурний альянс, який має бути в найближчому часі поширений ще й притягненням Персії. Маємо до діла зі своєрідним „орієнтальним Льокар-

но“. Коли пощастить остаточно закріпити лінію Ангора-Тегеран-Кабуль, то блок тих держав відіграє в недалекій будуччині Сходу не менше рішучою роллю ніж самі східно-європейські комбінації. Характер того „орієнтального Льокарна“ починає бути зрозумілий, коли протиставити розбиттю афгансько-радянського зближення й охолодженню турецько-радянських взаємин недавнє порозуміння Туреччини, Греції й Італії. Через Туреччину й Італію кіляця того ланцюга з півдня замикається у Лондоні.

Менше надійне й в собі скріплене є північне крило того фронту, а саме: балтійський геополітичний простір. Але й тут, хоч не маємо до діла з точно означеними формальними альянсами, то сама думка політичного блокування по лінії Лотва, Естонія, Фінляндія та західно-орієнтований, що так скажемо, характер тієї думки кажуть недвозначно про їх політичну ціль.

Ось так, величезний ланцюг політичних кілець, що виходить з Лондону і тягнеться через Рим, Атені, Ангору, Тегеран, Кабуль, Букарешт, Варшаву, Ригу, Реваль і Гельсінґс-форс проривається тільки в Ковні. Вже від років йде робота в напрямку, щоб ту прірву замкнути. Найперше пробували це зробити при допомозі Союзу Народів. Неудатися! Всі конференції, всі намагання, щоб добути до цілі по доброму кінчилися нічим. Уся суть нинішнього загострення польсько-литовського конфлікту полягалаб саме в тому, щоб наразі не можна добути до того, чого не можна досягнути „доброю злагодою“. Англія завжди залишає свободну руку „сильним людям“ там, де літами не дописує Союз Народів. Поміж балканською політикою Англії й тамошнім становищем Муссоліні й політикою Англії на сході Європи та теперішнім становищем марш. Пілсудського є тому глибокі аналогії. Безпосередньо після міцних слів марш. Пілсудського й заповідей „вилєнських подій“ мав місце демарш англійського посла Аддісона в Ковні. Цей демарш, заявив Чемберлен на останній сесії ради Союзу Народів й атмосфера, яка вже нині витворюється щодо Литви для будучої сесії Союзу, каже литовцям проречисту мову. Скрізь їм починають говорити про можливість зжиття „санкційного параграфу“ в статуті Союзу Народів, про „свобідну руку“ Польщі і т. п. Литовці мають до зближаючої сесії Союзу останню Galgenfrist або „уступити“. Чи зроблять це? Цікаво, що навіть Німеччина, отой довголітній адвокат Литви, починає нині злегка відсуватися від Ковні і „радити йти на уступки“.

Зенон Пеленський.

На економічні теми.

Організація кредитових кооперативів I. ступня.

(Дискусійна стаття.)

VII. Капітал оборотний.

а) Фонд резервовий і уділи.

На оборотний капітал кооперативу дрібного кредиту першого ступня складаються: капітал власний і чужий. Капітал власний становить резервовий фонд і вкладені уділи, капіталом чужим є вкладені ошадності. Резервовий фонд є дійсним майном кооперативу і треба його постійно у всякий можливий спосіб збільшувати і покривати поза кооперативами тям, щоб кожної хвили міг бути піднятий кооперативом і ужитий до обороту на випадок небезпеки кооперативу, напр. в часі несподіваного, наглого випливання вкладок.

Сама необхідна відповідальність і саме довіра до членів управи не дасть ще кредитовій кооперативній капіталу до обороту, оскільки кооператива не спираються вже від самого заснування на капіталах або своїй сильній Центральній Касі або на капіталах уділованих вкладом, що напр. у нас підлягає кооперативній системі Рамфайєна.

Коли кредитова кооператива має бути сильна і адорова, незалежна, самостійна та самовистарчальна і відпорна на всякі господарські й інші потрясіння, то ми не можемо, що побудована на обмеженій порухі, мусять вичерпно витворити можливе найвищий власний маеток на уділах і резервовім фонді, який одночасно — на це не можна забувати! — в практиці мусить навіть при необмеженій відповідальності заховати певне означене відношення до чужих капіталів, зясаних на вкладках ошадності, з огляду на свою безпеку і кожодчасну виплатність вкладов.

Чим більше є власне майно кооперативу, тим ширша і сильніша є її фінансова підстава, тим певніший її розвиток. Чим більше майно власне — навіть кооператив з необмеженою відповідальністю, — тим вищим капіталом чужим, то є тим вищими вкладками ошадностей може послугуватися кооператива.

Вкладки ошадностей можуть бути покладі хвилі витягнені і на цей випадок ко-

оператива з малим власним майном може бути затримана в своєму існуванні, хоча була і з необмеженою відповідальністю. При творенні кожної організації по-кладається пера на непереможні труднощі і перепони: — в цій випадку працю мусить бути проведеним так, щоб (адалека від всяких доктрин) повести її по лінії найбільшої вигоди, без сліпого наслідування офіційно вже признаних вгорі, котрі (де інде дуже добрі й успішні) — для нас у даних обставинах можуть бути несприятливі. Найважливіше було би в тім випадку, щоб приворожувалося до головних принципів творців руху, покорюватися найліпшим досвідом в інших краях та приворожитися до обставин життя. Дякуючися з цим способом справу організації кооператива. Позначивши, принаймні в основі необхідного порядку, прийняла також і високі уділи.

В 1926 році на 220 Банків Людових у Познанщині мало 24 банків уділ по 100 зол., 3 банків по 150 зол., 19 по 200 зол., 2 по 250 зол., 14 банків по 300 зол., 75 банків по 500 зол., 11 банків по 600 зол., 9 банків по 1000 зол., 1 банк 2000 зол. (Бродіца), 37 банків від 5 до 50 зол. (у 25 випадках не подамо висоти уділу). Ясно, що уділи ці не є віддачуванням, але цілим рядом літ в означених відступах часу у відповідних, статуту означених величинних сумах.

Як правильно відношення майна власного до чужих капіталів є прийняте правило, що чужі капітали не повинні перевищувати більше чим уділу власне (1 і 2). До освітлення цієї норми повинні тримувати всі кредитові кооперативи.

Кооперативи, що приймаються цій нормі належить зберігати до ряду тих, що побудовані на адорних підставах та що мають надію у будучині освітлити останню ціль кожної кооперативної статті самостійними, незалежними і самостійними кредитовими осередками у своїм окрузі діяльності.

Окремою від установа статуту висоти уділу справою є спосіб його віддачі. При виплатах треба брати на увагу матеріальний стан поодиноких членів так, щоб не утруднювати пристосування в членстві або не відтрашувати високими безпровадними виплатами від кооперативу.

Виплачений уділ є тільки формою вкладу кооперативу за довгим виповідженням, від якої член дістає значайно вище оцінювання чим від звичайної вкладки. Виплачування уділу і дрібних рат на уділ прилучає члена до складання кооперативу і приносить як кооперативу так і членові тільки користь. Тому не є справедливим заміти в цій справі, що виплачування відносно уміркованих уділів є обтяженням членів кооперативу.

Статуту кооператива короткочасно во оборотового кредиту першого ступня повинні означати уділ у можливо найвищій висоті, відповідно до місцевих відносин, а найвище 100 зол., з тим, що вступаючий у членство доповнення інших статутуних умов, отає членом вже по впаді перших 5 зол. на уділ, та що даліш постійні виплати, напр. по 2 зол. мають наступати правильно по давній часі наприкінці кожного місяця так довго, доки уділ не буде повністю виплачений.

Позначаючи дев'ять 10%, суми від уділової позички, а що найменше один уділ і виплачує при виплаті позички 3 пр. від уділової суми, а що найменше 5 зол. і віддає при кожній тримісячній пролонгації чи раті 1 проц. від первісної суми позички, а що найменше анше згадану обов'язкову кноту 2 зол. Обов'язок постійного виплачування на уділ в приписаних величинах тягнеться на довжину долі, доки не виплачено повного статутуного уділу, згідно декларованої суми.

Значіння виплачених уділів полягає також у тім, що не можуть бути кожної хвилини антигнети в обороту кооперативу так як напр. значайна вкладка. Цим способом виплачені уділи становлять сталі капітали, на яким базується кооператива, тому кожна кооператива повинна в цій справі все робити, щоб на цій точці себе як найбільше скріпити. Останнє уділу в кооперативі це на довжину час по виступленні члена, не приносить йому ніякої шкоди, а навпаки приносить користь, бо дає дивіденду а так само і для кооперативу таке отримання уділу є корисне і тому нема ніякої перешкоди в тім, щоб уділ не міг лишитися в кооперативі ще два роки по виступленні

члена. Виплата виповідженого уділу може наступити аж по уплаті двох літ від дня виступлення члена з кооперативу.

б) вкладки ощадності:

Вкладки ощадності можуть бути дрібні, середні і великі. Дрібні і середні вкладки великого числа осіб і установ є для кооперативу попри фонд резервовий і уділи найважливішою підставою розвитку і тому кожна кооператива повинна примувати до того, щоб в своїм окрузі ділалися стягнуті до себе як найбільш суму дрібних і середних вкладок.

Вкладки ці в кооперативах оборотового кредиту першого ступня у своїй більшості, — коли їх брати окремо — є вправді рухомі, але в загальній сумі є значайно сталим капіталом, який по більшій часті вкладається в довіру до кооперативу і до осіб, що нею кермують. Цього довіра значайно навіть тяжкі хвилі скрути та різні шкідливі й несправдні погоди не можуть зникнути.

Тому то кооператива, тобто її управа повинна як живим словом так і всякими іншими уживаннями до цього способу розбулжувати і розповсюджувати замишування до роблення ощадностей та примувати до того, щоб ощадність стала привичкою та моральною потребою членів і їх оточення. Добрий приклад у тім напрямі показує передусім приклад від самих членів Управи.

Що перед введенням у життя кооперативу дрібного кредиту першого ступня в кожній громаді цього району, в якому має бути заснована кредитова кооператива, повинні існуючі вже кооперативи іншого виду по тих громадах заснувати і ввести в життя збірничі Т-ва „Ощадність“, а ці збірничі повинні підготувати терен і придбати перші вкладки для цій кооперативу, яку маєте заснувати. Численні дрібні і середні вкладки ощадностей можуть становити одну з головних підстав розвитку кооперативу оборотового кредиту першого ступня тільки при відповідно сильнім власнім майні кооперативу.

Великі вкладки ощадностей можуть бути прийняті кооперативами оборотового кредиту першого ступня тільки за відповідно довгим речинням виповідження, а можливо також і зі сплатою в ратах, що певний час означених.

На непередбачену пуглу виплату вклади повинна кооператива постійно удержувати відповідну оборотову резерву, а також по можливості видати собі відповідний банківський кредит, як оборотову резерву.

В інтересі кооператива є обезпечувати від девальвації не тільки вкладки в заграничній валюті а також, але також а також в валюті, щоб не втрачати але другий раз довіри з причин девальвації

Омелян Сосенч.

Останні вісти.

МАРШ ПІЛСУДСЬКИЙ ІДЕ ДО РУМУНІЙ.

З Варшави подають, що марш Пилсудський постановив виїхати на відпочинок до Румунії десь між 18. і 20. ч. м., де пробує правдоподібно місяць. По повероті будуть поновлені наради над зміною устрою. Відкриття союму правдоподібно має наступити на початку листопада. В першу чергу сойм займеться бюджетом і в часі праці над ним вступить проект зміни конституції.

ЗАСТУПНИК РАДІЧА.

Віцепрезидент хорватської селянської партії Владко Мачек вибраний літером парламентарної фракції цієї партії на місце помершого Радіча.

ЧИ АМУНДСЕН ШЕ ЖИВИЙ?

В пошукуваннях за Амундсеном і групою Алессандрі, увезених полярними ледіцями, настала тепер перерва. Криголом „Красін“ приводиться до порядку, ретрується і підготовляється до нової вправи. На Арктиці наступив перехідний період коли океан шораз більше звільняється від криги, показуючи свою волю поверхню. В зв'язку з тим постає питання чи даліш пошукування учасників полярної експедиції є доцільне.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ АРГЕНТИНИ.

Як повідомляють з Буенос Айрес Народні Збори оголосили президентом аргентин-

ської республіки Іргоєна, а віцепрезидентом Мартінеца.

ЗМІНА В ВІДНОСИНАХ ЯПОНІ ДО КИТАЮ.

Президент міністрів Японії Танака заявив, що Японія не має наміру протиставитися об'єднанню Мукденського уряду з Нанкінським. На зміну політики Японії мало вплинути становище Англії і Америки. Сян Чанг-Тсо-Ліна на жалання Англії і Америки аступив у переговори з Чанкінським урядом.

По широкому світі.

Сіоністичний виконавчий комітет покінчив на днях переговори з одним із американських банків у справі позички для відбудови Палестини. Сіоністична організація одержала позичку в сумі 4-х мільйонів доларів на 20-літній протіг часу.

Радянсько-турецький торговельний договір продовжений.

Число безробітних в Німеччині змазіло за час від 15-го до 31-го м. м. з 579.800 на 564.000 (27 відсотків).

30 тисяч англійських безробітних вуглекопів виїде до Канади. Із Ліверпулю виїхав уже на днях перший їх транспорт.

Берлінська прокуратура несе слідство в справі зловживання у відділі інтендантурних райхсвері. Арештували скарбника інтендантури Мартіна й одного з інспекторів, який на днях святкував 50-ліття своєї служби. Сума спроневірених грошей сягає пів мільйона марок.

Провідник австрійської „гайматсвері“ д-р Штайнле заповів, що коли австрійські соціалісти й республіканський „шутцбунд“ будуть даліше тероризувати австрійський парламент, то ситуація в нутрі Австрії загостриться.

НОВИНКИ

— Чого він там хотів? З польських газет довідуємося, що у заді легіоністів у Вильні брав участь також б. соймовий посол о. Ільків, тепер військовий священник в Лодзі. Ільків аснотував при посвяченні легіонного прапору.

— Львівська хроніка. Львівська поліція арештувала учителя зпід Люблина Коверку, який задумував отруїти свою жінку. — На Левадівці, при ауд. Любелського ч. 7, втопилася в криниці 48-літня Марія Гузар з невідомих причин.

— З темної хроніки. В Іванкові, боріського повіту, арештували Миколу Дідура за самосуд над злодієм Михайлом Яковом, який допущався постійних крадіжок у земопільній кооперативі. Крім Дідура арештували ще кількох парубків. — На гостинці під Дрогобичем напали бандити на фіру Мехелі Бамвольшпінгера, а пів години пізніше в тім самім місці на Кяру Бамвольшпінгера. Бандити, які так грабунком не поживалися, арештували. Один з них — це бувший інспектор міської поліції в Дрогобичі і зродукований урядовцем однієї з нафтових фірм у Бориславі, Кяріло Юренчук.

— Самобивство. Книгує під поїзд власник „Славянського Банку“ в Празі, Йосиф Шульц, мабуть наслідком втрати 10 мільйонів чеських корон на біржі. З огляду на такий обставини самобивства поліція веде слідство. — Крім самобивників є Німеччина. В самій Прусії покінчило в минулому році 6.988 мушин і 2.712 жінок самобивством. З переведеної статистики виходить, що 3802 людей поїсолося, 1788 застрілилося, 572 отруїлося, 1187 задусилося від світільного газу, 1507 кинулося у воду, а 386 під поїзд. Більшість самобивників походила зі середньозамовної класи. Великий відсоток припадає теж на селян. Щодо віри, то велика кількість самобивників — це жиди. Найменше самобивників між католиками.

— Рекорди. Найбільший за світі дзвін — це дзвін, який відлили в Осці тому кілька років у честь японського реформатора Шотокі, що жив тому 1300 літ. Дзвін цей високий на 8 метрів і важить 240 тон. Перед війною ухилив за найбільший дзвін т. зв. „пар колокол“ на Кремлю, високий на 5,80 м., відлитий у 1593 р. — В Альзасі відбулися при участі величезної юрби народу похорони „найстаршої жінки Альзасу“, що вмерла у 106-ому році життя. — Дирекція опери в Аугсбургу заангажувала на становити директента молоді віденку, Гертруду Гелічек. — В Берліні в одній і тій самій годині дня мали місце 3 катастрофи при будовах, величезною „чотою“ і тою самою будівельною бригадою Ламарса. З робітників

та 1 інженір — ранені. — В Копенгазі привернув один лікар до життя хлопця, який купаючися потонув і перебував на дні цілих 20 минут. Замітним є це, що увесь час перебування під водою синався топіальникові приємній і гарний сон.

— Ріжні вісти. Параска золотіла займається розслідуванням смерті Жака Гальмота, який на днях умер на застреленні в Бордо. Жак Гальмот — це один з найцікавіших людей сучасності. Він почав кар'єру як скромний репортер одного з підрадних органів, а потім став власником світової слави фабрики руму і каучуку в Іванії. С підзарядом, що його отримав промисловий суперник. — Французький летун Коет відбув важкий пробний лет перед своїм відлетом до Америки. — Нанкінський уряд заборонив вводити науку Конфуція як окремий предмет навчання по школах. — У Варшаві помер на удар серця англійський учений д-р Гюго Веллет, делегат на конгресі правників, що саме тепер відбувається в тому місті.

— Новий скандал в льондонській поліції. Великий шум спричинила в своїй часі льондонська поліція т. зв. „гайдпарковом“ аферою. Льондонська поліція задержала тоді на тому, щоб скомпромітувати в публ. оціні одного аншого урядовця, призначеного в „деморальній ситуації“ а машиністом міс Семіда. Це англійській поліції не адалося, а навпаки — спричинило пересування і зміни в льондонському поліційному апараті. Подібний випадок мав на днях знова місце біля Гайдпарку. Тим разом обанувачують у неморальності міс Олену Адель. Річ маєте та, що міс Адель, пожившись з батьками і вітками в хаті, тяглася по вулицях в пошукуванні за підлітком. Користуючи в отвореного гаражу в суєспільстві Гайдпарку, вона дісталася туди із наміром переспатися на одному з авт. Непастя хотіло, що вона дісталася в руки детектива Клейтона, який відвіз її негайно на номісрації. Тут і зачинається цілий клопіт, бо візнання міс Адель є дещо суперечні із заканами поліції і скомпромітує саме поліцію. Міс Адель утєвляє, що Клейтон арештував її лише тому, що вона не хотіла йому віддатися. Візнання міс Адель підтримує один шофер, який спав у суєспільному авті. Чи не чудовий сюжет до кримінального роману на Едгара Валласа або Конан Дойла?

— Катастрофи й нещастя. У Франції в департаменті Шаранте згоріло наслідком пожежі 550 гектарів ліса разом з двома господарськими забудовами. — В одній із копаней вурля в Витомі сгнили 2 робітники-аутлекопи. Наслідком заломання підвіски вони впали в углиний міл, який поволи втягав їх в гліб. Один з них агинув протягом одної години, другий борозив зі смертю цілих 15 годін. — В австрійських Альпах заблукало на верхах Лахштайну 7-ох туристів. Один з них, Штурм, переважний страхотним вічлігу на ледяних, айшов з ума і в короткім часі амер. Зорганізована ратівничка якія врятувала лише 5-ох туристів, бо шестий згинув наслідком обривання ланки. Катастрофи в Альпах цього року є на денному порядку. — Згинув під колесами авта відомий німецький письменник і політик Вільгельм Масков. Від 1908 року покійний був політичним редактором берлінського щоденника „Тесліхе Рунтшау“. — В околицях Потсдаму мала місце летунська катастрофа. Виспала на помія моторова лодка також упала жертвою катастрофи. 3-ох убитих. — В Маравській Остріві агоріла синагога. — Згоріла гостиниця в одній з діляниць Льондону, 4 особи агинувли. — Біля одної купальної місцевості на піаніч від Лісабону переїхав поїзд авто з 6-ма особами. 5 осіб агинувли, 1 ранена. — Знова 2 катастрофи літаків у Польщі. Одна під Тернополем, друга біля Пйотркова. Апарати поломалися, жертва у людях апов не було. — На переговах в Сокалі еспав з колом і агинув на місці пор. Конопка. Підчас артилерійських аправ у Лісві під Барановицями айрала гарматая куля голову кан. Мартіна Сокала, який станув необачно перед дулом.

— Наукова експедиція до полудневого бігуна. Відомий летун Бірд організує вже від довгого часу поїздку до полудневого бігуна. (Як відомо полудневий бігун не є ще майже зовсім просліджений). Експедиція дисонує вже величезним капіталом 200 тисяч доларів, що їх дали переведені серед амер. суєспільности збірники. У аправі візьмуть участь 3 кораблі і криголім і 4 літаки.

— Яшниця смажена на сонці. Про отрушу опіку в Злучених Державах свідчить найкраще такий оригінальний жарт одної американки: вона розбила яйце на попередній вимитий мармуровій плиті на ступенях Капітолію у Вашингтоні. По чотирьох минутах і 37 секундах яшниця була вже готова й ексцентрична

яке відрізняє від інших репертуарів і фільмових апаратів, що накручують цілу сцену смаження і їдіння ячміння.

— Знайшовся середник на ім'я. В Сидиміні перевели в останні дні практичні проби з винаходом одного англіїського техніка. Винахід полягає на проміннях, що дають можливість розглянути і зорієнтуватися серед найгустішої імлі. Винахід улашдований в цей спосіб, що спеціальні промінні, звернені в даному напрямку, пробивають імлю і вертають, кидають на відповідно улашдоване зерцало образ предметів, скоханих в імлі.

— Літературний куток. Найбільш „сенсаційний“ сучасним письменником є без сумніву англійський драматург і автор численних кримінальних повістей та оповідань. Едгар Валлас. Дуже цікавою є низка його, з якою він виготовляв свої твори. Характеристичне свідчення своєї незвичайної плідності дає сам Едгар Валлас: Одного разу одержав я від одного з моїх видавців замовлення на повість за 70.000 слів. Замовлення одержав я в четвер в тижні, що повість має бути готовою вже в понеділок в найближчій тижні. Я працював по 17 годин на добу, диктуючи повість стенографіст. В назначений день була повість готова. В цей спосіб написав мій роман „Темніша графиня“. Едгар Валлас має вже за собою 140 романів, 6 театральних і близько 300 новел. Оповідання або новели — це в нього праця одної або двох годин по спільному згадано. Не дивно, що при такій плідності заробляє він величезні суми. Титулом авторського гонорару лише за 3 місяці, що їх виставляють лондонські театри, одержує він 3 тисячі фунтів стерлінгів тижнево. Його перший драм. твір „Змуги“ приніс йому біля 5 тисяч фунт. доходу.

Кіна.

„Анольо“; „Китайський папуга“.
„Байка“; „Куди йдемо?“.
„Лен“; „Кізаї Селіана“.
„Пен“; „Кровава буква“.
„Сонячна“; „Любові“.

Дописи.

ЛІСКИ КОЛО БЕЛЗЯ. (Посвячення сімох образів Матері Божої, творів Олени Кульчицької). На св. Білостоцькій відпустці в Лисках, положені на межі многострадальної Холмщини, відбулося в день Пр. Богородиці (дня 22. червня п. р.) торжество посвячення сімох образів Страдань Матері Божої, творів нашої артистки п. Олени Кульчицької. Ці образи, у виконання яких наша артистка вложила великий засіб свого творчого таланту, мають безперечно високу мистецьку цінність і є багатоглибким вкладом у скарбницю нашої церковної мистецтва. Образи Страдань Пр. Богородиці визнаються глибоким чуттям та незвичайною силою виразу, тому робота на галереї сильно вражає. Для прочит, які громадно сміють на св. Білостоцьке місце, навіть з дальніх сторін Галичини й Холмщини, ці прагнучі зворушувати образи стануть невичерпаним джерелом віри, надії і потіхи серед тернистої дороги життя. Годиться зазначити, що відпусткове місце Страдань Матері Божої на Білостоці в Лисках відноситься невинно до кожної роки і притягає до себе чимраз більше маси вірних.

РОГАТИНЩИНА. (Віче посла Кузика). Дня 5. серпня п. р. відбулося посольське справоздаче віче в селі Любш, рогатинського повіту, на якому виступило коло 1.500 громадян з Любш і околиць. Віче отворив іменем Повітової Організації УНДО д-р С. Гладкий, проводив п. Мацьків зі Стрипи. Звіт з діяльності Парламентарної Репрезентації дав посол С. Кузик. Після звіту промовляв ще п. Мацьків і на його пропозицію віче одностайно ухвалило резолюцію, в якій одобрено тактику Українського Парламентарного Клубу, а далі резолюції в справах шкільних і господарських. Після віча відбувся величавий соціальний фестиваль, на який прибули „Соколи“ і „Луги“ з доколичних сіл. В імені соціальної та дитячої організації виступив посол Кузика п. І. Шулик, на що посол Кузика відповів гарячою промовою, в якій заохотив „Соколи“ і „Луги“ до ярності й самоосвіти.

3 музики.

З успіхів молодих українських музиків у Празі.

Сьогорічні кінцеві продукції музичної консерваторії і „майстерської школи“ (Mistrovska Skola) в Празі були для нас глибоко цікаві, що брали в них участь українці, які перебувають на музичних студіях у Празі. І так відомий вже широкій напів публіці композитор д-р Нестор Ніжанковський повинен у тому році т. зв. майстерську

школа з композиції з власн. проф. Вітєслава Новака (одного з найбільших чеських композиторів), який студіює різноманітне музичологію у проф. Зденка Неєдлього (п. Карлові університеті), покинув цього року консерваторію в класі композиції проф. Отокара Шніва та переходить на майстерську школу. З фортеп'яну посідає консерваторію Роман Савицький у професора Геймана і рідко переходить на майстерську школу. (Оба станні були есеями. Вишого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові).

М. Колесса виступив як композитор з українським світом в 4 частках на симфонічній оркестрові, д-р Н. Ніжанковський з тоїм на фортеп'яні, скрипку, віолончель. Фахова музична критика поставилася до обох творів з великим прихильним та ставляє їх на чільні місця в ряді виконуваних композицій. Тим то цікаво буде нашім суспільності познайомитися з бодай з найбільш характерними голосами чеських рецензентів про наших молодих і наймолодших композиторів.

І так музичний рецензент часопису „Venkov“ з дня 8. липня пише ось що: „З тих, що пробують своїх сил в оркестральних творах, визначив би я передовсім Миколу Колессу, котрого „Українська суїта“ — частинно писана під впливом Дворжака — промовляє шлях тис свіжого музичного, найбільш безпосереднього в співній лінійній повільної частини, і в повній помисловості ритмічній останньої частини, що опирається на елементи народної музики“. Та ще прихильніша є оцінка того твору, яка появилася в часописі „Narodni Listy“ з 1/VII 1928 р. Оцінка набуває тим більшої ваги, що появилася в часописі, відомій з „ворожого“ відношення до України. Читачко там так: „Особливу радість справила нам Микола Колесса своєю „Українською суїтою“. Поміж інших творів, які він виставляв, робила вона свіжістю своєї інвенції враження оазису в пустині. Своєї рідної землі для молодий автор промовити в тих чотирьох частинах світи, так гарно відображених чуттєво і настроєвим виразом, так ритмічно оригінальних і різноманітних, а до того делікатно рукою кольорованих Олеськи, які інтенсивністю і інтерналізмом перевищили познання, віддане попереднім композиціям, були доказом, що творець молодого українського справді зацікавився чужою зібраною аудиторією. Нехай же він сам в дальній мистецькій розвою буде охорою та гордістю свого народу“. Микоходом можна зазначити, що вже й перед тим стрінувся М. Колесса з прихильною критикою своїх фортеп'янових творів.

Що до твору д-ра Н. Ніжанковського, то критики підносять окрема зосередженість думки і незвичайно цікаве детальне його вираження. З оцінки, яка появилася в час. „Venkov“, можемо бути справді горді Читачко там ось що: „Творець, який, не маючи на молодість автора, вказує подвійні прикмети мистецької зрілості, було фортеп'яноме тріо Нестора Ніжанковського з „майстерської школи“ В. Новака. Малою на увазі всю солідність цієї школи, є це композиція, якої думки мають рідко своїй і виразистий зміст, а якої музичні цінності степенуються в кожній нолій частині, щоб через пристрасно розсипану пісню смутку досягнути кульмінаційної точки в останній частині — промениччій радістю і танцювою вервою пісню славянських ритмів. Твір беззаперечно великого таланту, який вже щось уміє!“

Згадати ще треба, що фортеп'яновий парт цього тріо виконував Роман Савицький, який також і як солист відіграв на іншій вечері „Шаконну“ Баха-Бузоні і якого інакше ставлять критика між найважливішими есеями консерваторії. Годиться зазначити, що п. Савицькому доручено ще перед тим взяти участь у болгарському музичному фестивалі в Празі, де він як найліпший стрінувся теж з великою прихильною оцінкою фахової критики.

Радіючи цілим серцем таким прекрасним успіхам наших молодих музиків у Празі, можемо висловити тільки побажання, щоб і наша музична публіка в краю змогла якнайшорше познайомитися з цими наведеними творами. Невже не пожалувати було, щоб хтось із місцевих людей подавав нам частіше відомості про музичне життя нашої студіючої у Празі молоді, тим більше, що крім згаданих імен зближуються там ще й інші українці, як Зиновій Лиско, який студіює в майстерській школі у Йосифа Сука (композитор), Богдан Пурко (у проф. Я. Кржічкі), п. Березовська, талановита піаністка та Іван Птиця, якого надійний бас і може ще дехто, про кого ми не мали нагоди довідатися. В. Б.

Зі спортивного життя.

Мистецтва Ліги.

Погонь—Легія 1:1 (1:1).
Варшавіанка—Турісти 3:2 (2:2).
Л.Б.С.—Гаспелес 2:2 (1:1).
Рух—Кракові 2:2 (1:2).

І.Ф.Ц.—Варта 2:1 (1:0).
Польонія—Шлесля 1:1 (1:0).
На перше місце вибраних знов І.Ф.Ц. (Католик).

Ревера—Польонія 3:1 (2:1).
Ревалжескі знатання в Станиславові на мистецтво львівської округи. Тому, що об'єднанні мають по два пункти, відбудуться ще одні тиж разом рішучі змагання у Львові.

Нові книжки й журнали.

Імж. а/р. Микола Хомини: Годівля домашніх тварин, з особливим ухваленням молочних корів. Видавництво Краєвого Молочарського Союзу „Молоско“ Ч. 20. У Львові, 1928. Стор. 80. Формат 16°.

Есеїстський: І. Война в мирі (Розсудження) і П. Безжизненность священников (Шелебать). Львів, 1927. Накладом М. Мацапа. Стор. 32. Форм. 8°.

„Ранок“ (Le Matin), двохтижневик — орган української незалежної думки. Серпень, 1928 р. Ч. 1. Виходить у Парижі. Редакція та адміністрація: 13, Rue M. le prince, Paris (6-e). Редактор: С. В. Перепезиня.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Евгенія з Лепких Перфецька. Дня 25 липня п. р. померла в Берліні по довгій та тяжкій хворобі Евгенія з Лепких Перфецька, дружина д-ра Романа Перфецького, випливаючи ширій жалі серед місцевої колекції. Похорони відбулися в п'ятницю дня 27-ого липня при значній участі знайомих Покійної, що прийшли віддати їй останню присягу. Над домовиною промовляв о. д-р Вергун і п. Бр. Бурбала, підносячи непохитну вагу та ширій патріотизм Покійної. — В. Ів П.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“, Галактіона Чіпін і Ле-ле:

Микитичин, середа	15/8
Надвірна, четвер	16/8
Содотаяна, п'ятниця	17/8
Богородчани, субота	18/8
Станиславів, неділя	19/8

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.

Р и п н о :
15.VIII. Віл.
16.VIII. Ой не ходи Грицю.

Старшина Кружка „Рідної Школи“ в Дрогобичі складає отримати ширі і сердечну підтримку Панні Доли Лейбичівній та п. Феліоріоні Кульчицькій, котрі в нагоди посвячення угодного каміни нової Церкви в Мразині зобразили 60-52 зол. на „Рідну Школу“ в Дрогобичі. 1-1

Повітовим Кооперативам кредиторів і некретиторів до відома! В порозумінні з Союзом ревізійних роісалах дня 6. п. м. Центральний Кооперативний Банк Повітовим кредиторам кооперативам, Повітовим Союзам кооперативів і Тор овельним кооперативам по повітових містах, де нема Повітових Союзів Кооперативів, донадає Основуваний і організації кооперативів дрібного (оборотного-короткочасного) кредиту першого ступня в прошенні на опінію зладу чи конференції ними з тієї цілі скликаної. Накоди якіх з вище згаданих установ, по чот цього дозвладу не доручила, проситься звернутися до Центрального Кооперативного Банку у Львові (Ринок 10) о переслання нового примірника. 249 1-1

ДРІБНІ ОГолошення

ЖІНКА старша, чесна, що розуміється добре на сільських і домашніх гадзівстві, пошукує місця у священика відвіди. — Львів, вул. Бєла ч. 16. у п. Рогової. 245 1-1

ВАЖНЕ ДЛЯ КООПЕРАТИВІ!

На догідних умовах можна набувати шкільні і канцелярійні прибори, шкільні друки і друки для громадських та парохіяльних Урядів, та шкільні книжки і книжки для читальняних, учительських і диточих бібліотек у кооперативі:

„УЧИТЕЛЬСЬКА КРАЄВА СПІЛКА“
у Львові, вул. Осолінських, ч. 10.

251
250 В І І Ф І Л І І:
Коломия, вул. Костюшка, ч. 23. — „НАРОДНИЙ ДІМ“.

Товар першої якості — ціни конкурентні!
Для кооператив полекші у сплаті ціни купна!
На жадання висилаємо ціники вільворотною поштою.

ФОРТЕП'ЯНИ, паріна першого класу, закордонних фабрик на річці при ні одас, міна; Ганаа, вул. Пласуєського ч. 22. 1. пов. 221 3-10

КМНАТА улашдована до вишайш. Околиця св. Антонія, тільки для поважних осіб — Зголошення: вул. Домініанська ч. 17. Каса під 9-1. 105 3-3

КАВАЛР 42 ЛІТ висний, добре ситуваний урядник, нахотний, симпатичний, з браку знайомості і часу, нем дорогою шукає ширій і вірної товаришки життя. Особи з доброї родини, інтелігентної, сублітної, ладної ладі, правдивої, господарної і ошадної, солідної домогоски. Молоді, здорові і дуже гарні, добре збудовані, середнього росту брутети, мають першество. — Зголошення з фотографією. — Дискретія і зворот. річ чести — до Адміністрації „Діла“ під „Культура Душа“ — чорні очі — любов“. 239 3-3

КРУГЛА СИРОТА шне, гачусе шани. шални светери, кам'юльки, вишиває обрус, кани, серветки й інші річі — рада вийти міне при родині. — Зголошення: Адміністрація „Діла“ під: Сирота. 2-3

РУТИНОВАНОГО компієнта поїмне від 1. вересня п. р. Д-р Бохенський адвокат у Збаражі В зголошення полати дотеперішню практику і вигоди. 242 2-3

МІДНІ бранюлетан, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровські-Розважєвські, Львів. (Готель Жорна), Тел. 27-29. 2481 8-?

УЧЕНИЦІ (КН) з низких клас знайдуть приміщення при інтелігентній родині. — Зголошення до Адміністрації під „Добра оіка“. 231 3-3

ГОДИННИК ВАШІ буде найліпше направлений у найбіднійший годинникарський робітні Івана Зельтенрайха, Львів на Марієвська 5. — З провінцій просямо репаратії присилати поштою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо паручні. 3 6 108-?

ПРИМУ учеників на станцію, Харч і оіка заповнені. Гвоздикова, Львів, Личаківська 15/П. 243 2-2

ПРИЙМЕТЬСЯ на станцію студентів або студентів з інших клас. Гарна кімната, совісна оіка, приступна оплата, добрий харч, поміч в науці. — Відомість: Львів, вул. Саліги ч. 65. П. полна діло. 246 1-1

ВДОВА по учителю, українці, літ 35, займається веденням гадзівства і кухнею у безжизненого священика або відвіди. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Маруся“. 247 1-2

ПРИМУ на станцію учеників. — Зголошення до „Рідної Школи“ під „Оіка“. Львів, Ринок ч. 10. 248 1-2

КРАВЧИНА шукає мешкання при інтелігентній родині. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Мешкання“. 251 1-1

ПРИМУ одну ученицю на станцію. — Кордаєвичева, Львів, вул. Міцкевича ч. 11. 250 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Початок шкільного року.

Вже є на складі нове доповнене видання „Історія Церкви“ о. д-ра Ярослава Левинського і продається по ціні 2-50 зол. Біблійні Образки 125 зол. і Наука о вірі в біблійних оповіданнях для народних шкіл 1-80 зол. Повний Шематизм на 1927 р. по зниженій ціні 6 зол. Устав церковний на 1928-29 (до кінця серпня 1929 р.) по 2-50 зол. Повний книжний має на складі і висилає відворотною поштою „Власна Допомога“, одинока священицька кооператива, Львів, вул. Корняків 1/П. Члени можуть вписуватися. Уділ виносить 20 зол. і 5 зол. внесове. Платити можна ратами (почтовими складаннями). 3-3 219

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Геройство, легкодушність і реклама.

Ця тема стала особливо актуальною недавно а приводу авантюри генерала Нобіле. Кільканадцять жертв людського життя, а між ними загинув одиниці тої вартості, що Амундсен; великанські, необраховані ще кошта, видані кількома державами; врешті шалена витрата енергії — і це все при мінімальних, якщо взагалі якінебудь, практичних осягах, розтрублене безприкладною рекламою. Одночасно заквестіоновано найважливішу позицію, що звичайно стоїть в актах подібних підприємств: особисте геройство учасників виправ. Не диво, що маючи такий бізнес цієї останньої виправ, весь світ одноголосно признав авантюру генерала Нобіле — іменню авантюрою, каригідною легкодушністю, тим більше каригідною, що веденою в ім'я — реклами. І колиб навіть очистили генерала Нобіле особисто та деяких його товаришів від низки поважних закидів фахової чи моральної натури, і колиб італійці з патріотичного обов'язку вибудували своєму неfortunному землякові не один, а десять пам'ятників, факт залишиться фактом, що зроблено тут найпоганішу річ: з героїських поривів і з жертв людського життя зроблено собі негідне видовище, зроблено собі забаву в рекламу.

Тема про геройство, легкодушність і рекламу, поширена ще питанням рідко в світі зустрічної фанфаронади, воскресла в цілій повноті з останньою тиждень в Польщі. Видигнула її хвиля летунських катастроф, завершена смертю капітана Швейковського під Краковом і пор. Шаласа під Багдадом, й поглибила її трагі-комічна історія трансатлантичного лету Кубалі й Ідзіковського. Як виходить із статистики, оголошеної в „Мислі Неподлеглей“, протягом шістьдесяти днів червня і липня ц. р. у катастрофах польської військової авіації загинуло 4 летунів згинув, 13 було легше й важче ранених і 35 аеропланів розбитих або ушкоджених. Згадані вище дві катастрофи, обі з смертним вислідом, у перших днях серпня, головною катастрофальною кінець рейсу Варшава-Багдад, спонукали частину поважної польської преси вдарити на алярм: день-у-день почали являтися статті й замітки під заголовком „Департамент летунства має голос!“ Департамент летунства справді забрав голос, але потрактував справу по своєму: причини катастроф не пояснив, „за те“ погрозив пресі репресіями, якщо преса виявлятиме назви й фактичну військову приналежність розбитих аеропланів! Колиж факт частеньких катастроф викликав дискусію на тему геройства й легкодушності, то знову газетний голос, роблений довкола поодиноких летів, поки ще ці леті взагалі були докопані, висунув іншу тему: журивання вуличної польської преси на людському житті й перетоплювання усіх, навіть справді героїських, поривів в одну велику, аж до осиди несмачну фанфаронаду.

Дуже часто буває, що важко визначити межі: де кінчиться герої-

ство й де починається легкодушність. Практика останньої війни виявила ще одну тайну, а саме, що напр. прояви найбільш героїської особистості відваги бувають інколи для справи просто шкідливі; відважного воюю, що в першій лінії окопів ставав у весь зріст і рвався вперед — не тільки не нагороджували за відвагу, але й карали, цінуючи вище тих, що носом в болоті лежали й розважливо ждали пригідного менту. Геройство для героїства, без означеного бодай мінімум якоїсь позитивної практичної цілі, втратило вже розуміння у світі, прожертому реалізмом і матеріалізмом. Та й не тільки тому. Боротьба за життя вимагає нині вже стільки сили, енергії, витривалості, а то й самопожертви, що витрачування усього цього для пустого міражу, для чогось, що не приносить життю ніякої користі, втратило давній незрівняний чар романтичного героїства. Але тут знову вириває сумнів: чи саме тому, що життя таке сіре й тверде та обдерте з усіх серпанка романтики, чи може саме тому не є світові потрібні такі героїські пориви одиниць, які знімаються високо понад оту нашу сіру буденщину?

Із цього роздоріжжя думок виникнула ось яка посередня дорoga: Світ, який надає практичне значення усім, на око цілком навіть непродуктивним, родом спорту, всеж таки захоплюється завжди такими поривами героїства, які жадної користі буди то й не приносять. Такими поривами є нині напр. безперервні леті на просторі шости тисяч кілометрів на невеличкій машині понад спіненим хвилі океану. Ознак у заміну за ту пожертву, зроблену з своїх реалістичних принципів, світ жадає одного: аби ті безпродуктивні героїські пориви були успішні. Кожну легкодушність світ признає героїством тоді, коли вона завершена удачею. Кожне геройство, що потерпить невдачу, буде напівпозована маркою пустої легкодушності.

Однак те, що діється у Польщі, входить зовсім у іншу площину поняття про героїські й легкодушні пориви. Найвірніше либонь скарактеризувала існуючий в Польщі стан варшавська „Речепосюліта“, газета, якій чейже не можна закинути браку польського патріотизму: наводячи спантеличену поезію „Глосу Правди“ на тему польських спортивних осягів („пала сіла чудуф ідзе з Бельведеру“ і т. д.), „Речепосюліта“ питає, „чи не живемо випадком у великій країні манажів?“ Річ у тім, що польська преса

„робить із спортивних і летунських чинів базарне видовище, дуючи у сурми побіди й роблячи без ніякого стриму прикрий галас“ („Дзень Польскі“). Очевидно, що один і другий публіцист може доглянути „розвудане рекламарство бруковної преси, яка кожне сміливе підприємство й кожне ризико людського життя згорн дисконтує для свого інтересу“ („Роботнік“), може доглянути теж „виправді героїську, але трагічну ролю експериментальної істоти, морської свинки чи лабораторійного крілика“, яку грає летун, у 90-ти відсотках залежний від машини, — мотору та конструкції апарату. Однак поза одиничними публіцистами: маси польського громадянства цієї розвуданої рекламної вакханалії ані теж цієї в суті речі скромницької ролі на силу фабрикованих героїв не бачуть: ціде польське громадянство живе в психозі автореклами, пустослов'я, фанфаронади, затративши вже геть почуття ріжнці поміж важливим та нікчемним, поважним та — смішним. Якій знаменній причині, до характеристик збірної психе наших сусідів!

Піз року гуло-гулоло про лет Кубалі й Ідзіковського, лет, до якого польські летуни приготувалися, як запасніе сананіна лодзька „Правда“, „на замовлення французької фабрики аеропланів“. І французька фабрика розпочала для своєї фірми рекламну акцію. Але на якій чудові! вона натрапила ґрунт! Ціле польське громадянство дало себе з захопленням запрягти в оту акцію, а урядова польська телеграфічна агенція була її невідомим (вірно в це) трабантом. Назвали французький аероплан іменем першого маршала держави (назва „Білий Орел“ була видно занадто скромна). Коли прийшов день лету — ціла преса виписала дитирамби, а півурядові газети з „Польською Зброєю“ і „Глосом Правди“ на чолі вишкарлили таку поезію, гейби держава й нарід плавали вже в сплендорі безсмертної слави. А в день пізніше химерна доля казала німецькому пароплаву вилонити польських летунів з моря — недалеко португальського берега. І „Глос Правди“ стидливо промовчує вже назву „Маршалка Пілсудського“, називаючи його вперто лише „апаратом“, а вся преса видить „палець Провидіння“ в урятуванні летунів...

Оригінальна забава. Одно певне: з героїством ані його популяризацією не має вона нічого спільного.

І. К-и.

Памяти великого хорватського вождя.

(Від нашого кореспондента.)

Білгород, 10. серпня 1928.

Певно багато знайдеться між сербськими політичними діячами таких, що з радістю в серні зустріли звістку про смерть великого проводиря хорватського народу. Знайдуться такі перш за все у рядах тих, що підготували убивство у скупштині, у рядах людей засліплених національним шовінізмом і політично торгівництвом, але цілком з них не сардоніюю так те, щоб висловити свою радість прилюдно, у пресі. Хто шире, а хто лише всередині сербської преси, всі офіційні й не офіційні свідки свідать, що це великий народ

до смерті того, хто був найсильнішим внутрішнім противником теперішньої сербської гегемонії, хто ціле життя своє боровся за національне розбудження і рівноправність хорватського народу.

Жаліє за Радічем Білгород, жаліє спокійно і офіційно. Жаліє за ним Загреб — повний туґ, пригноблення і навіть розпач. Цілу ніч давали дзвони у всіх церквах, порушуючи своїми жалібними згуками нічну тишу і сповідаючи про смерть найблагороднішого хорвата. Зачинилися дварі, згасли свічки, музика і веселі голоси відійшли востанок, а ціле місто спов-

лося у жалобу чорних прапорів, бо помер не король і не президент, а помер той, на котрого були звернені очі цілого хорватського народу, той хто зумів збагнути всі глибини хорватського селянства, вийшовши сам з біди селянської хати, хто зробився мучеником і пророком в очах цих добрих, щирах, але затурканих тепер сербським янутом людей.

З глибини народу, самотужки, укоріни зростом Степан Радіч прокладав собі дорогу в життя. Постійні арешти і прогонювання ні шкід переривали його науку, примушували міняти і школи і місця побуту. Мандрував він до Києва, тинався і в Москві, пробував щастя у Празі і навіщо-то потім свої студії аж у Парижі. З природи дуже зарозумий і прайовитий він без особливих зусиль став інтелігентною людиною і першорядним проповідником пера. Фанатична віра в свою ідею гнала його ціле життя на боротьбу, робила його інколи можливо занадто не стриманим, але ніколи — боязливим, або зрадником своїх ідей. І чим більше визнавав гноблення та переслідування за своє віру, тим більше робився у пертні, тим більше зростає у велетенську постать в очах свого народу.

Провівши ціле життя своє у боротьбі, він завжди лишався, по йогож словам — миротворним, бо був противником війни, революції і убивств. Вірив у людські почуття, у перемогу правди і чим шаліше боровся. Цього останнього не розуміли ті, що підняли на С. Радіча зброю лише за те, що він був противником теперішнього устрою держави і бажав рівноправності своєму народові. Кажу — не розуміли, бо тяжко сподіватися користі для королівства С. Х. С. від смерті Радіча. Його довголітня праця не лишала без наслідків у народі, посіяла ним віра у право хорватів на своє життя не загине, а лише стихійно може зростати, але він уміє і стримувати у критичний мент розгойдані хвилі народнього моря.

Півтора року тому Югославія стратила свого найбільшого державного мужа М. Пашіча, а тепер нестало і другої, хоч і протилежної по напрямку, різної йому величини С. Радіча. Втрату Пашіча відчувала держава, а ще більше радикальна партія, котра за короткий час після його смерті так багато уже стратила зі своєї могутності і величини. Наслідків смерті Радіча ми не в силі зараз оцінити, бо не знаємо у якому напрямку поведуть свою політику його ученики і наслідники та наскільки буде великим і міцним їх авторитет у хорватських масах. В усьому разі можна констатувати, що Югославія у цей тяжкий мент свого внутрішнього і міжнародного положення, згубила одну з найбільших своїх державних величин, а це вже не може бути корисним для неї.

Ми, українці, в особі С. Радіча втратили широго прихильника, людину, що знала і розуміла як наш нарід так і наші вольові змагання.

В. Анський.

Українські переселенці в Уругваю.

Чинило українських переселенців опинилося в південно-американській республіці Уругваї. Про їхнє життя мало знаємо, бо зв'язки з нашими емігрантами, що так опинилися, шукають кращих умови і заробітку, так якби не істнували. Щодо на дніх одержали ми лист з якого довідуємося, що наші переселенці в цій далекій країні заснували „Українське Робітниче Товариство ім. Т. Шевченка“ і звертаються з проханням прислати їм якіж книжки та часописи. Адреса для посилань така: Iwan Wowk, Calle Recinto 359, Montevideo R. O. Uruguay.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

СРСР. І пакт Келльога.

Львів, 16. серпня 1928.

Чим ближче до речиння святоч-ного підписання т. зв. противоенного пакту Келльога у Парижі, тим густішою стає дипломатична атмосфера, що його сповиває. Деякі європейські й позаєвропейські держави, а вірніше їх уряди, почули себе „ображеними“ тим, що їх не запросили до участі в підписуванні акту т. зв. державами ініціаторами. Поминаючи те, що після довершення святочного париського акту підписання, кожна держава зможе до пакту приступити за згодою держав ініціаторів, „ображені“ всеж таки негодують, бож вони хотіли бути між „ініціаторами“. Та річ у тому, що це всеж таки неможливе, бо деякі з держав-ініціаторів пакту стоять на становищі, що святочного його підписання можуть довершити тільки держави, які є членами Ради Ліги Націй, дарма, що Зєднені Держави Півн. Америки взагалі до Ліги не належать. До таких дуже „ображених“ належить між іншими Іспанія.

Та діються ще й інші дуже цікаві та політично складні речі перед остаточним заключенням пакту. До них належить між іншим і англо-французький договір. Хоч він досі і не оголошений, то всеж уже виявилось, на чім він полягає. Згідно з ним Франція зобов'язалася обмежити кількість своїх підводних лодок, на які дуже немилим оком гляділа Англія. За те Англія дала Франції вільну руку й приобіцяла на будуче не бачити, як Франція веде військове вишколювання резервістів. Досі Англія проти цього завзято протестувала. Таким чином Англія добилася безпеки на морю з боку Франції, а ця остання дістала вільну руку щодо сухопутних зброєнь. Це очевидно не дуже миле для англійської суперниці на морях і океанах, тобто для Зєднених Держав. Отже атмосфера агушується, а горизонт затягається. Однак всі заперечують, що до підписання пакту всеж таки прийде.

Але є ще одна справа, яка до деякої міри псує кров ініціаторам пакту. Є це справа відношення СРСР до нього. Німецька преса, частина французької (очевидно ліва) і навіть частина американської преси почали дуже інтензивно порушувати цю справу та тим дали прилюдній опінії товчок до всяких міркувань на ту тему. Виступив у тій справі і офіційний представник союзного радянського уряду Чічерін. Він висловив перед журналістами погляд радянського уряду на пакт і заявив, що СРСР може вступити у переговори щодо пакту та що цілком можливе, що його підпише, якщо держави-ініціатори його до співучасті в пакті запросять. Така офіційна заява Чічеріна викликала в дипломатичних колах свого рода констервацію. Бож заява ця не була нічим іншим, як зайвальною пропозицією СРСР за посередництвом преси — взяти участь у пакті. Пішли всякі коментарі в пресі, а за ними інтерв'ю з усіма державними діяльниками і т. д. Досить, що досі справа стоїть так, що СРСР до співучасті у підписуванні пакту

не запросять з тієї між ін. причини, що він не входить до Ліги Націй.

Але є ще й інша причина, далеко важніша від наведеної, що стоїть на перешкоді участі СРСР у підписанні противоенного многостороннього договору в Парижі. Є нею ті умови, на яких СРСР мав би взяти участь у пакті. Чічерін ствердив, що СРСР вважає цей пакт черговим „зінряддям“ імперіалістичних держав у боротьбі проти СРСР і найновішим етапом ізоляції одної соціалістичної держави. Дослідно сказав Чічерін між іншим таке: „заборона війни (у пакті Келльога! — Ред.), як засобу національної політики, є інший (у даному випадку! — Ред.) вираз для підготування війни, як засобу світової контрреволюції“. Через те СРСР перед приступленням до пакту мусів би наперед вести переговори щодо його змісту. „Критика пакту Келльога — казав Чіч. — в наших очах потрібна і, у випадку нашої участі в цих переговорах, ми запропонувавши потрібні з нашого погляду зміни в цьому пакті“. Якіж зміни? Про те Чічерін не говорить, але з оцінки пакту можна легко їх додуматись. Згідно з пактом і французькою та англійською його інтерпретацією забороняється війну як засіб національної політики, але не забороняється її як засобу для оборони своїх границь і взагалі для оборони існуючого „статус кво“ в Європі та цілому світі, тобто для оборони правосильності всіх чужерідних і неприродних повоеєних договорів, що так нещасливо покряпав карту Європи, особливо середньої. СРСР хоче взагалі усунути війну як засіб поладування всяких міжнародних політичних справ, чи то непорозуміння, чи локальних конфліктів. Однак, щоб це досягнути треба роззброюватись. А пакт Келльога справи роззброєння зовсім не зачіпає. Іншими словами для кожної держави вільну руку у зброєннях. Але на щож вони, коли пакт осуджує війну та усуває її як засіб „національної політики“? Отже друга вимога СРСР до пакту, не угадаючи в ньому справи зброєнь.

Та все те речі нереальні. Бо справа пакту Келльога стоїть тепер так,

що кожна держава, яка має і згодилося його підписувати, погодилася вже на всі точки запропоновані Келльогом, і ніякі зміни у прийнятому тексті недопустимі. Виходить, що Чічерін і його уряд спізналися зі своїми пропозиціями. Протиники участі СРСР у тому пакті твердять, що Чічерін тому так пізно виявив охоту взяти участь у пакті і тому дав таку а не іншу його оцінку, щоб взагалі до підписання пакту не допустити. Але тим разом — заперечують вони — він дуже перерахувався. Бо пакт напевно буде підписаний. Ще інші політики кажуть, що уряд СРСР підписав би пакт і в такому виді, в якому він тепер, щоб тільки його до участі запросили. А підписав би тому, що боїться ізоляції, якається імперіалістичних класів. Але й на тому не кінається згодам політиків і публіцистів про причини виступу Чічеріна з такими пропозиціями. Є такі, що твердять: уряд СРСР зовсім не хотів і не бажав брати участі у пакті. Він хотів тією енуціяцією Чічеріна довести тільки до переговорів з державами-ініціаторами пакту у справі приступлення до нього. А самі переговори був би використав виключно для чергової демонстрації та пропаганди на свою користь. І це було головне завдання енуціяції Чічеріна.

Очевидно, що нам не важко, котре з тих припущень чи здогадів найбільше зближене до правди, але одно слід признати, що цей виступ Чічеріна причинився у великій мірі до переладування „миролюбивої“ атмосфери, що створилася біля пакту Келльога, розкладовими бацилами. Самою своєю енуціяцією про готовність СРСР приступити до пакту, під умовою внесення до нього точки про обмеження зброєнь, Чічерін теж придбав немалий капітал для СРСР у закордонного „пролетаріату“, чи пак у закордонній політиці, а далеко більший для потреб більшовицької внутрішньої політики у СРСР. Противоенний пакт мабуть таки підпишуть і то без СРСР. Таким чином поле середньої та східної Європи буде поза межами противоенних заборон.

Не туди дорога.

До теми: Як санувати „Рідну Школу“.

(Голос у дискусії)

Як читав останніми часами статті про спосіб сану Р. Ш., то приходило мені на гадку історія з потаємним чоловіком і двома добродіями на березі, що то дуже основно обмірковували, якби його ратувати. Насамперед ділом доказим, що нам Р. Ш. надто дорога, щоб її існування могло взагалі показати в сумніві, а щоби офіція ставмо до неї такі такі вимоги і прохати реформ. Це було ще й тому краще, що тоді будемо мати до цього більше моральне право. А то середні школи, що стоять оплитами учнів, що як-так вегетують білятрес там навіть 100 проц. платні для своїх учителів була дівалася і шаста, що „Громадянин“ її за те не укамінував а пародії — здалі на свідомість і почуття обов'язку громадянства — опинилися над пропагою.

Громадянство взагалі доміжеться йому і примус, що ратують дітей сучасна перед національною загрозою, але всеж та-

кн час до часу прорветься десь голос, що Р. Ш. — мовля, непродуктивна, бо... не приносить чистого зиску як П. С. К. у Станіславові. Це вже дійсно надто оригінально міряти цінності, що їх має або хочби тільки і мала давати школа — по курці золотого...

В цій статті хотів би я висказатися в справі деяких реформ запропонованих П. Ростковським. Тоті уступки статті П. Р., що торкаються змісту навчання в народних і середніх школах „Рідної Школи“ залишу, бо уважаю їх доречними і односторонніми, а ще й тому, бо, на мою думку, тут були би більше компетентними Педагогічні Ради і Шкільна Комісія при Гол. Управі. Мріяти серед теперішніх обставин про школу незалежну від кураторії (в такому разі буде залежна від поліції і староства), а лий „шарів би зловив український дух“, це те саме, що напро. саматати від укра-

їнської преси, щоби вона такою не кривила „простолінійного українського виховання (мас)“ т. зв. увільнилася від своєї кураторії (яка у тому випадку називається прокураторією) і т. д. і т. д. Це або найвісті або трамтадратнем. Перше що це є наша найвища мета, але її не досягнемо дорогою публічних дискусій у пресі. Я є переконаний, що наше учительство, хоч формально не далеко ссже відбігати від навчених „тому плагіат“ навчання, то фактично докладає усіх зусиль, щоби молодь з наших шкіл виходила як найбільше життєдатною; а знаю також і те, що і у справі зміни пляту навчання деяких шкіл робляться позажні заходи (але знов це не лишень від нас залежить). Хочби молодь, що опускає шкільні лави, винаувала навіть великі моральні чи інтелектуальні недостачі, то залежить пам'ятати, що школа (не лишень наша, але взагалі кожного народу) є тільки одним звеном в суспільному організмі і її здоров'я тісно з його здоров'ям зв'язане. А відомо, що ці організми повоеєних не так матеріальних як головно моральних спустошеннях дуже недомагають.

П. Р. дуже не по нутру за мале число промислових і взагалі фахових шкіл Р. Ш. і з тої причини уважає її майже „безужиточним тягарем для нашого народу“. Заклучення, на мою думку, хибне, бо як за мало фахових шкіл, то з того не виходить, що існуючі початкові і середні (про середні засом: у нас так висловлюються, немовби нам середньої освіти взагалі не було потрібно, а про вищу вже і не казати!) школи є зайві і їх можна поліквідувати (то найлегше!), лише збираймо зі здвоеною енергією фонди і закладаймо поруч існуючих початкових і середніх ще більше фахових шкіл.

Я займаюся радше тими уступками П. Р., де говориться про Р. Ш. як про „жебраків“, що німе дойти тільки чужу користь“. П. Р. хотів би відрізати вже раз з жертвами „жебранькою“, а перемінити Р. Ш. в олігу велику кооперативу, що удержувалася би зі своїх доходів і правлялася спільним з кооп. установами виділом.

Щодо тої „жебраньки“, то я стою на зовсім протилежному становищі. Передовсім зауважу, що не знаю жадної „жебраньки“ лише податок на Р. Ш., який на нас накладає почуття обов'язку і приналежності до українського народу, а сподіваються органи Р. Ш. Бо і злож мав би бути тим „жебраком“? Головна Управа, яка виконує свої функції безітересно (але чи добре — це інша річ)? Чи може той учитель, що бере 75 проц. платні (ратами по 10 зол. по 3 місяцях з доплати) за 150 проц. праці? А той бідачесько? Чи не може переступити 4000 зол. місячно (після достовірних заповідань Чини) мав би може бути великодушним добродієм? Отже не про „жебраньку“ лишень про обов'язок і почуття відповідальності перед майбутнім тут мова, від якого випливає суспільність, чертажена видагами на стрій альковоль, винити і т. п. (на те й статті) хотіла би випростувати та обманути себе доходами з кооперативу.

Така „жебранька“ є міром національної свідомості і культурної оріджести. З такої на національній свідомості і парності побудованої „жебраньки“ розвинувалися до великих розмірів аналогічні інституції у інших народах. От згадаймо хочби про поляків (Т. Ш. М.) і німців (Дайгвер Шульсберайн). І ніки ще тоту „жебраньку“ утримувати (можливо лиш на 3-м я, або на поклина з пресі). Отже не закидати і ним її, лише поширювати круг дохожих і переконувати суспільність, що висота і зріст національного податку на культурні потреби є ви-

німецько-австрійському війську, розбитому до повертіння озера, на якому дисертував на пробний лет. Керманн... Фріппу... Ларон... вертувальник, доправавши швидко до берега. Зорганізована ретельно евакуація вилетіла негайно на моторному човні в напрямку розбитого апарату. На пошесті окладування мотор. Заспокоєні потягнули до побой з жортуни, які жким-буз... Ларон... 4-ий учасник ретельно доправавши доправавши швидко до берега. Гасенко... пробі... участі... не брив.

— Катастрофи й нещастя. По страшних сльозах нависла східна область Злучених Держав... буревій та атмосферичних опадів. Жертвами буревію є 40 осіб убитих і значно більше число ранених. — В Лондоні, в ділянці Кінгстон, на Темзи, сталася пожежа в тамошній портовій магістрах. Велетенні шкоди. — Під Оломушем до зарплати авто з поїздом, 1 особа вбита, 3 ранені. — Біля Познаня мала місце нова автобусова катастрофа. 15 осіб ранених. Завинув шофер. — Від удару грому загинула ціла ділянка в місті Гітсінгайм у Німеччині. — В північних водах величезна повінь. Цілі села залиті водою захопленою водою. Ниселення Пенджабу втікло в гори. Повінь була перебіжача, тому жертв у людях мало. — Підчас аеропланного пошуку в Гвайксендорфі в Німеччині знав один з легуїнів із висоти 300 метрів, перебіжачись у безладну масу тіл. Публіку огорнула паніка.

Кіна.

„Анольо“: „Китський папуа“.
„Найя“: „Дізнання з китайської діалекти“ і „Пелера Смерти“.
„Лев“: „Китський папуа“.
„Палас“: „Тільки для одної жінки“.
„Фатаморганна“: „Пат і Паталон як послідники“.

Анна Йосифа з Брайтів ФЕДАКОВА,

вдова по учителі школи головної в Яворові, по давній а тяжкій медичній хворобі. Ск. Тайнами, заступила в Болі для 13. серпня 1928 р. в 38. році життя.

Перенесення тілних останків з дому жалоб, вул. Чарнецького ч. 26. на цвинтар. Печанівський відбудеться в п'ятницю, для 17. серпня 1928 р. о год. 3. попол.

На цей сумний обряд запрошують всіх криван і знайомих.

2481-2. Діти, внуки і правнуки.

ОПОВІСТКИ.

В прив. учин. жіноч. Семінарії С. С. Василенко в Дрогобичі є до об'їзду від для 1. вересня ч. р. поезда вчителів наук педагогічних. Кваліфіковані сили заклада оголошують негайно (швидко або устно) до Дирекції Заповідни. Платити після умови. — Утрата Семінарії. 233 3-3

Товариство українських студентів техніки „Основа“ укладає інформації у справі випуску на львівську політехніку кожного дня від год. 13—13:30, крім неділі і наших свят у власній доміні при вул. Супінського ч. 21. партер. — За ферійну коніцію: Орест Кіюфас, голова. Ярослав Білик, секретар.

РІЛЬНИКИ

ТОМАСИНА
СУПЕРФОСФАТ
АЗОТЯК
ПОТАСОВІ СОЛИ
КРАЄВІ І ШТАССФУРТСЬКІ
СІРЧАН АМОНУ
КІСТЯНІ МУЧКИ
САЛІТРА
УСПУЛЮН ЗЕЛЮ

Йосиф Каррах

Львів, Косцюшка 13.
Школярі і воювачі баскало безплатно.

АНТІН БАЗАР!

Подай слово а адресу. Сайкевич Петро, Львів, Калінінська 33, парна алашниця, жовті 109, відділ XVII. 1-1

ЖЕНА і син. професора прийняв

учениці на мешкання Просторе мешкання, гарно пожиттє, фортепиан до ужитку. Зголошення до Адмістрації „Діло“ під „Гімназія“. 256 1-1

МИХАЙЛО ЛУКАЧ,

син Грині і Марії, ур. 20.11. 1895 в Тарновіччі. Лінійний бля Надвірної — най подаєть про себе вістку. Хто знає його адресу, най заподасть її до д-ра Михайла Литвинювича, адвоката в Станіславові. Загородний часопи-ся просить пере-друкувати сю ого-лошення. 255 1-1

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТО І СРІБНО

ВІДРОБИ продає заготівку і на рати від десятиків аіт у підім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, вул. Маріївська ч. 5. Купую бріданти, золото, срібло плачу най-вищі ціни. 3 109-2

ФОРТЕПІЯНИ.

нижівка першорядних закордонних фабрик на різні ціни продає, німець: Ганак, вул. Пасудського ч. 21. I. пов. 251 4-10

ГОДИННИКИ „Zenith“ „Longines“

також біжутерію власного виробу по-купає: Домбровський-Розважеський, Львів, (Готель Жерма). — Догідні умови. 2481 3-3

„Місяць українського студента“ в тернопільському воєвідстві. Відділ Товариства Прихильників Освіти у Львові подає до відомо українському громадянству та студентству тернопільського воєвідства, що агадає воєвідство рескриптом Ч. Б. П. 7964/28 з дня 9. серпня 1928 р. дає дозвіл на переведення збірки на допомогу студентству в місті Тернополі з дня 27. вересня 1928 р. а в відомо воєвідстві від 1—20. вересня. Умови такі: 1) Особа, що мають перевести збірку, мають мати особисту виписку і поштову дестинацію, видану Т-вом Прихильників Освіти, як також достовірний відпис дозволу на збірку. 2) В кожній групі, що буде переводити збірку, одна особа матиме листу з шрифтом і печаткою Т-ва, в якій кожна жертва має бути записана чорнилом або чорнильним олівцем самим жертводавцем, а на випадок, коли він неграмотний, збирачем у присутності жертводавця. 3) По скінченню збірки Т-во Прихильників Освіти має вислати протоколи

з збірки до воєвідства. 4) Виследи збірки мають бути на протязі двох тижнів оголошені в пресі. 5) Збірку мають переводити особа доіреві, при чому виключається переведення збірки особами платини. Всі студенти тернопільського воєвідства до праці, бо від того залежатиме наше життя цілий рік! Де нека студентів, там зводять узяти справу в свої руки хтось зі старших громадян. Мусимо допомогти нашим студентам! Адреса Т-ва Прихильників Освіти: Львів, вул. Супінського ч. 21.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРИЙМУ одну ученицю на станцію. — Кордасевичева, Львів, вул. Міхковича ч. 11. 250 2-2

Присилайте передплату!

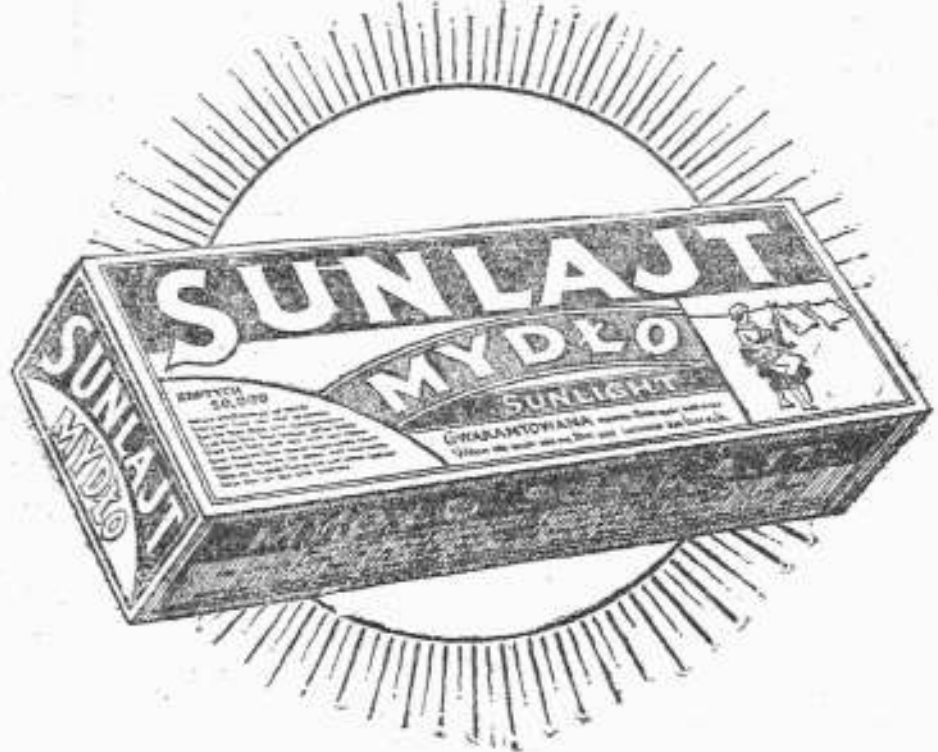
Жадайте жовтої бланкети в чорноою опашкою.

НИШИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для досягнення тавераних наслідків, користуватись ручним розпорошувачем.

Приводить сонце до хати.

Виплачується негайно суму 20.000 зол. кожному, хто в який небудь спосіб міг би доказати, що мило Sunlight має в собі шкідливі домішки. Мило Sunlight уживають не тільки до прання, але і до домашніх порядків. Мило Sunlight є найбільше розповсюджене мило на земській кулі, це є оречення газдинь всіх народностей.

SUNLIGHT

МИЛО

Lever Brothers Limited, Англія.

ОГОЛОШЕННЯ.

До оголошення Редакції не відносять.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синьківська ч. 17. II. п. Скріплювання хитавочних зубів, пилькування і видалення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті під американської системи. Пациєнтів з провінції погоджується в найкоротшому часі. П. і. Урядовим і студентам значна збавка. І. олексі в сплатах. 1-5

Від дня 15. ц. м. в Пансіонаті СТЕРНЮКОВОЇ в Гребенові

є кілька вільних покоїв. Ціни помірковані. Домашній харч. 2-2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шедл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло». Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4.50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 ал., Німеччині 7.50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7.50 ал., Австрії
7.50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Віднова ліберального руху.

Львів, 17. серпня 1928.

Увесь повоєнний період в Європі знищений війною, наповнений тов-
китною домашніми війнами, зв'язаний
версальським трактатом, пригнічтій
матеріальними злидинами, роздер-
тій міжнародними й міжнаціональ-
ними невагодинами, в Європі, обня-
тій сумерками, — разом з упадком
її передового становища розпочав-
ся упадок демолібералізму. Усе, що
висунула французька революція,
усе, що здійснив XIX вік у сфері
суспільно-політичній, всі ключі ін-
дивідуальної й національної свобо-
ди, особистої й громадської еволю-
ції, все те захиталося. Демолібер-
альний, парламентарний устрій,
який після війни поширився у де-
яких країнах в дуже короткому часі
„перестарівся“.

З усіх угодів загомонили голоси,
що — мовляв — маси не доросли
до того, щоб керувати своєю де-
лею; що вони є наївні й легковірні,
як діти; що на їх рішення впливає
складна й демагогічна пропаганда;
що фрази грають у них більшу ро-
лю, як факти; що парламенти ста-
ють стовпцем і гордіським ау-
лом перехрестиних інтересів; що лі-
бералізм і демократія не є пригні-
дзя для створення фінансової стабілі-
зації; що вони не дають забезпечи-
ти нації й державі, що до парламентів
входять революціонери, які вико-
ристовують законодавчі установи для
підготовки перевороту й революції.

Такі й їм подібні аргументи про-
мовляють проти демократії, роб-
лять її непрактичною, а то й шкід-
ливою. Такі й їм подібні думки були
й є вихідною точкою всіх дикта-
торських змагань і всіх диктатур,
віднови й відбудови деспотизму й
тиранії в Європі. А наслідок того
такий, що сьогодні майже полови-
на європейського населення стоїть
під ярмом деспотизму. А і в тих
країнах, де ще існує демолібераль-
ний устрій, мільйони громадян зі-
хають до диктатури. У вільних кра-
їнах, в Німеччині, Франції, Англії,
тисячі робітників тужать до тав.
диктатури пролетаріату, в інших
країнах ідуть змагання завести фа-
шистський лад. Ці протилежні со-
ціально змагання мають одну мету:
обмежити й адавити свободу оди-
ниць і поодиноких верств та підчи-
нити народ „сильній владі“.

Лібералізм і демократія, що по-
ставили Європу на передове місце
в світі; що створили були величезні
духові й матеріальні вартості; що
піднесли соціально пригноблені вер-
стви на рівень горожанської рівно-
сти; що з історичного забуття ви-
добули пригнічені народи; що ба-
гатьом із них дали волю й держа-
ву самостійність, — сьогодні є про-
скрибовані в Європі. Цікаво, що ві-
ра в доцільність і спасенність де-
мократії, аміраючи в Європі, буй-
ним квіттям розцвітається в Амери-
ці. Там, у великій заокеанській р-
спубліці, віра в демократію є гли-
боко вкорінена, догматично тріпка.
Демократія дала Америці велич,
славу й багатство та зробила її регу-
лятором усіх світових справ й ін-
тересів. Демократія, зрівнюючи всіх
громадян у правах й обов'язках, під-
носячи вартість кожної одиначі,
дає змогу кожному громадянину

шляхом голосування й виборності
висловлювати свою думку, безпосе-
редньо й посередньо переводити
потрібні реформи, боротися за
працю, хліб, культуру й свободу. В
деспотичних країнах людина, цілі
класи, а нерідко і народи, є лише без-
душним матеріалом в руках тира-
нів або горстки розрекламованих
амбітників і кар'єровиків. Війна,
яка увільнила Європу від корено-
ваних самодержав'їв, на місце поз-
бавлених престолів тиранив поста-
вила диктаторів, які насильям па-
нують над мільйонами людей від
Атлантичного до Тихого Океану.

Проти лібералізму й демократії ви-
ступають всі форми старої й нової
реакції: фашизм і більшовизм та
монархізм у всіх комбінаціях. Є-
диним організованим оборонцем
демократії є соціал-демократизм.
Комінтерн в Москві і Велика Фаши-
стська Рада в Римі є кермучими
осередками й заборонами деспотії
й тиранії. Помічником Комінтерну
є Крестинтерн. Зелений (аграрний)
рух, який в останніх часах починає
набирати міжнародної закрески,
та християнсько-суспільний рух у
всіх країнах, не мають міцного су-
спільно-політичного устроєвого
стрижня. Вони, відповідно до кра-
євих відносин, хитаються між по-
слідовою демократією і конститу-
ційним монархізмом, а то й деспо-
тією. На оборону демократії в о-
станньому часі виступив й творець
лібералізму. В початках липня від-
булася в Лондоні конференція ан-
глійських лібералів з участю пред-
ставників європейського лібералі-
зму з 18-ти країн. Льюїс Джордж,
ініціатор і керманчик тієї конферен-
ції, ось так описує завдання лібе-
ралізму: Поняття „лібералізму“ о-
значає в цілому світі боротьбу за
таку демократію, яка є вільна від
тиранії деспотів усякого роду — без
огляду на те, чи вони є короновані,
чи некороновані.

Лібералізм, який вважали вже
мертвим і похованим, відроджується
наово і намагається з локаль-
ного, краєвого, вийти в універсаль-
не, інтернаціональне русло, щоб
привернути демократії валежне
становище в суспільно-політично-
му устрою та з успіхом протистави-
тися всім противникам демократиз-
му — з права і ліва.

Осуджування демократії стало
тепер модою. Вона дійшла і до нас,
захоплюючи всяких суспільно-по-
літичних анальфабетів і мусоліні-
ських покійників. Вона починає шир-
ритися серед повоєнного покля-
ння, яке з одного боку вгинається
перед переходовою силою деспотії,
а з другого стає безрадною перед
складними питаннями соціального
й політичного характеру, які на по-
рядок дня висунуло повоєнне жи-
ття. В своїй обмеженості й наївно-
сти, з прекрасної далечини подив-
ляючи „успіхи“ правої чи лівої де-
спотії, воно схильне в тиранстві, в
режимі „сильної руки“ шукати пля-
стру на болю і рани сучасності. Це
самообман безрадних, заморочених
або „простоліпінних“ людей. Єди-
но демократія, організований
рух найширших українських мас,
покликання їх до праці, творчості і
боротьби може пхнути вперед спра-
ву нашого визволення.

Похорон С. Радіча.

(Від нашого кореспондента.)

Загреб, 12. серпня 1928.

Чи є можливість в короткій ко-
респонденції намалювати величаву
картину хорватського народнього
здвигу, картину безмежної любови
і навіть побожності до тлінних о-
станків свого вождя? Нема! І тому
мушу вихоплювати окремі менти,
а місцями лише давати загальний
погляд, схоплювати загальне вра-
ження.

Від дня смерті до сьогодні труна
стояла у салі Селянського Дому і
тисячі народу на протязі днів і ночі
приходили, щоб клянутись перед
нею. Тихо, побожно зі-сльозами на
очах посувалася людська лава у від-
чинені двері, роставала, але не змен-
шувалася.

Похорон! Пригнічують і жалібно
пастроють собою чорні прапори.
Вони скрізь — на будинках, вісках,
у руках людей. Сповили все собою
і закутали у важку жалобу.

Нарід! Скільки його? Ніхто не
знає. Сотні тисяч. Чотири години
проходять у рівних лавах всі деле-
гації перед труною, чотири години
тягнеться прощання з великим по-
кійником і віддання йому останньої
пошани. Всі племена, всі зодяги всі
типи Хорватії, Словенії, Боснії, Дал-
матії, всіх тих країн, того „преко“,
що було колись під Австро-Угор-
щиною, віддавали останню почес-
ть своєму вождю. Чоловіки, жінки, ді-
ти. Селяни, робітники, інтелігенція.
Безліч прапорів, безліч музики, але
все урочисто, у найбільшому ладі і
повазі без одного поліціанта, без
урядових осіб. Це не юрба, не на-
товп цікавих, лише глибоко засму-
чені діти свого передчасно загину-
шого духовного батька.

Лише королівський заступник-ге-
нерал і двоє селян зі серця Сербії, з
Шумації. Ці два представники серб-
ських селян прибули самі від своєї
організації, котра співчувала ідеї С.
Радіча і їх щиро прийняв у свій
гурт. Більше нікого з Білгороду і
Сербії, бо провід Селянсько-демо-
кратичної Коаліції відкинув усікі
привітання з Білгороду і не бажав
бачити делегації ні від кого, з ким
булоб зв'язане почуття про серб-
ський централізм. Не прийняли на-
віть делегації від Хадборобської
Партії, яка разом з хорватською
коаліцією була в опозиції, але кот-
ра після збійкотування хорватами
Скупщини, не перестала брати уча-
сти в її засіданнях, дарма, що збе-
регла становище опозиції.

Півтори тисячі вінців! Від вели-
кого срібного з золотими прикраса-
ми від короля до тернової корони,
сплетеної селянською рукою. Всі
воли лягли на могилі С. Радіча.

„Був ти некоронованим королем
народу свого. Але що я сказав! Не-
коронованим? Та хібаж ти не носив
сорок літ корони, тернової ко-
рони?“... Такі були слова д-ра
Мачека. І тому що він носив
на своїй голові не золоту прикра-
шену діамантами, а тернову корону
на котрій сляки рубини його власної
крови, сьогодні відбувся його по-
хорон, котрих не мав ні один ко-
роль у цій землі...

В. Анський.

Конгрес Соц. Інтернаціоналу в Брюсселі.

(Інформації від учасника конгресу.)

Від 5. до 11. серпня в столиці Бельгії
Брюсселі відбувся конгрес Соціалістич-
ного Інтернаціоналу. На конгресі було
присутніх 600 делегатів, що представля-
ли 34 соціалістичні партії з 29 держав,
(разом понад 7 мільйонів організованих
партійців). В межах конгресу відбулися
також жіноча міжнародна конференція,
інтернаціональна конференція в справах
виховання, конференція працівників-соці-
алістів, пресова конференція та конфе-
ренція в справах робітничої турботи.

В конгресі брали участь делегати від
української соціалдемократії — О. Без-
палко, О. Бочковський, І. Мазепа, а та-
кож, як гості були присутні О. Когут і М.
Стахів з Галичини, як представники со-
ціалістично-радикальної партії. Конгрес
ухвалив резолюції у таких головних пи-
таннях: 1. Світова політична ситуація та
міжнародний робітничий рух; 2. Мілья-
ризм і розбродження; 3. Проблема колю-
ній; 4. Економічна ситуація повоєнної до-
би та економічна політика робітничої
класи.

Цей конгрес не порушував проблем
Сходу Європи (СРСР), бо вже на поперед-
ньому конгресі в Марселі 1925 року від-
ношення Соціалістичного Інтернаціоналу
до політики московських більшовиків бу-
ло поставлено цілком ясно.

У маніфесті цього конгресу в Брюссе-
лі про Схід Європи між іншим сказано
ось що: „Продовження економічної кризи
на одиннадцятій році революції показує,
що диктатура терористичної меншости
гальмує розвиток продукційних сил кра-
їн і одночасно не дає змоги робітничим
масам Радянського Союзу оборонити свої
інтереси та грізніше пригноблені народи
під оком панування“.

У звідомленнях, проголошених конгресом
Соц. Інтернаціоналу в Брюсселі, що ви-
шли трьома мовами — англійською, ні-
мецькою та французькою (книга 400 сто-
рінкох друку), наводимо про сучасне по-
ложення України таке:

„Положення України в державно-прав-
ному, політичному та культурному від-
ношенні дуже скомпліковане та незадо-
вільняє. Український народ вже через
війну, коли він находився почасти під
російським пануванням, а почасти під
австро-угорським, приймав до політич-
ного й культурного самовизначення. Під-
тає потреба та переверотів повсюдної
добри адалавої ерау, що Україна також
досягне національного визволення. Але
український народ що й тепер розірва-
ний на чотири частини: одна — східно-
галицька прилягла до Польщі, друга, як
Українська Радянська Республіка при-
лучена до Радянської Унії, третя в Буко-
вині та в Бессарабії належить до Румунії,
а четверта — Карпатська Русь приля-
гла до Чехословацької. Такий стан пока-
зує, що українська соціалдемократія на-
весть свою боротьбу за політичні й соці-
альні права в тотрох різних державах.
В Польщі та в Румунії, де українці, як
класи, позбавлені всякого права, йде бо-
ротьба за політичні та культурні права
проти польського й румунського пану-
вання. На Радянській Україні хоч в спра-
вах культурних існує до деякої міри
автономія, але боротьба проти більшо-
вицької диктатури лишається боротьбою
перелусім проти чужого панування і ве-
деться під влищем самостійності Ука-
їни“.

Цікаво зазначити, що делегат поль-
ської соціалістичної партії Подлявко-
вський, який на попередньому конгресі в

тернаціоналу в Марселі був проти внесення українських соціалдемократів, щодо констатування факту окупації Росією українських земель, тепер на Брюссельському Конгресі в пленарному засіданні з'явився наступне:

„Національний рух українців та білорусів, який автентично розглядають як внутрішню політичну проблему польської або якоїнебудь іншої держави з дійсності є великим історичним фактом, якого наслідки одного прегарного дня виявляються далеко за польські границі на цілій Східі“.

З приводу заяв української соціалістичної партії до Соціалістичного Інтернаціоналу за прийняття її в склад Інтернаціоналу Виконавчий Комітет Інтернаціоналу напередодні конгресу ухвалив таку постанову:

„Виконавчий Комітет Соц. Інтернаціоналу з радістю констатує початки організації соціалістичних сил серед українського народу в Польщі. Вик. Ком. теж вітає звернення української рад.-соц. партії до Рад. Соц. Інтернаціоналу. Вик. Ком. пропонує секретаріатові Рад. Соц. Інтернаціоналу віддати потрібні інформації про цю партію і представити найближчому засіданню Вик. Комітету в цій справі доповідь“.

По шкільному плєбіситі.

Шкільні містерії в Рогатинщині.

В другій половині липня ц. р. одержали деякі села рогатинського повіту рішення Львівської Шкільної Кураторії у справі декларацій, внесених українськими громадянами в домаганням увести українську викладову мову в місцевих народних школах. В тих селах населення є майже виключно українське і здавалосьби, що рішення Кураторії буде прийнятне і що з початком шкільного року лауна в народних школах тих сіл відбудуватиметься в українській мові. Однак рішення Крайньої Шкільної влади показалося в усіх випадках відмовним, так що навчання в тих школах останеться і на далі польським, або як позаяки кажуть, утравістичним.

Практика львівської Кураторії давно звана і завжди однакова. Однак та безперемінність, з якою вона тепер постуєє справді подиву-гідна. В селах як Чесники, Погої, Підмихайлівці, Савітківці, Бабухів, Дем'янів, Помупати, Кошівки, Дібринів, у яких всіх до купи є до 30 дітей латинського візраду, а до 1000 українських, яких всі родичі внесли декларації за українською викладовою мовою, затвердила шкільна Кураторія утравістичні школи, опираючися на тім, що в кожнім з тих сіл знайшлося по 20 декларацій за польською мовою навчання.

Але не тільки ця містична скількість польських декларацій є причиною утраві-

стації українських шкіл. У селах, в яких не вплинула ні одна декларація, з домаганням польської мови, а навпаки вплинула потрібна скількість декларацій за українською мовою, Кураторія радить собі інакше. Вона просто уневажляє відповідну скількість українських декларацій (і) і тоді рішення на введення польської мови звучить так, що в даній школі нема 40 дітей, яких родичі бажали бачити свої діти по українськи. І так: у селі Заліжжя із 35 українських декларацій за 41 дитину Кураторія досім безпідставно уневажнила 6 декларацій, а залишила важними тільки неісторичних 35. Польських декларацій не було ані одної. Так само в селі Вишня затвердила Кураторія 15 українських декларацій на всіх 40 за 54 дітей і таким чином також зробила по числу неісторичним для введення української мови навчання.

Та й не це по все. Бо ж є ще перепини населення з 1921 р., в якому українці не брали участі, а на який у своїх рішеннях могла поглядати. І так: у селі Галицьких і Желіборак, в яких нема ні одної латинської крім дітича в Желіборак і де не внесено потрібної скількості польських декларацій, а тільки виключно українські, затвердила Кураторія утравістичну школу тому, що після перепини населення з 1921 р. у тих громадах нема навіть 25 проц. українського населення.

Покривджі села внесли рекуррен проти тих крайно безправних рішень Кураторії. Про десять цікавіх речей довідався громадський діяч, який вислав свою делегацію до Кураторії, щоб справити і перевірити підозрілі польські декларації. Тій делегації відчитав представник Кураторії підписи на деклараціях за польською мовою, і показалося, що були це імена поляків, які колись перед війною жили в Підмихайлівцях і або вже давно помирали, або ніхто не пам'ятає, куди зі села виїхали. Ані одного підпису на тих деклараціях не було від того, хто замешкало у Підмихайлівцях, тільки одна декларація за невідому скількість дітей була підписана правдивим підписом польського священика, який вимагав введення польської мови навчання... для кого? Та певже для дітей?

Очевидно, що і підписи на польських деклараціях сім мусіли бути сфінговані. Такі містерії діються на тіл шкільного плєбіситу розуміється не тільки у Рогатині. На таких підписах ґрунтуються і всі інші рішення шкільної Кураторії і в такий спосіб „законно“ переводиться утравістація українських шкіл. Це тільки зразок.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилася дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Виправа на церкву.

(Допис з м. Вишгородка, крем'янецького повіту).

В одному з останніх чисел „Діла“ подали ми у новинах коротку замітку про виправу польських кошовиків і осадників під проводом свого керівника на православну церкву в містечку Вишгородку. Нині містично докладний опис цієї події, написаний одним з волинських громадян, що містить інформації на місці. Коментарів до того опису не треба ніяких. Подія мала місце в день візиту польських легіоністів у Вишні та в перших тижнях урядування нового волинського воєводи Юзефського, 6. „Українофіла“. Але перейдім до допису. Він звучить:

Пишу під тижнем вражінням події, яка трапилася у нашому Вишгородку. Ото минулої неділі, суботу 12-го серпня, вночі, між 3—4 год. ночі пішло тихе містичко було споконвічне страшенним криком і дзвоном на тривогу. Люди, що перед святою неділею спали довші, ніж у будній день, поспішувалися та поспішали нашір. Що тако? Чого лаяють на тривогу, чого кричать „ратуйте“?.. Виявилось, що натовп поляків — оздників, не тільки докопавшись але навіть в так далекіх місцевостях, як село Вишнівця, а возами, на конях і пішки, а жінками і дітьми, числом 200—300 душ прибули до нашого містечка, обсадили церкву та дім нашого священика. Вдерлися навіть до хати священика, розбудили його і погрожуючи вимагали від нього церковних ключів. „Давай, поно, ключі, бо то наш костел, а ми хочемо в ньому молитися“... Священик, о. Захидальський, даремно усьолював розумну юрбу, щоб пішла собі, що за ключами треба приходити в день, а не вночі, що наразі в нього нема ключів, а в старості... Юрба, якою проповідав євонда Зентара, не розходилася, лише вимагала ключів, погрожуючи о. Захидальському і зупиняючися над ним. Привели також і церковного староту і церковного сторожа, погрожуючи їм, аби віддали ключі церковні... А тут ніяк не можна було крикнути через вікно, щоб покласти вістку на село до людей, бо під кожним вікном стояли сторожа від напасників. Нарешті вдалося якось вирватися з хати наймички, яка й наробила крику на все село. Першим потув крик селянина Форштей і побіг до дзвіниці, щоб задронити на тривогу. Могуши від дзвіниці були позадрані, через те він мусів лізти аж до дзвіниці. Не всім він разів за два бачив, як його отягували на землю і розрубали голову рикачем, а може й шаблем. Але проте пішов уже по цілому містичку голос, розбуджений народ змив обігріс вогонь на ратунок до священика і до церкви. Жінки й діти в юрбі напасників повтікали першими, але чоловіки, які були навіть узброєні, почали ставити опір. Тоді тільки на місце з'явилася поліція (постерунок у Вишгородку а) і почала розганяти перше на-

ших селян, але ті заявили, що вони тільки тоді розійдуться, коли з міста геть заберуться напасники. От-тоді хтось з напасників зостався і тяжко ранив Н. Рудницького, молодого садового нашого громадянина... Тисячний натовп затримав холодку кров і не кинувся на юрбу напасників, з якої стріляли...

Починаючи з 1922 р. — це вже третій раз поляки роблять спробу відібрати від нас нашу церкву, але такого нападу ще не було. На цей раз подіялася кров, наємо мученика... Коло 5-ої години армія віднесена вмиряного до дому і відправлено над ним маслосвяти... Тисячний натовп заповнив подвір'я й вулицю. Всі були об'єднані одною думкою, одним новим пастром.

На гусі зловоні пообігався народ і сусідів аж — Взаминь, Вечірнього, Лопушної... Коло 12-ої години дня приїхав повіт староста і поліц. командант на допит і розслідування.

Все по я передав коротко, як було, по роблячи жадний висновок. Нехай їх роблять самі читачі... Крем'янецький.

„Українська Громада“ у Франції.

Париж, серпень 1928.

Пятий рік минає, коли у Франції повинсь масова українська еміграція, що повстала з боротьби українського народу за своє національне аннексировання. Здавалось, що тут, на великій території французької республіки, українська еміграція здатна була в одну українську сім'ю-родину для продовжування боротьби за волю і права нашого народу, для культурно-просвітної діяльності, для взаємної допомоги і т. д. Але й тут внутрішні сварки, негода, нерозуміння одини другого, партійний шовінізм, різні політичні орієнтації, а кінці різні політичні платні агенти стоять на перешкоді нашому об'єднанню для загально-національної праці.

Щоб хоч в частині покласти край тим міжособистим та оминати те зло, „Українська Громада“ у Франції постановила звернути ще більше увагу на зближення нас, як українських громадян для наших загально-національних і культурно-просвітних справ.

Не ми, емігранти, будемо рішати про долю України, про те, який устрій буде мати наша незалежна Ватківщина. Наше завдання, як емігрантів, інформувати чужинців про нашу незалежність, ознайомлювати їх з нашою історією і культурою, висвітлювати дійсний стан нашого народу на Ватківщині, набирати знання і т. д. щоб, коли прийде час вертати до дому, по прийти з порожніми руками. А коли ми по виконаємо, то зробимо хоч в частині наш обов'язок перед нашою Ватківщиною.

Нікому не забороняється займатися політикою та різними політичними доктри-

Н. П. ПАВЛО ДУРБАК.

Табор новиків у Підлюті.

II.

Неділя. Встав я рано, щоб побачити табор зрани. Коло год. 6.30 починає табор оживати. То один вибіжить, то другий, чути діточі голоски. Показуються діти зі щітками, обуви чистять. Почистивши обуви, з ручниками і милом, декотрі зі щітками до зубів біжать до Лімниці митися. Ті, котрим служба призначена, замітають майдан, або пішли до їдальні над робити. Синьок. Збірка. Піднесення прапора та відспівання молитви. Вдарив дзвін у церкві, що на майдані. Це містрат о. Войнаровський Службу Божу править. Потягнулися новики до церкви. Співаки виділилися, поїзди на хори і понесли пісня-молитву з діточих уст, благаючи у Всевисшнього кращої долі для Ватківщини. Чудовий хор. Заслуга це п. Іваненка, котрий попереднього ще року багато труду собі завдав, щоб його вишколити.

Скінчилася Служба Божа. Вий-

шли ми з церкви, а тут сотня пластуни з табору на Соколі зі своєю старшиною надтягнула. Душа раділа дивитися на той цвіт молодий — надію нашу! Уставилися в ряди. Верховному Отаманові старшина звіт здає. Ударив знова дзвін. Це о. Лициняк Службу Божу для старших пластуни править. Виповнилася пластунами церква по береги. Прийшли і гості, котрі ніякого року Підлютому не спроневерилися. Співає знову хор.

По Службі Божій пластуни і новики зі своєю старшиною усталися в їдальній салі. Має бути пластове свято. Потягнули і ми. Довідуємося, що о. крилошанина Лициняк за його великі заслуги для Пласту Верховна Пластова Команда іменує „Добродієм Пластового Уладу“ і сьогодні має бути йому вручити відповідну грамоту та відзнаку. Виступив Верховний Отаман, підніс заслуги о. крил. Василя Лициняка для Пластового Уладу та аїзав секретаря Головної Команди відчитати дотичну грамоту. Виступив старий пластун, крем'янецький молодіць, лісовий чорт, похвалюється, читає грамоту: „За заслуги коло розвитку Пласту. Добродієм імену-

ють.“ Відчитав. Почепили відзнаку. „Слава!“ — тричі крикнули новики, „Слава!“ — тричі гукнули старші пластуни.

Успокоїлося. Верховний Отаман командантові табору новиків о. Бучацькому виступити поводить. Виступив о. Бучацький, змішавшись, думав, що промову треба говорити до о. крилош. Лициняка, а він не приготувався, бо йому ніхто про це не згадував... Та як приказ говорити промову — треба говорити. От і поручає він табор дальшій печаливій опції о. крил. Лициняка. О. Лициняк усміхається. Скінчив о. Бучацький промову, виступає Верховний Отаман: „За заслуги коло розвитку Пласту Головна Команда іменує о. Бучацького „скавмаїстром“. Опісля взиває старшину Головної Команди відчитати дотичну грамоту. Грамоту відчитано. „Слава!“ — тричі крикнули новики, „Слава!“ — тричі гукнули старші пластуни. „Сильно, красно, обережно, бистро!“ — пластовим окликом закінчилося свято.

Молодь розбрідася по майдані, виталася, гуторачи, попиваючи чай та закусуючи хлібом. Старші засіли коло стола, чай, какао чи ка-

ву попиваючи. Засів коло стола й о. містрат Тит Войнаровський, великий приятель молоді, відзначений вже давно почесною II Добродієм, бо йому завдячує багато і Пластовий Улад і табор на Соколі і табор новиків. Засів о. крил. Лициняк, засів д-р Вербенець, головний лікар Пластового Уладу і Добродієм молоді, засіли й інші заслужені працівники коло розвитку Пласту, засіли й зовсім незаслужені, от як моя особа. І пішла спокійна гутірка про будучність Пласту, про те якби цю установу закріпити й поширити. Богато плянів снувалося: і будова великої салі на Соколі, й електричне освітлення, і водопроводи, і будова табору для новиків... Надією на кращу будучність серця всіх були переповнені.

В годині 1. в полудне попрощався табор новиків. Діла мої не дозволили мені звідати табор пластуни на Соколі. Та відіхав я покріпленний надзвичайно на душі, бо бачив вислід тихої, невинуватої роботи одиниці, що не жадні слави — дійсно посвятили себе праці коло розвитку і виховання нашої молоді. Дяка народу нехай їм буде за це.

наш, але пахей по робитися поза межами „Громади“ і не в її імені; нашою метою повинно бути загальне добро нашої нації, бо для нас Пам'ятник поєднує усе! Тому менше сварки, лайки й менше сепаратства, які приносять нам тільки шкоду, а більше гуртової праці!

Таке завдання поклала собі „Українська Громада“ у Франції п'ять років тому назад при своїм заходженні і далі продовжує свою працю в тому самому напрямку.

Загальні збори „Української Громади“ у Франції, що відбулися 21. липня 1928 р., заслухавши доклад голови „Громади“ І. Отасова про діяльність Ради, з повним задоволенням отворили одороження атмосфери, що прийшло головним титлом після виступу з „Громади“ п. Шаповала і його близьких прихильників, які намагалися накинати Громаді світ суто тартійний напильник.

Рада „Української Громади“ у Франції подає до загального відомо, що поміщення „Громади“ отворене що суботи (адреса поміщення: 27, Бульвар Латур Мобурґ, Париж 7, метро Латур Мобурґ) від 8 години вечером до 12-ої години вночі. Там можна користуватися українськими журналами, набувати і замовляти українську пресу, книжки, національні відзнаки, листівки і т. п. Гра в шахи, доміно. Вхід для всіх свободний. Не-члени „Громади“ при вході в поміщення „Громади“ складають (коли нема окремої постанови Ради) два франки на витрати (за поміщення і т. п.). В зимову й осінню пору поміщення „Громади“ буде отворене що-неділі пополудні від 2-ої години. Там можна подавати заявки про вступ до „Громади“, там же даються всі інформації, зв'язані з нашим емігрантським життям. В найближчому часі при „Громаді“ заповується артистичний гурток. Хто бажає би прийняти в ньому участь, пахай аголошється до секретаря „Громади“.

Велике свято Гуцульщини.

Відслонення відновленого пам'ятника Тараса Шевченка в Косові.

Перед війною Гуцульщина ашинувала пам'яті Кобзаря України в цей спосіб, що поставила йому пам'ятник у Старім Косові. Відкриття пам'ятника відбулося саме перед вибухом світової війни (19. липня 1914 р.) і на тому святі зібралися були не-проглядні маси народу. Та в 1921 р. рука єврейського жовніра ушкодила бюст поета і щойно в цій році комітет, зложений з делегатів усіх українських установ у Косові і доколичних читачень, занявся відновною пам'ятника й устанавленням погруддя поета, яке виконав артист-різьбар Андрій Коверко.

Саме свято відслонення пам'ятника відбулося дня 5. серпня 1928 року при великому адвизі населення Косівщини. Свято розпочалося Богослуженням в церкві на Москалівці, яке відслужили декан о. д-р Лев Скобельський при участі о. ректора Паньківського й о. Олексія Волницького. Тимчасом надходили делегації з різних сіл, які уставлялися до походу. Похід упорядкували мп. Стефан Григоріч і Михайло Березовський. В похід йшли поодинкою установи, а перед кожним відділом делегат даної установи ніс вінець. На чолі походу йшла музика читальні „Просвіти“ ім. Павлика з Косова з прапором. Похід перейшов улицями Косова попри суд під пам'ятник Шевченка у Старім Косові.

Під пам'ятником зібралися великі маси населення Косівщини. Свято відслонення отворив голова Комітету д-р Петро Рондях промовою, а потім відслонив пам'ятник. Пам'ятник був прислонений національним прапором, а по відслоненню пам'ятника національний прапор піднявся в гору і замай над пам'ятником. З грудей шлькзанятидесятичної маси народу роздався трикратний оклик: „Слава!“ Лотім виголося промова посолу станіславського округу в Косівщині Дмитро Паліва. По промові пос. Паліва відпоручили поодинкою установи виголошували привіт і складали вірші. І так: д-р Рондях зложив привіт і дубовий вінець під пам'ятником від Народного Дому. Михайло Лепкалюк теж дубовий від філії „Просвіти“, Михайло Куріленко терезий від Ковужка „Річної Школи“, Марія Григор-

Дбайливі і ошадні газдині жадають виключно ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

1715

відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями, а то:

Лякерів емаліових
лискучих білих.

Лякерів до долівки

з гарним полиском

небувало тревалости.

До набуття у всіх складах фарб.

10—11

цева калиновий від філії „Союзу Українок“, д-р Петро Прибитківський з ріжних збіж від Повітового Союзу Кооператива, д-р Боднар від читальні „Просвіти“ ім. Павлика, Михайло Богоніс від читальні „Просвіти“ ім. Франка в Москалівці, селянин Васильчук вінець з цвітів від читальні „Просвіти“ в Шешорах, а селянка з Шешор вінець у формі тризуба від т-ва „Луг“ в Шешорах, сокілка від тов-а „Сокіл“ в Кутах, а Маруся Биліюкіна від гуртка пластунів в Косові Свято закінчив голова комітету д-р Рондях і запросив зібраних на фестин. Загально свято відбулося неавичайно величаво й у вірцевім порядку.

По закінченню свята під пам'ятником зібрані зачали співати „Не пора“, та тут зачал урядувати присутній на святі делегат староства, заборонюючи співати цю пісню. А коли присутні не послухали його закау і співали далі, візав поліцію, яка зачала людей розганяти. І було би прийшло до мешастя, якби не присутні на святі послы Луцький і Паліва. Вони, щоб запобігти мешастю й проливові крові, отворили негайно справоздавче посольське віче, яке протяглося до год. 3 і пів попол. і з цей спосіб свято добігло в поважнім настрою до кінця.

Фестин вилав різноманітний і стигнув багато людей.

Вечером кооперативний театр під дирекцією Осипа Стадника дав виставу опери „Катерина“, попереджену відповідною промовою п. Дорошенківної.

Таким чином дня 5. серпня ц. р. Косівщина пережила один з найгарніших своїх днів і гідно ашанувала пам'яті Кобзаря України Учасник.

По широкому світі.

Югославянська скупштина ратифікувала польсько-югославянську консулярну конвенцію і торговельний договір з грецькою республікою. На внесення комісії посольської нетикальності скупштина позбавила посольських прав послів демократа Іовановича та радикала Палювича у намовлюванні до атентату на Радіча й товаришів.

Є чутки, що по підписанні противоєнного пакту в Парижі Келльог поїде до Англії.

Провідника словацької народної партії о. Гайку покликала папська курія до Риму. Гайка буде переговорювати ма-бути у справі утворення окремого архієпископства у Словаччині.

През. Злучений Держав Кувідж виголося на днях велику промову на академії Американської Ліги. Кувідж підчеркував пацифістичні знагання Злучений Держав. Між іншим висказав гадку, що колиб у 1914 році існували ніякі противоєнні трактати і порозуміння держав у справі роззброєння, то світової війни не булоб увагалі.

У зв'язку з процесом проти убийників Обрегана звернувся католицький єпископат в Мехіко до президента Каллеса з протестом проти посуджувань уряду, звернених на адресу католицького клиру. Радянська балтійська флота, покінчивши маневри, вертає до Кронштату.

Вибори в Австрії переложені з 10-го на 17-го листопада ц. р., тому, що 10-го листопада мають відбутися великі кіські перегони.

Сарійський парламент закнений на

протят 3 місяців за опозицію проти до-магань франц. комісаря.

Міністерство залізничної комунікації в Англії зарядило знижку платень для залізничних урядників.

Умер визначний англійський дипломат, довголітній англ. посол в Росії, лорд Спенсер Гамільтон.

Останні вісти.

СРСР І ПАКТ КЕЛЬОГА

З Москви повідомляють, що там відбулося надзвичайне засідання політ. Бюро, на якому по рефератах Чічеріна і Літвінова на тему міжнародної ситуації постановлено приєднати прихильність Америки і осигнути у неї згоду на приступлення СРСР до пакту Келльога рівночасно з іншими великодержавами. Взяти на себе посередництво в тій справі мала одна з європ. держав.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ НА УКРАЇНІ.

На терені В. України в останніх днях переведено нові арештування в зв'язку з акриттям організації, яка працювала на користь петлюрівської політичної еміґрації. Арештовано коло 150 осіб, серед яких більшість творять військові. Найбільше арештів зроблено в Кременчуку, Гумані, Черкасах і Катеринославі.

ПОЛЬСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОГОВІР.

В Вашингтоні підписано Келльогом три трактати, між ними трактат миру і приязні з Рипосполитою Польською. Зі сторони Польщі договір підписав посол в Вашингтоні Цехановський. Решта « договори в Австрію і Чехословаччину.

ПОСТАНОВИ НАЦ. КИТАЙСЬКОГО ЗІЗДУ В НАНКІНІ.

З Лондона доносять, що зізд китайських націоналістів в Нанкіні закінчився. Найважлишою була постановою про скликання національних китайських Зборів на 1-го січня 1929 р. В тих зборах мають взяти участь також Манджурія, Монголія і Тибет.

МАДЯРСЬКО-ТУРЕЦЬКІ НАРАДИ.

Вчора турецький міністер заґран. справ Теалік Рунді Бей відідав през. ради міністрів гр. Бетлена і міні. заґр. справ Валько і обговорив з ними ряд актуальних політичних справ, що обходять Угорщину і Турцію. Турецький міністер був запрошений міністром Валько і гр. Бетленом.

ПЕРСЬКИЙ ШАХ ВИРУШАЄ В ПОДОРОЖ.

Перський посол в Каїро доносить, що на зиму перський шах має намір відвідати Єгипет, звідки поїде до Європи.

ЧІЧЕРІН ДУЖЕ ХОРИЙ.

Франц. газ. „Матен“ доносить з Москви, що стан здоров'я Чічеріна значно погіршився. Як відомо Чічерін віддавна хорує на острові цукрицю.

Пам'ятайте, що всіяні на наґробни на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, і, пона щадничу нинішню ч. 79.10.

відгуки дня.

Як що-року.

Добіває до кінця пора року, яку господар називає жнивими, учень вакаціями, журналіст огірковим сезоном, а соломаний вдовець золотим віком. Знову зі-дугься до Львова всі, що з таким легким серцем покидали його, виїзжаючи на аоди по пригоди, в гори на розговори. Вернуть осмалені, загартовані, розрадувані й усміхнені. Привезуть із собою валізи, повні брудів та почнуть їх прати в дома і в місті.

Адже в кожній кліматичній, чи лічній місцевості були жінки без чоловіків, чоловіки без жінок, наречені без аарятів, шкільна молодь без батьків, а пазночки без товаришків.

Зідеться Львів і почнуться розмови:

— Пані! — скаже радникова Цибухівська — таке було зіпсуття Боже! Професорова Козінусова весь час робила око до місцевого целевса.

— Що ви кажете! Бачите, а вона мені навіть про це не згадувала. Зате казала, що ви там трохи за багато по прогуляках ходили... з якимсь абітурієнтом.

— Я з абітурієнтом? Безлічна брехня! По перше це був студент медицини, а по друге, знаменитий спортовець.

— Не сумніваюся.

Або в іншій товаристві:

— Забобонські повинні ліпше уважати на свою дочку. Ледви від землі відросла, а що то вже за розумчик. Знайшла собі якогось старого кавалера і весь час по горах волочилася. Я їй звернула раз увагу, а вона каже: „Прощу пані, він знаменито знає ботаніку, кожну квітку мені пояснює. Уважайте — кажу — щоб якої квітки передчасно не зірвав, а вона: „Тепер у горах стільки людей, що кожну квітку зірвуть, навіть таку, що вже давно перецвіла“. Смаркуля одна!

— А якжеж ви пані поводитися? Я чула, що інструктор ваших дітей був з вами також?!

— Був, але люди більше говорять, як фактично було. Симпатичний хлопець, очитаний і знаменитий спортовець...

Зідеться до Львова вакаційна братія і привезе з собою цілі валізи зношеного біллі і незвичних новин.

Але в Львів не спинався за вакаційний час. Зготував він для вакаційників цілу гору цікавих несподіванок від авантур соломаних адвизів до богатих подруж пролетарських письменників включно. Буде про що погугорити при шкляночці чаю, буде на чім поострити притуплені язики.

Львів, як добра мати, подбав за своїх дітей і не хоче, щоб вони по вакаціях худилися.

Та чи тільки Львів?

Ручу, що Яворів, Кувидж чи інший Золочів те саме зробив і жде на поворот своїх мешканців з цілою купою цікавих вісток.

Загуде ціла Галичина, аж задрожать роги на головах мужів, аж похилиться з жалощів гречка, в яку вони скакали, вишлюючи вірність своїх жінок.

А потім усе верне до мирного, щасливого родинного життя, як це було тому рік, два, десять і як буде до кінця світа

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— Чому? Громадська рада в Трудовачі пов. Волоків, аставила до гром. бюджету 300 зол. на будову дому читальні „Просвіти“ в своїм селі. Але золотильське староство очеркнуло в бюджету громади цю суму, не подаючи причин такої своєї рішениа. Чому так діється?

— „Ув'язнення повстанців“. Під цим заголовком читаємо в польських газетах: На Волні арештувала поліція Карпюка Прифа. Його посуджують у приналежності до повстанчої організації на Волні, що її відірили в 1924 році. За ним шукали довгий час і щойно тепер він попав у руки поліції.

— Львівська хроніка. 36-літній Аніа Пібірубал позіспався на дверях свого поміщення при вул. св. Тереси 10. Причина — нервовий розстрій. — На Городицькій вулиці пробився якийсь два-піднятий тютунів компаніон веселої забави, Міл дара. — Арештували Аніа Штельбаєра за те, що він купував крадіа річч і продавав їх. — На Карла Волянчика напали невідомі похитники і взяли його поранили.

— **Втеча влітві.** Втікло з арешту в Сербському 4 влітві. Поліція шукає за ним.

— **Урожай в Польщі.** Цьогорічні живна в Польщі виказали найбільший урожай у воєводствах: познаньським, поморським, шльонським, краківським і волинським. У загальних воєводствах урожай вище середнього, в інших воєводствах — урожай середній. На загаль живна добрі. Літше врожай урожаю пшениці та ячменю, гірше — пшениці жита.

— **Катастрофи й нещастя.** Згорів шведський паровик „Анна-Вар“ у львівському порту. Корабель пішов на дно. — Протягом останніх двох літ агнуло в Злучених Державах 48.089 людей під колесами авто. Числа ранених статистика не подає. — На товарному дворі в Празі згоріли магазини нафти. Багато жертв у людей. Мільйони шкоди. — Зударилася австрійський та японський кораблі на нірпичному морі. Кораблі ушкоджені, один моркя ранений. — Жертвами авіаційної еміліаності впади два туристи в швайцарських Альпах. Вони рішили відобути на стрімку скелю, т. зв. „Вільний Бун“, біля села Церматт. Один з них австрійським перериванням ливав впади у пропади і важко поранився, другий замера у дорозі в село. — Шойво на днях перевели статистику жертв буревію, що шаві незалежно на Фльориді: 40 убитих і біда 100 ранених. — В одній із фабрик в Будині впади 26-літній робітник Яков Мартуєс в котел із розтопленням цинком. Важко пораненого відвезли до шпиталю.

— **Річні вісті.** Провіздик експедиції „Красесіна“ в той думки, що Амундсен ще жив і його досить врятувати. До експедиції „Красесіна“, який їде тепер в напрямі островів Шпіцбергу, належить також летун Чухновський. Він піліме розвідний лет в Шпіцбергу. — Майже шде населення Парижа втікло перед страшною спекою на провінцію. На деяких улицах всі дома позачинювані. — В Шікаго розпочнуть на днях будову величавського „планетарію“ (планетарій), який представлятиме обороти небесних тілі. Будову, як і вагаді цілий проект фінансуватиме ам. мільонер Макс Адлер. — Між Францією та Злуч. Державами завели нову систему поштової комунікації при ужитті кораблі і гідропланів. — Англієське міністерство здоровля перевело статистику смертності. В порівнянні з попередніми роками смертність в Англії значно менша. — На одному із футбольних змагань в Празі мусіла інтервеніювати поліція тому, що поденерований до ротор одної з дружин почав стріляти з револьвера до ворожого наладу. На шасті, потерпіла лише мая. Войовничого ротора арештували. — У Варшаві переповнені владовища. Міська рада не знає, де прикдається хотати небіжчиків за рік. — Японське тасмичний осібняк розрізав, немом одій жінок у берлінській підземній залізничі. Поліція шукає за ним. — За 1926 рік завогували в Мадяріні 2.558 самоубійств. — Александр Зубков, відомий із свого подорожжя в німецькою княжною Вікторією Шаамбург, андав на днях свої спомини під заг. „Моя життя і любов“. — Радянський учений Зелігейм винайшов ліпарський середств на морську педуку. Це с односторонньою розчир мікрогістерик. — В Злучених Державах розписали конкурсе на новий національний гимн. Тепершній національний гимн Злуч. Держав „Стар Стевонд Банер“ (Осінній жорями ств) як словами, так і мелодією не відповідала своїмю призначенню. Нагорода: 6.000 доларів. — В Осель позавел 14. п. м. міжнародний конгресе істориків. — Потім ств конгресе міжнародного Права у Варшаві. Черговий конгресе відбудеться в Нью Йорку або Мадриді. — Кухарі та калімер реставраційних загонів завогали страхи. Вони домагаються більшої платі. — В Дааво у Швайцарії амер на днях відомий німецький поет і драматург Клябунд. Дійсно його прізвисько: „А. в. д. Гейшке. На яким спелав виставляти довгий час його знаменитий театр „Брейдаде поло“. — В німецьких домах побудували нового паровика-великана „Бремер“.

— **Міжнародні ораторські змагання в Америці.** В жовтні п. р. відбудеться в шльонському уряді Злучених Держав міжнародний турнір у прасномовстві. Ораторським змаганням проведуть президент Злучених Держав. До змагань запросив амер. уряд усі держави. Кожна з них вишде на змагання найкращого промовця змій своїх гімназійних абсолвентів. Кожний з учасників змагань буде обов'язаний виступити 10-хвилинно промову перед комією аналізів і членством авторією. Побіжник буде оголошений ораторським мистцем світа. Учасники тих

характеристичних змагань, що являть собою до певної міри відновлення старинного культу риториків й діячів, будуть промовляти у своїй рідній м. м. Метю змагань — відобути на верх мотолі ораторські таланти. По всіх запрошених до змагань державах відбудуться тепер красні турніри. Між ін. відбувся який турнір у Німеччині. До турніру заложилося 145 учасників. Коштів і призових виграшів передчасно публікую на тему єдності, права та свободи в німецькій коєституції. Побіжником зійшов 18-літній гімваз, абсолвент Гайнц Барт. Він і буде заступати Німеччину на міжнародних змаганнях у Вашингтоні.

— **Гувер і Сміт.** Серед американського народу імя Гувера шорда більше ставлять „сухих“, а імя Сміта хлвцем „мокрим“. Так самоцінно вишло, що Сміт своєю заявою проти закону Волст за став кандидатом мокрим. Гувер, як відомо, виголосив свою першу програмову промову в Леленд Стенфорд університеті в Каліфорнії дня 11-го серпня. В тій промові він завався за збереженням і пошануванням прогібіційних постанов, так, як це ухвалено на республіканській конвенції в Канзас Сіті. Це ставило Гувера припадо до нелюбої особливості жмичим організаціям, які з цього приводу зачали вже агітувати Гувером. Знову Сміт завався, що він буде твердо стояти при своїй першій заяві, яку перелав демократичній конвенції в Густоні, в Техасі, себто, що він буде обстоювати зміну Волстедового закону в тому напрямі, щоб уможливити збір і продажу легкого вина і пива. Він каже, що ці свої домагання повторить і у своїй першій програмовій промові, яку виступить дня 22. п. м. в Олброні, Н. Я.

Кіна.

Аполло: „Китайський панугай“.
Байка: „Дівчина з китайської дівчачі“ і „Печера Смерті“.
Лев: „Князь Селіман“.
Палас: „Тільки для одної жінки“.
Фатаморган: „Пат і Пататон як пошляхники“.

Зі спортивного життя.

Олімпіада в Амстердамі.

Десятизмаг: 1) Іреля, Фінляндія — 8053 пункти, 2) Ярузен, Фінл. — 7931,5 п., 3) Догерті, Злуч. Д. — 7706,65 п., 4) Стиварт, Злуч. Д. — 7624,135 п., 5) Черчиль, Злуч. Держ. — 7417,115, 6) Янусон, Швеція — 7286,285 п. Польський змагун Цейзак опинився на 20 місці.

Плавання: 1500 м., довільний стиль: 1) Арне Борг, Швеція — 19:53, світовий рекорд, 2) Чарльот, Австралія — 20:02,6, 3) Креб, Злуч. Д. — 20:28,6.

200 м., довільний стиль: 1) Тоурута, Японія 2:48,8, світовий рекорд, 2) Радемхер, Німечч. — 2:56, 3) Ільдефонсо, Філіппіні — 2:56,4.

400 м., довільний стиль, пані: 1) Норелюс, Злуч. Д. — 5:42,8, світовий рекорд, 2) Браун, Голланд. — 5:57, 3) Мак Кім, Зл. Д. — 6:00,2, 4) Стиварт, Англія 6:07, 5) Ван дер Гес, Пол. Афр. — 6:07,2, 6) Танкер, Англія — 6:11,6.

Змагання у водному м'ячі (ватер польо): Голандія—Швайцарія 11:1, Бельгія—Ірландія 11:0, Мальта—Люксембург 3:1, Німеччина—Бельгія 5:3, Франція—Мальта 16:0, Мадяріщина—Аргентина 14:0, Англія—Чехословаччина 4:2, Франція—Еспанія 4:0, Німеччина—Мадяріщина 5:2, Бельгія—Голландія 4:2. Перше місце здобуває Німеччина, 2) Мадяріщина, 3) Бельгія, 4) Голландія.

Шері: Кінцевий внісид дружинових стріч на шаблі представляється так: 1) Мадяріщина, 2) Італія, 3) Польща, 4) Німеччина.

Внісид у стрілі на фльореті: Перше місце здобуває Італія, 2) Франція, 3) Аргентина, 4) Бельгія.

Новочасний п'ятизмаг: 1) Гефельд, Швеція — 47 пункти, 2) Ліндман, Швеція — мистець париської Олімпіади — 50 п., 3) Кагль, Німечч. — 52 п., 4) Берг, Швеція — 58 п., 5) Гакс, Німечч. — 59 п., 6) Торквенд, Англ. — 65 п. Польські змагуні заняли місця: 12) Малишко, 26) Шелестовський, 34) Копровський.

Тяжка атлетика: Мистці: Вага когутика: 1) Лойнт, Німеччина, 2) Мавдр, Чехословаччина, 3) Гоцці, Італія. Вага перцев: 1) Валі, Естонія, 2) Мазьмберг, Швеція, 3) Кваля, Італія. Вага легка: 1) Керештес, Мад., 2) Шералін, Німечч. 3) Вестерюнд, Фінляндія, 4) Блажича, Польща. Вага середня: 1) Коккінен, Фінл., 2)

Піно, Італія, 3) Кусуато, Естонія. Вага важка: 1) Мустафа, Єгипет, 2) Рігер, Нім., 3) Пеллінен, Вага важка: 1) Свендсон, Швеція, 2) Мільстрем, Фінл., 3) Геррінг, Німечч. — Поодинокі народи поділилися пунктами: 1) Німеччина — 8 п., 2) Фінляндія — 7, 3) Швеція — 5, 4) Мадяріщина — 5, 5) Естонія — 4, 6) Єгипет — 3, 7) Італія — 2, 8) Чехословаччина — 2, 9) Польща — 1 пункт.

Біг на колесних тандемах: 1) Голландія — 11,8 сек., 2) Англія, 3) Німеччина, 4) Італія.

1 км. на час: 1) Гамсен, Данія — 1:14,4, 2) Б.п. Голландія — 1:15,2, 3) Грей, Австралія, 4) Даен, Франц., 5) Ансідель, Німеччина, 6) Лянгс, Польща, 7) Карріжме, Англія.

Чвірки: 1) Італія — 5:6,2 м., 2) Голандія, 3) Англія 5:2,8 (побила рекорд світа, досягаючи 5:1,2 в передбігах), 4) Франція.

Шаховий турнір. Остаточний внісид турніру індивідуально: 1) Еуве, Голандія — 12 пункти, 2) Пшеспюрка, Польща — 11 п., 3) Маттісон, Латвія — 10 п., 4) Гольмзай, Еспанія — 9 і пів п., 5) Трейбаль, Чехословаччина — 9 і пів п., 6) Віткер, Зл. Д. — 9 і пів п., 7) Карлс, Німечч. — 9 п., 8) Беккер, Австрія — 7 п., 9) 10) і 11) Черон, Нільсон і Роселлі по 6 п., 12) 13) і 14) Араїса, Ченурнов і Шгайнер по 5 і пів п., 15) Тирозер — 5 п., 16) Геннебергер — 3 пункти.

Дружинно: 1) Мадяріщина — 44 пункти, 2) Злуч. Держави — 39 і пів п., 3) Польща — 37 п., 4) Австрія — 36 і пів п., 5), 6) і 7) Данія, Швайцарія і Чехословаччина по 34 п.

Регати, чвірки: 1) Італія, 2) Швайцарія, 3) Польща, 4) Німеччина, 5) Бельгія.

Регати, вісілки: 1) Злучені Держави, 2) Англія, 3) Канада, 4) Італія, 5) Німеччина, 6) Польща.

Мистецтва Ліги.

Чорні — Шльєк 2:1 (2:0).
Л. К. С. — Висла 2:1 (2:0).
Польовія — Гасмоня 5:0 (2:0).

Що буде з віданською „Гакоа“?

Віданський жидівський клуб „Гакоа“, що злетів цього року до II класу, граючи в мистецтвах II. класу на професійно-нальний клуб. Для придбання йому найкращих гравців віданські жиди зібрали більшу грошову суму — а тій налі, що за р. „Гакоа“ верне знову до I-го класу.

Лина Йосифа з Брайтіс ФЕДАКОВА,
вдова по учителю школи, годонній в Яворові, по довгій а тяжкій недугі завогнотрена Св. Тайнами, заснула в Бозі дня 15. серпня 1928 р. в 88. році життя.
Перевесення тіліних останків в дому жалоби, вул. Чарнецького ч. 26, на півнятар Личаківський відбудеться в п'ятницю, дня 17. серпня 1928 р. о год. 4. понод.
На ней сумний обряд запрошують всіх крвних і знайомих.
2482—2 Гіти, внуки і правнуки.

ОПОВІСТКИ.

В прив. учит. жіноч. Семінарії С. С. Василянко в Дрогобичі в до обняття від дня 1. вересня п. р. посада учителя наук педагогічних. Кваліфіковані спли звольте згодоситись негайно (письменно або усно) до Дирекції Заведення. Платня після умови. — Управа Семінарії. 253 2—3

Сирота по священнику, був. посад до австр. парламенту, що помер в Закарпатті, жме самітно, а з плати не бачить добре, а з част го голоду терпить завороти голови. Мешкає на Богданівці на Ш-ому поверсі, вікохи а змні не опалує, бо не має на то хушнів опалу. Сиротської платі має 15 зол місячно. За мешкання ливна вже 400 зол, господар упоминається на чини, а навіть тразить виконенням через поліцію. До війни на да який такий спосіб життя, але воєнна хуртовина в 1918 році позбавила її асто. Просить милосердних людей жертвувати їй якусь квоту або в натурі, бо голодова хліба смерть грошить тій нещасній і фізично немічній людині. Кожний дар приймає з вдячністю і просить слати його поштою на адресу: Неонія Танячича, Львів 15, Богданівка ч. 1. а. 1—1

Заходом „Комітету допомоги здовам і сиротам по священникам“ в Калущі відбудеться дня 19. серпня п. р. в великій сали Народного Дому концерт при співучасті співачки Вп. П. Приймолі та оперового співака Вп. П. д-ра Тисака. 260 1—1

Гписи до середньої заводоло-промишловий школи (літвоч), відбудуться дльше в-жарді С. С. Василянко у Львові, вул. Дрогошча ч. 17. Початок навч. дня 6. вересня 1928 р. 561 1—3

Позр. шахісти! У Львові основано перше статторське товариство українських шахістів „Шахматний Кошик“. Преситесь всіх українців-шахістів агодошуватись в члені у п. К. Мухомевича, вул. Кенчинського ч. 101Е (Письменно подати свою адресу). Перші загальні збори „Шахового Кошика“ відбудуться з початком вересня, а дня 13. вересня зачинється класифікаційний турнір. — За Тимчасовий Комітет: С. Попель, К. Мухомевич.

Порядок богослужень на празниці Преображення св. Спаса 1928 р. в храмі св. Спаса у Львові. В суботу, дня 18. серпня, в Навечеріє Празника: о год. 6. вечером: Велика Вечірня з Литією і проповіддю, по Вечірні: Акафіст. Сповідь вірних від 4. год. по год. — Мисевих вірних проситесь приступати до св. Сповіді в суботу вечером. — В неділю, дня 19. серпня, в день Празника: о 3. год. рано: читана Служба Божа. — Початок сповіді, о 6. год. рано: читана Служба Божа і Утрениа, о год. 7:30 рано: співана Служба Божа, о год. 9. рано: читана Служба Божа, зладіне Акафіст, о год. 10. рано: Торжественна Соборна св. Літургія з проповіддю, о год. 12. в полудне: остання читана Служба Божа. По годі 12: Водосвятте і священство освяти — при погоді на дворі в першій загороді, о год. 3. по пол.: Вечірня, обхід і благословення Найсв. Тайнам да хліщення Празника. — Завага: Храмовий празник у св. Спаса навілений св. Аност. Престолом, повинні відпустом для тих вірних, що в той день приймуть св. Тайн Попалання і Евхаристії та помолиться в наміренню св. Чернців. — В постелію дня 20. серпня о п. 7. рано: Заупокойна Служба Божа а нахальною на всіх помешних парохіях. — Управа храма св. Спаса у Львові. 1—1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

В СІЛЯКІ годинничарсько-юбілерській роботі виконує найстаранніше Домбровський-Розважівський Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2481 а) 5—7

МИХАЙЛО ЛУКАЧ, син Гриня і Марії, ур. 29. А. 1890 а Тарновіні Лісній біля Надпирної — найподасть про себе вістку. Хто знає його адресу, най заподасть й до д-ра Михайла Литвиновича, адвоката в Станиславові. Закордонні часописи проситесь передрукувати сю оповістку. 255 1—3

ГОДИННИК ВАШІ буде найкраще на-правлений у найбільшій годинничарській робітні Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — 3 провінції просимо репаранції прислати поштою. — Староюді данські годинники нероботосмо наручні. 3 6 109-2

АДВОКАТ д-р Стефан Мудрецький в Товстім місті (Глуше) приймає рутинногого коніспіента. 262 1—5

ПРИЙМУ панночки на станцію, хата і харч здорові, недалеко семінарії жіночих. — Р. Левинська, вдова по священнику, вул. Кенчинського ч. 58 (продовжені Шентинського). 266 1—3

ПОШУКУЕМО більшу кількість а-свого гірського меду. Прибик в поданням ціл та кількості, надслати Краєвому Пасічницькому Об'єднанню „Рій“ у Львові, вул. Костюшка 3. 263 1—1

КАЛЬКУЛЯНТ ЗАЛІЗНИЧО-ТАРИФОВИЙ, найраше експерт, замешкалий у Львові, одержить побічне заняття за провізією. — Згодошення до Адміністрації „Діла“ під „Тарифа“. 265 1-2

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редкція не відповідає.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п. Скріпшованія хитваючися зубів, пильобтвання й виникання зубів без болю. Штучні зуби в наявчю і золоті після американської системи. Пациєнтів а провінції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урадовичі і студенти значно 259 знизжаа ціодекші в сілзатах. 2—3

Вже крайня пора слати замовлення на зимове взуття до фабрики ріжнородних пантофлів і пазучів

Т. ПРОЦИШИНА

Львів, вул. Вроновських ч. 4. (Замовлення а провінції полагоджуються негайно) 1—10

Присилайте передплату!

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
Н. Америці 1 долар, Франція,
Голландія, Бельгія 20 фр. фр.,
Італія 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Виленський вузол.

Львів, 18. серпня 1928.

Вузелом тривожної політики північно-східної Європи є й далі Вильно, на якого ґрунті виростає крайно розбіжні інтереси Польщі й Литви, в останніх часах прийняті все зростаючим напруженням і невгломними пристрастями. Повоєнну історію Вильно можемо поділити на три фази: до «самоцінного» замаху ген. Желіговського, від генеральського замаху до відомої резолюції Ліги Націй з 10. грудня 1927 і від резолюції через невдаті, штигулькуючі й поладані переговори до нинішнього дня.

Перша фаза виленської справи відбувалася в добу хаосу, який падав в Європі, а особливо у Східній Європі. В тому часі Вильно постійно змінювало посідачів і переходив «суверенів». Поляки, більшовики, литовці чергувалися в ньому, як у калейдоскопі. Цей перехід з рук до рук у змінному положенні, в добу існування — хочби формального — білоруської народної республіки (яка — на нашу думку — мала найбільш оправдані права на Вильно!) — не мав есенціального значіння. Рубом була поставлена справа аж тоді, коли марш. Пілсудський — як сам проголосив у недавній виленській промові — постановив, що «Вильно мусить бути моє!», і коли та постанову найшла відгомін серед воєнних товаришів — легіоністів, коли вони рішили дати йому на Великдень Вильно в подарок, бо «наш командант Вильно любить». От тоді розпочалася друга фаза, яка сконкретизувалася в «самоцінному» наступі на Вильно тзв. литовсько-білоруської дивізії під проводом ген. Желіговського. Ця фаза тривала від 1920 до 1927 р., переходячи через різноманітні фази литовсько-польського напруження, через тзв. плебісцит в «Осередній Литві», через покликання до життя виленського союму, через «святочне приєднання» до Польщі, через одностороннє рішення Ради Амбасадорів і т. і. Акту захоплення з усіма пізнішими декорациями Литва ніколи не признала з рішенням Ради Амбасадорів виключно. Та не вважаючи на драматичність литовсько-польських взаємин, на всі заяви, обосторожні зачіпки і демонстрації, справа стала жагуче актуальною аж у моменті, коли в неї під натиском Англії вступила Ліга Націй з метою довести до тривкої пачифікації на грані двох світів: радянсько-комуністичного і міщансько-капіталістичного.

З тією хвилиною справа перейшла у третю, дипломатичну, фазу, здавалось би — рішучу. Грудневим резолюцією Рада Ліги Націй доручила Польщі й Литві в безпосередніх переговорах — наладити нормальні взаємини між обома державами. У вказаному напрямі зроблено всі спроби. Отже відбулася загальна польсько-литовська конференція в Кенігсбергу та нарада створених трьох комісій у Варшаві, Ковні й Берліні. Однак без найменшого вислідку. Польща змагала в переговорах до того, щоб посередньо видобути від Литви ствердження *status quo*. Навпаки, литов-

ська дипломатія покористувалася переговорами, щоб виленську справу поставити на широку базу актуальності. І у висліді замість навязання добросусідських взаємин вийшло ще більше загострення між Польщею й Литвою, а справа Вильно стала вузлом, біля якого зосередилися найживотніші інтереси великих держав.

Саме в часі переговорів зайшла подія, яка згустила атмосферу між Варшавою й Ковном. Вальдемарас не лише в переговорах старався на перший план поставити справу Вильно, але й у змінній конституції означив Вильно столицею литовської держави. Ясно, що таке становище литовського прем'єра викликало нагальну реакцію Варшави. Рішучо відповів на литовські «провокації» мав дати Пілсудський на виленському з'їзді легіоністів. З рідкою напругою всі вижидали твердих слів польського маршала, а навіть можливих учинків. Та вже на передодні виленського з'їзду прийшло відпруження. Виявилося, що у виленському вузлі перехрещуються в актуальний спосіб не лише інтереси Польщі й Литви, але й Рад. Союзу й Німеччини з одного боку та Англії й Франції з другого. Маршал вдарився в легіоністичну сентименталістику. Очевидно, в тій сентименталістиці Вильно грало передову роль. Ця зручна і глибоко продумана, хоч у панцир мемуаристичної поезії прибрана промова була виткана важкими думками «команданта». А ті думки вперто й постійно концентрувалися біля Вильно Ягайлонів і Баторія, біля міста, «символу нашої (себ-то: польської) культури і коллишної державної могутності», біля того міста, з якого вийшли «великі поети і пророки, що нарід пестили словом і в чар закованим словом життя народові давали...» Були це слова, що — як казав ген. Ризд-Сміган — «мають свою особливу вартість, свій особливий гатунковий тигар». А ті слова уміщуються не лише у вислові марш. Пілсудського, що «Вильно мусить бути моє!», але і в оклику, який впаав на виленському з'їзді, що «Вильно було, є і лишилося польським!»

Одночасно з цєю, квітням сентименталізму встеленою демонстрацією, Польща забажала підлати Литву безпосередньому натискові великих держав. З тією метою Варшава запропонувала Ковнові відбутися конференцію у Женеві підчас недалекого засідання Ради Ліги Націй. Однак Вальдемарас відмовився від цієї пропозиції з причин формальних (відпис Голува на ноті замість мін. Залеського) і річевих (підчас нарад Ради не буде часу на важкі конференції). Не диво, що виленський вузол заплутується ще більше, а польнофільська «вильська «Н. фр. Прессе» в передовиці з 16. ч. м. («Журба за мир на північному сході») пише:

«Що не було би більш дивним, як бачити польсько-литовських підлеглих бігати і думати, що той шпир на північному сході є байдужий для західної Європи.

Так само не є і не була би погуба політика, колиб Союз Народів не зробив усього, щоб наїти вихід. Бо в тій Європі злочинна буря може легко перемінитися в загальний бунт». Не міряє в небезпеку

Литву, але подоба приймати до лівого поліфакту між обома державами, між якими настрої дійшли до високого ступня загострення і порожнечі, то який з того всього може бути наслідок?»

Отсей то «наслідок» і є головною причиною польських вагань. А багатогранний польський натиск не лише не обмежує литовських домагань, а навпаки дає притоку литовському прем'єрові постійно їх підкреслювати. В берлінському «Дер Таг» Вальдемарас восте зазначає, що польсько-литовські границі є неустійнені та що політичний проблем не можна розв'язати при допомозі польської системи, яка оперує творенням коридорів. Коридори поморський і литовський мусять зникнути або бути поширеними. Польща змагає до їх поширення шляхом анексії. Варшава має на приміті Східну Пруссію. З метою поширення границь Польщі відбувся відомий похід на Київ в 1920 р. Польща в дотеперішній формі й дотеперішньому обемі не може остати. Вона мусить зменшитися або збільшитися. Збільшення. Польщі має наступити

шляхом притягнення Литви. На подучення з Польщею литовці не згодяться, в пригнорювання примусу могло би тільки посварити Польщу з усіма її сусідами. І Литві теж загрожує польська небезпека.

Польща литовської проблемі є можлива тільки у зв'язку з польською лінійною проблемою. Крім того в тій справі входить тит інтерес Німеччини і Рад. Союзу. Власні есенціальні інтереси не можуть бути тепер позбавлені, тому Ліга Націй може наїти тільки тимчасову порадити, а не реальну розв'язку.

Польща, яка збройно захопила Вильно, змагає тепер до скорого вирішення виленської проблеми на дипломатичній дорозі. Знову Литва відтягає що квестію як нездорілу — очевидно — до моменту, коли відносини будуть пригодні до реальної розв'язки. А реальна розв'язка може бути вислідом у першу чергу збройного удару на європейському Сході.

Та до нього ще далеко, а тимчасовим і далеко до реальному вирішенню виленської проблеми.

Боротьба за опанування православної церкви.

(Від виленського кореспондента.)

Львів, 18. серпня 1928.

Справа православної церкви в Польщі цікавить усіх українців, незалежно від їх ісповідання та місця осідку. Цікавить вона так само і поляків, і росіян, і чехів, а навіть — далекіх німців, англійців і інших, про що свідчать статті в їхніх газетах. І цікавить власне тому, що бій, який ведеться під церковним дахом між трьома національностями (поляками, росіянами й українцями) є бачим політичним, бо см за національну душу українців.

Як старий «церковник», стверджую це твердо і категорично.

Литве розгалужені церковне питання на наших північно-західних землях, під цим нутром зору можна правильно зауважити всі перипетії цього бою й зайняти належні позиції. Литве стоячи на цьому пункті, можуть зайняти належне становище до боротьби православних українців за свою церкву — українці інших ісповідань: греко-католики, євангелісти й інші.

Тепер короткі й ясні: 1) поляки й росіяни намагаються використати православну українську церкву в політичних цілях; 2) українці не тільки не дозволяють зробити з церкви знаряддя денационалізації, але навіть, змагають до того, щоб повернути їй національно-історичну роль; 3) кожний українець іншого ісповідання, який би в моменті цієї боротьби задумав ослабити православного брата-українця, поповнив би національний гріх.

Довкола православної церкви на наших землях звинувачено вже стільки матеріалу, що годі й думати про те, щоб дати в газетній статті хочаб проміну контури цієї складної картини бою за нашу душу. Залишається обмежитися висловлюваннями, найбільш яскравими моментами.

Першим очевидним моментом є те, що ведеться плетивний наступ на православну церкву на «пресах» з метою ослаблення, розбиття й заступлення її латинством, яке по традиції впаало на себе перерізу українців на необхідний політичний матеріал. Про це свідчать зменшення числа парохій, введення нового етикету, колишній проект замищення єреміяцької семінарії та перенесення її до Ваошани, введення у духовних школах

випадків польською мовою, створення так званої «жовтої» унії (католицизм східного обряду), невикористовування всього бюджету православної церкви на її потреби, колишні наміри на живлення в перші української мови включено до ангелістики за не священиків-українців за межами Волині та звільнення їх з посад «реіндікації» церковних будинків, паропілля тихих земель, які були єпископськими мегіями (Володимир), користування монастирями і т. ін.

Слідом — маємо до діла з тим самим політикою й з тими самими методами, які ввійшли в історію королівських часів.

Другий момент. Православну церкву в польській Росії зробили знаряддям денационалізації «інородців». В перетворенні у церкву російську. Провала, ідея українства мала загалом було сильніша на злочасті впливи в перші й не націоналізувалася. Однак, вона в деякій мірі падала російському духові в поряті, національно відтала, не виробила в собі належної свідомості. Росіяни емігранти і деякі адемпіоналізовані українці емігруючись відбудували коллишній Росії і втративши всі свої коллишні позиції на північно-західних землях, вхопилися за церкву, як за останній шматок рятунку. Маючи до своїх послуг 90 відсотків дружнєфінансового духовенства, вони еликуються затримати свої задуми у церкві, щоб через неї підтримувати в народі русифікаційний дух і тим зберігати ґрунт для майбутньої «єдиної православної». Звідси вся їхня боротьба проти так званої «українізації», а власне — розмовлення православної церкви на наших землях.

Слідом-ж їх є і на кого вони опираються? Як показала виборча статистика, русифікації і росіян є на наших землях меншість. Сила-ж їхня в тому, що вся церковна ерархія складається з росіян та місцевих обшкочених людей, єдиного українського духовенства тим часом нараховується небагато. Велика частина сільських священників, яких збільшує опіція нараховує до москвофілів, тримається в резерві «страху рози жодетства». Вони, живучи в селі й діючи національний адміт селянських мас, єваторий-ж показує свою українську об-

явля, колиб були певні, що, з одного боку, консисторські „обрусители“, а з другого — адміністрація не зробить з ними того, що зроблено з іншими єврейськими-українцями. Отже, вони чекають на „докази“ бути українцями. Їх тероризують різні „приводи“, що мають вплив на консисторії та митрополітальні крути. Їм змушують брати участь у протіукраїнських нарадах, з'їздах і постановках. Першу скандалу в цьому терорі грають політоті протоєрей та благочинні з випробованих русифікаторів.

З вступу цих двох сил на душу православного українця випливає й боротьба українського національного активу за так звану „українізацію“ церкви. Сміло можна сказати, що колиб ворожі елементи не хотіли захопити в свої руки православну церкву для політичних експериментів, перма церковної справи булаб у руках цілком інших людей — чистих „церковників“, або виключно в руках духовенства. Але коли в церкві хочуть зробити заклад національного впливу, слушно стають до оборони всі, хто почуває себе українцем.

Про те, яку роль в цій боротьбі грають національних таборів відіграє митрополіт, скажемо іншим разом.

Тут відмітимо лише роботу сильнішої сторони, від якої залежить дозволити вступ росіянам чи перешкодити йому, дати можливість українцям оборонитися чи навпаки — зв'язати їм руки. Ця сильніша сторона, не зв'язуючи на свою силу, не відпавляється починати з православним одним махом. Їй треба раніше обезсилити його внутрішньою боротьбою. Тому вона з одного боку тихавко підтримує русифікацію, щоб не дати національно скріпиться українцям, з другого боку, підбадьорює українців на боротьбу з церковною владою, обіцяючи їм підтримку з боку компартії національними цінностями чи незалежністю. Боротьба, в кожному разі, для деякого є приємна і потрібна, бо вона відтягає час усталення правних підстав існування православної церкви й дає можливість потрохи ліквідувати церковне майно.

Тому-то власне зараз поруч з питаннями українзації, чи вірніше — розмежування церкви, стало гостро питання про скликання кресоного (помісного) собору. Росіяни своєю загрозою пригрозити на соборі єрархію й автокефалію не запобігли хочуть спонукати її до боротьби з українством у церкві. З цєю ме-

тою вона підсовують такий план представництва на соборі, який забезпечив би російському чи арсифікованому духовенству переважачу більшість. Українці, які мають за собою майже все тіло церкви, таким чином буди слабшою стороною.

Але головним питанням собору будуть все ж таки питання не внутрішнього життя церкви, а відношення її до держави й церковне майно. З цих найголовніших є два: 1) відділення церкви від держави, щоб раз покласти край втручання адміністрації в її внутрішнє життя і 2) повернення церкви всього її майна, яке в моїх часів в неї позаймали, хоч до цієї нема жадного закону про те, що влада може розпоряджатися майном православної церкви, як майном державним.

Треба зазначити, що серед українських церковних діячів є група, яка власне ці питання зв'язує за найважливіші. Вони твердять, що колиб усі справи церкви перейшли до самої церкви а світські чинники не наклали б вето на такі питання, як питання мови, та не тримали б у своїх руках міжок пересовування чи усовищення духовенства, то справа персонального добру духовенства і мови булаб у руках самого тіла православної церкви — українських віруючих мас.

Треба виразно зазначити, що українзації не допускає не лише церковна влада, а польські політичні чинники. Як тільки митрополіт зробить найменший крок, щоб задовольнити доматання українців, ці чинники зараз-же випускають проти неї „приводи“ (слова Руссо. Народ. Обеди.) та їм подібних, а українці, навпаки, ставлять перепони навіть для легальних зборів.

Отже „приводи“ й всі „слабкості“ є значайнішими знаряддям проти українців і вищої церковної влади, коли вона йде на уступки українцям, або хоче ліпше порозумітися з віруючими. Навпаки „приводи“ й всі „слабкості“ анов одержать належну підтримку після відзвіту митрополита Діонісія а дня 1-ого серпня ц. р. про звивання української мови в церковній практиці.

Міг би я дещо цікавого сказати й про особистий „виступ“ на митрополітстві в ті моменти, коли вона хоче порозумітися з вірними або задовольнити їх національні потреби.

Але про це іншим разом.

В. Островський.

Міжнародна конференція в справі двомовності.

В квітні ц. р. відбулася в Люксембурзі заходом Женевського міжнародного бюро для справ виховання міжнародна конференція в справі двомовності. Предметом наради були психологічні і педагогічні проблеми, впливаючі із того, що дитина вчиться а чужій не матірній мові. На нарадах і у рефератах не брали зосім під увагу політичних і моральних, географічних та лінгвістичних моментів. Розважувало лише питання, який вплив має двомовність на духовий розвиток дитини.

Предмет наради конгресу є незвичайно актуальний для територій мішаних, заселених різними народами, для кодьоній і місійних шкіл.

Коротко переповімо висліди конференції. Сконстатовано, що є різні роди двомовності а саме: двомовність у родині, соц. двомовність і двомовність у школі. Двомовність у родині має місце тоді, коли в родині, при якій живе дитина уживається двох мов і а слід за тим дитина рівночасно вчується двох мов. Соціальна двомовність є тоді, коли дитина в зткненні з оточенням, при заваі а товаришам, при робленні закупок і т. п. мусить уживати іншої мови як матірної. Така двомовність має у нас місце по більших містах. Про двомовність у школі говоримо або тоді, коли навчання в початковій школі відбувається а двох мовах або тоді, коли дитина вчиться в іншій мові як матірній. Ті роди двомовності можуть виступати у різних комбінаціях. На думку усяких учених про двомовність можемо говорити і в тому випадку, коли діалект, якого уживає дитина, дуже значно рїзняється від літературної мови.

Нас інтересує а першу чергу вплив двомовності а школі на духовий розвиток дитини. Д-р Декролі а Брюсселя на основі научних студій стверджує ось що: Вплив двомовності а школі є ріжний, залежно від вродженого хисту дитини. На дітей, які мають вроджений хист до вивчення мов двомовність не впливає шкідливо. За те шкідливо відбивається двомовність на дітях, що мають середні лінгвістичні здібності, або їх не мають. Ступінь шкідливості двомовності залежить аповні від ступня мовних здібностей дитини. Часом двомовність спричинює у дітей поважні психічні заворення. Д-р Генсс і д-р Декролі

Д-р Бронислав Овчарський

органує

2323 14-7

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криничі під „Тополями“.

у своїх дослідках виказали, що двомовність може стояти у зв'язку і бути причиною таких заворень моторичної діяльності організму дитини як загальна неповоротність, ліворучність, загикування, лиз очей і т. п. В сілських громадах Валії переваі Сакр експериментальні досліді і ствердні понад усякий сумнів далеко вищий інтелектуальний розвиток у дітей, що уживають одної мови. Проф. Франк Сміт виказав, що двомовність впливає гальмуючо на поступ дітей у шкільній науці. До тих самих висновків дійшов Туссен відносно бельгійських дітей, хотів він послугувався при своїх дослідках іншими методами.

Досліді над двомовними дітьми у Валії і Каталонії виказали, що а письменних виробках тих дітей вражає дуже марний змїст тих виробів і відсутність у них фантазії та полету, вони є дереалістичні. Численні учені піднесли а натиском на конференції, що зовсім окремишу духову вартість має та мова, якою говорять мати до новонароджених дітей і цієї цїнності школа не повинна ігнорувати.

Проф. Франк Сміт подав до відомої конференції, що Михайло Вест досягнув подиву гідні успіхи, коли вивчив а кільомільйонних шкільн науку англійської мови, а учні дітей а їх матірній мові.

Перший конгрес у справі двомовності ствердив потребу дальших студій і експериментальних дослідів у тій справі. Вибрано спеціальну міжнародну комісію, а якій вже тепер є заступлених десять краіа. Вона має зайнятися виданням протоколу наради конгресу і виданням спеціальних інструкцій і квестіонарів для родинців і учителів а справі двомовності.

Слід а признанням піднести, що післярами студій а справі двомовності були заліські учені Сакр Сміт і Юс.

На основі висліду наради першої конференції слід ствердити шкідливий вплив двомовності на духовий розвиток дитини. Вона припиняє духовий розвиток дитини, відбирає у неї фантазію і полет, а часом є навіть причиною поважних психічних заворень дитинячого організму. Зі всього сказаного бачимо, що утраквізм так дуже протегований і підтримуваний варшавським міністерством освіти

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

РЕВАНЖ.

Пан Пшеванський гербу Сас, шляхтич клейнодовий, що величався своїми антенатами десь аж вперед Жигмонта III, був судовником, одначе вже й голова стала йому сивіти, як добився ранги начальника повітового суду. Та на тім відповідальний становищі не міг собі дати ради і зробили з ним те, що робиться з подібними йому: перенесли його до окружного суду на секретаря і вислугувалися ним у маловажних справах слідчого судді. Це становище значаіно замикало на віки вічні дальшу кар'єру й лавис до останнього дня.

Хоч така несправедливість його боліла, то потішав себе своїм шляхетством і великою колянницею а місті. Та й над ним доля змилювалася. При якійсь-то цісарській ювілею змінювали його для гонору радником суду і прислали а Відня бличку, котру вручив йому врочисто президент суду а прийнятості всіх членів окружного суду, зібраних у великій судовій салі.

Ця врочистість відбулася дуже поважно. Блистіли муніри з золотими галунами, а то й фрак. Були промови й словесловія. Новоспечений гоноровий радник прославився, що прецінь раз пізналися на нім і вшанували його заслуги авансом та ордером.

У тім суді було під той час багато парубку молодих адвкатів на жреців неблаганой Теміди. Були чераз і голодні, бо уряд на час

практики нічого їм не платив, але була за ними неоцінена молодість а невичерпаним гумором.

Було їх стільки, що кожного року вибирали собі віята зпоміж себе, котрий робив між ними порядок і всі мусіли із товариської солідарності його беззастережно слухати.

Отож, як скінчилася парада з почепленням цісарського ордеру, війт скликав свою громаду до окремої кімнати і сказав до неї таке слово:

— Товариші! Зіли би та анпили-б, так кат грошей має. Тепер добра нагода трапляється. Йдемо зараз усі, як стоїмо, у світлій празничній одежі до того старого хріна, побажати авансу, і я так до нього заговорю, що він не відмовиться справити нам бібку, аж Лукулеві заздро стане...

— Ходім! — загула молода братія.

Пан радник урядував а окремій судовій будиночку, який прозвали чомусь кольянією і туди всі гуртом попрямували. Пан радник не аспів ще скинути свого мундуrowого плаща, як застукали до дверей і за хвилину увійшов до його канцелярії цілий гурт вифракованих авскултантів і практикантів.

— Достойний пане раднику! — промовив врочисто війт. — Нинішній день полиниться а нашій памяті до смерті. Ми були свідками вшанування великого жреця а святині Теміди, вшанування і признання його великих заслуг, непохитної справедливості і не дає нам заохоту працювати невиринно на вибраній нами царині

громадської праці!... щоб ми дожили... (тут промовець силкувався на плач, його голос задрижав) такої почеси а нашій кар'єрі!.

Дехто закусував уста, щоб не розсміятися в голос, а промовець продовжав:

— Не зв'язуючи на офіційне вшанування вашого авансу, ми вважали за свій обов'язок окремо зложити наші побажання, поважання і любов молодих сердець вашій достойності, як рідному батькові і нашому терпеливому, незрівняному вчителю. Ми свято переконані, що коли зайде нам потреба порадитися у складних питаннях юриспруденції, то знайдемо все світа, розумну, бистроумну пораду у пана радника...

Пан радник прослезився, обійшов одного по однім і цілував.

Війт схилився і алавав, що хоче радника поцілувати а руку.

— Мої молоді приятелі, я такий щасливий сьогодні, що хочу враз з вами повеселитися: прошу вас усіх до Крамера на свідання

А вони лиш того чекали:

— Пан радник наш батько і вчитель, хай живе! — гукнув війт, а за ним уся громада...

— Так ходім!

Молода громада, обступивши мов бжолі матку сивоголового радника, машерували просто а ринок до склепу Крамера, де подібні свідання відбувалися.

Крамер немало счудувався, бо пана Пшеванського ніколи у себе не бачив. Увійшли всі гуртом до окремої кімнати.

— Щож би вам зафундувати, мої

молоді приятелі? Я не маю практики у таких справах...

— О! пане раднику, добродію — не хочемо вас трудити, ми вже самі все заорудуємо!

І по тих словах метнувся війт до першої кімнати, де червононосий Крамер чекав на диспозиції.

— Слухай, Крамер, шепнув йому до вуха війт, стискаючи кріпко а руку вище ліктя: давай, що маєш найліпшого, а рахунок зроби на двоє стільки, бо ми тут ще раз прийдемо!

Крамер не дав собі двічі говорити. Склепова служба стала зносити горілки, маринату, кавйор, печене, булки, хліб, пиво, пляшки а вином — нічого не бракло, що лиш могли постачати Крамеровий склеп, кухня та ливниця.

Розуміється, що голодних хлопців не треба було припрошувати. Їли аж за вухами тріщало, Їли і пили на перегони. Не обійшлося без тоастів. Недотепного радника величали Сократом, порівняли з Теріном і іншими корифеями права.

Співали на перемену „Многая літа“ а „Нех жие нам“, і бенкет тривав до вечера.

Вже блимали по улицях закопчені ліхтарні, як хлопці добре під чаркою відвели гуртом розчуленого радника до дому.

— : —

Минув тиждень.

Тоді війт скликав знову братію:

— Товариші! Завтра реванж... Одягтись по святочному, зібратися а дванадцятій і ми запросимо старого на свідання. Знову відбулася та сама церемонія а бюрі пана радника, що перед тижнем. Війт говорив:

ділялася загальною осягою що до загальної педагогічної вартості. Було б дуже побажаним, щоб наукове Товариство ім. Шевченка, Українське Педагогічне Товариство і фахові учительські організації вибрали спеціальну комісію для експериментальних дослідів над іскіданням впливу утримання. Та комісія повинна б им працювати окремі інструкції і квестіонарі для родичів і учителів. Зібрані матеріали мала б та комісія упорядкувати, опрацювати і подати до загального відома. Ми на основі наукового матеріалу повинні вказати перед цілим світом педагогічну абсурдність і шкідливість існуючого у нас утримання.

Посол Волод. Целевич.

За океаном.

На дім Українських Інвалідів у Львові.

Відомий український громадянин і власник великого філіателістичного підприємства в Нью-Йорку, п. Каліна Лисюк, оголошує в амер. „Свободі“ такий поклик: „Пошукую 99 українців зі \$ 100.“ З рахунку Об'єднання українських нац. організацій піднесено гарну і благородну думку, щоб побудувати у Львові „Дім українських інвалідів“ виключно жертвами американських українців. У „Свободі“ віддає грош. Ковальчук проєкт, що такий дім, як вікову пам'ятку жертвенності американських українців, можна легко побудувати, коли знайдеться між нами 100 українців, що зложать на ту ціль по \$ 100. Від себе складаю \$ 100 і шукаю за допомогою 99 українців, а свою жертву висилаю до краю через Об'єднання.

З діяльності Об'єднання.

З приходів у місяцях травні-червні ц. р. писало Об'єднання на інвалідів 1050 доларів, на оборону певних засуджених 950 доларів, на „Рідну Школу“ 150 дол., на політичних в'язнів у Львові 100 дол., на політ. в'язнів у Коломиї 75 дол., на Т-во Охорони Воєн. Могил 75 дол., на кооперативу в селі Городище к. Самбора 60 дол. Решта дрібніші жертви, що хитяться між 50—25 доларів.

Американське бюро для чужих претензій.

„American Foreign Claims Bureau“ подає до відома, що воно відкрило такі відділи: Російський, Український, Польський, Чехо-словацький, Югославський, Литовський, Латвійський, Естонський і ін. Всі чужинці, котрі мають якісьбудь спра-

КРЕМИ ELIDA

2 креми

є потрібні для раціонального плекання цери, яка веде до краси.

Крем Elida

що години відживляє шкіру, хоронить її і лічить. Не листить і не клеїться. Не товстить, але надає шкірі матову білість алябастру.

Elida Coldcream

ужитий на ніч, допроваджує до шкіри потрібну скількість товщу. Запобігає пуканню і посіданню шкіри.

ви в Заучених Державах, можуть звертатися до цього Бюро у своїй рідній мові. Бюро може полагоджувати такі справи: Інвестиція і поміч в осигнення кредитів. Інвестиція і поміч в осигнення аскурації від компаній, котрі мали трансакції з б. Росією до революції. Концесії і торговельні справи. Вишукування іммігрантів. Вишукування спадків по померлих чужинців у Заучених Державах. Інформації в справах Іміграції до Заучених Держав і Канади. Інформації в справах патентів і винаходів. Адреса: „American Foreign Claims Bureau“, 395 Seventh Avenue, Suite 625, New York, N. Y.

був гербовим шляхтичем і пан радник не міг йому не повірити...

Інакше не могло бути, говорив війт, ми убогі і ніхто нам не покрядує, заплачене наперед до останнього зернятка кавіюру, до останньої плящини вина...

— Га! Як так, то нічого казати, каже пан радник, сідаймо... Але це вас мусіло горьдально коштувати... Пан радник нагадав собі, що минулого разу заплатив сто ринських, та ще й з чубком...

— Таких секретів не зраджується, каже війт, що коштувало, то коштувало, але для пана радника добродія нічого забагато.

Молода братія аж дусилася від сміху, слухаючи, як П війт дуби гне...

Було б зайвим описувати, що далі діалося. Пили, їли, знову пили і знову їли, говорили промови, співали, підносили радника в гору... Хібаж не було за що?

Нарешті вже під вечір вийшли всі від Крамера і поведи пана радника під руки до дому.

Один війт лишився. Посписував те, що осталося на столі і прихилив Крамера.

— Любчику, ти добре справився, заховай-же те все добро до завтра, а ми прийдемо вечером та доймо й допомо ці ресторції — буде попрацен... Розумно?

А тимчасом пан радник, стоячи під своїм помешканням, обіймав і розцілював усіх і на пращання сказав уже з порога:

— Спасибі, мої приятелі, ніколи не забуду, як гарно ви мені зрештовалися!

Смерть О. Стефана Вашинина.

В п'ятницю дня 20-го м. м. помер на відпустці в Діп Ривер, Месс, генеральний вікарій о. Вашинин, проживши 52 роки. Тільки останки пок. о. Вашинина перенесено в неділю до української католицької церкви в Гартфорд, Конн., де в поведіж відправив єп. Константи архієпископ Службу Божу і похорони. Пок. о. Вашинин був родом з Прусинова, повіт Сокаль. До Америки перенісся тому більше як 20 літ. Був ревним душпастирем і ширим українським патріотом. Від приїзду єп. Богачевського до Америки (1924) був пок. о. Вашинин дієцезальним канцлером, а від 1927 року генеральним вікарієм. Більше як рік був на відпустці наслідком недуги, з якої вже не піднявся. Вічна йому Пам'ять!

Напад на українських пластунів.

Сусідська бойка розбиває фестивал українських пластунів у Підлютому фестивалі і раптом чотирьох наших пластунів та судового радника гості.

Для 12-ї, уладили пластуни — з п. табору на Сокол — в Підлютому фестивалі і забаву. По фестивалі коло 8 години вечора зачався забави. На сажу, — де збралася гості й пластуни, напала організована польська бойка з Перегінська-Рожнітова-Брошніва. Пластуни зажадали від постерування ч. 1604 з П. П. в Осмолоді усунення напасників зі сажі, та цей вітік зі словами „Іде запитатися комеданта, що ми зробим?“. — Напад викликав велику паніку серед гостей і серед новиків, що таборували 50 метрів від місця нападу. Бойкарі поклали чотири пластуни і радника суду Файля і Стрия. — Цього останнього напали 60 хвилин від сажі при самім будинку новиків. Бойку спровадили туди три Кордасевичі — мулярі з Перегінська — батько і два сини. — В часі нападу перекликалися: „Брошніва-Рожніт-Перегінська!“ (Мулярі Кордасевичі поетівні робітники в мітropolitanіх добрах).

Поліція прибула на місце нападу в год. 12 вночі. — По переслуханні всіх показаних і деяких свідків (при чім поліціянт і ливидова борошля неспішно Кордасевича-батька) поїхали до Перегінська. — Кордасевичі-сини поховалися; батька по переслуханні випустили. Поліція в Осмолоді старається цілий на-

пад літупити, — або звести до пішки-кої апаратури. — Свідки стверджують, що напасники були підлітці, але не пані, горінку привели вони (для знімання) зі собою.

Нападом бойки був Рожніт-Брошніва і Перегінська, де деяко поновлено команду з ксьмиза Шенк з Рожнітова.

Політикс цілу ніч довершався лікар Мандина, а на другий день вистав: лікар Л. Вербень.

Львівське орденит писало на вост. П. П. в Осмолоді.

З пластуних ранки Романчукович, Андрійович, Мурського і Кухара.

Кріза в німецькій соціалдемократії.

Причина: кредит на будову панцирного корабля.

Німецька соціалдемократія, що має в кабінеті кількох міністрів, у тому числі 4 прем'єра Міллера, переживає знову кризу. Притому до тієї кризи дає постанову уряду збудувати панцирний корабель „А“, на що гроші вже асигновано.

Нова криза внутрішньої нім. соціалдемократії прийняла такі форми, що в цій партії виникли відразу два крила: праве і ліве. І то як у самій партії, так і в соціал-дем. фракції райхстагу. До управл. соціал-дем. фракції райхстагу енергійно з різних сторін а домаганням скакати в цій справі засідання фракції. З таким домаганням виступили і голова тієї фракції, посол Зендер. Якби нарада фракції осудила соціал-дем. міністрів за те, що вони не спинили того рішення уряду, то можна рахуватися з виступанням тих міністрів з уряду, а тим самим з кризою уряду.

По останнім вісткам з Берліна провід соціал-дем. партії намагається за всяку ціну не допустити до кризи в соціал-дем. таборі і до дальшого її поширення. На спільнім засіданні президії соціал-дем. партії Німеччини і президії соціал-дем. фракції райхстагу, що відбулося 15. ц. м., ухвалено таку резолюцію, яку негайно оголошено: Президія соціал-дем. партії Німеччини і президія соціал-дем. фракції райхстагу жалують дуже, що соціал-дем. міністри не найшли змоги вийти на засідання кабінету в голосуванні ясно і недвозначно, що вони — в згоді з цілою партією — є рішучими противниками будови панцирника „А“.

Незалежно від ухвалення цієї резолюції має бути ще в цій справі нарада цілої управи соціал-дем. фракції й управи партії в суботу 18. ц. м.

За виховання українського вчителя.

Чимало шуму наробила у Львові й у пресі справа приміщення мужеських учительських семінарійських курсів у Львові — справа під цю пору дуже великої ваги. Здається, не треба доказувати, що кадри нашого вселюдного вчителства з кожним роком маліють. Не треба теж забувати, що з державних мужеських семінарій виходить зникаючо мале число українців-учителів. Зорганізувати мужеської учительської семінарії — це одна з необхідних справ, коли не хочемо оставати зовсім без учителів-українців.

Головна Управа „Рідної Школи“ мусіла в цьому році подбати про окреме приміщення семінарійських курсів, щоб сповинити одну з необхідних умов для одержання концесії на мужеську учительську семінарію. А що фондів на купно злі на виняєм відповідало хати „Рідна Школа“ не мала, Головна Управа хотіла примістити семінарійні курси в бурсовім будинку (на П. поверсі при вул. Хшановського ч. 9).

Однак спільними силами й зусиллям управителя бурси проф. Білімського, урядовця „Рідної Школи“ п. Киликевича й підписаного управителя муж. учит. семінарійських курсів пошастало в бурсовому будинку при вул. Театинській ч. 10, який замешкували приватні львіватори, добуті відповідне число кімнат на приміщення семінарійських курсів.

З днем 1. вересня семінарія дістане в цьому будинку 4 шкільні сажі й 2 кімнати на канцелярію. У вересні буде мати один курс науки посполуді, доки не озорожиться ще одна кімната на П. поверсі, де буд- приміщення п'ятої шкільної сажі

— Пана радника добродію!.. Відома річ, що ми бідні і працюємо за дармо, бо держава нас використує. Але не могли ми переболіти тої несправедливості, як би ми не зриванжувалися і не запросили пана радника до нас на наше снідання...

— Ой, ой, мої любі, сердешні, на що того? Ви не маєте поняття, скільки то коштує? Деж вас бідних на це стати!

— Ні, пане раднику, не доводьте нас до одчаю... Ми того не переживи, ми потяглися з останнього, хто що міг, то охотно зложив — так дуже просимо... Розуміється, що не буде того, що минулого тижня, але... чим хата богата.. Не розходяться про якість, лише про щирість... Правда, пане раднику?

— Хай уже буде по вашому, каже, розводючи руками, тільки прошу, не шарпайтеся дуже, бо ще позадовжується через мене. А це би мене дуже боліло і я того не хочу.

І пішли всі гуртком до Крамера, де вже все стояло готове на столі.

— Мої приятелі, каже радник, побачивши такі багатства. — Я втечу, далєбі, що втечу, не можу дивитися на таке марнотраство за дла мене: коняки, кавіюр, гомар маринований, риба, Господи! — Кажіть позабирати хоч через половану геть, а то втікаю...

— Пана раднику, наш добродію, впевняємо вас, що нічого звідсіля забирати не можна — одного зернятка кавіюру не сміється забирати, бо це вже заплачене...

— За-пла-че-не! — крикнув здивований пан радник.

— Шляхетське слово гонору даю, каже війт молодій громадині що теж

Крім того треба буде ще опорожнити деякі помешкання, щоб дістати приміщення для двох лабораторійних салів і для школи вправ.

Таким способом муж. учн. семінарії ні курси входять у нову стадію свого розвитку.

В останньому шкільному році вони так виглядали:

Було записаних	Покінчило курсу:
I. курс 32	24
II. „ 16	12
III. „ 18	10
IV. „ 17	13
V. „ 19	19
Разом 97	78

На найближчий шкільний рік вписався вже на II. курс — 32 учні, на III. курс 25 уч., на IV. курс — 20 уч. на V. курс — 16 уч. Вписи на I. курс ще не покінчені (зголосилося понад 30). З нових учнів, вписаних до семінарії — це в більшості учні, що покінчили відповідну класу гімназії, яка упрямо виходить до переходу до семінарії. З огляду на вільні місця упрва переводитиме вписи й еступні іспити на курси I—IV ще й після ферії.

Антін Крушельницький
управитель м. уч. сем. курсів.

Організаційний рух.

Організаційний і виборчий рух на Пекунті у липні.

Місяць липень замітний ознаменований організаційного руху в Косівщині, Коломийщині та Печеніжинщині. З рахунок Українського Нац. Демокр. Об'єднання відбувся пос. Паліва рад віт та довірчих нарад. І так: 7-го липня після жіночого віт, влаштованого заходом Союзу Українок, відбулося справознавче віт в Косові під голім небом. Присутніх до 800 громадян з цілої Гуцульщини, бо це в храмовий день. — 8-го липня відбулося під голім небом віт в Березові акційний (пос. Печеніжин). Присутніх до 700 осіб з усіх доколичних сіл. — 12-го липня — окружне віт під голім небом у Гнізді. Присутніх до 800 осіб з цілого гніздовського повіту.

Для 18-го липня відбулося в Коломиї засідання Пос. Комітету УНДО в присутності мужів довіри з численних сіл Коломийщини та Печеніжинщини. Обговорено багато актуальних справ та вирішено приступити до посадової організації національного життя у цих повітах.

Для 14-го в 8-й год. вечером відбулося віт під голім небом у Дятківцях (Коломийщина), де не зважаючи на будинок віт зібралось до 500 осіб з Дятківців і Шепарівців. — 15-го — в полудне віт під голім небом в Шешорах (Косівщина) присутніх до 250 осіб. Пополудні відбулася довірча нарада в присутності 180 членів Нац. Об'єднання, на якій вибрано управу місцевого гуртка.

Для 17-го в 8-й год. вечером віт в Товмачинку (Коломийщина) — присутніх до 800 осіб. — 18-го в 8-й год. вечером віт під голім небом в Іванівцях (Коломийщина), присутніх до 400 осіб з Іванівців і Саджавки. — 19-го вечером віт під голім небом в Кіданчу (Коломийщина), присутніх до 500 осіб з Кіданців і Сапова. — 22-го в полудне віт під голім небом у Пилипах (Коломийщина), присутніх до 600 осіб з усіх доколичних сіл. — Того самого вечером віт в Новалиці (Печеніжинщина), присутніх до 300 осіб. — 29-го в полудне віт під голім небом в Ключах (Печеніжинщина), присутніх до 800 осіб. — Того самого дня в год. 4-й попол. окружне віт в Печеніжині в присутності до 800 осіб. Вечером відбулася також довірча нарада місцевого гуртка УНДО.

Усі віт пройшли з повним успіхом. Присутні одобряли політику Києву та численно вступали в організовані ряди Національного Об'єднання.

До немилого інциденту дійшло тільки в Шешорах. Тамешні радикали довідалися, що посол Паліва улаштує віт і собі сапопів віт (на ту саму годину і в той самий плід), на яке зібралась управа політрової радикальної партії в особах нині вже сумно відомого Гуляйчука та Лелета. З ними приїхала також п. Блаженцева, що перебувала у Косівщині на ферії. Радикали об'єднали приготування для посла Паліва місце і розпочали віт. Посол Паліва, не балаючи розмови, запропонував провідникові радикального віт, щоб вони скінчили своє віт в год. 2.30 (під 1-ю), а тоді він зі своїм віт почав. На те провідник радикального віт не згодився і тому посол Паліва відправ у відвід яких 100 метрів своє віт. Тоді радикальні промови почали атакувати у своїх промовах УН

ДО і посла Паліва на те, що він... розбавляє радикальне віт. Це викликало негодування серед частини слухачів і радикали чимсьорше, навіть без відомітання національного гурту віт закінчили та всі пішли на віт посла Паліва. А до того доводилося радикальна тактика яка-то хобі фант, що коли на закінчення віт посол Паліва кинув оклик „Україні Слава“, а слухачі не підхопили, часті абаламучення радикали крикнули — ганьба, ганьба!.. Тоді загав нагладно переконався, до чого доводилося невідповідальна демоґогія і плекарня невинности та до свого різного. Парав ужо радикалам застановитися над своєю тактикою, оглядаючи такі „люди“ своєї праці.

По широкому світі.

На днях корнували пограничний рух на литовсько-польському кордоні. Рух почався на ново.

Югославські студенти демонстрували проти італійського консула і віцеконсула в Спліті. У зв'язку з демонстрацією італійський посол в Белграді припоручення від свого уряду заложити протест. Дотеперішній комісар праці в СРСР Шміт іменованій заступником голови радк комісарів Рикова. У зв'язку з цим преса стверджує неповодження Сталіна.

На великому селянському конгресі, що має відбутися в найближчих днях в Уайнах на Литві, анголоєць Вальдемарас велику промову, яка буде відповіду на промову Пілсудського у Вильні.

Американська наукова експедиція, що веде розкопки в Монголії знайшла кістки невідомого ще в палеонтології передісторичного звірять-великана. — В ма-неврах англійської воєнної флотії над Лондоном брало участь 148 літаків. — Німецький летун Мартенс розпочав свій лет доколя Європи на французькій авіації. — В Берліні пінали німецькі інженіри 5-поверховий будинок на кілька цм. утору. Будинок пінали за поміччю спеціальних підойм і гидравлічних прес. — Місто Таліасі, столиця Фальорид, лишилось наслідком буревію, про який ми вже згадували. — Союз фашистських письменників і поетів рішив обмежити імпорту закордонних літературних творів до Італії.

Число опозиціоністів у СРСР, засланих Сталіном, вносить кругло 8.000.

На Радянській Україні селяни не хочуть віддавати збіжжя в державні шинкелі. Сподіються репресій зі сторони уряду.

При заповіді стільця, адуття черева, надхваси жовтухного соку, болях голови, побудженню, почуттю страху, нагальним злім самопочуттю амученню, природна гірка пода Franciszka Józefa має безболісне, легке випорожнення. Найповажливі лікарі останнього століття, припорозають поду Franciszka Józefa у мучин, жінок і дітей з надзвичайними успіхом.

Останні вісти.

ПОСПІШНА ВІДПОВІДЬ ПОЛЬЩІ НА НОТУ ВАЛЬДЕМАРАСА.

В п'ятницю відбулася в Бельведері у м.р. Пілсудського нарада з участю м.р. Залеського, віцеім. Висоцького і Голука, які виготовили відповідь на литовську ноту отриману польським урядом в четвер. Ввечері тогож дня виїхав до Кома з відповіддю голова одної з польск. комісій Шумляковський. Текст польської ноти буде оголошений згідно з дипломатичним звичаєм по II врученні литовському уряду.

ПОЛЬСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ АРБІТРАЖНИЙ ТРАКТАТ.

17. п. м. підписано в Вашингтоні арбітражно-концільційний трактат між Злученими Державинами і Польщею. Підписали держ. секр. Келльог і польський посол Цехановський.

ЛИТВА ЗНОСИТЬ ВОЄННИЙ СТАН.

Литовські газети пишуть, що лит. міністерство акутр. справ хінчить випрацювання проекту в справі знесення воєнного стану на Литві. Проект буде запроваджений в життя ще цієї осені.

ШТРЕЗЕМАН ІДЕ ДО ПАРИЖА.

Газ. „Германія“ подає на підставі інформацій з найліпше поінформованих

кругів, що 17. п. м. м.р. міністр загр. справ д-р Штреземан прийняв запрошення до Парижа, куди виїде 27. п. м. Відповідно повідомлення ніби вже вилетіло французькому урядові. Штреземан, який повертає з відпустки, візьме перед відїздом участь в засіданні кабінету м.р. присвяченому справам заграничної політики.

ДОВІРЧНА МІСІЯ Д-РА ЛЮТРА В ЛЬОНДОНІ.

Як повідомляє „Дейлі Мель“, д-р Лютер виїхав до Лондону з важною місією провадження переговорів в справі евакуації Надренії. Правдоподібно йде про те, щоб цю справу поставити на обговорення підчас сесії Ліги Націй.

КЕЛЛЬОГ РОЗПОЧАВ ПЕРЕГОВОРІ З ЄГИПТОМ.

З Лондону подають, що Келльог передав вчора єгипетському посольству проект пакту миру і принамі з єгипетським урядом, оснований на тім, що Єгипет є незалежною державою. Кореспондент „Таймса“ в Вашингтоні, подаючи повідомлення про цей факт, зазначає, що цей виступ Келльога не викличе задоволення англійського уряду.

КЕЛЛЬОГ В АНГЛІ І ІРЛАНДІ.

Американські газети подають, що подорож Келльога до Європи має характер високо політичний. По підписанні противоєнного пакту Келльог виїде до Деблін на відвідини ірландського президента, потім до Лондону, де відбуде конференцію з компетентними урядовими чинниками.

УЛЬТИМАТУМ ЯПОНІ.

Згідно з телегр. повідомленням з Мукдену, японський міністр при манджурській уряді Гатті вручив ген. Чанг-Тсо-Лінові ноту, в якій стверджується, що Японія в ніякім разі не погодиться на поширення впливу націоналістів на Манджурію. Нота грозить консекуенціями, в разі коли Чанг-Тсо-Лін не підпорядкується вимогам уряду барона Танані.

КОШТИ ОЛІМПІАДИ.

Згідно з остаточними обчисленнями, кошти організації літніх олімпійських ігор вносили 237.000 голландських гульденів. Прибуток дав 1.187.5000 гульд.

БУВШИЙ КОМУН. ПОСОЛ ЛАНЬЦУЦЬКИЙ ЗВІЛЬНЕНИЙ ПО АМНЕСТІ.

На підставі амністії звільнено з тюрми був. комун. посол Стан. Ланьцутського, який загально відсидів 3 роки і 8 місяців.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:58:00—8:58:30, канадський долар 8:52:00—8:52:30, чеська корона 0:26:25—0:26:70, австрійський шілінг 1:25:50—1:25:57, румунська лея 0:05:25—0:05:50, французький франк 0:34:30—0:35:00, швейцарський франк 1:71:25—1:72:50, фунт стерлінгів 43:40:00—43:50:00, радянський червонець 25:50—25:60.

Золото: 20 корон 36:30:00—36:75:00, 20 франків 34:50:00—34:50:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:70:00, 10 російських рублів 47:00:00—47:30:00.

Срібло: Австрійська корона 0:67:00—0:68:00, 5 австрійських корон 3:46:00—3:52:00, австрійський флорен 1:71:00—1:78:00, російський рубль 2:28:00—2:35:00 копійки за рубль 1:43:00—1:43:00

ВІДУКИ ДНЯ.

Ангели в спідницях.

Сиджу в редакції, думаючи над темою, яка мені в горічі ді канікул не лекше приходить, як і статійним журналістам. Лет через Океан, промова у Вильні — все це приманчиві теми, але я їх нарешно не рухаю, щоб трохи вижегалася. Свої ракаційні переживання теж хочу увіковічити, але чекаю на місце в великій фейлетоні. А опріч цього — хоч гинь! — нема про що писати. Добре, що не тільки я один такий бідиний. Всі в редакції крутяться як муха в окропі і лишень завадки розумний будові людського тіла не повверчуваля в кірслах дів.

Аж ось приходить листівос і передає мені листа. Відчиняю з острахом, чи не не пригадка платності, або покликання на поліцію. Але ні! Тема до фейлетону і то тема добра, небуденна.

— Високоповажаний Паме — пише автор листа — між давними актами тутеш-

Д-р БРІЛЬ

Спеціаліст венеричко-скірних недуг орді 12—1 і 3—5 площа Академічна ч. 4. 233 2—4

ньої парохії знайшов я уривок твору не-знаного гумориста, під заг. „Слово про подружжя.“ В цій уривку містяться такі глибокі думки:

— Коли Протагораса запитали, чому він віддав свою дочку за найбільшого свого ворога, відповів: „Тому, що не міг йому дати нічого гіршого.“

(Уявляєте собі III. Читачі, що це мусіло бути за вілля, ая дочка?)

— Демокрит ував дуже маленьку жінку хоч сам був високого росту. Коли його питали, чому так зроби, він вияснює: „Вибрав я собі з найбільших нещастій найменшу біду.“

(Тяжко вилумати ліпше оправдання і кращу похвалу для малих жінок.)

— Трудно остати парубком, але нерівно тяжче бути щасливим мужем. Думаю, що нема на світі цілком щасливого мужа, але рідко котрий не стидається признати до цього.

(Тепер цих відважних є вже більше і тому так багато між мушкетерами само-вбивств.)

— Хто жениться, повинен зразу замовити собі дві річі: аліжко і домогину, бо поруч святині подружжя, находиться і шквартар любові.

(На мою думку не зашкодилоб ще й третя річ: Легітимізація члена „Товариства доброї смерті“.)

— Не дурно подружжя називається зміною стану. Тоді все добре зміняється не але, а але на гірше.

(Цікаво що діється, коли чоловікові вже перед шлюбом „гірше“?)

— Коли жінка богата, не подобається мужові, коли гарна подобається іншим.

(В наших часах тяжко пригнорувати це до життя, бо жінки так помальовані, що нема між ними поганих.)

— Коли жінка богата, муж стоїть під пантофлем, коли бідна, трудно її вижити.

(Я знаю випадки, коли жінка і бідна і держить мужа під пантофлем.)

— Коли жінка півучена, хотівби тільки писати вірші і повісти, коли переучена поправляє те, що написав чоловік.

(В часах, коли жив автор цих заміток, не мали ще жінки права бути послани і пасивного виборчого права.)

— Кожна річ має злу і добру сторону. Має добру сторону і жінка. Це є подружжя, яке не може бути безженим.

Галактион Чіха.

НОВИНКИ

— Сирітський плач. Від ряду літ доводиться в тисописах, а особливо в нашому органі, читати стереотипний, хоч не менше оворушливий поклік до „милосердних сердець“ сироти по священику, до-ля б. посла до парламенту й відомого народнього діяча, який усі своєю силі і скупі засоби віддав на службу народній справі. І сьогодні знову доводиться читати, що та сирота по священику в плачу не дожджусь, а частого голоду має завороти голову, в алмі не може оплатити лікнати, живе на III. поверсі на львівське му передмісті, за мешкання винна вже 400 зол., через що виходиться в небезпеці втратити дах над головою. Те пригадки і покліки повторяються систематично. Якебудь маються справи, видно, що за ними хрінється страшна трагедія хворі, нещасної, безпомічної й голодної людини, що примушена через пре-су антигати руки по милостинню. І відно, що слабій відгомін знаходить цей огню дужий знаменітій, позбавленої життєвої енергії людини, коли ті покліки повторяються так часто. Чи задубіли людські серця, чи закам'яніли? А особливо серця священиків, товаришів і наслідників того, що працював у винограді Христові і що серед тієї праці не зміг забачити ти свої дітнати! Нідково побитися і об

дождю за всю українську суспільність і за тих, що самаританськи чеснішим іншим ставлять у приклад. Тому нехай ті, що часто забувають час вир. грою в ярті, хоч по одній "пулі" жертвувати в користь сироти по єврейському, а пенсія вона не терпить голоду і не плачати на світ і своєю пірною долі. А дозволу тієї сироти по єврейському повинна записатися в першу чергу у праці азово-сиротинського фонду, доводити до того, щоб подібні події, які були нас соромом по дні, більше не повторилися в пресі.

— **Нагорода за православно діяльність.** Варшавська "За Свободу" подає, що єрмак лівівської православної парохії єрмоном Пантелеймон нагороджений типовою ігумена за успішну православно про паству в Галичині, за велику працю в справі повернення у православ'я б. уніатських парохій в Галичині. Митр. Діонісій надіслав йому чинною ігумена. Послання нового ігумена в митрополітському соборі у Варшаві (на Празі) довершив кремля-ницький єпископ Симон для 15. серпня. Підпис цього слаті номі ігумена висловив "протестування слово".

— **Випущено на волю** з чортківської тюрми 6 ч. м. учителя з села Санюкова ч. Антопа Гаврилюка, що був арештований ще 18. травня п. р. під замітом протидержавної діяльності. Разом з ним випущено на волю ще чотирьох політ. в'язнів, а саме: Петра Гаврилюка (котрий не є ні братом першого, ні учителем, як про це писала польська преса) і трьох селян, мабуть із Німри знад Збруча, боршівського повіту. Всі вони проходили певний по да з половинною мірою в слідній тюрмі і виглядають страшно, особливо ж п. А. Гаврилюк, що за той час змінився до невпізнання і цілий посявля. Від тих нещасних людей говорять проречеством мовою про їх переживання й муки.

— **Група українських танцюристів у Відні.** У віденському "Біргертатт" з оперетти "Царевич", виступає група українських танцюристів як "Українське Танцювальне Кольє".

— **Українка.** У "Франкфуртер Цайтунг" з 12 ч. м. ч. 300 поміщений фейлетон Йосифа Рота п. з. "Листи з Польщі. Українська меншість". Автор, пишучи про українців, старався бути об'єктивним, але що українців має дуже мало (як сам до того приходить), то його стаття вийшла в деяких місцях не то блідо, а просто одностронньо. До того ж, статті Рота є й очевидні помилки та деякі неясності, які повинні бути рішуче виправлені, тим більше, що той самий автор збирається писати і про українську літературу. — "Генерал Анцайгер фір Стеттін унд ді Провінц Поммерн" з 14 ч. м. ч. 222 містить переклад статті "Українське фон гойте" князя Мусса-Вей Гутанова. Автор цієї статті говорить про леминувість відривання України від Росії, при чому його стаття також не відрізняється від помилки і перебільшення.

— **Забороною вивіз вієса.** Польське міністерство торгівлі задумує наборонити вивіз вієса за кордон, щоб уможливити покриття запотребувань вієса внутрі краї.

— **Крайня пора.** Польське міністерство почт і телеграфів почало працю над виготовленням окремого закону про озброєну таємничу листів. Як відомо, дотепер не було ніяких принципів, які урядові повинні були вважати за важку справу.

— **Обмеження доступу до адвокатури?** Є чутки, що організація адвокатів у Польщі має пропонувати урядові проект цілої низки обмежень в адвокатурі. Намагання проекту є уможливити доступ до гідності оборонця виключно докторам прав, а не, як дотепер було, також і магістрам.

— **Знов напад на купця.** Пишуть нам: Менш білий в рік після збирання озерницького купця Павла Похили на шляху між Білшем і Глубічовом, на тім самім шляху, а саме в константській лісі (село Констанція, боршівського повіту) була дова спроба нападу на купця около 10-ї години нічного дня 15. п. м. А саме: на повертаючого купця Стаса Куфеля напали двоє бандитів і схватили з обох боків за руки, яким світлом електричної лампи його енергійно освітлювали, а зграючи й, серед палкої темноти один з них покликав: "Уже давно на тебе чекаємо!" Після того купця для успокоєння ранили (перший раз в руку, другий раз в дозону). При підході якогось воза бандити, забравши 85 доларів, які купець віддав їм, щоб дати життя дарувати, втікали в невідомий напрям.

— **Старство перепрошує.** В одному з чисел "Діла" помітний ми помилку ч. а. "Жарт чи офіційна номенклатура?", в якій планувалося ужити лівівським старством слова "пін" у урядовому листі до парохів в Підгірках лівівського повіту, а дек. Пилипа. Довідуючись, що в заяву з поміщення у нас помилково вставив у о. Пилипа вінововода Євгенат

в товаристві старости д-ра Герговіча з офіційним перепрошенням, Крім того о. Пилипець одержав окреме перепрошення від старости на письмі, в якому ново покликується на те, що він у лице нападцем неfortunним вилітати треба принаести виключно позитивної практиканції в старості, які, перепрошуючи згадав, не писав, перекрутила скоротене слово: "проб" на "дон".

— **Лівівська хроніка.** 25-літній служивий Анна Кушанська впаде жертвою хатньої пожежі. Важко попарену відвезли до шпиталю. — На вул. Сошиєвській наїхав авто на 38-літнього Івана Сікорського, завдаючи йому численні рани. — Поліція арештувала каменничого сторожа з Краківської вулиці ч. 4 за побиття двох львіваторок. — На реставрацію Германа Гальперна при вул. Шпитальній 30 напали лівівські бандити, стріляючи з револьверів і викликаючи в цілій ділянці велику паніку. Бандити втікли.

— **3 темної хроніки.** У Варшаві засудили на 3 місяці тюрми Михайла Ронду з Мінська Мазовецького за те, що він тримав свою умоволюбну жінку на ланцюгу та змушував жал нею. — Василь Погорілець із села Каміники, добромисельного повіту, постріляв двох єдинельчан в часі сварки. — В селі Любкові убив парубка Дмитра Яхавка єдинельчанин Михайло Рідош. Рідоша арештували.

— **Катастрофи й нещастя.** Згоріло 37 господарств у Замкові, більгоравського повіту. Причина: забава сільських дітей сіринками. — Під час буревію при поверненні Мексикку знесла величезна філа 14 пасажирів з покладу корабля. Всі вони загинули. — Італійський летун дель Прете, відомий із свого лету в Риму до Південної Америки, впаде жертвою випадку в самому останньому леті з Ріо де Жанейро до Буелос Айрес. Йому ампутували ногу. — Згоріло кілька домів у Бродях. Школа поперх 150 тисяч золотих. — Напали невідомі бандити на торговця безрогою Антопа Рибіньського в лісі біля Судової Вішні. Рибіньський, хоч ранений в ший, втік. — В Мокотові загинув 30-літній робітник Іван Гаузуловський, занятий при будові шкільного будинку від електричної струї. — В Югославії, на лінії Віктород-Німкопай, вивав із шия особовий поїзд 100 убитих і ранених. — Рішучою мали місце 2 інші залізничні катастрофи в Югославії, які потягнули за собою жертв в двох убитих і 6-ох ранених. — Біля Позанава ждала місце злов автомобільна катастрофа. 2 особи вбиті, 2 ранені.

— **"Любов сильніша від життя".** Дві сім'яцькі сестри в Нью Йорку задумують піддатися операції тому, що одна з них бачила вийти заміж. Лікарі дуже сумніваються у шасливий вистід операції, бо пацієнтки мають спільний обіг крові. Проте обі сестри домагаються почесно операції.

— **Затоплений скарби Калігулі.** Праця над видобуттям кораблів Калігулі з оера Немі біля Альбано в півдні Італії, що її, як відомо, веде від довшого часу Італійський уряд, улічачися поточною екстремним успіхом: поверхню озера, глибини до 24 метри, обчищено майже на 1 метер. (Озеро має 6 кілометрів в ширину). Праця над обчищенням рілля води ведуть спеш. до тієї цілі експлуатації електричної помпи, а яких кожну випромінює 50 а. роли протягом одної секунди, себто 180.000 а. в одній год. Окре будуть допомогувати до глибини 24 метри. Дальшу працю над видобуванням затоплених кораблів, що крім того є собі безцінні скарби, поведуть при допомозі спеціальних рудувальних машин. Праця обчислюють ще на один рік.

— **Не француз, а німець.** Слого часу помістили ми помилку про ємільного подорожника і еспертопа Ромера, який на малому вітрильному човні переправився через Атлантичний океан. Довідуючись, що він не француз, а німець, подали, але німець.

— **Рескрип.** Відомий німецький плавак Кеммеріх перепливає простір Північ-Сопот (90 км. у північній ширині) протягом 43 годин і 15 хвилин. — В аеронавтичній фабриці Рорбах під Берліном вбудували величезний гідроплан "Ромар". Літак є порухуваний трьома моторами зі силою 2400 коней. Кожне з обох крил довге на 37 метрів підчас коли напівжидко заліває літак сагас 14.500 кг. Німецька дослідна маринара віддає аеронавтичній літак для торговельної комунації між Євразією та Південною Америкою.

— **Пластова Забава.** В суботу, дня 25. п. р. відбувається в Ражі-голі, в селі Вп. П. Глоха, заходом мужеського пластового табору в Солоті ВЕЛИКА ПЛАСТОВА ЗАБАВА З ТАЧІЦЬМИ. Запрошення дручується при встіді на селі. Остання статія залізнична "Брошів", на лінії Стрий-Станіславів. 1-1

Кіна.

"Аполло": "Китайський папуай".
"Райкс": "Дітища з китайської ділянки" і "Печера Смерти".
"Лев": "Князь Селіман".
"Палас": "Тішки для одної жінки".
"Фатоморган": "Пат і Паташон як послишки".

Дописи.

ЗОЛОЧІВЩИНА. (Віче посла Целевича). В неділю, дня 5-го серпня п. р. відбулося посольське справоздаваче віче в Кутах, в селі Нарешнього Дому. Велика зала була вивиснена чехиками по березі. Зміст діяльності Української Парламентарної Репрезентації адав посол В. Целевич, який представив також положення українського народу під Польшею і потребу сильної політичної організації. В дискусії забирали голос чільники гомад Куті і Шини є несправедливий вмір маєткового податку. Податковий інспектор у Золочеві не приймає і не узагальнює ніяких жалоб ні рекурсів, а безоглядно переводить екзекції і фантавання. Посол Целевич вичерпує відповіді на всі запити і жалоби, а зокрема приобіцяв інтервеніювати в справі податків у Скарбовій Палаті і в Міністерстві Скарбу. Віче покінчилося одностайним ухваленням довіри Українському Посольському Клубові і відспіванням національного гімну.

Львів. (Що стало на перешкоді Рідній Школі в одному селі?) Від Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові одержуємо слідуюче письмо: Хвальна Редакціє! У Вашому часописі з дня 28. липня ч. п. ч. 166. появилася допись анонімового "Юрковського" з Товмаччини" п. з. "Що стало на перешкоді Рідній Школі в одному селі?" Просимо Вас отримати відомості нам помістити слідуюче висновок: Дня 7. червня ч. р. вилінуло до Земельного Банку Гіпотечного зголошення на позичку зол. 3.000. п. Онуфрія Гудими з Юрківки "на докінчення громадського будинку, в котрім по викінченню має поміститися школа У. П. Т." Подання вилінуло в часі, коли Земельний Банк Гіпотечний в наслідок більших витрат хвилено обмежив уділення кредитів, тому на засіданні з дня 15. червня 1928 р. відмовив уділення цієї позички і повідомив про це п. Гудиму письмом з дня 16. червня 1928. В день 26. червня ч. р. інтервеніював особисто в Дирекції Банку п. Василь Левинський (Софронів) і незважаючи на те, що Банк із засадничих причин не подає мотивів уділення, або відмови позички, Дирекція попустила йому причини відмови, однак на просьбу п. Левинського, який представив в перисному поданні доволі неясно цілі позички, прирекла справу помітно розглянути — вимагаючи табулярних дат зголошуючихся на позичку. Є це елементарні вимоги забезпечення кредиту, й нема Банку, який уділявби без таких доказів, хочби найдрібнішого кредиту. Хоча п. Левинський дат цих не предважив — признав Дирекція, узяючи вагу справ п. Гудимі! Тоді позичку в висоті відповідальності хаклейні фінансової спроможності, т. є 1.000 зол., а це на засіданні з дня 20. липня ч. р. під умовою додаткового предваження вимагаючи табулярних дат. Для улепшення реалізації повідомляємо Банк про призначення кредитів сукцесивно. В данім випадку п. Юрковський, автор нотатки в "Ділі" з 28. липня ч. р. вперше передомлення та ухвалив за вказівкою публічного справу "висвітлити", не задаючи собі труда перекрити стійкість своїх аргументів. На заміт п. "Юрковського" стверджуємо, що Банк ставляється все позитивно до всіх запитів українських установ і в міру своєї фінансової спроможності йде їм всеня зустріч, а окрім Рідної Школи має доволі значний кредит в Банку, та з нього постійно користується. У відповідь на заміт, що Банк знає село лише тоді, коли переводить субсидії навозимі цифри зі звіту Банку за 1927 р.: на кругло 6.000.000 золотих уділений позичок — вносять індивідуальні соліські позички поверх 4.500.000, отже кругло 75 проц., не вичислюючи до цієї суми кредитів посередньо через Кооперативні уділення. Вийшло ще одна замітка. Кредити будівельні, на які спеціально цього року в нас є дуже велике запотребування, є по суті довго речення і їх неможливо помістити в рамках короткочасного векселевого кредиту. Передумовою уділення довгорочного кредиту і акційний капітал у висоті 5.000.000 ал., зложений до кінця 1928. р., якщо цього акційного капіталу не буде, то Банк не буде мати права емітувати заставних листів і уділювати довгорочних позичок, яких суспільність так немучо потребує. — Дирекція Земельного Банку.

Зі спортивного життя.

Зіставлення осягів IX. Олімпіяди.

Держава	1 місце	2 місце	3 місце	4 місце	пункти
1. Зауч. Держави	21	21	17	131	
2. Німеччина	11	9	20	71	
3. Фінляндія	10	9	10	58	
4. Швеція	9	7	13	53	
5. Франція	8	12	6	54	
6. Голландія	8	9	6	38	
7. Англія	4	11	8	42	
8. Норвегія	7	7	6	31	
9. Італія	7	6	7	40	
10. Швейцарія	6	5	4	32	
11. Канада	4	4	7	27	
12. Мадридщина	5	5	6	23	
13. Чехословаччина	2	3	3	19	
14. Данія	3	2	4	17	
15. Австрія	3	3	2	17	
16. Аргентина	3	3	1	16	
17. Польща *)	2	1	5	12	
18. Японія	2	2	1	11	
19. Естонія	2	1	2	10	
20. Єгипет	2	1	1	9	
21. Австралія	1	2	1	8	
22. Югославія	1	1	2	7	
23. Південн. Африка	1	0	2	5	
24. Бельгія	0	1	3	5	
25. Ірландія	1	0	0	3	
26. Люксембург	1	0	0	3	
27. Нова Зеландія	1	0	0	3	
28. Еспанія	1	0	0	3	
29. Індія	1	0	0	3	
30. Уругвай	1	0	0	3	
31. Гайті	0	1	0	2	
32. Час	0	1	0	2	
33. Португалія	0	0	1	1	
34. Фінляндія	0	0	1	1	

На маргінесі IX. Олімпіяди.

IX. цьогорічна Олімпіада в Амстердамі покінчена. До спортивного конкурентів станули змагати 34 народів. Залезто йшла боротьба за першенство. Представники поодиноких націй намагалися вибороти якнайбільше почесних місць, щоб підняти прапор своєї нації якнайвище. Майже кожна держава (34 на 34) осягнула якусь скількисть пунктів. Однак найкраще зумів зареєструватися Злучені Держави. Чому? Тому, що вони розуміють вагу спорту у міжнародній справі і викладають в нього стільки праці та капіталу, що це мусить зродити якнайкращі осяги, от хочби олімпійські рекорди, а з тим і перше місце в спортивній ділянці серед держав цілого світу.

Друга держава, яка з неменьшою поспіхом та завзятістю боронилася свого прапору — це Німеччина. Німці гідно й заслужено заняли друге місце за Злученими Державами.

Польки осягнули 12 пунктів і 17-е місце. Це для їхнього спорту має своє значіння, коли вельмиє під уягу, що на югузній Олімпіаді в Парижі Польща осягнула 21 місце.

Нас, українців, повинна цікавити мала Ірландія. Чи неоган би відчувати ту радість, яка розпирала груди ірландців того нашого народу, в тому моменті, коли при злуках ірландського національного гини піднімалися на олімпійській март ірландський трибарний стяг — уперше? Вперше це показало мала Ірландія перед світом, що вона живе і жити хоче.

І ще одне, думаємо, дуже важне для нашої суспільності, а саме: коли такі народи, як Фінляндія, Італія, Нова Зеландія й інші, яких ми вважаємо "підвипади" і висловлюємося про них з погордою, беруть участь в олімпійських іграх і змагаються на себе увагу цілого світа, — то чому наша українська, без порівняння більша і старша нація не може брати в них участі? — Ні то жаль, ні то стид огоржати нас, коли бачимо, що ми такі неактивні в ділянці спорту, що ще досі не докінчили ваги і значіння спортивного виконання молодіжні. Українська суспільність повинна знати, що у відродженню нації преямає значіння має також спортове виконання молодого покоління. Бо це не середньовічні часи! Ми живемо в добі еволюції спорту та спортивного гарту як тіла, так і духа.

О. Пр.

*) Польські часописи подали незірно 15-е, а деякі навіть 12-е місце, яке нібито заняла Польща!

ОПОВІСТКИ.

"Вертеп Нашинх Днів" — Галакціон Чіпін і Ле-ле!

Станіславів, неділя	19/8
Калуш, понеділок	20/8
Доліна, вівторок	21/8
Богатин, середа	22/8
Трукавськ, четвер	23/8 27/1-3

З мужеських учительських семінарійних курсів "Рідної Школи" у Львові. З огляду на відліт місця на курсах I—IV. упрена переводитиме після ферій податкові вступні іспити. До зголошення до іспиту треба предважити: 1) подання родичів про прийняття учня (показові вносять подання самі), 2) життєпис, 3) метрику, 4) свідоцтво повторного шкільного іспиту, 5) останнє шкільне свідоцтво, 6) свідоцтво здоров'я і від повного лікаря, 7) о скільки є перерва в науці — свідоцтво моральності. Предмети іспиту: на I курсі.

ЛЯКЕР ДО ТАБЛИЦЬ, КРЕЙДУ ДО ПИСАННЯ, ФАРБИ І ВСІ-
ЛЯКОГО РОДА ШКІЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ найкорисніше поручає

Альойз Гибнер Ринок 38
Тел. 25-13.

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 9-32

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМІШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поодинокі, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливих запитаннях прохайтеся
писати до нас писемно рекомендовано.

для учнів, що покінчили VII кл. все-
людньої школи (III кл. гімназії): україн-
ська і польська мова й рахунок. Для всіх
інших: релігія, українська, польська та
німецька мова, рахунок, історія, географія,
природа (все в обсязі шкільного на-
вчання VII кл. вселюдньої школи). Учні,
що переходять з гімназії (з IV кл. на
II курс, з V на III, з VI на IV) здають
доповнюючий іспит з географії, біології,
фізики, робіт, спілку. Всі інші здають
іспит з усіх предметів. Вступні іспити
від 1. до 3. вересня. Під час фєрїї інфор-
мації і вписи що вступу і вступні іспити
від 8-10 год. перед поч. в канцелярії упра-
ви (Львів, вул. Театральна ч. 10. I. по-
верх). — Антін Крушельниць-
кий, управитель.

Товариство українських студентів
Львівської політехніки „Основа“ у
Львові повідомляє: Товариство, що хо-
тить вступити у Львівську техніку, ма-
ють внести подання, адресоване до „Ра-
ти Випуску“, в дні 17, 18, і 19. вересня.
Дотичний декан подає час і місце від-
повідних іспитів. До подання треба до-
дати: 1) curriculum vitae, 2) метрику,
3) свідоцтво зрізистості (на іжжирії под-
вій і ступунній річці свідоцтва від V кл.
до VIII кл.), 4) виповнену лісову карту
для вивчення історії, 5) дві неакцентові
фотографії, 6) квіт історії на закла-
чену іспитову таку в квіт 20 зод.,
7) військову посвідку, 8) свідоцтво мо-
ральності, о скільки від матури до впи-
су минуло рік або більше, 9) свідоцтво
здобуття практики. — На металічній ви-
дці мають перенести ті, котрі крім
доброго іспиту вихажуться прийнявши-
ше 4-тижневою практикою. — На осно-
ві найновішої програми львівської по-
літехніки треба до вступного іспиту
приготуватися з таких предметів:
1) іжжирії под-ві і ступунній: начер-
кова геометрія, математика і шкідуння,
2) Архітектура: начеркова геометрія
і шкідуння, 3) Металічний вид: ма-
тематика, фізика, матерікова геометрія
і шкідуння, 4) Хемія: фізика і елемен-
тарна хемія, 5) Різноріччя вид: ма-
тематика і фізика, 6) Загальний вид:
а) група математична: математика і на-
черкова геометрія, б) група фізична і хе-
мічна: математика і фізика, в) група на-
черкової геометрії: математика і начер-
кова геометрія. — Від 20. ч. м. почина-
ється на технічній турні, проваджені
асистентами з усіх предметів вступного
іспиту. Оплата від одного предмету
20-25 зод. — За фєрїї комісія:
Орест Кляфос, голова. Ярослав Білик,
секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

МИХАЙЛО ДУКАЧ, син Грини і
Марії, ур. 23.4. 1890 в Тарночині,
Лісній біля Надвірної — най по-
частиє про себе вістку. Хто знає його
адресу, най заповідь й до д-ра Ми-
хайла Литвиновича, адвоката
в Станіславові. Закордонні часописи
присять передрукувати сю опові-
стку. 253 2-3

КОНЦЕСІОНОВАНИ Науковий курс
„Освіт“ приймає вписи на по-
ній шкільний рік 1928/9 на курси: ма-
туральні гімназійні (двохлітні, одnorічні,
шкільні), семінарійні курси з обсягу
6 і 4 клас гімназійних, доповнюючі курси
до поодиноких класів гімназійних. Науку
ведуть найкращі гімназійні профе-
сори через 5-6 годин денно. Зголоше-
ння приймає секретаріат „Освіт“, Львів,
Міжовського 11, від 12-1 і від 3-6. Те-
лефон 30-05. Жадайте безплатних про-
списів. На відмову марку. 278 1-3

ПРИЙМУ на станцію на станцію, хата
і харч здорові, ведає семінарій
жіночих. — Р. Леніна, звана по свя-
щеннику, вул. Кентинського ч. 58 (про-
довжене Шептицького). 266 2-3

ГОДИННИК тільки найкращих фа-
брик предізії продає на зотіку і
на гати від десятих лт з кайлішою сто-
рони звисла фірма Іван Зельтенрайх.
Львів, пд. Маріїна ч. 5. 3 109-7

ТОЛОЧАЛЬНА наймодніших пєселів
на пляшених пляшках, навіть зноше-
них. Відсвіжання на спеціальних ма-
шинах. Перероблення на модний фа-
сон. Фарбування футер львівським спо-
собом. — М. Волянська-Павлюк, Львів,
вул. Соборного ч. 12. Тел. 17-04. 270 1-2

МАТУРА, Львів, вул. Пєварська ч. 59 а
приймає вписи на натуральний
курс гімназійний, семінарійний з обсягу
шести і чотирох гімназійних класів.
Зголошення від 11-1 і 3-7. 277 1-2

БРИЛАНТИ, також іншу біжутерію
купують по високій ціні Домбров-
ські-Розважєвські Львів (Готель
Жоржа) Анадєїчна 2. 2481 9-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст шкільних і вєнеричних недуг
д-р І. Мунд 6 сек. від і заліз. шпит.
ординує від 8-10, 2-6 в неділю від
9-1, Львів, Асника 1, рїг вул. Пєсуд-
ського (Панської). Тел. 48-04. 275 а 1-1

Антуальна та інтересна книжка появил-
ся на дїх на кнїгарському ринку. Є не-
тїр звєсного американського бізнесиста
ГЕРБЕРТА КАССОНА під загл.:
ТАЙНИ УСПІХУ В ІНТЕРЕСАХ
(16 засад ділової людини).

Обширний вступ перекладника **ВІКТО-
РА ПРИХОДЬКА**, ясно ілюструє всі
недомагання та промахи, які ми робили
— не знаючи суті інтересів та не при-
кладаючи до справи промислу і торгівлі
належного зрозуміння.

Цю книжку повинен прочитати кожний
Українець, (не лише купець чи кооператор
чи промисловець), а в першу чергу повин-
ний нею заїтересуватися ті, що держать
руку на пульсуючій живильній нитці
суспільного життя та виконували народ.
ЦІНА КНИЖКИ: 4 зод. (з пересилкою:
470 зод.).

Жадайте цієї книжки по всіх україн-
ських кнїгарнях у цілому краю.
Замовлення гуртові плати на адресу:
Накладня: **МИХАЙЛА ТАРАНЬКА**
240 Львів, вул. Зіморевича 3. 2-3

Тягарові самоходові повїззя автобусові „PRAGA“

СТАЛО НА СКЛАДІ. Представництво Львів, вул. Ягаялонська 7. Тел. 303.

Лічничо-купелеве і кліматичне Заведення ЗЕЛЕМЯНКА.

На висоті 500 метрів над рівнем моря. На лінії Львів-Лавочне, станція в лісі.

Мінеральні купелі: в соляній залізної-йодово-бромові.

Поручає кімнати з балконами з повним удержанням і обслугою.
Ціни дуже приступні, а з днем 15. серпня будуть знижені (8-10 зл. від особи).
Зголошення приймає і уділяє інформації 141 2-2
Управа Лічничого Заведення ЗЕЛЕМЯНКА п. Гребєнів.

КАЛЬКУЛЯНТ

КАЛЬКУЛЯНТ
КАЛЬКУЛЯНТ
ТАРИФОВИЙ,
найрадіше смерит,
замешкалий у
Львові, одержить
побільше заняття
за провізією. —
Зголошення до
Адміністрації „Ді-
ла“ під „Тарифа“.
263 2-3

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліяря дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю,
зі звучним голосом і солідним виконанням.
Завсїгди має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.
ЦІНИ КОНКУРЕНЦІЙНІ і на догідні сплати. 20-літня порука за голос
і розбиття дзвона. 26 4-2

ФОРТЕПІЯНИ,
паніна пер-
шорічний закордон-
них фабрик на різні
ціни продає, міняє:
Ганак, вул. Пєсуд-
ського ч. 21. I. пов.
221 5-10

ЖЕНА (ін. про-
фєсора прийме
учениці на мешкан-
ня Просторе меш-
кання, гарно поло-
жене, фортепіан до
ужитку. Зголошення
до Адміністрації „Ді-
ла“ під „Гімназія“.
256 5-3

MICHELIN, Good-
year і Firestone
самоходів і мотоцик-
лів опони по знач-
но знижених цінах
порукає „Be-ha-te“
Пєсудського 27.
276 1-1

ПРИЙМУ на стан-
цію ученики і
пїзших клас гімна-
зійних. Зголоше-
ня від 28. серпня.
Кириловича, Львів
Хпановської 11/1.
269 1-1

ІЖЖИРІ, пристій-
ний паважє пере-
писку з богатою й
гарною паважкою з
метою подружжя. Зго-
лошення по компо-
сти зі світанням
прошу слати до Ад-
міністрації „Діла“
під „Удосконалена
будучність“. 257 1-1

НА СТАНЦІЮ
приймає 2-ох
ученики (п); близько
години гімназії.
Кордєсєнє, радяня
скарб. Мурарська 48
I пов. 268 1-3

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитавоючися зубів, пљом-
бтвання й лїпцання зубів без болю.
Штучні зуби в канчку і золоті після
американської системи. Пациєнтів з про-
візій підпождєється в найкоротшому
часі. П. Т. Урядовим і студентам значна
259 знижка. (Полекти в сплаті). 3-5

На сплати і за готівку. Меблі всіля-
ного рода, також отамани, кавалки, сєла-
дані ліжка і поєві, сальонові гарнітури,
якляди і матеріали найдешевше в **ДО-
РОТЕУМ** вул. Сапіги 34, тел. 15-01. 275

Український Високий Педагогічний Інститут у Празі.

Оголошення.

Ректорат Українського Високого Пе-
дагогічного Інституту ім. М. Драгоманова
в Празі оголошує з дозволу М-ва
Шкільництва та Нар. Осв. Чехослов-
ванської Рєспубліки (з дня 3. липня л. р.
ч. 80406-28-у) прийом нових студентів на
I. курс Інституту на акад. рік 1928-29.

Інститут є висока школа з 4-літнім
курсом навчання, складається з 3-ох Від-
ділів (Факультетів): 1) істор.-літератур-
ного з підвідділами історії і суспільних
наук та літератури й іжжирії, 2) ма-
темат.-природничого з підвідділами ма-
тематичної й фізики та природничих на-
ук і 3) музично-педагогічного. Прийма-
ються до Інституту дійсні студенти
особи (чоловіки й жінки) з завіче-
ною середньою освітою (гімназія, реальна
школа, учительський Інститут, духовна
семінарія, 4 кл.), середня комерційна
школа і т. ін.). Навчання в Інституті пла-
ком безплатне. Стипендій від м-ва для
студ. I. курсу (як і в попередньому році)
не буде. Прохання з документами, корот-
кими життєписами і 3 фотографіями по-
даються на імректора Інституту Cesko-
slovenska Praha II. Skolska ul. c. 8. IV,
Ukrajinsky Pedagogicky Ustav M. Dragomana
v Praze).

Візи на віз до Ч. С. Р. для студій
в Інституті уділяє: для Галичини кон-
суль Ч. С. Р. у Львові, для Волині —
консуль Ч. С. Р. у Варшаві. Для емі-
грантів візи уділяє посольство Ч. С. Р.
у Варшаві. Для отримання візи необід-
на посвідка Інституту про прийняття
в студенти Інституту.

Ректор Інституту
Проф. д-р В. Сімович,
17. VII. — 1928 р. 194 3-3

Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4.50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацчині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7.50 зл., Австрії
7.50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Реалізація жнив у СРСР.

Львів, 19. серпня 1928.

Цілий СРСР переживав останніми місяцями важку т. зв. хлібну кризу. Тільки великими зусиллями та примусовими засобами вдалося владі добути зі села потрібну кількість збіжжя, але таку, що ледви вистарчила на прокормлення міських і промислових осередків до нового хліба. Нових жнив, нових земних плодів вичікували у СРСР всі з великою нетерпеливістю.

Саме тепер у всьому СРСР кінчається реалізація цьогорічних жнив. Вони випали не добре. Збір менший від середнього. Московський кореспондент „Прагер Прессе“ І. Шром твердить у своєму дописі про жнива в СРСР, що збір озимини взагалі розчарував усіх, а зокрема зазначає, що Україна і краї на північ від Кавказу взагалі не будуть мати потрібних і сподіваних запасів зерна.

Та для більшовиків тепер уже не важна така чи інша реалізація жнив, бо їх селянин реалізує і без опіки влади, для них найважливішою і найактуальнішою проблемою тепер є реалізація т. зв. хлібозаготовки, тобто зібрання потрібної та передбаченої пільом кількості нового хліба. Ця кількість має бути така, щоб покрила внутрішнє запотребування та дала потрібну (пільом усталену!) надвишку на вивіз за кордон. Однак справа з розв'язкою тією проблеми стоїть дуже зле. З радянської преси про те нічого ще не довідуюся. Про те в ній поки що мовчать. Але довго спинається над тим у своєму дописі Шром.

Ті труднощі радади при здійснюванні пільової хлібозаготовки, які він наводить, варті того, щоб з ними познайомитися. Пільову хлібозаготовку передбачає на кожний місяць закуп відповідної кількості збіжжя. Тимчасом практика закупів виявляє, що наприклад, у липні та серпні встигли радянські органи закупити зaledви третину того, що повинні були закупити. Шром твердить, що селянство цілком не спішиться зі своїм збіжжям на ринок з таких причин: 1) воно взагалі за мало зібрало з поля і ще непевно, чи взагалі буде мати якунебудь надвишку збіжжя по виділенні з нього потрібної кількості на прокормлення і на засів; 2) селянство взагалі не радо продає збіжжя кооперативі та радянським органам тому, що за виручені гроші не може забути майже ніяких необхідних йому фабричних продуктів, потрібних для господарювання і для життя; 3) воно обурене та ворожо настроєне до урядових чинників тому, що весняна хлібозаготовча кампанія цього року мала всі признаки примусу і насильства.

Правда, появлявся останніми днями урядовий розпорядок, який виключає користування примусом або насильством при хлібозаготовці, але про нього селяни ще мало де знають. Цей розпорядок у численних околицях і цілих краях ще не опублікований. Хлібозаготовчі органи подекуди не публікують його свідомо, бо не вірять, щоб селянин продав хліб добровільно, очевидно за урядово встановлену ціну. Щоб прискорити реалізацію пільової хлі-

бозаготовки піднесено вже й урядові ціни на хліб. Але й це нічого не помагає. Попри те деякі органи, хоч і мають інструкцію на підвищення цін, то їх не підносять, бо не знають, до якої висоти ціни взагалі можна піднести. Інші знов взагалі не хочуть оголошувати ніякої підвищення рахуючи на те, що намічена надвишка у ціні зможе потрапити в їхню кишеню, якщо закуплять хліб по старим цінам.

Всі ті труднощі — каже Шром — заставили вже радянських економістів ударити в деяких економічних органах на тривогу. В останній хвилі висушено пільову влаштування великої хлібозаготовчої кампанії. Вона полягатиме в тому, що всі, навіть адміністративні чинники влади (виконкоми), будуть змобілізовані для переведення хлібозаготовки. Їх завданням буде агітація за добровільною продажем хліба для хлібозаготовчих органів. Іншими словами: весь радянський і партійний апарат вирушить на село і на мітингах буде переконувати селянина, щоб він породавав збіжжя урядові. Все те буде робитися тому, щоб не допустити до репресивних засобів хлібозаготовки, які поглибили б пропасть між селянством і владою. Очевидно, що такий пільову хлібозаготовку є щонайменше ду-

же оригінальний. Дійшло до того, що більшовики мусять аж намовляти і переконувати селянина до продажу його ж хлібною надвишки. Означе Шром не вірить у те, щоб більшовикам удалося перевести весь пільову хлібозаготовку без примусових і репресивних засобів. Він поділяє в тім напрямі становище комуністичних скептиків.

Витворилася там тепер дивоглядна ситуація. У найгорячіший час хлібозаготовки хліб до складів не напливає, а всі хлібозаготовчі органи сидять зі заложенними руками та ждуть на наслідки агітаційної кампанії за продажем хліба. Положення, як бачимо, незавидне. І якщо все те скоро і радикально не зміниться, то більшовики муситимуть зрезигнувати перш за все з експорту хліба за кордон, а далі обмежити дуже взагалі всі свої господарські пільми, будовані на цьогорічній хлібозаготовці. Їх зможуть вонти, на думку Шрома, реалізувати аж тоді як зеднають якимись засобами довіру селянства. Якщо цього їм досягнути не вдасться, то остануть лише примусові засоби. А це останнє, очевидно, до добра не доведе, бо посіє та закріпить невдоволення в селі. Словом незавидні та невеселі перспективи.

Політична діяльність Ст. Радіча.

(Допис з Югославії.)

Ст. Радіч помер, як відомо 2. серпня. Посередньою причиною смерті була пурпурна жодута і жодута серця, а безпосередньою рана, котру дістав наслідком відомих стрілів у парламенті в Белграді 20. червня.

Про Радіча писав я вже у різних українських часописах і тепер не думаю ще давати свої характеристики цього і так відомого селянського хорватського трибуна, лише наведу кілька уривків зі статті відомого хорватського журналіста Дра Матуліча, яку він написав у загребській газеті „Народна Политика“ з 12. серпня, як некролог померлому політику. Стаття сповнена і подає об'єктивну характеристику цього загадкового і небуденного діяча.

„У своїй автобіографії — читаємо там — приписує сам Радіч деякі риси своєї вдачі своїй матері. Була це — каже він — дуже талановита і дуже відважна жінка, котра нікого не боялася. Ст. Радіч був вже амальку бунтівного темпораменту, був борцем за „права“. В гімназії своїм небуденним темпераментом дошкулював професорам, бо для нього не існувала ані дисципліна, ані порядок науки. Він все хотів перевернути. В собі відчував він щось просто нематерське: як студент вишніх класів подорожує по Хорватії і по югославських краях та сягає потім своїми подорожками аж до Москви. Це неспокійний і нетерпеливий дух, що як Агасвер не може успокоїтися. Вічна активність, сильна вразливість, надто велика афектованість і за скоро реакція. Жадний алання, а до того має фебемінальну пам'ять: що раз прочитає, тримає довго в пам'яті і надто скоро алергизує. Зі всіх сторін збирає знання і враження, та всемо набуте не має коли упорядкувати, поглибити і уложити в одну систему. Тому все його великавське знання переживає переважно в живому слові. Природа не надідала його добрим зором — але за те надідала його пропорційно надто глибоким талантом: зором, голосом і

словом. Тому то й можна у нього завважити незастарілу перспективу не тільки у фізичному світі“.

„Відношення до селянства — по Архимедові точці праці, думали й успіхи Ст. Радіча. Селянство це підійма, якого Радіч змінив все назавжди життя Хорватії у двадцяті віці, а в Югославії став некоронованим королем Хорватії. Мав він прихвиль, які дали йому змогу зеднати собі селянина. Ст. Радіч знав селянську душу, гоним селянство своєю гуманною, паніфікативною, толетівською наукою. робив його верховною мірою всіх вартостей і інтересів, голосив невдовіра до інших класів, голорини у образах, нездовірався по народному, закладав у великих широким але прозорим лінійкам, які народ опанував і розумів. Зі своєї науки зробив релігію, голоринкою догмою якої було: селянство це Бог, а Радіч його пророк“.

„Зі свого становища давався і на інтелігенцію і на всі інші класи. Велі вони — на його думку — етичні вартості, тільки приносять пересті селянству бо селянство це джерело знання і влади, а інтелігент є лише категорія його еманції. У Радіча селянство сходилося цілком з поняттям народу як об'єктом так і змістом. Радіч рух не є хліборобським класовим рухом, бо Радіч не розумів селянства, як класу, але більше як нарід, якому має служити і держава і інтелігенція. Тому то він і не організував селянства як класу, не творив соціально-економічної організації селянства (напр. кооперативної), котра є основою подібних селянських рухів (в Болгарії, Чехословащині та ін.). Велі найважливіші реформи в аграрній ділянці відбувалися без нього, а часто і проти нього. В новій державі Югославії перевелися аграрну реформу, але Радіч не звертав на неї належної уваги. Кооперативний рух почався і розвивався без Радіча (його коопер. спроби не вдалися). Ту завважила теж селянська Радічева влада, що не черпала

при собі сильної людини. Селянський рух Ст. Радіча був більше політично-культурним ніж економічним.

Радіч вивів селянство на політичну арену, зробив з нього велику політичну партію, яка витиснула з хорватського публічного життя всі давніші політичні форми і всі публічні вартості. В поодиноких моментах умів він зеднати собі й інші елементи, класи та партії“.

„Та — Радіч не зміг використати тої великої енергії, котрою розпоряджався. В політиці не здобув ані одного більшого успіху, а навпаки часто у своїй політичній боротьбі мусів капітулювати (наприклад зі своєю дивоглядною „республікою“, якою фецинував маси до 1925 р., а того року відірвався і та тихцем прийняв сербський гегемоністичний централізм — М.). Не мав він тої методичної терпеливості, котра етапами йде до конкретних і здійснимих цілей. Він був агітатором, апостолом, трибуном, котрий порирав, здобував, але систематично не будує, не творить. Надто все генералізував, а був замало конкретний, забавляв пам'ятю, за нагло робив висновки, за вигідний був в акції і ні в чім не був фактом. В тім лежить причина, що народні маси, котрі повони думають і розуміють лише рівні і вені лінії, не могли в його настих емоціях орієнтуватися і (у своїм безмежнім, незрозумілим довірою до нього) не могли собі того йнакше пояснити, як примітивними словами: „Стефан Радіч знає, що робить“.

„Радіч був набутий — мимо своїх талантів і здібностей більше негативним, ніж позитивним. Політиці везуку партію, але без проводу і без сильної організації. Ціла партія трималася лише сльним довірам селянства до особи Радіча. — М.). Політичний політичний рух, та без своєї і виробленої ідеології“.

„Цей рух був спрямований більше на негайну істнування — ніж на позитивну будову нового. Радічівщина зробила з народної душі „tabula rasa“, віднявши від неї численні старі цінності“.

Нових цінностей не полишила майже ніяких! — додає я до цих слів поважлого хору журналіста. Остало по ній лише розрухане селянство, що зарозуміло перестіло свої сили, лише ненавистю до інших верств народу, зокрема до інтелігенції, а само непросвічене, політично невироблене, а з великим апетитом до влади і панування.

Додати ще треба, що Радіч був завзятим ворогом церкви і духовенства і в тім дусі впливав на селянство. Дальша доля хору, народу в Югославії залежна в першій мірі від послив Радічової партії, від їх політичного такту. Залежить від того, чи вони далі вестимуть політику бойкоту і непримирної ворожнечі до теперішнього уряду Дра Корочева, котрий робить всі усилля, щоб хорвати далі не виважили і закладити дотеперішні розходження. Розумною тактикою, злучені з Корочевою, представники словенців і з мусульманами з Боснії моглиби хорвати зрівноважити вплив сербів в державі, а з часом вибороти собі потрібну і необхідну автономію, котру так легкодушно змарнували 1918 р.

Надалі доля хорватів залежатиме від того, оскільки зростуть у них сили істинних, солідніших від радічівщини політичних груп, а в першій мірі від поширення впливу хору. Народної Партії, котрої голова Ст. Баріч відзначився в цих передмовних хвилях, коли запав хорватів „догнем лише“ на Белгород, вступити до влади Дра Корочева як представник хорватів.

Н. Михайловичин.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Ю. Горovenko в ролі Кліма Обука або як американська „Свобода“ інформує своїх читачів про старокравів справи.

Більшим добрим інструментом, але можливим поганою поставленим шпигунським (по-над Радянським Україною) є американська „Свобода“. Будучи органом „Української Народної Свободи“ у Вашингтоні Державі, може цей шпигунський орган зразком добре поставленого органу. На жаль, чи то через шпигунський інструмент відповісти до цієї приватної пресової трибуни гідний Свободи, чи через байдужість редакції, яка працює адебітського поштових, собі займається „правдою“, а не публіцистичною правдою. „Свобода“ є збіркою недовільно написаних перекладів і „середньом“ графоманської бездарності. Навіть у фактичних, як виявляється цілком мемуаристичних, годяться вони непереконливо відслідкувати а Убогого старокравів стелі. Під цим оглядом на американський шпигунський у високій мірі некорисно відбиває навіть від багатьох американсько-українських тижняків, які розпоряджаються своїм і цивільним публіцистичним і літературним матеріалом, як шпигунський „Свобода“.

Осередком зацікавлення українських читачів в Америці є старокравів справи. І ось як природно! Бо як довго американський українець цікавиться своїм першим батьківщиною, як довго він боїсть її болями і радіє її радощами, так довго є він ще як не активним, то щонайменше пасивним членом нашої української сім'ї. В умовах американського життя, головне в Вашингтоні Державі, більшість української еміграції, а головне більшість американських уроженців українського походження, намагається на похилій площині денационалізації. Тому в реферувальній, а тим більше в заснованій старокравів справі треба бути дуже обережним, а щонайменше правдомовним. Тимчасом на сторінках українсько-американської преси зустрічаємо правдиві перетони сплетництва, брехні й особливих поракунків не говорять вже про байдужість до лебів і пісмів тенденційності. Подекуди зустрічаємо й деще більш поверхову „критику“ старокравів відносин. Це вже — можна сказати — інший сорт тенденційності. Але кому потрібна та „критика“ й які її можуть бути наслідки?

Для старого краю навіть справжня, глибока критика має слабе значення, бо поза кількома журналістами ніхто українсько-американської преси не має спроможності не то читати, але й переглядати.

Знову ж серед американських читачів та „критика“, особливості поракунки, сплетництва, наклепи й брехня зводять тільки замішання і мусять викликати пражіння, що спростовує громадянство не обираючи угодовців, запродавців і всяких шпигунів.

Особливо Українське Нац.-Демокр. Об'єднання є в Америці „в моді“. Що йому приписують всі сім годинних грівих комулісти, селєроби, радикали й клерикали — це ще в певний час добі „переконливих аргументів“ може бути в порядку річей. Але що й українсько-американська національна преса, а особливо „Свобода“, стоїть під непереможним впливом ворожого партійної до УНДО преси, не має спеціальності тільки нашого життя і тієї трудливості та безобачності, яка є прикметна сучасному періоду нашого життя.

Щож торкається американської „Свободи“, то ще одне відрає в очі: В певний час в певний час користувалася майже виключно еміграційними кореспонденціями про життя-буття краю. Зовсім природно, що ті кореспонденції, подавані на основі красної преси (звичайно конфіскованої) у відповідному стилі, часто далеко відійшли від дійсності й подавали її в кризовому зеркалі. Та як довго кореспондентами „Свободи“ були д-р М. Левицький і проф. Б. Левицький, люди високої культури й великої письменницької ерудити, так довго ті кореспонденції й статті стояли на відповідному рівні, так довго вони могли приносити користь читачам і справі, що під той час була в порядку дня. В останньому тасі „Свобода“ обмежилася тільки до одного кореспондента, який на її сторінках виступав під найприморознішими псевдонімами і криптонімами. Б. це старий лігіст і наспівник, який від десятих літ дивався на всі наші життєві маніфестації поверхово, по дилетантськи, крім прикрас автореклами, еготизму і своєрідного еґотизму. Провівши десять літ за кордоном і відставши від краю, неадекватний орієнтуватися в змінених умовах, він, старий антигоніст передвоєнної націонал-демократії (яку він називав „напаль-демократією“), а тепер Об'єднання, зрештою і анемічний, асортований з життям в його всестороннього ходу, — зводить тепер на сторінках „Свободи“ поракунки зі своїм уявленням про життя і в графоманській бездарності „намагає“ наших американських земляків про те, як „у світі жити“.

В липневих числах „Свободи“ зустрічаємо довжелезні кореспонденції п. Ю. Горovenka (такий тепер його псевдонім) з допискою: „Оригінальна дописка зі Львова“. Очевидно, вже на основі скопійованих подій і справ видно, що той допис є

не зі Львова, тільки з Гвіадани, Заболотова чи Обертину. Зайняв було би передавати хід і зміст цих безсистемних балачок „на вісвіт“. Вистане згадати, що по лінії відомої анекдот про слона („слон і справа польська“), він серед всієї сазмахи вставив таке твердження:

„Тільки й всього, що те, що те по-вістало в нашій державності. Президент Петрушевич зі своїм „центром“ не алогія зброї, але далі стоїть на стороні прав українського народу у Західній Україні з Буковиною та Закарпаттям включно“.

Говорачи про потреби пропаганди за кордоном, агову вирізняє та сама історія:

„Різ очевидно, що тут треба би скористатися також вже є готовою заграничною організацією президента Петрушевича — та щож! — коли слуги партійні (71) упереджені наших галицьких політиків стоять цьому на перешкоді!“

Це є „те, що найважливіше“ в „оригінальній дописці зі Львова“. А що воно є „оригінальним“, то підле правди дітя, бо справу життя, розвитку і змагання народу аналізують з однією особою, над якою історія перейшла вже до денного порядку. Але щож порадити на „лікарський спосіб думання“?

Емеритований посол широко займається теперішніми нашими постанами, зльвиши білетами їзди залізницею (видно, що недовідає такого білету йому гостро дошкулює), їх політикою і т. і. Про відому промову голови Українського Клубу д-ра Дмитра Левицького, він пише:

„Та промова голови УНДО є переважно високо-політичним державним актом і свідчить про неабиякий політичний хист д-ра Дмитра Левицького. Зрештою вона цілком красива велика і мила несподіванку і дає доказ, що бодай голова того Українського Клубу до угодовців не належить“.

А в другому місці читаємо таке:

„Впротім і між Унідистами є дві течії: одна більше угодова, (О. Луцький, Загайкевич, Кунинський і др.), а друга більше опозиційна, котру представляє головне носом Палія. Угодовців є більше — хоч сам голова унідистського клубу“.

Збіже і пашу

дорібок Вашої цілорічної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20.

Інформації уділюють місцеві агенції.
205 5-7

бу д-р Дмитро Левицький є досить опозиційно настроєний“.

Отже вже воно так, що раз бодай д-р Дм. Левицький „не належить до угодовців“, а другий раз він є вже лише „досить опозиційно настроєний“, а на чолі „більше опозиційної течії стоїть вже пос. Палія, а не єдиний не-угодовець д-р Дм. Левицький? Як-же воно так, що на чолі „угодовців“ знову, аложевого зі самих „угодовців“, хоч деякі з його членів є більше або менше опозиційно настроєні стоїть той, що „до угодовців не належить“? Там у всьому мусить бути якась логіка!

Очевидно на ці льогічні маніації не надходило відповідей в „оригінальній дописці зі Львова“.

Але вже першом „оригінальним“ п. Горovenka є його напад на успішні органи „Ради“ і „Праці“, що вони бойкотують свого шефа, мовляв поминати „його працю для західно-українських земель“. Правда, раз ті органи заговорили про свого шефа, але аж примушені до того — о, боги! — „Ділом“ в приводу Закарпатської України“. Кепське діється в давній державі! через цю мовчанку у пашівських органах

„а коли би так — каже п. Горovenka — „Рада“ і „Праця“ і на далі бойкотували свого шефа як досі — то звідки може та (себто галицька) інтелігенція знати, що властиво пан Президент робить“...

От такої пасивної п. Горovenka. Але цей спіє є розпеченим залізом, яким він береться татуувати успішну братію, сповіщаючи американських земляків і п. президента, що його органи не виконують рекламних обов'язків. А звідси вже лише один крок до того, щоб домогтися передачі тих обов'язків у руки п. Горovenka.

Ну, та не вже справа між п. президентом, його підчиненими, п. Горovenком й американською „Свободою“. Нам до цього ніякого діла немає.

Ось так найбільший український національний орган в Америці інформує американських земляків про старокравів справи й розвиває важливі питання політичного життя. Що всякі місентинні й андумки та „пророчтва“ випише п. Горovenko, не орозуміла, бо він ніколи не має глибокого розуміння суспільно-політичних явищ поза своєю особою, а зрештою — найбільшим ворогом старої людини є нашо, але незрозуміла для нас, як такі мудрість може містити українсько-американський шпигунський. А може Америка наскрізь перероджує людей і уподібнює їх до Горovenka?!

О. Д-Р ІОСИФ ЗАСТІРЕЦЬ.

Як обновити митрополічну катедральну церкву св. Юра у Львові.

1.

Історія церкви св. Юра у Львові дуже давня. Повстала вона в часі, коли повняються тут перші християнські українці. Серед букового, густого ліса, який тягнувся до Зубра (там поховали наші князі на „жубрин“—турів), поставили основи Львова наш король Данило на шпигунській святигорській горі, де є катедральна митрополітична, церквою для свого брата, князя Василя. Василько проживав тут у підземній печері на старші свої літа „в уединенні і посанті для Бога“. Мабуть тут і похований. За кн. Льва осіли тут черці. Ту церквою св. Юра і монастир знищили польський король Казимир Вел. в часі свого першого, невдалого походу на Львів у 1340 р.

Енергійний ігумен Ефимій почав уже в наближенні, 1341 р. відбудувати нову церкву св. Юра (останній галицький князь звався Юрамі) і велів виліпати даві в честь литовсько-українського князя Любарта Дмитра, який завоював тоді у нас (а не Казимир, котрий зняв наше князівство і Львів аж в 1349 р.) Даві той висить у вежі при церкві й до нині. Ту митрополітську церкву ста-

вив будівничий Доре, той самий, що будував і вірменську церкву у Львові. Наша церква, викінчена 1347 р., стояла до 1744 р., коли то митрополит Титас Шептицький велів її збудувати, щоб виставити нову, нинішню величаву катедру.

Зазначу, що по упадку Галича за Ягайлонів, відколи (1539 р.) основано у Львові друге наше єпископство, саме церква св. Юра була й катедральною. Обслуговували її світські священники. Тільки єпископ Йосиф Шумлянський, який прийняв унію, впровадив до тої катедрі оо. Василіян, котрих на домагання єпископа Білянського (1779—1798) у-сунула Марія Тереса, згд. Йосиф II; але наслідком рекурсів та Наполеонських воєн покинули вони св. Юр аж 1817 р. і перенесли до церкви св. Онуфрія на Жовківське передмістя.

Першого вересня 1744 р. положено угодити камінь під нинішню нашу катедру. Митрополит Титасоставив, умираючи, свого і зібраного від духовенства на будову тої церкви гроша в сумі 116.820 польських золотих, а за його наслідника, єпископа Льва Шептицького, який узяв тих грошей і на оснування ліцеозаального семінарія, зібрав духовенство від себе дальших 147.383 зол. За ті гроші збудовано цю катедру.

Церква св. Юра є найкращою чи не на цілу середню Європу будовою стилю барокового, що перехо-

дить у рококо. Будівничий чудово згармонізував її з тереном і прегарно розмістив інші святоюрські будівлі: капітулу і митрополічну палату. Збудував також незвичайно гарні ворота, які розміщують прекрасно подвіря і площу перед церквою й палатою митрополітіа.

Як церква, так і всі її аксесорії тепер сильно підупали і потребують обнови, бо час і атмосферичні впливи зробили за близько два століття своє. Чудову ту святиню треба вміло відновити. Думаю, що й мій перший голос в тій справі не буде зайвим.

Перед першою великою брамою-мурами, що відділяють святоюрські забудовання від вел. площі св. Юра, є округле, залізним штахетом обведене місце під цвітник. Уважало те місце при вїзді до св. Юра за найвідповідніше під пам'ятник для найкращого нашого проповідника слова Божого в народній мові і національного поета Маркіяна Шашкевича. — Згадані перші ворота мають на краях високого мало замітного, інтересного для архітектури муру дві прегарно зроблені статуї святих нашої церкви, яких погрудя-торзо переходить згд. гармонізує дуже швидко з так званими камінними ліхтарнями, порозміщуваними на церкві св. Юра й інших мурах. З огляду на те, що ті камінні статуї сильно ушкоджуються, радив би їх виліпати в олові, дешевім, але дуже добрим матеріалі на атмосферичні

зміни та вельми тривалім. Колиб ко- го ця гадка дувувала, тому якому на оловяну чудову ступню робити Рафаеля Доннера у Відні. Всі камінні ліхтарні радили би я також виліпати як не в бронзі, то в олові. Ліхтарні, зрештою негарні, у львівській польській катедрі перероблено кілька літ тому в ненайліпші бляшани. Таксамо належало би зробити при інших дуже артистично і гарно зроблених жіночими персонажами й мітрою над другими воротами, котрі впроваджують нас на подвіря перед церквою і митрополічною палатою.

Дуже гарні двобічні сходи з камінною балюстрадою, укашені ангелками, ведуть нас під двері церкви, а в їх будівлі проти дверей митрополічної палати є печера зі статуєю пустишника св. Онуфрія, яка менше підпадає впливам дощу, бо є ліпше хорошена і звернена до сходу; через те висихає все каміння та не росте на ній мох. На самій середині віддалення від св. Онуфрія митрополічних дверей палати є еліпсовате, загороджене місце. От там би поставити пам'ятник князя Василя, що чи не перший замешкував печеру Святоюр. Завернений лицем до печері був би символічним званом до послідування святиця Онуфрія.

(Докінчення буде.)

3 Українського Клубу.

В справі учителів-українців на північно-західних українських землях.

Загально відомо, що шкільна влада дозволена на північно-західних українських землях учителям-українцям і заступила їх учителями польської народності. Деяким учителям в тих землях надано посади в корінній Польщі. В школах на Волині, Поділля, Холмщині і Підляшччю майже виключно українці — поляки і москалі. Українській Парламентарній Репрезентації потрібні точні статистичні дані в цій справі, а саме:

1) імена і прізвища, точна адреса, студії, польські хурси і т. п., час і причини звільнення зі служби учителів-українців і чи мають ще заохотування;

2) імена і прізвища, точні адреси учителів-українців з північно-західних земель, перенесених у корінну Польщу.

3) імена, прізвища і кваліфікації учителів-поляків і москалів, які вчителюють в українських громадах, окрема чи вони володіють українською мовою в слові і писанні і як вони відносяться до українського населення.

Ті матеріали нам хочемо потрібні в боротьбі за українську школу і за українського учителя в ній. Тому просимо українців-учителів, членів громадських рад, українських громадянських робітників і всіх людей доброї волі надіслати негайно потрібні матеріали на адресу: Український Сеймовий Клуб, Варшава, Сейм.

За Українську Парламентарну Репрезентацію:

Володимир Целевич,
засідуючий містоголова.

Вічевий рух.

Десятишмита: Посольські справоздавачі віча в Ямні, Дорі та Десятині.

Літній сезон у надвірнянській Гуцульщині, закінчившись дозвілом від політичного руху, оживив цього року наші посли, які випадково проводять у цій околиці свої вакації. Перше віче відбулося для 29. липня в Ямні, скликане посолькою Милею Рудницькою, яка приїхала туди на відпустку. Несподівано прибула на не віче з сусідньої Дори голова УНДО і Укр. Клубу д-р Дмитро Левицький і посол вишмарш. д-р В. Загайкевич. Віче відкрив кількома словами п. Довбик, витягнув в імені місцевої Гуцульщини наших соціалістичних представників. Проводив вічем місцевий голова п. Василь Кучук, а секретарював п. Т. Матейко з Городенки. Звіт з діяльності української партії, репрезентації здавав в довший промові посолка М. Рудницька, зупиняючись головним на зусиллях наших послів в обороні господарських і шкільних домагах нашого народу і амальовала умовини праці в польському союзі, підкреслюючи потребу піддержки послів усім громадянством. Пос. д-р В. Загайкевич у прегарній промові представив економічне становище народу і боротьбу, яку звели наші посли проти нових податкових законів. Виклики зобрали слово голова Клубу д-р Д. Левицький і поклав право-державну декларацию „Українського Клубу“ і його тактику в союзі.

Друге віче відбулося 5-го серпня в Дорі. Попередила його довірочна нарада стоїлкадесяти осіб на тиждень раніше, в організаційних цілях, у присутності послів. На вічу промовляв бушуй доволітній парох Дори о. посол Ганушевський, якого витали з запалом його давні парохі, що підчас виборів дали найкращий доказ його заслугою праці, голосуючи збірню на листу Українського Нац. Дем. Об'єднання. О. пос. Ганушевський адавав звіт з діяльності. Після нього говорив про шкільну справу та вагу свідомості серед жіноцтва посолка М. Рудницька. Секретарка О. Кисілевська прирішувала Гуцульщині до Швейцарії, на яку вказувала як на приклад, гідний до наслідування.

Для 12-го серпня відбулося велике о-кружне віче в Десятині. Проводив о. Стефан Семчук: у президії засідали Микола Килимко, рад. Мирон і як секретар Дмитро Чорний. Про політичне положення нашого народу і напруги нашої союзової політики говорив д-р Д. Левицький; про податкові закони і вагу організаційної праці знову — д-р В. Загайкевич; про місцеві відносини і зловживання влади о. Ганушевський; звинув до гуцульського жіноцтва звинувачив віче пос. М. Рудницька.

Всі три віча під голім небом зібрали велику масу народу і пройшли при багаторій настрою. Нарожені селіх за-

ступників зі захопленням і в прийятих резолюціях висловили їм повне довіря за їхню працю. У дальших резолюціях народ домагається санації місцевих відносин, головно пошанування для прав української школи. Віча закінчились сирізь Національним Гимном і стрілецькими піснями.

Літній.

БРІДЩИНА.

Для 8-го липня п. р. відбулося велике повітове віче в Бродях. Присутніх було около 3.000 людей. Проводив вічем посол Вишмарш, реферували сенатор Горбачевський і сен. Кузьмин, та посол о. д-р Пеліх і Вишмарш. В дискусії забирали слово багато селян. Проводили говорити також два селянина, один з Празької, а другий з Липиці, одини коли згадали про більшовицький рай, вітевичи перервали їм окликами ганьба і не дали докінчити. Ухвалено повне довіря Українському Парламентарному Клубові і напитувано всіх тих українських послів, які не вступили до одного Українського Клубу. Віче в Бродях доказує, що Брідщина стала на чистім національнім ґрунті і що селянством та манапам нежа що тут робити.

Для 12-го серпня п. р. відбулося велике народне свято посвячення могил і дубового хреста в честь поглиблених героїв за волю України в селі Вишмарш. У святі адало участь до 1000 селян з Вишмарша і доволучних сіл, чотирьох священників і посол Вишмарш. Поліція, яка прибула в селі 3-ох поліцій і одного агента з Бродів старалася не допустити до посвячення і розігнати зібраний народ, опираючись на тім, що староста буцімто посвячення заборонило. Посол Вишмарш і священники заперечували з місця проти вмішування поліції до релігійних обрядів, а сильна постава народу відібрала поліційним охоту до дальшого переслідування свята. Після святочної панакхиди, яку відправило 4-ох священників місцева оркестра читальні „Просвіти“ відіграла похоронні пісні, а з уст тисячової маси народу понеслося могутнє „Вічна пам'ять“ героям українського народу. Гарну запальну промову виголосив після цього о. Феліксійський, а відтак посол Вишмарш. З неохотой отей похитався тоді сльози на згадку героїв з 1918 і 1919 р. На закінчення свята відбувся почесний похід Лутовиків з кількох доволучних сіл перед пам'ятковим хрестом. — Пополудні того самого дня відбувся у Вишмарші фестин на будову „Народного Дому“ в Бродях, а вечером посольське справоздаче віче посла Вишмарша. На вічу ухвалено односторонню резолюцію з довірям для УНДО і його послів. Слід агадати, що село Вишмарш стає після виборів у ряди свідоміших сіл Брідщини і то завдяки мішком селянам, які завзято працюють над піднесенням свого села. На жаль, не видно поміж ними працівниками місцевого священства.

ЛЮБАЧІВЩИНА.

Для 1-го липня п. р. відбулося велике справоздаче віче в Любачеві, на яке прибули голова Українського Парламентарного Клубу д-р Дмитро Левицький, секретарка Кисілевська та посол Кохан. Віче під голім небом при великій адваї народу відкрив голова місцевого Повітового Комітету д-р Ардан. Перший промовляв посол Володимир Кохан, який асував положення українського народу загальні, а під Польщею окрема, винаважив естернізацію політику всіх нападників супроти українців. Голова Українського Парламентарного Клубу д-р Дмитро Левицький в своїй промові порушив всі найважливіші аспекти Української Парламентарної Клубу та адав звіт з його дотеперішньої діяльності. Секретарка Кисілевська аказала на принципі на завдання українського жіноцтва в цій тяжкій хвилі боротьби українського народу за смерть і життя на кожному полі. Після вислухання рефератів, присутні односторонню ухвалили повне довіря для діяльності УНДО і його послів і авели до присутніх послів цілий ряд завад для інтерпретації, на які відповів посол Кохан. Віче, яке перейшло в святошному, багаторій настрою, покінчилося відіславням національного гимну.

СОКАЛЬЩИНА.

Для 3-го липня п. р. відбулося посольське справоздаче віче в Угринові. Реферував посол Володимир Кохан. — Для 12-го липня п. р. відбулося велике справоздаче віче при участі около 3000 народу в Сокалі. Промовляли: сенатор Михайло Галушчинський, секретарка Кисілевська і посол Володимир Кохан.

Для 14-го липня п. р. відбулося посольське справоздаче віче в Хорадрові, а для 15-го липня в Себачові. На обох вічах промовляв посол Володимир Кохан.

Для 17-го липня п. р. відбулося при великій адваї народу з доволучних сіл посольське справоздаче віче в Чесанові. Віче відкрив голова місцевої організації д-р Мурашевський, звіт з діяльності Українського Парламентарного Клубу адав посол Володимир Кохан. Віче обговорювало також інші політичні організації політу та висловили на обов'язок кожного громадянина брати під цю пору участь в політичному житті народу. Висесено цілий ряд інтерпретацій та апитів до посла. Після віча відбулося засідання місцевого Повітового Народного Комітету УНДО, на якому прийнято і обговорено аплан політичної організації УНДО. Далше відбув посол Кохан справоздаче віче для 18-го липня п. р. в Олешницях повіт Любачів, для 19-го липня довірочну нараду в Улицьку, повіт Рава Руська, для 22-го липня посольське справоздаче віче в Опіліську, пов. Сокаль, для 3-го серпня п. р. велике справоздаче віче в Потеличу повіт Рава Руська. На усіх вічах присутні вітевичи висловлювали односторонню повне довіря до провідної партії УНДО і призначили для діяльності і тактики Українського Парламентарного Клубу.

По широкому світі.

Французька преса занепокоєна розвитком німецько-радянського летунства. Такі шоденники як „Журналь де Деба“, „Еко де Пари“ і „Матен“, побоюються, що теперішній чисельний та якостианий стан німецько-радянської повітряної фльоти загрожує мирові Європи. Вони домагаються розбудови французького летунства, як протизаги і безпеки мира в Європі.

Радянська батальська фльота добула на днх із моря англійську підводну лодку, затоплену в 1919 році радянськими контрторгпредомини човнами. У нутрі лодки нашіли 40 скелетів англійських моряків. Англія прохав звернуту тілених останків, щоб їх гідно похоронити. Відобути лодку відставити до Кронштадту.

Прібісевич оголосив в пресі ачану, що неможливи є, щоб Білгород був надалше столицею Югославії, тому що по відомих полях Білгород не може дати забезпечення хорватським послам і дітям.

Вбивця ген. Обрегана — Тораль піддає доглядові лікарів-психіатрів.

Останні вісти.

НА ДАЛЕКІМ СХОДІ НЕСПОКІПНО.

Як передають з Шанхаю, японська алада в Мукдені арештувала манджурського диктатора Чанг-То-Ліна, сина Чанг-То-Ліна. Як причину арешту подають спроби Чанг-Су-Ліна війти в порозуміння з китійським національним урядом.

ВИПРАВА ЧЕРВОНОЇ КАВАЛЕРІЇ НА КИТАЙ

Шанхайські англійські газети подують, що сильні відділи монгольської червоної кавалерії під командою ген. Сузюковського аперали в провінцію Голонг, перетинали під Гайларом східно-китійську азіатичну. Для ліквідації цієї совітської ації вирушили з Тей-Тей-Кару значні манджурські відділи. В гірських околицях на південь від азіатичної вже дішло до чиналий сутичок.

КРОВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ДАЛМАТІЇ.

В цій Далматії відбуваються маніфестації проти ратифікації Неттунського трактату. В Себеніко і Спалатто та інших портових містах дішло до кривавих сутичок між поліцією і демонстрантами. В Себеніко група демонструючих студентів напала в одній з ресторанів на італ. ген. консула. Легко ранений в плече консуль аритувався атом. Інша група демонстрантів аламалася до будинку італійського консуляту, але була розпорощена жандармами і поліцією. Демонстранти обидвали камінням доми, де мешкають італійці.

ПОЛЬСЬКА НОТА ДО ЛИТОВСЬКОГО УРЯДУ.

Заст польської ноти: польський уряд обстоює, щоб польсько-литовська конференція відбулася в Женеві перед сесією Ради Ліги Націй. В разі би ант. уряд рішучо відкинув цю пропозицію, то польський уряд годиться на Кейгсберг, але застерігає, що на конференції прибуде не він, Залеська, а його уповн. асччленка Голушко.

НОВИНКИ

— Наш співак О. Руснак у Чернівцях. В Чернівцях гостював у цьому місті відомий наш співак Олександр Руснак. Він дав в Чернівцях два концерти, які зустріли із загальним одушевленням. Про те, яке велике значіння мали для черновецького українського громадянства агадані концерти, аказать слухачі слова з редакції поміщеної на сторінках черновецького „Рідного Краю“. Для нас українців, це були два сонячні, погідні дні серед неастигнених бур, ахрих та неагоди нашого буденного життя. Черновецькі українці а жалю прощали цього земляка, який аїхав до Кейгсбергу, де аиступав аспічно з тановий опері.

— Переселення українських книжок до Румунії. Довідуюсь, що українські книжки вислані до Румунії, усього наперед переслали цензурі румунської амбасаді у Варшаві, агадані румунського генерального консуляту у Львові, тому аказали є стати усі книжки, адресовані до наших земляків на Буковині, через одну із агаданих установ або тільки на основі спеціально одержаного дозволу а Бухарешту. Рішучим дозволу до відома наших земляків, в яких посіданні є румунські банківські на 500 левів, старої, бо ще з 1918 р. емісії, що останній речиниш анімітих банківських азначення на день 1. січня 1928. Висинили таких банківських азначення аспітатися банківським до „Румунського Національного Банку“ а Бухарешті (Administ. Centrala a Bancii Nationale a Romaniei din Bucaresti). Дирекція агаданого банку аспітатиме а відатгеної адміністраційних коштів — рівновартності банківських у валюті даної держави.

— Під увагу українців-буковинців у Канаді, Америці та інших краях! За українським буковинським пресою подано до відомі наших буковинських земляків пр аміграції: „Після румунського закону тратити усі буковинці, які пробувають поза межами Румунії, своє громадянське право і принадлежність до своєї громади як не аказують, від аверности своєї громади Primatia) найаальше до кінця 1929 р. свого апису до листи громадянства. По цій речині місцям би буковинські емігранти просити до натуралізацію, яку дістається аж по 10 років від подання шнеску за натуралізацію. Втрата права громадянства після румунських законів мн і аметкові наслідки. Хто не в румунський громадянином, не може ніяким чиним адобувати наданості (землю, хату і т. д.) по селах. Тому нехай кожен буковинський переселенець аспітатиме, щоб громада аказала його в листу громадянства. Криві і азнакомі нехай араз аааляють до листи в громаді і, як хто з переселенців не аписаний, то нехай аааляють до кривих і азнакоміх на чужині про не.“

— Львівська хроніка. Невідомі аломники обікрали поміщення прокуратора Соборського при вул. Коперника 29. — Крім того жерелом аломників апади ще два мешканці: Гайріха Цитрона при вул. Конопницької 4 і Анни Маркелівичної при вул. Заровна 3.

— Невистарілий лікарський догляд в польських школах. Статистика переадела серед польської шкільної моделі аказала, що на агадане число 3.181.361 дітей в народних школах, лише 888.400 є під лікарською опікою, 75 відсотків є позбавлені аспілого лікарського догляду.

— Латинська азбука в Туреччині. В домі Кемала Паші ала на днх місце перша „лекція“ латинської правописи, яку, як відомо, рішуче ангорський парламент аспітати із місце старого турецького письма „Лазілі“. відбувся торжественно, при участі Кемала Паші, всіх міністрів і турецького генерального штабу з родичами. „Лазілі“ почав міністер освіти ачитанням латинського алфавіту та відповідними поясненнями. Відтак Кемаль аласлоручно аписав всі 21 букви азбуки на промовній аарті, яка буде аказана в ангорському національному музеї. Латинська азбука обов'язуватиме в Туреччині вже від жовтня п. р.

— Викриті амуції. В Тарнапольських горах анірила поліція великий склад амуції. Ходять поговорок, що аїміти агадані склад астоїть у алаву а організовану на Шлеску німецькою аівськорою організацією.

— Новий хмародер у Філадельфії. Щодо року на Брод Ст. у Філадельфії був старий театр. А сьогодні там уже готовий 33-поверховий хмародер, в яім акінцем минулого місяця відкрити банк „Філадельфій Філадельфій Трост Компані“. Будова коштувала 8 12.000.000 і трідала рік. На будову аянто самої сталі 13.000 тон і понад 4 мільйон аерот, не ачислюючи всіх інших матеріалів, як граніт, мармур, цемент і т. і. Архітекти і будівельні аніаічили будову 6 тижням скорше, аніж були обов'язалися. Тому банк аніміти у аересей

перенісся вже тепер. Перенесено грошей і вагісних паперів на біллон (міліард) доларів. Підчас переносу з Честнат Ст. стерит грошей кордон поліції. Головна сара біляк довга на 119 стій, широка на 55 стій і висока на 47 стій. Вона викладена мармуром з Італії. Каса (молт), де зберігається все майно банку, має п'ять сталевих дверей. З кожної кожні важать по 20.000 фунтів.

— 30 літ за напади на жінок. Суддя Геррі С. Мак Девітт в Філадельфії засудив Філіппа Гекінса на 30 літ тюрми за напади на жінок. Гекінс походив з Нью-Йорку, в сестрі Гекінсесі підчас війни був у Франції, де потерпів від отруйних газів. Перед війною місцевим приманував він до Філадельфії, де придумав собі злочинне заняття. Ходив ранками і вечорами по домах, де були вивіски, що є кімнати до винайму, в увійшовши до середини, напад на жінок і дівчат, намагаючись їх засилувати. Довго він викоплювався з рук поліції, аж врешті попався. Незадовго до одного дому і хотів зачати свої племін з одною жінкою, не знаючи, що це жінка полісмена. Донька мерців припинила поліцейську патрулю, яка зробила сім'ю злочинним нападом бандита. На суді виявилось багато жінок, що їх Гекінс нападів і свідчили проти нього. Знав він сказати тільки на свою оборону те, що він „загазований“ і не знає, що робити.

— З постійної хвороби. Біля села Трубиця в сусільському повіті, зникли в лісі трупа 24-літнього селянина Лукомського, убитого невідомим злочинцем. — В Закарпатті викликав велику паніку умово недужий учитель з Кракова, Фридрих Швед. З важким трудом вдалось його відставити до шпиталю для умово недужих. — На рік тюрми засудили 53-літню Розалію Білер на Польському Шлеську за те, що вона змушувала своїх 3 дітей заробляти проституцією.

— Катастрофи й нещастя. Над Байкалом горять від двох тижнів ліси. Різвинення акції, при якій зайнятих є тисячі людей, покищо безуспішні. — Наслідком вибуху кітла в локомотиві поїзда Білгород—Мін, згинувло 2 залізничників і машиніст. — В Харкові мала місце трагічна катастрофа, при якій було 23 важко ранених. — В Кан, на французькій річці, арештували 15-літнього хлопця, який через довгий час підпалював дома, тому, що він пожежі справляв йому велику приємність.

— Висновок. Від Дирекції „Нового Українського Театру“ дістаємо таке висновок: Своєю часу була в „Дні“ згадка, що до Нового Українського Театру заангажована пані Айдарова. Злочинний друкарський чортюк зробив з цього заангажування пані Айдарова. З уваги на те заявляю, що пані Айдарова Дирекція „Нового Українського Театру“ до свого ансамблю не ангажувала. Шкоди до пані Айдарової, що вона пробувала в „Н. У. Т.“ два і пів місяця наслідком недуги його опустила. — Крім того Дирекція подає до прилюдного відома, що з б. артистом „Нового Театру“ п. Степового вони нічого спільного не має. Т-во артистів цього театру виключило п. Степового зі свого середовища за те, що він допускався нечесних, понижаючих звання українського артиста вчинків, через що приневолює сором цілій театральній групі. — З правдивою поціновкою Панас Карабінєвич, директор „Нового Українського Театру“.

Кіна.

„Апполо“: „Дитя цирку“.
„Байка“: „Дівчина з китайської ділянки“ і „Печера Смерті“.
„Тей“: „Даму з шаленим вагоном“.
„Палак“: „Тільки для одної жінки“.
„Фатаморганга“: „Пат і Паташон як пошанники“.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Дописи.

ЗБІРАЖЧИННА (Справознавче віче в Клебанівці). Користуючись з короткого побуту в Збіражчині (на святі 12 липня н. р. в селі Лисичинцях, про що вже в „Дні“ писалося), відвідав о. праотця Куницький с. Клебанівку. Про приїзд о. посла довідалися клебанівчане в останній хвилині, тому маніфестаційне привітання о. Куницького було докляком широкого та повного довкілля зборища до свого посла. Приїзд до Клебанівки відбувся дійсно триумфально і величаво свято. Зворушений о. посол подякував коротко за прийняття з особливою душевною банкетерів та закінчив тріумфом „Сла-

ва“. Опісля в саді „Народнього Дою“, наповнений битою, адав о. посол у двогодинний відомлення звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації. Іменем села Клебанівки подякував о. декан Корнатицький о. послові за труд та за відвідини і національним гимном закінчилося це велике віче.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

З Т-ва Прихильників Освіти.

Комуникат.

Товариство Прихильників Освіти у Львові, якого завданням є нести матеріальну та моральну допомогу студентам високих шкіл, звертається до всього Українського Громадянства, а в першу чергу до Студентства, яке в існуванні цього Товариства є найбільше заінтересоване, з закликом негайно заснувати Комітет для переведення збіркової акції в гроші, а натуральні у вересні н. р. „Місяці Українського Студента“. Заснування Комітету належить оголосити негайно до Товариства Прихильників Освіти у Львові. Речинні збори в поодиноких місцях будуть оголошені по одержанні дозволу від відповідних урядів окремими комуникатами в пресі. (Доказ від тернопільського воєводства вже в даний у пресі). Тоді розкладатиме канцелярія Товариства всі потрібні формуляри для збору Близькі й формальні уділи канцелярії Товариства Прихильників Освіти у Львові, вул. Сувійського ч. 21. Для устаткування канцелярії відчинена кожного дня крім неділі і свят від год. 11—12.

За Виділ Товариства:

Володимир Деци-євич
голова.

Омелія Пращановський
секретар.

Нові книжки й журнали.

Левко Глибівич: Марта Борецька. Історичне оповідання зі вступом і примітками Миколи Матвія Мельника. Четверте видання. Накладом Української Книгарні й Антиварні у Львові, вул. Рутівського ч. 22.

Слово про Ігорів Похід. Вступ, переклад і пояснення Петра Олександр Коструби. Львів 1928. Накладом Української Книгарні й Антиварні у Львові, вул. Рутівського ч. 22.

Іван Левицький-Григорій. Запорожці. Бібліотека літературних перлин ч. 1. Спілкує видання у Львові.

Павел Сажо Кудин. Орися. Бібліотека літературних перлин ч. 2. Спілкує видання у Львові.

Життя й революція. Місячник. Книжка VIII. на серпень 1928 р. Державне Видавництво України. Зміст: М. Терещенко: Вілля Я Качура: Чад В. Сосюра: Ліг на вербні огоні автор. Ю. Снодич: Мова навчання. Л. Гребінка: З півня „Червоної серії“. М. Галич: Весною. М. Булатович: Балада І. Висоцький: На передмісті. Ш. Андерсон: Усі вради. Г. Ібсен: Поезія. Б. Якубський: Творчий шлях поета. О. Бургарт: Генрик Ібсен. Д. Бузько: Шляхи розвитку кіно-сценарної справи на Україні. М. Гладкий: Популяризація наукового знання. Нотатки. Бібліографія. Нові українські письменники за 1927 р.

Вікна. Література — мистецтво — критика. Рік I. ч. 6.

Le Cri des peuples. Première année — N° 11 paris.

Вестник Крестьянской Госсии. Издание Центрального Комитета „Крестьянской России — Трудовой Крестьянской Партии“. Н-р 1. Июнь, Прага 1928

Walka Klas. Organ Komunistycznej Partji Zachodniej Ukrainy. Lwów, styczeń-marzec. V. — 3. Rok I.

Informator Pocztowo-Kolejowy. Warszawski Instytut Wydawniczy „Olonia“.

Morze. Organ Ligi Morskiej i Rybackiej. Nr. 8. Warszawa, sierpień 1928 r.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“ — Галактіона Чіпки і Ле-ле!

Долна, вівторок 21/8

Болехів, середа 22/8

Трускавець, четвер 23/8 2742—3

Новий Український Театр під дир. Панаса Карбінєвича.

Романти 20. VIII. Маруся Богуславка.

Калаш 21. VIII. Циганка Аза.

22. VIII. Маруся Богуславка.

23. VIII. Казка старого млина.

Война 24. VIII. Циганка Аза.

25. VIII. Вій.

26. VIII. Сирітка Аза.

27. VIII. Маруся Богуславка. 1—7

Вписи до середньої заводсько-промислової школи (літучої), відбуваються щодня в народі С. С. Васильюк у Львові, вул. Дауготса ч. 17. Початок навчання для б. вересня 1928 р. 264 2—3

Блохи розносять заразки.

Блохи та інші комахи доскують однаково як бідним так і багатим. Багатство і чистота не хоронить нас перед комахами.

БОРОНИТЬСЯ за допомогою ФЛІТУ.

Як наслідок довгих старань і дослідів, ФЛІТ є найкращим засобом, що цілковито нищить мухи, комарі, блохи, пруски та інші комахи. ФЛІТ доходить до всіх щаблів та шліхів, убіваючи в них комахи та їх гнізда. ФЛІТ нищить мух разом з гніздами, забезпечуючи одні матеріали. ФЛІТ не впливає на найважливіші тканини і матеріали. ФЛІТ зовсім не шкідливий для людей і худоби.

Набувати можна у всіх аптеках і античних магазинах.

Центральне заступництво в Польщі

„Standard Nobel w Polsce“ S. A.
Centrala-Warszawa, Al. Jerozolimska 57.

Власні склади і представництва у всіх великих містах Польщі.

Жалуйте жовтої баночки з чорною етикеткою.

Для огосщення найкращим засобом, користуючись ручним розприскуванням.

На „Рідну Школу“ зложив ВІЛ Карко Яковський стар. помік. Контроль Скарбу в Дембні 25 год. замість присутності на весілі п. Євгенія Яковського а п. Василем Костюком, богословом з Рокитові, Мих. Іло Федорович майстер ковальський і ам. дол. і напав до зложення тож кноті Антона Кузарського з Хирова і Йосифа Лесина з Турки та інших майстрів. — Жертводавним скл. для шире подяку Головна Управа. 282 1—1

Позір Чортківщина! Для 3. вересня н. р. відбудеться в „Народній Демі“ о годни 12-й в пол. Загальні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ УПТ. в Чорткові. Порядок дня поданий в розісланих об'їзниках. — Кружок „Рідна Школа“ У. П. Т. в Чорткові. 285 1—1

Приватна гімназія „Рідної Школи“ з правом прилюдності в Чорткові. Вступні іспити до приготування до І. класу відбудуться дня 31. серпня, до класу від II—VI. відбудуться дня 30. серпня. — Управа.

Кружок „Рідної Школи“ в Чорткові пошукує молодого, меткого чоловіка, що буде жити в кімн. Кружка. — Голоситись в Управі української гімназії. Неприйняті без відповіді. — Старшина. 287 1—3

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брильянти і перли Домбчевські-Розажевські, Львів Готель „Жоржа“, вул. Аладелітска ч. 2, Опілка безплатно. 2481 9—7

АДВОКАТ д-р Стефан Мудрецький в Товаристві міст (Таусте) прийме рутинізованого клієнта. 262 2—5

ПРИЙМУ паночку на станцію, хата і хатні здорові, недалеко семінарів жіночих. — Р. Левинська, вдова по слященку, вул. Костинського ч. 58 (продовжено Шептицького). 266 3—3

ЖЕНА гімн. професора прийме учениці на мешкання. Просторе мешкання, гарно положене, фортепіан до ужитку. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Гімназія“. 256 3—3

НА СТАНЦІЮ прийму 2-ох учениць (під) близько головної гімназії. Корисевит. радник скарб. Мурарська 45 і пов. 268 2—8

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІД-РОБІ продає за готівку і на рази від десятиліт у цілій країні фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купують брильянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 110—7

ПРИЙМУ на станцію 1 або 2 паночки учениць. Кілька хвиля ходу до гімназії. — вул. Кохановського ч. 8, партер ч. дверей 32. 285 1—3

КАМЕННИЦЯ двоповерхова комфорт 4 кімнати вільні в околиці вул. Потопського продати „Целерітас“ вул. Ягайлонська 17. 283 1—2

ПРИЙМУ дві паночки на станцію. — вул. Виспянського ч. 12. Вхід на коло відділ. 284 1—2

ПРИЙМУ ДВІ семінаристки на станцію, п'ять хвиля ходу від державного семінара і Васильяков. — Зголошення Тухал „пенсіонат“ Дора. 279 1—3

ПОШУКУЄТЬСЯ учительни до трое дітей з народних шкіл до науки гри на фортепіані. — Адреса: Уряд парохівський, Любича князі, пошта Любича королівська. 281 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНА родина прийме на станцію учениць. — вул. Косинерська 18 а II. (біля Казебської). 280 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синьківська ч. 17. II. п. Сирітцями хитаються зубів, пильнобування й викидання зубів без болю. Штучні зуби в пащуку і золоті після американської системи. Пациєнтів з провінції полагоджують в найкоротшому часі. П. І. Урядовий і студентам значна зняжка. Поездки в сплату. 4—3

Вже крайня пора слати замовлення на

ЗИМОВЕ ВЗУТТЯ

до фабрики різномірних пантофлів і папучів

Т. ПРОЦИШИНА

Львів, вул. Вроновських ч. 4. (Замовлення з провінції полагоджують негайно). 2—10

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Психоза війни.

Львів, 21. серпня 1928.

Від десяти літ, від великої світової війни, яка пожегла мільйони людських екзистенцій і десятки мільярдів витворених вартостей, йде в світі, а особливо в Європі намагаються зменшити зброєння, а то й перевести повне роззброєння, обмежити воєнні конфлікти, припинити, а то й зовсім усунути війну як засіб поладати непорозуміння і розбіжності інтересів між державами й народами.

Створення Ліги Націй, арбітражні договори поміж державами, зміцнення роземного трибуналу в Гаазі, Локкарно й його області відгалуження — все це має одну мету: припинити воєнні тенденції й усунути війну.

Але рівнобіжно з тими намаганнями відбувається й протилежний процес: безупинної, постійної, планової й різносторонньої воєнної підготовки. Ми бачимо, як у всіх державах пучаються воєнні бюджети, як переводяться реформи армій та їх озброєння, як стимителі кроками відбувається розвиток воєнно-повітряної флотії й приналежностей хемічних здобутків до війни, як тісно об'єднуються держави мілітарними союзами. В пресі раз-пораз з'являються згадки, що ця чи та держава загрожує мирові. В останніх часах актантська група з пізнішими додатками кидає обвинувачення Німеччині й Рад. Союзові з приводу дійсного чи уявного розросту їх повітряної флотії. На днях в пресі тих же держав та в Німеччині повстали балаки з приводу будови нового німецького панцирника. Бритійсько-радянські розбіжності, англійська політика систематичного оточення СРСР і радянська політика підмінування всіх капіталістичних держав, а в першу чергу Англії — достатньо показує, що розвиток подій веде до війни, а не до трівогого мира.

Закріплення мира має на меті й гоміний вже пакт Келльога про сумаричний осуд війни. Саме тепер Париж підготовлюється до святочного підписання пакту Келльога й маніфестації в користь мира. Але сама ця маніфестація проречисто доказує, що за плечима противоєнного пакту Келльога криється може найбільша й найстрашніша з воєн, яку колинебудь знала історія людства. Як відомо, Келльог в імені Зєдинених Держав рішучо відкинув приступлення Рад. Союзу до пакту. Це в достаточній мірі доказує, що пакт Келльога осуджує війну між капіталістичними державами і тим самим об'єднує їх до майбутньої рішучої розправи з Рад. Союзом.

Пацифістичні й мілітарні настрої та намагання чергуються як приплив і відплив моря. А між ними скриваються елементи бурі, воєнної хуртовини. Без сумніву, що перевага мілітарних тенденцій викликає враження, що всі пацифістичні заходи є лише фальшива й підступна грою на ошукування протинника. Це загально відчувється, і тому не дивно, що воєнна психоза зростає, що вона стає пагубною.

В цілому світі, не зважаючи на розбіжності поміж поодинокими

державами, йде генеральна підготовка до рішучої розправи з більшовицями і Рад. Союзом як „батьківщиною пролетаріату“ й „огнищем світової революції“. Та хвиля зближується повільно, але неминуче.

В тій рішучій розправі одна з головних ролей призначена Польщі, як центрої північно-східного протирадянського крила. Зростаючи активізація польської закордонної політики, рухливість польських дипломатів і військових керівників свідчить наглядно, що Польща глибоко переймається своєю роллю. Про це свідчить бухарестська конференція румунських і польських генералів з участю французького генерала Леронда, взаємні відвідини представників польського й румунського генер. штабу, варшавська подорож нещодавно призначеного англійського посла в Берліні Ліндсея, відвідини фінляндських офіцерів у Румунії, а останньою внізді марш. Пілсудського до Румунії саме після „пацифістичної“ промови у Вильні. Очевидно, важко тепер говорити про відпочинкову подорож марш. Пілсудського до Румунії. Не відпочинок його там жде, а важка праця.

Серед тієї підготовки Польща марш. Пілсудського спотикається на Ковно, яке знову в межах сучасної Польщі конституційно встановило свою столицю у Вильні. Від сімох літ польська політика повертає до Вильні, а вже тепер повертає до нього й англійська політика. Тут, на цьому головному шляху з осередкової Європи до Москви хоч бути певною Польща. Та саме за цю певність тепер усе важче. Марш. Пілсудський „пацифістичною“ промовою забезпечивши Вильню, вніхав на другий кінець довгої смуги між Балтиком і Чорним Морем, між Рад. Союзом й Європою, щоб там менше демонстрацій, а більше конкретної познайомитися зі станом румунської підготовки.

„Берл. Тагблят“ поміщує з нагоди легіонерського свята у Вильні статтю свого спеціального коре-

спондента: „Польський Наполеон“, в якій підкреслює тягу марш. Пілсудського до великого корсиканця. І в особі польського маршала де-хто добачує спадкоємні прикмети Наполеона, „Ні то Косцюшко, ні то корсиканець“ — залюбки повторював маршал слова якогось генерала. Але в тому „смішному означенні“ є своя вартість. Так чи інакше, чи то шляхом добування спільних чи протилежних прикмет великого корсиканця, відбувається процес наближення, духового поєднання з Наполеоном.

„Та треба знати — пише берлінський орган, — що між Вильною і великим корсиканцем існує історичний зв'язок. Коли Наполеон, ідучи на Москву, а горбят над Вильню бачив у своїх ніг сонцею опромінене чудове полежне Вильню з нежними безчисленних церков, то без сумніву його обличчя опромінювало радісний полум'я. Тоді він ще яких дванадцять днів прожив у тому місці, а нова мармурова таблиця на одній з прекрасних італійських палад ще й сьогодні гордо сповіщає про ті відвідини. І тоді всі вишені були дуже прихильні до тодішнього французького цесаря й говорили про нього як про старого доброго знайомого. Та історично треба ствердити, що також під час свого повороту Наполеон переходив через Вильню, бо шлях через Вильню веде не лише до Москви, але і з Москви в Європу. А про цей доворотний поділ не говорять ніякі мармурові таблиці.“

Воєнна психоза не лише існує, але й постійно зростає, поширюється, хвилюючи всю Європу. Коли вона не набирає признаків паніки, то тільки тому, що європейське громадянство придивляється до неї, що вона є складовою частиною пововоєнного періоду. Вона психічно підготує воєнну базу, основу для нормального сприйняття війни. Та чи скорше чи пізніше, чи може навіть аж за кільканадцять літ прийдеться нам поцяти в крутіж воєнної хуртовини, але про це безсильно було би говорити, бо в нинішніх складних часах й умовах важче бути пророком, як колинебудь данише.

Заповідь нової сільсько-господарської політики на Україні.

(Доповідь генерального секретаря КП(б)У Косьора.)

Подібно як Риков у Москві, так нещодавно призначений генеральний секретар центрального комітету КП(б)У Косьор, це „око й вухо“ Москви в Харкові, заповідає нову політику більшовицької партії супроти селянства. Хоч назагал висновки його в головному покриваються з висновками Рикова, то його промова з приводу збіжжєвої кризи про питання більшовицької політики на селі є далеко цікавіша від зреферованої вже у нас промови Рикова.

Цікавість її полягає насамперед у тому, що Косьор, як це й личить спеціально поставленому для контролю над комуністичною партією України вищому урядникові московської комуністичної ерархії, уважав за потрібне порушити цілий ряд критичних закидів, які були в самій більшовицькій партії, і з притиском зазначити, що всі ці закиди є неоправдані. Одне з них спростування випади так, що з них ми можемо легко виробити собі зовсім доклад-

не й вірне поняття про той стан економічної кризи, в якому опинився тепер цілий Радянський Союз, і зокрема Радянська Україна.

Косьор насамперед старається переконати, що Радянський Союз переживає не загальну, а лише збіжжєву кризу. Він патетично вигукнує: „Що це таке? Товарівці, можна бути голодним, що ми начебто переживаємо значну загальну кризу в усьому нашому господарстві. Це неправильно!“ І далі він твердить, що в усіх головних галузях більшовицького господарства, в промисловості, бюджеті, валюті, сировині не тільки нема погіршення, а навпаки є покращення. „Отже, — каже він, — в усіх галузях промисловості у нас великі успіхи. У чому ж ми впадаємо в кризу? Кризу ми відчуваємо в хлібі. Хліб — це такий продукт, що за певних умов спричинює кризу цілого господарства, хоч би воно було в гарній стані“.

Бачимо з цього, що хоч Косьор з початку і заперечує, начебто існувала загальна криза радянського господарства, то кінець кінцем таки

признається, що збіжжєва криза „за певних умов“ спричинює кризу цілого господарства. На такі заперечення є дуже добре українське прислів'я: „Не змер Данило, болячка його задавила“.

Це саме треба сказати й про друге його спростування, а саме, що брак хліба повстав сам по собі, а не наслідком хлібної політики більшовицької партії на селі.

„А такий „теоретичний“ — каже він, — що повсюди брак хліба тим, що взагалі наша партія провадила неправильну політику. Чи так це? Ні, не так“.

І він робить цілком признання, що збіжжєва криза почалася у жовтні, коли ще партія не жила жадних надзвичайних засобів у справі заготівлі хліба.

На його думку, загострене становище на селі дійсно сталося наслідком натиску партії в справі заготівлі збіжжя. І тут він робить ще одне цілком признання: „Тут ми щільно підійшли до страхових запасів селянства, тому й виникло загострене становище на селі“. Це значить не що інше, як констатування, що продукція збіжжя в Радянському Союзі взагалі, а на Україні зокрема, занепадає до тої міри, що не зважаючи на відносно добрий урожай останніх років, більшовицька влада мусіла відбирати від селянства навіть „страхові“ збіжжя, яке переховується на випадок неврожаю. Деякий ілюстративний матеріал подає далі в своїй промові сам Косьор. Перед світовою війною Росія вивозила за кордон 600—700 мільонів пудів збіжжя, а тепер його не вистарчає в Радянському Союзі навіть на харчі для себе. І Косьор признається, що до них з усіх боків звертаються з основним питанням: куди подіти хліб? Кружляють чутки, що мовляв більшовицькі вивезли багато збіжжя за кордон, чутки, що „більшовицькі скупують до війни“ і тому запасові хліб.

„На жаль, — каже Косьор, — і за кордон ми хліба не вивозили, і на випадок війни не змогли нічого запасити. Торік за кордон вивезено 150 мільонів пудів хліба. Цього року до жовтня, коли ми ще не мали трудного становища, вивезли за кордон лише 27 мільонів пудів, і потім жадного пуда нікуди не вивозили. Ми й на випадок війни нічого не змогли зберегти. У нас щодня хліба, на жаль, резервів нема. На Україні де хто шепоче, що мовляв хліб вивозять до Москви. Безперечно, не солідні контр-революційного, петлюрівського походження. Ясно, що якісь веретні і по чім лійні йдуть“.

І далі він дає зрозуміти, що минулого року збіжжя відбрали майже стільки, скільки позаторік. Означе лихе в тому, що потреба на збіжжя в Союзі „без краю поширилась, і ми цього року зли хліба на 118 мільонів більше, ніж торік“. І тут Косьор починає нарікати на допущені партією помилки щодо селянства. Ці помилки довели до того, що частина селянства мусіла шукати собі збіжжя по містах, що дуже збільшило його витрату з державних фондів. Хлібна більшовицька політика довела, на його думку, також до того, що збіжжя стало в Союзі найдешевшим продуктом, „а тому частогусто злібом годували коней“. Загальний висновок Косьора щодо причин збіжжєвої кризи той, що сільське господарство зовсім відстало в своєму розвитку від загального зросту більшовицького господарства.

І справді, більшовицькі статистичні органи підраховували, що "перед війною в бувшій Росії щороку вивозилося на ринок 1400 мільйонів пудів хліба. З цих 1400 мільйонів пудів збіжжя коло 700 мільйонів пудів вивозили за кордон, 280 мільйонів пудів збіжжя давало поміщицьке господарство, 650 мільйонів пудів давали заможні селяни (куркулі) і приблизно 360 мільйонів давали середняцькі та бідняцькі верстви селянства. На загал перед революцією в Росії було 16 мільйонів господарств, а тепер в Радянському Союзі є коло 20 мільйонів господарств. Це, очевидно, мусить впливати на збіжжівий бізнес. Поміщицьку землю почасті поділено між селян, а частини організовано на ній селянські більшовицькі "радспі" і "колективні господарства". Оскільки ці "соціалістичні" більшовицькі господарства дають на ринок збіжжя по одному підрахунок 50, а по другим — 34 мільйонів пудів, але з цієї невеличкої кількості до рук держави доходить лише 14 мільйонів пудів. Заможні селяни, наслідком більшов. політики, замість 650 мільйонів пудів збіжжя дають лише 120 мільйонів, а решта селянства збільшила товарність збіжжя лише на 60 мільйонів пудів, не значить, замість передвоєнних 360 мільйонів пудів дає приблизно 420 мільйонів пудів. З цього всього виходить, що збіжжя на ринку в цілому Радянському Союзі є і мусить бути два рази менше, ніж було перед війною.

Одначе, таке недостатнє постачання збіжжя на ринок існувало також давніше. А криза повсталася, як нарешті отверто признається Косьор, наслідком цілого ряду помилки. Ось важливі з них: Місто постачає замало товарів для села, ціни на збіжжя занадто малі, апарат заготовки збіжжя працює кепсько. До цього селянство зменшує засів зерна. Висновок Косьора такий:

"З усього того треба зробити той основний висновок, що далі провадити роботу надзвичайними заходами вже не можна. Ми повинні, безумовно, зрешті всіляких надзвичайних метод, та зробити все можливе, щоб повернути до нормального товарного обороту. Наше головне завдання — змінити зв'язок з середняком. Основне завдання, що перед нами стоїть, як довгочасне завдання, це

підвищити наше зернове господарство. Тут треба сказати, що ми повинні будемо всіляко допомогти індивідуальному господарству в розвитку його зернового господарства!"

Ось так, як бачимо, після всіх застережень Косьор кінцем кінцем договорився до цього самого, до чого договорився і Риков, а саме до того, що більшовики мусять тепер всіма способами дбати за розвиток індивідуального сільського господарства. Інша річ, чи вони будуть у стані це завдання виконати.

Одно дуже важне місце. А саме, він констатує, що цього року збір продовольчих культур буде менший, ніж торік; крім того, урожай переважно буде на сході Союзу, а не на Україні; на Україні, де озимина, особливо в степовій смузі, загинула, перед більшовиками стоїть першорядне завдання, звідки й як достарчити селянству потрібного йому на засів збіжжя.

Нова школа -- новий здобуток!

Перша українська промислова школа середнього типу

У новозбудованій поперей на партерній домі при вул. Дзютова ч. 17 — побіч гімназії СС. Василівка — буде міститися від вересня п. р. перша й одна з у Польщі українська середня промислова (фахова, заводна) школа. Завданням цієї школи буде теоретичне й практичне приготування дітей до самостійної праці в промислових і торговельних закладах. До школи будуть приймати дітей з віку від 14 літ зі свідоцтвом учень 4-х класів середньої загально-образованої школи (гімназії) або 7 класів всезагальної школи.

Наука буде тривати три роки. У вересні цього року буде відкрито перша класа. При школі є інтернат. В цій школі будуть учинити спільні з університетською освітою, — і з відповідними фаховими іспитами. Кожен рік на школу аладося добути СС. Василівкам з великим трудом. Біля заснування першої в нас того роду школи потрудилася вибірково префекта монистери СС. Василівка м. Марта Лесняк, що на тому місці слід з призначенням підкреслити.

Щодо рівня теоретичної науки то ця школа буде відповідати менше більше 4, 5 і 6 класам неогуманістичної або математично-природничої загально-образу-

ючої школи (гімназії) або 4, 5 і 6 класам ліцеальних — то є так званих надбудові ліцею.

Вільна частина годин в цій середній ліцеальній фаховій школі буде посвячена практичній науці. Теоретичні предмети навчання як: релігія, українська мова, польська мова, наука про громадянство, історія, господарська географія, промислова рахунковість, костюмолія і основні декоративні, геометричний рисунок, темні життя, товарознавство, гігієна, чужа мова, рисунки, руханка й сінг займуть в I, II і III класах по 20 годин на тиждень, а практичні заняття як жіноче кравецтво, крій та шиття білизни займуть в I і II класах по 22 години на тиждень, а в III класі 24 години на тиждень.

Теоретичні предмети навчання — головним чином реалії з передовим рисунком будуть приурочені до практичної науки. Практичні предмети навчання як жіноче кравецтво, крій і шиття білизни будуть у потребі поширювати на інші практичні науки як моделювання, наука про домашнє господарство, огородництво, торговельні науки і т. д. і т. д. Школа бібліотека і кабінети будуть заоснащені в творчій прикладного мистецтва ваз, гліз, а в творчій українського мистецтва окрема. В школі буде звертатися пильну увагу на плевання гарного народнього жіночого стрілу на всіх просторах української землі. В тій цілі буде заоснащений про школу відповідний музей.

З цієї середньої фахової школи будуть виходити кравці, моліарки, домашні господарки, і т. п., що будуть мати доволі широке теоретичне й практичне фахове освітання, а передовим виробничим на науковій основі естетичний смак, що при жіночих убраннях грає таку велику та першорядну роль.

Час змінюється. Нам треба обробити жіноцтво з середнім та й з високим університетським теоретичним освітанням, але треба ще більше жіноцтва бодая з середнім теоретично-практичним то є фаховим освітанням. Наші сучасні відбудувати нові фахові студії у польських школах, головні в Варшаві, а деякі ідуть на високі фахові студії за границю до Парижа, Лондону і т. д. та вернувшись до праці займають відповідальні становища директорів а то й віснаторів фахових шкіл. Нашому жіноцтву конче треба приворочитися під оглядом фахового освітання до обставин і дуза часу.

Часи Ідилічного й романтичного життя минули безповоротно. Життя стає щораз більше твердим і неможливим. Край-

ня пора вже й нам уміти жити з життя практично по американськи!

При теперішніх життєвих обставинах годі нам вже жити позаду, бо хто остаче тепер у житті позаду, той гине — Треба нам інших не тільки догадати але й перегадати. Тому слід записувати всі паночки по можливості як найчелініше до першої української середньої промислової (фахової) школи у Львові!

Танчаковський Йосиф.

3 камінної доби.

До чого доводить емігрантська психоза.

В Білгороді, головному осередку російської монархічної еміграції, почав з дням 19. серпня виходити поганенький організм "Царський Вістник". Називає він себе "органом" народного дзвонів", а його кінцеву мету: "застановлення Престола Православного Царя-Самодержца". Замість будучого самодержца, хочешось цей дома Романович "цей орган прикрашає портрет черносотенного митрополита Христовича, що благословляє "роботу на застановлення Престола Православного Царя Самодержца".

В тому ж інавгураційному числі "митрополитів Київський і Галицький" на передньому місці поміщує "дзвонівське благословення", в якому розправляється з успішними завданнями і конституційними. На їх адресу й на адресу конституції він називає чотиривірш:

„Конституцію ми йту
Низь Європи перемемь,
Повелємь Царя кь стѣту,
А народъ опять скуемь“

Для різноплеменно, розкашеної на величезному просторі Росії єдиною пригодною формою правління є самодержавство. Старий Рим здовольнявся республікою тоді, як простягався лише на Апеннінському острові. Колиж захопив цілі держави на сході і півдні, то проголосив самодержавних імператорів. Колиж римська імперія обняла увесь тодішній світ то імператора проголосили Богом.

От таке мусить бути і з Росією, в якій мусить царювати цар-самодержець.

По лінії цього „благословення“ йдуть усі величезні надії підправлені статті і замітки. Про царя-самодержця — мовлять — балакають по всій Росії. Селянство піби то мріє о „народномь Царь, Царь-Освободителю“ — з одним застереженням: щоб лише землі не відбирали. Робітники приймають лише таку

О. Д-Р ЙОСИФ ЗАСТІРЕЦЬ.

Як обновили митрополічу катедрау церкву св. Юра у Львові.

(Докінчення.)

II.

Найкращим при тій будівлі є портал. Чудово розкожені двері до церкви, над ними прегарний балюкон, по боках дві кольосальні статуї св. Василя й Івана Золотоустого, а в горі статуя св. Юра, що на коні вбиває потвора. Щодо обох тих святих, то з уваги на їх розмір не знаю, чи і якби їх обновили, хоч належало б, бо дуже псується той камінь. Але щодо св. Юра, то вважаю це за найкращу статую у Львові. Перевищує вона пам'ятник Івана Собіського з конем, що є за короткий, опертий на хвості, і то тяжким, при чім ідець-король, як кажуть знавці, зроблений в моменті, коли кожний ідець в такій позі спадає з коня... Модель статуї св. Юра бачив я в митрополічій палаті за кардинала Сембратовича. Знавця і мистецтва, теперішній митрополит, певно зберігає його. І саме після цього належало б відлити ту незвичайну статую в бронзі або в олові.

Немилу для ока підлогу в церкві я плит, як львівські старі тротуари, належало б замінити на білу або біло-сизаву мармурову, а це піднесе оптично височину нутра церкви. Церква не має іконостаса. Можна б

його доповнити між стовбурами від царських воріт і бічним, до котрих прикріплені діяконські двері, але так, щоб по кожнім боці було тільки одно полотно, а святі зносилися по однім образі щораз вище. Великий простір, отвертий над царськими воротами, не заслонював би гарних різьб і малюнків за вітарем роботи артиста Долинського. Та образ за вітарем, що представляє Ісуса Христа, як він проповідує, радить позою руки, а ще більше тим, що є вторі незручно „штукатурені“, бо полотно під образ було за мале. Можна б остаточно в те місце вмістити яку дерев'яну барокову окрасу, але це багато не допоможе. Надласть тут новий образ якого доброго митного маляря.

Всіх ангелів під стовбурами при царських воротах вгорі належить подивлятися. Це архитвори з чудовими руками тіла, мускулатурою, окрасою лиця і построю. Царські ворота з діяконськими, хоч не мають образів Благівіщення чи євангелістів — це дуже гарний барок-рококо. Прегарною є частина з мітрою зі стяжкою і підставою, що дуже гармонізують і ниді для ока. Проповідальниця є дуже зручно збудована; вона філіяла, мало вистаюча і має дуже гарні статуї євангелістів (найкращий св. Іван — якби жіно-жіночий тип), але є переладована, бо має коло 20 усіх осіб-ангелів крім образів-різьби. Барок й гарний і під сподом, але вола з довгими руками й вибухливими очима треба б замінити якимсь меншим, крашим. Він, здається мені, не

походить з руки різьбяр-творця всіх інших різьб, але дороблений мабуть пізніше. Вхід на цей амвон зроблений в мурі стовпа, що піддержує тут склепіння і баню. Він ослаблює його. (В Мстиславовім храмі в Володимирі через це звалилося у 18. ст. склепіння, але тут архітект храм" дав вхід з хамснє).

При другім аналогічнім стовпі, проти тої проповідниці, приміщено велику статую папи Пія IX., що сидить на троні. Робив її Тадій Блотинський і висувув за багато на церкву, багато більшу, як ціла проповідальниця, тому вона заслонює вид до вітаря і псує красу й висоту церкви. Матеріал лихий (гіпс), до того пообпалази пальці і видно дріт зі середини. Барок під троним гірший і не відповідає аналогічно барокові апід проповідальниці. Радив би я зняти ту статую і зложити її в музей, де й ліпше зберігалася б, а краса церкви тільки після того збільшиться.

Інші масивні муровані стовбурі та стіни при вході до церкви мають портрети всіх львівських митрополитів. Робив їх один ремісник чи не за крилошанина канцлера чи пароха Готеровського, надуживши його довіря. Рубав він немітросердно ті мурі і вложив на верх мало якістю (чи не альбастрові?) обрамлення до портретів, але прерогативної роботи. Всі портрети потріскали і мало на них видно обличчя митрополитів, хоч вони дуже цікаві. Треба дати інші плоскорізьби в мармурі або полотні, а ті обрамлення можеб який спеціаліст по-

правив і бодая трохи достроїв до стилю церкви. Не радив би я виймати їх, бо вони, як сказав я, є глибоко в мурі. Портретів митрополитів обох Сембратовичів і Куїловського нема.

З бічних віктарів є найкращі: перший ліворуч від дверей, а звчасти й Матері Божої Теребовельської. Інші незамітні, а вгорі гіршої роботи, особливо різьбярської.

Про дальні подробиці не згадую тут задля нестачі місця. Знаємо, що колиб ексц. митрополит почав тепер обнову, то вона була б вдатною і являною для пам'яті тих митрополитів і з того роду, котрі зміни, видно, знайти творця планів тої величезної святині. Значу ще тільки, що нутро церкви повинно маюватися на ясно: вікна повинні лишитися так, як вони є, щоб давали багато погільного світла (чого не дають вітражі). А щодо моєї гадки про відливання статуй і барокових ліхтарів в кріпці згл. олові. — це піднесло красу будівлі і її вартість, — то не лякайтесь, бо мідні бронзи є подостатком по церквах (зі старих церковних ліхтарів, пахуків, розбитих дзвонів і т. д.), а таксамо олова, якого є багато і пс друкернях. А в тім люди пожертвують радо на заклик зі св. Юра, а таксамо поплдиб жертви з деканатів і дієцезій.

Пам'ятаймо, що мистецтво й обнова його — то образ пієтизму й сили нації в даній хвилі і її живучості!

альтернативу: більшовики або пар-самодержав'я, серед студентства теж переважають монархічні настрої, офіцери „склоняють свої симпатії на тому положенні, которое было для царских офицеров“, червоноармійці відбивають думки селянства, а більшість інтелігентів застроєна на монархічному.

Як бачимо, то для поблагословення Антоном Храповицьким царства все складається якнайкраще. Але... в Білгороді, де емігрантська пенсія витворює у них стан самодержавних міражів. А життя плыве в зовсім протилежному напрямку і навіть 90 проц. російської еміграції певно трактує „Царскія Вѣстникъ“ як мимовільно гумористичний орган.

На економічні теми.

В справі кредитової кооперації.

(Голов у дискусії.)

1. Організаційний центр.

Вибравши та прочитавши статті дир. І. Савача в ч. 178—183 „Діла“, я не застановився ще над тим, оскільки проголошені там тези і твердження науково-господарські та в цілій мірі в них зваги на вагу реальні відносини, серед яких приймається кредитовий кооперативний розвиток. Думаю, що щоденна преса не є відповідною аresoю для таких дослідів; зробить це напевно наш факсовий часопис „Кооп. Республіка“.

Я по переставі ставив тільки уявити собі, як буде виглядати організаційний апарат, в яких розмірах поведеться у ньому робота, як конкретно зводитиметься в життя своєрідна наша райфайзенка, коли всі тези автора будуть прийняті. Це тим важливіше, що, хоті бачити наявне статті дискусійними, вони є нічим іншим, як офіційною і єдиною доповіддю, яка була предметом дискусії скликаного „Центробанком“ кооперативного з'їзду 16. липня 1928 р.

Підходимо до громадського задання: власними силами організувати національний кредит. Першорядне значіння має питання — хто стане на чолі акції. Не забуваймо, що беремося протягом блискучих років покликати до життя й уфундувати сотні, як не тисячі таких райфайзенок. Люстрації, технічні пошуки, дрібні кредити і т. п., що їх виконувала би „Центральна Каса“, це дрібнички, краплі в морі в порівнянні до того, що має виконати організаційна централь. Так треба перевищувати мільони старих, молодих, дітей, жінок, чоловіків, привчати їх опаджувати, систематично а дня на день опаджувати, а опаджувати не держати у окріп чи під стріхом, а віддавати до національного обороту. Треба, щоб в короткім часі промовити до серця та умів мільони, бо так, як було, бути не може. Отже, провід в акції має би лежати на себе інституція, що має серед нас найвищий моральний авторитет, репрезентує найбільше відповідним інтелектуальними силами та до того є і всім призначені і статутним організаційним центром кооперації всіх ядів. Маю на оці Ревізіоний Союз українських кооперативів. Я переконаний, що він один є силі і мушкетері зняти на свої плечі не чергове пеленяцьке задання.

Як же автор поставив питання розв'язує? Він говорить (ч. 182): „Ревізіоний Союз і Центробанк... порозуміються між собою щодо структури центра“ (організаційного — М. К.). Виходить, що треба би було утворити третє тіло, як організаційний центр. Не маю сумніву, що той новий центр був би слабший і шкідливий для величч нашого задання. Ще одно насувається на думку: навже треба би ухвалити Кооперативного З'їзду, яка дозволить би агаданним двома інституціям порозумітися. Адже і без з'їзду можна було вже порозумітися рік, два і три тому назад. Нї, справа в непорозумінні. З'їзд мушкетерів вразити підстави самого порозуміння. А суть їх у тім, щоб від своїм авторитетом припинити поширення організаційної діяльності Ревізіонного Союзу на кредитову кооперацію, а „Центробанк“ признавши Рев. Союз за організаційний центр кредитової кооперації, помогав йому всіми своїми силами в цій праці. Головою про сьогодні і ближні роки. Ми не

гарячий час, вернеться земля наша новим квітком — українськими райфайзенками, — а, тоді, коли праця буде полідати в люстрації, кредитах, ліквідації опаджуваних надійнок і т. д. тоді організаційні функції можуть перейти у новий мір на „Центробанк“.

Наш широкій загал повинен знати, що Ревізіоний Союз є не тільки ревізіонним, але й організаційною центральною кооператива усіх ядів, а до того агодом виростає і на науково-кооперативну установу.

Мих. Корчинський.

Останні вісти.

ЗАЯВА ПРИБІЦЕВІЧА.

Віденські газети повідомляють з Білгороду, що провідник хорват. сел.-демокр. коаліції Прибіцевич заявив вчора представникам преси, що провізоричне порозуміння між сербами і хорватами буде тоді тільки можливе, коли уряд уступить ся і буде переведено нові вибори. З теперішньою урядовою більшістю коаліція не буде утримувати жадних зв'язків. Якщо вибори не будуть переведені об'єктивно, коаліція бойкотуватиме і майбутню скрупулітину.

36 ВИРОКІВ СМЕРТІ В ПРОЦЕСІ ПРО САБОТАЖ.

Найвищий суд Рад України вивів у Харкові вирок обвинуваченим в саботажі працівникам вугляного промислу в Донським Басейні. Згідно з постановою суду 36 працівників „Донаутіліа“, з 64-літнім інженером Кальчудовим на чолі, засуджено на кару смерті.

КРИВАВІ ВИБОРИ В ГРЕЦІІ.

Агенція Гаваса доносить з Атен, що згідно з дотеперішніми обчисленнями уряд дістав більшість у виборах до парламенту, особливо значну в Атенах, Салоніках, в Тракії і на Крети. Пангаліос провалився. Підчас виборів збито 6 міністра Кафандріса. Провалитися енергійне співство в справі клубу пангалістів. Пангаліос вислав лист до Бенізелюса, в якому зазначає, що його сторонники стріляли наслідком провокаційного заохочення юрби. Слідство одначе виказало, що Пангаліос стріляв особисто, стріляючи 9 разів в сторону юрби.

Сторонники Бенізелюса дістали коло 200 мандатів на загальне число 250.

КИТАЙ МАЄ ЗІРВАТИ ДИПЛОМАТИЧНІ ЗНОСИНИ З ЯПОНІЄЮ.

Як повідомляють часописи, накінський уряд має намір зірвати дипломатичні зв'язки з Японією. Китайська влада має відкликати китайського посла і китайських консулярних урядовців в Японії.

КЕМАЛЬ ПАША ЗАПРОШЕННЯ ДО АФГАНІСТАНУ.

Згідно з донесеннями з Царгорода, президент турецької республіки Кемаль Паша має просити о руку кня. Кубрак, наймолодшої сестри короля Афганістану. Для обговорення цієї справи в фамільнім кругу, король запросив Кемалі Пашу до Кабулу.

ЗАНЕПОКОЄННЯ АНГЛЮ-ФРАНЦУСКИМ МОРСЬКИМ ТРАКТАТОМ В АМЕРИЦІІ.

Часописи з Вашингтону поділяють, що Кулідж є занепокоєний ситуацією, викликановою франц.-англійським морським трактатом. Кулідж думає, що тим пактом є загрожена американська флотія, бо є менша від полученої флотії французької і англійської. Кажуть, що американський уряд не пішле делегації на найближче засідання підготовчої комісії до конференції розб'юрення в Женеві. Заяви відносин судять, що вразі якби Англія і Франція обстоювали заключений пакт, тоді англіди розб'юрення на морі будуть несправедливими. Заступник Куліджа буде змушений пропонувати америк. конгресові великий програм будови воєнних кораблів.

ПОЧАТОК ШКІЛЬНОГО РОКУ.

З огляду на те, що день 1. вересня в цій році припадає на суботу, Міністерство Віросповідань і Освіти перенесло час розпочаття шкільного року 1928-29 в середніх школах, учит. семінаріях і школах зародкових на понеділок 3. вересня 1928 р.

НОВИНКИ

— Почтою складання розсилаємо з нинішнім числом та пресною Вп. передплатників негайно віднаслати передплату, щоб не було перерви у висилці часопису. Передплату просимо вислати безпосередно до Адміністрації, яка на місяць серпень 1928 р. винесить 4,50 зол.

— Польські літні оселі в українських шкільних будинках. Загально відомим є, що наші шкільні будинки по селах уживають поляки до вісільних прогулянок, відпочинку та обходів. Але це некористовування наших шкіль до депортаційних впливів де переривається в під час канікулярних ферій. Вистарчить переконатися лише вадом Опору або впродовж Карпат, до більшості українських шкільних будинків є занята польськими оселями, і так напр. в Тухлі, чистого українським селі, тамешній шк. будинок є занятий літньою оселею з Маурушини. У правителя оселі, польський священник зі Стрия, уладжує що невіді в селі зятевни й липи, які мають на меті аргументувати тамешню населення. Так само в околицях Перемишля, в Харові, Устриках, Устінкові, Вілчаніні та майже по цілій східній Галичині, як в Теремові в Добробілах біля Залішків, де польські „гаріери“ виставляють комедій, на які приїжджають українське населення, в Білім Камелі, в Ляцькім і т. д. В Теремові на Загробі є польський підкільовий. Тимчасом для українських діточих оселі польська влада гостро розб'юрила давати шкільні будинки, ті самі шкільні будинки, на які українське населення дав стільки гроша.

— Польський „культуртрегер“ коштом української громади. Пишуть нам: У Скоринах, збаранського повіту тамешній діда, полп Малаховський задумав уфундувати т. зв. „польську плуцук“ (польський дім). Головою комітету будови є його жінка, також заванта полька, а головним інспіатором і керівником комітету, управитель місцевої школи, який при підписі в видавничій світлиці стягав під наших дітей гроші на будову польського дому. Все було би гаразд, якби не те, що „польський дім“ будуть на невірному зб'юванні від громадських грошей. Проти того підприємства заперестували громадська рада й внесла деталі екаргу до суду. При тім наголос мусимо напитувати роботу таких осіб, які в „Слові Польскім“ накликають старосту і повітовий виїзд до скорочення „гайдамацьких виб'юргів“ начальників громади. Це ніщо інше, лише збірний шовінізм і демагогія.

— Шкільні діда в Золочівщині. Пишуть нам: В полудневій Золочівщині всі школи перемінені на чисто польські (павіть не утратилися). Не помагають німні ресурси. У всіх селах перетягають польські священники, дісничі й „матечки“ українське населення на латинський обряд. (На великий жалі, більшість наших священників зовсім тим не цікавиться, так начеб не їх не обходило). Усі школи перемінені просто по назву на польські. Діти марнують час і нічого не зячють, не розуміючи по польськи. В Митуліві, Новосілах, Трудоваті, Стінці, Майдані, Голуборазі, Зашкові і т. д. є вже лише чисто польські школи, недавно ще українські. В Новосілах перенесена школа до тамешнього „длштору“, де „матечки“ ачать дітей польськими молитвами. Наслідок: старші вже діти не зміють читати українського письма. А гарний шкільний будинок (мурований і критий бляхою) стоїть порожній і заливється. В усіх цих селах є лише малі відсоток латинців, полків нема зовсім. В Трудоваті, де є цілатори прох. латинців, а ці одного полка, шк. інспектор наказав увезти утратіам. Протест куратор відкинув. Тоді інспектор устпо поручив управителя апропаганди польську мову в Іому відділі. На протест, вписаний до міністерства лема те й доді відповіли.

— До ного налізати направа помешкань? У азалу є дуже частими конфліктими між зьелаторами та власниками помешкань, надіями для інформації, що в азалі направа помешкань належить до власника реальності й обіймає в першій мірі направу газовних проводів, долівки, мурів, печей і взагалі тих частин помешкання, які є аніжені наслідком старості й довгого занепаження. Коли сам зьелатор отричав ушкодження, то кошти зязані в направу палеватя до нього. Так само співзязатори не є обов'язані до направи помешкання, оскільки ушкодження не є їхньою винною.

— Львівська хроніка. Згорів мави Германія Балла при вул. Замарстинівській. Причина невідома. Мави був обезпечений на 1 тисячі доларів. — Підчас сінської перепоїв частин артикль за Зеленою рогакою вича з воля дор. Леа

Штерн, дінаючи потрясення мозку. — На Богданіві постріли поліцей вломилки Антона Рудку. Рудку, раненого в азалі відвести до загального шпиталю. — За крадіж арештувала зьлівська поліція 17-літнього Володимира Гуньку в 18-літнього Івана Кметя, Юрія Руманського, торгівця овочами в Андрій Гаризового. — Арештували Євгена Філарію, підозрілого у вломі і крадіж на шкіду Жирмента Коха при вул. Ласкеди 6. — Жертвами невідомих зломишників азалі: Ева Липкер, Ева Зандберг та Юлія Ераїх.

— Україніна. У музеювничій берлінській часописи „Мінерва Цайтшріфт“ а в ч. 8 за серпень т. р. коротка інформаційна стаття з-ра Я. Пастернака про Український Національний Музей у Львові. Поданий короткий розгляд музею, перелічені збірки по відділах та поданий список їх колекції.

— 3 постійної хроніки. В Товмачі астрійське тамешній податковий акакутор Михайло Лемко, посудувавший у алавазанні. — Арештували в'язок селі в Вовчинці: Івана Галака, Філіппа Падарського, Миколу Марюка, Філіппа Галушка і Михайла Галака. Іх підозрівають у убивстві асесора Григорія Новогородського. Польська преса аже їх „українськими шовіністами“, які вбили Новогородського на політичному відваді.

— 3 нашого борбництва. Відомий в Америкі український епач Іван Залізняк (Микола Гак) асаяну на днях велику побіду над польським силаном Владиславом Збішаном (Ціганевичем) в Нью-Йорку. Боротьба мала тривати аж до побіди. Але аже по 25 мінутах Залізняк перемінув Збішак через оговорку з-рою так сильно, що Збішак азалити стра тив притомиєть. Тому, що польський амагун не ставив протасом одної тавлани до дальшої боротьби, судді признали побіду Залізнякові. Українська публіка лиз численно зб'юлася на амаганні у-адала Залізнякові тріумф овацію.

— Найвищий дім. В Нью-Йорку притуплять вибором до будови нового хмароєра при 42-й улиці і Ленінного еяєня під назвою Рейноладе Виллінг. Хмароєр буде високій на 800 етів і матиме 67 поверхів. Будівлі буде коштувати 14 міль. долларів. Досі найвищим хмароєром в Вулворт Виллінг в Нью-Йорку, високій на 702 етові а 58 поверхами.

— Зарібки Ліндберга. На підставі дохогодого підатку обчислюють, що Ліндберг заробив тепер біля 400,000 долларів річно.

— Асекурація на 400 міль. долларів. Автомобіла компанія Джерелл Моторс в Детройт обезпечила своїх 200,000 робітників на 2,000 дол. кожного на загальну суму 400 міль. долларів.

— Катастрофи й нещастя. На Тешинському Шлезьку шкоро частіші пожежі й підозріння, що винюєнками пожеж є члени зорганізованої ватаги бандітів, які використовуючи паніку, спричиняють пожежі — крадуть. — Страшний буровий навістив Дісселі в Шалі Африці. Багато осіб убитих і ранених. Багато домі зничені. Ближніх інформацій поки нема. — Над островами Гаїті провалилася тропікальна буря. Цілі села й азалі знищені, 200 людей убитих і ранених. Біля 10,000 позбавлених пристановища. — Жертвами експлозії гранату, азаленого на пасовиську азалі два селяни в Бродях, Іван Котик і Вербедюх Лавро. Оба агинули. Згинули також 2 кови, які послили недалеко від місця катастрофи. — В Говиліві Великому, копичинського повіту згоріло 9 господарств. Пожежу спричинили діти, що бавилися сірниками.

— Чи Амундсен ине? Біля північних берегів Шведії знайшли тамешній рибалки фляшку з листом від Амундсена. Аутентичність аного атвердили на основі автографів познаних славним дослідником. Ближніх відомостей про аніст лист покищо нема.

— Труп у стіні будинку. У Варшаві під час перебудови одного з домів на вул. Пілвалла, знайшли в мурі кістки перілогого чоловіка. Підозрівають, що по слід убийства, допозаного невідомими зломишниками, які амурували трупа в стіну.

— Подарунок Аманулли. На пам'ятку свого побуту в Лондоні, прислав Аманулла аягл. королеві, Юрієні V, стару, перську рукопис, якою алапавалася фактова преса. Рукопис цн не збірає перських поем а XVII віку. Рукопис має всего 50 сторін. Однак, щоб їх азалити писемом, потребував автор повних 3 літ. Це є рушвом пергаміну, на якому шав автор гостро азаліченим пітмом. Сторінки прикрашені оригінальними малюнками. Ілюструючими текст поем.

— Рекорди. До Варшави прибула верхов. відома французька азалізота Ракх

ад Доратин, завершуючи свою виїзду з Чарна через Бухарешт. З Бухарешту виїхала вона 25. м. м. Дорогу 1200 км. переїхала вона першом у 23 дні. — З Рон форду в тім. Америкі підлетіли в ширині Шведія летуни Берг Гасель і Карт Крамер. Метою підліткого дити з внаслідком комунікаційний шлях з 3-м етапом. Останній і рендізм-Ієллідін.

— Рінні вісти. Італійський летуни дити Пуччі, що перелетів з Італії до Аргентини і шмату змунтували пошу в Буенос-Айрес. — Іммер, 4. пересел. п. р. свитку-жамути 100-літні роковини уродин Толстог. — Вмер єдиний і найвишнійший творець поезії і поезія Антоні Сола. — Вмер на злих англ. історик і політик Треллєн у 90 р. життя. За часів королеви Вікторії був він членом кабінету міністрів. — Офіційну назву англ. міністерства війни знову змінили на назву «міністерство армії». — Гінденбург не підуступ. — На острові Ерік в швейцарії, мала місце заплата боротьба патерів альянсу з американським графичним сторожем. З 30 патерів зображення, пограблених сторожа зловив лише один. 23 патерів альянсу пошукати «своєго» вантажу такі на території Злучених Держав. Обі сторони ужилися скорострілими та гранатами. — У Злучених Держав з 187-390 підприємств, які застудують 848,221 робітників, поділяються між 16,729,968-927 долярів платі. — У Злучених Держав з майже 10 біліонів (мільярдів) долярів. Із цього половина паперові білети, а половина золоті, срібні і бронзові монети. Золота дуже мало в обігу. — Міністер американських потт Ню-Йорк, що на другий рік пота матиме 100 міль. долярів недобору. Найбільший недобір з'явився з доплатою за ліценціями. — Автомобільна компанія Крайслера закупила 80 проц. уділів компанії Даймлер та доповнює лауну обох компаній. Вартість обох компаній відноситься 750 міль. долярів.

Кіна.

„Аполон“: „Дитина царку“.
„Байка“: „Дитина з китайської діалекти“ і „Печера Смерті“.
„Лей“: „Даму з сиринської вагоні“.
„Палас“: „Танці для однієї жінки“.
„Фатаморган“: „Пат і Паташон як послианники“.

Всі українські діти до української школи! — Хто мінає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Дописи.

ЗБОРІВЩИНА (Окружне віче в Ярославичах). Заходом повітового комітету УНДО в Зборів відбулося дня 12. серпня п. р. помістні велике окружне віче під годин небом у Ярославичах. Зійшлося з доповідями сіл понад 1000 селян. Замітна участь нашого жіноцтва. Віче отворив голова повітового комітету УНДО д-р Вод. Левинський коротким вступним словом і покликав до президії місцевих селян господарів. Про подолання українського народу під Польщею, як також про діяльність Української Парламентарної Репрезентації на паршавській території реферувал сенатор Мик. Кузьмина. Промову його перервали присутні расіяни олдесками. Після того забрав слово д-р Левинський і почав обговорювати справу колонізації наших земель лісництвом польським есментом. Присутній комісар зборівського староства Новаковський зрівняв з місцем з олімпіком „розвідку вісес, бо тільки чулазла тавою президентівом“ — розказав віче поміж бурхливих протестів присутніх селян і селян. Заявляючи треба, що на віче прибули крім загального комісара староства ще й повітовий комісар повіту з організованою з доповідями постерушних поліцій. Яка в часі віча була до часті уривка. Зирком кинулися поліція розганати вісечників, які співажили „Ще не вмерла України“ опускали вередо прихильники подвіря, де власне відбувалося віче.

Д-р В. Л.

ТУРЧАНЩИНА (Посольське віче). В дні 29.VIII п. р. відбулося в Ісаях величаве віче під годин небом при участі 600 осіб. Віче отворив і йому проводив місцевий парох о. Іван Криса. Дошній шит з діяльності Української Парламентарної Репрезентації альянсу посол Дмитро Ведиківський. Описав д-р Мирон Кондрат з Турки референдум про потребу скріплення партійної організації і напитував хроністство. Коли посол узяв численних інформацій на після певучі запити й бажання селян, замкнув о. І. Криса віче, на якому висказано повне довіря як Українському Союзному Клубові, так і проводові УНДО.

ЧОВЕ СЕЛО, ПОВ. ЗБАРУЖ. (Шевченківський концерт). Дня 24. червня п. р. улаштувала Новоселівщина заходом

читальні „Просвіти“ в Новім Селі Шевченківський концерт, був не перший раз дібне по місцеві улаштуваний концерт з небувалою досі програмою. В концерті взяли участь знамітні наші громадянство співачка п-на д-р Софія Кореніш, піаністка п-ні Грива Гаврилюк і співак п. Лев Краснопера. А що концерт випав під кождим оглядом бездоганно, то згадаємо поодинокі томи зокрема. І так п-на Кореніш відспівала по мистецтву „І молилася я“, „В неділеньку вранці“, „Припинися сон“ і одну пісню по італійськи. Вироблений голос співачки подобався всім, як інтенсивний так і селянам, тому не диво, що нагороджено її бугем олдесів. Співачці аккомпаніювала п-ні д-р Гаврилюк, яка й відобразила одну солов'ячу точку з повним повоженням. П. Лев Краснопера відспівав з вервом „Гетьмани“ і арю з Марією — „Ходи циганка“. Виконання ці під голосом оглядом так і під оглядом мистецької інтерпретації — було перемішено по майстерськи — а публіка довго довго оплескувала нашого співачку, домагаючись наддодатків. З хорів — найліпший був хор під проводом п. Шиманського з Токів, який вишло віддав: „Дзвони“, „Шедрик“, „Почається Матір Божа“ за те слабше випала Хустина. Ново-селський мішаний хор під амлівою управою п. Северина Краснопери відспівав добре уривок з „Черноморців“ — а хор „Союза Українок“ в онім селі під управою д-ра Сенина відспівав з успіхом виванку Народних пісень. — Так само з повним припанням згадали належати про надзвичайно річну промову — високопатріотичного змісту. Пана Чепіла та про декларацию 5-літньої донечки проф. Юлішнина — „Вірші“ — яка з чутливим відчуженням „Розрита Могилка“. — Концерт закінчив відспіванням „Заповіту“, а чому не закінчив його відспівання національного гімну — то останється на даше тайною новоселських патріотів в д-ром Сеником на чолі. — Учасники.

УГНІВ. (Кінозла вікоро роче дити вісес). Вибора до громадської ради відбулися в Угніві ще в серпні минулого року. У виборів вибраних 10 радних, поляки 12, а жиди 18. До вибору громадської зверхності не дійшло, бо вимішувати отворено кандидати, доволітні наказний комісар місцева, випав у конфлікт з парним кодексом. Показалося, що на 10 радних поляків нема кандидатів на бурмістри. Бо всі вони або урядовці, або альянфисти, або жиди не дуже чисті руки. Найстарший віком, п. „органіст“, на приязнь місцевої ради розорували і через цілий рік не сльнував ради для укористування. Але після довгих утрощів і депутацій „лидерів“ блонда і дні 4, липня зійшлася рада для вибору п'яти. Показалося, що місцевий латинський парох закликав комаромі (знайти в тайні перед деякими своїми парохіями) з жидами для перефорування на цілота свого вікаріо. Мовляв, він шлюбований, для міста, бо гарно співає і працює в Т. С. Л. І ставало дивно диво. Всі жиди, почавши під найбільше староаконичних до крайно-ліній, голосували на латинського солемника, так, що він одержав 21 голосів. Політик переважно стрималися від голосування, а українці голосували на йогого. Тому, що вояк вікарі не діяв абсолютної більшості. Вибір в. розуміється, пераший. Цього не міг ніяким способом зрозуміти латинський парох і сльнував кричати, так, що вибори мусіли бути перервані. Що далше буде, рішати старостов. Та щоби українські отаї вісес, до того прещів власті імуні допустити не можуть. І так терпіти на тім господарство цілого містечка, помісариння трезав даше, торги підупали, мішане-ремесники збубіли, з містечка повони переміжували в село.

Пам'ятайте, що всім фірми на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, 1. пов. на шадичу нижнечку ч. 79.10.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іванна з Терешкевичів Галуциньська, дружина відомого педагога й освітнього діяча, голови „Просвіти“ й сенатора Михайла Галуциньського, померла в понеділок, дня 20. п. м. в Заліщиках після важкої й дошкучаючої недуги, опригожаних трое дітей. Покійна була відома в наших товариських колах і не відмовлялася ніколи від громадської роботи. У всіх, хто знав Покійну, незаділа мертв життєвої подруги нашого визначного діяча, виявляла глибокий жаль і шире співчуття.

Похорон Покійної відбувся в середу, 22. п. м. в Заліщиках.

В. І. П.

ОПОВІСТКИ.

„Берген Наших Чина“ — Галактіона Чіпка і Т-деї
Болехів сегода 22.8
Трускавець сегия 23.8 274 1-3

Новий Український Театр під дир. Панаса Кар. біневича.

Калаш:

22. VIII. Маруся Богуславка.
23. VIII. Казка старого млина

Войналіз:

24. VIII. Циганка Ава.
25. VIII. Вій.
26. VIII. Сирітня Ася.
27. VIII. Маруся Богуславка.

Кружок „Рідної Школи“ в Чорткові пошукує молодого, меткого чоловіка, що буде їздити з кіном Кружка. — Голоситися в Управі української гімназії. Неприйняті без відмови. — Старшина. 287 2-3

Приватна гімназія „Рідної Школи“ з правом прилюдності в Чорткові. Вступні іспити до приготівлі і до I класу відбуваються дня 31. серпня, до якої в П-VI, відбудуться для 30 серпня. — Управ. 287 2-3

Надзвичайні датки на ратунок „Рідної Школи“: Чит. Просвіти в Любичі Камегалій з фестивалю 15-го, Академія молоді Ярославичів 76 зол. як весь дохід з вечеринки. Таво „Бесіда“ в Солотвині з вечеринки 132 зол. „Народний Дім“ в Солотвині 10 зол. Кооператива „Народний Дім“ в Устричах деп. 100 зол. з фестивалю Кружок „Рідної Школи“ в Гусакові 10 зол. Міщанська Школяниця в Гусакові 10 зол. Т-во „Луг“ в Гусакові 545 зол. Наталія Ільницька, Коршів 10 зол. о. Степан Олпихевич, Куньович 5 зол. Учительська Оселя, Ворохта 33 зол. сльаха Оселя місце вісес і панакхиді товариша, похороненого на цвинтарі в Ворохті. Кружок „Рід. Шк.“. Збараж 100 зол. з фестивалю. Д. Ниндішній, гімн. проф. Коломия 5 зол. П-р А. Горбачевський, ада, в Чорткові 50 зол. о. Володимир Герасимович, Тернопіль 100 зол. Д-р Євген Дурдзало лікар в Празі, зараз замешаючий в Бізих Ославах 50 зол. о. М. Кравчук, Негівні 5 зол. Кукут. Освітній Кружок в Мостах 10 зол. з вечеринки. — Жертвodawци сльаха шире подяку — Головна Управа. 289 1-1

На „Рідну Школу“ зложили Вп.: о. Ярослав Савчук 35 зол. зібраних на месілі п. Савина Чеснока з п. Софією Колеснякою в Половинні дні 9. п. м. Богдан Сенина і Марія Жегалович, Лаванці 34-71 зол. як збірку з нагоди кооперативного Снята, п. Никіфорович зі Станиславова 15 зол. місце желань з нагоди вісечки проф. М. Мельника з п. Марією Мандзівною та д-ра М. Гущука з п. Марією Скороботогою. 1-1

Справлення ошійки: В „Ділі“ і „Слободі“ було оголошення з початком серпня п. р., що Читальні в Любичі князі і Камегалій альянзи на „Рідну Школу“ 58 зол. як дохід з вистави „Ох не любі двох“. До Каси Годонної Управи відликуд 85 зол. — Жертвodawци сльаха шире подяку — Головна Управа. 289 а) 1-1

ДРІБНІ ОГолошення

МІДНІ бранзолетин, також іншу бі-журері поручає дешево Домбровські-Розаженські, Львів (Готель Жоржа), Тел. 17-29. 2481 9-7

ПОШУКУЄТЬСЯ учительки до трое дітей з народних шкіл і до науки гри на фортеп'яні. — Адреса: Уряд парохіальний. Любича князі, пошта Любича королівська. 281 2-2

ІНТЕЛІГЕНТНА родина прийме на 18 а станцію учеників. — вул. Косинерська 18 а II. (біля Каленської). 290 2-2

ПРИЙМУ дві семінарстки на станцію, п'ять хвиля ходу від державного семінара і Васильон. — Зголошення Тухля „пенсіонат“ Дора. 279 2-3

ПРИЙМУ дві панячки на станцію. — вул. Виспянського ч. 12. Вхід вночного візай. 284 2-2

КАМЕНІЩА двоповерхова кофорт 4 компати кіляні в околиці вул. Поточногого продасть „Целерітас“ вул. Ягайлонська 17. 283 2-2

ГОДИННИК ВАШ буде найбільше на-правлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельте і райа. Львів на Марійська 5. — З прийнятих просяти репараций присилати поштою — Староходів дамські годинники нероблюємо наручити. 3 6 109-7

МАТУРА. Львів, вул. Пекарська ч. 59 а приймає вписи на матуральний курс гімназійний, семінарійний з обсягу шесті і чотирох гімназійних клас. — Зголошення від 11-1 13-7. 277 2-2

ПРИЙМЕТЬСЯ на станцію студентів або студенток з інших клас. Гарна міквата совісна опись, приступна оплата, добрий харч, поміч в науці. — Відомість: Львів, вул. Савіна ч. 65. III пов. на діло. 292 1-1

К. ЛЬТУРА духа і Софія, Жовтани, пошуть відобразити дашти в Адм. „Діло“. 293 1-2

ЛЕКЦІЯ учеників гімназії обійме а сел у вичній гімназист — Зголошення під „Правд“ до Адм. „Діло“. 1-3

ФОРТЕП'ЯНИ, п'яніа першорядних закордонних фабрик на річці ціни продаж, міняє: Ганаж, вул. Пилсудського ч. 21, I. пов. 291 6-10

КІМНАТУ з фортеп'яном віддасть в на-ем Яримович, Львів, вул. Голомби ч. 11 а I. пов. від 2-3-01. 290 1-2

ІНСТРУКТОР. Помешкання і харч у Львові даю солідному студентови університету, за поміч двома ученикам VII кл. гімназ. — Зголошення до редакції „Діла“ під „Інструктор“. 293 1-3

СВЯЩЕНИКА до заступства в гірській парохії пошукується Ціле у-держання заперенне. — Зголошення приймає Деканальний Уряд в Славську коло Скалого. 288 1-2

ГІМНАЗІЙНИЙ професор прийме 2-3 учеників на станцію. — Зголошення до Адм. „Діло“. 296 1-3

ОГолошення.

За оголошення Редкції не відповідає.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синтуська ч. 17. II. п

Скріплювання зитаючихся зубів, наєм-обставня й вишивання зубів без болу. Штучні зуби в лавчугу і золоті після американської системи. Пациєнтів з про-вінції полагодується в найкоротшому часі. П. і. Урадиючим і студентам значна зся зникає і олдески в сплатах. 3-5

Байцуйте насіння Успулюном

360

сухою байцою Успулюном

НОСИФ КАРРАХ
Львів, Касцюжкы 18.

КОНКУРС

Краще Т-во Господарське „Сільський Господар“ у Львові прийме негайно машиністку

не пише виразно по українськи, польськи і німецьки. Знання стенографії бажане. Подання зносити найдалше до дня 27. серпня п. р. до бора Т-ва, Львів, вул. Зігморонича ч. 20.

За Кр. Т-во Госп. „Сільський Господар“:
Ю. Павличовський, президент.
Є. Храпливий, директор. 294 1-2

ПОДЯКА.

В часі тяжкої недуги моєї найдорожшої Дружини бл. п. Євгенії і у важкій горю з причини невіджалованої її втра-ти зламав я з боку банши і ладшій знайомий тільки доказів широго спів-чуття, що знавимо ведиким моїм обов'язком зложити отсю дорогою всім як най-сердечнішу подяку.

Заразом висловлюю мою горчку подяку Вп. III. Брон. Ільчови і Люд. Огоновському за лопне самопожертви підлудав-ляся Покійною в початку її важкої не-дуги у Львові, а Вп. Пилим Кузельній Пшоненій і Галиковій як тавом Вп. О. Пирохови і Л-рови Вергунович, лікареси Дроєв Ковальчук та Д-рови Кузеді за те, що з такою сердечністю і піддан-ням опікувалися посли незлічущою Дру-жиною в часі довгої й недути в Бердні О. Д-рови Вергунович даху що в окре-ма зі широй душі на сердечну нагробку проповідь, якою ввеличати зюліа в на-даровитості душі і серця Покійної, як також за відправлення в хороничні об-ряди і панакхиди, а Д-рови Ковальчю-ли шире дякую ще також за ласкаве чинне співділення і поміч в похоронних об-рядах. Далше сердечну дякую Вп. П. Брон. Бурбелі за звеличання і нагроб-ній штомозі громадської діяльності бл. п. моєї Дружини і за горчку згаду-про Ней. Річній дуже дякую Вп. о. Гор-чинському за ласкаве відправлення у Львові Покійної до Богослуження на урочній душі Покійної та сердечну дякую тим всім, що ласкавою участю в похоронних обрядах в Помінальності Бого-служення і в Панакхиді віддати зюліа останню прислугу і іншим останкам мо-єї найдорожшої і незлічущої Дружини.
Д-р Роман Парфазійський.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 мар.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Республіка чи монархія?

Після грецьких виборів.

Львів, 22. серпня 1928.

З неділю, дня 19. ч. м. відбулися в Греції вибори до атенського парламенту. Пресові дані про виборчі вислідки поки-що скупи, але й вони вже стверджують, що веніцелісти, себ-то республікансько-ліберальний табор є в більшості. Особливо в Атені і Солуні, двох найбільших містах і двох найбільших виборчих округах, у Тракії й на Крети уряд здобув рішучу перевагу. На 280 голосів в парламенті уряд розпоряджати має 200 голосами. Вибори відбулися при досить слабій участі виборців з огляду на пануючу лошесть фебри. Отже то фебри в поодиноких околицях Греції з одного боку і приєднання малоазійських і царгородських утікачів з другого й були союзниками Веніцелоза в дані виборів. Особливо положення грецьких утікачів з Малої Азії й Константинополя, прогнаних побідним Кемалем Пашою, було в останньому часі крайно незавидне. Уряд Веніцелоза напередодні виборів признав відшкодування втікачам й негайно перевів виплату 20 проц. признаного відшкодування. Заспокоєна в своїх примітивних потребах маса втікачів лавою пішла за Веніцелозом. Крім того рішучою у виборчій боротьбі була й авреолія, яка сповинає старого крейція — як борця за об'єднання Греції.

Грецькі вибори не пройшли гладко. Хоч офіційна атенська агенція сповіщає, що вибори пройшли зовсім спокійно в цілій Греції, то знаємо підчас виборів вжито навіть б. міністра Кафандаріса. Також прихильники б. військового диктатора Пангальоса виконували акти терору, а сам Пангальос стріляв до товпи.

В повоєнних літах Греція перейшла крізь горнило болючих досвідів. Опровінена блеском „побіди“, вона виставила великі претенсії, маючи на меті захопити значну частину Малої Азії й Константинополя та реставрувати велич византийської імперії. Та реальні сили й горді мрії греків розбилися об турецький гаран Кемаля Паші. Поворот до дійсності все відбувається в супроводі розчарування. Неудачі на малоазійському фронті привели до внутрішньої боротьби, в першу чергу між монархістами й республіканцями, а згодом серед загального замшання після упадку монархії виникли й „модні“ змагання шляхом військової диктатури вернути країні втрачену честь, славу і велич. Та військова диктатура Пангальоса скінчилася смутно.

В таких умовах, серед вибухатої внутрішньої боротьби, повернув до батьківщини старий Веніцелоз, в днях радощів забутий борець за об'єднання всіх грецьких областей. Зовсім природно, що першою умовою Веніцелоза перед приходом до влади було переведення нових виборів.

Виборча боротьба мусіла розігратися між двома головними партіями, а радше між партійними провідниками, бо в політично слабко розвиненій Греції партія мало говорить. Рішальне слово належить о-

собам, провідникам партій. На перший план в тій грі висунувся Веніцелоз зі своєю ліберальною партією, яку він полишив був в руках Кафандаріса й Міхалопулоса. Між Веніцелозом і Кафандарісом існували досить поважні розбіжності. Вбивство Кафандаріса усунуло в значній мірі розбіжності в ліберальній партії. На боці Веніцелоза стоїть Міхалопулос, який і пройшов при виборах, та провідник соціал-демократів Панагастасіо, а крім того ген. Конділіс. Цей табор творить ліберально-демократичну й республіканську коаліцію, яка вийшла побідно при виборах.

Другий табор творить легітимісти. На їх чолі висунувся Штрайт, який досі не грав активної ролі в практичній політиці. Його завданням було зібрати розсіяних монархістів і повести їх до боротьби за віднову монархії. В цьому таборі найшлися Цальдаріс, провідник народно-монархістичної партії, Мелроміхаліс, Ралліс і Меркуріс, провідники невеличких партій, й інші, менше помітні індивідуальності. Ген. Пангальос і мілітарна кліка в створенні умови не мали великого поля до діляння.

Між цими двома таборами в неділю прийшло до рішального бою, себ-то між республікою й монархією, вірніше: прогнаною династією, Побіда Веніцелоза і республіка. Мазючи більшість в парламенті й уряд у своїх руках, Веніцелоз при-

ступив до закріплення республіки і зміцнення своєї партії. Грецькі вибори мають в першу чергу внутрішнє значіння. Закріплення республіки й її інституцій, боротьба з розладами, заведення внутрішнього ладу, відбудова знищеного землетрусом Коринту, викорінення розпаношеного розбійництва — ось головне завдання ліберально-демократичної коаліції. Однак побіда ліберально-республіканського табору не є рівнозначна з повагою перемогою легітимістично-монархічного табору. Грецький народ, як усі полудніві народи, є дуже змишливий і химерний. Треба все вжити і то великих зусиль, щоб на протязі довгого часу зберегти його ласку. Веніцелоз уже мав нагоду перекопатися на собі, що ласка грецького народу, як роса на сонці. Невиключене, що побіда веніцелістів є лише перехідного значіння та що легітимісти, використовуючи слабі сторони республіканців, зуміють ще викликати прихильні для себе настрої.

Та поки-що побідила республіка й республіканський прапор високо має над Грецією. Веніцелоз, республіканець у внутрішній політиці й антантіфіл, а радше англофіл у зовнішній (англофілом є він з огляду на географічне положення Греції), повернувши до батьківщини після міжконтинентальної відсутності, приступає до впорядкування відносин у повоєнній Греції.

Життя і смерть газети.

З приводу закриття „Нової Реформи“ і „Варшавянки“.

Цього місяця польська преса збідніла на два великі щоденники: перестали виходити краківська „Нова Реформа“ й варшавська „Варшавянка“. Перша з них мала вже 47 літ за собою; остання — була чи не найкраще у Польщі редагованою газетою. Одна з них мала поважну традицію за собою, друга знаменитий провід і перо. — Здавалось би, що обі розпоряджають тям духовним капіталом, який гейби автоматично тягне за собою капітал матеріальний і zapewне газеті — безсмертність. А проте обі вони вмерли. І вмерли саме на ніщо інше, як на анемію духа, яка в свою чергу зупинила обіг крові — відитовкнула всемогутній гріш.

„Нова Реформа“, заснована з початком 80 рр., за часів всезадиного панування у Галичині польської „консерви“, була висловом опозиційної, поступово-ліберальної думки. Коли краківські консерватисти, спірючись виключно на помішництво й шляху, за єдину свою ідеологію і всю політичну мудрість мали лавейську вірність габсбурзькій династії („пши тобе, найяснейши панне, стоїм і стаць хемі“), заснователі „Нової Реформи“ виступили з гаслами демократії. Так і створили вони групу т. зв. польських демократів, відомих йменами Асника, Ернеста Адама, Рувовського, Сроковського. Як реакція проти заскорузлої консерви — „польські демократи“ мали успіх, мав успіх і їхній орган „Нова Реформа“. Однак дуже коротко. Бо сказавши „а“ треба було казати й „б“, а „польські демократи“ були до цього негідні: коли інші, під кі-

нець 20-тих років XX. віку, цілком великої війни й російської революції, питомі прикмети національно-польської вдачі й ментальності ніяк не можуть погодитися з виютами справжнього чистого демократизму й лібералізму, і коли інші найцінніші польські „демократи“ є в суті річ героїми пустословів, є трагікомічними постатями, які вічно самі себе б'ють по фізіономії, то не дивися, що у 80. і 90. рр. демократизм і лібералізм „польських демократів“ із „Нової Реформи“ був безпозовим гермафродитизмом, агорі призначенням на загибелю. „Польська демократія“ тупцала на одній місці псевдodemократичних фраз, аж поки не виродилася у зоологічну „народову демократію“: Станіслав Гломбінський був одним із тих „демократів“, які в 1902 році великим гуртом перейшли до рядів новозаснованої ендешії, що агуртувалася біля „Слова Польського“. „Демократи“ з „Нової Реформи“ ідейно зблизилися знову до консерватистів із конкурентного „Часу“, і хоча мали ще за собою частину кращої польської інтелігенції та поступового міщанства, почали вже хворіти на старечу неміч. Колиж „Нова Реформа“, як газета, так довго втрималася і шпівть з упадком політичних впливів її групи все ще мала кадр своїх прихильників, то завдячувала це виключно перові своїх редакторів, головно згаданому вже вгорі Конст. Сроковському. Нині „польські демократи“ розпавшись в реакційно-ліберальному морі урядової санаші, яка дає притулок для всіх спритних урядового віса. Але що такі „лібе-

ради“ із консервативного „Часу“ найшлися, завдяки симпатіям полк Славєка, таки більше в ласках власті імущих. „Нова Реформа“ перестала в цим останнім бути потрібною. І замовкла на віки.

З „Варшавянкою“ було трохи інакше. Істнувала вона всього чотири роки і заставила бути особисто Станіславом Стронським, який з цілим редакційним складом покинув „Ржечпосполіту“, котру в жовтні 1924 р. тижком-нишком Падеревський продав Корфантові. В останньому, правдильному, числі „Варшавянки“ Стронський пояснює її упадок негайним й повстанням, яке не залишило часу для підготовки економічних підстав газети. Однак поправді причина була подібна, як у „Нової Реформи“. „Варшавянка“ була органом т. зв. „християнсько-народових“, скрайно реакційної політичної групи, яка однак усе хиталася поміж шляхетською консервою та „плебейською“ ендешією. Мєіх їх вираз національний польський зоологізм і зооючий клерикалізм. Однак кожний із них мав свої інтереси заклеплені в собі мафії. „Хлєні“ „Варшавянки“ були одною із трьох груп консерватистів. Залицянки санаші, залицянки позбавлені всякої сантиментальної делікатності, довели у звагренуваному вічним опортунізмом таборі консерватистів до ще більшого хаосу, ніж в якуннебудь іншому. Вибори вияснили ситуацію настільки, що — як виявилось — і краківські „станьчики“ і вилєнські жубри і варшавсько-лодзькі потєтати найшлися лавою у рядах одинок. З усіх „хлєнів“ буквально лише два шляхетчи-монархісти залишилися поза бортом: гр. Тарбовський і гр. Жутовський. Цей останній разом із Дубановичем і Стронським є єдиними нащадками колишнього двадцятківка членів рахуночного клубу „хлєнів“ із зинутого союму у шнішньому союмі. Всі вони є „го-спітантами“ в клубі ендешії, від яких отримали теж мандати. Остання зміна фірми ендешії, які перестали вкїнци звати себе на глум демократії „демократами“, зоможливило монархістові Стронському пристати цілком до їх табору. Однак його газети це не помогло. Ендеші самі фінансово підірвали не вкїці зборїти за собою шпівть лавейського „Слова Польського“ ані варшавської „Двугрошувки“, не могли теж санувати „Варшавянки“, які на санцію переорієнтовані жубри-монархісти стримали субвенції. Не по-могли теж пробувати в останньому часі розпучливі залицянки Стронського безпосередньо до джерел всіх багат. „Варшавянка“ мусіла замовкнути, а її смерть стала напевне особистою трагедією для її творця, який — справедливості каже признати — є першорядним, справді високої мірки публіцистом та подиву гідним знавцем часописної машини.

Підставою газети є її ідея. Коли ця ідея стає беззвідною, мертвою, або губиться у нетрах політичної спекуляції — смерть газети немінуча. Підставою газети є гріш. Ідея і гріш є два антиподи. Але ідея без гріша є нереальним фантомом, а гріш без ідеї — забавкою без змісту. Це як душа й тіло — вічні вороги й нерозривне сім'яське подв-

жа. Жива газета, коли в гармонії її душа й тіло. Вмирає — коли бракове одно з них.

Так на всьому світі. У нас інакше. У нас — себто тих, що славлять себе дітьми великоміліонового народу з великими претензіями і т. д. і т. д. У нас не існує життя газети. Газета лише животіє. Може бракувати ідей! Ах ні! Ідея, велика, жива, душа, в душа — в її мізки: адже на услугах нашої газети сліве всеняка грамотна інтелігенція (бо з у нас інтелігенція й неграмотна). Але у нас замало є сил ідей, аби добути з кишені наших земляків гроші. Бо вони — найбільші мудрагелі — ще не доросли до того, аби розуміти: що таке газета, яка служить ідеї!..

І. К.—н.

Боротьба за православну церкву.

Підготовка до красивого собору.

В православній церкві в Польщі від початку часу йде боротьба за її національно-церковне обличчя. Досі організацію православної церкви, яка — по складі своїх вірних — є переважно церковно українською, використовувати порожні українськомовні народні чинники: мовчати з русифікації (через арусифіковане духовенство) й доклади (через адміністрацію). В статті В. Островського „Діла“, ч. 188) докладно з'ясовано всі порожні наступні на православну церкву та представлено заходи, яких метою не допустити українців до відносно вільного життя в церковній організації.

Інакше питає, а особливо справу українців і в білоруській правосл. церкві має розв'язати помістний (провінцій) собор правосл. церкви, який має бути православно-єдиним на Покрови (15. жовтня). Тепер відбувається підготовка до правого собору, в якому крім духовників брагатимуть участь і світські церковні діячі.

Собор підготував митрополит рад. Друга сесія цієї ради призначена на 22-24. серпня. Беруть в ній участь — як голова митр. Діонісій, а як його заступник родзешський архієп. Олександр. Від монастирів делегатами до ради є намісники Польської Лаври архимандрит Дамаскин. Зібрали в склад ради входять представники епархій. І так: від варшавсько-холмської епархії входять протопрес. парш. митроп. церкви Т. Теодорович, настоятель селеської парохії прот. Ст. Грушко, наст. пеліської парохії Ігум. Пам'ятаємон, а від приходу: Д. Пибуня з Варшави, М. Заремба з Гродна і Семен Бендасюк зі Львова; від волінської епархії входять наст. рівенського соб. прот. Мик. Родальський, наст. луцької парохії прот. П. Пашевський, наст. романівської парохії

прот. Вол. Зах. а від приходу: Ів. Копилів з Рівного, Ів. Гаврилик з Кременця а Евг. Ясенький з Луцька; від волінської епархії входять: прот. Вол. Юзвук і приходу Мик. Грумондз; від гродненської епархії: прот. Яким Гущевич і прих. Серг. Тацький; від поліської епархії: єпис. Серг. Дзюков і прих. Теодор Маркевич. Крім того від українського громадянства покликано таких діячів: Артеможа (Полісся), пос. Богуславського (Воління), пос. Власовського (Воління), Рочника (Холмщина), Солов'я (Полісся), пос. Хруцького (Холмщина) і б. сев. М. Черкаського (Воління); від російського громадянства покликано: пос. Короля (Полісся), Лелазського (Львів) і б. пос. Серебреннікова (Варшава), а від білоруського громадянства — покликано: О. Ковша (Віленщина), Острогоського (Віленщина) і Чатирка (Новгородщина).

Покликання до митр. ради представників громадянства, розуміється — в першу чергу українського і білоруського дуже не подобалося „Русск. Народ. Обед.“ й його органів „За Свободу“. В статті „На шляху до помістного собору“ варшавський орган пише:

„Якими церковно-громадянськими групами намічені будучі кандидати, що у достойності покликання з ради з боку його близькості? Хто їх намічає, хто їх вибирає? Або — може бути — для того виставляє „депутатський“ або „сенаторський“ мандат?

І в тому напрямі далі йдуть докори на адресу митр. Діонісія. Іншими словами: москалі й русифікатори не дозволяються численним представництвом з митр. ради і в будучому соборі арусифікованого духовенства і таких „депутатів“, як ославлені Бендасюк і Лелазський, але хотіли би шляхом „виборів“, себ-то „делегатів“ виславних арусифікованим духовенством мати заперечену більшість в раді й на соборі.

Боротьба за правосл. церкву, за її обличчя й за її національну душу входить в рішучу фазу. Є всі дані сподіватися, що спільними зусиллями українців і білорусів виставлять покінчити з російською гегемонією в правосл. церкві!

Радянська Україна.

Хлібозаготівля проходить мляво.

В харківському „Комуністі“ з 15. 8. читаємо:

„Учора мала президія ВУЦВК-у під головуванням тов. Буценка заслухати інформацію нахренторга тов. Чернова про хлібозаготівлю кампанії на Україні (цитую, що їх порушив тов. Чернов, останнім часом з'ясувалося в „Комуністі“). Між іншим тов. Чернов підкреслює, що серпень не дав позитивного збільшення темпу хлібозаготівель проти липня. За 10 день серпня, як відомо, виконано тільки

3 і пів проц. місячного плану. Загрізні зовинаються однією незадоволено майже по всіх округах, за винятком Полтавщини, що дала близько половини всього заготовленого за 10 день хліба.

У зв'язку з недовродом у степових округах спостерігається великий наплив селянства з цих округ до прожайних районів як на Україні, так і до сусідніх — Криму, Кубані та інш. по нашім. Це завдає державним хлібозаготівцям. Наркомторг вживає заходів до швидкого постання селянства степових округ нашім. Зупинившись на контракції озимини, тов. Чернов зауважує, що на 5-те серпня план контракції по Україні виконано тільки на 35 проц.

Президія ВУЦВК-у ухвалила звернутися з директивним листом до окривкомів, райвиконкомів та сільрад з пропозицією вжити термінових заходів до ускорення утруднень, що спостерігаються в хлібозаготівельній кампанії. Місцевим радничьким організаціям запропоновано всебічно опирати селянство в найшвидшому обмоті хліба. Ухвалено використати продукцію кустарної промисловості для постачання хлібозаготівельним районам. Ухвалено також на одному з найближчих засідань великої президії ВУЦВК-у заслухати доповідь про хлібозаготівлю.

В тім же „Комуністі“ читаємо, що в Луцькій окрузі хлібозаготівля проходить але, досі виконано там тільки 9 проц. загрізні замість планованих 30 проц.

Контракція озимих засівів на слідуючий рік.

В радничькій пресі читаємо: „Укривгосп розробив план контракції озимої пшениці засіву 1928-29 року. За планом на Поліссі передбачається заплантувати 1.200 гектарів озимої пшениці, на Правобережжі — 22.100 гект., на Закарпатті — 8.900 гект., в промисловому районі — 14.300 гект., в гірничому районі криво на Артемівщині, Луганщині та Ставінщині — 12.800 гект. і в степових районах — 56.200 гект.

Разом по всій Україні передбачається заплантувати озимої пшениці, засіву наступного року 116.800 гект. Найбільше буде заплантовано озимої пшениці на Закарпатті, Артемівщині, Ставінщині, Первоградщині — по 3.000 гект., на Зіновіщині — 6.100 гект., на Херсонщині — 6.400 гект., на Мелітопольщині — 12.800 гект. і на Одещині — 13.300 гект. Контракція озимої пшениці по інших округах озимить площі від 200 до 4.000 гект.“ („Комуніст“ з 15. 8.).

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

На економічні теми.

В справі кредитової кооперації.

(Голос у дискусії.)

II. місцеві організаційні центри.

Для дир. О. Савенка не існує проблеми: Як мають виглядати місцеві організаційні центри кредитової кооперації. Для автора ж, що повітові кредитівки „повинні стати організаційними повітовими кредитовими союзами“. Вони організуватимуть райфайдеки у своїм судобім повіті. Вони вироблять план організації райфайдеки, розіють повіт на райони, засновуватимуть та зводитимуть у життя райфайдеки, будуть доглядати інструктувати їх. „Кошти, отримані з організаційної діяльності цих союзів будуть покривати поодинокі кредитові кооперативи першого ступня“. Так без мотивів, як щось, що само собою розуміється, розв'язані дві великі проблеми: перша — щодо місцевого організаційного центру і друга — що кредитова кооператива має прийняти не дво-, а три-ступеневу форму організації. Останнє викидається з питанням про відношення райфайдеки до Центральної Каси, тому тут про це не будемо говорити. Спинимось на місцевій організаційній центрі. Для мене останнє не починає викидається з другим: чи українська кооператива повинна прямувати до того, щоб в кождім повітовім (окружнім) осередку мати свій місцевий єдиний ідейний організаційний центр для всіх видів кооперації чи кожний вид утворити собі свій такий центр у повіті. Не тільки мої симпатії, але й реальне життя вимагає, щоб кожний повіт (округ) мав свій ідейно-організаційний центр для всіх видів кооперації. Від нього виходила би ініціатива в дальшій розвитку нашої кооперації, він був би провідником ідей і напрямків, що їх репрезентує Ревізійний Союз. Цей центр вводив би в єдине кооперативне русло різноманітні наші кооперативи і служив би наглядним символом єдності кооперативного руху. Тільки при існуванні такого центру в повіті можна бути певним, що робота кооперативного відозвання народу буде стало й систематично посуватися вперед, що окремі види кооперативів не впадуть на манівці амбіцій чи інтересів, що в наших умовах може дати вигляд ворогування поміж собою окремих видів кооперації. Коли уявити собі, що ми в початках кооперативної організації, що поле кооперативації у нас та безмежне, то тяжко уявити собі систематичну роботу в будучому на єдинім кооперативній рівнобавності без того єдиного для всіх видів кооперації ідейно-організаційного центру. Думаю також, що відсутність таких центрів дуже й дуже обмежить би ідейно-організаційну роботу Ревізійного Союзу. Та це мо-

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ.

Туга за драмою.

В „Новому Часі“ ч. 94 якийсь безіменко жаліє, що:

„мало хто хоче зацікавитися такою важвою справою, як національне театральне мистецтво“ та, що і „українські письменники або не творять зовсім нічого з обсягу театрального письменства, або, коли зіпишуть щось з цієї ділянки, то ці твори, в найліпшім разі мають лиш літературну вартість, але до виставлення на сцені не надаються“.

Причина цього в тому, що

„я найголовніші письменники не стараються пізнати безумовних вимог сцени, а з. духу часу, який панує серед громадянства, як театральних вишів“.

„Театральні вишів“ своєю несприятелістю на одиниці українській прем'єрі — нічого не можуть навчити письменників. Повна саля на згніт чужинних оперетках могла б хіба спонукати до праці українських композиторів, як щоб такі були. Та всетяки оце туга за драматичними творами нагадала мені викид природничо-філософа (чи не В. Островського) в Празі про те, що довго чогось великого — попереджує завжди мотука туга за ним. Він доказував те на прикладах веселих історій.“

Невже і в нас воно так?

„Національне театральне мистецтво“ — велика річ. Про нього вповні можна говорити тільки тоді, коли є свої: драма, театр і режисер. За драмою, в ширшому розумінні, аж пишете, може не так „театри“, які живуть опереткою, як театральні гуртки аматорів, що розшибуються за новим репертуаром. На оригінальній драмі може показати свою працю і режисер, який, маю на думці Галичину, в чужинних пасах копіює чужинців.

В нас літами цідими не появляються драматичні твори. На Великій Україні мало що краще. А тут хочби ті два вибрані театри, що вважали себе „власністю цілого українського народу“, щоб дійсно мати право так називатися і щоб хоч як-так записатися в розвиткові української драматургії — повинні річно грати хоч по дві українські прем'єри.

„Давайте їх сюди“ — скажуть панове директори театрів.

І тут саме починається оте блудне колесо нашого театального зиколіття. Театри графаретно грають стару побутівчину для своїх, для чужих і своїх „вибранців“ вимахується в оперетках інтимною гардеробом, яка при наших скромних засобах не всякому „імпортне“.

Деж мають письменники „пізнавати безумовні вимоги сцени“, яких навчитися можна тільки від неї самої? Генії драматичної творчості, згадати хоч Шекспіра й Мольєра, товкнули по дошках у своїх театральних будках; сьогодні найоригінальніший драматург є директором театру — Л. Піранделло. Та й наші одиниці драматурги, автори справді сценічних творів, це люди, яким не чужою була театральна шмінка.

Галицькому інтелігентові важко стежити за сучасною вартісною заграницною драматичною творчістю. Навіть Львів під тим оглядом є тільки загуміковою провінцією. Хто в нас міг би користати із мистецьких досягнень хочби старого Б. Шопа, згадуваного вже Л. Піранделло, Г. Кайзера, чеха К. Чапка або американця О. Неїла, яких твори буквально облетіли цілу земську кулю.

Регочуться на сатиричній комедії бельгійця Cromelyncka „Великодущий рогач“, легко впевнитися, що дійсний талант не пошукує мотуки за сюжетом, бо, на всі сторони клепана тема заздрості між молодими подружками, а ще й досі невщипаною скарбницею. Але техніки конче! Сучасні драматурги стараються збагнути істоту театру на основі локальних студій над по-

чатками театру в Греції і в середньовіччю. Назв'їм „То найголовніше“ Єврейнова.

Плекати свою драму можуть тільки театри. В нас немає ні одного, ні другого. Та все таки голосяться до життя театральні дружини, коли про рідну драму не чувати. Звідси і туга за нею. Свої театри, які вони і є, повинні свою оригінальну творчість навіть трохи й фаворизувати. Так діється: навіть в державній нації, де говориться про охорону в формі заборон чужинних авторів.

Після однієї невдалої вистави сказав Чехов до присутніх знайомих, що він протягом двох тижнів написав би ліпшу драму. Взятий за слово присяг і дійсно виготовив свого „Іванова“. Це доказ, що часто зовнішня заохота відкриває талант. Тому багаті інституції або й держави розписують літературні конкурси, витрачаючи на це поважні суми. І на Радянщині в цей спосіб пошукують за талантами, хоч серед тамошньої каззонщини важко розвиватися дійсній творчості.

Ми далекі від того, щоб конкурси вважати єдиним ліком проти мизерії в драматичній творчості. Та саме в цей спосіб можна буде знайти таланти, які піяніше, пізнаючи кра-

ають взаємні побіди мірауванням. Тому вера до реальності і подвійна, чини організаційними, ані ж істину чини силами можемо поставати на ноги національний кредит. На місяці маємо повітові Союзи, як витвір широкого народнього руху і повітові кредитівки. Керування останніх не виявило за останні 10 літ помітних організаційних здібностей майже нічим не спричинилося до пробудження чи послаблення кооперативного руху. Не маємо жадних підстав думати, що „повновласть“ на організацію від кооперативного з'їзду переродить дух наших кредитівок, що від того будуть вони згодні стати на чолі великого руху. Багато цього можемо, але вірити в це не сміємо: дуже велика відповідальність лежить на провідниках на місцеві аспекти, що можуть стати фатальними для справи.

Інакше стоїть справа в повітових Союзах. Повітові на ті обслуговування кооператива 1-ого ступня вузько-спеціальними товарами. Повітові Союзи поступово стають сільсько-господарськими кооперативами, захоплюючи все ширше і ширше хліборобські побуто-постачальні операції. Питання про всесторонню обслуговування повітових Союзів, то в значній мірі питання фондів тих Союзів. Успішна організація кредитової кооперації і правдива кредитова політика в значній мірі допоможуть розв'язати цю важку задачу. Таким чином, вирішальним є думка, що представляє зміст повітові Союзи, як місцеві осередки сільської споживчої кооперації. Повітові перетворюються вони в центри кооперації хліборобської У своїй постійній розрості в ширину і глибину організації Союзів при собі досить сильний організаційний апарат, який не може похвалитися жадна місцева організація. Ідейність, інтелігентність та фактистичність апарату досить високі і з кожним роком підвищуються. Ідейні адміністратори апарату перебувають в щоденному живому контакті з народом. Багато з них заслужено користуються авторитетом, довірою і любов'ю серед широких народніх мас. Кому, як не їм надати довіри організації наших райфайнанк на селі? Хто, як не вони, здатні найкраще промовити до нас у напрямі ощадності? А до того не менше важна ще така обставина: люди ці постійно йдуть по селах, що для відбуваються по селах конференції. Хто, як не вони найкраще можуть сісти ідею взаємодопомоги й ощадності та, користуючись вже існуючим апаратом господарсько-споживчої кооперації, запровадити по селах життєздатні райфайнанки.

Ще одна уага. В проекті автора згадки організації має покрити, що зрештою само собою розуміється, сама райфайнанка. Якби то дорого коштувало, колиб повітові кредитівки удержували спеціальний організаційний апарат (а його ще

ці зразки сучасної, драматичної творчості, зможуть створити твори й вічної вартості.

„Кожний, хто пише, писав і. Франко, чинить це в тім намірі, щоб піддати, суггестувати другим якісь думки, чуття, виображення“. Пишучи для конкурсу, кожний автор надіється, що саме його твір зможе з'явитися друком а також дістатися на сцену. Та й матеріальна вигода — навіть великі письменники дуже чутливі були на свої доходи із літературної праці — не без значіння. Діставши дві чи хочби односторонню нагороду, можна би поїхати до якоїсь європейської столиці подивитися на світ.

Ще одно джерело заохоти до драматичної творчості. Щасливий автор крім конкурсної нагороди і авторського гонорару має би ще стабільний дохід із тантєм. Його твір стає стотисяч разів численні драматичні гуртки по провінції. Із кожної вистави припадає авторові тільки 3 зол. — разом 500 зол. річно! Право дозволу на виставу уліває за порозумінням із автором „Кооперативна Українська Театр“.

А гроші на конкурс? „Театральна Кооператива“ або „Прогресивна“ відкликається з задоволенням до наших багатіїв: гроші на конкурс можуть доставити і ті хто

Дбайливі і ощадні газдині жадають виключно ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями, а то:

Лякерів емалюваних лискучих білих.
Лякерів до долівки з гарним полиском небувалої тревалости.

До набуття у всіх складах фарб.

1715

11-11

треба вишукати і виконати). Тоді як повітові справи повітові Союзи потягують за собою значно менші організаційні витрати: організацію райфайнанк повітові Союзи провадитимуть самі своїми силами одночасно і рівнобіжно з пошаруванням своєї дотепорішньої діяльності праці.

Слово за повітовими Союзом, який життя без упереджень зробило відповідальним за долю цілої кооперації в повіті. Чи розуміють вони вагу єдності кооперації, що обслуговуватиме майже всю територію повіту? Чи розуміють, що вони не тільки не повинні втратити, але й повинні зберегти: більше нема кому.

Мих. Кооперативний.

На рідношкільні теми.

Звіт про „Рідної Школи“ про зібрані жертви.

(Стаття надіслана.)

Назваючи до вступної статті в „Ділі“ ч. 188 про „Рідну Школу“, а докладніше про пропаганду в напрямі збирання жертв рідної школи, хоту привертати одну увагу, про засоби тої пропаганди.

Доді упраса „Рідної Школи“ помітувала в пресі, наприклад у „Ділі“ при місячних закликах до збірок також сумарні звідомлення жертв, складені по місяцях і повітах. Однак від відомих місцевих таких звідомлень чомусь не видно. Не хочу про те широко писати, адже лише, що тако звідомлення має свої добрі сторони, а саме: 1) дає почин до благородної ривалізації між поодинокими повітами, і сприяє культівуванню амбіції: „ось наш повіт — мовляв — зложив більше того місяця“ або „наш повіт зложив більше чим суцільний повіт“; 2) це перевіряло через збирання жертв

найбільше потребує драматичних творів: театральні гуртки. Є їх, кажуть, понад тисячу, по 10 зол. — складають вони до розпорядимості „Прогресивної“ чи „Кооперативної“ 10.000 зол. Є це сума польської державної нагороди! За ті гроші самі гуртки роздобудуть собі дорогою конкурсу кілька драматичних творів, які збагатять їхній убогий вичерпаний репертуар.

Неважко це варто спробувати?

Я особисто за комедією і сатирою. Бергзон уважав сміх реакцією людей проти механізму життя. А сьогодні життєвий механізм так розпаношався у всіх ділянках духовного й фізичного життя! Та й сказав хтось, що сьогодні люди за мудрі не трагедії; вони, як тільки можуть, викручуються із трагічних ситуацій і це більше подобається сучасникам, хочби тому, що зуживає більше зовнішньої енергії та зусиль. Можливо й тому що важче написати добру комедію ніж драму і в розв'язковій поодиноких літературних трагедій випереджувала комедію, хоч, як справедливо сказав І. Франко, „гумор невідлучна примета кожного правдивого таланту“.

правдливості громадин, і то часом громадин на рідних становищах.

Знаю це з власного досвіду, коли займався збиранням жертв у Березівщині і коли публікував подрібні виклики жертв. Тоді то мав пера тріпотіти почути тако: „Я після сам на Рідну Школу“ або „мені статньо вже з плати“, а тимчасом з подрібного виклику жертв, поміщеного в „Ділі“ виходило, що він ніякої жертви в тім місяці не зложив. Очевидно, що дані громадинні прохрещення здорові. Звертали на такі аномалії увагу в чотирьох оціх відносин бажаний наслідок. Говорилися зазначити, що збирання жертв між гімназійними професорами, децентристами, священниками, урядовцями, учителями, суддями, комісарами і т. д.

Отже публікування подрібного виклику жертв є дуже доброю контролею цілої суспільності над жертвенністю, а такого права контролю не можна громадинству відмовити.

Та крім того має таке публікування ще далеко більше позитивних сторінок, ніж тут вичислити не стану. А всі вони промовляють за тим, щоб такі подрібні звідомлення жертв краще публікувати в інтересах „Рідної Школи“ і всього українського громадинства.

Іларіон Левцький.

Останні вісти.

ВІДПОВІДЬ ЛИТВИ НА ПОЛЬСЬКУ НОТУ.

У вісторок напереді повернувшись з Конна ради, Шумлякський до відповіді лит. уряду на останню польську ноту. У відповіді лит. уряд відкидає польську пропозицію скликання конференції на 25 ч. м. в Женеві або в Кемпсбергу з огляду на те, що терміни подані в польській ноті є закороткі для підготовки до з'їзду.

АХМЕТ ЦОГУ АЛЬБАНСЬКИМ КОРОЛЕМ.

Як подає віснурядовий комунікат альбанського пресового бюро, в Альбанії відбуваються монархістичні демонстрації на оголошення в Альбанії монархії. Газети повідомляють, що проголошення Ахмета Цогу королем має наступити в найближчу роботу на першій засіданні Народних Зборів в Тірані.

ДЕМОНСТРАЦІЇ В РИЗІ

Так звані незалежні соціалісти урядили вчора ввечері в Ризі протестаційне віче проти розв'язання Центр. Бюро Проф. Союзів. Ухвалено резолюцію, яка заповідає односторонній страйк дня 23 ч. м. По вічу частина зборища пробувала урядати дохід улицями міста, однак поліція розпорошила демонстрантів.

ПОВСТАННЯ МОНГОЛІВ ЗДАВЛЕНО

Маньчжурська влада закомунікувала японському і російському консулатам, що повстання монголів здалося і привернуто спокій і зорянок. Замішлено 3000 жовірі на шлях від Мукдена, щоб вигнати напівніжків.

ОРКАН СПУСТОШИВ ГАЙТ

Над Гайт пролісся страшний оркан, який знищив на побережжя на просторі 4000 кв. км. джунглі бананів і як б'ють волю 200 км. лісів. В часі бур' загибло 300 осіб. Число ранених перевищує 3000. Многочисленні маси позбавлені даху і наріжені на голод.

НОВИНКИ

— Перенесення тліних останків поля Д. Вітовського і четарі В. Чучмана до власних могил. В суботу дня 25. 8. ч. р. в год. 2-й пошуду відбулося на цвинтарі Ст. Геддига-Фридоф (Берлін, Люблінської перенесення тліних останків поля Д. Вітовського, секретаря військових справ ЗНІ, що трагічно загинув у часі вивільнення зматань нашого народу і четарі В. Чучмана з каніші до власних могил. Цей дорогий повідомлення про те наше громадинство та маємо надію, що воно з тім часі перемане свої думки та пошування в часі світлості моментів нашої історії та сповне чаром великих змагань пам'яті „бох знавчих героїв“.

— Нові польські твердині „на креслах“. „Слово Польське“ доносило про перенесення в проху польських домі в тернопільському повіті. І так у Мислівцях, звідомлення польської повітової народної організації а на греші „Тимчасового Народного Війська“ повстан польський „дом домі“. Згадані домі на те, що повітові виділи виділили стігнати а літнього населення греші — на польській шовіністичній організації шові. Ті ані польської виділи літнього населення громадини встановили до безсумнів греші на будову читальню „Прогресивної“. В кооперативному „додому домі“ згадані представили, крім того „Курна рідношкільної“ й „Львівської школи“. Недавно повідомили а тому самому селі польську захоронку, уфундовану тем повітовим виділом. Де захоронка, яка повстан заходила тамом цього польського шовініста, стігнати українських дітей. Треба зазначити, що в селі є лише відомих латинників. Неважко там нема нашого єврейства? Також в Драганівці відбулося 3 ч. м. повстання польського домі Ім. Пилудського. Як велику вагу владуть повстан на того року домі, свідчить факт, що в повстанні брали участь: тернопільський військовий з'їздовий старшина і представники староства.

— Новий латинський костел на Волині. Повстан він у Ковалі. Майстрат заручив під костел площу. А що в Ковалі усе ж нема поляків, ані урядовців та інших латинців і переходинців, ані єврейських елементів, то фонди на будову збирання дуже великі. Але на це найближче будучий парох костела по. Фелікс Шварцбахер. Він поїхав до Америки та зібрав там значну суму грошей. Крім того збирався повітовий козельський соймих немоу суму на ту ціль а податковий греші, стігнати там виключно майже з українського православного населення. Отже фонди на будову с. 3 Америки прийшли тепер до Ковалі десятків і привезли нову порцію домірі сіл тамешних поляків. Делегати ці збирався при тім нагоді осадити польських шовіністів і шовіністичних ошадників і стігнати у всіх масах польської ані не тільки Ковалі, ані, але й усеї Волині. Дужею повстанці зматань на Волині є очевидно згаданий уже по. Шварцбахер, що на свої „заслуги“ для нагодинства дітей відпав відпаву бранити домі а нашійним хрестом і титулом командора. Вже давніше дістав са такім заслуги помішав на апостольського протестарія. Не зашведить пригадати, що по. Шварцбахер походить з Великої України і там він організував польські логіони з 1917 і 1918 рр. і наділений за ту свою християнсько-католицьку працю членством польськими військовими відпавами.

— Висока кмість українського сметанового масла. Українська кооперація, як відомо, рік тому почала експорт сметанового масла на закордонний ринок і зокрема у Лондон. Лондонське арештантиство української кооперації повідомляло Буше, що кмість експортного масла українського сметанового масла повністю задовольняє кмість закордонного ринку. На аспіктовому ринку українське сметанове масло розпинується кмість на 8 шведів ані сотвор зорядки, ніж європейське масло.

— 3 Українській Академії Наук, Комісії Словника Живих Мов ВУАН заклали рушове першого випуску другого тому російсько-українського словника (від 3 до 6). Перший випуск матиме ані 25 сторінок арештів. Словник вийде а друку в листопаді ч. р. Однією з причин тоту матеріал для словника української мови. Для цього словника Комісія організує тепер словник мови Шевченка. Гайда на Словничийот. Перший том Словника дав 25000 арештів — Керманіа Комісії Словника Живих Мов проф. В. М. Гайда передбачає тепер ані зорядком, де значно методологія словничоту справи. Проф. Гайда має ані дати Ніжноту, Францію та Швейцарію. — Член Етнографічної Комісії ВУАН С. Терещенко повернувся а експури

по Звенигородщині, де вона спеціально досліджувала чумний сел. Збирає дуже багатий і цінний матеріал. — Науково-технічна секція мінерально-перудної ради організує в Києві Інститут Прикладної Мінералогії, а також опрацює 3-літній план розвитку нерудної мінеральної промисловості. Утворення Інституту Мінералогії дозволила нарада ВРНГ. Дан організації запрошено відомих фахівців та вчених, зокрема акад. Гутніцького, проф. Лисина та інших. — Цього року Всеукраїнський Геологічний комітет вніс до різних округів України 15 наукових експедицій, що досліджують корисні копалини краю. Цього року Геологічний Комітет охопив дослідницькою роботою Дніпропетровську, Чкалу роботу провадять також на Поділлі, де досліджують фосфорити для цукрової промисловості. Геологічному комітету доручено реєструвати всі геологічні роботи, що їх провадять будь-які господарчі організації на Україні.

— До відома альяментованим службовцям і емеритам. Тов. Василья Доломита несприятки до служби службовців бувають зовнішньої і російської держави і емеритів після до відома, що Т-во не є альяментне. До нього можуть належати всі альяментовані бувають службовці і емерити різних держав. Товариство не провадить ніякої політики лише боротьби за свої слушні права. На підставі цього просять членів дорожого всіх українських послів, записати широкі та допомогти нам до виборення належних нам слушних прав, як також при кожній нагоді порушувати нашу справу як то на вітах чи в пресі. — За Т-во Василя Доломита: Колесник, голова, Корпан, секретар.

— Розправи у вересні. Перед третьою зазначеною напередодні суду присяжних, відбудуться слухання розправи 3-го вересня: Ст. Пенковик і тов. обвинувачених у головній справі; 4-го Тариле Фіног і тов. за гол. зраду; 6-го Василья Чех за підпал; 7-го Катерина Матюк за убивство дитини; 10-го Йосиф Євгелгардт за гол. зраду; 11-го Прохор Романів за підпал; 18-го Петро Сайкевич, гол. зр.; 17-го Карло Шмелль і тов. забування публич. спокою; 24-го Софія Бурнаш, убивство дитини; 25-го Йосиф Сіговський, публ. насильство; 26-го Янів Сачиніс, підпал; 27-го Григорій Вороний, убивство.

— Із залізничного руху. Задержаний аж то відлізання товарний рух на відтинку Сокаль-Володимир Вол. з причини загроженого мосту на Бузі між станціями Ульвізів і Івабиче. Рух пасажирський відбувається виключно денними поїздами. На загроженому мості треба пересідати.

— Ціни споживчих артикулів. За споживчі артикули першої потреби є установлені такі ціни: яйця — 14—17 гр.; капуста — 10—30 гр. за голову; шпалагона фасоль — 50—60 гр.; огірки 100 штук: 250—400 гол.; галлярапа — 30 гр.; яблука, компотів — 20 гр.—1 гол.; десертів: 220 гол.; компотів фруктових — 50—1 гол.; кашки 1—2 гол.; вини — 60—80 гр. Ціни інших артикулів незмінні.

— Львівська хроніка. Арештували Михайла Вишківського й Володимира Жука за авантюри на Галицькій площі. — Жертвами вломів впади: Густав Залізняк, інж. Маріян Біленький й Емануїл Гляйхер. — Хотіла поїхати з життя Анна Колодія, жінка матері.

— З постійної хроніки. В Хотимірі, томацького повіту, впади жертвою убивства тамошній господар Гнат Петра. Петрова жінка сожиром його сестри підчас ому. Причина ледьвідома. Убийство арештували. — Зголошених на пострілі в Стрию Іван Камерер, який підчас фестивалю в Олександрівських Стриях біля Стриг, задушив за смерть свого супротивника Петра Урника.

— Трансмігрантські лети. Як відомо, в Америці до Європи перелетіли вже: Піндберг, Чемберлен з Львовом, Бирд з товаришами. Сліди та Брон і останні мір Іргарт із Шульцом. На загал усі лети з Америки до Європи адаліши. Натомість усі лети до Америки покинулися нещасливо. І так згинули безслідно Ненжерер і Колі. Пропали безслідно у філих океану їхні численні пасажирки. Одиноким лише віцекомандир літак „Бремен“ відбув щасливо ту важку дорогу. (Наслідком дефекту в моторі розбився літак на Грінілі Аляска). В останніх часах пробували шатля французі Парі, англієць Куртней та польський легіон Кубали й Ілліовський, але невдачно.

— Катастрофи й нещастя. На мості між Білою і Любушою (поблизу Ясого), впади в річку авто. Шефер згинув, 3 особи ранені. — В авто зі Львова до Жовки впади жертвою катастрофи автобус. 3 пасажирів легко ранені. Поліція веде слідство,

хто зачинив у катастрофі. — Потонув пасажирський корабель біля побереж'я Чіле, недалеко гирлі річки Моліно. Понад 100 пасажирів і моряків втопилося. — Підчас автомобільних перегонів під Бераніом впади жертвою катастрофи один з найважливіших німецьких автомобілістів Гайдер. Гайдер атомна погу й важко поранений, його товариш убитий. — Підчас летувського попису у Війводні біля Вільгороду обтаго зріло літака голову переїжджаючому 14-літньому чимістові. — В подумній Індії відбула катастрофа. У Грені згинула дитина медуса, сестри якої літари є безраді. Вона обзавезлася сильним горючикою. Понад 5 тисяч населення занедажало, з того поважна частина смертельно.

— Річні вістини. Львівградська Академія Наук запровадила німецького вченого д-ра Оттона Шмита з шкорою викладачі про сучасний стан німецької науки — до Москви. — Французький учений Венсан аннайшов серум проти зарозлих недут, головною проти залязання епіної шкіни, недут опаридів травлення, залязання епіної, урельогічних недут, як також зарозлих корів носа й горла. Проти згладних недут лікарі бувають безнадійні. — Відомий американський фабрикант авт Форд заявив, що при виборі на президент буде голосувати за Гугером. Він є арештованим пролібістом. „Кодиб Злучені Держави знесли прагібників, а мусів би зачинити свої фабрики“ — сказав Форд до представників преси. — 3000 осіб, що потерпіли від вибуху фосгену, в Гамбурзі, ввели скаргу проти уряду міста. Вони домагаються відшкодування. — Найближча всевітня виставка відбудуться на другий рік в Барселоні, в Іспанії. Терен призначений на виставку обіймає 118 гектарів. — В державному літловому Банку в Києві відкрили великі грошові спровення. — Кемаль Паша задумує оженитися з наймолодшою сестрою Аманулі. В той цілі виїде він до Кабулу. — Якийсь каліфорнійський інженір будує літан, що буде порушуваний паром. Літан довгий на 60 м. буде збудований зі сталі.

Кіна.

„Аполло“: „Дитина цирку“.
„Байма“: „Дівчина з китайської діляни“ і „Пітера Смерти“.
„Лен“: „Діти з шаленим вагоном“.
„Палас“: „Тільки для одної жінки“.
„Фатаморган“: „Пат і Паташон як посланники“.

Дописи.

СЯМБІ ШІНІА (З подяги радикального посла Миколи Рогучького). З кімцем липня прийняв несподівано до Мисткович з посольським звітом Микола Рогучький, запрошений сюди однією найпатичнішою та несподіваною людиною в селі. Звіт його не був звітом, а ординарним опоганюванням пани римського, наших єпископів і духовенства, буз що буз несподіваною для нашого народу. Вершном його протурелігійного виступу було те, що св. Йосафат назвав єрархичном народом, а про наше духовенство сказав, що воно „гандин“ св. Тайнами і релігією. За цей свій ганебний виступ проти релігії і усього священного стану відповість він в своїм часі перед судом. Нарід, служачи цей низькопачий лайли, задягав лише реманом бо наряд у Мистковичах дуже релігійний. По ним лабав слово місцевий парох о. Стефан Макар, що прийшов, щоб пам'ятати, що на злілі Рогучький. В дошній своїй різній і безпощадній промові засудив як уся брехню і облуку промови Рогучького, увалляючи уся й злочинність і партійну тенденційність та виклав йому брех анімак різної історії. Промовень історичними фактами доводить, що все, що наш наряд має, не у великій мірі заслуга нашого духовенства. Далі розкрив уся шкідливість роботи радикалів для народу, а зокрема страшний наслідок такої „роботи“ як Рогучького. Незаке зраділи зробило на вічовікні те місце з промови о. Макара, в якому він згадав про те, як то бузний промілляк радикалів Данилович і такий радикальний „дубин“ як Тлердохліб, Якіс, Лаурус і інші стали хлібоблаки і зрадили інтереси свого народу. Характеристичне, що на віч він однезначув Рогучький свого пароху о. Онимієвича, чоловіка заслуженого для нашого нації. Ніхтозна промова Рогучького на вічу в Мистковичах учить наш наряд, що не повинен йти на його віча, так як не пішли громадяни Горожаши повіту Руденського, в наслідок чого Рогучький та інші навіть не починали. — Учасник.

Пам'ятайте, що всіні-бірни на нагробках на могили Івана Франка треба посылати до Центробиблиотечки, Львів, Ринок ч. 10, і, пона щадничу нинішню ч. 79.10.

Нові книжки й журнали.

„Збірник математично-природописно-лікарської секції Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові“.
Том XXVII, 1928 р. ст. 270 під редакцією президії секції. — Це том присвячений пам'яті великого українського фізика а-романина, попередника Рентгена, пок. Івана Пулюя з нагоди 10-ліття його смерті. Значущо Пулюя присвятив обширну студію — р Р. Цегельський; тогож автора є також замітки про актуальну вісти квестію хемічної термінології. Крім праць д-ра Цегельського в Збірнику є ще 13 праць з парний математик, фізики, астрономії та природи авторів: Н. Гаморава (Каміньця Подільський), О. Сметули (Гетинген), В. Лезинського (Львів), Ю. Гургулі (Рогатин), С. Чарного (Київ), К. Танчаківського (Прага), П. Герасименка (Львів), М. Кравчука (Київ), Ю. Русова (Подобрад), Н. Крилова (Київ), В. Кучера (Львів), М. Зарипського (Львів). Праці надруковані в українській та французькій мові. До книжки додамо портрет пок. Пулюя та біографію квісти.

„Більшовик України“. Політично-економічний журнал ЦК КП(б)У. Рік видання третій. Ч. 14 з 30 липня 1928. Харків. Державне Вид-во України.

„Чар-Зілля“, ілюстрований двотижневик. Ч. 3. Рік II. Тернопіль, серпень 1928.

„Вісти з Лугу“. Письмо присвячене злочинам і сім'ям сиріткам, просвіті та науці. Ч. 8. Р. III. За серпень 1928.

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“ — Галантіона Чіпін і 14-ле!

Трускавень	четвер	23.8
Снод	п'ятниця	24.8
Синевідське	субота	25.8
Стрий	неділя	26.8

Новий Український театр під дир. Панаса Кар. біньчича.

Казуш: 23. VIII. Казка старого мішника

Войнаві: 24. VIII. Циганка Ала.

25. VIII. Вій.

26. VIII. Сирітка Ася.

27. VIII. Маруся Богуславка.

Риси до середньої заводско-продисловної школи (літвоч), відбудуться даліше в ярді С. С. Васильяков у Львові, вул. Дауготча ч. 17. Початок науки дня 6 вересня 1928 р. 26.8 3—3

Кружок „Рідної Школи“ в Чорткові пошукує молодого, небагатого чоловіка, що буде йдти з кіном Кружка. — Голоситись в Управі української гімназії. Неприняті без відповіді. — Старшина. 26.8 3—3

Приватна гімназія „Рідної Школи“ з правом прилюдності в Чорткові. Вступні іспити до пригатовної і до I класу відбудуться дня 31. серпня, до класу від II—VI. відбудуться дня 30. серпня. — Управа. 26.8 3—3

В прив. учит. жін. Семінарії С. С. Васильяков в Дрогобичі вступні іспити на I, II, III, і IV. курс відбудуться додатково на днях 30. і 31. VIII, і 1. IX. п. р. — Зголошення ходенню в пансіонарі Семінарії: устатко або писемство. — Управа. 30.8 1—3

В державній гімназії в Перемішлі дошкільний іспити, додаткові іспити і вступні іспити до класу I—VII відбудуться без окремого дозволу дня 1-го вересня. Початок шкільного року дня 3-го вересня. 30.8 1—1

Вписи до вселюдної семикласової школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові при вул. Скарбінський ч. 26. відбудуться дня 29, 30, і 31. серпня 1928 р. в годинах від 9. до 12. рано і від 4. до 6. по полудні. — Управа школи.

Гімназія „Рідної Школи“ з правом прилюдності в Коломні. Додаткові вписи до класу IV—VIII і вступні іспити до класу IV—VII відбудуться дня 31. серпня і 1. вересня в 8. годині рано. В міру зголошень відкривається підготовчий курс до IV кл. Початок шк. року дня 3. вересня. — Управа. 30.8 1—3

Семінарія Р. Ш. з правом прилюдності в Коломні. Додаткові вписи на курс I—V і вступні іспити на курс I—IV відбудуться дня 31. серпня в 8. годині рано. В міру зголошень відкривається підготовчий курс на I. рік. Початок шк. р. дня 3. вересня. — Управа. 30.8 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УЧЕНИКІВ двох класів гімназії знайде поміщення. Мужеська ошкі, гімназія білорусько, також німецька кооперация. — Львів, вул. Листопада ч. 1. I. пов. двір 3. 31.8 1—2

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручас дешево До і в б р о в с к і г о с н а ж е н с і л ь в и (Готель Жоржа) вул. Авадєвична ч. 2. Догідні усяля. 24.8 9—2

Ф А Б Р И К А „Дріт“ Львів-Замаретиний Король Яна III. ч. 5 поручас найдешевше сітки до курниці, уадикує підкоміті огорожі тенісних кортів, м'яч, горелів, разом з брамами і фортнами. Телефон 16—18 і 13—27. 24.8 1—1

АДВОКАТ д-р Стефан Мудренський з Тавстим місті (Тлуство) прийме рутинованого копіюїста. 26.8 3—3

К У Л Т У Р А духа і Софія, Йованці, ановить відобрати листи в Адж. „Діло“. 26.8 3—2

Л Е К Ц І Ю учеників гімназії обіжме на селі укинений гімназіст. — Зголошення під „Права“ до Адж. „Діло“. 2—3

Г І М Н А З І Й Н И Й професор прийме 2—3 учеників на станцію. — Зголошення до Адж. „Діло“. 26.8 2—7

К І М Н А Т У з фортепиано віддасть в на-се Ярлинович, Львів, вул. Голодуба ч. 1 і 1. пов. від 3—3.01. 26.8 2—2

П Р И Й М У Д В І семінаристів на станцію, нать хвиля ходу від державного семінара і Насидіков. — Зголошення Тухля „пенсіонат“ Дора. 27.8 2—7

П Р И Й М У на станцію дві панночки авторів в релігійній дуці, вул. Гау-Бока ч. 21/11 пов. 30.8 1—2

Б Е З Д І Т Н А родина прийме на поміщення і харч, ученика з інших клас вул. Садівничка ч. 21. Понеді. 30.8 1—4

П Р И Й М У негайно панночку або хлопця до асистентів й хлопця до науки дентистичної практики. — Д-р Бабій Володимир дентист, Львів, вул. Гетьманська ч. 8. 30.8 1—2

С П О С І Б Н И Й, рутинований, адвокатський соліциатор, обіжме негайно посаду. — Зголошення: Д-р Левинський, адвокат, Зборів. 30.8 1—1

П Р И Й М У 2-ох учеників, учениць на мешкання з віном, вул. Кошівська ч. 3/III пов. да. ч. 9. 29.8 1—2

В Я В О Р О В І є негайно на продаж. 1) Половина реальності в місті — місце дуже добре на торгівлю. 2) Понад 3 морія поля. Зголошення слати до „Совіного Вазура“, Львів, вул. Руська ч. 20. під „Реальність“. 30.8 1—2

П Р И Й М А Є учеників на станцію вдола по уряднику. — Стефанія Кордасевич, Львів, вул. Чарнецького ч. 26. I. пов. 30.8 1—2

Н А С Т А Н Ц І Ю прийму 2-ох учеників ші: білоруською головною гімназію Кордасевич, радник скарб. Мурарська 48 I. пов. 26.8 3—3

А Б С О Л Ь В Е Н Т гімназії шукає заплі згл. підпідкоміті заняття, найкраще в адвоката. — Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діло“ під: „Абсолютент“ 30.8 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найкращішою фарбою до біла, чорна і малярських цілей. Відличена на виставах в Брюсселі, Медолаві і Паризі золотими медалями 1902. Скрізь до набуття. 32—7

К Н Л И М И

з фабрики СТ. ГАЛАКА в Гливицах продас у Л Ь В О В І фірма

О. СТЕФАНОВИЧ

(раніше РОМАН ЗУБИЧ)

вул. Галицька ч. 16.

Гарні нові зорі, БУВНА тікати першої сорти: добірно барвиста, р і з у ч о н о к о д и е а л и а с Тонар першої і тре-297 вадий Цини прнстутні. 1—1

КОНКУРС

Краще Т-во Господарське „Сільський Господар“ у Львові прийме негайно

МАШИНИСТУ

що лише вправно по українськ, польськ і німецьк. Знання стенографії ба жана. Подання вистити найдаліше до дня 17. серпня в р. до бери Т-ва „Львів, вул. Заморонича ч. 20.

За Кр. Т-о Гост „Сільський Господар“, Ім. Іштала-селекції, президент. 6. Хралаков, директор. 29.8 2—2

Конкурс.

На посаду учительки (дні) ручних робіт і рисунків в жіночій семінарії С. С. Васильяков в Дрогобичі. — Подання слати до Дирекції до дня 30. VIII. 1928 р. Платня після умови. 29.8 1—2 Управа

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 7 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 л.
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Панцирник „А“ і соціалісти.

Львів, 23. серпня 1928.

Кілька днів уся європейська політична опінія була незвичайно заборгована подіями, що розвинулися в Німеччині біля будови великого воєнного корабля-панцирника „А“. Німеччина стояла кілька днів перед дуже поважною загрозою кризи кабінету, на чолі якого стоїть соціалдемократ Мюллер. А при теперішній парламентарній ситуації зложити новий кабінет без німецьких соціалістів незвичайно тяжко, якщо не зовсім неможливо. Тому то й всі так пильно й уважно слідкували за розвитком тих подій. Нині вже ясно, що з причини будови нового панцирника „А“ кризи уряду не буде.

Але як воно дійшло до такого поважного напруження? Ще за уряду Маркса прийняв був німецький парламент постанову про будову нового панцирника. Тоді німецька соціалдемократія вела проти тієї постанови запеклу боротьбу в парламенті але безуспішно. Вона стояла — і нині стоїть! — на становищі, що Німеччина тепер не має ніякої потреби будувати воєнні кораблі. Це очевидно нічого не помогло, бо постанову про будову парламент прийняв. Особливо сильно заявлялися за будовою праві німецькі партії, для яких все ще не страшило ваги передвоєнний клич: „Будучина Німеччини на морю“.

За попереднього уряду до реалізації постанови про будову панцирника не прийшло. За те в часі виборів до теперішнього парламенту будова панцирника „А“ стала для деяких партій осередком виборчої кампанії. І соціалдемократи використовували в виборчій кампанії справу панцирника проти правих партій закидаючи їм, що тією будовою хочуть заініціювати давній мілітаризм та звести батьківщину ч новий воєнний катаклізм, що при чесе народів тільки нещастя. Колиж по виборах прийшло до формування уряду соціалісти в переговорах з іншими групами знов мусіли стрінутися зі справою панцирника. Вони, що вели виборчу кампанію під гаслами пацифізму, були в часі переговорів у справі творення уряду завзятыми противниками будови нового панцирника, тарма, що на те був уже ухвалений закон. За те їх контрагенти при формуванні уряду й чути не хотіли, щоб відмовлялися від постанови попереднього парламенту та обходили закон. Остаточно уряд утворено з соціалістом Мюллером на чолі.

Потім прийшов і момент, що треба було реалізувати постанову попереднього парламенту про будову панцирника. Кабінет Мюллера не зважався ні на момент і приступив до її реалізації. В німецькій соціалдемократичній пресі загало. По всіх партійних соціалістичних організаціях здійнявся шум і галас, поспішали протести проти Мюллера і його соціалістичних товаришів з уряду, і появилися навіть домагання, щоб всі соціалісти з уряду негайно уступили. Здавалось, що Німеччина звійде в дуже важку та затяжну урядову кризу. Соціалісти, хоч і признали, що уряд виконує тільки закон, але всеж тямали певною,

що без санкції теперішнього парламенту цього робити не можна. А що уряд це зробив то поступив не тільки з соціалістичного становища неправильно і не тільки спротивився ідеї пацифізму, але й допустився проконституційного вчинку. Через те повинен уступити. Відбулося об'єднане засідання виконавчих комітетів соціалдемократичної партії і парламентарної фракції, але на ньому рішено, що остання та рішуче слово в тій справі належить виключно парламентарній соціалістичній фракції.

Накінеш зібралася судити своїх товаришів в уряді і парламентарна фракція разом з контрольною комісією партії в числі 170 душ. Перед тим партійним арештом стали соціалістичні міністри з канцлером Мюллером на чолі. Мюллер заявив, що він і його товариші в уряді мусіли поступити так, як поступили, бо мова йшла про рішену вже попереднім парламентом і урядом справу, а відмова кабінету від виконання тієї постанови булаб спричинила неминучо урядову кризу. Делегати провінційальних груп критикували тактику соціалістичних міністрів і підкреслювали, що вона викликала велике негодування в соціалістичних робітничих масах. Однак та критика на ніщо не здалася. Зібрані прийняли резолюцію, в якій виказують жажду з приводу того що сталося, бо міністри соціалісти повинні були в тій справі звернутися за опі-

нією до парламентарної фракції, але рішили, що всеж з того приводу їм покидати уряду не можна, бо участь соціалістів в уряді є незвичайно важна для інтересів пролетаріату. Таку постанову прийнято чотирма п'ятими голосів зібраних. Покищо тим і вичерпався дуже незначний для німецької соціалдемократії етап в політиці бажучого дня. Панцирник будують, а соціалісти далі сидять в уряді та що будову покривають і несуть за неї відповідальність. Ось як виглядає реальна політика німецької соціалдемократії! Якщо вона хоче нести відповідальність за долю держави і притім стояти безпосередньо на сторожі інтересів робітництва мусить їти на компроміси, і то на такі компроміси, які — як у даному випадку — стоять навіть у яркій та крикливій суперечності до підставових принципів соціалістичної ідеології.

Не можна ні на хвилину сумніватися, що така політична тактика німецької соціалдемократії не причиниться до закріплення своїх впливів серед робітничих мас, бо нездолені принципи зуміють використати такі факти проти теперішнього партійного провуду та тим без сумніву причиняться до внутрішнього ослаблення партії. Але на те, здається, нема ради, бо таке є життя зі своїми невідомими вимогами й несподіванками бажучих хвиля.

Чеські загони на Закарпатті.

Штучне насаджування чеської школи на Закарпатті. — Чеські школи без чеських учнів. — 17.400 українських дітей поза школою. — Жиди піонірами чехізації. — Обурення закарпатського громадянства. — До боротьби за народньо-культурне обличчя Закарпаття.

Чеський уряд давно ділом перекреслює свої святочні зобов'язання щодо Закарпатської України, а особливо в справі її автономії. Замість автономії систематично проявляються паянові централістичні намагання. Після висилки на підбій нашого Закарпаття пробовених адміністраційно-поліційних курінів; після насадження там легіонерських загонів; після приспіненої деморалізації верхів тамошнього громадянства політичними партіями і роєнською еміграцією; після поділу інтелігенції на два різко ворогуючі табори „язиковим вопросом“; після розпочаття нагілки на народний рух й українську еміграцію при допомозі всяких Своїшів, — прийшла черга на ступінь чехізації нещасної закарпатської крайни — не лише при допомозі адміністрації, але й при допомозі школи.

Постараємося коротко подати дані про „розвиток“ чеського і взагалі народнього шкільництва на Закарпатті, щоб нашим читачам дати поглядову лекцію „братерського“ відношення чехів до тієї частини української землі, що найближче в їхньому посіданні.

Чеські школи на Закарпатті з'являються аж в 1926 р. До половини 1928 р., себ-то до кінця шк. року 1927—28 чеських народніх державних шкіл на Закарпатті було вже 93. З тих 93 шкіл лише 11 є таких, в яких всі учні (в чеських колоніях: Анталіші й Ботієві), або більшість з них (в місцевостях: Акна-

Содотина, Перечня, Севлюш, Ужгород, Туря-Ремети, Драчин, Ясін, Киральгаза, Вилко) є чеської народности. Істнування цих одинадцяти шкіл для дітей чеських урядовців і колоністів можна вважати наскрізь оправданими. Решта, себ-то 82 чеські школи мають наскрізь чехізаційний характер. З тих 82 шкіл є шість таких, в яких усі учні є жидами (Біла Церква, Кістяжці, В. Копана, Неліпна, Вульхівці, Город), а в Німецькій Мокрії всі учні є німцями. Взагалі є 18 сіл з чеськими школами, в яких нема аж одної чеської дитини, а 34 сіл таких, де в чеських школах є 90—99 проц. жидів.

Колн візьмемо на увагу 74 чеських шкіл зі 120 класами, щодо яких маємо докладні статистичні дані, то одержимо таку картину народности учнів: всіх учнів у тих школах було 5121, з того чехів 1060, жидів 3414, німців 190, мадярів 384, українців 154, і 80 інших. Говорючи відсотками, слід ствердити, що в чеських школах чеські учні становлять лише 20,5 проц., жидівські 64,5 %, мадярські 7,5 %, німецькі 3,5 %, а українські 3 %. Крім того на Закарпатській Україні є 14 словацьких шкіл з 25 класами, в яких було 1124 учнів-словаків, 177 жидів, 123 мадярів, 7 українців і 3 німців.

Щодо кількості і складу учителів, то їх було в 1927 р. 1082, з того: 707 українців, 207 мадярів, 141 чехів, 17 німців і 10 румунів. В р. 1928 всіх учителів було вже 1.144, а з то-

го: українців 732, мадярів 213, чехів 170, німців 19 і румунів 10.

На Закарпатті маємо обов'язаних до шкільної науки (в шкільному віці) українських дітей 76.000, а чеських 2526. До школи ходило українських дітей 58.600, а чеських 2.400, отже поза школою (не ходило до школи) українських дітей 17.400 (23 проц.), а чеських лише 126 (2,5 проц.).

Чеські школи є краще випосажені, мають гарні будівлі, тоді як українські містяться часто в ліяках, а в багатьох українських селах взагалі нема шкіл, бо вони ще досі невідбудовані. На одного учителя в чеській школі припадає менше, як 30 учнів, а на одного учителя в українській школі припадає до 80 учнів, а часто й 100.

Як у таких умовах виглядає українська школа і яку вона користь може дати, не важко собі уявити.

Піонірами чеської школи на Закарпатті, розсадниками чехізації, які всіми способами стараються приподобитися властї імущим, є — очевидно — жиди. Як колись вони були забором мазарізації, так тепер є піонірами чехізації.

Чеські загони захоплюють в свої „жули“ „претерський“ подон головно жидів, мадярів і німців, щоб опісля разом з ними розпочати приступ на українців. Чехи дають своїм теперішнім і будущим союзникам на полі чехізації гарну і добру, прекрасно випосажену школу, лишаючи 17.400 українських дітей поза школою, без науки й освіти. Є це гавдя нашого століття, є це сором для тих, що держать у своїх кліщах частину території, полишаючи її в темі і невіжесті.

Наше громадянство Закарпаття слушно обурюється з приводу такої крайньої протекційної шкільної політики в користь чехів, а в некористь туземців. Воно обурюється ще й тому, що чехи ведуть загальну шкільну політику у відношенні до національних меншостей (жидів, мадярів, німців) на некористь крайової більшості. До цього обурення приєднуємося й ми.

Але самого обурення мало. Треба боротися за школу й освіту, треба постійно і ینерто обстоювати право на науку й на шкільну політику, треба притиснути національній меншості, а особливо жидів рахуватися з інтересами більшості, а в першу чергу домагатися віддачі всіх шкільних справ у крайні руки, роблячи зі шкільної справи чотову справу крайової автономії. І ще одна порада нашим закарпатським братам: Крайня пора об'єднати всім єдиним, ланкувати всім „язикові вопросам“ і шукати виключання москво-чеськими впливами язиковий хаос, стати на єдину доцільну народню українську основу і зробити у школі дісно народною, творчою, корисною. Інакше з цього розціпається все будуть користати мужики і лшати нас позаду в культурному розвитку, роздвоєних, розбитих, безбаческіх без зв'язку з великим українським народом, без Вчора і без Завтра!

Всі українські діти до української школи! — Хто мінає рідну школу і послав дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Міжпарламентарна Унія.

Сьогорішня сесія в Берліні.

Сьогорішній конгрес, що відбувся 25-го з серпня щорічний з'їзд Міжпарламентарної Унії відбувся в Берліні. Парламент конгресу Унії почалися 23. п. м. і тривають до 28. п. м. повних 6 днів.

Все перед війною розпочалося тесніші зв'язки між парламентами шляхом емпіричного щорічного парал. привагелізацій питання парламентарного життя і практики. Та відома перешкода ці востаннє. Але після війни, в добі розширення зв'язків міжнародних конгресів, віджила й Міжпарламентарна Унія. Історично попері відбуваються в одному в обидві парламенту.

Міжпарла. Унія, вдержуючи автентичні міжпарламентарні зв'язки, на своїх конгресах розглядає важливі питання сучасного політичного, культурного й економічного життя, співділяючи в обміненні між державами й народами та установами членів перешкоди на шляху до миру. Розуміється, дебати на конгресах Міжпарла. Унії мають чистий теоретичний характер, а їх постанови мають миттєвий вплив на моральну версію. Та все ж важко, щоб між голосами виборців парламентарію не бракувало й нашого голосу в обороні постійних прав українського народу.

В Міжпарла. Унії польський сейм має 16 місць. З того на представників польських народів — з огляду на кількість розбиття „меншості“ представників — припадає всього три мандати, а саме: один українців, один поляків й один євреїв. Висловлює Українського Клубу на конгресу Унії в його залі до Дитро-Львівський, який був 22. п. м. в товаристві послів Пелесіца, Паліва, Кузика й ін. житав до Берліна.

Окремі депутати після війни в конгресі Міжпарла. Унії в повноправним голосом бере участь український парламентарію.

Збіже і пашу

дар-бон Вашої щорічної праці, забезпечте від огню тільки в своїм Товаристві взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20.
Інформації уділяють місцеві агенції.
205 6-2

Середні фахові школи.

I.

Назваючи до фахових, добре об'єднаних статей інж. Юрія Крахмалюка (про потребу об'єднання після інженерів українців у різних галузях техніки в цілі поліпшення нашого промислу) — інж. Павла Волосевича (про інженерів спеціалістів на Радянській Україні, про їх вплив на розвиток промислу і про об'єднання інженерів спеціалістів) — помітний погляд в „Дністі“, уважало за відповідне подати до відома нашого читача деякі дані чужі, зібрані з урядових, опублікованих джерел, про середні технічні школи в Польщі. Наша суспільність робить швидко перші кроки на полі організації власного промислу. Причиною цього є між іншим обставина, що в нас за мало фахових людей, які мали б відповідні фахові студії, між іншим українці болять середні технічні фахові школи.

Недостатня класифікація і об'єднання з повільними засобами техніки й з повільними способами продукції помітний спл тах званих „техніків“ і майстрів не дозволяє на піднесення темпа й рівня життя для нашого рідного промислу праці.

Одним з найважливіших засобів до зміни на ліпше є випусклення технічної молоді в фахові-технічні напрямки. Молодий покоління, що кінчить середню загально-освітню школу (гімназію всього типу), не є передпосвянений до практичного життя і не може зайняти адекватні, автономні молоді й уніфіковані середні технічні освіти з освітнім та освітнім в промислі „технік“ може без перешкоди йти працю в усіх галузях промислу і в приватних та комунальних технічних підприємствах.

Технічні школи мають на цілі виробити такого працівника, що без огляду на свою спеціальність міг би спокійно виконувати двоякі функції: 1) наглядати роботи напр. у ковальнях чи штирар, в текстильних фабриках чи майстерні відділів, в фабриках машин чи помічник верстатного інженера, або майстра відділу при будові й консервації доріг. — це технічний заварник і т. п.; 2) виконувати помірні, опрацювати у фабричних і інженерських бюрох напр. як помічник конструктора, як калькулятор, помічник архітекта і т.

п. або на відбутті відповідної практичної діяльності самостійно.

Теперішня середня технічна школа прийняла модель без довшої практики, змагаючи значно лише тримісячної практики. Вона ознайомила натомість з різними сторонами фаху, термінами праці в шкільних верстатах і обов'язкову практику у відповідних підприємствах, що триває найменше шість тижнів в такі кожних шкільних літніх фері. Крім цього, утворює на відбутті науки в школі по одержанні відразу літнього стажу, але дещо по одній або двох роках загальної повсякденної праці. В цілі цієї системи жити зі своєю праці й передбачати відповідно своїх зварників. Як „Інженери Краківські“ на основі звіту та проведеного з ним іспиту ствердили відповідний рівень практичного вироблення кандидатів, то по переведенні з ним же іспиту в теоретичних предметах і в практичній практиці, які відносяться до даного фаху, надає йому настав й ступень „технік“ — та називають його спеціалістом, що стверджує його фахову кваліфікацію. Ця система має на цілі випустити в життя технічних спеціалістів, добре підготованих до такої роботи та відповідальної праці, якою є праця технік.

Тепер існує два роди (типи) технічних шкіл: а) основний тип, до якого належить більшість шкіл, що прийняли модель з об'єднанням і клас середньої загально-освітньої школи (гімназії) або і класи всесвітньої школи, — цілі триває 5 до 6 років залежно від фаху; б) вищий тип, 6 то школи будують машин і електротехнік. Приймають вони кандидатів, що мають освітлення в класі середньої загально-освітньої школи (гімназії) та адекватні вступний іспит з польської мови, математики, фізики й відручного рівня. Наука триває в них до 7 років (курсу), не менше приготування до року, на котрий приймають тих, що мають тільки 5 клас гімназії.

Щодо прав в державній службі, то адекватні середні технічних фахових шкіл мають їх у тій самій мірі, що й математики середні загально-освітніх шкіл (можуть одержати посади II. категорії).

Залишили, стародів, читачі і т. п. уряди вимагають від своїх функціонерів фахових відомостей та, що адекватні фахових шкіл мають фактичну перевагу над математиками гімназіями. Уніфікація фа-

хової школи з відбудовою в клас гімназії (технічної школи, торговельної школи і т. д.) дасть право до одержання відповідної освіти й до одержання старшинського (офіцерського) статусу в армії.

II.

Виназ середніх технічних фахових шкіл.

А) Школи механіки й електротехніки: 1) Школи будови машин і електротехніки в Варшаві, при арт. Міністерстві і т. п.

2) Школи будови машин і електротехніки в Кракові, Варшаві й у Львові, в так званих школах „Людзі“, в гімназій школах в Добромилі Гриня, в технічній в Вильні — та в школах будови машин і електротехніки в Гродно-Ланцуті.

Б) Механічні школи з промислових гімназій у Кракові, Варшаві й у Львові, в так званих школах „Людзі“, в гімназій школах в Добромилі Гриня, в технічній в Вильні — та в школах будови машин і електротехніки в Гродно-Ланцуті.

В) Будівельні школи:

1) Будівельні архітектурні, будівельні, в Варшаві, Кракові, Познані, Вильні й у Львові.

2) Школи дорожнього й водного будівництва в Варшаві, Львові, Познані, Вильні й у Львові.

Г) Текстильні (вовняні) — ткацькі школи: 1) в Познані, 2) в Бельска-Балові.

Д) Гірничі й гірничі школи: 1) Добромиль Гриня, 2) Тарновська Гурна

3) востання школи в Варшаві.

Е) Хімічні школи (крім названих під В): 1) хімічний виш в Кракові, 2) цукровий виш в Вильні.

Ж) Школа лісного промислу в Ломжі

З) Школа промислової графіки в Бидгощі.

И) Мірні школи в Варшаві, Познані, Львові, Ломжі й Вильні.

К) Залишили технічні середні школи в Варшаві, Сосновці, Радомі, Вильні й Бересті й Бугам.

Залишили технічні вищі школи в Варшаві, Празі, Барановцях, Луїні й Хелмі. Приймають з 4 або 5 класом всесвітньої школи.

Л) Школа морської плавання й корабельної механіки в Тельї. 5-та школа всього типу, що підготує екіпажів і вербовальних механіків.

АНТІН ГУДІНЦЬКИЙ,
директор харківської
авіаційної опери.

Старець символом молодости.

(З нагоди смерті Леоша Яначка.)

З Чехословаччини, з моравського Берна прийшла вістка, яку з великим сумом прийняв увесь музичний світ. Леош Яначек умер. Недавно ще, перед тим днем, бадьорий, повний сил, невтомний у праці — а кілька днів пізніше вже лежав без свого найближчого сучасного творця. Зі здивуванням читав музичний світ телеграму про смерть Яначка. Бо нікому не прийшло на думку, що цей 74-літній літній, якого твори здражували молодого революціонера — вже справді старий! Бо він, не вважаючи на свій вік, належав до покоління наймолодших, найсміливіших, до покоління, яке невинно шукало, для якого мистецтво не є тільки кодексом відкритих формул, але невідкритою метою, до якої треба шукати за всіма іншими шляхами. І він, Леош Яначек, до останньої хвилини свого життя був вірний ідеї, яку так геніально заснував Шенберг, що „шукати треба для самого шукання; до досягнення цілі це кінцево змагання“. І завдяки тому шуканню все інших шляхів, Яначек досягнув те, що рідко коли вдається творцям у такому віці: пошану і любов всього молодого покоління. А рівночасно з тим — непризнання, до незрозуміння у старшого. Шістьдесят літ життя і яких сорок праці потребував Яначек на те, щоб вибороти собі ім'я і вкінці звернути на себе загальну увагу. Йому вдалося це оперую „Енуфа“. Триумфальним походом

пройшла вона на протязі кількох літ усі оперові сцени світа. Це був перший оперовий успіх чехів після Сметани „Проданої нареченої“. І дивно: саме Яначек, якого музика фактично являється не тільки продовженням, але і відновленням, відродженням музики Сметани, Яначек, який сам себе вважав найбільшим знавцем Сметани (і з певністю ним був) — саме він мусів все своє життя терпіти від невпинних докорів з боку своїх земляків: що ніхто так але не розумів Сметани як він... Але це зрозуміло: бо від коли Яначек пізнав — на свій лад — Сметану, він твердив, що „Сметана є асетаки іншим ніж тим, яким його вважають“. Та де це в світі могла би взяти верш одна геніальна думка над поглядами професорів і докторів, усячених традицією?

Яначек творив проти традиції; інакше як вся чеська школа, яка повстала після смерті Сметани і Дворжака. Як ці два геніальні творці, так і він, третій геніальний, уповні творив під впливом чеської, зокрема моравської народної пісні. Але він глибше сягав в її душу, ніж оба його попередники. Він прислухувався до звуків, що лежать у підсвідомості народу; з сентименту, з меланхолії своєї батьківщини він брав найбільше суттєве, саме ядро її. Ліризму, мільного, плаксиво-балакучого славянського ліризму, ненавидів він нарівні з педом молодію — до якої він належав всією душею. Те, що його тіло було старіше на пів століття не грало ніякої ролі.

Музика Яначка відповідала його переконанням: зведена до найкоротших форм, без всяких зайвих прикрас. Сам зміст. Його музика не хоче бути гарною; вона хоче бути тільки правильною. Мимоволі насче-

вається на думку сьомого Мусоргського: і цей геніальний композитор горить подібною мовою. Оба вони компонували в своїх операх не вірші, але прозу народу. Яначек, якого як фольклориста переважає один тільки Бартак, знав душу свого народу як ніхто інший. І в своїх власних, на народні мотиви творених мелодіях, він освічує й як ніхто перед ним і ніхто з сучасних йому чехів.

До останньої своєї хвилини Яначек твердо стояв у теперішності і брав з неї все, що йому видавалося вартісним. І Стравінського і Шенберга — обох їх, головних представників всіх сучасних музичних течій, можна віднайти в творах Яначка. Подумати: старець, який до кінця свого життя не перестає бути революціонером — коли рівночасно сотні і тисячі на половину молодших композитів адоволяються досягненнями „лазарів“ (здебільша занадто скромними!) — та спочивають на них другу половину свого життя, не бачучи нових нових течій, що пропливають поруч них!

Як виглядало життя Яначка? Він уродився 1854 року на Мораві, як син сільського вчителя. Його виховання мало чимало схожого з вихованням інших великих композитів. Перша наука читання, а рівночасно музики — у свого батька. Шойно в двадцять років життя вчиться в пражській консерваторії — як органіст. Незабаром стає диригентом Фільгармонії в Берні. Після чотирох літ іде для дальших студій до Лейпцигу та Відня. Відтак, вернувшись до Берна, освоює там органу школу, яку веде довгі роки. Шойно в 1919 році стає професором композиції в консерваторії в Берні, а згодом її директором. Чесь-

кий університет у Празі дає йому почесний титул доктора. Однак до останньої хвилини „міродатні чинники“ не спромоглися справити Яначка до столичної консерваторії в Празі. Старий професор, який держить крок з наймолодшими зі своїх учнів — це незвичайне явище, і — проти традиції. Тому і до кінця життя залишив Яначка в Берні, на провінції.

Композиторська спадщина Яначка велика. Він залишив п'ять опер: „Енуфа“, „Катя Кабанова“, „Пан Бручек“, „Пригоди хитрого лиса“ і „Справа Макропулоса“, з яких дві перші вже відомі у цілому світі, а остання, шойно недавно вперше виставлена, втягнена вже на найближчий сезон у репертуар найважливіший європейських оперних сцен. З оркестрових творів його „Сінфонія“ зробила в минулому сезоні сензацію в концертних залах. Для нас українців цікаво, що один з останніх оркестрових творів Яначка називається „Тарас Бульба“. З цілої низки камеральних творів Яначка, рік-річно являється один у програмах Фестивалів Міжнародного Товариства Нової Музики. Це найкращий доказ не тільки їх вартості, але і мистецького „лірису“ їх автора.

Чудовим був цей срібноволосий патріарх, зі сніжнорізною гривною, мов у льоду, а з 20-літніми очима, з яких пробивався весь оптимізм його молодого духу, вся радість життя і своєю працею. Він знав, що для свого покоління він незрозумілий, але любов і розуміння молоді йому давало задоволення і повільно, що так само як минає всі великі творчі, він знав, що між ним і минає не йому місце аж після смерті.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швд. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 25-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Боротьба за мир.

Львів, 24. серпня 1928.

Париж приготувався до великого святочного акту, до підписання пакту Келльога про осуд війни, як засобу поладжування конфліктів між державами. Програма побуту американського держ. секретаря Келльога є досить обемиста. Сьогодні (24. ч. м.) прибуває він у Париж, суботу (25. ч. м.) присвячує офіційним відвідинам, вечором беручи участь в прийомі, виданому на його честь американським амбасадором. В неділю Келльог видає бенкет у честь дипломатів, що мають підписати пакт. В понеділок, дня 27. серпня, наступить підписання пакту представниками 15-ти держав, а вечором відбудеться бенкет для учасників пакту, виданий Бріаном, в якому візьме участь Поанкаре. У вівторок Келльог буде прийнятий на аудієнції президентом республіки Думергом, а після відбудеться снідання у през. республіки для міністрів, амбасадорів і послів тих держав, що підпишуть пакт. З середу Келльог відіде до Ірландії, де проведе кілька днів, починаючи 4. вересня поворотну подорож до Америки.

Париж приготувався до акту, що має розпочати нову епоху у відносинах між державами й народами, хоч — по звісткам „Берл. Табелят-у“ — французьке задоволення цією подією не є таке велике, як це здавалось би по зовнішнім признакам. Але французька дипломатія є настільки второпна, що намагається цей акт обставити величавими декораціями з метою придати Франції якнайбільше чести з приводу цієї світової події.

Пакт про осуд війни ще не підписано, а вже його значіння розцінюється на всі лади. В даному випадку найцікавіші для нас погляди на роль і значіння пакту двох могутностей: Вел. Британії і Рад. Союзу, між якими існує стан усе зростаючої воєнної підготовки.

Льорд Кемден, що заступає хворого британського міністра закорд. справ Чемберлена, перед виїздом до Парижа для підписання противоєнного пакту звернувся з окремим письмом до Кентерберійського архієпископа, дякуючи йому за те, що британський єпископат постановив у всіх церквах Англії спеціальними богослуженнями відсвяткувати підписання пакту.

Та договір — пише льорд Кемден, — як розумно сказав американський державний секретар, не може негайно й остаточно усунути всяку війну зі світа. Їм без усякого сумніву є лише повагою вислову маніфестацією за миром, яку колинебудь виявило людство з навілпшою волею.

На тему значіння пакту висловлюється в пресі й льорд Роберт Сесіль, б. делегат Вел. Британії до Ліги Націй. Він переходить всі повенні заходи й етапи боротьби за мир, починаючи від створення Ліги Націй. Пакт про Лігу Націй президент Вільсон назвав був „живою, новонародженою істотою“, а льорд Сесіль зазначив при народинах Ліги: „Не хочемо світові давати річ скінчену у всіх подробицях. Ми зробили спробу й маємо надію, що та спроба поведеться, що то буде тривкий і міцний фундамент, на яко-

му наші наслідники зможуть далі-ше будувати“.

Пакт про Лігу Націй не забороняє війни безоглядно, була інтенція зробити війну неможливою, вдержати мир, однак ініціатори клязуть пакту не почувалися ще уповноваженими поробити останні кроки і видати безумовну заборону війни. Вони відраджували війну, признавали її шкідливим засобом, гідним осуду. Головною, вихідною точкою прийняття пакту про Лігу Націй є зобов'язання не розпочинати війни. В дальших постановках подано можливості поладжування спірних міжнародних питань без засобу, яким є війна. Але даліше ніхто не пішов. Головну вагу клало на співпрацю народів у надії, що зі співпраці повстане щастя народів.

Опісля наступив ще один крок вперед. Висунуено думку творити роземні міжнародні суди. Сподіваюся, що повстане міжнародний роземний трибунал, який буде розглядати всі правні конфлікти. Однак не сказано, що його постанови мусять бути обов'язочі. Зроблено тільки перший крок, постараноси про заіснування такого трибуналу і визначено загальну лінію процедури.

Так само малася справа з кастею роззброєння. Не постановлено загального роззброєння, але звернено увагу Ліги, що це її головне завдання та що вона повинна випрацювати пляни для загального роззброєння.

Пакт Ліги Націй є лише загальною основою, на якій повинна повстати схема загальної організації міжнародного мира. Саме тепер прийшла хвиля, коли треба даліше рушити з місця. Спробою загальної розбудови міжнародного мира є пакт Келльога про осуд війни. З прийняттям і підписанням, а опісля ратифікацією пакту Келльога парламентами сигнатарних держав розпочинається аластива праця. Не можна усунути війни, не вступивши її чимсь іншим. Війна є варварством, але є це єдиний спосіб вирішування спорів поза сумнівною вартістю дипломатичної акції. Усуваючи війну, треба створити на її місце доцільну можливість поладжування спорів мирним шляхом. Арт. II-гий проекту Келльога обіймає клязую, яка стверджує, що всі зв'язані умовою держави згоджуються вирішувати свої спори мирним шляхом. Але того мало. Мусить існувати якась вища авто-

рітетна інстанція, яка рішатиме й упорядковуватиме міжнародні конфлікти. Тією інстанцією можуть бути тільки передбачені пактом Ліги Націй роземні суди. Бо аж розбудова роземництва, обов'язуючого для всіх держав і народів може завершити довгий шлях, який веде до загального мира.

Бритійські державні мужі стоять на тому становищі, що пакт Келльога, як і пакт Ліги Націй — це лише кільця довшого ланцюга, що веде до мира. Пакт Келльога не усуває війни; він є лише маніфестацією найліпшої волі встановити мир. Завершенням дотеперішніх мирних змагань буде аж розбудова обов'язуючих всіх роземних судів й авторитетного міжнародного роземного трибуналу з правом остаточного рішення і невідкличивою езекутивною.

Радянська преса дивиться на пакт Келльога дуже критично. Що більше! Вона називає його позним бінкроцтвом мирної політики. Вже після заповідження пакту Куліджом розпочато в Зєдінених Державках будову боєвих кораблів, а Бріджмен заявив, що пакт не має нічого спільного з роззброєнням. Мир може бути забезпечений лише шляхом повного роззброєння. Пакт Келльога є обманом. Тон логорди й легковаження до пакту Келльога пробивається у всій радянській пресі.

Представники й виразники двох світів: капіталістичного й радянського — не приписують пактові Келльога рішачого значіння. Ініціатори того пакту, обмежуючи його лише до 15-ти капіталістичних держав та виключаючи з нього в першій стадії Рад. Союз, виразно підкреслюють, що осуд війни поки що розгортається лише на капіталістичний світ. З цього факту можна робити й висновки, що пакт Келльога є сціплюванням капіталістичного світа, зверненого саме проти Рад. Союзу і патиски на Рад. Союз, якщо не підготовкою війни проти нього.

На всякий випадок обставина, що пакт Келльога, навіть у своїй теперішній, недосконалій формі, є глобально частинний, а не загальний — доказує, що шлях до мира є ще дуже довгий і дуже важкий. Боротьба за мир тягнеться ще довго. Не виключено, що ще одна велика війна, гігантський удар двох світів, та як його вислід установалення односторонньої світої господарки — промостить шлях трітньому мирові, опертому на загально прийнятому принципі роземництва.

Перед осіннім засівом на Радянській Україні.

(Підсумки весняної засівної кампанії та перспективи осінньої сівби.)

Серед цієї повної розтопії, народ. наказа, промов, вступних статей, фактових статей, фейлетонів і кореспонденцій з приводу обіжної кризи аж в цілому Радянському Союзі, так і на Радянській Україні, уміщених за час останніх півтора місяців в радянській українській пресі, віддається в вічі та обставина, що за влітком зраферованої у нас промови Ко-сєра, щде не знаходимо докладних відомостей про конкретні розміри неврожаю озимини на Україні, а також про конкретне зменшення зернових засівів з боку українського селянства. Усі згадані резолюції і статті об'єднуються в

офері загальних теоретичних міркувань. Знаємо кілька десятків таких статей української радянської преси лише в харківському „Комуніст“, ч. 164 проскочила хронікальна самітка, яка бодай до деякої міри дає нам уявлення про розміри тих труднощів у ділянці селянського господарства, які тепер трієно висунали на харківський уряд.

З цієї замітки ми довідуємось, що в цьому році загальна засівна площа вивосила 21,5 мільйонів гектарів, щєбо на 3,2 процент менше від засівної площі 1927 року. Отже сама по собі засівна площа не дуже зменшилася. Однак у зв'язку з тим, що

на Україні треба було на ново пересіяти частину озимого жита та пшениці, а також тому, що не засіяно там потрібної кількості озимини, загальна площа засіву жита на Україні зменшилася на 35 проц., а пшениці на 30 проц.

Ми не маємо можливості перевірити, чи ці цифри правдиві. В кожному випадку треба гадати, що вони хіба зменшені, а не збільшені. Вони показують краще від усяких запевнень поодиноких членів харківського уряду, визначних діячів КП(б) У і пазьопних пшеменишків із комуністичної преси, як далеко зайшла катастрофа сільського господарства.

Тому не диво, що більшовики, щєби не лишитися зовсім без збіжжя, видали на веселані засівні червоні Укресельбанк 63,3 мільйон карбованців кредиту. Однак, як і де були витрачені ці кредити, які наслідки вони дали, як вплив цього року весняний засів на Україні, всього того ми з української комуністичної преси довідатися не можемо. Неходимо там патоміть відомості про те, що площа усяких не-зернових культур на Україні значно збільшилася. А саме: площа преси збільшилася на 101 проц., кукурудзи — на 76 проц., озимих культур — на 50 проц., ячменю — на 27 проц., цукрового буряку — на 23 проц., мівса — на 17 проц., трав — на 46 проц. В 1927-28 році одержано на Україні 634 трактори, і всіх їх передано колективним об'єднанням.

Тепер Наркомзем виробив наразі плян осінньої засівної кампанії. Цей плян передбачує довести бжжнього року площу озимини до 9 мільйонів 337 тисяч гектарів. Тільки тоді, коли цей плян буде виконаний, можна буде уявляти, що площу озимини на Україні відновлено. Розмір допомоги селянству насінням для озимой сівби визначено на 2,380.000 сотнарів. З цієї кількості селяни мають одержати около 1 мільона сотнарів чистосортного насіння. На линаєм коней для оранки селянства має одержати кредит у сумі 2 мільйонів 250 тисяч карбованців.

Наркомземсправ подав президії ВУЦВКу велику доповідь про підсумки весняної засівної кампанії цього року та про перспективи осінньої сівби. Олваже, як і треба було еспєдуватися, комуністична преса не публікує аж слова про результати весняних засівів на Україні. Натомість знаходимо в ній інтерв'ю упововаченого харківського уряду з справах осінньої засівної кампанії, заступника Наркомзему, Федотова про приготування уряду до осінньої кампанії. З цього інтерв'ю ми бачимо, що покищо розділено між округами на Україні 1.803.000 сотнарів насіння. З цього 93,8 проц. припадає на степові округи. Однак, як признається сам п. Федотов, ця сума задовольняє лише 45,3 проц. всієї потреби. З цього виходить, що відновити засів озимини в степовій Україні так не вдасться, бо селянство не матиме аніж одержати потрібного йому до засіву насіння.

Насіння на засів буде видаватися почасти за готівку, почасти на кредит. За готівку мають його одержувати радянськє господарства. Середньозіські господарства будуть одержувати 40 проц. за готівку, а 60 проц. у кредит до 1. жовтня 1928 року. Бідняцькє господарства будуть одержувати у кредит 50 проц. до 1. жовтня 1928 року, а решту теж у кредит до 1. жовтня 1929 року.

Наркомторг та Сільгосподар виробили для контрактиції озимини на 1 мільон сотнарів, а чого колосів мають дати 25 проц. Контрактацію провадити Сільський Господар (75 проц. завдання) та Союзхліб (25 проц.). На кожний сотнар пшениці видається зачету 3 карбованці, а на сотнар жита — 1 карбованець 80 копійок. Щєби захопити селянство алянаєшкор ще дати лєжжжї обіжє встановлено над-

являючись поверх заготовлених цін на пшеницю — 90 коп. та жито — 48 коп. у степу, а в діброві — 60 та 30 копійок на сотвар, якщо насіння буде одне в степу не пізніше 15, а в діброві — 25-го серпня.

Так представляються заходи щодо великої кампанії українського радянського уряду. Однак видно, що сам уряд не дуже вірить у можливість переведення в життя виробленого ним плану. Про це свідчать, між іншим, дві речі. Перше. Наркомторг України оголосив наказ, що всім засідам кампанії має „уважний“ характер. Оскільки виникли у невиконанні всіх заходів щодо проведення засідань кампанії, будуть тягти до дисциплінарної, а в окремих випадках також до судової відповідальності. Друге. На здійсненні розпоряджень Наркомторгу в галузі діяльності кампанії хлібозаготовочних органів покладає особисто на панів Радів (Сотварів), Васильєва (Сільгоспдир) та Федосовича (Вукосявця). Друге, планує НК КР(в)У, після доповіді Чубаря ухвалити резолюцію про „здійснення хлібозаготівель 1927-28 року і перспективи на 1928-29 рік“. З цієї резолюції ми виведемо тільки п'ять тез, бо вона теж свідчить, що цього року більшовицький уряд не має жадних надій на здійснення промажу на Україні. Ця теза звучить:

„Загальні ресурси харчового хліба 1928-29 року в СРСР не дозволяють відновити планового споживання пшениці та жита у розмірах минулого року. Тому, як по всьому Союзу, так і на Україні треба з самого початку реалізації нового промажу вжити заходів, щоб звести до споживання населенням більшу кількість хліба, а також зменшити втрати. Помилки в перевитраті хліба 27-28 року, що викликали значні труднощі на хлібному ринку, треба підкорити зважити й усунути. Зокрема треба забезпечити поширення заготівель овочів, особливо картоплі для робітничого постачання й відповідно до цього забезпечити поширення фінансування роботи кооперативів в цій галузі“.

Як бачимо, надії українського уряду на одержання цієї осені від українського селянства обіця, такі малі, що він вже заздалегідь намагається робити приготування до забезпечення робітників на Україні боюм барабанами.

В числі 174 „Комуніста“ знаходимо статтю загального Федотова — „Як провадити контракти“. Тут він ставить питання про те, як виглядає на Україні в обставинах більшовицької дійсності головний принцип контракти — добровільність укладання договорів. „Ось тут, — каже він — на правельний шлях є до того, що примушує нас звернути на це серйозну увагу“. А саме, з цілому ряді місць на Україні різні більшовицькі органи, зустрічавшись з постановою центральної влади, пробувати силою примушувати селянство контракти.

„Ці перепручення, — каже Федотов, — утворюють небезпеку щодо можливості успішно виконати цілі поставлені наслідки степовим округам. Вони зривають майбутню хлібозаготівлю. Вони навряд чи дискредитують в очах селянства методу контракти у сільському господарстві“.

І він кінчить погрозами на адресу місцевих партійних організацій, а також органів влади:

„Ті помилки, які були допущені на останній хлібозаготівлі, й які рішуче осуджені постановою останнього пленуму, аж ніяк не можна переносити на заготовку сільського насіння. Ці помилки треба негайно виправити та виконати лише директивні. Хто не буде виконувати — той відповідатиме. Партія нікому не дозволяє посягати наші взаємини з селянством. Хай це твердо запам'ятають усі, хто має справу з найважливішим господарсько-політичним завданням, яким є контракти“.

З цього бачимо, що не лише хеленко ступив з планами українського радянського уряду відносно осенньої великої кампанії, але що цей уряд не в силі дати собі раду з примусом більшовицьких органів на місцях, які постійно „перекручують“ і вводять у нісеніть усі його добрі заміри.

Загострення кризи в Югославії.

До якої міри загострилося внутрішнє політичне положення у триденному королівстві сербів, хорватів і словенців, жито з того, що наслідник Ст. Радіча, теперішній голова парламентарного клубу хорватської селянської коаліції д-р Мачек вислав до президента міжпарламентарної унії, що відбуває свій конгрес у Берліні під проводом д-ра Лебе, телеграму, в якій піддає в сумнів мандат і моральне право югославянської парламентарної делегації репрезентувати югославянський парламент на конгресі унії. Ця телеграма викликала велику констернацію і обурення в бітородських урядових колах. В тих колах запевняють, що цей вчинок провідників хорватської селянської партії потягне за собою гостріші засоби боротьби та спричинить репресії уряду супроти хорватської селянської коаліції.

Колишній міністер Святослав Попович, що є визначним і впливовим членом незалежної демократичної партії, що творить одну частину демократичної селянської коаліції, заявив представникам преси, що він не погоджується з вчинком д-ра Мачека. Далі він додав, що він залишає від провідників незалежної демократичної партії Прібічича негайного скликання засідання ексекутиву, щоб вона заявила становище до останнього вчинку д-ра Мачека.

У зв'язку з цією телеграмою авіація президента югославянського уряду д-р Коросен, що по останній телеграмі й по давніших заявах та сунуційних хорватської селянської партії та демократичної селянської коаліції усталоється пересвідчення, що ті групи напевне приймають до пониження престижу югославянської держави на підставі в сапордонній війні та ведуть у тому напрямі систематичну кампанію. Таке ділання не може надати оставати безкарним не може не спричинити законних наслідків. Самарозуміє — казав д-р Коросен — що делегати хорватської партії будуть поносити відповідальність і за кожний того роду вчинок, довершений поза межами Югославії. В тому напрямі не може бути ніяких ілюзій! Жалюгідний є хибне закінчення, що пониження в очах світа держави як такої може принести якунебудь користь хорватам або якій іншій частині народу.

Сила II. Інтернаціоналу.

Якою армією розпоряджає Рад. Соц. Інтернаціонал.

На брессельському конгресі II. Інтернаціоналу його секретар Ф. Аллер здався звіт з організації сили цього міжнародного табору. Під теперішню хвилю II. Інтернаціонал нараховує 6.6 мільонів членів, а в тому 1 мільон жінок. На соціалістичних кандидатах підчас останніх виборчих кампаній впадо 25 мільонів голосів. На 6167 посольських місць у парламентах, до яких відбувалися вибори, соціалісти здобули 3181 мандатів, себто 35.45 проц. Могутнього зброю в руках II. Інтернаціоналу є преса. Під теперішню пору партія розпоряджає 354 щоденниками в різних мовах, не рахуючи тижневиків і місячників.

Розпоряджаючи такою силою, партія не лишається відповідально до відносин у поодиноких державах, виходить з компромісів і зв'язків з ліберально-буржуазними партіями з метою здійснювати свою програму еволюційним шляхом. Як дотого партія є державно-творчою, слідчить про те хочби прибути на конгрес 60-ти делегатів, які вже були міністрами. Цікаво й те, що на чолі більшості делегацій, як от німецької, французької, римунської то-що в більшості стояли жиди, які вже по своїй природі є інтернаціоналістами.

На економічні теми.

В справі кредитової кооперації.

III. Де і при яких умовах можна знову-вдати кредитову кооперативу.

(Слово у дискусії)

Дир. О. Савич, виходячи зі заложеної самовистарчатності і спираючись на висхід, переведеної серед повітових кре-

самовистарчатності, тоді власних II. фон-ден тощо обмислення терену діяльності райфаїзенки до одної громади та розор-вас ідею районних кредитових кооператива по більших селах і містечках, що об-судговували би всі громади даного району. В інших селах мали би існувати тільки об'єднані об'єднаності.

На шість, автор, висуваючи ідею самовистарчатності, не потрудився сказати нам, що саме він розуміє під „самовистарчатністю“ кредитової кооперативи. Можна думати, що автор вважав не потрібним це саморозуміє. Адже гасло самовистарчатності вже вперше 10 років не сходило з уст українських кооператорів. То правда. Але кооператори вкладали в це слово строго означений зміст. Уживалося його відносно господарсько-споживачей і споживачей кооперативів і там воно означало: кооператив є тоді тільки самовистарчатним, коли власних II. фондів вистартає на закупівлю товарів з роз-мірі самовистарчання II. членів. Занотребовали членів в товариш з наглядним мі-рцем самовистарчатності кооперативу того типу. Важко припустити, щоб автор і відносно кредитової кооперативи припороктував так саме поняття самовистарчатності, бо тоді треба було би з самовистарчальною роззнати тільки таку кооперативу, якої власні фонди вистартають на задоволення потреб II. членів у кредиті. Очевидно, що автор мав на думці якусь іншу, окрему самовистарчатність. Як так, то обов'язком його було подати до прийнятого відомо, що він під цим словом розуміє, а не тим більше, напевно, що з неясного, неозначеного поняття самовистарчатності робити практично-організаційні висновки основною значіння, а саме: відкидається райфаїзенське правило локалізації кредитів на території одної громади і за-ступується II. районізація. Провірити, чи дійсно основи самовистарчатності не міряться з райфаїзенським локаліза-цією, не мажимо, бо не знаємо, що то є самовистарчатність. Натий висхід анкет, що в більшості прихилилися до районізації не мажимо прийняти за переконуючий аргумент за районізацію, бо не знаємо аргументів тої більшості.

Та правило локалізації в райфаїзенському розумінні вадте велике і вадте добре історично оправдане, щоб українці ні з цього ні з того II. відкинули. Треба дуже глибоко аналізувати нашого народнього господарства, якби визнавали, що — що німцесі здорове, то українцесі смерть. А до того часу не мажмо права шукати оргіналізності. Мені відомо, що в сільській кредитовій кооперативі Німеччини помі-чальство повільно тенденція поширювати район діяльності кредитів не на одну, а на декілька громад. Ось як зрозуміла й оправдана ця тенденція. Там там кредитівка на селі понад 50 літ сповнала своїм історичним місцем. Вона за довгі десятиліття приростала німецького селянина

Д-Р РОМАН СТЕФАНОВИЧ.

БОВДУР.

„А ти Михасю чого плачеш? Чи може знов хто займив тобі візці в школі? Ну кажи, що сталося, чогож ти хлипаєш та слова не промовиш?“

„Т...то я не за грабіжні плачу, а за того бо... бо... бовдура, що кілометр поставив на нашій сіножати над Дністром.“

„Що ти паненко, Михасю? Про якого бовдура говориш? Та ж я була вчора на сіножати і ніякого бовдура не виділа. Мой! Заженимо візці та ходи вечеряти.“

„Е, добре вам, мамо, казати, а там ніхто нічого не бачив сіножати відколов. Мірив, мірив а якимись панамі берегом понад воду, забив бовдура серед нашої сіножати тай каже, що то границя.“

„Та що ти кажеш, Михасю! А деж го може бути, аби нам кілометр владити візці сіножати відбирати?“

„А чож, мамо, казав йому вуйко Кирило, що як умер газда, то хто не хоче, над сиротами збитку-ється“.

„А щож там робив вуйко Кирило?“

„Та щожби? Вязали у себе жито, а як анділи, що кілометр каже забивати бовдура серед нашої сіножати, надійшли і зачали спирати: немож, — кажуть — кридити сироти! А кілометр своє тай своє: „має — каже — бути слупок, бо ту є границя.“

„А бодай би йому з того границею очі повилзли! А чогож він причіпався до мене нещасної вдовиці? Та я не дам відобрати нашої сіножати, аби мала правуватися до самого Відня!“

І Гафія затиснула кулаки та грозила ними своєму невідомому ворогові.

Візці збіглися на подвір'ю в турму і бласли. Михась загнав їх до кошар, а мати пішла в хату дати синові вечеряти.

По вечери провела Михасеві „Отче наш“ і тяжко зітхаючи лягла на ліж спати.

На другий день рано пішла Гафія на свою сіножати. Думка про того бовдура непокоїла її цілу ніч. Хотіла конче видіти, що і як. Вже зда-лека побачила серед зелені своєї сіножати над Дністром якийсь червоний стовп. Перейшла чимсьорше суголовками попри чужі ниви до своєї сіножати та попрямувала про-

сто до червоного стовпа, що стояв серед сіножати. Вхопила його обі-руч і хотіла витягнути з землі. Та залізний стовп вмурований в зем-лю на камені не подавався.

„А то ділько твердо сидить“, від-казувала Гафія. „Тай десь его так раз-два в землю встромили. Перед-вчора вечером, як вклала вершу на рибу не було ще нічого, а ту нараз на тобі клопін, тай ще який!“

Гафія подумала хвилину, відтак сплюнула в бік „бовдура“ та пола-лася кільканайцять кроків далше до Дністра поглянути, чи на вершу зловилася риба. Витягнула вершу — порожня.

„От тобі вдовине та сирітське щастя“. Поклала вершу назад у во-ду, підійшла ще раз до „бовдура“ і задумалася.

„Треба хибя піти до вітти завіда-ти, яким правом забив кілометр це-го „бовдура“ серед моєї сіножати, аби відобрати у мене і ту кришку...“

На щастя застала вітти дома.

„Слава Сусу Христу!“

„На віки слава!“

„Я би вас запитала, пане началь-нику, яким правом відбирає у мене кілометр кришку моєї сіножати над водою.“

„Та що ви кажете, ч про те нічо-го не знаю“.

„Аякже, не знаєте, а нащо забив вчора на мойй сіножати бовдура?“

„Якого бовдура?“

„А от такого червоного, залізно-го, шей замурував у землю на ка-мені.“

„Е, та то пани визначували тепер границю від Румунії та скрізь по-над Дністер позабивали такі стовпи. І у нас і в Заліщиках і в Добровля-нах і в Городку. А вашої сіножати Вам не відбирають, їм її не треба.“

„Ая, не треба, на щож они заби-ли на ній бовдура?“

„Бд, бо ваша сіножати при самій границі, то забивли на ній гранич-ний стовп.“

„Я вже виджу, що з вами не до-говорюся. Вже ідику, що гримаєть-ся панамі. Як їм треба границі, то най собі роблять границю на своїм, а не на моїм. Чуєте? А як мені нема права в громаді, то я піду далше до Львова і до самого Відня, а кривди не дам собі зробити. Най пани не гадають, що як газда умер, то вже можна сироти збиткувати. Бувайте здорові, війте, тай тягніть-далі за панамі.“

Заліщики, 20. серпня 1928.

нікого, зібрав бонди не потягнув за собою жертв у людей.

— **Львівська хроніка.** На вул. Соняшній переїхало авто Ізраїль Рашкевича. Шофера потягнуло до суду за відповідальності. — Жертвою вбивства стало мешкання Мойсея Кайгера. — За крадіжкою арештували: Стефана Рубака, Григорія Котля, Маріана Лещинського і Лява Дубіса. — Поділля відкриває у львівському залізничному комісаріаті значні завантажувальні, звантажувальні повантажувальні урядові Фанерш. Поділля веде судство.

— **Рідні вісті.** На празнику в Спасі біля Каміньки Струмилової парубок Іван Барат провів колом свого сусіда Євгена Задорожного. — На залізничному шляху біля Надвірної знайшли трупа застріченого робітника Александра Кашки. Він загинув від удару львівською поштою. — Заборона ввозу ішемічної мумії до Польщі об'єднуватиме до кінця цього року. — Від дня 19. вересня ц. р. об'єднуватиме в Польщі новий мейстерський закон. — Митна поліція у Катоніях припинила пачкарів, які намагалися перевезти в Польщу 150 кг тютюну. — В Буковині, на польсько-радянському кордоні арештувала польська поліція 11 комуністів. — В Румунії у Ніжній поліції поширюється епідемія шкарлатини й дифтерії.

Кіна.

«Апокаліпсис»: «Літній шпектль».
«Лев»: «Дана у спалюванні вагонів».
«Пальє»: «Тільки для однієї жінки».
«Фатаморганга»: «Пат і Патішон чи розпалити».

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА. (Справознавче піч-че посла Целевича у Вербої. — Кооперативне свято в Гостяниці). Дня 12. серпня ц. р. відбулося на площі перед кооперативним домом у Вербої в і повільно справознавче піч-че посла Володимира Целевича. Посл Целевич адже короткий візит з діяльності Української Парламентарної Репрезентації і виказав у своїй промові присутнім, що прагати українських послів може бути лише тоді співіснують, коли за українськими послами стане зорганізованою даною загальна українського громадянства. Не послы, а політично зорганізований український нарід заставить польський соій рахуватися з нами і спочивати наші домагання. Даліше обговорив послы Целевич значення політичної організації та візаві присутнім вступати в ряди Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Після промови посла Целевича забрав голос гром. Гринь Сквасів в Вожинока, який засудив мікспартійні відносини серед українського народу і вказав на шкідливі наслідки тої жорсткої, яку завжди підчас виборів дає т. зв. «ліній» партії і яку вони тепер далі продовжують. Після запитів та інтерпретацій між односторонньо ухвалено довіря Українській Парламентарній Репрезентації, як також резолюції, визнаючи посла Західного не єдиним, а присутній вже раз до когось та почати свої правдиві посольські обов'язки, замість даліше об'єднувати класами людей не в партії «Іранці». Віце закінчено національним гаслом. — В неділю дня 12. серпня ц. р. відбулося велике кооперативне свято в Гостяниці бережанського повіту. Раною надібралися місцеві завідувачі парохії о. Микола Служинський торжественно Службу Богу та пахали за чимирних членів кооперативу «Поступ». Співали мовчаві тор і грали пластові музика бережанського пластового Коша. Описав сформувався величавий поділ, який перейшов аудиторію села. На подвір'ю перед кооперативом по візаві кооперативного гаслу, промови до тисячного збору народу громадяни Шпак, подіючи історію місцевої кооперативу і вказуючи присутнім. Даліше промовляв послы В. Целевич про значення економічного життя загальні, а кооперативного життя окремі з вказуванням значення українського народу, а директор Поштового Союзу Кооперативу в Березовиці про кооперативну ідею та про ролі кооперативу в бережанському повіті, і громадяни Гринь Сквасів в Вожинока про потребу економічної організації. Свято закінчили короткою і палкою промовою місцевого завідувача парохії о. Служинський, після чого музика відіграла національний гимн.

СТРИЙЩИНА (Вистава «Невольники» під голім небом у Лисятичах). Дня 6. серпня ц. р. в Лисятичах поїхав Стрий відбудувати, як шпектль, сондальний фестин. На це доріжне свято приїхали доповідники Союзу і Тути в Добран, Добриляни, Утерська та Кавчівська Кута. Сондальське життя в Стрийщині розвивається завдяки нах. «Союзу» і Стрий п. Мінкевичеві та студентам під проводом Степана Охримовича і Степана Каретницького. На превелике диво місцева поліція не хотіла дозволити доповідників Лутонікам брати участь в спільних вправах, випускаючи розпорядженням трибунського старости. По довших пергратаннях та телефонічних розмові зі Стриєм, поліція дала дозвіл на спільні

вправи. Всі дивуються і чудуються, що таке за рішення мід дати староста. А може поділля тільки звернулася старості. Великою повагою на наших фестинах, котрі дуже часто не трівають добором програми була вистава «Невольники» на відкритому повітрі. Шпектль відповів скоротено, а за не всі спеси з життя козаків відбулися на конях. Батько впринимав сина у Січ, сидів коза, молодий Степан із дружиною охотниками відішли з пісню на Січ. Було козацький табір, напад татар на коней, битва. Треба було видти лише двох тисок селян, що приїхали на цей дуже справно переданий імпрез. Говорили присутніх на вид козаків а деном і сльоза ста-ла в очах Маса народу була дійсно розвинутою і віддана. За ввведення цієї постанови «Невольники» належить-ся дійсно призначення молодим громадянам Лисятич. По фестині відбулася в мейстерській Народного Дому вбавна з танцями. На фестині і забаї, крім до-околичної інтелектуальної бузи і гості дитини з західної Галичини та не могли залишатися тому, що бачили шось по-добіє на селі і вважали культурному по-веденню молоді на забаї. Вони задали інформації польським газет представили собі шакон інше різне культурні нашого села. — О. О.

РА А РУСЬКА (Місцевої школи і кля-ува української мови). В Раві Руській є три школи, а ні в одній нема українці, що вчиняє української мови. Навіть терпеливий українців с'адо за «богата» того «добра» і вони внесли до Кураторії подання з домаганнями призначити туди українсько-українці. У тієї справи пишуть нам «Рави»: Кружок «Рідної Школи» в Раві Руській, в імени місцевого українського громадянства і батьків шкільних дітей, звернувся до української Кураторії з домаганнями призначити вже з початком цього року до всіх трьох місцевих всеукраїнських шкіл бодяк по одній українській класі української народності, котрі вчиняє української мови у місцевих школах. В Раві Руській існують три всеукраїнські школи: 1) семикласова хлопчача; 2) семикласова дівоча С.С. Деміянчук; 3) семикласова II-га дівоча.

У всіх трьох школах на загальний стан понад 1.000 дітей, дві третини припадає на молоді життєві народності, а одну третю становлять по половині діти української і польської народності. У всіх українців (двох) у цих школах є о-коло 30, а між ними не лише пі одного українця (лише) але навіть небаж ні одної української класи, що знає достаточ-но українську мову. І в увазі на те, навчання української мови в цих школах стоїть лише континент. Учителі, як мо-нахили вчить української мови серед ве-село о такому, бо половина учеників (пі) його попраждає, а половина регочеться. А вони обрідне таке навчання і учени-кам і учителям, тоді вчить на годна-х української мови: географі, поль-ської мови або рахунок. А наслідки в такої навчав? Учителі класе свій фак і чату йому українську мову і вваду, що впроваджує «цей непотріб» до школи. До того польський учитель вихований так, що готов радше вчити турецької чи англійської мови ніж української. У-гравляючи мову він навіть уміє буде висловити. Кінель кінцем українська дитина, кінчаючи школу не вміє добре у-рішити мови підписатися і як не мало місце кілька діт тому, один сип своїмочу батькові робити заміт, то слово «брат» пишеться через «а» (брати), бо так він писав у школі. Кожий батько перекоує дитину, що не помиляюся, бо навіть у польській мові пишеться «брат» а ко-жний відізнає «брат» і преніть чте-ться з мовою «а» а не «б», то сип нага-юється аргументує, що преніть учитель-краніє знає як тато, а вприні у вимові може бути «а» але в письмі такі «а». Можна навести цілий ряд таких право-писних і мовних куріозів, про те, як те-перішній учитель української мови себе перед дитвором осмілюють. Батьки ді-тей з огірченням дивляться на таку на-уку, жалують і плачуть, що дитина бай-дується не лише до своєї рідної мови, але і до полької науки наслуухавшись у школі домани своєю рідною мовою, чус до неї нехоті і обрідження. Таке негідне ні школи ні ввади трактування української мови доведло у нас до того що батьки не хотять навіть посылати дітей до школи і поштове місто в трьо-ма всеукраїнських школах, в якому укра-їнці становлять 25 відсотків (начисля-ється тепер серед українців 80 негра-мотних, коли за Австрій відсоток цей вагався між 34—40). Не будучи в силі далі дивитися на таке похищення укра-їнської мови в державних школах, укра-їнські батьки шкільних дітей і ціле у-країнське тро адиство Рави звернулося через свій кружок «Рідної Школи» і о-станіше до Шкільної Кураторії з дома-ганнями призначити до російських шкіл учителів-українців до української мови. Жаль, що не зробило цього с'орше а-жнини російськи українська громада не ма-ла в цих школах на те, а дитини в до-жнати, надолучити кождою до Кур-аторії, а дитини. Та виста і плава що зробить рани, коли не дитини, учитель-українців не може б'ади да-ти української мови на угу над україн-ською мовою в школі.

ОПОВІСТКИ.

«Вертеп Наших Днів» — Галектіона Чіпки. Не-де!
Співачево субота 23.8
випише неділя 24.8 274 3—3
Стрий, неділя 24.8 274 3—3
Новий Український театр під дир. Панаса Кар Бивевича.
Найближче:
23. VIII. Біл
24. VIII. Сирітка Ася.
27. VIII. Маруся Богуславка.

Львівський Просвітницький Театр.
Найближче:
23. VIII. Мот. е Ганеф.
26. VIII. Осипів мавери.
Тематика:
26. VIII. Запорожець за Дунаєм, год. 3. понед.
Волонтери:
27. VIII. Графиня Маріна.
28. VIII. Гейша.
29. VIII. Запорожець за Дунаєм.
30. VIII. Осипів мавири. 337 1-1

В прих. учит. жін. Семинарії С. С. Ва-сильянок в Дрогобичі вступні іспити на I, II, III, і IV. курс і відбуються до-датково на днях 30. і 31. VIII. і 1. IX. ц. р. — Зголошення ходимо в канцеля-рії Семинарії устно або письменно. — Управа. 306 3—3

Гімназія «Рідної Школи» з правом прилюдності в Коломиї. Додаткові випи-си до клас IV—VIII і вступні іспити до клас IV—VII відбуються дня 31. серпня і 1. вересня в 8. години рано. В віру зго-лошення відкривається підготовчий курс до IV кл. Початок шк. року дня 3. вересня. — Управа. 307 3—3

Семинарія Р. Ш. з правом прилюд-ності в Коломиї. Додаткові випи-си на курс I—V і вступні іспити на курс I—IV відбуються дня 31. серпня в 8. години рано. В віру зголошення відкривається під-готовчий курс на I. рік. Початок шк. р. дня 3. вересня. — Управа. 307 3—3

Український Жіночий Рух в Кана-ді. Заголою «Союзу Українок» відбу-ється в суботу дня 25. серпня в год. 6. поп. в залі Т-на «Бесід» (вул. Рупо-вського ч. 23) відітні годичні «Союзу Укра-їнки Канади» в Савелі Стечи-ши і про український жіночий рух се-ред канадійської нашої еміграції. Про-симо членів о численну участь. Гостин-раді. 356 1—2

На «Рідну Школу» зложив п. Євген Тисовський, окр. суддя в Берегові 100 ч. п. з нагоди візду натуристів переши-ської гімназії в 1928 р. 335 1—1

Надзвичайні дажки на ратунок «Рід-ної Школи» зложили ВП Студенти з Миколаєва в Дн. 50 зод, Студентська Сесія, Бучач 16 зод, д-р Віктор Па-чавський, адвокат в Дрогобичі на по-дання о. Кузьмича 50 зод, і виче Д-ра Володимира Ільницького в Дрогобичі, о. Івана Валука в Трускавці і п. Івана Яворського в Бориславі. — Жертводан-ня складає ширі подяку Головою У-права. 339 1—1

Українська гімназія Рідної Школи в Дрогобичі. Додаткові вступні іспи-ти до всіх клас гімназії відбуваються в днях 31. VIII і 1. IX. 1928 р. — Упра-ва гімназії. 330 1—1

СТУДЕНТИ ВИСОКИХ ШКІЛ ПОЗІРНІ! МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА У ЛЬВІВЩИНІ. Виді Товариства Прихиль-ників Освіти у Львові подає до відома українському громадянству та студент-ству львівського воєводства, що львів-ський уряд воєвідського рескриптом Ч. Б. П. 6856 ек 1928 з дня 19. серпня 1928 і Львівське Староство Гродке письмом ч. 118126 Ст. 2017. з дня 20. серпня 1928. дали дозвіл на переведення однодневної замкненої збірки на допомогу студент-ству в дні 16. вересня 1928 у місті Львові і семидневної четвертої збірки жертв на збіркою листи в цілому воєвідстві, окрім міста Львова, в часі від 16-го — 22-го ве-ресня ц. р. Умови такі: 1) вичина збірка в місті Львові буде відбуватися тільки до замкнених пушок; столики, при котрих будуть приймати добровільні дажки, ма-ють бути устатковані тільки при церквах, згідно при освітніх українських лю-дах; збірники жертв не буде відбува-тися по домах; особи, що будуть займа-

тися збіркою, мають мати відповідні де-гітмації, видані Виділом Товариства, виділі ці особи не можуть мати ніяких де-монстраційних відзнак; 2) Кожна збіркова листи повинні бути з порядковим числом і печаткою Товариства та підписана голо-вою і секретарем; 3) В листі повинна бу-ти зазначена дата і число рескрипту — дозволу на збірку; 4) Товариство обо-в'язане провадити доказну евіденцію збір-кових лист; 5) Особи, які будуть займа-тися збіркою мають мати легітиміацію з фотографією видану Виділом Товариства з потвердженням відповідним старостом, або також легітиміацію без фотографії, але важку тільки з «Доводом особистим», або польським паспортном і матимуть ви-ще згадану збірковою листу, на котрій кож-ний даток має бути записаний особисто торпелом або кемішним олівцем самим жертводатцем, а коли цей не вміє писа-ти, тим, що збирає в присутності жер-тводатця; 6) Особи, що збиратимуть не можуть мати ніяких демонстраційних відзнак; 7) Кожний воєвідський Комітет обов'язаний прогном 8 днів по скінченні збірки подати її вислід до відома даного Староства; 8) Загальний вислід збірки має Видіт оголосити прогном одного мі-сяця в одному з львівських українських часописів і один примірник wraz зі звітом зі збірки переслати воєвідському урядові.

Студенти львівського воєводства зли-тимо взяти активну участь у збірці. Від успіхів залежатиме життя наших студен-тів у цілому шкільному році. Де нема сту-дентів, просимо творити Комітети і пе-реводити збірку старшини громадянами. Шче українське громадянство у цьому одному тисні в ролі мусить допомогти українському студентству. — Товариство Прихильників Освіти, Львів, Супільсько-го ч. 21.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

В СІЛЯКІ годинничарсько-юбілярськй роботи виконує найстаранніше Домбровські-Розлажевські Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 3481 а) 2—2

АДВОКАТ д-р Стефан Мудренський в Товстіх місті (Тауеге) прийме рутинізованого клієнтів. 1.62 4—3

ДЛЯ ХЛОПЦІ з III. кл. гімн. потрібає учителька з гімназійною матурою і знаннями гри на фортепіано. Ги-мназійська в Довгопуті поч. Любим ч. Стрия. 331 2—1

ГОДИНИК ВАШІ буде найкраще на-правлений у найближшій годинничар-ській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провіній просимо репараній прислати поштою. — Староюди дамські годинники пе-реробляємо наручні. 3 6 110—1

СТАНЦІЮ у вдову по шлюбу шпектль най-де чотирох учеників або учениць, Львів, вул. Тереса 2 б. I. дов. 332 1—2

МОЛОДИЙ (19 літ) мужина пошукує плотосе заняття найкраще на селі, де він провадити кооперативу, аматор-ський кружок, мігби уділяти лекцій з об-сягу інших клас тім. — Ласкаві зголо-шення: Посте рестапте Сколе під 1234 1—1

УЧНЯ і учениця середніх шкіл прий-матися на мешкання і харч. — Ін-форманті дасть «Союзний Базар», Львів вул. Руська ч. 20. 328 1—2

ПРИМУ на мешкання учеників або учениць з цілком удержанням. — вул. Траугута ч. 2. II повер, на танку, звері ч. 16. 329 1—2

УКІНЧЕНА семінаристка пошукує лекцій на цілий рік. — Зголошення грати до Адміністрації «Діло» під Підгі-рською. 331 1—3

НОВИЙ ДІМ з покої кухня візні, го-род, при трамваї два тисячі дол. — Новий дім 2 рази 2 покої, кухня, візні, кодо гошового двору три тисячі дол-гошівкою два. — Ігуат, вул. Куркова 4 334 1—2

В ІРАКОВІ по-шукую станції в дні 1. вересня, для всеукраїнської гімназії при інте-гративній, українській родині. — Зголошен-ня вваж з умовами слати негайно на а-дресу: о. Аленас-Трешневський, в Ко-ромиї п. Львів ч. 33 3—2

ПІНІМЕ не стан-дартний, палити п-двіжні, — (тер-пимі, вул. Микола-й ч. 2. 325 2—3

Накладом Рідної Школи У. П. Т.
вийшли з друку:

1. Граматичні вправи для вищих клас всенародних шкіл, а в чотх клас середніх і фахових шкіл, тай до само-навчання Звяди Он Попович в цію 50 год.

2. Збірник арифметичних задач Д-ра Романа Це-го в сль го. Під учня для вищих клас народних і вищих клас середніх шкіл ціна 4 год.

ПРОДАЄ КНИГАРНЯ «РІДНОЇ ШКОЛИ» У. П. Т.
Львів, вул. Руська ч. 3. 1—3

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“ Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“

видавнича кооператива

у Львові

відкрила

з днем 1. серпня ц. р.

318

свою

1-5

КНИГАРНЮ В ЗОЛОЧЕВІ.

Міжпарляментарна Унія.

Львів, 25. серпня 1928.

В двох найбільших центрах Зах. Європи: в Парижі й Берліні — відбуваються події далекосяглого значіння. Вчора прибув у Париж Келльог, автор пакту про осуд війни, для його маніфестаційного підписання, а в Берліні передвчора розпочалася 25-та сесія Міжпарляментарної Унії. В побідному Парижі й побідженому Берліні розвиваються рівнобіжні змагання в напрямі здійснення мирової ідеї. Інша річ, що шлях до миру, не вважаючи на всі потеперішні спроби, є дуже тернистий, найжорсткіший складних перепон.

Пакт Келльога ще не підписаний, а вже бачимо в ньому досить поважні шідини. Перш усього сам Келльог має на меті перевести особисту демонстрацію проти Англії. В поворотній дорозі задумує він відвідати Ірландію, з роздумом поминаючи Лондон. Є це демонстрація з приїзду англо-французького фльото-во-мілітарного порозуміння. Знавуч в Америці розвивається пропаганда проти ратифікації ще не підписаного пакту. Противники пакту стверджують, що він є лише карикатурою первісного проекту Келльога внаслідок французьких й англійських застережень; що той пакт у теперішній формі не обіймає резигнації з війни, а навпаки її легалізує; що той пакт може втягнути Америку у війну під егідою Ліги Націй та що краще вже безпосередньо приступити до Ліги Націй, щоб мати вплив на її рішення й постанови.

Міжпарляментарна Унія по своїй суті і наставленні теж є висловником мирних змагань. Підтримуючи взаємини між народними представництвами, між державами й народами та пошукуючи розв'язки багатьох питань суспільно-політичного життя, Міжпарл. Унія виступає борцем за закріплення мира.

Початків Міжпарл. Унії треба дошукуватися в акції англійських й французьких парламентаріїв в справі започаткування роземнитва між цими двома країнами. Діялося це перед сорок літами. З цієї започаткованої стадії взяв свій початок „парламент парламентів“, як називають вже тепер Міжпарл. Унію. На протязі дальших років Унія все більше інтернаціоналізувалася і вже перед війною об'єднувала в собі 26 краєвих (парламентарних) груп з 3.500 членами. Вплив Унії був досить значний, навіть великий в політичних і дипломатичних колах. Особливо помітні її заслуги в розбудові міжнародного правопорядку. Скликання другої загальної мирової конференції було ділом Унії. Та вибуху світової війни вона не могла пережити, як й інші мирові організації. Взагалі „війна“ є чимсь таким магнічним; вона закріплює в собі таку динаміку, таку нагальну силу і є універсальною концентрацією таких найрізноманітніших еле-

:: НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ ::

2525 10-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІНСЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у разі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При замовленні запитаннях просять писати до нас писати рекомендацію.

ментів політичного, культурного, економічного і психічного характеру, що перед нею в сутній відступають всі мирові намагання. Вистане згадати, що на брусельській конференції II. Інтернаціоналу, теж могутньої мирової організації, коли на порядок прийшла справа роззброєння, англійські делегати настоювали, щоб II. Інтернаціонал став на становищі комуністів у справі роззброєння (проект Літвінова повністю роззброєння). Тоді бельгійські делегати запитали своїх англійських товаришів, чи вони роззброють англійську флоту, скоро дійдуть до влади при найближчих виборах. Та на це запитання не було позитивної відповіді і радикальна думка в справі роззброєння впала.

Не диво, що коли тепер, після наявності всіх страхів війни, з таким трудом пробивається мирова думка, то зовсім ясно, що в 1914 р. Міжпарл. Унія була безсилна, щоб перепинити вибух війни. Та негайно після війни Міжпарл. Унія знову розпочала свою діяльність, координуючи її з діяльністю Ліги Націй. Унія по суті має ті самі завдання, що й Ліга Націй, тільки що її трибуна є свободніша й доступніша не лише для упривілеєних, державних народів, але й для невольних, позбавлених державності, хоч і в дуже малому обсязі.

Сьогоднішня сесія Унії в Берліні є сесією ювілейною і то потрібно ювілейною. В цьому році Міжпарл. Унія зійшлася в 40 ліття свого існування на 25-ту сесію в побідженому, республіканському Берліні, де останній раз радила перед 20-ти літми (в 1908 р.) за часів розв'язу царства. Тоді відкривав конгрес кня Бюльов, а парламентарія приймав кронпринц Фридрих Вільгельм. Тепер відкриття сесії довершив чехословацький сенатор д-р Брабец, а в імені німецького уряду виступав конгрес соціально-демократичний канцлер Мюллер. На конгрес прибуло понад пів тисячі парламентаріїв з усіх континентів. Відкриття „парламенту парламентів“ відбулося у величаво прибраному будинку німецького райхстагу. Після вступного відкриття провідником сьогоднішньої сесії обрано проф. Штоклінга, а президентом Унії б. президента французької палати Ферд. Буїссон.

Проф. Штоклінг в своїй інавгураційній промові підніс передмовний

момент в історії світа. Від минулої доби, наповнений гамором конфліктів і зброєнь переходить світ до нової доби, в якій починається реалізація мирових ідей шляхом переговорів про обмеження зброєнь, праць роземних трибуналів і загальних мирових умов. Завданням Міжпарл. Унії є співпраця над здійсненням мирових ідей і поборенням анархії, що панує у відносинах між державами. Справа мира є вісю, довкола котрої обертаються сьогоднішні наради Унії. Причиною постійних зброєнь, як зазначив б. німецький міністр д-р Давід, є недовіра між народами. Воно то витворює те байдуже колесо, яке стоїть на перепоні роззброєнню. Єдиним виходом з того крутіжжя є примирення змагань до спеціальної безпеки. Вона вийде сама зі себе при здійсненні роззброєння.

На порядку нарад Міжпарл. Унії стоїть дуже важливі питання, в першу чергу проблема репрезентативної системи. В останніх літах бачимо дуже небезпечні намагання і спроби підірвати або викривити демократичний устрій і парламентаризм. Зовсім природно, що справа парламентаризму, його кризи, реформа і будучина мусять стояти на чолі дебат „парламенту парламентів“. Другою важною справою, яка загострює відносини в багатьох країнах, є справа еміграції й імміграції. На денному порядку сьогоднішньої сесії стоїть теж „Декларація прав й обов'язків держав“, що пригадує відому декларацію прав людин, проголошену французькою революцією. Є це основне питання новітніх часів, яке обіймає внаслідок відносини одиниці й народу

до держави. І ще одне питання силою своєї гострої актуальності вибивається на чоло сучасності. Є це глв. меншостеве питання. Та його розгляд відложено на пізніше. І хоча зрозуміло, бож „парламент парламентів“ складається з 99 пр. з представників пануючих націй, яких та kwestія дотикає тільки в посередній дорозі.

Меншостеве питання і Міжпарл. Унія.

В намірах, що попередити відкриття сесії Міжпарл. Унії, а саме в повній для етнічних і колоніальних справ порушено й меншостеве питання. Вечеручий реферат на тему меншостевого питання виступив швейцарський делегат Штудер. Мавши на увазі справу петербурзької меншости, зазначив він, що демократичні меншості не можуть розвиватися в безчужності. В задоволення тих демократичних мук мусить брати на увагу, в якій мірі меншості репрезентують обов'язки держави зовні та внутрішні, а на них обов'язки. Меншостеві анімі Унії мусить бути згармонізована з процедурою Ліги Націй в меншостевій матерії.

Після вичерпаної дискусії міжпарляментарною резолюцією в меншостевій матерії дозволено в тому змісті, щоб: 1) не реститувати процедуру Ліги Націй в меншостевій матерії, 2) старатися розвинути заповню охорону меншостей на всі держави, а не лише на ті, що взяли на себе відповідальність міжнародної зобов'язання і 3) розвинути іранції меншостевого права в подальших державах.

Ювілей для етнічних і колоніальних справ, до якої належить меншостеве питання, постановила виставити на порушення меншостевих питань на теперішній сесії, а відложить їх до одного з майбаччих конгресів. Найближчий конгрес має зайнятися меншостевою проблемою тільки в обмеженому обсязі, не на пленарному засіданні, навіть не на пленарній комісії (для етнічних і колоніальних справ), тільки на спеціальній меншостевій комісії. До тієї комісії входить шість членів, а саме: троєх представників державних націй і троєх представників меншостей. Від державних націй покликано до відомої реферата Штудера зі Швейцарії, прес. розумової групи проф. Дюмарі і політичне керівництво чехословацької групи проф. Утіржа; в бочу меншостей входить до складу комісії: д-р В. Вільфран, заступник єдиної меншости в Італії, сен. д-р В. Медітер, заступник німецької меншости в Чехословаччині і В. Гаспелман, заст. німецької меншости в Бельгії. Перше засідання цієї спеціальної комісії має відбутися в берліні 1929 р. в Празі.

Забуте Полісся.

від нашого кореспондента.

Луцьк, 23. серпня 1928.

I.

Ще залишилося в газетну практику називати Полісся „забутим“. І вповні слушно. Про Полісся якось рідко думати і гадають, що це ділячі й часовини. Наша громадянська думка те не забрала й дозвільного чи підтериторіального розмаху. „Провінціалізм“ у нашому думанні не відіграє велику, домінуючу роль. В той час, коли всілякі потяги хвилюватимуть займенній таті на тіч чіткій дем-

лі, навіть не своїй, і горучиво порушиться, щоб реалізувати той польський вити. — ми део не дивимо локалізм інтересами: нашим злитий Волинський — Холмський, галицький — Галицький. Словом — своєрідний український персоналізм.

А на Полісся дієна подум тиша — та тиша, мертва. Все українське громадянство повністю захоплено, віддати тулу думки на розвід, конуть активні чіткі свята та побідні часи — відда-

розпочати ратушкову акцію. А тимчасом — кожна наша земля зайнята лише собою. Може хто йде й згадає про білішні та слабіші наші землі, може не від того, щоб прочитати пару газетних рядків про них. Та на тому задоволення й міняється.

В цьому відношенні Полісся знаходиться в найгірших умовах. Воно має найменше інтелігенції, воно недоосвічене з боку етнографічного, економічно перебуває майже в первісному стані й цілковито віддалене на експерименті чужим ворожим елементам. Стан нашого поселення там де той міра zagrożений, що доводиться вже не говорити, а голосно кричати: „Україно! наше Полісся гине!“

Зрозуміла річ, що коли zagrożене саме національне існування наших польських братів, то й треба в першу чергу говорити про справи національного характеру.

Загроза українству на Поліссі йде з трьох боків: російського, польського й білоруського. Білоруси до останнього часу всю Піншину й Лунивецьку, а також і Берестейшину з Дорогичинщиною вважали за свою національну територію. В 1922 році в сироті Пінська-Лунивець-Сарни їхній кандидат стоїв на першому місці й пройшов до союзу (одинокої посади від цієї округи н. Яремич). З усіх українських земель — Полісся дало найкращий ґрунт для русифікаторів, мусовське впливи там досі найсильніші (при останніх виборах росіяни там здобули по порозумінні з поляками, один мандат — одиниць в Пінській). Полісся, завдяки вродній темряві й революційним побільшовицьким гаслам, у 1922 році залишило на Поліссі 80 відсотків усіх мандатів (лише в Пінській). Брак національної свідомості уможливив „одиноку“ при останніх виборах взяти мандатів стільки, скільки сама захотіла. Завдяки цим умовам, на Поліссі українці виявляють найменше опору виборчим маніпуляціям, які перейшли там বেশі мого.

Русифікаторська робота на Поліссі загалом така сама вестрошна, як і на інших наших землях. Вона різ за роком зменшується, а амплітудами старшого покоління. Мозоде покоління по-російськи зрозуміти не може. Відсутність російської народної школи, перехід життя з російської мови на польську і т. ін. сильно й ґрунтовно підірвали русифікаторські заходи російської інтелігенції: а, урядовців, поміщиків і священників. Усе це й також і пробудження національної свідомості серед молодшої генерації.

Неуцільними питаннями є питання бі-

лорусько-українських взаємин і уніфікаційної роботи поляків, які приспівують сюди польщину по тих низах, що звільняються від колишньої російської великодержавних засідів.

II.

На багатьом українцям відома, що напередодні зложення листів близько 18-ми малош не дійшло до цілковитого розриву між українцями й білорусами. Останні твердили, що Пінська (Пінська, Лунивець і Сарни) та Берестейська округи за населені в більшості білорусами. На ці підстави вони домогалися для своїх кандидатів перших місць на посольських і сенаторських списках. Місцеві українці, знаючи добре національний склад записаних земель, рішуче спротивилися подібним безпідставним уступкам на користь білорусів.

Цей „виборчий“ спір між українцями й білорусами є першою застінкою дальшого, більш серйозного спору, а може боротьби між нами й братим білоруським народом, якщо своєчасно не порозуміється заходів до усунення приводу до подібних суперечок. Треба зазначити, що наша перша парламентарна репрезентатива побачила деяку небезпеку для політичної співпраці між українцями й білорусами й вступила з ініціативою складення спеціальної міжлітрової українсько-білоруської комісії для етнографічного обстеження території і добровільного передання національного кордону між нами й Білоруссю. Дальше ініціатива ця справа не посулується. Причиною цього було, очевидно, як брак відповідно підготовлених осіб, так і внутрішня боротьба в нашому клоні.

Чи загостриться цей спір і чи перейде він у боротьбу? Безумовно, якщо тепер уже не прикладемо зусиль до порозуміння з представниками білоруського народу. Покищо цієї боротьби нема через те, що на пограниччю між Україною й Білоруссю (в межах Польщі) ні білоруси ні ми ще серйозної національно-культурної роботи не ведемо. Коли ж ця робота розпочнеться і в селах почнуть з'являтися наші чи білоруські Просвіти, взаємне об'ясування в дедалі більшій мірі настане.

Необхідність національного розмежування між нами й білорусами поставало переді мною в усіх явності, коли мені в білоруським кандидатом по Пінській округі пришлося вирішувати справу, куди спрямовувати літературу білоруську, а куди українську. Ми розуміли, що в моменті виборів питання мови має мен-

ше практичне значення, ніж зміст літератури. Я заголосив цю справу м'яко. Для повного зникнення якихось непорозумінь, на мою пропозицію, організовано у Пінську спеціальний українсько-білоруський комітет з вислідом на двох мовках. У центрі виборчої роботи непорозуміння були усунені. Але мені не раз доводилося туті скарги й обурення тих, кого я посилав на село, що мовляв, білоруси „задають на наші села й займаються білорусизацією нашого селянства“. І наскільки я ставився до цього явища спокійно, на стільки місцеві українські громадяни реагували гостро й подразнено. Це дало мені до зрозуміння, що границя між білорусько-українською справою вже є і дить у небезпечну фазу можливої боротьби.

Тому то, кажучи про Полісся, вважаю я актуальним порушити старе питання про етнографічне розмежування між нами й Білоруссю, як це вже зроблено на Радянщині. Там зроблено це офіційними органами. Ми ж можемо це зробити лише в обопільному порозумінні українського й білоруського народів в особі народних обранців-послів і сенаторів, які цілковито можуть себе вважати повноважними до вирішення граничної справи між обома братими народами, звязаними під цей час спільною боротьбою за свої національні права. Було б дуже бажаним, щоб наша парламентарна репрезентатива відновила стару граничну справу на Поліссі й, користуючись добрим зв'язком з білоруськими послами і сенаторами, довела цю справу до візця на користь обох народів і для омивення в майбутньому непотрібної й шкідливої боротьби.

На скінчення вказав не зайвим поділитися з читачами своїми особистими

Перед Келльогівською угодою.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 20. серпня 1928.

I.

П. Франк Келльог є в дорозі до Парижа. Американський підсекретар закордонних справ приїде сюди, щоб покласти свій підпис під угодою, яка носиться в історії його імя. Як ставиться тутешній загаль до церемонії, яка буде тут 27. ц. м.? Доволі холодно, почасти навіть іронічно, на всякий спосіб без захоплення. Щоб додати актови під-

Д-р Бронислав Овчарський

організм 2323 15-2

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криничі під „Тополями“.

спості; емоціями. Передблоскові суперечки мимолітні спрямували мою увагу на етнографічну межу між нами й білорусами, коли я зайнявся виборчою роботою на Поліссі. Тому-то власне я звернув більше уваги на Піншину, щоб, отулюючи мову селли найдалі на північ висунених сіл, зорієнтуватися в напрямку етнографічного кордону. І мушу ствердити, що твердження білорусів на завжди відповідають дійсності*. В Пінську трічі на тиждень можна побачити селли з найдовших околиць півночі. І той хіба може назвати їх білорусами, хто не знає української мови. Вся „білоруськість“ цих селли полягає хіба в кількох словах, як „тогого“ замість „сього“ чи „того“ й ін. Та сама наша мова, що й на Волинському Поліссі; той самий український тип.

Ліше на північ від Пінська, на кілька-десять кілометрів за річкою, назви якої не можу агадати, звуковий і етимологічний характер та лексикон населення схилилися до білоруського. Те саме спостерігається й у східній Лунивецькій. Загалом же різкої етнографічної границі нема. І ці власне обставини є підтвердженнями необхідності добровільного порозуміння між нами й білорусами щодо спільного кордону.

В. Островський.

*В підручниках географії білоруси називають Пінськ, Лунивець і навіть Берестей білоруськими містами.

ІВ. ВІЛІНА.

Наша прогулянка авто.

В інших, скажім, державних народів роблять прогулянки по пустелях Азії, Африки чи Австралії, літають літаками до Америки, відривають бігуни і т. ін., а в нас це вже є подією, коли хто вибереться авто по краю.

Таку „людно викликати“ хотіли ми, щобто й, професори з Тернополя, П. й О. і один з Гіряків, і вибралися авто на початку липня п. р. з Тернополя здовж Серету й Дністра аж до Оконів св. Трійці, а потім через Городенку, Станіславів і Стрий у скільські гори, туди й назад.

Розкажу коротко про ту нашу прогулянку не так для самої „події“, як радше тому, що це фактично ні-камі річ і треба, щоб наші люди вобили прогулянку як найбільше.

Признаюся отверто, що мені — не знаю, як іншим моїм товаришам подорожі — якось ніяково було в'їзати до авто. В нас з авто обов'язково важує панство, а ми... знаємо, наші відносини. Однак... пересуд треба було переломити, тим-більше, що авто не було наняте, а тільки було власністю одного із згаданих професорів і власник сам був за шофера. Прогулянка тривала шість днів.

Приємність для нашого брата Іхати авто лежить у тім, що раз, сидиши собі у вигідній авті — це була надія 30-киня Шевролетів, — а не ва якімсь довблястим возі, похиту-

ється й захоплюється околицею і природою, друге, думаєш собі, що тобі до щастя нічого більше не потрібно, а третє, ну, що відриваєшся на хвилину від української мізерії і думаєш, що ти належиш до такої самої нації як інші...

Але я думаю собі, що для мене це буде одна користь: а саме, що я вироблю собі певну синтезу з околицями і типів, звичаїв і обичаїв тих людей, через які поїду. Щодо околиць, то я ще скажу, а що до типів, то, правду кажучи, тої синтези я собі не виробив. А це тому, що ми їхали не для студій, а тільки так собі, а далі ще й тому, що їдучи переважно тільки головними шляхами, тай їдучи скоро, подекуди 75 км. на годину, і ніде не затримуючись, ми не мали нагоди стрічатися з людьми. Зрештою поверховна моя синтеза така, що, значить тільки тернопільський, беручи в ширший значині селянин трохи інакший, скажім, більше зевропейзований, а решта, від борщівського почавши, а на скільським скінчивши, все-гуцуля...

Тут я не можу здержатися від такої замітки. Як ми тільки минули перше село, то перше враження, яке я пережив, — не знаю, як мої товариші, — було те, що, як пише Стефанік, „якийсь туск добирався чоловікови до серця“. Трійцять літ, як я виривався з села — і ті люди все однаково похилені й зажурані і з таким самим недовірливим і трівожливим поглядом супроводжували наше авто, з яким я сам колись супроводжував панську чвірку!..

Гей! Коли це станеться, що наш інтелігент, що виптов зі села, пере-

їджаючи через село, буде дивитися на нього без смутку і задуми?

Географічна синтеза від Тернополя по скільські гори така. На подільській високорівні між ріками-донями Дністра нічого цікавого: тут і там заглубини й підвиснення, лани й лани — Слава Богу! — і сіножати, подекуди пасіки серед ланів наче мініатюрні твердині й нічого більше. Над ріками, скажім, над Серетом і Дністром, особливо в долинах їхніх бігах, природа куди цікавіша: яри, ліси і скали, пасовиська і багна, і небо наче чистіше і краще ніж на високорівні. Мені соромно признаватися, що я щойно тепер довідався, — Господь його знає, як у нас учать по школах! — що долини подільських рік криють у собі стільки краси. Та це вже в нас комунад, що, мовляв, „самі не веце цо посядає!“

На полудень від Дністра між долинами таж нудна високорівня, тільки ще рівніша ніж на півночі і покрита ланами. Лінія: Тисмениця — Дотина — Стрий рівне мов тарілка підгір'я, тільки денеде поперетинає далекими відногами гір, а далі гора...

Але вичислю цікавіші річи, які ми бачили.

В Більчу Золотім — наш перший день прогулянки й нічліг — ми оглянули під проводом о. Гр. місцевого пароха, печеру, — селяни звуть її гротою, — що має тягнутися під землю аж до Кам'янця Подільського. Чи вона дійсно тягнеться аж до Кам'янця, того, наскільки я знаю, ніхто не справив, але москалі за часів війни, як тут були, велили стро-

го стерегти входу до неї. Печера збудована з гіпсової формації — ми оглянули її на яких 300 кроків вглиб — тай, коли її порівняти з гротами на Красі, не говорючи вже про Адельсберг, не має в собі нічого особливого. Нема в ній ні стелякитів ні стелягитів ні гігантських саль, а тільки сам коридор, подекуди розгалужений, але особливість її лежить уже в самій її істнуванні на Поділлі тай у тім, що певно про неї знають тільки самі білчани і найближчі до них і які спеці-геолози, а позатим ніхто. Я думаю, що це та сама печера, що її в своїй часі відкрив бл. п. Кд. Гутковський у Кривчу, але не зовсім щось інше. Для нас, українців, цікаво побачити ту печеру боляд задля того, щоб виробити собі певне поняття, як могли повстати київські лаврські печери, бо, думаю, що вони повстали з подібних печер, як у Більчу. Ще цікаво, що в той печери, як нам оловідав о. Гр., кп. Саліга, власник Більча, перед війною вивіз до мусею в Кракові цілий віз якихсь черепків з урн, різних посудин і кісток. Тепер яксь варшавське товариство улажує до той печери прогулянки і займається удержанням у порядку входу до неї.

З Більча оглянули ми ще з о. Гр. скали над Серетом, т. зв. каплицю і руїни якогось давнього василіанського монастиря в Монастирку місцевої 6 км. на полудне від Більча. Скали є той самої формації, що Карпати, „каплиця“ — це вчиста природна, а вчисти штучно видобана печера в скалі над самим верхом яру на величину кімнати і, як

той хвилі був би знавато вже мільйонів Штресеманові, французький уряд залишив думку про „сало зеркал“, і угода буде підписана в „сальоні годинника“ (теж історично-му) тутешнього закордонного міністерства. — в тому самому сальоні, де пок. президент Вільзон (уже в кішях немилостивого паралажу „поступаючого“) проголосив був свою програму всевітнього союзу народів, скаріатуровану згодом у статуті Женевської установи.

Що француз не захоплени Кельдівською угодою, прозвучити легко. Осягнувши, аж уперть, усе можливе, що можна було осягнути цієї 40-мільйонної нації. Франція хотіла на віки вічні забезпечити і закріпити теперішні відносини сил в Європі і світі, себ-то дотеперішню свою гегемонію в Європі, проти всіх можливих замахів. З цього погляду Кельдівський засуд війни був би чимось пречудовим, якби — якби до засуду цього були приязані санкції, значить, якби Америка і інші учасники угоди зобов'язалися спільними силами, сухопутними, морськими й господарськими виступити проти тої держави, яка посміла би порушити існуючий стан.

Однак нічого подібного в Кельдівському акті нема.

II

По правді, що саме є в ньому? Коментарії Вашингтону й Лондону, Парижа і Риму дуже між собою незгідні. (Що варшавські коментарії очевидно ніякого значіння не мають, займає рід і додавати). Ні один європейський уряд не посмів відмовитися підписати Кельдівське пропозиція, але кожний викручує зміст його на свій лад. В одному тільки всі згодні: що немпе в акті ні санкцій (кар) ні гарантій. Зединені Держави, вірні своїй політиці, не зобов'язуються стати в обороні держави, на яку інша держава, всупереч з угодою, піде війною. В такому разі що саме приносить Кельдівський акт? Святоточну і голосну заяву, що не слід робити війни. Це нова заява проти війни, оснований єдино й виключно тільки на т. зв. добрій вірі й щирості народів і держав. Добра віра і щирість за слабкі, щоб забезпечувати людські одиниці. А вже добра віра і щирість у між-

розказував нам о. Гр., мала вона колись служити нашим прадидам поганам за святиню або ж і за твердиню, в недавніх часах як існував монастир, за одиничну келію для монахів, а нині стоїть там якась старинна ікона. Печера мусить бути дуже давньої роботи, ще давнішої, наскільки я на тім розуміюся, ніж „замок“ у Бубнищу. Руїни монастиря перед трьома роками законсервував о. Гр. і там тепер відбуваються щороку відпустки.

З Більча остало нам ще те враження, що відносини тамошніх селян до двора і до інтелігентів дуже патріархальні. Нам усімди низько кланялися, а селяни не важалися в наший присутності курити.

З Більча через Мельницю ми поїхали до Окопів са. Трійці в сам той кут, де Збруч аливається до Дністра і де сходяться кордони трьох держав. Було враження, що ідеться на край світа, а бодай до якоїсь місцевості над морем, де дороги кінчаються. А потім нам стали в увазі три різні суспільно-політичні організми, три культури і майже три різні світи... А всесіки кут замешаний одним народом! Якби одно серце поділено на три комірки... Тай нам, коли ми на це гляділи, серце кралялося на три частини...

Пішки були ми — розуміється в супроводі одного жовніра, що нам дав його командант граничного постерунку в Козачівці — верболозами над самим Збручем і на другій боці на яких 50 кроків перед нами купався і вигрівався на сонці відділ української граничної сторожі з обов'язковими „гаюмошкою“, піснею і ган-

ELIDA

На сонці і на пляжі

Креми Elida є налпшою охороною цери.

Перед купелею і ввечером перед сном — Elida Cold-cream. По купелі і кожної пори дня, на сонці і острим воздуху — Крем Elida що Години

народній політиці — що воно таке? Не робить — в ім'я тієї Кельдівської щирости — війни за висвободження з ворожого ярма свого рідного брата, давленого, душеного, висмоктаного й поневоленого чужинськими наїздниками? Це мало би бути ідеалом? Така підлість мала би бути заповіддю ново-го американського Брандлія?

Зрештою сам президент Кудлдж поважно заявив, що угоди, які осу-

джують війну, ані не зобов'язують Зединених Держав розбавлятися, ані не звільняють їх від обов'язку зброїтися; американський уряд, мовляв, сам собі найвищий суддя своєї совісті, і він перед Богом і людьми свідчить про крайню поміркованість своєї програми — сухопутної й морської.

Іншими словами, американський уряд далі таки буде поводитися, наче би противенні угоди не мали ніякого іншого значіння, як тільки значіння принципу.

III

Кінешь кінця Кельдівський угоду імовірно стріне така доля, яка стрічає всі людські замисли й діла: вона дасть почин безконечному ряду наслідків, яких не можна обчислити, і які передбачувати — важко. Нічого дивного, що подув недовіри супроводжає з усіх сторін теперішню мандрівку американського міністра через Атлантику до Парижа.

З недовірям не криються передовсім англіїці. В китайських справах американці грають свою окрему гру: проти Англії передовсім, проти Японії одночасно. Англію Америка (не без немовільної помочи Рад) в дійсності вже з Китаєм „виполощила“; Японії Америка готує таку саму долю. Кельдівський акт у спорі за Тихий Океан заадагедь осуджує оборону японських інтересів.

Таке на Далекому Сході! А в Європі? Ось Німеччина — вона підпише Кельдівський угоду. Та коли вона одної гарної днини об'єднається з Австрією, то неважко не буде порушенням противоенного засуду? А може навпаки: порушуватимуть його ті держави, які будуть мобілізувати свої війська проти австро-німецького об'єднання? Над цією точкою буде тоді можна так само цікаво й безконечно спорити, як від серпня 1914 року „дискутується“ над відповідальністю за велику війну.

Цих двох гіпотез (китайської й німецької) доволі, щоб викликати підозріння що Кельдівська угода

дасть почин чомусь іншому ніж вічному миру, тай щоб зрозуміти, що несе вони делікатні завдатки ризику і невідомого.

IV.

Знов-же гостиня з-ра Штресемана в Парижі просто лизаде стогорним деякі помічання з ділянки національної психології.

Як? Французькі війська розложити над німецьким Реймом, а німецький міністер проте так приймає гостину окупційного уряду? Поки німецькі окупційні війська після 1870—71 стояли у Франції, не могло бути мови про те, щоб який-небудь французький міністр їхав до Берліна, а гостину до німецького уряду. В усіх без винятку французів ця гостина Штресемана анікала вдоволення з одної сторони, але заставу погорди з другої. Угоду Кельдівська м'є би підписати тутешній німецький амбасадор так само важко, як Штресеман. А все таки приїзди сюди Штресеман. Силкуючися аргументувати французький публіцист яку можливість цієї гостини німецького міністра в окупційного уряду, публіцист французький публіцист виче між іншим: „Національна чутливість і почуття національної честі в німців не та сама, що в нас. Ажже великий Гете прийняв ордер від гнобителя Німеччини, Наполеона, і орденом ним чванився. Натомість нема сумніву, що якби німецькі війська окупували якунебудь частину французької землі, то не тільки ні один французький міністер не поїхав би за почесами до Берліна, але й ні один з них не був би торкав своєї чарки з чаркою німецького міністра в Люкарні чи Туарі.“

Інший світ, інакша психологія, інакше й розуміння національної честі. — В. П.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилав дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Політичні вісти.

Важд ірландських націоналістів Де Валера, який бере участь у конгресі Міжпарламентарної Унії в Берліні, заявив у своєму інтерв'ю з представниками телеграфічних агентів, що Ірландія зовсім не є вдоволення своїм дотеперішнім договором із Англією. Згаданий договір, був Ірландійським плебіцит, заявив де Валера, то показалося, що більшість ірландців бажає повного відокремлення від Англії. Олімпікний представник Ірландії за кордоном це ірландський посол у Вашингтоні який і так в заявляв цілковито широкі обмеження. Ірландія ще й сьогодні вповні залежна від пашаліної волі англійської метрополії.

Радянська влада не погоджується на те, щоб тіла трагічно померлих англійських моряків відобутих на дніх із затопленої у світовій війні підводної лодки, біля бережів Радянського Союзу, були перевезені до матірнього краю англійським воєнним кораблем. Радянський уряд оголосив виступити на торговельний корабель, ескадрально пований, але одної з держав закордонних іа СРСР Японія прийняла свою угоду на англійсько-французький договір.

Французький міністр війни Пендосе вступив з проектом заміни офіційної назви „міністерства війни“ на „міністерство війська“. Він пропонує також назву „міністерства національної оборони“, однак переведення цього останнього проєкту в життя намагалося би алуки міністерства, морської плавби і міністерством війни, що в сучасний мент є неможливе.

В Радянському Союзі обов'язуватиме то перший закон про військову службу. До підготовки служби у війську є обов'язані всі між 19 і 40 роком життя. Військова служба триватиме 3 літ, з чого 2 роки припадає на відпустки. До військової служби в полі є обов'язані всі ті, яким браку технічної освіти не дозволяє виконувати відповідної праці в радянському воєнному промислі.

ПРОФ. С. ШЕЛУХИН.

Проти інтервенції.

Голос і пересторога на адресу української еміграції.

Серед української еміграції викликали велике хвилювання чутки й розмови про організацію мілітарної інтервенції на Україну. В зв'язку з цим творяться вже ефери та йде політична спекуляція, наклеюються різні апартури. У зв'язку з тим створено і проголошено навіть самостійний уряд Української Народної Республіки.

З глибокого переконання, що це свідомо й несвідомо робиться на шкідливу української нації, вважаю своїм обов'язком, і як старий віком українець, і як бувший член Української Центральної Ради, в якій був лідером самостійників, а як бувший міністр юстиції, і як обраний народом депутатом Генерального Суду Української Народної Республіки, подати українській еміграції свій голос у цій справі й пересторогу.

Уряд, який називає себе урядом УНР, на чолі з Андрієм Лівницьким, не має за собою абсолютно ніяких прикмет правого походження і якого не було зв'язку з волею українського народу, чи з якою не було компетентною інституцією його, в тім числі й з Трудовим Конгресом, чи з вибраною ним конституцією 28. січня 1919 року про організацію уряду. Тому він позбавлений якого не було правого титулу на представництво й владу, є самозванцем і самозванцем, у всіх своїх виступах в імені УНР і не має ніяких державно-правних уповноважень ні від кого. Того, що він проголосив „Законом 12. листопада 1920 року“, як в публікував від 1921 року пера, вже в. своему походженні не можна вважати ніяким законом, а тим більше конституційним, бо автори не мали права на видавання законів, а тим більше на видання конституції Трудового Конгресу з 28. січня 1919 року. Проголошавши своїм „Законом“ знищення цієї конституції та утворення нею Директорії, вони повторили те саме, що зробив Скоропадський, знищивши Українську Центральну Раду, посадивши себе на її місце й видавши свою конституцію. Легального зв'язку між правністю і узурпацією бути не може. Як Скоропадський не міг опанувати себе правоперемингом УНР, яку протиправно знищив для своєї узурпації, так і Петлюра не міг опанувати себе правоперемингом Директорії УНР, бо протиправно знищив ту Директорію для своєї узурпації, а тим більше не мав ніякого права призначити собі „заступника“. В обох випадках маємо державну провину і прова самозванства, неповаги до українського народу й свого роду самодержавства, опертого на порогах українського народу, — є фальшивим воля народу за згодою своїх сторонників, яких ніхто не обирає і не уповноважує заступати нарід та виконувати його волю.

Прийняту Трудовим Конгресом у Києві 28. січня 1919 року Конституцію про організацію уряду УНР розіслав представникам чужих держав. Коли стали покликатися інші уряди, то 17. лютого 1920 року, за підписом міністра Андрія Лівницького, розіслав представникам держав з розпорядженням Петлюри, дати 16. лютого, ноту, в якій чужі уряди повідомляло, що єдиним законним урядом УНР є тільки уряд, який має свої права від Трудового Конгресу на основі Конституції з 28. січня, а всякий інший уряд є узурпаційним і не має права виступати в імені УНР.

Уряд тогож Лівницького, що підписав цю ноту, а тепер виступає в імені УНР, тою нотою сам себе називає узурпаційним, позбавленим права виступати в імені УНР, бо в ніякій зв'язку своїм походженням з Конституцією 28. січня 1919 року не стоїть, а для свого утворення відніс чужу Конституцію й проголосив свій закон, на що не має ніякого права, і тим порушає усілякі зв'язки з правністю та законною перемінністю. Участь цього уряду в організації інтервенції на Україну є злочином проти українського народу й проти Батьківщини, коли ці люди намагаються Україну за свою Батьківщину.

Українська історія не знає ні одної інтервенції, яка вийшла на добро українському народові. І за яку нім тяжко не

заплата би. Це промовець за потребою найбільшої консолідації українських народних сил за всяку ціну для оборони перед новими лихами й проти інтервенції. Навіть короткий час від 1917 року показав, що всяка інтервенція на Україну була для неї тільки чинним несчастьям і горем. Вона лишала неорганізоване населення, лила кров навіть дітей, жінок та калік, позбавляла свободи, прав, державності, планувала територію, рабувала й руйнувала всіх Український нарід від 1917 року переніс на своїй землі інтервенції: московську, більшовицьку, німецьку, французьку з десантом в Одесі на допомогу московським добровольцям проти українського народу, московську денікінську, спомогаму Францією, московську франкозівську, спомогаму Францією і Англією, Галлерівську, організацію французів і поляків, польську й польсько-петлюрівську. Всі вони були симульовані походами проти більшовиків, так само як більшовицькі виправи були чіби проти контрреволюціонерів, а в дійсності спрямовані були проти українського народу, який відбивався від них, і улягав собою заборці йназай на чужу територію з імперіалістичними цілями — знищенням української державності, її сіл, міст, майна й з великим кровопролиттям. Комісії з інтервенціоністів поводилися брутально, по-варварськи, насильством відбирали від населення все що міг, винищили в Україні все, що хотів та що був у силі вистати, навіть чорнозем з поля, й планували нещасну Україну гірше, як давні східні орди.

З днем повалення царської влади в Росії до українського народу правдою вернувся узурпований від нього царем суверенітет. Шляхом державно-правної конституції український нарід у Шевченківських днях 28. лютого 1917 року вернув собі своє давнє історичне становище суверенної незалежної республіканської української держави, як це відбувалося з договору України з московським царем в 1654 році. Нарід взяв свою волю бути незалежним і свободним у своїй українській республіканській державі. Окрім особи царя, якого не стало, між Україною і Московщиною, що стала зватися себе Росією, не було ніяких інших легальних зв'язків, а завойована Україна ніколи не була. Та ні один з інтервенціоністів ні трохи не рахувався з чужим правом, ніхто не вважав її найменшої поваги культурних людей до чужого права; одні егоїстично і своєкористно та цілком протиправно задля імперіалізму виконували шпид на чужу для них українську територію та на її мирний нарід, а інші їм помагали проти чужої свободи і права, і всі робили це в умовах, коли український нарід на їх територію не йшов і не надавав і прав їх ні в чому не порушав. Всі мали за ціль знищення свободи й порабощення українського народу й одержання з того матеріальних користей. Всі в своїх власних інтересах старалися використати таке становище сорокаміліонового українського народу, утворене російським режимом, політикою інкорпорації та європейською війною. Всі інтервенції були повним порушенням елементарних основ міжнародного права і негідністю всякого права взагалі, а також моралі та європейської культури і цивілізації.

В Росії ще за Петра I. а ще більше за Катерини II. перетворилося в політичну програму й вийшло в урядовий наказ тримання в поступованні правила, що „українського народу нема, не було й не буде“. Духово малокультурна російська інтелігенція, множила з політики нищення життя, культури, свободи й розвитку українського народу матеріальні службові користи й становило пануючих над поневоленим народом, так глибоко переплелися цією політикою варварства, що вона стала частиною її погромницької душі й загрозливі союзу. Орієнтація на Москву, яка має цілком протилежні й ворожі для української нації інтереси, — це орієнтація на свою смерть. Московська інтервенція — це інтервенція смерті всьому українському, свободолюбному.

У Польщі шляхта виробила програму

„за знищення Русі“, тобто українського народу й України, щоб „русина“ тобто українця, й на лікарство не зосталося. Мусить бути „тільки Москва й Польща“, а жадної України, жадного українського народу. В цій програмі, яку поляки безперервно переводили в життя й шкоді, виконувалися весь час польські погроми. Роман Сенкевича „Вогнем і мечем“, який професор Володимир Антонович назвав у своєму критичному розгляді „злосливим памфлетом“, і про який писав, що виконання в його душі „може тільки зовсім заледжати інтелектуальний розвиток польського суспільства“, цей роман поляки зробили своєю настійною книжкою й неодмінною приналежністю хоч би й найменшої польської шкільної бібліотеки.

Орієнтація на Варшаву, яка має цілком протилежні й ворожі для української нації інтереси, — це орієнтація на свою смерть. Польська інтервенція — це інтервенція смерті всього українського. Цього може не бачити тільки сліпий, а не розумний і не відчувати тільки особа зі слабим інтелектом або совістю. Союз Петлюри з поляками врятував для них Варшаву кров'ю снів українського народу, а не тільки нічого не врятував для самого українського народу, але ще й забрав від тих нещасних поляків все, що можна було забрати. Польська інтервенція на Україну виникла з похвиль мірі всі наміри й плани поляків. Тому український нарід, незначучи й бачучи денікінців за їх московські звірства й гідоти, визнає ще більшу негідність до поляків, які поволили на Україну жалюгідно. Що більше! Нарід переніс свій гнів навіть на українських воєнків, які йшли в союз з поляками, або яких у тому підозрювали.

Що може бути трагічного для українця? Що може бути трагічного для народу, який мусив узаконити за ворога своїх снів і бити їх! Московський ворог йшов сам для порабощення України, а польський „союзник“ йшов на Україну не сам, а спомоганим силами України, які вели цього „союзника“ на свою Батьківщину проти своїх батьків, проти свого народу, і фактично стали в очіх народу не тільки ворогами, а ще й зрадниками, й коли нещастя примусило український нарід вибирати між двома лихами, то він вибрав собі московське лихо, проти якого бореться й досі. Нарід розуміє, що визволення від одного ворога для поневолення другим не є ніяким визволенням.

І от, знову затівається нова спроба інтервенції брутальною силою чужинців на українську територію, знову начебто проти московського Комінтерну, а в дійсності для захоплення собі української території, для порабощення українського народу, для заміни московського окупанта й поработителя іншим, для тихже імперіалістичних, колоніальних і експлуататорських цілей, як і московського окупанта, для ще більшого розширення України й розпорощення сил свободолюбного українського народу та нищення його на користь гнобителя чужої свободи. Кожний інтервенціоніст має свій егоїстичний інтерес і хоче досягти його на українській території українськими силами й коштами, не ризикуючи нічим і не втрачаючи нічого свого.

Українці мусять все розмірковувати й обмірковувати тоді, що якщо не була їх участь чи поміч у чий би то не було інтервенції мілітарної сили на Україну, то вона була проти українського народу, його землі, визволення й свободи, бо заміня одної неволі другою, одного порабощення другим, не є визволенням. Єдиним кличем українці мусять бути старе народне гасло: „За правду й волю“ і „За свободу“! Це принцип, а все, що проти цього чи хоч трохи зменшує значиний цього гасла, все такі є ворогами і мусять бути рішучо відкинуті всім українцем, який поважає свій нарід і має в собі почуття гідності й віри в перемогу моралі, права, справедливості, свободи.

Хібаж ті, що затівають та піддержують інтервенцію на Україну, стали від 1918 року людянішими, моральнішими, культурнішими, совісними, менш егоїстичними та уважливішими до чужого права — і взагалі, чи хоч трохи в чім небуд перемінитися на кращий з відносинах до України й прав Української Нації? Ні! Змін у себе вони ніяких нічим не

Д-р БРІЛЬ

Спеціаліст психічно-скірних недуг
12—1 і 3—6 площа Академічна Ч. 4
233 3—4

виявили, а хижість інстинктів проявилася ще більшу. Їх інтервенція може бути тільки проти українського народу, проти України — на її територію. Москва — це тут знову тільки причіпка, тільки симуляція в устах інтервенціоністів. Ціль інша — протинак українська. До Москви ніхто не їде й не думає доходити. Московський Комінтерн з його панимосковізмом, імперіалізмом, національним егоїзмом, шовінізмом і комісарським капіталізмом і ставиться як є, а вся інтервенція симулюється на головах українського народу на його свободі, суверенності, правді, житті й засобах для розвитку нації.

І без України для московського Комінтерну зостанеться ще сто мільонів населення на території в 3.834.000 квадратних кілометрів, тоді як Франція має лише 531.000 а Німеччина 440.000 квадратних кілометрів. Інтервенція може відбутися тільки на українській території, тільки проти українського народу, а не проти московського Комінтерну, і тільки коштом українського народу, щоб остаточно розбити й спаралізувати його сили й великий рух до боротьби проти зламів за визволення, свободу, державність, самостійність і права, які мають інші народи на світі, а територію й опанувати, щоб одстоювати й без українського населення покласти для чужих колоніалістів. Так справа стоїть в дійсності, і цього нічим не можна замаскувати.

Самозваний уряд з Андрієм Лівницьким під чужою командою робитиме все на „знищення Русі“, як наважували „союзники“, начебто для цілей свободи. Вони вже проробили те, як трималися московської орієнтації, щоб догодити москвиням, проробили те, як трималися польської орієнтації, щоб догодити полякам і викунитися перед ними, проробили навіть і далі, бо трималися тієїж орієнтації на чужинців, а не на свій нарід. Розвоявши порожню орієнтацію своїм совістю і тим убивши її, бо жила совість ніколи не довго, вони знову тадуть українських надобитків, уже раз опанували на знищення.

Почнутися бої, поженуть українців з України, щоб стріляти, били, козали, палили, нищили, руйнували й убивали братів для чужих інтересів. Робитимуть у країні все для поляків і москвинців, які їх гнатьмуть своєю силою, для чужих і ворожих інтересів, а не для України, і якщо спроба не переважала, однак вона піде на українську територію, затісному українським населенням, і однакже ті, що в заміні, чужинці й вороги, підуть на українську територію й плануватимуть її, знищитимуть села й міста, палитимуть, убиватимуть, анулятимуться, винищуватимуть український нарід, щоб утворити на спорожненій території польську, московську чи іншу чужинську колонізацію. Потім пойдуть з москвинцями конспиративні політики між собою политу українським потом і українським прова земле українського народу. А хібаж український нарід не такий-сяк суверен у себе, як поляки у себе, москвинці у себе, тобто на своїй етнічній території?

Українці, віддавши інтереси Батьківщини, що йдуть зі своїм народом, не можуть стояти за інтервенцією, не схитати ні вилізати її, чи налякати до неї, але помагати їй, а повинні протидіяти їй всім силами своїми й протестувати проти неї. Тих-же, що планують чи налякують, чи організують й мусимо опанувати або одіями, або засліпцями, або ворогами народу й Батьківщини.

Серпень, 1928 року.

По широкому світі.

У зв'язку з останніми заворушеннями в Латвії, перепада латвійська політична позиція численні туси й арешти серед комуністичних діячів у Ризі. Підчас тривалих алятих документів, які стверджують контакт організаторів заворушень з Москвою.

У Вукарешті арештували на дніх одні напятьох визначних румунських державних мужів, у тому числі й одніх лідерів і сенаторів і трьох високих адміністративних урядників. Їх обвинувачують у зловживаннях державними нафтовими теренами.

У Лавоні, у Фінляндії відбулася ш-

20⁵⁰
Дівочі і хлопчачі
чорні бокс, поасово шиті
в.к. 26-30

24⁵⁰
Дівочі і хлопчачі
чорні бокс, поасово шиті
в.к. 31-35

Дівчачі

ШКІЛЬНЕ ВЗУТТЯ

Тривже — дешево — вигідно
до набуття у всіх філіях і заступництвах.

КОНЦЕСІОНОВАНИ
Науковий курс „Освіта“ приймає виписки на новий шкільний рік 1928/9 на курси: математичні гімназійні (дво- і трірічні), однірічні, піврічні, семінарські курси в обсягу 6 і 4 класи гімназійних доповнячих курсів до повноцінних класів гімназійних. Науку ведуть найкращі гімназійні професори через 3-6 годин денно. Зголошення приймає секретаріат „Освіти“, Львів, Міжковського 11, під 12 і 14 і 5 б. Телефон 50-01. Ждуйте безплатних проспектів. На відмову жарту. 278 5-3

ДЛЯ ХЛОПЦІВ з III кл. і вище, потр. бачити вчительку в гімназійному матурі і в знаннях гри на фортепіано. Тимощинська в Довгому поч. Любимі 1. Стр. 321 3-3

дних велика демонстрація французьких ролістів. Спонукою до маніфестації були роковини уродни претендента до французького престолу, князя Гіза.

Венісське видає відозву до своїх прихильників. У відозві стверджує новий грецький прем'єр, що значна кількість дотеперішніх ворогів уряду залилася за державною дією і риночасно вантаж до залагодження міжпартійної боротьби.

У Поневежі на Литві вибух бунту в'язнів у тамешній тюрмі. В'язні вилетіли з своїх келій, повалили тюрмних сторожів і повтікали до недалекого ліса. Частина збігців вилетіла військовим поїздом на поміт управою тюрми.

Уряд Югославії вручив Італійському товариству відповідь на інтерпелляційну юту Італії у справі відомих протигітальських демонстрацій у Салті і Шибеніко. Відповідь дає повну сатисфакцію Італійському уряду.

Поширив, який перебуває тепер на відпустці в Санніні, довершив на дніх повного аріоновання французького бюджету. Недобір і мільярда франків покриє він гримми, що припадуть Франції наслідком репараційного пакту. Підвищення платень для урядовців, обрхованих на 3 мільярди франків, будуть покрити покрити частинно квотою 500 мільонів, 490 мільонів фр. призначив Поширив для підвищення італійських рент. Міжних нових податків сананійна програма Поширива не передбачує.

Останні вісти.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ.

Голова православної церкви в Польщі митр. Діонісій видає розпорядок до духовенства, в якому поручає йому переозвучити українізацію богослужень і уживати української мови у виладах релігії в школах.

КЕЛЬОГ У ПАРИЖІ.

Дня 24. серпня приїхав до Гавру пароплав „Ль де Франс“, який приїхав Кельог і Мекензі Кінг. Іх приїхали представники цивільних і військових властей із префектом, посадином і віцепрезидентом транскатантійської лінії на чолі. Префект вручив Кельогові золоте перо, призначене для підписання пакту та звання, що пакт є здійсненням обітниця, зробленої комбатантам усіх національностей, які боролися, щоб перешкодити на все повороті війни.

До Парижа Кельог і Кінг приїхали в год. 10.15. Дня 24. серпня Кельог відідав Бріана, а 25-го прийняв журналістів.

З нагоди підписання пакту у вулиці Парижа будуть у великій поведілці богато ілюміновані й удекоровані. Історична церемонія буде в год. 5. в годинниковій залі мін-ства закорд. справ. Визначено закордженню задія екзальційного спонукування того свята за посередництвом радя, кіна і фотографії. Промову, що підкреслюватиме вагу підписання пакту, вголосить Бріан. Підписуватимуть по-звичайним порядком. Вечером Бріан андасть банкет на 200 людей, потім буде прийняття в кабінетах і садах мін-ства закорд. справ.

Предпоження 43 державним.

Белгіська преса подив з Нью Йорку.

Льондону, що на другий день після підписання Кельогового пакту американські представництва за кордоном пропонують 43 державам приступити до пакту. Таке пропозиція зробить у вісторок також СРСР, але не представник Злуч. Держав, а представник Франції у Москві.

БУРЛИВІ НАРАДИ МІЖПАРЛ. УНІ.

На пятничному засіданні Міжпарт. Уні. у Берліні вголосив промову член англ. групи Індлєр Саклєтєлє (комун.). Член єгипетського парламенту Васеф атакував гостро Англію, яку назвав окупантом. Це викликало бурю на англ. залах. Посол нім. меншости в Латвії виступив в імені всіх нім. меншостей в Європі, обвинувачував Англію й інші держави що трактують меншости гірше, ніж давніше. Поведення Італії з німцями й словінцями назвав ганьбою Європи.

ПРОГОЛОШЕННЯ АХМЕТА ЗОГУ КОРОЛЕМ.

Ахмет Зогу розовував 23. серпня альбанський радя міністрів, на який устійнено програму проголошення альбанського королівства. Двизньольним гарматним стрілом проголосить населенню, що зачинається Нан. Зібрання. На ці збори прийдуть усі члени зібрання у фраках. Ахмет Зогу після проголошення його королем зложить присягу перед Нан. Зібранням й перед достойниками всіх церков.

КОМ. СТИШЕЛЕНЬКІЙ ПЕРЕНЕСЕНИЙ ДО ВАРШАВИ.

В перших днях вересня урядовий комісар М. Львова кидав оконачне своє становище і перекохав до централі міа-ста в унутр. справ. Справа його наслідства ще неперішена. Є чутки, що наслідником Стишелєнького буде також один із урядовців міа-ста. Львівські сананійні кола бажали би мати на цьому становищі когось зі Львова з політ. приятелів прем. Бартеля. В мін-стві рахуються з тим, що Стишелєнький буде ще й у Варшаві ціланисти працювати, як і зачав. Найбільші вигоди на становищі комісара міста Львова має відбито сен. Ст. Закшевський.

НОВИНКИ

— Гупоголовість чи безличність? Український Центральний Кооперативний Банк (Центробанк) у Львові дістав таке виключне пропозиція: „Do Ciesci-godniej Dyrekcji Banku Centralnego kooperatywnego we Lwowie! Mieszkańcy naszej kręowej wioski Dolzanki, którzy nazwiska mówią o ich rochochodzeniu, jak Kofinowsky, Czajkowski, Stechnicy, Skowroński, Zie-linski itd. przypadli już dla polskości i sta-ją w szeregu wrogów. — I ochłonęło ich ruskie morze. Przed dwoma laty zamknięto nam polską szkołę. Chcąc młodzieży i dżeciom zapewnić uświadomienie narodowe i polską kulturę, aby wiernie strzegli na kracach Rzeczypospolitej, przystąpiliśmy do budowy „Domu polskiego“, który ma być ogniskiem polskości. Na kupionym placu złożyliśmy fundamenta i wykończyliśmy mury. Nie stać nas na dach, który konieczny przed zimą, aby praca nasza nie zmarzła. Garstka nasza, wraz z dziećmi 500 osób, która przebyła pięknie i zniszczenie inwazji ukraińskiej i bolszewickiej, na dalsze wysiłki zdobyć się nie może. Dlatego gorąco prosimy o pomoc! Ofiarę przyjmują: X. Dr. Widacki w Zabojkach, poczta Tarnopol, — Dolzanka, 18.VIII. 1928. Підписали: Szary Kazimierz, Marcin Rudakiewicz“. Під усім тим печатка з таким написом: Zarząd Koła Młodzieży przy Koju rolniczym w Dolzance powiat Tarnopol. Де писав

поданий почтовий грошевий переказ. До того жабуть ніяких коментарів не треба.

— Пам'яті М. Коцюбинського. Дня 17. вересня минує 64 роки з дня народження українського письменника М. Коцюбинського. З тієї нагоди рішми Народній Комісаріат Освіти в Радивській Україні влаштувати того дня широке громадське свято, на якому офіційні презентенти і референти мали б по всіх місцевостях України знайомити населення з творчістю і заслугами Миз. Коцюбинського. В часі того святкування абиравлиб окремі збірники дати на пам'ятки для письменника у Вінниці. Київські наукові й культурні організації мають влаштувати з нагоди цих роковин тем цілий рад прикладних викладів і святотичних застерів. — З „Пролетарської Правди“ довідуємось, що комісія для ушкочення пам'яті М. Коцюбинського звернулася на посередництвом даньких нм. письменників до М. Горького з проханням прибути на окладання пам'ятки (будинку культури) покійному письменникові, які відбудуться в день 17-ої річниці від дня смерті Коцюбинського у Вінниці. Мовна надіється, що по недавніх святах протизраїнських „лодигах“ Горький аспирова не прийме.

— З Львівської Каси Хорих діставмо таке повідомлення: В перших днях серпня н. р. з'явився в Касі Хорих м. Львова сиренівський, довшини в дніх між 15. і 31. липня н. р. Сиренівський доу-стився урядові Провісників. Сиренів відано до суду. Крім того Урава Каси вразне по відкритті сиренівського зробила зловеще до свідного уряду державної поліції, що позичив негалицько одержав. Точно переведена контролю зматт виявила, що наданість були виключно в поданому више часі. Радина Провісників повила зору шкоду так, що Кася Хорих не могла швидко матеріальною шкоди. Поширивані в пресі вістки про те, змововити співробітників Каси влаштували між собою збірку на покриття шкоди, не відповідають дійсності та є престо неправдоподібними і виселенням в палани.

— До побуту Ст. Радіна у Києві. Один з київських обидовців найшов у себе цілий листів і спомини померлого недово провідника хорватських солдат Степана Радіна. У Київському Університеті, в якому студіював Радіа деякий час, найдено цілий добре збережених докумен-тів, що відносяться до його студії у тому університеті та його громадської роботи у Києві.

— Велі свочів не дозволений. З огляду на пору очевидного обору у прізо, польська влада заборонила дівля закордонних свочів. Дівля на віні закордонних свочів мають виключно фабрики свочевих консерв.

— Милишні Запорозжя — тепер мильський адміністративний район. Іх пишуть комунистичні російські часописи, соціалістична влада отворила мильський адміністративний район в Запорозжя. Ней новий район має 54 осель, з яких 37 є мильських, 15 українських і 2 німецьких. В цьому районі, що під річку був лише українськими аселенням, є тепер 2450 мильських господарств, а лише 933 українських і 82 німецьких.

— Львівська хроніка. Хотіла пошечити європейським 17-оїм служування 10-літ Шеннінським. — У Льві коли 15-літній Роман Новак влітає поберешної абибли батьковим зростом. — Життями аломія упали мильськими Вільгельмом Шеннінським. Востаннє влітає в Навітний Шеннінський. — Материн партоси 325 до, парали парали влітає в залену Абра-гима Кіда. — Польські аригтували миль-турини: Митр. Мозика і тріох мильних: Антія Фадина, Йосифа Мильовича в Ка-

аміра Яковського, всіх за владж ма-сла.

— Своєрідний рекорд. Одна 101-літня жінка в Нью Йорку оголосила перед роком в часописі, що бажав знайти собі мужа. Протягом року одержала вона 148 матримоніальних пропозицій від жінок різного віку. Щобто тепер азила екоцентрична американка, що вона помістила згадане оголошення „для жарту“.

— Загурського ще не забули. Радина ген. Загурського, що в своєму часі пропав з таємничий й невьяснений доіс спосіб виїхав жертвою якихсь ошуканців з Бруксєлі. Від довгого часу одержувала вона листи адресовані із агаданого міста, в яких невідомий особник інвєнє, що він азиє про місце перебування Загурського й може його аказати. Коли заінтересовані в справі, удалися до Бруксєлі під адресу таємничого дописувача — особи, які нахилилися у помешанні, ади-ли, що вони знають, де перебуває Загурський і можуть привести його на умов дене місце зустрічі. Коли однак по довшому часі й медлєму відказали зустрічі, неформунні пошукувачі пропашого теєрала, прийшли до переконання, що їх панєва ошукують й удалися на помі-цю до поліції, обмови безслідно аникли. Вельгійська поліція пошукує за ними.

— Роздор у православній церкві на еміграції. Православний архієпископ Се-рафим, який перебував в Парижі, у спе-ціальному листі до православного духовенства у Західній Європі обговорює стия православної церкви на еміграції. Він стверджує, що мильне всі єпископи православної церкви на еміграції та біль-шість вірних не підпорядковані дома-ганням митрополита Валога, примати радивського алазу в Росії. Синод право-славної церкви на еміграції відібрив право аниговувати всім єпископам обов'язки митрополитові Валога, архієпископові Валогамиріві й єпископові Сергієві. На випадок опору з їхньої сторони синод православної церкви на еміграції припо-радить церковні репресії.

— Катастрофи. Під Грибозичами паї хар автобус з пасажирами на телегра-фічний стовп, анигратичсь до прикор-донного розв. Водата осіб рівєних. — Жерт-вом надто скорої їди автом упав шо-фер Рудольф Громєв на гостинці під Ло-дєм. Наслідком надлого повороту ала-нид він з ала, убиравшись на місці.

Кіна.

„Аполло“: „Pin-Pin-Pin“, як пострахо-више правдє.
„Лєв“: „Улюблений передмістя“.
„Надєс“: „Жінка на випанні“.
„Фатаморганга“: „Нічміні аюли“.

ОПОВІСТКИ.

„Вертєл Наших Днів“ — Галактіонє Чіппі і Ле-дє!

Стрий,	неділя	26/8 1928 р
Хмідачів,	понеділок	27/8 „ „
Рогатин,	вівторок	28/8 „ „
Бережани,	середа	29/8 „ „
Перемишляни,	четвер	30/8 „ „

27/8 а) 1-4

Львівський Просвітлянський Театр. Водиван

26.VIII. Ойоні наивєрні.

Тонанішні:

26.VIII. Запорозжє за Дунаєм

сєд. 3. вєчєр.

Водивані:

27.VIII. Графиня Марієв.

28.VIII. Гєйша.

29.VIII. Запорозжє за Дунаєм.

30.VIII. Ойоні наивєрні. 127. 2-2

САМОХОДИ „PRAGA”

4, 5, 6. — особові

1, 2, 3, 6 тон. вантажні

Фабрично харсовані, однокі на всі дороги, з інсталяцією Bosch, крітій шлірою, емаювані Dusso, з автоматом, що унеможливає автопідсилювач, перебуваю економічні.

Стало на складі.

Репрезентація Львів, Ягайлонська 7.

342

Телефон 305.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карбіневича.

Ворнілі:

26. VIII. Сирітка Ася.

27. VIII. Маруся Богуславка.

Лекції сольового співу уділяє Анна Крушельницька, учениця проф. Дале-Чоме і Давид Ларі в Медіані. Пробні голосів і вписи у Львові, вул. Крашівського ч. 23. Партер на два, подовий між 11—12 передпоп. 352 1—3

Мужеська доповнює фахова школа „Рідної Школи” ім. Б. Грінченка у Львові, вул. Городецька ч. 95. З повними правами публічних шкіл. ВПИСИ відбуваються в дні 29, 30, 31. серпня і 1. вересня в р. від год. 5—7. вечером. Приймається терміновий сандарського, студентського, шкільного і абиментних фатів. 353 1—3

Управа 7-класової всенародної дитячої школи ім. Т. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького ч. 12) повідомляє, що додаткові вписи до всіх класів відбуваються в дні 29, 30, 31. серпня до 2. вересня включно від год. 9—1 рано і від 3—6 вечером. 350 1—1

З приватної гімназії „Рідної Школи” ч. Рогатині. Додаткові вступні іспити та вписи до класів II—VIII відбуваються в дні 31. серпня та 1. вересня, а до I класу 2. вересня. — Управитель: Чайковський 339 1—2

Жіноча промислова кооператива „Труд” у Львові приймає учениць на трирічну фахову науку шиття і крою білизни та жіночих одягів. Дитячий, який дістають учениці по скінченню навчання, утримує до самостійної домашньої праці. — Зголошення устни і письмово в „Труді”, Львів, Ринок ч. 10. 350 1—1

Український жіночий Рух в Канаді. Заходив „Союз Українок” відбувається в суботу дня 25. серпня в год. 6. поп. в салі Т-на „Бесіди” (вул. Рутівського ч. 22) відчит голови „Союз Українок Канади” в Канаді Степанівши про український жіночий рух серед канадської нашої емігранції. Проміж членів о численну участь. Гостям раді. 356 2—2

Українська гімназія Рідної Школи в Дрогобичі. Доповнює вступні іспити до всіх класів гімназії відбуваються в дні 31. VIII і 1. IX. 1928 р. — Управління гімназії. 330 2—1

Вписи до Вишого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові розпочнуться дня 30. серпня в р. Науча починається дня 3. вересня. Щоби уможливити слухати, які починали VIII річної науки, дають студії в Музичній Інституті ім. Лисенка, відкривається в цьому шкільному році концертний курс гри на фортепіано. Крім цього вносяться в перше Експериментальний (ритмічний рухання) методом Е. Jacques Dalcroze (таким для дітей передшкільного віку) до ведення якої поєднують фахову науку в особі п. Зинкові Кольдтін-Круг з повним дипломом в Женеві. Предмети науки подаються в афішах. Секретаріат уримує від 30. серпня і уділяє всіх інформацій від год. 3—6 вечер в канцелярії Муз. Т-на вул. Шашкевича ч. 5. II. поп. — Влада Муз. Т-на ім. Лисенка у Львові. 341 1—3

В прив. жін. гімназії СС. Василінової у Львові (вул. Другого 17) вступні іспити відбуваються в дні 30—31. серпня і 1. вересня. Початок що дня в год. 9-й рано. Початок нового шк. року дня 3. вересня в год. 8-й рано. — За Управу: ч.р В. Шурат. 1—2

В прив. жін. гімназії СС. Василінової у Львові (вул. Другого 17) вступні іспити відбуваються в дні 30—31. серпня і 1. вересня. Початок що дня в год. 9-й рано. Початок нового шк. року дня 3. вересня в год. 8-й рано. — За Управу: ч.р В. Шурат. 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

„МОНЮШКО” вул. Зіморочна ч. 10. поручає Фортеняни — Пячана від 1000 зод. на догідні сплати 349 1—3

ГІМНАЗИЙНИЙ професор приймає 2—3 учеників на станицю. — Зголошення до Адміністрації „Діла”. 356 1—3

ПОЗІР РІДНИКІ! Товаришу і су-перфосфат по фабричній ціні купуйте тільки в українській фірмі „УНА” в Дрогобичі, вул. Шасудського ч. 13. 354 1—3

„МАТУРА” Львів, Пекарська 59а приймає вписи на матуричні курси гімназійні, (дворічні, однокічні, піврічні) семінарії з обсягу шести і чотирьох гімназійних класів. — Зголошення від 11—15 2. 358 1—1

ТОЛОЧАЛЬНІ найкращішіх десенів на плісневих пламах, навіть аниме-них. Віденікування на спеціальних машинах. Перероблення на модний фасон. Фарбовання футер дивеских способом. — М. Бованська-Павлюк, Львів, вул. Собієського ч. 12. Тел 17—01. 270 5—2

БІЛІАНТИ, також й інші біквертіє купує по високій ціні Домбровські-Розняжескі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 358 10—2

ГОДИННИКІ тільки найкращіх фабрик прайзійні продає за готівку і на рати від десятих дів з найліпшої сторони знає фірма Іван Зельтєнрайх, Львів, пл. Марійська ч. 3. 2 111-7

ФОРТЕПІЯНИ, півніа першорядних заводських фабрик на ринку ціни продає, експ.: Ганак, вул. Шасудського ч. 21. I. поп. 221 8—10

ПРАКТИКАНТА до слапу в учіт-ковий виділовою школою або П. кл. гімназією в доброї родині, що має родичів у Львові, прийме Соціальний Базар, Львів, вул. Руська ч. 20. 316 2—3

ФРОНТОВА німцата з меблями, бі-жак вул. Липаківської до вишайшу на довгий час показній особі. — Зголошення до Адміністрації „Діла”. 315 2—3

СОТІДНА ЖІНКА скромних вимог, інтелігентна, зацікавлена, середнього віку, найдо-віще у самітлого від-ня яко господарки доми у Львові. — Усіля-ж: заповнення широк матеріальної опі-ки 7-місячної сиріткою! Далеке бажан-ня, щоб піднялася сама парити та викону-вати з правдивим задоволенням дрібні приді домашні. — Власкоручко писані зголошення з поданням вичег до кінця серпня слати до Адміністрації „Діла” під „Діло тракторів”. 324 2—3

МА-СТАНЦІЮ прибіж 2-ох учени-ків (10) близько головної гімназії. Кооператив, радник скарб. Мурарська 35 I. поп. 268 4—8

УЧНІЯ і ученицю середніх шкіл при-ймає на мешкання і харч. — Ін-формаций дасть „Соціальний Базар”, Львів, вул. Руська ч. 20. 328 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Актуальна та інтересна книжка появил-ся на днях на книгарському ринку. 6 не-твір вісного американського бізнесіста ГЕРБЕРТА КАССОНА під заг:

ТАЙНИ УСПІХУ В ІНТЕРЕСАХ

(18 заходів ділової людини). Обсяжний вступ перекладом ВІКТО-РА ПРИХОДЬКА, з якої доєднує наші подокання та провади, які ми робили — не знаючи суті інтересів, та не при-кладаючи до справи промислу і торгівлі належного зрокування.

Ця книжка повинна прочитати кожний Українець, (не лише купець чи кооператор чи промисловець), а з першу чергу повин-ні нею заінтересуватись ті, що держать руку на пульсі життя живих нашого суспільного життя та нахиливши на-роду. ЦІНА КНИЖКИ: 4 зод. (з пересилкою: 470 зод.).

Жадайте цієї книжки по всіх україн-ських книгарнях у цілому краю. Захоплення турботи слати на адресу: Накладня: МИХАЙЛА ТІРАНЬКА 350 Львів, вул. Зіморочна 3. 3—3

ФУТРА мужеські і жіночі жі-стові і подорожні, — куртки, сентки, шапки, босі і т. п.

М. А. АВГУСТИН, магазин футер Львів, Рутівського 7. телеф. 49-46, приймає всілякі роботи входять в обсяг 345 кушнірства. 1 10

ПРИМУ на станицю учеників. — Зголо-шення письмово в „Рідній Школі”, Львів, Ринок ч. 10 під „Станиця”. 322 2—2

ПРИМЕ на станицю учеників жінка спля-щенка. — Терно-піль, вул. Мокш-ни ч. 2. 323 3—3

ПРИМУ негайко панночку або хлопця до асистентів й хлопця до науки дентистичної прак-тики. — Д-р Бабій Володимир дентист, Львів, вул. Геть-манська ч. 8. 306 2-2

НОВИЙ ДІМ 2 по-кої кухня відні, горю, при триваю два тисячі дол. — Новий дім 2 рази 2 покої, кухня, відні, ново головного двір-ня три тисячі дол. готівкою два. — Ін-нат, вул. Куркова 24. 234 2-2

ІНСТРУКТОР. По-мешкання і харч у Львові дам солід-ному студентові у-ніверситету, за по-мич даю ученикам VIII кл. гімназ. — Зголошення до ре-дакції „Діла” під „Інструктор”. 293 3-3

ПРИМУ на меш-кання учеників або учениць з цілком удержанням. — вул. Траугута ч. 2. II по-верх, на танку, двє-рі ч. 16. 329 2—2

ПОКІЙ з цілком у-держанням для учениць або учени-ків негайно до ви-шайшу, вул. Вронов-ська ч. 8. I. п. офі-цини. 316 1—1

MICHELIN Good-year і Firestone самоходів і мотоци-клів оціню по знач-но знижених цінах поручає: „Be-ha-te” Шасудського 27, Те-лефон 27-71. 355 1-1

СТАНЦІЮ у вдові по свідчанню най-до-вітрих учеників або учениць. Львів, вул. Тереси 2 6 I. поп. 332 2—3

УКІНЧЕНА семінарія пошукує лекцій на цілий рік. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла” під „Ін-трина”. 331 2—3

Магазин і робітня ФУТЕР КАРОЛЯ ЦВИНАРА

виконує всілякі кушнірські роботи най-дешевше — після найновіших фасонів

вул. Крива 10. Львів, Руська 18. біля Гін. Банку. 317 1—4

Ч. 11114/28.

Вибори делегатів.

ОГОЛОШЕННЯ.

Управа підписаної Каси Хорих подає до публичного відома забезпечених і працедавців, що по думці закону з дня 19. V. 1920 р. (Дн. Зак. Р. П. Ч. 44, поз. 272) і розпорядку Мін. Праці і Суспільної Опіки з дня 24. III. 1926 р., відбудуться вибори делегатів до Ради Каси Хорих кор. стол. м. Львова, для праце-давців в неділю дня 18. листопада ц. р., а для забезпечених в суботу дня 17. і в неділю дня 18. листопада, що листи кан-дидатів належить зголосити до Управи, вул. Братівська ч. 8. до дня 26. жовтня в п'ятницю ц. р. до години 14-тої, що ре-клямаційний час починається в середу дня 5. вересня ц. р., а кінчиться в неділю дня 16. вересня година 20-та.

Блищі і докладні відомості є подані в афішах і у „Газеті Львівській”.

За Управу Каси Хорих м. Львова.

Предсідник Управи

М. ХРИСТОВСКИЙ.

357 1—1

Газдиня з Любельського

каже:

Мое білля є завжди сяю-чої білини, бо я дуже зважаю на ви-бір мила. Воно мусить шанувати мое білля, бути видалим і дешевим. Я вибираю:

МИЛО ОЛЕНЬ-ШІХТ

На запити повідомляємо, що

КИЛИМИ

з фабрики СТ. ГАЛАНА в Глинних

продає у Львові фірма

О. СТЕФАНОВИЧ

(раніше РОМАН ЗУБИК)

вул. Галицька ч. 16.

Гарні нові зорп. ВОВНА тільки першої сорти: добірно барвлена, рішучо ні-коли не линяє Товар певний і тре-397 ващий. Ціни приступні. 2—3

Ширіть наш часопис!

Львів, дня 24. серпня 1928.

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліяря дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю зі звучним голосом і солідним виконанням.

Завідає має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.

ЦІННІ КОНКУРЕНЦІЙНІ і на догідні сплати. 20-літня порука за голос і розвиття дзвона.

26 5—2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“ видавнича кооператива у Львові

відкрила
з дня 1. серпня ц. р.
свою

КНИГАРНЮ в ЗОЛОЧЕВІ.

Короткозорими очима...

Одна німецька стаття про Радянську Україну.

„Фоссіше Цайтунг“ належить до тих кумедних газет, кореспонденти яких унаслідок своїх обов'язків писати завжди по лінії кожноразового уряду тої держави, з якої дописують. Така випадкова львівська відносно всіх і вся є кермована чисто купецькою калькуляцією: жити в згоді з усіма, з якими в даний момент можна би евентуально провадити якісь гешефти. Байдуже, що навіть серед самих гешефтів така тактика частенько виявляється дуже обманною і короткозорою, то в політиці вона вже давно збанкрутувалася. У політичній газеті така повсякчасна ультралояльність на всі боки (а завжди для тих, що офіційно на горі!) є дивоглядом, якого не розуміють лише читачі не так із миролюбним серцем-душею, як із зродженою вехією до глибшої аналізи подій та дошукування зв'язку поміж явищами, невидимим для короткозорих. Зрештою, „Фоссіше Цайтунг“ не є під цим оглядом унікалом: ось напр. інший великий німецький щоденник „Франкфуртер Цайтунг“, теж залюбки культивує цю ультралоялістичну методику, яка має в неї вже свою традицію, бо сам „залізний канцлер“ досадно її в свій час схарактеризував, коли то та газета попала у тис — франкофільський.

Вільгельм Штайн був до минулого року кореспондентом „Фоссіше Цайтунг“ (чи пак т. зв. „Ульштайн-Дінсту“) у Варшаві, еднанючи дивним дивом цю приватну посаду зі становищем пресового референта у німецькому посольстві. Вже тоді його дописи у „Фоссіше Цайтунг“ про відносини в Польщі вражали дивною поверховністю; можна було їм навіть простити більшу іноді польську „папсість“ від самих польських папів, але не можна було очунятися від прикрого враження: як мало у цих оцінках польських відносин було індивідуального критичизму, як мало було бажання обхопити дальший, ширший і глибший оивид, ніж його накреслив банальний світогляд варшавських „дипурдівок“.

Вільгельм Штайн одійшов з Варшави, як столиці Польщі, до Москви, як столиці С. Р. С. Р. Широкознаємося, що за його дописами відтілює ми не слідкували. Але ось у „Фоссіше Цтг.“ є його великий допис із Києва, який тому знову звернув нашу увагу. І як основно знову цей допис потвердив нашу давню думку про цей часопис: його незалежність, коментарів! Але ми може й проминули би цю статтю п. Штайна мовчанкою, якби не те, що зацікавлення українською проблемою казало чимало іншим німецьким газетам передрукувати її, — м. і. й деяким, що виходять у Польщі.

Зрештою, не треба дивуватися газетам, які передрукували статтю „Нова Радянська Україна“. Бо написана ця стаття, як усі дописи п.

Штайна, з погляду газетної стилістики блискуче: з легкою фейлетоністичною закраскою, при тому з делікатними натяками, що авторові — мовляв — чудово знайомі всі деталі порушеної теми, — стаття із поетичним вступом, епічною „самою річю“ та філософічно-пророчим закінченням, словом, стаття з ногами і головою, дарма, що ці гарно взуті ноги слабенькі в колінах, а під гладкою причіскою пуста голова.

На початку опис повені лусок від „семічок“, у яких потопав Київ та в яких буцім то скрита характеристика мешканців цього міста: лінивість (що лускання „семічок“ це нанесення сито-московський звичай, автор не згадує). Потім — захоплення красою цієї „матері руських“ („російських“, каже автор) городів; врешті нарис нинішньої бідності Києва, як наслідку перенесення центральних установ до Харкова. „З соціальною державою Київ став бідний — і з нею сподіється він у твердому мозольному житті кращої будучини.“

Це речення було б незрозуміле, колиб не дальші висновки. Українізації!

Київ, як національно-український центр, під новим режимом, після русифікаторського періоду царських часів, наважав знову до старих традицій, дарма, що в нових формах. Російської мови луги у Києві з року в рік менше, у публічному а ще більше в приватному житті панує мова українська. З найбільшою дбайливістю шанує й плекає Москва національні особливості й почування українців. На найбільшому центральному майдані міста залишено могутній пам'ятник Хмельницького, який є українським героєм: цьому, з комуністичного погляду трохи невідомому почитанню героїв і князів, оставлено його символ тим радше, що Хмельницького рука різко простягнена у напрямку кордону, що й нині є у радянській державі актуальною справою та кажує Україні її спеціальне політичне становище.

З повишого виходить, що поміж царським періодом та комуністичним була пустка, або останній послідував безпосередньо після першого, — в усякому разі не українська національна, лише російсько-комуністична революція пригадала Києву його національну традицію. Підкреслюється це абсурдним твердженням про пошану й любов Москви (!) до національних українських почувань. Вкінці з уступу про Хмельницького невідомо, чи автор не помикає, гадаючи може, що рука Хмельницького звернена на захід, коли тимчасом вона вказує на північ. Яка тут концесія українському національному почуванню?

Потім слідує захоплений нарис українізаційної політики Москви в усіх ділянках культурного життя України, політики, яка навіть у церковній ділянці виявляє „дослідливо м'яку руку й лагідне око“, якщо тільки „національний мотив звенить

у резигнійному“. Ілюстрацією цієї „толеранції“ у Києві має бути залишення на старому місці пам'ятника св. Володимира на Володимирській горі, при чому — мовляв — „єдиною концесією новим часам“ було усунення електричного освітлення Володимирського хреста. Аж ось, після наведення національної статистики України (статистики, нота bene, невірної: українці, буцім-то творять „аж цілих“ три четвертих 28 мільйонного населення, себто виходило би, що українців на Рад. Україні є лише несповна 19 мільйонів замість 26-ти!) — находимо розгадка загадки всіх скривлених поглядів п. Штайна:

„Лони (себто українці) не „жадали“ своєї окремішності та воскресення своєї мови й культури, ані не „переперли“ цього жадання, тільки „дістали“ все те не проти власної волі, але й без свого певного співвідання.“

Цілком ясно, що коли п. Штайн глядить на всі куці культурно-автономні права України, як на подарок із ласки Москви і на всю Україну ледви не як на московський винахід, коли він видно зеленого поняття не має про давню ані новітню ані тим паче нинішню вперту й завзяту боротьбу між Україною та Московщиною, то всі його висновки мусять послідовно носити печатку жалю-гідної короткозорості.

Один погляд у цьому дописі є такий правильний: на евентуальний плян Польщі походу на схід. Правильно теж зауважує автор, що інтервенційні надії

можна розглядати щонайменше як спекуляцію на ризикі можливості якогось європейського походу проти більшовиків.

Тому теж автор ставить розумну тезу:

Як довго ми ще стоїмо твердо на землі, єдиним цікавим політичним питанням є: чи український націоналізм сам у собі настільки скріпиться, щоби вимагати незалежності й самостійності, щоби вимагати української держави, незалежної від Росії і Польщі.

Відкриття конгресу Міжпарламентарної Унії.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 23. серпня 1928.

I.

Над будинком берлінського райхстагу повіває від кількох днів стяг Міжпарламентарної Унії. В Берліні обходить вода 25-літній ювілей свого існування. З тої причини цьогорічний її з'їзд обходять над Шпреевою особливі святковість. Поряд 500 парламентських послів з 36 держав світа виповнило ушерт на першому пленумі (23. 8. 1928) — вітани в стягах усіх 36 держав прикрашений амфітеатр пленарних засідань райхстагу. Трибуни закордонних представників, гостей й журналістів переповнені так, що тільки з трудом добивається до більше-менше можливого місця. Перед очима пересувається з висоти пресової трибуни пишна галерея політичних голов з усього світа. Отакож найверше господарі дому: канцлер Мюллер, Штрессман, президент Райхстагу Лобе, міністер юстиції Кох-Везер а за нами цілий

Але п. Штайн саме у це не вірить! Очевидно, що ніжне плесання міжнародного почування, яке це сьогодні діється на Україні, може несподівано скріпити апетит у цьому напрямку. Але не можна переочисити факту, що завдяки політиці Москви добуто почуття далекоїдучої самостійності вже в сьогоднішній стадії і що „партия“, яка й тут також кермує за кулісами, потихенько, але надзвичайно успішно, витримує у паросточній те перадії дуже живо свідомість, що ця самостійність є плодом совітського режиму. Очевидно, що на Україні находимо настрої проти великоросії, але ці ворожі настрої не є небезпечніші, ніж помірні ба-варцями й прусаками. Безумовно існують ще елементи, які стоять за повною самостійністю для об'єднаної великої України, але ці елементи вже на вимертю, не мають жадної політичної вартості й не мають за собою молоді, не мають за собою найближчого покоління.

І тому, колиб лише Москва вслаз зручну харчеву й податкову політику, аби не дразнити українських селян, участь України у Радянському Союзі (як спільній державі) є запевнена. Бо як колись український селянин звертався проти поміщика, так нині проти „кулака“, а надії на цьому ґрунті може виправдати єдино радянська система. І т. д. і т. д.

Пан Штайн не говорить нам, від кого іншого ще має він усі ці інформації поза московськими газетами та московськими й харківськими урядовими комуністичними колами. Було б дуже цікаво знати тих інших інформаторів, нпр. зпоміж не малоросія, русотянів та комуністів, які в такий спосіб інформують чужинського кореспондента. Але п. Штайн був би напевно у великому клопоті, колиб мав називати ці імена. Нема-то, як вигода у публіцистичній роботі! А врешті: нині є Москва на горі і більшовики при владі — треба писати так, аби їм було приємно читати. Коли буде на горі Київ і українська демократія — тоді будемо писати інакше, — правда, пане Штайн?!

ряд визначних німецьких політиків. А дальше, в пленумі кампанія між європейських, американських й східно-азійських облич; між ними десятки знами та гомінок в усьому світі (мен. Між ними нема також змішка українських послів. Над сценою святкова атмосфера. Вибір президентів через аламанцію, вишуквані пам'яті одного помершого члена Унії через повстання з місць, ряд ділових і формальних звідомлень та диспозицій — одним словом, картина великого парламенту в часах „великих днів“. Берлін починає свій зимовий сезон блоскуточою політичною сепарацією. Преса цілі сторінки присвячує Унії, турбують телеграфи, дзвонять телефони, готуються великі товариські події.

II.

Але мимо всього того, ми знаємо: до цього часу Міжпарламентарна Унія не була ніколи й не є досі одним з рішучих чинників великої світової політики.

Ми знаємо, що її впливи не сягають туди, де робиться ста політика, що її впливи не сягають до краю держав і націй. Ми знаємо, що велика криза війни пройшла поза нею, навіть понад нею. Воно й не воля десятків держав і націй вирішувалася і в сучасну світову політику. Яркий образ її цюгогорітних засідань, десятки гримих промов та блискучих приймів, сніданків, тоастів і гала-вистав не в силі застерти в пам'яті тої обставини, що Унія не є тою силою, яку можна поважно втягати в реально-політичний розрахунок, а перенята вона покісно тільки хотінням і примуванням до цього, які може колинебудь і найдуть задоволення. Взагалі Унія можна надати тільки таку реально-політичну вартість, яку надається всякій політичній установі, що не розполює ні якою реальною силою ні матеріальними засобами ні тим більше не має впливу на чинні санції.

III.

Ідеалом Унії — паніфізм і парламентаризм. Президент конгресу, німецький професор Шікінг накреслив у своїй програмовій промові політичну намірку Унії у двох тих галузях. Отже — паніфізм і парламентаризм. В тому самому дусі висловився і тергін німецький консьюлер Моллер. Так почалися засідання Унії. В тому самому дусі будуть, розуміється, числюватися й усі інші промови. Унія ось-так цілком впадає в ритми тої політичної гри, яка відбувається послідовно на західі через етапи Союзу Народів і пакту Кельога. Іншими словами: Міжнародна Парламентарна Унія є таким самим засобом оборони існуючого стану політичного поділу як і Союз Народів і пакт Кельога. Вона по суті спрямовує свою теоретичну працю тільки до замирення й закріплення існуючого політичного стану. І цим уже доволі зисовується лише відношення до неї.

IV.

Поміж 36 етипами, розвішаними над президіальним столом засідань, даремно шукаєш жовто-блакитного прапору, щогло гордого символу нашої державності. Його немає, й ота свідомість не опускає мене ні на хвилину, коли різноманітні слухаю промови чужинських парламентарів про вселюдське замирення, про англіїтні війни, про „консолідацію міжнародних політичних відносин“. Консолідація відносин — у часі, коли поміж всіма тими представниками чужих держав не має представників нашої державності, а є тільки представники вищої національності? Праця над закріпленням миру, в якому, на розчарування українських земель сидить і наводиться чужина? Напає спірація над замиренням і консолідацією такого положення? Вірити в паніфізм і методи парламентаризму, а також у те, що вони зможуть змінити це положення? Слухати пустих обіцянок задоволення у своєму подданстві вождів про оцінку над національними меншостями, і приймати ту оцінку з аук... китайців, бразильців чи урагвайців? Вдовольнитись тим положенням і тим-же гомінкими словами, поза якими не стоїть ні одна навіть жовірі? І нарешті під захв цього потоку паніфістичних промов, усе те міжнародне обіцяння починає ставати українському слухачеві нескінченно чужим та далеким. А пригадається всьому тому починає розуміти, що все те люди з цілком іншого світа, люди з думками і хотіннями, які відбігають так далеко від наших власних, як далеко відбігають від себе дві планети, кружляючи по своїх орбітах у протилежні сторони. Мимохіть шукаєш очима наших людей поміж усіми учасниками, навіть хочеш питати: чого ви тут заблудились? Ось вони й є, мала кількість наших людей! Слухають з увагою й повагою — і мимо всього ресентименту радіш оглядаючи свої, свої рідні обличчя. Правда, з огляду на дійсний характер Унії, нашим представникам важко і неможливо висісти із конгресу щонебудь корисне і вловити для нації, корисне в реально-політичній нашій національно-політичній амагань. Та всеж одна велика користь з цього конгресу для нас остала. Був це ціла морська особистих зв'язків та знайомих наших парламентарів з європейськими, американськими та іншими парламентарними величинами є далі наслідком тих зв'язків і знайомих безпосередніх першорядних і правдивих інформацій про українську проблему.

Поза тим, національний ресентимент українців кріпиться на тому оригінальному конгресі з кожним новим словом усіх паніфістичних промовців. Бо не паніфізмом і парламентаризмом адобується держава, але тільки і з правдивою кров'ю і заміном. Україна не стане історичним виником.

Зенон Пеленський.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

На двох бігунах і на рівниці.

(Принагідні замітки з польської преси).

Переглядаючи польські часописи з одного дня, можемо радіти, що вони так багато уваги присвячують нашому народові і поодиноким оцінками нашої країни. Вже одно незабутнє „Слово Польське“ варті спеціального відзначення за особливу уважливість до нас, а краківський „Курієр“ заслужує просто на подяку за широкі галузі фантазії якесь платного французького ілюстратора. „Слово Польське“ зацікавилася нашою масою на двох бігунах нашої національної території: на Гуцульщині й на Волині, а „Курієр“ — так сказати — радіс рівниною сонцем і буйним вітром наших прав в умовах польської дійсності.

В статті „В чарівній долині Іруту“, едмонтський кореспондент „захвалюється“ нашими гуцулами, бо то

„елемент етнічний, державно дуже цінний і культурно дуже багатий. Немає в ньому — хочаймоше досі — ніяких політично-ідеологічних тенденцій, не плаваючи на інтензивну протидержавну пропаганду української партії (?!). Розмови з гуцулами (що назавжди знаменито говорять по-польськи і мовлять державно все більше цимілюються) переконали, що їх не влізе ніякий апарат ідейної єдності з переворотною роботою сепаратистів. Навіть більше. Гуцули просто ворожо відносяться до протидержавної діяльності української партії, осуджують її ширі і власні во не можуть її зрозуміти. Те незрозуміння треба пояснити перш усього тим, що гуцули по суті є елементом етнічним іншим і чужим „українцям“. Їх говір є інший. Язикові труднощі, які мусять поборювати гуцули, щоб порозумітися по-польськи, є менше, більше ті самі (!!), які має побороти говорять з тим, що говорить іншим руським діалектом. Гуцульська народно-регіональна культура, її звичаї, обряди, прикмети мистецтва, одяги — все те має відрубний характер, а гуцульські легенди (напр. про Довбуша) мають свої рідні прикмети, деколи пригадують перекази підкарпатських верховинців (напр. про Яковца). Ті гарні й багаті культурні окремішності повинні бути хоронені і плекані, як відмінюючий елемент глибокої загальної і основної польської національно-державної культури“.

Не будемо аналізувати „найпошестей і побожних базисів“ маси на гуцульську народну культуру польську „захоченців“, але подивимось на слово-польським етно- і філософськими та політичними, а хіба ствердимо, що „застають польські й жидівські „захоченці“ ширять демократизацію на Гуцульщині. Треба всіми засобами хоронити Гуцульщину перед цими культуртрегерами і політикеримами, які йдуть на знищення нашого найкращого гірського племені“.

Та коли така ідіалія по словопольській лінії падає на Гуцульщину, інше має бути справи на Волині. Там, як горлає якийсь культуртрегер із Рівного,

„на перший погляд тихе і приєпане волинське село, якщо лише заселене його відсоткове численніше руське населення (вотряс волинське село не заселене „відсотково численніше руське населення“? — Ред.) — поспішно вариться і кипить (є не „кресовий“ страх! — Ред.). Правда, що старше покоління перадо мішється до політики, але тих мало і вони вже вмирають. Зато молодше руське покоління на Волині, що досталося у вільній Польщі, виховане в школі, в якій проти всяких державних інтересів — по-лише діти руські, але й польські учаться руської мови — становить елемент, на який вже небагато можемо рахувати. Українська міграція, що ділила на Волині бурхливою хвилею з Рад. України і Східної Галичини, без огляду на різні власні орієнтації, є все вороже до Польщі встановлена і нахилила підтримку у всіх наших чи тайних читачів „Провісників“ на Волині. Українська думка, незрешена з відділом на Волині, те не впадає в несподіваного культурно-освітнього на розподільного розвитку руського населення, — то дума беззаставного бунту. Під тим прапором з білоруськими гримми чи з піснями „Не пора людям слухати“ йдуть на Волині агітатори, збуджуючи серед молоді заграву ненависті до всього, що польське. На-ліше не припадуть устудни в нашого боку, навіть політика толеранції, коли під її крилами росте гадюка загрози й беззаставної агітації. Невдовзі це невідомо тут пісня „Ще не вмерла Україна“, сьогодні вже не лише лунає серед загрозд волинського села, але і втілюється в мури нашої столиці, гомонячи потрошом й остерігаючим ехом, як дов поварного дзвона“.

Ось як виглядають „кресові“ страхотки. Описи з „Огнем і мечем“ Сенкевича є нічим у порівнянні з переказом „кресового“ культуртрегера. А все те через те, що на українській Волині дозволено в школах науку української мови (як предмету) та що там лунає вже пісня „Ще не вмерла Україна“. А та Галичина, то вже якась пекельна країна! Що з того, що вона має таку прегарну Гуцульщину з такими „багатородними“ інтенціями, коли з неї йде на Волинь ворожа агітація і дума беззаставного бунту!

Так діється на двох бігунах. А тепер на рівниці української території під Польщею. Якийсь французький платний пінтарина (може галицько-смітського походження) описує свій побут в Галичині. Мовляв, був він у галицькому селі, заходив до хат і „меншостевих діток, розмовляв з війтами і попами“ і ніде не знав жодної сліду гнету чи переслідувань. Українська проблема є штучно роздута.

„Колиб 25 мільонів козацького народу по другому боці границі не впливало на горизонті, колиб інтелектуалісти не підозрювали певного роду націоналізму фелібрів (від провансальських націоналістів), що йде в напрямі сепаратизму, то в Польщі, а навіть в Галичині не було би української проблеми. Моральна віддаль росіян, згадка недавньої неволі, яку анані поляки й українці, помагаючи собі по братерськи (!!) притягання польської величі — ось що в недалекій будучині може ослабити партікуляризм“.

Подібні пісентітні татнується в безконечність, але вже в цього досить, щоб зрозуміти, якими крутими дорогами чолить польська пропаганда.

Напасть на гладкій дорозі.

Як „Слово Польське“ робить рекламу „Маслосоюзу“.

В останньому числі (235) львівського „Слова Польського“ даходимо між хронікарськими замітками спростування д-ра Мих. Волошини в імені „Маслосоюзу“ на статтю, яку та газета помістила у своєму 223 числі в „Українська політика в малопольських мочарстві“. З нагоди появи цього спростування хочемо позначити наших читачів із тими засобами боротьби, якими воює ця газета, відомі зі своєї, традиційної, звіркової ненависті до всього що українське. Бо вона не доволася ніколи і нині, — по її ідейній метаморфозі (якщо в неї взагалі можна відкрити ідейність?) — не доволася самими вмовляннями національної нетерпимості та ненависті у своїх читачів до всього політичного українського руху, але все займалася і тепер займається крім того ще й систематичним зацілюванням расової нетерпимості до всього українського населення та всіх проявів його життя. „Слово Польське“ від хвилини свого повстання по нинішній день пропагувало гасло, що зводилося у національній політиці до двох слів: „Знищити гайдамаків“. В понятті знищення вкладали словопольські „ідеологи“ все фінансову загрозу українського народу.

Для реалізації тієї заповітної своєї програми знищення уживають вони всяких можливих і до того у перевазі своїй неетичних, подлих та нікчемних засобів. Вичисляти всі ті засоби неперітливо, бо вони загально відомі. В даному випадку записало політиків зі „Слова Польського“ не так може існування як радше гарний розвиток нашого „Маслосоюзу“. Вже кілька разів нападвали вони на нього принагідно, але остання стаття у 223 числі „Слова Польського“ зявилася не тільки своїм нікчемним змістом, але ще більше заміти своєю некротою тенденцією.

Подавши коротку інформацію про те, що „Малопольські Зайонзек Мачарські“ дістають у Рідничому Банку 200 тисяч кр.

Збіже і пашу

добробот Вашої цілорічної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві українських забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20. Інформації udzielюють місцеві агенції, 205 7-4

диту на поширення своєї молочарської продукції „дотепний політик“ зі „Сл. Пол.“ пише:

„Опіка уряду дасть можливість „Зайонзеків“ успішно конкурувати з „Маслосоюзом“, організацією, що сильно розвивається, але яка управляє українську сепаратистичну політику. „Маслосоюз“, який, як оповідають, є субвенційований з невідомих заграничних фондів, скріпив останніми часами свої конкурентні змагання; кинув наприклад із східногалицької провінції 30 тисяч-фінансованих молочарських інструкторів. А така інтервенція означає багато і бо-гато коштує. Божа така стара установка „Малопольські Зайонзек Мачарські“ дійшов нагай до цифри сорок тисяч інструкторів. Одначе творчу економіку працю „Малопольського Зайонзек Мачарського“ добре відкриває руський хаос від політичної демагогії „Маслосоюзу“. Найкращим доказом є заснування в зоні „Малопольського Зайонзек“ 12 „русських“ кооператив, поміж агітації „Маслосоюзу“, який особливу енергію вкладає там, де працюють кооперативи „Зайонзек“.

Ось вам і безмежна нікчемність та подла агітація „Сл. Пол.“ проти української економічної установи, що стала на власних погах опільними аусадками і дуже великого правого скооперованих у „Маслосоюзі“ кооператива і вишнім проводом керівників „Маслосоюзу“. Хамелеони зі „Сл. Пол.“ не можуть зрозуміти того, як може жити і розвиватися навіть кооперативна установа без посторонніх субсидій, і тому не вагаються писати, навіть зі собою суперечливо, раз про „невідомі заграничні фонди“, а з яких нібито користає „Маслосоюз“, а раз про „особливу“ енергію, яку вкладає „Маслосоюз“ у конкурентних чисто купецьких цілях. Ті хамелеони, що все стояли при якійсь позим чужого сіпа жолубі, що все користали з „невідомих“ фондів, на які складалися й українські податники, не можуть помістити в своїй тісній голові того, щоб якнебудь, а тим більше українська економічна установа могла стояти і жити та розвиватися, а в додатку ще й успішно конкурувати зі щедро субсидіованими польськими, при допомозі виключно в д а с н и х грошей! засобів і власної незвичайно вигідної, але часто навіть дуже опадно нагороджуваної або й безкорисної праці. Словопольські „політики“ прикидали до субсидій та синекур та до відомої політики навіть у економічних установах і тому ніколи не зрозуміють ошадності праці та життєвої боротьби тих, яких вони давно на смерть засудили.

„Маслосоюз“ спростував ці тенденційні нікчемні „інформації“ „Слова Польського“, але чи тим політичним кавібалом може щонебудь це спростування і чи воно промовить їм до людського сумління — якщо таке в них є? — сумнівеюся.

З Теребовельщини.

Спостереження і замітки.

Кобиліволонки, 22. серпня 1928.

Одно з найбільших сіл Теребовельщини, яким є Кобиліволонки, оживається незвичайно що року в часі літніх ферій. І цього року зіхалось сюди багато інтелігенції місцевого походження, не рахуючи молоді середніх і вищих шкіл, а з найдавших закутні Польщі хтожби, як не ті, що їх доля кинула навчати людські діти. Прибули вони зід Кракова і зід Ченстохови, зід Вильни і зід Велюна, з Сідлеччини і з Оратівщини, Бог знає, відки. Пригнали їх тут за рідною, за рідним краєм, за рідною мовою й рідною пісню. На жаль, неодно, з чим бажали зустрітись, застали змінене більше, ніж торік, більше ніж два-три роки тому чл.

ад. От хоч би пісню. Вже вона не та, що була до війни. Давній пісенний репертуар села засмічений новими набутками, як і давня мова. Вечерами лунають по селу не лиш крашні пісні наших стрільців, але й «панарей» царської салатчини. А в неділю чи в свято до церкви дітчата йдуть уже не в мережках і квітках, але в панських суконках усюкої моди, не в жовтих хобітках, але в лажирях і панчішках, не все першої свіжості, аlatih найчастіше на тижнями немовані ноги. Культура! Культура! І її похід на село не спинити. З тим мусять погодитися й ті, що американськи собі сьогоднішнє місто, вибираються в різне село, декламуючи за Шевченком:

„Село! І серце одпочине.
Село на нашій Україні,
Немає писанка, село...“

Шевченкове писанка-село належить уже до минулих. Писанку а того села роблять хіба що ті хлопці, що підхоплені на весіллі чи іншій забаві побудуть з рюкзаків южків і попишуть собі ними голівки чи спини, причинаючись тим робом до удержання свого лікаря, котрий вибрав собі в різні свої хвилини осідок.

Що там і не малоб статися з нашим селом, обов'язком нашої інтелігенції є не стояти осторонь від нього, не зрікатися свого впливу на нього. Тому й добре, що ботай раз в рік, на літні фарі, та інтелігенція в своє село загляне й не сидить в ній з затворенними руками.

В Кобиловолосках цього літа дав початок зближення з народом о. містрат Балюк, підносячи своєю участю торжество церковного свята в день св. Івана Хр. Тоді й церковний хор, що колись мав славу на цілому Поділлі, зважених зусиллях місцевого управителя школи п. Павла Ковальського, очинив на нове; почав і позитивно в читальні плекати крапку народної пісні, зваблюючи до неї що медлі народ.

Завдяки тому ж п. Ковальському й прихильним інтелігентам дано в селі в читальні даїчі виставу популярної комедії Лукича „Три герби“, що стягнула доволі велику силу глядів, сподобалася і в результаті дала прихід на кузьмівні цілі. На виставу комедії прибули також з околиці деякі інтелігенти.

Та вершок зацікавлення сягнуло в Кобиловолосках дня 19. п. м. віче скликає на багання сенаторів пп. д-ра Троїана з Ходорова і Вас. Баранника з Залішків. На віче зійшлося з села все, що тільки є в ньому трохи політично освіджене: в числі понад 600 людей.

Перший говорив п. Баранник. Говорив про заходи українських соймових послів і сенаторів для утворення одного соймового клубу. Пояснював значіння соймової декларації д-ра Дм. Левицького. Представив важливість діяльності нашої соймової репрезентації. Віклич зважав ліберали до єдності в праці на всіх ділянках національного відродження.

З незвичайною силою і жвавістю, з вичисленою образованістю виголосив другу промову д-р Троїан. Говорив про становище українського нац. соймового клубу при укладанні держ. бюджету, про заходи українських послів і сенаторів для виділення фонду на відбудову скізно-полудневих частин нашої землі, про те, як удалося спинити півновою клубом і на підписку громадого, маєткового й дімового податку і про зусилля українського нац. клубу забезпечити долю українських залюктованих службовців. Перейшовши до наших домашніх справ, д-р Троїан показав на літерату невідомої опії, яку 48-міліонний український народ має в Європі, на його роздробленість і неможливість. Вказав на невідрадий стан нашої нації, на її слабу літальність читальні, що могли б стати опією чужині; про нас на крашці. Підкреслював потребу більшої праці для кооперації і потребу закладання літотич садів. А в кінці з натиском закликав від нашої діловитості патріотичного зливання молоді, а від усіх громадян плекати нац. відносини й гордості.

Після промов інших бесідників ухвалено резолюції:

1. Віче висказує повне довіря українським нац.-демократичній соймовій репрезентації;

2. Визнає всіх послів і сенаторів до зливання одного українського нац. клубу.

бу, пияючи тих, що до цього не допускають;

3. Ждає, щоб при парцельній землі наділявано нею лиш місцеве населення;

4. Ждає українських шкіл з українськими учителями.

По вічу оба сенатори взяли участь у другому незвичайному доі акті — в сходинах тих кобиловолоских громадян, які 50 літ тому назад починали вчитися в місцевій школі, заснованій ще в 1864. р. Інцітативу до тих оригінальних товаришів сходин дав автор цього допису, що сам почав вчитися в коб. школі з осені 1873. р. На його зазив повторення в. Чарториським в церкві зійшлося 20 громадян і 4 громадянки разом з учителями в шк. сазю, де по молитві і прочитанню каталога управителя школи п. Ковальського повільно зібраним ціл сходин, а підписаний, пригадавши, що з числа 136 товаришів 36 збрала смерть, около 25' виїхало за море, 16 розбрилось по краю і 10 рик. нят. обряду не почуватися до товаришів-завзятів, висловили можливі жеристи з повторювання таких сходин. З гадками обох промовців зослидаризували в своїх промовах оба сенатори й учасники-селяни. Другого дня рано по Службі Божій і панхиді за покійних товаришів уті, що в живих осталися, сфотографувалися на пам'ятку в групі й після друшньої розмови в читальні стиснули собі руки, зобов'язуючись повторити сходин хочби й за 5 років.

То був гарний день. Спаса в Кобиловолосках. Здобутий настрій викинувся зразу в постанові збудувати в селі св-я „Народний Дім“.

Д-р Вас. Шурач.

Ріжні вісти.

ПІДПИСАННЯ КЕЛЬЬОГОВОГО ПАКТУ.

Оконечну програму підписання проти-воєнного пакту Кельього в дні 27. серпня усталили так: представники 13 держав, які підпишуть пакт, засядуть при столі в азбуичній порядку. Посередній сидітиме Бріан, біля нього держ. секретар Келььог. Головні представники держав будуть у саді з членами делегації. Сусідню сажу заарезервовано для запрошених гостей, а то представників дипл. корпусу, жінок повноважників представників парламентів країн, що підписують пакт і около 100 журналістів. Інші журналісти будуть у 3-тій саді. Акт підписання адмінатиме 7 фільмових апаратів при освітленні 8 ламп із рефлекторами. Біля Бріана й Кельього устануть будуть мікрофони. Привітальну промову виголосить Бріан, другий промовлятиме Келььог, третій представник Вел. Британії, опісля інші представники по черзі в азбуичній порядку.

Келььог зложив вінець на могилі Незнамого Воїна в Парижі.

НІМЕЦЬКИЙ ПРАПОР У ПАРИЖІ.

З нагоди підписання Келььогового пакту в Парижі аперше від 1870. р. має німецький прапор.

ПРИВІТАННЯ ШТРЕЗЕМАН В ПАРИЖІ.

На Ке д' Орзей витала товпа одушевленої нм. мін. зжорд. справ Штреземана, що приїхав до будинку мін-ства закорд. справ. Штреземан нав із Бріаном 40-хви-тову нараду. Це аперше від 1867. р. ви-тази офіційно нм. міністра у Парижі. Штреземан із огляду на лихий стан здо-рров'я кидав Париж 28. серпня. Ного за-ступатиме амбасадор Гені.

АТАК НА ПОЛЬЩУ НА КОНГРЕСІ МІЖ-ПАРЛЯМ. УНІІ.

Литвійський делегат на Міжнар. Уніі Шіман, представник „Бунд дер Авсаміа-дайтшен“ — нм. меншості у державах, заступлений в Уніі, закидував Польщі, що зле трактує нм. меншості. Жалівся, що польський уряд переслідує нм. като-ліків на Волині і нм. кооперативів.

АХМЕТ ЗОГУ КОРОЛЕМ.

Святоче засідання альбійського Нац. Зібрання ухватило через акажачію про-голошення альбійським королем дотепе-рішнього президента Ахмета Зогу. Ах-мет Зогу лачив, що приймає корону.

ВІДГУКИ ДНЯ.

По морю, по морю...

Признаюсь, що повітряного чейдоту я ще не хотів писати. Мав до цього опрай-дані причини, але й оправдані причини спонукали мене тепер так написати його.

Мова про троїсатизитівський перелет двох польських майорів, нмим „де ма-йор“ довго відроджувала іду, а відні, коли не послухували, ширгокнула їх у воду і жалю що не згодилася.

Чому я про це не писав згорд вісти не-адачі?

Мені здавалося, що польські летуни не дадуть за витраву і після одної хо-лодної пунції рушати на відній океану а подвійним шалом безліпні, енергії і шасті і з народивану меншим шалом оживи.

Я ждав на той другий лет. думавши ошметати відрату два, бо про один нема-тай туш що писати.

Але, коли я доірався, що другий лет відлечений на неограничений час, му-шу обмежитися до першого лету. Дру-гий летати чи побудеться, бо і на дру-гий рік буде імовірно падати дош, вітні вітер, звігати в оті сонця, а відзаві між Європою й Америкою буде, здається, та-ка сажа.

Газети розтрубили, фотографі фотогра-фували, французькі летуни поштурдую-ли і „Марш Пілудескі“ відіграв від зем-лі. Відіграв так, що всі були захоплені, і давали слово часті, що чогось подібне-го не сподівалися. Де он пак! Провалер шатерів, літат надпрова, хвилю су-нувся по землі, а потім — що за успіх! — підлісся в гору і лави по вододіш ш-птах. Навіть дубового деревця, навіть мар-пого лаху не зачіпав.

Пролетів один відометер — ахнула ці-ла країна. Пролетів другий — ахнула Еу-ропа.

Пролетів третій, четвертий ба й пятий — ахнула Америка.

А летуни летіли на птахів небесах, що-то по сіють і не орять.

Летіли як птахи, а говорили як люди.

— Невишло ще Америки? — питав о-дні.

— Невишло, але зараз буде! — відпові-дав другий.

І летіли...

— Як там в Америці?

— Вже!

Справді. На горизонті зарисувалися в-кіль береги. Може два, може три відло-метри ще було до них, але зарисувалися.

Та деж шербата не дала літальній до-хати до берега. „Маршавел Пілудескі“ несподівано згодилася, зробив сажато і дов мурів в воду. Летуни аз нмим, а саж-а до летунам.

Ведла смерть рушила пльотими і під-пала до них. Аглатитівський Океан, не-те, що польський Балтик коло Гдині, та-бокий і несприятливий. Тагнуа їх у глиби-ну аз що алапав.

Летуни були в реалуві. Девізми нах-воли, рибі і проліта ожива. „Омалі-о-малі“, що режіли не було.

На шасті надіхав якийсь корабель.

— Фюфорт ауфштайген! — крикнув до-летуни якийсь голос.

Німці! Вррр! Ліпша смерть, як такий ратунок! Не хотіли ратуватися, тілі-ни дали себе вратувати.

А ще на кораблі пошурили голови і-такіо підхали.

— Боже! Тимий етид, німці!

— Німчеша! Ох!!

До розбиттів підійшов командант ко-рабля і потішав.

— Дякуйте Богу, пльове, що автодці не-мають фальти.

Признали йому ратію і веселі верну-ли домі.

Галантіон Чіпка.

По широкому світі.

Провідником німецької делегації на цьогорічний сесії Союзу Народів у Же-неві буде д-р Шуберт у заступстві недо-жого Штреземана.

Індійський уряд відновив законопроект про комуністів у Індії. Значіння проекту у тому, що індійські комуністи будуть приневолені зобов'язатися й дати урядові гарантію, що вони будуть відповідно за-коруватися. За промови їх буде висла-ти на засідання за окремих приказом ге-нерального губернатора. До більш небез-печних комуністів будуть чинитися обме-ти гострий закон.

В Харбїні мали приловити відомого у-своїм імі радичського дорадника при-націоналістичному уряді в Китаю, Боро-дина.

У військово-морському таборі в Бон у Франції пришло до бурливих зворушень. Біля 500 резервованих моряків зинудилося на-тюреним будинком і спійкаючи інтернаціо-налі систою уціліли арештованих тоза-ришів. Шойно відізані на пам'ят відізані війська завели лад.

Сподіється, що з нагоди відвісання промисленого пакту Кельього в Парижі, представники держав обговорюватимуть деякі справи зв'язані із подалекою сесією Союзу Націй.

Голова хорватської селянської партії д-р Милек заявив представникам преси, що не може бути мови про згоду у Югославії при рівночасному неспушній пра-хорватів, боснійців і чорногорців.

На останньому засіданні комітету, рішучо організувати т. зв. „асеситівський протест“ проти декрету ухваленого пе-длавно японським урядом, а в якому за-порізується безоглядні репресії та кару смерті тим, що ведуть протидержавну-роботу. Тому, що згаданий декрет від-носиться в головній мірі до комуністів у Японії, рішуче комітети як англійське проти нього протестувати. Незалежна від „асеситівського протесту“ має відбути-ся в Радичському Союзі „Тиждень про-тесту“.

У Празі почався міжнародний мировий конгрес, організований „Міжнародних Товариством для поширення згоди між народами за посередництвом церковних обрядів“. У конгресі беруть участь пред-ставники англійських церков, право-славної церкви, церков: старокатолицької, грецько-східної й грецько-католицької. Не бере участі в конгресі римсько-като-лицька церква, яка не є членом згаданого товариства.

НОВИНКИ

— Упрата Церкви Успення Пр. Д. Марії поїде до відомі В першій місяці Церкви Успення Пр. Д. Марії (Володський) пр-ауд. Руські будуть відслужені; В понеді-лок дня 27. п. м. в навічере празника У-спення Пр. Д. Марії в год. 5. повола. Ве-лика Вечірня з Англією, проповіді, про-фесіональним обходом і благальною піс-нею. В сам день празника 28. п. м. в год. 6. разо: Утрени і читані Служби Божі в год. 6. 7. 8. 9 і 12, а в год. 10. торже-ственна Собора Служба Божі з пропо-відію. По Службі Божій Вознесіння в го-родини перед Церквою при ауд. Підвалі. Поход. в год. 4 і тім Вечірня з Акафістом, проповіді і благальною піснєю. — Хра-мни Празник Успення Пр. Д. Марії наді-лений св. Амст. Престолам повинні від-пустом для тих вірних, що в той день припадуть св. Таїни Покаяння і Бахари-сті та помолитися в наміренні св. Церк-ви. Своєді вірних зважаться в понеділок в год. 5. повола, а в день Празника від 5 год. рано. В середу дня 29. п. м. Заупокі-на Сл. Божі за всіх померлих парохій аз панакхидою в год. 7. рано.

— Німецькі пластуни у відвідинках у Львові. З нагоди приїзду німецьких скла-тів, ушитоююю команда львівських пла-стового коша у містоток, дня 28. п. м. в сажі „Української Бесіди“ чинний ас-чір з таїнами, подучений із „Вечером Ні-мецької Пісні“ у німецькій пластовій оше-рової співацьки А. А. Крушельницької. У програму вечера входить пісн Шуберта Штрауса та Шумана. Пісун аз зааривше-нями, які можна надати кожного дня між год. 5—7. повола, у пластовій доміш при ауд. Вільхельмів 11. і. ное. В день ве-чера при вступі на сажю. Початок у год. 22.

— Шведські летуни дають знати про себе. Шведські летуни Гассель і Кре-мер, які безлізно зганули підчас лету Америки — Гренландія — Ісландія — Швеція, дали знати про себе. Один з ра-діо-аматарів у Толедо від а нмим десяти-хвилинну розмову а нмим са летуни по-відомляють про свій примусовий побут на одному острові на північ від Нова Землі. Вони апахохали свого лету тому, що не стало в апараті оживи. Вони з ш-а та азорів. Не стало й одида пошани Успення а тим відізнати зацікавлені крути ратуванням оживи при спійкачати місцевих есеїстів і рибалок.

— „Вандрівна“ гора у Швайцарії. Від десятиох літ ведуть учені доследи наз-пикалою горою Мотто Арбіно у Швай-царії, яка постійно, і з цюраз більшою шпідістістю посувається в напрямі доли-ни Арбіто. Ще в 1921 році згадана го-ра відбувала дороту 36 см. на рік, а вже в 1925.6 році її шпідістість збільшилася

на 10% км. В році 1926-7 швидкість дійшла до 150 км. Від липня до жовтня 1927 р. пересуналися підстава гори на 168 км. Сьогодні пересуналися вона ще і швидкістю 348 км. на рік. Учені геологи, які ведуть обсервації над пересуванням гори, переконані, що внаслідок зміни у формації долин Арбеда в напрямку якої гора постійно вандрує. З огляду на те, що згадана долина є заповнена, треба буде заридити її евакуацію. Однак тому, що убоге населення не може майбутнього добровільно уступити і змороженої пагоди, сподіється, що населення треба буде силою усувати. Невпевненість збільшує факт, що крім Мотто Арбіно, почала вандрувати також друга гора Русада, яка до 1927 року стояла ще спокійно.

— Урожай у Злучених Державах. Наслідком шестирічного впливу Мисісипі по-перше значно знизився урожай. Це привело до майбутнього підвищення ціни на згадані продукти, а слідом за тим і на повільніших виробів. Урожай знизився значно, як попереднього року.

— Львівська хроніка. Невідомі справжні причини і білий дим на промислових підприємствах при вул. Байба. Огородники і садівники скаржаться. — Жертвою шкідливих комах і личинок узяв Тадей Салиба за стрийською рогацією. Пораженого Галабія підвезли до шпиталю. За лікуванням шукають. — Жертвами комах узяли купця Сайден при Жовтківській вул. і Рудольфа Мант.

— Амністия, який важить 89 кілограмів. Один з австрійських кримінальних фюрерів сидить на дні в Бранській в'язниці. Амністия, вага 80 кілограмів. Дорогоцінний камінь з карбоніт на 63 км, 82 км, довгий 80 см, широкій.

— Візантійська подорож "Цепеліна". Побудований у німецькому перелітному апараті у Фіндінгсфелі, повітряний "Граф Цепеліна" розлітає з початком вересня п. р. подорож по Німеччині і сусідніх краях. Він відвідає всі важливі міські міста. Східно Пруссія, Австрія, Чехословаччину, Швейцарію і Скандинавію. Подорож "Графа Цепеліна" має на меті пропаганду німецької повітряної техніки.

— Повість Муссоліні. Одна з виборчих кампаней видала друком повість Муссоліні. Повість називається Муссоліні і 28 років життя, що як редактор соціалістичного тижневика. Сьогодні Муссоліні не має майбутнього часу на писання повістей.

— 300.000 боневільних у Злучених Державах. На днях оголошено повісті факти, які продовжують 10 літ статистичну боневільних у Злучених Державах, цілі осягати свої праці. Із статистичних даних, що в заведеннях для умово недержав у Злучених Державах знаходиться тепер близько 300.000 боневільних. Більше, як 150.000 боневільних відстанувалися щорічно до різних закладів. Найбільший відсоток боневільних припадає на емігрантів. Так звані "сестри-американки" творять лише 57 відсотків усіх боневільних. На утримання боневільних витрачають Злучені Держави 300 мільйонів доларів річно.

— Річні вістки. Арештували Григорія Микшу і Олександра Фараєва за злочинство Олександра Бермана в Острові біля Цюриха. — В одній із паризьких газет постріляли на смерть жінку Жюлі Барановича за те, що він не хотів платити за місяць підписку на газету "Першу бригаду". Вона була арештована. — На днях відзначали телефоніку підписку, яка боневільно-лучителем Львовом із Віднем. — Впер відомий англійський історик, географ і політик Юрій Тревер на 90 р. життя. Він був із старої гвардії англійських політиків. Його син є відомим провідником англійських політиків. — В перших днях вересня п. р. відбудеться в Турні міжнародний матч між двома командами. — Впер несподівано один з найвідоміших німецьких поетів-ліриків Лев Геймлер.

— Вже досить цих ваканцій, найвищий час порешати ходити босом; бо через це терплять ноги найбільше паста Елгант. 363 — 1

Кіна.

"Аполло": "Рін-Гін-Гін", як пострахувати працелю.
"Лев": "Улюблені передмістя".
"Палак": "Знаменні жінки".
"Фатаморганга": "Жид — вічний маніпрішник".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Арсен Біднос, інженер-агроном, син відомого історика і професора українського університету у Празі, Василь Біднос, згинув трагічною смертю на 3. липня

на 1928 р., у 24 році життя, куляючи у Вєстгаві під Пльзнем, в селі Браніку. Шаном здоровий, у найкращому настрою, після обіду купався і вже більше не вернувся. Ввечір того дня сторожа помітила батька, що нічого не сподівався і чекав сина з вечора — приніс одягу пошкоджену, тіло віднайшлося тільки дві години через два. Батько Арсен Біднос був єврейським українцем, який із Українською Армією Україну, а як тільки встала змога на тижні вчителю, випускав на працю техніку, яку й закінчив перед роком. Якби час шукав практичної роботи у Франції, а потім узяв доповнити у Празі свої студії. В житті української молоді брав усе живу участь був якийсь час секретарем "Товариства Українців, що позакордоні вивчають історію і Чехословаччини". Все веселий, привітний та малий, тішився великою симпатією в колах української еміграції, що покладала на нього великі надії. Осиротів батька й матір, що ще з одним сином залишилися в далекому Катеринославі. Вістка про смерть Арсена Бідноса мов громом припала на українську колесню в Чехії. На похорон, що відбувся в суботу, 7 липня на Ольшанському кладовищі зійшлося віддати останню пошлугу покійникові багато людей. Було дуже багато візків: від родини, від приятелів-товаришів, від установ. Було чудово дивно, що так відповідало яро від величезного смутку всіх, що зійшлися. А головне від нещасного батька, що білий, як крейда, вмер у чорному, мов статуя, машинально виконував всі рухи, замовні з дратів похоронним ритуалом. Важко було дивитися на весь цей сумний перебіг, який мимоволі набрав на собі та котилася по обличчях присутніх. І на записній Службі вранці, що її правив українською мовою, панотець Крижанівський, і на панакхиді, після обіду, до якої стануло трохи свячеників — при звуках чудового хору Укр. Пед. Інст. й Укр. Госп. Академії в Подольцях під орудою проф. Щуровської-Росенівської. Було багато промов і від товаришів-покійного (ім. д-р Соколушко, канд. мед. Олексій, інж. Зоп, голова ЦЕСУС-а Орецький) і від старшого покоління (проф. д-р Гармашів від Укр. Пед. Інституту, проф. Олександр Логотський). Сонце заходило, як світився сумний обід. Ще довго громада не розходилася, і чорний сльозоточивий дощ, що вперушно стелася на безділі живих квіток на свіжій могилі, Вічна Пам'ять Покійникові, так легка буде йому тужа земля.

Ганна з Радичів Шапулова, студентка Українського Вищого Педагогічного Інституту ім. Мих. Драгоманова у Празі, разом із Чернігівщиною, померла після короткої і важкої недуги в Загальному Шпиталі в Празі дня 20. липня п. р. Покійниця пів року тому поховала свого чоловіка, старшину Української Армії, кола якого ходила під час його довгої недуги як дізнала сестра милосердя, а незабаром і сама пішла його слідом. П'ятирічна дитина після смерті чоловіка була — закінчила Інститут, щоб могла працювати в середній українській школі професоркою — та не довелося. Смерть її похитнула в колах студентства і професури — великий жал, бо пан Шапулова була дуже гарна товаришів і дуже любима студентка. На похороні зібралася українська праска громада. Від Інституту поприслав Покійницю ректор Інституту проф. д-р В. Сімович, від студентської інститутської Громади студ. Л. Волохін, від Союзу Українських Жінок — пані З. Мірна. Земля їй пером!

НИЩИТЬ:
Мухи, комарі, моли, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для огорення найкращих наслідків, користуватись ручним розпророзпущанням.

ОПОВІСТКИ.

Лекції сольового співу уділяє Анна Крушельницька, учениця проф. Дале Фіме і Данте Ларі в Медіолані. Пробі голосів і шпеси у Львові, вул. Крашівського ч. 23. Партер на ліво, щоденно між 11—12 передпол. 352 2—3

"Вертеп Наших Днів" — Галактіона Чіпки і Ле-де!
Рогатин, вівторок 28/8 " "
Бережани, середа 29/8 " "
Перемішани, четвер 30/8 " "

Львівський Просвітнянський Театр.
Болшівці:
28.VIII. Гейма.
29.VIII. Запорожці за Дунаєм.
30.VIII. Осінні мач арм. 337 3—2

Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові розпочнуться дня 30. серпня п. р. Наука починається дня 3. вересня. Щоби ухвалити елементами, які починають VIII рік науки, зайдіть у Музичний Інститут ім. Лисенка, відкривається в цьому щадньому році концертний курс гри на фортепіано. Крім цього вводиться в перше Езритію (ритмічна руханка) методом Е. Jacques Dalcroze (також для дітей передшкільного віку) до ведення якої повиско факсову силу в особі п. Замоні Колетин-Круг з повним дипломом в Желєві. Предмети науки повиско в афімах. Секретаріат уріджує від 30. серпня і уділяє всяких інформацій від год. 3—6 вечір в канцелярії Муз. Т-ва вул. Шапківська ч. 5. II. пов. — Видіт Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові. 341 2—3

В прих. між гімназій СС. Василянко у Львові (вул. Дзугота 17) вступні іспити відбудуться в днях 30—31. серпня і 1. вересня. Початок що дня в год. 9-й ранко. Початок конного шк. року дня 3. вересня в год. 8-й ранко. — За Управу: д-р В. Шурач. 2—2

Українська гімназія Рідної Школи в Брогочі. Доповняльні вступні іспити до всіх класів гімназії відбудуться в днях 31. VIII і 1. IX. 928 р. — Управа гімназії. 330 3—1

Одинока Українська Торговельна Школа у Львові, вул. Корняківська ч. 1/II, приймає в днях 30/8 до 2/9 1928 р. від год. 10. до 12. додаткові вписи на виділь кооперативний і торговельний. Початок науки дня 3. вересня 9 ранко. Курс для абітурієнтів починається дня 3. жовтня 1928 р. — Управа. 1—2

Занчайкі Загальні Збори Кружка "Рідної Школи" в Збаражі відбудуться дня 1. вересня 1928 р. о 12. год. в залі "Українського Дому" в Збаражі. 359 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

АВКАТ д-р Стефан Мудрецький в Тості місті (Тлустві) приймає рутинного концієнта. 562 5—5

ГІМНАЗИНИН професор приймає 3—3 учеників на станцію. — Зголошення до Адміністрації "Діла". 356 3—3

СТАНЦІЮ у відомі по священнику найде чотирох учеників або учениць. Львів, вул. Терещівська ч. 6. 332 3—3

УКІНЧЕНА семінаристка пошукує лекції на цілий рік. — Зголошення слати до Адміністрації "Діла" під IIІІІ ринка. 331 3—3

УЧНЯ і учениця середніх шкіль приймуться на мешкання і харч. — Інформації дасть "Союзний Базар", Львів, вул. Руська ч. 2. 328 3—3

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ й ГІРЦІ ПІПРУНІА, вул. Личаківська ч. 34, тисли на однорічний торговельний курс для молоді, також 3-ти місячний торговельний курс для дорослих, відбудуться щоденно від 9. I. і 3—7 попоз. Писання на машині і стенографія. Окремі курси для абітурієнтів. Початок науки дня 3. IX. 368 1—4

Жадайте жовтої бланшани а чорном опасною.

ПЛАТІМО високі ціни за золото, брилянти і перли Домбчевські - Розважескі, Львів Готел (Жоржа), вул. Академічна ч. 2, Опіке безплатно. 2481 10—7

СОЛІДНА ЖІНКА скаронних вишок інтелігентів, загляної вдачі, середнього віку, найде місце у світлітій віді, як господарні дому у Львові. — Усвіді: заповнення широкі материнської опіки 7-літньому сирітці. Даліше бажане, щоби піднялася сама варити та виконувати з правдивим замишлянням дрібні праці домашні. — Власноручно писані зголошення з поданням вишок до кінця серпня слати до Адміністрації "Діла" під "Добре транзовання". 324 3—3

НА СТАНЦІЮ прийму 3-ох учеників (т): близько годовалі гімназії Кордакович, радник скарб. Мураревського пов. 268 5—8

ДЛЯ ХЛОПЦЯ з III кл. гімн. потрібна на учительську гімназійною жатурок і на знаннях гри на фортепіано. — Тимовичівська в Довгалів поч. Любичів Стрия. 321 4—4

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СІРБНІ ВІДРОБИ продає за готівку і на рази від десятих літ у місті краю змісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купують брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 311-7

ВДОВА по священнику пошукує місце в господарстві. — Пародіальний урва Пидиш, п. Коломий. 364 1—3

ПРИМУ учеників на станцію. — Костельська, вул. Куркова ч. 14. 361 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНІ дві панночки, учениці прийму на мешкання. — Інформації з чистоти при касі ангарів ім. Шевченка, Ринок 10. 360 1—1

ПРИМУ панночки на станцію. Велике мешкання, близько гімназії, полич в науці. — вул. Зофії ч. 20. I. пов. 365 1—4

УЧЕНИЦІ прийму на станцію. Фортепіан в дома. — вул. Хматовської ч. 12. А. Опанка. 367 1—1

УКРАЇНСЬКИЙ Оперетково-Драматичний Театр "Емігрант" пошукує артисток з хористок з голосами. Подорожні що-до умов праці по адресі: Miłosza kolo Warszawy, Zarząd teatru ukraińskiego "Emigrant". 365 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Вже крайня пора слати замовлення на зимове взуття до фабрики різнородних пантофлів і папучів

Т. ПРОЦІШИНА

Львів, вул. Брюсовських ч. 4. (Замовлення з провінції понагодується 261 легайно). 4—10

Мужеська доповнююча фахова школа "Рідної Школи" ім. Б. Гринченка у Львові, Городецька 93 з повним правами публичних шкіл. Вписи відбудуться в днях 29, 30, 31 серпня і 1. вер. п. р. від г. 5—7 веч. Приймається термінові сносарського, столарського, шевського і абіжених фахів. 353 2—3

Вас зайшла книжечка Д-ра А. Подольського

Гігієна дівчини.

(Що дівчина і її мати знати повинна). Видавництво львівської Філії українського хрещеного товариства охорони дітей і опіки над молоді.

Ціна 1-50 ал. у львівських книгарнях 364 1—3

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пок.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“ видавнича кооператива у Львові

відкрила
з днем 1. серпня ц. р.
318 СВОЮ

КНИГАРНЮ в ЗОЛОЧЕВІ.

Надії на Америку.

Львів, 29. серпня 1928.

Вже не раз на сторінках нашого органу порушували ми справу погрібного нам кредиту для оживлення висохлих артерій нашого господарського організму. Вже не раз згадували ми наші відповідальні чинники: економічно-фінансові до спільних, плянових зусиль в цьому напрямку, закинувши індивідуалістичні тенденції економічної праці й об'єднуючись в одну Українську Центральну Економічну Раду для вироблення плану української економічної політики й здобуття погрібного кредиту під прапором об'єднаного авторитету. Одночасно вказували ми на Америку, як єдине джерело здорового кредиту, як єдину збірницю капіталу.

На жаль, наш голос з трудом промовляє собі дорогу серед заінтересованих чинників. Можна навіть сказати, що він без відгуків повертається до нас. У ваканційному часі на порядок дня в пресі поставлено справу відбудови й розбудови кредитових кооператив на основі самовистарчальності, себ-то власними силами й засобами нашого населення під Польщею. При тому, як звичайно буває, рішенням була аналогія з Познанщиною. Однак автори тих проектів забувають одно, що наша територія була тереном воєнних ділань на протязі шість літ та що війна й повоєнні події знищили не лише всі наші збереження й надбання, але й багато реальних вартостей. З того господарського лобовища, якого від довшого часу є українська територія під Польщею, важко добути готівку на випуск українських кредитових установ. Хоч як правильними й доцільними можуть бути шляхи і основа вказуваної самовистарчальності, то однак вона затягає процес відбудови кред. устнов, лишаючи нас далеко позаду в госп. перегонах. А наслідок того є й буде такий, що ми збережемо тісну „самовистарчальність“, але за той час земля та вартості праці й продукції найдуться в чужих руках, в руках тих, що розпоряджають великим і творчим капіталом.

Коли можна порівняти велике з малим, то більшовики вже десять літ вертаються в брудному колесі „самовистарчальності“ і — хоч є вільні від безпосереднього постороннього натиску у своїй внутрішній господарській політиці, то все-таки постійно заломлюються, хоробливо пошукуючи чужого капіталу. Зате країни, що здобули капітал з багатого американського резервуару, виявляють нечуваний економічно-творчий розмах.

І нам не лишається ніщо іншого, як апелювати до наших американських братів, щоб одержати до обороту частину їх готівкових збережень, даючи можливу в теперішніх умовах реальну безпеку вложеному в наші установи, а наше економічне життя капіталові. Наші статті в тій справі, до яких так

здержливо, навіть холодно поставилися наші фінансисти й суспільні діячі, нашіли досить голосний і вдячний відгук серед американських земляків. Вони виявляють готовність прийти з допомогою нашому народньому господарству, тільки вижидають ініціативи з нашого боку. Знаємо це з листів до нашої редакції і відзивів у пресі.

Перед місяцем порушила цю справу філадельфійська „Америка“ в передовиці „Надії на американських українців“. Вона зазначає, що країні в першу чергу потрібно грошей для кооператив, а головню для селян на купно землі. Бо

„як нема землі, то нема нічого в такому хліборобському краю, як Галичина. І власне треба в Галичині готівки на купно землі передовсім, а відтак на кредити для кооператив. Старий край сподіється, що дістане готівку від українців в Америці. Не яко дар, жертву, запомогу, але яко зворотну позичку... Якби американські й канадські українці були засипали доларами українські банки у Львові (напр. Земельний Банк Гіпотечний), то українські селяни в Галичині були б вже закупили панські землі і були б вже віддали землякам в Америці позичені долари з процентом. Це значить, що було б вже докрано дуже велике діло, якого значіння газета навіть не може описати. Дехто міг би на це сказати: „Щодо купувати ґрунти, коли вони і так колись придуть селянам без грошей!“ Так, віримо, що колись придуть. Але коли, того ніхто не знає. А тимчасом українські селяни могли їх купити і сплатити.“

А ми до тих міркувань ще додамо: Віримо, що колись ті ґрунти придуть селянам без грошей, але згадуємо, що то може бути — як кажуть — гірчиця після обіду, що то буде в часі, коли велика більшість панських маєтків буде вже розпарцельована між чужинців, між тих, що мали засоби на купно землі.

Очевидно, не лише земля входить в гру, але й поправа та раціоналізація господарства, розбудова

вартостів праці, підтримка початків української торгівлі, творення промислу то-що.

А наші земляки в Америці розпоряджають великим готовим капіталом в американських банках. Без пересадки можна сказати, що збереження наших земляків у Зєдинених Державах і Канаді перевищують суму 100 (сто) мільонів доларів. Очевидно, цими грошми розпоряджають американські банкири по своїй влододі, даючи позички Німеччині, Польщі, Румунії, Югославії й іншим державам. Отже часто діється навіть так, що гроші українських фермерів у Канаді й українських робітників у Зєдин. Державах, є напразнені проти нас, проти наших інтересів, що при їх допомозі відбувається господарське, а тим самим і політичне зміцнювання нашого противника та ослаблення нашого народу на всіх ділянках життя і розвитку.

Якже інакше виглядала б справа, колиб хоч десята, навіть двадцята частина цих збережень нашлася в наших руках і була повернена на службу нашому народньому господарству.

Тому вважаємо своїм обов'язком іще раз пригадати цю справу нашому громадянству в краю і за океаном. Наші надії на Америку, на цей резервуар капіталу, на наших американських земляків, на їх патріотизм і власний інтерес, є великі, слушні й оправдані. Цю слушність починають признавати нам і за океаном. Тепер іде вже лише про ініціативу і плянову роботу з нашого боку. Не тратимо надії, що покликані до того країні чинники анідуть з дотеперішньої резерви і об'єднуючись в Українську Центральну Економічну Раду розпочнуть негайні заходи в справі приєднання частини готівкових збережень наших американських братів на цілі нашого народнього господарства.

Національне виховання в наших бурсах.

(Членам виділів бурс під розвагу.)

Виховання молоді в наших бурсах ще недавно живо обговорювалося на сторінках „Діла“. І нема в тім нічого дивного, що почали є нас звертати пильну увагу на бурси, бо головно в них маємо змогу самі виховувати значний відсоток нашої молоді. На жаль, всі бачимо, що початківній молоді, яка опускає мурі середніх шкіл, чогось недостає. З одної сторони єдилий у неї брак охоти і запалу до народньої праці, а з другої сторони тут і там єдилий і прояви вузького еґотизму, який часто заводиться її на манівці. Все це відлучує молоді від старших провідників народу, бо навіть виторуює прірву між старшим і молодим поколінням. Зарадчі способи є тут конечні. Та щоб зарадити цьому лихові, мусимо найперше збагнути дійсні причини того стану. — Бо оправдування молоді „половиною психолоґією“ є хибне і навіть шкідливе.

Одною з найважливіших причин такого стану є сучасне виховання молоді в

середніх школах, а при тім брак рівноважного протидіання цьому шкідливому вихованню. Твердженнями такого протидіання повинні бути: рідня хата, якщо діти мешкають у родині, а не меше-так-же бурси. Ті повинні узброювати молоді у тверде національний панцир так, щоб від нього могли відбиватися навіть дуже сильні наступи в школі. Маючи на увазі це, вартоб застановитися над тим, чи молоді по теперішніх бурсах одержує повне національне виховання? А питання це тим важніше, що, як вже знаємо, такого виховання наша молоді у школі зовсім не знаходить. Та мабуть не помилало, якщо скажемо, що наші бурси в тім випадку майже зовсім не сповняють цього так важкого завдання. Іх виділи, аж дивуватися треба, не стараються дати тепер навіть такого національного виховання молоді в повноті (іх інституцій, яке там одержували цитомі перед війною. Бо в попередніх

часках по деяких містах фахові-історики або українські заходили часто, ми прохання виділів, до бурс і розказували там молоді про світли події з нашої минулщини. І робили це, не забуваючи, тоді, коли в наших гімназіях учили ще „Історії рідного краю“ як окремого предмету. Тепер же, як знаємо, в гімназіях „а руською мовою навчання“ цього предмету зовсім не вчать, а якщо учитель зачіпить його у зв'язку з всевітньою історією, то подасть події в сенкевичаській освітленні, бож учать історії аж і по наших гімназіях поляки.

А що робиться по бурсах?.. Там молоді, поза харчем, „бурсацькою“ дисципліною і доглядом, щоб приготуватися до лекції „на завтра“, не знаходять більше нічого. Виня цього в тім, що наше громадянство гімназією молоді зовсім не інтересується, а виділи бурс звичайно займаються тільки іменуваним настоятелів і фінансовими справами — переслідують зиски чи страти, а про національне виховання повноті їм молоді навіть не думують. Права не можна і таких справ та обов'язків виділів трактувати з маловаженням, бо вони становлять підставу існування бурс, але цього ще замало. При тім слід замітити, що і в доборі настоятелів виділів не завжди мають щасливу руку. І в тім нічого дивного. При таких іменуваннях часто можна почути таку аргументацію за кандидатом як його матеріальна скрута, брак відповідного мешкання, педагогічна строгість і т. д. І це звичайно вистарчає. Буває часом і таке, що виділи, як слушно замітити д. Зубрей („Діло“ ч. 157), попливають до шого лішого на настоятелів — мовля, щоб там хтось був. А так воно не повинно бути. При таких іменуваннях повинні члени виділів всесторонньо застановитися над кандидатом і пошукати на настоятелів лиш таких виховників, які визначаються національними цінностями, які своєю громадянською працею дають заповуку, що подри домашній нагана їх головним завданням буде попорати у молоді неперезавдані ідеали нації й безграничну любов до них. При тім слід зазначити, що в тому напрямі може з успіхом працювати лиш такий виховник, який любить молоді; отже виділові повинні і це мати на увазі.

В імі майбутнього нації треба також зирвати і з цим поглядом, що тільки така людина надається на управителя, котра в свід заощадити найбільше гроша (хоч би навіть і коштом жовудків учнів) та що лише такі виховники вітло сповняють свій педагогічний обов'язок, які з беззастережною строгістю, дисциплінують того, щоб учень свобідно не рушився в бурі тільки зведно задів при скарі над шкільним підручником і щоб, боже-ни-боже, який з них не прийде у журі інституції української газети: „Діло“ або „Нового Часу“. Виділи, котрі лиш такою діяльністю вдоволяються, будуть справді тішиться фінансовими надбаннями, але при тім шороку будуть випускати з мурів бурс молоді з порожніми серцями — духових банкротів, які з ідейними громадянами ніколи не зуміють зговоритися і стануть побіч них, бо їх виховники поза односторонньою педагогічною дисципліною не дали їм твердих основ, на яких могли би опертися по скінченні школи, не подбали про те, щоб в їх серця вляти живої національної крові.

Добре буде, якщо ланове виділові при обсаджуванні управи по бурсах будуть

брати собі приклад з кураторів. На що глядіть там при іменованні управителів і директорів у наших школах? Ми всі це дуже добре знаємо! Отже наскільки бідніше повинно це правило знаходити припорошення в наших інституціях! Покищо не аспіри вони так водяться у нас. Тому то вже тепер збираємо плоди такого байдужого поступовання супроти себе: «Не відчуваємо співучасті молоді в нашому житті» (Г. «Діло» ч. 46 «На тихі сади»).

Гому, щоб рятувати молодь націоналістично, андери бурс повинні подати: 1) Щоб виховання молоді поручити таким виконавцям, щодо яких нема сумніву, що вони відповідають завданню, которого від них вимагає хвиля часу і наряд; 2) Повинні вже від вересня заангажувати фахових істориків, котрий за оплатою від години або й без оплати бодай раз в тиждень закодують до бурси і очне молоді історії та географії України; 3) Повинні в будучині приймати до бурс тільки таких учнів, які (крім, очевидно тих, що не були ще в бурсі) викажуть посвідкою, що з успіхом слухали агаданіх лекцій.

Якщо так національне виховання даватимемо виконавцям бурс, то його благодатний вплив буде поширюватися і на молодь, що мешкає по станіях і в ролях. А тоді, давши молоді національну свідомість опору на знання своєї минувшини і зацікавлення в ній, піднесемо до свого різного, дамо їй тим самим спомогти нести освіту в народ і стояти непохитно при стягу своєї нації.

Кінчу звязком до видів бурс: Перестаньте вважати бурси за фінансові підприємства, а створіть з них школи будучих свідомих і характерних громадян — створіть майстерні, в яких має куватися обличчя грядучого покоління!

Громадянин-педагог.

Радянська Україна.

Нові заповідники на Україні.

Українка виготовила проект утворення нових природничих заповідників на Україні, щоб захистити та зберегти останки природничої культури, як от парків та первісних степів, лісів то-що. ЦКО звернулося до Раднаркму УРСР з проханням затвердити проект утворення таких заповідників: 1) **Чорний ліс**, остаток величезного косяка бору, що був на Херсонщині, біля міста Візовиця. Під цього ліса пішла нафта «Чорний шпик», який косяк гнали кельїшників у татарську неволю. Нині від косячного бору залишилося кілька лісових груп, що мають велике науково-практичне значіння для вивчення всіх природничих умов степових лісів України. Територія заповідника «Чорний ліс» складає 14.085 гектарів.

2) **Устимівський парк** біля села Устимівки на Кременіщині (с. Глибоко). Територія парку — 32 гектара унаслідок

бою збірку чужоземних порід дерев та кущів, понад 225 різних родів. Крім великого етнографічного значіння та культурно-освітньої цінності, цей парк відіграє велику роль в огляду акліматизації різних порід дерев степової України. Нині парк перебуває у завідуванні агроп. школи, яка це не чаклиха від знищення та пошування надзвичайно рідких рощин. Після оголошення його заповідником зробити охорону та поставити відповідну охорону біля нього.

3) **Провальський первісний степ** на Дніпроці біля державного шинного заводу. За загальною територією заводу 11.000 гектарів відокремлюється для первісного степового заповідника — понад 6.000 гектарів.

4) **Парк ім. III. Інтернаціоналу**. Це парк біля міста Умань, колишня Софійська графа Потоцького; територія парку 98 гектарів. Завдання утворення парку ім. III. Інтернаціоналу — збереження первісного вигляду культурно-історичного парку минулої доби кріпачства та збереження його штучної рослинності та природи.

5) **Корабельний гай**. Цей заповідник на Коростенщині, надзвичайно цінний, складається з кількох великих лісових груп. Селами називають його «Корабель». Це останні залишки первісної луки. В Корабельному гаю дуби переважно віком 200—400 років. По назвах трапляється кілька величезного розміру. Щодо фани, то тут є восяки, лиси, набаби, кунці, бореуни й т. ін. Утворити з цієї первісної луки заповідника треба негайно, бо не дасть можливість зберегти залишки косяної луки, а також бобрів, що трапляються в урочищах «Вобровий балі» та «Оале».

6) **Весело-Боневаннієвський парк** на Крижоріжжі. Територія цього парку понад 114 гектарів. ЦКО прохав прилучити до цього парку також і площу 382 гектарів землі.

Садівництво на Київщині.

У «Простарській Правді» з 24 серпня читаємо на цю тему ось яку замітку: «За час імперіалістичної й громадянської війни садівництво на Київщині було занедало. 1926 року в окрузі було під садками тільки 8500 г. Але, завдяки заходам ЦЗВ останніми роками садівництво в окрузі знову поступово відроджується — поповнюються старі сади новими фруктовими деревами, насаджують нові, організують групові кооперативні сади. 1926—27 року на ремонт промислових і приватних садових сортів дали 30.000 штук шеп в розсадників округи. Цього року теж зроблено чимало для відродження садкового господарства на Київщині. Групи садків засаджено 34 га. зябляних — 102 га. Отже тепер на Київщині є садків 3.806 га. Тепер 31,6 відс. усіх господарств округи мають сади. Найбільше в селянських садах яблук — 34,7 відс., слив — 25 відс., абрикосів — 20 відс. Кооперативних садків є

4,6 відс. Прибутковість садків збільшилася. Загальна округи продукція садівництва становить 20.210 тон (на 1.491.200 карб.). Для відновлення старих і утворення нових садків в окрузі засаджено 33 розсадники шеп, де минулого року виростило 772.180 личок і заготовлено личок — 268.000 шт. Шеп одностових у розсадниках виносили 74.800 шт., двостових — 24.000, трьохстових — 8.445.

Велику увагу ЦЗВ звертає на організацію групових селянських садків. Для 17-тих садків минулого року призначено 401 га і вже 37 га. засаджено шепами. Цього року теж запроєктовано організувати 38 групових садків (у 15 районах) на 416 га.

Загалом Київщина має широкі перспективи розвитку садівництва. За цим напрямком планом на Київщині мають засадити садків на 5.000 га.

На економічні теми.

В справі кредитової кооперації.

IV. Оборотовий капітал і відповідальність.

(Голос у дискусії.)

Питання уділів є найважче і найбільше у проблемі с.-госп. кредитової кооперації. Наше сільське господарство так бідне щодо власних грошових фондів, що а гори можна сказати про те, що воно не в силі вкратити а господарства суму на уділи, які нині і в близькі роки могли би відіграти помітну роль в сільсько-господар. кредиті. Іншими словами економічною неможливістю є, щоб уділовий капітал послужив основною базою кредитних відносин з сільському господарстві. Тому думи кооперативного політика має бути направлена на те, яку можливо найвищу висоту уділу наляжить при заснованні кредитової кооперації пораджувати, щоб вона могла в наших умовах своє завдання виконувати.

Думка провідника нашої кредитової кооперації дир. О. Савиця направлена якраз в протилежний бік. Захочений приклад познанської кооперації, де середня висота уділу досягає 410 зол. увагу свою звертає в бік максимальності нашого уділу й зайнявши його границю означає на 100 зол. Як економічні міркування привели його до цієї пафри, не знаємо. Чому не вказо середньої познанської цифри чи йшої вищої. 50 зол. автор не вказав. У всіх разі про мінімальний уділ, висота якого не відстрахує від широким мас від вилучення уділу та що відповідає би силі й величині пересічного господарства, автор нічого не говорить, узагальнивши, видно, що подібне читання не має ролі в нашій економічній політиці. Не так дивився на справу батько сільської кредитової кооперації — Райфайзен. Його цілком не інтересувала максимальна висота уділу. Виходило

Магазин капелюхів О. Бережницька львів, вул. Пекарська ч. 47.

поручає на осінній сезон останні новості у великій виборі по приступних цінах. 371 1-3

чи в того, що бідне сільське господарство не може будувати свого кредиту на уділах, висунув він свою славновісну засаду — ні гроша на уділ, а коли німеччиний законодавець під впливом Шульца з Денча заборонила безуділову кооперацію, то Райфайзен і його послідовники антагували висоту уділу у найнижчій висоті. В середньому в 1907 р. в німецькій райфайзенці припадало на одного члена 8 марок уділового капіталу. Не знаємо стояла тоді справа й в кредитових кооперативах імперського Союзу, хоч союзу цей не тільки не має райфайзенської нехоти до уділів, а навпаки прагне обов'язковості уділів, як кооперативну засаду. Так починала і познанська кооперація. Автор знає, що ухвалу шопі внести уділу (500 зол.) прийнято там тільки в 1924 р., коли і кооперативи і члени стали на місці економічні підвалини. Думаю, що ми могли би нині прийняти як мінімальну висоту уділу 10 чи навіть 5 зол., що не виключає можливості появи, де господарський стан дозволяє, кооператива з вищим уділом. Зі зростом добробуту мінімум цей буде підійматися і, дасть Бог, дійдемо колись до познанських 400 зол.

Наляючи, і з цим правильно, велике значіння власному майну для життя кредитівки, автор дуже турбується гармонійним відношенням поміж власним капіталом кооператива і капіталом чужим. На шість існує, видно, дабло відкритий закон щодо цього. В статті читаємо, що, а прийнято правило, що чужі капітали не повинні переважати більше чим уділовий майно власне (1 і 2). В наших умовах сільська кредитівка, хочаби зважувати цей «закон», не зміла би прийняти опадності на суму вищу, як подійшла сума власного майна. Та яке також шаста для кредитової кооперації, що Райфайзен, Гама, і інші не знали чи який час ігнорували цей закон. Дікуючи цьому німецькому с.-г. кредитова кооператива досягла надзвичайних успіхів, хоч по десятих літ існування власні її капітали давали всього 4 проц. всіх оборотових фондів кооперативу. (дані з 1907 і 1908 р.). Т. є. відношення свого майна до чужого було: 1 до 25. На жаль, це маю під рукою данки, щоб сказати, як стоїть з цим справа нині. Нашим ідеалом є, щоб згадане відношення виглядало, як 1:0, та практичний політик мусить сказати про те, чого можна і наленити досягнути в наших господарських відносинах.

Ідея необмеженої відповідальності членів кооператива народилася з того, що кооператива, маючи мінімальні власні

Літом, у Люврі.

Париж, серпень 1928.

I.

Коли ви літом у Парижі і якщо роскоші Монарха полишають вам дві-три вільні години, то зайдіть до Лювру — не до великанської крамниці (магазину) Лювру, а до справжнього Лювру, тобто до музею старих картин і різьб, примішеного в давній королівській палаті. Це — з Бритійським Музеем, з еспанським Прадом і з російським Ермітажем — один з кількох перших, найбільших і найбагатших збірок мистецтва минулих днів. Ця гостина парта труду.

Очевидна річ, ви не підете туди на те, щоб з якимсь провідником чи показником у руці по черзі оглядати і подивляти всі «числа» образів і різьб і старжувати на кожному числі означені в показнику признаки й прикмети: ви вже раніше це зробили, або й не зробили. Тай — сохрани, Господи! — не потаскаєтеся туди, щоб й самому там приголомшитися безкоштовним огляданням десятків тисяч предметів (мало що так уже томить і так безнадійно приголом-

шує людину, як таке «сумління» оглядання музеїв); і не на те, очевидно, щоб потім забавити фейлетони вашої газети «описуванням» баченого (це зроблено вже, і то краще й точніше) в усіх бедекерах. А підіть туди оглядати — глядачі.

Глядачі, тобто таких, як ви, літніх гостей.

Бо це публіка особлива — ці літні, вакаційні оглядачі Лювру. Не та сама, що в зими, в осні.

II.

І так зайшли ви туди вчора, у відділ старинностей. Вже від дверей побачили ви чоту британців, що повагом йшли за провідником, супором з виду, з виглядом трохи не похоронним, у довгезу, темному «реденготі». Було там яких двацять підстаркуватих «дани», наче серіями вироблених, тай других спільних чоловіків, з сухорлявими обличчями, з очима трохи змученими — що бачили вже забагато дечого. Молода любовна пара тяглася трохи особливим. А на самому заді чоту ішов старий собі англієць, що мабуть узявся собі Париж містам підлітником, бо на голові він носив колоніальний брідзь «Діа»-ленин

Вся та публіка швидко йшла походом, слідами поведатора, і всею простягли до них свої чудові мармурні рамена — старі гречські постаті. Не було про них нічого в показниках, мовчав про них і поведатор! байдуже проходила мимо британська чета.

Перед Вечерою Мілонської асиа таки зупинились. Півоколом її обступили, н' без деякої торжественності. Важким і одноставним голосом різночас провідник свій англійський виклад. Обличчя були пелення цією здоукою (чи то пак: поуюкою, як хотів пок. Верхратський). Зовсім такі обличчя видали ми в спиритистичній (бо і такі там є) церкві в Історії, на недільних вічах і викладах у Гайд-парку.

Стукіт металю по помості. Що це? Збірка грошей у храмі? Ні, то впав на землю добре окований нахляр старої «лейлі».

Ще халя, і дельший похід. Сходами згору, і сь ціла чета, а вожатим на чолі, в галерії картин.

III.

В цій довгій саді британці попали на родині французьких провідників. У цих — ні показника в руках, ні поведатора з криви й костей; вони тинялися навмання і ала-

валися нам, вони навіть кидали заздрі погляди на англійців, яким їх учитель знов розпочав щось поважно толкувати. Не второпавши нічого з його англійського викладу, французи посунулися далі.

Якийсь доброго батько, поруч нас, звернувся з порадою до свого сина, котрий не оглядав нічого, а властиво експерт впливав очі в кінці своїх школярських черевиків (цихами швидко підбитих):

— Не забувай, що ми приїхали до Парижа тільки тому, щоб тобі показати музей Лювру. Ось, придивися трохи «Піврванню Сабіноку». Славний образ!

— О, значе це, відповів без запалу синок. Кілька днів тому я сам перекладав це з Тита Лівія.

Однак кілька кроків далі пізнали ми одного з музейних сторожів — він брат створка «нашої» каміниці. Вислизався на високе крісло і підліпчував собі, здавалося, в літньому повітрі.

IV.

— Не думайте, що сплю, каже він. Я причаюся. Ніщо мені не скринється, і зперед мене Лжеконди це раз не вкравдуть. Але киньте оком на того малюра, що копіює ось

фонди, оперує чужими капіталами не обмеженою знати. В цій випадку є повна гармонія між родом відповідальності і величчю чужого капіталу. Якже неоразумною стає горляча оборона необмеженої відповідальності членів в устах автора, що згоря озвучує межу для чужого капіталу. Там коли чужі фонди не сміють більше, як двократно перевищити власних фондів, тоді для повного забезпечення тих фондів вистарить вільно-разова відповідальність. Потрібну (теоретичну) висоту відповідальності можна означити формулою (в українських літерах): $4 - r$, де „4“ чужий капітал, „r“ — резервові фонди, а „r“ уділений капітал. Я не є противником необмеженої відповідальності в кредитній кооперації, а то три більше, що допуская більше як дар. О. Савич розпатти поміж майном власним і чужим, але уважаю, що він не має права призначати той рід відповідальності за наше „кредо“. Можна, йдучи слідами Імперського Союзу, доразкувати необмежену відповідальність. Але там, де така відповідальність могла би адекватно людей від приступлення в членство, є оманливі та гальмує для росту кредитної кооперації, там з легким серцем належить від неї відмовитися: реальне позитивне значіння для кооперації вона не має. Мих. Коринський.

Примітка. У попередній статті (ч. 190) виписав у часі доповіді складу один рядок на одному початку статті, а на його місце вставив інший та зробив перші речення статті невідомими. Початок тієї статті має виглядати так: „Дир. О. Савич, виходячи зі заложень самовистарчателістості і спираючись на вислід, переведеної серед повітових кредитів анкет, відкидає основи Райфайзена і т. д.“ Підкреслені слова в статті були замінені цілком іншими.

По широкому світі.

В склад литовської делегації, що виїждять із Ковна на вересневу сесію Союзу Націй 29. серпня, входять: прем. Вальдемарас, дир. департаменту міністра закорд. справ Заузіс і лит. посол у Берліні Сідрікавічюс.

Німечка делегація на жіночій нараді їде у місто під проводом Шуберта. Кандидат Мілер їде до Женевы 3. вересня. В склад делегації входять: підсекретар Віндер, гр. Берндорф, бар. Райнгардт, прелат Кас, д-р Брайтшайд і як завжди бунд. держ. підсекретар Бетсен та п-і Ранге-Бруман.

У Греції поширюється грип. В Ате-лах нема просто родили, а на зміну їм жертвою тої страшний ведуть. Недуга де-як швидко поширюється. В одному з урядів, де звичайно працює 200 урядовців, похворіло аборозних усього 20. Грецький уряд відіслав до Союзу Націй з проханням поміч.

В Болгарії відійшло до приватної зустрічі

там одну з картин. Його спеціальність — розкладати рух творів старинних мистців, і давати їм новітній вислів: так бодя він каже. Це якийсь росіянин чи якийсь славіст зі сходу Європи. Вачите, як він відмалює чотиригранники там, де в оригіналі були круглі рамена.

Сторож не брехав. Копіст — якийсь наш брат з тої частини Європи може навіть якийсь українець, або бодя „малорос“ — переповідав кистю по своїому, ніжну картину італійської школи. З „відсталих“ площин він фабрикував кубічні чуда — модерні. К чорту маляр дворовімірні! Дайте нам три розміри — на полотні!

Кивок сторожа, і ми вертаємось до нього.

— Ось, дивіться, туди — на цього особняка в залізному капелюсі і з тим приладом. Ми спершу, було, думали, що це фотограф, а фотографувати тут, без окремого дозволу, не вільно. Але це інша птиця, не небезпечна. Це професор математичний, з якогось провінціального ліцею, і він переживає всі свої ферії тут, і з тим своїм малим приладом. Він, мовляв, ним точно вимірює розміри полотен. Як усе до чиста виміряє, то скаже нам кіль-

двох груп македонської організації. Прихильники Михайлова перерізали 17 партійників Протогорєва, що в агітаційних цілях удалися до Філіппово.

Останні вісти.

КЕЛЛОГІВ ПАКТ ПІДПИСАНИЙ.

Дня 27. серпня від 14. год. стали з'їжджати до апартаментів міністра закорд. справ при Ке. л' Орзей особи, запрошені до участі в підписанні пакту. Упривілежні гості з прем. Поанкаре, членами уряду і представниками дипл. корпусу були в окремій залі, з якої широко відчинені двері ведуть до годинникової залі. Інші гості, журналісти, фільмові оператори, фотографі були в залі амбасадорів. В год. 14.35 з'явився Келлог і за ним і інші повноважники держав. В 15. год. Бріан почав промову.

У промові зазначив Бріан, що великою прикметою пакту є пробудження заг. нації. Та не треба, щоб ця нація завелась. Прокляжовання мир добра річ і це вже є багато. Але треба було цей мир зорганізувати. Порівнявши при ужитті сили треба зважити порівнянням на правному ґрунті. Це праця Завтра.

В год. 15.25 Бріан скінчив промову. Потім промову повторили перекладачки. В год. 15.50 зачали підписувати в такій порядку: Штрессман, Келлог, Гіманс, Бріан, Мекензі Кінг, Мек. Лечлен, Парсміл, Кострейя, Мансон, Уїтга, Залаский і Бенеш. Підписування скінчилося в год. 15.55. В год. 16. сінглатарі пішли на чай, уладжаний Бріаном.

„НАЙВАЖЛИВІША ДОБИЧА СУЧАСНОЇ ІСТОРІЇ.“

В усіх церквах Англії відбувалися богослуження на інтенцію противосного пакту. На благодарнім богослуженні був король Юрій з почотом. Декан у проповіді назвав пакт найважливішою моральною і духовною добичою сучасної історії.

З...АХ НА МУСОЛІНІЯ?

З Мадриду повідомляють, що відчас великих маневрів біля Монте Ферлато, в яких брав участь король і Мусоліні, якийсь солдат найшов на лезаді Ірраа бомбу. Крім того поліція найшла ще 16 бомб. Офіцери артилерії є думки, що ці бомби підложено невідомо.

БІЛЬШОВИЦЬКИЙ ОБСЕРВАТОР У ЖЕНЕВІ.

„Дайтис Тагесцайтунг“ подає зі Женевы, що там приїхав більшовицький обсерватор Борис Штайн. Він вручить представникові приготуваної комісії конференції розроблені підпис більшов. поти.

МАНЕВРИ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

З початком осені відбудуться великі маневри лавчених армій РСФСР, округів: Київського, одеського і смоленьського. Маневри відбудуться зловж рус.-польського кордону. Їх метою оборона лінії Київ-Одеса-Смоленьск. Керуватиме на Україні маневрами особисто шеф ген. штабу Каменев.

ко є в Львові кількометрів квадратних картин...

Справді! Колись якийсь англійський або німецький Бедерек видрукує те число в своїйому показнику, а ще колись — чого доброго — якийсь спізаний і принагідний кореспондент „Діла“ буде трібувати втаємничити й нашу публіку у цю цікаву подробицю. Цікаву? І кому?

V.

В той мент два негри, такі елегантні, начебні йшли просто в „дансінг“, звернули на себе нашу увагу. Швидко вони йшли, як люди, що знають куди і чого йдуть. Пішли ми за ними. Спинилися перед знаменитим „Віздом на Кітеру“ (Embarkement pour Cythère), себто віздом на острів кохання: відбитки розповсюднені і всякий їх бачив, навіть один з цих негрів.

— Оце „декорация“, якої хочу для мого „номеру“ танцю, каже більший до меншого, який і записує собі що слід у своїйому записни-кові.

Було, значить, бодя двох людей, що зайшли сюди за чимось практичним, і були це саме ті два негри...

ВІДГУКИ ДНЯ.

Наський імперіялізм.

Не люблю, як люди злізали або неінформовані вигукують прокляття на адресу більшовиків, що вони, мовляв, Україну загирюють! „Кольоні це — кричати — не самостійна республіка! За сиробу протесту проти Москви — Сибір, або вріжні!“

Не люблю цього, бо знаю, що все це брехня, свідомо або невідомо.

Мій інформації, такі певні, ірраціональні, достовірні і правдиві, що ніхто не посумнівається, коли аналізу цілу правду — я, протестар в ідеї-протеста, боли не брати під увагу гербу і буржуазних цінностей.

Хочу рід на все розправитися ш мити-дми, відносно тих усіх „загирювань“, „колоній“ і „заохлань“, які так часто приліплюються до уст ворогів Радянщини.

Перш за все справа самостійності.

Що Україна, не самостійна перш за у народів совієтських волі, про те нема ще й говорити. Адаж в „Основних Законах“ Радянського Союзу стоїть виразно тер-не на білім, що Україна є тільки савою-ном і може кожної хвили відлучитися. Засвоєністася — значить хотіла, не від-соєзністася чи пак не відіриватися від Союзу — значить не хоче.

Що Україну трохи долі другі республіки, а найбільше мати-республічне Мос-ква, то це виходить з географічного по-ложення і значаєного права. До тогож ко-рона не бе і не ливо молочна. Хібаж мо-жна не доїти?!

Третій і найважливіший аспект, це утне-ки на націоналістичні ухили.

Поминувши обставину, що всі ці сир-ни докладно висловля і обґрунтовані в законі „Малцати і не розсуджати“, а ці свої сторони подає деякіх дока-зів, які просто ткнути ревелієм.

Грицько засвідчив до Москви, Шум-ський до Саратову, Максимович до Ар-хангельська! — озвиряться певно про-тестарські контрреволюціонери. — А на Со-ловєцьких островах? Сікільки там укра-їнських інтелігентів?!

Отже річ маєтся, але маєтся повсім не так.

Грицько виславний до Москви, щоб там боронити інтереси України та україн-вати поволі Москву — як каже Річчи-кий — а Шумський, Максимович прода-жують послідовно політику українських гетьманів і патріотів. Ідуть у глибоку Ро-сїю, щоб все, що є на дорозі, тем: укра-їнізувати. А на Соловєцьких островах у-країнська інтелігенція домінує те, чого не вміє зробити жодний Січового Ві-сика Більшовицький. Це лівого іншого тільки (нареши!) український імпері-алізм, який загортає чимраз ширші об-ласти. Архангельськ, Соловєцькі острови! — відріжимо ми вражу Москву від Біло-го Моря, що аві ліве.

Он воно як, а не (накаше)!

Де тут якийнебудь утиск? Де тут ко-лононі? Де несамостійність?!

Добре сказав один червоний україн-ський дипломат: „Все що діється тепер у Союзі, це робимо ми, українці і нема в Москві настільки сили, щоб удержала нас від цього!“

От хитрі малороси! Тихо, без гвалту та друку проводять імперіалістичну політи-ку (Грицько в Москві, Шумський у Са-ратові) і так колес стиснуть Москву, що вона українськється і буде примусена погодитися на... єдину, невідому.

Галактіон Чіппа.

НОВИНКИ

— Митрополит Шептицький у папи. Довідуюсь, що папа привітав митропо-лита Шептицького дуже ввічливо та при-хильно. Про переїзд митрополита в ко-аксію кардинала до Риму не може бу-ти і мрії. Погослови, які появлялися про те в пресі не відповідають дійсності і є вискази з пальця. — Коли митрополит в часі проїзду затримався у Загребі ви-слала до нього „Народні Політичні“ (за-гребський щоденник) о. д-ра Шімірча на інтерв'ю, яке вже опубліковано в тому щоденникові. В інтерв'ю митрополит Ше-птицький між іншим заявив, що „лікарі не поїли свого народу“.

— Бачанські українці свого поетові. В тижнику „Руські Новини“, який є ор-ганом бізнесових українців у Югосла-вії, стрічемо в числі 15. серпня оціню-вання такого змісту: „У Руських-Кер-ми“

Вернуєм і приймаю хорих від 27. серпня.

170

Д-р КУРОВЕЦЬ.

туті змешувалася з ініціативи видатних мешанців Руського Керсестур комітет для організування бенкету в честь нашого славного поета і філософа о. д-ра Га-врилів Костельника. Бенкет у честь при-сутнього гостя серед багатовисоких україн-ців нашого відомого письменника і гро-мидити о. д-ра Р. Костельника від-бувся дня 18. липня. Як відомо, о. Ко-стельник є одним з одуховних своїх тво-рами національний рух серед багачи-ських українців і тому не дивно, що всі свідомі багачині так ширі і сердечно йо-го між собою згадують. Ми бачимо в Костельникові як найкращих успіхів з дивним його праці на тому полі і як найбільшого внутрішнього задоволення з того, що своєю працею і творчостю виро-бля юсу національного свідомості серед тих частин українського народу, які від-ірали великими просторами від мате-риного ані, були виставлені на небезпечу певної деполітизації.

— Смерть „Українських Вістей“. Па-рижські „Українські Вісти“, яких завдан-ням було ширити радіофонією серед українців пося мейами РСР та поборю-вати всі дієві й унілі антирадянські ор-ганізації, перестав виходити. Причиною невідомої смерті „Українських Вістей“, редакційних есперту і. Вершином, а од-ека О. Савичем, було виявлення „імпе-ріалістичних“ тенденцій. „Українські Ві-сти“ почали неспоміливо домагається біль-шого усамоствітнення Рад. України від Москви та призначення до неї планівно-східних українських (збережених в рам-ках РСФСР) і норміорант територій. Публікації „Укр. Вістей“ з часом набра-ли були емілієвості й почали подавати радянським політикам реалізм, як вони мають вести свою політику вказів, а на Україні окремо. Все це склалося на те, що радянські амбасаді відібрала субвен-ції „Укр. Вістей“ і вони в молодому і ба-татоналізмові віні звичили своє життя.

— Червоний генерал. Як повідомляє Гриць Косов, б. командант і. полку У. С. С. і полковник У. Р. А. Імперський ге-нерал червоної армії і приділений до булани (до штабу), але на Кавказі. До цього часу був він учителем у старши-нській школі в Харкові, де викладав та-тику й українську літературу. Радією з приводу цього новості спонукана б. сі-чового команданта, але — очевидно — наша радість була би ще більша і шир-ша коли б це становище територіально бу-ло зняване з України, або коли б Кав-каз був ділянний в Україну.

— Трагедійний перестанок біля „Народ-ньої Гостиниці“. Повідомлено наших читачів, що від 15. серпня п. р. повстав при Сікстуській вул. біля будинку „На-родньої Гостиниці“ новий трагедійний перестанок, що митиме велике значіння для тих наших передплачувачів, які при-їжджаючи з провінції до Львова замиш-кують у „Народній Гостиниці“. З уваги на те, що „Нар. Гостиниця“ досі своїх клієнтів про те не повідомляла, то ми ро-бімо це самі в інтересах наших перед-плачувачів.

— Львівська хроніка. У львівському магістраті викрили нові зловживання. Тим разом винуватком зловживань є окарбон в егзекуційному відділі, Скіш-ницький. Здохлодована сума єгзекуцій-виплатить тисяч золотих. Скішницький втік. — Зловили справний напад на кушнірську крамницю при вул. Война, Писафа Шпрінгера вель Шігера та Льва Лєпа. — Кишулася із другого поверху при вул. Кохановського 16-літня дочка бачк. урядовця Міна Віра. Причина са-мовольного памаху: переїхання авто-мобілі віддалої під її опіку. — Жертвою крадіжів впадін: гали машин львівського Погодєвського, робітник нагробивши при ву-лиці Янівській, фірма Писафа Дамонз при вул. Печарський, Маріана Жарко-вського (Руська М), Вістєра Краха при вул. Костельний й Адольфа Сігала при вул. Замаретинський. — Перевезли до опального шпиталю одужувачу Марію Перетікову, отроку морфеною серед та-смітних обставин.

— Чотири рази засудження на смерть. На днях умер у Нью Йорку, ко-лишній туренський високий достойний Адам Пілла. Він міг похвалитися ори-гінальним рекордом: впродовж свого-життя він був чотири рази засуджений на смерть. Під возодівств двох суттанів виконував він гідність ведучого лєзир. За той час одержав він не менше як 4 рази шовкового шпур під свогого су-ттану, як натяк на те, що він повинен покіятися самовбивством. 3 рази відда-лося йому відкладати самовбивство та-кого, аж доки суттан не простив йому чини. Кожен одмає на четвертий раз

В довідку Вилляніччі Спідки „Діло“, Львів. Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадм. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарня: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“
видавнича кооператива у Львові

відкрила
з днем 1. серпня ц. р.
свою

КНИГАРНЮ
в ЗОЛОЧЕВІ.

Українці в Канаді.

(Розмова з п. Юліаном Стечишином, ректором Українського Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні.)

На протязі останніх двох місяців перебував в Галичині п. Юл. Стечишин, ректор Українського Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні, зі своєю дружиною, п. Савалер Стечишин, головою „Союзу Українок Канади“. Симпатичні гості в галицьких українських дітях в Канаді. До того ж п. Стечишин грає позитиву розу в українському автономному руху серед українців у Канаді. Це треба мати на увазі, читаючи уступ про „релігійну боротьбу“ в Канаді. З п. Стечишином мав дощучку розмови один з членів нашої редакції. Висвітлює розмови подано до відома наших читачів.

Ред.

— Яка є мета Вашого приїзду до Галичини? — запитав я п. Стечишина.

— Вибірваючись з Канади у старий край, перш усього мав я на меті відвідати рідню. Сам я походжу з Терембовищини. Далішою, але зате ширшою і важнішою метою було відвідати рідний край, в якому я не був повних 18 літ. Бо духом і змаганнями рідного краю живе українська еміграція в Канаді. Все, що ми робимо в Канаді, робимо під кутом нашої національної батьківщини. Крім того моїм завданням було познайомитися з освітньо-культурними установами не лише в краю, але і в Європі. Підчас своєї подорожі відвідав я всі важніші культурні центри в Європі, а також осередки української еміграції. Отже побував я в Парижі, Відні, Празі і Подєбрадах. Також у краю був я в багатьох місцевостях.

— Який зміст Ви складаєте в роботу „під кутом рідного краю“?

— Є це дуже складне питання і важко відповісти на нього з огляду на внутрішньо-канадські умовни життя. Зазначу лише, що ми дуже багато енергії вкладаємо в те, щоб канадських українців втримати як окрему національну індивідуальність. Маючи таку мету, ми ведемо виховання в національному дусі, зберігаємо й розбудовуємо українську культуру, підтримуємо зв'язок зі старим краєм і творимо такі організації, які чужі впливи — як не впливають, то щонайменше неутрачують. Зрозуміння національної свідомості і її закріплення — це наше найважливіше завдання. Що наша праця дає позитивні вислідні, на це вказує зріст здекларованих українців при статистичних обчисленнях, поворот до свідомого українства навіть тих, що вже були віддали від нього. Ми культивуємо національну пошу і пісню, себ-то ті складники нашої національної відрубності, які раз у впливають і діють на оточення. Даліше ми творимо й розбудовуємо українські чеховані інститути, як Український Інститут ім. Петра Могили в Саскатуні, інститути або їх філії у Вінніпегу, Едмонтоні то-що. В тих інститутах велику вагу присвячуємо українознавству (українська мова, література, історія). Нашу молодь направляємо головним чином до технічно-фахових шкіл, які в Канаді

поставлені дуже високо. Велику національну службу робить в нас церква і преса. Таким чином у Канаді ми ведемо дві політики: державно-канадську й українсько-національну.

— Багато говориться у нас про релігійну боротьбу в Канаді. Наскільки це правда і чому там так багато енергії вкладається в неї?

— На жаль, воно правда. В нас справді йде — як Ви кажете — релігійна боротьба. Та по суті вона є боротьбою за душу українського населення, за зміст українства. Поставлені Вами питання дуже широкі. Щоби на нього відповісти, треба сягнути до історії українського осадництва в Канаді і заоходів різних чинників захопити наших поселенців у свої сіті. На цю тему саме тепер приготується окрема книжка. Історичний огляд цього питання є дуже великою і складною темою. Зазначу тільки, що ми велику вагу прив'язуємо до церкви і приписуємо їй незвичайно важку роль. Ми вважаємо церкву дуже важким моральним чинником і в створених умовах найсильнішим національним інструментом. Мушу зазначити, що така стара і досвідчена нація, як англійці, має випробовані асиміляційні засоби. Англієць не гнобить, не давить, не висміває. Він хвалить і гладить. Англієць хвалить українську пісню, українську культуру (українці є в розумінні англійців старою, культурною нацією, яких противенством є „галіліїни“), але зараз зазначає: „Ви — мовляв — приїхали з краю неволі, Канада дає вам повну свободу. Ви повинні це вміти оцінити, ви повинні прийняти канадські установи, спосіб життя, ви повинні апарцелувати канадську культуру і т. і. Словом: українці повинні асимілюватися — звільня, поволі, але систематично й органічно. Головним засобом асиміляції є протестантська церква. Але до протестантизму наш нарід поставився з упередженням. Після перших переходових успіхів протестанти втратили свій вплив на наше населення. Тоді їхні прічери (проповідники) перекочували до Зєдинених Держав, а звідтіля починають зкидати сіті й на Галичину. Зазначу, що ми, українські націоналісти (Союз українських самостійників) є проти всякої церкви, як організації, яка має виключно політичні цілі. Коли серед нашого населення зблукотував протестантизм англійців, а радше ірландців, французів й бельгійців всі свої зусилля направляли на те, щоб підчинити собі гр. кат. церкву. Вони засновують виховані інституції, церковні організації і пресу, стягають туди молодь і населення та оброблюють їх в „уніфікаційному“ дусі. Годиться зазначити, що „Канадський Українець“ (колишнього „Канад. Русина“) заснував французький архіє-

пископ Лякжевек. Редактор цієї газети мусить робити контракт з французами й бельгійцями. Не відразу французи, бельгійці й ірландці опанували гр. кат. церкву. Гр.-католики з Галичини спершу засновували свої власні інституції. Але вони по якомусь часі падали. Тоді як „спасителі“ приходили римо-католики. Нпр. „аратована“ бурса ім. Т. Шевченка в Едмонтоні має українця-учителя лише з початком шкільного року. Він є на те, щоб притягнути учнів-українців до тієї бурси. По 3—4 місяцях його кожного року звільняють. Таксамо українська дієзальна колегія св. Йосафата в Йоркгоні є заснована чужинцями і записана на Т-во поширення кат. церкви. В тих установах нема українського національного виховання. Вони не видали ще ані одного, сяк-так замітного народнього робітника. І це є основою закидів, які „Союз українських самостійників“ робить з одного боку протестантам, а з другого проводів гр. кат. церкви. Боротьба з проводом гр. кат. церкви розпочалась за інститут ім. Петра Могили. Еп. Будка намагався взяти його під свій виключний вплив. Українська інтелігенція мала всі дані аякатися, що цей здобуток українського народу опиниться в чужих руках і під чужими впливами. Розгорілася боротьба, яка при нетактовності єпископа прибрала пристрасні форми, а як її наслідок було повстання в 1918 р української автокефальної (православної) церкви. Повстання тієї церкви було в національних інтересах. Є це боротьба не релігійна, тільки боротьба національна на релігійній базі. Гр. католики, підчинені чужим впливам, мають масу, автокефалісти 90 при. всієї інтелігенції, молодь і свідоміший фермерський елемент. Як ця справа виглядає, видно хочби з того, що нпр. в колонії Мічам є 42 гр. кат., з того 5 грамотних і 37 анальфabetів, — автокефалістів є 35, з того 32 грамотних і 3 анальфabetів. З 5-ох грамотних гр. кат. 3-ох передплачує газети, а з 32-ох грамотних автокефалістів 29 передплачує газети. Розуміється, не всюди є таке відношення. Стає церква в Канаді є тепер такий, що гр. католики мають 180 парохій з 30-ма священниками і 22 редemptористами, а автокефалісти 112 парохій з 20 священниками. Автокефалісти опанували також 40 парохій буковинських православних українців, які були під капцеським впливом. Отже правдою є, що релігійна боротьба ведеться, але вона по суті є національною боротьбою за душу нашого народу. Нерідко нам пишуть зі старого краю: „Не витрачайте енергії в братовбивчій боротьбі!“ Ми на такі зазиви відповідаємо: В даних обставинах прийняти подавану нам рецепту — значить: підвести руки до горні і капітулювати. Ми мусіли вибрати шлях боротьби як єдино доцільний для врятування нашого народу перед національною загрозою. Тією боротьбою ми примусили й наших противників дещо обмежити темпо

денационалізації. Навіть архієп. Вінніпегу Альфред Сіннот у своїм пастирським листі з 15. січня 1926 р., хвалячи українців, як „давний, гарний і культурний нарід“, вказує на потребу вислати римо-кат. проповідників до Галичини, де вони добре познайомились би з українською мовою, культурою і головною історією, бо інакше — мовляв — все пропаде. Головним чинником в тій боротьбі є преса.

— А як представляється українська преса в Канаді?

— Тут вірнішим було би говорити не про українську пресу, тільки про пресу, видавану українською мовою. Отже в Канаді є 8 часописів, що виходять українською мовою, але тільки деякі з них є справді українськими, себ-то видаваними українцями за українські гроші, а саме: 1) „Українські Робітничі Вісти“ (тираж около 8.000 прим.), 2) „Фармерське Життя“ (тираж около 2.000 прим.) і 3) „Робітниця“. Ці три органи стоять на комуністичній платформі, спираються головним чином на робітництво по містах і в релігійні справи не втручаються. Даліше йде 4) „Канадський Раїнок“, орган збанкрутованої протестантської пропаганди, видаваний англійцями, його політика є диктована канадськими протестантами. Тираж около 1.000 прим., помітнішого впливу не має. Його редактором є Жигмонт Бичинський, людина нічим незамітна, тепер вибирається в Європу, правдоподібно загине і в Галичину. З черги маємо 5) „Канадський Фармер“, англійська газета українською мовою, заснована англійськими лібералами. Початкова роль цього органу була навіть додатна. В р. 1916 цей орган купив чех Долячек, а в р. 1927 перейшов він у руки Куртиндіка, якого роль є загальною. Говорять, що цей орган є тепер на usług польської пропаганди, що в короткому часі буде висвітлене. Даліше маємо 6) „Канадський Українець“, гр.-кат орган під французько-бельгійськими впливами. Тираж около 4.000 прим. Вкінці маємо 7) „Український Голос“ (тираж 8.000 прим.) заснований українцями, перед 18 літами і опертій на основі самовистарчальності. Є він органом „Союзу українських самостійників“, який цікавиться українською автокефальною церквою, і 8) „Вістник“, орган української авток. церкви.

Канадський український самостійник є того погляду, що всякий дарунок мусить вилізти боком. Тому й порозуміння між українською пресою і чужою, виклаваною українською мовою, є виключене. А навіть з державно-канадської точки погляду ми вважаємо себе кращими громадянами, бо ми зберігаємо особисту і національну гідність, а такий елемент є все партійний навіть в очах противника.

— Яку силу в Канаді представляють поодинокі табори?

— В кожнім місті в Канаді, в якому живуть українці, маємо потрібні організації: національно-самостійницькі, гр.-католицькі і більшови-

кі. Кожний з тих таборів має свій осередок. І так нап.-самостійники мають народні домн, греко-католики — гр.-кат. народні домн або „Провітун“, а більшовики — робітничі домн. Між ними трьома осередками розвивається конкуренція. В кожному домі є рідна школа, себ-то доповнююча школа українознавства, там відбуваються концерти, вистави, вечірки то-що. Вплив гр.-кат. й автокефалістів концентрується головним чином в церкві, про що я вже згадував.

Зазначу хіба ще раз, що гр. католики мають за собою більшість маси, а націоналісти майже всю інтелігенцію, свідомішу частину фермерства, ремісників і торговців по містах та студентську молодь.

Більшовики мають вплив серед українського робітництва по містах і серед невеличкої частини фермерів. В їх руках є ТУРФ Дім (Т-во українських фермерських домів). В останніх часах, більшовики, примушені конкуренцією, більше уваги звертають на національне освідомлення робітництва.

— А кілька є українців у Канаді?

— Понад 300 тисяч. Головним чином заселяють вони три степові, західні провінції: Манітобу, Саскачеван і Альберту. Є не провінції фермерські (хліборобські). В тих трьох провінціях живе до 70 проц. всіх канадійських українців. З міст найбільше українців має Вінніпег (около 20.000) Між національностями Канади українці займають третє місце. На першому місці стоять англійці, опісля йдуть французи, а за ними українці. В Канаді буде до 4 проц. українців, а в трьох згаданих провінціях до 30 проц. всього населення. Українці стараються жити компактною масою, що не по-добається тим, які мають супроти нас денационалізаційні наміри. Українські фермери ведуть поступове господарство, мають відповідні машини, гарні господарські будинки (хати лишаться дещо до бажання!), автомобілі. Є вже й українські фарми, які культивують спеціальну господарку (нпр. фарми, що плекають срібних лісів, що дуже є дохідне). В містах українці є головним чином робітниками, але таються вже й окрема верства ремісників і бізнесменів: торговців крамничників, власників ресторанів, власників умебльованих кімнат (roomingshouse) то-що. В Канаді є вже багаті люди серед українців, голов-но серед фермерів. Українських банкі і взагалі економічних інституцій (за винятком української збіжжєвої компанії, що має 7 елеваторів) ще нема, бо своїм власним життям ми почали жити вільно від війни. Українських ошадностей (збережень) в банках буде до 100 мільонів доларів, а національне майно канадійських українців перевищує пів мільярда доларів.

— Як представляється українська інтелігенція в Канаді?

— Українська інтелігенція в Канаді досягає 1.500 голів. Це в більшості учителі (до 1.000), іншої інтелігенції мало. На решту складаються священники, лікарі, адвокати, урядовці компанії, то-що. В інститутах маємо 250 студентів, які студіюють на університетах або в технічно-фахових школах. Пересічний зарібок інтелігента вносить 100—120 дол. Прожиток і утримання одної особи коштує 30 дол., а сім'ї до 75 дол.

Найбільший попит у Канаді на українську історичну літературу всього роду: повісті, оповідання, монографії. Нашим письменником, най-більш читаним, любленим і шанованим є сеньор українських письменників — Андрій Чайковський.

В останніх 15-ти літах ми сильно поступили вперед. Колиб так повесало нам і в слідуєчих 15-ти літах, то Канада стане найсильнішою українською колонією. Є вигляди на економічний зв'язок зі старим краєм. На жаль, зв'язок зі старокраєвою пресою слабкий, що треба буде в найближчому часі направили.

— А скажіть, будь ласка — ставлю останнє питання — яке враження зробила на Вас Галичина?

— Мені дуже важко відповісти на це питання. В мене всі ті враження додатні й відомі стороні, так понерекрутувалися, що я не в силі дати сак-так вдоволяючої відповіді. Все, що я чув і бачив, я собі потував. Тепер треба все те передумати і впорядкувати та аж після того приступити до видавання осудів й оцінки. Зазначу хіба, що ми бачимо аще важке положення і з подивом гляди-мо на нашу боротьбу. Приємно вражає розвиток кооператив, гол. „Мас-лосову“. Бачу, що інтелігенція береться до праці на економічному полі. На жаль, нестача йн америка-ської підприємчості. Але й бачу помітне пригноблення серед інтелі-

генції, якийсь курс, який охрестив би коротко: плечима до життя! Ва-ша преса більше цікавиться чужими справами, як своїми власними. До того ж вона не є чинником творення публічної опінії, тільки адебітш-по-ліде за опінією. А прещінь преса повинна бути очима, ухами, розумом і поводатором народу. Навагал у вас мало читають. Дяким є для мене й трактування церкви не як органіч-ного чинника в житті народу, але як чогось, що стоїть поза ним. Дякує мене також, що жиди грають у вас таку велику роль і то в кожній ді-ляній життя. Однак прошу до цих моїх принагідних уваг не прив'язу-вати більшої ваги, бо я мусів би перш усього передумати і впоряд-кувати свої спостереження, вражен-ня і думки.

На цьому я попрощав шан. за-океанського гостя.

С. Р.

Трагедія українського юнака-патріота.

Життя і смерть Любомира Дякова в О-десі.

(Допов. з Брюсселі.)

Перед місяцем вийшов один з українських часописів перепикувану з „Комуніста“ замітку, що перед одеським на-рним судом відбувається саме процес проти трьох студентів одеської політехніки, Шевчука, Зелінського і Акулова за те, що в студентському домі і до того ро-зми змушували над своїм товаришем у-країнцем з Галичини Любомиром Дяко-вим, так що він, не будучи в силі далі терпіти знущання, покінчив самогубством, перегризши собі артерії.

Та це не була однією заміткою про трагедію. Заговорили про неї в новопе-реші — коли трагедія годі було вважати — деякі більшовицькі газети, заговорили й емігрантська московська преса, загово-рили накінець і французькі газети. За-туляти, що складається з процесу й о-крема брошура.

Звіту з цього процінавого процесу в нас не було, але всеж важливо своїм о-бавником бодай загально поінформувати українську суспільність з Галичини про подію, що склалася в Одесі та вилася в трагедію найлішого юнака-патріота. Справу будемо освітлювати так, як її пе-редає преса — на вірну пам'ять того, як виглядали за більшовицьких часів відно-сини по високим школах і академічних домах безпалкової України і якою в них

Магазин капелюхів О. Бережницька

Львів, вул. Пекарська ч. 47.
порука на осінній сезон останні новос-ти у великій виборі по приступних цінах 2—3

була мораль академічної молоді, того за-ту і паді нашої на краю австрія. Зна-комство наших читачів з тією подією ще в тому, щоб вона послужила пересторо-гою всім нашим дітям, що в молодечому пориві, на погоджувачсь вранішню зв-сім слухаю і режимом наших сусідів, ча-сто густо тернястими шляхами при допо-мозі тутешніх замкнених теністів, спі-шать у Мексику нашої віри, на Велику У-країну і там кічаться самогубством.

Ось етан річи, якому не перечить ш-ріть більшовицька преса: Після іспиту арілоїсти, оложеного 1925 р. з відзначен-ням з одній з українських гімназій у Львові, поїїлий Любомир Дяків задумує поїхати на Україну, щоб покінчити в О-десі школу мореплавання і віддати свої сили українському народові, як моряк. Мрії про море, про працю для могутності свого народу заслонили перед ним усе. Не помогло нічого вивадувати хлопчини на небезпечу, яка йому грозила з боку біль-шовицької, що в кожному галичанинові ба-чили ворога, націоналіста і контрреволю-ціонера. Чистий як сльоза характер, ве-лика душа, спітнувачка кожний краплі і все готова послужити обов'язком, да-ти йому останню сорочку в плечей і о-станню краплю крові — він запевняв, що небезпечу для нього бути не може в країні, яка виписала на своїм прапорі невсипну правду всіх і загальну ріш-ливість та братовлюбів, тобто те, на що він сам такий багатий, те, що він сам буде в силі розкидати щедрою рукою.

Ішущий — навідуть. Найшлося і в тому випадку двоє тутешніх комуністів, що відомими собі способами вислали 18-літ-нього хлопчину за Збруч. Та рівночасно вислали на ним і смертний присуд. Во-ни остерегли червоних правителів, що вислана людина непевна, бо її батьки бур-жуї, а сама вона нічим не замішала, що є комуністом.

І в цим моментом почався для хлопчи-ни хід на Голгофу. Над ним роняли поліційний і приватний нагляд. До шко-ли мореплавання не прийняли. Дозволили поступити на політехніку, закінчили в студентському домі і настановили над ним трьох туліганів товаришів, що ме-ли його налякати „прикрутити“.

Один з московських емігрантських ча-сописів подає, як це у Шевчука, Зелін-ського і Акулова відбувалося. „Щоденні

ВОЛОДИМИР ВІРЧАК.

ВАРНА.

(Подорожні враження.)

Всівши до болгарського поспіш-ного поїзду в Русі (Рушуку), по тім Золі Дунаю, їдемо на схід до Варни, найбільшої торговельної пристані Болгарії та найбільших болгарських морських купелів. Поїзд мчитьсся серед дубових лісів, та знов серед фіялєтних нив збіжа та безмежних чив соняшників, серед яких в гли-боких балках тут і там видніють се-ла. Колиб нас збуджено нагло зі-сму й показано опей краєвид, миб присягнули, що це Україна. Але ось посеред сіл видніють турецькі міна-рети, ось попри поїзд переходить в шаварах туркиня зі завіненим лицем, ось скинув турок свої кльці, і сіл біля вас, підіймаючи під себе ноги. Зближаємося до Варни і кра-євид змінюється: пісковио каменністі поля, на яких сонце випалило всю ростинність.

Роздождалася Варна (70.000 меш-канців) на горбах над малим зали-вом Чорного моря. Але характер її інакший як західноєвропейських пристаней, у тих високоповерхові домн влізати їзза недостаті місця майже в саме море — тут п'ятипо-верхові домн далеко від моря, близько моря декорують свій вік старина. Найближче моря грецька ча-стина, біля неї вірменська, а далі ту-

рецька, шойно за ними простяга-ються вже модерні болгарські.

Заміркуємо в грецькій частині. Посеред нашої вулиці сидить ма-ляр і малює давні закамарки. І має що! І може розложитися на середині вулиці, бо тут панує тишина. В модерних містах інжініри вичерку-ють найперше вулиці, а шойно о-після при вулицях стають домн. Тут будовано найперше домн, а вулички і площі робилися самі. Вузовські, щоб осел запряжений в маленький візок міг проїхати, декуди завузів-ся вуличка так дуже, що хіба тіль-ко осідланий осел переїде. Дімки одноповерхові, долі муровані, гора часто дерев'яна, вибігає на пів ме-тра або й метр до вулички, так що на горі з вікна до вікна подає че-рез вулицю сусідню руку. Долі вік-на закратовані, ворота дубові, ко-вані. Деякі дімки не мають до ву-лиці ні одного вікна — це давні ту-рецькі гареми. Біжать ті вулички кручено, верчено, що жнеш тижня-ми при них, але не з кожної частини першого „участка“ вижнеш дійти до свого дому. А важнися, коли з тебе богачко часу, то блудиш.

Спокій тут і тишина панує. За-мітне, що та перша ділянина майже не має крамниць. Рано переходить вуличками болгарин, ведучи за со-бою осла, який на сідлі везе баньки з молоком. — Млеко, млеко! — За ним їде другий і кричить: ордина-рін! — і везе на ослі, або в малому візочку ярину. По часі біжить знов хлопчик і кричить „топлі кіфлі!“ —

І знов до нього вибігають з дімків і купують. І знов тишина! Малай може сидіти серед вулиці й мало-вати колісь чужі, нині заммерле вже життя. Побіч малаяра пасеться осел, прив'язаний до бодячка...

Нова Варна окружена старинну широкими бульварами й великими площами. Але тим великоміським бульварам та площам нестачає за-хідноєвропейського великоміського життя. І тут досить велика тиша і тут життя пливе тихо, поволі, без нервового подразнення. Мотоци-кля, що стогне, гуде та свище, я не бачив у Варні ні одного, автомобілі їдуть поволі, фіякри — чисті, все застелені білими рядами — мають кими візками, до яких запряжено кими визками, до яких запряжено по одному коникови, або ослів. Візник їде побіч і веде коня, чи осла. Ось мурчуть велику каменицю, не має тут ні електричних вінд, ні елек-тричних пристроїв, що підносили будівельний матеріал десятками ро-бітників на горі. Ні, тут одною ко-новкою на ручному бльоні підно-сять весь матеріал в гору, в горі працює всего кількох робітників і їм нічого спититися...

І в цю європейську частину пе-рейшли східні звичаї, з яких ось назву кілька: хліб вирабляють при вулиці, тут і печуть, щоб кожний бачив, тут і кричуть, що вже гото-вий теплий хліб, що кілька кроків стрічаєте каварні, та не ті, що ми їх знаємо, що їх німці перевели від турків і назвали свій характер. Це не

гарно уряджені, просторі салі, куди люди сходяться більше їзза того, щоб прочитати часописи, як пили каву. Тут мають каварні давний ту-рецький вид. Часописів немає, го-сті розмовляють голосно між со-бою, грають в карти, шахи та інші гри. Кожному гостеви варять окре-мо чорну каву. Хто не грає, вино-сить собі крісло на хідник, або на вулицю біля каварні, сідає, попиває чорну і глядять на прохажих. (Це все очевидна річ, можливе при ма-лому русі на вулицях).

Оці „каварні“ на кожному кроці. Отже в міському огороді під дере-вом стізі і довкруги в неладі роз-ставлені крісла. На столі нафтовий примус. Сідай на крісло, як стій ва-рять тобі каву. А навіть у воротах болгарського цвинтаря при дорозі, що веде до Ексінограда, де є літня царська палата, стоять столики й крісла. Вертаючи з виниць, сідає-мо біля воріт цвинтаря і пемо чорну. Від міста надходить похорон. По православному звичаю труну за-кривають аж на цвинтарі, отже мер-ця везуть відкритого. При нерівній дорозі похитується мерасць і киває головою. Відсуваємо крісла, щоб зробити дорогу похорону й встає-мо, але перейшов похорон — усі знов засідають на крісла. Тай по правлі чого тут дивуватися? Чи не що дні люди родяться і не щодня зми-рають?

(Продовження буде.)

— тут і там — мізерні, робіт не було, не числяться, не числяться там відходження і привозилися ласки для підтримання природної потреби, бо не розвинути мотузку — знову жертва мотузок терезівачки у виходу заплінути собі смерть. Не говориться про те, що приносили на життя для хлопців значні гроші, відбирали вони від нього до злочинного шлуга, та морили жертву голодом. Побойми вимували плакати до батьків „буржуї“ по своїм грошам, несли, які відбирали потім на свої гуляння. Але ж це все найстрашніше: моральні страждання жертви та пригноблення до неї адміністративними прийомами. Збережена хлопця невинність покійного була для одних такою тямкою провинкою з його боку, що вони його назвали згіршо „червоною тіницею“. Вони його вважали „італію йому на лице своїми нагими задніми частими сіла, витирали об його лице свої носові платки, малали уста своїм вилон“.

Ця сама газета у справознавчій статті та підписом „старий юрист“ німе ніж іншим так: „Випадки садизму, хоча не в тихих печуванях розміра і не по наказу з гори у Росії траплялися. І це не було би дивно. Але дивно одне, дивний та й печуваний упадок найпримітивнішої людської моралі серед комуністичної молоді. На Голготі прибивають на хрест товариша, не покладаючи суспільності, дечуний та, провизатора, розбійника, ні! Ніжного, скромного, тихого, працьовитого, учинного для всіх товариша. Прибивають на очках всіх, і ні один голос не піднімається з його оборони. Ось вам під ним ішим режимом комуністична молоді! Такої молоді ще в нас не було“.

У початках вересня 1927 р. хлопчина відібрав від батьків значну суму грошей на прожиток. Віддавши всі гроші чекістам, він покористувався мабуть їх радісною гулянкою і однієї разу неспостережено зійшов з алашні: покористувався колом на те, щоб скоротити свої мукі; мученик на протязі 2 довгих літ, як сказаво в горі, покінчив зі собою самогубством.

І аж такої трагедії треба було, щоб пошукати акамажну совість. Та сама молоді вичини шкід, який 2 роки байдужі були знушання, що відбувалися на її очах, скінчили ніче і завадали від алаші очкування садистів. Може знала з гори, що без патяку сліди суди пальцем не вичи. А може? Може і напани! Білшоски мислї з аранжуванні спектакля, які мають на цілі відвернути увагу суспільності від технік сторінок їх режиму. Кажуть, що для закриття тієї моральної гнилі, яка виявлялась тим способом, для відвернення від себе обурення суспільності наказали більшовини самі студентський мітинг. Можливо, глядіть добрі люди, це не система, це спорадичний припadeк, молоді наші адорери, вона сепарується від алашні. І заіграв придала і невинність зберігла. Вислід, як треба. „Контрреволюціонери“ на світі нема, а загранична преса може писати і про обурення молоді проти алашні, і про справедливості більшовинських судів, які навіть мали засудити алашні, хоч що правда, умовним присудом.

Та це їм не допоможе. Мученицька смерть невинної дитини буде камнем, сивеним в спосібне очере більшовинського „дра“, буде творити чим раз ширші крути, поки вода не виступить з берегів і не заведе того раю, в якому зникло стільки жертв! Ex ovisibus ultor!

Поінформований.

Шкільні справи.

Мужеська доповнюча фахова школа „Рідної Школи“ ім. Б. Грінченка у Львові.

Доповнюча фахова школа, це обов'язкова школа, яку мусить перебути кожний „терміновик“. У майстра вчиться він у день практичного ремесла, а ввечері у школі доповнює своє освітання загальними та фаховими відомостями.

Зчиться в ній предметів загальних, як мова, кореспонденція, рахунок, ремісничі книговедення, калкуляція, наука про устрій держави, права та обов'язки громадянина, гігієна, і предмети фахові, як рисунки відручні, геометричні і фахові, промислова фізика, хімія та матеріалознавство та спеціальна технологія.

Давні лише доріжничі гімназичні курси, які не були в силі сприйняти свого завдання, розвиваючи протягом літ

МИЛЯНИ КРИШТАЛИКИ

Делікатне шовкове і коронкове білля, як також панчохи, вовняні річі і рукавички можна тепер прати без страху, при помочі Миляних Кришталіків Elida, які не тільки що консервують білля, але також причиноюються до плекання рук. Миляні Кришталіки Elida делікатно перфумовані, є таксамо чисті і гарні, як знає мило Elida-Ideal.

Для делікатного білля - делікатне мило.

у 3 річну систематичну школу, в якій від 2-гої класи заведемо спеціалізації по фахам. По укінченні школи складають ученики іспит з цілості майбутнього в школі знання і на його підставі можуть бути допущені до чималих іспитів чи та „виповнення“.

Школа ім. Б. Грінченка заснована в 1922 р. та в 1924 р. Кураторія замкнула її з причини невідповідної організації. В 1926 р. дала влада знову дозвіл на отворення школи, а в минулому шк. році одержала вона повні права публичних шкіл (розпорядком Міністерства В. і О. з дня 2. 6. 1928 ч. III Р. 5509), так що майбутній у ній іспит має те саме значіння, що іспит у публичній школі. В р. 1922/23 і 33/24 не було ще поділу на фахи, а ученики всіх фахів училися у тій самій класі. Школа мала 3 класи: підготовлюючу, 1-шу і 2-гу. Учеників числила в р. 22/23 — 124, а в р. 23/24 — 156. Від р. 1925/26 заведемо спеціалізацію, то є ученики кожного фаху від 2-гої класи починати побирають науку окремо у відділі шкільному, стоварським і шевським. В р. 25/26 було 2 класи: 1-ша і 2-га по 2 відділи разом 87 учеників, а в р. 26/27 було в 1-й кл. 1 відділ, а 2-га 3 відділи, а 3-й 2 від. — разом 134 учеників. В р. 27/28 був 1 відділ підготовлюючий, 2 відділи 1-шої кл., а по 3 відділи 2-гої класи, а учеників 226.

В двох останніх роках 1926/27 1927/28 було спосарів і зближ. фахів 44 94 столарів " " 46 81 шевців " " 32 46 інших 12 3

По звичайно родичів: синів селян-різників 96 174 робітників 16 21 ремісників 5 12 інших 15 19

Учительський збір школи складається з 1 катехети, 3 інженерів, 1 акад. маларя, 1 д-ра філософії, 1 д-ра прав з торговельною освітою, 1 лікаря, 1 учителя відділових шкіл і 1 фахівця інструктора з фаховими курсами.

Наукові середники школи: Бібліотека: 817 книжок, з того: бібл. учеників 527 кд. Маларі, збори виробів шкільних, частини машин, збори конструкційних почувань разом: 312 штук. Мінерали і пробки матеріалів 142 шт. Крім цього прилади до рисунку для учеників як дошки, прикладні, трикутники, цирклі і т. п.

Майже цілий цей інвентар придбаний управою школи, протягом останніх двох років тільки завдяки жертвенності суспільності в інвентарі. Гошовних дат-

ків на загальне зложено в році 26/27 843,30 зол., а в р. 27/28 449,00 зол.

Наука в школі відбувається безплатно (лише за однократним списком 3 зол.), а ученики одержують даром всі прибори до рисунку та писання (рисунковий папір, олія, гума, шпатель), так як у публичних школах.

Комт удержання цієї школи в р. 1926/27 вносили 9.638 зол., або 71 зол. на 1 ученика, а в шк. 1927/28 14.016 зол., або 62 зол. на 1 ученика.

До дальшого успішного розвитку школи коначною є зміна локалі на більший і позожений ближче середмістя. Друга необхідність це придбання середників до поглядової науки, як скіопікому, більшої скількості поглядових образів, приладів до науки фізики та хімії та більшої скількості підручників, бо ученики, переважно бідні, не в силі собі їх купити.

Сільсько-господарська вистава в Копичинцях.

Сільсько-господарські виставки, які ціляються напівми господарськими і кооперативними колами, що відійшли величезне господарське і моральне значіння для нашого народу, що найшовся у межах Польщі. Вони є не тільки показниками нашого господарського поступу, але й важкими чинниками господарського відновлення мільйонних мас нашого селянства. За сільсько-господарською виставкою у Станіславові, а минулого року в Стрії прийшла тепер черга на Копичинці. На нашому урочаїзному і напруженні рішачому Поділлі заплановано на цей рік вистава в Копичинцях буде першою сільсько-господарською виставкою на Поділлі.

Виставку влаштує Повітовий Союз Кооператив у Копичинцях у дні 21, 22 і 23 вересня н. р. Виставка обіймає такі відділи: 1) рибальства; 2) городництва; 3) садівництва; 4) пасічництва; 5) господарських машин; 6) домашнього промислу; 7) худоби і домашньої птиці.

Підкріпка програма вистави така: дні 21, IX. н. р. год. 10 рано Служба Божа у парох. церкві; год. 11 до дванадцяті перед полуднем похід до Народного Дому; год. 12 вночі сьюточе відкриття вистави; дні 22. IX. в часі між 10 і 12 год. перед полуднем та між 3 і 5 по полудні пробна праця господарських машин; а від 5—8 попол. демонстрування, як відбувати обіж; дні 23. IX. від 9—11 вихід на ветеринарний таму про планів худоби, від 10—11 год.

вистави про разове вистави, від 11 до 12 год. вночі про сільсько-господарську виставу, від 2 до 4 год. вночі про сільсько-господарську виставу, від 5—8 год. вночі про сільсько-господарську виставу. В год. 7. вночі до 23 вересня вистави вистави.

Виставочний комітет разом з ініціативними колами сільсько-господарськими, що підтримуватимуть виставу, будуть підтримувати. Маса підлі, що мають громадянство, окремі сільсько-господарські кооперативи мають право вільно виставити виставу таку масу, як їм доведеться виставити в виставу, що ти Стрії.

Організаційний і вічевий рух.

Самбірщина.

Дня 29. липня н. р. відбулося посольське справознавче віче у Стріях. На віче прибули посол Тершаковець і о. сенатор Татонир. Присутні до 100 громадян Стріях. Тодішній і сусідніх сіл. Віче отворило місцеві народи в. Зудик після чого вголосив реферат про політичне положення українського народу під Польшею сенатор о. Татонир, який зараз після реферату відїхав на віче до Мшани, а посол Тершаковець зложив звіт з діяльності Українського Посольського Клубу та зложив наші політичні завдання на будуче. На вічу були присутні і сіль-роба з відомим Прокіпком на чолі, одяк не силі піднести ні одного заміту проти Української Парламентарної Репрезентації чи проти УНДО. Віче одностайно ухвалило резолюції повного довіри і признання для посла і для партії УНДО.

Того самого дня зложив посол Тершаковець свій посольський звіт на вічу в Луцьку Горішнім, де крім місцевих виборців було присутніх багато дітників. Ухвалено резолюції як вище.

Повіт Лиско.

Дня 8. серпня н. р. відбулося величезне повітове віче в Устриках Долішніх. На віче явилася майже вся українська інтелігенція, робітництво та селянство Устрик та делегати всіх громад тогож судового повіту. Посол Гринь Тершаковець зложив звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації, після чого розвинулася оживлена дискусія та ухвалено признання і повне довіра Українському Парламентарному Клубові. Після віча відбулася під проводом о. Вербиця та інж. Згорлякевича довірочна нарада УНДО, на котрій посол Тершаковець вголосив реферат про доцільний спосіб переведення партійної організації в повіті.

Рудеччина.

Дня 6. серпня н. р. відбулася справознавче посольське віче в Хишевичах у селі читальні „Просвіти“, а ввечері того самого дня в Коропуні в домі кооперативу. На обох алашних вічах, не зважаючи на те, що прийшли на нього радикали і сіль-робі-лашні, ухвалено повне довіра признання Упр. Сою. Клубові та визнаю радикальний Клуб до злуки з Клубом УНДО.

Дня 12. п. м. в день відпусту відбулося велике повітове віче УНДО в Рудках. На віче прибули посол д-р Білий, посол були на віче також сіль-робі-лашні „стов-Тершаковець та сенатор о. Татонир. Приїхав з Комарна Пеленський та Ольховий з бойкою з Коропуні, яка мала розбити українське віче та трохи радикалів і сіль-робів в Рудках. Та не так склалося як думали собі комарніські сіль-робі. Ті самі селяни, тим вони заплатили за страту часу і алашніці бігати амусли своїх хліболашних замочати, коли ті в часі реферату одного з посла старалися йому перервати своїми криками. На вічу ухвалено повне довіра і признання присутнім послам і Українській Парламентарній Репрезентації та визнаю радикальний Клуб до злуки з Клубом УНДО.

Комарніщина.

Дня 19. п. м. відбулося посольське справознавче віче посла Тершаковця в Новосілах Опарських і Горожаній Мавя. Село Новосілки знищене в 1914 р. ще дої не відбудоване. Люди мешкають у алашних, а нікого допомоги у відбудові не можуть допроситися. На цілий повіт Рудки признало повністю всього 5.000 зол. позички на відбудову, тоді, коли на одне село Новосілки потрібно яких 80.000 зол. На обох вічах селяни вносили інтерпелляції до посла у своїх найпекучіших справах і ухвалили відновити резолюції в справі відбудови і відновлення надлість-сільських багачів. Ухвалено повне признання Українській Парламентарній Репрезентації.

Останні вісті.

КОНГРЕС НАЦ. МЕНШОСТЕЙ У ЖЕНЕВІ.

3 середу 29. серпня авторами в Женеві IV. конгресу нац. меншостей під проводом слов'янця д-ра Вілліфана при участі 35 представників меншостей 14. країн.

Зібрелася конгресу Лев Моцкін (жид) критикував трактування нац. меншостей Лігою Націй і жадав створення постійної меншостерої комісії при Лізі Націй. Це домагання піддержав і президент Вілліфан, який гостро виступив проти асиміляції меншостей.

ПРЕМ. БАРТЕЛЬ ПРО ЗАМІРИ УРЯДУ.

Прем. Бартель в інтерв'ю з представником «Кур. Пораненого» м. і сказав, що уряд опрацював тепер бюджет на 1929/30, з тим, щоб найбільш значущі гроші надати на інвестиції. Г. чийбишні часи уряд займе становище до проектів зміни конституції, опрацювати їх клубом і-ки.

МАРШ. ПІСУДСЬКИЙ У 5-ЛІТНЬОГО РУМ. КОРОЛЯ.

«Експрес Пораненого» повідомляє з Бухаресту, що марш. Пісудський приїхав татом до Бухаресту, до польського посольства, а у візиторів у напрямі Констанци. Над Чорним Морем побував Пісудський кілька днів, відвідає королеву Олену, яка з молодітими королями Михайлом і у Мазайських купелках біля Констанци. 9 середу буде марш. Пісудський у замку королеви-алон Марії в Сіна на обід. На обід запрошено членів регенції і «жиди» назв. особи з Бухаресту.

ЗМІНИ В ПОЛЬСЬКІМ МІН-СТВІ ОСВІТИ.

1. позит. код Варшави зачувати, що в найбільшій мірі уступають із мін-ства освіти всі директори департаментів. Міністр постановив перевести в мін-стві основну реформу, бо є думка, що там є ще місце з передсудових часів.

ЗАВРУШЕННЯ У ВАРШАВСЬКИХ ВІЗНИЦЯХ.

На Півдні при нагоді нового осадження у в'язниці були, кожен, після Ландуцького відбули заворушення в'язнів, які тривали від 21. до 28. серпня. 28. в'язні вийшли до Вронек. Тоді в'язні почали в Півдні голодувати, яка тяглася до 28. серпня. Всі в'язні в'язні в'язні, не осталися ніщо цілого, в кімнатах келіях порозбивали двері.

«КРАСІН» ШУКАЄ АМУНДСЕНА.

Для 28. серпня вилучили більшовицький ледолом «Красін» з порту Берген до Кінгсбей, щоб далі шукати Амундсена і групи Алесандра (з направи Нобіля). Пошукування відбуваються тепер скорше, бо леді вже топляться. Однак тому, що леді топляться, то це тим небезпечніше для розвідників і мало є надії, щоб їх найшли в живих. «Красін» допливе до Землі Фр. Йосифа, де чать залоги остачиться після року, зосмотрившись ч хачі.

По широкому світі.

Офіційне запрошення до участі в підписанні пакту Келльога вручив Літвінові французький амбасадор у Москві Ербет. Підписання пакту Келльога урядом Союзу Радянських Республік має відбутися на тих самих умовах, на яких підписали пакт інші держави в дні 27. м. м. СРСР звернувся у зв'язку з тим до французького амбасадора з проханням офіційної тисти всіх держав, які одержали аналогічну пропозицію підписання пакту. Урядом СРСР потрібні також усі документи А дипломатична переписка, зв'язана з пактом Келльога. Швидко розглянувши й провівши їх, СРСР зможе дати дефінітивну відповідь на запрошення французького уряду.

Запрошення до підписання збройного пакту одержала також Австрія та Югославія. Бажаючи підписати пакт згодилися Данія, Югославія, Румунія й Перу.

Міністр закордонних справ Бельгії Гюманс застерігся перед французьким урядом щодо дефінітивного погодження справи евакуації Наврені без узагодження інтересів Бельгії.

У Китаю почалася нова боротьба між подунавською та піанімонською арміями. Манджурські війська розпочали офензиву під проводом генерала Чанг-Чу-Чанга. Після останніх зв'язаних почала піанімонська ар-

мія місто Тіен-Тей, відтісняючи частину полудневих військ.

На днях приїхав до Букарешті до крізової білки між населенням і відділом військової артилерії. 10 осіб вийшло, 25 легко ранених.

Мадярьський уряд вислав до Ради Союзу Народів прохання розглянути справу мадярьсько-румунського роззброєного трибуналу. Мадярьський уряд прохав Раду Союзу Народів іменувати двох суддів-заступників мадярьського трибуналу, як також прохавши всі заходи фінансового характеру, якіни покористувалася Румунія, при опрокіданні присудів мадярьсько-румунського роззброєного трибуналу.

У своїй відповіді на протестатійну ноту Яссоні, висловлює ланківський уряд думку, що обі сторони повинні заключити новий торговельний договір.

Є курки, нібито радянський уряд має запланувати на засідання 250 монахів і монахинь, обвинувачених у затануванні перелатів скарбів хованих у підземних монастирях.

НОВИНКИ

— 2 країни демократичної свободи. Сьогодні один з членів нашої редакції одержав поштову листову переписку від знаменитого українського письменника й педагога. Лист був розірваний на протаномому боці і обв'язаний шнурком, щоб не розлетівся. Під адресою надання друковано його рукою обв'язання словами: «одине отечество». З цього ясно, що надався на пошти мусів відшнати лист і показувати його зміст цензорів чи якому-небудь поліційникові. Цікаво теж, що в листі зрешті присланого оповідання (замість в подорож) не було супровідного письма. Видно, що надався мусів його листи. З цього ясно, що на нашій нещасній Закарпатті, в даному випадку в Ужгороді, панує найгостріша цензура, що всі листи, які виходять за границю, є перлюстровані, щоб, бачиши Боже, ніщо не дісталось до публічного відома про рай, аготовлений нашим братам свободолобним чехам. Таке діється в країні демократичної свободи, в країні теоретично вільній й автономній, яку брати чехи прибрали до рук при допомозі найогордлішого поліційного режиму. Сором і ганьба!

— Саніція зливається з вшехпольками. Від візних днів о Львові ширяться відомості, що саніційний «Дзвіник Львовський» в недалекому часі має об'єднатися зі «Слово-м Польським». Причиною цього примусового горахріє є фінансова слабкість львівської саніції. «Дзвіник Львовський», який в початках виходив в 10 тис. копілок, тепер утратив на 4 тис. копій. Одночасно зменшилися і субвенції. З другого боку він уже відповів «ународові», прийнявши на «пресах» платформу вшехпольки і доріс до «ідейного» об'єднання зі «Сл. Пол.». Також орган в ауд. Зімови під час останньої метаморфози значно ослаб і наблився до саніції та готовий є прийняти її під свій покров. Іншими словами: «пресою» саніція, яка пішла тразневого перевороту виринула зі вшехпольської піни, як Атепа з морської піни, знову вертос у вшехпольське море, що — зрештою — є масивна природна. Тут можемо хіба подивитися здатність вшехпольців до найпримордальніших метаморфоз відповідно до створеної ситуації.

— Львівська хроніка. Герідо в двох місяцях у Львові. При ауд. Потонського 42. наслідком неосторожного розлиття бензину й при ауд. Павловича ч. 8. де даніся етійна від аварії свідки. — Впер на удар серія візиторів ланківської шкільної кураторії. Супроводжуват в поїзді на головному дорізі. — Невідомі злодії обікрали пошта д-ра Степана Вілліа на тразнавому перестанку біля двірця. — Львівська поліція арештувала 19-літнього Матая Велікевича, який випадково постріляв з револьверу Елмунда Пілідовського. — Арештували 87 комуністів, які мали улазити собі в Народньому Домі під час вистігів на середу товариські ехонини. Між арештованими є 11 жінок.

— Наклади творів Толстого. У зв'язку із сотини роковинами уродив Толстого, які починають на день 9. вересня м. р. перевезено статистику всіх видань творів великого Покітінця. Із цієї виходить, що ще за життя Толстого досягли його твори величезного тисла накладу. Між меншими його творами стоїть на першому місці: «Восени на Кавказі» й «Пан і ехота» (800.000 примітоків накладу). Далі йдуть: «Сила Темошні», «Селестіві», «Відраження» й «Трох мерців» (по 200 тис. примітоків накладу кожний). Після цього твору Толстого: «Нова азбука»

й «Парша російська читанка» сягнули по мільйоні прим. накладу.

— Труп малп привернений до життя. Із великим заінтересуванням стрінули у радянських наукових колах відану спробу таджикського професора Михайловського, привернути до життя трупа малпи по 55 хвилинах, які минули від її смерті. Професор Михайловський вже давно займався спробами привернути до життя, хоч на короткий час, померлих організмів. Подібні спроби привернути до життя ніякі організми йому ще досі ніколи не вдалося. Свою останню спробу професор Михайловський перевів на маленькій малпочці, взятой із таджикського зоологічного саду. Професор звільня випомпував кров із малпи, доки серце й інші органи не перестали працювати. Комісія потвердила смерть малпи. Професор Михайловський хемічною дорогою затримав кров малпи в такому стані, в якому він її випомпував з організму. По 55-ох хвилинах учений випомпував кров до тіла мертвої малпи. За хвилину почали працювати поступово всі органи малпачого організму, а малпича почала працювати й серце. Скоро потім малпа пробудилася й до вечора була повсім здорова. Ця віданна спроба професора Михайловського звернула на себе велику увагу та спричинила широку дискусію в наукових колах.

— Музей Марка Твєйна. Товариство Приятелів Твєйна» приступило до організування музею Марка Твєйна, в його рідному місті Гартфорд у штаті Коннектикут у Зауочених Державах. У ті цілі закупили організатори музею великий мешпальний будинок, в якому рідився і проживав Твєйн, як також сусідню будівлю, в якій мешкав і творив співробітник — приятель Твєйна, Варнер Далін. В обох будинках повстане музей, в якому оберігаються усі речі й пам'ятки, зв'язані із творчістю великого письменника. Між іншим у великій білярдовій салі, де Марк Твєйн зваж був працювати й приймати в кожному п'ятницю своїх приятелів, буде улаштована виставка всіх його творів і літератури, зв'язаної з його творчістю. З одуження будинку буде улаштований парк, де гратимуться діти, що їх так любив великий гуморист.

— Зріст еміграції до Аргентини. Від 1. серпня м. р. варшавський еміграційний уряд видав на 200 найпортнових посвідок більше чим попереднього місяця. Із загального тисла 720 посвідок, виданих за тижня, припадає на львівську еміграцію 235. Із того тисла включають ті емігранти, які луть до своєї або мають заповнене удержання в Аргентині.

— 2 мільярди людей. Заходом Союзу Націй вийшла недавно книжка, яка подає статистичні дані про населення за 1927 рік із усіх країн світа. Із цілої знаки дат і цифр, піданими є особливо цифри, які дають нам змогу розглянутись у чисельному розрості людства. І так коли у 1913 р. переведена статистика вказала 1.508 мільйонів населення по цілому світі, то в 1926 році не зважаючи на мільйоні жертв світової війни, зросло вже число людськості до 1932 мільйонів. Приріст людства знісся у тому часі 7 відсотків, що робить більше як пів відсотка на протязі року. Сьогодні знаходиться на цілому земному глобї приблизно 1950 мільйонів людей, та нема сумніву, що вже в найближчих роках зросте населення світа до 2 мільярдів. Шож до поодиноких континентів, то найбільше населення припадає на Азію (1026 міль.). Друге місце займає Європа (514 міль.), третє Америка (282), четверте Африка (146 міль.). Найменше населення має Австралія (9 міль.). Найбільший приріст населення зраджує Азія. Від 1913 р. зросло вона на 45 міль. під час коли людність Європи зросла лише на 8 відсотків. Китай нараховує тепер кругло 450 міль. людей, себто лише на 64 міль. менше як ціла Європа. Недалеко вже мабуть той час, коли Китай перевищить чисельність населення своєю білу суперницю — Європу й так за, «жовта небеса» стиснеться тоді дуже актуальною.

— 50-ліття одної боротьби. З нагоди 50-ліття турецько-російської боротьби біли мінерою Шіпца в Болгарії відбулося 25. м. м. торжественне богослуження на полі історичного факту. Згадав боротьба має для Болгарії неабияке значення тим, що вона рішила про її свободу. В торжестні взяли участь король Борис, міністри війни та ветерани вояцьких боротьб Болгарії. Кілька підлітків війська підняли пам'ятку боротьби.

— Візкиття передісторичного міста. Під час археологічних розкопок, ведених в Італії, біля міста Четоні найшли учені сліди якого-небудь передісторичного міста, що його мали заселювати первісні люди. Учені доказують, що відане місце належить до культуральної епохи, значно старшої від етрусської.

— Зложиття на 4 мільйонів нім. марок. У зв'язку з оголошенням недоволю базисот-

ством німецького містечка Сант Унберга, перекази слідство, яке вказало величезні злишні злишні у зарплаті міста. Зложиття сягають суми 4 мільйонів нім. марок. Арештували означених представників магістрату й міської ради підозрілих у зловживаннях.

— По здоров'я — до Лурд. На дніз вийшло з Турину 48 важко нездужих італійців, щоб знайти здоров'я у французькому місті Лурд, відомім із своєї чудотворної ікони Божої Матері. Організатори цієї поїздки принав у себе папа на окремій автішній. Нездужі находяться під проводництвом й доглядом сімох лікарів й п'ятдесяти палі, між якими є значні лави із видних італійських товариських кругів.

— Кінський конгрес. На дніз відбувся в Парижі «Конгрес охорони коня», присвячений справі поширення презанції коней та кінського спорту. Учасники конгресу висловлювали галку, що кінське, німо конкурентний автомобільного транспорту буде все помітним і немовним до заступлення, як і в ділянці спорту, так і в ділянці господарській і міській. Конгрес помітився спільним обідом, звозженням із ємних «кінських потреб».

— Ріжні вісті. Поліція арештувала Дмитра Гурала з Волчинськ біля Белого Арештований убив батька з німеччини за вбивства. — Арештували 20-літній хлопця Фелікса Берчинецького й Маріана Загала, підозрілих у рабунковій крадіжці на дні одної жінки в Руднику. — В Запалові, лворської повіту, вибухнула пожежа в домі тамопішого начальника громади, захоплюючи євудні господарства. Загальна шкода: 13.500 золотих. — У Варшаві арештували 62 комуністів. Переведені в життєвий діляний реалії мали дати поліції багато компрометуючого матеріалу. — Польський міністр комуністичної піни в четвер, дні 30. м. м. інспекції зв'язавшись у Східній Галичині. — Вибух бунт в'язнів у тюрмі в Торуні. Причини: Жорстоке відношення в'язничних дозорців до тюремників. В'язні вийняли уряджені будинки. Спокій привернуло шольне містечко. — В Лодзі прийшло до конфлікту між поліцією і в'язнями прохаж. Поліція віддала три стріли в в'язня убиваючи на місці одну та взяло раяччя для особи. Його арештували. — Біля побереж Колумбії апаз у море літає із шістьма пасажирами. Літак пішов на дно. Всі пасажири згинули. — Вона літак із висоти 1000 метрів у Латай. 9-ох летунів убивлося на місці. — Німецький кравецький промисел львівської робітників. Біля 30 тисяч тразів позбавилися праці. — В Братиславі урвалася т. зв. зарузка, в хвилині, коли на ній находилося 60 осіб. Катастрофа викликала велику паніку. 3 убитих, кільканадцять важко ранених.

— Знижки на театральні виставки. Дирекція Великого Театру повідомля, що по знижках для членів урядових і професійних товариств на виставках в міському Великому Театрі треба оголошуватися до канцелярії театру між год. 5. і 6. вечером. Знижки на драму, комедію й оперу виконують 35 відсотків ціни бікту а на оперету 25 відсотків.

— Газдиним добра рапа. Тільки французькою масою О. Ленінької і Сли найкраще фротерувати підлогу, бо дав не лише гарний полиск, але і дезінфікує. 363 б)

Театри.

Великий Міський Театр починає під новою дирекцією сезон для 1-го вересня п. р. год. 7-30 веч. оперою «Життєвий Август».

6-го г. 7-30 веч. «Княжна Чардашу», оперета.

3-го г. 7-30 веч. «Паталіні», оперета.

4-го г. 7-30 веч. «Казим Гомбана», опера.

5-го г. 7-30 веч. «Мім нічу і світанком».

К на.

«Апокаліпсис». Остров недовольних поділу.

«Лев». «Колі промовити весна життя».

«Паск». «Знавець жінок».

«Фатаморган». «Жид — вічний мандриш».

Допис.

КУРАВНО. (Побут «Просвітняського Театру» у місті). Дня 11. серпня зайхав до Журавна «Просвітняський Театр» і дав під ф'рмою місцевої філії «Просвіти» 6 вистав: Графіня Маріца, Гейша, Осині маввари, Мотис Ганеф і Катерина. До Журавна зайздили різні театральні групи, однак ніодні з них не мали такого успіху, який має «Просвіт. Театр» що розпоряджає дуже добрими артистичними силами. Всі вистави пройшли якнайкраще не зважаючи на труднощі, які має театр до поконтання передовсім наслідком недоволі відповідної мисли і орже.

стра як на менші провінційналі салі дуже відповіли. Це велике плесо „Прогресу“, яке дуже додотно впливає на піднесення його вартості. Комісія, що бажала мати приємну розважку серед тої сірої буденщини в Журавенській закутці, млі і дійсно маймов II на тих виставах. Вже перша штука: оперетка Графиня Маріца, відіграна дуже добре, зробила театрові добру рекламу і стягнула на дальші вистави жвавіше публіку, яка брала дуже численну участь у всіх виставах. Театр лишив по собі дуже приємний спомаг у всіх, а рівночасно лишив по собі і дуже сумну пам'ятку в Журавні. А саме в понеділок 13. 9. рано одні з артистів Філерко Володимир, мужчина в силі віку, адовець, батько 2 дітей, пішов купитися до Дністра і тут на дні його найшов неждану смерть для себе. Ця сума події тронула до глибини всіх і той величавий похорон у вівторок, в який взяли участь всі народності в Журавні без різниці віри чи обряду, був найкращим доказом широго співчуття і великої симпатії усіх для цього театраль-ного гуртка.

Завдялося цілком природно, що по такім трагічним випадку запроваджена на понеділок вистава не відбудеться. Та мимо того артисти, маючи на увазі великі щоденні видатки, які має театр, таки відіграли запроваджену штуку: Осінні маневри. Штука пройшла знаменито. Там зі сцени мали ми нагоду ще раз побачити невідому Австрію а в повній наготі. Та рівночасно бачили ми і розуміли те важке зв'язання, яке має перед собою „Прогресивний Театр“, ми бачили життєву трагедію артистів того Театру. Там на кладовищі в трупах їх товаришів, який ще вчора виступав з ними на сцені і який мав грати свою роль, а тут вони, його нерозлучні товариші в долі і нелюдзі, а єдиним вірним поділом спілкує через 9 років, тих серія переповнена випергати тим тяжким для них трагічним ударом, мають бачити публіку, щоб собі зробити на щоденний прожиток. І ті їх білі відчували глибоко публіку і співчували разом з ними широко. Відчували той стан публіки, особливо цілком разів глибоко на сумний вираз лица режисера п. Сороки, який грав роль мешкає залюбленого поручника Ларента, якого вираз лица — здавалося — виражав все той сумний випадок з їх колективом.

Важке завдання до сповнення має наш „Прогресивний Театр“; нести на своїх раменах тягар культурно-освітньої праці а своїм народі серед тяжких життєвих обставин. Те важке завдання і тяжке матеріальне положення „Прогресивного Театру“ повинна зрозуміти наша суспільність і повинна підпомагати його не лише морально, але й матеріально численною фреквентцією у виставах того театру. А це треба робити тим більше, що театр зі свого завдання вповні виважується. З уваги на те ми повинні працювати до того, щоб цей театр не лише існував, але й розвивався як слід. Тимчасом нема вигляду, щоб на це зважалося. Артисти мусять бути добре перетяжені працею, коли мусять щоденно дарувати вистави, а при тім мусять виступати в тій самій виставі часто в тій самій дії в кількох ролях, що дається відразу замінити. Навіть не можна собі уявити того, як вони можуть так скоро перехарактеризуватися. До того особи, які — скажимо — своєю природною вдачею налягають до ролі комічних чи трагічних, не повинні виступати в обох ролях, хоч би з цього в обох випадках якийсь виразився. Того домагається не лише сама гра, але й око глядача. Тимчасом брах матеріальних засобів всьому тому стоїть на перешкоді. Ті засоби знайдуться, якщо суспільність уважатиме за свій національний обов'язок брати численну участь у виставах „Прогресивного Театру“.

О. Григорій Музичка, голова філії „Прогресу“ в Журавні.

РУДКИ. (Чому місто Рудки і рудецький повіт на кожній ділянці життя найслабше зорганізовані в краю? — Посольський справоздання). Рудки здається одиноке місто в Східній Галичині, що не має ні парохів, ні співдружних, ні українського катедрі. Воно не має й українського міщанства. Має воно стареньку дерев'яну каплицю, в котрій парох (в Бенья. Вишні) відправляє що третю неділю Службу Богу. І близько 200 гр. кат. парохів, що переселяю по польських говорять. Тепер багато їх перейшло на лат. обряд Рудки мають кілька українських інтелігентів, як адвокат, директор „Народного Дому“, та й ще кілька судових і адміністративних урядовців; учителя нема ні одного. Але урядовці боються своєї тіли, дехто вже і обряд змінив на латинський; вони не дають навіть ніяких жертв на парохів піли, читають і предлачують лише польські газети. Український адвокат і лавієляр дериває лише польські і німці і крім канцелярських делікатес публіцистичними справами не займається бо не

має часу. Всі свідчення і багато свідань українців а правили дають до него свої справи, отже перетяжений своєю фазою р. отже, а комуністична не прийняла. Отже фактично вся робота в місті Рудки спочиває на директорі „Народного Дому“. Він працює і в ПСК, і в „Прогресі“ і в політ. організації УНДО, і в Сік. Господарі. Але що він всюди є і на його руки приходить перелашне вивчення ріжних ухвал, то розуміється, він їх не виконує, або так виконує, що ПСК майже а ліквідації. „Нар. Дом“ зедди виратувався, а інші культурні та економичні товариства лише на папері живуть. В політиці літ УНДівецькі всіма партіями добре жне і їм висулується так, що його підозрівають хоч без жадних доказів, що він і пона партіями услужливий. Посол п. Термаковець особисто уприсав його розіслати відозви скликаючі віче на дем. 15. серпня п. р., а на 10. п. м. вислав йому ще поручення писати, щоб повідомити старство, що не віче буде під тими небом. П. директор него не зникнув і коли приїхали сенатори о. Татомир, посол п. Термаковець і д-р Біляк дня 15. п. м. на віче, комсар поліції вбрався віче під отвертим небом, а віче в „Нар. Домі“ могло відбутися тільки в формі посольського справоздання, без дискусії, лиш з запитами і висловами. В такій ситуації в місті Рудках не може йти ніяка ніякова робота а тим менше робота з розмахом. Робота спочиває на плечах 2—3 священиків і кількох свідань, що приїжджають до міста у вівторок на торг, або й ще коли, і приїжджають робити роботу. Але яка то може бути робота — приїжджати? Ревізори з Ревізійного Союзу, з „Прогресу“, „Сільського Господаря“ розказують, що на селах з цінний матеріал між селянством, але нема центра, нема кому дати промоду. Бож приїжджати, щоб подивитися, що робиться, і то 14—20 кілометрів з дазена, не може довести до піли. А так же фатально зложилось, що найближчий селів свідання 1½ до 5 кілометрів від Рудок не спосібні до такої роботи, а приїжджають не хочуть до неї влізати. Учительство майже зовсім не інтересується роботою. Коли у Рудках осі енергійний, авторитетний, практичний чоловік, при. адвокат (а дещо дають з чого жити?), то справи пішли би інакше. Тепер саються ПСК при поможі посольських, інтелігентних і практичних людей. Сподівається треба, що при їх поможі буде самозайняв не лиш ПСК, але і інші ділянки нашого публічного життя. Коли п. посол не заставил пригрозити віче, кожний зрозуміє із збереження, ба й обурення на п. директора, що їх трох амарнувало дорогий час. Але коли люди під черквою, де відбувався відпуст, доїжджали, що віче відбудеться в „Нар. Домі“, в короткі салі „Н. Д.“ вивислилися. Перші прийшли Сель-робі. Комаринські Сель-робі (дівича з 8, тепер вже з 19) платили заліжний біди своїм сторонникам, щоб помагали їм віче розбавити. Вони зачали перебивати сенаторови о. Татомирови. Але о. сенатор промовляв так річею, так займаючи, що парід змусив Сель-робів, щоб змовчали. По рефераті о. сенатора про наше положення під Польською говорив посол д-р Біляк про шкільництво і амстичний закон, а описав посол Термаковець про справи економічні і господарські. Всі ці палове дали виборний образ діяльності Українського Соймового Клубу, про відомостях до якого інших українських і чужих клубів і переконали виборні, що доперва коли будуть зорганізовані доми, коли, особливо наше селянство приступити як найцільніше до своєї станової організації „Сільський Господар“ і понаже свою силу, тоді будуть з нами числитися не лиш Польща але й інші народи і держави. Сель-робі атакували особливо пос. Термаковця інтервенціями, при. чому він скаржив їх до Суду і саджав до арешту, але дістали в кождім окремім випадку таку відповідь, що мусяли змовчати. Зібрані висказали довіру Українському Соймовому Клубови а особі пос. д-рови Білякові, Термаковцеві і о. Татомирові і домагалися, щоб всі українські посли і варшавським сойми, що стоять на національній платформі, утворили одностійний соймовий клуб. Описав приступили виборні до своїх заступників з ріжними задоволеннями і просябми, на що дісталися відповіді відповіді. Шанове було заховання комісара поліції. Він чомусь дуже декларувався і домагався, щоб кождий інтервенція звертався в запитом оберненій до посла, а не до лібрах вічничих, а особливо іритувався, коли збори співали народний гімн „Ще не вмерла України“. Та посол д-р Біляк і Термаковець повила його, які з його права. Мада ще відбутися довірчова нарада духовенства з участю п. посла в справі парпелачії парохів злих ґрунтів, але з причини спізнені пори — не відбудеться. — Учасники.

3 відчитової салі.

Український жіночий рух у Канаді.

Заходом „Союзу Українок“ відбувся в суботу 25. п. м. в салі „Бесіди“ нічний реферат п. Савелі Степановича, голови „Союзу Українок Канади“ про український жіночий рух у Канаді. Не зважаючи на нічний час зал був переповнений.

появлявся діяльним жіноцтвом і мушкетером, які з великою увагою вислухали жіночий і цікавого реферату не лише про український жіночий рух, але й про життя в відносинах між канадійським українцями.

Симпатична молода референтка зупинилася коротко на історії українського поселенного руху в Канаді і на взаєминах між націоналістичними Канади, а особливо перейшла до парису жіночого руху. Одержим, озвізля зродився той рух що обіймає працю над розвиненням національної й громадянської свідомості українського жіноцтва в Канаді. Був Український Інститут ім. Петра Могили в Саскатуні. Виконавчий й абсолютний того інституту почали творити окремі жіночі гуртки по містах і фармерських оселеннях. Особливо інтенсивно пішла ця праця від 1922 р. Пять літ пізніше по-застало об'єднання тих гуртків й організації під назвою „Союзу Українок Канади“. Помітну роль в тому руху відіграла колоніальна „Жіноча Діла“, яка є найбільш почитаним галицьким часописом у Канаді. Метою українських жіночих організацій в Канаді є не емансипаційно-суфражистський рух, бо канадійська жінка є рівна і рівноправна, але поширення національної свідомості та громадянське підняття української жінки. Велику вагу кладе „Союзу Українок Канади“ на домашнє господарство, старається аліквідувати жіночі упредження до него, як до якоїсь низкої, погорди гідної праці, а навпаки намагаються піднести його на рівень шанованої професії. Домашнє господарство у цьому своєму складному об'ємі є обов'язковим предметом науки для жінок у всіх школах Канади, починаючи дівочими і жіночими університетами. Особливу увагу звернуло „Союзу Українок Канади“ на святкування „Дня матері“, що відбуло широким і активним підняттям серед українського жіноцтва.

На численні запити слухачів шан. референтка давала цікаві й вичерпуючі відповіді, які про життя нашого фармерства, про основу тав. реалізацій боротьби, про культурний рух, про асиміляційні заважання чужинців і вплив української мови, про шкільництво, пресу і т. д., закликаючи в слухачів горний спомаг своєї милої гостини.

Зі спортивного життя.

IX. ЗАПОРІЖСЬКІ ІГРИЩА.

Запоріжські Ігрища мають вже свою історію. Вони були і є тим спортивним святом, котре дає нам змогу перекозатися, чи ми дійсно працюємо, чи ми насправді поступаємо вперед у ділянці спорту і фізичного виховання.

Історія послідніх літ показала нам, що ми виправдуємо вісню вперед. Доказом цього, укладення Українським Спортивним Союзом легко-атлетичні праєві змагання у Львові. Тоді ми мали вже змогу побачити працю наших клубів. Але Запоріжські Ігрища — це інша прова Олімпіада, на котрій має не менше значення біл, як на полі битви. Найближчі Запоріжські Ігрища дозволяють нам оцінити власні сили і перекозатися про працю Товариства.

Український Спортивний Союз улаштує IX. Запоріжські Ігрища, які відбудуться дня 8. і 9. вересня 1928. в Перемислі. Технічне переведення поручено У. С. К. „Беркут“ — Перемисль. В програмі IX. Зап. Ігр. відбудуться змагання в кошиковій зма. двохох товариств та легко-атлетичні змагання: в жіночій кошиковій: біл 60 м., скоки в дадь, в гору; мети диск., ратиниш та кулею; в мужській: біл 100 м., 400, 1500, 4 × 100; скок у гору, в дадь, з жердкою; мети ратиниш, кулею, та диском.

Учасність можуть брати усі українські спорт. клуби, котрі належать до Українського Спортивного Союзу.

Указано, що моральним обов'язком кожного українського змагуна є взяти участь в цьому спортовому святі, котре буде міриком нашої спортової гідності.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Похорон Богдана Турина, студента прав. сина інженіра Стефана і Гали Термакович відбудуться у Львові в четвер, дня 30. серпня п. р. з дому жонки при вул. Личацькій ч. 24. а тоді 3. поховати на Личацьке кладовище. про що повідомляв Рідня. 1—4

Іван Жовніо, один з основоположників українського соціалістичного руху, голова П. К. Української Соціалістичної Групи „Вперед“, член Головної Управи „Робітничої Громади“, політичний вилець Баранова і Долька, член багатьох робітничих установ Перемисля помер дня 27. серпня 1928 р. в Перемислі, в 70-му році життя. По ороні вблудили в середу, дня 29. серпня п. р. в 3-й годині по полудні в Перемислі.

Любомир Динія, жертва одеських чекістів, уродився дня 7. лютого 1907 в Закарпатті, як друга а черга дитина Василя Диніва, тодішнього нотаріального канцлята і Людмили в Романських. Ріс у Богородчанях, куди перейшов його батько в характері комуніста до адвоката д-ра Михайла Новомосковського; тут застала його і світова війна, яка научила його підприти очима глядіти на людське горе. Вона теж полишила мабуть незатертий слід у його психіці. Перед його очима пересувалися громади поневоєраних громадян, гналих під багнетами до Талергофу, між ними другі його батьки, судді Леся Ткачука і дружини його шефа Стефана Нолановської а його діточі. уні родинні страції і вставали неспиршені питання. Батько на війні, мати без нагоди до життя між фронтами, що тилися берегами Соловиської Бистриці, голодні діти в неопаленій хаті, подражений кулею, а по-за хатою прозвоніть умиряючі і зовні рівнені. І дитина серед страхів війни, як грудочка, не звертаючи на себе ніякої уваги знайшла на услугах потрібних. Кашу, цукор, дерево шпрешувало бувало малим у садках і ніс годилин та гинучи від студії; у доті продирався снігом і виблудував феєчер до хорої сусіди. І в міру того, як розвивалася в дитині жажда, росла в неї непомірна праживість на людську нужду і якась непомірна потреба помагати ближньому. Вона мела його підтак не-подільно через гімназію. Товариші з філії академічної гімназії у Львові та-мліть, сідаяли часу поїзний, як підна-чаючий ученик, присветили безкорисно сабам від себе. І не було другого, к-гоб так товариші любив. Після зложен-ня 1926 р. іспиту зрізисті хлопчина по-дался на Україну. Мрією його ставала служба для України на морю. Та заране пришло розчарування. Тутешні чейсти вислали на адогін хлопчини аттестат не-добровільності. До морської школи його не прийняли. Одеська чека приставила до нього 3 ауганів, що змусились паз-нич повиліт 2 роки в нечуваній у куль-турному світі спосіб, поки дня 8. верес-ня 1927 року бланк мученика не покін-чив самогубством. — Земля Ному жеро!

ОПОВІСТКИ.

„Вертеп Наших Днів“ — Галактіона Чіпки і Ле-ле! Перемисляни. четвер 30/8 * 4—4 27/4 а)

Приватна гімназія „Рідної Школи“ в Яворові. Вступні іспити до I—VII кл відбудуться дня 31. серпня і 1. верес-ня. — Управа. 37/4 2—2

В Прик. Учит. Семинарії СС. Василі-нок у Львові при вул. Потопного ч. 93. (з правами державних шкіл) шкільний рік починається дня 3. вересня богослуж-бенням о год. 8½. Додаткові вступні іспити по фехіх на курсах семінарійних не буде а огляду на цілковите перепов-нення. Вписи до всіх класів семінальної школи вправ будуть переводитися від дня 29. серпня до 2. вересня від год. 8—1. передпол — Д-р Чубатий. 395/1—1

Виділ Т-ва „Українська Студентська Громада в Кракові“ позас отрим до від-дава усіх прийнятих на Високу Школу в Кракові. На Виділах приймичі, фі-лософічні і рідничі а довідніми кур-сом оговорочених вписи треають від 15—30 вересня. При вписі належить з-вистити особисті, предладаючи слідуючі документи: свідоцтво зрізистости, метрику, військовий поєднок, свідоцтво морально-сті, в свідоц. від матури до впису м-нів рік або білше і дві неаказані фо-тографії. Подання о прийняття на неде-личу належить внести від 1—15. вер-есня до медичного деканату, а на фар-мацію від 1—10 вересня до Дирекції (Oddział farmaceutyczny Wydz. Medyc. U. J. ul. K. Okazimskiego 2.) залучуючи ними наведені документи. Подання о прийняття на Студію фізичного виховання наденуть внести від 1—15 вересня до Дирекції „Студіум виховання фізичного Яс. Універ. Краків. ул. Любч ч. 12. „За-клад Фізичн.“ залучуючи метрику, сві-доцтво зрізистости середньої загальної обра-зуючої школи, елементарно доказів фі-зичної справності а обсяги рухавця, спорту, приналежності до Півасту і т. п. cuticulum vitae а вписку з тавном адре-сом. Усіх прийнятих на студію а ціл-ковито адовазе. Перемештство мати-чуті кандидати (тх), які вже розпочали університетські студії, мають ліпші сві-доц на зрізисті і мають вже фізичну справність, мабуть попередніми впра-вами. Вписи на одностійній кооператив-ний курс треають від 15—30 вересня. На надання цього студента можна запи-сатися зі свідоцтвом о кл. тім або се-мтирній натурі. Оплата вноситься 25 злот. Трихестр. Усіх прийнятих до „Uniweryteckiej Szkoły piefagnatek i hi-dienstelek“ Мешканец може бути жінка від 2—40 літ життя. До подання, вие-сеного до Управи Школи (вва Конер-ника ч. 22.) належить залучити метрику зресту, аттестат метрику, службу або свертку аттс, шкільне свідоцтво а уні-верситетський приналежності 6 кл. гин. або рів-нозначне освітання, свідоцтво здоро-ва і медична вписка, а малолітніх пи-саний довід родичів або ошкунів, пла-норучний опис життя і фотографія

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Корто почт. шаш. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“

видавничча кооператива

у Львові

відкрила

з днем 1. серпня ц. р.

318

свою

3-3

КНИГАРНЮ

в ЗОЛОЧЕВІ.

Пакт тринадцятки.

Львів, 31. серпня 1928.

У Парижі відбулося і проминуло щасливо велике, як кажуть, свято. Там підписали т. зв. противоєнний пакт Келльога. Підписали його представники Англії, Франції, Бельгії, Німеччини, Зєднєних Держав Півн. Америки, Італії, Японії, Канади, Ірландії, Полуднево-Африканської Федерації, Нової Зеландії, Польщі та Чехословацької. Разом — тринадцять держав. Цифра, як твердять усі, нещаслива. Може в політиці ні! Але річ у тому, що й сам пакт є нещасливий, і нещасливо поронений тими, що хоч його і підписали то пересвідчені глибоко про неминучість війни.

Зараз же по святоточному акті підписання пакту тринадцяткою запропоновано приступлення до нього цілим десятком інших держав а між іншим і Радянському Союзові. Шож уявляє собою цей пакт? На тому місці наводили ми вже деякі його постанови. Та нині дозволимо собі навести у цілості текст того оригінального пакту, що викликає війну як знаряддя і засіб у поладжуванні міжнародних спорів. Ось і він, цей класичний пакт Келльога:

1. Високі договірні сторони зрочи-сто заявляють в ім'я своїх народів, що осуджують покористування війною при розв'язуванні міжнародних непорозумінь і вирішують (війни) як засіб міжнародної політики.

2. Високі договірні сторони постановляють, що поладжування і розв'язування усіх спорів і конфліктів, незалежно від їх натури і походження, які можуть виникати між ними, може відбуватися виключно при допомозі мирних засобів.

3. Цей договір має бути ратифікований високими договірними сторонами, численними на початку, згідно з вимогами їх конституцій, і набере обов'язкової сили по зложенні відповідних ратифікаційних документів у.....

Цей трактат, увійшовши в силу, згідно з попередніми постановами, лишається отвортим, як довго буде цього потреба, для приступання до нього всіх інших держав світу.

Ось і всі фрази, що складаються на цей пакт. Про роззброювання або бойди про обмежування зброєнь у ньому ні слова. Про карні санкції для тих контрагентів, що його порушують, теж ні слова. Та коли вглянути в додаткові ноти до пакту та в інтерпретацію пакту поодинокими державами — а всі вони інтерпретують його по своєму! — то прийдемо до ствердження, що пакт війни теоретично у поладжуванні міжнародних спорів виключає, але фактично приймає її та толерує у випадках оборони. Якщо на когось з контрагентів, підписавших пакт, нападе постороння держава, то догичний контрагент має право й обов'язок боронитися. Отже в такому випадку війна допустима ніби то як природна konieczність.

Але не в тім діло. Загалом слід ствердити, що ніколи ще ніякий мирний пакт не мав стільки очевидних і наявних прогалин обиди як

цей. Ще ніколи досі в міждержавних відносинах не було такого накопичення пального матеріалу як саме тепер у дні підготовки і підписування противоєнного пакту Келльога. Та й самі аранжери пакту супроводжували його завершення з некрим цинізмом.

І так Англія, якої суперництво зі Зєднєними Державами набирає чимраз то гостріших форм, заклучила з Францією таємний договір у справі морських і сухопутних зброєнь. Мабуть у відповідь на те Зєднєні Держави, що менше мило відчували цей договір, запропонували Єгиптові, теж на передодні париського свята, заклучення роземного договору, а далі зігнорували Англію та „згодилися“ на візиту Келльога в Ірландію й на відмову його відвідати у Лондоні. Крім того вже у Парижі згодився Келльог на запрошення до участі в пакті за посередництвом Франції Рад. Союзу, що не дуже симпатичне для Англії. Шож до договору Зєднєних Держав з Китаєм, договору без сумніву виміреного проти Японії та Англії, то про те ми вже писали. Ось і ці факти, що цілковито суперечать пактові.

Одначе, колиб навіть повірити у

щирість усіх великодержав у їх праці над закріпленням мира, то й тоді прийдемо до ствердження, що цей пакт не може мати ніякого переломного значіння в міжнародних відносинах бо він є тільки черговим по твердженню права „сильних“ тобто теперішніх т. зв. побідників у міжнародних відносинах. Отже пакт остане пактом, а життєві міжнародні події будуть далі розвиватися своїм природним ходом. Бо ж від того пакту нічим не ослаблено ні франко-німецького, ні німецько-польського, ні польсько-литовського, ні мадярсько-чеського, ні англо-радянського ні ніякого іншого напруження. Пакт бере в оборону теперішній політичний стан в Європі, який довго ніяк утриматися не може, бо його порушують не тільки сусідські конфлікти держав, але також і то тим більше та в такій більшій мірі, конфлікти сусідських народів, між якими першорядну роль відіграють рухи й визвольні змагання насильно поневолених теперішними побідниками народів. Таким чином пакт Келльога треба вважати тільки черговою і до того нещирою демонстрацією за миром, яка такою тільки й останеться.

процедурі. Кожна держава повинна бути зобов'язана до собоюго виповнення виданого приєуду. Держави не повинні самовільно вирішувати собі справедливості. Кожний збройний напад є злочинком, який повинен бути осуджений на основі міжнародних норм. Напад на державу повинен бути провадний таємно, що намагається в стані концентрі оборони. Всі інші держави повинні бути зобов'язані до допомоги нападений державі. Територіальні зміни можуть бути переведені лише на основі міжнародного регулятиву і на основі свідомо висловленої волі населення.

В дискусії над цим рефератом перший зобразив голос проф. Шмідт, голова німецької парт. групи, а офіційно шведський посол Ліндгаген мотивував своє висношення в справі національних меншин і в справі самовизначення народів.

З черги прийшов до голосу пос. Остап Луцький, який з питомою собі краєпорівняльною вимовою довів промову, вказуючи на важке положення великого 40-мільйонного українського народу, який єдиний з великих народів не має власної незалежної держави, будучи поділений між Совіти, Польщу, Чехословацьку й Румунію. Пос. Луцький коротко висловив положення українського народу в кожній з тих держав, а також змагання українського народу та домагання припання права самовизначення для українців, права державного народу на своїй національній території.

Промова пос. Луцького вислухали делегати інших держав і народів з напруженою увагою. Навіть поляки прикинули, тільки чехи перебігали промовою, коли він говорив про Закарпатську Україну, безсоромно заперечуючи, що закарпатський український діється під їх владою кляпиряючи та що вони все мають, чого душа забажає.

День передтим відбулося зібрання по солов рішких країн, що прибули були на наради Міжпарла. Унії. В цьому зібранні воля учась пос. Мілош Рудницький, виступивши там з промовою про положення українців під Польщею. Очевидно, не дуже по по нутру було польській делегації.

День 28' серпня був останнім днем наради Міжпарла. Унії. Після дискусії над рефератом сен. Ляфонтена і прийняття відповідної резолюції, наступило закриття конгресу промовою проф. Шмідта. Реасумуючи виследи наради конгресу, він у першу чергу звернувся згаду на дві kwestії: на мітні кордоні, що відділяють поодинокі держави, на справу поневолених народів і національних меншин, як на справу найважливішій і найбільш жалючі. Від їх позитивного вирішення залежить справа розвитку міжнародної згоди і розбудова взаємних та справа мира.

Перший вступ українських послів на терені Міжпарла. Унії оситнува намічену мету. Наші посли перед підписанкою делегатів всіх парламентів устали пос. О. Луцького зазначили наші змагання і перед цілим світом підкреслили наші поступати та війшати в близькі взаємини й особисті зв'язки з представниками багатьох народів. Ця перша стадія є підготовчою стадією, а вступом до дальших змагань в українській справі на засіді міжнародних установ.

-0-

3 Міжпарламентарної Унії.

Перший виступ українців в „парламенті парламентів“.

Берлін, 28. серпня 1928.

На нараді Міжпарламентарної Унії, якої навілейна (25-ти) єсєсія відбувається саме тепер у столиці німецької республіки, прибуло 10 українських послів під проводом голови Українського Клубу д-ра Дм. Левинського, а саме посли: д-р Блажжєвський, О. Васильович, В. Кохан, Ст. Кулик, О. Луцький, А. Матемкович, Дм. Пеліц, о. д-р Пеліц, Міл. Рудницький і В. Целевич. З того рішарий голос мав лише один член української делегації, а іншим послам на основі регулярного приєудувано лише право сабрати голосе у дискусії без права голосування.

Виступаючи першим раз на терені Міжпарламентарної Унії, українські посли постановили трактувати свою приєудність в „парламенті парламентів“ як підготовчу акцію до підписних виступів. З тією метою наша делегація уважала запланованим перш усього назвати особисті зв'язки в парламентаріях рішких країн, що й виконали з повним успіхом — як підчас особистих зустріч, так і на приємках у німецькій парламентарній групі під проводом през. райхстагу Лебе в ратуші, у прем'єра Майдера, то-що.

Користуючи з побуту в Берліні, українські посли грімативно взяли для 25. серпня ц. р. участь в перенесенні тайних останків пок. полк. Дм. Вітовського і сот. Чумана з каліці до власних могил на цвинтарі Ст. Гедвіге-Фрідріх. Це жалібно свято згуртувало всю українську колонію в Берліні. Крім послів-гостей також в цьому участь націоналісти й гетьманці; світи на ньому відсутність тільки д-р Евг. Петрушеня і своєю нечисленними прихильниками. Над могилою перший промовляв д-р З. Кулик, а далі пос. В. Кохан, пос. Дм. Пеліц, полк. Коновалов, о. пос. Л. Куніцький

(який зупинився в Берліні, ідучи до Жєневи) і полк. Сибірський.

В перших днях наради Міжпарла. Унії наші посли навізували контакт з чужоземними парламентаріями. Одночасно для прашого позабомлення чужинців з українською справою група українських націоналістів розіслала всім членам конгресу вишукану вєю в Жєневі по англійській 40-сторінкову брошуру: „The Ukrainian Question, A Peace Problem“ (Українська kwestія — Проблема мира). На вступі цієї брошури маємо етиографію по-національну карту України, а офіційно йдуть статті: Декларація Українського Клубу на пленарному засіданні польського сейму в дні 28. березня 1929, Міжнародне значіння української проблеми (пос. Дм. Пеліц), Змагання до незалежності на Рад. Україні (д-р З. Кулик). Положення українського народу під польським пануванням (пос. В. Кохан). Глоблення українського шмідництва в Польщі (пос. В. Целевич), Терор у Польщі (С. Чумана), Українці в Румунії (д-р З. Кулик) і Підкарпатська Русь (Карпатська Україна — сот. Р. Ярого).

Ця коротка, адрєра й змістова брошура у значній мірі причинилася до висвітлення української проблеми в її повному обємі.

Аж після такої підготовки до голосу прийшов представник українського народу. Сталося це в дні 28. ц. м. підчас дебати над рефератом бельгійського сенатора Ляфонтена про права й обов'язки держав. Сен. Ляфонтен підняв у своїому рефераті, що між державами повинні обов'язувати ті самі принципи права й моральності, які обов'язують у відносинах між поодинокими людьми. Всі спори між державами, які не можуть бути поладжені безпосередньо, повинні бути скормовувані на дорозу судової

ПРОВОКАЦІЙНА КАЧКА „СЛОВ-А ПОЛЬСЬКОГО“

Львівське „Слово Польське“ не від винуватого дня салютує своїм пролонгованим виборцям. Вч. 23-го з 23-го серпня помістило йому п'яту телеграму з Берліна під датою 27. 8. під пашієм: „Чайок у поста Кишляк“, даючи при ній сигнатуру П'яте. Говориться там про чайні прийомні для делегатів у різних посольствах з нагоди наради Міжпарл. Унії.

„Особливо чисте було прийняття в польському посольстві, видане міністром Кишляком. На тому прийомі, крім усього прибулих до Берліна послів польського союму разом із представниками німеччини й української меншости, явився цілий ряд визначних німецьких парламентарів та президентом райхстагу Лебе та представники господарських коал. преси.

Ця телеграма є редакційна дуже підступна. Можна її інтерпретувати так, що на чайку у поста Кишляк були всі посли польського союму, які прибули до Берліна разом з представниками німеччини й української меншости, або можна її розв'язати й інакше, а саме, що на чайку у тос. Кишляк в Берліні були всі посли польського союму разом з представниками німеччини й української меншости. Очевидно, ця друга інтерпретація підступно стилізована і телеграма дуже припадає до вподоби всім ворогам Українського Нац. Демокр. Об'єднання. Вони вже раділи, що зможемо казати публічну опінію на спільну „Слов-ом Польським“. Тимчасом сьогодні довідуємося від пос. Ст. Кузніца, який просто прибув з Берліна, що телеграма „Слов-а Польського“, згад. її інтерпретація по лінії участі „представників української меншости“ з чайку у тос. Кишляк є значимий провокаційний. Правда ж, що українські посли були присутні на чайку тос. Кишляком, одначе ніхто з них не явився в польському посольстві. Таким чином власні підроблені „Слов-ом Польським“ капітал для ворогів УНДО пропав безнадійно.

По широкому світі.

В одній із робітничих ділянок Берліна прийшло до кровавої сутички між комуністичними бійцями й поліцією, яка відрізала робітничу демонстрацію, щоб розійшлася. Поліція була привернута жити пальною зброєю. Кілька разів поліція й комуністів ранили.

Штормовий відділ з Парижа до Баден-Баден, де пробуде якийсь час на відпочинку.

Кельць разом із своєю жінкою відїхав уже до Ірландії. Є чутки, що папа оголосить енцикліку, в якій висловиться про всемісний мир і виразить свою апобату для мирового пакту Кельцького.

Дня 16. жовтня ц. р. починається у Празі всемісний господарський конгрес.

Пробуваючий тепер у Варшаві польський поет у Москві — П'ятек, продовжує свій побут на кілька днів. Він веде з рядом конференцій на тему польсько-радянських відносин.

Зїзд поневолених національностей у Женеві.

Львів, дня 29. серпня 1928.

Женева гостить вже четвертий раз представників поневолених національностей, які ведуть наради над дуже тяжкою і скломплікованою проблемою тих народів, які в цілому, або в частинах найшлися під чужим пануванням. — Нема сумніву, що ця проблема є одною з найважливіших проблем сучасної Європи, бо від її вирішення залежить справа налагодження відносин між народами Європи, а тим самим і справа мира. З цієї причини слід застановитись над платформою і вислідами дотеперішньої праці організації, яка поставила собі за мету об'єднати поневолені національності в один спільний фронт.

Ініціатива до організації конгресу поневолених національностей вийшла від представників національних меншин Естонії, словінців з Італії, мадярів з Чехословаччини, німців із Польщі, до яких прилучилися жиди і національні меншини Німеччини з поляками на чолі. — Українці, білорусини та литовці з Польщі, себто національності, які становлять більшість на своїх національних територіях в дотеперішніх трьох конгресах активної участі не брали, тільки були на них ролі обсерваторів. — Таким чином провід конгресів і напачення напрямку їхньої праці, остали в руках представників малих відламів національностей, яких максимальним домаганням є добуття культурної і господарської автономії у рамках існуючих держав.

Причиною абстиненції українців, білорусинів і литовців з Польщі була обмеженість платформи конгресів, які не хотіли взяти під увагу наших домагань, щоб поставити питання поневолених національностей в цілій ширині, себто в напрямі їхнього повного самовизначення. Дійшло до того, що конгреси поневолених національностей обмежили свої наради тільки до загальних питань, зв'язаних з положенням нац. меншин, та вилучили всякі дебати над засадничою розв'язкою цієї проблеми над положенням поневолених національностей в поодиноких державах. Таким чином організатори поневолених національностей не мали відваги піти далі, як пішли інші міжнародні організації, що гуртували в собі представників пакуючих націй. В 1922 р. Міжнародна Унія Тов. Ліги Націй на спеціальній комісії в Мюнхені

розглянула спеціальні жалоби поневолених національностей, а в резолюціях про положення нац. меншин пішла далі ніж конгреси самих поневолених національностей. — Причина хибної організації конгресів поневолених національностей лежала з одного боку в неяснім і невизначенім належності становищі німців з Чехословаччини, які у своїм відношенні до чехословацької республіки не мали і не мають ясно означеної політичної лінії. З причини нестачі в організації та вузької її платформи третій конгрес поневолених національностей, який відбувся минулого року в Женеві, застряг у дрібних формальних справах, які мало що не довели до розбиття організації. Головний наступ на організацію вели і ведуть поляки з Німеччини, які використали хибні основи організації для своїх порохунків з внутрішньою політикою Німеччини супроти нац. меншин.

Цього року зібрався в дні 29. ц. м. конгрес поневолених національностей у Женеві і на порядку наради бачимо безліч теоретичних питань, які практичної важности для підготовки вирішення складного питання поневолених національностей не мають. На порядку наради є ось які питання: 1) Положення національностей і Ліга Націй; 2) культурна праця національностей та їхнє культурне відношення до корінних народів згд. до загалу націй; 3) діяльність міжнародних організацій на полі питання про національності і співпраця національностей у їхніх рамках; 4) питання з науки про національності; а) боротьба національностей та уклад права; б) продовження і розвиток біографії; в) підготовка видачі статистичного підручника європейських національностей; г) коначність і структура міжєвропейського Інституту для науки про національності.

Крім поданих вище рефератів, які можуть бути дуже цінні з теоретичного боку, прийдуть на конгресі питання формальної натури як напр. про прийняття в організацію фризів з Німеччини, македонців і т. п. — Однак нового слова щодо вирішення питання поневолених національностей мабуть і від цього конгресу не почуємо. А у хвилі підписання пакту Кельцького, в часі безперечної піднесення струї пацифізму в теперішньому часі, не можна

Збіже і пашу

дорібок Вашої щорічної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20.
Інформації уділюють місцеві агенції.
205

легковажити справи належної організації поневолених національностей на міжнародній арені. У справі вирішення складного питання поневолених національностей мусить прийняти прямування поодиноких народів ідею, одна велика, непереможна ідея. З сухим матеріалом навіть найрозумніших рефератів не можна вирішити цього питання, як не можна його вирішити зі становищем діяльності супроти пануючих. Без ідеї не може бути повождення в ніякій акції, а тим більше в акції, яка становить підставу для правдивого замирення Європи. — І саме нестача ідеї — причиною анемічності усіх конгресів поневолених національностей, яких організатори не мали відваги глянути правді в очі і рішитися на боротьбу за ідею, яка єдина могла б об'єднати усі поневолені національності в один фронт. Ідея ця велика, вона зродилася з крові мільйонів жертв світової війни, а їй на ім'я: правдиве, повне самовизначення народів.

Д-р Ол. Марітчак.

На економічні теми.

В справі кредитової кооперації.

Центральна каса і тип кооператива.

(Голос у дискусії)

(Довіреність)

Приймаємо без застережень означення поняття „Кооперативна Центральна Каса“ та її ролі, що його дав д-р. О. Савич. Це означення ввійшло у всі підручники кооперативів та стоїть дивно поза дискусією. Так само серед нас те до Гайдаського конгресу 1924 р. прийняла думка, що кооператив повинна мати одну Центральну Касу, яка має обслуговувати всі види кооперативів, а не тільки кредитові. Питання щодо кредитової кооперативів тільки в тім, чи Центральна Каса буде в безпосередньому зв'язку зі всіма кредитовими кооперативами (і більшими позитивними і меншими — сільськими) чи безпосередньо зносини прийматимуть тільки для позитивних, а з сільськими кооперативами зносини провадитимуть за посередництвом позитивних кооперативів. Із

ЧОЛОДИМІР ВІРЧАК.

ВАРНА.

(Подорожні враження.)

(Продовження.)

Коло 9 години рано сплять усі, що приїхали сюди лігувати й лікуватися, до купелі в море. Побачите тут крім європейського костюму одяжі з цілої Болгарії. Велике число панів болгарок носить які костюми, вишивані народними візеринками (подібними до наших). Туркині — відповідно до віку і ступня еманіпації: одні ще в шараварах, поверх яких носять довгий чорний плащ, ціла голова і лице заслонене білими хустками. Це в більшості старі бабці, що цілий свій вік завинавали ціле лице крім очей — і хоч нині настала інша мода, вони не приймають вже її. Інші вже в європейських спідницях і вже відслонені ніс і уста — але решта голови ще завинаена, як в нас у монахинь. Наймодніші, (дівчата) ходять вже цілком по європейськи, але пересадно вимодовані на лиці. — „Болгарія свобода, свобода для життя!“ — несеться пісня. Це звесело в Варну над море вакаційні оселі з цілої Болгарії. Їх поприлишувано в шкіль-

них будинках та великих приютах і ось коло дев'ятої години рано сплять дівчата з пісню на устах до купелі.

Чорне Море все майже неспокійне, розбурхане, гнівне. Геолози об'яснюють оці його норови молодим віком. Але що нас тепер обходять геолози, що нас обходить, що малі хлопці беззастанно викрикують: „Варненська Пошта“ ввечері іздані — землетрус в Борисград! — „Варненські Новини“ Голіма (велика) катастрофа в Борисград! Сонце пражить, а море мавить нас!

На дворі тихо, небо без одної хмаринки, вітерець не шивельне — але море розбурхане, без перерви бе об береги, якби його хто гнав. При березі вода всего по коліна, але в тім хвилі бе об нас філя, валить нас із ніг, іде понад голову і в нас повні уста солоної води. Крок, два далі — і вже глибоко, хоч вчора було тут теж по коліна. Розігралося нині море і вибиває доли у пісковому дні. На підвисшеннях стоїть „спасительна станція“ — рятує погрізанців. Вчора вирятувано трьох, передвчора восьмеро, на Ім'я, коли то згідно з повір'ям болгар море бере жертву, вирятувано кільканайцятро. Але — всюди однакова людська натура: тут витягнути по-

типаючого і відтирають його, а там ідуть інші боротися з філями. Мовляв: „це пригодилося йому, мені не пригодиться!“

Борикаємося з філями, аж наляється нам досить солоної води в уста й ніс і ми пчимаємо що хвилі і коли вже змучені, лягаємо на теплий пісок грітися. Біля нас крутяться усія купальники. Одні червоні як заварені раки, з інших плястрами залязати сонцем спалений наскірок, інші вже стилєво обпалені, стилєво як стилєво бувають закурені файки з морської піни — усіюди однаково, рівномірно.

— На каком языке ви гаваріте? — питає якийсь червоний рак, переходячи побіч нас.

— На українським.

— Я думал, што на сербском. — А звертаючись до свого сусіда каже: І Владимир Великий бил тоже українец!

— Москва з Тули! — обрушується студент з Подєбралів. — Він нібито не знає по якому ми говоримо, а шукає зачіпки.

— Чорт з ним! — відповідає другий. — Як сильно бе тепер філя, панове, ідемо у воду!

І ми знов ідемо в воду і знов лежимо на піску і знов в воду і знов

на горячий пісок аж хтось крикне: таж це вже дві години! Вода й сонце ослабили нас і по обіді в усіх одно бажання: заснути. Прокінешся під вечір і відчуваш нестачу європейської каварні, де можнаб переглянути часописи. Ідемо оглядати Варну, ідемо на прогульки за місто, пливемо лодками або — і то найчастіше — ідемо в пристань.

Бо пристань — то велика книжка великий часопис, що учить нас багато. Увійдеш у пристань, чи ідеш по морі в часі бурі і стаєш розуміти життя моряків серед вічної небезпеки непевного життя. І стає тобі ясно, що море витворює тверді характери, рішучі, що все заглядають смерті в очі. Рішучі й мудрі — вони усе в дорозі між чужими народами, чужими культурами, які собі засвоюють. Тепер вже й розуміємо, чому народи, що вирости над морем, стояли усе культурно високо, чому будували скоро свої сильні держави і йшли других здобувати. Стають нам зрозумілі й тяжкі боротьби за панування над морями, боже море це найдешевший шлях. Глядиш на пристань, з якої випливають кораблі в широкий світ і стає зрозуміла й наша історія.

(Довіщення буде).

шими словами: чи сільські кооперативи будуть відокреплені своїм готівковим наданням безпосередньо до Центр. Каси і чи будуть вони вийти кредитуватися, чи будуть це робити через повітові кооперативи. На це основне питання автор не дає відповіді. Але з того, що термін „кооператива 1-го ступня“ засвоєний тільки для сільських кооперативів, що повітові кредитівки підносяться до рангу „організаційних союзів“ та пригадуючи те, що з дотеперішньої практики „Центробанку“, можна з певною дозою ймовірності припустити, що автор уявляє собі будову кредитової кооперації як трохступенну і відкидає засаду посередньої безпосередності з зносинах з сільськими кооперативами. Якщо цей адоганд-принцип, то варто на цей проблемі зупинитися. Я не знаю й не бачу ні одного аргументу, що промовляв би за засадою трохступенності, посередності. Натомість по середності неминуче доводять до подорожіння кредиту, збільшення адміністративних затратів та множить бюрократичну тяганину. Тому (дея трохступенності, посередності належить рішуче відкинути. Подібно до того, що було час говорити тоді, коли призначення цієї ідеї виставляли свої аргументи на світло денне. Та й сам автор, гаряче борючись, „однак тил кредитових кооперативів“ не гризав би проти думки, коли би обстоював, щоб кооператив одного типу були в однакових зв'язках з централю. Велі ж з кооперативами 1-го ступня з централю — ступінь 2-й і останній.

Тоді одноступенність автор надале дуже велике значення й привадило її цінний матеріал розділ своєї праці. Одноступенність та полягає в тому, що як до сільської так і міської кооперації можуть належати люди всіх професій чи станів. А хто ж коли інакше говорив чи уявляв собі? Я не знаю ні одного випадку, щоб хто з кооперативних теоретиків чи практиків обстоював думку, що сільської кредитівки може належати тільки різняк, а до міської — виключно міський елемент. А в такій разі не можна навіть адоганду побудувати, ніщо авторів адоганду талого, глибоко й всесторонньо обертати тезу, якої ніхто ніколи не оспорожував. Та й типівість не в цьому полягає. Коли говориться про типівість якогось суспільно-економічного явища, то не можна в основі класифікації влади людський матеріал, що те явище викликає, а треба шукати ознак у самому явищі і коли в змінах того самого порядку можуть бути всі інші спільні відмінні ознаки, то ці останні кладуться в основу класифікації і т. д. дають право говорити про різні типи того самого явища. Автор не придержується цього закону класифікації, а тому не добуває бачити в оці суперечності в такій своїй аналізі (ч. 18): „Там (тобто з Познанщини — М. К.) „сотворено... один одинокий тип середовища кооператива, що по містах придержується засаді Шульця, а по селах придержується також відповідно до обставин і до головних основ Райфаєна“. Там же найкраще свідчить, що нема з Познанщини „одного одинокого“ типу, а навпаки ажурно виступають два типи: один — що придержується виключно засаді Шульця, а другий — і до головних засад Райфаєна приміюється.

Так буде і в нас. Повітові кредитівки кооперативні, хочби і на 90 проц. складалися з різняків, завжди керуватимуться засадами Шульця, а сільські кооперативи і 50 проц. членів-вільників не поешкодять бути райфаєнськими. Як же можна допустити, щоб повітова кредитівка, де завжди пануватиме дух Шульця, стала духовним керівником, як кооператива 2-го ступня свого духовного антипода — сільської райфаєнщини.

Що до інтересів міста, то можемо мріяти, щоб як найскорше змінився соціальний склад повітових кредитівки на користь міського промислу: зміна така найкраще свідчить про відродження міста.

Питання про те, чи Центральна Каса має мати кооперативну чи акційну форму, — мені видається так неактуальним на сьогоднішній день, що ледви чи варто було над ним так довго спинятися. У всякому разі коли треба буде дати ту чи іншу відповідь, тоді не належить забути свідуючих обставин: 1) Засадою кооперації є авести свої операції виключно до оборотів з членами. Відступлення від цього, як в нашій господарсько-споживчій кооперації, всім вважається за пере-

П Л А Щ І Н А Р А Т Н Ф У Т Р А

Від найдешевших до найдорожчих — поручає 1-2

СТАНІСЛАВ СТЕМПКОВИЧ, ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1.

холово телеразну ненормальності. Автор же обстоює акційну форму як раз для того, щоб ненормальність стала кооперативною порядком т. е. в ім'я оборотів з членами. 2) Не знаємо ні одного випадку, щоб сільська кредитова кооператива прилучалася до акційної форми. Навіть Найвідська каса (сільсько-господарська центральна кредитова каса Німеччини) мусіла прийняти акційну форму, проти волі Райфаєна, зокрема тому, що німецький кооперативний закон 1882 року категорично забороняв організацію кооперативних союзів, натомість кооперативів Шульця (Народні Банки) при першій можливості скидали зі себе кооперативну одежу: за час 1880 до 1903 р. 101 шульцівських кооперативів перетворилося в акційні банки. Член такої кооперативної волею мав замість уряду двиденний папір, легко змінний на готівку. Членства йому не треба, бо банк і без того обслуговуватиме його. 3) Польське законодавство допускає, щоб кооператива (центральна каса) діяла концесією на всі банкові операції. В цій зоні зрізняє з акційними банками. 4) Чи відчуває „Центробанк“ загальмування у своєму розвитку від того, що вже кілька літ провадить свої операції тільки з кооперативами?

Покійно можемо тішитися, що в 1923 р. не пдалася „Центробанкові“ убралася в акційну одежу: у всякому разі справа вимагає глибокої розваги.

Мих. Корчинський.

Поправка: В попередньому числі (192) в формулі висоти відповідальності друкарня випустила знаменник „у“, через що затратилася ціла форма, яка виглядає так: (ч — р : у) т. е. рижиння поимж чужим капіталом і резервовим фондом поділена через улідовий капітал.

3 документів часу.

Повітовий староста в Лиску не признає українських свят.

Бездеремонність деяких польських типівників у легковаженні та ігноруванні все то українського з греко-католицького перекладу виключно переходить подекуди межі приличності. Зокрема не рахуються деякі чинники з релігійними почуттями і виконанням релігійних практик українських громадян.

Щоб не бути голословним наведемо два факти з одного тільки східно-галицького повіту Лиско, що мовляв угадують все вгорі сказане. В травні ц. р. зайшов від повітового виділу в Лиску (головною його є, як відомо, староста) роширидок, яким візнало всіх вігтів і секретарів балтородського судового округу до Балторода на сесію в день українського свята Вознесіння (24. травня). Предметом нарад на сесії мала бути справа ведення назовних громадських книг. Коли зазначено, що лиский повіт має 80 відсотків українського населення та що між вігтими на 155 громад є понад 120 українців, то прозвучило цілковито немістисте та недопустиме сесії на цей день з чисто релігійних мотивів. Однак у Лиску з тим у старості цілковито не розуміється. Бо ось на день великого греко-католицького свята Успенія Пр. Бог. скликав уже сам староста всіх вігтів і громадських писарів повіту на сесію, що почалася з 8. год. ранку і тріпала весь день.

Вігті і писарі українці мусіли їхати на не „святю“ по зазначенні на те, що в численних селах припадали на той день зрамові свята (прощання), і ніки від тієї прамної поїздки вилізти не могли, бо візвання на сесію як у попередньому так і в цьому випадку було зазначено з загрозою гострих дисциплінарних кар. Для уліковлення тих розгублених лиского старости містимо в оригінальній формі повний текст розпорядку про сесію вігтів і писарів на день 28. серпня ц. р. Ось і він:

„PILNE — TERMIN“

Starostwo w Lisku, L. 21116 ex 28, Lisko, dnia 10. 8. 1928. — Sproszczenie z przebiegu przeglądu koni i kontrola ksiąg ewidencyjnych.

Okólnik do wszystkich Zwierzchności gminnych w powiecie.

Celem dokładnego zaszczepienia Urzędów gminnych z instrukcją o prowadzeniu ewidencji koni i ciążących na ludności obowiązków meldunkowych co do koni oraz przeprowadzenia kontroli ksiąg ewidencyjnych koni zdalnych i niezdalnych zwołuje Starostwo w dniu 28. i 29. (dwudziestego ósmego i dwudziestego dziewiątego) sierpnia sesję naczelników gmin i sekretarzy gminnych tut. powiatu która odbędzie się w następującym porządku:

1) Dnia 28. sierpnia b. r. Starostwie w Lisku dla gmin okręgu sądowego Lisko i Bali- gród.

2) 29. sierpnia 1928 w Urzędzie gminnym w Ustrzykach Dolnych dla gmin okręgu sądowego Ustrzyki Dolne i Lutowiska.

Wzywam zatem naczelników gmin i sekretarzy, by w oznaczonym dniu i miejscowości dla danego okręgu sądowego jawili się bezwarunkowo punktualnie o godzinie 8-ej rano wraz z księgami ewidencyjnymi koni i instrukcją o prowadzeniu ewidencji koni, za co czynię ich osobiście odpowiedzialnymi. Zarazem polecam Zw. gminnym przeprowadzić w gminie ściśle kontrolę koni w wieku od 4-eh lat w górę celem ustalenia liczby koni obowiązanych a niedoprowadzonych z jakichkolwiek powodów do przeglądu głównego w roku bieżącym oraz sporządzenia wykazu dla tych koni w 2 egzemplarzach, z których 1 egzemplarz należy przesłać Starostwu najdalej do dnia 25. sierpnia 1928, zaś drugi zatrzymać w gminie, który służyć będzie do użytku przy dostawianiu tych koni do dodatkowego przeglądu wojakowego odbyć się mającego w jesieni roku bieżącego. Wykazy niedoprowadzonych do przeglądu koni jakoteż i ujemne należy przedkładać wedle załączonego wzoru.

W końcu polecam Zw. gm., które nie zwróciły jeszcze Starostwu spisów koni z r. 1927 wypisanych do przeglądu koni w r. bieżącym, by nadesłały je Starostwu najdalej do 20. 8. 1928, a to pod zagrożeniem wysłania posłańca karnego po odbiór tychże na koszt gminy.

Za dokładne i terminowe wykonanie niniejszego reskryptu czynię Pana naczelnika gminy i sekretarza osobiście odpowiedzialnym a to pod zagrożeniem pociągnięcia winnych do surowej odpowiedzialności dyscyplinarno-karnej. — Starosta: E. Wehrstein mp.

Ось так виглядає у практиці пошанування релігійних почуттів і релігійних практик та греко-католицьких свят у лискому повіті, де українці становлять понад 80 відсотків населення.

Останні вісти.

КОНГРЕС НАЦ. МЕНШОСТЕЙ У ЖЕНЕВІ.

На конгресі заступили такі делегації: каталонська з Еспанії, мадерська із ЧСР, румунська і СХС, російська з Естонії і Польщі, хорватська з Австрії, слованська з Австрії і Італії, чехів з Австрії, підкарпатських москвофільських делегатів із ЧСР, жидів із Латвії, Литви й Польщі, ЧСР, Естонії, Румунії і Болгарії, німців із Литви, Естонії, ЧСР, Мадярщини, СХС, Польщі, Данії, Румунії й Італії.

Вперше беруть участь у конгресі болгарські меншости з Румунії й українці з білорусини з Польщі.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ.

Голова української делегації на конгресі нац. меншостей у Женеві пос. д-р Дм. Левицький зложив на засіданні 30. серпня заяву в справі ідеології нац. української меншости. Він заявив, що заступлення ним українська меншість змагає до власної державності. Під таким кутом мусить делегація трактувати свої культурні домагання на теперішнім конгресі, гресі.

СРСР НЕ ПІДПИШЕ ПАКТУ КЕЛЛЬОГА.

Рада нар. комісарів на вчорашнім засіданні постановила не підписувати пакту

Келльога, лише ствердити в пресі, що уряд СРСР відніс дипл. побілду, бо дістає запрошення підписати пакт.

51-ША СЕСІЯ ЛІГН НАЦІЙ.

Для 30 серпня зібралася під проводом міні. закорд. справ Фінляндії Прокопе Рада Лігн Націй на 51-шу сесію. На першій довірочній засіданні усталили денний порядок сесії і погодили різні адм. і бюджет. справи.

ВІЗІД ВАЛЬДЕМАРАСА ДО ЖЕНЕВИ.

Дня 29. серпня виїхав Вальдемарас із Копенгагена до Женев. На пероні працювали Вальдемарас: почесна чета війська з прапорами і оркестром і відділом швейцарів та всі міністри, генерали і представники військ. корпусу. Вальдемарас аків до вагону з жіночкою і делегацією. Коза поїзда рушила, оркестра заграла лит. гимн, а присутні працювали делегацію окликами „Вальдемарас!“ (Прощайте!).

ПАРТИЗАНСЬКІ БОЇ В БОЛГАРІЇ.

Між прихильниками Протогерава й Михайлова ідуть у Софії шодня бої. На вулиці застріляли провідника натагн Теод. Георганіна. І на провінції ідуть бої між ворогуючими групами. Восьмоду Бандяла збили, з двох членів групи Протогерава тяжко ранили. По другому бої збили, мабуть, самого Михайлова і двох старшин. У тих боках узяло участь по обох боках около 300 люда.

НОВИНКИ

— **Вїзд до Женев.** На конгрес нац. меншостей, що розпочався в Женеві дня 28. серпня, виїхали від українців: голова Українського Клубу д-р Дм. Левицький та посли: о. Л. Кувшинський і Мліва Рудницька. Як відомо, українські представники не беруть активної участі в конгресі з огляду на принципове розходження з перманентним меншовестовим рухом. Справа взаємних між справжніми меншовестами й поновленими народами має бути вирішена на сьогорічному конгресі.

— **Митрополит Шептицький**, як має інформацію, повернув зі своєї подорожі до Риму та з Югославії і Чехословаччини, де ревізитував єпископів, що минулого року брали участь у з'їзді греко-католицьких єпископів у Львові.

— **Випадки за померлих.** Т-во „Прогрес“ розсилає все пригадки своїм членам, щоб своєчасно платили річні внески, бо інакше втрачати право членства. Між такими пригадами виїхав з канцелярії Т-ва і пригада, на адресу грот. Данила Мороза і грот. Морозової у Бродях. На місці виявилася, що обидва названі померли. Однак не заважаючи на те грот. Михайлина Ліщинська, з руки якої повали пригада, прислала до Гот. Т-ва акцидін на 1928 р. на обох покійників. Таким чином в історії „Прогресу“ заіснував факт, що померші стали членами. Немає деякі жінки теж чекають аж тієї хвили, коли за них по смерті виплатять їхній внесок, щоб стати членами „Прогресу“. А таких між нашими громадянами ч. на жаль, багато.

— **Михайло Голинський**, прем'єр-тенор харківської Української Академічної Опери виїхав дня 30. серпня з Львова до Харкова, де в перших днях вересня починатиме осінній оперовий сезон.

— **Львівський міський театр.** Новий сезон у львівському театрі під проводом підписи і нових директорів Г. Баранського і Ч. Заремби починається 1. вересня а. р. виставою опери Пюссіна „Жаннетт Ангуст“. До дня 22. вересня підуть у театрі виключно музично-оперні вистави. Шодня 22. вересня підуться драматичні вистави „Людисом“ Крайського. В музично-оперному відділі театру намічені такі прем'єри: „Вамисто Маловин“ (Вольфа-Феррарі), „Русалка“ (Дворжака), „Мега“ (Вьянзасго), „Хрестомеці“ (Дальницького), „Казан Ігор“ (Бородіна) і „Турандот“ (Пуччіні). Крім того будуть виставлені деякі опери старого репертуару в новій інсценізації. В оперетковому відділі мають прийти такі прем'єри: „Леді Іко“ (Едвардс), „Гарна Олена“ (Оффенбаха) і деякі твори Штрауса. — В драматичному відділі підуть: „Людисом“ (Крайського), „Король Еліп“ (Софокл), „Ромео і Юлія“ (Шекспір), „Лімар своїєї честі“ (Кальдерона), „Марія Стюарт“ (Шіллера), „Претенденти до корони“ (Бенеді), „Валідина“ (Слованського), „Милосердя“ (Ростроповського), „Юда“ (Тейхман) та інші. Всі вистави будуть відбуватися тільки на сцені великого театру. Будуть вони поділені так, що одна третина всіх вистав припадає драматичному відділові, а пої інші (тобто дві третини) відійдуть оперетковому й оперетковому.

ФАРБИ ЛЯКЕРИ, ПОКОСТИ, КОСМЕТИКА

і всілякі домово-госп. артикули найдешевше поручає

Альойз Гибнер

РИНОК 38
Телефон 25—15.

— „Радіопарати за дармо“. Нає інформують, що фірма E. Gröb & C. Ratloff, Berlin N. 4, Gartengasse 100, яка офіційно розсилає даром для реалізації своїх апаратів — парадних радіопаратів — на танці Альойз Гибнер (своїм) позитивні (пошти по посилках) і митні (товари) товар вартості чим до двох сотень. Уважтемо своїм обов'язком оглянути ціліяні перед спекуляцією цієї фірми.

— Чоловік, який є батьком 83 дітей. У північній частині середньої Європи знаходиться в астрологічний спосіб число уродин. Проте можна зустріти багато родин невичайно плодотворних. Понадзасяє вже про еспанця Колема Рокілія, який породив жінку 29 дітей, а чому 4 рази замовив, а один раз тринишів. Всі діти є здорові і всі дані показують на те, що шлюбні батьки й мати митимуть ще більше дітей. Але дехто бачить „рекорд“ еспанця родини 10-літнього старця в СРСР, який є батьком 83 дітей (родинних) в двох подружжях. Неочайно ціліяні є факт, що другою 89 дітей дала йому перша жінка. Невини ч, що таке число уродин є можливе лише випадки багатодітними родин. Згадав родину не маючі жодного випадку, який уродився лише одна дитина.

— Львівська хроніка. Невідомо евангелію безпеки в роботі при вул. Клепарівській ч. 7 важко виварити робітників Поніф Буд. — На Закарпатській вулиці між і уриванням музичний робітник Поніф Роговський. Вже по-точеного віддати до шпиталю.

— Видалення російських емігрантів із Польщі. Польське міністерство внутрішніх справ постановило видалити з Польщі російських емігрантів, поселених у Висльці, Миколаївці, Катановці, Демисові, Самойлівці і Миколаївці. Усіх їх вислано польський уряд на небажані чужинці, шкідливих для польської держави і за їх ворожого відношення до СРСР. Протягом двох тижнів мають вони виїхати з Польщі. Вони виїдуть до Латвії, яка згодилася дати їм притулок.

— Новий трансакційний лет. У перших днях вересня п. р. літуть з Ле Бурже свій трансакційний лет французькі летуні Ассоль і Лоренс.

— Рішні вістки. Поліція арештувала озброєного злодія, що від довгого часу грабує товариші вагонів на відстані Сосновця-Будовишні. — Віддає в руки поліції Іван Радик із села Цапівці, заливського повіту. Його обвинувачують у вбивстві матері та вбивстві арештантів батальї під час родинної сварки. — На від, що переїздив залізничний шлях між Коломиєю та Печеніжком, наїхав поїзд, розбивавши його на дрібні куски та вбило ранити двох фірмани і обивачки копей. — У Видишні розбився польський військовий літак. Летун важко ранений. — Наполеон смерті номер у Варшаві редактор „Польської Збройної“ Матвій Купко. — Невідомо зброю грому агітатор Едмунд Пилик і Олена Гладук, сестри зі Смільного, Грім убили їх на полі під час збройної сутички. — Біля Бершова вийшов тіло Паризі Завуляковича і Іван Коза, борщівського повіту. Їх обидва повітові залізничні, за широким шукати поліція. — До загального шпиталю у Львові перевезли з Якова Якова Скубала, якого переїхав авто. Невідомо яких ранів номер. — У студента теології Гриньорі Бжего наслідком удару разоміжним ринком в голову під час пориву дозав череві залізничний шлях недалеко Під-Брига вступивши потрясання мозку. — Близько мати відомого артиста Черні Теніш. — У Будовишні змер 100-літній брідник Адольф Клеве. До останнього дня свого довгого життя був він пошляхним підприємцем будівельної фірми. — На Корній відбувся літ дитячий кіле візничий. Цілі ріди кілеза — зовнішній і двох сестер повивчали з однієї і тієї самої сестри. Шалення мати повивчала і пари новотеніш.

— На колесних довозах України виїхав наш старознакний спортовець. Був задержаний в польському місті і селі, щоб улаштувати відпочинок до добро-гу — влітку і доси уживався пасту до бубни Касант. 364 а) 1—1

Театри.

Великий Міський Театр починає під новою дирекцією сезон для 1-го вересня п. р. Год 7-30 веч. оперою „Житином Август“. — Год 7-30 веч. „Князь Кривий“, оперета. — Год 7-30 веч. „Палайні“, оперета. — Год 7-30 веч. „Казки Гофмана“, опера. — Год 7-30 веч. „Мій дім і світлом“.

К на.

„Аполло“. Острів недовозможних поці-
лює.
„Лен“. Коли промовить весна життя.
„Паво“. Значення жінок.
„Фатоморана“. Жид — вічний ман-
дриник.

Зі спортивного життя.

Мічові змагання.

В неділю, 2. вересня відбулися товари-
ські мічові змагання між ПОЛЬОНІСКО
з Перемішля і УКРАЇНОЮ.

Польонія, як відомо, адобує міністер-
ство А. який є львівського округу і є од-
ним з найпопулярніших кандидатів до Лі-
ти, току змагання завоювали дуже
цікаво.

Україна виступить у своїй найкращій
виступі. Початок змагань о 11 год.
рано на площі Сокола-Баталь.

Необхідний для всіх!

Поручає Ян. П. тільки за 2 л. 30 сот. з пересильною
ментальний разніж. — Велика економія часу.

В дивинні можна множити, ділити і ви-
числювати відсотки. Необхідний для всіх
інститутів, підприємств, учителів, учнів,
бухгалтерів, касирів, бухгалтерів, всіх
урядових і т. п. осіб. Приступний для
всього без втрати часу і енергії, як
також без опорого приготування. Две
готові висхідні множення, ділення і
обчислювання відсотків автоматичною
швидкістю читання. В случах потреби
моментальних обчислень є незрівняний.
Ціна тільки 2 зол. 30 сот. з пересильною,
лісти і переклад адресувати: Генрих
Цукерштайн, Варшава, Леско № 27/33.
Конто чекове П. К. О. ч. 7863.

П. С. Вислється по одержанню нале-
жистості, можна і за післяплатою, в цім
випадку коштів о 1 зол. дорожче.
304 1—6

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітянський Театр.

Рогатин:
1. IX. Гейша.
2. IX. Восиний похрестник.
3. IX. Осінні мавери. 1—2

Новий Український Театр під дир.
Панаса Карабіневича.

Ходорів:
1. VII. Сирітка Ася.
Стрілишівка Нові:
1. IX. Циганка Ася.
2. IX. Маруся Богуславка.
3. IX. Вигрест.
4. IX. Гейша.
5. IX. Вій.

Бібрка:
6. IX. Гейша.
7. IX. Вій.
8. IX. Сирітка Ася.
9. IX. Ой не ходи Гриню.

Прийми до твору два концерти і добро-
го тенора. Зголошення і фотографії по
адресі в „Літо“.

Дирекція Української Духовної Ці-
вочої гімназії в с. Дермані на Волині
оголошує, що вступні іспити від I—VII
класів відбуваються в дні 10, 11, 12 і 13.
вересня. Початок навчання два 14. вер-
есня. До шкільного інтернату в першу
чергу приймаються діти волинського ду-
ховництва: на шкільні маванці — діти
інших станів. Плата за утримання в ін-
тернаті — 30 зол. на місяць. Плата за
навчання — 120 зол. на рік; для сиріт
і неможливих можливих знижка. 411 1—1

Кружок Р. Ш. в Коломиї зорганізує
цілорічний підготовчий курс до вступ-
ного іспиту до І. кл. гімназії, який зго-
лошиться відповісти число учнів. — Зголо-
шення приймає канцелярія Кружка Р. Ш.
410 1—2

Виділ Т-ва „Українська Студентська
Громада в Кракові“ подає отримати до ві-
дома всілякі прийняти на Високу Школу
в Кракові. На виділках: правничий, фі-
лософський і релігійний з дозвілля кур-
сом огорюючим вивести тривають від
15—30 вересня. При вписі належить за-
явити особисто, представляючи свідоцтво
дипломатів: свідоцтво зрілості, метрику,
випускний посвідок, свідоцтво моральності,
о скільки від матури до впису ми-
неть рік або більше і до невідомості фотоз-
графії. Подання о прийняті на непе-
решу належить вносити від 1—15. вер-
есня до медичного деканату, а на фар-
мацію від 1—10 вересня до Дирекції
(Oddział farmaceutyczny Wydział Medycyny).
У І. кл. К. Ойшовського 2. залучуючи
вже наведені документи. Подання о
прийняті на „Студію фізичного виховання“
належить вносити від 1—12 вересня до
Дирекції „Студію виховання фізичного“
Я. Умисно. Краків, вул. Любич ч. 12. За-
клад Гігієни, дозвучуючи метрику, сві-
доцтво зрілості середньої загальної обра-
тучої школи, есентуально дозволі фізич-
ної справності з обсягу руханки,
спорту, приналежності до Іспиту і т. п.,

curriculum vitae і знімку з точною адре-
сою. Успіхом прийняті на студію є ціл-
ковиті здорові. Першестро мати мати-
ті кандидатів (тип), які вже розпочали
университетські студії, мають лінійні сві-
доцтва на зрілості і мають вже фізичну
справність, набути попереднього вира-
вання. Вписи на одворічний кооператив-
ний курс тривають від 15—30 вересня.
На надзвичайного студента можна запису-
ватися зі свідоцтвом 6 кл. гімназії або се-
минарської матури. Оплата вноситься
25 зол. Триместр. Успіхом прийняті до
„Uniwersyteckiej Szkoły pielęgniarstwa i
hygieny“. Успіхом може бути жінка
від 20—30 літ життя. До подання, вно-
сеного до Управління Школи (вул. Копер-
ника ч. 22.) належить додати метрику
хресту, згідно метрику службу або
смерті мужа, шкільне свідоцтво і укі-
нених приналежностей 6 кл. гімназії або рі-
знозначне освітлення, свідоцтво здоро-
вля і чеплення вісли, в надзвичайних пи-
саннях дозволі родичів або опікунів, ала-
сноручний опис життя і фотографію.
Оплата за утримання в Школі вноситься
100 зол. місячно, вписове 25 зол., навчін-
ня есентуально шкоди 20 зол. Наука тре-
ває два роки і один місяць. Шкільний
рік починається для І. лютого і І. вер-
есня кожного року. Вписи на „Wyższe
Studium Handlowe“ (вул. Сепієвська ч. 4)
зачинаються для І. вересня. При вписі
належить предложити ці самі документи,
що на університеті. Початок навчання
для І. жовтня. Студії тривають три
роки. Кожен рік творить заокруглену
підставу, так що студент може опустити
студії по кожній році, маючи лише не-
уважених трох літ певну заокруглену
підставу знання. Річна оплата вноситься
300 зол. Визначні інформації в справі
студії уділяє тов. Гайдукевич Олександр
до дня 10. вересня п. р. — Терно-
піль, вул. Котляревського ч. 32. — Виділ.
388 2—2

ДРІБНІ ОГ ОЛОШЕННЯ

„МАТУРА“ Львів, Пенарська 39 а
приймає вписи на гімназійні, се-
минарські курси обсягу метри і чотирох
іспитів класів. Від 11—1 і 5—7. 412

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та-
кож біжутерію власного виробу по-
ручає: Домбровський Р. Роза-
вський, Львів, (Готель Жорж). —
Догідні умови. 2481 10—7

ПРИЙМАЄ учеників на станцію вдова
по уряднику. — Стефанія Кордасе-
вич, Львів, вул. Чарнецького ч. 26. І. пов.
301 2—2

СВЯЩЕНИКА до заступства в гір-
ській парохії пошукуються. Ціле у-
держання забезпечене. — Зголошення
приймає Девонський Уряд в Славську
возло Скопного. 283 2—2

ПРИЙМУ на станцію і або зліаночки
учеників. Кілька тижнів ходу до гі-
мназії. — вул. Котляревського ч. 2, пар-
тер ч. дверей 42. 285 2—2

УКРАЇНСЬКИЙ Оперетково-Драма-
тичний Театр „Емігрант“ пошукує
артистів і хористок з голосами. Подро-
бні шод-до умов праці по адресі: Mi-
lesna koło Warszawy, Zarząd teatru ukra-
ińskiego „Emigrant“. 366 4—4

МАТУРИСТКА семінар. прийме лек-
ції в приватній домі, есентуально
приватну посаду бюрошу. — Зголошення
до Адміністрації „Діла“ під „Здібна“.
376 3—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на рати
від десятиліт літ у цілі крає звісна фір-
ма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Ма-
рійська ч. 5. Купую бриланти, золото,
срібло, плату найвищої ціни. 3 112—7

РУТИНОВАНА учителька уділяє лек-
ції гри на фортепіано і при-
готовляє до іспитів. Для дітей від 8 літ.
Зголошення від 3—6 попод. — вул. Бі-
линських ч. 6 а. 379 2—3

СТАНЦІЮ добру зі широким обсягом для
гімназистів у Львові може вказати
о. А. Стефанович, Львів, вул. Чарнець-
кого ч. 26. 400 2—2

ОКАЗІННО на продаж мужське фу-
тро з шовів найліше ново. Оглядати
можна в робітні Ви. Пана Ференцевича,
вул. Домініканська ч. 11/І. 408 1—2

ПРИЙМУ на мешкання учеників або
учениць і цілий удержання — вул.
Траугута ч. 2. П. поверт, на ганку, зве-
рі ч. 16. 399 а) 1—1

ВДОВА інтелігентна, зі зменшеною
родини, літ 37, з 7-літньою дочкою
пошукує місце до заряду дошу, най-
рідше у священика, за невідомою визна-
городою. — Зголошення: М. Каміньська,
Станіславів, Посто ресторанте, Дворець П.
1—1

ПРИЙМАЄ на станцію студентів
або студенток з цілими гімназійними
лісти і сеп. Гарна компанія, совісна опіка,
добрий харч, пошук в науці. — Відомість:
Львів, вул. Льва Сатига ч. 63. П. поверт
на ліво. 409 1—1

ПОТРЕБНИЙ інструктор до пригото-
вання двох діят. Одну на пер-
ший рік семінара, а другу до І. гімназії
класів. Може бути кандидат учитель-
ського звання. Звертатися з поданням
умови: о. Богуський в Макушеві п. Су-
дова Вишня. 394 2—2

ПОШУКУЮ вправної учительки до
двох діят. з І. і V. класів гумані-
стичної гімназії. — Зголошення враз
з умовами слати на адресу: Пароїль-
ський Уряд Довго пошта Ринанів-Зарій.
398 2—2

ФОРТЕПІЯНИ, північна першорядна
закордонних фабрик на різні ціни
продає, міняє: Гапах, вул. Писудського
ч. 21. І. пов. 221 10—10

ПРИЙМУ панночки на станцію. Вели-
ке мешкання, близько гімназії, по-
шук в науці. — вул. Зофії ч. 20. І. пов.
365 1—4

ОГ ОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Вже вийшов з друку

— Луговий співаник з нотами —
„ЗАПОРОЖЕЦЬ“

і продається по ціні 2 зол.

Замовляти на адресу:

Видавництво „ГРОМАДА“, Львів,
Коперника 28/II.

Хто замовляє 10 пр. і платити готівкою.
392 дістає 1 прил. даром. 2—5

Вже крайня пора слати замовлення на
зимове взуття

до фабрики різномірних пан-
тофлів і папучів
Т. ПРОЦІШИНА

Львів, вул. ВРОКОВСЬКИХ ч. 4.
(Замовлення з провінції полагаеться
негайно). 3—10

Вже вийшла книжечка Д-ра А. Подолинського

Гігієна дівчини.

(Що дівчина і її мати знати повинна).
Видавництво львівської Філії українсько-
го правого товариства охорони дітей
і опіки над молоддю.

Ціна 1-50 зл. у львівських книгарнях
362 3—3

Maria Combier

учителька, французжанка

починає лекції для 1. вересня п. р.

Львів, вул. Сикстуська 45. партер.
405 а) 1—4

ЖАДАЙТЕ БЕЗПЛАТНО

мояго цінника, музичних інструментів і грамфонів
також найновіші знімки плит а переконатися, що
ГОК ЗАГ. 1890. мій магазин є найліпший і найде-
шевший в цілій Польщі.

ДЛЯ РЕКЛАМИ СКРІПКИ ШКІЛЬНІ 15
доброї якості тільки золотих

Львів, вул.
Адольт Боденштайн ЛЕГІОНІВ 31
заприсяжений знаток судовий Телефон 38 36.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто пошти, шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ОСІННІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ в СТАНИСЛАВОВІ

Відбудуться дня 8 вересня 1928 о год. 20 веч. в са-
лах Т-ва «Українська Бесіда». (Хто не одержав за-
прошення, буде зазначений зголоситися при касі.)

Програма Комінтерну.

Львів, дня 1. вересня 1928.

Вже кругом два місяці радять у Москві шостий з черги конгрес комуністичного інтернаціоналу. У світі відбуваються численні події більшої і незвичайно великої політичної ваги, а Комінтерн, немор би зовсім не реагуючи на них, радить собі перманентно далі. Ні відбутий недавно Брюссельський конгрес другого соціалістичного інтернаціоналу, ні підписання пакту Келльога нічим не порушило, нічим не скалутило свічада комінтернського плеса. Воно ясне і прозоре аж до дна.

Спершу радив комінтернський конгрес над політичними відносинами у світі, а тепер радить над програмою Комінтерну. Завданням цього конгресу сконкретизувати та до подробиць обробити і вишліфувати ту програму. Досі докладно й у подробицях сформульованої програми не було, а був тільки програмовий матеріал у виді численних постанов попередніх п'яти комуністичних інтернаціональних конгресів. Сам проект програми подобає на великий трактат. І нічого в тім дивного, коли зважити, що програмою Комінтерну є пролетарсько-революційна програма для всіх держав, країв і народів, що поселені на земному глобії. Отже програма це глобальна, а через те й непомірно обемиста та обширна. В ній до подробиць будуть оброблені рецепти на спричинювання і переведження пролетарських революцій не тільки в Англії, Німеччині, Франції чи Польщі, не тільки в Китаю та З'єдинених Державах, але й у Африці, на Полінезії, Мадагаскарі, Борнео, Джаві, в Перу, Мексику, Бразилії, Конгу і т. д. і т. д.

«Народились в епоху війни — говорив Бухарін у своєму програмовому рефераті — революції, коли на одній шостій частині земної кулі вже існує диктатура пролетаріату, наша програма — це боючий документ епохи, документ, що накреслює шлях дальшої революційної боротьби пролетаріату за його світову диктатуру».

«Ми — назови тільки Бухарін в іншому місці тієї ж програмової промови — говоримо цілком ствердо: тепер мова йде вже не про комуналізм, як про якусь абстрактну річ, а ми прагнемо дійсно відкоригувати своєму вишлюку цілий світ і кермувати ним, вести його до нашої остаточної мети, і ця остаточна мета вимальовується перед нами вже в конкретнішій формі. Ми заявляємо, що у відповідь на утопічні плани імперіалізму просять та наміром утворити печувальний світовий трест, ми ставимо собі завдання пролетарськими революціями, світовою революцією, ованувати цілий світ».

Ось програма! Всього рід людський і навіть нібито всі держави пригнута міра, а важким зусиллям доходять до підписання викликаючого війну пакту, а найбільшим пропагатором міра є, як це виходить з усіх його пацифістичних заяв та оригінальних і найрадикальніших у світі проєктів на роззброєння, уряд СРСР. А хто є уряд СРСР? — Є це ексекютивний орган російської комуністичної партії в ділянці пролетарського державного будівництва. А хто є російська чи тепер всесоюзна

комуністична партія? — Є це провідний член, провідна, пробуюча секція комуністичного інтернаціоналу. Отже уряд СРСР є тим самим і ексекютивним органом Комінтерну. Не вірите? То послухайте, що каже про те Мануїльський у своєму рефераті на конгресі Комінтерну, у рефераті про СРСР і ВКП(б):

«Було б зайвим — цитуємо його дослівно — і копіювати нашої партії та образам для конгресу доказати документами ту обіткочку для всякого комуниста правду, що наша партія, як до перемоги пролетарської революції в нашій країні, так і після її перемоги, завжди розглядала її, як частину міжнародної пролетарської революції, а не як соціалістичне будівництво — як закладання першого каміння фундаменту для перемоги соціалізму в цілому світі».

Отже дволикий і двоособовий уряд СРСР є пропагатором абсолютного миру і повного роззброєння, коли виступає в ролі представника держави, що зветься СРСР, і пропагатором світової пролетарської революції та реалізатором комінтернського глобального інтернаціоналізму, коли складає зі себе відзнаки теперішнього радянського державного представництва, та виступає з відкритим шоломом комуністичної пробуючої авангарди. От політика, так політика!

Досі Комінтерн відбув шойно генеральну дискусію над своєю програмою, а тепер відбуває дискусію спеціальну, над поодинокими постановами програми. Колиж приглянутися дискусії, яка відбувалася досі, то приходиться ствердити, що найбільше уваги й енергії дискусантів забрали такі проблеми, як методи й засоби нищення і дискредитування соціалдемократії, розкладання професійного робітничого руху, що є під впливом соціалдемократії, а далі використання у перших початках пролетарських революцій засобів і методів т. зв. «воєнного комунізму» і «леви». Окрему увагу присвячено також справі колоній. Зновже така проблема як те, чи в

поодиноких країнах пролетарську революцію має проводити сам пролетаріат чи на спілку зі спроторизованим селянством вийшла, як це виявила дискусія, до категорії таких непоборимих труднощів для комуністів, що вони самі собі суперечили та кінцеві хінців до нічого ясного не договорилися.

У своєму поході до цілі, комунисти не гордують ніякими засобами і згодні навіть на те, щоб, як казав Бухарін, навіть «підтримувати такі національні чи навіть націоналістичні або навіть безпосередньо кермовані буржуазними революціонерами повстання, як наприклад ірландське повстання проти британського імперіалізму підчас війни і т. д.»

Словом програма Комінтерну обробляє у подробицях плани не міжнародних, а внутрішньонародних громадянських війн і революцій, бо тільки через них можна дійти до диктатури пролетаріату. І все те діється в часі жаждіного та жагучого шукання всього людства за шляхами миру. Діється це в часі протиположного пакту, в часі, коли уряд СРСР проклямає свої пацифістичні сунуції при всяких нагодах, коли заявляє спершу навіть охоту приступлення до пакту Келльога. Та все те лицемірство, облуда і брехня, якій подібної в історії людства не знайдете. Коли СРСР до участі у пробаєматичної вартості пакті Келльога не запросили, то він виявляв охоту до участі в ньому, колиж це сталося, він від цього відмовився. Таке а не інше його становище в цих справах цілком природне, коли зважити, що впливає воно з комуністичної програми. Метою комінтернської програми не мир і не пацифізм, а навпаки: заміщення, революції, війни, руїна, голод, пошести і зарази, бо тільки з них може вирости світова диктатура пролетаріату і тільки серед них, тих страхів, можна рахувати комінтернським діячам на опанування світа.

жу. Коли ж згадуємо про політику «поділу», то лише тому, що є ще в нас інтелігенти, які не бачать і не хотять бачити, що все, що ні робиться в нас, робиться лише для того, щоб поділити й панувати; ще й тому, що є в нас такі політичні «лавайські дари», а навіть одні обличчя цих «дарів» уважають за реальні й позитивні здобутки нашого народу. Правда, маємо тут до діла й з традиційною занепокоєністю: всього очікувати з ласки пана, а також і з брехлими занепокоєннями, а не випливати в «спільних світу сього».

Оце очікування, що хтось має намір дати, коли будемо покірними й не нагадуватимемо про свої права, є найбільшим гамузом нашої національно-культурної й національно-економічної роботи.

На переконавання нас у цій «добрій волі» й у «широку бажанні» волись щось «дати» б'ється вся сучасна політика на наших землях. А політ громадства вже впливає з цієї політики сам собою, бо не всі однаково наїзні й довірливі.

Занепокоєння в тому, що «дають» і ним поділяти українців — мають своїм обов'язком: і ті часописки, що друкуються українською мовою, але за польські гроші; і регіональні ради, які вже багато наобіщали, але досі ще нічого не дали; і окремі особи, що ближче стоять до кермуючих чинників...

Коли ж наїзні люди тратьте терпіння і не хочуть більше очікувати, їм говорити, що на перешкоді стоять або ті націоналісти, що неповажно добродичні невідланими нагадуваннями, або галичани, що переступили соціальний кордон, або комунисти і т. д.

І на діло, серед місцевої інтелігенції є такі, що вірять ним наизм і перешкоджають об'єднанню праці.

Щоденне життя дає стільки прикладів цієї наїзності та ладівних замаш, що не списав би їх і на золотій шпирі.

Зібравшись в Луцьку в травні місяці організаційні збори, які займалися розглядом статута шпільного товариства, а пробаювання, що влада не затвердить статута, замість назви «Рідна Школа» (галицька) прийнято назву «Українська Школа». Приступлено було тут до заложення філії т-ва «Сільський Господар», а через кілька днів на інших зборах один інтелігент заявив, що, мовля, не небезпечно т-во, бо воно про нього був уміщений в «Українській Промісті». На організаційних зборах «Українського Хліборобського Союзу» частина присутніх домагалася внесення в статут точил про приналежність до Львівського Радіального Союзу. Вільний жах охопив деяких «ліців»: мовля, усе пропаде! І гай до безконечності!

Поділ українського народу в першу чергу переводиться на старому соціальному кордоні. І з сумом треба зазначити, що деякі інтелігенти не баче саїдомо догоджують польським політикам, підтримуючи цей кордон. Один інженер-агроном на зборах «Українського Хліборобського Союзу» ласкаво «поінформувал» селян, що якийсь галичанин на заїданні «Сільського Господаря» у Львові намагає впливати «бидлом», хоч через кілька хвилин був змушений признатися, що помилюся: не галичанин ужив цього слова, а він, дан інженер. В останньому часі ведеться деяка агітація й проти філії «Народньої Торговлі» у Луцьку, як проти галицької устаткован. Оскільки, що перелікані й адезюрітовані інтелігенти чисто робить цю поділову

Поділяй і пануй.

(Від власного кореспондента.)

Луцьк, 30. серпня 1928.

За десятилітній період перебування північно-західних земель під Польшею був лише один момент дійсного загально українського національного об'єднання — це момент виборів до сейму і сенату в 1922 році.

Гарний це був момент! Як багато він об'єднав українському народові! Скільки надій породив він у душі тих інтелігентів на місцях, що ставали до національно-громадської праці. І як накликав він тих, що, згорюючи воєнні прапори і гаслами «Самоопреділенням вільно до оділення» і «За вашою і нашою волю», приступали до панування на здобутих у війні землях.

І було чого переживатися. Український народ несподівано бланкує проміжними монолітами, а ним треба було рухуватися.

З другого боку — він селізна своїм бланком тих, які провели вибори так блискуче. Він переконав їх, що мала наша справа і монолітом, якого не розбіждає сила. Взаєморозуміє цю «монолітичність» має виборці дати, що так легко

здобули славу, почали кохати до своєю користуватися виборчими здобутками. Одні цілковито віддалися роботі на соймовому терені, бо були переконані, що їхній моноліт наміняється таким самим до наступних виборів; другі (селяно-агенти) з нудоти почали виривати на ньому соціалістичні гасла.

Останні вибори показали, що від моноліту за п'ять років залишилися самі піщини, розбиті, розпорошені. Найменше уваги звернули на потребу праці на місцях нації націоналістів, і за це одержали велику заплату в цьому році.

Прогавлений нами час використали інші, пам'ятаючи добре слова: «Діаде ет імперат» Цілкомити приворонилися до цих слів як радничі, далі всіх небезпечним був би національний український моноліт за згодиним кордоном та які для розвитку його створили «Сіль-Роб», так і польські політики, місцеві й варшавські.

І з того часу все політичне життя на Волині протікає під гаслом: «Поділяй і пануй». Знаю, що нічого нового не на-

Магазин капелюхів О. Бережницька Львів, вул. Пекарська ч. 47.

поручає на осінній сезон останні новості у великій виборі по привабливих цінах 371 3-3

роботу й невідомо, подаючи в той польський політикам.

Гасло „поділий і пануй“ здійснюється на Волині також і вугорі нашого громадянства. Першим і яскравим прикладом наших днів є: посли в „одинаки“ й „регіональні ради“, до яких силоміць затилють українських емігрантів та які вже в деякій мірі розв'язали український фронт. В останніх днях почали кружляти відомості, що в відповідь існує план притягати до урядово-регіональної праці деяких українців. Про правдоподібність цього плану в деякій мірі свідчать слова урядового „Пшегльонду Волинського“ з приводу промови мотилівського земствника в місті посів і сенаторів „одинаки“ в Луцьку 20 серпня, а саме про притягнення українців до адміністративно-державної праці. Подібний фант ще глибше поділяв би містечко українське громадянство.

Але особливо некрова виступає парадоксальна тенденція волинянців на перетворення ґрунту. Для селян з цю метою вводиться „мондова унія“. Інтелігенцію пробають поділити на ґрунти відношення до зброї церковної влади. 29 серпня відбувся з'їзд волинського комітету, який репрезентує все українське громадянство. Тут то випало слово непрямого розвитку українців на цьому ґрунті. Влада, мовлять, і без єпископів має право української церкви. На запитання: звідки це відомо й які є докази? — відповіли не одержавно. Розвинути українську елітність ще не вдалося, але європейські виступи вже маємо. Ходять чутки про на Кієвщині військ „благотворителів“ вони не перестануть працювати, щоб знізити цю все-ж таку елітність.

Гідно добре: що наше селянство починає вже розуміти необхідність єдиного національного фронту й ставити деякі перовні адміністративні гасла: „Поділий і пануй“.

В. Острівський.

8 ц. м. здержуємо висилку часопису Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою.

1-3

Конгрес поневолених національностей.

Четвертий конгрес поневолених національностей. — Зміна в складі конгресу. — Поляки в боротьбі з організацією поневолених. — Голос 40 мільонів поневолених. — Спізнений жаль поляків. — Українська декларація. — Ліга Націй, поляки і поневолені.

В Женеві, в осідку Ліги Націй, вже вчетверте зібрався конгрес поневолених національностей. Сьогорічний конгрес відрізняється від попередніх тим, що його склад змінився досить основно. В попередніх конгресах українці не брали активної участі, зберігаючи ролю обсерваторів із принципових причин. Досі в конгресах були представлені дрібні відомі великих більших і менших націй, себ-то справжні, але більшого расіні національностей. Тому й платформа їх об'єднання була вузька, обмежуючись головним чином до національно-культурних справ при одночасному збереженні вічної підтримки до мовності до національних більшостей, до державних народів.

Ця ідеологічна тіснота платформи поневолених національностей здержувала українців, які не є меншістю ані по суті, ані згідно з міжнародними трактатами, від вступлення до цієї організації. Від довгого часу велися переговори з ініціаторами й керівниками конгресів поневолених національностей про поширення платформи цієї організації в тому напрямі, щоби відносно територіальних народів справу ставити ширше, в дусі їх самообачення.

В ході тих переговорів прийшло до кризи в організації поневолених національностей. Польки, зажаючи приступлення українців і перетворення конгресів поневолених національностей в інструмент послідовної оборони поневолених народів, загнали кризу. Вони, будучи дрібними меншістю в Німеччині, Румунії (на Буковині), Естонії й Литві, вели там постійно поль. великодержавну політику. З особливою чистотою настоювала вони на закріпленні „мондоності“ до пам'ючих народів і на збереженні якінайужої платформи об'єднання поневолених національностей. В дальшому ході, спираючись на підтримку польського міністерства закордонних справ, вони постановили розбити об'єднання поневолених національностей. З тією метою видатково сприяв кількох тисяч німецьких фривал, домагаючись признати їх окремою меншістю і яко таку прийняти до об'єднання. У відповідь на це німці висунули справу польських жидів. Тоді поляки разом з німецькими данцями й лужичанами виступили з об'єднанням.

Тим способом думати поляки підірвати,

а то й розбити об'єднання поневолених національностей. Однак дарежне. Польська акція не повелася. Сьогорічний конгрес поневолених національностей є ще численніший, як попередній. Прибули на нього представники поневолених національностей з 14-ти держав, репрезентуючи 40 мільонів населення. А саме прибули: катальонці з Еспанії, мадари з Чехословаччини, Румунії й Югославії, росіяни з Естонії й Польщі (б. пос. Серебренніков), хорвати з Австрії, словінці з Австрії й Італії, жиди з Литви, Латвії, Польщі, Чехословаччини, Естонії, Румунії й Болгарії, німці з Литви, Естонії, Чехословаччини, Мадарщини, Югославії, Польщі, Данії, Румунії й Італії, болгарини з Румунії, білорусини з Польщі (пос. Ережін), українці з Чехословаччини, та українці з меж у часові Польщі (д-р Дм. Левницький, о. Л. Кушницький і Мл. Рудницький) і Румунії (д-р Леа Когут і д-р Волод. Залозецький).

Поява українців сконстернавала поляків. Вони починають жаліти, що усунулися мин. року з конгресу. „Слово Польське“ пише з того приводу в телеграмі з Женеві:

„Треба жаліти, що польська меншість у Німеччині в минулому році зривала з рештою меншостей і радше з формальних причин не бере участі в конгресі. Наша меншість уступила в надії, що уступлять також жиди. Тимчасом на сьогорічному конгресі жиди й німці майоризують всі меншости. На сьогорічному конгресі меншости будуть домагаються створення постійної меншостевої комісії при секретаріаті Ліги Націй, накінення всім членам Ліги трактатів опіки над меншістями, поширення в пакті Ліги основ опіки над меншістями, якіні спеціальну увагу конгрес присвятить справі подорожання (деї асиміляції меншостей з більшістями)“.

Як бачимо, самоцінне усунення поляків з конгресу вже автоматично спричинило поширення його платформи, хоч справжні меншости все ще обстоюють свої вузькі рамки. З територіальних народів в конгресі беруть участь: українці, німці з Чехословаччини й катальонці з Еспанії.

На четверговому заїданні (ч. 29. серпня) виступив з принциповою декларацією д-р Дм. Левницький. Він означив, що українці на території б. Росії з рр. 1917 і 1918 створили свої власні держ. організації, які об'єдналися з однією самостійною державою в липні 1919 р. Ті організації повалено силою. Росіяни, поляки й румуні позламали українську територію, а Закарпатську

Україну загартбала Чехословаччина. Того стану річей не признає український народ, змагаючи до своєї власної державності.

Колиж українці приступили тепер до об'єднання з іншими поневоленими національностями, то роблять це з уваги на те, що хоч конгрес не займається державно-державними змаганнями територіальних народів, та й не стоїть їм на перепоні. Одночасно українці в Польщі й Румунії, а частинно й Чехословаччині не мають навіть культурно-національних прав і тому бажають боронити їх спільно з іншими національностями. Тому без огляду на вузькість платформи конгресу, українці приступили до нього, зповні зберігаючи непорушними свої державницькі змагання.

З приводу виступу д-ра Дм. Левницького на конгресі поневолених національностей в Женеві, польська преса дає на тріаго:

„З першого погляду могло би здаватися — пише „Кур. Люстр.“ — що це є вступлення п. Левницького „в свого минулогогого пана“ Охаж — це тактична штука, бо фактично підірмує він свої ірредентистичні домагання“.

Зирнувши інші польські органи бідкаються, що через прийняття української декларації конгрес відступив від своєї перовної платформи та що в ньому зросли й зміцнилися ірредентистичні тенденції. Тому поляки намагаються намістити проти конгресу Лігу Націй. Пат. поширює відомості, що

„Конгрес аразі вступив у критичну фазу, закінчуючи дуже гостре становище проти Ліги Націй, який захвилю байдужий супроти міжнародних справ і культурних постулатів меншостей“.

Годиться ще гадати, що конгрес за-протестував проти призначення шефа секції для справ нац. меншостей урядом еспанського міністерства аккордонних справ А. Бокарера.

Поява української делегації в Женеві, як активного чинника, зробила там помітне враження. До тогож українці в повному обемі стараються використати же-невський терм. між іншим поширюючи гадаю у нас вчора брошуру про положення українців у поодиноких державах.

При астмі, недугах серця, грудних і легених терніях, сиропулах, рахитизмі, побільшенню шитового залізу і водях, природна гірня вода Franciszka Józefa є правдивим, помічним середством. Найславіші лікарні лікарі на цім полі, стверджують, що витворюються у сухотинні в початках їх недуги, запертя зменшуються через живлення води Franciszka Józefa та не спричинює в наслідках боляки перед розвізненнями.

ВОЛОДИМИР ВІРЧАК.

ВАРНА.

(Подорожні враження.)

(Докінчення.)

У варненській пристані кипить життя. Жинив покінчилися, хліб за-родив цього року над сподівання. Залізничні вози за возами котяться у пристань. Тут біля возів розстелюють широкі плахти і через малі отвори у залізничних возах витікає жито, пшениця чи ячмінь — як вода. Тут стоїть робітник з чертковою дві секунди — і чертка вже повна і зрівняна. Третя секунда й зерно вже висипане в підставлений мішок. Дві чертки в мішку і вже мішок на плечі носія. Яких тріацій носії їде рядом, кожний з них мішок, як би сам вискочив на плечі і похід посувається далі. На убоці на землі розставлені дошки, застелені гутими плахтами, сюди підходять носії з повними мішками, нахилиються, зерно висипується їм понад голову і вони знов підходять до залізничного воза. Цілі стирти збіжжя тут виростають під палітним голім небом. Щоби збіжжя не розсувалося на боки, площа яких 150 м² обставлена довкруги повними мішками, середина росте стіжково в гору. На ній на-кривають плахтами і притискають камінням.

Не довго стоять такі стирти. Ось

заїздить корабель у пристань. По написі на ньому бачите, що це французький, або англійський, або шведський чи який там. З нього вилізують вугілля, всякі залізні вироби або пакки мабуть з дрібним крамом, а на місце цього вантажать тепер збіжжя. І знов стає ряд п'ятидесяти чи й більше носіїв. Колиж віддасть під стирти збіжжя до корабля дальш, стає ряд малих однокінних візочків, кожний по шість міхів, а носії несуть з візків на корабель, перекладаються і сиплють зерно а воно вже само плине в магазини. В Лондоні, Амстердамі чи де таким самим способом виїде зерно з корабля...

Крім зерна висилає Болгарія через Варну кожів, сирівець заліза й таке інше.

— Майже на половину менший у нас тепер рух у пристані — толкує знакомер. — Добруджа ми страшили, — а головню Добруджа доставляла через Варну збіжжя в світ.

Вечером усе спішнить в город над морем. Вулиця до огорожу заліта світлами, це по одному й боці і другому десятків реставрацій, каварень та цукорень. В одній грає болгарська національна оркестра, у другій джезбенд, в третій радіо і знов джезбенд. І три літні кіна, освітлені — крикливо освітлені від вулиці. В самому городі грає гвардійська царська оркестра (цар сидить в Евксінограді під Варною), або оркестра маорички та знов в свідстві джез-

бенд. Товпи людей в реставраціях, товпи на хідниках, що тяжко про-пхатися. Коли на хвилю замовкнуть ці оркестри, чути найкращу шум розбурханого моря.

В огороді є й літний театр. Як кіна так і вистави в будинку без криші, отже в часі вистави видно як по небі блимають зорі в долі між глядачами папіроски. До 1. липня грав тут софійський кооперативний театр, по першому зачав грати варненський театр. З нагоди 1250-ої річниці признання самостійності болгарської держави (в 678 році візантійський цар Константин IV. заключив умову з болгарським ханом Імєриком в справі самостійності) і з нагоди 50 літної річниці осво-дження зпід турецького панування (1878) відбувалися тут торжества. Чи не найкращою точкою торжеств була вистава драми Вазова „Борислав“. (Повість Вазова „Подъ игото“ видано давно в перекладі в бібліотеці найзнам. повістей „Діла“. Дразу „Борислав“ вартало теж переложити на українське й увести в репертуар наших театрів). „Борислава“ виставляли кілька разів підряд при повному театрі.

Вийшли ви з театру чи з кіна й ваше серце бажає дальшої забави, можете їти танцювати. Амфітеатрально уряджені саді, довкруги при столах гості при їді, в середині кру-титися пари. Правда, їде одно додати: саля під голім небом. Одна така саля в огороді, друга біля ньо-

го в касині. Не любите модерних танців? Їде одно місце забави є у Варні, це рулета.

Їдемо до касина. При слові „рулета“ неодному забється живіше серце, бо хто з нас не хотів би стати богачем, до того богачем — без тяжкої праці! Крім того ми хочемо ще й забавитися. Щоб осягнути дві оці цілі, придумав я певну дорогу, що безсумніву веде до тих двох цілей. Це: увійшовши в дім гри, самому не грати, а тільки дивитися як інші грають. При тому способі поступовання певна ангрна, гроші, з котрими я прийшов, я напевно ви-несу. Крім того, чиж це не є приємно самому бути тверезому й дивитися, як п'яні дають безплатне пред-ставлення?

Своїм урядовцям заборонила болгарська держава вступ до касина в Варні — видно, що вона їде переді мною прийшла до переконання, що це найпевніший спосіб виграння...

Входячи в салю гри, стрічаємо вималювані і вистроєні легенькі дами. Вони самі мабуть не грають, а чекають на тих, котрі виграли. Я порівняв би їх до галицьких сільських жидів, що ніколи не їають до води ловити рибу, але як тільки зійдуться селяни ловити рибу, жиди за корчами чекають вже на добучу. В салі натовп людей. Одні сидять за довгими столами, інші стоять за ними і понад голови перших жидуть

Д-р Бронислав Овчарський

орашує 2323 16-7

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криниці під „Тополями“.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Передумови мира на сході.

Берлінський „Дер Таг“ з 26. серпня помістив досить вичерпуюче інтерв'ю з чл. Дм. Палієвим на тему передумов мира на сході.

Підчас нарад Міжпарла. Унії свая засідання було прикрашено прапорами 37 держав. На жаль, між ними не було жовто-блакитного прапора України. Відсутність цього стягу може й не ападала в очі членам конгресу. Саме бажаючи звернути увагу на цю недостачу, явився в Берлін українські посланці по польського союзу. А завданням українських посланців є використати кожну нагоду, щоб світ поінформувати про українську справу.

„Одним з основних будівель повоєнної доби є підтвердження гноту українського народу найприроднішим мирним договором. Тільки подумайте: на сході Європи живе на суцільній території 40-мільйонів український народ, сьогодні поділений між чотирма своїх сусідів. Найбільшою частиною — 30 мільйонів українців — збройною силою заволоділи росіяни, які сьогодні більшовицькими методами переводять свої експерименти на Україну. Серед найбільших трудностей боротьби сьогодні більшовицьки проти українського самостійницького руху і з дня на день тріщать під ногами. Хоч більшовицькі мусили визнавати самостійність України в рамках Рад. Союзу, то це не дозволяє українському народу. Він хоче бути зовсім вільним, незалежним і самостійним. На жаль, на Рад. Україні маємо чисту диктатуру партії, так що українські представники не могли явитися на конгресі Міжпарла. Унії. Інші українські території є сьогодні поділені між Польщу, Румунію і Чехословаччину. З Румунії й Чехословаччини не явилися ніякі українські представники, бо парламент у Румунії є пародією, коли подумати, що мільон українців на Буковині і в Бессарабії не міг вибрати ані одного посла. Тут в обличчя румунської повеліки супроти українців, уже не доводиться говорити про пригноблення технічних законів, але просто про найприродніший людський права. Також із Чехословаччини не явилися ніякі представники. Так „Гідкарпатська Русь“, в якій живе щонайменше 600 тисяч українців, має міжнародними мирними договорами забезпечену широку автономію в рамках Чехословаччини. Але ми бачимо, що чехословацький уряд до виняткового дня не сповняв своїх зобов'язань.

Могло б здаватися, що доля українців під польським режимом є краща, бо з тих українських територій явилися представники. В дійсності є якраз навпаки. Поль-

ща веде супроти українців ту саму політику, що Румунія й Чехословаччина. Тільки кількість українців у Польщі виносить 7 мільйонів. Отже є чотири рази більше, ніж без обиняків заткнути рот. Тут треба додати, що в рік після світової війни Польща обсадила Ст. Галичину, політично наскрізь здекаризовану українську територію. Великими способами намагається Польща приєднати українські області до польської держави, раз „полесіани“, другий раз засобами насильства. Та ні одно, ні друге не помагає. Український народ ніяким способом не може бути вдержаний в чужих руках.

Українська проблема ніяким чином не є сьогодні внутрішньою проблемою поодиноких держав. Коли хочеться справді зтримати мир в Європі, то в першу чергу мусить бути розв'язана українська проблема — саме в тому напрямку, що українському народові мусить бути признано право на власну державність. Коли цей факт не візьмуть на увагу теперішні провідники європейської політики, то всі комбінації про остаточний мир будуть лише фантазіями“.

„Рідна Школа“ і школа ім. М. Шашкевича.

(Поклики до львівських родичів).

Поклики Управу „Рідної Школи“. — Український приватні і державні школи. — Школа ім. Шашкевича. — За побищення фреквенції в школі ім. Шашкевича.

Під кінець червня Управа „Рідної Школи“ оголосила поклик до львівських громадян, щоб свої діти віддали до удержуваних нею українських приватних шкіл. Цей поклик наскрізь оправданий і доцільний, бо — не зважаючи на більше національне осміслення — все ще багато українських родичів залишає свої діти до польських шкіл, де вони в чужій атмосфері відбиваються від свого народу, випаровуються і пропадають в чужому морі. Тому зовсім оправданим є згадка заповнити українським дітям науку в рідній мові, та в рідній школі зберегти їх перед шкодливими впливами чужої школи.

Одним при тому забувається, що крім українських приватних шкіл ми ще маємо у Львові державні школи з українською викладовою мовою, а саме 7-ми класову школу ім. М. Шашкевича в окремому хлябіщині й дівочими відділами (при вул. Скарбківській 26 і Вірмецькій) та 4-класову дівочу школу зразка при дівочій учч. семінарії.

Недавно школа ім. Шашкевича обкодила 40-ліття свого існування, отже вона перша стояла у Львові на сторожі рідної мови й рідної науки для українських дітей. Наука й виховання в цій школі ведеться старанно, чого доказом не лише гарні висліди науки, але й концертної, спортивної та гімнастичної роботи. Учительський збір є добірний і в більшості наліханий горожанськими чеснотами. Правда, приміщення цієї школи є спожаліве

ти мінутах бачу, як під обая його чоло й лице і праве око меншає й нервовно кліпає... Нових 10000 виняв і при тому зітхнув майже на всю салю. По хвилі він нових 10000 кинув на одну ставку і приграв нараз. Виняв портмонежку і став її вивертати.

— Руснак! (Москаль) — каже болгарин, що стоїть біля мене і теж заважається обсервацією.

— Емігрант? — питаю.

— Да, емігрант.

...Колись він грав в Монте Карло, щоб забавитися, нині джогать йому пальці, кліпають очі, обливає його піт... Може завтра рано він буде плакати перед друзями, в яких позичив гроші, буде казати, я просити нової позички, щоб відбитися... А може він вже нині відбивався? Яке нам до того діло?! Ми нічого не втратили — значиться виграв.

Але вже пізня година, ходім спати, щоб завтра рано знов піти над бурливе море, теплий пісок, ясне сонічко. Але ще повертаючи домі, сідаємо над морем, щоб полюбуватися сріблястими філіями, що граються світлом місяця та щоб послухати гри вічно шумлячого моря.

...Тим морем виправлялися наші князі на Царгород і по дорозі певно поступали в Варну — відсиж уже близько в Царгород. По тому морі воювали й козаки, а раз і вхопили вони Варну в турків і тут погуляли.

гідне, але не треба забувати, що захова ми українських членів прибічної ради м. Львова постановлено приступити до будови нового, всім вимогам новітньої гігієни відповідаючого будинку для цієї школи. Фреквенція в школі ім. Шашкевича була досить висока, сягаючи 700 дітей. На жаль, в останньому році наступило зменшення фреквенції. Крім того гадяться пригладити, що в останніх часах ідуть заходи з нашого боку, щоб школу ім. Шашкевича поділити на дві: хлопчачу і дівочу. І до цього мусить прийти, скоро збільшиться фреквенція в новому будинку.

Тому ми не повинні допустити до зменшення фреквенції в школі ім. Шашкевича. не повинні з легким серцем резигнувати з розбудови цієї школи, добутої з таким трудом. Платити великі податки і виконувати інші повинності, ми згадали не повинні резигнувати з державної школи. Обов'язком українського громадянства постати за цю школу й розбудувати її. А станеться це в першу чергу шляхом збільшення фреквенції, шляхом спритування всіх українських дітей зі середмістя й близьких до середмістя вулиць до школи ім. Шашкевича. В тому напрямку повинні в цих днях попрацювати всі сідомі громадяни Львова. Нехай всі українські діти найдуться в рідній школі, нехай заповняться всі українські школи, нехай заповнються по береги буде 7-ми класової школи ім. Шашкевича.

Свяц. Ал. Стефанович.

— 0 —

Важне для позальвівських родичів!

Перед місяцем подали ми в нашому органі вістку, що позальвівські родичі, які бажають віддати своїх дітей до львівських псеанародних шкіл, мусять внести прохання в цій справі до шкільної милької ради у Львові. Тепер довідчуємося, що ця постанова торкається головним чином польських шкіл у Львові, а це тому, що Львів є поділений на шкільні райони і діти, що живуть в означених районах, є приписані до цієї школи, яка знаходиться в даному районі. Очевидно, цей пункт не обіймає нашої 7-ми класової школи ім. Шашкевича, бо вона не є районною. Будучи однією українською школою у Львові, вона мусить приймати діти з цілого міста. Тому ті позальвівські родичі, що вже внесли подання до міської шкільної ради у Львові в справі прийняття їх дітей до школи ім. Шашкевича і не одержали досі ніякої відповіді, повинні негайно зі своїми дітьми зголоситися до управи школи.

ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

пресимо при зміні адреси, подавати рівночасно і давню адресу.

Організаційний і вічевий рух.

Томашчани.

Дня 19. серпня ц. р. відбулося не дуже піз галим небом в Колинцях під Товмачем. На віче явилось до 1.000 селян з Колинців і доколичних сіл та прибули також делегати з Товмача. Звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації і реферат про політичне положення українського народу під Польщею виволодзіла посол о. Ганушевський. Окрім нього промовляли і оголошували вніски „Земс. Кисілевський, п. Прокопів, п. Луківка, п. Янів та ін. Віче відбулось серед великого душового підйому і одностороннього ухвалило довіря та подяку Українській Парламентарній Репрезентації за її діяльність.

Самбірщина.

Дня 2. серпня ц. р. відбулось віче під голім небом в Старій Соли. Про діяльність Української Парламентарної Репрезентації та про політичне, культурне й економічне положення українського народу реферував о. сенатор Татомір. Хоч несподіваний зливний дощ унеможливив віче під голім небом, всі присутні на закли о. сенатора зібрались в обширній салі читальні „Просвіти“, де після реферату почалася оживлена дискусія. Рішено негайно перевести політичну та економічну організацію повіту, та односторонньо одобрено діяльність послів і програму УНДО.

Дня 6/8 ц. р. відбулось посольське справодавче віче в Лютовисках. Реферував о. сенатор Татомір. На вічу явився посол У. С. Р. П. Микола Рогущкий wraz зі своїм агітатором Шемблен. Посол Рогущкий забрав після реферату о. сенатора Татоміра коротке слово, однак говорив річово, не мішавши до своєї промови партійних справ. Понсутні ча вічу одобрили

МЕДИЦИНАЛЬНИЙ РАДНИК

Д-р І. Бережницький

лікар-дентист

у Львові, вул. П. Дкалде 7. Дім „Дністра“ 415 повернув. 1-6

діяльність і односторонньо ухвалили довіря Українській Парламентарній Репрезентації.

Дня 12/8 ц. р. відбув о. сенатор Татомір справознавче віче в Дорожіві, а дня 19/8 в Сільці. Оба віча односторонньо заявили за дотеперішню тактику і програмою УНДО та висловили повне довіря Українській Парламентарній Репрезентації. По вічу відбулись перші Загальні Збори кружка „Сільського Господарі“.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Грім з жіночого неба.

Стою перед страшною карою. Ні в газеті, ні в сні не подумав ніколи про таку. Серце моє тремтить, очі сповнилися жахом, язик прилип до піднебіння, ноги тріскаються як у старшого парубка. Отже хапну за перо і кричу чернилом по білому папері!

— Ласки! Помилуйте! Простіть!!

Тим більше простіть, що не почувався до ніякої вини, кара на яку мене хочуть покласти за мене в передчасний гріб, столічницю віку мого віку і пелюстки моїх надій.

Благал помилування!

Колиж помилувати не можна, то боляв вислухання не для оборони, а для облекшення совісті людини, яка згрішила в добрій вірі!

Свого часу написав я фейлетон про жінок. Десь хтось прислав мені афоризми, а в анкористав їх. Але як тяжко показало мене доле! Я хотів саме на цих афоризмах доказати, яка ангельська істота, яке надлюдське добро, яка божеська благодать є для нас, мушні, — жінка. Щоб підкріпити доказ, я навіть заголовок дав тенденційний: „Ангели в спідницях“.

Але, чи мене тоді голова боліла, чи може шапюнок обтягнув думку, — досить, що все вийшло навпаки як я хотів і наше любі, добре, вірне і скромне жіноцтво образилось.

Нині, дня 31. серпня 1928 р., застав я на своїм століку листа від одної з обиджених.

Коли мене відтерли після омліня, я почав ще раз прочитувати рядки письма: „Мушу вам заявити, що я ваша приятелька, а навіть, у тій перед мужем, горлячо любляча вас, завелась на вас“.

Яка високопроцентова вірність жіноцтва з тих щирих слів!

„За ваш останній фейлетон про жінок, перестаю вас любити і взагалі не хочу вас знати!“

О жінко! Може я упав на неї, але скрита під псевдонімом. Хіба не жаль тобі мене?! Хіба не відчувати, що діється в моїй душі при читанні тих слів?! „Любляча в тайні перед мужем“... яка прекрасна ілюстрація до пісні: „Де згода в родині“...

„Чи ви знали пана Протагораса?! Або звідки знаєте, що Демокрит узяв собі малу жінку?“

Признаюсь і даю на те слово честі, що ні Протагораса ні Демокрита я не знав, ані на очі не бачив. Нехай вони западуться разом зі своїми жінками... пардон без жінок, самі. Наробили мені лиха, а воно страшним моментом коле мене в вічі при кімці листа:

„Не пропагуйте любовних цитатів, ні т. зв. „здорових“ думок, бо завіву цілий жіночий рід до бойкоту вас!“

О Пані! Не карайте так тяжко. Хочете сварити, бийте, навіть грайдте з другим фейлетоністом, але не бойкотуйте мене. Бо жінка, яка бойкотує невинного, рівночасно бойкотує і свою невинність.

Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

Амбасадор Злучених Держав у Туреччині Грав вручив турецькому уряду офіційне запрошення до підписання пакту Келльога. Відповіді на запрошення турецький уряд ще не дав.

Голандія відповіла прихильно на запрошення до підписання пакту Келльога.

Маршалок Пілсузський, який пробував тепер у Румунії в личних цілях, відвідав на днях румунського короля Марію

гроші. Рулетка крутиться, гроші спадають на зелений стіл, на числа, як пострілені птахи. Рулетмайстер кричить, що кінець ставкам. Всі очі на рулеті, кожна пара очей хоче стримати кульку на своїйому числі, на своїйому знаку. — Катрі! — кричить рулетмайстер. На чвірку ніхто нічо не поставив і на поїт теж ніхто не поставив. Довго лопаткою загортає гроші в касу. Забава зачи-зветься на ново.

Старі пані з брильянтами на руках і мабуть носії з пристані, що скинули сині робітничі одяги а прийшли перебрані і служниці мабуть в не-вибагливих строях і аристократичні лица. На лицях усіх: бажання здобути легким способом багатства. Наші очі приковує до себе якийсь елегантно одягнений панок, приковує наші очі тим, що страшно йому не везе. Ось зміняв 10.000 левів і кинув 1000 і виграв і кинув 2000 і програв і кинув 3000 і виграв і знов програв 500 і виграв 1000. Вже не орієнтується при скорій грі, чи він виграв, чи програв, але бачите, як йому джогать руки, тремтять пальці — і по десять мінутах стіл перед ним чистий і він виймає нових 10000. Тепер кидає він вже більші ставки, бо хоче відбитися. Отже: 5000. Виграв! І знов 5000! Програв! І знов програв. І знов — і знов стіл чистий. Тепер його ліве око якось потемніло і стало неравово кліпати. (нових 10.000 виняв з портмонежки. І знов виграве програве і — по десяти

та її матір Олену у королівській палаті в Маммі над Чорним Морем.

Кельогові, який прибув до Кінгстону згодом, іранці несли ошани. Гармани віддали 21 повільних вистрілів.

Ахмед Цогу прийняв на кораблі іна Цогу I, а не Станіслава III як було передбачено.

Останні вісти.

КОМ. СТИШЕЛЦЬКИЙ ПОКИНЬО ОСТАЄТЬСЯ.

Урядовий комісар м. Львова на уступити між 5 і 8 вересня. Та що між-ство як, справ не хоче створювати інтересу у місній господарці у Львові, а можливо, що Стишелецький останиться на теперішній станції ще до кінця вересня. Рішенням існують урядового комісара і першого його заступника, бо проф. Магальський просив звільнити його з становища і-го заступника уряд. комісара.

АЛУЧ. ДЕРЖАВІ ЗБІЛЬШУЮТЬ ВОЕННУ ФЛОТУ.

З Вашингтону повідомляють, що Кувітський амер. сенатори програму будови кількох нових військових кораблів зажадали затвердження цієї програми ще перед ратифікацією Кельогового пaktu.

НОВІ СИГНАТАРИ КЕЛЬОГОВОГО ПАКТУ.

Австрійська рада міністрів на внесення сенату. Зайнята ухвалила, щоб Австрія приступила до Кельогового пaktu. — Румунська рада міні. ухвалила односторонньо приступлення Румунії до Кельогового пaktu. — Югославський уряд у ноті до посла Зв. Держави заявив, що готов не-тайно підписати пакт. Урядові турецькі кола прийняли прихильно запрошення приступити до пaktu. Турецький уряд розглядає текст пaktu. Відповідає Латвії на запрошення приступлення до Кельогового пaktu, вручена послом Зв. Держави у Ризі, заявив, що уряд постановив приступити до пaktu.

ШТРЕЗЕМАН УСТУПАЄ?

З ним парламентарних колах кажуть, що Штреземан небаром уступить. Соціалісти висувають на становище міністра закорд. справ свого кандидата посла Брайтшайда, а центристів о. прал. Казса.

ФРАНЦ. - АНГЛІЙСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ДОГОВІР.

Французький міністр морської Лей-явиз представивши „Матена“, що текст фр.-англ. флотного договору ще перед 8 днями закомуніковано офіційно у Вашингтоні, Тоні і Ризі. Він не є зовсім ніяким договором, а радше трактатом для зменшення розброєння на морі і не має ніяких тайних постанов, які не протиставляються Вашингтонському флотному договору.

Хоч урядові кола звешнюють, що повний договір не має ніяких нових мілітарних постанов і що буде оголошений з хвилею, коли уряди Зв. Держави, Японії і Італії приймуть його до відома, ліберальні англ. часописи почали гостру кампанію проти першого англ. лорда адміраліції Бріджмена. Часописи обвинувачують Бріджмена в тому, що Кельог остентально оминув Лондон. Є чутини, що Бріджмен подається до димісії.

ЗАКІНЧЕННЯ КОНГРЕСУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

Дня 31. серпня закінчив у Женеві свої наради четвертий конгрес поневолених народів.

СРСР ПРИСТУПАЄ ДО КЕЛЬОГОВОГО ПАКТУ.

Агенція Тасс повідомляє: Нота уряду СРСР, підписана Літвіновим, вручена дня 31. серпня французькому амбасадорові в Москві Гербертові, стверджує одержання запрошення СРСР прилучитися до пaktu, а потім заявляє: Хоч головним ідеєю акорд. політики СРСР є бажання усунути війни і збройні конфлікти, ініціатори паризького пaktu не повалили за відповідне звернутися до уряду СРСР чи то взяти участь у нарадах, що попередили пакт, чи то в опрацюванні того пaktu. Так само не запрошено заінтересованих

ПЛАЩ НА РАТИ

можли 1928/29 з баранів шер-
стих селянської, сесту-
їд, довгої, весту-
їд і т. п.

ФУТРА

по простирадлах, «за готів-
ку» до 12 місяців при готів-
ковій замовленні.

403 Від найдешевших до найдорожчих — поручає 2-2

СТАНІСЛАВ СТЕМПКОВИЧ, ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 1.

у мірі держав (Туреччина, Афганістан, Китай). Запрошення приступити до пaktu не подало умови, які дозволили би урядові СРСР впливати на сам текст підписаного у Паризі документу. Уряд СРСР ставити як аксіому, що ніхто не може бути позбавлений права, а цього користали або могли користатися уряди, які підписали пакт. Тому уряд СРСР мусить поробити насамперед ряд заяв щодо свого становища до пaktu. Передовсім уряд СРСР заявляє, що пакт не містить ніякого зобов'язання в справі роззброєння. Більшовицька делегація в приготівній комісії конференції роззброєння ствердила, що міжпар. пакт осуджувачий війну без такої гарантії, себто обмеження зброєв. постійно поступових, остане би мертвою буквою. Вкінці нота заявила: Означено, що паризький пакт зобов'язує держави супроти громадської думки і за урядові СРСР нову нагоду поставити перед усіми, які беруть участь у пакті, питання найважливіше для справ мир, себто справу роззброєння, яке однією може усунути війну. — уряд СРСР висловлює згоду приступити до паризького пaktu. Згідно з цим матиму — кінчиться нота — пакт амбасадор, нагоду вручити вам у найближчому часі документ приступлення його уряду до пaktu, як лише формальності, зв'язані з цим, будуть поладжені.

АРЕШТУВАННЯ ОБВИНУВАЧЕНОГО В УБИВСТВІ МАТЕОТІ.

Італійська поліція арештувала в Кампіоне над озером Люгано італ. емігранта Чезаре Россі, обвинуваченого в убивстві соц. посла Матеоті. Россі втік був до Париза й обвинувачував прес. Муссоліні, на ініціативу зблизився.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посинає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Біржа.

Американський долар 8:38:00—8:38:50, канадський долар 8:32:00—8:32:50, чеська корона 0:25:55—0:26:00, австрійський шілінг 1:25:50—1:26:00, румунський лев 0:05:25—0:05:30, французький франк 0:34:30—0:35:00, швейцарський франк 1:71:25—1:72:30, фунт стерлінгів 43:40:00—43:40:00, радянський термін 25:30—26:00.

Золото: 20 корон 36:30:00—36:35:00, 20 франків 34:50:00—34:50:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:40:00, 10 російських рублів 47:00:00—47:50:00.

Срібло: Австрійська корона 0:67:00—0:68:00, 5 австрійських корон 3:46:00—3:47:00, австрійський флорин 1:71:00—1:72:00, російський рубль 2:28:00—2:29:00, копійки за рубль 1:43:00—1:43:00.

Збіжжя.

Пшениця зимня 45:30—45:30, пшениця селянська 45:00—45:00, жито галицьке 35:00—35:00, ячмінь галицький броварський 43:50—43:50, ячмінь на жито 25:30—30:00, ячмінь північний 33:30—36:25, овес галицький 32:50—33:50, кукурудза румунська 44:00—44:30, барабало промислова 0:00—0:00, фасоль біла 65:50—70:00, фасоль коларова 48:00—50:00, фасоль ядра 60:00—65:00, горох пів-Вікторія 63:00—70:00, горох північний 52:00—57:00, бобик 40:00—41:00, мінська пшениця в зерні 00:00, ячмінь 32:00—35:00, сіно соводе крає промислов 18:00—19:00, соломка промислова 5:00—5:25, гречка 40:50—43:00, льон 71:25—73:25, лубин сінній 21:50—22:50, ріпак озимий 73:00—74:00, мука пшенична 40 при 75:00—76:00, мука житва 65 при 35:30—38:50, грисів кукурудзяний 67:00—70:00, мука кукурудзяна 49:00—51:00, отруби житні 24:75—25:75, отруби пшеничні 25:25—25:75, крупи гречані 80:00—82:00, пшени 80:00—82:00, крупи ячміньні 32:00—34:00, пшеника 30:00—32:00, просо краєве 45:00—47:00, макухи динні 49:00—50:00, конопина краєва 120:00—250:00, мак сінній 140:00—140:00, мак сінній 92:00—120:00. Мішні втрати виробу Страдом Варта 1:65—1:72, мішні ужиті до 1:38—1:42.

НОВИНКИ

— Сальомей Крушельницька у Львові. З певних джерел довідуємося, що наша велика артистка-співачка Сальомей Крушельницька приїжджає до Львова, де спиниться кілька днів перед своїм від'їздом на Велику Україну. Наші музичні кола всіляк вже звернулися до славної артистки з проханням, щоб влаштувала у Львові концерт, на що вона згодилася. Таким чином українська громада матиме змогу почути спів Сальомей Крушельницької на двох концертах, речень яких усталений уже на дні 8 і 9 вересня ц. р. Подаруємо цю вістку до відома широким колам нашого громадянства, можемо на основі отриманих інформацій додатково зазначити, що білетів на оба концерти можна вже тепер замовити в канцелярії Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові.

— Від політичних в'язнів зі Станіслава дістаємо листа, в якому вони нарікають, що їх долею ніхто зі станіславських громадян цікавиться не інтересується, а між в'язнями є люди, що потребують допомоги і які варіє того, щоб їх долею дехто заінтересувався. Колись був у Станіславі якийсь Комітет Опіки (чи допомоги) над політичними в'язнями, але нині про його існування не чути. Положення політичних в'язнів у станіславській тюрмі незавидне. Вони позбавлені не тільки зв'язку зі зовнішнім світом, але й примітивного заспокоєння духовних потреб, без яких культурна людина не може обійтися, а які знаходять повне заспокоєння навіть в усіх інших тюрмах. Не мають вони ні книжок, ні газет, ні взагалі ніяких розважок. Варта, щоб станіславська політична громада заявила про справу і організувала комітет допомоги політичним в'язням, який бодай у мінімальній мірі обслуговує би їх невідому долю.

— Українка. У ч. 2295 з дня 26. серпня сербський щоденник „Новості“ містить статтю Г. Шевчука „Становище українців під Польщею“. Цікаво те, що тут ми вперше зустрінемо у сербській пресі правдиве освітлення цієї теми без прикриття фіговими ластави голів фактів. Завдяє місце у статті відведено проповіді В. Атаманчука і товаришів та польському судівництву. Від докладної передаті цієї цікавої статті в огляду на цинауру мусимо стриматися.

— Дрібні вісти з Рад. України. У Київі вийшли надавно нові невідомі досі документи з часів існування Української Центральної Ради в 1917-18 роках. — У зв'язку з 75 роковинами існування архіву давних актів у Києві, знайде там дніми друком об'єднані матеріали. Завданням збірника є познакомити широкі круги українського громадянства з найціннішим архівним скарбом і діяльністю архіву в період радянської влади, як також подати для вчених дослідників певні вказівки відносно використання цих матеріалів. — Комісія історичного спадку при ВУАН підготувала вже до друку перший том, над яким ведено працю від 1921 року. І том стгадного спадку об'єднані документи від А до Б включно і має 40 аркушів друку. Співання редагує проф. Тимченко. — Українські археологи одержали запрошення до участі в святі 100-ліття Берлінського Археологічного Інституту. На торжественному засіданні в нагоді тих роковин у Берліні, проф. Болотенко матиме окремий доклад про археологічні розкопки в селі Устатові на Україні. — Заходами Наркомандрозваж будуються тепер цілий ряд лікарень, поліклінік та медичних інститутів у Харківщині, Дніпропетровщині, Маріупольщині, Полтавщині, Артемівщині, Луганщині, Сталинщині, на Криворічжі. Крім того Наркомандрозваж памітє будову нових лікарних заведень в Артемівщині, Дніпропетровщині, Криворічжі та Запоріжжі. — На Одеському університеті вийшли великі збірники світлих наліпних газет, які можна використати для потреб промисловості.

— Львівська хроніка. Дня 3. вересня відбудеться у Львові вист. Сільськогосподарського Промислу. — Арештували Ка

Магазин блаватних товариш

Стахевич і Абрисовський

у Львові — Ринок ч. 32.

поручає

добірні товари для панів —
мужеські суїни — пологна.

Великий вибір! Ціни низькі!

416 1-8

ангиря Хмільовича, Івана Селу, Хану Ісєлі і Марію Шевчукову, усіх за крадіжкі.

— Автоматичної корабель. У Відні радистафені робили цими днями проба керування кораблем з віддалі при помоці нового апарату. Перші такі проби памітємо ще в часів останньої війни. Після війни провід німецької моринаркі працював над розвитком апарату і збудував з цією метою окремий корабель „Ферінген“. На ньому нема ніякої залоги і ним керують автоматично радіовимі хвилі з іншого корабля. Навіть поміти тягнуть там самі воду. Експерименти дали такий успішний результат, що фактично кажуть про нові перспективи морської плавби.

— Рідкий самовбивець. В італійській місті Сероє повісився 93-літній старець Дорє Сальваторє.

— Катастрофи й нещастя. Підчас недавньої катастрофи на Гаїті, спричиненої буревієм загинуло більш як 37 осіб. — У Дортмунді під час пожежі кіна загинуло 6 осіб. — У стейті Нью-Йорк, м. Шельбі, завалилися три будинки: 7 осіб загинуло на смерть. — У Торонто 5 членів одної родини вгоріло в помешканні. — На польсько-радянському кордоні впаз літак червоної армії. Летун вискочив із охоронного парасюлем. Парасоль одинок не отримав і він убирався. — Біля Львова нова автобусова катастрофа. 11 ранених. — Італію навістив буревій. Вихор шалів у місцевості Монца. Загинуло 9 осіб, 40 ранених.

— Літаки. У Кабулі аєлія капітан Вайзер на літаку 45 НР, жертвою француським урядом для афганського короля. Вайзер перелетів 7500 км. — Французький літак в Іофеві, що мали виїхати 29. серпня в трансатлантичний лет в Ле Буурже відклали подорож на першій дні вересня з огляду на погану погоду.

— Суфразетин і пакт Келього. Підчас об'їду, який андав президент франц. республіки Думерг у честь дипломатів, що мали підписати пакт Келього у Рамбур (в околиці Париза) прийшла делегація суфразеток з проханням авдієній. Проводила нею американка Доріс Стевенс. Мета цієї авдієнії була використання мент для протестування демократії. Місцева поліція придержала їх в себе 3 години, коли вони не хотіли добровільно виїхати з міста, а після скінченого об'їду випустила їх на волю.

— „Апелит“ Нью-Йорку. Обчислили, що Нью-Йорк споживає щодня 536 наголів ороція і яриш. Це десята частина усього засобу ороція і яриш, що їх споживає ціла Америка, тоїж населення Нью-Йорку виносить щодня 20-ту часть населення Злучених Держав.

— Нільно грошей мають Злучені Держави? З Вашингтону подіають, що тільки самі національні банки в Злучених Державах мають грошових засобів на 28,308,230,000. Відки залялось 28 біліонів (мільярдів) доларів? Відомо, що в Америці є в банках 5,000,000,000 доларів в золоті і срібних алперових банкнотів, які є в обігу, а тут самі національні банки мають атрос більше від цілого грошового засобу. Це тому, що гроші кругом маюдруть. Одні доповує, другий позичає, а крім того гроші виручуют чини і так їх множать у безмежності. В дійсності банки не мають 28 мільярдів.

— Промисл у Філадельфії. Про розміри промислу в Злучених Державах свідчить найкраще статистика фабричних виробів у Філадельфії: увесь товар виготовлений минулого року у Філадельфії сягає суми 1 мільярд 2 600 мільонів доларів, з чого третина припадає на тваринні вироби. У фабриках було занятих 242,000 робітників, які одержали 815 міль. дол. в платіжх. Випродуковано 11 міль. галлонів альгоголю, 283 міль. галлонів гароліна, 137 міль. пегол, 61 міль. футів цукровіа, 14 міль. галлонів мороженого, 1 мільярд 600 міль. фунтів цукру. Крім того: мільони пар шовкових і бавовняних павчів, біліони шматирів, сотки мільонів пивар і десятти мільонів гуанків.

— Премова до 50 міль. осіб. Недавно анголосо Гувер своїм кандидатському промову, на університеті в Ліланді Стенфорд, на великому та просторому піднесенні в оточенні радіових передняючих чини і 140,000 слухачів. Інші менше

!!! НА 6 МІСЯЧНІ СПЛАТИ !!!
жіночі плащі, Рагляни, Футра, Одяги мужеські
з найкращих бельєвських матеріалів, як готові так і на міру поручає
Красвий Склад Одіння Л Я Н Г А
Львів, Пасаж Міколяша.
Позір на фірму Л Я Н Г. — Продажа на поверсі проти
440 дрогуерії Міколяша. 1—3

„ПАЛАТА ТРИКОТАЖІ“ ПІД ФІРМОЮ М. БАРТ

Першорядний товар. Львів, ВАЛОВА 7.
Величезний вибір. у власних інтересах прошу переконавшись
в ФАБРИЧНІ ЦІНН. п. у власних інтересах прошу переконавшись

**ЖУРНАЛІ
ВЗОРІ
КРОІ
НАНЕСЕНІ**

Р. ЛЯНДАУ

Львів
Чарнецького 3.

Прискайте передплату!

**МАГАЗИН ПАПЕРУ
і шкільних приладів А. КРУГ**

Гродзких 4. — Тел. 54-41
389 (біля Ринку)

Найновіші моделі!

ПЛАЩІ, КОСТЮМИ, СУКНІ І ФУТ-
РА, ТАКОЖ ОКРЕМІЙ ВІДПІЛ ТРИ-
КОТАЖІ по найдешевших цінах поручає данише

Е. ТАУБЕ
ГЕЛЛЕР І СКА Рутівського 11.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Синьуська ч. 17. П. п.
Скріплювання хитаючихся зубів, плом-
бування й винищення зубів без болю.
Штучні зуби в кавчуку і золоті підля-
гають американської системи. Пациєнти з про-
вінцій полегшуються в найкоротшому
часі. П. Т. Урядовим і студентам значна
заставка. Платіжні в сплату. 2-5

**ТОРГОВЕЛЬНИЙ
КУРСНИЙ ГІРШ-
ЦЬ ПРУНІА**, вул. Ли-
чаківська ч. 24, ви-
писи на односторонній тор-
говельний курс для
молоді, також 5-ти
місячний торговель-
ний курс для дорос-
лих, відбуваються
щоденно від 9-12 і
3-7 попол. Писання
на машині і стено-
графії. Окремий курс
для абитурантів. По-
чаток науки для 3-1X.
368 3-4

НА СТАНЦІЮ
приїжджу 2-ох уче-
ників, поїз. близько
години гімназії.
Кордасевич, радник
скарб. Мурарська 48
1 поє. 268 8-8

МАТУРА
Львів, Пенар-
ська 19 а приймає
вписи на гімназійні,
семинарські курси
обсягу шесті і чоти-
рох гімназійних клас.
Від 11-11 5-7.
412 2-3

РУТИНОВАНА у-
чителька уділяє
лекції гри на фор-
теп'яні — приго-
товляє до іспитів.
Для дітей від 6 літ.
Зголошення від 3-6
попол. — вул. Білин-
ських ч. 6 а. 379 3-3

ЦЕГЛУ, вагон, о-
казійнопродать
Бере Огородень.
Львів, вул. Лєвонік
ч. 1. 403 2-2

ДО ВИНАЙМАННЯ
покій для двох
учеників з наданим
класом гімназійних.
вул. Ходорівського
2. партер двері 4.

**Селянка з околиць
Вильни**

каже:

Мое білля
є завжди сяю-
чої білини, бо я
дуже зважаю на ви-
бір мила. Воно мусить
шанувати мое білля, бути
видалим і дешевим. Я вибираю:

**МИЛО
ОЛЕНЬ-ШХТ**

Зол. 11-00 **БУДИЛЬНИКИ** Зол. 11-00
франц. закорд.
з гарантією, тільки у фірмі 1-3
Б. ГРИНБЕРГ, вул. Синьуська 4

Всілякі ноти в найдешевших і най-
кращих видавництвах, нові й уживані!
поручає „Гармонія“ Магазин нот Е.
Шмале, Львів, Романовича 11. Ви-
скака на провінцію відверткою поштою.
376 1-1

**Надзвичайні Загальні Збори Акціонерів
ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО**

Спілки акційної у Львові

відбудуться дня 5. жовтня 1928 р. о год. 4. попол. в салі Центрального
Кооперативного Банку „Кравчий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок ч. 10.
п. зі слідуючим порядком нарад:

- 1) Затвердження маєткового сирого білянсу на день 1. липня 1928 р.
після розпорядку Президента Річипосполитої з дня 22. марта 1928. Дн.
Зак. Ч. 38.
- 2) Підвижка акційного капіталу.
- 3) Зміна Статута.
- 4) Внески по думці §. 71. уст. 3. статута.

До голосу на Загальних Зборах є упованжені ті акціонери, що не піз-
ніше 14 днів перед Загальними Зборами зложать вимагану статутем скіль-
кість акцій wraz з незапалими купонами в Дирекції Земельного Банку Гіпо-
течного у Львові, або в Заряді Агенції того Банку в Станиславові, або в Укра-
їнській Шадній в Перемишлі. Управлінням до вступу на Загальні Збори бу-
дуть видані легітимації (§§. 65, 67 і 68 статута). Вп. Акціонери, котрі не ві-
дібрали ще своїх акцій, якщо наміряють взяти участь в Загальних Зборах,
звольте про це повідомити Дирекцію Банку, заподавши свою адресу, щоби
їм видано в час легітимації на Збори.

431 1-1

НАДЗІРНА РАДА.

**ПЕРША УКРАЇНСКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ
ВОЛОДИМИРА МАГАСА**
в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліяря дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю
зі звучним голосом і солідним виконанням.
Завжди має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.
ЦІНИ КОНКУРАНЦІЙНІ і на доглядні сплати. 20-літня порука за голо-
с і розбиття дзвона.

86 6-1

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 11-52

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ, вул. СІВЕЦЬКА ч. 18.
в ПЕРЕМІШЛІ вул. КРАСІЦЬКОГО ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поєдинні, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливих запитаннях продається
письма до нас висилати рекомендовано.

**ЛЬВІВСЬКЕ
ТОВАРИСТВО АКЦІЙНЕ
БРОВАРІВ**

поручає свої знамениті вироби:

**Пиво ЕКСПОРТОВЕ, ясне
Пиво БАВАРСЬКЕ, темне
ПОРТЕР ІМПЕРІАЛЬ**

Скрізь до набуття.

Скрізь до набуття.

431 1-1

Вже виїшов з друку
— Луговий співаник з нотами —
ЗАПОРОЖЕЦЬ

і продається по ціні 2 зол.

Замовляти на адресу:

Видавництво „ГРОНАДА“, Львів,
Коперника 25/II.

Хто замовляє 10 пр. і платить готівкою,
дістає і прил. даром. 3-5

ЗГОВЛЕНУ вій-
ськового універ-
ситету, видану через
Г. К. У. в Золо-
чеві на імя Іван
Дубовий в Під-
тайчиків отрим у-
ніверситету. 428

ДО ВИНАЙМАННЯ
покій для двох
учеників з наданим
класом гімназійних.
вул. Ходорівського ч.
17/1. пов у н Дя-
влюк. 1-2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границю:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Богарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ в СТАНИСЛАВОВІ

відбудуться дня 8. вересня 1928 о год. 20 веч. в са-
лах Т-ва „Українська Бесіда“. (Хто не одержав за-
прошення, буде ласкавий зголоситися при нас.)

Нарід і церква.

Львів, 3. вересня 1928.

В житті кожного народу церква, себ-то сума її морального скарбу і впливу та організаційних засобів, грає першорядну роль. В тому короткому означенні замикаємо весь багатоглибкий розмір і суть значіння церкви.

Крім морально-регулюючого чинника, крім скарбу атики, церква конденсує в собі великі вартості культурні, надбання історичні, здобутки традиції. Будучи по суті інституцією консервативною, церква не лише зберігає й культивує традиції даного народу, але й чужі традиції, якщо вона на протязі довшого часу знаходилася під чужими впливами. В першому випадку маємо до діла з тісним об'єднанням церкви і нації, як це діється нпр. у англійців або поляків, в другому випадку зустрічаємо розв'язання, боротьбу, зменшення значіння церкви й моральне ослаблення серед громадянства.

Православна церква на Україні царського зрака, будучи експонатом чужих впливів, а тільки в невеличкому розмірі культивує українські традиції, мусіла постійно втрачати на своєму значінні в користь сектанства і взагалі затривати свій вплив серед населення. Початки відродження православної церкви на Україні бачимо аж в останніх часах, коли в незвичайно важких і складних умовах розпочала свою діяльність українська автокефальна церква.

Інакше маєтеся справа на північно-українських землях, що найшлися після війни в межах Польщі. Воно з одного боку — як по своїй внутрішній суті, так і по складі ерархії — зберігало старий дух російської православної церкви, а з другого боку підпала під вплив нової, польської адміністрації, яка від десяти літ на місці православної Росії намагається в церкві поставити католицьку Польщу. Крім цих двох чинників: польського адміністративно-державного і російсько-ерархічного і русифікаційно-політичного, заступленого вищою церковною владою і зрусифікованим духовенством та оstantками російської бюрократії і частини замотеліченої „церковниною“ маси, — є ще третій чинник і то найважливіший: нарід.

Ці три чинники натискають на православну церкву, намагаючись зберігти або поширити свій вплив у ній, стараючись перетворити її в інструмент своєї політики в найширшому розумінні цього слова. І так: росіяни змагаються до збереження своїх впливів у церкві, до закріплення їх, до перетворення церкви в заборону своєї об'єднательної політики. Поляки, користуючись відірваністю тієї церкви від решти православного світа з одного боку і відчуження від народної маси з другого, стараються з неї витягнути інструмент своєї „уніфікаційної“ політики. Вкінці до голосу приходять маса, яка теж усталим своїх представників виставляє свої домагання. Православна маса в Польщі є в 70 проц. українською, а 20 проц. білоруською, а в 10 проц. росі-
ською або зрусифікованою. Зовсім природно, що в добу відродження національного почуття, в добу широких національних рухів, в добу виповнювання національності реальним змістом та українська маса домагається, щоб зміст православної церкви на українській національній території був українським змістом, щоб церква була забором українських культурних цінностей, щоб вона була культиватором української традиції. Тільки тоді може наступити об'єднання церкви з народом, тільки тоді може поглибитися її моральне післання серед народу, тільки тоді може зрости її вплив.

Православна церква в Польщі, настільки її виразником будемо вважати церковну ерархію, виявляє повне незрозуміння сучасного моменту. Від кількох літ кидається вона від одної крайності до другої, затрачуючи авторитет, значіння і причинюючись до погіршення церкви — як морального чинника. До теперішніх втрат православної церкви в користь римо-католицтва і католицтва „східного обряду“ не зрівноважать дешевенькі і безперспективні успіхи з „поширенням православ'я“ на Лемківщині. Церковна ерархія православної церкви зі слабо характерним митр. Діонізієм на чолі здатна тільки до вічно змінливих компромісів. Поміняючи коротенький „українізаційний“ період з крем'янецької доби еп. Діонізія, період, ґрунтовно затертий олією злобивої русифікації, бачимо у церковній ерархії тільки змагання догоджувати старому російському впливові і новому польському. Нарід, маса, українські вірні, що є головним її основним складником церкви, є поза межами дбайливості церковної ерархії.

Ця атрофія дійсності довела до різкої боротьби між церковною ерархією і духовенством з одного боку й українським громадянством з другого. Зайвим було би пригадувати перипетії тієї боротьби і робити підрахунок її наслідків. Фактом є, що в останньому часі зайшли події, які зробили надії на можливість конкордату (згоди) між церковною ерархією й українським громадянством, а які мали довести до частинного заспокоєння українських домагань в церковній діяльності. Дня 1. липня відбулася у Варшаві нарада між митр. Діонізієм й українськими церковними діячами, якої вислід сконкретизовано в таких точках: 1) митрополит видасть відозву в справі українзації богослужень в тих місцевостях, де того вимагатимуть парафії, 2) митрополит видасть інструкцію духовенству в справі поладнювання конфліктів між сторонниками церковно-славянщини, себ-то дальшої русифікації, і прихильниками українзації богослужень, 3) митрополит перенесе розвільнювальних російських протоєреїв з українських територій, 4) митрополит покличе до митроп. ради, аложеної досі з російського духовенства й „істинно-руських представителів“ сімох представників українського громадянства і трьох старших священників та 5) митрополит обсяжить тин вікарії

єпископські катедри українськими кандидатами.

Здійснення отсих постанов мало бути вступом до наладнання тісного зв'язку між церковною ерархією й українським громадянством та закріплення впливів правосл. церкви на українській території під Польщею. Ці скромні точки, на які погодилися українські представники, не викликали захоплення серед українського громадянства. Але й вони вже вивели з рівноваги „істинно-руських“, які почали мобілізацію всіх темних сил проти згаданої угоди. Також й реалізація умов почала затягатися в безконечність. Вкінці появилася 1. серпня відозва в справі українзації богослужень, але без супровідних пояснень. Не видано теж практичних інструкцій в справі можливих конфліктів, чим зведено до зера саму відозву. Перенесення протоєреїв визнано несвоєчасним, а до митроп. ради вправді покликано представників українського громадянства, поміняючи представників українського духовенства, але одночасно й покликано цілу президію РНО і представників галицьких москвофілів.

В такому складі в днях 22—24. серпня відбулася сесія митроп. ради. Важ підчас засідання „істинно-руські“ почали тероризувати митрополію. У Варшаві явилася делегація від „Волині, Поділля і Галиччя“ під

проводом ривоця Комаревича, яка домагалася прийняти в склад ради й проводника, погрожуючи інтервенцією міністерства освіти. Митр. Діонізії уступив перед лютим своїм копаноналієм, які вже день перед тим внесли скаргу до міністерства. Коли „істинно-руський“ вдалося одно, то чому не малоб удатися друге. На випадок здійснення українзації ця горстка покидьків царського загрозилася відкликом до всіх закордонних автокефальних церков і відливом до онії всього світа через Лігу Націй.

І слабо характерний митрополит знову подався, задукався, став на чвертьлорозі, скорившись перед терором ривоців.

Але на тому не витрає, тільки втратить православна церква. Далше її відчуження від народу зведе її на манівні, ослабить її, зробить її полотною на всі чужинні експерименти політичного характеру, зведе її на ні-що як моральний чинник, перетворюючи українську територію під Польщею в „ликі поля“ під багатьома отцями.

Церква без опори на тверду скелю народного масиву є церквою мертвою, є організацією чужою. Тому імперативом сучасного моменту є довести до спільного об'єднання між церквою і народом в обопільному інтересі.

Виробнича конференція робітників української металургії.

В червні й липні відбулися у Харкові виробнича конференція робітників української металургії. На цій конференції голова управи союзу тресту „Піденсталь“, Бірман дав характеристику поточної ваги української металургії в народному господарстві Союзу. Піденсталь дає 3/4 всього виробу чавуну та більше половини сталі всієї металеві продукції Союзу. Але темп розвитку української металургії дуже відстає від темпу цілого господарства. Минулого року вся радянська промисловість перевищила передвоєнний рівень на 8 проц., біжучого року має перевищити його на 25 проц., а Піденсталь минулого року досягав 84 проц., передвоєнного рівня: й лише біжучого року має досягти 100 проц. Цим пояснюється той голод на металеві товари, який відчувається як у цілому Союзі, так спеціально на Україні. Щоб поширити темп виробництва металургії, треба поширити капітальне будівництво, будувати нові заводи, цехи, печі, поширити заводський транспорт, електрифікацію, житлобудівництво і т. д.

За п'ять років у металургії аложено 150,000,000 карбованців. Останнім роком все більші суми йдуть на нове будівництво. Однак розвиток металургії всеж так відстає від потреби, і його не можна уважати за нормальний. На думку Бірмана є три причини, що перешкоджають нормальному й швидкому зростанню металургії: нестача коштів для капітального будівництва, загальна некультурність і невідготованість до великого капітального будівництва і нарешті брак кваліфікації в роботі.

У біжучому господарському році Піденсталь може витратити 110,000,000 карбованців, в тому числі 98,000,000 карбованців на капітальні роботи і 12,000,000

карб. на нові заводи, 30,000,000 карб. призначено на імпортне устаткування, 16 мільонів на ремонт, 13—15 мільонів на техніку безпеки й житлобудівництво. На нове будівництво залишається 18 мільонів карбованців. Цей суми не вистарчає для продовження тих робіт, які розпочато в 1926—27 році. Через це на деяких заводах на недостатню предію доводилося припинити капітальні роботи, а взаємозаміною не амортизованоїмпортного устаткування, яке легше нерухомо до спалаху.

Тепер це попередить обговорення союзу металургії на 1928—29 рік. Щоб вести безперерпним темпом будівництво, треба витратити 120 мільонів карбованців для теперішніх заводів, 46 мільонів карбованців на будівництво нових заводів і 29 мільонів карбованців для голландів. Дотерма ці витрати дозволять Піденсталь продовжувати розпочаті поточні роботи. А всього, протимом найбільш важливих робіт Піденсталь потребує понад 1 мільярд карбованців. Одним з дуже важливих заводів, яке стоїть перед Піденстальом, є прискорення будівництва. За кордоном будова широтівської печі вимагає 5—6 місяців, на Україні ж два роки.

Після доповіді голови управи Піденсталь конференція заслухала спідповідь представника Всеукраїнського Комітету металістів Седашова в справі капітального будівництва на підприємствах Піденсталь. Ця доповідь підказала, що вона містить цілий ряд хиб у теперішній роботі тресту. Головна причина хиб у капітальному будівництві — це добі планування та проектування. Наприклад в 1925—26 році плани змінилися шість разів, в 1926—27 році вони мінялися потім разів, а в біжучому році знову п'ять разів. Таке явище не тільки

зволіла з переведенням підпальних робіт, але зривався взагалі вся робота щодо відбудовання металургії. Це призвело до того, що ми зламали у величезній роботі міліон карбованців, а потім примусили припинити їх. Цим ми підняли кошти будівництва, і з цього виходять великі втрати. Хто винен у тому, що досі затримуються процеси червоного зародку й що, сума асигнувань на відбудовання заводу зростає з 18 мільйонів карбованців за планом до 30 мільйонів карбованців. Само правління Південсталь мусить визнати, що завод не може будувати без будь-якого технічного апарату, без досвіду. Таке становище маємо також в маріупольському заводі: на будівництво мали витратити 6,500,000 карбованців, а тепер виходить 25 мільйонів, та може й нічим це не обійдеться. Може хоч тепер покращало будівництво? І на цю сама Південсталь, не червонолюди, відповідає: „проекти ще не готові, архітекторів ще не уточнено, нікому робити звичайні діли в 1929 році. Це безладдя, це марнотратство“.

У своїх промислах делегати від робітників найбільше схилялися на основних хвилях економічного будівництва і висловлювалися проти твердження голови управління Південсталь, який усе повалював на об'єктивні умови. Делегати показали факти про безжалювість, марнотратність та головорішність в капіталістичному будівництві на підприємствах Південсталь і доказували, що значна частка вини в хвилях які спостерігаються, припадає на трест.

Наприклад, старі фундаменти на заводі імені Лібкнехта стоїли по 3—6 років, а вони не витримують навіть сім місяців. На станції Бальфуріана витратили понад 1,5 мільйон карбованців. Говорили, що збільшилася продуктивність праці, і що ці капітальні витрати відплатять стови виробництва. Але гроші витратили, а жадної користі з цього нема. Збудували капітальні стіни на паровозне депо, а потім мусили зруйнувати їх, бо будували не так, як слід і не все за „об'єктивними умовами“. На заводі імені Петровського одержали загальні, які брешуть ще більше, ніж менше, як на дві толи. Турбину на цьому заводі два роки працювали, три роки встановлювали в те-

пер 85 раз ремонтують. На високовольтній заводі в Каміні витратено на дурню 1,5 мільйон карбованців. Пам'ятаючи капіталістичні робіт на заводі імені Лібкнехта мінуси 9 разів. Роботи пропадали „на око“ і лише тепер почали складати план. Будівництво дуже лихе, бо „нам надокладають, замість матеріалів усебі похизувати, або часто густо те, того нам зовсім не треба“.

Дуже але стоїть справа на підприємствах Південсталь щодо техніки безпеки. Дирекція управління Південсталь, Левін каже, що чимало нещасливих випадків в робітниках не лише не зменшилося, а навіть за останні два роки збільшилося: на 1000 робітників було 18,5 нещасливих випадків. Минулого року Південсталь асигнувала на охорону праці 1,307,000 карбованців. Отже всесвітньо мало ефективні, бо більшість цих коштів витрачено на збудовання лазень, вентиляцій та інші заходи, а за техніку безпеки пішло тільки 5 проц. І в цьому році стан не кращий: правда, асигнувано вже 2,650,000 карбованців, з того на техніку безпеки 37 проц., але за перше півріччя використано тільки 21 проц. кредитів. Основна причина невикористання кредитів полягає у системному затвердженні кредитів у центрі. Однак представники Наркомпраці Сибіробірок та Всеукраїнського Комітету металургії О. Кіщенко дуже гостро критикували цей досвід управління Південсталь. Вони доводили, що чимало нещасливих випадків протягом року винесли 250 на тисячу робітників, а по відомостям аскураційних органів доходять навіть до 400. Цифра подібні управу відноситься лише до одного зівня.

Конференція ухвалила резолюцію, що трест і управління заводів знають найбільше прихватуватися до голови робітництва. Чи це що допоможе, не вже інші річ.

8 ц. м. здержуємо висилку часопису Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою.

2-3

Троцькізм ще живе.

Лист Троцького до VI. конгресу Комінтерну. — Полеміка з його тезами.

Троцький давно вже живе на заслання. Всі майже давні його опозиційні товариші покаялися і відірвалися від своїх „помилок“. А сам Троцький незламний і далі стоїть на тому становищі, яке спричинило його заслання. Що більше він стоїть і тепер у близькому контакті зі своїми політичними однодумцями та часто з ними перепикується. До конгресу Комінтерну, що відбувається тепер у Москві, написав він листа, в якому скаржується на теперішнє положення в СРСР такими ядерними словами:

„Ми тепер же нашим господарським рівнем, нашим побутовим культурним умовами ще богато ближчі до капіталізму, при чому відстаємо і некультурного капіталізму, ніж до соціалістичного суспільства“.

І хоч Троцького на конгресі нема, то цей лист як також його листи до політичних однодумців спричинили те, що „погребаний“ троцькізм став посередком уваги кількох лідерів конгресу. Троцькізм присвячено окремий реферат, який виступав Мануїльський. В ньому полемізував він з тезами Троцького та доказував, що вони неможливі, а тим самим контрреволюційні.

При тій нагоді не зашкодить пригадати, в чім лежить суть троцькізму. На думку Мануїльського лежить вона в таких твердженнях Троцького: а) перемога пролетарської революції в одній країні, коли її не підтримає світова революція, не може бути нічим іншим як короточасним епізодом. „Безнадійно є думати, — пише Троцький в одній зі своїх праць — як доказує досвід історії та теоретичні міркування, що, наприклад, революційна Росія моглаб встати перед консервативною Європою або соціалістичною Німеччиною моглаб лишитися ізольованою в капіталістичному світі.“ б) звідси то й дійшов Троцький у своїх міркуваннях до теорії перманентної революції, до теорії про виключення диктатури самого тільки місцевого пролетаріату без солідності і наміру до того, щоб заразом всіми можливими засобами „робити“ світову рево-

люцію, бо „без безпосередньої — як дослідно пише Троцький — державної підтримки європейського пролетаріату робітничий клас Росії не зможе утримати владу в своїх руках і перетворити своє тимчасове панування на довготривалу соціалістичну диктатуру“.

Таким чином троцькізм не дає спокую комуністам, дарма, що Троцький нібито вже зліквідований. З реферату Мануїльського виходить, що не зважаючи на своє заслання Троцький всеж таки розвиває далі свою політичну діяльність та має багато ідейних прихильників серед комуністів.

Хто не вписав ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Нюдня українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

Непевні перспективи мира.

Американець про пакт Келлога. — Без зміни постанов версальського трактату про мир не може бути довготривалого мира.

Визначний політик і державний муж Зеденберг Держав, делегат до Всесвітнього Конгресу, Фред Брітц, відомий творець американської фальоти, що серед великих трудностей та великої кампанії протиправних переїзів свою програму морського оброщення Зеденберг Держав, мав на думку розмову з одним із представників європейської преси. В розмові па-світства він своїм становище до сучасних пацифістичних пам'яток та зв'язаних із ними мирових трактатів. Становище це характеризується тим, що воно є немов холодним подумом суворого й твердого політичного міркування, побудованого на реальних фактах — у гущі гарячих пацифістичних випарів, що в них поринули деякі провідні верманські теперішньої світової політики. У мент підписування пакту Келлога й Мішвардентарського Конгресу в Берліні, мають слова найвішповідальнішого сподівання на оброщення неабияке значення. А цікавіші вони ще тим, що Фред Брітц є при-

Д. КОРЕНЕНЬ

У дівочім пластовім таборі.

Перед роками читав я російську повість — утопію, в якій зображено життя „людей-дітей будучини“, що живуть серед прекрасної природи під опікою своїх вихователів „руководителів“. У них день починається величавим гимном до богосонця, а проводять вони його безжурно і весело на різних забавах і руханкових вправах, бо про все їм потрібне дбають їх провідники, батьки народу. Саміж вони живуть у повній невідомості свого стану, безжурним життям дітей, що мають дбайливих родичів.

Ця утопія пригадалася мені, коли я з кінцем липня ц. р. навідався до табору пластунок на Соколі біля Підлютого.

Там також життя починається вчасним ранком величавою пісню, перенятою патріотизмом і побожністю, та на око минає серед гри і різного роду забав. Однак, коли йому трохи ближче приглянемо, то побачимо, що воно куди змістовніше, ніж тамто утопічне. — Правда, душею табору була його команда — а. п. Навроцька на чолі. Та пластунок не є тут так само, як у російській утопії невідомими дітьми, що сліпо виконують волю своїх провідників „руководителів“, але вони є співтворцями свого власного життя. Доброта нашого Митрополита дала їм прегарне приміщення на високому обідку гори, що гордо знімається над бистрою і буйно-диною Лівницею. При його допомозі дійшов Пласт до чотирьох гарних домівок на своє приміщення, а наші народні установи і деякі приватні добріді допомогли своїми дарунками їхнє господарство.

Все інше створили пластуни самі. Вони уладили свої доміжки, самі ведуть апровізацію, самі дбають про лад, працюють у кухні, а при тім усім мають час не лише на руханку і забави, але і на різні умовні заняття, як картографія, виклади, гутірки на різні теми: фахово-пластові, і національно-освідомлюючі, на співи відомих пісень, ще й на власну творчість, а саме: на повне гумору і життя, оспівування таборового життя. — Слід ще додати, що підготовку жіночого табору і його організацію переводить гурток старших пластунок, який у таборі творить т. зв. булаву. — На кожному кроці тут бачимо, що це не діти, котрі живуть в якійсь вакаційній бурці під рукою суворих „наставників“, а молоді громадяне, що зібраніся провести час і вчитись життя серед гарної природи, а при цьому підготуватися до громадянського життя. Бож між ними стрічав я „татові“ і „маміні“ доні, що покинули не менш гарні літніска і родину та присмаки маминої кухні, щоб жити таборовим життям і їсти пластову кашу. Вони добровільно, а не раз трохи перебоєм, за випрошеною волею-неволею батьків прийшли сюди і піддалися як-не-як, а тверді, таборові дисципліні. Не тверда вона в тім розумінні, щоб твердо була рука, яка над нею тяжіла, та тверді вимоги таборового життя: раннє вставання, скромна, хоча достатня і здорова їжа, багато годин заняття, праця в кухні, сон у точно приписанім часі, взагалі весь день під агул обочної сивастави на протязі місяця переміння життя у таборі не в забавку, а в поважну працю.

А проте це життя, як можна було на кожному кроці заприпитати не тільки нашим молодим пластунам. Це було свідоме підчинення

своїй волі прийнятим добровільно обов'язкам і правилам: тут була дисципліна. Правда, була і „жаркий звіт“ для тих, що провинилися і він пригадував своєю формою військовий „рапорт“, та поза тим не було ніяких кар, отже не страх держав у ладі тоту різномірну і численну (36 дівчат від 15 літ вгору) громаду, а почуття повного підчинення себе обов'язкам.

Тут панував такий дух, що ми, — тимчасові гості не очікували ніяких привілеїв, а мимохіть піддавалися таборовим порядкам. Правда, а. Дарія Навроцька це вроджена провідниця таких таборів: її спокійна, рішуча і самоневна команда самі примусували до послуху. Вона держала міцно в руках той ворушкий, мов живе срібло, молодий гурт. Помагали їй у цьому зміла помічниця, пластунка душею і тілом обрала а. Целя Паліа та гурток старших пластунок т. зв. булава — організація табору.

Друге, що мене незвичайно мило вражало, то охота, з якою ті вимушені цілорічною наукою діти віддавалися приписаній праці над своєю пластовою освітою, з якою повагою вони складали „іспити“ перед часто не дуже старшими від себе товаришами. Тут можна було перекоонатися, що навіть у шкільний час, коли книжка так „не пахне“, молоді можна до неї захопити і без загрози лайки і це мене, старого педагога, дуже приємно дивувало. Треба це сердечна товаришність, яку можна на кожному кроці бачити, при заняттях, забавах, дискусіях, не виключаючи навіть поділу солодощами привезеними родичами, хоча як цінні були вони серед лісної глуші, де їх і за гроші не можна добути. А треба знати, що у таборі є дівчата з різних міст, різних шкіл і станів,

Далі слід підчеркнути повну рівність: усі мусли не тільки однаково виконувати всяку працю до миття посудини включно, але також усі здорові мусли їсти ту саму їжу. Із повною приємністю приглядався я як „татові“ і „маміні“ донечки халасували з повним апетитом здорову, таборову страву з їдунок.

Тому, хто хоче привчити своїх дітей до громадянської дисципліни, якої вага лежить у добровільнім, свідомім підчиненні своїй волі прийнятим обов'язкам і порядкам, хто хоче вчати їх всякої не виключаючи фізичної праці, виконуваної з охотою, хто хоче їх виховати в принципах абсолютної рівності, скромності у вимогах і життєвих потребах, а при тім загартувати життям на лоні природи, нехай їх посідає у пластові табори. Не треба лякатись, що вони там перестудяться, перетомляться, наразять своє здоров'я, бо до того не допустить дуже дбайливий лікар д-р Шуровський, що не гірші мамі дбає про здоров'я дітей, поручених його лікарській опіці.

На кінець позволю собі висказати одно побажання на адресу засідателів, а передовсім бездітних громадян: щоб вони брали на своє утримання дітей, яких родичам і ця скромна оплата 50 зол. за чотиритижневий побут не дозволяє вислати дітей у табор. Квота для неодного невелика, а можна її навіть складати протягом року сплатами у „Верховній Пластовій Команді“ у Львові при вул. Бляхарській 11. Цей обов'язок могли би теж прийняти на себе різні наші установи, а передовсім ті, що з вихованням молоді мають до діла. Вони сповнять тим важний обов'язок супроти народу, котрому так часто не достає саме тих прикмет, в яких виховується молодь у наших пластових таборах. Стався, в серпні 1928 р.

«ім усім пацифістом. Правда, „поміркова ням і прантичням“, а не навпаки як і в-ші».

„Як представник Задіяних Держав“ — казав він — я відповідаю за безпеку нашого буття, іншими словами: нашої закордонної торгівлі — сильної та добре зоруженою флотом, так само як дає свідомий своїх обов'язків батько родини про забезпечення від вломів і вогню. В одному й другому випадку не можна добувати нічого спільного, як природного відраха самозбереження, що має на меті швидке існування».

„Не уявляю сумнівом, що військи здорого думуючий чоловік не вірить у інші можливості війни, як лише оборонної. Проте так звані „отопроцентові пацифісти“ закладають нам, що коли ми думаємо про оборону, то тим самим мусимо мати на увазі свого противника, а обов'язковий настрій, що зростається на такому підлому, є вже сам собою повсякчасною небезпечною війною».

„На мою думку річ не має так але. Відносно Задіяних Держав я є певний, що всі Англія, всі Японія не помагають потати з нами війни. Але своєю дорогою, таке переселення не може мені стати на перешкоді рахуватися із всілякими можливостями, які належать до постійної хроніки в міжнародній політиці, кимбіш, що ми маємо найбільшу закордонну торгівлю й найдості торгівельні шляхи».

„Я не виключаю можливості абсолютного миру в будучині, але сучасними мировими пактами не зроблено ще нічого конкретного в тому напрямку. Не було ще і не буде випадку, щоб який-небудь придержувався мирового договору в мент, коли входить у гру його життєвий інтерес. Судячи треба зачислити також пакт Келлога, який тривавало млява військом запевняти не може. Головно Європа є ще далеко від справжнього миру. Я є глибоко переконаний, що в Європі не може бути й мови про який-небудь природний і певний мир так довго, як довго не будуть усунені болючі версайського трактату та доки не будуть виправлені відповідно несправедливі кордони».

Ось слова одного з найвідоміших мужів Задіяних Держав. Його погляд цілком слушний, а притім дуже тверезий та безсторонний.

ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

просимо при зміні адреси, подавати рівночасно і давню адресу.

Перед шкільними вписами.

Родичам шкільної дітвори під увагу.

Бажаючи сплинути приналежності української шкільної дітвори до всенародних місцевих шкіл, шкільна влада закрила вношення подань в справі прийняття сільських дітей до державних шкіл міста Львова, які звичайно погоджуються відмовно. Тому родичі підльвівських громад повинні негайно позачинувати свої діти до приватних всенародних шкіл „Рідної Школи“. Наука в цих школах відбувається по планам державних шкіл а крім того звертається велику увагу на навчання української історії, географії та літератури, на виховання в українському національному дусі та на практичний бік виховання. Шкільну плату платять тільки ті, що можуть її платити. Немає жодної одержують звинувачення свої діти до приватних всенародних шкіл „Рідної Школи“. Наука в цих школах відбувається по планам державних шкіл а крім того звертається велику увагу на навчання української історії, географії та літератури, на виховання в українському національному дусі та на практичний бік виховання. Шкільну плату платять тільки ті, що можуть її платити. Немає жодної одержують звинувачення свої діти до приватних всенародних шкіл „Рідної Школи“ у Львові ось такі: Хлопчача й дівоча школа ім. Шевченка — вул. Мокшанського ч. 12. Хлопчача школа ім. Грінченка вул. Городецька ч. 93. Дівоча школа ім. Грінченка — пл. св. Юра ч. 5. Мішана школа ім. князя Льва — вул. Круярська ч. 15 (на Личакові). Мішана школа ім. Короля Давида — вул. Жовківська ч. 62.

Родичі! Подбайте, щоб Ваші діти вписалися і ходили до рідної школи! Це Ваш святий обов'язок!

Всілякі ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОНСУЛЬ СРСР ПРО „ТАРГІ ВСХОДНІ“.

Львівська „Хвіля“ помістила голоси консула про „Таргі Висхідні“. Консул СРСР Лавчинський сказав: „Радянські республіки докладають усіх сил, щоб поправити своє економічне положення після руїни, яку принесла за собою війна та господарка дариного режиму. Радянські республіки старяться теж про це, щоб навізати торг. взаємини з усіма сусідніми державами в інтересі широким народним мас. До кожного явища, яке дає свідчення мирової творчої праці у наших сусідів, ми не можемо зняти іншого ставлення, як з правдивою симпатією. „Сх. Торги“, яких метою є розв'язок земель навближче під територіальним оглядом положення біля Рад. України, котрі лунать із нею стільки органічних зв'язків, притягають нашу спеціальну увагу. Прикро, що наслідком різних об'єктивних перешкод рад. республіки останніми роками не були заступлені на Торгах».

Бажаю успіху VIII. Сх. Торгам і висловлюю бажання, щоб в найближчому році участь рад. промислу і торгівлі в Торгах була повна й активна».

„Слово Польське“ подає такий погляд консула Лавчинського про „Таргі Висхідні“: „Міжнародні ярмарки є одним із найбільших чинників у світовій економіці. Тому теж СРСР надає їм величезне значіння та бере участь у цілому ряді таких торг. імпрез. На VIII. Сх. Торгах у Львові нема нашого відділу, бо цього року беремо участь у ярмарках у цих краях, де наші виступи захищаються до традицій. На жаль, таких традицій у відношенні до Торгів у Львові ми ще не діймалися, хоч здавалося би, безпосереднє територ. суцільство і старі торг. зв'язки могли би це викликати, тим більше, що обов'язковий інтерес промакає за цим у дуже багатьох ділянках промислової продукції і сільського господарства. Одиначе сподіюся, що в будучині буде позитивно поладжене питання нашої участі у Сх. Торгах, а в значній мірі сприятиме цьому „правильнення торг. взаємини“.

Останні вісти.

ЗАМКНЕННЯ КОНГРЕСУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

Львівська „Хвіля“ повідомляє з Женевы за Жид. Тел. Аг.: В останнім дні наради конгресу нац. меншостей вислухали реферату про культурну співпрацю нац. меншостей та ухвалили відповідні резолюції. Постановили зібрати бібліографічні матеріали та видати статистичний підручник про меншости.

Перед закриттям конгресу президент д-р Вільфан у залі зазначив, що хочод був докладно текст української заяви, відчитаної на конгресі, був би перебіг українському делегатові Левинському, бо ця заява суперечить принципам конгресу нац. меншостей.

Після прашальної промови президента д-ра Вільфана закрито 4. конгрес нац. меншостей.

„СУСІДИ СРСР НЕ МОЖУТЬ ВІЗЯТИСЯ ОБМЕЖЕННЯМ ЗБРОЇ“.

В Женеві закрито другу сесію спец. комісії для справ фабрикації зброї. В 16. уст. нового пакту відносно міжнар. конвенції признали односторонньо спец. становище Польщі й інших сусідів СРСР. Це третє з черги признання з боку вел. держав на терені Ліги Націй, що сусіди СРСР не можуть бути нічим обмежені у свободі організування оборони держав без одностороннього зв'язання такими обмеженнями та на тих самих умовах з боку СРСР.

ЧЕМБЕРЛЕН УСТУПАЄ?

З Лондону повідомляють, що уступлення першого лорда адміраліції Бріджмена є початком реконструкції теперішнього англ. кабінету. Кажуть, що Чемберлен не верне вже на становище міністра закорд. справ. Місце його займе міністр колоній Амері.

КАТАСТРОФА ФРАНЦУСЬКОГО ЛІТАКА.

Згинув мін. Бокановський.

3 Гель влізав на прогулянку до Клемо-

нові і змивані до ший усіх тупів, ведучий вибір констатів, змісти до польської та німецької літератури — репетиторів, також перекладач римських і грецьких класиків — поручав по найнижчих цінах

КНИГАРНЯ

А. БАРДАХ

Львів, вул. Краківська 1.

Заміна, а також купно книжковий магазин по найнижчих цінах. Замовлення з провінції відправити поштою. 446 1-1.

МЕДИЦИНАЛЬНИЙ РАДНИК

Д-р І. Бережницький

діагност-дентист

у Львові, вул. П. Шевченка 7. Дім „Дністра“ 415 повернув. 2-2

По широкому світі.

Австрійський уряд проголосить амнеційний закон для вишанування 10-ліття республіки.

В Ленінграді мати злікідувати контрреволюційну організацію „Блакитний Інтернаціонал“, 34 осіб арештованих.

Венізьольс рішив почати мирні переговори з Ангору. щоб позалогити всі спірні питання між Грецією і Туреччиною.

Вперше цього року зросла в Німеччині скількість безробітних: дня 15. серпня зареєстрували 648.000 осіб без праці себ-то на кілька тисяч більше, ніж два тижні раніше.

Між німецьким урядом і адміністрацією залізниць виникнув конфлікт по причині збільшення ціл їзди; окремий трибунал дозволив залізничній адміністрації підняти ціни так, щоб річно було 250.000 міль. марок доходу.

НОВИНКИ

— Конфіскація. Остання 105 ч. „Діла“ заклали завізське староство гротське за передруку інтерв'ю з поетом Д. Паликом, опублікованим у берлінському щоденнику „Дер Таг“.

— Чи хліб подорожів? Львівські пекарі протестують проти теперішніх офіційних ціл на хліб і погрожують страйком, коли мієстрат не підвищить ціни на 3 сот. від одного кіла.

— Відвіда Львівського ратуша. Будівельний відділ рішив надати ратушній естетичніший вигляд зверху і трохи підмаїструвати його з середини. Жінка зі смолоскином мезе, бо вел прибудівля на який не сентиментальна дама етойте може звалитися. Ї не остання особа з групи трьох символічних постатей, аплікованих ще в 1881 р. у честь Франца Йосифа. Весь портал, що є підвішним до латком до пераїсної будівлі розберуть. Львів з гіпно перед воротами повинно лишитися; може переобласть їх на жемані, щоб краще підлизували входу. Стару, обшоргану вежу підуть відновляти аж на другий рік. Коридори в ратуші вже на древних поверхах перемальовані чорною фарбою і завішено на них електричні лампи, замість гарових. Артестична комісія погрожує, що навіть подвір'я згодом буде викладене плитками, а посередній етойте намісний завоє, який аявляв а недалотою „ятедери“. А може ще за якийсь час бітине там водограй на зразок есейських землі? Добре було би, щоб при нагеді всіх перебудовок не забули також і про важковий годинник, щоб на цьому можна було прочитати годину, навіть ввечерю.

— Нещастя в ірмі. У Підзамчі брідського повіту згоріло три домів. — В о-кошні Рамеза градова буря знищила поди та будинки на 100.000 зол.

— Темна хроніка. На залізничній стації в Загріє алемники звалили трої а „огневої“ изен. — Біля Горалка Ігвай, убили на дорозі в суперечці мандрівного музиканта Ільва Марушана один з двох його товаришів; хто, досі невідомо. — Перед Холоровом на шляху двох замаскованих бандитів ограбило кормаря зі Сугрова.

— Поморі: в Ленінграді найстарший російський математик Пессе, член Академії у 84 р. життя. — У Кіссігені помер у 64 р. німецький віце-адмірал Маєр-Вальдек, що на початку світової війни боронив Кіло-Чо. — Помер головний лікар паризьких шпиталів Коїєн, якому літак у леті зрівав голову.

— Чи літак Амулсона? Досі неперевірено вістка з Осло, що бучим-то найшли фреат-літак „Летам“, на якому Амулсон і франц. летун Ігльбо забрались на розвідку „Італії“ на острові Ляфоті.

— Річні вістки. 2 го вересня починається в Відні „осінній ярмарок“, на якому вперше зорганізують виставку морських приставей. — Америка бюджет за 1928-29 р. скінчиться дефіцитом 94 міль. дол. Було це перший дефіцит Спол. Держав від війни. — Бумш. гротський прем'єр Сугудіс, що помер недавно в Ате-дах залишив більш 1 мільярда позачи, —

У Гетті радить міжнародній педагогічний конгрес. — В почі на 26. серпня в Загребі відчувли на протязі 36 секунд підземельні толчки. — Одні з найбільших польських акторів Камінський заведував в Варшаві. — З Тифлісу перевезли до московської влади адміністратора католицької церкви в Грузії епископ Вардієв за контрреволюційну діяльність. — Помер бумш. румунський міністр Калтануєв від випадку з авто. — Італійська еспедиція на верховини та шпиді Караторум сходять уніка, добувшись бажаного успіху. — У Нью-Йорку спеці дішли до такої висоти, що 6 осіб померли. — Епідемія пропасниці, що вбухла в Греції перекинулась до Болгарії.

— Рекорди. Американські залізничники дішли але до такого стану добробуту, що на 100 доларів 50 має своє авто, а 44 радіо. — У Марсєйлі на пароплаві „Пер-Льоті“ митні урядовці переловили 108 кіло опію вартості 70.000 фр. — Німецькі астрономічні обсерваторії в Со-ненберг і Бабельсбергу зробили нові зняття небозводу новими апаратами і ствердили, що є нових 347 зір. — 150.000 дол. дав Падеревському одна американська фільмова фабрика, щоб сконструював музичну до трьох „музичних“ фільм.

— Дрібні вістки з СРСР. У Ленінграді почали організувати всесоюзну академію сільсько-господарських наук, до якої ввійде 10 всесоюзних інститутів. — 26-го серпня відкрили музей Штосер-бурської твердині; він відбивав три доби існування цієї славної політичної ввазичні від Катерини до 1872 р., другий до 1906 і третій від 1907 до 1917 р. Ї там портрети майже всіх політичних улавлених і дотичні документи. — У ленінградських високим школах відновляють нові факультети; в університеті — хемічний, при інституті шляхів — фабрично-будівельний. — Управа горілавної секції стверджує, що до приблизним об-рахунок селя в СРСР знижують до 40 міль. гектар сьмогону. На самій Україні за 1925-26 р. на виріб сьмогону пішло більш як 8 міль. гектар цукру.

— Цікаве явище. На Вихейшні, в селі Бєлжоні, грім ударили смертельно в молодого ковала Войніна. Коли його ховали на цвинтарі, на бажання матері відчинили домовину і ствердили, що він живе, бо його тіло тепле. Лікарі догадуються, що є не явсь дивна форма тортури, що тріває вже кілька днів; серце не бється і всі позначки показували би, що Войнін помер, хоча на його липівка поважаються румянці.

— Жінки і тютюн. Справоздання а-глітського господар. комітету за минулий рік стверджує, що певний аріст продажі тютюну є в зв'язку з поширеним куренням між жіноцтвом. У 1914 р. в Англії виходило 2 фунт. 4 міль. річно на особу на тютюн; в 1927 ці витрати зросли до 8 фунт. і 8 ш. У парі з наслідкуванням мушні англ. жіноцтвом у першій мірі пішла мода — курити.

— Протипавтова Ліга. У Лондоні основане перше товариство, якого члени обов'язуються не пупувати авт і не мати нічого спільного в автомобільних промислах. Його осцували дами. Товариство рішило купити острів, де всі його члени зможуть відпочивати еспєційно в далі від шуму авт. Таке товариство для боротьби з пошестью авт має всі дані на усеї між нашими літниками на просторі Делатин-Ворохта, де табун авт ватрують курявою чистий гірський воздух і ванільний побут.

— Пишуть нам з міста, що на зразок тужини відчинили на вул. Вє-ловий ч. 7. „Палату Трикота-жів“ фірма М. Барт. „Палата Трикота-жів“ на вул. Валоній ч. 7. стоїть під о-гледом якости товарів і їх добору парівні а Париж. Ця нова станиця дає змогу всьому львівському громадянству користатися з вибагивного албору і доступних ціл. Ії девіз: „Великий оборот, малі ціни!“ Бажаємо їй швидкого розвитку на користь усього львівського населення.

Театри.

Великий Міський Театр: 1-го г. 7-30 веч. „Парані“, оперета. 2-го г. 7-30 веч. „Казка Годяна“, оп. 3-го г. 7-30 веч. „Між нічо і світання“

Кіно.

„Аполло“: „Восни орк.“ „Лєв“: „Лєв шкідлив“

„Оазис“ (зав. „Богдан“); „Перлина гарту“
„Пазис“; „Шпигун“; Фірма „Ланга“
„Фатаморган“; „Царевич банитись“.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іларій Лев, студ. IV, р. прав, туберкульоз, помер 30. липня н. р. в домі своїх батьків після короткої, важкої недуги у двадцятидев'ятому році життя. В. Н. П. 415 1-1

За упокій душі
бл. п. **Д-ра ЯРОСЛАВА**
Кулачковського
першого директора „Дністра“
відправиться Богослуження в п'ятницю, дня 7. вересня 1928 р. о год. 8. рано в Церкві Успенія Пресв. Богородиці, на яке запрошені Диякони Тав. „Дністер“ 419 1-1

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Паласа Карабінєвича
Середняк Новий:
41X. Гейша.
41X. Вій.
Бібрин:
41X. Гейша.
41X. Вій.
41X. Сирітка Ада.
41X. Об не ходи Грицю. 2-3

В Приватній Українській гімназії „Рідної Школи“ в Рогатині відкривається в біжучий шкільний рік у аністичній піддільчості четвертої класу, який буде різнистися від існуючих гуманістичних гімназій тим, що наука латинської мови буде вестися від першої класу, подібно як у класичних гімназіях. Такий зміст цієї нової школи буде різнитися від класичного тим, що не буде в ньому греки, зате буде поширена наука математики й природи, а речення будуть вестися всіх вісім років. — Кандидатів до нового гуманістичного відділу буде приймати Управа гімназій ліпшого до дня 10. вересня; на письмених запитах відповідей відоротною поштою (на додочиним картки або значка на відповідь). — Управитель гімназії: Чайковський. 423 2-2

Чорноморці! За згодою Верховної Корпорації відбувається в Станіславові Святоточний Товариський З'їзд в дніх 3. і 9. вересня 1928 р. До участі в з'їзді згодуватися негайно і залученням своїй адреси у Ком. Митрона Галушківського, Угорини п. Станіславів. Комітетів оцікує в суботу о год. 18. на з'їзді в Станіславові Комітет. 430 2-2

В діловій учительській семінарії У. П. Т. у Львові, вул. Мохначького ч. 12, прийматиметься ще додатково учениці на всі курси. — Управа семінарії. 435 1-2

Загальні Збори Круга Р. Ш. У. П. Т. в Коломиї відбулися дня 21. вересня 1928 в год. 1. посполудин в саді Народного Дому зі залученням диванним порядком: 1) Візиртати Зборів. 2) Відчитати протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльності Старшини: а) секретаря, б) скарбінника, в) господаря, г) організатора. 4) Шілані Зв'язи. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Дискусія над питаннями і ухвалення Старшини абсолютної. 7) Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії. 8) Вибір делегатів на Загальні Збори Р. Ш. У. П. Т. в Львові і ялти. — На випадок неможливості комплекту відбуваються Збори в годину ліпшого при можливості члени члени. — За Старшину Круга Р. Ш. У. П. Т. в Коломиї Богдан Левицький, голова. Михайло Обризія, за секретаря. 437 1-1

ПОЗІР СОКАЛЬЩИНА! З нагоди тридцятирічного існування Філії Товариства „Прогітис“ в Соколі відбувається в неділю дня 16. вересня 1928. Ювілейне Свято, в якому повинні взяти участь усі українські Установи та усе Громадянство Сокальського із суміжних повітів. Програма свята в год. 9.30 Поема Служба Божа на обідній над Бугом; в год. 11.30 Святоточна Адаманія (тамже) з прохором: а) Степанко; Верайно Мати — збірні жери читальня повіту; б) Привітання Філії; в) Привітання всіх українських Установ; г) Міжшкільний гімн. — В год. 12.30 Поема музичним містом; — в год. 3 (10). Народне гуляння (фестиваль), в час якого відбувається вистава під відкритим небом пєси: „Львів-анія“, при ласкавій співучасті „Прогітисського Театру“, Ювілейні вітання, які в різночасно картами вступу на „Народне Гуляння“ і виставу „Неповоротна“ в п'ятихот, можна дістати в канцелярії Філії в Соколі та Велі і в усіх Читальнях і Кооперативних повіту. Велі.

МАГАЗИН ПАПЕРУ А. КРУГ і шкільних приладів

Львів, Гродницьких 4. — Тел. 54-41
359 (біля Ринку) 3-3

поручає на шкільний сезон календарі, альбуми, зошити, нотатки, кредити т. д. Невичайно низькі ціни. В. Т. Професором зазначити рабат

НИЩИТЬ:
Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для оселення найкращих наслідків користуватись ручним розприскувачем.

ДРІВНІ ОГолоШЕННЯ

БРИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Добровольський-Розважєвський, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 345 11-7

УЧИТЕЛЬКА до учениць виділених шкіл потрібна сейчас Найкраще тама що моглаби уділяти і гри на фортеп'яні. — Зголошення: Теодор Фітль, Паугів ад Золочів. 423 2-2

САМОСТІЙНИЙ варил доми і господарства у безжених економних або нивільного приїзду Складітня, інтелігентна, господарна ждана в сім'ю міку. — Ласкаві зголошення під „Праця“ до Адміністрації. 425 2-2

ЛІТНИСКО Зимна вода-Рудно, 10 км. від Львова є паризькі (шарк) на продаж. — Інж. В. Миястирський, Львів, вул. Паладинів ч. 17. 426 2-1

ОКАЗІНО на продаж чудесне бутро з шовів майже нове Складітня можна в робітні Нл. Пана Ференцевича, вул. Домініканська ч. 11/1. 428 2-1

ПРИМУ на мешкання учениці, кімната совішна, вул. Скарбівська ч. 2. П. пов. число дверей 7. 413 2-2

До уважлив для учениць інтелігент, соціальної пошлі з дорослим карчем при вул. Ходорівського ч. 17/1. пов. у п. Діа. 2-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик преділий продає за готівку і на рати від десятих дів з найліпшою стороною звісна фірма Іван Зельтенрейх, Львів, пл. Мадрицька ч. 5. 3 113-2

ЗРЕДУКОВАНА старша учителька може обжити донню на селі в народних школах на північ рік і заопікуватися дітьми свейт ально також ланатися в рядом домашньої господарки. — Зголошення слати на адресу: в. Михайло Оседла, гімназ. катехит, Брошні. 445 1-2

ДВОХ до трох учеників найде вигідноє приїждження зраз з харчем і опікою. — Журавівська, вул. Сикстуська ч. 62. Ш. поверт. 444 1-1

З попереднім надісланням 2-50 зол. вислано портрет Т. Шевченка або І. Франка артистичний, тжаний на шовку. — А. Магура, Угіні — Uhnów. 442 1-2

ОГолоШЕННЯ.

За оголошенням Редкції не відповіли.

Дентист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п.
Скріпювання хитавчих зубів, пилькування й вишкарпання зубів без болу. Штучні зуби в каштку і золоті після американської системи. Пациєнтів з провісний позитоджується в найкоротшому часі. П. 1. Урядовцям і студентам значна зніжка. Платити в сплатах. 2-3

ГУСТАВ ЛЮФТ
СПЕДИТОР
Львів, вул. Загімунтівська ч. 11. Тел. 64-47.
попозичує: місцеві перепровадження, мебелі транспортні, всілякого рода довози, плити, магазини, транспорт і перевіз машин. 443 час і т. п. 1-1
Рекламації цлові і залізничі.

Прктиайте передплату!

САМОХОДИ „PRAGA“

4, 5, 6. — особові 1, 2, 3, 6 тон, татарові
фабрично фарбовані, одинокі на всі дороги, з інсталяцією Bosch, кріпті шкірою, емаліювані Ducco, з автоматом, що уменшує витрати палива, небувало економичні.
Стало на складі.
Репрезентація Львів, Ягайлонська 7.
442 Телефон 305.

Спеціаліст негуг легіліа, серих і мозку
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 2-31

АДВОКАТ
д-р ЯРОСЛАВ КРИЖАНОВСЬКИЙ
веде адвокатську канцелярію
в Станіславові,
вул. Голуховського ч. 7. 2-3

Італійні, Спальні, Сальони і мужесьні кімнати першорядних виробів країнних і закордонних по приступних цінах поручає фірма
БРИК і ГРИНЕР
Львів, вул. Ягайлонська 24, тел. 21-76.

Вже кийшов з друку
-- Луговий співанник з котами --
„ЗАПОРОЖЕЦЬ“
і продається по ціні 2 зол.
Замовити на адресу:
Видавництво „ГРОМАДА“, Львів,
Коперинка 28 II.
Хто замовля 10 пр. і платити готівкою, 392 дістає і прих. даром. 4-5

На запитах повідохласно, що
КИЛИМИ
з фабрики СТ. ГЕЛЛАНА в Глиняках
продає у ЛЬВОВІ фірма
О. СТЕФАНОВИЧ
(раніше РОМАН ЗУБИК)
вул. Галицька ч. 16.
Гарні нові зори. ВОВНА тільки першої сорти: добірно барвлена, рішучо піколн не линає. Товар цenny і тривалий. Ціни приступні. 4-5

!!! НА 6 МІСЯЧНІ СПЛАТИ !!!
Жіночі плащі, Раглан, Футра, Одяги мужеські з найліпших бельєських матеріалів, як готові так і на міру поручає
Краєвий Склад Одіння ЛЯНГА
Львів, Пасаж Міколяша.
Позір на фірму ЛЯНГ. Продажа на поверсі проти дрогуерії Міколяша. 2-3

Всілякі ноти в найдешевших і найкращих видавництвах, позі в уживанні поручає „Гармонія“ Магазин нот Е. Шімань, Львів, Романовича 11. Висила на провісний відоротною поштою. 436 2-5

Подяка.

У тяжкій нещасті, яке постигло мене і моїх дітей, ніче ясній хвилини вибиваються ті моменти, котрі виявили велике співчуття людей, і охоту допомогти нам перенести страшний удар. В першу чергу хочу подякувати Вн. д-р М. Долінському, котрий через цілий час короби моєї Дружини докладав якнайбільших зусиль, щоби ратувати хору. Не можу помянути мовчанкою того широкого відношення, яке виявив Директор повітового шпиталю д-р Розен, приймаючи хору до шпиталю і опікуючися ним, далі секундар цьогож шпиталю д-р Розенбаум. Мому піднести також з подякою відношення сестер милосердя і шпитальної прислуги. — У час недуги, як також і після її тривалого закінчення великою підтримкою було для нас те, що Родина Вн. Паніства Долінських, Внр. в. В. Попадік, Вн. сенаторів Баракікова, Вн. Панді Макосеєва стояли біля нас завжди зі своєю радою і допомогою. Вн. Пані Макосеєвій особливе подяка за поміч у перших хвилинах після смерті дружини. — За провід похоронів складаю подяку о. Парохові Попадікові, Вн. о. дек. П. Саврієві, о. М. Фльорчункові, о. І. Кошикові, о. І. Ганкевичеві, о. В. Лозовому, о. О. Боярському, о. І. Браткові, о. Н. Боклашуківі і о. М. Фіголеві, надто о. В. Попадікові за його тепле надгробне слово. Дякую учасникам хору за їх спів в часі похоронів. — Дякую Товариству „Сила“ за те, що виникло удаденням похорону. Рівнож сподіваю ширшу подяку Вн. бароновій Турнау за квіт і за коні в возом для перевозу Покойної на цвинтар. Дякую також всім тим, що своєю участю причинилися до злиття сумно те обряду. При цій самій нагоді хай буде мені вільно подякувати всім тим особам, що своїми телеграмми, листами або в особисто старалися потішити мене і дітей і таким робом допомогти зангнати тяжкий удар.

У Львові, дня 31. серпня 1928.
М. Галуцький.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

На ширшу арену.

Львів, 4. вересня 1928.

Від 1923 р., від відомого рішення Ради Амбасадорів, що було завершенням рижського трактату, українська справа взагалі, а справа західної вітки українського народу зокрема зійшла з широкої міжнародної арені. Ще якийсь час — то тут, то там — на плесі міжнародного життя відбивалися відгомони амбасадорського рішення, поки не розплилися в морі нових подій, поки — здавалося — не замірили й не пропали.

На це склалися не тільки зовнішні причини, як рижський трактат і рішення Ради Амбасадорів, не тільки вперті намагання великих держав і шасанних посідачів українських земель покінчити з українською справою в широкому розмірі, але на це склалися й наші внутрішні причини. Основною з них була нестача умандатованої української репрезентації. Попереднє українське представництво під проводом д-ра Евг. Петрушевича з моментом відомого вирішення автоматично втратило свій мандат і з об'єктивної точки погляду зліквідувало себе самочинно. Признавши посередньо перенесення в севрському трактаті суверенних прав над Сх. Галичиною з б. Австрії на державні згадки, воно, не звикаючи на свої підліші протести, об'єктивно мусило і скоритися перед рішенням Ради Амбасадорів, перед тим рішенням, якого в принципі само домагалася. До того ж мандат того представництва, з огляду на його емігрантський характер, не міг бути в створених умовах підтверджений населенням тієї території, яку репрезентувало це представництво. Єдиним посереднім засобом частинно підтвердити свій мандат були вибори до польського сейму в 1922 р., але цей засіб з формальних причин зникнув. До того ж у межах Польщі після рішення Ради Амбасадорів наїшлася не лише Сх. Галичина, але й Волинь, Холмищина, Підляшся й Полісся на основі рижського трактату. Північно-українські землі під Польщею у виборах 1922 р. здобули своє власне представництво і не виявляли ніякої схильності переносити його на когонебудь іншого. Таким чином навіть на випадок створення таких умов, в яких була б збережена повнота прав галицького емігрантського представництва, існувало б дві конкурентні репрезентації. Та до цього не дійшло, бо — як сказано — галицька емігрантська репрезентація, довідавши до рішення Ради Амбасадорів, сама себе зліквідувала. Галицьке представництво, яке все трималося легітимістичної лінії, після акту 15. березня 1923 р., могло хіба випрохувати «режим автономії», підтверджений рішенням Ради Амбасадорів. А це — зовсім природно — було би суперечне з досюгочасним настановленням того представництва.

Отже галицьке представництво зліквідувало себе, північно-українське мало більше локальну закраску, а крім того вийшло вон з стадії нащупування терену й приспішеної внутрішньої диференціації, спричиненої зовнішніми чинниками, яка розшпигувала й чарівлювала

руки й діяльність тієї репрезентації. Українські політичні партії під впливом заціплованих зовні мікробів переходили затяжний процес переміни матерії, а все це витворювало меншу або більшу порожнечу в нашому політичному житті, а особливе на представницькому фронті.

Ситуація змінилася різко аж з моментом нових виборів до польського сейму в 1928 р. і вибору повноправної, загалом українського населення умандатованої, політичної репрезентації. Вже заява голови Українського Клубу в польському сеймі в дні 28. березня 1928 р., а описав його промова в генеральній бюджетовій дебаті в основі повернула українській справі належне її значіння. На широкій арені з'явилася українська справа підчас наради Міжнар. Унії в Берліні й конгресу поневолених національностей в Женеві. В першому випадку пос. О. Луцький, а в другому гол. ва парламентарного представництва пос. Дм. Левицький піднесли українську справу перед представниками пануючих і поневолених народів. Поява українських представників на нарадах таких чи інших міжнародних установ, їх виступи, їх ставлення до актуальної проблеми мира й висування першорядної, досі нерозв'язаної проблеми великої 40-мільйонної нації промовляють знову шалей українській справі серед європейського громадянства, виносять її на форум міжнародної політики.

Видно, це з того хвилюючого, трохи саркастичного, в більшості об'єктивного, досить підбудуючого Лігу Націй проти вимог поневолених, а взагалі тривожного становища, яке пропалається в польській пресі. Нпр. сеноване „Слово Польське“ на підкладі українського виступу в Женеві розсновує такі думки:

„Український політикам здається, що вони можуть використати добу реформи державного устрою в Польщі на користь своїх далекоючих автономічних поглядів. Тому українці розпочали іншу акцію, як мають на меті довести, що їхне теперішнє правно-політичне положення в межах республіки вимагає направи. А що треба багато винагати, аби щось здобути, то українці дуже скоро дійшли аж до декларації пос. Дм. Левицького, яка має всі прикмети саботажу фактичного стану річей, автореного в польській державі. Не маємо наміру уживати гострих слів, аби схарактеризувати це становище, хоч польська опінія не може скрити свого обурення з приводу поворотної хвилі небезпечної для держави агітації. Немає сумніву, що коли внутрішньо-устроєві класи мають бути приволом до законної акції меншостей на міжнародному терені, то уряд не замедляє нічого, що може спричинитися до повного припинення лихих наслідків продовження устроєвої дискусії“.

Знову ж варшавська „Епока“, що висловлює погляди півурядових кол, в телеграмі з Женеві подає ось що:

„Під впливом позитивної декларації українців з Польщі на конгресі авторизація дуже сильна опозиція, кермована жидівською, проти спливання конгресу на шлях ірредентизму. Серед політичних сфер, об'єднаних до Ліги Націй, далося зважити виразне затривоження тенденціями, виявленими українцями, при підтримці візії (7) Відчини провінція української

декларації вплинуло на опозиційні меншості групи, які енергійно почали шукати за формулою, що уможливила б поворот минулорічним сепаратизмом. Під впливом того натиску і страху розбити конгрес після важких нарад, в яких німці з Польщі до останньої хвилини займали непереможне становище, прийнято більшість умов, поставлених сепаратистами. Це найшло вислів у ухваленні статуту конгресу нац. меншостей, який стверджує, що справи зміни границь є виключені з компетенції конгресу“.

Польська преса залюбки цитує й голоси чужинної преси, коли вони хоч частинно обезцінюють вартість конгресу поневолених національностей. Нпр. „Франкфуртер Цтг.“ твердить, що сьогорічний конгрес виявив свою животність. Хоч польські сепаратисти не вернули до нього, то конгрес побільшився представниками українців. Однак є це сумнівний успіх конгресу, бо присутність на ньому українців, які за надто голосно рекламують ірредентистичні програми може в сумнів подати лояльність меншостей в їх відношенні до державних націй і їх влади.

Жидівська „Хаїла“, яка є все більше папська, як сам папа, подає телеграму жидівської агенції, що пе-

ред закриттям конгресу провідник д-р Вільфан зложив заяву, в якій зазначив своє негодкування з приводу декларації д-ра Дм. Левицького. Мовляв, колиб він докладно був чув текст декларації д-ра Дм. Левицького, то був би перервав українському делегатові, бо та декларація є суперечна з принципами конгресу нац. меншостей.

Не знаємо, як на ділі мався справа, та ясним є, що виступ українського делегата і текст зложеної ним декларації не могли бути несподіванкою для керівників конгресу. Ця телеграма буде нам ясна аж в зеркалі жидівської опозиції на конгресі. Бо жиди всюди виступають протам народів, висуваючи тільки свої дрібні, егоїстичні інтереси. Не виключене й те, що жиди, як звичайно, є знаряддям в руках сильних цього світа. Та колиб те становище д-ра Вільфана відповідало дійсності, то українці не будуть плакати за конгресами італійських словінців, естонських німців чи малярських жидів. Українці найдуть собі ще й інші, може більш доцільні шляхи й терени, де українська проблема зможе вирости у своїй величч.

Чи це справді санація?

До теми: Як санувати „Рідну Школу“.

(Голос у дискусії.)

Стаття п. Ростковича на тему санації Р. Ш. не діждалася ширшого відгуку серед загалу громадянства, як про це свідчать дотеперішні голоси у дискусії. Пова представниками відношнішого заплетельства ніхто не кинув досі охоти висловити свої думки у цій справі. А скільки найдеться таких, що кинувши оком на наголовок такої дискусійної статті, навіть не опадуть собі труду, щоб її прочитати? Я знаю, що не скажу нічого нового, але саме цим мимовільно фактом хочу відповісти п. Р. на його, я сказав би, важкі і необгрунтовані напад на адресу „Рідної Школи“. Шанов. автор сам констатує факт громадянської байдужості, коли на вступні нарікає на сумну долю своєї першої теж дискусійної статті про „Важу кооперативного виховання“. І тоді, як тепер загальне явище зацікавлення до порушених автором питань. За це п. Р., як сам признається, рішма різкіше зацікавити Р. Ш., щоб дати притоку до дискусії на тему її реформи. Ця реформа мала б підлягати: 1) на введенні в середніх школах Р. Ш. лекцій про кооператив; 2) на зверненні уваги на розбудову фіксованого шкільництва з оглядом забезпечення, чи навіть ліквідації середніх шкіл Р. Ш., та акції 3) на побудованні фінансової господарки Р. Ш. на кооперативних основах. Як бачимо, тут п. Р. не залежить по суті на реформі північ і напрямків навчання в пер. школах Р. Ш. (хоч їх теж зацікав), Се знає, що актуальний тепер справу обговорюється від зільних з'їг у факоних західно-європейських і наших аругах, а залежить йому передовсім на практичній сторінці справи та на санації фінансів Р. Ш., що опалилася у катастрофальному стані. Не треба доказувати, що матеріальна забезпечення Р. Ш. це обов'язок громадянства (чи то батьків через шкільні оплати, чи не батьків через націон. податок). Як громадянство підніметься, Р. Ш. забезпечена. Та чому-то шан. автор вичує за це не громадянство, а Р. Ш. і доводить, що школи Р. Ш.

не є коначною потребою для народного добра. І чи не виходить тут ситуація думки народньої песоляції про шкільну та ковалу? За байдужістю громадянства виниється Головному Управу Р. Ш., що, мовляв, не зміг робити з нічого чогось, то чинителю, що не виховує у середніх школах людей прагнучих, а щоб уміли усякі (якніть духом) швидко заміняти на хурт позолоту.

Щоб не наразяться на закид зловного паразитування пердменш автором, перейду до змісту цієї статті, у якій хоту спростувати деякі твердження, вимовляючи при цьому виключно почуттями правди та ідеєю загального добра.

Щодо змісту розпадається стаття п. Р. на дві веріані частин. У першій, короткій говорить п. Р. про ідеологічний бік виховання, та про латвія значення у школах Р. Ш. у другій, довший говорить про фінансове товариство та їхню санацію. У першій частині доходить шал. автор до висновку, що сер. школи Р. Ш. „у такому виді, як вони є, не є коначною потребою для загального добра народу... Р. Ш. не сповняє своєї народньої місії, удержуючи ці школи... в яких не може бути простотілітного українського виховання, в яких не може царити тишина український дух, тому, що вони є надто залежні від кураторії... Така шкільна може навіть шкодити народній справі, де-моралізує батьків і молоді, бо молоді бачить ті аругітства і об'єкція - проті дороги родичів, управи та учителя лише тому... щоб не відірвало шкільні права прилюдності...“ Далше говорить ся що тому, що Польща в сучасну хвилю не може дати приміщення навіть поділам абсолювентам, середні школи Р. Ш. не є коначно потрібні і мають дуже мало практичного значіння. Але п. Р. не дозав, що великі мають пілу орій середньо-образованої інтелігенції і мисл цього далше й передують у державних і проватних заведеннях, а ми жодити й маво, повинні думати про змелу

цію і цих приватних сер. шкіл, обмежуючись до кількох державних гімназій. Справді так, автор вказує ще на польські державні середні школи, а яких може користати наша молодь і твердить, що вони в даний ситуації можуть заступити сер. школи Р. Ш. Тут очевидно так, автор живе споминами з давніх австрійських часів, коли в обоміських суцільно національно-мішаній школі викладали справді загартований характер, але знову не бере під увагу, що тоді були різні (примаймо теоретично) умови боротьби. Як теоретично справа має бути, про це видно п. Р. не знає, бо колись знав, то певно не поставив би такого сміливого твердження. Дуже сміливім твердженням є теж закид п. Р. про недостатність „простої української школи“ у сер. школах Р. Ш. Очевидно, що коли тільки „простої української“ та „лишої“ переносить тям. автор у сферу ідеалу, тоді годі з ним говорити. Але коли ці поняття у наведених твердженнях візьмемо реально, конкретні, тоді я позволю собі так, автором пригадати аксіому, яку він випередив, коли береться про школу писати, що „душа дитини школи творить не мортів бунт, репродукація, але жваві люди. І коли п. Р. з легкого руху стверджує, що наші школи і душі з однієї школи сер. школи Р. Ш. в розриві шкіл цього типу, то я тверджу, на цій основі, що він не знає душі ні одних ні других.

Вже сам факт, що свій учитель (який працює у „Рідній Школі“ півроку на матеріальному мотивації, зяті і виховує свою дитину, говорить сам за себе.

Коли п. Р. закидає сер. школам Р. Ш. зоморозуючий вплив на молодь через дружелюбність і зближення з простою дорожньою родичів, управу і учителя у зв'язку з відношеннями до шкільних властей, то я попросив би його зазвати хоч на одну нашу установу, товариство чи приватну особу (не говорячи про них, що займають державні посади), яких не можна було призначити серед наших суспільно-політичних відносин цього „дружелюбства“, чи „зближення“ у розумінні п. Р. А тому, що це є неможливе, я спитаю, яку ціну мають того роду важкі закиди, що не мають ніякої реальної основи? Того роду аргументація не рятують установи, що лево усі дорожники, а робимо їй „медвежу“ прислугу. Факти, що на них має опиратися критика якоїсь суспільної установи тої міри що Р. Ш. мусять бути довершеною правдою, а цього на жаль про мене наведених закидів п. Р. сказати не можна. З позитивних проєктів п. Р. тверджує увагу на пропозиції нам досі про кооперацію у сер. школах. Безумовно

Центральна Каварня пл. Галицька ч. 7. І. п.

з днем 1-го вересня концертус знаний циган NYARY. 433 1—2

не є не ідея дуже гарна, яку треба якнайшвидше реалізувати. При цій нагоді зауважу, що деякі сер. школи Р. Ш. заклали у себе систематичні лекції з області кооперації вже у минулому шкільному році. Така ж ідея творення фахових шкіл у нас не нова і давні апробована громадянством і лише жде на реалізацію. Тут питання лишень у коштах, яких такі школи вимагають люди більше від загально-образованих. Але на цьому місці додам, що креування усього роду фахових шкіл у нас в ніякому разі не повинно відбуватися коштом закладів, чи може ліквідації існуючих приватних шкіл, бо цих, як вже я сказав вище, у нас ще дуже буде за мило.

Переходжу до другої частини дискусійної статті, у якій говориться про фінансову господарку Р. Ш. та її санацію. На вступі зауважу, що моїм бажанням не є дати ніяку нових фінансових проєктів, а радше кинути на цю справу жмути світла з боку морального. Усі проєкти п. Р. щодо дати господарки Р. Ш. тверду матеріальну основу через кооперацію, я вважаю цінними і бажаю би, щоб вони здійснювались (очевидно не самі), але я переконалий, що в сучасному і близькому майбутньому ми без національного податку на Р. Ш. ніяк не зможемо обійтись. Щодо почесного національного податку на Р. Ш. (без екаектора) я тверджу, що заведення чи може реалізація такого податку, була б для нашої суспільної життя подвійно шкідливими. П. Р. попри матеріальну користь не доцільно навмисно важкого виховного моменту для ширшого мас (більше чи менше свідомих), який виступає у такому загально-національному, добровільному податкуванні. Отже не реалізація, а навпаки, нашим ідеалом мусять бути, щоб кожний (принаймні те-другий) член нації складав свою (байдуже яку) лепту на загально-національну культурно-освітню установу, тобто Р. Ш. Цей почесний податок, який збирає Р. Ш. від суспільності, називає п. Р. „вмозгою назвою, а саме „жербанном“ та „доцільним чужою (чому чужою?) короною“. Та чи тільки п. Р.? Назва ця здобула собі у нас право громадянства і стрічається доволі часто у слові і писемі. І всіх тих, що послуговуються цим терміном про почесний дар нації собі і будучим поколінням, не можна посудити у злий воли. Названі, часто говорять тут білі і ширі бажання та тривога за будучину народу.

Та всеж таки пора нам помітити не лише в цю термінологію (бо річ не у словах), а в таким поглядом на цю справу. Таким способом думання і вислову громадянство, що намагається бути європейською нацією, само собі дає болюту пещочину. Найбільш відчуває це відношення вчителів, якому ж безпосередньо зацікавленому, сором падає лише очевидно не за себе, а за тих, що несвідомо самі себе понижують. Культурні нації відносяться до свого приватного вчителівства з пошаною, бо цінять в них не урядовців, а ідейних піонерів на шляху національного життя. У парі з цим іде у нас і матеріальне забезпечення (якщо як державних вчителів) цих культурних робітників. А у нас? До нижчої як державних громадян платі, як 150 пром. праці (мовля словами проф. Захорки), дається додатком ганьбачий епітет. Від цього порікання нас о культурними націями аж трагізмом. Та цей трагізм ще й поглиблюється, коли зауважимо, що таке становище сайчас наше громадянство не лише до „Рідної Школи“ і її робітників. Доклада на це не то в історії, а й у сучасному житті, хотімо того чи ні.

Мущу закінити ствердити, що тільки спеціфічна робоча психіка нашого громадянства є головною причиною цього стану Р. Ш., в якому вона під раду літ нахилилась. Не заштукуючи себе підняти, що, мовля, найкраще засіб, щоб звільнитися від „жербанни“ податку на Р. Ш. По-перше, що така перспектива ще дуже далека, а подруге, що навіть як вона наблизиться, то і тоді без національного податку (байдуже на що) не обійдеться, як цього наглядним доказом є для нас наші близькі і далші, щасливіші від нас суспільні нації. З вище сказаного не виходить, що позитивних проєктів п. Р. для санації Р. Ш. вистеба перевозити з життя. Названі, їх треба здійснювати, взявши під увагу дуже влучні доповнення попередніх голосів у цій дискусії. Та найважливішою аксіомою з цього питання є: Почати санувати свою рішучу боротьбу, перестати бути тими, яких так влучно схарактеризував геній галицької землі: „Але пров моя раб, але моров мій раб“, а стати громадою, свідомою своїх обов'язків і прав, а тоді напевно вдасться успішно обнови „Рідну Школу“.

Дмитро Бурно, вчитель гімназ.

Радянська Україна.

Дрібна і сільська електрифікація.

Свого часу більшовицька преса в захопленні розпитувалася про неважкі умови, які робить електрифікація в Радянському Союзі. Роки минали за роками, і зі справою „дегальної електрифікації“ всього народного господарства стало тихо. Досвід з будовою таких великих електростанцій, як „Волховстрой“, показав, що справа електрифікації народного господарства в Радянському Союзі, є справою далекої будучини. Однак протягом останніх п'яти років на Радянській Україні зроблено було дуже в справі побудування дрібних місцевих електростанцій.

Систематичнішого і плановішого характеру набуває робота над проведенням сільської електрифікації на Україні від кінця 1924 року, коли почало працювати організоване українським урядом акційне товариство для пригноблення електроенергії у сільському господарстві та кустарній промисловості — „Електрика“.

Протягом трьох років своєї роботи „Електрика“ одержала понад 1000 заяв від селян з бажаннями спорудити електричні станції. Однак селяни алебільшого не могли взяти участі в фінансуванні будівництва й числили на довго-термінові кредити. „Електрика“, розпоряджаючись невеликим капіталом і обмеженим кредитом, могла почати спорудження лише тих станцій, де була забезпечена достатня участь місцевих коштів.

Досі товариство „Електрика“ дослідило 400 пунктів і уклало 360 попередніх контрактів. А фактично протягом п'яти років побудовано 38 електричних станцій, які охопили 120.000 дворів і коштували 8,4 мільйонів карбованців; з цієї суми 22 проц. становить державне фінансування, 23 проц. — банківний кредит, 30 проц. одержано з місцевих коштів, 13 проц. — власні кошти „Електрики“ та 12 проц. одержано від трестів і промислових підприємств.

В 1923-26 році „Електрика“ побудувала 15 електричних станцій, силою в 1519 кіловат, проклала 21 кілометр високовольтних ліній та 72 кілометри низьковольтних; в 1926-27 побудовано 19 станцій силою в 3505 кіловатів і проложено 65 кілометрів високовольтних ліній та 415 кілометрів низьковольтних. Максимальний план „Електрики“ на 1927-28 рік, якщо буде виконаний план фінансування з державного бюджету й від Електробанку передбачує будову 23 станцій, силою 3296 кіловатів; ці станції мали би охопити 60 тис. дворів і мали би коштувати 7 мільйонів карбованців.

ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Жінка й каварня.

Присвячую даним весни.

1.

Перед вінчанням вона поставила йому ось які умови:

— Після урядових годин ти житимеш безперервно разом зі мною, будемо все разом обоє ходити на прохід, у товариство, на відчити, до театру і так далі. Особливо забороню тобі ходити до каварні. Чи приймаєш мої бажання?

— Приймаю — з маленьким застереженням...

— Яким?...

— Ходитимемо теж обоє разом до каварні...

— Ні. Ненавиджу каварні й ніколи там не піду.

В таким випадку я піду там лише тоді, як дістану від тебе дозвіл...

— Добре. Як дістанеш від мене дозвіл. Але я дозволу не дам.

— Як не даш, а не піду...

— Отже ніщо не стоїть нам на перешкоді?...

— Ніщо.

— То одружимося.

— Одружимося.

II.

В перших трьох місяцях подружжя плавали в любовному розмаю, мов два бузюки по блакиті, мов дві рибки по Дунаю.

Однак при кінці третього місяця він зробив відкриття, що поза світом, яким є для нього дружина, існує ще інший, давній, ним забутий світ, у котрім живуть його товариші, віє вітер незвичайних світових подій, про які він тепер по няття не має...

Раз по обіді він просить дружину, щоб його пустила піти прочитати часописи в каварні...

Жінка відчиняє широко очі.

— Ти вже до каварні?.. Значить, я вже тобі змудилася...

— О, борони Боже! Але знаєш, любо, давня культурна потреба відзначається в мені...

— Яка потреба?...

— Довідатися, що у світі діється. Виборча реформа... Воєнна небезпека... Літературні новини... Варто заглянути в часописи...

На те жінка скоро й рішуче:

— Ходім!

По дорозі він не може з дива вийти, яким це чином його дружина всупереч своїм переконанням рішилася так скоро піти з ним до каварні?.. Нароз чуже її питання:

— Маєш тютюн?

— Останки.

Вона ступає з ним до трафіки й має, бачиться, намір, сама йому тютюну купити... Він легенько смикнув її за сукню й шепоче їй до вуха:

— Я сам куплю... Бійся Бога!.. Ціле місто буде сміятися, що, мовля, жінка чоловікові тютюн купує...

Жінка на те:

— Хай сміється, хто дурний. Паче, прошу для могого чоловіка паче пачок тютюну. Прошу також дати нинішнє „Діло“. Від завтра прошу мені „Діло“ прислати щодня правильно до дому.

Він, трошки збентежений, виходить перший з крамниці та йде в напрямі до каварні. Жінка хапає його за руку:

— Ти куди наставився?...

— Адже йдем обоє до каварні...

— Що тобі сниться?.. Навіщо я купила „Діло“?.. Будеш мати каварню коло мене. Вертаймо до дому!

Він вертає у поставі осла, що диває важкі міхи на хребті.

Дружина перебиває мовчанку:

— Ну, скажи сам, чи з мене не в добра жінка? Чи я про тебе не дбаю?

Він усю гіркість настрою прикриває усмішкою зпід лоба:

— Ах, ти не жінка, ти золото!

III.

Він постановив на другий день точно в п'ятій годині пополудні піти за всяку ціну до каварні. Ба! Але як це зробити, щоб не було жінчиних нарікань, гніву, обурення, плачу, а може й спазмів, омління й тим подібних жіночих слабощів? Думав над тим весь час у школі, так, що навіть не був у силі уважати докладно на відповіді учеників. Лише коли один ученик про характеристику

Цезаря сказав, що загально відома Цезарева енергія, він стрепенувся і крикнув:

— Цезарева енергія? Сідай! Дуже добре! Знаменито!

По дорозі до дому він думав:

— Вона дуже енергійна. Однак це дитяча енергія, за котру я мушу її тим більше любити, бо коріння її енергійності лежить у бажанні мати мене все біля себе. Але це неможливе й непотрібне. Адже годі заритися в парний подружжого життя, мов пертця в землю та осліпнути на всі прояви зовнішнього світу. Я мушу протиставити їй свою, чоловічу енергію... Але як?.. У теперішній стадії душевного розвитку тієї дитини, що є моєю жінкою, я мушу її лишити й кохати й кохати, що я її сліпо слухаю... Однак в дійсності на мені лежить обов'язок кермувати її волею, значить, цю дитину виховувати. Від чогож я педагог?.. Гм... Це важка психологічна проблема: адже як мені стати супроти неї одночасно учнем і вчителем? Рабам і паном?.. Дитиною та нянькою?..

Перед самим порогом до хати ударив себе радісно в чоло:

— Маю спосіб!.. В 5-ій годині напевно виходжу з хати!.. Хай буде, що хоче! Але стратегічний підхід до виходу в 5 годині мушу розпочати зараз тепер, в 2-ій годині!..

(Продовження буде.)

Збіже і пашу

дорібок Вашої щоденної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїх Товариств взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20.
Інформації udzielюють місцеві агенції.
203 9-2

ах карбованців. Якби вдався виконати цей план, то Україна зайняла б перше місце в справі сільської електрифікації, бо в 1927-28 році в РСФРР мають збудувати 26 станцій силою 4.487 кіловатів, а в цілому Радянському Союзу 78 станцій силою 11.550 кіловатів.

В початках своєї роботи товариство „Електрика“ будувало по більшості: це було ні проєкти, ні кошториси. Так наприклад почали будувати водну станцію коло міста Вознесенського на Бозі. Гадали, що станція буде коштувати 200-400 тисяч карбованців, а станція коштувала 1.850.000 карбованців, так що станція є дефіцитною, бо електрика в неї коштує значно дорожче.

Так само недали й перентовні були перші спроби „Електрика“ звикати старі млинові двигуни для додаткового використання їх на освітлення села. Доперва в 1927 році удалось впровадити тип невеличких електромобілів — млина й електричної станції. Прикладом такого комбінованого збудованого протягом сімох місяців у селі Дикавці млина й електричної станції на 70 кіловатів.

Тепер уложено п'ятирічний план сільської електрифікації: він має охопити 400.000 селянських господарств і коштувати 32 мільйони карбованців. Однак хвилююче це питання, так і цілої дотеперішньої роботи товариства „Електрика“ є те, що вона веде свою роботу зовсім відірвано від конкретних потреб сільського господарства. Також треба було притягнути до справи сільсько-господарську кооперацію, яка, як це показує досвід європейських країн, з успіхом може будувати й вести маленькі місцеві електричні станції.

Поруч будови самостійних сільських станцій та електромобілів, товариство „Електрика“ ще далі все більше поштовхує використання комунальних станцій невеличких міст України та деяких заводських станцій для електрифікації блявських до них сіл. Поки що вже з'ясовано зв'язок і налагоджується електрифікація поблизових сіл від 15 різних комунальних станцій.

Найважливішим питанням електрифікації є припорошення електричної енергії до всякого роду дрібних машин. В цій області на Радянській Україні майже нічого не зроблено. Там ціла „електрифікація“ обмежується поки що лише до завоювання електричного світла. І справді, в 1925-26 році товариство „Електрика“ дало для сільського господарства цілої Радянської України 47 електромоторів, а в 1926-27 році — 102. Ці цифри для України є зовсім мізерні.

Хоча робота в обороти „Електрика“ значно зросла, однак вона торує, так само як і вся українська кооперація, на брак капіталу. В 1926-27 році зrealізова-ло лише 6.000 акцій на суму 600.200 карб. і весь основний капітал на 1. жовтня 1927 року становив 1.420.000 карб.; у цій сумі уділ державних установ, як Наркомзем і Наркомфін внесли 1 мільйон карбованців. Інших центральних установ — 200.000 карбованців, а місцевих організацій — лише 220.000 карбованців або 15 проц., при чому більша частина цієї суми припадає на кілька виконкомів, які почали будівництво коштанів електричних міських станцій. Коли взяти за увагу, що Рад. Україна має 40 округних виконкомів, коло 600 районних виконкомів, а крім того цілу низку місцевих господарських і кооперативних установ у справі розвитку електрифікації села, то дуже прийнятним до висновку, що дотеперішні досягнення електрифікації села на Радянській Україні є мінімальні.

ц. м. здержуємо висилку часопису Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою.

Останні вісти.

КОЛИ БУДЕ СКЛИКАННЯ СОЯМ?

Прем. Бартель підняв день обговорювання із президентом Польщі політичні справи, а передовсім справу скликання соймової сесії і справу держ. бюджету.

АВС довідується, що урядові кола хочуть скликати сесію сойму і сенату на 1. жовтня, себто день перед речницею, передбаченню конституцією для розпочаття бюджетових дебат.

ЗА ЗМІНУ КОНСТИТУЦІЇ СХС.

Голова сел. хорватської партії д-р Мачек заявив журналістам, що сел.-дем. коаліція не думає порозумітися з урядом і не зadowolиться самим розписанням виборів. Домогатиметься зміни конституції в дусі децентралізації влади та збільшення автономних прав Хорватії. Одинокий 8-ий уст., який каже, що держава є монархією та що права династії є Караджорджевичі не повинні бути зміннені. Тесаме сказав голова дем. партії Прібісевич і додав, що теперішній уряд поносить у закорд. політиці самі невдачі та в найближчій часі муситиме уступити.

ОТВОРЕННЯ IX. СЕСІЇ ЛІГИ НАЦІЙ.

Дев'яту сесію Ліги Націй отворено 3. вересня промовою представника фінляндського мін. закорд. справ Прокопе. Присутні були делегати всіх частей світа, як лорд Кашендан, мін. Бріан, нін. канцл. Мілер, сен. Шьяльон, бар. Адазі, голландський мін. Блюмаканд, есп. амб. Хінонес де Леон, канцл. Зайпель, швайц. союз. радн. Мотта й ін. Предс. Прокопе привітав поворот Іспанії до Ліги та висловив надію, що за її приміром підє Бразилія і Коста-Ріка. Опісля заслунав минулорічні праці Ліги і gratулював головним творцям пакту осуджувального війну: Кельогові і Бріанові. Збори збирали предсідником (44 год. на 50) данського дипломата Загла.

Ша. Тел. Аг. подає, що 4-го або 5-го вересня відбудеться розмова канцл. Мілера з Бріаном на тему справ, що цікавлять оба народи. Обговорюватимуть т.ч. справу евакуації Надренії.

У Женеві відбудулися збори журналістів, які працюють у пресі нац. меншостей. Хотять осуджувати міжнар. союз журналістів нац. меншостей.

АМУНДСЕН ЖИЄ?

З Копенгаги повідомляють, що капітан норвежського корабля, який приїхав до Тромзе, повідомив, начеб. рибальський корабель „Юппетер“, який є тепер біля Землі Фр. Писифа, бачив тому 14 днів великий огонь у часті краю, над Роландом. Корабель ніяк не міг доплати до того місця, бо там є величезні льди. Капітан норвежського корабля думає, що то були Амундсенові сигнали.

По широкому світі.

Між Німеччиною і Швейцарією підписали нову арбітражну конвенцію.

Дня 30. серпня закінчилися у Празі наради конгресу „Союзу міжнародних дружніх взаємин через посередництво церкви“.

До Ради Ліги Націй хотять увійти чотири держави: Китай, Іспанія, Персія і Венесуела, які виставлять свої кандидатури на найближчій сесії.

На осінні маневри німецької „Райхсвері“ вперше є запрошений представник польської армії.

Французький головний комісар Сирі, Поисо, поїхав у конфлікт з сирійським парламентом і ввійав у Париж.

НОВИНКИ

— Ше про останню конфіскацію. Недільне число нашого органу сконфісковано за інтерв'ю пос. Паліза з представником берлінського „Дер Таг“ на тему передумов миру на сході. Зазначуємо, що те інтерв'ю в телеграмі з Берліна подав країнський „Час“, а в цілому передрукував його бромберський (бидгоський) шоденник „Дайтше Рундшав ін Полен“. Цікаво, що те, що може бути новим для німецького читача в Польщі, відно подавати і воно не є хангідне, а те, що є старим для українського читача, не відно подавати, оскільки йде на індекс. В одній державі на основі тих самих законів дві мірки.

— Похорони проф. Т. Г. Яновського в Києві. Паризька „Воскресення“ опісля на основі листів жінки бабусі величезні похорони відомого київського фінансера

проф. Яновського. „Перед дванадцятьма днями Київ вийшов стотисячню людську товпу. Ховаю проф. Яновського. Тридцять священиків, двох архієреїв і київський митрополит (Липківський) брали участь в жалобному поході. Несено 52 вішні і китиці квіттів без ліку. Професор усіх бідних лічів безплатно, до рецепти викладав три рублі, а і під подушкою хворого теж лишав гроші. Коли ми довідалися про його смерть, негайно поїхали до його помешкання. А там повно заплаканих студентів. І священник плакав. А не маючи змоги молитися, робив тільки знак хреста над покійником. В часі панахиди весь Софійський Собор був вивопнений народом. Коли вийшла з церкви на вулицю, то на прорізній вулиці не могла дойти до дому. Ціла вул. Підвалина, Золотоверхівська, город, дахи, балкони, вікна повні народу. Вся середина вулиці була біла від лілій і троянд. Перший вінок несли безпритуальні діти. Два вінки зложили воляки. Перед панихтею його імені відправлено православне богослуження і жидівське. Стоячи біля Академії Наук, я побачила весь похід. На Вел. Володимирській повно було воляків шапок. Серед публіки багато людей плакало. До цвинтаря я не могла дійти, а мій сусід, що там був, вернувся аж в 11-й год. вночі“. Цей скромний лист багато говорить. Довідаємося з нього про спонтанічну стотисячну релігійну маніфестацію під проводом українського митрополита з участю червоноармії, що є доказом зростаючого релігійного почуття і пошани до тих, що своєю евангельською добротою і християнським милосердям вивопнили своє трудове життя.

— Нова українська газета. У Львові вийшло перше число ілюстрованого тижневика „Неділя“. З програмової статті п. н. „Розбудова преси“ пера п. М. Голубця, довідаємося, що завданням нового тижневика (перше число має 12 сторін друку) є перш за все сприяти до розбудови нашої преси саме його появою. „Ми хочемо — читаємо там — сприяти до розбудови української преси, для того й творимо наш тижневик, що має бути цікавим, по можливості об'єктивним і дешевим“. Наш тижневик хочемо і маємо повну віру зробити цікавим дорогою наїдалі посухотою відзначеності у відношенні до всіх проявів політичного, суспільного й культурного життя України, як довга вона й широка“. Новий тижневик хоч і буде писати про політичні справи, то буде безпартійним, бо „признаючи й доцільюючи як розвоюю кінечність — читаємо у програмовій статті — партійний розподіл націй, ми всеж таки є ворогами партійництва, то є того нездорового й погубного переросту ідеології добра партії чи класу над добро Нації“. Ось таке обличчя нового тижневика. Чи зі свого „новонадпартійного“ ставовища не відійде той тижневик до якогось сутосектантського політичного „візую“, що матиме на зовні вигляду безпартійності покищо „звідомо. Але до того поведе його логіка фактів. Для яких читачів призначений тижневик — важко збагнути, бо перше його число не зредатоване для масового поширення.

— Причини розводу у православних. „Духовний Січ“ повідомляє, що синод православної церкви в Польщі на останній своїй сесії виніс таку постанову: „Коли одна із подружніх сторін засуджена найменше на три роки тяжкої тюрми, то друга сторона може просити свою духовну владу о розвід і дозвіл вступити в нове подружжя“.

— На що Львів виляє гроші? Львівський магістрат перевіривав минулорічний міський бюджет, який перейшов норму гарної суми 1.229.034 зол. Чому? Тому, що ці гроші пішли на такі витратенки, як на „Східні Торги“, реконструкцію Радзавської панорами, річкову встановку. Були в цьому теж школи і канали. У біжучім бюджеті прийняли знову нові неперезбачені позиції: перебування в „величній театрі“, „парисота“ для Радзавиць, зте черкнули такі роботи передбачені бюджетом, як став на Замарстиніві, будова базарної галі і їстельний у міських водопроводах. А вода та купіль у Львові таки більше потрібна як панорами та театри!

— Кишенкові злодії. Львівська поліція зробила перед відзначенням „Східних Торгів“ лови на професійних злодіїв від гаманців і затримала в своїх апартаментах аж 60 мистців цього фаху. Зате всі сподіються приїзду до Львова їхніх заступників з інших міст. У перших двох місяцях є кому очисувати кишені!

— Катастрофи й нещастя. Між Ченстоховою і Пінотковом зутарився два важкі поїзди; 25 вагонів розторощених, дві жертви. — У Канаді шпалі буревій в околиці Монреалі і знищив дощадно село Селт-Джозефа; троє дітей убитих. — В Індії підбитком троякоденних дощів ріка Вишвамітра злила місто Барода; 12.000 осіб без даху.

— Небуга Е. Х. Чикаленка. Нам пишуть із Праги: Перед місяцем поважаю заведуювач Євген Харламович Чикаленко, який від двох років перебуває в Подєбрадах, де стоїть на чолі термінологічної комісії при Українській Господарській Академії. Перевезений до Праги, він перейшов у загальний лінійці тяжку операцію, а недібно його оперували вдруге. Стан хорого хоч і не викликає побоювання, асестати досить критичний. Праске і подєбрадське українське громадянство, особливо старше, яке знає величезні заслуги Евг. Чикаленка перед українським національним відродженням, дуже занепокоєне його недугою й нєтерпаче чекає звістки про його видужання. Треба надіятися, що могутня степова натура Чикаленкова, яка вже перебула не одну таку халепу, випле переможно і з цієї нової шпавовний діяч ще доживає до здійснення своєї мрії — повороту на батьківщину.

— Бандитизм. На парохі в Стінках (пов. Золочів) о. І. Садовського напав біля Бортова чотирьох бандитів; загрозив револьвером утікди.

— Річні вістки. Від 1-го жовтня заводять на німецьких залізницях тільки 2 класи; другу і третю; четверту касують зовсім, а першу залишають тільки в люк-сусоних поїздах. — Бунув. англійський лорд-канцлер Гольден записав університетів в Геттінген, де колись учився 40.000 зол. — У Штокгольмі закінчився конгрес інституту міжнародн. права; новий конгрес призначений на 1929 р. у Нью-Йорку.

— Літературний кутом. Літературною організацією англійського ринку є нова повість Уельса „Містер Баскуорті на острові Ремпоз“. Основа повісті загадує дещо „Робіназона“: Містер Баскуорті попадає після розбиття порабіла на невідомий острів. Там живуть дикуни-канібали первісним життям, а з ними передпопні звірі на 40 м. довжини. Баскуорті адається після довгих обсервацій освоїти трьох таких величисті. Дикуни бачуть його зверх, поли він веде їх на шнурку, мов собак і починають ставитись до нього з великою пошаною. Тоді Баскуорті поселився мирно серед канібалів, які племенами вели жорстокі війни між собою. Європонець — свідок цих зриваних боїв не в силі піддержати цих відновів і втікав, після довгих зусиль, в Європу. Вертається він туди саме в 1914 р., коли розгорілася світова війна. Баскуорті бачить, що вона стократно диша, ніж канібальські бої і з нього родиться одне бажання: він мотв дутше вернутись на острів Ремпоз, між передпопні звірі та дикуни. І це йому адається. Вся повість Уельса написана з невичайною простотою.

— Реформи Аманулі. Аманула І. завів у Кабулі таку нову реформу: всі члени парламенту можуть виходити в парламент лише в європейській одязі і з голеними бородами. Таким робом сорозати халати і білі турбани швали зі сали парламентських нарад.

— Як за сном, кожний зетун вибирається в дорогу з ланцюхом щастя... а тепер беруть червоні, але вичищений пастого Елегант. 361 а) 1—1

Театри.

Великий Міський Театр:
1-го г. 7-30 веч. „Казки Гофмана“, оп.
3-го г. 7-30 веч. „Між нічою і світлом“.

Кіна.

„Аполло“: „Воєнні орні“.
„Лев“: „Лев монголії“.
„Оаза“ (давн. „Байка“): „Перлина гарну“.
„Палас“: „Шингуни“ Фріда Лянга.
„Фатаноріана“: „Мала авантюристика“ і „Король забавляється“.

3 театру.

Відкриття нового сезону в Великій Міській театрі у Львові.

Міський Театр у Львові, якого підприємцями і директорами є тепер адані з тутешніх артистичних колах проф. Чеслав Заремба і артист Генрик Барвінський, відкрив новий сезон відновленням опери „Король Жигмунд Август“ Вотейка. Як і кілька інших опер польських композиторів, які ми мали змогу бачити і чути на львівській сцені, („Легенда Балтику“ Нововіського, „Помета Понтика“ Валєвського й інші) так і ця опера має дозв, що польська симфонічна, камеральна та вокальна музика стоїть далеко вище як драматично-оперова. „Король Жигмунд Август“ — це збірник з вокальних стилів і ремінісценцій. Отже є в тій прелюдії опері і Річард Штраво (початковий мотив у вальсформах) і Пуччіні та Верді — ну і роудується Вагнер. Але не можна відмовити авторові оручності в інструменталі — хоч і вона не оригінальна в оперування старим як світ е-фортами. — В опері виступає удєржа

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. устан. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Субота 8 і неділя 9-го вересня ц. р.
сая Т-ва Лисенка, Шашкевича ч. 5

САЛЬОМЕЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА

Тільки два концерти.
Білетів в Народній Торговлі.

Нове королівство.

Львів, 5. вересня 1928.

Європа, яка внаслідок війни втратила аж чотири монархії першого ступня, а саме царство російське, австро-угорське, німецьке й османське, в останніх днях одержала нову монархію. Дня 1. вересня 1928 р. національне зібрання в Тірані проголосило Альбанію королівством, а дотеперішнього її президента Ахмета Зогу королем. Таким чином маємо нове королівство на просторі не цілих 38 тис. кв. км. з мільоном населення. Серед монархій в Європі є Альбанія четвертою щодо величини монархією після Ліхтенштайна, Монака і Люксембурга.

Проголошення нового королівства відбулося від грохоту 101 гарматних стрілів для піднесення величчя свята... Одночасно напередодні прокламації — по білгородським звісткам — повішено в Тірані 9-ох, а в день прокламації 7-ох противників нового державного устрою Альбанії. В тому самому часі прихильники республіки звернулися з меморіалом до Ліги Націй, протестуючи проти зміни ладу в Альбанії та доказуючи, що його перенесення при допомозі терору і насильства. Також дипломатичні представники чужинних держав під час цієї зміни найшлися в скрутному положенні. Після ухвали національного зібрання їм запропоновано офіційно взяти участь в акті прокламації Ахмета Зогу королем. Всі дипломатичні представники — за винятком італійського — після спільної наради постановили тільки неофіційно взяти участь в цьому акті з огляду на те, що з хвилиною зміни державного устрою кінчаються функції акредитованих закордонних представників. Тільки італійський посол у Тірані взяв участь в прокламації альбанського королівства, признаючи в ім'я своєї держави Зогу І. королем і вступаючи в дипломатичні взаємини з королівським урядом.

На основі ухвали національного зібрання змінено альбанську конституцію, постановляючи, що Альбанія є лідируючим демократично-парламентарним королівством; що королем Альбанії є Зогу І., потомок славної родини; що виконавча влада переходить на короля; що оголошення присудів наступає в ім'я короля та що король обіймає панування після заохочення присяги перед парламентом.

Прокламація Альбанії королівством дещо затримувалася. По першій вісткам цей акт мав наступити дня 25. серпня. Причини проволочки добувають то в тихій інтервенції Англії, то в протесті князя Вільгельма Віда. Та невтомний Ахмет Зогу при допомозі свого римського протектора поборов усі перепони, щоб засісти на монаршому стільці у королівському палаці.

По першій плян Ахмет Зогу після коронації хотів призначити Скандерберга III, імя альбанського національного героя. Альбанські верховники все були більше або менше незалежні. В XV. ст. Туреччина

будучи на вершці своєї імперіальної могутності, постановила поширити свою владу й на вільну Альбанію. Та всі турецькі виправи проти Альбанії були безуспішними. Даремно турецькі армії кривавилися на збочах голіх альбанських скал. В р. 1461 султан Магомет II. мусів признати провідника альбанських пастирів Юрія Кастріота, названого Скандербергом, леним князем Альбанії. Видно, що альбанський національний герой був справді славним лицарем, оборонцем свого народу, борцем за незалежність рідного краю, коли слава про нього лунала в цілій Східній Європі. Між іншим Великий полковник Зорко, промовляючи над могилою Богдана Хмельницького, порівнює великого гетьмана зі славним Скандербергом.

Увійшовши в склад Туреччини, спершу як ленне князівство, а опісля як турецька провінція, Альбанія на протязі століть відбула значну метаморфозу. Більшість провідників родів прийняла магометанську віру, але під оглядом культурним, соціальним і патріархальним уладженням там мало що змінилося. Альбанські верховники аж до 1913 р. аж до признання незалежності Альбанії — після балканської війни — в льондонському трактаті, зберігли повну свободу свого внутрішнього життя і своїх уладжень. Альбанія знову стала незалежним князівством, а її володарем князь Віагелм Від. Та альбанська первісна свобода стала на перепоні змаганням уладити нове князівство на європейський зразок. В Альбанії, з огляду на її положення, з огляду на те, що вона є ключем до Балкану і до повного панування на Адріатику, перед війною перехрещувалися впливи Італії й Австрії. Після війни суперницьку спадщину по Австрії одідичила Югославія. В р. 1926, на основі трактату в Тірані, Італія обняла протекторат над Альбанією і тепер внісла свого ставленника Ахмета Зогу на королівський стілець.

Ахмет Зогу є молодим, 34-літнім

володарем (родився 1894 р.). Є він синком гірського земельного власника з округи Матія. На політичному горизонті з'явився він під кінець світової війни, на чолі зібраних під своїм проводом верховників, витискаючи окупаційні війська. Після звавства Ессад-Паши в 1920 р. почав він грати більшу політичну роль, стаючи на чолі консервативної народної партії, яка боролася первісних племенних уладжень. Спирючись на поміч Югославії, він вів боротьбу з італійським ставленником Фан Нолі, провідником демократично-поступової партії. В р. 1923 Ахмет Зогу повалив Нолі, який не міг перевести заповіджених реформ і тому втратив опору серед військової класи і популярності в краю. Рік пізніше при італійській допомозі Фан Нолі повалив Ахмета Зогу, який втік до Сербії. Зібравши там альбанських утікачів, сербів й останки армії Врангеля, він іще в грудні того самого року вернувся тріумфатором до Тірані.

Першим завданням Ахмета Зогу була зміна устрою. Від внізду кн. Віда найвища влада в Альбанії спочивала в руках регентської ради. Скликаючи тим національне зібрання в січні 1925 р. прокламувало створення республіки, а 1. лютого 1925 вибрало Ахмета Зогу її президентом, віддаючи йому і провід уряду.

Тимчасом новий президент, зорієнтувавшись в положенні, відсунувся від слабкої Югославії і перекинувся на сторону сильної Італії. Договором у Тірані в 1926-ім році Італія обняла формальний протекторат над Альбанією, що стало причиною затяжного з'єднання між Білгородом і Римом. Вже тоді ширяли вістки, що Італія обняла свою нахлібникові королівський вінець і руку одної з італійських князівень. Тільки на перепоні тому стояла Англія. Видно, що англійські перепони усунуто, коли Ахмет Зогу став королем під іменем Зогу І., а Альбанія побільшила реєстр європейських монархій.

Занедбана ділянка.

В справі бюджетів громадського самоврядування.

Довгу й важку боротьбу довелося нам вести за те, щоб добитися виборів до органів громадського самоврядування, що під десятиліття пробувало під безконтрольною та руйнівною господарською лапашою комісарів. Остаточно вибори відбулися. Правда, і сама перестаріла куріальна виборча система, що ніяк не могла нас задовольнити, і відомі засоби виборчої практики не дали нам підкової виборчої переваги, яку ми повинні були одержати, та всеж вибори, яким би вони не були мали позитивний вплив урешті на політичне і соціальне самоврядування, а зокрема в соціально-громадському доброді.

У подальшій більшості сільських громад громадські ради опинилися в руках латентно національно свідомих людей, що робилих політично громадян, і навіть то міста та містечка дійшли до того

майдану до впливу, хоч і не великого, на громадську господарку. В однім і другім випадку громадське добро опинилося під громадським оком і лютією контролею.

Однак не зважаючи на те, читавмо часто в польській пресі і довідувомся з приватних джерел або з листів до редакції про факти значного обтяжування громадських бюджетів на великі чужонаціональні і переважно навіть ворожі нам цілі. Чуюмо про асигнування на польські заохоронки, костели, польські читальні та «домі людські», а по містечках ще й про асигнування на великі жидівські культурні та гуманітарні цілі, на те про асигнування бюджетові позачай на українські культурні чи культурно-освітні цілі не зауважимо нічого. Коли заважало, що всі ці бюджетові асигнування має платити український податник, то не могли з дива піти, чому українські ради не побиставляють усякого українського

жидівським позичкам своїх, призначених на українські культурні чи культурно-освітні цілі, як на „Просвіту“, „Рідну Школу“, читальню чи заохоронку. Коли вже український податник має бути обтяжений і такими титарами, то чому весь збірний а його на такі цілі податковий гріш мусить мандрувати аж рах на чужі та все майже шкідливі нам цілі, а ці частинки з нього не може піти на наші українські культурно-освітні потреби. Інша річ, що в даному випадку винні не тільки наші ради, але й наші місцеві установи, що не інтересуються громадськими бюджетовими справами і не роблять у відповідному часі потрібних заходів у тому напрямі, щоб бодай частину громадського податкового гроша одсигнути і для своїх культурних потреб. Зате прихильноують і бережуть тих справ дуже солідно всі польські та жидівські установи.

Ми дістали від д-ра Т. Окуперського дуже вичерпні цифрові дані в тієї ділянки, дані, що відносяться тільки до одного повіту. Цифри, які далі наводимо, такі пророческі і такі простою аналізуючі, що над ними мусить глибоко преадуватися вся наша громада.

Д-р Т. Окуперський пише: Не маючи змоги займатися широкою політикою, у військовій до місцевої громадської ради віддаю до поліції, а війні до польського влітку. Тут я скріплююся у практичній з розпорядком През. Річпос. з 17. 6. 1924 та й з розпорядженням міністерства внутр. справ з 28. 6. 1926 В. Д. З. 75 под. 423 про автономні бюджети.

Крім рубрик на адміністрацію, дороги, і шкільної культури і шкільної освіти, а відділ IX. суспільної освіти. В цьому є видатки на заохоронку, старість і на лічення білих.

У X. відділі є видатки на різництво різниці освіти, сіварки, тріери, на поправу раси худоби, на штучні основи і т. д.

У XI. відділі є видатки на підтримку вантаж промислу і торгівлі, на промислову шкільництво, яке уможливило наші сім'ї молоді перекіли до міста — до ремесла і т. д.

Всі ці рубрики з готовими відділами аж асигнують, щоб наші громадські установи поставили до них відповідні дані на свої читальні, на бібліотеки, на приватні сім'ї, на сілківі молотівки, тріери, сіварки і т. д. Лише треба хотіти такими справами зацікавитися. До чого доводить наша байдужість до громадської практичної роботи та апатія до неї, нехай послужить приклад, а яким я скріплююся у статистичним довідку при затвердженні повітового бюджету в Турчанинці.

Староства в Турчанинці до затвердження бюджету повіту з видатками понад 300.000 зол.

Крім адміністрації, видатків на дороги та шкільної, побачив я там ще й такі предліччя розходи:

- 1) на польську заохоронку 3000 зол.
- 2) на жидівську заохоронку 3000 зол.
- 3) на будову власного дому польської заохоронки 2000 зол.
- 4) на будову жидівської заохор. 2000 зол.
- 5) на костел у Турчанинці 2000 зол.
- 6) для польських еспіт 10000 зол.
- 7) на польську гімназію 25000 зол.

На українській цілі аж сотика! Прочитавши все це і знаючи, що Турчанинці повіт з 45.000 української народ-

юсти, яка повинна бодай частково парити у своїх же податках, то мені відповіли референти пошито: „З руської сторони не було жадної ініціативи“. Гей, український народ, що з тобою діється? 300.000 зол. вистомується з тебе на жидівські та польські шпі, а ти ні словечком не обіцяєш? Ані на першу, ані на читальню, ані на книжку, ані на захоронку тобі не треба? Що там ця інтелігенція у місті та по селах робить?

А треба ще пам'ятати, що турчанський повіт не в силі зібрати понад 300.000 зол. за один рік на самі повітові потреби, на подвійну гаку для управління повіту, на два секретарів-контролерів і т. д., отже крім зайксованих 100.000 зол. з нагоди продажі дібр Лідга, ухвалена повітова рада в Турці ще затягнути довготермінову позичку на 100.000 зол. і короткотермінову на 6.350 зол.

Стільки д-р Т. Ожуневський. Долавати щонебудь до цього не потрібно. Цифри дійсно страшенні! Вони показують, як на межі краху, як то нашим коштом, коштом держави нашого салісства творяться твердині польськості на наших землях і як коштом того ж нашого салісства підтримують себе жиди. Школа дармо слова тратити! Нале громадянство, зокрема ж провідна його верства інтелігенція мусить поінтересуватися і талити важливі справи як громадські бюджети, отже не тільки самими радами, але й їх функціями та компетенціями. Во не на те ми вели боротьбу за вибори громадського самоврядування, щоб будувати твердині чужої нам культури.

Хто не вписав ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Ніодна українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

По широкому світі.

Планкоре заявив у Паризі Штресеманові, що Франція не може й бадати про евакуацію Надренщини, як довго німецька політика не буде справді мирною.

У Женеві скінчилась друга сесія спеціальної комісії для справ фабрикування зброї. Новий її проект обговорюватиме Рада Ліги на найближчій сесії.

Еспанський король віддав англ. м-стра Чемберлена на пароплаві „Орком“.

При відкритті мексиканського парламенту през. Калес заявив, що архається своїй кандидатурі при найближчих виборах на президента.

В Індії повторились кріпацькі бієнки мусульман і індійців.

ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

Жінка й каварня.

IV.

По обіді, три чверти на другу годину він каже до жінки з таємничим усміхом:

— Знаєш, люба, наша любов така велика, що вона заборонює мені відмовити щонебудь тобі, а тобі щонебудь мені. З тієї причини я певний, що коли, наприклад, я захочу тепер, в 2 години, заглянути на хвилину до каварні, то ти з любови до мене не відмовиш мені того...

На ті слова жінка:

— Ні, навпаки. Я з любови до тебе не пушу тебе ніде від себе, а ти з любови до мене навіть без моєї заборони ніде не підеш...

Він подумав:

— Алеж то, небоже, нівроку тобі ушкварилась!

А голосно до неї так:

— Твоя правда. Але подумай, серце: заки мені судилося щастя взяти тебе за жінку, грала в моїм житті великанську роль каварня... Адже в каварні я забував холод і мороз у моїй студентській кімнаті. В каварні я поробив усі кольорки та іспити, коротко: каварня стала мені

Центральна Каварня пл. Галицька ч. 7. І. п.

з днем 1-го вересня концертус знаний циган NYARY. 4512—2

Ростемо!

На маргінесі звіту одної школи.

Переді мною звіт мужеської доповідної фахової школи ім. Бориса Гринченка у Львові, веденої „Рідною Школою“. Прочитав я його з зацікавленням і сказав собі: ростемо! Сухі цифри того справоздання так вимовно промовили до мене. В році шкільнім 1922-23 учеників було 124, — два роки перерви — в р. 1925-26 учеників 87, в р. 1926-27 124, в останнім — 226. Це річний приріст 67 проц., отже обсяг дуже потішючий. Коли лише не темпо і на далі здалось удержати. А залежить це від трьох чинників: від „Рідної Школи“ як власниці цієї школи, управи і учительського збору та від суспільності.

„Рідна Школа“ як власниця не проявила досі зрозуміння для цієї школи: не укліла її такої матеріальної та моральної підтримки, на яку ця фахова школа повинна би заслуговувати. Проречисто читаємо про те в тому ж звіті. Чарез невідповідне її поставлення Кураторія цю школу в 1924 р. закрив. Правда, „Рідна Школа“ має не тільки ту фахову школу. Має вона численні клопоти фінансової натури, які гальмують її розгін у багатьох напрямках. Це треба сказати на її бодай частинне оправдання. Тому з правдивим пітнізмом мушу піднести на цьому місці ватки заслуги п. директора Танталовського, невтомним заходам якого серед найнесприятливіших обставин і в „Рідній Школі“ і Кураторії треба щадити повстання цієї школи і доведення її до року 1926. Маймо надію, що „Рідна Школа“ навіть в добре зрозумілім власнім інтересі посвятить доповняючим фаховим школам більше уважливості та укліти їй більш ніж досі підтримки.

Учительський Збір і управа школи стоять на висоті свого завдання. В 1926 р. був я при закінченні шкільного року, був і в 1927 р. Оглядав я тоді вночі цілорічної праці. В р. 1926 видав я лише рисунок учеників зі естафетства і зі скарарства. В р. 1927 бачив я також викрої обуви, витягнутої з картону. Рисунок були бездоганні, деяких учеників навіть дуже добрі, так що не хотілось просто вірити, щоб це робили малі термінатори, які покінчили ледви 4 класи народної школи. Дуже інтересні і дуже добре виконані були викрої обуви з маргону. Зі студуванням і приязним оглядом і роботу будучих шевських майстрів, а може і власників фабрик.

Скільки то праці, скільки труду вложили в них жадні науки і знання люди. Скільки праці, скільки труду мусіли вложити в це учителі, щоб такому сирому та працючому нерас в найнекорисніших обставинах, хоч цікавому матеріялові дати найбільшу суму знання.

З подивом приглядався я праці інж. Кашнікевича, котрий своїм ученикам шлюсарям дав у вартативних відбитках нормалі заліза, річ, яку козний шалуючий себе майстер повинен мати у своїй вартаті. Чув я, як про цю працю одні знавчий майстер шлюсарський, котрий зі мною оглядав виставу робіт, висловився з правдивим признанням.

Все те свідчить дуже підхлібно про праці учительського збору і управи школи, котра зуміла собі такий учительський збір зібрати і ним відпорядко кермувати. Про повну признання праці управи свідчать наведені в справозданні наукові середники школи. Знаю, що на них „Рідна Школа“ не дала нічого а зібрав їх управитель своєю енергією, виходячи і вприснавши у різних людей чи то купивши за гроші з дати, чи то їх також ввела до від поодиноких людей те від інституцій.

Може сумнівно ствердити, що учительський збір і управа виповнили своє завдання більше чим похвально і лише може виповнити побажання, щоб цей запал їх не опустив і в дальній їх праці. І хоч досі стрічає їх неодиа трудність, то ціль, яка їм просвічує, через це не повинна збідніти. „Пер аспера ад астра“.

А суспільність? Суспільність поділена в тому випадку на тих, що користають зі школи і на тих що розуміють її вагу утримують її.

А тепер питання, чи та частинна суспільності, що користує з цієї школи виповнила своє завдання? Відповідь: не жаль, ні! 226 учеників, це мало, бо не 226 а 2.226 повинно їх бути! І буде! Тільки більше зрозуміння для неї. Коли хочемо бути народом, мусимо творити всі вартаті праці. Нічого вартаті праці не можемо попустити так як нічого влади поля не можемо і не сміємо лишати поустарем. Потіпаючим є обсяг, що з тих 226 термінаторів 74 себто одна третя є силами селян. Це нормальний припіз селя до міста. Правда, не дуже задовольним є факт, що в школі така мала кількість термінаторів-шевиць, хоч майстрів-українців у Львові є поважна кількість. Це занедбання майстрів-шевиць застась легко усунути. Міщанська Брацтво повинно за це подбати. Було би такійою, як що управа школи мусіла завести

швейські відділи і заа малого числа учеників.

Так само негативну відповідь треба дати на питання, чи суспільність виповнює свої обов'язки, щоб утримувати ті фахові школи. Датки в 1926 р. вносили, читаємо в звіті, 843 зол., а в 1927 р. 449 зол., себто впали на половину.

Таке явище є признакою недоцінювання цієї школи. А шкода, бо значіння доповняючої фахової школи може бути більш ніж якоїсь середньої. Ученики такої школи — то елемент переважно неспіломий, а коли попадає і в польські школи і до польських майстрів, то для нас пропащий тим більше, що стараються про те різні польські ремісничі бурси. Це втрата, якої нічим не можна покрити.

Цілий народ повинен не покусити жертва для „Рідної Школи“ хоча б навіть з виразним застереженням, що це для доповняючих фахових шкіл. Треба зли спроможитись „Рідній Школі“ виповнювати цю школу в потрібні засоби для науки. Читаємо у звіті управи: „до дальшого успішного розвитку школи необхідним є придбати середники до поглядової науки, як сінтоїкою, більшу кількість поглядових образів, придати до науки фізики та хемії і нарешті більшу кількість підручників“. Що троща вду мається у справу, то стане йому ясним, що ці середники школа мусить добути. Уточни, що приходить до цієї школи, не хлопці до науки незвички, переважно з кількісним переуроком в науці. Приходять до школи по цілоденним заняттям у вартаті, отже помучені тяжкою працею фізичною працею. У школі мусить воля всею лавитися, бо дома вчителю у них нема часу, а звичайно і нема де. Знаємо, як вони живуть при бідних родинах, де десятеро тиснеться в одній кімнаті.

Все це вимагає величезного вкладу праці з боку учителя, а також великого роду середників до якнайбільше поглядової науки, щоб ученикам полегшити привоювання відомостей і знання. Ці середники мусимо дати.

Доповняюча фахова школа мусить розростися. Її завдання не тільки допровадити своїх учеників термінаторів до челяничного іспиту. Це було би за мало. Вони має знати ученика зі собою на ціле життя. В ній повинен ученик, будучи вже фаховим робітником чи майстром знайти все пораду технічної натури. Вола повинна з яким завести у себе майстерські курси, де опосібні уміччені і виповнені поліциїни могли би доповнити своє теоретичне обраювання і стати колись чи то майстрами у великих фабричних заводах чи більшими промисловцями на власну руку. Такі курси мусіло стояти на такім рівні, щоб їх абсолювати могли поступити потім навіть до високіх технічних шкіл.

другою мамою, що мені гріла душу й тіло...

— Я думаю, — каже жінка — що тобі тепер коло мене тепліше, ніж коло рідної мами... Правда, що так?

— Воно ніби так... Нема де правди діти.

— А щодо іспитів, то ти їх уже поздавав. Чейже не схочеш у каварні приготуватися тепер до іспиту з гри в карти та з пінта?

— Якжеж ти так?... Адже знаєш добре, що я в карти не граю й не пою.

— Отже чогож тобі шукати в каварні?

— Хочу знати, чи світ такий самий, як був, чи може запався... Чи є на світі ще одна пара людей, котра так любилася, як ми обіє?

— На те маєш у хаті „Діло“.

— Вибач, „Діло“ не займається любовними дослідами. Зрештою: самого „Діла“ мені за мало. Я хотів би прочитати німецькі, французькі, англійські, московські часописи... Знаєш... Інакше забуду всі ті мови й тут, у хаті, стуманію...

— Ти коло мене стуманієш?... Дякую за комплімент...

Тут він хитро блиснув очима, поцілував жінку й каже:

— Отже знай, серце, що я з тою

боби до тебе вже другий раз тебе послухаю і як учора, так і сьогодні не піду до каварні...

Зі словами „Ох, мій любий!“ вона кинулась йому на шию.

V.

Під впливом її пестощів у ній чимраз більше закріплювалось переконання, що його дружина — це не кандидатка на майбутню нестерпну гостроху Ксантіпу. Ні, це молоденьке ество, нзівне дитя, яке не може собі уявити якоїнебудь, у своїм розумінні зайвої відсутності чоловіка від себе. Тому його почала тривожити думка, що буде, як вона мимо всіх його хитрощів, обдуманих зусиль, психологічних наступів і дипломатичних підступів таки не пустить його в 5. годині з хати? А він мусить у тім часі з хати вийти! Інакше з нього стане пантофляний герой, якого світ не бачив! Нема ради. Треба далі спокійно, холоднокровно, з усміхом філософа, з хитрощами Одисея, з витривалістю й терпеливістю мурашки, з вимовністю Цицерона підготувати рішучу хвилину, яка наступить в п'ятій годині. Він дивиться на годинник: три чверти на третю.

— Дуже тебе прошу, моя квітко весняна, пущи мене!... Я зараз мушу вийти з хати...

— Що тобі вбилося в голову?.. — дивується жінка.

— Знаєш, я на смерть забув тобі сказати, чому мене щось так тягне до каварні...

— Що тебе тягне?...

— Невже ти забула, що якби не каварня, то ми обіє не жили б тепер, як голубків пара...

— Не розумію...

— Пригадай собі: адже в каварні я перший раз тебе побачив, а ти мене. Невже ти булаб мені украла моє серце, якби не каварня? Хіба ти була би зловила на золоту вулку моєї душі, якби не каварня?.. Невже ти булаб мені жінкою, а я тобі чоловіком, якби не каварня?.. Отже, коли ми творимо справжнє подружжя, то ми повинні віднести до цієї установи з почуванням найбільшої влячності... Ходім зараз подякувати каварні за те, що вона дала тебе мені, а мене тобі!...

— Нас церква звінчала, не каварня. Ні, я там не піду й ти не підеш! З повагою, яка опанувала вибух веселости, він до неї:

— Дяю тобі дальший доказ, як я тебе кохаю: слухаю тебе вже третій раз і вже третій раз не йду до каварні...

Тепер ідуть іще сильніші вияви її чутливости.

(Докінчення буде.)

Так представляють собі розвиток доплатової фахової школи. Такою вона повинна бути і буде, бо суспільність скорше чи пізніше мусить прийти до переконання, що така школа є для неї потрібна і не поскупиться засобів на її вжиття. А вгорі наведені цифри про рух у школі свідчать подовбачно, що вона росте. В її візиту і ми ростемо.

Імж. П. Дурбак.

Важна станиця.

Перед виборами до львівської Каси Хорих.

На мурах міста під датою 28. серпня пр. появилось оповіщення Управи Каси Хорих м. Львова про вибори делегатів до цієї установи.

Списи управнених до голосування складено на основі стану з 22. серпня 1928. Вони будуть виложені до прилюдного перегляду від 5. до 17. вересня 1928 щоденно від год. 8—20 в Президії Управи, вул. Браєрська ч. 8. І. пов. фронт.

Рекламації треба вносити до Управи Каси Хорих, а на випадок негативного рішення скаргу до Окружної Управи Обеспечень у Львові через Управу Каси Хорих.

Число делегатів в групі забезпечених є 60 і стількиж заступників, а в групі роботодавців — 30 і стількиж заступників.

Списки кандидатів, окремо зложених для забезпечених і роботодавців, можуть мати найвище два рази стільки кандидатів, скільки є до вибору делегатів. Списки (листи) кандидатів треба вложити в Управу Каси Хорих найданіше до 26. жовтня 1928 р. до год. 14-ої. Голосувати можна тільки на листи, признані важкими і подані до прилюдного відома.

Вибори з групи роботодавців відбудуться в неділю, 18. листопада від год. 8. до 20. в залах Рукоділної (ремісничої) Палати при Стрілецькому майдані (від А до М) і в залах Огневої Стріли (від N—Z).

Вибори з групи забезпечених відбудуться в суботу, 17. листопада і в неділю, 18. листопада в спосіб і в місцях, поданих в оповіщеннях.

Займало б би вказувати, якою важною станицею під сучасну пору є Каса Хорих. Наше представництво в цій переважній соціальній установі є майже рівне нулі. Тисячі українських забезпечених є адже на ласку і добру волю панів положення і теперішніх керівників Каси Хорих. Українськими грошми, складаними роботодавцями й забезпеченими, господарстві йти.

Тому національним і соціальним обов'язком наших забезпечених і роботодавців припинити своїх виборчих прав та постаратися перевести вибір своїх делегатів до Управи Каси Хорих.

З нинішнім днем на Народню Організацію українців м. Львова спадає обов'язок створити окремий виборчий комітет для переведення виборів до Каси Хорих. Не чекаючи на повстання комітету наші парохі в церквах повинні почати віршити про їх права й обов'язки. А взагалі треба негтайно братися до праці, бо ми все любили співати і то тим більше, що тут справа йде про нас. Найвищий час, щоби ми перестали бути паріями і безгосподарними глядачами в осередку нашої країни.

Останні вісти.

ЛИТОВСЬКА СПРАВА ПЕРЕД ЛІГОЮ НАЦІЙ.

Секретаріат Ради Ліги Націй видав рапорт про діяльність Ліги в мин. році. Окремий розділ, присвячений польсько-литовській справі, стверджує, що переговори не дали досі, на жаль, ніякого вислідку та продовжуються без очевидного поступу. — Зачувати, що справа Литви вийде на порядок нарад Ліги в четвер. Вальдемарас конференція із Шубертом. В інтерв'ю з представником „Тел. Уніон“ Вальдемарас заявився проти інтервенції Ліги Націй в польсько-литовській справі, головне в огляді на невиконані досі праці польсько-литовської конференції в Кемпсберзі.

БРІЯН ПРО ЗЛУКУ АВСТРИЙ.

„Матен“ повідомляє із Женеви, що Бріян у розмові з австр. канцлером Зайпелем апелував про симпатії Франції для Австрії, але заразом звернувся йому увагу на небезпеку вської урядової акції в справі злуки Австрії з Німеччиною. Така акція грозила би рівновазі Європи та могла би порушити мир. Канцл. Зайпель відповів, що австр. уряд не старается, щоби існуючі тожтати змінювати на силу.

ПОЛК. БЕК ВИХАВ ДО РУМУНІЙ.

Шеф кабінету міністра військових справ полк. Бек вихав у вівторок до Румунії з рапортом до марш. Пілуського.

ВІДПОВІДЬ ЄГИПТУ НА КЕЛЛОГОВУ НОТУ.

Єгипетський уряд відповів на ноту в справі Келлоггового пакту. Відповідь зрештою така, що уряд застеріг собі за безпеку повних прав Єгипту.

СХС ПРОТИ АХМЕТА ЗОГУ.

Білгородський уряд запротестував проти цього, що король Зогу проголосив себе королем усіх албанців. Виступ СХС албанські кола вважають астрівним у внутрішні справи Албанії.

УРАГАН НАД КРИМОМ.

Над Кримом перейшов дуже сильний ураган із зливою та хмаромолом. Згинув до багатьох людей; у Севастополі 7. Завсім знищені гірські виноградники і великі сади. Загальна комунікація між Севастополем і Сімферополем перервана.

ПОВІНЬ У КОРЕЇ.

Корейський півострів навістива повінь. Кількадесят сіл і містечок зовсім знищені. По дотеперішнім обчисленням згинув до 500 людей, домів знищених понад тисячу.

НОВИНКИ

— Концерт нашої великої співачки Сальомеї Крушельницької, що вертається до рідного краю після кільканадцятилітньої відсутності, відбудеться в суботу, 8. і неділю 9. вересня ц. р. У програмі уйдуть твори українських та інших європейських композиторів. Пісні українські, французькі, італійські, німецькі, англійські. Билети на оба концерти продає „Народня Торговля“. Замовлені білети належить викунити найпізніше до п'ятниці рані. Вікети для членів „Муз. Т-ва“ видає канцелярія цьогож Т-ва. Як зачуваємо, львівське громадянство пригтовляється до зустрічі нашої великої артистки у день її приїзду 7-го ц. м.

— На базарі. Втора на міській львівській торгівні панували такі ціни: буряки 25 сот., шпараг. фисоля 50 с., капуста 25 с., петрушка 50 с., помідори 80 с., цибуля 40 с., каларія 25 с., грушки 15—40 с., яблука 15—1 зол., краєві сливки від 30—80 с., утероскі від 1 зол. до 2 зол., виноград 3.00 зол., огірки один від 2—5 с., яйця від 17—20 с., масло від 5 до 6 зол. Від нині обіцяють нова ціна хліба: житня мука 1 п. — 56 с., житній мейн хліб 57 с., пшенично-житній хліб 65 с., житній темний 30 с.

— За комуністичну пропаганду засудив утора суд приваляних у Львові Станіслава Пеленка з Варшави і 23-літню Сальомею Карпільову з Львова на 10 і 3 міс. в'язниці. Вони поширювали та перевозили в себе скриті комуністичні летучок і брошур напередодні 1-го травня ц. р.

— Протест проти фільму. Радянський уряд сперується через свого дипломатичного представника в Берліні до нім. мін-ства закорд. справ з домаганням, щоби заборонили виставу фільму „Уфа“, яка йде тепер одночасно в Берліні п. а. „Шпіон“. Радянський уряд уважає, що ця фільма кидає дуже неприхильну тів на його особу боротьби. Коли „Уфа“ буде привезена прийняти виставу фільму, тоді вона ознає дошкучливою матеріальною втрату. „Шпіон“ виставлені великими коштами і є свого рода архітектуром фільмового мистецтва. Кіно „Палас“, в якому на фільма йде тепер у Львові у справжній облозі. Глядачі виходять з сеансу зі словами захоплення.

— Анекдоти про Бокановського. З нагоди смерті франц. міністра торгівлі Бокановського, що згинув у летунській катастрофі, франц. преса приносить цілий роздобіж. Бокановський анекдот перед смертю заявив, що міністер повинен своїм прикладом дати доказ, що вірить у розвиток рідного летунства. На можливість небезпечки смерті відповів: „Щож! Рає умерати“. Міністер мав у своїм кабінеті надзвичайну сім'яську кітку, яка омпотасно в тілі хвиляла, коли Бокановський помер, сильно змінилася. „Пі Журналь“ уперіває, що в день лету міністра, він брав участь у засіданні з 13 учасниками. Бріян, який мав їхати з ним, з останній мент передумав.

— Смерть великого малюва. У Мюнхені вмер у 65 р. життя відомий у всьому світі малюв Франц Штук, проф. тамтешньої Академії. Був він сином сілського меланика. Неволь його ілюстрації помілились у гумористичних „Фігеленде Блеттер“. Перші його образи зовсім нові у техніці та сюжеті заклали основу чинмало протестів. Його горячим рисунком

твором є „Карти та вісти“ і „Дзвона-пята місяця“. За обрає „Осторож! Рає!“ отримав золоту медалью ще як молодий, у початках своєї кар'єри. Найбільше відомими є його „Віна“ і „Гріх“ поширені в сотнях тисяч репродукцій, які можна знайти в школі і на стілах наших домів. З цих і інших картин вілла демонічна свіжа сила. Штук залишив також різьби, зоміж яких малі бронзи „Амазонка“ та „Атлет“ з образами високого, досконалого мистецтва.

— Річні вісти. Турецький уряд запрохав кількадесят франц. учителів у Туреччину для навчання франц. мови та літератури. — У Раді арештували комуніста, в якого валіні найшли 14 червоних прапорів і багато підіривних документів. — Скарбни американської демократичної партії Раског залуни, що партія призначила 8 міль. дол. на президентську кампанію. — У Греції нездужає на пошесть „депугу“ 350.000 осіб денно. — Син амерія, президент Куліджа заручився з дочкою губернатора Колорадо. — Генрі Форд рішив перевести свою фабрику авт із Корка (Ірландія) в Манчестер. Рішення „латового короля“ схвалювало робітників в Ірландії, бо багато з них находило там працю.

— Рекорди. Міська рада Мюнхена рішила, що на майбутнє будинки в місті підлягають офіційних свят прикрашувати не лише республіканськими прапорами, але і старими, імператорськими. — Афганський король Аманула переїхав від Каспійського моря в Кабуль, а авті сабо 6000 км. сам кермує автотом. Підчас цієї подорожі треба було переїздити зовсім невідомі місця: пустині та провалля, де нема доріг. З ним їхало 11 авт. — Якийсь швейцарський інженер опатентував новий винахід: залягання без шни, що може тягнути 10 вагонів. — Французький летун Флар побив звітний рекорд для маломотор. літанів на 33 хвилин перед дотеперішнім англійським. — У Калуді вибрана розвою „губістолкому“ (губернського виконав. комітету) перша жінка на такому становищі в СРСР. Серофіма Любимова. Вона комуністка від 1919 р.

— Нельог, панцирник і гармат. Кореспондент „Дейлі Мейл“ з Публіку робить дотенну увагу з нагоди відлітіння Кольєра в столиці незалежної Ірландії. А саме: людию йогоє дивно, якивають голую, коли йдуть, як пропагатор ідеї нічного миру ізати на панцирнику, а ірландський уряд пригтовляється вітати Кельєра а приваби вистрілами з гармат! Великою є сила старих традиційних форм.

— Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові мав за час вакопії 14 тисяч (30 предметів) приросту, головне а історії мистецтва та нумізматик. На це зложились дару пн.: Дорошенка Вол., Закличського В., Турчаківського Л., Чмоли І. і Худя О. за що склався Управу Музею ім. щиро подяку. Музей відіало на той час 91 осіб, в тім прогукля гімназистів із Стрия, учасники педагогічного курсу у Львові та пластуни із нм. Швейска.

— Національний Музей у Львові мав у місяці серпні 14 тисяч (58 предметів) приросту до загального числа 26.707, головне а історії мистецтва та нумізматик. На це зложились дару пн.: Копульства УСРР, о. д-ва Лаби, Нешліної А., Палуська Тр. (Волинь), д-ра Пастернака Яр., департаменту мистецтва мін-стерства освіти та державної карбівні. Музей відіало 50 осіб, між ними пластуни із німецького Шлеска та 8 осіб з Канади. Директор музею не забуває ще і з службової пошани до СССР.

— Українка. Протягом місяця липня й серпня п. р. напружовано в щоденнику „Прагер Прессе“ такі статті й замітки з українського культурного життя: 6. 7. — „Шевченко тужив на монами“, 10. 7. — „Українська число журналу „Нове Ручко“, 14. 7. — „Україна в російському письменстві“, 15. 7. — „Українське історично-фільмоліогічне Т-во у Львові“, 17. 7. — „Антопомозові, річний кабінету антропології ім. Ф. Вовка“, 18. 7. — „Українські наукові публікації“, 24. 7. — „Поданнями“ й „Нова українська музика“, 26. 7. — „Европейське письменство українською мовою“, 2. 8. — „Відомлення президії організаційної комісії українського наук. аиду у Празі“, 3. 8. — „Марія Грінченкова“ (некролог), 5. 8. — „Книголюб“, 8. 8. — „Новий український балет“ й замітка про оповіщення Н. Романович-Ткаченко п. п. „Гріє аус Україно“, 15. 8. — „Новий перехідний зілет“, „Лист Петра Безрука до М. Обідного“ та „Українське мистецтво видання“ 21. 8. — „Українська літературна хроніка“, 25. 8. — „Карло Соленик“ та „Як будувалась одеситівка“, 26. 8. — „За сто літ, збірн. П.“, 28. 8. — „Збірник пам'яті І. Пулюя“, 30. 8. — „Українські мотиви в поезії Сюзаньової“, 31. 8. — „Українські потодруки“.

— Союз льокаторів і підльокаторів скликає у Львові від дн. 8. і 9. вересня. На нього приїде 31 делегатів з 20 міст.

— М. Горький знедужав у Ленінграді на запалення легенів. — На польсько-радянським кордоні біля Ізвеня поклались громади мінєй, що втікають з радянської території. — Із в'язниці в Маракеш (Марокко) втіло 8 злочинців. — Єспанський король вїзжає в гості до шведського короля. — У Манчжурії почали будувати кілька нових заліз. шляхів. — Помер визначний нм. фізик Вільгельм Він, лауреат Нобля, у 64 р. життя, у Мюнхені.

— Нова пошесть. Називається вона депугу і панує тепер у Греції, а вїдти посувається до Болгарії. Давніше не відіріжали її від грипи. Одначе вона виступає тільки в теплім підсооні. Ця недуга не дуже нова, бо перший її востиглий виступ був на Балканах у 1880 р. У деяких тропікальних країнах вона виступає епідемічно, так що охоплює 70 до 80 проц. усього населення. Йде вона пайчастіше над морем і берегами рік. Недуга має ознаки грипи водночас і краєвою і тріває тиждень у формі гарячки. На 1000 недужих умирає один.

— Два тілі ювілей чи радше: свята уродни пригадує світові німецька преса щими днями. Це 80-ліття Августа Фореля і 75-ліття Вільгельма Оствальда. Славний швайцарський психіатр відомий у нас завдяки зі свого найменше наукового твору „Сексуальні проблеми“, в яких молоді шукала більше пікантності, ніж освідомлення. Більші заслуги має Форель як дослідник гіпнозізму, сугестії, основаник світової ліги для сексуальної реформи і ворог алкоголізму. Його праці та особиста діяльність причинились у великій мірі до розвінчання пересудів про конфлікт етики з половою гігієною. Форель написав також низку загально-фільософських творів (нпр. „Людина і мурашка“) для оборони та прояснення своїх фахових досвідів. Вільгельм Оствальд, хемік світової слави, лауреат Нобля, відкривник цінних хемічних сполук, творець окремої теорії енергетики і провідник сучасного мнїзму є одночасно вченим і фільософом. Його талант проявився однаково сильно в чистог практичних винаходах у промислі фарб, як і лєксикологічний аналіз у життєписах геніальних людей.

— Чувинні письменники на ювілею Толстого. Організаційний московський комітет 100-літніх роковин Толстого вислав до цієї низки чужинних письменників поіменні запрошення. Сподіваються, що на це свято вїдуть такі великі представники поодиноких країн: з Англії — Уельс, Беннет, Гельсгорт, відома перекладчиця російських повістей Гарнет, з Франції — драматург Бенар, повістяр Маргеріт, із Швайцарії Ромен Ролян і Раміз, з Німеччини — Г. Манн, Гауптман, Келерман, Леонгард Франк, а Америкн Сінклар і Андерсен, з Австрії — Цвайг і Гофмансталь, з Норвегії — Кнут Гамсун, з Італії — Рабіндранат Тагор, з Єспанії — Мігуель де Унамуно.

— Проти обмеження візду до Америки виступило 11 американських корабельних товариств, починаючи процес з урядом за відшкодування в сумі 150.000 дол. Позовники заявляють, що уряд забороняючи вивади на беріг чужинним, що мають візи, маржує корабельні підприємства на великі втрати, бо вони обмежані відвозити таких пасажирів назад до європейських пристаней.

— Убивство приборкувача слонів. У Львівській вїзні в тиємний спосіб найзначнішого приборкувача слонів Сайл Алі, який мотав у „Зоологічний сад“ поруч павільону слонів. Підозріння паде на його суперника в цій-же професії Індійця Савірі, Сайл Алі виховував у Лондоні в „Зоол. саді“ довгі роки диких слонів привезених з Індії та Африки і не хотів прийняти дуже корисних пропозицій ріжних директорів цирку. Ворожнєта між убитим і обвинуваченим в убивстві почалась від хвиляни, коли Савірі, виступаючи довгий час Сайла Алі, який вїхав до Індії, не міг приборкувати двох диких сімських слонів, а побічка, що цього докопав Сайл Алі після свого повороту.

— Дальші концерти Сальомеї Крушельницької. З хругів компетентних ми довідуємося, що по львівських концертах відбудуться з черги дальші концерти нашої артистки — дня 15-го в Станіславові, а дня 16-го ц. м. в Коломиї. Дату концерту в Перемислі подалась пізніше.

— Між собою. Слухай! Чия ти чистийи чоботи... та пастю... а якою? хвба я знаю, от пастю... ага, а яку ти повбасу їм... це вже знаю... ну то і се знай, що маєш уживати найліпшу пасту до обуви Елегант. 364 1—1

— На віденському університеті відбулася дня 19. липня 1928 р. промова Ярославна Лагодницької на доктору філософії. 467 1—1

Театри.

Великий Міський Театр:
до г. 7:30 веч. „Мій пліч і світанок“,
до г. 7:30 веч. „Фаяст“, опера, виступ
Каміра.

Кіно.

„Аполло“: „Воєнні орні“.
„Лев“: „Лев монголів“.
„Одеса“ (двип. „Байка“): „Перлина га-
рму“.
„Палас“: „Шингуні“ Фріда Ланга.
„Фатаморганда“: „Мала авантюристика“
і „Король забавляється“.

Зі спортивного життя.

ПОЛЬОНІЯ — УКРАЇНА 3:1 (2:0).

Україна без Герленського, Петрова І. і Грешука, а другий половини без Ворсука і Буткевича, на воротях. Труш на середній напад, Цимбалю на правому крилі, Петровим ІІ на лівому аутинку, Буткевичем ІІ на правій памочі і Сивом на лівому аутинку — виступила вперше після довгої відсутності на грише до боротьби з поважним противником: Польонією з Перемішля (змагання з Рекордом з минулої неділі не рахують). Про хід гри нема чого розписуватись. Переваги немала жадна сторона. Польонія виграла, бо мала кращий старт до м'яча, ніж наші мало себелюбні гравці. Друге що призначалося до чергової Польонії, неспадковий склад нашої дружини. Буткевич ІІ, як молодий ще і неспадковий до оборони „святая святых“, на своє місце до воріт повинен перенести Труш, якому нема чого шукати в нападі, хіба в іншій дружині. Сич на новому ступені заложника поспішав добре: має сильні та чисті виходи, Грешук недисциплінований, може бути з нього вдовошений. Дітище другий задошки, з кожним змаганням щораз кращий: грає мудро, доцільно, ратуючи часто в найкритичніших ситуаціях. Одначе в залозі не його місце, а тільки на середній памочі. На залозі повинна лизитись пара: Грешук та Сич. З памочі відповіс своїм завданням вповні тільки Ворсук. І за те (о, іронію!) його відсунули, а дала замість нього Буткевич ІІ, який був досвід до нічого. Грач пий з Рекордом зміз грати, бо не був протизни слабощий; а на змаганнях поважних показався ані тілкий грачем (ІІ-ої дружини). Воробець у памочі слабкий, повинен перейти на постійне на праве крило на місце Терлецького, який нішов до рйбська. Рак на середній памочі не здоланий; а він фланго за слабкий, не вдержаний, скоро томиється. На нього в другій половині гри ніколи не можна рахувати. На його місце надляється тільки один гравець, вище вгаданий Дітище, який давніше грає там. На місце Воробця до памочі повинен перейти Цимбала, так, що памочі виглядала би так: Цимбала, Дітище і Ворсук. В нападі грали найкраще Петрів ІІ і Кобзар. Фьорко здається не в формі. Цимбала на правому крилі неповний, Труш дуже слабкий. Назрад повинен підганяти ось як: Фьорко, Сиротка, Петрів ІІ, Кобзар і Воробець. На місце Сиротки буде можна з публіцистичною часі постійно покертуватися Петровим ІІ і Мурським, який зертвав неабаром з рйбська. З поворотом тит двох гравців усталиться остаточно вилад і всі дружини. Тимчасом піддав склад під обміркування голови секції футболу „України“, підтверджуючи, що до моєї думки схвалюється багато прихильників „України“. Вислід з Польонією без огляду на ці недовостаті слід звачати за почевний. Баж був не мистець. А-кален і кандидат до Лів. Судуював дуже добре в Веєман. Публіцист дуже мало.

В. Ст.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

СТЕПАН ТАНЧАКОВСЬКИЙ.

Дня 29. серпня 1928 р. помер у Золотім Потопі нотар Степан Танчаковський в 75-ому році життя. — Покійний був почесним членом Товариства „Прогресиві“ у Львові і цілого ряду читальень „Прогресиві“ в Золотополиччій. Похорон відбувся при великому залозі народу дня 1-го вересня 1928 р. в Золотім Потопі. Вали в ньому участь: відпоручник Головного Т-ва „Прогресиві“, відпоручник повітових українських установ у Бучачі, читальень „Прогресиві“ і руханковик організації Золотополиччій, а далі громадство і міпалство Золотого Потока без різниці народності. В перші пращав Покійного о. Галібей, який в прекрасних картинах змалював успішні змагання „Лідуса Степана“ на всіх ділянках національного життя за весь його довгий вік. Покійний жертував все, що мав, для добра народу, а в першу чергу для солідарності Золотополиччій.

чинив, в котрій через 30 літ клая трівки підвалини передовсім під просвітну роботу. Заходами Покійника засновано в 17 громадах читальні та вибудовано для них доми, а далі створено фонд будови „Народних Домів“ в Золотополиччій. Через ціле своє життя приймав до того, щоб в кожній громаді була читальня-бібліотека, захоронка, фреблатка, вартений вартат, робітни, кооператива, фазова школа, каса, шпихір, шпихаль і т. п. По Богослуженні покладав домовину на гарко прибрані і уквітчані селянським цвєт, до котрого запрошено три пари чорних селянських коней. Домовина прикрита червоною китайкою з тризубом, а довкола неї 12 віників від філії „Прогресиві“ в Бучачі, міщан Золотого Потока і читальень „Прогресиві“. По обох боках почесні сторожі карних лутованків. На місці вічного спочинку попращав Покійного: Іж Король від філії „Прогресиві“ в Бучачі та від повітових українських установ, а далі від поручників читальень: пп. Кузь, Комарницький і Деляцький та відпоручник Головного Випиту Т-ва „Прогресиві“ п. П. Петрик, які пригадуючи громадянству всі заслуги Покійника, віддали йому гідно останню пошану і попращали в далеку дорогу невіджалованого і незаступного добродія освітнього життя в Золотополиччій. — В. П. П.

ОПОВІСТКИ.

Лекції сольового співу удіє Анна Крушельницька, учениця проф. Давид Фюже і Данте Лярі в Медіолані. Пробі голосів і змієс у Львові, вул. Крашівського ч. 23. Партер на ліво, щоденно між 11—12 перепол. 352 4—5

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабінєвича.

Бібрка:
6. IX. Гейша.
7. IX. Вій.
8. IX. Сирітка Ася.
9. IX. Ой не ходи Грешу.

На „Рідної Школи“ зложили В. П. Неовіла і д-р Михайло Терлецький 10-золотий збірку побажань з привіду вітчанні п. Гр. Терлецького з п. Уляною Деліською. Роман Брикуня — Кривеньке 17:50 зол., як збірку піддав фестивалю, Місечка Кость, бандурист — Верхрата 6 зол., як збірку з концерту.

Надзвичайні датки на ратунок „Рідної Школи“ зложили В. П. о. Митрат Тит Войнарович 200 зол., надрадник Марія Овчаренко 10 зол., Іж Лев Доржівський, Угів 15 зол. — Жертвувальця складає шире подяку — Головна Управа. 472 1—1

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

Ф А Б Р И К А „Дріт“ Львів-Замарстинів Король Яна III, ч. 3 поручає найдешевше сітки до хурників, уладжує цілковиті огорожі тенісових кортів, міл, городів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2184 18—7

ГОДИНИК ВАШ буде найліпше на правлений у найбільшій годинничарській роботі Івана Зельтенрайха. Львів, пл. Марійська 5. — З провініції просимо репаратії прислати поштою — Староюди дамські годинники переробляємо наручні. 3 6 112-7

НОТАРІАТ в Богородчанях потребує нотаріального кандидата на стаду посаду. 452 2—3

ДО ВІНАЙМУ 2 рази по 3 покої і кухні (дазничка), повний комфор — при вуз. А. Потонського — за 2—3-літнім чинном згорі. — Блишні відомості подасть п. І. Деліська, склеп при вуз. Руській. 470 1—1

П О П І У К У Є Т Ь С Я інструктора для ученика II класу гімназ. Винагорода після умови. — Зголошення на адресу: о. М. Данилюк, Унія в Радехова. 469 1—2

А Д В О К А Т д-р Степан Мудрецький в Големі місті (Лугості) приймає рутинного коніпінента. 461 1—5

СПІВЬОКАТОРА есент. двох павнів урядників пошукється на мешкання з цілим удержанням. Покій фронтовий, в околиці стрийського парку, електричне світло, дазничка. — Блишні відомості вул. Косинерська (біля вул. Каденьської) 1/1 двері ч. 3. 462 1—2

Д В І панночки знайдуть доцільне приміщення при інтелігентній родині. Блишні від учтельських семінарій. — Інформації: Львів, Ринок ч. 39 „Груд“. 471 1—2

Х Т О К У П И Т Ь? нову оригінальну гуртальську спалню з дубового сухого дерева, солідної роботи за 350 ам. дол. Повага гарантія. — Зголошення: Прокопівка, учил. прот. школа, Колошів, вул. Миківська ч. 56. 463 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст конст. періаів, серія і молушка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Переспітлення Рентгеном. 4—24

РЕНТГЕНОЛЬОГ

д-р Людвіка Лянде Лайнерова

Львів, вул. 3-Мая ч. 7.

463 повернула. 1—6

Впр. оо. Парохія, що уладжує у своїх парохіях місці, просить двох інвалідів УГА, що займаються продажою депоціоналів, щоб були хаскаві повідомити про речення місці хоч тилдеп, наперед і цим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. Яскаві зголошення Л. Якія, Запінтія і Падіска маі. 1—2

КОНКУРС

Старшина „Рідної Школи“ в Ходоріві пошукує фазової учительки до ведення I-класової всенародної школи приватної в Ходоріві. Подання вносити не далше як до 15. вересня 1928, канцелярія д-ра Троїна, Ходорів, для паві Крайвченко. Неприяті без відповіді. Платня після умови. 465 1—1

ФАХОВИМ ШОФЕРОМ

стане кожний по у-чінченню львівських КУРСІВ САМОХОДОВИХ Іж. Александра ЮГРОГО Львів, вул. Коперника 54.

Школа міститься при найбільшій вартості і самоходових гаражах в Галичині. Докладна і шора наука. Оплата ратами. Полекші незалежним. Інформації і програми удіє Українські Випиш щоденно 475 1—3

ПАРОВА ЛАЗНЯ

як також ванни і туші при вул. ЖОВКІВСЬКІЙ ч. 46.

(Білі залізничної рами), павна як найліпша парня, по основній реконструкції відкрита від дня 1. IX. 1928, поручається П. Т. ПУБЛІЦІ. (Аматорам доброї парні) 2—2

(Додат трамваї ч. 3, 9 або 10).

Спеціаліст-нагінткар, фрізєр і т. п.

в ЗАВЕДЕННЮ

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.

з 14-карат. золота з рубіном тільки у

Б. ГРИНБЕРГА Сикетуєська 4.

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

з безглядно найліпшою і найквітатнішою фарбою до біллі, павна і малярських піллей. Відзначена на виставах в Брюсселі Медіолані і Парижі золотими медаллями 1302 Скрізь до набуття. 34—2

Звичайні Загальні Збори

Української Повітової Бурєи жєни Маркіяна Шашкевича в Бродах відбудуться дня 16. вересня 1928 р. о годині 4-тій по подудні в салі Товариства „Основа“ з сідуючими дєвними порядком:

- 1) відкриття зборів;
- 2) відчитання протоколу з попередніх загальних зборів;
- 3) звіт Випілу з діяльності за 1927—1928 р.
- 4) звіт контрольного комітє з внесенням на уділення виділов абозаторів;
- 5) вибір голови Товариства, двох членів виділу і місце вицьосованих, з наступників і 3 членів контрольного комітє;
- 6) внесення і запити.

На случай браку помилету відбудуться Збори о год. 5-ій попол. з тім самим лєм і місци без огляду на число присутніх членів.

В Бродах, дня 2. вересня 1928 р. ЗАВНІ-

ДЛЕ о Адріян Зафійонський, голова

Д-р Теодор Жолнірчук, секретар. 467

Присилайте передплату!

ЖАДАЙТЕ БЕЗПЛАТНО

мояго цінника, музичних інструментів і грамфонів також найновіші зиники плит з переконаностя, що ДОК ЗАЛ. 1890. мій магазин є найліпший і найдешевший в цілій Польщі.

для РЕКЛАМИ СКРИПКИ шкільні 15

доброї якості тільки золотих

Адольф Боденштайн ЛЕГІОНІВ 37

заприсяжений знаток судовий Телефон 38—36.

!!! НА 6 МІСЯЧНІ СПЛАТИ !!!

Жіночі плащі, Рагляни, Футра, Одяги мужеські з найліпших бєльських матеріалів, як готові так і на міру поручає

Красивий Склад Одіння ЛЯНГА

Львів, Пасаж Міколяша.

Позір на фірму ЛЯНГ. — Продажа на поверсі проти дрогуєрії Міколяша. 440 2—3

Ф А Б Р И К А вул. Кордецького ч. 51. приймає дівачата до роботи. 458 2—2

А Д В О К А Т Кинцикевич в Глиплах приймає виправного сепіпатора. 461 2—2

В Д О В А по сплєнєнню, бездітна, середнього віку — пошукує посади до заряду дому. Впаєється на сільській господарні. — Зголошення до „Діла“ під „Заряд“. 459 2—2

М О Д Н І бравоздєстєп, також іншу бікатуєрію поручає дешево Домітроскі-Розавєльскі, Львів, Готель Жорка, Тел. 27—22. 2481 11—2

МАШИНИ до ШИТТЯ найновішої системи з 15-літньою гарантією

ТАКОЖ

Машины до писання

америк. „ROYAL“

поручає на дуже догідних умовах 472 фірма 1—4

„ПОЛЬТИП“

Львів, вул. Ягайлонська 20.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шовн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло» Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в ціну 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ОСІННІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ в СТАНИСЛАВОВІ

відбудуться дня 8. вересня 1928 о год. 20 веч. в са-
лах Т-ва „Українська Бесіда“. (Хто не одержав за-
прошення, буде ласкавий з'явитися при вхіді.)

Драстичний епізод.

Львів, 6. вересня 1928.

В дочерній катедральній церкві в Самборі, в одній з головних церков трієдної перемисько-самбірсько-синицької дієцезії недавно сталася подія, яка мусить викликати прикрі почуття у кожного українця, що дорожить церквою як моральною підмогою, носієм авторитету й організаційною силою.

Недавно відбувалося в самбірській церкві велике свято коронації чудотворного образу Божої Матері. На ньому явилися непроглядні маси вірних, десятки священників і перемиський владика о. Йосафат Коциловський. Достроєну до урочистого свята проповідь виголосив о. С. Кульчицький, відомий громадський діяч, парох Вошанець, рудецького повіту. Проповідник говорив про значіння віри і церкви та про почитання Богоматері. Він казував, що й багато славних людей, які відконалися були від церкви, опісля вертали до неї, як до єдиного певного й тривкого захисту та едналися під омофором Богоматері. Між іншим зазначив він, що й наш відомий письменник А. Чайковський, якого дехто підозрівав у симпатіях до євангелічного руху чи православ'я, помістив в перемиському „Українському Голосі“ (ч. 30 з 22. липня н. р.) статтю „Православ'я на Покутті“, в якій виразно зазначив своє негативне відношення до православної й євангелічної пропаганди та ідентифікував себе з гр.-кат. церквою. Це становище нашого популярного письменника, відомого своїми історичними оповіданнями й повістями в найширших народних масах, уважав проповідник найвідповіднішим доказом на своє твердження.

Та саме в момент, коли проповідник назвав п. А. Чайковського й „Український Голос“, владика вийшов з рівноваги. Різким голосом звернувся він до проповідника зі словами: „Отче, не говоріть нісенітниц! Говоріть про чуда. Митинки Божої!“ Проповідник, заскочений несподіваною й нечуваною в церкві „інтервенцією“ владика, змішався. „Я зараз докінчу так, що все буде добре“ — заявив він. „Отче, заїзайте!“ — загремів тоді схвильований владика. „Нехай господар церкви докінчить проповідь“ — додав він. Тоді після деякого вагання проповідник опустил проповідницю, а проповідь „докінчив“ о. крил. Ф. Рабін.

Можна уявити собі враження оригінального виступу перемиського владика серед десятків тисяч вірних, серед зібраного духовенства і взагалі серед громадянства. Загальне негодування й обурення викликав цей драстичний інцидент проти єпископа в супроводі горячої спонтанності для о. проповідника, жертви владичої самової або щонайменше глибокої почуття відповідальності.

Тільки уявити собі: Велике релігійне свято, тисячі народу, що прийшли помолитися, змішати свої релігійні почуття, десятки священни-

ків, проповідник сповнює свою почесну релігійну функцію, а тут раптом при згадці особи, до якої владика має особисту анимозю, з владичого престолу лунають нечувані слова: „Отче, заїзайте!“

Не хочемо уживати ядерніших висловів, але чи не є це публічне згіршення, чи не є це виброк, зрозумілий хіба в XVII. ст. підчас боротьби за владичий престол у Перемислі між православними й уніятами, але не тепер: чи не є це поведінка духовного шляхтича на своєму „дворі“, але не вступ владика у церкві підчас великого свята і прийняття тисяч вірних!

Перед війною в стрийському повіті трапилося була подія, що священник вівзав віста підчас вечірніх зложити свічку, бо парох уважав його негідним тримати її. В протилежному випадку священник заповів, що припинить відправу богослуження. Віст не реагував на вівзання пароха, а опісля виступив зі судовим обвинуваченням з приводу т. зв. „Religionsstörung“. Пароха засуджено за це на 7 днів в'язниці. І нічого не помогли заходи пароха, інтервенції впливового пок. пос. Олесницького, навіть змистійне прохання до цісаря. Парох мусів відбутися катору. А це діялося в селі, в невеличкому гурті людей. А що ж говорити про факт, який подіявся в прийняття тисячів народу, факт згіршувачий, депрещіючий авторитет високого достойника церковного, факт, який кидає темну тінь на відносини між владикою з одного боку, а духовенством і вірними з другого і взагалі в який спосіб освітлює незрозумілі відносини в нашій церкві? Чи ж дивними в таких умовах виглядають голоси, які відзивалися в Самборі між відпустовими масами, а які умістовуються в словах: „Владико, заїзайте з престолу!“

Першим почуттям, яке нами заволоділо після одержання звістки про драстичний епізод у самбірській церкві, було прикрі почуття образи і болю. Ми довго вагалися, що з тим інцидентом робити. Вкінці постановили промовчати його в наші, що він буде залокалізований. Але в кілька днів після того почали появлятися в польській пресі злорадні нотатки під написом: „Заїзайте!“ Бульварна жидівсько-польська і шовіністично-польська преса почала кепкувати собі з приводу цього епізоду, подаючи його до відома своїх читачів як кабаретову „фацецію“. Та ми й далі зберігали мовчанку. Аж нікчемна передовиця кавбалістичного „Слово Польське“, в якій релігійну проповідь о. Кульчицького зіпхнено у вонючий рив словопольського політиканства, а єп. Коциловського поставлено на сторожі польських політичних інтересів у церкві, — примусила нас перервати мовчанку і представити самбірський епізод у правдивому світі.

„Слово Польське“ у своїй нікчемності і безетичній задубілої пині, що проповідник

„розпочав від атів на державу і глорифікації сепаратистичного УНДО. Присутній на богослуженні перемиський єпископ Коциловський, слухачем „заїзайте“, перебивав „заїзайте“ словами: „дівий

те“. Завесься, що в історії католицької церкви досить різко бувало досі, щоб єпископ у присутності вірних публічно і так зрастично скривав їх духовника... І т. д.“

Розуміється, як можна було передбачити, дальше зустрічаємо „доктринерський лібералізм і дитинну польську толеранцію“ у відношенні до українців. Через те пакує повна розпушеність, бо „о. єп. Коциловський не може бути присутній на всіх богослуженнях в кожній церкві, не може теж слухати всіх „проповідників“, доданих за спасення своїх душ-овечок. А що вони говорять, коли в перші меси о. єп. Коциловського? Чи знають про це вояки? Чи знають про це старости, що не лише в Самборі святині переміщуються в торговельні партії і протидержавних політичних віч? Навіщо ж час, щоб не лише о. єп. Коциловський, але перш усього чинники, з уряду політичні пильнували на своїй становищах державного інтересу, замкнули уста свої дитинно-своєлюбні з першим без-

партності інституційним переробитим приказом: „Заїзайте“ — так досі, щоб би вони вже більше не відважувалися поборювати державу і деморалізувати населення“.

Хіба досить!

Перемиський владика вже від довгого часу своєю екстравагантною особою й оригінальними виступами запрятує громадську думку. Саме тепер завершив він свою плодотворну діяльність виступом, який може був би значаїшим впливом в казарні, але який є нечуваною подією в церкві.

Цим своїм безвідповідальним і провокуючим вірних, духовенства та релігійні почуттями і співчуттям місце виступом, перемиський владика не лише понизив себе, як українця, але й як духовника. Тим більше як провідного духовника. До церковної влади належить вже покласти край цій шаленській буйності чи хоробрості.

Оптимізм і числа.

(Від владичого кореспондента.)

Варшава, 2. вересня 1928.

Пан Баргель є ноторійним оптимістом. Колись Вітос зник був говорити: „є але, буде ще гірше“. Бо Вітос, як прем'єр, був заприсяженим песимістом. І кепсько на цьому вийшов. Може його наслідники рішили сугерувати долю в іншому напрямку, — досить, що ось нпр. сінтеза усіх шведів пана Баргеля така: „Є добре, буде ще ліпше“. Таке брешить теж з останнього його інтерв'ю на тему найближчих замірів влади, оголошеного три дні тому у „Курєрі Поранньому“. Торкається цей оптимізм передусім господарських відносин. „Господарська ситуація Польщі розвивається систематично й корисно. Це відноситься до всіх ділянок господарського життя“. Правда, пан Баргель додає, що „предметом нашої особливої журби й праці є наш торговельний бізнес“. Але видно, що ця журба не дуже велика, бо цілу проблему торговельного бізнесу зводять до потреби збільшення торговельної факти й зацікавлення польського купецтва експортними можливостями. Тимчасом саме торговельний бізнес Польщі став болючою усього господарського життя Польщі. Він кричить такими грандіозними числами дефіциту, що вони повинні настроїти голову уряду всіляко, тільки не на нуту оптимізму.

Ось перегляд польської державної торгівлі за перших сім місяців цього року: У січні сальдо торговельного бізнесу давало мінус 52.29 мільонів, в лютому — 72.555 м. з., в березні — 163.019 м. з., у квітні — 81.105 м. з., у травні — 94.694 м. з., у червні — 97.549 м. з., у липні — 83.000 м. з.; разом — 650.376 м. з. Тоді, що рік 1927 дав окола 500 мільонів з. дефіциту, маємо вже добре поверх мільярда золотих дефіциту у польському закордонному торговельному обороті. Коли так далі піде, при середньому льогорічному врожаю, до кінця року не багато обкувати-

ме до двох мільярдів. (Статистичних виказок за серпень міс. ще не маємо).

Очевидно, що Польща, яка не має доплату готівки ані з закордонних льокат, ані туристичного руху, ані транзитних фрахтів, — пасивне сальдо свого торговельного бізнесу мусить виправовувати виключно чи то видаткуванням запасів валют і дебіт Банку Польського, чи то задовжуванням себе перед закордоном, при чому при нинішньому утрудненні умови для довготермінових позичок, платіжні зобов'язання Польщі перед закордоном мусять мати короткотерміновий характер. Досить, що на 31. грудня 1927 р. запас валют і дебіт Банку Польського рахував 687.5 міль. з., а на 10. серпня 1928 р. вже лише 493.3 м. з., себто на 192 мільонів золотих менше. Колиб не варшавська, познанська і шльонська закордонні позички, надірання каси Банку Польського було б ще похваліше. Вправді стабілізаційна позичка гарантує стійкість золотого, але зріст дефіциту в торговельному бізнесі і спричинений ним дефіцит бізнесу платинного можуть довести державу до такої внутрішньої скрути фінансової (уже нині брак готівки проявляється у зрості приватної відсоткової стої до 18—16 проц.), що сніфною працю стане зріновування бюджету. Із захитанням тих трьох чинників господарської рівноваги держави, може сколихнутися ціла переведена недавно реформа грошової системи Польщі.

Не дивлячись, що на явище дефіциту в торговельному бізнесі Польщі звернув увагу т. зв. „Фінансовий дорадник польського уряду“, відпоручник американського капіталу, який дав Польщі стабілізаційну позичку, м. Чарльз Деві. Він признав вправді, що стабілізаційний план передбачив торговельний дефіцит, але застерігав проти перманентного характеру цього останнього. „Стабілізаційна позичка — може й

ходять у паровні покій слухати лекцій про мистецтво. Музей перестав бути по-гребом творів мистецтва, він став дже-ваком живої цілющої води. І музеолог самодом знаєся з колективом, бо тільки ним шляхом його діло може жити. Почти музеї тут вийшли під одиниць живих, розумних і розсудливих. А державна влада могла б їм не одобрити і сфінансувати для спільного загального добра".

„Ось ще інший приклад. Західно-європейські музеї і по сьогодні користуються для консервації і реставрації пам'яток мистецтва приємні і відомостями спеціалістів, що дуже ретельно беруться за справу реставрації ікон, гайтів і творів мистецтва — Ігор Грабар, уроженець Закарпатської України, організував на основі точної науки землі і фотографії іржавку, одинокі в світі державні реставраційні майстерні, в яких працюють найкращі майстри під наглядом працівників мистецтвознавства і під контролем фотографів. Мало того, при порівнянні реставраційної фотографії дано можливість бачити через перископ вертви олійної перемальовки скритий під нею образ і його копією контролювати від реставраційної праці".

Хто не вписав ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи" — нехай зробить це негайно. — Ніодна українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

Наступ на сокільську організацію.

(Допис зі Стрия).

Наш пожарничко-спортивний рух по селах дуже не до вподоби деяким адміністраторам. Їм не подобається, що сільська молодь вибірає цити та розсудувати по моринах, горніється в сокільські та дугоні організації. Це діється в той час, коли в цілому світі спорт здобув собі як найширші права. Всім у цьому світі відомо організуватися у спортивні товариства, — лише наш селянин на західно-українських землях не має на це права. Молоді учні ратувати свій доробок на випадок пожежі, — і це не подобається польським чиновникам. Чи хто чував у світі, щоб були де такі чиновники, які не підтримували би організації, що кляде собі за мету оборону найважчих громад від вогню, повені і т. д.

Отже такі чиновники в. а. репрезентують їх „заваний адміністратор" новий стрийський староста пан Пайончківський. В Стрийщині від десятих літ існують і добре розвиваються сокільські організації. Численні з них існують уже понад двадцять п'ять літ і мають свою історію в організації несення допомоги населенню, мають вправний і досвідний пожарничко-спортивний рух. Вина була перервана користою діяльністю тих товариств. Останніми літами відновлено сокільські організації. Влада, чи пан поліція, дуже сильно приглядася діяльності сокільських установ і не могла їм зробити жадного заміту. Аж прийшов до Стрия в Косова староста Пайончківський, який все і жадно перекладав своїм адміністративним діючим та безоглядно рішати трактування усіх національностей. Йому не подобалися сокільські організації. Не мав до чого причепитися і почав з того, що на сокільських фестивалях заборонили спілкувати соколом зі сусідних сіл. Чому, Бог його знає, може не мав небезпечного в розумінні пана старости? В світі тисячі рухливців став до спільних справ — а в Стрийщині це не подобається панові старості. Та на нім не кінець. На дзвік поїзда „указ" пана старости до всіх „Соколі" і „Луги", дана заборона на поїзти однострої або які небудь відзнаки. Указ звучить так:

Starostwo w Strzynie. L. 173/gr.
Strzyna, 23. sierpnia 1928 r.
Do Zarządu stowarz. pożarniczo-sportowego „Sokół" w...

Stwierdzono zostało, że członkowie stowarzyszenia pożarniczo-sportowego „Sokół" wzięli „Lug" rozciągając działalność na terenie powiatu strzyńskiego, używają specjalnych strojów, względnie odznak, oświadczając, że „Sokół" względnie „Lug" nie zawierał wcale postanowień co do prawa noszenia przez ich członków jakichkolwiek specjalnych strojów i odznak, przeto przestępstwo Zarządu Stowarzyszenia przed tego rodzaju postępowaniem, niezgodnym z postanowieniami statutu Stowarzyszenia. Zarządca przy tym, iż w razie stwierdzenia przestępstwa, że członkowie stowarzyszenia używają specjalnych strojów względnie odznak, — zostanie dwukrotnie

pość Stowarzyszenia bezwzględnie zawieszona.

Starosta powiatowy, Pałacowski (власноручний підпис).
Дійсно пописаний пан староста. Вбере Соколі, яку небудь відзнаку, жандарми уніти, донесе до старости „działalność Stowarzyszenia zawieszona". Коротка справа і всі Соколі і Луги в повіті будуть розняні. Тоді пан староста накаже в кожній громаді створити „Ochotniczą straż pożarną" і стане її командантом та вбере „helm strażacki".

Наші Соколі в повіті вже понад чотири століття уживають однострої і відзнак і нікому не приходило в голову цього заборонити, бо всім відомо, що спортивні організації цілого світу уживають однострої. Цікаво було б знати, чи такий сам указ дістали польські і жидівські спортивні організації і чи пан староста заглядає в яких стріях і яке товариство грає в футбол або робить апарати.

Цей „указ" пана старости — дуже білий пятами шитий і всі знають, у чому діло. Треба розгромити сільські українські товариства і нехай наша молодь, як водиться, йде й тепер шукати розриву у корині. Це дуже потрібно деяким адміністраторам, бо їм хочеться, щоб з нашої молоді не вирости розумних, свідомі господарі. Пяного, розумного селянін треба, а тоді легко буде робити з повітом, що лише захочуть.

Пан староста Пайончківський зараз по своїм приходах до Стрия заповів, що він зуміє злати повіт у „дубин" і так ним повести, як йому треба, щоб дати доказ своєї справності і заслужити на крісло воєводи, на котре він так довго чекає. Вправді при виборі не дуже то йому пошлося і не удалося повіту повести туди, куди йому хотілося — то однак надії не покидає, та починає на ново і то від молоді. Для розвитку інших наших організацій пригортає „regionalną radę" і вже розіслав „nominationi" на членів ради. Шкода роботи, бо до них не підуть свідомі українці — так як не пішли до „Włoskich związków zawodowych".

Може тепер пізнаються на панові старости Пайончківський і ті українці, в яких товариства він втиснувся і використовує їх знакомство перед владою, як доказ своїх впливів, та на жужа „провидіння" для поладження „ruskiej kwestii".

Наведеним указом стрийського старости певно займатися „Соколі-Батько", бо приготувався на кінець місяця окружний сокільський з'їзд в Стрию і пан староста хотів би одним махом розбити цілу сокільську організацію стрийського повіту.

Стрийський.

Організаційний і вчезий рух. ДОБРОМИЛЬЩИНА.

Дня 16. липня ц. р. відбулося в Добромилі в „Народнім Домі" посольська справа дозвільно біло. По виборі президії, до якої увійшли: о. Господаревський, апа. др Антонович і студ. М. Ханін заборозило посол і віце-маршалок союму др Зигалькевич, який зловив звіт з діяльності Української Парламентарної Репрезентації і вголосив реферат про політичне положення українського народу під Польщею. Крім цього промовляв ще о. декан Маринюк. Нефортунно виступив п. Неадрон, відомий з процесу за спадщину по бл. п. Тимковським, мовкливої кандидат на посаду з листи ч. 20, але вічаники по кількох його словах закричали його і не дали йому далі говорити. Віче одногласно одобрило дотеперішню діяльність Української Парламентарної Репрезентації і зокрема свого посла і віце-маршалка союму дра Зигалькевича. Серед одушевлення вічаники відповіли національній гимні і трикратними окликами „Слава" попрощали свого посла.

Вічаники.

По широкому світі.

Від 15-го вересня скасовані війн між Німеччиною і Італією.

Болгарська офіційна агенція заперечує звістку про міністерську кризу.

У воздушній флоті Англії сильно вросло за цей рік число нещасливих випадків; уже досі згинувло 58 летунів; а в 1927 р. було 55 жертв.

Депутати анду національних меншостей у Женеві рішили осуджувати міжнародний союз державників національних меншостей.

Венізанське, на якого плечах спочиває вся доля реформи державного життя Греції, занедужав на „депугу".

Конгрес Комінтерну в Москві призначив Велику Кулу уповноваженим у секції війн пропаганди більшовизму в Зах. Європі.

Ріжні вісти.

АРЕШТУВАННЯ НА УКРАЇНІ.

Ар. Вєходан повідомляє:

В Київ, Харков, Одесі та Полтаві пересвідчено багато арештувань українців. Безпосередньою причиною арештувань була агітація, щоб селяни не продавали збіжжя, в зв'язі із збіжжевою кампанією маґазинування збіжжя резерва. При тім нагоді нібито ведено агітацію за відірванням України від РСР.

Преса заповідає масовий процес проти українських націоналістів.

СПРАВА НАЦ. МЕНШОСТЕЙ НА ЛІЗІ НАЦІЯ.

Дня 5. вересня підчас ген. дебати на пленарнім засіданні Ліги Націй представник мандатової комісії Ван Балькланд (Голландія) підкреслив вагу оборони нац. меншостей. Означив він дотеперішню процедуру Комітету трьох при Лізі Націй у справах нац. меншостей хибною. Це доведе до того, що меншости втрачуть довіру до Ліги Націй. Бєсідник поручає якийсь створити подвійну комісію для справ нац. меншостей при Лізі Націй на зразок існуючої мандатової комісії.

Німе засідання Ліги Націй.

На віатірковім плен. засіданні Ліги Націй після погоди формальностей предс. Загле сказав, що ніхто не записався до голосу у справах, обраних денним порядком і коли до вечора ніхто не аґлоосить, також і в середу засідання буде відкритим. Заяву цю привітали галерії глумливими окликами.

ЧІЧЕРІН НА ВІДПУСТЦІ У НІМЕЧЧИНІ.

Чічерін виїхав для поратуння здоров'я на 3-місячну відпустку до Німеччини. „Бєрл. Тіт." зазначає, що побут Чічеріна у Берліні матиме чисто особистий характер. „Вр. Альб. Ціт." подає, що Чічерін буде конферувати зі Штрєземаном. У зв'язі з цим уже тепер аґадується про навізання нім.-більшовицьких екон. переговорів.

ЧЕМБЕРЛЕН УСТУПАЄ?

Є чулки про димісію Чемберлена. Та і о либ навіть не дійшло до димісії, то з огляду на злий стан здоров'я Чемберлена, заступатиме його лорд Кашеман аж до нових виборів, себто до літа 1929.

КРИЗА КАБІНЕТУ В БОЛГАРІІ.

Болгарський кабінет подався до димісії. Можливо, що король поручить місію утворення кабінету дотеперішньому прем'єрові Ланчеву. Головною причиною кризи був конфлікт у справі свєнт. розв'язання македонських терористичних організацій. Колиб Ланчев утворив кабінет, не вийде до нього дотеперішній міністр військ, справ Волков, який протестував проти розв'язання македонських організацій.

ПОЖЕЖА У ЛЬВОВІ.

Вчора пів до 11. вночі на Левандівці за Городецькою роґачкою згорів тартак акц. спілки „Рольвіндустрія". Загальна шкода 250.000 зол. Без роботи останеться 50 робітників.

Біржа. Гроші.

Америкапський долар 8:25—8:27-50, канадський долар 8:21-00—8:21-50, чеська корона 0:26-25—0:26-50, австрійський шілінг 1:25-33—1:25-66, румунська лея 0:05-50—0:05-56, французький франк 0:31-50—0:34-50, швейцарський франк 1:71-50—1:71-75, фунт стерлінґів 43:40-00—43:70-00, радянський червонець 25-50—26-00.

Золото: 20 корон 36:30-00—36-60-00, 20 франків 34:50-00—34-60-00, 20 німецьких марок 42:40-00—42-70-00, 10 російських рублів 46:80-00—47-20-00.

Срібло: Австрійська корона 0:70-00—0:71-00, 5 австрійських корон 3:56-00—3:65-00, австрійський факорен 1:73-00—1:78-00, російський рубль 3:00-00—3:10-00, копійки за рубль 1:50-00—1:55-00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 48-50—49-50, пшениця селянська 48-00—49-00, жито галицьке 35-00—35-50, ячмінь галицький броварський 43-50—45-50, ячмінь на млинці 28-30—30-00, ячмінь пастівний 35-50—36-25, овес галицький 32-50—33-50, кукурудза румунська 44-00—44-50, барзбола промислова 0-00—0-00, фасоль біла 65-50—70-00, фасоль коприва 45-00—50-00.

Відгуки дня.

Пошлюбна ніч.

(3.—4. вересня 1928.)

Появил квітчасті тоасти,
Порвалися мережка танців,
Сміхи погасили,
Стих спів.
Весільний шум розвіявся, як дим...
Десь на далекім мості
Пройшли останні гості,
Старезний двір остався Молодим...

Тоді то на Чумацький Шлях,
Що килимом срібланим
Пославсь по небі чистім —
Ступня любови бог.
Тихенько, на шпильках
До мовчаного двору підійшов
Замкнув віконницю,
Згасив полумя свіч,
І положивши палець на уста,
шепнув:
Цитуйте!... Пошлюбна ніч!
Схиляли аїстри головки
Стихли між листям гутірка.
— Тихо...

(Десь далеко скотилась вірха).
Галактион Чіпка.

НОВИНКИ

— Сальомея Крушельницька приїхала до Львова вже вчора. На залізничній зустрічали велику артистичну представницю наших музичних і громадських товариств. Львівське громадянство, що не бачило її кілька літ, подивалося, як вона за цей час мало змінилася.

— Вода для Львова. Міське заведення водопроводів займається нелегкою справою, як побільшити скількість води для Львова. Є проект опроводити воду з джерел на північ від Шкля або з теребів між Миколашвом, Стриєм і Жидачевом. Щойно за рік сакінчат подрібні кошториси та плани.

— Комісар Львова лишається на своїм становищі ще до перших днів жовтня. До цього часу мають прийти його наслідники, якого шукають уже між львівськими громадянами.

— Самовбивства повторюються у Львові даново. За вчорашній день було їх два: Кравець Арош Берґман випив водни наслідком матеріальних клопотів, а закін урядовець К. на вул. Б. Гловацького у першому розстрою підірвав собі горло.

— Львівська хроніка. Вчора помер неждано дентист Бернард Брумер; досі невідомо, чи вмер він на серце чи отруївся. Брумер мав намір від довшого часу розводитися і тому його смерть дала привід до ріжких неприємних здогадів, досі нев'язаних. — На вул. Зеленої у фабрики бетону якийсь набій поранив дуже сильно робітника Мордєйка. Деякі часописи казуть, що це була кимсь підкинена бомба, невідомо з якою метою.

— Преса дорожє. Від 1-го жовтня всі варшавські денники подорожувати на 25 сот. Варшавський „Кур'єр Полєсний" ановляє, що львівська та краківська преса також мусять підвищити свою ціну.

— Пам'ятник марш. Пілсудського хоче перша вибудувати Коломия. Таке рішати місцевий союз зетівців і інші польські товариства, а за гроші на цю ціль звертаються вони до „всього громадянства Покуття".

— Ріжні вісти. Помер у Парижі останній польський амбасадор у Спол. Державах Юрій Бахмотієв. — Джон Д. Рокфеллер молодший жертвував 200.000 дол. на будову природного музею в Парижі. — Молодий син мадярського диктатора Микола Горті став у 24-ім р. жити заст. директора англійсько-мадярського банку, одного з найбільших у Будапешті. — Віртуоз-скрипак 27-літній Яша Хайфец родом з Вильні оженився у Лондоні тихцем з 20-літньою красунею з Нью Йорку Фальоренцією Відор. — У півн.-східній Канаді появилсь громади зоквіж; селяни звертаються до міпугів з проханням прислати їм зброю, бо вони не в силі оборонити своїй худоби. Канад місцева влада платить за кожного збитого вовка 80 дол.

— Рекорди. На ашитації історичних пам'яток у Сідней продали мичку волоса Наполеона за 400 зол. До цієї реалізації долучений документ, який стверджує, що волосся є дійсно Наполеона. Там-же продали одного листа Дікенса на 4 сторінки за 150 дол. — У жидівським шпиталі в Капші місцевий лікар переріз операцію, яку робить тільки на університетських клініках: впріраз пацієнтів, недужому на раку, вель шлюнок. — Нім.

Ілля і Ясиф Дроссар рішуче відстають від великої ціни до Парижа, до якого не міг дійти з німецькою армією. Без грошей він потрапив у дорогу на автоматичним крилі для безсмертних і доїхав уже до Шампани. — Стівініан Гельме переплани Ламон, тримаючись на воді 23 год. і 51 хвилина. Це 16-й плавач, що переплив цей канал.

— **Легуни.** Франц. легуни Ассольян і Лефевр, що відлетіли з Ле Бурже до Нью Йорку мусять сісти в Касомлія на припині вилітати одинокі зі збірника. Неповнізши літак, полетів шалі через Азирські острови. — Шведські легуни Гассель і Крамер, що виїхали з Гренландії і про яких писали, що вони загинули, насправді живі. — Звістки про вогневі сигнали бачені на льодових кригах неточні: вони не мають нічого спільного з особою Амундсена, як адогдувалися те, що вірили ще в можливість його сятсєння. Франц. круїзак „Орсабурі“ потвердив після своїх розшуків факт про знахідку останків „Летамі“. Преса в Осло пише, що норвежський уряд проголосить у найближчій часі день жалоби в нагади втрати Амундсена.

— **Примхи природи.** На Гелю велика морська буря разом з кодушною тробою гулила по всьому побережжю Рибалки. лям вітер пірвав багато сітей найкращих вингороду за що втрату у бурштину (ятарі), лям буря вернула беріг на всьому просторі від Карві до Ястарі.

— **Кельог — кандидатом на нагороду Нобля.** Деякі французські часописи торкнулися питання, чи Кельог не стане за здійсненні свій мировий пакт цюторітним кандидатом на нагороду Нобля. Коли цю нагороду дістали Чемберлен, Бріан і Штресман то й Кельог має всі дані на даярета за свою діяльність у мирісті мира.

— **Фільма про виправу Нобіле.** У Мільно випустили в світ першу фільму зпиту підчас підготунової експедиції Нобіле. Італійці витали кожну хвилину рієними опієсками. Одначею з Міляно приходить звістка, що тамешні лікарі признали Нобіле калікою, бо його права рука зовсім зломана.

— **Чи денгуа дійде до нас?** На це питання спробують відповісти лікарі в Парижі та Лондоні, де вже нині цікавлять ся живо поширенням дивної трещоті пошесті. Наука досі не відкрила бачина, що викликає цю недугу, а знає тільки умовини при яких люди заражуються. Денгуа нагадує в цьому відношенні інфлюенцу. Деякі лікарі є навіть тої думки, що це та сама недуга в різних проявах. Одні кажуть, що її привезли з Бразилію, другі, що вона повстала підчас будови тунелю в Греції, наслідком поганих гігієнічних умовин: кепської води та людських відходів. Б надії, що денгуа витисне в Греції, тому, що вона не поширюється при холодній температурі. Несмілоти кажуть, що вона є вістуном нової хвилі інфлюенци в Європі.

— **Світлове кіно.** По останній статистиці в Німеччині є 1,700,000 місць у кінах. — **„Фокс-Фільм“** буде в Каліфорнії студию спеціально для вироблювання голлівудських фільм. Ця студія коштуватиме мільон дол. — Ось що каже Чарлі Чаплін про голлівудський фільм: „Слово зайве для фільма. Воно може лише впливати суттєво фільму, так само як фарби впливають на картину. Так само доцільно було би давати рум'яна на мраморних лицах статуї. Фільма це пантомімічне мистецтво. Чому ж попросту не йти в театр?“ — При Ліді Наній відчиняють новий інститут „Всесвітньо фільмово бібліотеку“, де будуть не лише реститувати всі фільми світа, але й дбати про кіноу пронагану у кращому розумінні. Цей інститут міститиме в свій вілі Фальконері в Римі. — Норма Тальмедж відвезла свої 87-літні і рішучі покинути євраз. — В околиці Конотантінополя будують кіноу студию. Технічний персонал покинчить є Європи.

— **Археологічне знахідка.** Лондонський „Дейл Геральд“ подає про одне в своїм роді археологічне відкриття: в Стара-Браї на Аркадських островах найшли прегарно збережені останки цівної святині в каміній доби.

— **Зізд Марії.** У американським місті Крофордсвілі уже 7-ий раз від війни скликаний зібрання молодих і дівчат з усього світу індіан, що мають на імення Марія. Згідно з прийнятою традицією цього зібрання на ньому роздають різні нагороди: найкращій і найвишій Марії, наймелій, найгрішній, найтоншій, то-що. В окрема премія для такої, що привезе зі собою на зібрання найбільшу кількість Марії-новинчок.

Дописи.

ЯРОСЛАВЩИНА. (Справоздаєча віча і початок політичної організації.) Дня 24. серпня а. р. відбулося в Ярославі віче, на яке прибули сенатор о. Татомир і посол Тершаковець. Присутніми були представники майже всіх сіл Ярославщини. По виборі до президії: о. Прокопа, декана з Доброї (головию), мішанина Люкевича (заступником) і Гаска П. директора казен „Віра“ (секретарем), сенатор о. Татомир говорив про політичне положення українського народу під Польщею та про заходи Українського Парламентарного Клубу щодо політичного його долі. Про економічне положення нашого народу говорив посол Тершаковець, який издержками словами і наглядними даними доказав, що польська політика веде наш народ до матеріальної руїни. Коли бесідники обговорювали обкладання наших людей грошовими жарами навіть за мимі провину, представник політичної влади комісар староства мільна радів Йому перебівав. Поліція весь час сторожила в дверях салі та обсадила цілу вулицю від ринку до церкви. Промови обох бесідників присутні нагороджували густими оплесками. По обох промовах прийнято черга аклямацій поставлені о. Я. Лішинський спільною резолюцією: 1) Зібрані на посольським справоздаєчому вічу громадяни Ярославщини засидають новині призначення Українському Парламентарному Клубові за дотеперішню його працю в обороні прав українського народу. 2) Зібрані висказують бажання, щоб всі українські посли без огляду на партію утворили один парламентарний клуб. 3) Зібрані висказують подяку Українському Парламентарному Клубові за те, що заохочував насшим округом, позбавленням свого носія і просить надалі звертати особливу увагу на цей пограничний округ. Промовило ще кілька бесідників, які представляли місцеві надужиття. Висловлено також бажання, щоб утворити постійну політичну організацію тутешнього округу, яка ведеб організаційну роботу. По виборі тимчасового підготовчого організаційного комітету засідаєчо віче піснее „Ще не вмерла Україна“.

ЗБОРІВЩИНА. (Спростування.) Від політичного старости у Зборіві дістаємо таке спростування: У звязку з нотаткою, поміщеною в „Ділі“ а дня 22. серпня 1928 ч. 187 прошу на основі арт. 30. розпор. Президента Річипосполитої з дня 10. травня 1928. Дя. Д. З. ч. 45 поз. 398 про пресове право помістити у найближчому або в слідуючому числі газети слідуюче спростування: Неправдою є, що референдар п. Ежи Новаковскі, делегований на віче в Ярославичах дня 12. серпня а. р. скликає Комітетом УНДО у Зборіві це віче розв'язав наслідком порушеної д-ром Левинським справи колонізації Сх. Галичини, але правдою є, що п. Новаковскі це віче розв'язав наслідком козюкуючого з карним кодексом змісту промови д-ра Левинського, що є предметом судово-карних дохождень. — Неправдою є, що органи державної поліції з криком кинулися на учасників віча, які розходилися співаючи „Ще не вмерла Україна“, але правдою є, що по розв'язанні віча візвали присутні на тому вічу постерункові державної поліції учасників віча, щоб розійшлися, а це візвання присутні виконали не співаючи ніяких пісень. — Повітовий староста: Кроковскі.

Присилайте передплату!

ХТО КУПИТЬ нову оригінальну гуцульську спальню з дубового сухого дерева, солідної роботи за 350 ам. дол. Повага гарантія. — Зголошення: Прокопич, учин, пром. школи Колонія, вул. Мнхінка ч. 56. 461

ДВІ панночки знайдуть логічне приміщення при інтелігентній родині. Бажано від учительських семінарій. — Інформації: Львів, Ривок ч. 39 „Труд“ 471

НОТАРІАТ в Богородчанях потребує нотаріально-го кандидата на ставку посаду. 332 3—3

Театри.

Великий Мисський Театр:
6-го т. 7:30 веч. „Фавст“, опера, виступ Качмара.
7-го т. 7:30 веч. „Наречена бояра“, оперетка.

Кіна.

„Аполло“: „Воєнні орли“
„Лєва“: „Лєв монголіє“
„Одза“ (дани „Байка“): „Перлина гарему“
„Палас“: „Шингуні“ Фріна Лінга.
„Фатноріана“: „Мала авантюристика“
„Король забавляється“.

Необхідний для всіх!

Поруцаю Ва. П. тільки за 2 зл. 50 сот. з пересильною моментальний рахунок. — Велика економія часу. В хвилині можна множити, ділити і вичисляти відсотки. Необхідний для всіх інституцій, підприємств, учителів, учнів, бюралістів, касієрів, бухгалтерів, всіх урядників і т. п. осіб. Присутний для кожного без страти часу і енергії, як також без окремого приготування. Даст готові вислізи множення, ділення і обчислювання відсотків автоматичною швидкістю читання. В случаях потреби моментальних обчислень є незрівняний. Ціна тільки 2 зол. 50 сот. з пересильною, листів і перекази адресувати: Генрик Цукерштайн, Warszawa, Leszno No 27/33. Конто чеконе П. К. О. ч. 7863.
П. С. Виснається по одержанню належності, можна і за післяплатою, в цім випадку коштує о 1 зол. дороше.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карбіновича.
Бібрка:
7.IX. Вихрест.
Перемисль:
8.IX. Вихрест.
9.IX. Циганка Аза.
10.IX. Ієша.
11.IX. Віб.

Шкільні мундурки і біла для шкільної молоді виконує солідно, дешево і скоро живоча промислова кооператива „Труд“, Львів, Гинюк 39. 477 1—2

На Рідну Школу аложили ВП: Мальвіна і Олександр Колодій, рідник суду в Перемислі 10 ам. доларів, замовлять відомель про своє звичання; Вілія Т-ва українських ветерин. медиків в Бері 108.50 ч. бор. на збірку між товаришами українськими студентами і кляче всіх товаришів ветер. лікарів, бувавших членів Т-ва Укр. ветер. мед. в Бері, а то: вет. лік. д-ра Будника Дмитра, д-ра Глюза Омелана, д-ра Вазара Антона, д-ра Біленького Володимира, д-ра Вайлика Петра, д-ра Федоровича Івана, д-ра Возодзаського Петра, перебуваючих вже в Радичині, дальше всіх тов. вет. лікарів, які ще є в Ч. С. Р. і Т-во Українських вет. медиків „Ватра“ у Львові. — Жертводавцям склавас щирю подяку Головна Управа. 480 1—1

Загальні Збори Кружия „Рідної Школи“ ім. Івана Вишеського в Судоліні Вишні, відбудуться дня 23. IX. 1928 р. о год. 4. попол. у власній доміні. В разі неприсутності змаганого статутом ти-са членів Збори відбудуться о годину пізніше без огляду на скількість присутніх членів. 481 1—1

ДРІБНІ ОГолошення

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора для ученика П. класи гімн. Винагорода пісая умови. — Зголошення на адресу: о. М. Данилюк, Учин к. Радехова. 469 2—2

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручас дешево Домбровські-Розважєвські Львів (Готель „Корона“) вул. Академічна ч. 3. Догідні услія. 2561 11—7

КОНЦЕСІОНОВАНІ Науков. курси „Освіта“ приймає висли на новий шкільний рік 1928-9 на курси: натуральні гімназійні (зодитні, одворітні, творчі), семінарії: курси з обсягу 6 і 4 клас гімназійних, доповнючі курси до поодиноких клас гімназійних Науку ведуть найкращіші гімназійні професори через 5-6 годин денно. Зголошення приймає секретаріат „Освіти“, Львів, Мільковського 11. від 12—1 і від 5-6. Телефон 50-01. Ждайте безплатних проспектів. На відповідь марку. 278 3—3

АДВОКАТ д-р Степан Мудрецький в Товстін місті (Глуше) прийме рутинюваного конціпента. 461 2—3

СПІВЛЮКАТОРА елект. двох пачин і в урядників пошукуються на мешкання з цілю удержання. Покий фронтний, в околиці стріліського парку, електричне світло, ладина. — Блізна відомість вул. Косинерська (бічна вул. Капельної) 1/1 двері ч. 5. 462 2—3

ГОДИННИКИ тільки надійніші фабрика прецізійні продає за готівку і на рати від десятих діт в найкращій стороні звича фирма Іван Зельтенрейх, Львів, па. Малицька ч. 5. 3 114—7

О зайчи парохія, Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Парохія А“. 478 1—2

КІМНАТА, потрібна для двох медиків від 1.X. Зголошення до 23.IX. до „Діла“ під „Спокій“. 476 1—2

ОГолошення.

За оголошення Редакції не відповідає.

Всіх лікарських наук

Д-р Софія Парфанович

ординує у внутрішніх і жіночих недугах. 455 2—3

Львів, вул. Домогалиців ч. 2. (бічна вул. Кохановського і Охрону). 463

РЕНТГЕНОЛОГ

Д-р Людвика Лянде Ляйнерова

Львів, вул. 3-Мая ч. 7.

повернула. 2—4

Спеціаліст коду легінів, серця і мозку

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

453 Пересвітлення Рентгеном. 5—24

Зол. 11-00	БУДИЛЬНИКИ	Зол. 11-00
франц.		закард.
з гарантією, тільки у фірмі		
Б. ГРИНБЕРГ, вул. Сикстуська 4		

Впр. оо. Парохів, що уладжують у своїх парохіях місці, просять двох інвалідів УГА, що займаються продажою депоціоналіз, щоб були ласкаві поцілювати про речення місці хоч тиждень наперед і цим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві оголошення Л. Янів, Залитів п. Підліски малі. 2—4

Меблі на рати! Готівкові ціни, також тапінеровані меблі, власного виробу, найдешевше в ДОРОТЕУМ, Львів Сапги 34. Тел. 15—01. 479 1—1

ТАК ЯК АВТОМОБІЛЬ

цілковито усунув з обігу кіну дорожку, так

ПРАЛЬКИ „МАРИСЯ“

системи Тадея Подоського (патент. у всіх краях) закінчили з уживанням у домашнім газдівстві невідгідних балій до прання.

Ціна Пральки „МАРИСЯ“ низька, дуже оплатиться, як що возьметься під увагу

вигоду, ошадність і легкість праці,

гигієну і консервацію білля. ::

покази БЕЗПЛАТНІ НА ВАЖАННЯ!

Виключна продаж на воевідства: львівське тернопільське і станіславівське

У ФІРМИ М. КЕРСКИ

Львів, вулиця КОПЕРНИКА ч. 1.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пок.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Мертва сесія.

Львів, 7. вересня 1928.

Дев'ята сесія повного Зібрання Ліги Націй не викликує сподіваного зацікавлення, хоч на порядку її напад нахальності досить важливі справи, а в першу чергу проблема роззброєння. Здержливість, байдужість і мертвота панують в Женеві. Як далеко посунулася відсутність зацікавлення женецькими справами, свідчить незвичайно характеристичний інцидент із засідання з 4. н. м. Президент Зібрання, данський посол Цале в Берліні ствердив з жалем, що ніхто з делегатів не зацікавився до голосу та що коли до вчора ніхто не зголосився до слова, то він буде змушений відкласти середове засідання. Цю заяву прийняла галерея іронічними вигукми й окликами. А взагалі досі тільки над звітом про діяльність Ліги Націй в попередньому році забірали голос: представник Китаю Ванг, делегат Голландії Блокханд та заступник Швеції Удлен. Та ці виступи, за винятком голландського представника, який звернув увагу на палоче питання нац. меншостей, мали здебільшого роздільно-чужий характер.

Причину женецької мертвоти добачують в політичному виснаженні політиків. Саме перед біжучою сесією відбулася низка міжнародних конгресів і конференцій, яка вичерпала більшість актуальних проблем. У першу чергу підписання пакту Кельбога, а після Міжпарла. Унії і частинно конгресу національностей відібрали політикам темі до поповнення на женецькій арені. Другою причиною мертвоти в Женеві є відсутність головних керівників європейської політики: Чемберлена і Штресемана. Ця обставина досить мінорно настроює Бріана, і він заповідає свій передсудовий виступ з Женеві.

Програма сьогоднішньої сесії Зібрання Ліги Націй є досить обмежена. З формально-престижних справ на перший план вибиваються вибори до Ради (на непостійні місця). Та справа є досить ясна, тільки їде суперництво щодо азійського представника в Раді між Китаєм і Персією. В тих заходах і перегонах побідником вийде по вській правдоподібності китайський делегат Ванг-Кінг-Кі.

На другому місці стоять позичкові справи під міжнародною контролю кількох менших держав. Грецька позичка вже затверджена і розписана. В справі позички для Болгарії відбуваються переговори. Болгарії ставлять високу ціну відплати національний (державний) банк міжнародний контроль, що є правилом у повоєнній Європі. Зате кельсько представляється справа позички для Португалії, бо фінансовий комітет Ліги Націй поставив неспокійний ірландський республіканці такі важкі умови, що вона мусітиме зрештешувати з поміччю Ліги Націй.

Постійним фінансово-економічним клієнтом Ліги Націй є зубожіла Австрія. І тепер явився в Женеві канцлер д-р Запелль, щоб добути у сильних цього світа звільнення застав для нової позички, виложеної на американському ринку. З тією метою австрійський канцлер відвідав британського державного секретаря Кешендена в Бріані. І тут

справи перейшли вже на політичний ґрунт. Французький міністр закордонних справ почав перестерігати австрійського канцлера перед страхітливим об'єднанням з Німеччиною та „парадизом“ йому дозволити всіх зусиль для здавлення об'єднанських тенденцій, бо це могло би підірвати рівновагу Середньої Європи, а навіть викликати воєнний заклад. На об'єднання не погодиться ні Франція, ні Італія, ні мала антінта. Очевидно, скромному австрійському прелатові не лишалося нічого, як прийняти до відома ці „дружні перестороги“ Бріана.

З інших справ політичного по-спраку годиться звернути увагу на вічну справу польсько-литовського конфлікту і справу угорських опантів в Сегеді. Особливо перша справа перед сесією виглядала к польській пресі великою і страшною. Там Литва мала дістати науку за своє опірзо-відмовне становище в справі польських домагань. Та виявилось, що не такій март страшний, як його малюють. Досі всі призики показують на те, що все скінчилось на безпіддній балаканині. Голландський делегат зложив звіт з безуспішних польсько-литовських переговорів, опісля обі сторони: польська й литовська — представляють свою точку погляду на справу, а вкінці Рада внесе паперову резолюцію.

Зате більше зацікавлення збуджують позакартисові переговори між

Бріаном і німецьким канцлером Мюллером у справі евакуації Надренії. Німецька опінія є дуже схвальною опірним становищем Франції в справі евакуації. Німецька преса розпочала досить гостру кампанію в тій справі, докизуючи, що політика Мюллера є безплідна у найважливішій для Німеччини справі. Коли так далі піде, то Німеччина мусітиме відвернутися від мюллерівської політики. Для підтвердження цієї думки саме тепер у Берліні з'являється Чічерін, з Німеччиною обіймає посередництво в півзаназанні переговорів між Рад. Союзом і Західними Державами. Порозуміння між цими двома могутністями було би великою загрозою для Англії. Саме тоді, коли Берлін злегка потрокує Франції (відверненням від Мюллера) й Англії (радянсько-американським порозумінням) за кулісами йде жива війна думок з одного боку між Мюллером і Бріаном, а з другого між Брайтшайдом і Бонкуртом, щоб такі довести до німецько-французького порозуміння в надренській справі.

Зрештою, в Женеві панує мертвота. Притом, найважливішою точкою сьогоднішньої сесії є проблема роззброєння. Та вона має тільки декоративний характер. Вона то — як вічна тема — дасть нагоду може децю обжити сьогоднішню сесію промовамі Бріана і Мюллера на тему миру.

Одна заборона і її мотиви.

Дві різні міри представників одної влади.

Ще 16. червня н. р. внесло львівське українське Товариство Прихильників Освіти подання до станіславського воєводства в справі дозволу на прилюдну збірку в міській пересні н. р. для потреб названого товариства, що займається допомогою студіюючій університетській молоді. Цьлі Товариства, як відомо, гуманітарна і до того висококультурна. Рівночасно внесло Т-во такі самі подання до львівського, тернопільського і волинського воєводств. Львівське і тернопільське воєводства дали дозвіл на збірку, а станіславське і волинське воєводства збірки заборонили.

Нині хочемо спитатися над заборонаю станіславського воєводства і над її мотивами. Та насамперед скажемо децю про історію заборони та саму процедуру погоджування дотичного подання української установи. Подання внесене ще 16. червня н. р., отже на цілих два і пів місяця перед реченням збірки. Збірка відбувається рікрічно, як відомо, в міській пересні, що наслідком того й має назву місяця українського студента. Незважаючи на час двох і пів місяця, в якому можна було погодити справу збірки прихильно або відмовно, але спокончасно, станіславський воєводський уряд вислав відмовну відповідь Т-ву аж по 25. серпня н. р., бо товариство дістало її 28., отже за кілька днів перед розпочаттям збірки, коли до збірки був підготований весь коштовний апарат на місяць. При тім слід зазначити, що на самій відмовній відповіді воєводства була дата 3. серпня 1928 р. Отже між рішенням і його виконанням

пройшло аж яких 22 дні. Експедитива в тому уряді, як бачимо, поділяє все у „приспіненому“ темпі.

Та хоч як важна паведена обставина погоджування українських некущих справ для нашого Т-ва, то вона в цій справі всеж не найважливіша. Важливішим далеко мотиви заборони публічної збірки. А в мотивних заборони говориться про те, що воєводство видало вже значну кількість дозволів на всякі квести для місцевих товариств, а матеріально положення населення, що перебувало минулорічну катастрофу повоєнної і цього річчю градобиття є таке, що його не можна обтяжувати новим тягарем збірки. Приглянувшись тим мотивам слід зазначити таке: якщо все населення станіславського воєводства по елементарних катастрофах: не в силі брати активної участі в ніяких збірках, то тоді на терені того воєводства не повинно бути ніяких дозволів на ніякі збірки і для локальних установ. Кожен такий дозвіл воєводства давало, то тим самим — можна сказати — обтяжувало свідомо зубожіле населення непосильними тягарями. Означе тут слід зазначити, що воєводство мабуть давало такі дозволу в тому переслідванні, що між зруйноване населення ніхто за збіркою не піде, а піде тільки там, де елементарних катастроф не було. А таких місцевостей, що не потерпіли наслідком катастроф у воєводстві є багато. Далі воєводство, видаючи дозволу, було мабуть певне, що всі ті збірки не є примусовими, а обмежуються до добровільних датків, що такі збороти зможуть і схо-

чув. Тим самим мотивами по-винної воно було логічно кермуватися і при ухваленні дозволу на збірку для Т-ва Прихильників Освіти. Означе тим пона тут не кермувалося, а це занадто, що мотиви заборони були інші від тих, які подали. Іх і подав теперішній воєвода Моравські до відома тим членам Вдиду Т-ва, що в справі дозволу в нього інтервеніювали. Є це мотиви політичної натури. Українське студентство, мовляв, політично для Польщі не благонадійне і через те, очевидно, не заслугою на матеріальну підтримку своїх власних батьків і опікунів. Колиж такі міркування станіславського воєводи лягли в основу відмови і заборони на збірку, то чим їх оправдати, коли в інших воєводствах, а саме: львівському і тернопільському такі дозволу на збірку видали. Ці воєводства виходили мабуть з того заложення, що гуманітарно-культурна праця не має нічого спільного з політичною „благотворністю“ чи „неблагонадійністю“ студентської молоді. Саовом з того висновком, що в Польщі, кожний урядовець, навіть високий, кермується у таких тонких справах, як ця, не законними, однаковими для всіх, нормами, але особистими і то приватно-особистими поглядами, або розглядає кожну справу зі становища свого „wizimisię“.

Що більше станіславський воєвода є ще до тої міри великосердним, що видавши заборону, сміє в приватній інтерпретації до неї подавати до відома заінтересованих чинників, що він робить це в інтересах і для добра українців. Крім того знає, що він зможе зробити дуже багато доброго для матеріальної підтримки української молоді, але тоді, як серед неї зміниться відношення на „лініше“, як пона „устаткується“. Ось і зразок „приватної“ та „доброї волі“ воєводи, що хоче „виховувати“ українську молодь.

Товариство Прихильників Освіти внесло проти заборони рекурс до Міністерства Внутрішніх Справ через теж саме станіславське воєводство. Але навіть у випадку прихильного погодження відатку, тобто рекурсу, справа не зміниться, бо технічно у цьому місяці збірки в станіславському воєводстві не вистачить перевести вже не владяться. Та треба надіятися, що рекурс не буде скоро і позитивно погоджений, якщо взагалі буде якнебудь погоджений. Означе тим не повинно журитися ні Т-во Прихильників Освіти, ні студентство, бо ж заборона прилюдної збірки в станіславському воєводстві зовсім не виключає надсилання відповідних датків для Т-ва з тогож таки станіславського воєводства. Що більше, ми певні, що по цій забороні зі станіславського воєводства вплине до Т-ва більше жертв, ніж їх було зібрано збірки на місяць. Треба на такі істоти воєводської „політики“ реагувати гідно й солідарно не словами, але ділами, бо того вимагає від нас національна гідність та честь. Наша молодь через заборону збірки ні не перерве своїх студій, ні не пропаде, а навпаки скріпне і настанить свого духа до тим інтенсивнішої праці та посвяти для народу і в тім наїде повну і всесторонню підтримку цілого громадянства.

Конгрес національних меншостей і поневолені народи.

Інтерв'ю львівського жидівського журналіста з послом д-ром Дм. Левицьким і білорусом Єремичом.

У жидівському жидівському журналістському підприємстві „Дер Морген“ з дня 1. вересня п. р. (ч. 554) появилася кореспонденція Шолом Готліба з Женев, в якій він передає свою розмову з білоруським послом Єремичом і головою У. єврейського Клубу послом д-ром Дм. Левицьким на тему їх участі в Конгресі національних меншостей у Женеві. Ця розмова передрукувалася у найавантюрнішій і наймаркантистичнішій витівці єврейського щоденника „Ізвестовани Курорє Подєсєни“ з дня 6. вересня п. р. (ч. 247). Далі передруковуємо її у цілості і в дослівному перекладі зі щоденника „Дер Морген“.

В публікації конгресу — лише Ш. Готліб — зустрічається з білоруським представником з Польщі Єремичом і презентує йому свій образ присутності до річ:

— Яка є причина, що білоруси рішуче зайняти з дотеперішньої ролі обсерваторів і беруть участь у Конгресі?

— Причина проста, — довший час адержувалися ми від такого приотушення до участі в Конгресі, бо рами його були за вузькі для нас. В статуті Союзу Національних Меншостей була одна точка, якою вимагалася беззаперечно лояльність до тієї держави, де нац. меншини живуть. Далше — до цієї пори можна було вести тільки теоретичні дискусії, втімось не можна було заговорити про відносини відносини, які в даній державі закладають, а також не було можливості виступити перед світом у власній свідаті аясувати положення меншин.

— А чи тепер що змінилося, коли ви приступили до Конгресу?

— Я пішов на те, що життя примусить Конгрес зайняти нове становище і тільки переконали, що це станеться, спричинило мою участь як представника білорусів у тому Конгресі. Однак прошу вас рішуче зазначити в пресі, що наша співучасть у Конгресі не є означена в положеннях дальшої боротьби за певні права нашої нації.

На цьому покінчилися розмова і до нас відійшов провідник галицьких українців пос. д-р Д. Левицький, який зазначив у мене примірник „Журналу де Женев“.

— Позвольте, якшо ласка, мені заступити. Не зазначили Ви, чи в сьогоднішньому числі помістили нашу декларацію?

— Помістили. Але віддай і тут хотілоб вас промовчати...

Жартівливий тон нашої гутірки переміняється в поважну розмову і провід-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК Львів, вул. Галицька ч. 16.

них галицьких українців дав мені рад просто синаційних реверсів, які угоджались мене оглянути. Передаю цілу розмову:

— Я ставлю Вам, пане посол, те саме питання, яке поставили послом Єремичем. Що сталося, що Ви навіще рішуче відступили від офіційної до Конгресу Нац. Меншостей?

— Нічого не сталося. Через наше вступлення ми хотіли показати, що будучи національною більшістю на окресленій території нами територією, мусимо востанок боротися навіть за ті найпримітивніші права меншин, охороною яких займається Конгрес. В попередніх роках ми адержувалися від співучасті у Конгресі ізза точки статуту про лояльність. На мою думку — ні одна національна меншина, яка є загрожена в своїй національній екзистенції, — не може бути лояльна до держави і уряду, під якими прийшлося їй жити (інтерпретація „Моргену“). Рішчі програми Конгресу є досить вузькі і вони приворвані до умови, в яких живуть цілі нац. меншини як напр. жиди. Політичні тенденції українців, які на своїй національній території є не меншістю а більшістю, — ідуть у цілком іншому напрямі як напрям тих цілей, до яких зміряє Конгрес Нац. Меншостей. Я ла те цілком ясно сказав у нашої декларації і тільки тому, що ми українці не маємо навіть тих прав, за які борються Конгрес Нац. Меншостей, — беремо участь у ньому. Хочемо тим саме задокументувати, що ми примусені важко боротися навіть за ті права, які нам гарантують міжнародні договори.

— Чи не могли би Ви, пане посол, ближче пояснити, що Ви розумієте під лояльністю до держави? Якби справа не мала, то всеж українці взяли участь у виборках до польських законодавчих установ, а Ви, пане посол, самі зацікавлені у польському союзі. Чи не значить це, що Ви признали польську державність?

— Признавати державність є зовсім що іншого, а лояльність що іншого. Я не свавію з союзи і перед цілою польською опінією, що ми українці не є лояльні супроти польської держави і що ми не хочемо такими бути.

вовни на сукні
і жіночі плащі,
у великому ви-
борі шовки,
сукна на муже-
ські одяги.

— Чи це значить, що нашою тенденцією є відорватися від Польщі?

— Цілком ясно і певно. Можете цілком спокійно написати це в вашій газеті — говорю це цілком ясно і в повній відповідальності за свої слова. (Підтвердження „Моргену“). Ми українці не можемо бути лояльні супроти польської держави тому, бо ми примусом до власної держави. Ми не віiamo до своєї мети а бомбою в руках, йдемо мирним шляхом. Це наша тайна, — покінчили розмову д-р Левицький.

Господарство в УСРР.

Виробнича конференція заводів Південно-машинобудівництва.

На початку серпня цього року відбулася у Харкові велика виробнича конференція заводів Південного машинобудівництва, себто машинових заводів України, які одначе рахуються союзними і стоять під безпосереднім зарядом Москви. Визначені справознавці з цієї конференції уміщені в чл. 179, 180 і 181 харківського „Комуніста“. Тут хочемо подати деякий матеріал а цих справознавців.

Головний реферат під управлі тресту про стан та перспективи капітального будівництва на заводах тресту робив п. Доценко. З цілого реферату для нас найцікавіше твердження, що Південно-машинобудівництво відповідає до тієї вимоги ваги, яку має Південно-машинобудівництво всього Союзу. Інші машинобудівельні трести, які є на території Московщини, одержували значно більше погтів. Напр. „Гомза“ за чотирьох років збільшила капітальні вклади на 82 проц., Північно-машинобудівництво — на 45 проц., а Південно-машинобудівництво лише на 13 проц. В тойже час збільшення основного капіталу заводів Південно-машинобудівництва досягло 42 проц., при чому на окремих заводах це збільшення доходило до 62 проц. Це дуже характеристичні цифри, які показують, як Московщина трактує потреби такої важкої галузі української тяжкої індустрії, якою є будова машин. Становище, що витворилося на українських машинобудівельних заводах, та-

ке, що з теперішнім устаткуванням далі нормально працювати не можна, а витрати на капітальний і близкий ремонт ще року зменшуються. На будуваний рік трест має замір витратити на капітальне будівництво 26 мільонів карбованців; з цього 3 мільони карбованців призначено на житлове будівництво і лише 8 мільонів карбованців на нове промислове будівництво. Однак навіть цієї мінімальної програми трест не зможе виконати, бо одержав а центр повідомлення, що цього року намічено зарезервувати для Південно-машинобудівництва лише 10,5 мільонів карбованців.

Другим цікавим місцем у доповіді Доценка є те, в якому він говорить, що лише не тільки в тому, що відбувається мало коштів на капітальне будівництво, Біла а тому, що заводи тресту досі не мають перспективних планів свого будівництва, свого розвитку. Тому, коли трест і одержав би більше грошей на капітальне будівництво, то, на думку доповідача, люди ти можна було би їх рішуче використати. Протягом останніх трьох літ трест вимагав на капітальне будівництво 64 мільонів карбованців, а одержав лише 29 мільонів карбованців. На його думку це пояснюється тим, що трест недостатньо утримував свої потреби, не маючи перспективних планів. Однак на нашу думку це пояснюється чим іншим, а саме неохотою Московщини допустити до нормального розвитку важкоіндустріальну галузь тяжкої української індустрії — машинобудівельну.

Цього року трест одержав на капітальне будівництво по всіх заводах 12,5 мільонів карбованців, але за перший півріч використало лише 4,5 мільонів карбованців, себто 36,5 проц.

Говорив у своїй доповіді Доценко також про болісну справу замовлень на заводське устаткування. На його думку вся теперішня система замовлень на заводське устаткування несприятлива для тресту та для заводів. В центрі замовлення затримуються, обмежено вибір заводських фірм; ні трест, ні заводи не мають права безпосередньо замовляти устаткування. Все це утруднює роботу й викликає непорозуміння а замовленнях. Через таку систему замовлень бувають випадки, коли трест з початку одержує для заводів вартість, а доперва через кілька місяців мотори до них. Однак трестові все таки удалося використати всі кредити на заводське устаткування. За три роки трест замовив устаткування на 2,153.000 карбованців. Досі Південно-машинобудівництво одержало 262 вартості; з них на 1. червня встановлено й працюють 182 вартості, себто 69 проц. Однак деяких вартостей взагалі не можна використати.

З. К.

Толстой і Сковорода.

Психологічна паралеля.

З кінцем липня п. р. відбувся з рамени „Українського Наукового Інституту“ в Берліні в салі німецького університету виклад проф. д-ра І. Мірчука на тему „Толстой і Сковорода“, який передаємо як причинков з приводу 100ліття уродин Толстого. Завданням цього викладу було сиростувати деякі погляди про подібність думок обох мислителів і виказати глибокі різниці у психічній структурі цих двох національних типів.

Не лише у своїй літературній творчості, але і як мислитель виявляє Толстой глибоко національний російський тип. Твори Сковороди він жив і полюбляв їх, але не можна погодитися з поглядом про безпосередній вплив чи генетичний зв'язок цих двох славянських мислителів. Тісний зв'язок між життям і вченням, закладування до питань практичної філософії, домінуюча роль реалістичного моменту і с. п. характеризують у більшій чи меншій мірі майже всіх славянських філософів, а не тільки Сковорода та Толстого.

І Толстой, і Сковорода шукають та правду, але Толстой бачить її скорого здійснення, не ступивши

еволюційним шляхом, виявляючи при цьому психіку революціонера з характеристичною рисою нетерпимості до інших поглядів і з бажанням радикального підпорядкування усього життя своїм власним теоріям, тоді, як у Сковороди це шукання правди має цілком інший характер. На його думку завданням філософії та завданням людини взагалі є шукати правди й змагати до неї. Але правда — це ціль недосяжна і якраз усе щастя людини випливає з безуспішного шукання й змагання до правди. Різними шляхами можна йти до тієї мети й через те всяка нетерпимість до іншого думачих неоправдана. Сковорода виступає і проти релігійної нетерпимості, відкидаючи погляд, не начебто вічна правда тільки одним способом на цьому світі проявлялася.

Як справжні слав'яни, Сковорода й Толстой не обмежуються на саме проповідування своєї науки, але пристосовують її до життя. Та й це переведення теорії в практику було в них різне. Недосяжні ідеали Толстого привели його в практичному житті до непослідовних компромісів. У Сковороди бачимо навпаки нову гармонію між його наукою та життям. Він не аристократ істотних традиційних форм життя, лише змагає до їх наближення, до їх удосконалення. У відношенні до себе він безкомпромісний, у відно-

шенні до других лагідний і оглядний. Він сам нап. не має ніякого майна, але не тому, що бажав би приватну власність взагалі усунути з життя, тільки тому, що вважає майно джерелом непотрібних турбот; він також не закладає собі своєї власної родини, не виступаючи проти родини взагалі, тільки вважаючи себе призначеним до інших завдань.

Толстой і Сковорода розходяться теж у своїх поглядах про роль людини в історії та про свободу людської волі взагалі. Фаталистичний світогляд Толстого зводить усякі прояви самосвідомої особистості до невідлучного послушного незмінним законам, а почуття свободної волі до ілюзії. На його думку, всупереч загальному поширеній вірі, не людина пересовує фігури на шахівниці історії, тільки людина пересовують незалежні від неї обставини психічного й матеріального характеру. І чим вище місце займає хто у людській ерархії, тим менше він свободний. Події розвиваються на основі власних законів, а не під впливом людських бажань і плянів. І в індивідуальному житті людини панує фаталізм. Терпіння — це необхідний атрибут життя, свобода-ж волі — це тільки ілюзія. Ціла галерея героїв романів Толстого може служити ілюстрацією цього детерміністичного та песимістичного світогляду російського мислителя.

У Сковороди людина, в протилежність до іншої живої природи, має розум і свободну волю. Щастя людини залежне від свободного вибору. Світогляд Сковороди євдямоністичний та оптимістичний. Щастя знаходиться близько коло нас і кожному легко доступне й треба доброї волі, щоб це щастя аяти. Воно ґрунтується на душевному спокою, який кожна людина може досягнути життям, згідним із своєю природою. Так у першу чергу треба пізнати себе самого, пізнати свою природу. „Бути щасливим не означає нічого іншого, тільки знайти себе самого, себе самого пізнати“ — і відповідно до цього жити. Велю людини, яка може вибрати таку чи іншу діяльність, грає при цьому головну роль. Сам Сковорода теж вибирає собі такий життєвий шлях, який на його думку найбільше відповідає його природі, адобуваючи собі в той спосіб бажаний душевний спокій, а тим самим і те щастя, яке людина в цьому житті може досягнути. В протилежність до цього розладу, повного темних думок, сумнівів і міркувань та зростаючого невдоволення, що привело Толстого аж до думки про самоубиство, бачимо у Сковороди сократичний божеський спокій, як випливає з доброзильного обмеження сфери своїх інтересів і необхідності для цього основної освіти і ясний життєрадісний світогляд, що знові гармоні-

Нарешті Доповню обговорення перспектив розвитку й реконструкції заводу Південномаштресту. Орієнтаційно протягом п'яти років передбачається вважати за капітальне будівництво 105 мільйонів карбованців і збільшити випуск продукції на 113 проц. Протягом п'яти років гадують поширити і перебудувати паровозобудівельний завод у Луганську, щоб він міг виробляти річно 350 паровозів. Протягом цього часу карміський паровозобудівельний завод має спеціалізуватися і випускати річно 160 паровозів і 250 тракторів; він має організувати також будову газомоторів. Верфи до будови кораблів у Миколаєві мають довести будову кораблів до 10 мільйонів карбованців на рік; крім того вони мають виробляти на рік до 600 вагонів і до 800 цистерн. Крім того мають там поширити будову кітлів, моторів Дизеля і асикого розу залізних конструкцій. Так само цілий ряд інших заводів мають спеціалізувати.

Крім доповіді від управи тресту була співдоповідь представника Всеукраїнського Комітету металістів. Ця доповідь цікава для нас тим, що цей представник дав безпосередню критику палаті і хиб у тресті. Він насамперед вказав на те, що сам доповідач знає, що колиб трест навіть одержав більше грошей, він не знав би, що з ними робити. Здавалосьби, що коли трест одержав певничайно малі кошти, три рази менші, ніж ті, які були йому потрібні, то він повинен би був раціонально використовувати їх. Однак на практиці це не завжди так було. Наприклад ремонт турбіни на заводі в Луганську мав коштувати 10.000 карб., а фактично він коштував 37 тис. карб. Добудування головної контори мало коштувати за кошторисом 10 тис. карб., а фактично коштувало 90 тисяч карбон. Кошторис на будівництво однієї печі складалося на 15 тисяч карб., витрачено вже 91 тисяч карб., а все ще не скінчено будувати печі. Це поодинокі факти, які характеризують всю систему капітальних робіт на заводі у Луганську, де протягом минулого року переінтентовано на капітальні роботи 331.000 карбон. Також ліквідація капітальних робіт дуже диха. Невдало новостановлені казани відразу треба ремонтувати. На одному заводі збудували 28 фундаментів під паретати. Потім виявилось, що фундаменти збудовано не там, де треба, і їх довелося демонтувати. Протягом п'ятих років трест переплатив витратити на капітальне будівництво велику суму — 105 мільйонів карбон., але ще й досі він не має півдня перебудови окремих заводів. Яко, що при таких обставинах трест не буде одержувати грошей на перебудову заводів.

Дуже цікаво є критика представника

PALACE

Фріца Лянга

ШПИГУНИ

Ц. н. н. нормальні

комітету металістів справ з імпортом устаткуванням. Якість закордонного устаткування дуже часто є диха. Крім того замовлення на імпорте устаткування не звужується в капітальним будівництвом. Наслідком цього заводи дуже часто не мають як слід використати цього устаткування. В цьому винні і трест і заводи, і ті організації, які мають відношення до придбання імпортного устаткування.

Доповіді про капітальне будівництво та імпорте устаткування викликали з боку робітників великі дебати. У виступах робітників поділять ще чимало фактів негосподарного й безплінового будівництва, неправильного замовлення й використання імпортного устаткування. Нам годі тут наводити усі ці зауваження. Залатимо лише виступ одного робітника з заводу в Миколаєві, який нарікав, що спеціалісти працюють переважно по центрах — у Ленінграді, Москві та Харкові, а на місцях часто відсутність необхідної кваліфікованих металістів тоді як Україна узяла з себе велику базу металю й вугля. На думку промовця треба би було зробити плановий розділ технічних сил.

На конференції були ще дві доповіді про раціоналізацію виробництва Південномаштресту. План тресту передбачає витратити в будучому році на цю справу 1.400.000 карбон.; з того на справу раціоналізації виробництва має припасти 585.000 карбон., на раціоналізацію складового господарства — 185.000 карбонів, на наукову дослідну роботу 330.000 карбон. і на інші раціоналізаційні заходи 385.000 карбонів.

Ми не маємо супромети подавати докладнішого змісту дебат про справу раціоналізації. Значимі тут лише деякі занадто яскравих фактів, які можуть бути лише при більшшанній системі господарювання. Наприклад робітник Лозенко з Миколаєва зазначив, що трест надавав контрольні пафри з таким опіщенням, що не було часу їх докладно обговорити. Проект нового корабля, який має коштувати мільйон карбованців, пропонують розробити протягом вісьмох днів. Особливо багато скаре було на першому теганні, яка до нього часу не

Олена Мойсевичева

вернула й уділяє ленинсь сольного співа. — Зголошення: Л. Селіні 51 482 від 10 12 і 3—5. 1-3

ое із соняшною природою українських степів.

Такі ріжнці у психічній структурі обидвох мислителів мусіли привести до дальших розколювань у поглядах на релігію, мораль і знання. Посить яскраво виринають ці протилежності у моральній філософії. Етика Толстого ґрунтується на його поглядах про релігію. Мета і зміст людського життя, це не особисте щастя, тільки заведення царства Божого на землі. Якогось другого, метафізичного світа Толстой не знає. Божественна природа людини — це та теоретична основа, на якій Толстой розвиває свої думки, майже нігілістичні думки про закони, приватну власність і державу та свою науку про альтруїзм. Етика Сковороди ґрунтується на теоретично-пізнавчому підкладі. При помочі самопізнання, інтелектуальним зусиллям людина пізнає свої нахили й здібності й розвиваючи їх знаходить правдивий шлях до щастя. Це царство божє на землі, але шастя поодиноких людей — це тема етичних міркувань Сковороди. Він не відмовляв людині права на власність, не виступав проти законів та інших основ державної організації.

І на полі педагогіки вирізняє на одному боці ідеалістичний, радикальний, утопічний спосіб думання Толстого, а на другому більше зближений до об'єктивної дійсності, не ідеалістичний ані людсько чини

взагалі, ані простого народу, спокійний спосіб думання Сковороди.

Ріжнці бачимо вкінці й у відношенні обидвох мислителів до науки взагалі та до західно-європейської вченості зокрема. Толстой не признає науки тієї вартості, яку їй зазвичай приписується. Вона не починається, на його думку, до поправлення життя, а навпаки наука звичайно служить знаряддям поневолення простого народу галасною менішністю, до поневолення бідніших багатими, але на службу капіталові та підтримку взаємне вигублювання людей у війнах. Уся ця наука, це діяльський винахід, а місце її найбільшого розвитку — європейський Захід, джерело всякого погубного впливу. Вкінці Толстой, згідно з російськими традиціями, споліється відродження зі Сходу. Сковорода навпаки, усім своїм життям доказав, як високо цінна він знавця й західно-європейську науку. Підчас своєї подорожі по середній Європі він як абсолютент Київської Академії пильно доповняє свою освіту й на все життя заковує симпатії для західного світа.

Вже це коротке зіставлення деяких протилежностей у Сковороди й Толстого кидає багато світла на дві окремі, а в дечому навіть протилежні, а національним ґрунтом тісно з'єднані психічні структури: українську та московську.

нує на виробництві. Наприклад один завод у Миколаєві розробив промислово-фінансовий план, який займає шість великих томів по 350 сторінок і важить 37 фунтів. Через лиху раціоналізацію виробничих процесів на деяких заводах брам виносить 80 проц.

По широкому світі.

Індійський уряд рішив внести в парламент законопроект, що забороняє часописам друкувати звістки, які могли би вартити добрі відносини з сусідніми державами.

Помер один з найвідзначніших романістів англійської філети Томас в 65 років.

Кандидатами на президентство Мексики є губернатор стейту Коагуїла, Перес Тресіно, теперішній мексиканський посол у Лондоні і губернатор стейту Тамауліпас.

Італія дипломатичною потого свого посла в Тірані обіцяє безкорисно (!) підтримувати Альбанію і на далі.

Останні вісті.

ЛІГА НАЦІЙ.

Польсько-литовський конфлікт перед Радою Л. Націй.

Дня 6. вересня бельгійський мін. закордонних справ Гіманс говорив про вагу госп. відбудови Європи. Думав, що останніми літами зроблено багато для зближення ворожих досі держав. Устатки затримають великі зброєння на суші і морі, а передовсім у повітрі, що можуть довести до конфлікту. Бельгія підтримуватиме усі миротворчі змагання. На денному порядку засідання Ради Ліги Націй дня 6. вересня було м. і. справоздання Ван Блюкханда про польсько-литовські переговори. Після відчитання цього справоздання мін. Залеський сказав, що Польща послухала грудневої ухвали Ради та приступила до переговорів. Вальдемарас обвинував у цьому Польщу, що формує збройні атаки з литовських емігрантів і вказав при цьому на присутнього на селі Голука, як організатора тих атак.

ДИМІСІЯ БОЛГАРСЬКОГО КАБІНЕТУ.

На засіданні зібрання през. ради міністрів Ланчев зазначив, що постановив зголосити димісію кабінету. Палата відклала свої засідання до хвилі утворення нового кабінету. Опісля Ланчев пішов до королівської палати, щоб повідомити короля про рішення кабінету. Після зголошення димісії почались переговори з представниками партій.

ПЛЯНУЮТЬ АТЕНТАТ НА ВАЛЬДЕМАРАСА?

Вальдемарас жаліється у команді поліції у Женеві з приводу занадто гострої його поліції охорони та жадав повного скасування згд. зменшення тої охорони. Згадувати, що женевські поліційні власти відповіли, що не можуть сповнитися Вальдемарасового бажання, бо є небезпека атентату на нього.

ПЕРЕД РЕКОНСТРУКЦІЄЮ АНГЛ. КАБІНЕТУ.

Всі чутки про зміни в англ. кабінеті є передчасні та походять із джерел, ворожих Болдуїнові. Реконструкцію кабінету передбачують шойно після виборів у червні 1929. Чемберлен верне на становище мабуть із початком 1929 р.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:88:00—8:86:50, канадський долар 8:82:00—8:82:50, чеська корона 0:26:33—0:26:66, австрійський шілінг 1:25:33—1:25:66, румунська лєя 0:05:50—0:05:56, французький франк 0:34:50—0:34:80, швейцарський франк 1:71:30—1:71:75, фунт стерлінгів 43:40:00—43:70:00, радянський червонець 35:50—26:60.

Збіже і пашу

дорібок Вашої щорічної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА Ч. 20. Інформації уділюють місцеві агенції. 205 10—2

НОВИНКИ

— Концерти С. Крушельницької є справжньою сенсацією для не лише для музичних осіб, але для всіх, що знають віддана їм славної нашої співачки, а не мали доїї нагоди її почути. Вільше білетів на суботній концерт була випродана вже першого дня продаж. Подрібну програму першого концерту подімо завтра. Довідусьмо, що крім заповіданих музичних пісень, артистка відіграє низку народних пісень у власній гармонізації і при власній фортепиановій супроводі.

— Львівська хроніка. Львівський суд після двохденної розправи засудив на 5 літ тяжкої в'язниці комуніста Іларіона Філіпа за організацію потайної комуніст. дружини (злочин державної зради) а його співзасідателів Маргуліса Солом. на 8 міс. і Гольдфарба Бер. та М. Шаймера по 10 міс. — 27-літній купець Самуїл Лян хотів умерти від лізлої знекоченої родильними суперечками.

— Оглядни планети. Ввора у Львові на Маріївській площі гурток прохожих обстежував увесь вечір малий телескоп, на якому був такий надпис: „Таємна планета Сатурн з перетеном 50 сот.“ Це значило, що на 50 сот. можна було оглядати на собі перетень Сатурна, який є тому такий дешевий, бо не є ні з золота, ні срібла і не має в собі нічого дорогоцінного каменя.

— За прикладом Монте Карло, яке живе з весілля при, хотіли завестися з себе рулетку польська літиська Законодав. Гідия та Гель. Однак м-ство внутр. справ відмовило їх проханням, мабуть у тій думці, що літиски і так озвешають забагато гроша в передорних „рідних“ літиськах.

— Львів має автобуси. Перші автобуси для місцевої комунікації дістали Львів цими днями. Ідуть вони мін. Маріївською площею через Академічну вул. А вул. Миколая в напрямку Стрийського парку до Переселінки. Цей переїзд коштує 50 сот. Ніде правди діти, що як на львівській вулиці, то ці автобуси трохи за великі та за важкі. Ці червоні грубі потвори займають поздовжню вулиці та не в силі рухатися в базальною мететістю серед вулициних прохожих, що не поміють легко та швидко вимпнати авто, вози та своїх банжиків, здебільша таких-же тяжких і неграбних.

— Крамниця Осипа Стефановича, давніше фірми „Зубик“ на вул. Галицькій ч. 16 бере участь у конкурсі розписанім магістратом на найкраще уладжене ярмарочну виставку у Львові. Ово проходить приємно вражає низка прекрасно улажених матеріалів на жіночі бунки та мужеські одяги, килимів, хустин і навізнав.

— „3 країни демократичної свободи“. В справі козачки під цим назисом (з ч. 194) пише нам д-р В. Бірчак: Рухоме до редакції „Діла“ надіслав я в Ужгороді в позаліценій коверті, бо в ЧСР рукописи, призначені до друку, отже вклялі до редакції, друкарень і т. д. оплачується так само низько, як друг. Але молодий урядовець не знав, що є такий розпорядок про рукописи і залиш мені, що писавши не може йти як рукопис. Урядовця я не міг переконати. Тому залишив писмо і вже надіслав його як звичайний лист. Саме в тій хвилі навізнув начальниці, молодий урядовець звернувся до нього по внясення, а той знизав мені слухність. Отже я знову відчинив лист досить недбало, а урядовець прохав мене дописати, що не я сам зробив. Одночасно послідувало задоволення. В повільні не було супровідного листа і вона пішла як „рукопис“ влічче оддана.

— Королі воздуха. Нім. летун Рієтіч і Шірман у леті з Берліна до Владивостоку мусіли перервати лет у Москві і вертаються. — У Шербурзі поліція задержала літак Лівіа, бо летун не мав документації. — Англі летун Дарел Грег приготувався до лету, що має побити рекорд швидкості, досягнений минулого року італійським майором Де Бернарді, що перелетів 512 км. за годину. Грег вліде з того самого майдану, де минулого року злінув поручник Кінкел. Уже на одній зі спроб Грег дійшов до 515 км. за годину. Він сподівається, що досягне 520 км.

— Дев'ять убивств зі сполучення. У процесі цього часу, дивного карного кодексу з парграфом, що дозволяє двічі вбивати безпечно невинного наріска — метою відплати його терпіння. Як відомо, і вже безпечно (судово) карати за це не можна і прокуратура, хоча і судириться, піднятим підписам на несправу серет лікаря-медичника у Львів до Бердів. Лікарський товариство у Львів підняло більшістю голосів на своєму засіданні, що епітаназію не можна допустити як арешту, а суди може іти в деяких випадках звільняти лікарів від кар. Нимешкий кодекс оскільки неможливо епітаназію і домагається за неї кар.

— Рішні вістки. Бернгард Шов, знаменитий Женев, щоб пригладити зацікавлення Ліві Наній, тому, що має намір написати твір зі сценарієм на Ліві. — Мюнхені відправили новий великий державний музей. — Придворного секретаря Черчилля, англ. короля Едварда, одержав підпис доповіді на Коренку тамешні банкіти разом з його сестринякою; його відправив відлучити та сплатити. — Цьогорічне літо в Англії мало більше сонця, ніж усі попередні від 1911 р. — Під час останнього буревію, що гудів на Криму, злинуло в Севастополі 7 осіб. Пожар спричинена ним завдала чимало пошкоджень, зокрема, палили і привади скла зупили. — У Дюссельдорфі будуть пам'ятники Гайнго. — Директором державного музею, біля станції Ігратіа Кейтлоу, встановили найбільшого бронзового скульптора. — Королівський король Альфонс XIII, приїде відвідати у Школотулі Густаву V.

— Рекорди. Голову доларівку північного Банку (4000 дол.) витримав якийсь англійський англ. що не хоче платити свого пріоритету. — У Вашингтоні відкрили пам'ятник афганцям гарнізон під самим Капітолом, селіти з новим урядовцем. — Йому смертю самовбивства темпом французького, боксу Бретонель.

— Чудеса науки. Преса в Ріо де Жанейро приносить звістки повторені подвійною експериментальною пресою про різку зміну операції. Якби це не Едгар Тос, то пересів операцію відмовою некористуватися, жовтими робітниками, що вмер п'ять годин раніше. Операція віддалась прегарно, багато краще, ніж з переміщенням малюнків жовт. Під час війни лікарі робили біляко разів спробу переміщення жовт з тяжко ранених, але вони не вдавались.

— Спорт і релігія. За прикладом берлінського філара Густава, що вибрався на старість зі старою кошкою в Париж, зробив подорож верхом через Барону французівки Доранж. У всіх столицях обидва її кінгати, а в Бухаресті ждали на неї навіть два міністри. Але її слава розвіялась, мов дим, коли в одному з акарашівських часописів появилася розповідь, що ця рекордистка називається Ракітця і є 100-процентова жидівка з Галичини. За цим пішли коментарі, що жидівка жидівка жидівський жаргон. Спочатку панна Доранж не звернула на це уваги, бо відпочивала, а потім після п'яти мільйонів. Але коли після відпочинку забрала товариства, була залучена, що її журналісти, ні військові, ні аристократи не відважувалися нею назвати: емігранти й Доранж дізнавшись у тому рід, заявила пересвідомості ліберального часопису, що Румунія — перший крок, де її вилучать за націоналістичність. Вона не вважала вважанням говонок про таку злишню річ як те, що її предки — справжні французи та християни.

— Подяка. Видів Наукового Товариства ім. Шевченка складає отримати щиро подяку н. д-р Марія Жоні Пам'ятники за великий дар з скарби за урядження однієї з найбільших Музея коштом 1.500 зол. Рішмо Видів шире дякує н. д-рови Богданови Баранівському за наданий дар 1500 книжок для бібліотеки Товариства. — Vivant sequentes!!! 185 1-1

— На цьому місці Товариство Придворних Освітн у Львові відримавши велике зложення жертв на Допомоговий Фонд Студентів: сенатор Володимир Дещикевич зложив 50 зол. (п'ятдесят). — Складаючи жертводавцям шире подяку, проситися складати далі датки на Допомоговий Фонд Студентів. 492 1-1

Театри.

Великий Мисський Театр:
7-го т. 7-30 веч. «Наречена бояра», оперетка.
8-го т. 7-30 веч. «Доллі» оперетка.

Кіно.

«Аполло»: «Спенталь» в Вечерном.
«Лев»: «Мел жонгліст».
«Ома»: «Фант».

НИШИТЬ:

Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощини, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для освітлення найкращих наслідків, користуватися ручними розпрощувачами.

«Павел»: «Шингун» Фріда Ланга.
«Фатаморган»: «Наша мушкетерська моплати».

ВІДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

На допомогу українському студентству.
(Комунікат Т-ва Прихильників Освітн у Львові).

Станиславське і волинське Товариства відмовили нам дозволу на переведення прикладної аріїри у вересні «Місці Українського Студента» на Допомоговий Фонд Студентів. Тому збирала, до якої закликало наше Товариство всю Українську Громаду та Студентство, мусить бути обмежена до львівського і тернопільського Товариств. Але через відмову дозволу на переведення збори у станиславському і волинському відствах не зміг отримати наше студентство, бо воно потребує негайної допомоги від Громадства. Тому Видів Т-ва Прихильників Освітн звертається до нашого Громадства в краю і на емігранті в протиніях призначити свої жертви й заслати датки на Допомоговий Фонд Українського Студентства на конто Т-ва Прихильників Освітн в Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підпале ч. 7, на конто ч. 133735 в П. К. О. Варшави, або на адресу Т-ва, Львів, вул. Сувійського ч. 21. Наше Громадство напевно починати докладе, що воно розуміє вагу допомоги для студентства, та що своїми жертвами воно частина потрібні для цього фонду.

ЗА ВИДІЛ:

Володимир Дещикевич в. р. голова.
Омельян Дрожиньовський в. р. секретар.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.
Переміщення:
8.IX. Вихрест.
9.IX. Пятанна Аз.
10.IX. Гейша.
11.IX. Віл.
7-2

Звичайні Загальні Збори Філії Товариства ім. Петра Могили в Перемишлі відбулися в суботу, дня 22. вересня 1928 р. о 3. зглядю в 6. год. вечером із звичайним денним порядком у залі Міжбанської Каси. — Філіальна Рада. 485 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ «Zenith», «Longines» також біжутерію власного виробу поручає: Дембровський - Розважальський, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 2481 11-2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІРОБИ продає за готівку і на рати від десятих літ у Львів краю віска фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 5. Купують бриланти, золоту, срібло, плачу найкращі ціни. 3 113-2

АВКАТ д-р Степан Мудренський в Токстін місті (Гаусте), приймає рутинного компіменту. 461 2-5

МАТЕРІАЛИ з морської трави 30 зол. Волощині 75 зол., машинне перероблення і дефікація 10 зол. Дрогидні вкладки 26 зол. — Фабрика Занс, вул. Личаківська ч. 132. 488 1-7

СПІВЛЮКАТОРА елект. для х. п. а. в і в урядників пошукується на мешканців і цілих удержанням. Покій фронтонний, в окопні стрийського парку, електричне світло, лазничка. — Більша відомість вул. Коспівська (біля вул. Кадельної) 1/1 днері ч. 2. 462 2-3

СПЕЦІАЛІСТ небув устної хви і зубів лікар-дентист Г. Пасе-ауа. Коротка ч. 5. ріг вул. Городецької ч. 60. Лічення зубів найновішою методою. Штучні зуби на сплати по цінах Каси Хорих. Лемпа SOLLUX Паніентів з провінції негайно полагодується. 483 1-2

ЛІЖКО кухонне 13 зол. Сіткове 40. — Сирникове тапінерване 35. — Дрогидні вкладки 26. — Фабрика Занс, вул. Личаківська ч. 132. 489 1-5

НА сплати ЛІЖКА мосежні 200 зол. На провінцію без поручення. — Фабрика Занс, вул. Личаківська ч. 132. 487 1-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відмовляє.

РЕНТГЕНОЛОГ

Д-р Людвика Ляндес Лайнерова
Львів, вул. 3-Мая ч. 7.
повернула. 3-5

Спеціаліст медич. рентгенів, серія і подорож

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

122 Переспітлення Рентгеном. 6-21

Адвокат і оборонець в карних справах

д-р Роман Дашкевич
веде канцелярію
у Львові, Коперника 5
партер у подвір'ю. 1-3

ЛІЖКО ПОЛІВЕ ПАТЕНТ

з матеріалом, зоб'являє дуже надмірне 30 зол. На провінцію вкладаю по одержанню закладу. Фабрика Занс, Личаківська 132.

ОСОБА старша, чесна, опадна, здорова, що розуміється добре на сілських і домашніх гадівств, пошукує місця гадівств. — Львів, вул. Янівська ч. 48. у Ніштининна. 481 1-1

ЗА дозволом гр. пат. Еп. Консистерії в Перемишлі в дня 23. серпня 1903 ч. 4759 відримавши в день 1. жовтня ч. р. Курсе науку диктства і поетного співу в Потилічч. — Володимир Мастикар, дик. 1-1

ДО заміни парохія. Зголошення до Адміністративної «Діла» під «Парохія» А. 478 2-2

Жадаєте жити в бідності з чорною опілкою.

Вже крайня пора слати замовлення на зимове взуття до фабрики різномірних пантофлів і папучів

Т. ПРОЦИШИНА

Львів, вул. БРОНОВСЬКИХ ч. 4.
(Замовлення з провінції полагодується негайно). 7-10

ФАХОВИМ ШОФЕРОМ

стане кожний по улюбленні львівських КУРСІВ САМОХОДОВИХ ім. Александра ЮГРОГО Львів, вул. Коперника 54.
Школа підготує при найбільшій вартості і самоходних гаражах в Галичині. Догідні і шкоро наука. Оплата ратани. Подача піданок. Інформації і програми у Львів Управління курсів. Вечірнє шкolenня. 474 1-3

8 зол. ПЕРСТЕНЕЦЬ 8 зол.
з 14-крат. зодота з рубіном тільки у Б. ГРИНБЕРГА Сикетуєвська 4.

Всіляні ноти в найдешевших і найкращих видавництвах, нові й уживані! поручає «Гармонія» Магазини нот Е. Шмал, Львів, Романовича 11. Вислітка на провінцію відвортною поштою. 136 4-3

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СЛАТИ:

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧІ КРУЖЛІВКИ
ІХ СЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИЗВОРИ ДО КРАВЕЦТВА
І РУЧНИХ РОБІТ
ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
Александр Малімон
2496 Львів, вул. Валова 11 а. 9-2

Присилайте передплату!

МАШИНИ до ШИТТЯ
найновішої системи
з 15-літньою гарантією

Машины до писання
амернк. „ROYAL“
поручає на дуже догідних умовах
473 фірма

„ПОЛЬТИП“
Львів, вул. Ягайлонська 20.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Ручкописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Показчик культури.

Львів, 8. вересня 1928.

Вже не раз доводилось нам писати про вагу і значіння преси, про її вплив, про пресу як сему великодержаву. Сьогодні ще раз вертаємо до тієї теми, маючи під рукою деякі цифри і статистичні дані про пресу, зібрані Міжнародним Бюро Праці на домагання Міжнародного Бюро Журналістів при Союзі Народів. Заходами цих установ має небажаною появилися обемиста студія про умови журналістичної праці та про роль і розвиток преси в поодиноких державах і серед поодиноких народів.

На основі даних з 1926 р. в Німеччині появлялося 8.121 щоденників і тижневиків, в Бельгії кількість цих періодиків виносилася 1.100, в Канаді 1.500, в Іспанії понад 2.000, в Данії 750 (в тому 320 щоденників з накладом 1.100.000 примірників), в Зєдинених Державах 2.400 щоденників і 14.800 тижневиків (наклад щоденників виносилася до 40 мільйонів примірників, а при них було зайнятих до 240 тисяч журнальних робітників). У Франції виходить до 1.000 щоденників, з того понад 100 в самому Парижі (наклад кількох парижських щоденників перевищує 1.500.000 денно, а одного 2.000.000 накладу). В Англії появляється 2.400 щоденників, з того один має понад 3.000.000 накладу. Кількість періодиків в Італії й Голландії виносилася понад 2.000, в Японії понад 3.000, в Польщі до 2.500, в Чехословаччині понад 2.400.

На протязі останніх літ журналістство перейшло значну метаморфозу. До нього приналежало чисто промислове методу праці. Це пояснюється тим, що щоденники з кожним роком стають все більшими фінансовими підприємствами з величезними оборотами. Як це обороти, свідчить про те сума 750.000.000 зол. франків, яку в р. 1925 принесли самі оголошення в щоденниках Зєдинених Держав. Знову коштів видавання англійських щоденників виносилася в р. 1926 кругло півтора мільйона зол. франків.

Опертя видавництва на величезні капітали мусіло в основний спосіб вплинути на умови праці в журналістичній та змінити характер преси, роблячи її двигуном і регулятором складного суспільно-політичного, культурного й економічного життя.

Розріст праці з одного боку, а криза, що запанувала після війни серед умовин робітників, з другого — ось два головні чинники, які вплинули на умови праці в журналістичній в останніх літах. Міжнародне Бюро Праці поставило собі метою розглянути положення журналістів у поодиноких країнах, перевіривши матеріальні й моральні умови праці, стан ринку праці та охоронні приписи в журналістичній діяльності. На основі зібраного матеріалу будуть пороблені заходи з метою упорядкувати відносини в журналістичній в міжнародному розмірі.

Та не це маємо на увазі, зупинюючись на силі і значінні сему великодержави. Бельгія, якої кількість населення рівняється кількості української людності під Польщею має 1.100 періодиків (щоденників і тижневиків), не говорячи про дво-

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 12-32

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.
відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на силі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важніших запитаннях прохаться писемь до нас вислати рекомендовано.

тижневики і місячники), а Данія 750, в тому 320 щоденників із 1.100.000 прим. тиражу. А населення Данії анносить всього 3.400.000, себ-то якраз половину українського населення під Польщею. І тих 3.400.000 данського населення щоденно консумують 1.100.000 щоденних газет, поминаючи політичні, хліборобські і професійні тижневики. Іншими словами: один примірник щоденної газети випадає на трьох мешканців, або: коли сім'я складається із 6 членів, то вона має дві щоденні газети. А Данія є країною дрібних хліборобів.

Порівняйте тепер відносини у нас! Всіх періодиків на величезному просторі під Польщею з семи мільйонами українського населення є кругло 20. В тому: 1 щоденник, 1 періодик, що виходить три рази тижнево, 2 появляються два рази тижнево, а решта (16) — це самі тижневики. До того ж тільки половина цих періодиків тримається власними силами і засобами, себ-то спирається на своїх читачів; друга половина завдячує своє існування матеріальній допомозі своїх, а подекуди й посторонніх чинників. А тираж усіх цих періодиків не перевищує 70.000, себ-то один примірник української газети припадає на 700 мешканців. Ще гірше маєється справа зі щоденним читальництвом, бо один примірник української щоденної газети припадає на 1.400 мешканців, себ-то пересічно 1 примірник на одну місцевість. Тільки подумати: 1 примірник щоденника на 1.400 населення у нас і 1 примірник щоденної газети на 3 мешканців в Данії. А розріст преси є прецінь мірилом культури, поступу і всебічного розвитку даного народу. На основі цього мірила виявляється, що ми 466 разів є більш культурно відсталі й неграмотні від данців.

Таке говорять сухі цифри. І чи справді ми такі відсталі, чи справді ми такі неграмотні, чи справді ми є такими ненависниками друкованого слова? Може й не є так кепсько під загальним оглядом, може почитність щоденної преси є у нас трохи більша, може в нас і примірник щоденної газети припадає лише на 250—300 населення, може ми лише 100 разів менше культурні від данців! Але коли ми в такому разі в кращому світі вийдемо під загальним оглядом, то тоді в далекому гіршому світі будемо представлятися як українці. Бо тоді виявиться, що наш патріотизм, наше привязання і любов до рідного є лише святочною вибіркою, пустим словом без найменшого реального значіння. А саме виявиться, що наш газетний читач у % частинах купує й підтримує чужу, ворожу нам пресу, виявиться, що ми нездатні до власного будівництва, що ми вміємо тільки нарікати й докоряти, але самі є наскрізь пасивними нездрами.

Не будемо приводити інших доказів, не будемо вказувати на жидів, що — розсіяні по всьому світі — грають першу роль завдяки численній пресі; не будемо аказувати на 2-мільйонний литовський нарід, який має 5 щоденників і кількадесять тижневиків, а в тому один зі 100.000 тиражу, не будемо робити далекоїдучих висновків й апелювати до патріотизму, національної гордості й гідності нашого громадянства, а просимо лише застановитися над поданими цифрами і після кількоххвилинної застанови зробити відповідні висновки. І ще над одним просимо подумати: як виглядають наші аспірації й наші домагання в світі наведених цифр та на якому далекому й сірому кінці є ми в гурті народів!

Чи ж не побіда?!

(Від власного кореспондента.)

Луцьк, 6. вересня 1928.

Ми, українці, дуже любимо сумні мотиви й мінори томи. Навіть — у газетних дописах! Прочитаєш такий допис, і слізьми тобі кап-кап... на такий-же сумний український часопис.

Найчастіше і моє перо настроюється на питомий нам мінорий тон. Але цим разом я ніяк не міг його настроїти подібним способом. І це з кількох причин.

По-перше, наші політики цікавито й гідно носять стару світову назву. Адобув ім політиками-бать-

ками, „хитрий хахол“. По-друге, ці „хитрі“ політики-регіоналісти одержали на Волині великий сукцес: Воевода Ім де-що сказав по щирости. По-третє, ось та сама щирість, яку я дуже люблю в політиці.

Зрозуміла річ, що при таких умовах трудно було настроїти перо на тон сумний.

Поясню. Наші регіональні політики, гідні потомки великих „хитрих хахолів“, цілковито „розкритикували“ того німецького правника й політика, який твердив, що „прав не дають, а треба їх вибюювати“.

Вони твердо установили, як певність, що права так само легко можна „вибюювати“.

Прибіг до мене один з потомків цього великого „хитрого хахала“ і проголосив: „Тепер уже відродиться Волинь! І без всякої праці, без витрачання дорожньої української енергії! Ім-Богу, ми вже все вибюювали! Все, все нам тепер дають! Прочитайте регіональний „Лшегльонд Волинський““.

Звичайно, я зараз вхопив за цей часопис, щоб на власні очі переконаватися, як це нам уже все „дають“. І прочитав:

„Промова воеводи Юзєвського на зїзді послів і сенаторів Б. Б. з Волині“.

Воевода, поминаючи цілість господарських і адміністративних завдань, сказав:

„Хотів би я в цьому високому зібранні порушити лише найістотнішу річ, яка умістовлюється, як питання Волині в житті Річипосполитої; питання основне, яке робить з Волині може найтрудніший, а напевно найцікавіший терен на обшарах Польщі. Бо тут мусить знайти собі розв'язання проблема братнього співжиття народів польського і українського“.

„Для бажаного розв'язання цієї проблеми, — сказав воевода, — існують аж занадто дані, аж занадто можливостей, які були, є й будуть“.

Ясно, що мова йшла про „вспульжницю“.

Можливості до цього, як видно з промови, є не аби-які! „Біологічно-історичні“, на перешкоді-ж стоять самі лише дрібнички: „калейдоскоп щоденних випадків“ (очевидно, школа, просвіта, земля, кооперація і т. д. — Прим. Ред.). До якої групи чинників — чи „біологічно-історичних“ чи просто „нападків“ належать козацькі війни, гайдамаччина, уманські події, Залізники, Гонті, Острожські й інші, — не сказано.

Доказами повноти цих промовця має бути:

— Підземний глибокий „пурт“, який зеднує в собі розвоєні тенденції обох народів; „нідевідома спільність“; те, „що поляк був замилований в українській мові“; „момент правдивого незломного сентименту“; „багатовікова історія“; „взаємне пересікування культур“; „вплив одної на другу, як складова частина життя на „кресових“ просторах“ і т. д.

Найкращим доказом, звичайно, має бути те, що „ніде, як на Волині, цей зміст історії не був так яскраво сконденсований“.

Звідси сам собою випливає з промови висновок, що договір 1920 р. є історичним проловженням старого „вспульжниця“ та що, як сказав воевода, „нема колізій між концепцією самостійності України і приналежністю на вічні часи польської Волині до Найяснішої Річипосполитої Польської, якої то приналежності домагається польська расія стану“.

Кажуть, що при цих словах присутні послі Богуславський, Сегейда й інші вигукнули „слава“.

„В глибині своєї совісті, — додав воевода, — прийшов я до рішучого висновку, що жадної колізії нема“. І це „добре зрозумів бл. п. отамаан Петлюра“. І власне зрозумів те, що „взаємний Київ—Варшави

ТОВАРИСТВО УБЕЗПЕЧЕНЬ „ЯКОР“ (ANKER) у Відні,

Дирекція на Галичину і Шлесю у
Львіві, вул. КРИШЕВСЬКОГО ч. 7.

приймає ubezpieczenia на
ЖИТТЯ і РЕНТИ

на найліберальніших тарифах і на дуже
корисних умовах.

Товариство приймає агентів, як також особисті
совісних і інтелігентних подорожних
урядовців на **сталіх поборах**.

Письмові зголошення, як також особисті
в бірах Дирекції в урядових годинах
з 11 між 8—1 перед і 3—6 по полудні. 1-1

будуть подлягати виключно на культурній риндизації, на змаганні розумової і господарської експансії. На схід чи на захід — не сказано, але само собою розуміється, що на схід, бо експансія на захід є каригідною.

„Трагедією українського народу, — продовжував промовець, — був момент, коли розбуджена його експансія була скерована проти Польщі в трагічних боях за Львів. Помстилося це тисячекратно, як завжди буде помщена зброя українська, спрямована проти Польщі, проти її расії стану“.

Знов, ніби-то, продувала „слава“. „Так бренть засаднича правда Волині, — закінчив воевода. — Забарляючи цю правдою кожне наше починання, мусимо поборювати все, що стоїть на перешкоді до здійснення нашої концепції. Мусимо паралізувати всіх, які здійсненню нашої концепції заохочуть протиставитися; яким способом будемо це робити, це вже питання метод поступовання“.

Прочитавши ці рядки, я не міг уже підібрати міноних тонів, бо прийшов до переконання, що наші „хитрі хахли“ є геніальними і міцно ставлять українську справу на Волині на „історично-біологічний ґрунт“ та в „калейдоскоп щоденних випадків“.

Яке-ж тут українське перо змогло настроїти на традиційний мінорий тон!

До цього веселого тону причлилася також промова п. воеводи до гарцарської молоді на волинській виставі: „Волині польської було, є і буде; ми ніколи не зречемося польськості на Волині“.

„Великі“ потомки „великого“ „хитрого хахла“ побідили.

В. Островський.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК Львів, вул. ГАЛИЦЬКА ч. 16.

Православя.

І.

В один час наші часописи „Діло“ і „Новий Час“ порушили дуже важну справу, а саме, що православя поширюється в Галичині, більше на Лемківщині, а менше в інших частинах нашої бідої країни.

Із часописних записів до боротьби виходить, що само православя не було для нас страшним, коли не те, що воно під московським стягом і що з православем шириться те старе передвоєнне москвофільство, з котрим ми так закатно боролися. Тоді москвофільство ширилося без православя, бо про такий випадок, як Галичина нема що огадувати. Цього в мент закидував австрійський уряд пренесом Адольф Добринський і комп. Тепер те давнє москвофільство в першу лаву у поході проти українства висуває православя, а шойно на нм москвофільство і русифікацію.

Ця перша лава то лише маска. Для тих людей, розбитих колишнього москвофільства важливою є русифікація, ніж православя, котре в тім поході грає лише декоративну роль.

Але це лиш у проведирів того руху так, бо проведирів православя руководить іншими віроповідними мотивами міркуючи, що коли унію наміряють закидувати, коли наш обряд латинізується, то в православнім обряді одержується все по давньому і туди повинен перейти кожний, хто любить свою церкву і свій обряд. Православня церква, із їх думки, не лише гарантує ім чистоту обряду, але ще й охочається їх від польонізації, бо знатичення унію доведе народ не лише до переходу на римську віру, але ще й народ спольонізує.

Що ті поборювання не безвідставні, то ми бачили на Холмщині і на Підляшю. Там латинізація дійшла до євдівців, дітаній, органів, викидування іконостаїв, а „ауретастуці“, що по екасуванні унії Ресією не хотіли перейти до православя і були тайними католиками, по виданні толеранційного закону перейшли до латинської віри і для українського народу пропази. „Діло“ і „Новий Час“ записують до боротьби з православем. Та не треба так розуміти, що не православя треба лам поборювати, а русифікацію. Православя українці були і бу-

вовни на сукні і жіночі плащі, у великому виборі шовки, сукна на мужеські одяги.

дуть нашими братами і ми не сміємо під загрозою національної загибелі поборювати православних задля того, що їхні догми інші ніж ваші.

Бо у кожного українця, котрому лежить добре Україні на серці, котрого ідеалом є соборна незалежна Україна на першому місці повинен ототи український націоналізм, а на другому віроповідання.

Тав само і наші православні брати не повинні пехтувати нам черз те, що ми гр-католики.

Не доведи Господи, колиб ми робили інакше, колиб догми витворили з українського народу дві окремі нації, колиб між нами дійшло до того, як між сербами і хорватами. Тоді ми західні українці напевно пропалиб і розкидалися черз римську церкву в польському морі.

Ми на західно-українських землях маємо поборювати православя лише поза тою метою, де починається русифікація. Того не говорять виразно ні „Діло“ ні „Новий Час“, але не подзе, яким методами та засобами ту боротьбу треба вести. Без такого плану і засобів боротьба є безплідна. Вони лише наші сили ослаблять, але вислідів такої боротьби не буде. Боротьба по катоніському принципу: *ceterum censeo schismaticum ecclesiam defendam esse*, не можлива тепер. Отже наша боротьба мусить обмежитися до паралізування москвофільства в православній церкві.

В тій боротьбі найбільше помагає би нам наші єпархи, які деякі з них перестали латинізувати нашу церкву, які відкинули і те, що досі в тім напрямі зроблено, які подбали про чистоту нашого обряду і про цілковиту українізацію богослуження. Тим самим вирвали би з рук пропагаторів православя найважливу пропагандську зброю.

Але того вони не роблять, бо наші Рим вирішив, що унія йому непотрібна, що не можна поширити унії поза єкальський порядок, а деякі наші єпархи вважали за нищення усякого візантизму в нашій церкві, то на їх поміт абсолютно нема що рахувати. А Рим хоч знає, що від часу вигадного латинічення унії уніей перази і від заведення цілібату почало ширитися сектанство і православя, нічого собі з того не робить. Частина уніятів відпаде до сектанства, частина перейде до православя, але гро уніятів стане таки справжніми католиками.

перейшовши до римсько-католицької поруни. Такий самий погляд має на справу і польський уряд. Польща остіє поиріте це інші цілі: перепи і деревотне майно в тих уніятських громадах, де побід унії відпаде, вибертєся з рук українців, а ті що остануть цим нагодичним і перекинуться на рим-католици, стануть згодом полковом з тим загрозє в „хресное“ питання.

Тому польський уряд підтримує православя і сектанство безпосередно, а Рим і наші єпископи посередньо. На тім місці треба справити нашу увагу у нас думку, а то, що будим-то уніятська церква зберегла національний характер нашого народу в Галичині.

Коли придивитися до цього питання ближче, то побачиться навіяки, що не уніятська церква створить: свідомість української національності, дим народ, прийшовши поза церквою до національної свідомості, а націоналізував церквою і змусив її стати національною, своєю, рідною, хоч те не зовсім.

Чи не є такий, що корифей нашої уніятської церкви поборювали по время оно в чаді веси національної свідомості за Мареїна Шашкевича національний рух між галицькими українцями? Ніхто інший лише депорат єв. Юра просерібував Русалку Дністрову. Ніхто інший лише наші владичи писали свої куренди по польськи, а єпископи по церквях говорили польськи проповіді, а в дома озивали російською польської мови.

Офіцїи змінили в проповідях польську мову першине-московською тарабаніною, а шойно офіцїи під панором освідомленого національного народу знайшли єв. аровідики живою українською мовою.

Чи могли освідомити національно українську масу ті уніятські ординарії, що до незалежності своєї куренди і т. ін. тарабаніною і придержувалися „етимологічного приписання“, або ті єв. духовні, що бовіли фонетичні гірше чорта, а українців прозивали „українцями“, „кулішами“ — українці — укр(а) і — на! (док. Єміліян Залуцький передовельний шаро), або ті 00. Василіани, про котрих з таким пітвном огадують польські історичні письменники. (Докічення буде.)

Д-р Андрій Чайковський.

Радянська Україна.

Реорганізація технічної освіти.

Київська „Пролетарська Правда“ (з 30. серпня) інформє, що спеціальна комісія Всеукр. Радн Нароц. Господарства, Комісаріату Народн. Освіти і професійних спілок випрацювала план реорганізації технічної освіти на Україні на основі „максимальної концентрації і районування вищих шкіл“. Комісія рішила, що багато т. зв. технікумів треба перетворити у вищі спеціальні інститути, а інші перетво-

ІНЖ. М. СЕЛІШКО.

Вигляди на опанування всесвіту.

І.

Дня 23. травня 1928 р. на берлінськїм стадіоні „Анус“ відбулася перед запрошеними гістьми перша офіційна проба їзда ракетного авта, конструкції Ф. Фон Опеля та його помічників-піротехніків Вальєра та інж. Зандера. Авто має вигляд значаюного перегонового авта в формі торпеди. Замість мотору має воно ззаду барабан із спеціально сконструюваними інж. Зандером руомин. Зпереду по правій і лівій боці примонтовані дві наклонені площадки, подібні до крил літака, які не дозволяють при їзді підноситися втору необтяженій передній частині авта. Ракетні рури звернені отвором взад. В середині є рулевє колесо і два педали для гальми й оикет. Ракети сконструювані так, що час їх згаряння досить довгий, інж. Зандер має налію сконструувати ракети з паливом вибуховим матеріалом для часу згаряння в кілька мінут. Авто поганяється одною раке-

тою, а по її вигорінню автоматично запалюється слідуюча. Можна алуčiti також кілька ракет разом.

Сама ідея лету при допоміж ракет вже не нова. Вона має за собою десятиліття строго наукових дослідів, що правда, лише теоретичних. Що це дотепер не здійснилось, не диво. Богато невірнотих у здійснення цієї ідеї насміхалися із серйозних працівників і тим відбирали їм охоту до дальшої праці. Головною перепорою в здійсненні цієї ідеї була відсутність контакту між теорією і практикою. Дотеперішні судо-матеріалістичні погляди на світ були причиною недооцінювання теоретичної науки, бо досі цінено лише, так сказати, реальну ручну працю. Аж повоєнні часи навчили людей співпрацювати теоретично і практично, бо вони пізнали, що скорий поступ техніки без такої співпраці неможлиний, тай сама теорія без практики, чи там практика без теорії не мають великого значіння.

Самаж проблема ракетного погону машини мала стільки трудностей у своєму практичному переведенні, що здійсни собі справу з того, страшно було декому взятися за не діло, яке вимагало довгих і тяжких зусиль, а до того і великих грошевих засобів. Ужє в 1420 р. планова-

но конструкцію ракетного авта, як це показує нам одно латинське письмо із середньовіччя. Московська воєнна академія воздухоплавания, а також деякі техніки в Європі досліджували також і дальше досліджують цю проблему, але за практичне виконання цієї ідеї взявся Ф. фон Опель, власник фабрики автомобілів марки „Опель“, зі своїми помічниками.

Надзвичайно скорий розвій летунства у воєнні й повоєнні часи та блискучі вислїди в конструкції далекострільних гармат, які викидали стрільно на віддалі 120 км., котре правдоподібно підіймалося в свійому леті понад 20 км. угору, розворушили знова у людей думку про опанування всесвіту. Приймаючи на увагу властивості стратосфери, дослідники виходили із заложення, що вихідною точкою при цих експериментах може бути лише живлення вибухових матеріалів, як потонної сили. Щоб побороти силу земного притягання й виділитися поза цю сферу, стрільно мусіло мати початкову скорість 11,2 км. на 1 сек. Про вивержання людського організму і про поворот назад на землю не могло бути й мови і така подорож вже з гори булаб для людства пропащою. Про це писав навіть Жюль

Верн у своїх фантастичних повістях. З другого боку інтелігенція, з якого булоб зроблене таке стрільно, не вивержав би тиснення середовища при такому скорому леті й через це смерть залогі ще перед звидженням планети булаб певна. А й самі вибухові матеріали, якими розпоряджає людство, всеж таки за слабкі, щоб надати стрільнові початкову скорість 11,2 км. на секунду. Гремучий газ і нітрогліцерина, що вважались тепер найсильнішими вибуховими матеріалами, не дадуть стрільнові такої скорості, коли навіть не брати на увагу опору середовища. Тому практична можливість дістання цим способом виключена доти, доки не будуть відкриті сильніші вибухові матеріали.

II.

Сьогодні ми опанували нижчі шари земної атмосфери при допоміж машини тяжчих від повітря і поза цю атмосферу ми не в силі піднятися. Первісні принципи лету остали незмінні й донынї. Удосконалення мотору дозволило нам передетити Атлантийський океан, хоч, правда, з великими труднощами. Повітря є тим середовищем, в якому порушується літак при допоміж пропелера

Д-р Бронислав Овчарський

організує 2302 17-2

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криниці під „Тополями“.

рити в середній, технічній школі. Згідно з проектом комісії на Україні має бути 13 інститутів: харківський технологічний, київський і одеський політехнічні, Дніпропетровський і Сталінський гірничі інститути, харківський вечірній робітничий інститут ім. Профінтерну, Дніпропетровський та вечірній при заводі ім. Петровського, Миколаївський індустріальний інститут, Луганський робітничий вечірній індустріальний, Миргородський керамічний, одеський харчовий і архітектурний та поліграфічний відділи при київському мистецькому інституті. Середніх технічних шкіл має бути згідно з проектом 23.

Чого хоче на Україні лєнінградське Т-во драматургів.

Київська „Пролетарська Правда“ з 1. вересня приносить таку замітку: „Лєнінградське товариство драматургів і композиторів подало на затвердження Наркому Внутр. справ статут, щоб мати можливість організувати свої філії й збирати авторський гонорар за пєси, що йдуть в театрах України. Українське т-во драматургів вступило з протестом проти організації філії Лєнінградського т-ва на Україні. Президія ВУЦВК ухвалила підтримати протест українського т-ва, який через Наркомоситу подається до ЦВК СРСР. Характерно, що Лєнінградське т-во вважає всіх авторів, що писали на території кол. Росії до 1918 р. за російських письменників“.

Реконструкція Софійського Собору в Київі.

В „Пролетарській Правді“ з 1. п. м. читаємо: „Майже закінчено реставраційні роботи в південній вежі Софійського собору. Підчас реставрації виявлено фрески кінця 11-го й початку 12-го століття, що були закриті пізнішими олійними малюнками 17-го й 18-го віку. Частина цих зображень робив художник Солицев. Фрески збереглися тільки на стінах, бо склепіння було майже зруйноване й тинь, осипавшись, потягнув із собою фрески. Пізніше прибудови також закрили собою старовинні фрески. Так контрафорсу 17-го віку закриває дуже цікаву фреску часті Ярослава Мудрого, на якій намальовано кілька сцен у великокнязівській палаті. Проте комісія охорони пам'яток культури вирішила цю контрафорсу не чіпати. У реставраційних роботах узяли участь художники: Степанішкін, Попов і Гайден і професори — Сичов, Кіпчик і Вологжнов. Реставраційна комісія Софійського собору проводить з професором Вологжновим переговори про реставрацію мозаїки Софійського собору.“

а кисень повітря є частиною погонного матеріалу, без якого мотор не може працювати. Вище 12.000 м. літак піднятися не може, бо там з огляду на значне розрідження повітря бракує йому середовища для лету і кисня для праці мотору. Отже силою факту ми мусимо держатися земної атмосфери. Нашим зусиллям збільшити швидкість лету стоїть на перешкоді опір повітря, а самому летові несприятлива погода, для побороення яких зуживає людство величезну кількість енергії.

Кілька кілометрів вище у стратосфері умови для лету є майже ідеальні. Там нема такого сильного опору, бо повітря рідке, і нема там поняття погоди. Вітер, хмара, дощ, мряка і сніг не перешкоджають у тих просторах летунові. Там можна збільшити швидкість лету в 10, а то й 50 разів і витратити на це значно менше енергії, як при теперішній швидкості і в умовах нижчих шарів земної атмосфери. Тиснення й температуру тих просторів можна опанувати, як це доказали спроби з підводними човнами. Температура там майже рівномірна около - 50° Ц. Тиснення й густота повітря на височинах 10, 20 і 30 км. виносить рівно 30,6 і 1 проц. тиснення густоти

Фільм про поведінку людини.

В радянській пресі читаємо: Цього року ВУФКУ робить великий крок у цілому новому для себе напрямку — організує випуск великої кількості кінофільмів. Одним із перших фільмів намічено випустити фільм з галузі рефлексології, а саме фільм „Зоведінка людини“. Цей постанов цього фільму притягають проф. Гаксбуш і д-р Стрільчук. Режисером буде Леонід Скрипник. Фільм ставитиметься за матеріалами українських наук. Інститутів. На головного наукового редактора фільму ВУФКУ ухвалено запросити академіка Павлова.

Забута ділянка в нашому шкільництві.

В перших днях липня ц. р. відбувся в Празі міжнародний з'їзд організації, що працюють над вихованням і вихованням глухонімих. Мій учениками цього з'їзду були представники всіх культурних країв і народів і то навіть таких, про котрих ми перає з упередженнями висказуємося також як про їх культуру і цивілізацію, як патр. альбанців, або африканських і азійських менше і більше культурних народів.

На тім з'їзді бракувало, як звичайно, українців. Не одному з неінформованих насказується радісне почуття: От ми щасливий народ, бо не маємо між собою таких нещасливців, а це видко хочби з того, що наших опікунів над ними на з'їздах нема. В дійсності справа представляється сумніше, як дехто собі уявляє.

Ще за польської статистики серед нашого народу на західних землях України виходило понад тисячу дітей глухонімих у шкільному віці, а скільки їх в дійсності є, того докладно не знаємо, бо в тім напрямі не ведеться ніякої статистики. Глухонімих й інших аномальними дітьми ніхто в нас не займається.

Дехто каже, що ми знаємо далеко важливі справи в нашому шкільництві, от хочби виховання нормальних дітей, а каліками фізичними і душевними не будемо сушити собі голову. А ті нещасні поштуркувані своїми і чужими стаються тигарем для родини, громади і для суспільності. Факт існування цих нещасних одиниць серед нашої суспільності, накладає на нас обов'язок заохочувати їх і поштуркувати, щоб вони самі при відповідній обробці старання за своє утримували.

Найбільший процент аномальних дітей становить глухонімі діти.

Артистка опери

Олена Мойсеєвичева

вернула й уділяє лекцій сольового співу. — Зголошення: Л. Сапін 51 від 10—12 і 3—5.

повітря на землі. Для вдержання рівноваги літака за помічю крил треба збільшити швидкість лету в 2,4 і 10 разів, прийнявши нинішню швидкість літаків 150—300 км. на год. за нормальну. Щоб це досягнути, треба збільшити число оборотів пропелера, з тим самим і мотора. Приймавши склад повітря однаковим там і на землі, треба — відповідно до зменшення густоти його — збільшити обсяг циліндрів мотора, а це знова збільшує вагу мотора. Відповідно до ваги машини і її розмірів, які знова збільшують опір середовища при леті, треба збільшити носні площі, чи т. зв. крила і працю самого мотора. Для звичайних літаків це неможливе до побороення і то тим більше, що в стратосфері склад повітря не такий, як на землі і процент кисня з висотою меншає, а водня більшає. Це саме і є головною перешкодою для лету літаком у стратосфері. Чим вище ми підіймаємось, тим опір середовища стає менший, але наслідком недостаті кисня мотор працює слабше і тому ми не можемо при теперішніх засобах використати в летунстві ці переваги вищих шарів земної атмосфери.

(Продовження буде.)

Краков'явка

каже:

Мое білля є завсіді сяючої білини, бо я дуже вважаю на бібір мила. Воно мусить шанувати мое білля, бути видайним і дешевим. Я вибираю:

МИЛО
ОЛЕНЬ-ШІХТ

тей становить глухонімі діти. Практика вказує, що глухонімі діти фізично обробовані бувають дуже добрими і працездатними робітниками — ремісниками, а зокрема надаються до ремесел, які вимагають великої терпеливості і наполегливості у виконуванні.

Новозасна школа для глухонімих учнів їх не тільки читати, писати і рахувати, а ще найважливіше учить їх перомунізуватися з нормальними людьми новим словом.

У нас є одна польська школа для глухонімих у Львові і одна київська. Де польської школи дуже тільки достатньо нашим дітям з різних причин. Деякі добре ентузовані родичі дуже радо дадуть свою глухоніму дитину до школи, але лише в тім, що ми такої школи не маємо. В тім напрямі стоїмо ми дуже далеко за іншими народами навіть і федеративними, котрі розвинули широкі зацілю опіки над аномальною дітьми. В загально національним інтересом необхідно розвинути соціальну опіку над аномальною дітьми.

У нас є всілякі товариства та організації (навіть і опіки над зв'язцями), але ще ніхто не подумав у нас заснувати товариство над глухонімих чи іншими аномальними дітьми. А це є також мірою культурної зрілості, як потрібний парі розвинути у себе соціальну опіку над аномальною дітьми. Історія шкільництва для глухонімих, котрі не вимагають дуже коштовних вкладів, доказує, що ініціативу до заснування таких шкіл давало все духовенство, точніше єпископський капітул, а пізніше такі школи переходили на державний етап.

В тих школах учили дітей читати, писати, рахувати і реалії, а по свідченні школи, діти звчилися ремеслам. Розуміється, що в початках метода навчання глухонімих не була така удосконалена, якою вона є нині, де глухонімі по українській школі можуть порозумітися з нормальними людьми живим словом, можуть брати участь у громадському житті як кожний інший нормальний чоловік і де вони не є тигарем для суспільності, але самостійно заробляють собі на життя.

Чи можливо у нас заснувати таку школу для глухонімих (у початках для таких глухонімих дітей, як потрібні родичі можуть опікуватися коштом обробован-

ня)? Це питання піддає увазі компетентних чинників нашого громадянства.

Мих. Граняк,
фах. учитель глухонімих.

Два міжнародні студентські зїзди.

I. Конференція Міжнародної Студентської Помочі у Шартр.

В днях 5—12. серпня ц. р. відбувався в місті Шартр (Chartres) коло Парижа чергова конференція Міжнародної Студентської Помочі (International Student Service). Програма конференції обіймала м. і. такі точки: виклади про науку та провід, особистість та провід, модернізація „Civitas Academica“, замирення народів, створення міжнародних студентських центрів, справа публікацій і т. п. На конференцію прибули представники понад тридцяти народів. Центральний Союз Українського Студентства (Сесус) заступали в Шартр пп. Василь Орелєцький (Прага) та Петро Кожевицький (Берлін). Саму конференцію відкрив французький міністр Пен-леве. Коли представник Індії д-р Датта скінчив свій реферат про замирення народів — забрав слово т. Орелєцький, який вказав на ненормальні відносини на українських землях, що звичайно сусідями-імперіалістами. Свої вимоги зазначив твердженням, що як догого українські землі падають під чужини займантинами, не може бути й мови про замирення народів на Сході Європи. Особливо невідрадне положення українського народу під Польщею та Румунією. Болгарський делегат Банєв прилучився до виводів українського представника та вказував на невідрадне положення болгарських меншин у сусідніх з Болгарією державах. Резолюція в справі замирення не прийнята. Ця справа повинна прийти на порядок дня сїздуочної конференції, що відбуватиметься у Відні. Українська делегація запропонувала на пленумі очертити назву „Росія“, а замінити її назвою РСФСР, Україна, Білорусь та Кавказська Федерація або Радянський Союз, мотивуючи це тим, що тепер нема жадної „Росії“. Конференція погодилася на назву „Радянський Союз“. Українська делегація передала Міжнародній Помочі невеличкий грошовий дар, зважаючи рівночасно, що українське студентство й на далі потребує допомоги. І тому просить Поміч підтримувати укра-

фаске студентство в цій справі перед мі-
родійними чинниками, особливо перед
Союзом Народів.

Побли прапорів 30 народностей повішали
на конференційному будинку та на сцені
чарод також і український жовто-блакит-
ний прапор. (Російського прапора не бу-
ло — ані соціального ані національного).

Постійний український театр в Станиславові.

Ще в перших місяцях цього року, —
думка про постійний театр в Станисла-
вові була недосконалою ідеєю. Сьогодні не-
має такої фантом. Для Станиславщини,
якій так тяжко здобується на виживебуду-
вання діяльності і яка хронічно окутана
туманною атмосферою безділля, ця по-
дія має перворядне значення.

Правда, вже раніше, бо в грудні м. р.,
оновлено від двох літ уми нечинний те-
атр ім. І. Тобілевича. Під прологом режі-
сера Гр. Міщенка-Сятовського, театр
почав дійсно розвиватись та дав доказ
своїй працездатності, виявивши ви-
ключно сильні аматорські паростки і
всього місяців 25 гарно опрацьованих п'єс.
Крім цього виконували культурно-освітню
працю в повіті, об'їздивши докошачий
сел. Та все ж таки театр мав усі ознаки
провінційного аматорського театраль-
ного гуртка. Спричинилося виключно на
аматорах він був не тільки дуже обмеже-
ний у своїх починках, але й саме дія не
моє ширше поставити, бо позаяк праця
в театрі переходила фізичні спроможності
аматорів, обтяжених своїми справами,
і хоча деколи врятувалося аматорами з
випадковою самопопеченням успішно поборю-
вати численні труднощі, то зорганізувати
постійний театр було мрією.

Щоправда в місці червня м. р. з ініціативи
і за грошовою допомогою дир. Кости
Висоцького, голови надвірної ради
театру, приступлено до реалізації цієї
мрії.

Напротязі двох місяців переведено ці-
лу підготовчу організаційну працю. До
праці в театрі залучено, крім добре
аншкочених і талановитих аматорів, ще
й дев'ять фахових сил. Мистецький про-
від театру доручено п. Гр. Міщенку-Ся-
товському, режисеру оперетки й фарси
п. Яр. Давидовичеві, музичний провід
п. Шрамкові. Управу театру поділяв і за
костюми, які закуплено у великій кіль-
кості, і за нові декорації, які постійно
малюватиме артист-малюв. З. Балка, де-
коратор міського театру у Львові, і за
світлові ефекти, хори, балет, оркестру.
Театр гратиме постійно кожної суботи,
неділі, в українські свята, а крім цього
буде виїжджати до poblachних місцевос-
тей. В репертуарі театру побіч європей-
ських опереток, українська оперетка, у-
країнські побутові та історичні п'єси, а
далі твори таких письменників, як Лесь
Українка, Винниченко і Мамонтов, а з
чужих Ібсен, Метерлінк, Сулдерман, Гавт-
ман, Антуан, Шнорцблум.

Сезон 1928-29 має початися дня 15. ве-
ресня. Управу театру помістять після до-
гих заходів дістати згоду артистичні-
сильних світової слави п. Сальомеї Крушель-
ницької виступити на концерт, яким те-
атр відкриває сезон. Дня 16. вересня м. р.
йде вистава оперетки Ф. Дарман, музика
Стравса: „Мар вальса“. В підготовці:
„Ой не ходи Гриню“, Іреського; „Мішо-
ловка“, Винниченка; „Мін двох сіл“.

Настільки властива театральній виконав-
ській плані і перспективі його підтримки
громадянство Станиславщини — позначе
майбутність.

Станислав, 7. вересня.

М. К.

3 сокільського руху.

Сокільський День у Долині.

День 2. вересня перейшов підлі під
знаком сокільської праці. Цього дня в
різних місцевостях краю відбувалися
Сокільське Свято в честь воїтин у ві-
ні Герців.

Набулося Сокільське Палакорова Ся-
то в Підгірцях, біля Червока, при участі
і сокільських гнізд і патека в Обрешні
при участі 7 сокільських гнізд. Стри-
пинна святкувала Сокільське Свято —
25-літній ювілей Сокола в Добричці при
участі 8 сокільських гнізд сокола 107
сокілок 126.

Не лишалося позаду й Долину, де від-
бувалося також Сокільське Свято, пер-
ше по війні.

Рейдиралося свято в Долині, Україн
відпочити Сокола-Батюка на Свято
до Долини і Добрич.

Найпідвищене свято було в Долині. Во-
но перше місце тяжкою мимовільно відомо
сокільське, було немов першим істинно
мисленого часом 7 сокільських то-
ва-

риств, які не зважаючи на новинні пе-
ремени змогли провести підготовку до
свого сокільського виступу і дати до-
каз своєї праці. І тому в приналежності
до сокільської праці, що свято Сокільське
Долини було гідним виступом мло-
дох сокілок.

Першим ударом був з боку влади на-
каз носити сокільські однострі і від-
няти його доручено товариствам ос-
татнього дня перед самим святом. Від-
так заборонено, щоб сокільські гнізда
і докошачих сіл йшли на свято чир-
ками, про що навіть ує товариства не
повідомили. Дев'ять з них, як Сокол і Го-
щера були спочиваю чирками, бо не о-
держали заборони. За це одержали їх
комісар поліції, який був прийнятий че-
рез цілий час свята, затримав провідника
та прийняв на інтерв'ю голови Сокола
в Долині побр. Горбоваго допустив на
свято.

Доручені лаборанти внаслідок делам,
а делам і покаяли. Все ж таки на свя-
то прибули товариства з Болехова, Ра-
коча, Турі Великої, а делам і Герців
і Долини.

Передполуднем перед парохіальною
церквою відправлено торжественну
Службу Богу та панашу за воїтин
Герців. Прегарий проповідь викладав
о. Бердун в Турі Великій. На жаль, за-
хмарення небо не відчувало погоди. Під-
час проби праця почався зливний дощ,
який падав майже до год. 3-ої, так, що
праця враз треба було припинити. То-
ді зійшлися Сокол і салінарій парк,
який підляло відійти на свято. При-
брано входу браму залези і національ-
ним прапорами. Почали нахилати гос-
ті. Прег було аднування, коли несподі-
вано наважало статуту прапорів з бра-
ми „до то не впадай“, щоб на державний
салінарій був наш прапор.

Настільки дошу програма свята опи-
саний. Вистав ує на святі талова побр.
Горбоваго. Вистав представили Сокола-
Батюка азовий привіт. Одначе комісар
поліції одержав дельте говорити, ака-
зуючи, що на програму привіт мал від-
бутися о год. 2.40, а це вже год. 4-а!

У виразах виступило 102 сокілок у бі-
лих вшитаних сорочках і 66 сокілок.
Публика з захопленням оплескувала. Со-
кілки з Гомеля виконали вправи від-
поруча з Соколом і Ракова вправи ху-
стипами. Одначий народний стрій,
прегарий вишивки і дельте одорів та ве-
селі все це поєднує око глядача. Закін-
чили Сокілки з Долини з об'єднаних рухан-
севич одних вправах прапорами. Од-
нак прегарий, одначий вишивки на од-
пачених білих бязочках, вилані рухи
руч. Після цього фестив. Тут зайшов ці-
ловий інцидент. Сокільський мужеський
хор одівав народні ділі. Найлітшою во-
мандит постеруку та заборонив співа-
ти. На запит: чому? — відповів ланоні-
чно дельте того в програму. Цікаво. Вже
й будовні ділі треба втягати в програ-
му!

У Долині частіше тяжі часи для
культурної праці. Влада переслідує, за-
понує ділі та погрожує слідством. Бул
шмадок, що постеруковий не дозволив
та зничий патоліч одор „Сокола“ в
Гомелі, тому, що... нема дозволу ста-
роства! Що йому там статут і заколи!

Томуто Сокільське Свято Долини
було важкою подією в житті Підгір. Чер-
гове сокільське свято відбудеться в Ста-
ниславові в честь воїтин у віні 9. ц. м.
на посілости „Сокола“ при вул. 3-Має 18.
в Станиславові. Туди вибираються про-
гуляки поодинокі члени громадянства
і сокільські товариства з Коломиї, Бучача,
Калуша і Долини.

Б. Т.

3 побуту німецьких скавтів у Львові.

18 серпня приїхав до Львова через
Катовиці й Перемішль гурток дев'яти
нім. скавтів з „Fährderbund-y“ під про-
водом Г. Тройтлера з Бреслава у переїз-
ді з Карпати. Були це головні студен-
ти вишніх шкіл. На дірці позитала їх
делегатів українських пластунів і жер-
тнувала їм свою гостину. По огляненню
Львова виїхали скавти в супроводі пла-
стунів до табору на Соколів. Підлю-
того, як дель пішан оглядали Чоргороду-
Горган та нашу Гуцульщину, яка зро-
била на них своєю екзотичною незале
вряжіння. На жаль, приладжене комі-
тетом головне привітання гостей у
Львові 25.8, на яке мійшлося чинило
українського громадянства і власт мо-
лоді до салі „Української Бесіди“ не
могло відбутися зади непередбачених
обставин. Гости приїхали до Львова
щобно 29 в полудне і цьогож дня ви-
тали їх уже німці пластуни (хв) у своїй
домашній „чайній вечорні“, де вручили
ім на пам'ятку прапорчик Укр. П. Ула-
ду, алажений плахми фірмами „Труд“
(гафін) і „Кульмич“, (робота в миски).
Зі Львова виїжджас прогуляк двома
дорогами, на Перемішль і Катовиці на
Степін-Удирод. У згаданих місцевос-
тих

вистали всюди скавти представники
Пласту й українське громадянство. Мо-
лоді, ширі, веселі й багаторі скавти ли-
шили між усією пластовою „Братією“
і громадянством приналежні сновни. У-
країнські пластуни несприйняті в 1926 р.
до „Міжнарод. Сятового Союзу“ ба-
чили у тих перших „загранічних“ го-
стах і їх поведінці дійсно, повинушене
пластове братерство.

Ріжні вісти.

ЛІГА НАЦІЙ.

На дванадцятій засіданні Ліги Націй пред-
сід. Цале відчитав резолюцію президії в
справі нового вибору Еспанії і просив
приняти її. Предсід. Швеції заважас за
відхиленням резолюції з принципових
причин. Резолюцію прийнято 44 гол. про-
ти 4.

На пополудневій засіданні нім. канцлер
Мілер сказав, що Німеччина бажас чинно
брати участь у міжнар. справах, яких ме-
тою є порозуміння і припаче співжиття
народів. Тому Німеччина виявила гото-
вість приступити до Кельського пакту.
Хоч кілька літ роблено заходи, праці до
приготування конференції розроблені не
дали успішного висліду. Канцлер предк-
тає, щоб першу конференцію розроблені
скликати якнайскорше. Бесідник згоду-
ється із завами попередніх бесідників у
справі охорони нац. меншостей Ліги На-
цій.

ЧІЧЕРІН ПРЕДСТАВНИКОМ СРСР. У ПАРИЖІ?

У заяві з продовженням Чічерінові
відпустки до 3 місяців говорять про не-
далеку димісію докошачного голови нар.
комісаріату закорд. справ. Чічерін обни
би становище представника СРСР у Па-
рижі, бо більшовики приважують велику
вагу до цього становища. Настільки
Чічерін на становищі шефа комісаріату
закорд. справ був би Літвіков, або член
колегії нар. комісаріату закорд. справ
Стомоников.

БРІАН ВІДВІДАВ КАНЦЛ. МІЛЕРА.

В п'ятницю Бріан ревідував нім. кан-
цлера Мілера. Відвідинам цим припису-
ють велику вагу, бо Бріан передше пере-
говорював із делегаціями інших окупцій-
них держав. Оба держ. мужі обговорю-
вали цілу низку справ, звязаних із пе-
редречинцевою евануацією Надреві. За-
чувати, що погодилися, що заки до на-
рад приступлять інші окуп. держави по-
винні йти далше нім.-фр. переговори.

„Фос. Цтг.“ подає, що канцл. Мілер пе-
реговорюватиме завтра з представниками
Франції, Англії, Бельгії й Італії.

ІТАЛІЯ НЕ ПРИСТУПИТЬ ДО МОР- СЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

Італійський уряд повідомив Англію, що
не може приступити до фальтового англ.-
франц. порозуміння, бо не годиться на о-
кремий трактат розроблення на суші і мо-
рі. Італія невдоволена з того, що Італій-
ського знавця не запрошено до участі в
нарадах, які відбулися перед закінчен-
ням порозуміння.

ЛИТВА ПРИСТУПАЄ ДО КЕЛЬОВОГО ПАКТУ.

Литовський уряд вручав послови Злуч.
Держав ноту, в якій оголошує приступле-
ня Литви до Кельового пакту під умо-
вкою застереження всіх її прав до
Вільна.

ВБИВСТВО НА ПЛ. ГОЛУХОВСЬКИХ.

В п'ятницю в полудне на пл. Голухов-
ських біля Вел. Театру Фелікс Куц, буді-
вельний робітник убив 25-літню зарібня-
цю Горнінську, задавши їй кілька ран у
шню, в груди і вкінці підірвав іше шню.
Після докошаних зловин хотів утікати,
але проковч алавила його. Горнінська бу-
ла його любовою, але покинула його.

НОВА ПІДВИШКА КОМІРНОГО?

Згідно з опрацьованим мін-ством ска-
ру проектом настановлений буде дозаток
до комірною в заг. висоті 32 проц., роз-
ложений на дії рати. Перших 16 процент
мали би стягати в першому році, а даль-
ших 16 проц. в другій році від дня вве-
дення в життя тих постанов. Спраду цю
розглядатимуть відповідні міністри, а по-
тім піде на порадок нарад економічного
комітету ради мін., який ухвалить око-
нечну постанову в цій справі.

Цілий Львів подивля-
вся на виставу гурту Віжте-
рії і Голубицьких

312
О І Р И Н
1-3
Д. ДОМБРОВСЬКІ І Я. РОЗВАЖЕВСЬКІ.
(Готель Жерма) Ака. снічна ч. 2.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В що вірю, а в що ні.

Вірю, що:
Одного разу муж вернув несподівано
з дороги і застав у своїй хаті „того тре-
тього“. „Той третій“ почув рязковий
припаче страху і, не маючи іншого схов-
ку, виліз на шафу. Коли муж увійшов до
кімнати жінка спрочно направила ска-
рпички, підспілюючи пісеньку „Де згоди
в родні“. Ще трохи, а був би муж підхо-
пив пісню на другий голос, але галкнула
на шафу і зорезів фальшиво: „Злізайте!“

Вірю, що:
Хіліного разу садівник побачивши на по-
ліщі непрошеного гостя, вилонив кола
з плота, підкрася потихо під поліску і за-
рипів до аматора чужих відлук: „Злі-
зайте!“

Вірю, що:
Коли якийсь „оферма“ хочби й одпорі-
ва, сіла на кола з правого боку, або си-
діла на сиді як королева на ровері, — тоді
до неї гукав пан „захмайстер“: „Злізай-
те!“

Вірю, що:
Якось многозалиний цирковий атлет
хотів робити на пробі „сакто мортале“,
а зробив діру в цирковій полотні, і що
директор крикнув тоді до нього: „Злі-
зайте!“

Вірю, що:
Один питомець одного Інтернату пере-
лізавши через мур настромився на насто-
ятеля і що цей крикнув до вихованця:
„Злізайте!“

Але ніяк не можу повірити в те, що:
Перемиський алашка о. Кошлявський
крикнув у церкві підчас проповіді до од-
ного з найкращих священиків Галичини:
„Злізайте!“

На мою думку це злобна вигадка, або
застаріла уніі, або прихильників римо-като-
лицтва. Дель можна припустити, щоб е-
пископ мій допуститися такого нетакту
спроти старого, заслуженого священи-
ка і громадянина? А ще до того підчас
богослуження в церкві і перед тисячами
вірних!...

Припускаю, що це робота шовіністич-
ної польської преси, яка в той спосіб ро-
бить з о. Кошлявського польського па-
тріота, а з коронови Богоматери унді-
ське віче.

Наша преса повірива в цей відлустовий
ингук і алавила в дель. Колиб це була
правда, то все гаразд, але воно невпевно
неправда. Ручу, що за день-два появи-
тсь зв'язання. А як появиться, то на-
перво може появиться. А як не може, то й
без того ціла історія така неймовірна, та-
ка скандальна, що нічим чинно не можна
в неї повірити.

Хіба, що хтось повірить...

Галактион Чіпка.

Хто не впливав ще своєї дитини до при-
ватної школи „Рідної Школи“ — нехай
зробить це негайно. — Нідна украї-
ська дитина не сміє пропадати в чужій
школі!

По широкому світі.

Урад СРСР прохас через франц. посла
в Москві точніших даних про умови спів-
участі в пакті Келього.

Були президент Альбанії протестув
в Женеві проти коронування Ахмета Зогу.
Швеція та Естонія передали свою зго-
ду в Вашингтон узяти участь у пакті Ке-
лього.

Греський парламент по причині поше-
сти денгу, зачинений.

Національний китайський уряд (нзакін-
ський) оголошує свою співучасть у пакті
Келього.

Між Німеччиною і Півд. Африкою під-
писаний торговельний договір.

Лідер румунської робітничої партії Бо-
рис Стефанів засуджений на 8 літ при-
мусових робіт почав від 10 днів голодівку.

НОВИНКИ

— Фільм „Тарас Шевченко“. Українська фільм „Тарас Шевченко“, виробництво Буффа в Одесі, після восьмимісячного цензурування фільмовою цензурою польського міністерства внутр. справ, небезпечно з'явиться на вісних екранах. Це перша українська фільм, яку матимуть нагоду подивлятися наші громадяни. Очевидно, фільму підано докладний огляд, антипатичні все те, що могло б обидувати пропагандистичні підозріння. На жаль, між знітками сценарієм надходять і сцена Тарасової науки у дяка-псалтир, яку знано на інтервенції православної митрополії у Варшаві. Та ці примусові цензурні сворочення не шкодять цілості фільму, навпаки подекуди підносять її вартість. Як уже згадувало, це перша українська фільм, що з'явиться у нас, однак не перша фільм українського виробництва. Во в Польщі йшли вже деякі фільми українського виробництва, але з жидівською тематикою, як „Жидівське шаста“, або „Мандри в Європі“. Взагалі в українському фільмовому виробництві під оглядом якості й естетичності переважають жидівські фільми.

— Антицелібатовий рух серед католиків. Серед французьких католиків дається завважити в останніх часах сильний рух проти целібату духовників. До оживлення дискусії причинилися видання нещодавно книжки одного зі священників, засуспендованого у сповідуванні духовних обов'язків за „тайне подружжя“. А таких священників — нещастливців, що вольно покинули ради духовенства, як морально душиться в атмосфері облуди, яку паворочає приписаний, але неабсолютно гнаний целібат, є вже у Франції до 800. Серед вірних усе частіше починяють підноситися голоси протесту проти клятви, що тяготить на б. священників лише за те, що не хотіли бути облудниками. Книжка екс-священника, противника целібату, вітається великою популярністю серед читаючої публіки. Розуміється, першою владою помістив її на індексі. Антицелібатовий рух серед західних католиків повинен бути пересторогою для наших целібатних реформаторів, які мабуть не дають собі справи зі шкідливих наслідків своєї реформи.

— Журналістичний плагіат. В ч. 106 нашого органу (з 2. ч. м.) появилася передовиця „Програма Комінтерну“, в якій обговорено на основі автентичного матеріалу програму світової пролетарської революції. Цю статтю ілюстровано цитатами з промов комінтернських ватажків, а в першу чергу Бухаріна. Якби було наше здивування, коли в ч. 249 з 8. ч. м. країнського „Л. Кур. Подо.“ ми стрінули нашу статтю як „оригінальну“ передовицю під нашою: „Два обличчя червоного Януса“. Очевидно, нашу статтю підправлено кур'єрським соком, змінено дещо вступ, а зрештою черпано з неї повними прагматиками. А принцип журналістична етика вимагає того, щоб шовкайменше подати джерело, з якого користається. Та говорити про етику кур'єрським журналістам однозначно з киданням горюху об стіну.

— Сільський трагедії. У коничинській повіті згодилася 38-літня Софія Гашин у розпуді, що не дістала від матері потрібного віна. — У Халутках (Львівська) узяв хтось на полі пахука Івана Вилича. — У Воліні (Бережанщина) арештували гайкового Вороника, що порізав і застріляв потайки свою дружину Кінюху.

— Виласнення. На днях подав хтось до „Діла“ вістку, що Мисля Шкільна Рада у Львові „полагоджує зняття з відома“ просяби внесених дозволівським родичами про прийняття їх дітей до української школи ім. Шашкевича. З компетентного джерела довідується, що ця вістка є неправдива. Шкільна Рада не давала в цій справі через якийсь час, задала деяких формальностей, свого рішення, а перед двома днями поручила джерелі школи ім. Шашкевича прийняти всіх оголошених туди учеників і учениць. Подію це для успокоєння інтересованих родичів з тим, щоб негано являлись зі своїми дітьми в наші школи. — О. Алеко-коадер Стефанович, делегат в Міській Шкільній Раді.

— Шкільні влиси. Звертаємо увагу батьків і шкільної молоді на оповістку Гогольської Школи Т-ва „Прогресу“ про влиси. Дав воно нагоду молоді різного віку і з різними науками добути в розмірні короткому часі факове торговельне і кооперативне знання.

— Український відміт у Ліоні. Дня 9. ч. м. „Українська Громада“ в Ліоні влаштує природний відміт М. Славинського п. а. „Україна в минулому й майбутньому“.

— Театр і маневри. Дав понині, що здається не мають між собою нічого

ЖАДАЙТЕ СКРІЗЬ ЗНАМЕНИТОГО

Ч А Ю „PRIVES STORKMARK TEA“ Марин „БУЗЬОК“

Знаменитий в смаку і ароматі. — Найвища видаєність. — Найліпші якості Ч. 15. і 20.

спільного. Аджеш-ж „Прогресивський Театр“ грал навіть оперету „Осінні маневри“. А проте старості в Рогатині, заборонили йому виступи, тому, що в Рогатині є тепер справжній військовий маневр. Тому театр мусів „відступити“ на позицію Бережани.

— Річні вістки. Норвезький уряд поставляє Амундсену пам'ятник у його рідній місці. — У Будапешті помер один із найбагатших малярських магнатів, що записав все своє майно над Академію Наук. — У Відні арештували різьбара та письменника А. Лисоса за злочин зведення малолітніх дітей, що були його моделями. — Берлінський поліції вдалося зловити цілу ватагу аземників, що мав на своїм рахунку аж 100 аземів і традіжер. — На приказ Прімо де Рівери прийняли часопис „Все да Гільяуско“ за статтю, яка образувала Францію.

— Національні відносини у Вилениці. На тав. регіональній виставі у Вилениці подано таблиці про національні відносини у Вилениці. Отже відносно з цим представленням населення Вилениці винесало 1.193.876 душ, а в тому було поляків 633.208 (53,1 проц.), білорусів 344.748 (28,9 проц.), жидів 122.901 (10,3 проц.), литовців 64.806 (5,4 проц.), росіян 2.360 (1,8 проц.), татарів 1.804 (0,2 проц.) й інших 3.161 (0,2 проц.). Однак подана тут національна статистика не збуджує ніякого довіри, бо її складено на основі відомого перепису населення з 30. вересня 1921, а для території б. Середньої Литви на основі перепису з 1919 р. Як відомо, оба ці переписи мали виключно політичні цілі. Ті переписи ще доповнено й поправлено даними, зібраними адміністраційним шляхом, а опертими на збірках до громадських рад, на національній статистиці рекуртів з р. 1926-27 і з інших адміністраційних даних. Отже кожен об'єкт був двічі, то їх поправлено ще на гірше. Во, як відомо, всі білорусів і значну частину литовців католиків польська адміністрація поголово записує до поляків. Також важко повірити, щоб на Вилениці було лише 2.360 росіян. Тому колиб ми число поляків у Вилениці зменшили на половину, то певно не розминувся би з правдою.

— „Автар“ картр. Паризький фабрикант авт Сітроен належить до найбагатших парижан і найшвейцарців. Він селував газету, організував величезну наукову експедицію на власних автах удав Африки, він перший дозволив собі на американську рекламу, освітлюючи тисячами електричними лампами сьому вежу Айфля. На нещастя... Сітроен виграв минулого року в Довіль підчас мулелевого сезону у бакарата ще кілька мільонів, лямпа доповнив свій маєток. А що картарі, які мають шаста, ніколи не задовольняються виграною, месіє Сітроен грав і цього року, аж програв... 17 мільонів фр. і довів до того, що його жінка з розуму влетіла в негіджу до салі гри. За 17 млі. Сітроен матиме тепер уже „людищу“ рекламу.

— Малі діти великого батька. Навіть ми має те саме: Гуго Стіннес. Сталевиї потентат Німеччини, старий Стіннес, назвав свого другого сина так само, імовірно в думці, щоб він продовжував його прізвище під тою самою славою фірмою. Коли в квітні 1924 року амраз великий Стіннес, уся Німеччина ставала собі питання, як не ставала собі, коли прощався з Вільгельмом: „Хто прийде після нього?“ Бо вже при смерті великого Стіннеса його запитало великий інтерес починали сьм-там хитатися: було їх за багато на одну людину. Його едкомієм став не найстарший син Едмунд, а другий Гуго. Батько вважав, що Едмунд не має купецького хисту. А Гуго мав його — забагато. Він почав спекулювати, не маючи батьківської грошової і почав помагати собі „дальграфією“. Тепер сидить у в'язниці за фальшування підписів. Є це один з останніх епізодів боротьби, що ведеться від чотирох літ між членами родини Стіннеса за спадщину. Едмунд процесується з Гугом, найстарша сестра діставши свою частку лікає до Швайцарії, арештувати авлази з родиною, інша гуляє по Рівірі, третій брат шукає пригоди у Мексику. Майно Стіннеса придбале головно підчас війни верстається у світ через палачі його спадкоємців.

— Смерть письменника. Помер у 68 р. життя дивний німецький письменник, напів філософ, напів реалістичний мрійник Бруно Вілде. Його ім'я тісно зв'язане з добою 90-років, коли творились нові літературні напрями довоза берлінської „богеми“ складеної з братів Гаштманів, братів Гартів, Вельше, Петра Гіле, Гарт-Либена, Макія і чималого гурта галих згодом славних чужинців як Пшибішевський, Арне Гарберг, Стрідберг, Бруно Вілде був романтичним мрійником заблажаним між письменників, що проголосували перші гасла натуралізму. Він сам тужив за природою як аскет і самотник і заснував „вольонію“ поетів з Берліном, серед зелені, яку оспівував з патосом найнового апостола та втомленого декадента. Вілде оснував вілдеу безрелігійну громаду, за яку довелося йому побувати і в в'язниці. Його світогляд протестував проти всіх суспільних і релігійних обмежень в імені нової реальності людності, спорідненої з простотою природи. Його найбільше відомі книжки „Облачення під ялівцем“, „Пустельник і товариш“, „Абендбург, хроніка шукача золота“, „Мистецтво жити пустельником“, „Моїх 60 літ“. — М. Р.

— Смерть письменника. Помер у 68 р. життя дивний німецький письменник, напів філософ, напів реалістичний мрійник Бруно Вілде. Його ім'я тісно зв'язане з добою 90-років, коли творились нові лі-

тературні напрями довоза берлінської „богеми“ складеної з братів Гаштманів, братів Гартів, Вельше, Петра Гіле, Гарт-Либена, Макія і чималого гурта галих згодом славних чужинців як Пшибішевський, Арне Гарберг, Стрідберг, Бруно Вілде був романтичним мрійником заблажаним між письменників, що проголосували перші гасла натуралізму. Він сам тужив за природою як аскет і самотник і заснував „вольонію“ поетів з Берліном, серед зелені, яку оспівував з патосом найнового апостола та втомленого декадента. Вілде оснував вілдеу безрелігійну громаду, за яку довелося йому побувати і в в'язниці. Його світогляд протестував проти всіх суспільних і релігійних обмежень в імені нової реальності людності, спорідненої з простотою природи. Його найбільше відомі книжки „Облачення під ялівцем“, „Пустельник і товариш“, „Абендбург, хроніка шукача золота“, „Мистецтво жити пустельником“, „Моїх 60 літ“. — М. Р.

— Делікатна нація. Кілька днів тому оголосили в Англії 3-місячний річний для складення списків жінок, що користуються виборчими правами, відносно з новим законом. Кошти цих списків коїрне держава в висоті 280.000 фунт. Уряд рішив звільнити жінок від неприємного обов'язку признаватися до свого віку; досить, коли вони докажуть, що мають скінчених 21 літ, щоб покласти в список виборців. Що за делікатні люди ці англичані! Як вони зміють шанувати тайну, яка зводиться стільки мущин.

— Слава. 8-го ч. м. мав прихити до Парижа америка, чемпіон боксу Джон Тенієс. На залізничній станції на поїзд тисяча юрба. Але в вагоні боксера не було. Він вівся на попередній станції, щоб оминати шумної овації та автом спойіно доїхати до готелю. Кельог міг би разом зі своїм пактом заловити свій приїзд на це саме місце і не потрібував би аж ховатись перед натовпом...

— Нове проміння відкрив винахідником телескоп англієц Берд. Він придумав апарат, що вивчає проміння вище червоного, таке, що падаючи з віддалі на корабель відбивається від нього як світло рефлектора, але не є примітне для людського ока. Таким робом порабель на морі веритий темрявою ночі можна оглядати при допомозі цього нового апарату. Практичні наслідки такого винаходу певні для морської держави.

— Прилад, що видає музику із світла. В одному з технологічних інститутів у Заур. Державах демонстрували на днях новий винахід у ділянці музики. Новонайденний апарат полягає на тому, що він може заловити окремі тони із світла, цілі музичні скали із електричної струї. Конструїція приладу англієц так: На дерев'яній таблиці з уміщеною 4 електричні лампи поєднані з т. зв. фотоелектричними коморами. Суть фотоелектричних комор полягає у тому, що вони відповідно до сили освітлення перепускають електричну струю. Неосвітлені, вони є невольними переносом для електричної струї. Окремі проводи музичні з'єднані лампи з розголосником. Цей апарат з регульованим металевим палочкою диригентом, на який який наводиться електрична жарівка. Відповідно до рухів руки диригента на фотоелектричні комори сильніше або слабше світло, що викликає з черги сильніші або слабші струї із різном довготою. У розголоснику переміщуються електричні струї на тони. Після вдатної проби апарату з технологічному інституті в Мессенгері, демонструватимуть його на університеті в Нью Йорку, звідки переvedуть його до Європи разом із винахідником і конструкторами.

— Ірландський пресовий закон. Пресою цензура в Ірландії оголосила на днях заборону видавання книжок і інших друків, які в якийсьбудь спосіб порушували би заповіді суворой моралі. До прескритованих книжок належать у першій мірі твори, які пропагують вігнання плоду. Не відносно також друкувати справжніми з розвадочних процесів. Заборона пригадує також обов'язуючий досі вже від довшого часу в Ірландії „список поздоволених видань“. Новий закон признає одностороннім деяким товариством право змичитися від злийшого цензурного уряду, щоб заборона зв'язку ними „непримичну“ книжку себе „дає те, що є обчислене на розбудування волевої прихвильності, заложку до сенсуальних аномальностей, або на зсирнування в якийсьбудь інший спосіб“. Пенальний у-

ряд буде складатися із 5-ти осіб, призначуваних що 5 літ міністром справедливості.

— Нова кооперативна гуртіяна тавестильних виробів Торговельно-Промислового Банку відчинена на вул. Боймля 4. Вона має великий вибір матеріалів і хустя і дає товари кооперативам на догодні сплати.

ПОЗІР ТЕРНОПІЛЬЩИНА!

Концерт нашої землячки Ви САЛОМЕ! КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ відбудеться у вівторок, дня 11. вересня 1928 о год. 8. веч. в салі Митанського Брацтва.

Старшина Кружка „Рідної Школи“ 495 1-1 в Тернополі.

Театри.

Великий Міський Театр:
8-го г. 7-30 веч. „Доллі“ оперетна.
9-го 3-30 попол. „Жидівка“, виступ Качара.
9-го г. 7-30 веч. „Весілля“ Виспільського
10-го г. 7-30 веч. „Паганіні“.

Кіна.

„Аполло“: „Свенгаль“ в Вегенером.
„Лейт“: „Чернець на роздоріжжі“ і „Пав шукає жінку“.
„Оазис“: „Фавст“.
„Навас“: „Шпигуни“ Фріца Лінга.
„Фатаморгана“: „Колі мушкетерів мусить ковтати“.

Нові книжки й журнали.

„НОВА ХАТА“, журнал для планення домашньої культури. Львів, вересень 1928. Ч. 9. Рів IV. Зміст: Софія Олександрівна Федорук; Про пластові табори: А. Т.: Племо в Підлясся; „Українське Мистецтво“ на світовій виставці виставці; Чужі про нас; Дя. Бадур; Боднар; О. Шепарович; Амстердам; Рівні вісти; Суспільні парали в Парижі; Мода; Буковинська сорочка; II крій та вишивка; Ручні роботи; Луговича; Дещо з Лисичинців; д-р С. Парфякович; Ліжечко дитини; Ілюстрації.

„РОЗБУДОВА НАШІ“, орган проводу українських націоналістів. Прага, липень—серпень 1928. Рів I. Число 7—8. Зміст: Полк. В. Коновалець; Вілеський вишніл; I. Стобар; Скрута духа в Європі; Ст. Ленгавський; Філософічні підстави „націоналізму“; Донцова; Віктор Мав; Гурток „Юнацтво“; I. Кадрик; Опіслявання революції; Завоює Пеленський; Пале Амеріана; Звідомлення; З діяльності організацій; Хроніка.

„ВІСЬКОВІЙ ВІСНИК“, видає Союз Українських Старшин та Стрілецького Громади в Німеччині. Рів видання II. Ч. 4. за червень 1928.

„УКРАЇНСЬКА ШКОЛА“, часопис Т-ва „Учительська Громада“ у Львові. Рів вид. XIII. за квітень—вересень 1928.

„ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОГО ДРУКУ“, орган державної бібліотеки, щотижневий, видання укр. книжки, папери, 14. липня 1928 р. Рів вид. V.

„ДУХОВНИЙ СІЯЧ“, Церковно-народний двотижневий, присвячений справам Православної Церкви. Ч. 20. з дня 18. серпня 1928. Рів вид. II.

„ДУХОВНИЙ СІЯЧ“, ч. 20. з дня 2. вересня 1928.

„УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛІТЕЛІСТ“, місячник, ч. 5—9 за серпень—вересень 1928.

„НАША ЗЕМЛЯ“, суспільно-політичний і літературний журнал. Ч. 8. за серпень 1928. Рів вид. II.

„ВІРА І НАУКА“, християнський часопис присвячений духовному, культурному і економічному життю українського народу. Коломна, серпень 1928, ч. 15—16. Рів вид. IV.

„ЖИНОЧА ДОЛЯ“, двотижневий для українського жіноцтва. Коломна, 15. серпня 1928. Рів вид. IV.

„ЖИНОЧА ДОЛЯ“, Коломна, 1. вересня 1928.

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“, Рів I. 1928, ч. 12. Зміст: I. Раковський; Здобуття досвідчених просторів; Т. Фоганік; Шкільна наші господарствах ростити та зсирити їх вишкени; Наш часопис; В. Гіттенач; Морсона моноопридіа; II будова і життя; М. Дукан; Будування і автопошування вишкени; А. Чайковський; Дещо про альгологі; В. Нарішані; Вурелл (ремо).

„ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС“, орган Рівнянського Союзу Українських Кооператив, тижневик, Львів, дня 22. серпня 1928. Рів вид. VIII.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“, орган Краєв. Тав-а Господ. „Сільський Господар“, двотижневик, Львів, дня 14. серпня 1928.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“, Львів, 1. вересня 1928.

„СВІТ ДИТИНИ“, ч. 6. вересень, Рів вид. IX.

„УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“, орган „Національної Помочи Українського Учителства“, Львів, вересень 1928. Ч. 9. Рів вид. XVI.

„Katalog der Ukrainica in der Abteilung Presse und Literatur der internationalen Presse-ausstellung 1928 in Köln. Zusammengefasst von Dr. M. Hnatysak. Herausgegeben vom Wissenschaftlichen Institut in Berlin.“

„Русская Школа“ за Рубежом“, Книга 28 за 1927—28.

„Polska Gazeta Intelektualska“, Poznań, 3. września 1928. Rok I.

„Przegląd Społeczny“, miesięcznik, poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem.

„Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego“ Warszawa, 28 lipca 1928.

Zygmunt Korankiewicz „Ubezpieczenie Pracowników Umysłowych“ Wydawnictwo Związku Pracown. Kas Chorob i Instytucji Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie.

Dr. Roman Górecki „Rola Banku Gospodarstwa Krajowego w Życiu Gospodarstwa Polski Współczesnej“.

„Le Cri des Peuples“ Nr. 12, premiere année, Paris.

ВИДОЗВИ Й КОМУНІКАТИ.

Комунікат „Рідної Школи“ в справі задоволення потреб і місцевих Кругів „Рідної Школи“ за адміністративний рік 1927/8 і бюджетовий прелімінар на адміністративний рік 1928/9.

З огляду на те, що сьогорічний Загальний Збір „Рідної Школи“ мусить відбутися безумовно в непереступлений статутний термін, а в зв'язку з ним слід опрацювати, надрукувати й своєчасно розіслати заповідання за Централью і всі повітові та місцеві Круги „Рідної Школи“ і їхні установи — п'ятьма ті Круги „Рідної Школи“, що до неї не належали ще до Головної Управи „Рідної Школи“ заповідання за адміністративний рік 1927/8 і прелімінари на рік 1928/9, щоб зробили це негайно а найдалі до 15. вересня 1928 р. без огляду на те, чи до того часу відбули свої Загальні Збори чи ні.

Головна Управа „Рідної Школи“:
Омелья Теодорський Теодор Мартинець
и. голова. секретар.

ОПОВІСТКИ.

Лекції сольового співу уділяє Анна Крушельницька, учениця проф. Дзял-Фюме і Данте Ларі в Медіоламі. Пробні голоси і випси у Львові, вул. Крашівського ч. 23. Партер на ліно, модерно між 11—12 передпол. 332 3-3

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича.

Перемишляни:
9.1X. Циганка Аза.
10.1X. Іейша.
11.1X. Вія.

В неділю дня 16. вересня п. р. відбується Посвячення Пласт. Прапора 32. на кур. ім. Івана Богуня в Тустані о. м. ч. 1. Програма: 1) Палена Служба Божа о год. 10-30. 2) Посвячення і вручення Прапора. 3) Приняття, обивання цвітків і випси до золотой книги. 4) Дефілада на і частини перед Верховним: Отчизною і Добродіями Пласту. 5) Приняття гостей в салі мст. Пресвіта. Бере участь у посвяченню і докладає яку вручення посол о. пр. Куніцький Л. Приняття і зголошення участі в принятті просить слати на адр. Д-р Герасенський Микола, Тустановичі. 501 1-2

Найновіші моделі!

Шкільні мундурки і біли для шкільної молоді виконують сродно, дешево і швидко згідно проєктованої кооператива „Труд“, Львів, Ринок 39. 477 2-2

Укр. Торговельна Школа у Львові, ул. Корняків ч. 1. Вписи на односторонній курс для дорослих, бодай з підготуванням з народних шкіль, дошкільний торговельний ліній для пенсіонерів 6 клас середньої школи або 3 класи торговельної та на курс для абітурієнтів середніх шкіль прийняттясь до дня 23. вересня 1928. Наука починається 3. вересня 1928. — Управа Торговельної Школи. 1-3

ДРІБНІ ОГолошення

ТОЛОЧАЛЬНА наймодерніших десенів на плісневих плащах, павіть змичених. Відстижування на спеціальних машинах. Перероблювання на модний фасон. Фарбування футер лисським способом. — М. Мадиська-Павлюк, Львів, вул. Соборного ч. 12. Тел. 17-04. 270 4-9

НА СПЛАТИ ОТОМАНИ 55 зол. КЛ. НАПКИ 55. Фотеліан до розмалявання 15. Фабрика ЗАКС Личаківська ч. 132. 502 1-6

В ЛАСНИЧКА вищої школи військового кравецтва повідомляє, що при школі відкрито робітню мундурків, для учених жіночих шкіль, по ціні 20 зол. Також приймає працю з найкращими крути, по найнижчих цінах. М. Козловська, Академічна 22. 497 1-7

КОСІВ, за Коломиєю, пенсіонат Евгеньї Лукашевської поручає на осінній і зимовий сезон кімнати улажені соняшні з першорядним пляж удержанням. Великі полудневі веранди. 499 1-4

П'ЯНИНА Арнольда Фібігера с найкращі від зол. 2.560. Цінник на жалання. Каім і Сич, Львів, вул. 509 Коперника ч. 16, телефон 20-15. 1-7

ФОТ. ЯНУШЕВИЧ — вул. Вія. Поля 1 (бічна Зеленої). Тел. 39-60 505 1-3

ТРИ кімнати з кухнею, з комфортом в старшій домі, пошукує вдова по адвокаті. Зголошення: Валова 14. і поверх, мешкання ч. 3. — від 5-6 веч. 307 1-1

АБСОЛВЕНТКА гімназії, виправна інструкторка, пошукує лекції, або відповідного заняття. Інформації в Адмін. 398 страші під „Абсолютна“. 1-1

14 домі з городами у Львові в ціні від 2-4 тисяч доларів продаж. 310 Ігнат, Куркова 24. 1-3

ПОЛОВИНУ двоповерхової великої, комфортавної реальності з віданням мешканням за шість тисяч доларів про- 310а дам. Ігнат Львів, Куркова 24. 1-3

ПЛАЩІ, КОСТЮМИ, СУКНІ І ФУТ- РА, ТАКОЖ ОКЕМІЙ НІДІЛ ТРИ- КОТАЖІ по найкращих цінах поручає

Е. ТАУБЕ Львів
Рутівського 11.

Меблі на рати! Готівкові ціни, також тапіровані меблі, власного виробу, найкраще в ДОРОТЕУМ, Льва Сапги 34. Тел. 15-01. 508 1-1

Ідеальні, Спальні, Салони і му- жеські кімнати першорядних виробів кравчих і закордонних по приступних цінах поручає фірма 3-3

БРИК і ГРИНЕР
Львів, вул. Ягайлонська 24, тел. 21-76

Магазин і робітня **ФУТЕР**
КАРОЛЯ ЦВИНАРА

виконують всілякі кушнірські роботи най- дешевше — після найновіших фасонів

вул. Крива 10. Львів, Руська 18.
біля Гін. Банку. 337 3-4

Позір Кооперативні!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ
ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВОГО БАНКУ

Кооперативні з обл. відповід.

у Львові, вул. Боїнів, ч. 4.

311 Телефон 57-90 1-1

забезпечена на осінній і зимовий сезон в нові товари, як: сукня, цайги, бар- хани, фланелі, малі і великі вовняні хустки і пр.

Для Кооператив угодження в сплату.

Журнали
ВЗОРИ
КРОЇ
Манекіни

Р. ЛЯНДАУ Львів
ЧАРНЕЦЬКОГО 3.
506 1-1

ФУТРА мужеські і жіночі мі- стові і подорожні, — куртки, свитки, шапки, боа і т. п.
М. А. АВГУСТИН, магазин футер
Львів, Рутівського 7, телеф. 49-46
приймає всілякі роботи входячі в обсяг кушнірства. 3-10

В ДОБІ РАДІА

електричності і інших новітніх уряджень соромно є послугуватися при пранні відвічною балією, яка за- бірає багато місця і спричинює нелад в кухні а чистість в цілм льокалі.

Пральки „МАРИСЯ“
системи ТАДЕЯ ПОДОСКОГО
3 1-1
(патент у всіх краях),
як видно з бічного рисунку при мінімальнім коштї дають максимум вигоди, чистоти і гігієни.
БЕЗПЛАТНІ ПОКАЗИ НА БАЖАННЯ.
Виключна продаж на воєвідства: львівське, терно- міське і станиславівське

у фірмі М. КЕРСКИ
Львів, вулиця Коперника, ч. 4.

МАШИНИ
до ШИТТЯ
найновішої системи
з 15-літньою гарантією

також

Машины до писання
америк. „ROYAL“
поручає на дуже догідних умовах
фірма 3-3

„ПОЛЬТИ“
Львів, вул. Ягайлонська 20.

ФАХОВИМ
ШОФЕРОМ

стане кожний по у- ніченко львівських курсів САМОХОДОВИХ
Ім. Аленсандра ЮГРОГО
Львів, вул. Коперника 54.
всілякі послуги при найвищій зарплаті
з с. с. зарплата гардаж в Галичині. По- шукати і скористатися. Оплата ротації. По- шукати і скористатися. Інформації в програмі
влас. Зарплата гардаж в Галичині. 471-2

МАШИНА до писання польська „Remington portable“ і українська „Adler“ у до року стани експлуатую на пр- жай. Відомість ч чейності в адмін. 396 „Діло“. 1-1

Ширіть
наш
часописк!

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ
ВОЛОДИМИРА МАГАСА
в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинока ліярня дзвонів в Польщі, яка відліває дзвони з найліпшого металю зі звучним голосом і солідним виконанням.
Завідає нас на складі більшу кількість різної величини дзвонів.
ЦІНІ КОНКУРЕНЦІЙНІ і на догідні сплати. 20-літня порука за голос і розбиття дзвона.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шави. 143.322. Адреса для телеграм: — „Діло“ Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місечно: в краю 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-Словаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.	Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
---	--	---

МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА!
Переводить збірки! Складайте жертви на допомогивий фонд студентства. — Т-во Прихильників Освіти у Львові, Супінського 21. Числово конто в ПКО, Баршана ч. 153.736.

На старі теми.

Львів, 10. вересня 1928.

На старі теми, на теми внутрішньої політики в Сх. Галичині, а радше на всій українській території під Польщею, заговорили „Слово Польське“ в спеціальному інтерв'ю „з визначним знавцем цієї проблеми, а також заслуженим суспільним діячем у Сх. Галичині“. Заговорили національно-патетичною мовою, „хрестоматійно“ канібали про те, якби то впо-в'язати з українцями, якби то здійснити х-тий з черги „проект“ на знищення Русів. Тема стара як світ і все ще вічно нова. Сигнає вона щонайменше половини XIV. століття, коли то внутрішню політику на Червоній Русі почав переводити Казимир Великий, і в усій своїй величчї та гострій важливості стоїть до нинішнього дня. Проблему внутрішньої політики на цій українській території взагалі, а в Сх. Галичині зокрема, розв'язувала на протязі півп'яти століть стара шляхетська бюрократія, не втягуючись нічим і нічим, розв'язувала її всім засобами, зводячи український народ до стану робочої, травної худоби, офіційно розв'язувала її польська шляхта і народова демократія при допомозі Австрії, а вкінці розв'язувала її найрізноманітнішими методами від 1918 р. до 1928, себ-то в загальному майже шістьсот літ, і виявляється, що та проблема нічого не втратила на своїй гостроті, на своїй важливості і далекосягності. І польська преса, польська громадська думка, польська політика, яка під час до часу приналежала до української проблеми в межах сучасної Польщі методом „смертельної мовчанки“, спонукаючи тим чи іншим способом, мусить вертати до неї, як тому рік, два, десять, п'ятдесят, сто чи шістьсот літ. І як тому рік, два, п'ять, десять і т. д. літ мусить вона вертатися в зичарованому колі своїх анетитів, намагань, проектів, планів, експериментів, раз-по-раз відраюючи головою об мур дійсності. Архімед говорив про свою підлому і точку зачіпності. Колиб він мав точку зачіпності, то своєю відомою підняв би землю. Колиб польська політика мала точку зачіпності в українській справі, колиб вона могла вхопити за те, що є найважливіше, що творить душу українського народу, то є його ядром, то при допомозі всіх цих засобів, якими під теперішню пору розпоряджає державна польська нація, українська справа булоб давно вирішена по лінії польських уніфікаційно-денационалізаційних інтересів. Але польська підлома не має саме той визначної точки, і тому тупіє била української проблеми, зачіпаючи її то з цього, то з того боку, і кінеш кінців мусить вертати до старої теми.

Вертає до неї й словопольський „визначний знавець“, парікаючи, що

„жоден теперішній уряд, а вже й сучасний уряд не має політ. послідовності і постійної програми політики згромадження етнічних елементів і супроти українського сепаратизму... Значенню признаючи цієї політики, а радше її відсутності, є безпосередня зміна метод у відно-

шенні держави до політичної, культурної і господарської сторони цієї проблеми, змінація, яка виродилася в позитивний час і балаган та являє — що найгірше — побивку для інтересів держави дезорієнтацію серед населення на східно-галицькому-сєлі“.

В чомуж лихо? Лихо в тому, що з проблеми перш усього культурно-господарської роблено „politicism“, що виходило із заложення немов то українці творять окрему національно-політичну індивідуальність і в тому характері намагалися приєднати їх до держави.

А прецінь лише доктрина, анабогрована з почуття дійсності, може собі уявити, що етнічна група, приналежана народом — *gensu strictu* — політичним, отже послідовним сутне для кожного освідомленого народу змагання до послідовної держави, дається приєднати для цієї іншої держави. Тимчасом українців як окремої національно-політичної індивідуальності у Сх. Галичині нема. Дотеперішні наші правління, виходячи з протилежного, доктринального, а з дійсності позитивного заложення і бажачучи на основі то-о фальшивого принципу організувати (?) руські етнічні елементи — як з природи штучну цілість в рамках польської державності — по суті не лише не отримали наміреного успіху, але та-пакі допомагали (?) до розвитку відокремлених, сепаратистичних змагань. А з того виходило жалю гірше блудне колесо досвідів, якого свідками були ми на протязі першого десятиліття відродженої держави“.

А те „блудне колесо“ виявлялося в тому, що раз організовані селянські маси в польонофільську політичну організацію з виключенням „сепаратистичної“ інтелігенції (Львів-Данилович), а другий раз пробувано організувати на угодовій основі інтелігенцію (автор має на увазі останній акт політичної трагедії пок. В. Бачинського), а наслідок того був такий, що

„державна посередньо підпомагала сепаратистичну українську роботу завдяки субвенціям, уділюючим „Сільському Господареві“, „Маслосоюзові“, українським райфільдекам і т. і.“

Поминаємо, що всі ті „субвенції“ і „допомоги“ зродилися хіба в хворій голові автора, а приступаємо до того, що робити, щоби українській „сепаратистичній“ гидри урвати голову і раз на все розв'язати українську проблему в межах сучасної Польщі по лінії польських інтересів. Найповніший „план на знищення Русів“ є такий:

Виходячи із заложення, що нема в Сх. Галичині („Всх. Малопольська виступає тут як *pars pro toto*“) українського народу, як окремої національно-політичної індивідуальності, а є лише „поодинокі етнічні елементи, дуже різноманітні і зріжничковані під оглядом обича-

єво-культурним, діалектичним і господарсько-побутовим“, треба перш усього відсепарувати масу від інтелігенції, зорганізованої в „український партій“ (?), цієї інтелігенції, що накидається масам, як їх представництво й ексекюторка їх мнених змагань і політичних бажань. Ізолювавши „поодинокі етнічні елементи“ від протидержавних, сепаратистичних впливів української інтелігенції, треба поставити тверду польську адміністрацію з міцною караючою рукою, всі „субвенції“ повинні переходити до „етнічних елементів“ через старостів, як представників польської держави. Під культурним оглядом держава повинна охоронювати, зберігати й допомагати у розвитку регіональних, обичаєво-культурних окремих-стей поодиноких етнічних елементів: волиняків, подольців, гучулів, бойків, смків і т. д. Тоді те безперечне багатство і живе джерело „етнічних“ культур, спливаючи до польської культурної ріки, як египетський Ніл поправити польський культурний обліг та помножить польську державну культуру. А збудивши „етнічні“ амбіції, створиться вал протинівеційних політично-сепаратистичних українських змагань. Колиж іде переведеться відповідну зміну державного устрою, то справа буде виграна на цілій лінії.

Короткий і ядєрний є „найновіший“ словопольський „план на знищення Русів“, але нічого нового в ньому нема. З меншими або більшими змінами він тягнеться червоною ниткою на протязі довгих століть. Політичні чинники відродженої польської держави від десяти літ переводять його зі здвоєною ревністю. Даремне словопольський „спеціаліст“ робить болючі докори всім польським правлінням, немов то в їх політиці супроти „руських етнічних груп“ панує хаос і балаган. На похвалу польської пильності, систематичності, послідовності і доцільності ми підкреслили, що ні один з польських урядів ані йоти не пропустив зі загальної шехпольської, а спеціально програми проф. Ст. Грабського в українській справі. Ні одного з декретів, законів чи напратимих своїх попередників сутньо не змінив, ані не „викривив“ який-небудь з урядів-наступників. А тим-більше вловив притворився до програми Грабського теперішній уряд. Із упертою послідовністю переводить він ізоляцію української маси від інтелігенції, розбудовує сильну адміністрацію, захоплює селянську масу в цупкі руки штихом „субвенціонування“ через старостів, шляхом кредитування через тзв. комунальні каси й штихом організування мас через „Кулка рольнічі“ (на

„КАРПАТІЯ“

Львів, Руська 18/1.

переводить під ріжними комбінаціями під найкориснішими умовами життєві забезпечення.

Волинні), а „Звізюнки рольнікуф за-поводових“ (в Галичині) та регіоналізацію „етнічних“ культур, а асєтаки українська проблема стоїть відкрито у всій своїй складній далекосяг-лості. І всі ті „проекти“ є нічим ін-шим, тільки Скрифова роботою, про яку так гарно, адумчиво і про-рочно писав знаменитий Жером-ський, автор „кружів і воронів“.

Православя.

(Докінчення.)

II.

Якби був такий став остався до яви, якби українська маса не була освідом-лена національно поза церквою то між нашим народом узагалі панувало не-свідомість і тьма кромінная. Яким су-проти таких рідких фактів можна гово-рити, що уніатська церква освідомила народ і оберігала його українську націо-нальність? Прихильники того погляду говорять, що український народ осяднує уніат-ський церкві те, що досі не випародо-вався.

І це не так. Український народ, та не-освідомлена маса, зовсєм в церкві лише через свій етатистичний аліагізм до-всєго, що польське, павське, що гургуза-лося в римокатолицьких костелі, а що нагадувало йому важкі чини переклеті, переболілі в старій Польщі. Він являв своє церкву за антипод того старого знаменитого. В тому уніатська цер-ква грала пасивну роль. Але не все його національно не освідомлювало. Уніатська церква не павчала його, що він є укра-їнцем, частиною великого українського народу. Він в тій церкві уважав себе рус-няком, бойком, лемком, русинком, а про українство нічого не чув. Шойно, ко-ли народ освідомився нова церквою, хто він є, тоді вплинув на церкву так, що вона мусіла „українізуватися“ і стала тим, чим є тепер.

Але на українізації далеко ще не до-ведена до кінця. Усе наше богослужіння остало й-досі мертвим, незрозумілим пер-ковинним з московським наголосом (імє, царю, моїм, помолі і т. ін.). Єрархія зро-била з того таку твердиню, що її треба нам закляти наступними зловчати, по-ти її не зловчати зовсім.

Вилонився один о. Вод. Федір і став правити службу Богу живою українсь-кою мовою, за те пазинувся на нього ор-динаріат як на страшного єретика і та-к йому довіл, що довів до одної і до євє-гелізму. Уступивши для живої української мови поробили наші ординаріати поза-службою Богою в молебнях додаткових, євєлікацій, піснях і т. і. але... коштом латинізації обряду. Вільно священникам прочитати в українській мові євангеліє в першій перед проповідлю, прохатим віро-го. Тут пасується мені на думку один многомовий факт, про який у нас гово-рять.

Коли розвиваєш чутка, що пасторський мовсаль, верос усього українського мн-трополіт Денісній хоче православну яз-косефальну церкву під Польщею украї-навчати, та іронізатого православя в

Pr. 3 2/28. Sąd okręgowy karncy we Lwo-wie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sa-dzie: a) zatwierdzić po myśli przepisów z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzecz-yspospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45 poz. 398 Dzuo. dokonane dnia 1. września 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zatęcie czasopisma „Dilo“ Nr. 196 z dnia 2 IX 1928 z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. „eredymo-ny tytuł na schodach“ z wiersz w sobie zma-tnia zbrodni zaburzenia spokoju public-
b) w końcu wydać po myśli przepisów z art. 77 cytowanego roz-
porządzenia zakaz dalszego rozpowszechnia-
nia tego pisma drukowanego. Zrazem wy-
daje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż
czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze
umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze
i to na pierwszej stronie pod rygorem na-
stępstw przewidzianych w art. 60 tegoż roz-
porządzenia.
Lwów, dnia 5 września 1928 r.
Mayer

bińczej z § 65 lit. u. k. b) w końcu wydać po myśli przepisów z art. 77 cytowanego roz-
porządzenia zakaz dalszego rozpowszechnia-
nia tego pisma drukowanego. Zrazem wy-
daje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż
czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze
umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze
i to na pierwszej stronie pod rygorem na-
stępstw przewidzianych w art. 60 tegoż roz-
porządzenia.
Lwów, dnia 5 września 1928 r.
Mayer

Галичині заявили, що вони для українського православ'я працювати не хотять.

Якщо ж того хотіли скористати наші єрархи і зукраїнізувати богослуження в нашій церкві, відпав би пропаторам московського православ'я найважливіший аргумент, відстав би рахунок політичний до ширення через православ'я — русофільства і певно ширення православ'я припинився би. Та слаба надія, щоб єпископи на це зважились. Виходить з того, що боротьба з московсько-галицьким православ'ям спадла виключно на нас.

Якщо польський уряд сприяє ширенню православ'я в Галичині, то ми його при байдужності єрархів не в силі опинити. Але можемо багато зробити у тому, щоб це православ'я не було шкідливим для української нації. Треба подбати, щоб це православ'я стало національно українським. Тоді воно не буде нам небезпечним, навпаки воно може спричинитися до консолідації, зближення українців по обох боках Вістури і на полі церковнім. Одинокий засіб до того є, щоб ми освідомлювали національно тих наших братів, котрі вже опинилися в православній церкві. Через те українці добудуть в православній церкві супрематію над московсько-галицьким підданством. Як буде з тієї церкви більшість свідомих українців, тоді зажадають від їхніх панотіїв українського Богослуження, і вони певно погодяться того, чого вимагатиме більшість.

За мій висказ, що деякі наші єрархи ставляться байдужно до ширення православ'я і сектанства отримують мене важкий запит, що так не є. Так устроюється місії, проповіді, набоженства і т. д.

Та в тій роботі мало буде хісна, або й жадного. Такі антиправославні проповіді, як того пан-отія в Лежайську, що кожний справжній католик повинен виступити проти-матри, якщо вони православні — є неетичні, антирелігійні, супротивні 4-й заповіді Божій, протівні папці апостолів і отців церкви, котрі забороняли розводитися подружжю з тої причини, що одне було християнином, а друге поганином. Такі проповіді справу погіршать а не поправляють. Не допоможе а пошкодять ширення нетерпимості релігійної, від якої католицька церква взагалі не може освободитися. Треба усунути причини недуги, а тоді лікування піде легко. А того деякі наші єрархи не хочуть і ще ті причини поглиблюють своїми розпорядками.

Не знаючи місцевих обставин там, де православні поширюються, не можу собі догадувати, як це перевести. Знаю лише, що землівецька вітла українського народу поднаслідна в своїй статочності і твердості, а призначені до свого рідного. На вій поляки досі нічого не здобу-

ли, вони мимо ворожих зустрів не розпачались в польському опрощаючому їх морі. В такім народі можна багато зробити, освідомивши його національну. Коли там з'явився який національно освідомлений панотієць український і відправив землям тут і там православне богослуження по українськи і розвинув перед ними цю величну красу східного богослуження, то гадаю, що це мало би великий на них вплив. Коли між українськими баптистами, котрі досі послуговувались виключно московською релігійною літературою, євангелієм українська газета „Віра і Наука“ причинилася до поширення українського святого писання, і випирає та випирає московську літературу, то через відповідно пропаганду між лемками можна досягнути те саме. Лемки заморочені московсько-галицьким національно неосвідомлені, але до своєї церкви по дитячому приналежні. Ми не маючи своєї держави не зможемо їх інакше освідомити та підійти до них, як лише через церкву, котра видається їм ліпшою. Останиться поспробувати.

Д-р Андрій Чайковський.

Радянська Україна.

Збільшення продукції цукру.

В „Пролетарській Правді“ з 5. IX. читаємо: Цього року Цукротрест гадає засіяти 653.000 гектарів буряка, себ-то на 10 відс. більше, ніж торік. В разі сприятливих умов зберуть у наступному році понад 35.000.000 метричних сотнарів буряка, себ-то на 10.000.000 більше ніж цього року.

В наступному році працюватиме 133 цукроварні. Цукротрест гадає відновити роботу в 4 консервованих цукроварнях. Готового цукру буде 13.000.000 метричних сотнарів на 12,8 відс. більше ніж тепер. Складено проект будівництва великої Лохвицької цукроварні, яка даватиме продукції в три рази більше, ніж на звичайних цукроварнях.

Нова форма відзначення для робітників театру.

„Пролетарська Правда“ інформує: Досі видатних робітників театру нагороджували званням народного артиста і заслуженого артиста Республіки. Є певні категорії корисних театральних робітників, які не заслуговували на ці звання, а тим часом їхню роботу треба відзначити. Головолокотосіла запропонувала закласти крім народного і заслуженого артиста Республіки звання заслуженого артиста державних театрів і заслуженого діяча мистецтва. Звання заслуженого артиста держ. театрів дають особам, які попрацювали в театрах не менше 25 років і те-

пер працюють в державних театрах, звання заслуженого діяча мистецтва одержуватимуть робітники, що визначилися в організації та громадській роботі на культурно-мистецькій діяльності.

Маневри і культурна робота.

На Україні відбуваються на відтинку Київ-Чернігів великі маневри червоної армії. Між іншим буде переведений газований наступ на Київ. В обороні Києва візьме участь військо і цивільне населення. На маневри виїжає крім того цілий відділ кінооператорів ВУФКУ, що буде робити знімки з маневрів. А оперовий театр відішлють 36 співаків і п'ятнадцять членів оперової оркестри, що виставлятимуть для червоноармійців у час відпочинку опери. В маневрах візьме участь також відділ радіотехніків, що будуть сигналізувати про рухи війська і про газовий наступ. До всіх сілських клубів на території маневрів вислано цілі сотні референтів, що мають висвітлювати населенню вагу і значіння маневрів.

Порядкування могил Тараса Шевченка.

У київській „Пролетарській Правді“ з 6. вересня п. р. читаємо: Всеукраїнський Шевченківський Комітет готується до загального урочайкування території могил Тараса Шевченка та до оголошення міжнародного конкурсу на проект пам'ятника.

Щоби здійснити обидва ці завдання, треба насамперед мати точну мапу території могил, що її може дати тільки верофотографія та докладні геодезичні дослідження. Цими роботами кермує професор Давидов, що будучи проїздом у Київ, розповів: Аерофото знімання території могил Тараса Шевченка закінчене. Численні світлини дають докладну картину заповідника. Ці матеріали використовують, щоб накреслити план загального урочайкування могил, та щоб провести конкурс на проект пам'ятника великому поетові. Як відомо, наслідки першого конкурсу на проект пам'ятника були незадовільними, саме тому, що підчас конкурсу не було докладної карти всієї території могил. Інакше з наступним міжнародним конкурсом на проект пам'ятника, що його незабаром оголошать — усі потрібні матеріали для цього конкурсу є. Геодезичні дослідження на території заповідника провадить спеціальна партія інженерів і техніків. Дослідження закінчать за декілька днів і ґрунтуються на них складуть план урочайкування могил. План буде готовий за два місяці.

Творення української музичної комедії.

Мистецький відділ Народного Комісаріату Освіти почав підготовчу роботу — як довідаємося з радянської преси — до

Цілий Львів організує
нальну виставу гарної Біжмута
рілі Голдинікіні

512 **ФІРМИ** 2-3
Й. ДОМБРОВСЬКИЙ і Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ
(Готель Жоржа) Академічна ч. 2.

організації музичної комедії. В слідуючому театральному сезоні використавши для цієї діяльності театральне мистецтво колектив акторів під проводом Гайдамаки

Століття Льва Толстого.

(1828 — 1928.)

Москва, 3. вересня 1928.

В три роки після великого протесту „верхів“ руської інтелігенції проти царського деспотизму діявсь в роліні зв'язаній а Декабристами тяжкими споминами той, великим тіням якого сплідає сьогодні культурний світ „своїх“ клів як немирному гоніви.

Вихований в атмосфері пайвнитої духовної культури в достатках і розкоші, на тлі безмежної темноти людю, а якого висисали останні соки його пани і володарі, що ледви прозябали у нуді, голоді і під непомірними тагарами тяжких воєн, Толстой полював отсі сірі маси особливною любов'ю. Для строго критичного і холодно аналізуючого ума, Толстого парід не був предметом сиччування і мрійного любування, а був він зоміткою загадкою, великою темною книгою життя людства, яку розгадати можна було тільки а безмежній мучі страждання живої душі протягом довгого земного життя тіла. В цьому великому стражданні а приводе тяжкого життя людю Толстой не тільки знайшов себе і свою творчість, але й відкрив паслому вітла, показав його світле будуче, яке почало відблескуватися завдяки великій російській революції, та яке знайшлося а звадки могутнім націоналістичним рухам „доневолених народів“.

Толстой великий письменник „Землі Руської“ а зразком представником, речником і одним а провідників всенітнього бунту проти насилья і нуді, проти висиску і темноти — усіх великих мав людства гореткою тих, що звалюють себе провідниками, учителями і верхами людства. Сам — зразок генія, аніжні а образування все своє життя творить і долає, що в сірій масі робучого людю під жаралущою темноті криється дорогоцінний самодіятний кристал великого духа, тонкого почування і вічного переживання. Тагареві безмежної нуді протиставляє люд безграничну прототу свого життя: густу тьму свого буття освічує він у глибинах свого свята блеском одвічної збірної мудрости, вогнем своїх почувань і віром у побіду правди і добра грядучого великого завтра.

Толстой посягав отсім проблемами у ві дові 60 літ своєї письменницької творчости, коли то давно проголосив — правда не так ясно висловлені — подібні народололюбні ідеї і Скворода і Катіка і Кирило-Методієві. Тим то народололюбний зміст і підклад до нього у творстві Толстого є не тільки для росіян але й для українців дуже близьким і дорогим. Людолюб і народололюб теми творів Толстого а генетично зв'язані як з довгою низкою народних тем вітніших українських письменників, так із одиородними темами світової літератури. Толстой є силовим народолобством і діяльним народницьким напрямом у всьому сучасному світі.

Великий вибранець творчого духа, дієвий аристократ розуму на цій землі маленьких особих, гідних дрібничко-лих людей, — цей справжній геій усе своє життя звертався аніжнчно до найменших і найнужденіших а розгадок і порадою, а радістю і силою життя. Толстой є дові віт своєї могутньої творчости найпершим демократом, отже віснучом і законодавцем майбутнього загального панування людю в світі. І сираді, як може на все скритися від „самоза-домости“ цьогож людю ріет його творчої сили? Як може не вихонитися на світло денне могутнім подумом отого почування, що він вітв жєріє а „внутра його душі“? Як може не пробити собі широкотого русла цілющо лжебелі його глибоких пере-

ІНЖ. М. СЕЛЕНШКО.

Вигляди на опанування всесвіту.

(Продовження.)

III.

З огляду на те повернено назад до думки про ракетний літак. Треба було отже знайти такий погонний матеріал, праця якого подвійно не залежала від повітря, себто від кисня повітря як частини погонного матеріалу і від повітря взагалі як середника переміни теплової енергії мотору в енергію руху. Ці всі властивості має ракета, яка є вповні незалежна від оточення, а внімком хіба земного притягання. Хемічна енергія вибухового матеріалу ракети переходить при спаленні в тиснення, а тиснення при виході газу з рури переходить в енергію руху, яка гонить цілу машину вперед. Тут погонний матеріал має вже в собі всі складники, потрібні для горіння, але зате він багатіший, ніж звичайне паливо чи тверде паливо для моторів.

Дітання ракети полягає в цьому, що експлозії гонить газ з рури назад і в тойже час на дво рури ділає поступальна сила яка саме по-

рушує цілу машину. Це є те саме, що задній удар при вистрілі. Між здобутком тягару газу на йогож скорість і з тягару ракети на її скорість є певне пропорціональне відношення, з якого виходить, що аби досягнути певну найвищу швидкість, треба збільшувати скорість і скількість виходячих газів, а зменшувати тягар літака. Регулюванням виходу газів можна регулювати саму скорість і прискорення лету та агримувати його в межах, нешкідливих для залогі. В протилежності до вистрілу машина з ракетним пономом мусить брати зі собою матеріал, потрібний їй для піднесення себе із сфери земного притягання. Виходячі газні будуть забирати зі собою велику скількість теплової енергії, що збільшує знова скількість вибухового матеріалу для покриття тих страт. Не беручи на увагу страти енергії на регуляцію лету, літак, щоб дістатися поза сферу земного притягання, мусів би взяти зі собою 12,5 разів по своїй вазі гремучого газу, або 45 разів нітрогліцерину. При теперішніх аеропланах і гідропланах цього зробити не можна. При леті до планет треба узяти під увагу розміщення матеріалу, щоб охоронитися від можливості експлозії всього матеріалу нараз, поживу, запас кисня для дихання, викисення в дорозі непотрібних відпадків, шідальне замкнення а безво-

душних просторах, якість і вагу матеріалу для будови машини, гальмування машини при наблизненні до якоїсь планети, щоб вона при злеті не розбилася, або в атмосфері даної планети при такому скорому русі не розігрілася і б. ін. На все те треба зужити приблизно 156- згл. 2000-кратно по вазі машини скількість гремучого газу згл. нітрогліцерину. Це ще більш неможливе до виконання і треба чекати до часу відкриття сильніших і лекших будівельних матеріалів.

Ракетним літаком можна в атмосфері досягнути досить велику скорість, регулюючи швидкість виходу газів від 3-4000 м. на сек. Щож до форми його, то треба таки знова взяти на увагу опір середовища. По найновішим дослідом скорість розходження голосових хвиль на височині 10—30 км. є майже така сама, як і на землі, себто 330—370 м. на сек. Це казує на збільшення скількості водія в повітрі. По балістичним спостереженням збільшення цієї швидкості потягає за собою також 3-кратне збільшення опору того середовища при русі закруглених в переді тіл. Однак це значно зменшується при загостреному передньому кінці. Отже при будові машини для лету в стратосферу не можна і цього спускати з ока.

(Докінчення буде.)

Так виглядає оригінальне опакування знаменитих таблеток **ASPIRIN**, середина у спокійного болю.

Вистерігайтеся безвартісних наслідків у інших опакуваннях. До набуття у всіх аптеках.

ливань? Ті, що захоплюються красою і силою протинародної мови, мудрості і поезії, музики, танцю і мистецтва, великого знання, прозорості і відваги протинароддя, хіба мусять погодитися з правом всього людю рішати про себе, отже і з тим, щоб всі народи світу були дійсно волеюми незалежними людьми з своєю власною сім'єю!

Ось чому Толстой, як справжній космополіт і всечоловік, постійно працював у всьому а усеїм: і з дружиною своєю, і з сім'єю, і з ріднею, і з папани, і з урядом, і з духовенством, і з державною владою, і з письменниками та з собою самим, бо всі вони були або сім'єю або пещирами у вирішувальній ситуації про необхідність всебічної взаємодії між усіма людьми і кожній з них своїм. Толстой є безумовно найкращим представником і прихильником того стану людства, в якому воно живе до настання свого власного розуму, що править його помислами і хотіннями. Толстой є речником анархо-гуманізму, який є основою і запорукою всебічної свободи, якої прагне людство і повинна мати.

Толстой своєю всебічною боротьбою є основою російського і світового життя був одним з найбільших революційних діячів Росії і світа. Росія вже пережила свою революцію і на її полях зросло нове життя, світ тільки що шумить зловісним теплом повсталого народу. І певно стоїть смерті теплого всебічного буття страшно. Толстой у своєму останньому оклику: „Слава тому, що навчив нас великим бупом духа скинути з себе кайдани темноти, насили і неправди! Слава волеї людини!“

І. Свенціцький.

Два міжнародні студентські зїзди.

II. Десятий конгрес Міжнародної Студентської Конфедерації (CIE) у Парижі.

Десятий річний зїзд Міжнародної Студентської Конфедерації (Confederation Internationale des Etudiants) звався у французькій скороченні під назвою CIE, відбувся в часі між 11 і 24 серпня н. р. До програми зїзду входили такі точки: вибір нової ексекутивної, зміна статутів, прийняття нових членів, ухвалення бюджету на наступний шістнадцятий рік, звіт про поодинокі студентські пектралі та виконавчого відділу за минулу каденцію, організація подорожей, виїзди дильомів, будівництво міжнародних студентських санаторій, створення офіційної мови в CIE на наступний академічний рік, наукові філіми, міжнародний студентський музей у Празі, зорганізування міжнародних студентських спортивних змагань в році 1929, справа прийняття німецького студентства до CIE, то-що.

На зїзд прибули представники 49 націй з різних континентів. Особливо численні були студентські делегації з Південної Америки (Куба, Порто-Ріко, Венесуела, Уругвай і т. д.), Українське студентство (Цоус) заступала делегація з

ЖАДАЙТЕ СКРІЗЬ ЗНАМЕНИТОГО ЧАЮ

PRIVES STORKMARK TEA Марки „БУЗЬОК“

Знаменитий в смаку і ароматі. — Найвища видаїність. — Найліпші якості Ч. 15. і 20.

такім складі: Василь Орелський (голова) з Праги, М. Ковальський, А. Петренко та панна Галина Яковліва (всі троє з Парижа), пані Холодна та інж. М. Ермолася з Варшави, Г. Калужний (Загреб), Білоруське студентство дружньо заступати П. Коженикова (Берлін).

Зїзд відкрив в амфітеатрі паризької Сорбонні представники французького уряду до Жувеель (з заступаті президента Республіки), потім працю зїзду поділено на кілька комісій. До першої комісії (політичної) призначено В. Орелського та паню Холодну, до II. Ком. п. Калужного, до III. Ком. (подорожі) п. Коженикова, до V. ком. (експозиційної) ин. Петренка та Ковальського. В I. комісії зазначено було багато вибухового матеріалу, а це болгарсько-югославський конфлікт, опір шведсько-фінський, польсько-український опір, німецьке питання та багато інших. Від українців застав звіт про положення українського студентства п. Орелський. Він торкнувся невідрадного положення українського студентства на Радніській Україні, ама-лював неможливий стан українського високого шкільництва під Польшею та Румунією й пояснив, чому тепер є стільки українських високих шкіл на еміграції, причім висловив подяку чехословацькому уряду за підтримку українських високих шкіл в ЧСР. Підчас зїзду переривали бесідникові польські делегати (напр. тільки сім міліонів українців під Польшею, не більше? Тільки тепер знаходяться під Польшею українські землі! — на що український делегат відповів: так, тільки тимчасово). У відповідь на згаданий реферат піднявся румун та за-явив, що українці не хотять погодитися з румунським режимом. Потім застав звіт про положення білоруського студентства п. Коженикова. По звіті опитав п. Коженикова польський делегат, кому фактично належить Вильна: білорусинам чи литовцям, бо відомо, що Вальдемарас домагався Вильни для Литви. Представник білоруського студентства заявив, що ніяким чином Польщі, оскільки вже два народи змагаються щодо Вильни зрідм Польщі. В II. комісії, з якою залучена також і четверта (публікацій, виїзних книжок, науковий філім, то-що) обирали слово український делегат кілька разів та зисовував, в якій стані знаходиться зараз справа публікацій між українським студентством.

В третій комісії застав голову Відділу Міжнародних Зносин Цоус-а звіт про організацію подорожей для українського студентства. Цоус помагав тільки о-диничним в переїзді з одної країни до дру-гої (показав щодо віз, видача міжнародних студентських ліценцій і т. д.). Комісія ствердила, що українське студентство працювало в цій ділянці дуже добре, помімо невідрадного теперішнього положення на українських землях. Війні ухвалила комісія серйозно за-становитися цього року над зислюком українського студентського хору до Західної Європи. Минулого року не можна було цього зробити, а це тому, що скандинавський хор розпочав був своє турне по Європі.

В п'ятій комісії адавала українська делегація звіт про українські студентські дома, ресторани (мензи), самопомого-ву акцію серед українського студентства, лікування туберкульозних то-що. Голова комісії заявив, що біляве українського студентства в цій ділянці дуже добрий. Війні просив український представник допомогти українському студентству в його самопомоговій акції перед ріжними міжнародними чинниками, як Союзом Народів і т. п. і призначити при комісії одного українського представника для українського еміграційно-го студентства. Голова погодився на українські домагання.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Ріжні вісти.

СПРАВА АТАМАНЧУКА І ВЕРБИЦЬКОГО.

З компетентних джерел довідуємося, що Найвищий Суд у Варшаві визначив у справі Атаманчука і т. п. розправу на день 19 жовтня 1928 і різночасно установив для обох обвинувачених оборонців з уряду. Замітне це, що оборонцем Атаманчука установлено найліпшого варшавського оборонця Смяровського, котрий свого часу виступав як один з оборонців Штайгера. Оскільки ознак нам відомо, боронити обох обвинувачених будуть і їх дотеперішні оборонці. Розпра-ва погріває мабуть цілий день, бо визна-чеко її на год. 9.30 рано.

МІН. ЗАЛЕСЬКИЙ ПРОТИ УТВОРЕННЯ ПОСТІЙНОЇ МЕШОСТЕВОЇ КОМІСІЇ.

В суботу 8 вересня на плен. засіданні з залученням дискусії над справозданням секретаріату Ліги Націй промовляв м. ін. польський делегат мін. Залеський. Щодо мешоствених справ мін. Залеський зго-джується з голландським делегатом Блок-ляндом, що кінце треба оминати, щоб неприхильні умови не мали нагоди робити з пацифікаційного питання політичне питання. Виявилось, що кінце треба елімінувати політику з мешоствених справ та старатися, щоб вона не стала предметом непорозуміння між державами. Мін. Залеський не годиться на пропозицію Блоклянда, мін. Мілера і Мотти, щоб створити постійну мешоствену комісію. Виставив це, що є мешоствена комісія при Раді Ліги Націй і далі не треба йти.

МАНЕВРИ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Переполох серед населення.

Великі маневри червоної армії на Україні почалися від залемонстрування адалення повстання в Київі. 45-та дивізія піхоти вмишувала до міста, зайнятого робітничими батальйонами, що маскували повстанців. Крім військ бере в маневрах участь багато літаків і хемічних військ. Відлітає. Завданням повітряної фльоти є вдержати стратег. контакт із артилерією й іншими родами зброї. Тому що в околиці Київля сконцентровано багато війська, серед населення ширяться чутки про недалеку війну. Перед харчовими крамничками стоять люди чергою, бо населення хоче з успіхом накупити харчів. Центр. инк. комітет комун. партії У. країни і головна команда червоної армії видали спільну відозву до населення, в якій визнають до спокою і грозять карами за розповсюдження неправдивих чуток.

ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ 3. ЛИСТОПАДА.

На конференції Вальдемараса із мін. Залеським устійнено, що польсько-литовські переговори почнуться 3. листопада 1928 р.

ПОМЕР БРОКДОРФ-РАНЦАВ.

В суботу змер на апоплексію перебуваючий на відпустці у Берліні, німецький амбасадор у Москві гр. Ульріх Брокдорф Ранцав у мешканні свого брата тайного радника гр. Ернеста Ранцава. Померлий мав 60 літ. З кімцем життя прийшов у Німеччину на відпочинок.

30 ЛІТ ТЮРМИ ЗА АТЕНТАТ НА МУСОЛІНІА.

Спец. трибунал засудив на 30 літ тю-рми Замбоні й Віргінію Замбоні за співучасть в атентаті, виконанім на Мусолініа 31. жовтня 1926 р. Людовіка Замбоні у-вільнено.

ПРОФЕСОР НАСЛІДНИКОМ КОМ. СТЕШЕЛЬСЬКОГО.

Є чутки, що колиб ком. Стешелецького іменовано начальником самоврядного відділу в мін-стві внутр. справ, то його на-слідником на становищі уряд. комисаря у Львові буде один із професорів вищих шкіл у Львові.

Позір Перемичина!

Концерт нашої славної артистки-співачки Вп. САЛЬОМЕЇ КРУШЕЛЬ-НИЦЬКОЇ відбудеться в Перемислі, в четвер, дні 13. вересня н. р. в год. 8 веч. в ослі Народного Дому, 322 1—1

СТРАШНА АВТОМОБІЛЬНА КАТАСТРОФА.

На автомобільних перегонках за мн-стерство Європи у Медіолані одні з 22 авт. відхало між публіку, згинуло 19 лю-дей, а 26 було ранених. Шофер Мазараті згинув також.

По широкому світі.

У Гамбурзі радить конгрес союзу німецьких синдикатів. Голова конгресу Лейпарт висловив у вступній промові домагання, щоб всі промислові трести та картелі перейшли під контроль держави.

Мадярський посол у Римі подав до відома альбанського посла з доручення свого уряду, що Мадярщина визнає альбанське королівство.

Італія заявляє Англії, що не може підписати англо-французького порозу-міння в справі фльоти, бо не згідна з окремим договором роззброєння, ні на суходолі ні на морі.

З мадярським уряді має приїти різка зміна становища м-ства закорд. справ і м-стра скарбу.

НОВИНКИ

— Примхи природи. У Відні прийшла така тепла днь, що завітніли дерева. Лю-ди, які перестали динуватися зобичай природи в останніх роках вірять, що можливість поверот весни в осінньому се-зоні в нагороду за спізнане цьогорічне лето. І в нас було дуже тепло в останніх трьох днях після днів справді осінніх. Ті, що не вернулись з вакацій, можуть користати з них нададі. Садівники та огородники тішаться з гарної пори для збірки овочів та огородин.

— Напрява союму та сенату. У варшавським соїм та сенаті попраляють, саді зборів, щоб зробити їх більше аку-отичними. Можливо, що на напрява зро-бить аргументи деяких послів, доступні-шими для інших, до яких вони досі не доходили.

— Львівська хроніка. Застріляний львівський малар Понсіф Махінський; причиною безнадійна недуга. — На Жовків-ський 87 агорів садил дерева; вогонь по-чався одночасно в трьох місцях, отже є підозріння, що його власники Вільдер та Шафранський хотіли дістати єврейське обезпечення: 10.000 дол. — Рік вишній дістав клепарівський громадянин Франц Градовський за те, що збив ножем у су-веренній по-пному авіаційника Юзко-ва, який шукав з ним зустрічі.

— Автобусова катастрофа. Дня 8. вересня на шляху Львів-Рожнятів недалеко Долнин впав у ріл автобус і авіарія із у-сієї сили у придорожнє дерево. Автобус розбився зовсім. Тяжко ранений шофер ский помічник Янковський, а легкіе шо-фер Галаший і чотири пасажери мі- ним власним автобусу Лінднер.

— За австрійським папіроси. Директор департаменту мін-ства скарбу Стажн-ський прийшов до Львова на „Східні Торги“ зайшов до „Багатеї“ і та-і зажа-дав папіроси. Кельнер хотів йому дого-дити і дав йому австрійські. Коли влас-ник „Багатеї“ Моткович довідався про цю невручність, зобичив кельнера не-гайно. Тоді інші кельнери австрійска-ли в обороні товариша. Страйк тягнеть-ся вже тиждень. Одночасно Скарбово Па-лата повідомля Мотковича, що з огля-ду на його незаконну продажу шкідливу для державного монополію йому відбе-руть концесію на продаж алькоголю при вул. Колонтая 2.

— Ріжні вісти. У Корей повині нара-дила шкоди на 30 млі. за і спричинила голод. Японський уряд допомагає на-селенню харчами. — У Тульоні снітила самобичством 26-літня дівона артистка Маргеріта Дюнен. — У Сан Режо ар-естували італійця Діованні Феррі, який програвши 40.000 лірів у рулетку пробував прикрити до неї механічний пубель, для направлення свого „дисти“. — Якийсь італ. інженір мав винайти в А-меричі (Нью Джерсі) жіночий радіола-рат. — Англі. послідник арестова, князя Уельський, для до Африки. — У Сінга-пурі обробили бачи-судини, садил на

золотарську крамницю і забрала дорожні гроші за 70.000 дол. — В Сталюму номер випадків черкаський підп. письменник і публіцист Агасі Палакати. У похороні узяла участь також тамешня українська кохонка.

— Рекорди. У маритовських змаганнях плавців у Торонто на озері Онтаріо взяло участь 198 осіб, між ними була жінка Оліф Гатерлен. Кількадесят тисяч глядачів обступило озеро. Чемпіоном міста Джордж Ют і дістав 50.000 дол. — Англійські дестути Барнарді і Аліо переїхали з Індії до Лондону самото 8000 км. у рекордний час півдяти днів. — Молодий американський лікар д-р Шіфман від для віденської лабораторії відко Ізку гадюку. Підчас подорожі кораблем на гадюку вхуєнда його. Він авернував при допоміг радіо за радою до спеціаліста від лікування таких укусів д-ра Демона в Нью Йорку і за 7 хвилин мав уже потрібну підмогу. Тимим робом радіо спало його від смерті.

— Новий літературний збірник. Комісія новітнього українського письменства при Академії Наук розпочала видавати періодичний збірник „Література“, присвячений історії та теорії літератури, а також публікації нових матеріалів (сповідань, творів, листування, спогади). Вийшов а друку перший збірник „Література“ за редакцією лавд. С. Боремова, М. Зерова і П. Філіповича. В книжці опубліковано: П. Філіповича — „Українське літературознавство на десяти років розвитку“, В. Петрова — „Черна рада“, як роман соціалістичний, акад. С. Боремова — „З рукописної епопеї П. Мирного“, В. Гілюс — Композиція „Ревізора“ в історично-літературній перспективі, М. Калитовича — Концентрація ідейського світогляду. У відділі „Матеріали і згадки“ подано нові дані про Котляревського, Байку, Максимовича, Сидоренка, Франка, Леся Українку, Самійленка, Грабського та інші. У відділі „Новий літературознавство“ дано статті: П. Рудина — „Проблеми драматургічної аналізи“, Б. Нагорського — „З теорії роману“, В. Держанина — „До питання про ліричний жанр“. Є там також рецензії акад. С. Боремова, М. Зерова, і П. Філіповича та нові історично-літературні розвідки.

— Дрібні вісті з СРСР. В останній час бракує в Москві новобас і вузенини. Поповнюється на тим, що в літі одержала достава свинини. Є її тепер лише 25 при, загальної потрібної кількості. — На складах славної Третіковської галерії в тепер більше 2000 образів і 8000 рисунків, яких нема де помістити. — У Пенінгорську відірвали потягу бальнеологічну санаторію, що віддавала радіоактивні апарати. — У Ленінграді арентували 16 о-бів, що купували та вислали мануфактуру на Україну. Вони мали цілу сітку апаратів, які скуповували матеріали потрібні для сезону. — На Рад. Україні проєктують будувати нової великої електростанції для обслуговування Криворізького району. Вона повинна мати 30.000 кіловат потужності. — У 1928-29 р. мають у перше з Рад. України експортувати за кордон живу рибу, а саме 70.000 кіло „азер-кальпого коропа“.

— Клопіт зі зловим письменником. Завезений англійський письменник учасник доби Бернарді Шоу приїхав до Женеви, щоб пригледіти нарадам Літк Непів. Дипломати та урядовці, що чекують його здоров'я, помагають себе ніччю, знаючи, що Шоу відідає їхню поважку установу з метою використати свої спостереження до якоїсь сатири на міжнародів.

— 100.000 студентів має цього року випуск Німеччини. Самі університети мають їх 72.000, на 20 проц. більше, ніж минулого року. Чисельність у торговельних школах і кабінобробах сильно зменшилась. Чисельність в них університетах небагато: 6515 у цьому шта частина з окупованих територій. Учасні жіноцтва зменшилась на 10,4 проц. Цей арте тим тавітний, що преса і урядові органи перестерігають молоді перед академічними професіями і заохочували її до ремесла.

— Соняшні плями і революції. Німецький астроном Нірбах відрукував у „Нас Фрас Прессе“ статтю, в якій доказує певний зв'язок між соняшними плямами і війнами та революціями на землі. До статті прикладено діаграму, що графічно змальовує від 1845 р. одночасність цих явищ. Цикало, що на місяць перед війною чи після неї склалась пляма на сонці сильно зростає. Астрономом бачили багато таких плям у 1780 р. напередодні франц. революції, у 1845 і 1870 р. перед франко-пруською війною і паризькою комунізою. Нірбах покладається між іншим на поважну працю російського астронома Чиховського, що вийшла 1924 р. Чиховський також доказує зв'язок „потрясаючих“ світових подій із соняшними плямами. Як можна так розпаровувати такі, що роблять революцію?

— Спиритизм і ворожба. Перед льондонецьким судом ставала лаві Кантворт, відомо опіративне медіум і лаві Філімор, секретарка „Лондонського спірит. союзу“, що поручала її на сеанси. Їх обвинувачували у „ворожбінні“ (передбачуванні майбутності), забороненом законом. Як апації похилили відомого письменника Конана Дойла і славного фізика Олівера Лоджа. Дойл не голова „Лонд. спірит. союзу“ заявив, що „ворожба“ не має нічого спільного з метою вгаданого товариства, що студіює при допоміг медіумів можливість взаємін з помершими. Лодж як голова „Тов. для психічних дослідів“ ісаував на рішучість між передбачуванням деяких явищ, завдяки надприродним прикметам людини і між „ворожбою“. Суд, згідно з буквою закону засудив обі жінки на грошеву кару.

— Професія, яка не виплачується. Суддя в Мексестрі Вальтер Лорд видав наказу студію, не доказує на підставі свого довголітнього досвіду, що професія згодів алла а найменше дохідна. Лорд обчислив, що пересічний „ламанчик“ заробляє тиждень найбільш два і пів дол., а мистець у цьому ремеслі вдвоє стільки. Великі вломники працюють зовсім гуртом і коли раз або два рази, а рік заробляють з 1000 до 2000 дол. то на „алодійській бірі“ мусять продавати свою добчу за безцінь і ділити цю суму між п'ять-шість співзасновників. Тому згодів одержує голодують, а добре живуть тільки нечисленні „короли“ алодійської професії. Вирінає питання: чому ж є стільки алодів? В Англії в їх дуже мало, бо там зі найменшу крадіж карують дуже суворо. Поза Англією згодів ведеться краще, хоча в останні часи конкуренція між ними щораз більша.

Театри.

Великий Міський Театр: 10-го г. 7-50 веч. „Паганіні“.

Кіна.

„Аполло“: „Свенгаль“ з Вегенером.

„Лев“: „Чернець на роздоріжжі“ і „Пан змукє жінку“.

„Ола“: „Фавст“.

„Палас“: „Шпигуни“ Фріца Ланга.

„Фатаморган“: „Коли мушкетери мусять моряти“.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Т-во „Просвіта“ до всіх філій і читальень Товариства „Просвіта“ в краю.

Отсею дорогою займається Виділ Філій і Читальень „Просвіти“ прихорити виконання перелазних у свій час згоди з цюорочної діяльності й перелазити їх найдалі до кінця п. м. по призначенні. Так само належить донимувати припинання членських вкладов за минулий і бжтчий рік. Пригадуємо, що членська вкладка на цей рік для читальень-кооператив та інших українських установ вимосить 25 зол. За не будуть одержувати ілюстрований і багатий змистом журнал „Життя і Знання“ (включає кожного місяця) і книжочки вартості 3 зол. Вкладка для фізичних членів вимосить всего 2 (два) золоті, а членська грамота 3 (три) золоті. Двоздотому вкладку мусять зложити обов'язково всі члени Виділів Філій, читальень, їх заступники і члени контрольних комісій.

Зблизкається Свято Книжки в місяці жовтні. Обіжний в справі знята розісая до всіх філій разом з програмою Свята Виділи зазначляється зі змістом

програми і доложать старань, щоб Свято книжки було відсвятковане в кожній громаді гідно й належнго.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Нові книжки й журнали.

„ЛІТЕРАТУРНО НАУКОВИЙ ВІСНИК“: книжка IX, за вересень 1928. Річник XXVII. Зміст: Петро Коструба: Асоціації; Віктор Маланюк: Прага; М. Подольскі: Епіграми; О. Влишко: Деякі симфонії; Н. Кабалюк: Фрагмент; Іван Крушевський: Амер і Пейс; Давидович Ім: Макс Юнгівскі; Станіслав Жигман: Марія Тільшова; Любов і Альдо; Пер Люті: Стороння чоловіка; С. Бен: Дель ак таліона притали; Назар Гнатюк: „Герой“ з під Круті; В. Королів-Старий: Юлія Галіцької „Просвіти“; М. Іванейко: Вітер; П. Карашевич: Раткове; гр. М. Тимшенич: Уривки з спогадів; П. Карашевич: Троями; М. Г.: Міжнародна пистава преса в Кельні; Дм. Дашков: Невільний Доктрини; М. К.: З лавної преси; Гали Мазуренко: Емоція; Вікіографія, Нові книжки.

„Земельний Банк Гіпотечний“ Акційна Спілка у Львові: звіт з діяльності банку за 1927 рік. Львів 1928.

Микола Угрюм бездішний: „З життя гімназистів“, ярисні й оповідання. Частина I. Друге доповнене видання, нахладом „Калини“ в Рогатині.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича. Перемішляни: 11. IX. Віл. 9-2

Укр. Торговельна Школа у Львові, ул. Корняків ч. 1. Вписи на одиорічний курс для дорослих, бодай а підготуванням з народних шкіл, дводітний торговельний ліній для починивших 6 клас середньої школи або 3 класи торговельної та на курс для абітурієнтів середніх шкіл приймається до дня 25. вересня 1928. Наука починається 3. жовтня 1928. — Управа Торговельної Школи. 9-3

Урядові години Товариства „Студентська Громада“ у Львові щодня від год. 12—13 в Академічній Домі. Там же інформації з сираві студії, вписи і т. д. — Виділ. 1-1

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ в Яворові відбудуться для 16/9 1928 р. в селі Народного Дому, о год. 2-й в полудне. — Старшина Кружка. 514 1-1

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ в Тернополі відбудуться для 30. вересня 1928 р. о год. 4. по пол. в селі „Міщанське Брагтво“. — Старшина. 516 1-1

Комуникат. Перші Загальні Збори статутного Товариства українських шахістів „Шаховий Коник“ відбудуться для 11. вересня п. р. в год. 7. вечером в селі „Українська Бесіда“ Народний Дім. — За ініціативний гурток С. Попель. К. Мулькевич.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

П'ЯНИНА Арнольда Фібігера є найкращим від зол. 2.460. Шляхи на жалання. Каїм і Сын, Львів, вул. 309 Коперника ч. 16, телефон 20—45. 2-7

„МОНЕШКО“ вул. Зіморонь ч. 10. поручас Фортеп'яни. П'яніла від 1000 зол. на догідні сплати 349 3-3

БРИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровський-Розважеский, Львів (Готель Жоржа) Анадельна 2. 2481 12-2

КІМНАТА, потрібна: для двох медиків від 1. X. Зголошення до 25. IX. до „Діла“ під „Спокій“. 476 2-2

Жаждайте жовтої бланшини а чорною омаскою.

НИШИТЬ: Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блощиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для оспієння найкращих наслідків користуватись ручним розпорозуванням.

АДВОКАТ д-р Степан Мудренський в Товстів місті (Тавруте) прийме рутинюваного концідента. 161 4-4

Ф. О. Т. ЯНУШЕВИЧ — ауд. Вип. Поля і (бічна Зеленої). Тел. 59—60 505 2-3

ГОДИННИКИ тільки найкращих фабрик препізілі продаж за готівку і на рати від десятиліт дт а найліпшої сторони зрісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Мавріська ч. 5. 3 113-2

СТУДЕНТКА філософії з довголітньою практичною інструкторською удіахтме поміччю а науці у всіх відсах тім гуманістичного типу і семінара за само приміщення без зарчу. — Зголошення слати на адресу: Т. Пейлх „Рідна Школа“, вул. Третього Мая ч. 18, Станіславів. 521 1-1

НА осінній сезон! Найліпші і найсвітліші форми суконь, костюмів і плащів, тільки у Козловської, вул. Академічна ч. 22. 515 1-2

ПОТРІБНЕ для студентки у Львові спільне мешкання з тарчем (та есентуально афоренціоном) при родній. — Писемні зголошення а подання ціни приймає Адміністрація „Діла“ під „Естетика“. 523 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст похуг перітін, серця і жолудів д-р Фелікс Ган Львів, Городецька 46. 432 Пересвітлення Рентгеном. 6—24

Адвокат і оборонець в карних справах д-р Роман Дашкевич веде канцелярію у Львові, Коперника 5 491 2-7

ЛІЖКО ПОЛЕЖЕ „ПАТЕНТ“ а матеріалом, займас дуже мало місця 30 зол. На провідцію висидію по одержанню платку. Фабрика Занс Личаківська 132.

ГУСТАВ ЛЮФТ СПЕДИТОР Львів, вул. Зигмунтівська ч. 11. Тел. 54—47. поагодує: місцеві перепровадження, мебелі транспорт, всілякого рода довози, підїть, маганіну, транспорт і перекіз міжміст. 353 нас і т. п. 2-3 Рекламний цілові і залізничні.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ МИХАЙЛА СТЕЦЯ абсолютанта заграничного крою виконує всякі кравецькі роботи солідно і скоро. для ВСЕЧ ДУХОВ. ВИГОТОВЛЯЮ РЕВЕРЕННИ, НАПІСТІКІ ПЛАШІ І ПОКРИТТЯ НА „ФУТРА“ по найновішим взорам. 519 Адреса: 1-3 Львів, вул. ЗЕЛЕНА, ч. 31.

свого непереможного становища до цієї меншостевої організації. В офіційній пресі учасників конгресу фігурували прізвища послів Грінбаума і Райка. Пос. Райка загалом не поїхав до конгресу, про причину своєї відсутності. Пос. Грінбаум прислав привітну телеграму, при чому п. Моцкін підкреслив, що відсутність п. Грінбаума спричинена чисто семейними справами і не може бути пов'язана, як політичний жест. На конгресі закріплювалася думка, що найсильніша і найвпливовіша меншість, жидівська, байдуже ставиться до праць конгресу, передючи справу оборони меншості зробивши відповідним гуртом. Кидалося в очі, що польське жидівство, який схотілося до пачеюти інших делегатів, тоді як українці в більшості виступили в цьому році ментально „ожителені“ діяльністю в Женеві.

Ще різніше „осуджує“ український виступ в Женеві варшавсько-нахальна „За Свободу“. Полемізуючи з „Мессаж Польоне“, який по традиції „все лихо“ приписує німцям, що ніби то виставляють домагання перевірки границь і розпочинають боротьбу з Лігою Націй, „За Свободу“ зі шкурки вилазить, щоб триєлжитися своєму панові.

„Даремне „Месс. Пол.“ замочує ту обставину, що українські шовіністи (!), а не німці, як такі (що то є „німці, як такі?“ — Ред.) особисто старалися зробити ці конгреси ареною пропаганди для перегляду польських границь. Удальць д-р Левицький, той український Вальдемарас, особисто шумів настільки на перегляді польських границь. Мабуть німці тому співчували, та не така то дитина п. Дм. Левицький, щоб несподомо ділати по їх вказівкам. Він виступав наскрізь самостійно і зміло користується міжнародною трибуною Женевського конгресу для своєї політичної пропаганди. Д-р Дм. Левицький робить лише діло ще й тому, що — виступаючи на перегляді цісарвоєнних границь, він не дає знати меншостям боротися за свої реальні права“.

В Женеві вийшов іще й інцидент між українською й російською групою. Цю останню репрезентував у Женеві проф. Курчинський з Естонії й б. пос. Серебренников з Польщі. Як довідуюся з париських „Последи. Новости“, в склад „руської делегації“ входив іще й п. З. М. Ме-

дицький, „представник Галицької Руси“. Був він вписаний в списку учасників конгресу, брав участь в засіданнях і комісійних працях, однак в двох офіційних списках членів конгресу його імя пропущено. Очевидно, Милуковський орган добачує в тому „мазепинсько-шовіністичну інтригу“. Вже попередньо таку тактику приворожовано до іншого „представителя Гал. Руси“ д-ра Сохацького, а тепер приворожено й до п. Медицького, щоб українськом делегатові д-ру Левицькому дати спромуго виступити на конгресі „від всього українського народу, що заселює Придніпровя, Галичину і Буковину“.

Таким чином „русское меньшинство“ в Польщі було офіційно представлено лише б. пос. Серебренниковим. Російська делегація внісша протест проти „дійствій „УНДО“ в Польщі“, через те, що українці не допустили „руських“ підчас останніх виборів до блоку непольських народів.

„Відповідальність за те — пише п. Швальбе — паде головним чином на українських націоналістів з „Ундо“, які не хочуть признати факту існування в Польщі російської національної меншості, зовсім „незмиручої“, бо підчас останніх виборів вона здобула око-ло 150 тис. голосів і могла провести 7—8 послів (!!), колиб була признана в склад блоку... П. Левицький зовсім не признав близько до серця російського протесту. Ненависть українців-ундівців до росіян деколи приймала трагі-комічний характер. Коли проф. Курчинський звернувся до д-ра Левицького з пропозицією обговорити низку чисто технічних питань, що торкаються праць конгресу, то представник українців заявив, що „перш усього він не знає мови, на якій йому зроблено пропозицію“. Обурений проф. Курчинський, який знаменито знав, що п. Левицький прегарно володіє мовою Пушкіна, відповів, що хоч він знає мову Шевченка, однак йому не є можливим договоритися з українським делегатом, що говорить на „галицьком наріччі“. Все те покінчилося тим, що „братя славниці“ перейшли на німецьку мову“.

На тему взаємин між українською й російською групою в Женеві ши-

роко розводиться в париських „Посл. Нов.“ і відомий журналіст Л. Неманов. Навішши повний текст української декларації, в якій стверджено політичні змагання українського народу, п. Неманов пише:

„Я дуже далекий від думки означувати або вгадувати будучі взаємини між Україною і Великою Росією. Я не знаю, чи хоче Україна бути зовсім незалежною, чи вона вдоволяється серетворенням Росії в справжню федерацію чи конфедерацію населюючих її народів, але я тверджу, що того не знає й п. Левицький та що йому, як відповідальному політичному діячеві, треба би бути обережнішим у своїх публичних виступах. Ніхто не заперечує п. Левицькому права виступати в характері представника цієї частини українського народу, яку його партія представляє в польському союзі, але він прециз не представляє населення Рад. України і воно зовсім не уповажнює п. Левицького виступати в його імені в Женеві. Український народ, як і великоросійський, тепер знаходиться під більшовицьким армом і не може висловити своєї свободної думки. Тому кожний може інтерпретувати його думки і змагання на свій лад. Але ось на тому ж конгресі щодо своїх заяв від двох груп карпатської й української в Румунії — п. Левицький жорстоко помилувався і публично був спростований“.

Тут мова йде про те, що відомий закарпатський мажоран і всесторонній аналіфает пос. Куртак, заїздившись у Женеві, назвав себе „руським“, з представник українців а Румунії погодився на меншостеву платформу. Париський публіцист твердить, що український наріч Наддніпрянщини не може свободно висловити своєї думки. А на якій основі він важиться твердити, що виступи Куртяка або румунського українського представника є свободним висловом закарпатських, буковинських і бесарабських українців?

На всякий випадок виступ українського делегата в Женеві „скалмутив“ тихе плесо меншостевих й інших вод, а відгомони цього виступу широко розходяться по світу, в той або інший спосіб актуалізуючи українську проблему.

Магазин блазятних товарів
Стахевич і Абрисовський
у Львові — Ринок ч. 32.
порукає
добрий товар для вас —
купуйте сушка — полотна.
Великий вибір! Ціни низькі!
410 2-8

Політичний огляд.

Ллойд Джордж про пакт Мелльога.

В північній „Нью Фрай Пресс“ поміщена стаття Ллойда Джорджа п. а. „Правдива вартість пакту Мелльога“, в якій знаходиться така характеристика цього пакту:

„Шойно підписаний мир є тільки пошмидком наміром на шляху до Веллеса і ніщо більше. Коли приїждіть члени відпочивають по дорозі і приготувалися до шир, в події, що вони вже встигли мир на землі і добру знають між людьми, то чекать їх велике розчарування. Не зважаючи на все зроблене досі, нам ще далеко до мети, а держави ще ніколи не готові віддати свою долю в руки ангелів зира. Вони і інші нісуть кімлі довірять тільки богам війни. Але одна держава не згодиться віддати хочби одну батарею, хочби один кружале, хочби один військовий літак“.

Коли я почу, як голосили проголошені, що дипломати у французькій міністерстві закордонних справ уже зібралися, щоб від звуку труб виїхати війну, мене опанувала нова палід. Але найбільше це всім відбило в мені всю радість з приводу той події. Перша вістка — це був точний звіт про початок війни між Англією та полудні Англії, при чому вжито величезних танків, тяжкої артилерії, багато дивізій піхоти і цілу масу жгалив. Досі ще зі одною воєнне міністерство не прийшло до відома пакту Мелльога і нема найменшої поваги, щоб якнебудь міністерство війни перервало свої величезні приготування, які водяться тепер у цілому світі з метою відновлення кривавого конфлікту в іще ширших і більших розмірах, як колинебудь досі. А друга вістка, яку тоді принесли телеграми, говорила про те, що ті, які пробувають відразу літ порозумілися в Женеві між собою в справі розробки, також ним разом не договорилися до нічого. Сказано було в тій телеграмі, що ви-

ІНЖ. М. СВЕШКО.

Вигляди на опанування всесвіту.

(Докінчення.)

IV.

Прийнявши все це на увагу, д-р інж. Г. Льоренс, професор техніки в Данцігу, подає цифри з розрахунку такогож літака, його виконаності і потрібної скількості виходних матеріалів. За вихідну точку він бере відношення між вагою літака при старті і кінцевою вагою, а згд. між силою при старті і силою при поземному леті. В умовах земної атмосфери це відношення є постійне, а в розрідженому середовищі воно змінюється через підвищення швидкості до 340 м. на сек. чи 1200 км. на год., що знова потягає за собою зужиття більшої скількості поганного матеріалу. Щоб зменшити опір, треба зробити крила без грубих країв і до їх задньої частини причіпити ракетні рури. Цим способом можна досягнути відношення 0,07—0,08, яке при швидкості 340 м. на сек. зростає до 10—15 км. на год. при швидкості виходу газу з рур в 3000 м. на сек. швидкості лету 300 м. на сек. згд. 1100 км. на год. дістанемо такі відношення між вагою літака при старті і кінцевою вагою: для віддалення 1000 км. — 2,46, час лету 0,9 год.; з огляду на незначне прискорення для такої малої віддалі; для віддалення 2000 км. — 5,47, час 1,85 год.; для 3000 км. — 12,2, час 2,45 год.; для 5000 км. — 60,3, час

4,36 год. Колиж будемо летіти зі швидкістю більшою від швидкості голосу на висоті 30—40 км., то при швидкості 1200 м. на сек. одержимо такі числа: для 1000 км. — 2,3, час 13,9 мін.; для 2000 км. — 3,55, час 27,8 мін.; для 3000 км. — 5,5, час 41,6 мін.; для 5000 км. — 13,1, час 70 мін. З огляду на значне прискорення можна обчислити для довільного віддалення при умові найменшого числа відношення початкового і кінцевого тягарів найвигіднішу швидкість. І так: для 1000 км. — відношення 2,3, час лету 13,3 мін., швидкість 1250 м. на сек.; для 2000 км. — 3,25, час 18,8 мін., швидкість 1770 м. на сек.; для 3000 км. — 4,2, час 23,2 мін., швидкість 2160 м. на сек.; для 5000 км. — 6,2, час 30 мін., швидкість 2800 м. на сек.

Числа ці ледви чи дадуться досягнути і ставлять для техніки ракетного лету в стратосфері досить тяжкі завдання. Заохотою до цього можуть бути наукові досліджування стратосфери і час скорочення лету, який при звичайних літаках зі швидкістю 300 км. на годину для віддалення 1000—5000 км. при відношенні початкового і кінцевого тягарів 0,072 вноситься 3—17 год. В дійсності, як показали транскеанські лети, треба брати ці числа подвійно. З тим самим треба рахуватися і при ракетних літаках в умовах земної атмосфери.

У віденській техніці 25. травня 1928 р. роблено спроби з малим моделем ракетного літака і показалося, що успіх лету залежить також від кута нахилання ракетної рури до подовжної осі машини, від кута нахилання крил і від тягару апарату. З огляду на велику швидкість кон-

ла треба установляти інакше, як при звичайних літаках.

V.

Сама пробна їзда ракетного авта в Берліні пройшла досить гладко. В один мент авто рушило з шаленою швидкістю вперед, залишаючи за собою куряву і дим. Ізду супроводив страшний гук вистрілів ракет і огняний хвіст позаду авта. На протязі короткого часу досягнуто швидкість 200 км. на год.

Перед їздою Ф. фон Опель виголосив коротку промову, в якій представив будучі етапи своєї праці і значіння ракетного літака.

Пробна їзда ракетного авта є першим етапом у спробах дістатися з міжпланетні простори і визволятися з пут землі. Ракета стає дійсним рушієм (мотором) машини. При цьому переводяться студії над здібністю людського організму видержувати великі й наглі швидкості без шкоди для здоров'я.

Другим етапом буде конструкція ракетного перегонного авта для здобуття світового рекорду, який тепер стоїть на 333 км. на год. З огляду на відсутність відповідних доріг це відбудеться на залізничних рельсах. Це буде доказом, що ракета перевищить усі дотеперішні здобутки в цій діяльності та що при збільшенні швидкості степені її діляння не лише що не буде маліти, як це є при моторах, а навпаки — буде збільшуватися. Рівночасно Опель хоче сконструувати ракетний мотоцикл, що побив би дотеперішній світовий рекорд в 190 км. на год.

Третім етапом буде конструкція літака для лету зі швидкістю 300—400 км. на год.

Четвертий етап — це будуть дослідні стратосфери при допомозі автоматичних реєстраційних інструментів, які будуть мати значіння для метеорології і для радіо-техніки, дослідні над знісними шарами атмосфери і над рефлексією в них електричних хвиль. Для перевірення, чи крім низької температури і тиснення та недостатчі повітря не будуть загрожувати людському організму при леті ще якісь невідкриті шкідливі проміни, всадяться до такого літака якесь звіратко.

В п'ятому етапі будуть робитися дослідні над видержанням матеріалу і над щільністю закритих камер.

Шестим етапом буде будова літака для лету на височину 20—30 км. зі швидкістю понад 1000 км. на год.

В сьомому етапі треба буде збільшити швидкість і височину лету.

Про лет у всесвіт шкода тепер і думати, бо це перепиняє практичну працю, а до того ще земля не перенаселена, щоб аж треба було робити колонії на інших планетах.

Працю до п'ятого етапу думає Опель проробити на протязі одного року, щож до шестого і сьомого, то він думає, що ці етапи можна буде досягнути на протязі 6 літ.

З огляду на зберігання різних таємниць Опель багато не сказав, але його оптимізм щоденно більше й більше оправдується. Можна надіятися, вже небагато перший корабель для подорожі у всесвіт під назвою „Дайтшланд“ буде облітати землю зі швидкістю більшою від швидкості обігу сонця. Зі своєї сторони ми можемо побажати всім тим дослідникам тільки якнайкращих успіхів.

брано нову комісію, яка має далі працювати в цій справі. Але якщо паст Келльог має мати значення для нас, що його підписали, то ця комісія є новою зайня.

Вісник, знавши не хочуть і не можуть розроблятися. Тільки деякі мушкетери в силі його перекласти, але вони мусять узяти в свої руки ініціативу й остаточно відповідальність. Умова, що їх підписують приваля до стали руни, не забезпечать ніколи тривалого миру. Паст, який осуджує війну, може тільки тоді бути загрозом забезпеченого миру, коли його підписують народні розробники.

Пісудський в Румунії.

Букарештський кореспондент „Бердівер Таблетт-у“ д-р Шмерц оповідає в окремії статті над поїздкою марш. Пісудського до Румунії, якій він приписує деяке значення. Марш. Пісудський, що виїхав до Румунії в оточенні цілого ряду офіцерів генерального штабу, був у всіх час в контакті з румунськими військовими колами. Наразі, як він зів з представниками румунської військової, були очевидно тайні і такими вони остануть. Але для д-ра Шмерца нема сумніву, що ці наради присвячені були якійсь важкій, „російському питанню“, при чому порушувалося так чи інакше й литовська справа. Д-р Шмерц є тої думки, що хоч Румунія є тісно зв'язана з Польщею, то все таки вона не дається запрягти до воза польської імперіалістичної політики. Румунія на думку німецького журналіста не має тепер, досягнувши все можливе до досягнення, ніяких експансіоністських, імперіалістичних тенденцій, вона не зазіхає на нікого із сусідів.

Можна прийняти — каже далі д-р Шмерц — що наради й переговори з румунського боку ведено під кутом майбутньої дефензи, а не офензи, при чому очевидно поняття тих двох слів (дефензи й офензи) треба розуміти знайшли. Переговори марш. Пісудського з румунами, як думає д-р Шмерц, є тільки продовженням тих „розмов“, що їх започаткував осінню минулого року ген. Сосновський. Що з теперішніми переговорами марш. Пісудського стоїть у зв'язку й відвідини французьких генералів Ле Ронза і Бертельо в Букарешті, про це ніхто не сумнівається. Не зв'язуючи на підписання пакту Келльога, мислять отже поважну основу бути адекватними — кінчить д-р Шмерц.

„РІДНА ШКОЛА“ і народня честь.

(З круга „Рідної Школи“.

I

В останньому часі розізнався на шпальтах „Діла“ широка дискусія на тему фінансової санації „Рідної Школи“. Подано багато проєктів і рад, пороблено й немало критичних самітів Головної Управи. А чому? Головна Управа мовчить? Бо у відповідь на те все, що написано, треба би видати хіба цілу і то товсту брошуру. Ніжний наш часопис, навіть шевелючий „Діло“ в своїйому теперішньому скромному об'ємі, як зможе й не схоче помістити всі вичерпуючі пояснення на заміти, пороблені Головною Управою, ані на її погляди та підхід до поданих у тих статтях проєктів і рад.

Це перша причина, чому Головна Управа є пригноблена мовчати. Адже такої брошури ані своїм коштом видати не може, ані безкоштовно бодай кількома тисячами наших земляків розіслати її не в силі. Це був би непростим розтрата грошей, якого „Рідна Школа“ а так не має.

А друга причина мовчання членів Головної Управи, як не мені тільки догадуватися, є такі почування пригнобленої досади, для об'ясування кожного з них підчас і після читання тих різних статтей. Мовляв, „на чому жито що мені й бито“. Справді, вже мене більше до Головної Управи „Рідної Школи“ не заманило!

Ніде правда діти, хоча в кожній статті шевелю мого доброї волі і щирості, то все таки майже кожний з них дуже направлено ставився до Головної Управи „Рідної Школи“! На деякі статті приходилося з правдивим боєм відповісти, але не залишило. Все ж таки дивно, чому один з дописувачів знавця, що „Рідна Школа“ віддає

близько тисяч на портфолі річно, Пенно, вона втричі менше видавала, якби не те, що розізнався річно кількадесять тисяч складом Почтової Школи з часописами на інших земляках з проханням жертв, а ті складали прецінь коштують і надати на них мусать піти в рубрику портфолі. Розуміється, ніяка інша установа, особливо фінансова, такого надатку не має. А спільно те тисяч тих складом річно не перає до „Рідної Школи“ а жертвами, а йде на сміття, про це міг би багато розповісти організаційний відділ в канцелярії Товариства! Або заміт про великі кошти адміністрації. На цей заміт дав уже влучну відповідь А. Крушоманський: Нехай би „Рідна Школа“ мала тільки поголового річно вісім мільйонів, то з них два мільйони можна би ужити на адміністрацію і далі всі інші люди кинути в кайдани.

В такій установі, як „Рідна Школа“, де повинні сотні, присланих в жертву, мусать бути в кінці передані, — адже не публічний грим, — діловодство мусить децю більше коштуюти, ніж в більшій іншій. До того не треба забувати, що „Рідна Школа“ у Львові — це центральна, яка об'єднує понад 200 кружків, з якими мусить бути все в контакті, не говорячи про шкільні й вишні канцелярії.

Двоєтися теж дописувач, візник „Рідної Школи“ на штора мільйона своїх видатків одоуду одну половину. На це коротка відповідь: Адже товариство все таки не живе самією „добрами“, а має доходи з оплат у бурсах, школах і діточих садках, з видавництва і банкірні. А все те разом дає таку поважну суму.

Ще багато, дуже багато треба би писати, щоб на всі порушення в дискусійних статтях справи дати бодай короткі пояснення та відповіді. Але на що це здастись? Мертвих і байдужих тим не рушити, живих не загрибати, а темних хіба тільки остудити і засмірити.

(Довіщення буде.)

Д-р Остап Масарушка.

На господарському фронті.

Праця „Сільського Господаря“ в першій половині 1928 року.

Доволина діяльність „Сільського Господаря“, що замикалася в організаційному напрямі числом 70-ти філій по повітових містах та околицях п'ятьох кружків по селах, була побудована в великій мірі на допомозі а зовні, а саме на субвенційних грошах і державних. При допомозі власних та зовнішніх фондів розбудовано діяльність Товариства майже у всіх ділянках до такого степеня, що Товариство черпало на себе чи не всі аґенди, які держава залишила самоврядуванню і суспільним організаціям. Війна принесла з собою в перших роках роки зріст аґенд „Сільського Господаря“ головною в діяльності відбудова краю. Однак після 1918 року, коли то устали всі джерела, а яких терпало Товариство фонди і кошти-то теперішня структура Т-ва нахилилася перед зовнішнім змінюванням господарськими і політичними умовами, треба було знайти шляхи, якими можна було б відбудувати наше засновану на власних підставах суспільну агрономію. Ці власні аґенди підставили, це було в першу чергу розбудовання нашої кооперації. Вона мала бути першим ступенем нашої господарської організації після війни і мала надавати ці фонди, на яких могла було б будувати роботу суспільної агрономії. Оце була причина, що так розбудовувалася кооперативна організація, годі було поставити на цілу ширину працю „Сільського Господаря“. В тім доклади відповісти на питання, чому аж при кінці 1927 року, на останніх загальних зборах „Сільського Господаря“ прийнято постанову про об'єднання діяльності і про розширення праці цієї необхідної для нас хліборобської організації.

Під тим вражінням відбувся теж загальний збір, який цілком було радше уложення програми праці на будуче, чим оцінювання попередніх досягнень. Вислідом тих зборів було перш за все переобрання Головної Ради, якої зраніш об'являв інж. Ю. Павлюкський.

Головна Рада відбудує невелику комітетську засідання та вибрала новий Викділ, якому доручено керму праці Товариства. Вже в місяці січні приступлено до переорганізування і розширення бюро Т-ва, в якому досі працювало 5 службовців в тім числі директор і один агроном. Ці сили не могли очевидно поділяти великий аґенд, до якої Т-во мусіло

Збіже і пашу

добрим Вашою ц/лорічної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаємних забезпечення

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20. Інформації уділюють місцеві агенції. 205 11—2

присутності. По черзі прийнято на референції ще двох агрономів, ветеринарного лікаря, інженера землеміра та інженера-меліоранта, референта від шовківництва і риболовства, референта і редактора пашівництва, референта сільсько-господарського розвінництва, далі ще як службовців двох дальших інженерів-меліорантів а в останньому часі закінчено вже умову з визначним агрономом агро-техніком, який вестиме агрономічний відділ та організує працю філій і агрономів. В останньому часі збільшилась потреба замовлявання до праці в товаристві окремого адвоката, що мусить зайнятися організуванням правної поради для селян, головною в аграрних справах.

Зріст аґенд „Сільського Господаря“ починається теж до збільшення числа філій по повітових містах і кружків по селах. Зовсім, як було передбачено, позали відчувати потребу середньої повітової господарської установи в першу чергу ті повіти, де працювали досі агрономи, оплачувані кооперативними установами. Завоює село зрозуміло, що великі завдання, які стоять перед нашим сільським господарством на місяцях, можуть сповнитись тільки кружками „Сільського Господаря“, а інші інші господарські організації. З днем 1. вересня 1928, було в краю 67 повітових філій та 400 кружків „Сільського Господаря“ по селах. Це число відповідає приблизно передбаченій мережі нашої хліборобської організації, з тим однак, що теперішня наша організація повстає власними силами селівництва та опирається на освітності хлібороба, а ведуть її фахівці, яких так бракувало в нашій організації до війни. Замітте, що майже три чверті кружків засновано в останньому році, себто після планової об'єднання діяльності центрального товариства. Цей зріст організаційних одиниць по селах каже свідатись, що розвиток нашої хліборобської організації забезпечує собі трітку основу, на якій можна буде будувати повний і відповідний нашим умовам будинок суспільної агрономії. Центральне товариство розділило свою працю на поодинокі секції, притягаючи до співпраці в кожній окремій діяльності окремих фахівців, які після найновіших здобутків науки могли організувати у нас й популяризувати. Секції були такі: 1) плеєвання рослин — голова інж. Дідик; 2) плеєвання тварин — гол. інж. Хоминич; 3) ветеринарна — гол. д-р М. Стехурський, ст. вет. лікар; 4) пасічництво — гол. о. Івахів; 5) технічна (комасція, меліорація, помірні) — гол. рзлн. інж. А. Корнелюк; 6) сільсько-господарський агроном — гол. інж. О. Охрон; 7) правно-економічна — гол. мей. д-р М. Волошин; 8) організаційна і 9) видавнича — гол. інж. В. Воробець; 10) садівничо-огороднична — гол. А. Терпільняк; 11) с.с. шкільництво — гол. о. П. Раковський. В засіданнях секцій взяло участь 47 інженерів-агрономів, 3-ох ветеринарних лікарів, 18 інженерів-техніків, 4 правників, 2 економістів та 25 садівників, пасічників та інших фахівців сільського господарства. Така велика кількість фахових сил, яких з боку громадянства запрошено до співпраці в „Сільському Господарі“ дає можливість повести всю роботу ділово а диференційно для самої організації і для нашого села.

Презид товариства був у руках Ради, яка відбудує для засідання з участю в першому 18-ти, а в другому 27-ти радних. Виконуючу роботу він Виділ Ради, що відбудує в першому піл 1928 року 6 засідань, або одне засідання щомісячно. Крім того відбуваються щотижневі раз на тиждень засідання Президії, що вирішують всі діючі справи. В бюрі працює зараз 14 урядовців, в тім 4 канцелярійні сили, всі інші — це фахівці по різних галузях сільського господарства. Вся праця в бюрі поділена після поодиноких ділянок, віддаючи провід кожній з руки фахового референта. Перший пірві 1928 року представлялися відносно праці так:

1) Агротехніка. Заложено у 18-ти повітах краю около 300 дослідних піл з пшеницею та около 60 піл з насінням озби, около 100 піл з насінням городевини. Приготовлено дослідний матеріал на 450 піл на осінь. Посної і насіння роздано даром.

2) Зоотехніка. Приготовано матеріал

для закладання опілок контролі молочності. В порозумінні в „Маслоохороні“ створено алуційний пункт в школі „Сільського Господаря“ у Коршеві для худоби сіментапської раси. Укладено 4-годинних повітряних курсів, на яких навчається 300 слухачів. Приготовано матеріал до створення реєстраційного товариства для обслуговування худоби при товаристві „Сільський Господар“ та введено відповідне подання до міністерства праці і суспільної опіки. Подано старання про відповідний матеріал безкоштовно для виховування беконного товару.

3) Ветеринарія. Укладено 4 ветеринарних курсів у Львові, Стрию, Вісній коло Грималова і Зборіві. Для охорони екзотичності поширено ветеринарні аптечки „Сільського Господаря“, які укладено у гронах величезних для подорожніх господарств, дружин і філій. Достатньо членам великої кількості ветеринарного приладдя. Намічується утворення ветеринарної амбулаторії у Львові. Помічено в часописі „Сільський Господар“ і „Господарсько-кооперативний Часопис“ ряд статтей з сільсько-господарської ветеринарії і заведено там окремих ветеринарних порадників. Видано листівно сотні порад у ветеринарних справах. Видано в 10.000 примірників книжку д-ра М. Стахурського „Як і коли помагати при породах у корів“.

4) Технічний відділ. Переведено планову вітатію за комасажію і меліораціями в ряді повітів. Пророблено багато давних водних опілок та зроблено до 4 нових. Перебрано до праці і реалізовано роботу над меліорацією села Воложин, повіт Сокаль, пороблено заходи для вступних праць над меліорацією села Лука і околиці, повіт Самбір, та Комарова — повіт Стрий. Почато заходи над організацією водних опілок надовж ріки Вовчи в стрийському і жидачівському повітах для її регуляції. Зголошено три села до комасажі, а того одно, Коропуж, повіт Рудки, починає комасажію праці цього року. Відбуто ряд поїздок для технічних порад в справах водних, помірних, копання ровів, приватних меліорацій і т. д. Для поширення ідеї комасажі та заохочення до меліорації видано книжку інж. О. Охримя „Про комасажію і меліорації селянських господарств“ в 5-ти тисячах примірників. Бюро концесійного для меліорації Міністерством Рільництва та уповноважено для аграрних операцій Міністерством Земельних Реформ.

6) Сільсько-господарська економія. Відділ з рахунків для заверш 50-ти господарств вівчим даром. Поодинокі господарі надсилають тижневі звіти, які розробляються в бюро. Крім того на спеціальне замовлення виготовляється організаційні плани селянських господарств, які укладаються по докладним обслідуванням об'єктів. (Кінець буде.)

Інж. Євген Храпливий.

Артистка опери

Олена Мойсевичева

вернула й уділяє лекцій сольового співу. — Зголошення: Л. Саліна 31 від 10—12 і 3—5.

Два міжнародні студентські зїзди.

II. Десятий Конгрес Міжнародної Студентської Конференції (СІЕ) у Парижі. (Докінчення.)

На пленарній засіданні приймали нових членів. Принято Мексик в дієвний член, Алябанію у вільні члени. Справу прийняття студентства з Полуднєвої Америки відложено до слідуючого зїзду, який відбуватиметься у Будапешті. Литви не прийнято тому, що не приїхали з Ковня лїтовці особисто на париський зїзд. Естонії не дали права голосу, поки не заплатять річної вкладки до СІЕ. На пленарній засіданні заявили представники німецького студентства (Deutsche Studentenschaft), що виповідають свою співпрацю в СІЕ, тому, що прийнято до співпраці також німецьку організацію (LNU), яка має дуже мало членів. Допущення цієї організації до співпраці в СІЕ (Deutscher Studentenverband) вважають вони провокацією німецького студентства та втручаннями в його внутрішні справи.

Багато шуму наробила на зїзді постава української делегації в справі славянської мови на шкільний рік 1928-29. Як відомо, ухвалено на праським зїзді (1926 р.) що побіч французької та англій-

ської офіційної мови в СІЕ допускається також і німецьку та одну зі славянських мов. Справу вирішення славянської мови полишено самим слав'янам. У Празі ухвалено на рік 1926-27 польську мову без участі України та Білорусі, які не одержали запрошення до дотичної комісії. Це саме повторилося минулого року у Римі, де вибрано російську мову. Коли українська делегація довідалася, що в цього року збираються не запрошувати представників українського та білоруського студентства, то загрозили, що в цій справі виступлять на пленарній засіданні зїзду, на який висїлять всьому студентству світа, що за мажоритарії робитися з славянською мовою й поставати від себе пропозицію, яка раз на все припинить торги зі славянською мовою. Поляки зажадали, щоб Цесус зрікся заступництва українського студентства зїзд польської займачини, на що українці заявили, що це нічого не має спільного зі славянською мовою, й що цю справу можуть поляки піднести на першій комісії, якщо хотять. Тоді просили поляки, щоб українці погодилися наперед на польську мову. Коли й це не помогло, тоді запрошено представників українського та білоруського студентства до славянської комісії, яка мала вирішити справу славянської мови на наступний шкільний рік. Зараз на самім початку засідання запропонував польський делегат московського делегата на голову комісії, проти чого виступили українці та білорусини. Українці запропонували на голову чеха д-ра Валенту, якого й обрано одностайно. На секретаря комісії обрано українського представника В. Орельського. Москва і болгарі заявили за перманентною московською мовою, чому спротивилися українці й білорусини та запропонували чергування. Принято пропозицію на чергування. Коли поляк запропонував польську мову на наступний шкільний рік, заявили українці за чеською мовою. Прийшло до тайного голосування. Вислід голосування був такий: чеська мова — 3 голоси, польська 1, три картці віддано порожніми. Побачивши такий вислід голосування віддав поляк свій голос за чехословацькою мовою, однак просив, щоб польську мову мати на увазі на другий рік. Таким чином перейшла на рік 1928-29 чеська мова, чим гордіться й чехи, як це видно з чеської преси (напр. „Брюнскі Новіни“). Москва подали протест проти участі українців та білорусинів у славянській комісії та відмовилися підписати протоколи нарад в справі славянської мови. Болгарі подали на пленумі зїзду письмений заяву, що вони стоять за російською мовою. Московська преса (напр. париське „Возрождение“) додачує з перебігу нарад над славянською мовою змагання українського студентства добитися на міжнародній форумі української мови як офіційної в СІЕ.

Поза діловою частиною брала українська делегація участь у всякого рода прийняттях, як то на банкеті в міністерстві закордонних справ, в міністерстві освіти (де вручено міністрові освіти Еррію інформаційну літературу про Україну, за що він сердечно дякував українській делегації), в бурмістра міста Парижа, у ректора париської Сорбонні та багато інших.

Дня 17. серпня п. р. склала українська делегація в присутності спеціально прикомандованого французького делегата зїнок на могилу Невідомого Жовніра з жовто-блакитною стрічкою, що й було відмічено париською пресою, а дня 19. серпня зложила делегація такий самий зїнок на могилу Головного Отамана Петлюри, що спочиває на цвинтарі в Montparnasse.

Треба відмітити, що підчас зїзду відбувалися у Парижі міжнародні студентські спортивні змагання, які покінчилися білкою між французами та італійцями, що загострило італійсько-французький антагонізм та вийшло далеко поза студентські рамки.

По зїзді запросило українське громадянство, що перебуває у Парижі, українських делегатів до себе в гості, а це п. сотник Василь, князь Радкевич-Мірський та інж. Калужний з дружиною (хорваткою).

В. Л.

Прага, 4. вересня 1928.

Виступ великої артистки.

Два концерти С. Крушельницької у Львові.

Після 17-літньої перерви, на яку припадають у половині літа війни, відвідала рідний край наша найбільша сучасна співачка Сальомея Крушельницька. За цей час ми чули вряди-годи далекі відгуки її великих успіхів у широкому світі на сценах найбільших столиць і це мусило нам вистачити. Не маючи власного театру, ми не мали сцени для неї, ні гідних оперових партнерів і тому вона, як і не один наш великий співак, Мишуга, Менцінський чи Носалевич, чарувала своїм талантом чужинців.

Вже перша поява нашої артистки на естраді розвіяла сумніви тих скептиків, які завертали спомином до передвоєнної доби: артистка не втратила за цей протяг часу нічого зі свого чару і дивилася у тому-же розквіті сил свого зрілого віку. Вибрана нею концертна програма була незвичайно різноманітна і містила в собі від простих народних пісень і композиційно-невибаглих творів наших старших композиторів цілу низку чужинних композицій усіх національностей аж до творів імпресіоністичної школи Раверля, Де Фалля та Вольфа. С. Крушельницька орудує як і досі не тільки претарним голосовим матеріалом, який вистачає на найбільшій сцені, але і всіми засобами мистецтва співу. Діапазон її голосу незвичайно широкий, а техніка (звернути би хоча увагу на чудові staccato в „Elfenlied“ Вольфа) має всі прикмети найвищої мистецької школи.

Займає мабуть згадувати про високу художню та особисту культуру артистки, яка з незвичайною легкістю та природністю співає чужинні твори на різних європейських мовах, передаючи їхній своєрідний характер, раз з повною зрівноваженою повагою, то знову з наскрізь південним або нашим рідним молодечим темпераментом. Маючи на увазі нашу аудиторію, з якої більшість (як і кожна велика аудиторія) не складалася з фахових знавців музики, С. Крушельницька, здається свідомо, залишила на останні пункти програми твори найлегші та найдоступніші. Цій-же аудиторії сплячувала вона також невідчужну данину, коли на „наддаток“ за бурхливий оплески сіла сама за фортепян і супроводила свій спів, немов би бажаючи забути, що є великою артисткою на концертній естраді. Саме оця безпретенційність і безпосередність супроти рідної аудиторії захопила неодного при згукх старих, добре відомих народних пісень, заспіваних ще раз наново так, як не співає їх ніхто інший.

Н. Н.

Вісти з краю.

НАГІНКИ І ПЕРСВІДУВАННЯ У БЕРЕЖАНСЬКОМУ ПОВІТІ.

На день 2. вересня п. р. заарештував посол В. Целевич справоздавчі віча в Храпливці і в Вибулові. Тому, що віча мали відбуватися під голім небом, повідомлено проте старостові в Бережанах, що воно прийшло до відома окремим письмом. На віче до Храпливці прибув комісар староства д-р Малурич, Громадний села вислав на привітання посла віяну бандерів. Комісар староства був з того мабуть недоволен, бо оскільки накинута на місцевий „Луг“ і заявив, що з огляду на те, що посол спізнався на віче, забороняє відбутися віча. В інтересі правди слід зазначити, що до кінної бандерії увійшли і громадяни не приналежні до „Луга“. Посол Целевич заявив, що комісар не має права розпачувати віча і відбув посольське справоздавче віче. В часі справоздавчого віча, д-р Малурич заговорив дуже неадекватно, переривавши послові і забороняв говорити про коопіацію. Посол Целевич запропонував проти такого поствупання і поучив комісара про його обов'язки на посольське справоздавчій вічу. На загал віче відбулося величезно, численні учасники стали на різні зап'яли і представляли свої жалі на поствупання адміністраційної влади. Ухвалено доліра Українському Кабінеті і послові Володимирови Целевичові. Віче закінчилося серед великого одушевлення

відповідним національним гимну. Д-р Малуриччю поповни при тім чергою неадекватність, а саме: в часі співання національного гимну сидів у лаватрі. Це викликало легке обурення серед учасників і посол Целевич звернув увагу п. комісара на його неадекват.

З Храпливці поїхав посол Целевич на віче до Вибулова. Тут поствупковий поліції в Таплова заявив послові Целевичові, що комісар д-р Малуриччю віче йому не допустити до відбуття справоздавчого віча. Посол Целевич запропонував проти цього, нікавав, що віче відбувається на землімній поліції і послови пізнав в такому випадку робити віче без повідомлення і привакою адміністраційної влади. В додатку тому, що віче мало відбутися на публічній площі, посол Целевич мав дозвіл староства для відбуття віча. Між протестів поствупковий відбувся справоздавче віче серед великого одушевлення присутніх. Поствупковий відговорювався репресіями супроти тих громадян, які відважилися брати участь у вічу. Віче ухвалено доліра Українській Парламентарній Репрезентації.

По вічу поліціянти уклали андепротоколи в громадській капітелії, а в останню для 7. вересня арештовано слідуючих громадян з Вибулова у зв'язку з посольським вічем: Івана Штубалюка, Василя Немерозовича, Василя Фурду, Івана Крука, Григорія Пасітника, Федора Медведя, Івана Духолата і мішчу Василь Кравець. В останній хвили довідуємося про арешт студ. Бородайка в одній вагітній жінки. Всі арештовані пробувають на востеруку поліції в Конюхах. Василь Кравець арештовано мабуть за те, що віче відбулося на її поліції. Показується, що поствупковий доказав свого.

Взагалі в цілому бережанському повіті іде нагілка на дугую організацію. В Липині, Сарпитуках, Посухові й інших громадах поліція конфіскує дугую прапори і забирає в дуговини дугую однострой. Має місце нечуваний факт конфіскації приватної власності.

Дня 2. вересня п. р. мало відбутися в громаді Липиних, бережанського повіту, свята в честь Шевченка і свята інавляння вулиці на основі ухвали громадської ради в Липинках. Програму свята затвердило староство. Закладити в Липинках військову пошту з дня 1. на 2. вересня одержало в читальні „Провітні“ української прапори. В день свята по панамі відбувся похід у цілі посвячення ново-панованих вулиць. Жовніри шестого полку ставились в уланів віддерки багетями таблички з назвами вулиць Шашкевича і Шевченка. Коли попри жовнірів переходили похід в карковому процесі, співаючи народні пісні, жовніри допустилися святотатства. По обіді мав відбутися на площі ім. Михайла Галуцького фестивалю з продукційми хірами. Жовніри не допустили до відбуття фестивалю. Коли дня 2. вересня дуговини в Посухові, Потуторі, Липині і Вульці улаждалися в однострой на свята в Липинках, орляни державної поліції повідбалили від них українські прапори і поліцерали однострой. Намітне, що поліція перелала прапори команді 6-го полку. Всі творі павелені події вказують на новий курс в бережанському повіті. Посол, Волод. Целевич відісся в справі арештованих громадян у Вибулові і в справі репресії проти „Луга“ телеграфічно до міністерства внутрішніх справ і до російського в Тернополі. Дня 10. п. м. буде інтерв'ювати особисто у повідстві в Тернополі і в команді корпусу. Громадянство бережанщини в надто сльоме, щоб далось називати нагілки адміністраційної влади.

По широкому світі.

У Римі почалися чотири політичні процеси в зв'язку з вуличною розкобнею дня 22. серпня.

Стан здоров'я Бенівецьоса поправився. Провідник англійський радикалів Кук омав на конгресі робітничих союзів, коли мав промовляти проти порозуміння між хлібодавцями і робітниками.

Представник Голландії Ван-Вальквандяніс у Лізі Націй провек, щоб утворити окрему комісію для справ національних меншостей.

Бувш генерал, секретар фашистської партії Фаріначчі, вертається до активної діяльності, після довгої перерви, коли попав у неласку Муссоліні.

17-го п. м. починається в Римі конференція великої ради фашистської партії. Муссоліні виступить зі справоздаванням про політичне становище.

Туреччина також заявила за пактом Кельога.

Конференція хорватської селянської демократичної коаліції прийняла одностайно резолюцію, яка відмовляла бігородській делегації в Лізі Націй виступати в імені цієї Югославії.

Новий грецький парламент відчинити з огляду на недугу Бенівецьоса аж 1. жовтня.

Ріжні вісти.

ЛІГА НАЦІЙ.

Промова Бріяна.

В дальшій генеральній дискусії над звітом ген. секретаріату представників Фінляндії Проклопе підкреслює значний розв'язок для стабілізації мира.

Чл. засідання Ради Ліги Націй дні 10. вересня Бріян у промові сказав, що Ліга Націй є тепер найважливішим прибіжником мира. Ліга перешкодила вже вибухові бою війни і ватамувала вибух одної війни вже в хвилині вибуху. Шлях мира засіяний перешкодами, які треба побороти. Про негайне розв'язання на суші, морі та в повітрі нема що думати. Деякі краї, що не належать до Ліги, збільшили зброєння. Найважливішою є рішуча мирова воля чарою, яку постійно підтримує Ліга Націй. Вже нині можна ствердити, що перестали зоружуватися один наперед другий. Доля меншостей була перед війною гірша. Їх просьби помічати проминали неясними. А нині Ліга Націй бере їх в оборону. Однак меншостей не слід допустити до виступу проти держав, у яких живуть, бо інакше мир був би повністю загрозений.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЕРЖАВ В СПРАВІ НАДРЕНІЙ.

„Дейли Тел.“ повідомляє, що цього тижня відбудеться заг. конференція представників усіх держав, зацікавлених у справі евакуації Надренії.

КРИЗА БОЛГАРСЬКОГО КАБІНЕТУ.

Заходи Лалчева створити кабінет не вдалося, тому він зрікся тої місії.

ДВА ПОЛІТИЧНІ ЗАМАХИ В СОФІ.

В Софії незваній справник стріляв до болгарського міністра закорд. справ Букова та президента парламенту Цаккова. Обидва вони вийшли ціло.

ТУРЕЧЧИНА — МОНАРХІЄЮ?

Італійські часописи повідомляють із Ангор, що там влянують проголошення монархії. Визнають Кемалю башу, щоб завісти на престолі. Він каже, що не прийме титулу султана, щоб відрізати з минулою. Коли ж коронується, то прийме титул короля.

НІМ. ДЕЛЕГАЦІЯ У ВАРШАВІ.

До Варшави приїхала для торг. переговорів із Польщею німецька делегація під проводом мін. Гермеса. Перше спільне засідання делегацій відбулося дня 10. вересня.

УКРАЇНІЗАЦІЯ НА КУБАНІ.

Радянські влади у Катеринодарі постановили покласти спец. алокальну комісію, що займатиметься опрацюванням розпорядків, які змірюють до українзації культурних і вських інших сусп. організацій на Кубані.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

НОВИНКИ

— Нарікання поштової емеритів. Від „Комітету емеритованих підурядовців і підв. заборочної держави“ (Львів, Личаківська 24) дістаємо таке писмо: „В 1920 р. пересунуто поштових підурядовців заборочної австрійської держави на основі рескрипту генеральної дирекції пошти і телеграфів у Варшаві з дня 8. травня 1920 ч. 2337/П. з групи XIII. шабля а) до групи X. шабля а). Не знаємо, а якої причини дирекція пошти і телеграфів у Львові ч. 11989/І пересунула всіх понад 600 емеритів і відв. знову до XIII-ої групи і нічого, а скарбована влада стягає їм місячними ратами надлишки, яку вони поборали за 5 літ. Іншими словами: дістає 5 літ увечалішено закон — невідомо, чому. Таким чином понад 600 старців і відв. дістають „найвищий“ побори від 80—70 зод. місячно. Чи ж можна з того жити, заплатити жемірне і т. д.? Прохасмо всіх добре думаючих людей не розважати, а одначасно апелюємо до всіх власних прозв'язати нас і поставитися до нас зі співчуттям“.

— Чувальна хроніка. Пробувала отруїтися і підізнати собі жалі італійська кабаретова танцюристка Сірінетта, що частуєлася недавно в „Вагетелі“ та ка-

зарні „Варшава“. Причини: матеріальні клопоти: всі гроші протрала в рулетку у Ценолах, до кабареу й не завантажували, а й „директор“ її попустили. — П-у нагороду на конкурсі крамничних виставок дістала українська фірма Я. Стефанович (раніше Р. Зубик) на вул. Галицькій 16.

— Кінцева історія. Втора арештувала львівська поліція невідомого: директора бюро детективів, бував. поліційного агента Дворницького. Дворницький допоміг своїм хистом пірвати 17-літню дівчину Сару Гершдерфер, в якій закохався лісничий з Вишковиць, німець Спроец. Спроец звів уже раз дівчину зі Львова і вона мешкала з нього тижень. Але родичі відшукали її і відібрали при допомозі поліції. Спроец не втратив надії виграти справу, тим більше, що дівчина повірила в його любов і добру волю женитися з ним. А що родичі стежили за молодом Сарою і віддали її до якихось знайомих на мешкання, Спроец вислав до Львова свого приятеля мельника з Рожнітова, Мака, щоб він відшукав і привіз зі собою. Мак звернувся за допомогою до детектива, а детектив підставив якусь крамарку, що звеличила дівчину на означене місце, а звідти недосвідчена Сара пішла з ним до ресторану „Нафтулі“ і до авта. Мак утік з дівчиною, а детектив признався до інспекції пірвання, пояснюючи, що хотів відшукати члено вірних як ширій катодик, бо Сара мала вихреститися. Дворницький і Спроец арештовані. Сари і її опікуна покищо не знайшли.

— Союз українських власників реальностей у Львові просить своїх членів, щоб перевірили зараз, чи вони самі і їхні діторки є поміщені на списках як виборні делегати ради Каен Хорих міста Львова. Провірювати можна кожного дня в будинку Каен Хорих при вул. Брєрськей ч. 8. І. пов. від год. 8 рано до 8 веч. аж до поділі 16. вересня. Сарава важна і слід не забувати свого обов'язку. Всякі інформації дає український виборний комітет при вул. Краківській ч. 17, в номерах Т-ва „Сила“ щодня від год. 5. веч.

— Проти підлишки комірної протесту вало втора велике міче комірників у Львові, яке прийняло цілу низку резолюцій призначених на розгляд міністрів від яких залежить дальша доля комірної. Не треба здаватися пригрозам, що в виняткових обставинах приватні та державні урядовці і люди, звільної „непромислової“ професії платять третину зі свого місячного заробітку за хату.

— Ріжні вісти. У Болонії почався міжнародний з'їзд математиків. — У Львові над самою Темзою згоріло 5 великих комплексів домі: 2000 родина бездомних. — Памі Фальорене Кіані, перша жінка, що займала становище держав. секретаря в стейті Нью Йорк засуджена на місяць в'язниці за розтрата держ. грошей. 27-го ч. м. у Вільгороді починається міжнародний конгрес у справі охорони авторських прав. — Фільмова артистка Пола Негрі впала з коня, а польська спортсменка Кеноніцка Ідучи на змагання до Відня в дорозі занедужала. — 28. вересня починаються в Берліні міжнародні шахові змагання, в яких візьмуть участь переможці чотирьох останніх великих турнірів: Боголюбов, Семіш, Костік і Курт Ріхтер.

— Рекорди. У франц. місті Тульон проголосили патронною радіотелеграфії... Жанну д'Арк. Чому? Тому, що вона була героїнею, якій йдуть а деба. Їй здавалося, що це ангели, а тепер ті самі голоси ловить радіо. Отже маємо патронку радіо. — 3 „Вечерної Москви“ довідуються, що між вальєр. станією Єгорієвська і Ізінєв аллоді викрали весь залізничний шлях. — На вулицях Шікаго звали спрощений бій ватажки двох ворожих злодійських банд: 4-ох убито, кілька завважених ранено, а кількох попало в руки поліції. — У м. Кінтведра (Еспанія) стався переїзд судом управління місцевої алязничі Льюс, обвинувачений у тому, що за малю поводитися з арештованими, лям дозволяє, почувати дома. Суд опрадав Льюса, бо ствердили, що у в'язниці працьовий лад і що всі арештовані вертикальє точно до своїх келій.

— Міжнародний інститут газетознавства. Місто Кольонь (Кельн) має намір перемістити різні будівлі з пресою вистави в міжнародний інститут газетознавства. З ним буде зв'язана катедра журналістики в тамошньому університеті, на яку покладуть голову інституту для газетознавства з Мюхлену д-р Беттер, лектором буде д-р Вокер, що має таку-ж катедру в Мюнстері і д-р Райде, пресовий референт у міністерстві в Берліні.

— Боротьба з короткими спідницями. Вид відаритих жіночих колін досі паводить жак на деяких англійців пуритан-

ського виховання. Преса в Бірмінггем подає такий фант: Утора вийня старший добродій звернувся з трамваєм зі старкою до кондуктора на даму, що сиділа напроти в аманте короткій спідниці. Згідно з правилом кондуктор зупинив трамвай і запропонував дамі або вийти або встати. Дама мовчки встала і так їхала весь час.

— Нерідко посілля відбулося цими днями в Коломиї, на передмісті. Весільний гість Карло Вобак бувший поліцей на підпиту порівав ножем трьох інших гостей і дістав від райсних офіцерів раз у голову, що летить разом з ними у шпиталь і розтрощеним черепом. Нема дум, щоб не прихотили звістка про таке весілля з покаями.

— Столиця Кира перського. В учених німецьких колах дістали інформації про результати розкопок зроблених у Персії під проводом берлінського професора Ернста Геріфельда. Найшли руїни міста Пасаргади, столиці Кира перського. Місто має три частини: королівську дільницю, священничу і мешальну. Все місто мало коліс простір кількох квадрат. кілометрів.

— Боксер неврастенік. Франц боксер Фред Бретовель, що повівся цими днями мав усього 28 років і в спортових колах мав славу майбутнього світового чемпіона. Вже як 14-літній хлопець він виграв свій перший чемпіонат боксу; за ним він здобув кілька великих перемог на англі і франц. „рингах“. У 1923 р. він дістав титул „чемпіона Європи легкої ваги“ і носив його кілька літ аж до мундорської першої невдачі. З цього часу він був пригноблений і пробував укласти кілька разів умерти. В останній час він проваляв сильну неврастенію і рішав вилізати на село до матері на відпочинок. У день відізду, коли вже його багаж був складений, а його любва пішла до міста за оруками він понівесив на гаку в кімнаті. Не всі ті, що мають сильний плетув мають сильне серце.

Товариство „Союз Українських Купців“ у Львові повідомляє, що з днем 1. серпня перенесло свої біра з вул. Механського 6 на вулицю Підлаз ч. 9. І. Години урядові і товариські сходили кожного дня від 7—10 вечером, в неділі і свята від 10—11 попод. і вечером.

Кабаре у каварні „Belmont“, аудиторія Косишків і здобуває великі тріумфи своєю атракційною програмою. Юлія Заморська найкраща вокалістка інтерпретацією своїх пісень здобуває цілу публіку. Аліна Масальська наймолодша субретка в Польні знаменито банить публіку своєю природною молодістю принадою. Міжнародна трупа 7 ліхпугів, найменших людей світа є знаменита у своїх продукціях, крім того богато інших знаменитих атракцій. Додаємо ще, що каварня „Belmont“ по основним відношенням стала збірною точкою елегантної публіки. В люксово-увадженні Барі при зауках 2 оркестр йде забала до самого рану. 1020 1-1

Театри.

Великий Миський Театр: 10го ч. 7-30 веч. „Севільський циркульник, опера.

Кіна.

„Аполло“: „Легка добыча“.
„Лек“: „Чернець на роздоріжжі“ і „Пан шукає жінок“.
„Оаз“: „Фавст“.
„Палас“: „Шлігун“ і „Фріда Лянга“.
„Фатаморган“: „Колон мушкетерів мовчати“

Дописи.

ДОБРОМИЛЬ. (Культурно-освітнє життя в Добромилі й околиці до війни і по війні; кредит. кооператива „Народний Дім“ у Добромилі; вибори до Ради і зверхности гром. в Добромилі). Наш повість до війни (1914 р.) одні з найменше свідомих повітів, в якому процвітає москвофільство, а саме містечко Добромилль було центром, звідки такі свідомі москвофільства як Подишевський, Лисеня й ін. давали директивні і напрат усієї політики, підтримувані ще й до того на кожному кроці відомим Тишкевичем (з походження гр.-хв.). Весняні війни перевернула все горі дном: змінилися люди і погляди. Прийшли нові, молоді люди і почали тут, на руїнах старого пережитого москвофільства творити нове життя, з в першій мріі закріплювати почате перед війною діло людьми такої мрії як бл. п. Ярем, який був довгі часи секретарем повіт. ради у Добромилі. Цей перший будівничий українства в тут. повіті від таку, мушкетирну працю перед війною в Добромилі продовжили перші люди з москвофільським морі при допомозі студентів і кількох інтелігентних одилиць з Добромилля й околиці. Ного заходами нове життя перед війною в Добромилі

лі кредит. кооператива „Народний Дім“, яка за старанням бл. п. Ярема набула при год. вул. в Добромилі з-моргову парцель, на якій ставив мушкетирний будинок і став на виставі то-що. Дивно лише, що „Народний Дім“, кооператива сьогодні з відділами кредитними і освітніми, яка перед війною була гарно розвинулася, не може ніку мого зусиль деяких одилиць з Добромилля стати на міських підвалинах. Ник не хочуть прозв'язати деякі одилиці і то на жалі багатих з Добромилля і околиці як бл. М. і Писеня, бл. Да. з Трушевнич, бл. Гера і Бурчача з Добромилля, него, що поставили на пош „Народний Дім“ в Добромилі можна однім лише способом, а саме: владним опадністю до „Нар. Дому“ як не зробили інші повіти. — З приходом до Добромилля й околиці по шлі білого гуртка української інтелігенції, як: адвокати, учителі, священники та деякі урядовці, москвофільство в повіті цілком заникло, а наша систематична робота розвивається на всіх ділянках. Основуються читальні „Прогреси“, кооперативні; при читальнях уся молодь організована в аматорських гуртках, які улаштовують часто вистави. Обновлене до війни культурне життя в Добромилльщині в останньому році якнайраще розвивалося. В останніх лише 3-ох місяцях заходом аман. гуртка при чит. „Прогреси“ в Добромилі, який по шлі вистави досі в Добромилі і околиці цілий рад найкращих поез. улаштовано 2 вистави в Добромилі (8. 7. і 12. 8. ч. р.), а одну в селі Старій (12. 7. ч. р.). Заходом Філії „Прогреси“ і Кружка Р. Ш. в Добромилі відбулися 3 фестивали у власнім городі, а то: 10. 6. 15. 7. і 15. 8. ч. р. З нагоди 67-их роковин смерті Т. Шевченка владитовано концерт-світло 17. 6. ч. р. в Добромилі, а 1. 7. ч. р. в сус. селі Липка, яке крім Писеня, Трушевнич, Килишполя і Тарваши є одним із найбільше свідомих сіл у повіті. СС. Службовиці, які ведуть тут захоронку, влаштували в Добромилі 24. 6. і 1. 7. дві діторки вистави є гарним успіхом. — Вибрала ще в р. 1927 громадська рада в Добромилі діяла вистави вистави. В склад нові ради лезли війшові в українці і то головню з ними наших людей, які розбили наш односторонній фронт і поділилися з інж. Павловським (партия Бріяна), який до речі казати перед гром. виборами літерувати українців і не хотів з ними говорити, маючи на собі кілька наших перевертнів мішан. Дивно лише, що навіть поважні інтелігентні одилиці з Добромилльщини як бл. М. з ним портретували перед гром. виборами, а ще й дої перед виборами гром. зверхности в Добромилі стараються назвати комитат з Павловським, звідки якому українці втратили 1—2 мандати до ради, та що більше повіривши Павловському підняють відповідно на наших членів гром. ради в Добромилі. Застеяє, краще буде лишити справу вибору гром. зверхности в Добромилі самим українським членам гром. ради, а не втручати до того і робити політику дестороннім людям, бо призначити належить, що в українців крім 1—2 входить до гром. ради найкращий і свідомий елемент нашого громадянства в Добромилі.

Місцевий.

Необхідний для всіх!

Порушаю бл. п. тільки за 2 зод. 50 сот. з пересильною моментальний рахунок. — Велика економія часу. В хвилині можна множити, ділити і вичисляти відсотки. Необхідний для всіх інституцій, підприємств, учителів, учнів, бюрастів, касирів, бухгалтерів, всіх урядовців і т. п. осіб. Приступний для кожного без страти часу і енергії, як також без окремого приготування. Дас готові вислани зможения, ділення і обчислювання відсотків автоматичною швидкістю читання. В случаях потреби моментальних обчислень є нерівняний. Ціна тільки 2 зод. 50 сот. з пересилькою, листи і перекази адресувати: Генрих Цукерштайн, Warszawa, Leszno No 27/33. Конто чекове П. К. О. ч. 7863. П. С. Висилється по одержанню належності, можна і за післяплатою, в цім випадку коштує о 1 зод. дорожче. 103 3-6

Нові книжки й журнали.

„Лікарський Вістник“, орган лікарської комісії Наукового Тов-а ім. Ш. Яченка і Українського лікарського Товариства у Львові. Львів, дня 30. червня 1928. Ч. 1. 2. Р. VI.

„Господарсько-Кооперативний Часопис“, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Львів, дня 5. вересня 1928. Ч. 36. Р. VIII.

Глас в Анг. евангелістичний: „Процес против Ісуса Христа в правно-історичном освітленю“. Коломия, 1918; підбитка з „Вісн. і Навч.“ Ціна 40 гр.

„Morze“, organ i ligi Morskiej i Rzecznej
Wagazawa, wrzesień 1928 r. Nr 9. Rok V.
„Do szynki“: „Górny Śląsk tonie w ty-
fowskiej powodzi“, odzwia do ludu pol-
skiego na Górnym Śląsku.
„Le Cri des Peuples“, Première année.
N° 15, Paris.
„Seiji Noma“, „Magazine King“ of Japan.
Tokyo, 1927. St. 36.

ОПОВІСТКИ.

Іван Стронський, має поруче-
ний лист в Адміністрації.

Новий Український Театр під дир.
Панаса Карабіневича.

Глибини:

12.IX. Гейша.

13.IX. Вихрест.

14.IX. Віл.

Львівський Просвітнянський Театр.

36 араз:

12.IX. Графиня Маріца.

13.IX. Мотке-Галеф.

14.IX. Катерина.

Нове Село:

15.IX. Осінні маневри.

16.IX. Графиня Маріца.

17.IX. Гейша.

Підволочиська:

18.IX. Осінні маневри.

19.IX. Гейша.

Секція українських студ.-істориків
у Львові повідомляє, що в часі виїзду
на львівський університет, у с. від 15.
до 30. вересня п. р. щоденно від год.
12:30 до 1:30 в павільйоні „Студентської
Громади“ при вул. Сувійського ч. 21.
т.т. Зубик Роман і Яніс Володимир бу-
дуть укладати всім тог. історикам по-
трібних інформацій. — За Виді: Мико-
ла Думний, голова. Роман Мусій, писар.
535 1—1

Укр. Торговельна Школа у Львові,
д. Корняків ч. 1. Вписи на одноріч-
ний курс для дорослих, бодай з підго-
туванням з народних шкіл, двохлітній
торговельний ліній для початківців 6
клас середньої школи або 3 класи тор-
говельної та на курс для абітурієнтів
середніх шкіл приймається до дня 25.
вересня 1928. Наука починається 1.
жовтня 1928. — Управа Торговельної
Школи. 535 1—1

Після дипломового іспиту на Високій
Торговельній Академії у Відні, Володи-
мир Яковський і Захіння промовля-
ли 17.8. п. р. на інжиріа торговель-
них наук на Високій Технічній і Ко-
лодійській Академії в Ліж на основі пра-
ці: „Україна і Росія як господарські об-
ласті в Східній Європі“. 528 1—1

Надзвичайні датки на ратунок „Рі-
чної Школи“ зложили: Вп. Центросою-
з Львів 50 ам. дол., д-р Олександр Ріпський
Ямна 30 дол., М. Чолій — Каліш 5 дол.

На „Річну Школу“ зложили Вп. Пе-
тро Мегін з Варшави і Даря Майко-
ська з Голоскова 20 дол. замість по-
відомлень про своє вчіння, що відбулося
в Станіславові 9 серпня п. р. Жертво-
данням складає ширшу подяку Головна
Управа. 524 1—1

До П. Т. Членів Товариства „Союз
Українських Купців“ у Львові. З днем
1-го серпня п. р. перелеско Товариство
свої бора до середмістя до доживи при-
кул. Підваде ч. 9. і в той спосіб усу-
вує трудності сходни членів з кожний
час і в кожній потребі. Дукаємо, що від
тепер збільшиться з тої причини фрек-
венція і заінтересованість членів і не бу-
де маріань, що Товариство далеко поза
середмістям. Що вечора отворене ку-
печеске касино. Всей розривни, часопис,
фатоні журналі, бібліотека, шаші, карти,
білард, поговорки на купеческі теми, ви-
клади, відчити. Особна коината для тор-
говельної молоді студійної і практико-
ної. Особна секція студентів Високих
Торговельних Шкіл. Незаемам-гостям —
раді! За Виді: Гр. Галузак голова,
Дн. Конюх секретар. 524 1—1

Позір! Студенти (ки) Львова та
львівського повіту! Товариство при-
сильніш Освітні у Львові спликує в се-
реду 12. п. м. год. 3. попод. в салі Ан.
Дому, Сувійського 21. студентської сходни
и справи організації збірочного Ко-
мітету і переведення збірки у Львівши-
ни. Збірка відбувається 16. п. м. у Львові
місті, а від 16—22. п. м. у львівському
повіті. Обов'язком кожного студента і
студентки знятися на сходинах і відтак
внести участь в збірці. В ідіз.

З нагоди вітання п-ни Уляни До-
носької п. м. Г. Терещиним складають
міжани Залішник 70 дол. 50 с. на „Річну
Школу“.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПІДЛІТНО високої ціни на золоті,
підлітати і перли Домочес-
ки. Розважески, Львів Готель
Джоржа, вул. Ахатівська ч. 3. Оцінка
бездлатно. 5481 12—1

УШТЕЛІКІН ровісної до двоє дітей
ч. 1 кл. гім. гуман. вишукється. Зго-
лошення: Уряд нарок. Артемія и Ди-
бодин 521 1—2

НОТАРІАЛЬНИЙ КАНДИДАТ з пра-
вою субституції шукає посади
сталої або заступства на час уряду
евент. з харчами і мешканням. Зго-
лошення до 20.9 п. р. на адресу Микола
Галас, субститут нот. в Коничинях.
527 1—3

ПІНІНА Арнольда Фібігера є най-
кращі від зод. 2-460. Цінни на жа-
дання. Каїм і Сини, Львів, вул.
309 Кооператива ч. 16, телефон 20—15. 3-7

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на рати
від десятих літ у цілім краю звісна фір-
ма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Ма-
рійська ч. 3. Купую брязланти, золоті,
срібні, плачу найвищі ціни. 3 113-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

РЕНТГЕНОЛЬОГ

Д-р Людвика Ляндес Ляйнерова

Львів, вул. 3-Мая ч. 7.

повернула.

Д-р Маркіян Дзерович

спец. внутр. недуг

вернув

і працює від 20.IX 1928 р. як лазітє при вул.

Кохановського, ч. 100.

(Львів)

526 Число Телефону: 62—32. 1—3

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолука

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 9—24

Подяка.

По 88-ох літах трудного життя за-
суду в Бозі наша Найдорожша Мати.
З того приводу і в часі довгої недуги
ділали ми від мислих помічі і потіхи
і длатого дякуємо всім за їх добре сер-
це. Передовсім дякуємо Вп. д-рови Ку-
рішцеві і Вп. д-рови Барвінському за
повне пєсати і знання лікування а з о-
сібна Вп. д-рови Барвінському за уміле
полекшення боля Нашої Матери. Дяку-
ємо Впр. о. Василеву за відвідування її
в часі недуги і розраду та потіхи релі-
гійну а Впр. о. Горчинському за приго-
товання на вічну путь. Якнайширшу
подяку складаємо Впр. о. Мітратови Ба-
зюковій за провід а Впр. о. Капоійкови
Лопатинському і Впр. оо. Бачинському,
Галентови, Горчинському і Яремі за у-
часть в похоронах. Дякуємо зорови під
управою Вп. Курчинського за прегарний
спів в часі похоронів. — Вікніці дякуємо
всім за участь в похоронах і ним, що
будьто устїо будьто письменно визна-
нам завву співчуття.
Львів, в серпні 1928.

Д-р Степан Федак.

Леонтина Рибчакова.

Йосифа Паньківська.

525 1—1

Подяка.

По важкій втраті нашого любого і до-
рогого Брата, Евгєна Козакєвича, ек.
профєсора української гімназії в Коломиї
зазнали ми від наших своїх, приятелів
і знайомих стільки доказів широго спів-
чуття, що почувалися до обов'язку, цєю
дорогою подякувати їм за теплі слова
розради. — З окрема дякуємо шире: Вп.
П. Д-рови Іванови Ціпановському за те,
що з повним відданям і сердечністю
опікувався нашим Братом в часі його
довгої і важкої недуги. Всєч. ОО. Катєх.
Станєцькому, Давидовичеві і Козубови
за ласкаві відвідання його в часі недуги,
Всєч. О. кат. Козубови за душевну по-
мід для Покійниа в тяжких годинах
смерті, Всєч. О. Деканови Олександрови
Русинові, парохом міста Коломиї за
похоронний провід і за правдальне слово
над домовиною, Всєч. ОО. Катєхитам
Гиссовському, Станєцькому і Козубови за
ласкаву співучасть в цім сумнім обряді.
Вп. Профєсорови Богданови Левинько-
му, що попрашав Небінка сердечню
в імені Учит. Збору і Товаришів спів-
праці, Вп. П. Мєпенасові Д-рові Кир.
Трильовському за тепле надмогильне
прашання в імені Товаришів з давних
часів академічних, Вп. Дирекції і Сви-
тлому учит. Зборови української гімназії
в Коломиї, як також Хвальній Уграві
„Учит. Громади“ за вікні і участь в по-
хороні, Світлій Редакції шодєйниа
„Діло“ за пам'ять і сердечну згадку про
Свого буюшого співробітника. — Вікніці
зислаємо ширє „Спаси-Біг“ всім бу-
шим Учєніцям Покійного, як рівнож
всім своїм, приятелам і знайомих,
що зовдан віддати останню прислугу
тіліиом останнєм нашого дорогого і лю-
бого Брата.

Володимир Козакєвич,

ек. радник судовий в Самборі.

Д-р Олександр Козакєвич,

лікар в Коломиї.

529 1—1

Найновіший раціональний спосіб прання білля.

В ТЕПЕРІШНІЙ добі поступу наступив радикальний перево-
рот в перестарілій системі прання, який буз над вислів шкі-
дливий не тільки для білля, але і для здоров'я особи, що пере.
Тепер існує знаменитий середник, при помочі якого білля ідеально
переться без найменшого труду і умучення а є ним Rinso.

Rinso усуває бруд

швидко і успішно без форсовного тертя і милєння. Розпустити
вмістимість пачки в киплячій воді та влити до балії, наповненої
до половини літною водою. Мочити білля відтак через кілька
годин і робота скінчена.

Можна також варити білля
в Rinso.

Не можна подумати, щоб ра-
рити білля без додання Rinso,
якого прикмети можна одінити
тоді в цілій повноті. Одним
словом: Rinso можна уживати
так на студено як і на гарячо
та до варєння.

Rinso продається тільки в
пачках.

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До Фірма „Société“ Спільн. Акц. Почтова
Скринька 479, Головна Почта, Варшава.
Прощу є безплатно прислати мені прібіжко пахєту
білля, що зєстане на пробє прання.

Імє і найніськє

Адреса

д. 204.

(Просьтєся є читкє письмєм.)

Lever Brothers Limited, Англія.

Вже крайня пора слати замовлення на
зимове взуття

до фабрики різнородних пан-
тофлів і папучів

Т. ПРОЦИШИНА

Львів, вул. Вроновських ч. 4.

(Замовлення з провінції понагоджується
негайно). 261 8—10

Зол. 11-00 БУДИЛЬНИКИ Зол. 11-00

франц. закорд.

з гарантією, тільки у фірмі 3-3

В. ГРИНБЕРГ, вул. Сикстуська 4

Присилайте передплату!

КОНКУРС

на посаду агронома-інструктора при
П. С. К. у Терєбові.

Вимоги: виші студія агрономічні, дій-
сне знання і відповідна практика, поба-
жанні: знання люстраційно-організацій-
не в кооперації і на культурно-освіт-
ному полі. Документи у відписах.

Подання вносити до П. С. К. у Терє-
бові до дня 10. жовтня 1928.

Платня після умови.

522 1—3

Надзирна Рада.

Всілякі ноти в найдешевших і най-
кращих видавництвах, нові й уживані
поручає „Гармонія“ Магазин нот Е.
Шмалє, Львів, Романовича 11. Ви-
сила на провінцію відворотною поштою.

МАШИНИ
до ШИТТЯ
НАЙКРАЩОЇ СИСТЕМИ
з 15-літньою гарантією

ТАКОЖ

Машины до писання

америк. „ROYAL“

поручає на дуже догідних умовах
473 фірма 4—1

„ПОЛЬТИП“

Львів, вул. Ягайлонська 20.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто потр. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 4:50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7:50 ал., Німеччині 7:50 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7:50 ал., Австрії
7:50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Додержане зобов'язання?

Ужгород, 8. вересня 1928.

За два дні, а саме дня 10, вересня т. р. минає дев'ять літ від підписання сен-жерменського договору. Той день є особливо важким, історичним для нашої країни, для цієї надалі на полудневий захід висушеної частини Землі Української. Бо від того дня Закарпатська Україна стала на основі міжнародного рішення автономною частиною чехословацької республіки.

Розвал двоєдиної монархії змусив Закарпаття в крайню невідрадному положенні. Довголітній централістично-нівелюючий, денационалізуючий мадярський режим важко відбився на виснаженому організмі „пораненого брата". Все, що рідне, питоме, народне було знищене або затерте. Школа, церква, інтелігенція, культура, навіть побут, навіть назви місцевостей було з корінем зруйновано, затерте, переіменовано. Все, що руське, було проскрибовано. Але під тими звалищами і згорілими тїлами ще підсвідомо іскра національної свідомості, племінної зв'язи почуття приналежності до великого народу. Як блазний вогник, ширяла вона серед мадярської й мадярської темряви.

І скоро тільки впали кайдани, що сотні літ зв'язували Закарпаття, негайно проявився нескоординований, хаотичний рух за об'єднанням. Найвиразніше проявився цей рух в східній і північно-західній частині, найслабше в полуднево-західній. Устами народних діячів заявилося Закарпаття за об'єднанням з Україною, не зважаючи на те, що Мадярщина поспішила проголосити автономну „Руську Країну". Та Україна на всьому своєму просторі була тоді у важкій боротьбі зі своїми сусідами і не могла подати помічної руки своїм закарпатським братам. Звільна почали проникати на Закарпаття інші впливи, головним чеські. Значна частина тав. карпаторуської інтелігенції, вихована в умовах мадярського державного життя, провіяла псевдоризистократичним світоглядом, призначена до жолоба, почала все більше релігійувати Чехословаччину. На чехофільські настрої вплинула ще акція американських „карпаторусів" під проводом д-ра Жатковича, укладена підсбурським договором. Не без значіння було й те, що тут ішло про приєднання до „братів славян" на автономній основі та що Закарпаття фактично наїшлося в руках французького генерала Енока.

Всі ці чинники і впливи зложилися на те, що Центральна Руська Народна Рада дня 8. травня 1919 р. проголосила добровільне приєднання Карпатської Русі до чехословацької республіки, під умовою найширшої краюї (територіальної) автономії. В другій половині травня 1919 ту постанову довела до відома пражського уряду 105-членна делегація. Мирова конференція рішила цю справу в користь приєднання до Чехословаччини в серпні 1919 р. На основі цього рішення був підписаний мировий договір в Сен-Жермені дня 10. вересня 1919 року.

Та ще місяць перед тим (дня 10.

серпня 1919) представник антанті, начальник антантських військ ген. Енок звернувся до населення Закарпаття з такою відозвою:

„Громадяни Карпатської Русі! Чехословацька Республіка додержує своїх обіцянок. Її обіцянка: дати вам самоуправу, що дасть вам змогу вернутися до правдивого життя і при тому дозволить вам зберегти свої національні окремності. Тому д-р Брейха поставлено на чолі політичного управління Підкарпатської Русі в Ужгороді. Те призначення нехай вам буде запорукою, що в границях Чехословацької Республіки, з якою лучать нас зв'язки славянської крові, ви можете вільно розвивати вашу самостійність, вашу народність, вашу мову, вашу віру, ваші установи і ваші народні обичаї. Чехословацька Республіка, вірна благородним принципам, які є в наших принципах, покласть вам сердечну руку. Прийміть же з довірою її поклик!"

Знову ж д-р Брейха, обіймаючи керму адміністрації на Закарпатті, дня 20. серпня 1919 р. заявив:

„Чехословацька Республіка не думє порушувати діяної карпаторуської народної свободи його національного і культурного розвитку і шчасна подати карпаторуському народові свою братерську помічну руку".

Дня 18. листопада 1919 р. опубліковано прокламацію, підписану ген. Еноком і д-ром Брейхою (в імені міністра внутр. справ), в якій міститься „Генеральний Статут для організації й адміністрації Підкарпатської Русі".

Що ж постановляє цей статут?

Статут заповує автономію Підкарпатської Русі з окремим соймом, до якого належить законодавство у всіх справах язових, шкільних і релігійних, в справах місцевої адміністрації й інших справах, які признають йому закони республіки. Губернатор Закарпаття є відповідальний перед соймом. Всі урядовці країни будуть — по можливості — вибрані з краєвих горожан. В пражському парламенті Закарпаття матиме відповідне представництво. Статут означає і територію Підкарп. Русі згідно з постановою територіальної комісії мирової конференції, приймачи за границю розмежування між українцями і словаками ріку Уж. Однак з огляду на те, що значна частина української території наїшла в межах Словакії, чехословацьке правління доручило представникам обох народів, щоби згоднилися на свентуальне приєднання території з більшістю руського населення до автономної руської країни.

Статут постановляє, що урядовою мовою та мовою навчання у всіх школах буде народна, себ-то українська мова. Дальші постанови статуту торкаються адміністрації, тимчасової Директорії і взаємовідносин між нею й адміністратором. Вибори до сойму мають бути переведені найпізніше в 90 днів після виборів до парламенту. З тим моментом, з хвилею здійснення конституції автономної країни кінчається уряд адміністратора.

Ось головні постанови статуту.

Минуло повних дев'ять літ від хвилі перебрання адміністрації на Закарпатті Чехословаччиною та від хвилі підписання сен-жерменського договору. І зі святоцю проголошеного статуту та щедрих обіцянок мало що здійснено. Перші вибори до пражського парламенту переве-

дено в хвиль 1920 р., а виборів до автономного сойму не переведено й досі, хоч від того часу минуло не 90 днів, а вісім літ. Взагалі про автономію тепер навіть перестали говорити. Навпаки, дня 1. липня 1928 під назвою „реформи адміністрації" введено нову управу на Закарпатті, яка є висловом зростаючої централізації. Криевим президентом призначено д-ра Розсиналя. Остаточного розмежування між українцями і словаками, згідно з етнографічним принципом, не переведено й досі. В школах під оглядом мови панує повний хаос, а крім того йле приспінене насаджування чеського шкільництва. До того ж в останніх літах чеська адміністрація веде безпощадну боротьбу з галицькими українцями, що наїлилися на Закарпатті і які єдино можуть допомогти країні в культурному поступі. Взагалі чехословацька влада починає в своїй політиці все більше зворушуватися на своїх північно- і полуднево-східних сусідах.

В дев'яті роки минули сен-жерменського договору вважали ми за відповідне пригадати чехословацькому урядові і чеському народові його святочне слово та перестерігти перед забудьковатістю, бо політика чехів супроти Закарпаття буде в будучині мірилом славянського братерства і взаємин між українцями і чехами.

Народник.

Англійський робітничий зїзд.

Перемога поміркованої більшості.

На днях закінчився в Суонсі конгрес англійських тред-юніонів, на якому прихилило до різкої зміни думок між поміркованою, схильною до реформи більшістю і революційно настроєною меншістю. Конгрес після довгих дебат величезною більшістю заявився за тезами поміркованих, відкинувши резолюції лівої, комуністично настроєної частини зїзду.

В чому ж лежить суть боротьби в англійській робітничій русі?

Суть тієї боротьби лежить в тому самому, що й у інших державах. Це боротьба між меншевизмом і більшовизмом в повному значінні того слова. А в даному випадку боротьба розгоріла з приводу того, що провід (генеральна рада) тред-юніонів започаткував переговори з промисловою групою сера Альфреда Монда, тепер лорда Мельбурта, які й довели до позитивного вислідку. Це порозуміння між робітниками і капіталістами мусіло бути затверджене конгресом тред-юніонів з одного і повноважними органами промисловців з другого боку. І саме цим повноважним конгресом прихилився до думки ініціаторів порозуміння, щоби для вирішення всяких спорів між робітниками і капіталістами створити національну промислову раду, яка має виробити цілу систему мирного поладування конфліктів між працею і капіталом.

Проти творення національної промислової ради виступали з усією рішучістю такі провідники лівої, як відомий Кук, Гаррі Полліт та інші. Всі вони стояли на чистій класової становищі, поборюючи всяку думку про порозуміння з капіталістами. Однак їх аргументи не могли промовити до розуму й почування більшості. Англійське робітництво надто виробило політично, зби йти сіло за фразерами й демагогами — воно твердо знає до права свого положення і до розв'язки різних економічно-соціальних питань е-

кономічним шляхом. Це виявилось наглядно й конгрес тред-юніонів у Суонсі, що відкинув усі резолюції революційної лівої.

Таким чином в Англії повстає національна промислова рада, що буде лагодити й розв'язувати спори між працелюдами і робітниками. Побіди здорові принципи зирини шляхом поладування всі конфлікти й тертя між працею і капіталом — по думці цієї провідники поміркованих Томаса, який сказав: „Коли мир і здоровий розум корисні в міжнародній ділянці, то вони ще більше корисні в міжкласових відносинах".

Серед наших інтернаціоналістів.

Захоплення опозиційного „СВІТЛА" правовірними кремлівцями.

В найновішого числа органу „Світло" (т. зв. правий) „Наше Слово" в дні 8. вересня довідуючись, що правовірні кремлівці споміж галицьких інтернаціоналістів зитро і відступили назад в послідання орган галицьких т. зв. шумельників „Світло". Як це сталося? Про те читати в „Нашому Слові" докладніше.

„Редакційна колегія часопису „Світло" повідомляє нас, що відновилася редакція цього часопису (А. Матушайна), сиріткуючись формальним правом буржуазного закону, передала „Світло" в руки протестівізму, які весь час поберуться напромак „Світла" та захопивши назву часопису, хочуть тим поглибити розбиту і ще більше вкрити замішання серед робітничо-селянських мас. Свій наступок оправдує „редакторів" особистими і шкурницькими причинами".

„Не важко нам — читачам далі в „Нашому Слові" — зі слів цієї постанови. Важко нам зі слів методу розбиачів, які для своєї виривної роботи шукають оперти в пресових законах. Не річевою боротьбою по суті, але антипатною крадією голої назви хочуть викласти свою силу. Невипадково, а навіть дуже правдоподібно є та можливість, що ці палачи-недурдаї-селянсько-мизантропні шкери під етикеткою пресового закону, підписавши під назву дотеперішнього „Світла" пробають будуть представити правничий факт злобущості у свої руки „Світла" не лише розладу ти банкрутства світлізації, чи як вони їх називають „шумельцями", немов би то хтось зі світлізації разом з нашою газетою перейшов до них, бо з таких брехливих метелів вони давно відомі".

Далі йде заява б. відповідального редактора „Світла" Івана Хаби, що єдиний тепер у термі ат політичний в'язень. В тій заяві осуджує він дуже гостро анти-етніч методи боротьби „розбиачів" та закликає всіх перестерігати і припинити ілюзії комуністичного „Світла", рішучо відбити цю деморалізацію та ганебні методи розбиачів робітничо-селянських радів".

Накінцеве редакція „Нашого Слова" повідомляє від себе, що вона дістала цілу низку заяв від членів редакційної колегії та співробітників „Світла" з протестами проти такої „деморалізації та шпигання пролетарської преси", яких у даному випадку дисципліна правничих кремлівців. Між іншими наслідки такі заяв від Лодерівського, Лазаревича, Коса, Ст. Рудька, І. Новітського, Чинальського, Ленча, Журівської, посла Володимира, І. Казимирського, Петра Стасюка й Орського.

З повного бачимо, що боротьба між нашими інтернаціоналістами не тільки закінчилась, але й в дні на день поглиблюється. Без сумніву, що нагоди боротьби кремлівців неперервними та шпиганням різні, але не з чим шов так, що-

би їх не можна було по них сподіватися. Зрештою і теперішні кремлівські „дурниці“ і світливі „світлички“, хоч перші мовлять морковцями, а другі різними українськими мовками кормлені, то ніби ще всеж такі одним світличним кормом і доглядом вирощувати, перебудувати й ту саму тактичну школу. Через те й засоби боротьби одних не такі вже чужі другим. Та всеж є між ними тепер одна велика різниця, яка заключається в тому, що кремлівці вепіли „більшими“ та „берсердними“ і більше „переконуючими“ „аргументами“ аспірації для себе „редакторку“ „Світла“, чим не в силі тепер, випло, повелювати давні світлички. Кремлівці уживають прештою тих „авантюристичних“ „аргументів“ у кожному конкретному випадку боротьби з світличками і наслідком того користуються у своїй „дійсній“ праці помилковим „успіхом“.

„РІДНА ШКОЛА“ і народня честь.

(З круга „Рідної Школи“.)

II

За три роки святкуватиме „Рідна Школа“ п'ятидесятилітнє свого існування. Чи наша народня честь може допустити до того, щоб ця, така стара, поважна й кохана у нас культурна установа провалилася? Над цим повинні негайно застановитися всі, а дуже поважно ті, що їх народ уважає своїми моральними провідниками. Головна Управа повинна в короткому часі спробити їх на нараді й заявити просто, що дальшу долю „Рідної Школи“ віддає в руки тям сесіорах. Нехай раз рішиться на концентрі самих народніх світличок: бути „Рідній Школі“, чи не бути?

А концентрі сесіорів міг би при добрій волі ухвалити деякі невідлучні постанови для фінансової санації „Рідної Школи“. І так прим. одна авторитетна центральна фінансова установа у Львові обіцяє кожну нашу кооперативу місячним додатком в сумі 2 зол. Це вже даром „Рідній Школі“ близько 5.000 зол. в місяць. Розуміється, що ті гроші мусіла постійно що-місяця виплачувати сама централь, бо інакше школа заходу. Аналогічно можуть зробити й інші централь. І наша духовна ерархія повинна також знати сама спосіб, як лампентити своїм впливом на духовенство постійну місячну суму „Рідній Школі“.

Така установа, як „Рідна Школа“, мусить мати заплановані місячні постійні доходи від нашої суспільності, а не висіти у повітрі! Того вимагає від нас наша народня честь!

Коли хітьканцять літ тому посвячувано першу скрозну домівку для І. класу школи ім. Б. Грінченка у Львові, до якої з великим шумом відомості тоді стягнути мови 40 хлопчиків і дівчат, то тоді незабутньої пам'яті о. Теод. Лежоговський сказав у своїй красномовній одушевленій промові, що нечисленна перша класа народньої школи на городищенському передмісті у Львові — це те дрібне насліддя великого могутнього дерева, яке, ставши випадково у розколінну твердоді скелі і прихилившись там, росло поволі, росло і скаду розсизало. І школа ім. Б. Грінченка, що тепер має коло 700 дітей, росла, росла і дісно розсизала скаду, а до того не тільки від того часу вона одна росла, але крім неї заложено в самому Львові і його передмістях шість інших народніх шкіл та ок. десять дитячих садків і кількадесят народніх шкіл у селі.

Зірн в свої сили і широту серця нам треба, треба перевищення нашої психи, а тоді певно „Рідна Школа“ зможе успішно працювати. Добрі проекти в разі є все можливий, але сьогодні треба людей, зяятих в „Рідній Школі“, дати за їх працю перш за все тяжко заслужену платню. І з цієї точки треба нам дивитися на ту справу.

Сьогодні ми собі навіть уявити не можемо, яка страшна спустошеність для нашої ари і нації потягла за собою ліквідація великих і наукових закладів „Рідної Школи“. Це передбачує тільки ті одиниці, що працюють у користь цій нашої змоготної народньої установи.

Моя добра воля, замишляючи в думці.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше РОМАН ЗУБИК Львів, вул. Галицька ч. 16.

Вкінці й обставини склалися на те, що в 1895 р. брав майже постійно дуже живу участь у працях бучацької централі „Рідної Школи“, будучи її кружків і шкіл та був наглядним свідком, а часто й ініціатором її розбудови. Назначений довголітнім досвідом, не був і школи сторонником надмірного й надмірного поширювання її діяльності, особливо там, де не було ніякої надії на успішне ведення школи закладу. Але наші люди самі перші і пруть товариство закладати тут і там садки і школи, просили тільки вчительських сил і обіцяючи святоccio всі кошти покривати. І школи покривають місяць, два, а підтак тягар цілого удержання спадає токи на централь. Та годі, моральна рана є така по стороні тих, що хотять мати в себе рідну школу. Тому цілім народі спільними силами повинні їм прийти з негайною матеріальною підмогою.

Зрештою і з тактичних оглядів не є порадно поділяти дітями світлич. З бідним ніхто не числиться. Тож замість показувати свою бідку перед світом, ліпше зробимо, якщо в своїй хаті спокійно та тихо, але успішно біді зарадімо.

Не має також на мою думку цілком виклачувати страшенні ріжничі між „Рідною Школою“ й аналогічними товариствами інших, шасливіших народів, як німецький „Шульферайн“ або польське „Т. Ш. Л.“. Що нам з того? Певно, що держава, богатші й культурніші від нас народи непомірно більше від нас можуть зробити в ділянці приматного шкільництва; зрештою там товариство потребує тільки дати ініціативу до заснування якогось закладу, а відтак уже держава переймає його на свій кошт, а ми мусимо працювати серед пітлом інших умов. Отже менше парікання і критики, а більше зрозуміння для многоважних цілей товариства внутрі нашої суспільності. Тоді буде менше проєктів і рад і менше недобрів до Головної Управи, а більше грошей! А саме в тому річ. Бо як „Рідної Школи“ не постійно на певних матеріальних основах, то великих слів велика сила їй ні трохи не може.

Я дуже довго вагався, чи писати мені, чи не писати. Хто ближче знає моє теперішнє особисте відношення до „Рідної Школи“, готов подумати собі, що я пишу може і „про домо мез“. Ні, особистим матеріальним інтересом я з „Рідною Школою“ не маю ніякої потреби бути зв'язаним, але не можу довше з легким серцем дивитися на ті особи, що в часі сьогоднішніх вакцій, не діставши платні, годували у Львові в повільно цього слова значення. Одна з тих, старша віком, багато заслужена в нашому рідному шкільництві й письменстві громадянка лежить від двох неділь поважно недужа. Витончена лібіція не дозволяла їй ходити день в день до кастера „Рідної Школи“ питатися, чи не має для неї яких 5 чи 10 золотих на прожиток, тож і не ходила. Чого піду, коли й так знаю, що в Товаристві гроша нема? І знеможений організм, підтримуваний довго хіба незвичайною силою волі, не витримає. Лікарі безумовно поручають їхати до купелевої місцевості. Іронія! Учителю „Рідної Школи“, що в часі вакцій не мала за що виїхати трамваем за львівську рогацьку подвійну на зелені поля й на лісок! Це не пересадка, се гірка правда!

Український народ! Так розкошують ті, що тяжко працюють над твоїми дітьми в „Рідній Школі“. Тому менше дискусій і проєктів, а більше зрозуміння для великих завдань „Рідної Школи“ і більше жертвенності на її потреби! Ось дорожка нам усім у сучасну хвилину.

Д-р Остап Макарушка.

Есі українські діти, до української ш олі! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

вовни на сукні
і жіночі плащі,
у великому ви-
борі шовки,
сукна на муже-
ські одяги.

За океаном.

З Українського Народнього Союзу.

Число членів Українського Народнього Союзу зростає постійно. З кінцем місяця липня ц. р. було в У. Н. С. забезпечених 33.163 членів, у тому числі 20.297 повнолітніх і 12.866 дітей. Майже У. Н. Союз у дні 1. серпня ц. р. збільшився 2.060.488,17 доларів, з того в департаменті повнолітніх 1.023.740,82 дол., а в молодечім департаменті 1.036.747,35 дол.

З діяльності Об'єднання.

В липні ц. р. мало Об'єднання 1.108,82 дол. приходу. З тої суми вилучено на потреби в старому краю: 1) на інвалідів 450 дол. (350 дол. на Дім Інвалідів, а 100 дол. на допомогу інвалідам); 2) на оборону невинно засуджених 200 дол.; 3) на Рідну Школу 150 дол.; 4) на ремісничу бурею у Львові 50 дол.; 5) на український шпиталь у Львові 50 дол.; 6) на Українську Захоронку у Львові 50 дол.; 7) на читальню „Просвіти“ в Жухолі 50 дол.; 8) на охорону стрілецьких метел 25 дол. На кошти вилучені інше видано 10,75 дол., на здержання капіталу 25 дол., на кошти дороги 15 дол. Разом в місяці липні видано 1.075,75 дол. Таким чином в касі Об'єднання в дні 1. серпня ц. р. було 123,07 дол.

Як працюють українські бізнесмени?

Відомо маркова торговельна фірма К. Лисюка в Нью Йорку перейнялася цими днями на компанію. Власник фірми, К. Лисюк, зайкорпоровав у стейті Нью Йорку компанію, котра буде зватися, К. Lysyuk, Philatelic Co. Зайкорпоровано її на суму 120.000 доларів. З тої суми 52 проценти шерів лишається в руках гр. Лисюка, а решту продано компаніонам. Знаючи, контролю над корпорацией лишається далі в руках гр. Лисюка. Бізнес цей почав Лисюк, тоді бідний іммігрант, у Берліні, на 24. Кляйст Штрассе. З малих початків розвивався він до того, що тепер має 38 кореспондентів по різних краях світа, а чого 18 є українцями по національності. Головним представником фірми на Європу є гр. Е. Вировий, котрий саме є осередком цілої сіті кореспондентів. Звіт фірми, проведений компаніонам, показує, що фірма продала марок у 1924 році на 15.605 доларів; у 1925 р. на 20.134 дол.; у 1926 р. на 33.205 дол., а в 1927 році на 62.946 дол. Різнорядно зі зростом обороту фірми йшли її жертви на українські народні цілі: в 1924 році дала фірма на народні цілі 132,50 дол., у 1925 році 215,40 дол., у 1926 році 410 дол., а в 1927 році 972 дол. („Свобода“.)

На господарському фронті.

Праця „Сільського Господаря“ в першій половині 1928 р.

(Додатчення.)

7) Пасічництво. Укладено з короткім курсом у Львові, Володимирі Волницьким і Ковалю. Основано новий пасічницький журнал „Український Пасічник“, який виходить як місячник з „Сільського Господаря“. Заложено повільну пасіку на Ілліці коло Львова і робиться заходів над заложенням такої пасіки у Карпатах. Приготовлено робітників в пасічницьких місцях цього року. Розписано анкету в справах пасічництва, з якої відповілі опрацьовується в пасічницькому відділі. Відбуто ряд організаційних поїздок до пасік у різних сторонах краю.

8) Винайництво. В р. 1928 виланов: 1) „Про ламітні постої та як їх уживати“ — В. Воробця і Б. Волницького — 30.000 примірників; 2) „Як і коли помагати при породах у корів“ — М. Стахурського — 10.000 прим.; 3) „Про плевання та годівлю курей“ — В. Воробця — 10.000 примірників; 4) „Про мелірацію і кожнацію сільських господарств“ — О. Охримця 5.000 прим.; 5) „Жито“ — Гр. Па-

ляничі, 20.000 прим.; 6) „Пшениця“ — Гр. Палайничі — 20.000 прим.; разом видано книжками около 170.000 аркушів друку. Крім того виланов 4 збірники рефератів. Крім того вилановано по всіх кружках і філіях „Сільського Господаря“. Видано 150.000 листочок господарського і агітаційного змісту та 5.000 прим. трибарв'яного афішу на свято „Сільського Господаря“ на свято „Сільського Господаря“, що обіймає 20 аркушів „Сільського Господаря“, що обіймає 20 аркушів друку великої різниці в 10.000 прим. З видань „С. Г.“ книжок велика частина вже розійшлася. Переорганізовано і побільшено двохтисяч „Сільський Господар“, до якого додано також даром місячник „Український Пасічник“ та квартал „Просвіти“. Від 1. січня 1928 року прибуло поперх 500 нових передплатників.

9) Організація. З 1. вересня 1928, зачислено „С. Г.“ 67 філій і 403 кружків. У 18-ти повітах працюють агрономи. З повітів має вже призначені для них фонди, а тільки через недостатку агрономів не обсадили місяць. До правильної праці філій по повітах треба конче агрономів, тому обсада всіх інших філій повітових агрономів є спеціальною журою товариства. В цілях підготовки грунту для заснування нових кружків та для підрахунку праці і поширення діяльності тих кружків, які вже досі існували, організовано в цьому році перший раз свято і тиждень „Сільського Господаря“, яке обходило около 600 сіл та поперх 50 повітових міст. На свято вилановано 150.000 листочків, які розкидано між селян, розіслано і відчитано кілька тисяч рефератів та видано окрепий трибарв'яний афіш роботи д-ра Із. Іванця. Крім того в центральні вилановали організаторів для зустрічей кружків у тих повітах, де нема еталних агрономів і обслуговувано в цей спосіб около 60 кружків. Для налагодження праці по філіях і для усталення напрямних праці товариства відбуто для 30. березня 1928, перший від голов філій і агрономів при участі 71 делегатів, в тім 26 агрономів. Звід ухвалено ряд резолюцій, стосуючі на установі тісної співпраці з кооперацией. Відбуто два дискусійні вечори для провідників економічних установ, сенаторів, поліції і представників преси, а саме для 10. березня 1928 над проектом закону про різницю вилати, а для 20. квітня 1928, над хліборобством у бюджеті Польщі на рік 1928-29. Відбуто дискусійний вечір у день свята „С. Г.“ для 16. травня 1928, з рефератом през. Ю. Павлюковського „Поступати нашої аграрної програми і роля „Сільського Господаря“ в економічному відродженні нашого села“. Президія відбула 4 розмови з міністром земельних реформ і 2 розмови з міністром різництва та ряд конференцій з президією окружного земельного уряду у Львові — всі в справах зв'язаних з дальшим ходом праці товариства.

10) Шкільництво. В останніх місяцях створено окрепий відділ шкільництва, що займався пропагандою управи морей і викладання шовкопрядки. Заложено досвідку станцію плевання шовкопрядки та на основі анкетного листа усталено оклиці, де можна вести годівлю шовкопрядки. Відбуто ряд поїздок у край для оглядання морей і укладення порад.

11) Рибороловство. Референт почав працювати в останньому часі тим, що обслуговував декілька ставів та дав поводи в справі раціональної рибної господарства.

12) Сільсько-господарський промисел. Укладено спільно з Промисловим Інститутом у Львові білоокіринчо-кожухарський курс у Косові від 20. квітня до 24. травня ц. р. у внаслідок чого засновано там білоокіринчо-кожухарську кооперативу. Другий білоокіринчо-кожухарський курс відкривається в половині вересня у Львові.

Отже невелика впроді праці „Сільського Господаря“ не мала прихильних умов розвитку. Перше, що йшла вперв під знаком цілковитої недостаті допомоги з боку, а друге, що вона не була дуже радо бачена сусідськими суспільними організаціями. „Сільський Господар“ розпоряджав тільки цими фондами, які вдалося йому роздобути власними зусиллями зі своїх видавничих та підприємств. Державних субвенцій не одержував ніяких. Кооперация в першому півроці 1928 не доставляла ніяких важливих фондів до розпорядження, треба було весь великий апарат ставити на основі самогостарчальності, а відомо, що кожна культурна праця вимагає великих вкладів і треба великої напруги внутрішньої організації, щоб культурна установа сама себе оплатила. Треба налітати, що на будуче в тяжкій праці „Сільського Господаря“ прийдути йому фонди від нашої кооперативі, яка черпає таж матеріальні користи з культурної роботи „Сільського Господаря“. Тоді можна буде збудити безумовно більше а легким є що і

дотеперішня праця відродженого „Сільського Господаря“ є всеяк таки зведомою доповіддю і моральною роботою всередині товариства.

Назовні прийшлося „Сільському Господареві“ стрітнутися з протегованими „Зайонаками Заводів Ролінуф“, які мають безумовно намір зробити нашу організацію зайвою на селі. На щастя ініціатори цієї нової організації забули, що наше селянство надто здорове в своїй суспільній масі і не підле гуртується з чужими. Цього року виступило зовсім 2-ох польських рільників то-варств на території Східної Галичини і це мусіло скріпити їх діяльність на наших землях. Та ці обставини не вплинули майже зовсім на життя українського села, яке досі і так не відчувало існування тих товариств.

Дотеперішня праця „Сільського Господаря“, що в дійсності почалася на ширшій основі ширшої місії, тому назад, дала той аналіз, що село зрозуміло повноту існування нашої власної хліборобської організації та що воно вдеривши її тепер гуртуючись в цілі масово. На наших кооперативних і інших господарських організаціях тяжить обов'язок підтримувати всілякі „Сільський Господар“ і прийти йому в допоміжну кобну тільки на ту культурну працю, яка опісля у формі гроша — грошу верне назад до каси нашої кооперації.

Обнова праці „Сільського Господаря“ але зовсім після заміченого пління наладнання цілого апарату нашої власної суспільної агрономії. Нема сумніву, що наша кооперативна хліборобська організація мусить стати нашої найважливішою господарською установою і мусить охопити всі ділянки господарського життя не тільки в області агротехніки, але також в області заступництва селянських інтересів і представництва цих інтересів назовні. Отже завдання „Сільського Господаря“ кажуть йому пригнати до співпраці не тільки фахівців по сільському господарстві, але також зробити співпрацюваннями цього діла найширші круги громадянства, яке нарівні з самими хліборобами мусить бути зацікавлене в суспільному розвитку і добробуті нашої хліборобської спільноти.

Інж. Євген Храпливий.

Вічевий рух і посольські звіти. ГОРОДЕЧЧИНА.

Дня 10. червня ц. р. відбулося в Ставчанях, городецького повіту — окружне справоздаче віче, на якому явилася кілька сот селян з громад: Ставчан, Оборонин і Бартатів. Віче отворив місцевий па-рох о. Іван Божейко і поклав до про-року сел. Михайла Ділика і зі Ставчан і О-лексу Меріала з Бартатова. Звід з діяль-ності Української Парла. Репрезентації зложив посол д-р Степан Біляк. Після звіту присутні ставили до посла запити, на які посол д-р Біляк дав вичерпуючі відповіди.

В неділю, дня 17. червня ц. р. відбулося справоздаче віче в Великополю, одній з найбільших громад Янішчини під про-водом місцевого пароха о. Н. Волковського. Посольський звіт зложив посол д-р Сте-пан Біляк. Віче зробило на присутніх велике враження і під його впливом за кілька днів пізніше при виборах до місцевої громадської ради більшість громадян від-дала свої голоси на українську народню л-сту, яка перемогла.

Дня 1. липня ц. р. взяв посол д-ра Біляк з о. сенатором Татоміром участь у вічу в Хиріві, про яке вже була окрема згадка.

На св. Івана, дня 7. липня ц. р. відбу-посол д-р Ст. Біляк справоздаче посольсь-ке віче в Сухожолі, городецького пові-ту. На вічу явилася селянська з сусідніх громад, городецького і львівського по-віту.

У неділю, дня 15. липня ц. р. відбулося велике окружне віче в Лисовичах, горо-децького повіту. На великій громадській площі побіч місцевої кооперативи, збу-дували селяни спеціальну трибуну, з ко-торої промовив посол д-р Ст. Біляк до чис-ленно зібраних селян та селянок. Село Лисовичі лежить на самій границі горо-децького і яворівського повітів, віддалене кількадесят кілометрів від повітового центра — тому віче викликало небувале зацікавлення серед селян. По звіті дав-посол д-р Біляк відповіди та поради на цілий ряд запитів.

В свято Успення Богородиці, дня 28. серпня ц. р. відбулося з нагоди місцевого празника окружне справоздаче віче в Каменоброді, городецького повіту під про-водом о. І. Плевкенича, пароха До-бростанів. До численно зібраних селян з Каменоброду, Цулева і Добростанів про-мовив посол Біляк. З огляду на значне чис-ло прийнятого рішення — посол Біляк

підкреслював вагу жіночого руху в полі-тичному житті народу.

МОСТИЩИНА.

Дня 9. липня ц. р. відбулося велике по-вітове справоздаче віче в Мостишках. З огляду на торговий день взяли участь у вічу представники майже всіх громад мо-стицького повіту. Віче отворив повітовий організатор місцевий адвокат д-р Л. Ку-личиків. Проводив о. сов. Пшепорський зі Старян, секретарював д-р Ст. Бай-дала. На вічу явилися і зложили звіти по-сол д-р Ст. Біляк і Гринько Тершаковець. Пос. д-р Ст. Біляк говорив про політичне положення українського народу, діяль-ність Української Парламентарної Репре-зентації та культурно-освітні заходи на-шого народу. Про економічне положення українського народу і дотичну діяльність Українського Союзового Клубу говорив посол Гр. Тершаковець. Віче мало дуже поважний хід. Коли якийсь селянсь-кий наганий хазяїн плаستی теревені про адриства наших священників, присутні се-ляни не дали йому говорити.

В середу, дня 1. серпня ц. р. відбулося справоздаче віче в Судовій Вишні, в селі „Народного Дому“, і тут з нагоди тор-гового дня явилися численні представни-ки більшості громад судовишнівського по-віту. Посольський звіт зложив д-р Ст. Біляк, після звіту дав відповіди та по-ради в різних справах.

В неділю, дня 2. вересня ц. р. відбулося окружне справоздаче віче в Соко-мо, мо-стицького повіту. Віче отворив і ним про-водив місцевий па-рох о. Шехович. Про-мова посла д-ра Ст. Біляка зробила по-мітне враження, бо помімо зливної до-щу, який почав падати в часі промови посла, ніхто не опустив свого місця, хоча віче відбувалося під голим небом. Шка-річ, що ініціатори сего віча виїхали від місцевого гуртка селян, які в часі вибор-чої кампанії агітували і голосували на л-сту ч. 22. Всі вони явилися на вічу і од-нодушно голосували за довіру для Укра-їнської Парла. Репрезентації.

РУДЕЧЧИНА.

Дня 21. липня ц. р. відбув посол Ст. Бі-ляк справоздаче віче в селі Княфостах, рудецького пов. По зложенню звіту за-цікавився посол Біляк місцевою бо-лячкою селян — а то парцеляцією і при-чинився своєю інтервенцією до рушення справи з місця в користь селян.

Про віче посла д-ра Біляка в Рудках, яке відбулося дня 15. серпня ц. р. разом з о. сенатором Татоміром і послом Гр. Тершаковцем — була вже окрема згадка.

На всіх тут висланих вічах в Горо-деччині, Мостищині і Рудеччині — ухва-лено Українській Парла. Репрезентації, а з окремих послов Білякові, як послов 49. округу — повне довіря.

Ріжні вісти.

ЧЕХІЯ ПРОТИ МЕНШОСТЕВОЇ КОМІСІЇ

Чехословацький делегат Осуський, по-сол ЧСР у Парижі, у промові, виголоше-ній в Лізі Націй говорив, що справа нац. меншостей не є забезпечена статутами Лі-ги, але поодинокими трактатами. Зміна постанов у справі меншостей може насту-пити лише за згодою обох сторін. Рада не є щодо цього компетентна. Далі О-суський виступив проти голландського в-сення у справі створення меншостевої комісії при Лізі Націй.

НАСЛІДНИК НІМ. АМБАСАДОРА В МОСКВІ.

Наслідником помершого нечаяно в Бер-ліні гр. Брокдорф-Ранцава нім. амба-сadora в Москві, має бути держ. підсекре-тар Ганіель, прихильник політики помер-шого амбасадора в Москві. Як другого кандидата називають німецького амба-сadora в Туреччині Надольного.

Похорони Брокдорф-Ранцава відбудуть-ся в четвер. На похоронах заповіджено участь комісаря закорд. справ Чічеріна, який з помершим амбасадором жив у приятельських взаєминах.

ПРОТИВОЕННІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ПА-РИЖІ.

Дня 10. вересня в Парижі комуністи зі-бралися задля протиправних демонстра-цій на передмісті Сан Дені. Поліція окру-жила і арештувала їх. Около 60 чужинців, що не могли анілітизуватися, замкнено в сл. арешті. Інших випустили на волю.

ДЕМОНСТРАЦІЇ В БІЛГОРОДІ.

Комуністи уладали в Білгороді демон-страції, а поліцію обкидали камінням. Кількох демонстрантів арештовано.

СТРАШНА ЗАЛІЗН. КАТАСТРОФА.

Недалеко чехословацько-австрійської границі скоїлась 10. вересня страшна за-лізнична катастрофа. Курський поїзд Берлін - Прага - Відень зустрівся на стації Сайд біля льодовища з наїжджа-ючим із протилежного боку тягаровим по-їздом. Обі локомотиви і багато вагонів піднялися угору у великий стіс. Із роз-торожених вагонів чути було звуки ране-них. В перших хвилях нарахували 30 у-битих і 30 тяжко ранених. Школа вино-сила більше як 50 жит. ч. ж.

Година після катастрофи прийшов ря-тувальний поїзд із Барна Моравського та змубулявся рятувальною стацією, які кілька разів їздили сюди й туди, відвозили ра-нених. Убитих залишили на місці ката-строфи 4 уложивши їх на соломі в зал. галі. Страшною смертю загинув палич товаро-вого поїзда. Підчас катастрофи кілька він угли до печі, а внаслідок сильного зу-дарення вкинуло його формально до печі. Тіло його знайшли спливаючи зовсім на ву-лиці. Загалом загинуло із заліз. персона-лю 8 людей. До год. 7. веч. чути було з одного вагону звуки одного раненого. Ного тяжко було підняти вилобути. Ко-лиж паренті вдалося, він уже не жив.

ХОРВАТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ОКРЕМОГО СОЮМУ І АВТОНОМІЇ.

„Н. Фр. Пр.“ повідомляє з Білгороду, що наслідник Ст. Радіча Мачек у промові, виголошеній у честь застрілених в 1903 р. хора, патріотів сказав, що при ре-візії конституції хорвати вимагають ок-ремості хор. союму й автономії, що не порушуватиме суверенності СХС. Ко-либ годі було дійти до порозуміння з у-рядом СХС, хорвати муситимуть дома-гтися повного відокремлення від СХС.

ФРАНЦІЯ УКРІПЛЮЄ СХ. КОРДОНИ.

Міністр війни Пенлеве прийшов до Ме-цу (Льотарингія) та конферував там із визначними офіцерами фр. ген. штабу. Часописи повідомляють, що на конферен-ції обговорювали передовсім справу око-ничного укріплення фр. східних кордо-нів на випадок наступу нім. армії. Ці у-кріплення мають відповідати вимогам найновішої військової техніки.

НАСЛІДНИК КОМІСАРЯ ШТЕЛЕЦЬ-КОГО.

До львівського воєводства прийшов з президії ради міністрів розпорядок, щоб найпізніше до двох тижнів представити внесення в справі обсяга становища комі-саря для м. Львова на місце уступального ком. Штелецького.

Біржа.

Гроші.

Америкацький долар 8:87:00—8:87:50, канадський долар 8:81:00—8:81:50, чеська корона 0:26:25—0:26:50, австрійський ші-лінг 1:25:50—1:25:75, румунська лея 0:05:35—0:05:50, французський франк 0:34:50—0:34:75, швейцарський франк 1:71:50—1:71:80, фунт стерлінгів 43:40:00—43:70:00, радянський червонець 25:50—26:25.

Золото: 20 карат 36:40:00—36:70:00, 20 каратів 34:40:00—34:70:00, 20 німецьких марок 42:40:00—42:70:00, 10 російських рублів 46:30:00—47:20:00.

Срібло: Австрійська корона 0:70:00—0:71:00, 5 австрійських карон 3:50:00—3:50:00, австрійський флорен 1:77:00—1:80:00, російський рубль 3:00:00—3:10:00, копійки за рубль 1:50:00—1:55:00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 45:50—46:50, пшени-ця селянська 44:00—45:00, жито галицьке 34:00—34:75, жито галицький броварня-ний 46:00—37:00, жито на млинці 27:25—28:25, жито пастинний 35:50—36:25, овес галицький 29:75—30:50, кукурудза румун-ська 44:00—45:50, баробла протислова 0:03—0:00, фасоль біла 65:50—70:00, фас-оль колірова 48:00—50:00, фасоль крас-на 60:00—65:00, горох піз-Вінторії 37:00—67:00, горох пізній 32:00—37:00, бобик 33:50—35:50, мішанка пастинна в зерні 00:00, ячка 32:00—35:00, сіно солодке кра-єве прасоване 15:00—19:00, сіно прасо-ване 5:00—5:25, гречка 38:50—39:00, льон 64:00—65:00, жубина синій 21:50—22:50, рі-пан озимий 73:00—75:00, мука пшенична 40 прп. 83:00—84:00, мука пшенична 50 прп. 74:00—75:00, мука житна 65 прп. 54:50—55:50, грисів кукурудзяний 67:00—70:00, мука кукурудзяна 49:00—51:00, отру-би житні 25:00—24:50, отруби пшеничні 25:25—25:75, крупа гречана 80:00—82:00, пшено 30:00—30:50, крупа ячмінні 50:00—52:00, пшеника 48:00—50:00, просо красне 45:00—47:00, макуха льняна 49:00—50:00, колосовина красна 22:00—25:00, жак си-ній 128:00—138:00, жак синій 100:00—110:00. Мішки жолті виробу Страдом Варта 1:58—1:73, мішки жовті добрі 1:38—1:42.

По широкому світі.

Підчас побуту л-ра Кашендена, що заступає Чемберлена в Женеви, обору-ли державного секретаря в міністерстві закордонних справ виконувати Бер-кенгеда.

Новими членами Ради Ліги Націй ста-ли Еспанія, Венесуела і Персія.

У Трієсті припинена урядом єдині словенська газета „Єдність“ за дру-протифашистських статей.

„Дайче Банк“ і кілька інших німець-ких банків рішмо відкрити свої філії в Парижі.

Із Білгороду повідомляють, що наке-донський повстання Хоглен підляв юго-сербській владі.

У Глазговер згоріли виборчі архіви англійської ліберальної партії. Пропаж-них документів відібеться погано на виборчій кампанії лібералів.

НОВИНКИ

— Конфіскація. Останнє 204 число „Ді-ла“ в побільшеному обсязі (шестисторін-ковому) зайняло львівське Староство Гродненське за донес з Бережанщини (Віча пос. Цепеніча). Другий назва цього чи-сла не вийде. Тому просимо всіх перед-платників його не реєструвати.

— Від спіл до діл. Останніми часами появилося багато статей на тему сана-ції „Рідної Школи“. Багато дискусій, прескцій, а ще більше на все плучних лотинів то на адресу „Рідної Школи“, то суспільності шалів її байдужності. Однак все це „Рідній Школі“ нічого не помагає а її становище через те зовсім не краще. Крім великої скількості спіл треба ще бодай маленьких діл. Мамчи не на увазі, заходом Виділу Читальні „Просвіти“ в Олександрівку відбувся 26. серп-ня концерт, з якого частину доходу в су-мі 75 злот. призначено на фонд „Рідної Школи“. Читальня „Просвіти“ в Олек-сандрівку виставила всіх читальні, амате-рські гуртки, та поодинокі осіб, яким добре „Рідної Школи“ а тим самим до-бро цілого народу бодай трохи лежить на серці, щоб негально заглянули уладжен-ням якоїсь вистави чи концерту, з чого дохід пішов би на фонд „Рідної Школи“. Менше спіл, а більше діл! — Виділі.

— Андрій Мельник на волі. Втора гий-шон рівно після 4-ох літ і 4-ох місяців із в'язниці бунт. полковник Сімонов Острів-ців, інженір Андрій Мельник, засудже-ний у процесі „Бесарбійців“.

— Перед виборами до Каси Хорих. З огляду на те, що дня 16. ч. м. в год. 8-й веч. минає річниця рекламаций щодо непоміщення на списку до виборів деле-гатів Ради Каси Хорих — визнаємо усіх наших Вл. Членів — так працюючи, як і працюючи — негайно перевірити, чи с вони на цім списку уміщені. Протеста-ції обов'язані подати, щоб всі їх прате-сми виконали цей обов'язок. Проіро-вати, а разом рекламувати можна ко-жного дня до 16. вересня ч. р. включно від год. 8 рано до 8 веч. увесь час у льо-калі Каси Хорих при вул. Браєрівській ч. 8. І. пав. (фронтонній будинок). Не за-падбуймо велику важливість для нас спра-ви! Всякі інформації в справах виборів делегатів до Ради Каси Хорих дає Укра-їнський Виборчий Комітет у Львові в льокалі Т-ва „Сили“ при вул. Краківській 17. І. пав. шодня від год. 5. пополудни.— За „Мішаньке Брацьке“; Записаний Микола пр. Огородній Микола пр. За Т-во українських ремісників „Зоря“; Гевек Олександр пр. Хомин Василь пр. За Союз Українських Купців; Григорій Гемуляк пр. Дмитро Ковалюк пр.

— Магістратський часопис піде ви-ходити 1-го жовтня і називатиметься „Ден-ник Україн міста Львова“. Львівський Магістрат видає стільки розпорядків і приказів, що мусить мати аж окрему га-зету. На прате, адміністрація цієї га-зети не потрібне журитися, чи матиме чи-таців ті ві.

— Вибори до львівського нагалу по бу-ли такі означені, як спеціалізації. Голо-сувало всього 60 проц. виборців. Шодня л-ста не дістала повної більшості голо-сів. Сіоністи одбули 10 мандатів, госпо-дарський блок 8, а ортодокс всього 5.

— Смерть визначного автора. Похор у Варшаві один із найбільших польських авторів Казимир Каміньський у 63 р. жит-тя. Він належав до тих вишкочних арти-стів

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Женева і поневолені.

Ще про конгрес організованих національностей.

Розмова з головою Українського Клубу і провідником української делегації на конгрес організованих національностей д-ром Дм. Левницьким.

Львів, 11. вересня 1928.

Женевські відгуки, а особливо відгомін української декларації на конгресі організованих національностей, ще й досі широко лунають в європейській пресі. В першу чергу присвячує їм велику увагу преса польська і меншостева, односторопно освітлюючи, а то й заплутовуючи важливу справу поневолених національностей. Це й спонукало нас звернутися по автентичні інформації до п. д-ра Дм. Левницького, який саме на днях вернувся із закордону. П. голова радо згодився дати відповідь на наші запити.

— Що спонукало українських політичних діячів взяти активну участь в сьогоднішньому меншостевому конгресі? — було перше наше питання.

— На вступі мушу зазначити — почав д-р Дм. Левницький — що офіційно ті конгреси не називаються ні „меншостевими“, ні „конгресами нац. меншостей“, тільки „конгресами організованих національностей“. Справа нашої участі в тих конгресах була вже предметом кількох разів переговорів з їх ініціаторами й керманічами. Оскільки й особливо важною справою для нас були справа статуту, вірніше кажучи: характер цієї установи. Як довго деякі постанови статуту мали з гори визначувати відношення усіх членів конгресу до держав, в яких вони нині перебувають, і тим самим аподиктично наклали всім без різниці національностям не тільки мінімум, але й максимум їхніх природних змагань, зводючи це максимум до рівня якоїсь куцої культурної автономії, так довго — річ ясна — ми не могли тули належати. Однак, коли ситуація виявилася настільки, що приналежність до конгресу в ніякому разі не стоятиме на перепоні нашим основним змаганням, а одночасно дасть можливість боротися на ґрунті цієї міжнародної організації за певні специфічні й конкретні цілі, не було причини позбавити себе ще одної ширшої арени боротьби й ще одної голосної трибуни. Безумовно, що така установа як „Конгрес організованих національностей“ не має — бодай покищо — великого реально-політичного значіння, не має взагалі ніякого безпосереднього впливу на практичне формування національних відносин у поодиноких державах та в цілій Європі; вона відіграє хіба роль активний психологічної підготовки під майбутні, силою змагаючися течії, назрівачі зміни. Алеж аналогічною установою щодо практичного нормування міждержавних і міжнаціональних взаємин є подекуди й сама Ліга Націй, яка є головним носієм морального чинника. Та в цього зовсім не виходить, щоб держави нехтували Лігою Націй. Правда теж, що „Конгрес організованих національностей“ не дуже відповідає нам тому, що ми не маємо в ньому рівноправних нам співучасників. Здебільша є там невеличкі національні відродки. Ясно, що

між нашими й їхніми аспіраціями існують величезні різниці. Однак, приймаючи раз в основу нашої політики потребу входити до всіх міжнародних організацій, де лише можемо належати, та брати участь в міжнародних з'їздах і нарадах, коби лише не ціною звузуження нашої політичної платформи, ми не могли відмовитися й від участі в сьогоднішньому „Конгресі організованих національностей“, бо інакше послідовно мусили б ми виключити себе з усіх міжнародних організацій, які нині стоять перед нами отвором.

— Яке враження зробив український виступ та як до нього поставилися зацікавлені чинники?

— Наша присутність на сьогоднішньому конгресі й приступлення до організації національностей саме й доказали правильність в горі заснованого погляду. Ми мали змогу ще раз пригадати світові наше існування та вказати на відносини, в яких перебуваємо, як і зазначити цілі, до яких змагаємо і яких ми зовсім не зрекались. Відгук, який зробила наша заява, проголошена першого дня конгресу, засвідчив найкраще, що ця заява таки не проминула без враження. Адже не даром зараз другого дня генеральний секретар Ліги Націй п. Дріммонд обурювався перед президентом конгресу п. Вільфаном, що — мовляв — конгрес, на якому лунають такі заяви, як українська, перестає бути інституцією пацифістичною і перетворюється ледви не в революційну організацію. І скільки би потім п. Вільфан, жиди чи інші затрівжені „пацифісти“ не старалися затерти пераїсне, „некорисне“ в колах можновладців враження, усе одно факт залишиться фактом і мусить мати в розвитку ідеї національностей певні конвенції.

— Польська, жидівська і російська, еміграційно-меншостева преса подала вістки про якісь — що так скажу — антиукраїнські застереження п. Вільфана. Дозвольте запитати Вас, що було на ділі?

— То правда, що преса неприхильна конгресові, головню польська, багато говорила про всякі застереження п. Вільфана проти нашої декларації. Однак мушу ствердити, що вона перебрала мірку, підкладаючи під слова п. Вільфана свої бажання. Тимчасом п. Вільфан негайно після проголошення української декларації і на другий день виразно підкреслював, що „українці з Польщі готові співпрацювати над розв'язкою проблеми національностей у рамках дотеперішніх принципів конгресу, без шкоди для усіх інших своїх поглядів“.

— Що склалося на те, що сьогоднішній конгрес набрав далеко більшого шуму, як усі попередні?

— Так, сьогоднішній конгрес справді набрав великого шуму. На те склалося багато причин. Перш усього конгрес відбувся безпосередньо перед сесією Ліги Націй, зискуючи — зовсім природно — більше зацікавлення з боку дипломатів і

пресових кореспондентів, що приїхали до Женеви. Далше, резолюція конгресу проти іменування єспанського урядовця референтом для справ національних меншостей у Секретаріаті Ліги та проти наступування Лігою цих справ була першим від існування Ліги того рода гострим виступом якоїнебудь міжнародної установи. Та найбільше крику на маргінесі сьогоднішнього конгресу стинили поляки, поденеровані дебатованими у Женеві справами Литви і Надреї та особливо нашим виступом. Щойно повернувшись до краю, я познайомився з отими голосами польської преси і справді не можу нічим іншим пояснити їхній — кажучи делікатно — нечувано подразнений і напастливий тон, як лише надмірним поденеруванням та іншими прикростями. Бо кому, як кому, але полякам усе те, що казалося у нашій короткій декларації, давним давно було докладно відоме. Все те говорилося в соймі та в сенаті, близько від десяти літ пишеться у пресі. А навіть колиб не говорилося і не писалося, то само собою повинно бути зрозумілим всякому тверезому політикуві. А в Женеві не сказано ні одного нового слова, взагалі нічого нового. Чогож тут обурюватися, непристойно лаятися і цукувати та грозили? Я розумію, що Польщі неприємна є яканебудь згадка про українців на міжнародному ґрунті. Але, здається, пора вже польським політикам і польській пресі освідомити собі, що на міжнародній арені з кожним роком буде про Україну та українців щораз-то голосніше, навіть тоді, колиб самі українці мовчали. Країна пора погодитися з тим, що в світі перестануть вже лунаати самі пани під адресою Версалю і Риги, що десятиліття дотеперішня політика Польщі мусить таки видавати озочі та що врешті аське зацитування, затушовування чи просто затулювання рота абсолютно не веде до цілі.

— А чи Ваше інтерв'ю з представником жидівського „Морген-у“ вповні є ідентичне з тим, що Ви говорили?

— В останніх часах так багато писали про мене і так часто викривляли мої думки і слова, навіть в есенціональних справах, що я відвик користуватися формою спростувань, бо на це я не маю ні часу, ні змоги. Можу Вас лише впевнити, що мої слова не зовсім вірно передав представник жидівського органу.

— А дозволяєте Вас спитати, як Ви оцінюєте висіди сьогоднішнього „Конгресу організованих національностей“, бо польська преса оцінює його як повну невдачу?

— Зовсім природно, що польська преса, вірна своїй струсіній тактиці та виведена з рівноваги українським виступом і напруженням „святості“ Ліги Націй, окреслила вислід сьогоднішнього конгресу як повну невдачу. Та це не відповідає дійсності. Годиться пригадати, що минулого року виступили з конгресу буквально всі слав'яни. А в цьому році вони всі знову вернули до нього — за винятком одних поляків. Але й поляки зовсім не аважують конгресу „установою сумнівної вартості“, як його називає півурядова „Епока“. Про це свідчить факт, що — навіть остяючи поза конгресом

Обезпечуйте

своє життя виключно в Товаристві

„КАРПАТІЯ“

Львів, вул. Руська ч. 181.

— польська група вважала доцільним прислати телеграму з бажаннями успіху та дальше уважно слідкувати за ходом нарад конгресу (так напр. найактивніший минулорічний польський провід, учасник конгресу п. Качмарек і цього року був в ньому присутній, дарма, що вже в обсерваційному характері — журналіста!).

Не надалося „Конгресам організованих національностей“ надто великого значіння, в ехпідний важкий їх позитивним явищем та особливо признати успіх за сьогоднішнім конгресом. Вважаю теж позитивним кроком нашу участь в ньому.

— А що Ви скажете, п. голово, про сенататні виступи українських груп на женевському терені?

— На конгресі були аж три делегації від українських земель: з Польщі, Румунії та Чехословаччини. На жаль, виступали вони не лише нескординовано, але й по суперечних напрямках. Лише делегація українських земель під Польщею (пос. о. прап. Куницький, посолка Рудницька і я) прибула до Женеви на передодні конгресу і мала час повести на місці останній переговорів та першого дня зголосити декларацію, після якої зразу ми добули одно місце в Президії конгресу. Делегація з Буковини (в особах пп. Кракалії, д-ра Залозенького і д-ра Корута) з'явилася щойно другого дня й без порозуміння з нами оголосила досить дивну заяву, яка викликала різномірні і суперечні коментарі. Заява буковинців звучала: „Вступаємо до „Конгресу організованих національностей в Європі“, щоби на цьому терені мирним шляхом боротися за найважливішу для нас під теперішню пору культурну автономію. Наколи б ми хотіли висаджувати мости у воздух, то робили б це вдома, а не приходили сюди“. Знову ж від Закарпаття аж на третій день, під сам кінець конгресу, виступив п. Куртик, промовляючи по „руснацьки“ й критикуючи вправді гостро чехізаційну політику уряду ЧСР, однак не виявляючи ясно, яку властиво національність він репрезентує: українську, „руснацьку“ чи російську? Безумовно, що на будуче треба буде подбати про скоординування українських виступів на такому міжнародному терені, як „Конгрес організованих національностей“, на якому мусимо зайняти місце, належне нам не лише з титулу чисельності українців у чужих державах, але головню з титулу міжнародного значіння української проблеми, яка далеко виходить поза римиці асій інших „меншостевих“ питань.

— На кінець ще одне питання: які то розбіжності виникли між українською й російською делегаціями, бо жидівська й російська преса писала про сутичку між Вами і проф. Курчинським?

— Я читав усі ті, по правді кажучи, нісенітничі на тему мови Пунікіна, Шевченка і „галицького нареччя“, однак все це нешкідливі сплетні. З проф. Курчинським гово-

ри я всього кілька хвилин. Він звернувся до мене у російській мові, а я зазначив лише, що російською мовою не володію як слід, але й добре розумію. Тоді проф. Курчинський пробував говорити по українськи, на що я зазначив, що не слухався говорити по українськи, коли це справляло йому труднощі. Після того проф. Курчинський перейшов на російську мову, а я відповідав йому по українськи. Про Пушкіна, Шевченка чи „галицького порфірія“ не було навіть найменшої згадки. Все це вдумки людини, що всюди гадяється за „сензаціями“.

С. Р.

Занедбана ділянка.

Бюджет турчанського повітового самоврядування і українці.

В справі порушень на сторінках нашого органу в статті під назв. „Занедбана ділянка“, де між іншим наведений бюджет повітового самоврядування у Турні, дістаємо від д-ра М. Кондрача таке висновок:

„Повітовим Виділом і Повітовою Радою керує староста в характері комісара (маршала нема). Він урядові в тих установах разом з прибутком радою, до якої входить (меншані (не вибрані) одиначі, а українців репрезентують там Мих. Пухир, б. війт з Валого і б. голова повітового комітету УНС-а, Мих. Данилович, нотар (чоловік обласно хорий) і Віктор Комарницький, господар з Висоцька (одинак)!! Всі ці заходи в справі побільшення прибутку ради як письменні, так усні не візнають досі ніякого успіху. Наслідком того являється, чому в бюджеті нема ні сотина на українські цілі“.

„Неправдою є, немовби „а-русской строки не было. ініціативи“. Ось наприклад філія „Прогресу“ в Турні вносила кілька разів подання в справі субвенції до установ самоврядування, але отримала всього 230 золотих, так що застосовувалася над тим, чи таку „велику“ допомогу взагалі прийняти? За те правдою є, що села Михомець, Лина, Хамів та інші встановили були до громадських бюджетів позивні на читальні „Прогресу“ і „Народні Дому“, але Повітовий Виділ усе ці позивні заодно спростював! — Українська інтелігенція турчанського повіту не займається вправді громадськими справами як слід, але на господарку „байрату“ в Повітовій Раді не має і не може мати ніякого впливу“.

Сучасне становище кооперації на Радянській Україні.

I.

Робітнича споживча кооперація.

З української радянської преси ми знаємо, що не зважаючи на досить велику допомогу держави в останніх роках, кооперація на Радянській Україні розвивається повільно й має багато хиб; також її робота, особливо міської споживчої кооперації, є дуже дорога й лиха. Споживча кооперація, особливо в робітничих і міських районах, дуже але обслуговує споживачів: сирізь є величезні постійні черги людей, склади дуже але забезпечені продуктами сільськогосподарства і мають дуже обмежений вибір товарів. Через це більшовикам ніяк не вдається обмежити приватну торгівлю. Через порушення „приватників“ весь час утрудняється не тільки одержувати різного роду товари в достатній кількості, але часом навіть продає їх лінійної якості й не дорожче, ніж кооперація.

На нашу думку, головна причина лиха полягає в тому, що більшовики зробили з кооперації, замість добровільного об'єднання заінтересованих, наліз примусову бюрократичну установу. Цим і пояснюється в першу чергу такі неприємні явища, що понад 70 проц. цілої торгівлі кривією на Радянській Україні йде поза кооперацію. Також молоко й масло по містах постачають і продають приватні купці. Кооперативна торгівля цими продуктами дуже мізерна, а тим часом на Радянській Україні цю справу провадять не лише споживча, але і сільськогосподарська кооперація. Через більшовицький бюрократизм у минулому році, як це ми довідуємося з „Комуніста“, ч. 176, були такі дивогляди, що „продовольчі крамниці робкопів були головним джерелом постачання для всього міського транспорту, навіть для селян приміських сіл. Селяни купували хліб і годували ним худобу“. Правда, тут треба мати на увазі ще й те, що ці кооперативні дуже часто випускають такий хліб, що він євразійськ шкідливий до їдженя для худоби, ніж для людей.

Однак, хоч і не викривили й показували більшовики велику ідею кооперації, однак всеж такі вони, хоч і поволі, хоч з ріжними ликами, а таки розвиваються. В ч. 182 „Комуніста“ ми знаходимо у статті М. Попова під заголовком „Капітальне будівництво споживчої кооперації на 1928-29 рік“ дуже цікавий фактичний матеріал про сучасне ста-

вище як робітничої, так і сільськогосподарської споживчої кооперації.

Попов зауважує, що споживча кооперація сама признає свою меншу роботу в справі забезпечення населення заходами поживи й промисловими товарами, однак подає на своє оправдання такі два важні аргументи: перша — брак приміщень для торгівлі й для зберігання продуктів, які швидко псуються, й друге — недостатня нагромадження капіталів, а через це невеликий брак коштів який не дає їй змоги як слід розвивати капітальне будівництво.

За 1926-27 рік оборот робітничої кооперації на Радянській Україні внісся 553 мільони карбованців; він збільшився су-проги 1925-26 року на 27,5 проц. Сітка крамниць робітничої кооперації мала на 1. жовтня 1926 року 9464 одиниці; на 1. жовтня 1927 року вона мала вже 4680 одиниць, цебто зросла на 34,5 проц. З цього ми бачимо, що зростання сітки відбувалося швидким темпом, ніж зростання обороту продажі товарів. Однак „якість обслуговування“ — констатує М. Попов, — погіршується, або в кращому разі лишається стабільною на поганому рівні, але не поліпшується. Це відбувається тому, що останнім часом приватна торгівля інтензивно зростається, а кооперація не має змоги через брак коштів і приміщень повністю заступити приватника. Через це, не зважаючи на значне зростання кооперативної сітки, обслуговування споживачів не поліпшується й черги не зменшуються“.

Як побачимо далі в доповідях у Попова цифр, робітничу кооперацію не можна об'єднувати в тому, що вона мало вкладає коштів у капітальне будівництво. Навпаки, вона вкладає у капітальне будівництво стільки коштів, що навіть підкопує свою фінансову підставу й не забезпечує своєї торговельної роботи. А саме в 1926-27 році у капітальне будівництво, устаткування та інвентар робітничої кооперації вкладав 3,6 мільонів карбованців, а в усіх інших інших перухою статті білявше 1,8 міль. карбованців, а всього вкладає в нерухомі статі 5,4 мільонів карбованців. Звичайно, ми не можемо з певністю сказати, чим пояснюється той факт, що не зважаючи на ці, як бачимо, зовсім не малі вкладки в капітальне будівництво, якість праці робітничої кооперації не поліпшується, а погіршу-

ється. Ми можемо лише догадуватися, що аналогія з капітальним будівництвом в українській індустрії, що не будівництво коштує незвичайно дорого, а крім того є дуже низької якості.

В біжучому році уділових капіталів робітничої кооперації одержала лише 1,7 мільонів карбованців, як бачимо прайорит дуже невеликий; решту витрат на капітальне будівництво в сумі 3,7 мільонів карбованців покрили зиски й обороти власних капіталів, бо зисків не вистарчило. Як бачимо, становище витворилося зовсім не нормальне. Наслідком такої надмірної витрати випало те, що власні коштів робітничої кооперації, які на 1. жовтня 1926 року внісся 12,5 міль. карбованців або 15,8 проц. всіх оборотних коштів, зменшилися на 1. жовтня 1927 року до 11,3 мільонів карбованців або на 10,8 проц. всіх оборотних коштів. Ясно, що коли робітничої кооперації збільшує свої торговельні обороти на сотні мільонів карбованців, а різноточно зменшує розмір власних коштів у торговельному обороті, то тим вона підтримує всю свою фінансову базу й легко може опинитися в такому стані, що не зможе розвивати оборотів навіть у тих межах, в яких це можливо при теперішніх приміщеннях.

З огляду на таке погіршення стану робітничої кооперації контрольні цифри аперативного будівництва на 1927-28 рік складено дуже обережно, так обережно, що вони, як висловлюється Попов „аж ніяк не задовольняють найпотрібніших запитів кооперативного будівництва“. В робітничій кооперації сітку крамниць мали поширити на 682 одиниці, вкладавши в нове будівництво й переустаткування теперішньої сітки 2,6 мільонів карбованців. Перед тим, хто укладає контрольні цифри, стояла дилема: або дати інтензивно будувати і тим самим остаточно підірвати фінансовий стан кооперації, або ж будувати в міру фінансових можливостей, згорі знаючи, що це будівництво ні в якому разі не зможе поліпшити обслуговування споживачів. Вибрано останній варіант.

Як ми бачили, споживча кооперація розпоряджаєся незвичайно малим власним капіталом, як уділовим, так і оборотним; цей брак капіталу й гальмує все капітальне будівництво. Кооперація досі дуже мало збирала уділові внески й мала зовсім незначні податки. Доверша в біжучому році вона збрала до діяльності праці в цьому напрямі, і справді, за 10 місяців біжучого року (27-28 р.) збрала в робітничій кооперації уділових капіталів 3,6 мільонів карбованців проти 1,7 мільонів карбованців за 1926-27 рік. Од-

АНДРИЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ,

СОНЯШНИК.

Як хто не був на селі, на нашому українському, і не бачив живого соняшника в українському огороді біля хати, то хай піде до українського театру, а там напевно побачить його на театральній задній декораций, що представляє українське село. (В тому ліж біда, що тепер наші театри дуже скупи на народні побутові вистави). Соняшник то атрибут українського села, без якого українського огорода не можна собі уявити.

Про соняшник кажуть старі люди, що він відгання від хати різної нечисти особливо діточі. Я вважаю соняшник за українську національну рослину. Він має навіть стільки схожості з українським народом, що дається кому-небудь лускати і витискати із себе олій.

Соняшник має таку прикмету, що все звертається своїм широким сонцеобразним лицем до сонця. З того я міркую, що він має свій розум, свою душу, а з того, про що нижче скажу, кмітучі собі, що либонь правдиве є твердження природників, що душа не є лише привілеєм людини, але кожна тварина з царства звірів, рослини і каменюк має свою душу і свій розум.

Та чогож я розписався про соняшник, коли я неприродник? Ті рефлекси викликала в мене стріча — цілком випадкова — з одним моїм давнім знайомим добро-

дієм. Познайомився я з ним давненько перед війною. Тоді він фазіонував себе безкомпромисовим соціал-демократом. Опісля я його втратив з очей, але чував і читав про нього багато. Отож він у часі світової війни ходив усе слідити Січових Стрілців. Опісля був між Петлюрівцями, опісля при Петрушевичу, опісля відбув перелет через океан на... кораблі (тоді ще не було спорту перелету на літаку), пропагував Скоропадщину і т. д. і т. д. аж згодом дуже споживчив і попав між крайніх архієпископів клерикалів. Значиться, перемандрував від одного бігуна до другого.

Коли я стрів його, ми розговорилися як старі знайомі.

Я не маю ні крихітки політичного хисту. Не надумуючись інколи хляпну щось таке, що краще булоб замовчати, бо то взука політична. Та ще, як хто з моїх людей є при мені, тай мене впору за полу сісти, або під столом на нагітток наступити, то я зараз схаменуся і вірау на слові. — Колиж при мені нема нікого з моїх опікунів, тоді говорю так отверто, що найслабший політик вважає це за невинуватий політичний гріх. Опісля я сам зміряю, що але я зробив, вихопився з чим, але то все буває запізно.

Так було і при тій стрічі з моїм давнім знайомим. Говорили ми про це та те, аж я не втерпів і слитав просто: Поясніть мені, добродію, чому і для чого ви переходили такі політичні метаморфози та пере-

скакували в протилежності? Чи у вас політичні переконання так швидко переминюються?

Мій знайомий поглянув на мене з такою поблажливістю, як астроном на дівчака, котрий не може зрозуміти, чому земля обертається довкола сонця, а не навпаки.

— Ви це метаморфозою називаєте? Ні, добродію, це лише зрозуміла, до обставин пристосована орієнтація або як її глумливо хоч безвідстапно називають „смена вех“.

Такою відповіддю він мене розто-рохив. Я не знав, що на це сказати, а він побачивши свою побіду назі мною — говорив далі так:

— Ви повинні знати, що ми занадто відстає від природи і повинні, щоб наше існування забезпечити, наблизитися шораз більше до неї. Возьмім такий простий собі повновидний хлопський соняшник, наш український соняшник. Може завважали, що він усе звертається до сонця, політично сказавши: орієнтується на сонце. І людина так повинна робити, якщо хоче жити...

— Ви певно думаете про соняшні купелі? — кажу я, — але лікарі кажуть, що з тим треба поступати обережно, щоб часом не дістати соняшного удару...

— Ви берете мої слова надто буквально. Поперед усього від соняшного удару можна забезпечити себе крисатим капелюхом. Ви може бачили, що німці своїм косям капелюхи на голову закладають? А возьмім такий ширококрисий кар-

динальський капелюх..., що на це скажете? Ручу вам, що жаден кардиналь соняшного удару не дістане, хоч в Римі сонце більше парить як у нас. А хібаж мені не вільно такого кардинальського, скажім, капелюха зживати? Чи то лиш привілей жінок червоні капелюхи носити? Але не в тім діло... Бачите, я не маю на думці небесного сонця лиш таке такі земське сонічко. Воно оживляє нас, кріпить, запевняє панування над другими, одним словом воно животворне і...

Я перебив:

— Я, вибачте, астрономію не дуже то певний. Знаю, що є у всесвіті ще більші сонця від нашого, але я його не бачив, бо взагалі до телескопу не наближався...

— Відає, що ми до завтра не порозуміємося... Не про те сонце все-світ у говорю, лише виразно я сказав про сонце земне, а від нього соняшного удару ніхто ще не дістав і не дістане...

— Деж воно і як воно називається?

— Ах! ви недотепні! Воно називається долар.

— Та як? Цей забруднений, витертый, подовгастих папірець з визерунками різних Лінкольнів, то сонце? Чудасія!

— Ні, він лише представником того крутаєнького, блискучого золотого долара...

— Я його ніколи в житті не бачив і не знаю, чи він взагалі існує.

— Ви багато чого не бачили, а мусите повірити, що воно є. Але послухайте далі. Я в це доларове

наше самого уцілого капіталу на капітальне будівництво далеко не вистарить. Кооператив мав би мати ще нормальний зиск, а справа з зиском стоїть дуже але. В 1926-27 роках робітничі кооперативи дїстали 3.516 тисяч карбованців зиску, що становить 0,64 проц. П обороту. А Наркомторг України дозволяє кооперативу мати зиску не більше, як 1,5 проц. від оборотів. Доверва в ліній бажутого року, після відповідних заходів. Вуко-спілки, Українська Економічна Рада ухвалила, що кооператив може мати зиск не більш, ніж 1,5 проц. від оборотів, а тож однаке умовою, що вони мусять додержуватися середніх цін. Цей дозвіл може дати змогу кооперативу одержувати більш зиск, ніж досі, і тим способом дати їй можливість поновити швидко темпом капітальне будівництво.

Контрольні цифри на 1928-29 рік передбачають таке капітальне будівництво: по робітничих членах Вукоспілки 9.294.000 карбованців, а членам райових спілок — на 1.598.000 карбованців. До суми будівництва входить по робітничій кооперативу на 5 мільйонів карбованців будови пекарень хліба в Івано-Франківську, на 3.000.000 карбованців, на краниї, склади і холодильники.

Однаке виділяти робітничі кооперативи більше гроші на це будівництво? Після передбачуваного збільшення оборотів робітничої споживчої кооперативу з 553 мільйонів карбованців у 1926-27 році до 930 мільйонів карбованців в 1928-29 році. Однаке не знати, чи вдасться осанувати такий оборот, і який зиск матиме від цього робітничі кооперативи. Коли ми візьмемо на увагу незначальну напруженість державного і місцевого бюджетів України, то треба гадати, що кооперативні і цих бюджетів не одержать тих коштів, які передбачають контрольні цифри. А ці цифри передбачають одержання для кооперативу з державного бюджету 3 мільйонів, а з місцевого бюджету 1.380.000 карбованців. Так само і передбачене асигнування на цілі робітничої кооперативу від місцевої промисловості в сумі 370.000 карбованців в цілком ілюзоричним.

З цього ми бачимо, що робітничі кооперативи на Україні ніяк не може в будучому році числитися на якийнебудь більший розвиток. А з цього виходить, що коли досі вона дуже але забезпечувала своїх членів, то в найближчому будучому справа не може поіпінитися, а хіба тільки поіпінитися. В дальшій статті ми подамо дані про сучасний стан сільсько-господарської споживчої кооперативу на Рад. Україні.

сонце твердо вірю і на нього до смерті орієнтуватися буду.

— Цеж виходить на... рептилку...

— Поміляється. Рептили бувають сліпі, а я добре виджу. Та щоб не було між нами баламутства, то я вам виясню справу на підставі астрономії, а побачите, що справа не така страшна, як вам здається. Я вам казав, що людина повинна наблизитися до природи, значить, природу наслідувати. Возьмім соняшник. Він, як, я вже згадував, орієнтується на сонце. Певно ви чули дещо про зодіак?...

— Так, я чув і читав у календарі, що наше сонце мандрує увесь рік по зодіаку, а зодіак має різні стадії, які називаються знаками: От візьмім: стрільця, рака, ланни і всяку іншу потвору...

— От ми й на дорозі до порозуміння. Так само, як сонце небесне має свій зодіак зі знаками різної потвори, так само і моє сонце долярове має свій зодіак з своїми власними знаками...

— Не вжеж? Себ то які?

— Подождіть, зараз. В календарі пишеться, що як сонце вступає у знак барана, то значить весна, у знаку рака починається літо; осінь починається в знаку ваги. Бачите, як воно все природне. В осіні люди мають найбільше до роботи з вагою, бо продають молоде чене збіжжя, а тепер уже на кірці ніхто не рахує. Ну і т. д. Зодіак мого сонця інший. Він чисто політичний. Отож є знак П і ІІІ інтернаціоналу, знак польського ора, галицького Льва, петлюрівського

3 життя українців за океаном.

„Рідна Школа“ в Філадельфії.

Дня 5. серпня н. р. відбувся в Філадельфії пікнік „Рідної Школи“, який узавдя шкільний комітет. Це товариське свято показало ще раз наглядно, що справа рідного шкільництва в Філадельфії має за собою загальну піддержку громадянства.

На наміан комітету української школи українське громадянство Філадельфії прийшло масово на пікнік. Били тисячки старших громадян, молоді й дітвори проїздили при чудовій погоді кілька годин на веселій товариській розвазі. Комітетові, учителям, представникам і членам різних тутешніх громад взяли на себе раду і безкорисно працювали для ті готівки і виконання програми пікніку. Приємно було дивитися, як складно працювали рука об руку на своїх місцях для одної справи громадяни з усіх околиць нашого міста, з Норту і Сауту, з Найтауну і околиць 23-тньої уличі, з Манайонку і т. д.

В діточих січових вправах, що відбулися на пікніку, взяли теж участь діти з усіх частин Філадельфії. Коли випечення тих вправ удалося, не звважаючи на несприятливу літню пору, то велика заслуга в цьому батьків тих дітей, що послали їх на проби в далеких околицях, платили деякі разів тиждень дозволу, а деякі навіть самі привозили свої і сусідські діти та забирали назад до дому щоб уможливити спільний виступ.

Після першого шкільного концерту в червні цього року, це був другий випадок, що наша дітвора з різних закутків міста виступала як одна громада. Коли „Рідна Школа“ зробила тільки те одне, щоб таким спільним виступом розбудила в молодих філадельфійцях українців з різних околиць почуття приналежності до одної української громади і одної української народності, то вже тим вона зробила велику роботу.

Пікнік приніс теж значний матеріальний успіх, даючи 140 17 дол. чистого доходу. Відповідно до призначення, четвертина доходу (35 00 дол.) піде на будову Дому Української Інавіль у Львові, а решта (105 17 дол.) на фонд „Рідної Школи“ в Філадельфії. На цьому фонді стоїть уже сума 22 35 дол., яка заланилась із зборів на шкільний концерт в червні. Всього фонд нашої „Рідної Школи“ виносить тепер 127 52 дол.

Тим чином створено вже початок фонду, що має дати підставу плановій

тризуба без Галиції і Льодомерії, всеукраїнського тризуба, червоні зірки, Петрушевича, Скоропадського, панського хреста і т. д. і т. д. Моє сонце було вже в знаку П. інтернаціоналу, тоді, як ми познайомились, опісля як я вступав слідами Січових Стрільців, воно було в знаку всеукраїнського тризуба, опісля перейшло знову в знак Петрушевича, опісля в знак Скоропадського і т. д.

— А тепер в яким знаку воно?

— Тепер як раз воно, себто моє долярове сонце в знаку панського хреста...

— А який дальший порядок цих знаків у вашому зодіаку?

— Цього сказати вам не можу, бо мій політичний зодіак ще науково не розроблений і не впорядкований. Може бути, що колись прийде ще раз моє сонце в знак всеукраїнського тризуба, то і моя орієнтація туди. Хай собі зрештою бере який хоче знак зодіаку, без огляду на валюту, бо як там не буде мого сонця, то й мене там нема...

Я був дуже тим виясненням врадований, бо мав наглядний доказ, що 1) не лише душа людини може по смерті перейти в іншу тварину, але й навпаки з іншої тварини напр. з осла, малпи, свині (вибачте за слово), або соняшника може перейти в людину; 2) соняшник є чисто національною українською рослиною; 3) що як раз душа тої національно-української рослини переходить у тіло тих українців, що все на валютне сонце орієнтуються...

організації української школи в Філадельфії. Завданням громадянства буде доповнити фонд своїми жертвами, щоб забезпечити виконання шкільної програми, яка повинна увійти в життя в найближчій шкільній році.

Українська молодь кожного віку мусять підтримати свою рідну освіту. Мусимо обхотити українською школою тисячі нашого молодого покоління в нашій громаді. Для дітвори мусимо дати українську початкову школу, для підлітків і старшої молоді відповідні курси. Це саме найперше наше завдання. Це планна, найближча справа кожного українського громадянина.

Українська Господарська Академія в Подєбрадах.

ІІ ІСТОРІЯ І РОЗВИТОК.

Скоро починається навчання для нашої академічної молоді і наша молодь поспримує шов до своїх шкіл, щоб там здобути знання для кращої роботи між своїм народом, і розуміється, добути при тім хліба для себе.

Одна частина тої молоді піде все ще у тертій шляхом на університет до Львова і Кракова і т. д. І на те після наших перших знань на власний університет осподувати. Друга частина нашої молоді старатиметься буди всякими способами дістати для студії за Збруч, з трети на Захід.

Ось для цієї третьої, що приїмає за світом і культуру на захід, посвятили цю кілька слів.

Був я перед кількома місяцями в Подєбрадах і приїхавши ціл українським господарським академії. Заснована вона в травні 1922 р. на основі ухвали міністерства хліборобства чехословацької республіки. Її вона приватною високою школою з високошкільною організацією в справах адміністрування школою, форми викладів та переведення іспитів. Вона є національною високою фаховою школою, що ставить своїм завданням підготувати для України вчених агрономів, лісівників, економістів, кооператорів, статистиків, метеорологів, гідротехніків та технологів. Відповідно до того завдання академія поділяється на три факультети: 1) агр. лісовий з відділами: а) агрономічним, та б) лісовим; 2) економічно-кооперативний з відділами: а) економічним, б) кооперативним і в) статистичним, та 3) інженерний з відділами: а) гідротехнічним, б) механічним (не відкритий) та в) хіміко-технологічним. Економічний відділ економічного кооперативного факультету в свою чергу поділяється на підвідділи: банковий, кооперативний, місцевого самоврядування та промисловий.

Ініціатива заснування української високої господарської школи на еміграції належить Українському Господарському Комітетові в Празі. 17. січня 1923 р. Загальні збори загального Комітету виборили спеціальну організаційну комісію, на яку вложено такі завдання: а) подбати про допомогу українським вченим і культурним силам на Україні; б) подбати про врятування українських вчених та культурних сил на еміграції шляхом використання їх для культурно-просвітньої праці і підготовки української молоді на різних спеціалітетах у господарських та технічних галузях. Ця комісія наважала листуватися взаємно з Управою Всеукраїнського Спілки Сільсько-господарських Техніків, що під цей час перебувала на еміграції у Польщі. Учені спали, що купували біля цієї Спілки енергійно прийшли в допомогу комісії й згоді ввиробити та надіслати проекти програму для школи, а потім частину їх за кілька місяців, коли справа з заснуванням академії стала на реальний ґрунт, приїхали до Чехословаччини і вважали за організацію нової школи, як її професура. З її осягду виїхала перша Президія Академії (ректор проф. І. Шовгені, проректор проф. В. Іванович та секретар професорської ради проф. Шереметинський) та деякі агрономічно-лісового і інженерного факультетів. 28. квітня 1923 р. відбулася перша Професорська Рада Академії. З цього дня почала академія своє існування, хоч формально статус академії затверджений лише 16. травня тогож року. Місцем осідку академії було обрано м. Подєбради, де тепер і вона перебуває. Перший бюджет її був дуже скромний — 70 тисяч корон ч. місячно. Треба було понайти багато сил, енергії і энціхлізності, щоб з такими

коштами організувати всі три фахово-налі зв'язні між собою факультети, планувати необхідні лабораторії, кабінети, бібліотеку і т. п. Але з одного боку доброзичливе відношення чинників уряду ЧСР, що виявилось між іншим і в поступовому збільшенні бюджету академії (який в 1927—28 р. шкільному був доведений до 250 тис. місячно без статендія) а з другого боку енергії та відданості своїй школі з боку професури та студентів допомогли академії перебороти всі труднощі й стати предметом уваги тих, хто бачить значальність і її установи та праці. Про це свідчать цілий ряд об'єктивних даних, як напр.: а) дуже прихильні статті в українській та чужомовній пресі; б) надання наукової стипендії Ротфелерівського фонду одному з професорів академії, яку дістав по виборі Професорської Ради Академії проф. В. Тимонішино; в) ряд відзначень, одержаних академією, а саме: 1) почесний диплом міністерства хліборобства ЧСР за шкільні експонати на виставці в Празі 1924 р.; 2) похвальний диплом хліборобської єдноти в ЧСР за експонати з лісівництва 1924 р.; 3) диплом відзначення Чехословацької хліборобської ради за праці студентів на господарській виставці в Празі 1923 р.; 4) диплом Центрального Союзу Вдкорів за виставлені шкільні прилади на виставі у Шлезькій Остраві 1924 р.; 5) велика державна бронзова медаль за експонати на господарській виставці в Празі 1926 р. й інші.

(Докінчення буде.)

Д-р Теофіл Окулевський.

СОКІЛЬСТВО ПОЛЯГЛИМ.

УКРАЇНСЬКЕ СОКІЛЬСЬКЕ СВЯТО В СТАНИСЛАВОВІ.

Розв'ій і сокільський рух у Станиславові та його повільно згаданий з назви татих Соколя, як імя І. Митро, д-р В. Якович, Генрик і Сент Будинковський, імя Дутна В. та інші.

Перше сокільське гніздо в Станиславові заложено вже в 1902 р., а вже в 1908 р. воно заклоло створенням власної сокільської, що йому зразу вдалося. По ліній заклали ініціативу голови В. Дутна перебудовано руху на репрезентативну сади, добуваючи руху, на сокільській площі ставили дім Рідної Школи і крім того лишили все ще догалий майдан під вправи. І треба піднести, що це саме та позитивна сторінка нашого сокільства, якого не має ніякий рух. Швидко від двох літ, опираючись на відбудову доміну, переміся становилися за організаційну працю в повільно. І хоча деякі ділячі грозили словами: „Ви мені з Соколом на село не пийтеся!“ то все таки цілою здрової сокільський рух в повільно. Бож годі було довше терпіти роботу сумної пам'яті Голуба, що похорошив там дутові товариства.

Про сокільську роботу в повільно найкраще свідчить мншла медіа, день 9. вересня н. р. Того дня виконувало Сокільство в Станиславові прива Сокола-Батка і знакувало пам'яті Полягалих Героїв, однаке не на те, щоб пошувати, але аби зачерпнути в збірному листу і провірі свої сили — віри до дальшої праці для вітчини.

Під вечір ми в Станиславові. В сокільській доміції незвичайний рух. Одні підготували передусю, другі занаті справи ми, треті винищують площу, а четверті приїждять, як ті всі робити. Як мало між ними, що працюють, інтелігентів! Майже всі мішани й релігійна молодь. Але одної академічної шапочки... Уважались нестеруджені, імя Дутна, побратими Рубачевський, Вішневський і Тріль з провідниками і провідниками.

А на другий день Свято, Вимріяна погода. Год. від 9-ої Соколя зня на місці. 6 туз Станиславів, Бельведер, Кайніки-Гірна Угрина, Отинія в односторон під проводом все метного поєр. Колязовського, є Селуїль Стрільців, Загнізла, Валуна, Усте Зелене Радча, Верхня з Калущина, є й відпоручники в Калуща і Печеніжана.

Готуються до Богослуження. На вразково узладжену площу перша входить дітвора „Рідної Школи“, а потім пластові курції, які зробили на мене якийнапрое вражіння своєю ноставою і квітністю. По них входить сокільські гнізда і стають лавами в силі 457 осіб.

Почесний чотирокутник держить Пласт і Сокіл-Отинія. Наконечники силе зашпаль золотом у ранньому сонці. Участь у молитві бере і кооператив Чорноморців, висилаючи з нагоди свого візду по одному відпоручникові в Даниїгу, Поззана, Кракова і Львова. Богослуження править о. канонік Дм. Сток. У чотирокутнику став громадянство, міщани, ремісники, залізничники, селяни. Грає церковні пісні залізнична музика. Настріп поважний, працязвичний. Янає гордість вступати в серце. Ми раби — змаємо за кого молитися! Бо не тільки до тих, що недавно злили головами, линамо думкою, але ситамо думкою в нашу дальшу минушину і пригадуємо собі, що так недалеко має і Дністер і Галич і Тереклан, де були Романовичі, Ярослав Осмомисл і інші. О, є за кого молитися! Б поміри, з яких вачодувати віри в бу-

душність нації Панасида і „Отче наш“ за Поляків потрясали душою.

З промовою виступив о. дщол Ганушенський і хоча пригрозивши говорити до громадянства, говорить до Соціаліста, бо його більше. Громадянства з самого міста Станіславова було вважати дуже мало, а вже така нікого не бачили ми зомімі учнів і молоді української державної гімназії. Чому, не знаємо.

По короткій промові музика заграла „Боже великий єдиний“ і на тому донець релігійної частини.

Після того йдуть проби музики. За той час довідаємося багато цікавих речей. А всі промови говорять про те, що вихованський дух дає більше пачу в районі станіславського населення. Не виступає про те, аби не наразувати гасет на конфіскацію. Значачу тільки, що це Спато мало до поборання неможливості дійсно перешкоди.

Пополуднива частина починається пів години пізніше, хоча вже готово, бо ждуть на громадянство. Заданість нам на тому, щоб воно побачило соціалістичну працю і з більшою надією дивилися в будучину. Збіряться вони наразі в сніп якої 1000 осіб. Старші Соколи четами до правителів. Вже давно-давно бачили Станіславів свою організаційну силу. Зразковий порядок на площі, і перед публікою — це засада влади. Золотом блистять відзнаки на соціальних шапках. Бавлять око вишивані одити Соколик. Мимохідь свої простуде згорблені плечі, гордо підносять голову.

Отваряє Свято голова кобур, ім'я Дутла. Вважу, що пошана Поляків, виконання тринизу „Соколя-Батка“ і соціальний послух були товчовим виявленням Свята і цей послух для прикладу — це основа, на якій соціалістично серед нації має працювати. По цьому в кількох словах передає прийняті підпорядкунок Сокола-Батка і його переклад відділів, що радісні своїм Святом, а потім ними лицем, оком погляди нації і віри переходить попри Старшину станіславського Сокола і відпоручниками Сокола-Батка. А між старшиною бачу і д-ра Грушевського, якому приходить працювати в Соціалістичній вже 34 роки! Все це нема молодших заступників... Публіка захоплена постановою відділів.

Різними і певним проком виводить 170 руховників до правих підпоруч. Стають. На де привади побратима Тріди „до правих розступіть!“ і шумом правого потопа заливають руховники підлу площу. Построєм, якого тоді пошлю на вулиці, допилю 340 разів до основної постанови. Ідуть знай нам львовіям вправил вільноруч до правого відділу в 1929 р. у Львові. Виповнюють добре при добрій музиці. Відходять, а на них спускаються півні від пластунок і мішанок. Стрілюю їх перше визнання за добровільну карність.

Маловим шитом розсипається на площі 60 руховників і з принадом виконують свої вправи. Оплескам нема кіпці.

Оригінально входить 40 вибраних руховників Сокола Станіславів, Бельведер, Київщини-Гірка в Урпіндо до чорнових аєж. По будові талесно підходять, не поводит у нас. І ми в Станіславіві мого чотось навчимося. По них вправил хорувонками Соколик і соціальних гнізд Станіславівців, а в відстав вправи на приклад. Як на перший раз, вправи вибраних вдовольно. Потім 27 руховників і 17 руховничок будували вей. Руховники на високі драбини і вони, перед ними руховники на стільниках і свіділі. Шлість прегарна. Могли би сміло виступити з ними в у Львові. Під сумерк заходять сонця виходить Соколик до вправ списами. Ідуть в колозо, сходяться в сніп хрест і розступитися до вправ. Розмах, удар електрикують нас. Відходять чвірками в пісню „Соколи Соколи“ і тим

випасти Свято. Бездоганне ведення свята — це засада провідників і провідників, як різними дачальників гнізд, що становили на висоті своєї гаданина. Станіславівське громадянство з вдоволенням розходилося домі. Станіславівські Соколи можуть бути вповні вдоволені тим своїм вступом, бо показали громадянству наглядно, що Соціалістично — це дуже важна діяльність нашого культурного життя. Важниця безперечно під аматорських турців чи навіть оперетку, бо всі українці мусять пам'ятати на цьому. „Криш свої снай рухом, бо як ти слабкий, то спит сироту ти кар!“

Небагато починається п'ятнадцяти соціальний свята. А щоб і читач знав, які ще будуть події: На вечорі УСС у Соціалістичних над Стрілюю злетівся соціалістичний Підвечерний пів 10. вересня. Цього дня провідник свята соціальний в другий снай під проводом Сокола у Вітніні Чортівщини в самому місті Чорткові. Рівночасно гнізда Львова мають свій соціальний день на площі Сокола-Батка. Стріляючи копією 34 п. м. на окупирний одит до Стри. а Болівішчина під Хітари по Корчуні і Камірку йде до перків у Столе на поштові соціальний свята. Залишають фотографію провірку соціальних сил для 30, п. м. „Юва-чівщина і Равщина своїм соціальними відзнаками.

Ще про Черче.

(Лист до Редакції.)

Як один зпоміж соток осіб, які користувалися в цьому сезоні мінеральними купелями в Черчі і досадили на собі благодатного впливу бородини й сірки, осмілююся просити Хазьну Редакцію помістити у Вашому щоденнику мої кілька уяв.

Що Черче має всі дані стати європейським дачиним місцем, не підпадає найменшому сумніву. Бородинна покладає там дуже багат, а якість і сила тамшньої бородини є на основі лікарських та інженерських оречень далеко вища, ніж приміром в Кривині! Що Черче може сміло конкурувати з цілою серією таких дачинних місцевостей, як Трускавець, Любін, Пішані й інші, про це писали вже в „Ділі“ д-р Т. Е. Бурачківський і ред. Ф. Федорців. Світаю будучину ворожать Черчу не лиш земельні його багатства, але також доглядна комунікація до нього, гарне його положення, достача в ньому спекулюючих на зиски осібників, незвичайна дешевість споживчих артикулів і т. д.

Однак справа в тому, аби Черче по вічні часи остало власністю українського народу, значить: аби його не визнали інші нації, подібно, як наші лічничі, промислові і відпочинкові села (крім Підляського і Зелемьники). І саме цій небезпеці мусять український загальним скорше запобігти! Сусільність, бажачи користати з Черчі чи то як лічничого чи то як відпочинкового місця, підносить до нього щораз-то більш вимоги, яких п'ятдесятна льокальна спілка навіть під проводом таких енергійних олітиків, як управитель школи Д. Бігус і громадський начальник

В. Глазун, ніким способом задовольнити не зможе. Черче мусять дістати величезний парк побіч кулевого заведення, мусять скопити всі лічничі води в джерела й рури, мусять поставити пансіонати і завести в громаді електричне освітлення — а ці колосальні витрати повинні покрити українська сусільність, оскільки щиро бажав здержати долю й розвиток Черчі у своїх руках, а не скоче все те легкодушно передати чужинцям.

На мою думку Українське Лікарське Товариство повинно беззаволючно зайнятися справою „європеїзації“ Черчі і негайно скликати у Львові в цій справі анкету, заснувати спеціальну кооперативу (хочби під фірмою „Черчанський Скарб“), приєднати для неї кількисот членів зі 100-доларовими уділами і припинувати скорого й солідного здійснення щойно начеркнених завдань. Я певний, що цим способом зберуться фонди, коштом яких Черче стане на належній йому висоті. Тим самим врятується ця місцевість перед наступом поштивника і буде по всі часи в наш.

Д-р М. Кондрат.

Голий факт.

З ма... льови укр... ського шкільництва.

Минулого тижня заст... ував новий болючий факт в ділянці шкільництва, факт, про який годі мовчати. Описую тільки саму подію, здержуючись від усіх оцінок, аби не дати притоку до інтервенції пресовому цензурі й аби про не прочитали всі читачі „Діла“.

Село Юрків в Товмачині село не велике, школи в ньому нема і ось громада своїм коштом побудувала свою „Рідну Школу“. Бо Юрківка — громада свідомо. При виборах до сейму голосувала в 100% (якж у нас рідкість!) і всі голоси віддала на листу ч. 8.

На догадання юрківчан вислала шкільна рада в Товмачі комісію, щоб оглянула повозбудовану школу в Юрківі. Начальник громади, який є рівночасно і головою кружка „Рідної Школи“, п. Оуфрїн Гудина зібрав поважних громадян з села в день огляду біля новоствореної школи. Селани зібрани між собою на кошті огляди 50 зол. і тишилися задалегідь, що комісія, оглянувши будинок, признає його гідним до навчання та з новим роком почнеться шкільна наука для їх дітвори. Новий дім шкільний, шкільні сади їсні, помешкання для учителя вигідні. Юрківчан хотіли просто похвалитися таким високим своїм здобутком у маленькій Юрківці.

Абе почули перший шипит, запит інспектора: „Нащо вам української школи? А потім інженір виміряв височину будинку і вікон та ствердив урядово,

що брагує ще 30 см. до 3 і пів метра, ну — і вікна за вузкі. Лікар (йх було троєх) запитав описав, чия нарізка напроти у віддалі 50 м. Селанська — кажуть йому. — Чому ви не вибрали іншої площі під будову? Постають до нас селанські хату напроти і школа втрачає світло.

І комісія рішила, що будинок не годиться під школу, бо, мовляв, він за низький, а лікна за вузкі. До того школи втрачають світло, коли хтось побудується напроти... — Таке писане прийде від шкільної ради в Товмачі — сказав інспектор і з тим поїхав на львогородов селанської корисної в сумі 50 зол. підізнав.

Ось вам голий факт, що підлясов глухим болем у душах всіх без винятку юрківчан. Хто бачив державні школи по наших селах, ніколи більше подібні до стави, школи з поважними шибками, яких тільки повишкані соломом і сіном, в яких нема підлог, при яких нема виходків, школи темні, темні, брудні. — той продумів плач а намі весь безмір болю наших юрківчан.

Антон Добрянський.

По широкому світі.

Здоровая пани римського значно погіршало. Лікарі ствердили новий принадок під впливом артеміо-склерозу.

Посли в альпських краях у денському парламенті погрожують сенескою соціал-демократичному австрійському урядові.

Прімо де Ривера святкував вигуконням демонстраціями в Мадриді та на провінції 5-ліття своєї диктатури.

Венізе-нос м в вибір вихати до Італії на лікування і при цій нагоді зустрітись з Муссоліні у політичних справах.

Дня 9 го п. м. у місті Мо святкували 14-ліття роковин французької перемоги над Марною. На свято приїхав військ міністер Пенлеве з промовою.

Перед виборами до Каси Хорих.

Пригадав.

В недалекий часі мають відбутись вибори до Каси Хорих м. Львова. Право вибору матимуть лише ті обезпечені, що занесені до списків виборців. Списки ці знаходяться в львовій Касі Хорих при вул. Браерівській ч. 8. І, поверх, причім стверджено, що багато українських виборців або взаєм не внесено до списків, або внесено під зміненними назвищами.

З огляду на те кожний обезпечений а також кожний пранедавець повинні перевірити, чи внесено їх у списки та чи внесено правильно.

На випадок ствердження, що обезпеченого у списки не внесено, або внесено неправильно, наслідок для справлення помилок подати до дня 16. вересня п. р. год. 8. вечером на імя Заряду Каси Хорих реалізацію.

СТЕПАН ЛІВІНСЬКИЙ.

Залізниця крізь Сагару.

Альжир, серпень.

Дивно непривітний устав сьогодні дідуся день понад альжирським побережжям. Нервовим рухом скинув зі себе пухнате покривало ночі, що йому старому не дало у волю виспатися. Потім простягнув себе зовдв-три рази, а від цього простягання земля заскрипіла у своїх основах і шибки бренькнули у вікнах, і став розчирувати темні кучері дерев горячим вітром пустині.

Цікавий це вітрище. Дужий він і страх прудкий, у мить покриве ціле тіло великими краплями поту, але дивно... А потім приходить утом.

Вже у полудне термометер показував 37° у тіні, а після обіду спека ще збільшилася. Понад морем повисла мряка, мов брудна, довгута хмаринка.

Під вечір утікаю з кімнати у місто. Але асюди зустрічають мене неввічливо насуплені брови вітру. Отже втікаю над море, у пристань.

Тут рух великий. Саме причалів грецький корабель „Темістоклес“ і висипав на воду цілу жмею човнів із білими, поважними постатями. Це вертають поочини з Мекки.

Линиво плюскає вода від удару весел і гамором обзивається беріг, де ждуть нових „гаджі“ їх свояки і знайомі.

Тремить земля біля мене, від тягару кількох ущертів вивонених подорожними автобусів, що із далеких оаз півдня аж на край моря привезли зі собою щось із великої меланхолії пустині. Стоять тепер тихо і дивляться на мене своїми блідувато-синіми, запорошеними очима, а вітер видуває білі шати людей, мов золотна вітрила.

Шукаю собі тинистої лавочки серед прибережнього скверу і приміщуюся вигідно поруч зі старшим уже панком, у колоніальному шоломі на голові, що пальцями крутить грубізну папіроску, а потім запаює її спокійно і без поспіху.

— „Альжирська Депеша“, „Ехо“ — несеться ввоздухом. Це появилася вечірні видання щоденничка. Ось уже малий, смуглявий хлопчик тикає мені задрукований клаптик паперу у руки.

— „Французький парламент рішив відкрити постійне бюро траас-сагарійської залізниці, якого завданням буде перестудіювати все питання так з технічного як і економічного боку; затвердив теж бюджет цього бюро у сумі мільонів х...“ — читаю заваз на першій сторінці.

Значить, французи не залишили свого заміру получить північ Африки з Томбукту і рікою Нігром?... Значить, не вдовольнили її автомобільні звязки. Конче хочеться цілком змазати з лиця Африки цю велику, жовту, безлюдну паяму, що розділяє, замість об'єднувати багаті французькі колонії... — думаю собі ізацікавлений.

— Аа... ви цікавитесь цим питанням, — обзивається нараз мій сусід із лавочки, привітно всміхаючись і показуючи пальцем на газету, — це дуже складне питання, докидає по хвилині, — і наврайд, чи панове з париських міністерських фотелів догадаються у чому діло і як до нього братися... — Мала злобна усмішка танцює в одному куточку його уст, але у решті щезає, щоби зробити місце папіросці.

— Так, це складне питання, — підхоплюю, — даруйте, я не дуже знайомий з питанням, але берім економічний бік справи, чи така величезна витрата коштів, — уявляю собі, що це будуть астрономічні цифри! — повернеться хоч частинно? — Берім хоч би спроби завести управу бавовни у Судан і французьке Конго. Вони не зовсім уважались успіхом, правда? — Або питання робучих рук, які, скажім, можна би транспортувати залізницею не такі то вони дуже численні

над Нігром, наслідком пошести африканської сплячки... Хутко вони тонуть, мов сніг на сонці, від контакту з європейською цивілізацією, особливо від примусу праці. Навряд, чи деведеться рахувати на цей експорт. Так щож думає Франція транспортувати залізницею по черз Сагару?

— О, не самими тільки неграми і бавовною славиться край від проливу гвінейського до Томбукту і озера Чад, — несупокійно заскакала папіроска в зубах мого співбесідника. — Не треба чекати безпосередніх прибутків із цього підприємства, як у всякій розумній колоніальній політиці. C'est un placement à long terme, à très long terme*).

— Але вашим питанням цікавляться, додає він згодом, і по моїм відомостям уже відправлено з доручення п. Борд (це генеральний губернатор Альжирії) торговельну місію крізь Сагару, що експериментальним порядком має вивчити питання попиту і подачі, продаючи наші продукти впродовж ріки Нігру і над озером Чад.

— Цікавий експеримент — підтримую цікаву розмову.

* Це показує капіталу на довгий вечінець, на дуже довгий.

Ріжні вісти.

КАНЦЛЕР МІЛЕР ПРО РОЗЗБРОЄННЯ.

Канцлер Мілер в інтерв'ю з журналістами сказав, що він згідний з мій. Штрессманом щодо закорд. політики, а в справі роззброєння є згідні всі німці. Праці Ліги Націй повинні йти в тім напрямі, щоби на роззброєння Німеччини роззброїлися й інші народи. Нова війна неможлива хочби тому, що нікчий нарід не згодиться видати величезні гроші на неї.

ВАЛЬДЕМАРАС ВІЙХАВ ДО ІТАЛІЇ.

Рижське „Сегодня“ подає з Ковна, що Вальдемарас після довгої розмови з канцл. Мілером рішився кинути Женеву та вийхав до Італії, де побуде кілька місяців. Литовська делегація осталася в Женеві під проводом Сідікаваскаса.

САМОВРЯДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО.

Прем. Вартель конференвав із віце-прем. справ Ярошинським у справі самоврядного законодавства. Догодуються, що в зв'язі з конференцією уряд задумує тепер упрямлявити справу самоврядного законодавства.

„ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ СПІВЖИТТЯ“.

Волинський воєвода Юзефський на з'їзді послів І-х в Волині в промові говорив на тему польсько-українського співжиття. М. І. поставив він питання, чи нема колізій між концепцією незалежності України і приналежністю по вічні часи польської Волині до Польщі, котрої до незалежності домагається безоглядно польська державна рація. Воєвода дійшов до зереконання, що колізій тут нема. Українці, які будують польсько-українське співжиття на Волині не є незгідні з думкою про незалежну Україну на сусідніх із Польщею землях і створюють найкорисніші умовини для обох країв. Розуміє це добре пок. от. Петлюра, що є велика різниця у відношенні Москва-Київ і Київ-Варшава. Перше ґрунтується на запереченні права до істиування, друге відношення ґрунтується лише на культ. суверенітаті, на змаганнях госп. і умової експансії.

„Газета Варшавська“ називає появу промови воєводи Юзефського незвичайним виступом і висловлює надію, що поведоха за цей виступ дістане дивісію.

Хто не вписав ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Ніодна українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

— Так, підтверджує авторитетно мій співбесідник і одинокі раціональний.

Вітер оточує нас тепер своїм теплим плечем і на хвилину відбирав віддих.

— Ну, добре, — починаю знову за хвилину, — але мусите признати, що технічно справа представляється нелегко. Знаю, що знамениті інженіри як: Бергелю, Годфруа, Дюррандо признали будову цієї залізниці технічно викональною. Але ж будова залізничного шляху вимагає безміру праці. Це щонайменше 3000 км. шляху — правда? Це значить стількиж кілометрів детально перестудійованого терену у найбільше несприятливих обставинах, стількиж кілометрів профілів, розрізів, планів у великому розмірі і малому. Де є хоч приблизний матеріал до цієї муравлиної праці?

— Літаками, розуміється, проробимо туу працю, — кидає мені триюмфально мій сусід слова, що давчо вже тремтіли на кінчикках його уст. А коли відсмакував вражіння, які ці слова зробили на мені, додає як коментар — фотографія з літака дає якнайкращі результати. Наші військові летуни впорядкували вже цим способом деталі планів цілого Альжиру включно зі смугою південних оаз. Це дасть нам план у найгубших лінійках...

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:57.00—8:57.50, канадський долар 8:51.00—8:51.50, чеська корона 0:26.25—0:26.50, австрійський шілінг 1:25.50—1:25.75, румунська лея 0:05.33—0:05.50, французький франк 0:34.50—0:34.75, швейцарський франк 1:71.50—1:71.80, фунт стерлінгів 43:40.00—43:70.00, радянський червонець 25:50—26.25. Золото: 20 корон 36:40.00—36:70.00, 20 франків 34:40.00—34:70.00, 20 німецьких марок 42:40.00—42:70.00, 10 російських рублів 46:80.00—47.20.00.

Срібло: Австрійська корона 0:70.00—0:71.00, 5 австрійських корон 3:20.00—3:60.00, австрійський фалерон 1:70.00—1:80.00, російський рубель 3:00.00—3:10.00 копійки за рубель 1:50.00—1:55.00.

НОВИНКИ

— Памяти полеглих героїв. Комітет відзначування пам'яті полеглих у Семикивцях героїв подає до видавця, що дня 18. вересня ц. р. в год. 0:30 ранку відправиться в Семикивці на могилу Українських Січових Стрільців полков. архієпископа Служба Божа з Панахидою. Із завахи повинні взяти участь громадяни всієї тамтешньої округи і зважити всі, кому дорога пам'яті полеглих героїв.

— Сезон у Черчі. Повітряють нас, що сьотворіний сезон у купеліній місцевості Черче (почта: Рогатин, заліз. станція: Почаїв Рогатинка на лінії Ходорів-Тернопіль) триватиме до кінця вересня. Черчанські купелі, як відомо, помагають і лічать проволочну ревму стазів і м'язів, проволочне запалення нерва, м'язову спазму, позапальний стаз черевної ями, жіночі недуги та деякі свірні недуги. Черчанські мінеральні води пригоди до лічення катару жовудка й кишків, а крім проволочного запалення м'язових доріг, катару міхура і міхура, надміру жовудки жовудкових соків і т. ін. Ціни купелі і прожитку незначайно низькі. До того ж у біжучому сезоні ці ціни на 30 проц. нижчі. Третім (вересневим) сезоном повинні особливо користуватися ті, що заняті господарством та іншими справами — це могли піддатися систематичному лікуванню підчас зимовий.

— В Галичині є русини, на Волині українці. Хто не вірить, нехай возьме Девінія Улендові Міністерства В. Р. і О. П. число 8 з 28. липня 1928. Там в уступі „Організація шкільної освіти приватні українські гімназії львівської округи (Львів, Рогатин, Чортків і т. д.) подали до русинів спискик наукачів“, а зате на Волині (Крем'янець, Луцьк, Рівне) маємо самі гімназії „з українським змістом наукачів“. Що значить соціальський бардон?

— До відома Дирекції залізниць у Станіславові. Дня 7. н. м. в год. 9:30 на зал. станції в Чорткові поїхав до Львова поїзд до Монастирська. На поїзді касір спитав мене, чи до „Монастирська“, і хоча добре мене прозвідав, то білета мені не видав, домагаючись, щоби я говорив по польськи. Коли я звернувся до начальника станції з запитом, чи істає закон, щоби змушував мене говорити

— А апровізація? — питаю, ще не зовсім переконаний, — а апровізація робітників у воду?

Мій співбесідник усміхається тепер таємничо.

— О, це без сумніву дуже важке питання, — починає він, поволі викидаючи недокурки своєї папіроски, — геолози, переважно теоретики, назавають, що нема води на Сагарі, що в Танезруфті вона на 70 метрів нижче рівня моря... Але практичні розсліди, звичайно одинокі міродатні, говорять нам зовсім що інше. Я сам промешував Сагару з кінця у кінець і не натрапив ніде більше 100 км. без ростиности. Навіть у Танезруфті, країні спраги я натрапив на криниці у віддаленні не більшому 300 км.

Знаєте, у гирлах Араку, країні, що її аважали зовсім нездатною до залюднення, мій приятель капітан Шапуї зумів виплекати прекрасний садок...

— Може справді Сагара акриється колись людським оселями, — говорю поволі, повний думок.

Сидимо тепер мовчки вдихаючи жадібно легкий вечірний холод.

Останні човни повзуть лінійно по темному шкві води.

Морські ліхтарі розпалили свої жовті і червоні вогні, чуйні і несупокійні, нов душі матері.

при касі по польськи, він мені відповів, що в тій справі „ніх не єст поведання“. Тому, що в тій справі „ніх не єст поведання“, звертаючись опен дорогою до Дирекції залізниць у Станіславові, щоби позачла своєїми функціонаріями шанувати мову тієї більшости, серед якої живе. — Стефа Яворська, Підгайці.

— Львівська хроніка. П'раша жидівочка Сара Гершдерфер на авті, при допомозі львівського детектива Дворницького і власника млина в Рожнітові — найшла в Стрию. Поліція відставила її до того самого будинку, куди переведуть захопленого в ній лісничого з Долини, Просвіти, що організував усе історію. — За один день три сироби самовбивств: Михайло Ячук і 53-літня Е. Орхонія хотіли отруїтися, а якесь жінка незвідомого прізвища скотила з П. позерка на вул. Раднапорта 11. — Рік власний дістан приватний урядовець Ауербах-Корп за два гр. хл. за роатрату грошей фірми, до працював і за потайний шлюб, хоча вже раз був жонатий.

— Зударення авта з поїздом. Білі Миколайко коло мосту (на шляху Миколаїв-Стрий) аударився тигаровий поїзд із особовим автом львівської фірми Броніковський і Сп. Шофер авта Лішук номер кілька хвиля після катастрофи. Подорожні: Малицький (з Варшави) та селянин із Малахова Іван Савків тяжко ранені. Їх перевезли до львівського шпиталю. Поїзд, як схопив авт, возів його за собою якого ніхт. м. і зовсім розбив його.

— Чистна магістрату. Комісар Стендальський, який розправився зі Львовом прочитив ще дисциплінарним єдіством ексекуційний відділ магістрату, де як пише преса „в спосіб інкасування грошей від довжиків панував досі справжній хаос“.

— Усі мушени уроджені в 1910 р. мають згоденитися у місяць комісаріатах на підставі 25 ст. закону про загальний обов'язок військової служби, від 15. вересня до 15. жовтня.

— Як за старих царських часів. На Східній Терги приїхав до Львова офіційно в Варшаву, урядовець м-ства торгівлі та промислу 5-ї ранги Александер Кларер. Коли він оглядав виставки чужинних фірм, у розмові з їхніми представниками заявив, що готов ухвалити ім мав товарів за відповідний гонорар. Ці хабарі йшли від 20 зол. до 200 зол. Проти Кларера йде єдіство. Львівська преса пише, що він... росіянин.

— Львів європейський. Наведимо час то факти європейзації Туреччини чи Афганістану. Чому не сказати би часом цього і про Львів? Хто вийде ввечерю на Лівонію матиме ілюзію бульварів великої столиці. Про „останній крик моди“ в жіночих одягах знаємо давно. Від якогось часу маємо автобуси. Та чи хто звернув увагу на „європейську“ рекламу? Вулицями пореєзують спеціальні авт та вози, що рекламують мав до терезів величавішими пуделками, а за виставками деяких криміністів стоїть живі завески: дівчата, які машинишало показують найновіші одябучі техніки.

— Смерть німецького амбасадора. Німецький амбасадор у Москві граф Ульрих Брокдорф-Ранца, що помер несподівано підчас вакаційного побуту в Берліні на міхковий удор, був ще в силі віку (60 літ). Він належав до найзнаменитіших німецьких дипломатів і відіграв чималу роль у зміненні політично-дипломатичних зв'язків з СРСР. Брокдорф-Ранца вступив до дипломатичної служби, після військової і зайняв від 1894 р. різні становища в посольствах у Брюсселі, Петербурзі, Відні, Гаазі та Будапешті. У мент вибуху війни був він послом у Копенгагені, а підчас війни кандидатом на міністра закорд. справ. Він почав мирові переговори як член кабінету Шайдемана, що кутно подався до димісії. Брокдорф-Ранца лажнув історичну саю Версайського договору у мент його підписання, заявивши, що договір нарушує 14 пунктів політичної етики Вільсона.

— Утікають у світ. Варшавський еміграційний уряд подає таку цінаву статистику еміграції за перших 6 місяців цього року: — На чужину виїхало 127,368 осіб, з цього до європейських країн 94,012 а поза Європу 32,357. На Спол. Держави припало 3,708, а на Канаду 17,662 осіб.

— Рішні вісти. Сенатційна звістка про саручини франц. міністра освіти Ерріо з австрійською графинєю з австрійською денницькою назвою, бо відпечений Ерріо є графом, який не має нічого спільного з міністром, а франц. міністер уже давно жонатий. — Славний фінанс Альберт Айнштайн понажко занедавав: він має оголосити небажком пошій твір, що привнесе пошу фінансу теорію. — Відома американська фільмова артистка Норма Тальмоді понажко євран і переїзжає до Франції, де житиме з нащадком капіталу тихим життям

реатіарні. — У Старій із багнях розміщилися під впливом великої есики черпаки, занесені перелено в Країну. — У Трансаль наймав англ. професор Дат зуби пеніломи досі породи мамута. — Номер почесний годова: ім. Зарлави промислового союзу д-р Бурт Зорне. — Приїхав у Париж іногніто молодий сав поїзного румунського короля князь Микола.

— Рекорди. У Темешварі шийсь директор Продавоча дістан спадщину 30 млі. доларів від якогось славя в Америці. — На львівських вулицях гинє щоденно від авт і інших комунікаційних машин 3 особи. За останні 3 міс. зареєстрували там 31,150 щещасливих випадків. — Санітарна комісія міста Париза признала в липні 300,000 кіля меса призначеного для продажу затрошеним або зітнілим. — Бувший австр. архієпископ Леопольд Салазатор поміщує в віденській пресі оголошення, що веде чужинців як „лічирені“ по віденських музеях, церквах і замках. Ніхто так добре не знає королівських будинків і кімнат як він, що змалку там живохався. — Муж аморик. спортсмен Рут Ельдер похитався у Парижі, щоби тамошний суд міг її переслухати. І муж. Вумен, домагається розводу, подаючи як мотив „жорстоку поведінку жінки з ним“. Рут Ельдер протестує. — 9-го вересня буда в Відні така есна (28 степ. у тині), що одна особа змерла від соняшного удару, а 20,000 осіб купалася цього дня на однім баденським побережі.

— За амністією для „толстоїсців“. Стари други Толстого В. Чертов і І. Горбунов-Посадов звернулися до радніського уряду з проханням, щоби з нагоди свята кування ним ювілею Толстого, амніштити з винини численних „толстоїсців“, які єдіть по різних містах СРСР.

— Справжнє Льонардо. Німецький поет у Франції вчува почесну медалью ім. „Червоного Хреста“ французький сестрі милосердя Сузанні Сімонне. Сімонне забията в паризькій санаторії на вулиці Брюссі диті згодилася віддати свою кров для врятування недужого, якого доглядала. Ним був німецький промисловець з Кельна.

— Битва під Збором на фільмі. Заходом кінематографічного департаменту при чехословацькому міністерстві народної оборони накручують у Милонітах (Чехословаччина) фільму, який буде вивітлюваний в десятих мілах Праги з нагоди ювілейний свят, що відбудуватимуться 28. жовтня ц. р. у цілії Чехословаччині. Між іншими сценами буде представлена на фільмі відома битва під Збором, як фрагмент із участі чехословацьких військ у світовій війні. В інспірації згадав битви вилко участь 600 жовірів в історичних однастронках та з повним повним вироком.

— Ювілейні монети в Чехословаччині. З нагоди десятиліття добутти незалежності, що його святкуватиме цього року Чехословаччина, чехословацький уряд рішив випустити ювілейні монети. Це будуть єрібні десятикорунці. На одній стороні монет буде ліворуд Масаприн, на другій — великий герб чехословацької республіки.

— Англіські полісмени та рефлектори. Тому, що львівський шофери опрадували велику кількість автомобільних катастроф обставиною, що вони не бачать добре анані полісменів при вулицях русі у весірній порі, придумали поліція в Львові планний спосіб, щоби арадити ликові. На більше ошпичені вулицях прикріплюють до вулицних ліхтарів або трамвайних стовпів — нарочно владжені до тої цілі рефлектори, які видають світло та некрає світло на старті полісмена. Львівська поліція думає, що тепер ніхто не буде міг оправдуватися тим, що він — моплаз — не бачив полісмена. Як охорону проти надто некравого світла рефлекторів мають полісмени дістати спеціальні окуляри.

— Процес, що тгнеться 927 літ. Найвищий італ. суд у Неаполі має оголосити на днях присуд у євотрічному процесі, що тгнеться вже 927 літ. Незнаючі сторони, це два есла: Лятерре й Равелло. Предметом спору є гора, що лежить на межі обох сіл. Здавна гора почала грати свою роль ще в 1000 році, коли то мав бути довго змовідуваний пінець світа. В очікуванні остаточної застали люди травили горад й або ужинали горячиме останній пасолод життя, або пообувалися деревиних дібр. Між іншими одні мелодію подружжя, власники нещасливої гори, ала своїми узражіними полими та вининими представала велику партість, піддало її євотрічному монастирстві ім. св. Тифонія. Одначе коли заподіжаний „лінець світа“ заборонив, пеніслівне подружжя, яке збулося пінець макету, а великої журби покінчило з життям. Коли тепер своїми наслідками почали домагатися вяросту гору, швазався

агадаємо, що ще в червні місяці п. р. відповів, який озвучував у той час волинського кооператора, спався представник кооперативної Української Радикальної Союзу в привід української кооперативної: „Не може бути держави в державі“, себто, що кооператив може бути лише польсько-українським, а не „аутономістичним“ (українським).

Немає того поземілявця в „кооператорів“, що звикли до „поземельної“ української кооперативної, не звикли до такої самої поземельної кооперативної польської, нідишської або німецької, чи як базують у кооперативній державній установі.

Спинимось на іншому питанні: чому не так адекватно українська польська кооперативна політична чинність з привід у української кооперативної?

Першу роль тут відіграють „регіоналісти“, які намагалися стерти всі привід української окремішності й намагали жити на наших землях чисто польського характеру. Але не менш причиною хвилювань є й життєвість нашої кооперативної та прихильності до неї наших мас.

Про це свідчать голоси урядові і польських кооператорів. Директор Радикального Союзу Радикальних Кооператив Волинської Округи п. Поніт, про зміну праці нашої Радикальної Союзу каже:

„Легше також обогом (споживача кооператива по селах), якщо не рахувати однак поважнішої роботи Радикального Союзу Українських Кооперативів у Львові“.

Причиною звикання є й те, що польські кооператори стоять перед фактом великого неусіху, не звикли до 6-місячного кредиту на кооператив, а шогто на українській кооперативній, що належить до Радикального Союзу, пришло заледні кількадесят тисяч зол. Справа з тому, що польські чинники штучно, агорні, насаджують польські кооперативні, верстатують великими засобами з державної скарбниці, але українська селянство ухиляється від них урядових кооператив. Тому то п. Поніт каже:

„Зроблено досі дуже мало, ще село в ніній своїй масі не відчувало добродієв кооператив“ (читай: польських).

До неусіху урядової кооперативної принається й п. Слівинський:

„Однак досі опекативні кооперативні не отримали тих результатів“ і т. д. „Число споживачів кооперативів швидко зросло (і штучно творили за державні гроші), натомість число членів — дуже помірно“ (очевидно наші селяни ставляться з недовірою до урядово-польської кооперативної).

Тяготина наших кооперативів до рідного ґрунту звичається й у тому, що згідно з даними п. Слівинського, 70 відсотків всіх кооперативів належать до Укра-

їнського Радикального Союзу й лише 22 відс. до польських радикальних союзов.

Найбільшим „успіхом“ піби-то тішуться каси Стефаниха, які властиво не є ніякими кооперативними, а державними пошкоченими касами, створеними з політичною метою „додати“ собі українського селянина. Дійсно, наш селянин не від того, щоб скористатися з дешевої пенсії, але властиво туди гроші — він не дуже-то спішить.

Українська кооператива, не користуючись зі шведних добродієв державних кредитів, міши хоч і поволі стає на певній і неохитній ґрунт самостартативності й, як стверджують голоси урядових чинників та польських кооперативів,

розвивається поволі, але твердо й життєво, творячи міцну підвалину нашої економічної відбудови.

Тому-то так хвилюються обшарпані-ко-хверніальні й урядово-кооперативні чинники; тому-то лускаються з хід огляді „досвід“ на „політичанство“ нашої кооперативної; тому-то звичаються заходи до „обднання“ наших кооперативів у „мішаних“; тому-то, нарешті, чуємо назіть від урядових чинників погрози, що не потерпять „аутономістичної кооперативної“.

Змах на знищення справжньої української кооперативної є очевидним.

В. Острівський.

Становище кооперативної на Радикальній Україні.

II.

Сільська споживача кооператива.

Сільська споживача кооператива на Радикальній Україні мала в 1926-27 році 458 міліонів карбованців оборотів; це значить, що її обороти зросли супроти 1925-6 р. на 42,4 проц. Сітка крамниць сільської кооперативної за 1926-7 рік зросла на 1700 одиниць, себто на 16,3 проц. Тут ми бачимо, що зростання сітки крамниць відстає від зростання оборотів. З одного боку це явище корисне, бо вказує на позначення роботи сільської споживачої кооперативної, але з другого боку це показує, що якість обслуговування споживачів зовсім не краща. А треба знати, що сільська споживача кооператива на Радикальній Україні вказує ті самі хвиби, як і кооператива робітничі, а саме вона також має невиспартуючу кількість товарів. Та це не залежить від неї, а від цілої суми обставин більшовицького господарського життя. М. Попов каже, що в сільській споживачої кооперативній справа з сіткою крамниць стоїть краще, ніж в кооперативній робітничій. Однак на його думку, цей стан кращий лише щодо кількості, а щодо якості — „на селі з крамничою сіткою гірше, ніж у місті. По багатьох містах торгують ледви чи не в курниках. Принаймні деякі крамничі сільської кооперативної лише дуже умовно можна назвати крамничими, а на ділі ці приміщення нічого спільного з крамничими не мають“.

Подивімсь, чи могла сільська кооператива розгорнути нове будівництво своєї сітки крамниць і переустаткувати теперішню сітку інтензивніше, ніж вона це робила торік. На будівництво й переустаткування сітки та інвентаря сільська кооператива витратила в 1926-27 році 3,6 міліонів карбованців, а одержала уцілового капіталу 2,7 міліонів карбованців. Таким

чином на будівництво витрачено всього одержаний уціловий капітал, а крім того взято з зиску 714.000 карбованців. Врахувавши інші вклади до нерухомих статей балансу (уділи, цінні папери), які разом з майном становлять за рік 4,4 міліони карбованців, власні кошти сільської кооперативної в торговельному обороті становили на 1. жовтня 1927 року 41,1 проц. всіх оборотних коштів проти 45,8 проц. на 1. жовтня 1926 року. З цього ми бачимо, що хоч фінансовий стан сільської кооперативної в минулому році й погіршав, однак він погіршав менше, ніж у робітничій кооперативній, бо там, як ми бачили в попередній статті, власні кошти вносили лише 10,8 проц. обороту.

Контрольні цифри кооперативного будівництва за 1927-28 рік передбачують витрати на сітку крамниць на 1,4 міліони карбованців, а вклади на будівництво й переустаткування на 3 міліони карбованців.

В 1926-27 році сільська кооператива зібрала 2,7 міліонів карбованців, отже на 1 міліон більше, ніж робітничі кооператива. Як бачимо, цифра уцілів і в сільській кооперативній була незвичайно мала. За те в 1927-28 році сільська кооператива зібрала вже 9,4 міліонів карбованців або на 3.800.000 більше від робітничої.

В 1926-27 році сільська кооператива мала 5.873.000 карбованців зиску, або 1,28 проц. обороту. З цього зиску 10 проц. пішло на податок, 10 проц. до фонду довготермінового кредитування, 10 проц. до запасного капіталу, уміщаного у державних карткових папєрах, 10 проц. до фонду поліпшення побуту, 10-15 проц. на провадження культурної роботи, 2-3 проц. на побутову роботу, 15-20 проц. на премії

Збіже і пашу

дорібок Вашої цілоїрочної праці, забезпечите під огню тільки в своїм Товаристві взаїмних забезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20. Інформації уділюють місцеві агенції. 12-7 205

від уцілів. Таким чином в оборотній капітал сільської кооперативної пішло набагато більше 50 проц. одержаного зиску або 6,3 проц. обороту кооперативної.

Контрольні цифри на 1928-29 рік передбачують таке капітальне будівництво: по сільських товариствах 5.127.000 карбованців, по районних спілках — 4.563.000 карбованців. Ці гроші мають бути видані на заложення нових крамниць, складів і контор. Передбачується також збільшити оборот сільської кооперативної до 568.000.000 карбованців.

Подивімсь тепер, звідки має одержати сільська кооператива гроші (9.690.000 карбованців), призначені на капітальне будівництво, 10 проц. призначених на фонд довготермінового кредитування, дають 1.500.000 карбованців; фонд кооперативного стягування 300.000 карбованців; та жвані ціліві вклади уцілів обчислює на 2.000.000 карбованців; нарешті спеціальне нарахування при купіві товарів обчислено на 6.000.000 карбованців. Ціліві останні позиції є номіною в українській радикальній кооперативній. Такі ціліві збори з уцілів передбачено в статутах кооперативних організацій. Однак труднаші позаягають в тому, що такого заходу ще ніколи не переводили, і через те нема в цій справі жадного досвіду. Цифру 2.000.000 карбованців узято з розрахунку 2.000.000 уцілів на селі, виключуючи бідноту й жінок, пересічно по 1 карбованцеві від уцілів. Спеціальні нарахування при купіві товарів мають вносити 1 проц. і це має дати за рік 6.000.000 карбованців.

Ми не можемо тепер знати, чи вдасться кооперативній одержати сподіваний спеціальні фонди на її капітальне будівництво. Коли ми порівняємо становище сільської кооперативної на Україні зі становищем кооперативної робітничої, то мусимо прийти до висновку, що хоч обидві вони поставлені за умов більшовицького життя в лийкий стан, то всеж такі становище сільської споживачої кооперативної є трохи ліше, ніж робітничої споживачої кооперативної.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і послав дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

І. КРИП'ЯКЕВИЧ.

Новини історичної літератури.

Про розвиток історичних дослідів на Радикальній Україні інформувє відомлення п. з. „Діяльність Історичної Секції Всеукраїнської Академії Наук та зв'язаних з нею історичних установ Академії в році 1926“ (Київ 1928, 33 ст.). Організаційним осередком історичної праці в Академії є катедра історії українського народу, яку займає акад. Михайло Грушевський; при кафедрі зорганізовано Історичну Секцію, що ще до війни була в Київському Українському Науковому Товаристві, та цілий ряд наукових комісій для спеціальних дослідів. Історична Секція це тепер величезний науковий інститут, що не тільки перейняв на себе всю працю доведених наукових установ, але поширив свою діяльність на всю Україну та та поглибив її в різних напрямках. Сам акад. М. Грушевський в 1926 р. віддав до друку V том своєї історії української літератури і підготував IX том історії України-Руси, кермував обслідуванням архівних матеріалів, брав участь у повелі соціальних пережитків України, організував дослідні надчовішню історіографію, — крім того давав загальний напрям пра-

ці всіх комісій і установ Секції і своєю ініціативою підтримував і підсилював їх різнорідні заняття.

Розслідує народної культури займалися: Комісія Культурно-історична, Комісія історичної пісенності та Кабінет примітивної культури, їх заходом виходило видавництво „Пераїсне Громадянство“ та надруковано перший том збірника народних дум, під редакцією Катерини Грушевської.

Для порайонних студій історії України утворено чотири комісії: Київ і Правобережжя України, Лівоберезка, Полудневої України і Західної України. Заходом двох перших комісій вийшло два збірники, один присвячений Києву й околиці, а другий Чернігівщині.

Обслідуванням архівних багатств займається Археологічна Комісія, — вона видає покищо „Український Археологічний Збірник“ і „Пам'ятки українського письменства“, а має в плані видавництва більшого розміру, м. ін. Український Дипломатарій, систематичну збірку актів українського державного діловодства.

У зв'язку з Історичною Секцією працює Науково-дослідча датедр історії України, що має на меті підготувати наукових дослідників-спеціалістів; для „аспірантів“ відбуваються правильні лекції і семінарі. Досі чотирьох аспірантів осягнуло промову на науковому спів-

робітників. Вагаліж інтерес до історичних дослідів в останні часи зріс незвичайно, появився цілий ряд нових імен дослідників, що своїми студіями і причинками збогачують українську історіографію. Досить згадати, що Історична Секція протягом 1926 року мала 28 засідань з 68 рефератами, а подібно живий рух був у всіх комісіях.

З видань Історичної Секції згадаємо деякі, що свіжо дісталися нам до рук. Чернігів і північне Лівобережжя, під редакцією акад. М. Грушевського, це імпозантний збірник, посвячений найбільше старовинній і консервативній з українських земель. Найліпші пера істориків зложилися на прегарну цілість: акад. М. Грушевський дав загальну характеристику Сіверщини і окрему статтю про мізинський палеоліт, акад. Тутковський про передісторичну природу Лівобережжя, М. Макаренко, В. Козловська, І. Моргулевський та інші про археологічні знахідки й архітектуру Чернігівщини, В. Ганцов про межі чернігівського діалекту, Ол. Грушевський про Любеч XVI в., Ф. Ернст про Мазелін будинок в Чернігові, — далі кілька статей про міста, цехи, грошовий обіг, церковні пам'ятки, селянство, театр, недільні школи, пресу, громадське життя нових часів. Книга поверх 500 сторінь, розкішно ілюстрована, приносить багато нового освітлен-

ня старовинній Чернігівщині, — Історична Секція може справді похвалитися таким видавництвом.

Збірник За сто літ містить статті про громадське і літературне життя XIX віку.

Орган Історичної Секції „Україна, науковий двохмісячник українознавства“, під редакцією акад. М. Грушевського, в 3 книжці за 1928 рік приносить статті: Ст. Смаль-Стоцький, „Східні Слов'яни“; В. Січинський, „Брама в Мілеті і фасад катедр у Володимирі Волинському“; В. Юркевич, „Київський перепис 1666 р.“; М. Горбачів, „Глухівські сутички 1750 р.“; В. Щербина, „Преображенський скит в Китаї“; О. Грушевський, „Ді статті Костомарова про федеративний лад Старої Русі“, — далі матеріали до побуту Шевченка на Аральському Морі, причинки до життєписів Кропивницького і Кобилицького, основні бібліографічні огляди з історії, літератури, етнографії і лінгвістики за 1927 р., критику і хроніку наукового життя. Зі статей ззначимо згадку В. Січинського про володимирську катедру; німецький дослідник Л. Адлер зауважив, що фасад цієї катедрі незвичайно нагадує міську браму в Мілеті з II віку до Хр.; Січинський стверджує, що ця подібність відноситься до частини катедр, добутованих 1753 р.; в тім часі на Україні почався зворот від

Українська Господарська Академія в Подєбрадах.

Її історія і розвиток.
(Довіщення.)

У своїй діяльності Академія не стоїть односторонньо й ізольовано. Увійшовши через Український Акад. Комітет в число членів Міжнар. Інституту Інтелектуальної співпраці при Лізі Націй, вона тим самим прилучилася до всесвітньої наукової роботи. Минає шестий рік з дня заснування Академії. За цей час молода школа астигла в своїй розвитку. В першій Професорській Раді взяли участь всі чл. о. с. і. б.; тепер педагогічний персонал Академії складається з 90 осіб. Починаючи з кількох кімнат в одному з готелів м. Подєбради, тепер Академія ледви вміщує свої установи в 50 кімнатах, що розміщені по всьому місту та займає під наукові установи великий замок б. чеського короля Юрія. Кошти Академії переповнені цінними виданнями та збірками. Останні у великій мірі зібрані та упорядковані самими професорами та студентами Академії та майже не вимагають на себе грошових витрат. Майже Академія значно перемістилася, однією по 1. I. 1928 р. на 1,457 220 ч. кор., з якого лише одна бібліотека має книжок на суму 538,946 ч. При початках Академії майже не було підручників по фахах Академії на українській мові. За час з 1921 до 1927 р. заходами Академії та організацій впадило при ній біля 200 назв книжок-підручників. Організаційний період закінчився. Академія з 11 листопада 1928 року стає чотирьох річною школою. З початку до школи вступала лише емігрантська молодь. Вважаючи лише на цей контингент, Академія мусила була зайнятися також підготовкою до проходження у ній курсу тієї молоді, що не астигла на Україні закінчити середньої освіти, в ній то цілком при Академії були організовані матуральні курси по програмі реальних шкіл під зверхнім доглядом Міністерства Освіти ЧСР. Абитуранти курсів частинною потім вступали до Академії, частинною до інших вишніх, як українських так і чеських шкіл. Тепер потреба в цих курсах минає і вони скасовані, бо до Академії з початку 1926-7 академічного року почався приплив молоді з українських земель. До цього часу Академія астигла зробити шість прийомів студентів, при чому студенти першого прийому 1922 року в кількості 152 осіб закінчили Академію з титулами інженерів.

В осіні 1928 р. має відбутися новий прийом студентів, при чому Академія сподівається переважно на контингент емігрантської молоді з українських земель.

Барока до оскільки класичних форм, — тоді і при перебудові волинської катедрі взято мабуть зразок з якоїсь італійської будови, яка знов черпала мотиви з далекого Мілету.

Ряд історичних виданьств понині в поза Історичною Секцією, в інших наукових центрах.

В. Сичинському заважаємо також працю „Будівництво міста Потиліччя“ — відбитки з записок Наук. Тов. ім. Шевченка, що вийшла окремим виданням з артистичною окладкою Петра Холодного (мол.). Потиліччя — унікал серед галицьких містечок: зохавався в ньому ряд старовинних деревляних будов з XVII століття, між іншими величезна церковна дзвіниця, висока на 20 метрів, мабуть найвища деревляна будова в Галичині. Потиліччя був колись багатим містом, славним з гончарства, — Сичинський з пієтизмом описує його старовину.

Батько дослідника, сеніор подільських істориків О. Є. Сичинський випустив у виданнях Української Академії Наук більшу працю Оборонні замки західного Поділля XIV—XVII ст. (100 ст.). Описаний тут на першому місці славетний кам'янецький замок, що своїми початками сягає до XIV віку, був напру разів перебудований і досі залишився в дуже гарному стані, як

Дбайливі і ошадні газдині жадають виключно ЛЯКЕРІВ ЛЮЦА (Lutza)

відзначених 4 нагородами державними і 22 медалями а то:

Лякерів емаліових
лискучих білих.
Лякерів до долівки
з гарним полиском
небувалої тревалости.
До набуття у всіх складах фарб.

Виклади починаються щорічно 1. жовтня. Після прослухання перших чотирьох семестрів та виконання всіх контектних практичних справ студенти Академії повинні скласти при окремій факультетській комісії перший півкурсовий іспит, а після прослухання повного курсу другий півкурсовий іспит. Студенти, що складають обидва півкурсові іспити та виконують дипломний проєкт або написують дипломну працю, дістають право до дипломного іспиту.

Після успішного складання дипломного іспиту студенти дістають диплом та титул інженера в додатком назви фаху (інженер агроном, інженер лісівник, інженер економист, інженер гіротехнік, інженер технолог).

Після стації професорів наголомо тут вперше Ізана Горбачевського, що викладає органічну хімію, Максим Славинського, б. представника української науки в Празі, що викладає новітню історію, Сергія Тимошенка, тепер ректора, Володимира Тимощенка, що викладає економічну географію, Мишука, що викладає політичну економію, Шоугенєва, що викладає гідрологію і гідротехніку, Малевиця, що викладає громадську агрономію, Іванівського, Мартоса, Фролова Леоніда, що викладає цукроварство. Приймає тут своїми дітьми наш ветеран Чкаленко, укладаючи українсько-німецько-французький словар.

Крім до якого фаху немає нашого професора, то приймають з Праги професори чеських вишніх шкіл, як європейської слави проф. агрономії Стоклаза, Кулжач (бувальська механіка, залізо, бетон), Цісак (виробництво шкіри), Єжак (використання водної енергії), Кайзаер (закріплювання (регуляція) диких пото-

невзначайна прикраса Камінія. До опису замку автор використав дані плинні й ілюстрації міста і дав дуже основний опис захованих останків фортифікацій. В подібний спосіб описано замки в Межибожі, Сатанові, Зінкові, Жванці, Чорнокозинцях, Рихті, Пнівцях, Ярмолинцях і Сутківцях, Пиліві, Барі та Озеринцях. При кожному замку подано багатий ілюстрований матеріал і плинні старі і новіші. Книжка дає незвичайно цікавий образ давнього фортифікаційного мистецтва — особливо цінна буде для всіх тих, що в воєнні часи мали нагоду пізнати заабручанське Поділля і нераз руїни тих замків оглядати.

Нарешті надіслана нам з далекого Львова праця Миколи Петровського — До історії Руїни (Ніжин 1928, 22 ст.) — це вибіток із більшої студії про козацькі літописи, яку автор готує. Провірено тут звістки Самовидця про вибір Івана Виговського гетьманом на чигиринській раді 1657 р., — та оповідання Величка про битву під Гаухоном 1664 р.; в додатку знаходимо документи часів Брюховецького.

Зростає незвичайно наша історична література, — в різних землях України обновляється історична традиція і пошана для минулого.

ків). Шершнік (лісогосподарство), Гессель (грунтознавство), Шинко (організація банків), Кайр (муніципальні електричні підприємства), Кеєдла (газопостачання), Сіпінж (водопостачання), Зіска (каналізація). (Всі ці дані беру зі звіту української господарської Академії на рік 1928).

А тепер лиш собі себе. Що саме зображає приємно вражало в ній Академії, так це програми вивчення між професорами і студентами та багатьма професорами, щоб все своє знання передати на своїх учених, чого не стрічає в жодній заграничній університеті.

Визнає положення Подєбрадів (всього 1 години їзди) від Праги. де ключом без нудки, має молоді спроби пізнати світ і культуру з одного джерела. Це все зробило на мене враження, що Подєбрадська Академія це для нас вікно в Європу, котре дає нам дорі на дорозі відходження з кількохсотлітнього чужого звичаю. До того ще одно. Тут на білизні 500 студентів стрібує в українську молодь зі всіх українських земель, не лише Галичини і Буковини, з Правоб. і Лівобережної України, Волині і Полісся, але навіть з Кам'яну, б. навіть з Зеленого Камня, ливд Ажурку. Дійсно „Соборна Україна“, яку ми досі лише мріяли в фантазіях могли собі уявити і тут все те перетоплюється і спрямовується в одне загально-українське річчя.

Маса студентів розбігається звідти в часі виходу не тільки на оглядини наприклад лісів, адміністрацій яких у Чехії в першому в Європі, але й у чеських, як обкозяться з лісом, іздуть і по наших лісах лісних Закарпатської України і там заобувають собі місце, хоч що правда з трудом.

Всі ми відчуваємо, що давними категоріями, себто жєбраними за послідим і сланим заклинами до „жертвенності суспільності“ нічого уже не відомо. Лише кооперативізм і реальним заспокоюванням потреб народу можемо здобути і забезпечити собі сильне і тріаке місце під сонцем.

Знаючи нашого Маслосоюза, котрий продає вже товар безконкурентно, показує нам дорозу. І в тій плин я подаю пошито такі научні відзиви, як лісова справа, ґрунтознавство, промислові справи, організація банків, муніципальні електричні підприємства, газо- і водопостачання, каналізація, інженерія наші, скінчилиши такі курси в Подєбрадах, знайдуть з такою підготовкою жодні місце на нашій землі.

Якби то наш парід добре стояв, коалиція Академії з таким моральним і практичним виконанням послала на Україну щороку яку сотню або більш кімкалєсать інженерів.

Та коли я був у ній, що так скажу, осідку нашої Соборної України, не обійшлося і тут без того, щоб не повила на мене „примань“ наших „найсередніших“ „опікунів“.

Добилися вони, як неші казали, своїми інтерв'юваннями того, що чеське міністерство рільництва заставило астенції для ново-вступавших до Академії студентів. Нові студенти на першій році будуть звичайні утримуватися вже самі зі своїх сил. Удержання таке коштує в Подєбрадах для одного учня всего 130 чол на місяць.

Несомно через ці заходи наших приятелів малаб занмерти Українська Господарська Академія в Подєбрадах — це наше вікно в Європу!

Д-р Т. Окуленський.

Шкільні справи.

Школа вправ у небезпеці.

Львів, 10. вересня 1928.

Школа вправ української державної семінарії у Львові була, як відомо, до кінця минулого шкільного року в будинку духовної семінарії у Львові. Заходами ректора семінарії о. д-ра Сіпінжого треба було забрати в духовної семінарії та примістити в будинку учительської семінарії при вул. Сергія ч. 2. І тут на новому місці почалася трагедія тієї школи. Багато разів новіаборало з неї своїх дітей з уяги на віддалі школи та дало їх до інших українських а в деяких випадках і до польських шкіл. Цього року вписалось до першої класи тієї школи вправ всего п'ять дітяток. Якщо фрезентція дітей не збільшиться, то школі грозить ліквідація, а в світ за тим повинна загрозити ліквідація і над українською, учительською „державною семінарією“, в якій виховується скіль 250 українських дітей. До того, очевидно, ніяк допустити не можна.

З уяги на те обопалом українського громадянства є недопустити до загрози цієї української установи та злистати негайно до школи вправ, що в при ній, своє дітору, не ризикуючи на далеке положення школи для деяких дітей. До неї може трамвай довести українську дітору навіть з віддаліших місць Львова, а від трамвайної вулиці ліній 4 і 11 (біля червоного монастиря) всего кілька кроків до цієї школи. Дирекція робить заходи, щоб школа вправ дістала своє окреме ангільне приміщення, одне при відомій мешканцеві кірзі та охороні львівських тоді навіть тако приміщення нехай.

Вже у вересневих числах „Діла“ вказав о. ради. Олександр Стефанович на те, що в державній народній школі ім. Шашкевича зменшується фрезентція дітори наслідком того, що всі вони горяться до школи „Річної Школи“. Тепер те саме явище повторюється і зі школою вправ, дари, що в школі, як в одній, так і в другій вчать найкращі українські учительські сили і дарма, що в них виступає виключно українська дітору. Тут слід підкреслити, що через нашу байдужість ми вже втратили одну українську школу вправ, а саме школу при українській семінарії в Перемислі. Перемисль громадяни вписали були свого часу свою дітору виключно до приклатної школи Шашкевича і до школи ОС. Воєніков, а державну школу вправ, утримували власними податками чомусь обійштовали. Наслідком того сталося те, що було до передбачення.

Школа вправ школу ліквідували, а тепер уже головно говориться і про ліквідацію семінарії. Ця семінарія не має вже свого окремого директора, не має окремого приміщення, а побіч кандидатур українців забрали в ній місця і кандидатів інших національностей.

Наука в школі вправ є безплатна і тому то в ній повинні користатися в першій мірі бідніші громадяни, що мають дітей у шкільному віці.

Громадянин.

Церковні справи.

ФАНТАСТИЧНІ ПРОЄКТИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Остання подорож о. митр. Шептицького до Риму та його відвідання в Загребі в Угорщині, які мали реалістичний характер, спричинили певні фантастичні проєкти у польській пресі.

Особливо галицька в позначення пресаді казуть — дали собі думати на тему польської подорожі, пишучи, що для боротьби зі євangelієм і православним, має бути створений тр-нат, патріархат, а на його чолі має стати о. митрополит, прибраний в кардинальський канцеляр. Створення патріархату має на меті піднести протест гр. кат. перш, щоб її перетворити в міцну оборону перед наступаючим православ'ям. В інших вісках у тій справі о. митрополита в Раві має йому довести вірменський архієп. Теодоросич. Вже на останній тиждень

На цьому скінчилися зізнання ком. Міл-
лнера, після чого оголошено перерву.

Польські Заведення Цинкового Промислу С. А.

в БЕНДЗИНІ -- Фабричний відділ в Крулевській Гуті (Em. Schirokauer)

Телефон ч. 80 і 501.
Рік завершення 1899.
Відомості власні.

СКЛАДИ КОНСИГНАЦІЙНІ: ВАРШАВА. Залізна
Брама ч. 2. — КРАКІВ, Дайвур ч. 10. — ЛЬВІВ,
Вольносць ч. 2. — СТАНИСЛАВІВ, Галицька ч. 8.

Генеральне заступництво на експорт,
Відень, VII 2, Neustiftgasse № 3.

Фабрикація залізних блях поцинкованих. Вальцювня
цинкової бляхи, фабрика діркованих блях. Бубни за-
лізні поцинковані. Скрині до вугля і на відпадки.
Рури, патентовані коліна, дверцята до печей і т. п.
Річна продукція 24.000 тон (в тім експорт 8.000 тон).

хочуть піти на руку своїм чотирьом. Я
обміняти видати на одяг та туалети.
Клуб, названий оригінально „Клубом о-
дязі“, має окремий статут, який між ін-
шим забороняє членам мати більше
як одну бачку сукню. Таким робом хо-
чуть ошкаржити турецькі жінки покарати,
що вони й та сама сукня уявляла на
більшій власності бачки не є доказом у-
бавності, але ошкаржити. В цілях про-
паганди посіяти членів цього клубу с-
прям відважати. І в нас також такий клуб
не довго буде не тільки в їхній тозо-
вості!

— Страшні цифри. Д-р Р. Гелліс, про-
фесор в Дюссельдорфі, видав саме по-
малу книжку „Географія“, в якій відомо-
вітає на цілком витаннім стилі в по-
дод на світі? Відомість призначення
незрозуміло. Від початку 19-го століття по-
селення землі склали півночі. Тоді
було 900 м. л. людей, тепер їх 1012 м. л.
За цих 120 літ вони були на землі вже
всього 8 мільярдів людей, а це стільки,
скільки землі може прокормити. Ше-
девро розлізся на 30.000 осіб бляхи, як
гумрак. Ще лишень 20 днів — новий м-
тін. 18 мільярдів за рік! А деши держави
журяться уладом армій населення!
Нема сумніву, що як так піде далі, ці-
ля Лібескінда не помилує — люди вінуть
себе рідати. Вони мусять уже піти до-
мати над спосібом, щоб масова рідка
не стала зломом фізичною констатцією.

Театри.

Великий Міський Театр:
14-го г. 7-30 веч. „Долі“, оперетта.
15-го г. 7-30 веч. „Весілля“ Висвя-
ського.
16-го г. 7-30 веч. „Парані“, оперетта
Легара.
16-го г. 7-30 веч. „Між нім і світ-
ком“.
16-го г. 7-30 веч. „Травля“
20-го г. 7-30 веч. „Лекше перейти вер-
блюдом“, комедія Лангера (50% анжн).

Кіна.

„Аполло“: „Лекша добля“,
„Лекша“: „Тайна гарної пані“, з Лиз Да-
гостер.
„Одза“: „Злоба кулі російського на-
ріста“.
„Палас“: „Шпигун“ Фріда Ланга.
„Фатаморган“: „Справа при зачоло-
виз дверях“.

З театру.

Великий Міський Театр: „Лекше перей-
ти верблюдом...“, комедія в 3 діях Фран-
ца Лангера.

„Лекше перейти верблюдом“ через ужо
голки, ніж багатому панакові аженителю
а відомо ліжничку з анжн — так деро-
дизмоз С. Пестово чеський письмен-
ник на легку, побутну комедію, що ро-
зказує, що й такі чудеса трапляються
Сюжет оброблений десертном французь-
ким нос має тут своєрідну заправку: ба-
гато перед собою середовище та тини,
до нього бачити й нашім. Як довго
сторонки робить парієру і добуває з
жизни свою різну світло вродженою ін-
телігентною та характером — поважаю-
чи, приймає історія. Як відомий синио ве-
ликаго премієрства відоміється фі-
зично та морально, завдяки своєму почу-
ванню для бідої дітчини — відоміше
єдине комедія. Гиндиз на таких поєст до-
садується аженителю владодієт, чим во-
ди мусять свінчителю, але в цьому по-
пизакові, на пів Лангера, він насоло-
джується розмишляти, що переко-
зять перед його очима.

Проз, в чеському і німецькому те-
атрі, надурно грає й є-тні разів. Це пе-

са доброї німецької школи в роді скла-
до обудованих нос Судермана, зі спена-
ми парієського воденіку. Хто хоче в від
суденітної тети — має й. Хто хоче с-
туаційної комедії — і не с в від. Хто хо-
че трохи сентименту і багато сміху —
найдє з кожного по владодієт.

Песа відіграва бездоганно; панна Реті-
на Левинська була природна та тару-
ча; пані Добжанська як з життя поважа-
на, пн. Добжанські та Ратча актори
неарієрні в таких ролях. Тільки спнох
великого промисловця своїм безпідліно
придуркуватим видом обидкуватим пар-
тієтє тої розумної дітчини, що в ньому
закончаться.

М. Р.

Зі спортивного життя.

Україна — Сокил (Дрогобич) 5:5 (2:1).

У неділю 9. п. з. розіграли Україна
товариські літньої озимини а чоловічо
польським дружиною Дрогобича „Сокил“.
„Сокил“ це амбітна і дуже рухлива дру-
жина, яка влітку в білгороді році мн-
ерентно Б-ль, переміського оприту і вло-
дять до А-ль.

Україна грає в складі: Бутель І, Сич,
Сиретого, Воробця, Рак, Шибала, Са-
єнх, Коблар, Трупа, Петра, Фельорх.

Гра вель чад дуже гарна і в швидкому
темні. В першій половині Україна пе-
міше перемішала протиница. Оба на-
пади працювали гарно та багато стрі-
ляли. Ворота для України добули: Коб-
лар 2, Петра 2, Трупа 1, Фельорх 1.

Годиться замінити, що в складі „Со-
кела“ грають і українці — найкращі
гроці дружини, котрі не мають змоги
розігравати амбітні у „Ніптір“, гра-
ють у чужій дружині та борються фріш
польського „Сокала“.

Нові книжки й журнали.

Ксенофонт Сосенко: Культур-
но-історична постать староукраїн-
ських свят Різдва і ШедоогоВ ечера.
Львів 1928. Накладам автора. Стор. 350.
Розмір великої міміки.

Літопис Українського Друку. Орган
Державної Бібліотеки УСРР. Ч. 21—23.
Краків 1918.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітнянський Театр.
Нова Село:

15.IX. Осінні малевичи.
16.IX. Графиня Марія.
17.IX. Гейша.

Підзочочеська:

15.IX. Осінні малевичи.
19.IX. Гейша.

4—?

На „Ріану Школу“ зложив ВП. д-р
Дмитро Левинський 500 воз., які впр-
ава Сокил п. Даминський призначив
ні своїх диспозиційних фондів дієсний
членки Міжпарламентарної Унії на об-
дечення коштів поїздки по 500 воз. —
Жертвodawство складає Головна Управа
ширу подяку.

544 1—1

Подастись до відомо Шановного
Громадянства, що дня 12. вересня п. р.
утворено Комітет для переведення збір-
ки в „Тижні Студента“ у Львові і львів-
ському повіті. Збірка вулиця відбудеть-
ся у Львові дня 16. п. м. а у львівським
повіті в днях 16—2 п. м. — Комітет
звертається в закликом до Студентства
Львова і львівського повіту взяти як
найчисленішу участь у збірці. Зголо-
шення до участі в збірці приймає та
інформації узліє Комітет в годинах
від 12—14 кожного дня в довідані Т-ва

Нас просить помістити садуюче
ВІСНОВЕННЯ:

Перед війною на землях Польщі най-
же не було фабрик поцинкованої бляхи.
Поцинковану бляху спроваджували тоді
з заграници, переважно з Чех, а найбільш
знаною в Галичині була марка, так на-
зана „Цешинська“. Бляху цю спроваджу-
вано до нас масово коло 500 вагонів
річно, переважно для врття даків, що
було в перших роках по війні з бляху
свого цинкового промислу констатую-
вано.

В 1922 році наша фірма розпочала
в скропних розмірах продукувати цинко-
вану бляху, поважаю й на ринку під
анакон „С. К. Н. Крді Нута“. Наша бляха,
яка під оглядом якості і ціни не усту-
пає заграничній, знаходила щораз біль-
ший збут у всіх ділянках Польщі. В мі-
ру аресту збуту побільшувало степе-
но продукцію і врешті в 1925 році уру-
хонили ми нову цинкову бляху, де за-
нятих є тепер коло 1000 робітників. За-
дяки нашим зусидам і напраті усунула
панаго фабрикату, імпорту поцинкованої
бляхи з Чех цілковито зостал і зараз не
тільки в праю покривають наші фабрики
давнішу часті, але поназдо експортують
наш продукт до різних європейських
і закордонних країв в кількості коло 8000
тон річно.

Цього нашого поводження, осліженого
підкадітним трудом, позавидували нам
деякі підприємці в заграничній відділу і
між іншими новоствореними цинковими
понаста рівнож на Заблочно під Крако-
вом цинкова бляха, аложена в 1925 р.
через п. Кальмана Лібескінда, власника
скаду заліз в Кракові, вул. Сградом.

Призначників Освіти при вул. Супів-
ського ч. 21. (Академічний Дім) — За
Комітет: В. Миланчук в. р. голова;
Б. Ластовецький в. р. секретар.

Виназ ч. 3. аплачених позичок і
жертв на докінчення будови хлоп-
чої школи ім. Т. Шевченка у Львові
(в золотих): Лискевич Михайло в Берні
(30 дол.) 144, Луцкевич В. в Братиславі
2, о. Задужний Л. в Залкові 5, д-р
Семіницький І. у Львові 5, Тов. „Віра“
в Кудзавові 15, Ільчинин І. у Львові 20,
Кудзавська Е. у Львові 20-25, о. Споро-
соговський І. в Цуппайніх 2, о. Олекс-
шин М. в Сукноволі 25, Галицька О. в Я-
блоніві 2, о. Головинський Я. в Захер-
ніх 5, Царох Іван у Львові 50, Лі-
ницький М. в Олеску 5, Галицька І.
у Львові 10, о. Ланцис Ст. в Царин-
ській 3. — Разом 618-25 дол. — Старши-
на Кружка „Р. Ш.“ ім. Шевченка скла-
дає шир подяку на ці суми і просить
о дальш поміч тит ВП. Громадян, котрі
нічого еще не дали, хотів є між ними
злото цілких і заможних одиноп. Від
мінімальної конечної помочи для україн-
ської шкільної дітчини, що не має де
приміститися, чейже ніхто не віддається
Допоможіть ВП. Родичі докінчити
еще в рік будову школи! Хай по-
додє приславний Вам еше перед фєрієми
закарієрими чед П. К. О. в письмоз не
запирється! — (Конто чед. П. К. О.
Варшава ч. 153630, або Зекельний Банк
Пілот, Львів, вкладка ч. 1383).

1—1

ДРІБНІ ОГолошення

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ та-
кож бінутерію власного виробу по-
ручає: Домбровський Р. Розва-
жєрський, Львів, (Готель Жоржа). —
Догідні умови.

5481 12—?

СТУДЕНТКА університету пошукує
помешкання (окремо кімнати) при
літній родині при вул. Потопського, або
в середмісті. — Зголошення до Адміністра-
ції „Діла“ під Студентам.

540 2—2

ПОТРІБНЕ для студентки у Львові
спільне мешкання з харчем (та
експертно з фортепано) при родині. —
Писемні зголошення в поданням рини
приймає Адміністрація „Діла“ під „Есте-
тина“.

523 3—3

Конкурентній тій, для нас врешто не
страшній, не мали бн як нічого до за-
питу, коли п. Лібескінда не послугував-
ся би средствами, які кожний признає
хустит за шонайменше не властиві. —
П. Лібескінда від самого початку видавав
свою бляху під назвою „Polsynk“. Бажа-
ючи впровадити свій продукт у Східній
Галичині, закинув п. Лібескінда дотепе-
ршню назву „Polsynk“, і під кількох
місяців шаблонує свою бляху назвою
„Ciesz. Nuta“. Ця змінна пєї назви є на-
до видима. П. Лібескінда знає дуже до-
бро, що в пажаті сільського населення
в Галичині, яке не орієнтується в тій
справі, остала ще стара популярність
поцинкованої цешинської бляхи (в Че-
х), постанова отже ту несподіваність
використати і спроває свій виріб, яко
заграничний.

Остандючи оцінку поступовання п.
Лібескінда купувачи сферам, а також
купуючим поцинковану бляху, заважно
ошнє, що поцинкованої цешинської бля-
хи, які також іншої заграничної до
Польщі тепер не спроваджуються. Ша-
блонування бляхи „Ciesz-Nuta“ має ті-
льки на цілі впровадження купуючих
в блуд, на те звертаємо увагу широкого
загалу. Додаємо те, що поступовання
п. Лібескінда оцінка відповідно синди-
кат польських залізних гут, який під за-
грозовою адержанням достави чорної бляхи,
визвав його до негайного усунення то-
варового знаку „Ciesz-Nuta“.

Прийміть Ви, Пане Редакторе, вирази
якосного до Вас поважання

Польські Заведення Цинкового Промислу
Сп. Акц. в Бендзині.

У НЕВАЖЛИВОСТІ вкрадену в й-
саконку книжечку Дмитра
Бубни, уродженого в Мило-
ваню, повіт Товчань 357 3—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за годинку і на разі
від десятих літ у цілій країні звісна фір-
ма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Ма-
рийська ч. 5. Купую бриланти, золото,
срібло, плачу найнижчі ціни. 3 114-?

ФІРМА „ІРА“ при вул. Кохановсько-
го ч. 7, негайно прийме злонця де
пратики в споживчій сфері. 359 3-3

П'ЯНИНА Арнольда Фібігера є
найкращі від вол. 2. 460. Ціни на
вкладки. К 4 і м Сн, Львів, вул. Ко-
перника ч. 16, телефон 30—12. 309 6-7

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ — вул. Віни
Попа 1 (бічна Зеленої). Тел. 59-60.
505 6—10

ПРИЙМУ на пошкання студентки. —
Костелюха, вул. Куркова 14/1. 546 1-1

НЕГАЙНО пошукується учителька де-
троє дітей II і IV. кл. нар. і І. анд.
— Зголошення з поданням вигол саати:
Парохівський уряд, Тасовина пч. Стрілки.
317 1—1

У НЕВАЖЛИВОСТІ вкрадену військову
книжечку, видану через П. К. У.
у Львові на прізвище Михайло Кола-
шок ур. 1894 р. 319 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст надут легінів, серця і желудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 12—24

Ідеальні, Спальні, Сальони і му-
жеські кімнати першорядних виробів
красних і закордонних по приступності
417 цінах поручає фірма

БРИК і ГРИНЕР

Львів, вул. Ягайлонська 24, тел. 21-76

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4.50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7.50 зл., Австрії
7.50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29.41.
Друкарні: 29.26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Територіальний поділ Польщі.

Львів, 16. вересня 1928.

Недавно появилася навадом військового науково-видавничого інституту брошура Романа Стажинського, майора польського генерального штабу, під назвою: „Проект територіального поділу Річпосполитої“. Ця брошура викликала вже досить живий відгомін у польській пресі. В першу чергу зацікавилася нею провінціально-окраїнна польська преса (як „Курер Віленський“, „Жинє Новогрузаке“), а звільна це зацікавлення поширюється й на столичну пресу, як про це свідчить стаття півурядової „Епоки“. Думаємо, що ця справа, навіть в стадії дискусії, не може бути зовсім байдужою для нашого громадянства. Це й спонукає нас присвятити тій проблемі і веденій дискусії деяку увагу.

Автор не є задоволений існуючим адміністративним поділом сучасної Польщі, який є випадковий, бо він повстав внаслідок трієднування здобуваних ступеневих областей. Є він і нерівномірний щодо числа населення, бо поруч великих воєвідств з півтретя мільоновим населенням (як львівське і келецьке) має й такі воєвідства, що не обіймають навіть мільона населення (як напр. поморське). Теперішній поділ представляє собою мозаїку властей II. інстанції, бо границі округів корпусних, скарбових палат, апеляційних судів, шкільних кураторій, залізничних і поштових дирекцій, земельних урядів й інспекторатів праці зні не згоджуються з воєвідствами, які не покриваються зі собою. Нинішній поділ в першу чергу не вдоволяє військових чинників, бо не спирається на природному поділі та господарчі округи, які єдині вказані для вимог військової.

Бажаючи усунути всі ті недомогання майор Стажинський пропонує: побільшити кількість воєвідств з 17-ти на 25, і згрупувати їх в 6-ох провінціях, які обіймали би по кілька воєвідств від одного до півтора мільона населення. Провінції були б такі: 1) великопольська (познанська), зложена з Познанщини, Поморя, каліської землі і Лодзі зі столицею Познанем, 2) малопольська (краківська), в яку увійшли б воєвідства: краківське, шлезьке і келецьке зі столицею Краковом; 3) червоно-руська (східно-галицька), зложена з воєвідств станиславівського, тернопільського і більшої львівської, покриваючись з руською провінцією у старій Польщі — зі столицею у Львові, 4) люблінська, зложена з люблінського воєвідства і більшої частини Волині зі столицею в Любліні, 5) литовська (вильненська), в яку увійшли б Вильніщина, Новгородщина, Гродненщина і Полісся з Берестейщиною зі столицею у Вильні, 6) мазовецька (варшавська), зложена з варшавського воєвідства, частини лодзького, білостоцького і Підляшя, зі столицею провінції у Варшаві.

В проекті майора Стажинського українські землі під Польщею, що тепер входять у склад воєвідств: станиславівського, тернопільського, львівського, волинського, люблінського і поліського, були б поділені між чотири провінції: червоно-русь-

ку (східно-галицьку), люблінську, литовську і мазовецьку. Полуднево-східні українські землі, після приєднання до західних польських повітів до малопольської (краківської) провінції, творили б одну цілість. Ця провінція на основі обговорюваного нами проекту складалася б з п'ятих воєвідств: станиславівського, львівського, тернопільського, дрогобичького і перемиського. Червоно-руська провінція, спираючись на польсько-історичному принципі, була б висловом консолідації полуднево-східної української території. Зате північно-східна українська територія: Волинь, Холмищина, Підляшя й Полісся, яка тепер аходить у склад трьох воєвідств (волинського, люблінського і поліського), — як уже зазначено — була б поділена між три провінції і творила б три воєвідства: волинське з центром у Ковлі, холмське з осередком у Замості і поліське з центром у Бересті, а крім того Підляшя було б прилучене до варшавського воєвідства.

Дотеперішній адміністративний поділ українських земель в рамках польської держави, переведений такими головачами, як проф. Гломбінський і пос. Заморський, мав на меті розбити суцільну українську територію, зробити її якнайбільш мішаною та піддати під нівеляційно-денационалізаційні впливи пануючої нації. З тією метою до львівського воєвідства приєднано значний шмат польської етнографічної території на заході, щоб в ньому створити позірну польську більшість. З тією метою тернопільське воєвідство штучно викраєно так, щоб там зібрати поважну польську меншість, яка має грати роль більшості з тенденцією в короткому часі перейти на становище дійсної більшості. З тією метою станиславівське воєвідство сконструювано як довгу покуску — підкарпатську кишку, відділяючи його „мішаними“ воєвідствами: львівським і тернопільським — від зв'язку з українською Волиню. З тією метою Холмищину й Підляшя — як польську національну територію приєднано до

Люблинщини, не поширюючи на ці території навіть мінімальних меншостевих постанов языкового закону з 31. липня 1924 р. З тією метою створено вкінці змішане українсько-білоруське воєвідство поліське, одночасно трактуючи його як терен польської національної експансії.

Отже, як бачимо, існуючий адміністративний поділ української території під Польщею є фатальний. Не кращий є й новий проект майора Стажинського. Полуднево-східну українську територію, що має виразне обличчя, він під деяким оглядом консолідує, а зате ще більше розриває північно-українські землі, як пригожі для дальших, ще глибших експериментів в польську користь.

Польська преса ставиться до висуненого проекту дуже ріжкоманітно. Одні органи вимагають, щоб з новим поділом підходили до р. 1932 і перевести його на основі перепису, що має бути довершений в р. 1931. Другі взагалі зв'язують його мало щасливим, висувуючи ідею адміністративного перестрою з долу: від громад і повітів, бо нпр. волинська громада своїм простором рівняється розмірові західно-галицького або познанського повіту. Треті органи вимагають проект, а особливо поділ на провінції, але висувують думку поширення їх шляхом створення провінціоніальних соймів.

„Бо тоді — як пише „Курер Віленський“ — не лише державна адміністрація була би справдішою, але й закріплена би ту глибоку рану, яка при дотеперішній системі репрезентації інтересів населення і дотеперішньому територіальному поділі все було ропіти, головни на сході Польщі“.

Справа нового адміністративного поділу сучасної Польщі є поки що в стадії дискусії. Та невиключене, що вона вирине і в сойм при нагоді зміни державного устрою. Наша політична репрезентація мусить цю справу мати на увазі, роблячи все можливе „ne res publica (розуміється, — українська!) detrimenti capiat“.

Ліквідація Української Господарської Академії в Подєбрадах.

(Допис із Подєбрадів.)

Від Редакції: Щойно вчора надрукували ми статтю д-ра Теоф. Окуневського про Академію з закликом до нашої молоді, щоб впливала на неї на науку, а не тільки дісталося з Подєбрадів сумну вістку про її ліквідацію. Подробиці плану ліквідації цієї цінної установи позани в цій статті.

Неймовірно стає дійсністю. Подєбрадська Академія стоїть перед ліквідацією. Яким скорим темпом ця ліквідація буде переводитися, ще невідомо, але вписи на I. зимовий семестер міністерство хліборобства заборонило. Коли цю високошкільську організацію обхопимо думкою на один момент в її цифрах та в її високій ідейній цінності, то стає лаячно перед думкою, що це все за короткий час перестане існувати. Безперечно між усіма ударами для розвитку української культурної праці — це один з важких ударів. Академія знаходиться в повному розквіті. 90 викладачів сил працю-

ють на трьох факультетах, в десяти відділах (на кожному відділі пересічно 60 предметів). За останні два роки випустила Академія далеко понад 200 інженерів у світ. 30 професорських стипендіатів і асистентів приготувляються до дальшої наукової праці. 216 наукових видань на українській мові дає літературна праця співробітників Академії. 33 кабінети, 14 лабораторій, 2 ферми стояли до розпорядності професорів і студентів. І цей потужний виступ людської культурної праці має нечаяно перестати проспірувати! Це і для найбільших песимістів важка несподіванка. Ще недавно запевнювали чеські відповідальні чинники: Ваша Академія може бути спокійна, вона буде в нас існувати доти, доки її не можна буде перенести на одну із українських територій.

І здавалось би, що цей односторонній погляд на долю Академії не суміє ніщо захитати, ні рау-

ВСІ УКРАЇНЦІ
забезпечують свою родину і дітей через життєві забезпечення в Товаристві
„КАРПАТІЯ“
Львів, Руська 18.

трішні ні зовнішні події тої країни, яка дає приют цій інституції. Правда, нічого доброго не ворожили слова міністра земельних справ Срдінки, який минулої осені перебрав Академію від міністерства закордонних справ під свою опіку, заявляючи прилюдно, що він перебирає Академію для ліквідації. Значи непопулярність допомогової акції у звичайного чеського обивателя можна було слова міністра пояснювати як заспокоєння публічної opinii. Все-ж таки ніхто не сподівався, що та ліквідація така близька і для ідеї перенесення інституції на якусь іншу територію майже катастрофальна. Всі ми знали, що чеське правительство не зможе в безконечність розтягувати свою допомогову акцію, але все сподівалися, що що культурну цінність можна буде зберегти аж до моменту її забезпечення тими засобами, до яких український нарід має повне право.

На запит, чому все-ж таки так поспішно та без всяких міркувань, поминаючи інші менше катастрофальні виходи для Академії, приступається до ліквідації, можна відповісти тільки здогадками.

Одна із серйозних версій готується, що тут не обійшлося без інтервенції (розуміється не офіційним шляхом) одної держави, яка межує із Чехословаччиною і з якої поповнюється тепер майже цілий контингент нових слухачів. Момент, що Академія чим раз більше перетворюється емігрантською установою щодо складу її слухачів, здавалось би, повинен промовляти за дальшим її утриманням, бо видатки для неї в міру відходу студентів-емігрантів меншають. Та тут інші міркування міждержавного характеру збивають з ніг цю льогіку і ставлять замість неї іншу, менше гуманну, зате більше неможливу і діючу в теперішніх відносинах між державами.

Контрагенти в цій допомоговій акції були для чеського правительства емігранти. Зі зміною складу студентства входять в гру інші два контрагенти: нарід, з якого ці студенти виїшли і держава, якій ці студенти „належать“. Перший із контрагентів не має до чеського уряду жадного відношення, другий знову має до українських студентів своє певне відношення. І цей конфлікт в академічній драмі ворожить їй катастрофальний кінець.

Ця версія має майбутнє найбільше реальний ґрунт під собою. Інші версії, як — внутрішньо-політична грісина у Чехословаччині, чи зависне око нашого другого „брата“ москала, чи просто бажання поводитись опадно з державним грішем (Академія коштує 3 і пів міль. ч. кор. річно) занадто не серйозні, щоб могли бути підставою такої величезної шкоди не тільки для української культури, а також для ідеї міжнародного зближення, для якої діяльність Академії давала неocenені услуги.

Ділячись цією сумною гісткою з

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

раніше РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька 4. 16.

.. вонни на сукні
і жіночі плащі,
у великому ви-
борі шовки,
сукна на муже-
ські одяги.

цілим українським загальом, ми не гратимемо надії, що ще дванадцять годин принесе для справи інший оборот. Ця справа мусять стати предметом обдумання та акції як наших політичних так і наукових чинників та цілого народу, де-би він не захопився.

Ми ще віримо, що чеські державці мусять знайти можливість ужити труднощі, які стоять в дорозі існуванню Академії до її повороту на рідну землю та збереженню її як наукового ядра. Український народ свого довгу не забуде!

Подєбралський.

Радянська Україна.

Московські райони „покривдені“.

Покривденнями визнає центральна комісія комісії для справ національних меншостей московські райони на Україні в обслуговуванні їхніх культурних потреб. У харківських „Вістях“ в 8 вересня читася про те таку вимову пам'ятку:

Центральна Комісія Національних меншостей при ВУЦВК докладно обслуговує роботу місцевих органів в справі обслуговування руського населення України. Обслуговувано Куликівщини, Старобільщини, Ізюмщини. Обслуговування визначало, що роботу серед руського населення поставлено недостатньо. Навіть атрабути руських сільрад як: кинівки, банни, печатки та інше, здебільшого вигадано на українській мові. Директивний та інструктивний матеріал (я центральних, окружних і районних органів, руські сільради одержують здебільшого українською мовою. Директивна ВУЦВК і ЦК нацмен про широке обслуговування руського населення в цих округах виконано недостатньо.

Культурне обслуговування руського населення також відстає. На Куликівщині руських дітей охоплено шкільною мережею, ніж українських. Руське населення Куликівщини і Старобільщини не досить забезпечено семіріями. Сітка шкіл і політехнічних установ, що проводять свою роботу руською мовою, недостатня. В Ізюмській окрузі відзначено, що Райвиконком користується з руськими сіль-

радами здебільшого українською мовою. Руське населення цих трьох округ мало постачається газетним рідною мовою.

Із пояснень по ділі обслуговування руського населення слід відзначити, що обов'язкові постанови Організаційних друкується двома мовами — українською і руською. Зане атів в листах робиться українською і руською мовами.

ЦК Нацмен виробила практичні заходи в справі реального поліпшення обслуговування руського населення на Україні. Ці заходи в енергійній формі надійшли на затвердження інших органів.

Щом хіба маловідома становить харківських „націоналістів“ і українських „державників“?

Сільська бібліотечна справа на Україні.

На черговому засіданні великої президії ВУЦВК-ту під проводом Петровського дня 4. вересня складала грам. Приходило, заступник Нар. Комісарів Освітні, завіт в бібліотечній справі в українському селі. Він, — як подають „Вісти“ з 6. вересня — навія у завіт такі дані:

„Сесія ВУЦВК доручила урядові протягом трьох найближчих років поповнити всі книгозбірні на Україні. За даними ЦСУ в кінці 1927 року на Україні було 1129 книгозбірень по містах і 6883 по селах. Міські книгозбірні мають в своєму розпорядженні понад 8 міль. книжок, сільські — 2.300 тис., читачів по містах 536 тис. чол., по селах 582 тис. Як зазначає докладна стан бібліотечної справи на Україні катастрофічний: одна книгозбірка припадає приблизно на 7,5 населених пунктів на селі (по містах в середньому є по 14 книгозбірень) на одну книжку припадає 7 читачів, один читач на 5 дворів на селі.

Книжковий фонд книгозбірень майже на 50 відс. зумитий та нездатний до користування ним. Здебільшого по сільських книгозбірнях є книжки ще в періоді воєнного комунізму, або-ж книжки, що залишилися з поміщицьких садіб. Селянство, особливо останніми часами, надзвичайно цікавиться книжкою і вимагає поширення книгозбірень. На думку Наркомоса треба поставити нині питання так, щоб в кожній сільській раді була книгозбірка. Для того потрібно дати по 500 книжок в обкладинках для кожної сільської ради, як початковий книжко-

ТЕЛЕГРАМА!!!
ОСТАННІЙ ВИСЛІВ ТЕХНІКИ В ТУТКОВІЙ ПРОМИСЛІ!
„ТІГАН“
ЕПОХОВА ТУТКА, якої вище операції на прасі сухої дистильції при застосованні системи фільтрів в устатку т. е. комора (холодильник), вати фільтраційної бубулі — нагороджений золотий медальон як та- і фільтраційної бубулі — нагороджений золотий медальон як та- новим „GRAND PRIX“ на всесвітній виставці в Рині і Паржі, по опанованню більшої ринку в краю — тепер входять на Галицький ринок. Купуйте і осудьте самі! Будемо вдячні за відкритий суд! Звертатимемо увагу на наш пошуковий філім рекламний, який висвітлюють в кінож. Фабрика Патентованих Туток ТІГАН спілано з оом. пор. ВАРШАВА, Со. Кржиска ч. 11. Тел. 282-17. До набути у всіх трафіках.

вий фонд. На все це протягом найближчих трьох років треба затратити понад 5 міль. карб. Тільки при таких умовах — зазначив Приходило — можна буде підвищити загальний культурний рівень населення.

Представник Наркомфіну Арсен, роблячи співзвуча з цього приводу, зазначив, що книжковий фонд справді треба поповнити не поширюючи однак бібліотечної сітки. В цьому році, на думку Наркомфіна, важко буде асигнувати бібліотекам значні суми на бібліотечну справу.

Зав. Оргіністру ВУЦВК Конетов пові-

домив президент про те, що директивна Сесія в справі поширення бібліотечної сітки на селі ще не досить виконується, особливо по ділі місцевого бюджету. Треба поставити так питання, казав Конетов, щоб всі 11 тис. сільських рад мали свої книгозбірні.

На пропозицію Петропільського президія ВУЦВК доручила Раді Народних Комісарів випустити підпорядковані листи в 28-29 році на поліпшення бібліотечної справи на Україні, а надалі виробити план поширення сітки та включити його до бюджету.

Під замітом приналежності до УВО.

Другий день розправи.

Петро Сайкевич засуджений на два роки тюрми.

Другий день розправи змінився дещо більшою зацікавленістю, що виявилася в збільшеній частоті публіки. Зрештою вся обстановка процесу змінилася. Поділи цім разом зовсім не видно.

Зачаєся розправа під відчитування тих статей із „Сурми“, які трибунал на висесени прокуратора допустив. Але коли протоколянт відчитав кілька речень, відійшов зі свого місця прокуратор, і просив зарадити розправу в час відчитування тих статей тайном. Обор. д-р Шухевич полишив цю справу одній трибуналу, після чого трибунал зарадив тайну розправу.

ПИТАННЯ.

Коли знову впрошено публіку до селі, предс. ради Ангелський відчитав питання щодо нині й відповідалості відсудного, поставлено до лави суду при- еслати. В питання зазначено, що обслуговуваний ділав як провідник УВО і вернувся антидержавною акцією тої організації.

Проп. Прітасер відчитав опісля ще друге, додаткове (ефектуальне) питання (на випадок заперечення першого), етидзо-

вала так само, як перше, з тою різницею що в цьому пропущено слово „провідник“ і „вернувся“, а додано „і мав дальшу участь“ (у ділянках УВО). Обор. д-р Шухевич спротивлявся допущенню того ефектуального питання, бо судді присягали можуть самі апликувати ті слова, а то му не питання зовсім зайве. Трибунал по довгій нараді рішив допустити ефектуальне питання, якого стилізацію предсідник відчитує.

З терги прок. поставив друге ефектуальне питання, на випадок заперечення першого головного і другого ефектуального, яке звучить: Чи винен обо. Петро Сайкевич, що в рр. 1927-28, редагуючи „Сурму“ і керуючи її редакцією й адміністрацією, поширював цей орган на терекі Річнесполитой, чим ширив неа- зність і погорду до польських адміні-страційних чинників і ділав проти ціло-сти держави (злочин з § 63)? Допущен-ня цього питання спротивлявся знову о-боронець д-р Шухевич, мотивуючи це тим, що розправа не виявила з цього напрямку прети обвинуваченого нічого. Трибунал ухвалив допустити і третє, ефектуальне питання.

І. КЕДРИН

ТАТРИ.

Ще ясно видніють різкі обриси гордих Татр у сяйві палячого сонця; ще міняться усіма барвами обривисті їх скелесті стіни під шовечірним поцілунком порянаючих у небосхилі промінців; ще тут і там жовтіють на узбіччях підгалля-ських „вірхів“ незаторкнені ко- сою вузькі жовті смужки (негідні вони гордого імени „ланів“) низенького і ріденького вієса та дене- ле, гейби стидливо поміж картоп- лею і вієсом скритого, ще нижчого й ще рідшого жита. Жива на Під-галлі щойно на ходу, — але вже ось-ось насуне причаєна осінь, не та погідна золота подільська, а на- суплена й захмарена, з шаленим човством „гального“ віхру! На- аляже густа сіра мряка і наче бруд- ною непроглядною нічною окутає потемнілі шпиді. І тільки гляди, як гребінисті „грані“ і гострі „турне“ поєдбляються спінжним пухом (не- рідкий він тут гість і серед самого літа!), пухом, що поволі щораз вижче розпростиратиме свій хо- лодний саван. І стануть тоді Татри ще суворіші, ще стогірші, ще гріз- ніші.

Звеличені вони Асником і Орка- ном, Тетмаєром і Каспровічем і Віткєвичом, і дика їх краса захо- пить напевне не одного ще творця. Заперечувати їй красу міг би хіба сапій. Та висловлюватися про них так, як висловлюються названі їх духові батьки, можуть теж хіба — засліплені, запоморочені патріотичною екзальтацією. Хто не нале- жить до жадної із тих двох груп, той глядить на Татри, як на щось гарне й величаве, що всеж таки — без гріху святотатства — можна по- рівняти із стільки іншими гарними й величними краєвидами на світі. Наш земляк, відвідуючи Татри пер- ший раз, зразу шукає аналогії з Бєсєидами, вірніше: з Гуцульщи- ною. Питання: „що краще“? стави- ти не слід, як ніякого питання, на- яке не можна відповісти. Кажуть, що коли вірменина, захвало- ючого південні овочі „нефай“ спи- тали, що це таке, — він пояснив: „дитину бачив? помаранчу бачив? зовсім не подібне!..“ Характер гу- цульських Бєсєидів та гуцульських Татр такий цілком інший, такий ріжний, що тут і там треба прино- ровлювати окрему, кожному інак- ше пнтому зірку краси й принадн.

Здається, що найбільш характе- ристичною рисою Татр, це їх не- пристичність. Вони не тільки далекі

з верховини Підгалля. Коли навіть вдираєш у саму середину цих мо- гутніх камінних велитнів і мати їх гейби ось-ось „на долоні“ — вони все одно такі самі далекі, самотні, неприступні й непривітні. Сірі, хо- лодні, відусіль ворожо настороже- ні зломиами гострого каміння, скрізь порепані зрадливими прір- вами й пропастями. Кожні гори, це світ для себе. Але Татри, це світ — не з цього світа. Вони гейби по не- порозумінні найшлися на земній кулі серед людей і життя, не маю- чи й не бажаючи мати з людьми і життям нічого спільного. Віють мертвечиною. Тільки деякі по- динкові партії, як ось напр. Долина Костелиська, навівають спогади ки- пучої життям Чорногори. Але яке там життя, коли про нього не шу- мить Прут або Черемош! Білий Ду- наєць, Білака? Навіть Лімниця та О- пір образились би за таке прірва- ння! Та знову немає у наших го- рах того дива природи, якими є перлини Татр — озера. Але недар- мо по Морському Оці тихенько, ледве помітно суне лише одна-од- ніська велика й неуклюжа лодка, — пором Харона для перевозу мерців по мертвих водах Стиксу. Недармо найкращі татрянські озера, поруч із Морським Оком, зовуться „чор-

ними“: це єдина краса, у якій мож- на уявити несамолюбне вражін- ня темні, яке вони викликають.

Але людина любить контрасти. Шукаючи вражіння, необхідних жит- тю, вона шукає їх і на цвинтарях. Задихаючися навісним гамором ве- ликого міста, людина залюбки ті- кає туди, де царить пустка. Тому не диво, що Татри заискали славу святини, куди паломничають про- чане із великого міста.

Такими втіхами від зовнішньо- го світа галасу й крику до татря-нського світа тиші й спокою були ті сотні й тисячі польської інтеліген-ції, які з початком 70 рр. зина. ст. пішли за покликком лікаря д-ра Ти- та Халубінського, відкривця Зако-паного, тихої бази тихих Татр. Іхали туди люди, для яких мізек і серце не були лише поняттями ана- томічними, іхали лікувати однако- во тіло що й душу, відпочивати пі-сля боротьби з життям і набирати до неї нових сил. Це була еліта польської інтелігенції, це бу-ли головна представники літерату-ри й мистецтва; вони прославили Татри, вони теж надавали тон та-транській столиці—Закопаному. Від того часу багато змінилось. З од-ного боку цивілізаційний приміти-візм, у якому вічно потапають Татри й справжня „мерзость запу-

ЛІЧНИМ СЕРЕДНИМ
УСМІРЯЮЧИМ БОЛІ
від хілядесяти літ
ASPIRIN
в таблетках і як такий
порушують його лікарі
цілого світа. Правдиві
таблетки Aspirin прода-
ються виключно в ори-
гінальній упаковці

Bayel
по 6 або 20 штук.
(в чотирьохкутній
плоскій текстуро-
вій коробці з чер-
веною емаллю)

ASPIRIN
0.5

До набуття у всіх аптек!

випадки абсолютної нічого з закінчення
його хімічної атомів і чи не переважа-
ють її до розкладу інших двох присяглих.
Колоні в трибуналі не прихилилися до
цього погляду, то оборонці просять ви-
дати невизначений вправ з припоро-
вченням амністії.

ПРИСУД.

Трибунал по короткій нараді засудив
звинуваченого на 2 роки тюрми з за-
численням до кари слідчої в'язниці. Об-
винувачений по нараді в обороні за-
явив, що вирок прийняв.

Пам'яті поляглих.

Все українське громадянство в день 16.
вересня на могилу в Семініцях.

Як широка, як велика Українська Зем-
ля — виходи на ній могилки і могилки.
І знані і неznані. Дрімають по степових
просторах Поділля, у зелені Карпат,
над річками, та по лісах пригірках.
Благословляють своїми березовими хре-
стинами землю, що їх виплекала, таї по-
ставили на пам'ять і на науку грядучим
поколінням.

А як перли у дорозі жемчужі сплять
поклади тисячми-тисяч цих могил, — мо-
гили на Манівці, Лисені, у Вісню, у Се-
мніцях.

Пригадало собі ці перли-могили Укра-
їнське громадянство. Починає справляти
чи них величчя, освічені зичаєм і тра-
дицією похитки.

І йдуть поклоняться цим могилам
стріпні чоти-рихлі йдуть гуртками з жі-
нцями, з дітьми, із цілими широкими; а далекі
сіні і мот річкою плинуть... Як казав
колись... Як у Каті до Печерської Лаври,
як до Зарваницької Божої Матері,
йдуть вклонитися могилам, йдуть за-
вернути цього подяку, що ніс в їх гро-
бового лона, йдуть реалізувати святі бе-
резові хрестини...

Такі величні помини справляє Укра-
їнська Січова Співка в неділю 16. верес-
ня на могилі в Семініцях над Стрипою.

Тому прийдіть і прийдіть там усі! Усі,
що любите ці могили, усі в кого шире
українське серце!

Прийдіть, злетіться сім'ями чотирьох-
гуртками з над Стрипи й Золотої Липи,
зі степів, з лісів Підкарпаття, з Терно-
пільської, Бережанської та Теребовель-
ської Землі! Усі в широкого Поділля, з
цілої Галицької Воєводи.

Початок Святи в 9. год. рано на могилі.
Програма була подана окремо. Для даль-
ших гостей призначені підводи, що бу-
дуть ждати на двірці в Денісові.

Злетіться усі! Нехай вирається Вами
подільський степ, хай зазвенять всією
могутньою піснями.

Бо поховані від Українського Юнацтва
здесь могили в Семініцях.

Хто не аписав ще своєї дитини до при-
ватної школи „Рідної Школи“ — нехай
зробить це негайно. — Ніодна україн-
ська дитина не сміє пропадати в чужій
школі!

ЖАДАЙТЕ СКРІЗЬ ЗНАМЕНИТОГО Ч А Ю „PRIVES STORKMARK TEA“ Марки „ВУЗЬОК“

Знаменитий в смаку і ароматі. — Найвища видаєність. — Найліпші
якості Ч. 15. і 20.

ВІДГУКИ ДНЯ.

СЕЛО, І СЕРЦЕ ОДПОЧИНЕ...

А як поїдеш на село,
Де є ще добрі люди,
Забудеш там злість і зло
І світ цілий забудеш.

Годинник твої там — завіс річ
Бо час проходить боком,
Години бе кухонні піч,
А днями пори року.

Тобі байдуже, чи Бріан
Сказав нову промову,
Чи Чічерін і Штрейзман
Готують ноти знову.

Чи на альбанському стільці
Присіде Від чи Зогу,
Чи вже поставили акції
На Кремлі синагогу.

Чи ще в Варшаві Девей є.
А „денгуа“ у Львові,
Чи пес маршала ще живе
І чи вонк здорові.

Чи вже знайшовся ідіот,
Що видав другий денник,
Чи вмер де з праці патріот.
А з голоду письменник.

Зате цікаво, чи хмарки
Злібнуть у громаду,
Чи тільки страшать, чи так
Дошлем на землю владу.

Чи вже старий почтар приїз
(Ох! Якже він бар'ятсь!)
І чи тобі тютюн приїс,
Бо почта — чужа дуринья.

Чи вже прозріло песеня,
Чи груші вже щось зартя,
І чи прийде ще до правки
Румяношока Марта.

Так тихо, соннико в душі,
Весь бід пропав без вісти
Ніхто не каже: „Гей! Піши!“
І кажуть тільки їсти.

Колит тебе такі рід дум
Обседе проти волі,
То маєш лік на білі сум:
Печені бараболі.

Оттак то на світі сидиш,
Як в Господи на печі. —
Все є, все є, бракує лиш
Одної тільки речі:

Театру, кіна, кімнатка.
І аз у дикім герцо,
І те, що має легкий Львів!
Хоч трошки, трошки перцю!

Галактіон Чіпка.

Ріжні вісти.

ЧІЧЕРІН ІДЕ ДО ПАРИЖА.

Комісар закордонних справ Чічерін, що
якщо поверну до здоров'я, в найближчих
днях поїде до Парижа, щоб нараджува-
тися з Бріаном і Поанкаре. Комісарські
казки поручають Чічерінові затримати
більшовицько-французькі взаємини.

КЕЛЛОГ ЗА ВИЗНАННЯМ СРСР.

„Нью Йорк Геральд“ довідується, що
держ. секретар Келлог старався введи-
ти офіційно визнання СРСР Злучени-
ми Державами. Він є думка, що приступ-
лення СРСР до противопакту створило
нове положення, тому визнання
СРСР є konieczne.

ПЕРЕД УПАДКОМ ПРИМО ДЕ РІВЕРІ?

Хоч еспанський уряд видає успокоюю-
чі заяви, репресії проти опозиції трива-
ють далі. Арештовано багато військових.
Один із провідників республіканського
руху в Іспанії сказав кореспондентові
„Івнинг Стендарт“, що упадок Ріверо де
Рівера в питаннях найближчих днів. По-
ліція не могла викрити осередки змови,
бо республіканці ним разом об'єднують.

ПЕРЕД ОКОНЕЧНОЮ ЕВАКУАЦІЄЮ НАДРЕНІ.

На загальній нараді в справі евакуа-
ції в позитивний нім думали. Зреалізу-
ють мабуть Кашенденіа проект, щоб
створити комісію, зложену з двох підхо-
місць. Одна погляджувала би справу від-
шкодувань, друга знялася би справою
евакуації. Підкомісії радили би окремо,
згідно з домаганнями Німеччини, щоб не
робити жонглі між евакуацією й реком-
пензаціями. В користь Німеччини є хочби
це, що конференція признала принцип
можливості передвиринцевої евакуації.

З французьких кол подають, що Бріан
поставив як основу передвиринцевої ева-
куації Надрені такий проект: 1) покля-
кано би мировий комітет з арбітражними
повноваженнями, якого завданням було би
розглядати всі зазначення із демітариза-
ційної полоси Надрені після відходу со-
юзних військ. У тім комітеті Німеччина
мала би теж представництво. Комітет цей
не мав би контрольного органу, лише
сповідав би домагання Франції в справі
безпеки; 2) створено би постійну комісію
знавців, що могла би зібратися вже в
жовтні, а знялася би частинним урухо-
мленням нім. відшкодування і взагалі ці-
лим відшкодуванням.

„Гольф“ подає спис французьких до-
магань у зв'язі з евакуацією: 1) автома-
тична діяльність комісії в кожнім спорі
на демітаризованій території, 2) визнання
Німеччиною політичної незалежності Ав-
стрії без порушення госп. договорів між
Німеччиною і Францією, 3) розширення
люкарнського принципу на сх. кордоні
Німеччини, без порушення справ ене-
ргетичних договорів між Німеччиною і
Польщею, 4) частинна мобілізація нім. ре-
параційного дозвгу, що ввезли би
Франції сплатити часті військові дозвги в
Амеріку.

Часопис подають, що у поглядях Фран-
ції в справі евакуації наступив до 45 год.
новий переворот. Бріан зложив на за-
сіданні Рідні мій завіт із переговорів. На
думку паризьких політичних кол фран-
цузький уряд не спротивляється жене-
вському порозумінню.

Дня 15. вересня збирається на нараду
німецький уряд. В засіданні візьме участь
спец. делегований член нім. делегації в
Женеві. В неділю канцл. Мюллер одер-
жить інформації про погляди уряду на
женевські переговори.

НЕМА ГАРАНТІЙ ДЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИ- НИ І ПОЛЬЩІ.

Знаний журналіст Соверайна, обгово-
рюючи у „Матені“ справу евакуації, ка-
же, що нема що й думати про якінебудь
гарантії для Польщі й Чехословаччини,
бо такі гарантії зменшили би значення
люкарнських договорів і Келлогського
пакту. Також Німеччина могла би не зго-
литися на це.

БЕНЕШ КАНДИДАТ НА НОБЕЛІЗУ НА- ГОРОДУ.

Зі Стокгольму повідомляють, що най-
більше виглядає на мизову Нобеліву на-
городу в н. р. має нібито чехословачський
міністр закордонних справ Бенеш.

НАСЛІДНИК КОМ. ШТЕЛЕСЬКОГО.

Зачувати, що урядовий комісар м.
Львова на місце Штелеського буде проф.
Львівської політехніки Н. Токарський.

По широкому світі.

Бухар. кайзер виграв процес з урядом
Південної Африки. Рішенням найвищого
суду в Капштадті Вільгельм дістане назад
своєфісиковані йому підчас війни території
в Африці.

У Лондоні радить міжнародний кон-
грес спиритистів, на якому є представни-
ки 24 держав і 300 делегатів з усіх кімців
світа.

Югославянський уряд признає права
громадянства кількадесят тисячам ро-
сійським емігрантам.

На німецькій пароплаві „Патрія“ в Гент
збутовались моряки. Квіттан ранення.

Організаційний і вічевий рух.

З ВІЧЕВОЇ І ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПРАЦІ
СЕНАТОРКИ КИСЛІВСЬКОЇ.

В останні дні серпня після повороту
з Волині відбула сенаторка Кислівська
цілий ряд віч, присвячуючи свою особли-
ву увагу організації українського жіноц-
тва. На Волині обікала сенаторка Кислі-
вська всі важливі міста як Луцьк, Рівне,
Ковель та місто Сарни на Поліссі, де від-
дала всі українські інституції та вино-
сала організаційні реферати. Повер-
нувши з Волині, сенаторка Кислівська
відбула вже дня 22. серпня віче під го-
дом нею в Печеніжіві при участі по-
над 1.000 осіб. Жіноцтво пригостило свою
сенаторку хлібом-сіллю та піднесло їй ві-
таль з пивничного колекса.

Дня 28. серпня відбула даліше сенатор-
ка справознаве віче в Акрішорах, то-
машького повіту і того самого дня в Ко-
мачі, печеніжського повіту.

Дня 2. вересня відбула сенаторка Кис-
лівська справознаве віче в Синоку і то-
го самого дня в селі Тренчу, того самого
повіту, а дня 9. вересня справознаве ві-
че в селі Зашкові, повіт Львів. Того дня
мало відбутися в Зашкові велике коопе-
ративне віче, однак поліція розв'язала
його зараз на початку промови сенаторки
і тому отворено справознаве віче, на яко-
му промовила сенаторка Кислівська і
посла Ліщинський. На всіх вічах ухваля-
вано повне довіра для Української Пар-
ламентарної Репрезентації і подяку для
сенаторки за її повну посвятну працю.

НОВИНКИ

— Концерт С. Крушельницької в Стрию
відбудеться дня 21-го ч. м.

— Черговий політичний процес. Зі Стр-
ниставова довідуємося, що дня 28. ч. м.
розпочнеться там політичний процес
проти арештованих у травні ч. р. грома-
дан Голуба Івана, Ченіги Івана (власно-
го київського „Вистрипа“), Фанігевича Ва-
силя і Михайловича Олександр. Акт об-
винувачення зачитуватимуть „протидержав-
ну змову“, співпрацю над культурно-
колоніальним об'єднанням Сх. Галичини з
УСРР. Для осудження цієї мети перш
для обвинувачення мали виготовити об-
ширний реферат, копію якого наїшла по-
ліція в київській „Вистрипі“. Всім чотирьом
закидають акт обвинувачення таємн.
приналежності до УЕО та шпонуажу на
партію УСРР. В процесі будуть
д-р Соляна Нестор — оба, Голуб
І. д-р І. Валентинський — обвинуваченого
Ченігу.

— Вибори до Каси Хорик! Звертаємо
увагу, що ще протягом двох днів плав
і суботу і вранці в неділю безперервно
до 8 рані до 8-ої веч. можна рекла-
мувати своє право виборче до Каси Хо-
риків. Обов'язком кожної нашої інституції
і кожного громадянина є припинити
ти, чи він не порвавший свого права.
— За Український Вибірчий Комітет: І-
ван Олександр.

— До відома давніх станиславських
учнів. З нагоди обходу 200-літніх ро-
дин оснування станиславської гімназії
має там відбутися 21. і 22. вересня ч. р.
більший збір бувших її учнів. Тому, що
ця школа має для історії нашого галиць-
ко-українського відродження поважно
значення, віддали деякі станиславське
галицьке, щоб ушлюблено в тім часі ще о-
кремі емоційні української групи, про-
світній елізові довершеної праці і де-
яким перспективам на майбутнє. Подя-
ємо що думку до загального відома, Льво-
вська і час сьогодні будуть означені на
місці.

— Львівська хроніка. Скінчено судити
справа в справі ч. м. „Орбіс“, що по-
відорвало державну касу на гарну суму
200.000 зол. Головні обвинуваченні сиділи
у слідстві зазначені. — На Закарпатській
арештували 60-літнього Йосифа Огород-
ка, що пробував отруїти свого брата де-
затурним спиртом. — 18-літній Марія Ва-
шини вилізла йодили з нещасного ко-
хання.

— Сензація. З Литовського кордону
приходить польська вісти, що там у де-
яких місцях роблять воєнні окопи. — У
Лондоні Іванко відкрили найвищому ре-
черу в світі, що має 518 метрів і скла-
дається з цілої пачки коридорів. — У Бу-
дapestі гуде від звістки про поворот
успішній, тому, що бувший „коммуні-
стер“ цисар Карл змовив в якості
хазяїна та артиста коронаційний костюм
для архиди. Оттона.

— Ріжні вісти. Грацька „денга“ від-
шла вже на Прикарпатську Україну. В
численні випадки заведування, поки що
не смертні. — По німецькій статистиці
союзна окупційна армія в Реймсі мав

Польські Заведення Цинкового Промислу С. А.

в БЕНДЗИНІ -- Фабричний відділ в Крулевській Гуті (Em Schirokauer)

Телефон ч. 50 і 501.
Рік закінчення 1899.
Білизна власна.

СКЛАДИ КОНСИГНАЦІЙНІ: ВАРШАВА. Залізна Брама ч. 2. — КРАКІВ, Дайвур ч. 10. — ЛЬВІВ, Вольносць ч. 2. — СТАНИСЛАВІВ, Галицька ч. 8.
Генеральне заступництво на експорт, Відень, VII 2. Neustiftgasse № 3.

Фабрикація залізних блях цинкованих. Вальцювання цинкової бляхи, фабрика діркованих блях. Бубни залісні цинковані. Скрині до вугля і на відпадки. Рури, патентовані коліна, дверцята до печей і т. п. Річна продукція 24.000 тон (в тім експорт 8.000 тон).

Львівські Самоходові Курси

вулиця Міцкевича ч. 26.
Однією з кращих Галицьких курсів, яких система спеціальних шкільних позив і заходів, покращили, система навчання, гарантує швидкий і докладний навуку. 1—1
Вписи щоденно від 8—20.
Оплата 160 зол. або 90 зол.
Перша рата 20 зол.
Оглядіть пливачи. Ждайте про-
спектів. — Замісцевим мешканцям.

350 вартісних предметів за зол. 15 сот. 75

На письменні записання, ви-
світлено записуючий комплект: 1) годинник кишеньковий німецький швейцарський, добре ходить; 2) 1 Лажушок до годинника по-
золочуваний; 3) 1 закордонна бритва; 4) 1 пензель до голос-
на; 5) 1 кишенька до голосна; 6) 3 великі мужескі хустинки; 7) 1 кишенька з англійського зену; 8) 1 шов-
кову краватку; 9) 1 обсяду в хом. облямів; 10) 1 гребінь кишеньковий з футералом; 11) 1 ста-
даний скарбон; 12) 1 пара шпильок з амер. зо-
лота; 13) 3 ложечки до чаю; 14) 1 кишеньковий зеркальце і ще 330 предметів коштовних для кожного чоловіка. Цей цей комплект ви-
світлено тільки за 15 зол. 25 сот. — Такий сам комплект «кість» 17 зол. 35 сот. — «Кість» № 22 зол. 65 сот. — Завантажте не втрачаючи. —
Платиться при відборі.
За опаккування і пересилку платити куди-
будь. БЕЗ РИЗИКА!
Подяки за товари А. Конський, ком. пост. Чар-
ків, Ф. Дуляка, Краків і багато інших. Якщо не побачитеся, звертайтеся до гр. ш.
Б. ЯКУБІНСЬКІ — Варшава
Новопольська 33 Д. Почтова скринька ч. 211.

Непромокальні плахти

загородові у ве-
дливий виборі
І. КОЛРАД,
Львів, вул.
Гетманська 22.
Тел. 49-83. 550 1—2

ЛІЖКО

ПОЛЕВЕ

ПАТЕНТ

з матеріалом, зай-
має дуже мало міс-
ця 30 зол. На про-
міслю висилаю по-
одержання задат-
ку. Фабрика Занс
Личаківська 132.

Вже крайня пора слати замовлення на
ЗИМОВЕ ВЗУТТЯ
до фабрики різномірних пан-
тофлів і папучів

Т. ПРОЦИШИНА
Львів, вул. БРОНОВСЬКИХ ч. 4.
(Замовлення з провінції подорожується
негайно). 9—10

ФУТРА мужескі і жіночі за-
стові і подорожні, —
куртки, свитер, шапки, боти і т. п.
М. А. АВГУСТИН, магазин футер
Львів, Рутівського 7. телеф. 49-46.
приймає всілякі роботи вздовж і обов'яз-
ку куншівства. 4—10

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬСЬКА

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

МИХАЙЛА СТЕЦЯ

абсолютанта загранничного краю
виконує всілякі кравецькі
роботи солідно і скоро.
Для ВСЕХ ділов. виготов-
ляю РЕВЕРЕНДИ, ПАШТИ-
КИ ПЛАЩІ І ПОКРИТТЯ НА
ФУТРА по найновішнім взорам.
519 Адреса: 9—1
Львів, вул. ЗЕЛЕНА, ч. 31.

Найновіші моделі!

На сплати і за готівку. Меблі всіля-
ного роду, також отамани, ванальни, скла-
дані ліжка і пологи, сальонові гарнітури,
підвали і матраци найдешевше в ДО-
РОТЕУМ ауд. Сапіги 34, тел. 15-01. 275

8 зол. | ПЕРСТЕНЕЦЬ | 8 зол.

з 14-крат. золота з рубіном тільки у
Б. ГРИНБЕРГА Сикетуєвська 4.

Конкурс.

Рада Бурси ремісничої і проми-
слової оголошує конкурс на ви-
шення оферт на надбудову й при-
будову реальності Бурси при вул.
Ходорівського ч. 3. Пляши, за-
тверджені Магістратом можна о-
глядати щоденно в настоятеля
Рем. Бурси в годинах між 10—12.
переддод. Оферти належить зложити
Бурсі до дня 20. IX. ц р.

ЗА РАДУ РЕМІСН. БУРСИ:
о. Евзебій Бачинський в. р. голова,
Евген Винарський в. р. секретар.

Подяка.

Вп. П. др-в Володимирів Електро-
ропачеві адвокатові в Чорткові, отрим
сказавши шпору подяку за всілякі заходи
несені ним безкорисно в часі мого
слідчого арешту в Чорткові, а пере-
додом за внесення приготування письма
з подякою цілому ряду судів на
мою оборону, як також за енергійні та
успішні інтервенції у слідчого судді —
в моїй справі.
555 1-1 Уянт. Гайовський Антін.
Озеряни, в вересні 1928 р.

ПОТРІБНИЙ хло-
пець до науки
кравецького рема-
сла. Першенство на-
ють ініціали УГА в
нододім ще нікі, або
сирота по татках.
Зголошення слати до
1. X. 1929 на адресу:
Кравецька робітня
Укр. Іспрадіа Львів,
вул. св. Софії 23.
567 1-1

ПЯНИНА Ар-
нальда Філі-
гера є найкращою
від зол. 2.500. Ця-
нина на жадання.
К а і м і Сил. Львів,
вул. Коперника ч.
16, телефон 20—45.
509 7-7

Ф. ОТ. ЯНУШЕ-
ВИЧ — вул.
Вип. Цоля 1 (бічна
Зеленої). Тел. 59-60.
505 7—10

ПРИЙМУ на
похощання
студентів. Ко-
стельна, Куркова
ч. 15/3. 554 1-1

КРИНАТА з а-
времні зно-
дом до винайму в
центрі міста. Ад-
мін. «Діла», О. Р.
506 1—1

ПЛАЩІ, КОСТЮМИ, СУКНІ І ФУТ-
РА, ТАКОЖ ОКЕМІЙ ІДІДІЛ ТРИ-
КОЖАКІ по найдешевших цінах поручає лавіше **Е. ТАУБЕ** Львів
ГЕЛЛЕР І СКА Рутівського 11.

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 13—32

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ, вул. СІВЕЦЬКА ч. 18.
в ПЕРЕМІШЛІ вул. КРАСІЦЬКОГО ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поодинокі, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ — СПЛАТА РАТАМИ

При важливих замовленнях прохачеться
письма до нас висилати рекомендовано.

Магістрат кор. стол. міста Львова

L. M. 135.276/28
Z. d

у Львові, дня 12. вересня 1928.

Оголошення!

В цілі винаймання міського ґрунту з забудованням по давній філівару
з городом і луком та ставом по мазні поверхні около 20 га або 34%, мортів в За-
морстнові на протязі 6 айт (шести) т. е. на час від 1. листопада 1928 до 31. жовтня
1934. Магістрат міста Львова розписує публичну офертову ліцензію.

Зачеатані оферти треба вносити найдальше до дня 27. вересня 1928 до го-
дини 12 в полудне до Управи дібр і міських маєтків в Магістраті (Ратуш І ш.) де
можна переглянути бланкі усілякі першани.

Громада міста Львова застерігає собі свободний вибір оферти а навіть мож-
ність неприйняття ніякої з внесених оферт.

Комісар Ряду в. обов. Президента міста Львова

ЯН СТЕПЕЦЬКИЙ в. р

Присилайте передплату!

Полекша Життя

часто поділяє на дрібнички, про котрі забуваємо або сидом
інерції держимося старих спосів.
В домашній газдівстві пр.

Пралька „МАРИСЯ“

системи Тадея ПОДОСКОГО

(патент у всіх краях),

досконало заміняє ускладнену функцію прання при бадях.

Пралька „МАРИСЯ“ є приступні в ціні і способі плат-
ности для всіх верств населення.

Пральки „МАРИСЯ“ не нищать білля,
заощаджують час, гарантують вигоду, чи-
стість і т. п.

Безпл. покази на бажання.
Виключно продаж на львівське, тернопільське
і станиславівське воєвідства

у фірмі **М. КЕРСЬКІ**

Львів, вул. КОПЕРНИКА ч. 4.

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА

в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Єдинська ліярня дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю
зі звучним голосом і солідним виконанням.

Завсідгд має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.
ЦІНИ КОНКУРЕНЦІЙНІ і на догідні салатк. 20-літня поруна за голос
і розбиття дзвона.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАКО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-80 ал., Німеччині 7-80 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-80 ал., Австрії
7-80 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Сумерк ферій.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 14. вересня 1928.

І в Бельведері і на Замку ще пусто. На вулиці Вейській таке румо-вище, що перебування там фізично неможливе, а знову ціла закордон-на політика перенеслася до Женев. Оцеї причини й склалися на продов-ження політичних ферій у Польщі аж під самісіньку осінь та обезці-нили факт повороту з відпустки більшої частини міністрів із п. Барте-лем на чолі. Маршалок Палсудський вер-тає щойно 18-го ч. м. і щойно тоді почнеться справжній «рух». Вара-ді він формально тепер лише одним із ресортових міністрів, але відомо, що не в титулі діло. Править Поль-щею Бельведер і коли в Бельведері пусто — і гамір у кол. намісників-ській палаті (нинішня президія ра-ди міністрів) її не заповнить.

Нема, здається, кращого доказу на постійне існування ферій у Польщі, як столична преса. Госпо-ди, яка Сагара, — Сагара, або без-донний збірник водниці. Із 27 вар-шавських щоденників годі скласти одного огляду преси, таке там усе пусте, безбарвне й безвартісне. Або все ще дають мегальоманським то-ном Вальдемарас, не закінчуючи ні словом, що той Вальдемарас у Же-неві фактично побідив, бо з усіх на-дій польських політиків на повно-власть «приборкати» Литву і т. п. вийшов один пшик. Або знову ра-дісно захлистуються «сильними» словами Бріяна про німецькі збро-ення, забуваючи, що найважливі-шого, чого Польща бажала би собі, Бріян всетаки у найбільшому навіть красномовчому запалі не сказав: не сказав про право східного сусіда Німеччини забирати голос у справі Надренії. Навіть дискусія про масо-нів уже видно самим редакторам на-доїла, а мірником їх судби і повно-го спантеличення є радісне вико-ристовування юдиних телеграм про «сепаратистичне кювання» украї-нів для накликування до нових до-казів «сильної руки».

Всеж таки вакаційне благоде-нствіє кінчається і цього теж є уже деякі признаки. Хоча про вислід за-сідань Економічного Комітету Ради міністрів ширше публічні невідомо, а проте відомо, що стояли вони під знаком небезпеки нової великої го-сподарської кризи. Останній внесок на підвищення цін нафти, хоча поки-що відкинений урядом, знову на-близив хандлю доріжні, яка щораз сміливіше шкрить зуби. Академіч-не до недавня питання пасивного торговельного білансу стає поволі предметом зацікавлення маси, з хвилиною, коли цей біланс грозить катастрофою рядовому обивателе-ві. Нема сумніву, що польсько-ні-мецькі торговельні переговори, які ось позавчора четвертий уже раз, цим разом у Варшаві, розпочалися, ітимуть у цілком іншому настрою з польського боку, ніж ішли всі до-теперішні рази. І в зв'язку із зро-стом актуальності господарських справ, вириває питання: під яким прапором радитиме осінь соймова сесія?

Про термін скликання сойму ні-чого ще не чути. Покищо, як згада-но, не має де сойм радити, бо у сой-мовому будинку йде такий основ-ний ремонт що голі й коридором

пройти. Але колиб навіть мершій покінчили роботи (дивне диво: сой-мовий будинок рік-річно коміть го-ловою перекинений та ніколи краю-тим ремонт і реконструкція не-ма!), майже виключено, щоб скли-кано сойм перед конституційним речинцем (себ-то 31. жовтня), а пер-ше засідання відбудеться певне ще трохи пізніше. До того часу уряд приготує бюджет на 1929-30 рік і міністерство фінансів — напевне! — знову внесе відкинені у мин. се-сії проекти нових податків, тепер лише може трошки змодифіковані (мабуть у ґрунтовому податку буде зазначений принцип прогресії). Ці два законопроекти (бюджетовий і податковий) можуть дати притоку до широкої господарської дискусії у бюджетовій комісії, зате консти-туційна ждатиме заповідненого проекту зміни конституції. Покищо ця апокаліптична зміна все ще є для смертників питайником. Та може до листопада місяця Клюб ББ вирі-шить вкупі з міністрами, котрий із існуючих 11-ти проектів найкра-щий, чи може прийняти 12-ий про-

ект півурядової «Епоки» (зовсім не змінювати конституцію), чи ждати 13-го проекту — маршалка Палсуд-ського („13" — як відомо — є ша-сливим числом маршалка!). Мабуть скінчиться на цьому останньому. Одно лише певне: якщо взагалі кон-ституційні проекти затяжуть на ці-лій соймовій атмосфері, яка перене-сється тоді силою факту й поза сойм, то хіба на те, аби відвернути увагу людей від далеко поважні-шої, але й далеко прикрішої спра-ви, якою є господарська криза. Сяк чи так, нема виглядів, щоб най-ближча сесія була прийнята духом „миролюбивої праці", бо йтимо в атмосфері сильно наелектризова-ній. Чимало причиняються до цьо-го вже нинішні цюкування польської преси проти українців і законопро-екти Українського Клубу, які най-дуться на черзі дня, напевне будуть використані декотрими польськими суверенами до ультраземагогічних виступів. Таким робом поруч із го-сподарською та конституційною справою станулаб у весь зріст і справа національна.

Все це є міркування серед сумер-ку ферій, міркування, які покищо обертаються у сфері здогадів, але здогадів найбільш імовірних.

І. К-н.

25-та конференція міжпарламентарної унії.

(Звіdomлення учасника.)

1. Учасники і програма конференції.

Від 28—29. серпня ч. р. відбувався, — цим разом в Берліні, — наради міжпар-ламентарної Унії, при співучасті 11 у-країнських послів з Польщі, членів УН ДО. Посли українських партій і ренти парламентів, в яких є українські послы, не прибули. Наші часописці подавали де-які інформації з цих нарад. Всеж таки напевно не завадить ще раз глянути на цілість конференції і зібрати хід її на-рад в короткій загальній огляді. Кожна конференція міжпарламентарної Унії — це, так сказати — сесія парламенту сві-та і саме на цій 25-й конференції впер-ше забрало слово і українські парламен-таристи.

Наради конференції відбувалися в гар-но прибранім німецьким парламенті при співучасті 535 послів із 35 парламентів Європи, Азії, Африки, Америки й Австралії та представників Ліги Націй. Прово-див нарадам головува німецької групи, відомий професор міжнародного права д-р Шнігел.

Повагу конференції означають най-краще референти й реферати, які цим разом у програму нарад. Ось вони: 1) звіdomлення генерального секретаря У-нії (д-р Лянге); 2) реферат б. німецько-го папстера д-ра Вірта про „сучасний стан парламентаризму"; 3) реферат по-сла скупштва д-ра Славко-Сецерова про еміграцію і 4) реферат віцепрез. бельгійського сенату Анрі Ля Фонтена про права й обов'язки держав.

2. Світлова політика і справа нац. мен-шостей у звіті генер. секретаря Унії та дискусія над звітом.

Звіdomлення генерального секретаря Унії (66 сторінок друку) — це незначайно цінний огляд світової політики в оста-ньому році з особливо точним засува-нням таких питань, як воєнне задоволення держав, обмеження армій, організація міжнародного миру, економічна ситуа-ція світу, політичні відносини. Ліга На-цій, міжнародне забезпечення прав і

супільної опіки, наамериканизм у війні і т. п. Друга частина цього звіdomлення торкається праці самої міжпарламентар-ної Унії, її комітетів і центр. бюра, фінан-сів Унії, її організації в поодиноких дер-жавах. В цій звіdomленні окремий у-гуп, присвячений справі національних меншин, в якому зазначено, що в деяких державах ця справа справді наладжує-ся. Всеж таки „dans d'autres Etats malheureusement, il reste encore be-aucoup à faire dans ce domaine". Звіdomлення згадує резолюції, прийняті в цій справі Унією 16. серпня 1923 р.* і підкреслює відповідні обов'язки міжпа-родної організації на Лігу Націй. Очевид-но, аже і при цій точці денного порядку могло прозвучати українське слово. Тех-нічні і принципиальні моменти (ми є роз-четвертована нац. держава, не значайна національна меншина!) — казали відсу-нути цей виступ до іншої, відповіднішої вагоди. Дискусія над звіdomленням се-кретаря Унії визначалася всіми прикме-тами поваги „парламенту парламентів". Особливо підкреслити годиться визнає-нне започаткування цієї дискусії б. голанд-ським міністром фінансів Трайбом (який голосно звернув увагу на безбаччі мо-менти в господарській політиці поодинок-их держав) і б. данським військовим мі-ністром Мунком (про пакт Кельдого, об-меження армій, доконечність морально-го розоруження народів і грозу прийдешньої війни). Зпоміж виступів даль-ших промовців політично найважливішою була промова відомого соціалістичного лідера Німеччини д-ра Даміда, озвіна-духом цалого німецького державного націоналізму.

3. Еміграційна справа.

Другим з черги був реферат д-ра Се-

* Оцеї цілість резолюції, зложеної тоді на підставі реферату швайцарця д-ра Устери, їх вихідним пунктом є зв'язок з міжпарламентарною конституцією (1776) французька „Declaration des Droits de l'homme et du citoyen" з 1789.

церово про еміграцію. Кожна держава сама керує еміграцією (в свої межі) пра-вом власної суверенності. Це відбива-ється однак дуже болючо на інших за-інтересованих в еміграції державах. Ре-ферент надає тому і цій справі значін-ня світової проблеми і подає проєкт між-державної угоди, яка загоділа би ці протиріччя. З підлеглими дискусією на цю тему на особливу увагу виступають промови: болгарина Нікофороза (емігра-ція македонців), японця Ігоро Каню (яп-онська земля не є власністю одного наро-ду), француза Ногаро, швейцарського посла з Латаві Майзля, німця Шмідта, данця — Франклі (європейська колонізація ко-лоніальна, бо тут на 1 км. — без СССР — 70 душ, в Азії тільки 36, в СССР — 62, в Америці 52 — і можлива, бо половина світа ще незаселена) — негра Ісидора і представника З'єднаних Держав Монтарі, який не зовсім годився на за-погоджування цієї справи в міжнародній дузі.

4. Сучасний парламентаризм.

Незвичайно цінним і цікавим був тре-тій реферат: д-ра Вірта про сучасний парламентаризм. З огляду на свою злого-дівну тему, цей реферат виготовлено на підставі докладних студій окремої ко-місії, яку вибрало на 28. конференції У-нії і по зібранні „опінії" від найповаж-ніших правників і політиків. Референт заявляється з тим, що кризу парламен-таризму викликали: 1) труднощі у вну-трішній структурі парламентаризму, через що важко провадиться праця (Wille) парла-менту і 2) технічні неможливості. Перед-умовами доброї внутрішньої структури парламенту є: 1) постійна більшість; 2) незалежність парламенту від господар-ських та інших чинників; 3) політичний характер парламенту і 4) виконання пу-блічної опінії до співпраці з парламен-том. Рационалізація парламентарного ді-ловодства вимагає децентралізації пар-ламентарної праці та поліпшеної тех-ніки.

Референт докладно розглянув всі мо-менти, забезпечуючі парламентаризм: парламентаризм правління, побудоване на абсолютній тривалій більшості. Передов-сім обов'язковим при цій нагоді всі добрі й літі прояви американського визна-чення правління на згорі окреслений довгий час і виборчі ординації, забезпе-чуючі ці повластувати утворення більшо-сти в парламентах. Референт схвально-ся радше до цього другого методу і ви-повідяється за англійськими однопала-товими органами, в яких послом стає кандидат, що відразу одержав релятивно найбільше голосів. Це виключає публіч-ну опінію, бо припиняє виборців ще перед вибором думати категорією пар-ламентарної більшості. Ця практична цінність політики важлива — на думку референта — між загальних ідеологій і вузького інтересу різних груп. Выбор-чий закон забезпечує тільки аріт-метичну справедливість а шкідливий. Чужонаціональні групи в державі могл-би і при такій практичній виборчій сис-темі протиставитися опінії шуканої більшості (французі в Англії). Референт торкається забезпечення впливів пов-ноцінної опінії в парламентах і доклад-но засував способи забезпечення не-залежності парламентів від приватних го-сподарських елементів та задержання при-мату для політичних справ у парламен-ті. Не треба хіба додавати, що референт всецільно поставив себе на платформу пар-ламентаризму як єдиної найвідповідні-шої форми політичного виховання мас і управи державою.

Дуже жива дискусія над цим рефе-ратом освітила багато неможливих у фун-ціонуванні сучасного парламентаризму

і подає чимало заважень в напрямку його надоростання і зборони на будуче. Сензаційною була і ця дебаті промова представника італійського фашизму, який в засіді погоджувався на тези референта і старався довести, що фашизм не руйнує парламентаризму. Очевидно більшість в історичній палаті не переконана.

(Підписання буде.)
Пос. Остат. Луцький.

В ім'я національного зближення.

Австрійський леві, кандидат д-р Зайпель про злуку Австрії з Німеччиною.

Берлінська „Пайтс Альсмайне Цайтунг“ принесла з Женеві статтю державного канцлера Австрії д-ра Зайпеля, в якій він представив немало місця й справи прилучення Австрії до її матірнього ния — до Німеччини. Кілька характеристичних місць з тієї статті наведемо для відома наших читачів.

Песимісти щодо живучості Австрії як самостійної держави — пише він — є одпочасно песимістами щодо „Літн Наций“. Я не вірю, щоб в недалекому часі порозуміння між європейськими народами зробило такі поступки, щоб можна було такій справі, як справу злуки Австрії з Німеччиною, розв'язати „сіне ірз ет студіо“, себто без страху і пристрастей. Ніщо не стояло на перешкоді цій злуці, якби всі зацікавлені в цій справі перестали нею цікавитися. Тоді австрійці і німці не почували б того, що заборона злуки є напалом на їх природне праго, на їх можливість до життя. До переведення злуки треба тільки, щоб ті, які її передбачили в міжовних договорах, перестали уважати злуку загрозою для миру.

Питання тільки, чи песимісти, які не хочуть вірити, що час працює для них, а не проти них, і тому вже нині хочуть перестати злуку, матимуть дозволання й тоді, як прийде до злуки. Оптимісти думають інакше. Вони не звертаються в здійснення свого ідеалу, хочби це прийшло в пізнішій, ще не означеній часі.

„Щодо мене — кінчить д-р Зайпель — то я вірю так сильно в будучність великого німецького народу, що тимчасового відкладення справ, з якими зв'язана доля нашого народу, не може вагати ні на мить за зречення з нашого права“.

З наведених вище, хоч і як обережних слів міродатного політика пробивається одне жагуче бажання: злуку з матірнім шем і сильна віра в її здійснення.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і покидає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Пам'яті Гриця Галуна.

(З нагоди 14-тої річниці смерті його і йому подібних сотень нашого селянства).

Над головиною владом до царської палати в Білві були виспані слова „Justitia regnorum fundamentum“. Ця напис пригадувала кожному, що там живе найвищий суддя, в якого імена пророкотувані приседи мали бути висловом безсудової справедливості, — голосила вона правдою, що вимір справедливості немає ніяких уступок, ані компромісів і що всі громадяни держави супроти законів є рівні. Забезпечена основними законами судівська незалежність, записана в дорожній істанції вимір справедливості спричинявали, що всі громадяни старої Австрії відносилися до судів з великою довірою. Також у нашого народу швидко влада не зазнавала такого авторитету, як влада судівська, а у всіх народів Австрії було шорізна переконання, що суддя є найвищим мірилом суспільної етики.

Одне прийшла світова війна. Вона розторопила безліч безцінних діб і нищила свій меч на судівську палу та спричинила червату брутальну силу над правом.

Новою пересудення комітетий і зпичення всіх основ закону спричинили, що ніхто не вірив в тогу Темілі, якої носили на війні і в потрібні складні випадки додержувалося пристосовуючи мето-

Єдинонеділимський бунт.

Боротьба в православній церкві. — Основна сила поодиноких таборів. — Умова з митрополитом і її неподержання. „Делегація“ Комаревича й 12 „ультимативних“ пунктів. — Хиткість митрополита й остання спроба українців.

Боротьба в православній церкві, а радше за православну церкву, за її престиж, за піднесення впливу на маси, за спільний знаменник з народом доходить до кульмінаційної точки. Можна сказати, що православна церква в Польщі нахилилася в переломній фазі, нахили до вибору або збереження дотеперішньої мертвоти з мововизначення російських актів, або поворот на шлях оживлення через об'єднання з масами вірних.

В межах сучасної Польщі живе до 3,500,000 православних, з чому українці становлять круто 70 проц. (2,400,000) населення, білоруси — 28 проц. (980,000), росіяни — 1 і пів проц. (52,500) й інші 0,5 проц. (17,500). Зовсім природно, що православні українці повинні мати домінуюче становище в церкві, іншими словами: православна церква повинна бути захистом українських моральних, культурних і всяких інших інтересів. Тимчасом завдяки російському засилу з царських часів правосла, церква є чужою для української більшості — як під оглядом культурним, так і організаційним та під оглядом складу духовенства.

Нинішня православна церква концерує російське засилля в починую обемі, а — не маючи опору в масах — без опору підлягає й іншим чужинним впливам.

Зовсім природно, що українське громадянство не могло спокійно пригладитися, як останки російської бюрократії, поміщицтва та національні ренегати з Галичини намагаються запатрифікувати її російський характер. Український церковно-відродженський рух, обіймаючи все ширші громадські кола, мусів викинути і крізь пупко значенні двері православної церкви. Євархія цієї церкви найшла між молотом і кувалдою, між політичними інтересами російської групи і своїми симпатіями з одного боку, а змаганнями православної маси з другого. Хиткий митр. Діонісій в справі українських вимог постійно робить один крок вперед, а два кроки назад.

Остаточно митр. Діонісій, стоячи перед можливістю розламу в правосл. церкві і рахуючись з повільним наростанням українських сил, постановив частинно піти на зустріч українським вимогам. На початку липня між українцями і митрополитом заключено умову в справі частинної українзації богослуження і участі українського представництва в митрополітській раді з огляду на те, що вона майже на всі дії впливає до рішень, котрі є суверенні поватно правосла. Конфіліатором права остався шаур убраного у відомий мудур дикого майдра Чівока, або кріс. У пам'ятинках людського роду та когніція австрійців з часів світової війни буде все пострачено і мірилом глибокого укладу моральності. Коштів нефортуний похід армії і нещадні нещадні австрійські генерали на полях боїв значили ті австрійці, абиом шибениці, маючи очадкувати думку, а цей заклад права у них відлучи особливо боліче український народ, усунення наслідком історичного хитості з нормальної дороги, не маючи жодя ні вірса до розпорядливості, а призначений шукати охорони свого життя і майна в тіні Темілі.

І закладали вирок, видавали суддями-звірами в людським тілі, як напр. добре відомі вирок, що їх видавав ославлений д-р Станіслав Загурський, вирок суверені з законом, які на нім будуть законом культури. — Настало в тих страшний часок таке запоморочення умі і розсудку, пристрасти вирок до тої міри, що правда і справедливість сталися ганчірками, кивали до коша перестарілих і непотрібних річей — а з темних нор повозовали на світло лише люд-наїм, для котрих вибух війни доставив дешової матеріальної наживи і астрії похоти на своїм противнику, похоти удратованої ворожками австрійського патріотизму. І кожному з нас живе в пам'яті ті труси, перетримували людське терпка цілком навіть місцями без перекладання, нарочіе проводіли сідочко австрії доносів ватажів і бичахатих

100 проц. була російською. В склад митрополітської ради мало бути покликаних 7-ох представників українського громадянства (майже виключно членів Українського Церковного Комітету) та трьох представників українського духовенства. Як ми вже позначили в статті „Церква і народ“ (ч. 197 з 4 і 5 м.) митрополит провівши видання обіймика в справі українзації, з до митр. ради крім українців (7-ох) і білорусів (3-ох) покликав іше „для рівноваги“ й трьох росіян, членів черносотенного РНО (політичної партії), хоч росіяни вже й так мали більшість в раді. Але найкраще, що до ради не покликано трьох представників українського духовенства. Отже митрополит не виконав взятих на себе зобов'язань.

Однак навіть це потурання росіян не дозволило останнім. На сесії митр. ради, що відбулася в дні 22—24 серпня явився відомий риюнь Комаревич з імпровізованою „делегацією від Волині, Полісся й Галичини“, хоч слушно, як зазначає д-р Річинський — він з таким самим правом міг би явитися з „делегацією від Європи, Мексики і Рибної куліції“. Делегація під проводом Комаревича вимагала, щоб в склад ради покликано й протіян, погрожуючи митрополітові скругою до „лицої Істанції“, себто польського міністерства освіти. І митрополит уступив, покликуючи Комаревича до ради, хоч той вже день передтим віс свою скругу до міністерства.

Крім того „делегация“ предложила митрополітові 16-сторіковий меморіал, який вимагає ще більшого закріплення російського характеру правосл. церкви. Меморіал перш усього різко нападє на польського архієп. Олексія, прихильника української церкви, закидаючи йому „неправославність“, а опісля на проф. Огієнка і прот. Табінського, ректора кременецької духовної семінарії, домагаючись в 12-ти точках:

- 1) припинити розмноження правосл. церкви і знести двократну постанову Синоду про дозвіл на українську вісправу богослуження;
- 2) зняти благословення митр. Діонісія, уклане богослужбовим перекладам проф. Огієнка;
- 3) виключити духовні школи зпід влади міністерства освіти й залишити їх під виключною кермою церковної влади;
- 4) негайно відлати проф. Огієнка й прот. Табінського;

провокаторів, агентів, яких ремеслом була дохундіція. Можна було бачити, як подивилося під багнетами інтелігентів, суддів, адвокатів, священників, селян, яких всіляка міська голова оплюнувала і обидвала намірами і то тих людей, яких діти і рідня саме клали голови в обороні Австрії. Можна бачити цілу анаку думку, довертених мадерськими дикунками, як напр.: 48 селян замордовано в жаний день у Перемішлі, 6 селян повішено на прилаз коруного майдра, біля церкви в Сосніш, причім вигнано всіх селян з тат, щоб не вилізли на ту операцію, повіщення богослеса Андрія Гарлово й Івана Зелца, з котрих першій перед енакуцією обоненів і т. д. і т. д., це все правдива гошфета мучеництва українського народу. І від тоді настала хрестна дорога Українського Народу.

Хто був той Гриць Галуна, якого міжглим численними жертвами війни зв'язують спомину ладля його мученичої смерті. Білий халуний з Дусовець, перемиського повіту, батько 7 малолітніх дітей. Виданий на него і змислений в імені австр. цісара дил 10. вересня 1914 р. засуд смерті — це справний політичний справедливості. Цей вирок видав п. к. суд змалом христості, як найвищий суд у Перемішлі, якому проводив полк. Станіслав Кшишталовскі. Гриць Галуна був обвинувачений за те, що для 1. вересня 1914 р. в Бушівцях у шинку Пеннер, прелюдно вловив радистів, що російське військо мало зняти Львів і тим самим має висловити бажання, щоб російське військо

Збіже і пашу

дор-бон Вашої ц лоричної праці, обезпечте від огню тільки в своїй Товаристві взаїмних обезпечення „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20. Інформації udzielюють місцеві агенції. 13—

- 5) оголосити міністерську перекладну комісію неканонічною та відхилити з неї свого представника;
- 6) провадити науку по всіх духовних школах виключно російською мовою;
- 7) завести в школах науку старо-славянської мови;
- 8) не робити ніяких змін у церковному канті;
- 9) „виборчу ординацію“ до помісного собору сконструувати так, щоб на собор поїхали самі росіяни;
- 10) усі важливі рішення церковної епархії, себ-то митрополита й єпископів, піддати під контроль окремої комісії в складі „летіно-русских“: оо. Рогальського, Давидовича, Тучемського й Борнішкєвського, Комаревича, Перванцова, Паченка, Королі, Серебреннікова, Лелієвського, Гана та ером. Пантелеїмона (зі Львова) словом під контроль всієї президії РНО;
- 11) Церковний собор зложити виключно з церковних людей і
- 12) спровадити зза кордону єп. Венямина й йому відлати провід богословського факультету.

Помінаючи ті точки, які звертаються проти міністерства освіти, всі інші мають на меті закріпити російський характер правосл. церкви на українських землях і зробити її базою єдинонеділимського руху.

Хиткість митр. Діонісія осмислила єдинонеділічів і просто довела їх до відкритого бунту проти церковної влади. Очевидно „компромісний“ митрополит тепер до вибору між 70 проц. українців і 28 проц. білорусів (які в основних питаннях ідуть з українцями) з одного боку і 1 і пів проц. росіян. Українці вимагають до зведення до спільного знаменника інтересів правосл. церкви з інтересами українського народу. Росіяни стараються закріпити свій перемисний монопол у православної церкві. Між ними двома напрямками не може бути ніякого компромісу на довшу мету. Українські постулати мусять бути здійснені, а єдинонеділімські посягання акорочені.

Український Церковний Комітет розглядав повелінку церковної епархії і ставивши збунтованих єдинонеділічів на своїй засіданні в Луцьку в дні 2. вересня

прийшли і до Перемішля. Цим мав він виматися підбурювати до потрлді зпачати неспокій проти відомого державного закону і тим самим допуститися влучної набурення публічного спокою (§ 63. а к. у.). Обвинувачений рішуче заперечив, жодя щось подібного сказав і покликав шпирал свідків, які були разом з ним вранці того дня в шинку і могли посвідчити, що і як він говорив. Показаний відомий прокуратором сайдок шпир Пеннер свідчив, що свідком розмови не був, сказав тільки, що село Душівці, відки походять обвинувачений, уважається москвофільським. Гулосний сайдок і доносчик Ян Брацко, який в свої Бушівцях панюва, з типовим виглядом алякозів, сказав, що критичного дня з коршмі Пеннера велася розмова на тему воєнних подій, а коли обвинувачений запитав когось з присутніх, як далеко зайшли москалі і одержав відповідь, провадити ними Львова, то відказав: „Мати Боже, допоможи, щоби“... Далішай сайд Брацко вже не чув. Суд відмовив вивселення оборона показана свідків на зміст розмови, мотивуючи відмову тим, що Душівці, як то відома сайдок Пеннер, уважають загальною москвофільським селом (одна з найвідоміших українських сіл в Перемиському повіті) і тому покликані сайди не заслуговують на віру, почім провідник суду замкнув розправу. Оборонця обвинуваченого ала, д-р Пайлер у свідків обороні доказував, що словом обвинуваченого не достовірною істоти чину, а тих вірних сайд обвинуваченого з відомого рішення не може становити аочинну вину. Шов до того, як собі ті слова Ян Брацко

ресня і постанови не відкликувати своїх представників з організації комісії помісного (краєвого) собору. Є це ще одна спроба дійти до порозуміння з церковною ерархією і повести православу церкву на шлях відродження.

Організаційний і вічевий рух.

ТУРЧАНИНА.

Дня 5, серпня ц. р. відбулося посольське справоздаче віче в Турчаніні. Це село шойно від кількох років вступило в круг українського національного руху, бо донедавна тоюло в темноті і стояло під цілковитим впливом кацапських батюшків. З початку ставилися місцеві селяни з лютим нехилом до приїзду посла Великановича, однак коли він у довший вітні представив їм працю українських послів і облогу обійняти одинокі, за якою дуже численно голосувало село, тоді вони з позим дозір вніесли до посла і вразно висказували жаль, що дали себе отуманити. Після промови посла анголом гарний освітній-кооперативний реферат п. Горечко, після чого селяни згодували свої побажання до Клябу. На закінчення вічевики подякували послові Великановичеві за приїзд і висказали своє повне довіря Українській Парламентарній Репрезентації і подяку за працю в сомі і в краю.

Дня 12, серпня ц. р. відбув посол Великанович справоздаче віче в Ботелі Вічній. Ця громада, хоч у далеких горах, голосувала при виборах якнайкраще, бо все-го чотири голоси відпадо на чужі листи, в зрештою ціле село голосувало за листи УНДО. На вічу явилось майже ціле село, а також громадяни сусіднього села Яворова. Після звіту посла Великановича присутні згодували свої домагання і скарги на всякі надування та на пакости місцевого жида Гольдрайха.

Дня 16, серпня ц. р. відбув посол Великанович справоздаче віче в селі Гвоздівці. Ця громада належить від довших віт до найвідоміших у повіті. Найбільше текучою справою є там будова школи, до якої уряд нічим не хоче причинитися. Хоч день був робочий, зійшлося багато поважних селян, щоби вислухати звіту свогого посла і обговорити потреби і жаги села.

Дня 19, серпня ц. р. відбулося справоздаче віче в селі Заваді після Служби Божої на великій майдані, на яким зібрані селяни Завадки, Должика, Кривого і Росохача в числі около 1,000 душ. На вічу було також кілька священників і багато інтелігентів з околиці. Після вичерпуючого звіту посла Великановича, всі присутні так як на попередніх вічах-з снтузіазмом ухвалили повне довіря і призначення для праці Українського Парламентарного Клябу.

показував, то за те обвинувачений не може відповісти. Він може відповісти тільки на те, що йому сказав. Далі слухали оборонця, що суд вислухав основні права оборони обвинуваченого, бо мотива підмова, що свідки повинні обвинувачувати як москвофіли, не вислухали на віру, є безосновні, бо факт, що ті свідки мають бути москвофілами нічим не доказаний. Зі вказанням візань Пеннера, що ціле село русофільське, далося в факту, що хтось є русофілом не слід, щоби як свідок мав визнавати неправду, зрештою відроджувати свідка треба проігнорувати на підставі його візань, способу візань, арміянізм, як свідок робить і т. д. але не візьми судня відмовляти в пріорі перекручення фактів задля — хочби навіть справедливо — упередження до нього. Навіть оборонець висловив жаль, що суд не допустив тих свідків і просив про звільнення обвинуваченого, дові чоловіка дуже порядного, батька 7-и дітей. Оборона не умічалась у спілку, бо наглав суд засудив Грива Галуна на кару смерті через повішення, співречившись на візань свідка Браца і Пеннера і на тім, що обвинувачений признався до злочину, хоч цей до кінця розправився заперечив. Задля браку хата замінив йому компаньон твердий славний „герой“ і „оборонець“ Перемислав тов. Кусманек чару смерті стрічка на розстріл. Вирок виконали ще того самого дня.

А тепер шай славе помий не-вирот, чи той піданий на нещасного Грива Галуна вирок не є огидою і подотанням усяких найпримітивніших основ справедливості. Чужа те, що сказали свідки Ян Брацо і

ЖАДАЙТЕ СКРІЗЬ ЗНАМЕНИТОГО ЧАЮ „PRIVES STAVK MARK TEA“ Марки „БУЗІОК“

Знаменитий в смаку і ароматі. — Найвища видаєність. Найліпші якості Ч. 15. і 20.

До чого воно йде?

Два факти — дві мірки.

Пові омаяють нас зі Станиславівщини, що поодинокі староства повідали почав до тронад, і так уже ріжненим податкам та надатками виснаженим, щоби в динх між 16-тим і 23-тим п. м. влаштували в себе „Тижень Дитини“ і абірку на ту цілю. Ця акція стоїть під протекторатом пп. Мосцінької і Пасудської. Мабуть не вистарчас наших податків і данин, і українські громади по наказу староства повинні зложити на польські діти ще й окрему, буцімто добровільну складику. А коли Українське Товариство Прихильників Освіти у Львові звернулося до того самого повівідства за дозволом на абірку для українських студентів, то повівідство відмовило, мотивуючи свою відмову тим, що села повівідства занадто виснажені і знищені цього року елементарними нещастями.

Звертаємо увагу наших громадських рад, що вони мають право цілковито відмовитися від улаштування цього свята і таких збірок. Українське населення має свої приватні школи й закорони, які потребують помочи і про які мусить пам'ятати, бо для них не накаже збірки ні староства ні повівідство.

Другий факт ще більше драстичний. Ось в денних повітках тогож повівідства, як довідуємося, виготовляються реєстри т. зв. неблагоділних урядовців, учителів і т. м. Ясна річ, що до тих реєстрів втягають головним чином українців, а з подіями і жидів хіба тих, які чимсь не подобалися теперішнім можновладцям. Реєстри ці переводяться на те, щоби втягнути на „чорну лісту“ при першій ліній нагоди звільнити і таким робом позбавити кусна хліба.

На треба й казати, що там, де вістка про ці реєстри дійшла до ширшого відома, настало велике затрівоження, тим більше, що, як кажуть, у реєстри ці попадають переважно люди, які сповняють свої обов'язки якнайсолідніше і яким абсолютно нічого звинувачити не можна. А реєстри ці помагають складати подекуди люди, що здобувши всякими способами довіря органів влади, видають своїм старшим і молодшим товаришам атестати благонадійності. Ось до чого доходить!

Пеннер мало судді переконати у виш обвинуваченого? А знав пачуванню племю вірову є те, що він покликуються на призначення обвинуваченого до виши, якого цілом не було.

Знаю, що оборонець Грива Галуна знав іменем адвоката підставі захону в 16. XII. 1917 на пововнення карного поступовання. Нині вислід мав та проща, не знаю, може бути, якби Австрія не була розпалася, булаб його річка відста відшкодування. Це однак не могоб повернути життя Грива Галуна, а батька бідним сиротам.

Такі то впроки видавали німецькі суди в імені того, котрий на своїй палаті возів висловити слова: „Справедливість є основою влади“. Така насиченість і глум над справедливістю спрочували, що фундамент держави потресав, Австрія в Мадридською скандально провалилась. Історична Неміє зробила своє, вона безвинно підє все дані і жде. Зрештою історія повторюється...

Я читав свого часу в польських часописках аніт в карної розправи Фанні Дітмер, котру суд на клевету засудив на 3 роки в'язниці. Фанні Дітмер обвинувачено на те, що вона перед австрійською дефебенною декунцівала як арміяністична людина, що була на високих становищах. Цим людям крім того, що сиділи по кілька днів в арешті, нічого не сталося, бо турма, зрештою, що в а практиці знав, не є яким-то страшним — але таких Браца і Пеннера, через котрих невинні люди повисли на шибеницях, є дуже багато і ті є на волі.

Роман Дроздовський.

По широкому світі.

Бріан зрікся проводу у Новій Раді Ліни Навій; його заступатиме Поль Бенкур.

Спол. Держави визнавали формально порозуміння Альбанії.

Піппсманн італійсько-грецький гарантійний пакт.

Бувший американський державний секретар Юз зібраний членом міжнародного трибуналу в Газі.

Литовський прем'єр Вальдемарас заявляє в однім інтерв'ю, що Вильно не є ні польське ні литовське, а жидівське.

Ріжні вісти.

ТРОЦЬКОМУ ГРОЗЯТЬ СМЕРТЮ?

„Матін“ повідомляє з Москви, що Троцький переслав Риковському, (який є на заслання в Астрахані) листа, в якому просить політ. приятелів помогти йому, бо політична поліція хоче вбити його. До в'язниці не доставляли йому харчів, а червона гвардія стріляла до нього з укриття. Далі повідомляє „Матін“, що в Москві розійшлося чуття про розстріління Троцького. Більшовицькі влади не заперечили тої чутки, а представили напад, як роботу одинокі, проти яких ведеться слідство.

ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ НАДРЕНІ.

Конференція вел. держав, які підписали рейнський пакт при участі Японії, закінчилась 16. вересня. Французькі кола здоволені з вислуду нарад і зазначають, що евакуація Надренії може наступити після заключення договору, що обіймаєть всі краї. Німецькі кола вказують, що порозуміння досягнуто в рамках ухвал німецького кабінету.

Після конференції вийшло комюнікат про порозуміння на таких умовах: 1) щодо навязання офіц. переговорів, що торкаються виступного канц. Мілером домагання передпречинцевої евакуації Надренії, 2) в справі кончечности повного й окончного управління питання відшкодувань і покликання задля цього комісії фінанс. знавців заінтересованих держав, 3) в справі утворення констатаційно-прибирючої комісії склад. функціонування, лінійка лізання і тривання тої комісії будуть предметом між заінтересованими урядами.

НОВІ МІНІСТРИ В КАБІНЕТІ ПОАНКАРЕ.

Наслідником Бокановського на становищі міністра торговали іменованій сенатор Анрі Шеро (респ.), прихильник Поанкаре. Новоіменованій міністр летунство бувш. держ. віцесекретар Лорент Енак є членом радикальної лічнї, до якої належав і Бокановський.

БІДГУКИ ДНЯ.

Стара краса.

Прекрасна єси ти земле рогатинська. Прекрасна своєю околицею, народом і селами. Твої жінки дані що-року хвилюють золотом колосистої пшениці, сріблом стружкою жита, бронзою довгоусого чмиченю. Твій народ маком вишні, чарівними вишнівками до сонця всміхається. Твої села частини хатами в садах потопують, солов'ям пристановище даючи.

Хто, побувавши в твоїх сторонах благословених, не зітхне віддаючи, не подумав прощаючись: „Тут цілий вік прожити би, як і діти нахвалю би нікуди не перебиратись“!...

Але чар тайї, рогатинська земле, не тільки від твоєї краси. Традиція твоя, тисячелітня і річна, промовляє до кожного такою сильною мовою, що навіть глухий почує її.

Ще по бажанні заховалися святі гаї, де лилася жертвенна кров на хаду Дажбога. Страбига чи Перуна. Ще по роздоріжках стоять старозні статуї ріжних богів, охочовані як і їх ягоди.

А декуди по святих галях, на місці старих жертвенників, виростають перхми християнського Бога. Старі-старіні. Як ті дуби, що шумлять доколя них.

Від одної такої церкви був в недавнє. Давно під горою в святім гаю. Старенька каміня церкочка стоїть собі забута всіма, опущена своїми, а не доглядана нічим. Давнішню лаву розібрали і камінь перенесли до нової церкви, а разом з камінням сволок, на яким був скромний напис: 1276. Церкочка ще не рухали, але є в ній вітні, що вона сама розладеться, бо дех затікла, а доші мур вишні добувають. На старім різьбленім іконостасі пікалі образи „тихесенько Сатурн стірає“, в чім йому помагав нічим і донне плітало, що загнізилось у церкочці.

Пітало селян, може хто був тут ні-... ва, може в нашій Капітулі, консервативній комісії...

— Ніхто тут — відповіли — не був. Мабі і самі поправили, але тепер ні грошей ні часу.

— Немаже це можливе, — дивується професор краківського університету — щоб ніхто не цїкавився такою красою? Такою старою красою?!

— Можливе! — відповідає. — В нас усе можливе!

Вийшли ми з церкви. Над нашими головами зліотіли крильми розбуджені динки, ізза престолу фуркнув воробеш.

Над парськими воротами виділи (завдяки дірковому дахові) образ Ісуса Христа. З ліній снігавали каплі і сканували на каміні доліку.

Роса, чи дощ?...

А може сльози?!

Адже в нас ніхто не віддається старою красою...

Такою старою красою!

Галактіон Чир...

НОВИНКИ

— Отсим подіємо до ласкавого відома Всех. Духовенству і Парохііам писемо, яке ми одержали від гр.-кат. уряду парохіального в Опірі: „Давоми, які нам прислала фірма „Достава“ у Львові, в у.д. Домініканська ч. 11. чудові! Артистично викінчені, голос миль, донеслий, а при тім найчистіша гармонійна згідність. Даволами, які одержала парохія Опірець, побіла фірма „Достава“ всі проті фірми на цілій ліній. Люди зі сусідніх і дальших сіл приходять оглядати ті давони і не можуть налюбуватися їх гармонійним зіставленням. На ліній Бескал-Опирець по Стрий не находив в таких давоні, що стверджують не тільки наші музиканти, але й духовна і світська інтелігенція. — Тону в імені цілої парохії і громади складаю Ви. Дирекції „Достава“ ширшу подяку за труд і старання. Наше парохія дістала цінну окрасу Церкви, села і цілої Верхонни. — З високим поваженням гр.-кат. Уряд Парохіальний в Опірі, дня 13. вересня 1928 р. — о. Л. Юхнович“.

— Гість з Китаю. У Львові зунавився в періоді наш земляк, що пробув 8 літ у Китаю, де дійшов до становища лікаря. М. Костів-Гірний мав час ознайомитися з обставинами китаїського життя і оповідав про нього чимало цікавих подробиць. У середу він поділиться своїми враженнями перед загальною громадою. Заголовок, чий і місце відкиту подімо завтра.

— Львівські згоді хотіли обікрати українську кооперативу. До Жовкви приїхали явтом ч. 6780 львівські згоді і закрилися крізь вікно до кооп. „Сільський Господар. Коли вже розбилися касу, сподіюся їх якісь хлопцє. Два згоді привітали хлопця до дверей і під загрозою революції казали йому мовчати, саміж пошкікали та відіхали явтом до Мостів Великих. Згаданий хлопець зазлармував тепер судів, а ці повідомили про все поліцію. Рано поліція придержала на жовківській рогаці авто ч. 8780, яке привезло згодівців. Власником авто є якийсь Заївчиз із Франківської мун. у Львові. Його арештували, а також шофера Котута і його помічника Шляхера. При ревіній найшли в авто брабант. Поліція сподіється, що зловить ще й інших сільських хлопців.

— Додаток для жонатих емеритів. Згідно з розпорядком міністра скарбу, в противстві до дотеперішньої практики, емерити, які вступили у подружжя звязані зме після переходу в стан спочинку, дістають на будуче еквивал. додаток на жінку на рівні з тими, які закінчили подружжя звязані ще заки перебігли в стан спочинку.

— Зимовий дарунок для бідного населення приготували власники мутленіх

копалень із Горішнього Шлеська: від них вугілля має подорожати новим на 2 год. 50 сот. від туди!

— Темна хроніка. Львівський малтий Тайхман, що сидів кілька разів за владування грошей під різними фірми, а сидів завжди за кордоном, повторив свої штурмування в Станіславові з найвищими купцями. — Неприємну несподіванку мав професійний злодій Ілля Штайль, який на площі Голуховських, під час обговорення спричиненого відвезення, пробував одягати одного панка з портфеля: ним панком був поліцейський агент. Штайль дістав 5 міс. тижної в'язниці. — В Ярославі арештували замовного бандита Домініка Федіну, що в 26 р. життя дістав уже до почесного життєпису: він займався грабінням пасажирів, яких ухиляв пастасками олією.

— Шибениця в Коломиї буде вбудована цим дном для Івана Ганчука з Жабя, що вирівав усю свою рідню: маму, сестру, шурива і його трох дітей. Мотивом злочину була боротьба за грунт.

— Померли: У Болея помер бунд. директор унів. астрономічної башти проф. Геллергер, що залишив чимало розвідок про мандрівний комет. — У Вилгоші помер польський денникер Людвік Маєловський у 81 р. життя: він був одним із найвизначніших і найбільше освічених публіцистів і редагував довгі роки львівський „Пшегльонд“. — Повісився в 26 році життя син великого англ. промисловця та капіталіста Альфред Монда.

— Князь шофер. Третій син наслідника шведського престолу, князь Вергт малою не згинув в автомобільній катастрофі. Він керував авто, де було його 5 товаришів. Авто наїзтило на телеграфічний стовп і всі пасажири сильно розбилися, з один убитий. Князь не мав права управляти авто. Його батько стоїть на тому, щоб син відповідав перед судом як кожний нересний громадянин.

— Трагедія й катастрофи. Казиміра Митшини зі Львова вилетіла на Підлячку під поїзд. — У Миколаві (Жидачів) пікова гора заснула під час праці робітника Мих. Мельника. — У Креховцях агорія тартак „Долина“. — В Югославії агорія місто Карчі.

— Річні вістки. У Вальдбургу розпочався 35-ий конгрес нім. працівників о Австрії, Мадарщини, Німеччини, Франції та Чехословаччини. — Директор австрійськ. подорожнього бюро Гірш арештований у зв'язку зі справою Стінгеса. — До Гібральтара причалив радянський корабель для вправ, що їде в Ростов. На беріг дозволили вийти лише командантові. — Цього року туристичний рух до Швейцарії сильно збільшився; до Штокгольму приїхало 20 прогультуєних кораблів. „Маламо“ морота Швейцарії відвідало 104.745 туристів. — В Індіанополіс арештували Дуґласа Джефері учасника полярної експедиції Шеллтона на те, що видав тек без покриття. Він підготував нову експедицію до бігуна. — В однім шмичку в Монреалі збили маркіза де Лійджі, сина відомої неаполітанської родини; його збили члени якоїсь тайної італ. організації.

— Малпреский конкурс. Т-во „Елза“ розписало через посередництво „Т-ва Заохоти Мистецтв“ у Варшаві конкурс на рисунок (образ) гарної жіночої голови. Нагородні три: 1-а 6000 зол., 2-а 4000 зол., 3-а: 2000 зол. Умови конкурсу: образ має бути копировий, якогось техніко, довільної величини, бязане, щоб розміри голови були природні. Нагороджена робота стає власністю організаторів конкурсу, але без права репродукції. Образ не варто підписувати, лише означити гаслом, яке треба написати на окремій картці, де в середині автор подасть своє ім'я та адресу. Речень висланих праць на конкурс до 1-го грудня 1928 р. на адресу: Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych, Warszawa pl. Malachowskiego 3. Склад конкурсового журі, до якого ввійдуть найвідоміші артисти з Варшави, Кракова, Львова, Познаня та Вильна буде оголошений пізніше.

— У підземеллях Ватикану. Недавно вбрався до римських катакомб група італійських паломників, які впади жертвою жадної пригоди, тому, що пустилися в підземелля без досвідченого проводника. До провізачів згодилися одні з паломників. Після підготовленого побуту в підземеллі, коли паломники хотіли вернутися, показалося, що провідник перестав орієнтуватися. Почалося мандрування по коридорах і кельях повних кістків та трупачого запаху. Світні паломників зуживалися в гасли. Ситуацію рятували нечисленні електричні лампи, які згодом також зужилися.

НИШИТЬ:
Мухи, комарі, молі, комахи, блохи, блошиці, прусаки і всякі інші овади з їх зародками.

Для освітлення найгрізних наслідків користуватись ручними розпоршувачами.

лися. Приблїтї жажом паломники погодилися вже з думкою страшної смерті. Вкінці один із них зауважив маленький відблиск мовного світла. Посувалися у його напрямі добилися вкінці помучені та знеможені голодом до забутого коридору. По палівній драбині, яка була прикріплена до одної зі стін вилізли вони до отвору, зваженого великою каменюкою. Щобно завдяки останнім зусиллям найдужчих відірвали паломники вмінь і добулися по одному на верх.

— За назву вулиці. У Мюнхені назвали за містом одну вулицю в честь пильменника Оттона Ю. Бірбаума. Церковна католицька влада запротестувала проти цього, тому, що вулиця була недалеко церкви, а Бірбаум був масоном. Мисляв раз 12 голосами проти 8 відкинула цей протест.

— Вже друкуються і з кінцем листопада ц. р. вийде: Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни 1914—1918, з ілюстраціями, на підставі споминів і документів, написана Д-ром Костем Левичем. Перша частина. Передплата в квоті 10 зол. належить переслати до Центробанку у Львові, Ринку 10, I. пов.

— Думки про майбутність прийматимуть якнайреальнішу форму, коли людина обезпечує своє життя. Хочете довідатися про користи такого обезпечення, зверніться до „Карпат“, Львів, Руська ч. 18, II. пов.

— Справлення Друкарської помилки. У звіті з розправи проти Петра Сайкевича в ч. 208 „Діла“ в третій шпальті, четверта стрічка з горі, зайшла помилка. Має бути: „Щодо нападу на пошту в Дунаєві“, а не, як помилково надруковано, „у Львові“.

Театри.

Великий Міський Театр:
17-го г. 7:30 веч. „Доллі“ оперетка.
20-го г. 7:30 веч. „Лехме перейти вербодові“, комедія Лангера (50%, англійки).

Кіна.

„Аполло“: „Легка добичка“.
„Лен“: „Тайна гарної пані“, з Ліз Даггер.
„Оза“: „Зрада в Галичині“.
„Нахис“: „Титанік“.
„Фатаморган“: „Справа при зачине-них дверях“.

Дописи.

ПЕРЕМІЩЕННЯНИНА. (Посольське скраповдане віче в Чехериніч і посвячення усього кожного під Народний Дім у Білім). Дня 2. вересня ц. р. відбулося величаве скраповдане віче під голім добом в Чехериніч. На вічу вислоло коло 3000 осіб з Чехериніч і доколичних сіл. Пос. Кузика і голову Повітового Комітету д-ра Свістеля привітали на границі села кілька бакерів, а при вїзді до села витав хлібом-сіллю голова місцевої читальні „Просвіти“ Степан Чижик. Віче отворив короткий промовою д-р Свістель, по чім забрав голову пос. Кузика для звіту з діяльності Української Парламентарної Репрезентації. Коли посол представив обраним всі кривди, які понесли український наріз на шкільнім, церковнім та аграрнім полі, вібрана на вічу горстка місцевих поляків під командою „дешельна“, на чолі якого прийшов на віче місцевий учитель поляк, старався викликати своїм прийом замішання серед вічевиць. Однак гіла постава наших громадян перешкодила цій казюбності інструїти та не допустила до розвитку віча. Найцікавіше те, що одного зі „дешельців“, який походив з мішалої родини, мати українця в обуренні протидію ударила кілька разів по голові за те, що хотів робити авантюру. Пероривання інспектора поліції в Перемішлях мав за ціль довести до розваження віча. Вічевиць в ентузіазмом уха-

лили довіря і одобрили тактику УНДО і Українського Посольського Клубу та в одушевленнім розійшлися домів по відслідванні національного галму. — Того самого дня відбулося посвячення усього кожного під будову Народного Дому в Білім, при співучасті посла Кузика та голову філії „Просвіти“ в Перемішлях д-ра Свістеля. Посвячення доконав місцевий парох о. Гуглевич, в імені філії „Просвіти“ промовили д-р Свістель, а після нього пос. Кузик. Присутні в одушевленнім відслушали промову і постановили ще того самого дня розіслати комітет в село за віброю жертв на дальшу будову „Народного Дому“. При посвяченні співав місцевий хор молоді під управою Носифа Побережя. Треба піднести заслуги комітету, який в мішанім польсько-українським селі, який в Білім, не утупав на дусі, а працює біля Народного Дому старався піднести національну свідомість і зорганізувати своїх односельчан.

Оповідки.

Львівський Просвітнянський Театр.
год. 3-та понед.
17.IX. Осінні напеври.
18.IX. Гейша. 2-2
Вправи в „Сокол-Батьку“ починаються в дні 17. п. м. Члени вправляються: чета I. в понеділок, четвер 7-8, чета II. в ті самі дні 8-9. Члени II: чета I. втірок і п'ятниця 7-8, чета II. в ті самі години в середу і суботу. Рамісничка молоді: в середу і суботу 8-9, жіноча ремісничка молоді в неділі 6-7. Учасники: у втірок і суботу 6-7, учасники у втірок і четвер 5-6. Мужеський доріст: у втірок і суботу 4-5, жіночий доріст: у втірок і четвер 4-5. Учнт. кружок і вишкіл провідників: у втірок і п'ятниця 8-9. Вправи нарібжу (до літ 7, спільні) в понеділок і середу 3-4. Всі години розуміються попоудінені. — Гаранті! — Начальник С.В.

Дрібні оголошення

НА осінній сезон! Найцінніші і найкращі форми суконь, костюмів і плащів, тільки у Коалонської, вул. Аналімична ч. 22. 515 2-2
БРИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій цімі Домбровська - Розважєвська, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 2481 13-2
У НЕВАЖНЮЮ вирадену військову книжечку, видану через П. К. У. у Львові на прізвище Михайло Кошалюх ур. 1894 р. 519 3-3
ПОШУКУЄТЬСЯ парохіальний інструктор до ведення церковного хору, аматорського кружка, просвітної праці в читальних і Лузі, евант. в кооперативі. Платня після умов. Зголошуватися в Парохіальнім уряді в Залопічім п. м. Мушнина 565 2-2
ГРОДИННИКИ тільки найцінніші фабрики прецізійніш годіає за готівку і на гати від десятиліт дт з найдіпшою сторопи авіація фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 5 116-7
Ф. О. ЯНУШЕВИЧ — вул. Вип. Поля 1 (біля Зеленої). Тел. 59-60 505 8-10
Ф. ОРТЕПІАН Готбауера, короткий з металевим пантою, в найкращім стані за 1.800 зол. продам — Ганак, вул. Пісудського ч. 21. I. п. 571 1-3
У НЕВАЖНЮЮ збудений вексель на зол 98 37 платний дия 2. липня 1918, підписаний Торговельною Промисловою Спілкою Український Базар Кооператива з обм. пор. Стрий, в підписани Володимир Котоник, Микола Пристай. „Астра“ фабрика фарб і хем. вироб. — Н. Лазар, Череминськ. 570 1-1

Жадайте нової білтанни в чорном ошаском.

Д-р Маркіян Дзерович
спец. внутр. недуг
вернув
і ординує від 20.IX 1928 р. як дашіше при вул.
Кохановського, ч. 100.
(Львів)
526 Число Телефону: 62-32. 2-3

Д-р К. Воєвідка
Станіславів, вул. Липова 3.
виїхав — поверне
30. жовтня. 559 3-2

Спеціаліст недуг латіків, серця і жолушка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
532 Пересвітлення Рентгеном. 14-24

ЛІЖКО
поліве
ПАТЕНТ
з матеріалом, займає дуже мало місця 30 зол. На провізцію висилаю по одержанню задатку. Фабрика Занс Ліпсавіська 13%.

ГУСТАВ ЛЮФТ
СПЕДИТОР
Львів, вул. Зигмунтівська ч. 11. Тел. 54-47.
погаджує: місцеві перепровадження, мебелів транспорт, всілякого рода довози, пашть, магазини, транспорт і перевіз машин.
553 3-4
Реклямеції цлові і залізничі.

На замовлення готові
Футра і перерібки поручає
ф-ма Ф. І. ЛЮБЕЛЬСЬКІ
Львів, Руговського 5. Тел. 48-70
569 40 літ істину. 1-10

Повітовий Союз Кооператив в Бібрці
устроєє в неділю дия 30 вересня 1928 р.
в **ХОДОРОВІ**
Повітове Кооперативне Свято
получене з посвяченням власн. дому.
Програма:
Передполуднені:
9:30 Соборна Служба Божа.
11— Похід в. площу Нар. Дому.
12— Посвячення Магазину.
12:30 Святочна Академія.
Пополудні:
„Народний Фестиваль“ і вистава сільсько-господарських знарядів, і т. п.
За Надірну Раду Повітового Союзу
о. Михайло Лобовник д-р Корнило Троля
Олександра Мацька.
За дирекцію:
Михайло Шахович Роман Кулинич
568 Роман Дуткевич. 1-1
Присилайте передплату!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Замови адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Реальне й нереальне.

Львів, 18. вересня 1928.

Поява зміщеної виборної репрезентації українського народу на польській парламентській арені, а в тому жперше поява української репрезентації в Галичині, мусіла в значній мірі спричинитися до актуалізації й актуалізації нерозв'язаного тоді українського питання. Тим більше мусіли в тому напрямку впливати виступи умандатованих українських представників на терені міжнародних установ, як Міжпарл. Унія або Конгрес організованих національностей. І це останнє найбільше заболіло наших історичних партнерів.

Як довго українські декларації складали „в дома“, можна їх було трактувати *per non sunt*. Але з моментом звернення уваги світа на нерозв'язану важливу проблему великого народу, в польській пресі закипало. Особливо різко проти українських вимог і тверджень виступило львівське „Слово Польське“, яке від пір року знову стало кермуючим чинником польської політики на українських землях. Як глибоко неосанційований львівський орган перейнявся своєю роллю „кресового“ бастиону, свідчать статті, які появилися на його сторінках у кількох останніх днях, а в першу чергу такі статті, як: „Вихидаємо від уряду“, „Нереальні політичні доктрини“ і „Реальна доктрина“ — поруч інших дрібніших статей і заміток.

Провідною думкою всіх цих статей є „твердження“, що українського народу як відрубаній нації, як окремої політичної індивідуальності — щонайменше під Польщею — не існує. Злобною зовнішньою ознакою цього „твердження“ є те, що на сторінках того органу слово українців все ще фігурує в лапках („українець“). В межах сучасної Польщі є лише „відокремлені етнічні руські групи“ без політичних амагань, що осталися на чисто вітально-вегетативному рівні. Правда, ті „етнічні групи“ мають велику й багату народну культуру, яка повинна всецільно стати погномом і складовою частиною єдиної державно-польської культури.

„Всі питомі етнічні культури в державі, якої територія є географічною (?!) й історичною (?!) цілістю — творять природну підбудову народу, а їх людські культури є ґрунтом однієї спільної державно-національної культури. Тому людсько-культурні відрубаності, хоронені перед якою-небудь чужою (?!) політичною націоналізацією, слід організувати в границях їх природних територіальних районів на основі їх цілісності“.

Ось альфа й омега цього загребущого „лірну“. Ірреалістично-сепаратистичною є лише українська інтелігенція, з нею то треба зробити кінець, щоби промостити собі вільний шлях до „етнічних руських мас“.

Всі ці проекти і пляни є такі старі, як старий є польсько-українське сусідство й польсько-українське „співжиття“. На протязі довгих століть нероз'язане їх уже здійснювано, і все даремно. Навпаки, коли тільки припорошували живішу, більш вичерпуючу й послідовнішу реалізацію цих проектів і плянів, відрухово настуало корчення польської державної території. Перед Хмельниччиною державна польська еркто-

рія простягалася далеко на схід від Дніпра (Вишнівеччина). Після Хмельниччини границя тієї території опинилася на межі Поділля й Волині. І хоч згодом (на основі Андрусівського договору) знову посунулася вона до Дніпра (за винятком Київ), то хіба на те, щоби опісля (після гайдамаччини) посунутися ще далі на захід, а навіть спричинити упадок шляхетської Польщі. Очевидно, тоді ще менше можна було говорити про „окрему політичну індивідуальність українського народу“ в новітньому розумінні.

Кажуть, що історія є учителькою життя, але — зовсім природно — не у наших сусідів, що наглядно показують голошені погляди і насильно в діло переводжені пляни. Не думаємо спиратися з нашими історичними партнерами на тему, чи український нарід є окремою політичною індивідуальністю, чи ні. В такі дискусії ми аже з ніким вступати не будемо. Хто не розуміє змісту цілого XIX століття, хто не хоче знати процесу відродження народів, хто сповинає пеленою забутий великий, масові рухи останніх літ на українських землях, — з тим всяка балака безцільна, бо він або сліпий, або глухий, або недорозумний, або просто божевільний.

І коли ми всетаки зупиняємося над статтями фактично кермуючого сананційного органу в Сх. Галичині, то лише тому, щоби наших читачів, щоби українське громадянство познайомити, що як „нових“ віжилає в польських головах та щоби наше громадянство зробити сторожним у винятково важких хвилях збірного життя нації.

В першій статті зупиняється „кресова“ сананційний орган над приперченою жидівським „Морген-ом“ розмовою з д-ром Дм. Левицьким на тему „незалежної політики супроти держави“ і кінчить зазивом до нових репресій, визнаючи уряд, щоби

„акції (?!) перестали толерувати розухвалену його толеранцією акцію, що свідомо й безпосередньо влучає в найживотніші інтереси держави, а його могутність і цілість“.

Після такої інтродукції, неофіційний сананційний орган переходить на реальні й нереальні шляхи. Те реальне й нереальне виходить на підкладі „програмової“ промови луцького воеводи Юзевського, б. члена уряду УНР, який здобувся на оригінальну — так сказати — утравістичну тезу, що „українець, який буде польсько-українське співжиття на терені Волині не є в незгоді з думкою про незалежну Україну на сусідуючих з нами просторах“. Неофіційний сананційний орган не признає „утравізму“ в політиці. Він признає „утравізм“ лише в освітньо-культурній ділянці як перехідну стадію до денационалізації українського народу. А не допускаючи — зовсім слушно — можливості існування двох душ в організмі волинських українців, він гине про абсурдність такого *unctum*.

„Бо нарід у розумінні політичної й культурної індивідуальності може працювати лише для власної держави — чи то вже існуючої, чи то лише виборюваної“.

Але волинська „етнічна група“ не має „ніяких окремих самостійних політичних амагань й ідеалів“. Волинські українці не є ніяким народом, ані частиною українського на-

роду. Там нема ще „традиційної“, займанщини виборюваної сепаратистичної інтелігентської кліки“, яка лише-що починає перещипувати „протидержавний бакциль“ на волинський ґрунт. Тому ще час винищити там „штучні сепаратистичні намети“. І то є основне завдання польської адміністрації, а не їх збудувати хочби посередньо через політичний „утравізм“.

В третій статті, яка є частинним відступом з виключно репресійного фронту, неофіційний сананційний орган на „кресах“ приступає до „реальної“ розв'язки „меншостевої проблеми“ у відношенні до українців. Початкові ліки, як господарча праця і „спренжиста“ адміністрація — не вистарчають.

„Самі господарчі заходи, що вистарчають для зміни настрою мас — не вистарчають для перероблення настрою, а радше психологічної ірреалістичної інтелігенції, яка нахилється тим масам, як кермуюча ними еліта. Перероблення порожньої постанови руської інтелігенції вимагає інших засобів, ніж елітні поліційні репресії. Вони вимагає налязання до великих наших історичних традицій, щоби у відношенні до руської інтелігенції аїти на той шлях, на якому перед століттями зуміла Польща перемогти акції ворожнечу й ірреалізм руської шляхти, а зовні з нею об'єднуватися. А прийде час, що руська інтелігенція, як колись руська шляхта зрозуміє, що права різноспівності до її східних земель не спираються на підлобу, але на добровільному об'єднанні наших спільних предків, що східні границі нашої держави то границі західної Європи і західної латинської культури. На основі рівні з рівними, вірні з вірними ми є готові з руською інтелігенцією працювати над великою нашою спільною батьківщиною і державою, для добра і щастя всього його населення — як у часах великих їх пред-“

Життєві забезпечення
це найкращий спосіб ошаджуван-
ня а життєва Поліка
НАЙКРАЩА ШАДНИЧА КНИЖОЧКА.
Подбайте про життєву поліку Товариства
„КАРПАТІЯ“,
Львів, вул. Руська ч. 18/1.
518 1-1

ків Корсеньких, Острожських і Вишнівеч-
ких“.

Вказуючи українській інтелігенції, культурній еманції українського народу, шлях репатріації, шлях зради свого народу, сананційний орган до часу, поки це станеться, вертає до випробованих репресійних засобів.

Коли в перших двох статтях реалістичні автори вказують на репресії, як на єдину політичну мудрість у розв'язці українського питання під Польщею, то автор третьої статті („Реальна доктрина“) виступив „утравістично“ як реаліст і як „романтик“, обертаючись на широкій площині між сучасністю і сподіваною майбутністю, між репресіями і „заспокоєнням“ на зразок тая. недо-
лячків.

Можемо впевнити усіх авторів згаданих статей, що їх проекти і пляни, без огляду на їх рід, є нереальні. Українська інтелігенція — очевидно, за винятком суспільних покидьків, предистинюваних до репатріації, ніколи не вступить в сідли Корсеньких, Вишнівечких, Острожських, Борковських, Голуховських, Дідушицьких і їм же ність числа, бо інакше вона перестала б бути інтелігенцією, себ-то органічною еманцією свого народу. Є це історичні стовпи, які ми безпозоротно минули, є це „slupy milione“ — кажучи словами Ст. Віткевича.

25-та конференція міжпарламентарної унії.

(Звідомлення учасника.)

(Докінчення.)

5. Права й обов'язки держав.

Останнім і також надзвичайно цінним та цікавим був реферат Лл Фонтана про права та обов'язки держав. Цей реферат аложений по вислуханні опії 37-ох найважливіших світових знавів державного і міжнародного права. Предложені референтом резолюції мають творити „magna charta“ прав і обов'язків одязково об'єднуючих всі держави світа. Основною цілю міжнародної, в державнім значінні конституції малиб стати сліду-
ючі тези: 1) в міждержавних зносинах об'єднують ці ємні правила про право й мораль, що в зносинах між приватними особами; 2) всі держави є солідарні і творять одну правову громаду (*communaute de fait et de droit*); 3) всі члени цієї громади рівні перед правом, кожна держава має тільки ці права, які дає її міжнародне право; 4) в вільній волі залячений між державами договірний право об'єднують їх і можуть бути змінені тільки за згодою заінтересованих держав; 5) всі спори між державами мусять бути подані до суду міжнародного права; 6) держави не мають права на самостійну оборону; 7) збройне нападення держави мусить допомогти їм держава; 8) забезпечується незалежність кожної держави, ніхто не має права на посягання прав чи території другої держави; 9) територіальні пересування є можливі на підставі міжнародного права свободного виїзду й входу; 10) держава, яким припало право опіки над народами з іншою наці-
лізацією є відповідальні за розвиток цих народів; правова громада всіх держав має дбати й діяти, щоби й такі народи могли чимекохте осигнути повну державну незалежність; 11) всім державам забезпечується можливість літунування, — всі держави євільно працюють для загального добра; 12) всім державам кожна держава без огляду на їх релігію, расу чи національність забезпечується право на вільний розвиток їх євродійної культури; 13) за найменш деяких політичних прав держави є об'єднані і працюють всім своїм мешканцям ці ємні права, які мають їх держави; 14) всім умова і фактично працюючим забезпечується правова громада держав людську гідність, право на працю і відпочинок та відповідний заробіток. — Все саме подання цих основних тез характеризує достатньо вагу порушеної пим рефератом справи.

В дискусії забирали голос найповажніші представники політики й науки, між іншими проф. Шліпінг (Німеччина), проф. міжнародн. права Полі (Румунія). В під дискусії залунали і українське слово. З ним довелось виступити мені. Я вголосив його з доручення товаришів 28 серпня. В протилежності до інших представників незалежних націй, я об'єд-

6. Виступ українського представника в дискусії над рефератом Лл Фонтана.

В дискусії забирали голос найповажніші представники політики й науки, між іншими проф. Шліпінг (Німеччина), проф. міжнародн. права Полі (Румунія). В під дискусії залунали і українське слово. З ним довелось виступити мені. Я вголосив його з доручення товаришів 28 серпня. В протилежності до інших представників незалежних націй, я об'єд-

західним пунктом для нашого слова не 12-ий, але 10. і 9-ий пункт проголошеної референдумом резолюції. Хіт духом в цій промові єзидишній: Коли згідно з 10-им пунктом цієї резолюції держава має бути відновлена, то вільний і повний розвиток народів, що перебувають під їх опікою (себто колоніями) і мали ціла епоха держав має дати, щоб і ці народи тимчасово окупили державну незалежність, то тимчасово мусять ці обов'язки держав мати свою силу, тоді, коли в межах цих держав живуть більшість недержавні народи. Засувавши поретат політичну історію України по сьогоднішній день і суттєво наше положення та відкресливши, що політична держава, в яких миємо ідею на виразі нації культурне й господарське наше поневолення, а звідси, що завданням української політики є особливе і загально-національне визволення. Наше політичне аматання є конструктивне і огляне з високими гаслами міжнародного права, яке твориться в умах найкращих представників сучасного цивілізованого людства. Хто (як завоювання історії) ставиться проти цього аматання, цей певно не є оборонцем цивілізації і миру. Накресливши явні прояви політичної і конструктивної праці нашого народу серед найкращих умов на всіх ділянках життя, я закликаю, що ми даємо довір'я та що скоро мусять прийти для нас мент, передбачений у 9-ім пункті резолюції, який рахується а правом життєвої динаміки народів, говорить про перуність державних границь. Всі українці погоджуються на те, що Ля Фонтена, — Я промовляю по німецьки.

7. Вага конференції.

Дехто подумав собі, що всі ці конференції не мають ніякого практичного значення, бо їх резолюції нікого не обов'язують. Це не завжди так. Не дається заперечити, що й міжпарламентарна У-

нія і конгреси недержавних народів укладають в загальній опінії світа певні основи нової публічної моралі. Це не маловажна річ! Вей батимо як з анархічної теорії старих міжнародних обичаїв вже такі вириває новий світ з новими правними поняттями й почуттями. Так розділяє кожна велика нова епоха. Звезати українську справу з опинившимся світанком і віднести до неї опінію кохби лише визначних представників нового людства: це не маловажна справа і вже нині не без великого наміру практичного значення. Розуміється, що українські представники на 25-ій конференції Міжпарламентарної Унії використали й нові офіційні засоби кохби нагоду для розумної української пропаганди. Тут годиться підкреслити передовий реферат п. Рудницького на сходинах міжучасників з'їзду про сучасна наше життя в Польщі, Інтерв'ю пос. Паліса в тоденнику „Дер Таг“ і т. п. Вей 355 учасників конференції одержали крім цього велику екзекутивну українських націоналістів брошуру: „The Ukrainian Question“.

Слід накінити зазначити, що парламентаристів великих чужих націй та держав значаючо вже обійняв а проблемою української політики і всі добре здають собі справу з ваги української справи для європейського миру. При енергійній нашій зусиллі на всіх ділянках творчої праці і всеосягній „дух часу“ кріпко стоїть за нами.

Пос. Остап Луцький.

Радянська Україна.

Розбудова української промисловості протягом останніх п'яти літ та її перспективи на майбутній рік.

В ч. 185 харківський „Вісник“ знаходимо відомості про капітальне будівництво протягом останніх п'яти літ в українській промисловості. Відомі підсумки зробила й опублікувала тепер Вища Рада Народного Господарства.

Протягом останнього п'ятилітня капітальні вклади в українську промисловість виносили 1,016,3 мільйона карбованців. В році 1927-28 ці вклади зросли в по-

рівнянні до 23-24 року на 530 відс. Головну увагу ВРНГ звернула на поширення тих галузей промисловості, які виробляють засоби продукції. З загальної суми витрат на капітальне будівництво 80,3 відс. припадає на них і лише 19,7 відс. на ті галузі, які виробляють річч особистого споживання. З цього ми бачимо, що планова радянська влада брала увагу засоби розвитку ті галузі української промисловості, які обслуговують широкий селянський ринок. Тут лише треба мати на увазі, що галузі промисловості, які виробляють засоби продукції, нечасто виробляють також річч для потреб селянського господарства — сільсько-господарські машини, апарати, залізо, цегла, цемент і т. д.

Як відомо, всі найважливіші і найбільші галузі індустрії на Україні не належать до українського уряду, але до Союзу. Це є т. зв. „союзна промисловість“ на Україні. Основні витрати по союзній промисловості на Україні йдуть головним чином на гірничу, металеву і цукрову промисловість. В біжучому році вони одержали 85 відс. усіх асигнувань на капітальне будівництво в українській промисловості. В республіканській промисловості, себто такій, яка належить до харківського уряду, найбільше коштів призначено в цьому році на виріб будівельних матеріалів, на хемічну, металічну та харчеву промисловість.

Роки 23-24 і 24-25 були добром відновлення основного капіталу української промисловості: в цих роках найбільше коштів йшло на направи. Починаючи з 25-26 року поступово починають збільшуватися витрати на перебудовні роботи і на нове будівництво. В біжучому році на капітальні направи призначено лише 9 відс. на перебудовні — 72,5 відс. і на нове будівництво 18 відс. З цього ми бачимо, що покищо процес належної розбудови української тяжкої промисловості ще дуже далекий від задоволення цього стану. Ще й досі не скінчена і не знати коли буде скінчена, належна перебудова і устаткування вже існуючих на Україні великих промислових підприємств. Ми знаємо, що ще й досі цілий ряд таких підприємств які не направи-

ний, які не перебудовані, і вони стоять ось уже рад літ без жадної праці — „на консервації“, як звучить радянський радянський термін. Тим і пояснюється, що покищо такий дуже малодієльний грошей призначено на будову нових підприємств на Україні.

У своєму справованні ВРНГ мусять зазначити, що промисловість, розгорнувши капітальне будівництво, чисто технічно й економічно не була до цього не сіль підготована. Великі капітальні роботи, які розпочато протягом останніх років, були не досить забезпечені грошми, будівельними матеріалами, будівельними проектами; крім того затвердження будівельних планів дуже сповільнювалося, наслідком чого капітальні роботи не могли дати належного ефекту. Число виконаних робіт і підприємств, які ще не працюють, особливо велике у республіканській промисловості; в минулому році воно виносило 45,5 відс., а в цьому році 10,7 відс. загальних капітальних асигнувань. Через це ВРНГ старастся тепер не допускати, щоб починалися будівельні роботи без попереднього затвердження і уgruntування. Крім того старастся вона також удешевити будівництво через зниження цін на будівельні матеріали, упорядкування організації робіт та їх механізації.

Загальна вартість основного капіталу української республіканської промисловості протягом останніх п'яти літ збільшилася на 1,190 мільйонів карбованців до 1,344 мільйонів карбованців або на 30 відс. Розмір гуртової продукції за роки від 23-24 до 26-27 збільшилася в 3—4 рази, а в порівнянні до 1913 року перевищує його на 7 відс.

Протягом останніх п'яти років українська промисловість збільшила число робітників на підприємствах на 300,000 чоловік і вже давно перевищила передвоєнні розміри. Випуск продукції на 1 карбованець основного капіталу в минулому році виносил 1 карбов. 21 копійку; в 23-24 році він виносил 0,49 копійки.

В останніх роках на Україні збудовано два нові механізовані шкільні заводи і доінчутися будова динасового заводу. Завдяки концентрації, спеціалізації та

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

3 моїх шкільних споминів.

(З нагоди 200-літнього ювілею існування І. гімназії в Станиславові.)

У днях 21. і 22. ц. м. святкує покутська земля, а з нею ціла Західна Україна, 200-літній ювілей І. гімназії в Станиславові, найстаршої середньої школи на південно-сході нашої країни. Ця школа відіграла велику роль і мала немале значення і для нашого народу.

Для визнання цього ювілею засновано окремий комітет, аложений з місцевих громадян, а протекторат над ним прийняли визначні духовні і світські достойники. Між ними находимо також і теперішнього маршала польського союзу, Гната Дашинського, який перед 50 роками, як колишній учень цієї гімназії, мусів її поневоли покидати, увійшовши тут перший раз у своїйому житті в конфлікт з державними властями.

Не знаємо, наскільки в ювілейному комітеті й утворених підкомісіях заступлені українці і чи це свято не матиме польського національного характеру. Значачим, що ця гімназія служила до часу оскування другої, української гімназії, переважно потребам українського населення Покуття й дала нашій країні багато генерацій чільних і заслужених громадян. Особливо в другій половині XIX. століття і в першій десятиліттю XX. століття вийшло зі станиславської гімназії багато визначних українців, що відіграли важну роль або відіграють її ще нині в різних ділянках нашого національного життя.

Як причиню до тієї ролі подію жмуток споминів з моїх шкільних часів.

Початок місяця вересня 1880 р. З тремтливим серцем переступаю пороги непривітних мурів колишньої єзуїтської колегії, на яких видіють знамена австрійської держави, великий двоголовий чорний орел і надпис: ц. к. гімназія, щоби по бажання моєї покійної мамі у латинській школі, як тоді загально називано гімназію, розпочати студії та стати колись священиком, цим ідеалом тодішньої української матери. В тих часах світської нашої інтелігенції було ще небагато, але і ця, яка тоді була, ставши на державну службу, позирала звязки з народними масами та значаючо пропадала для нас. Одинокий майже інтелігент-священик, що виходив з маси, зааншався й також і опісля, як її духовний провідник і народний керівник. Пробудителем Західної України був, як відомо, священик Маркіян Шашкевич і щойно після нього виступили на народньому ґрунті світські українські письменники.

Завданням гімназії було постачати державі потрібних до виконання її функцій інтелігентних сил, всякого роду урядовців, військових старшин, судав, учителів, священиків і т. ін. До того принаролювався тісно й характер та напрям самої науки. А характер її був схолястичний, по методам давніх єзуїтських шкіл, засмічений ще династичним сміттям, що мало вкорінювати державну ідеологію в уми підрастаючої молоді. Всі шкільні відручники, як і сам научний провід, виявляли цей державний характер, не представляючи собою з боку критичної науки і її досліду ніякої наукової вартості. Так кормлено молоді повним вісім літ, а довершувало цю „освіту“ такими самими методами ще й в університеті протягом дальших чотирьох літ, постачаючи відтак державі безкри-

тичних бюрократів, засліплених династичними потребами політиків, вульгарних економістів та всяких керівників.

Станиславській гімназії проводила тоді маркантна, володіюча нею всеціло особа директора Івана Керекярта. Був це тип старого, австрійського бюрократа. Високий ростом, доволі товстий, з захмареним заедно обличчям, недоступний та суворий, був він пострахом і для учнів і для учителів. Кілька десятків літ стояв він на чолі цієї школи, надаючи їй характер і славу одної з найгостріших у цілій Східній Галичині. Уроженець нашої нації, однак нічим не маніфестував своєї приналежності до неї. Буз тільки урядовцем-директором у значинні і по потребі своєї влади, поза тим не знав ні нації, ні громадянства. Можна його було поставити директором у кожній іншій державі й установі, приміром на чолі поліції, торгів, суду — і всюди був би він словив „бездоганно“ свій визначний чин в ім'я і для потреби своєї держави.

Учительський збір гімназії складався майже по половині з учителів української і польської народності. Викладовою мовою була польська мова; українська мова була вправді надобовязковою, та нас, українську молоді, обов'язувала вона загально, а навіть дехто з польських товаришів слухав її викладів.

Україністом був тоді в нашій гімназії пок. Євген Желехівський, автор першого німецько-українського словника. Присвятавши свої сили цьому, як на тодішні часи, великому завданню, не мав він ні змоги ні часу зайнятися ближче своєю молодію та впливати на її духовний розвиток. Його фізичні недостатки, як невивражена вимова та зростаюча вже недуга, робили з нього людину непопулярну серед безкритичних учнів, які, відома річ, цінують в учите-

лєві те, що навні, в особистих зв'язках з ним бачать. Підійти до учителя критично, наслідувати його індивідуальності на ґрунті реальних відносин — таке ставлення є недостатиме для молодого ума учня, якого доля й успіх у школі залежні у великій мірі від учителя. Коли ще цей останній ставиться до учня неважливо, слідить за його працею з наміром приловити на невмінню, покарати двійкою і цим спинити його в переході через школу, — а ця система входила саме в обов'язкову тодішню методику навчання, — між учителем і учнем виростає прірва двох окремих світів: перший ворожий, другий жертвенний, глобальний.

Схолястична система тодішньої гімназії творила саме ті два табори: учителів не вихованих, а переслідуваних і учнів — переслідуваних. Тому критична оцінка учителя з боку учня, до якого принаролювано цю методику, є чисто індивідуальною, подиктованою особистими відносинами учителя до учня. Від такого індивідуалізму годі людині навіть у пізнішім, зрілім віці увільнитися. І коли сьогодні з перспективи пізнішого, вже як старець, розглядаю мої шкільні часи й відносини, мені годі позбутися теж цих особистих вражін, які я як учень колись переживав у школі, і глянути на них зрілим, критичним умом. Оттак і критика моїх учителів буде все таке критикою давнього учня зперед майже 50 літ. З неї вийдуть світліше ті постаті, які мені і моїм друзям-товаришам заподаляли якнайменше шкоди, зате будуть змальовані чорними барвами ті учителі, від яких суворості, неважливості й невірності ми в школі потерпіли.

(Продовження буде.)

заведання фортівської системи виробу, особливо на сільсько-господарських машино-будівельних заводах, тепер майже в три рази перевищено передвоєнний рівень випуску продукції. Імає вже річ, якою є якість цієї продукції, і ми знаємо, що вона є дуже добра і зовсім не дорівнює продукції передвоєнній.

ВРНГ розробила контрольні цифри капітального будівництва на будучий рік. За мінімальним планом на капітальне будівництво республіканської і місцевої промисловості передбачається дати 57 мільйонів карбованців, а за нормальним планом 74 мільйонів карбованців, себто на 17,5 від. більше від біжучого року.

На капітальне будівництво загальносоюзної промисловості передбачається асигнувати за нормальним планом 312,6 мільйонів карбованців; з того зокрема для гірничої промисловості Донугілля — 140 мільйонів карбованців, для металургічної промисловості Південної України — 145,6 мільйонів карбованців, Південноуральської промисловості 21 мільйонів карбованців, для Краматорського заводу — 18 мільйонів карбованців та крім того для цукрової промисловості — 70,7 мільйонів карбованців, з того 18 мільйонів карбованців на будівництво нових цукроварень.

З шкільних містерій.

(Допис із Галича.)

Читачам „Піла“ відома шкільна справа в Галичі і всі її перипетії. Тепер доповзимо її найновішими відомостями.

Розпорядком міністерства призначено в Галичі утратившій школу і вона існує вже другий рік, не зважаючи на пресю урядових чинників на батьків дітей, особливо на жінку, щоб не послали своїх дітей до тої державної утратившої школи, але до приватної польської. Треба знати, що латинський парох о. Ангер, як предсідник місцевої шкільної ради держ. школи (1), заложила собі приватну школу з польською мовою навчання ще минулого року на прихорості. До цієї школи посилали свої діти поляки, а мусіли посылати й жиди і вона, не зважаючи на всі невідомості, одержала право прилюдності.

Та цього було о. Ангеру ще мало. Тому, що польська школа як мішана йому на прихорості надовга, він на спілку з буринстром незаконно взяв 1. вересня ц. р. половину приміщення держ. утратившої школи. Після того зачалася нечувана агітація в користь польської школи, яка триває до нині. А в цій агітації головну роль грає шкільний інспектор Фурманевич.

Агітація ця виглядає так: інсп. Фурманевич страшиє, що наслідком малої фреквенції в державній утратившій школі він переминить 7-класову мужеську і 7-класову жіночу школу на 5-класову мішану, де число дітей, що ходять до школи, виносить 330. Пальше над зменшенням фреквенції в державній школі працює, і то дуже відважно, директор тої школи Заяць (мабуть по наказу інспектора), бо ті діти, що зголошуються до муж. школи, особливо жидівські, проганяє до приватної польської школи. А просто нечуване є поведіння дир. Заяця з учениками 7. класу, яких він хоче аписувати і просто виганяє з класу. Дішало до того, що свідомі хлопці, не зважаючи на його заборону, не хочуть виходити з класу, але він їх виганяє силою 11. ц. м.).

Не треба й бавати, що все те, а зокрема ця боротьба директора з дітьми, відбувається фатально на наші, відбивається і на малих школярів з державної і приватної школи, які підчас павзи дивляться на себе як на непримиримих ворогів.

Так виглядає нині у нас школа. Компетентні шкільні чинники, себто Кураторія Львівської Шкільної Округи повинні негайно зробити з тим всім порядок.

III.

Осінні виставки у Берліні.

(Допис з Берліна.)

Берлін, що досі зважався столицею музики й театру став під деякого часу теж поважним центром великих виставок не тільки місцевого або державного, але й міжнародного значіння. Завдяки заходам міста й окремої рухливої виставочної управи здобуває собі Берлін нову острацію, яка не заважає як у Лівонігу Франк-

фурт, Кенігсберга, Дрездені або Бреславі з означеним сезоном, а тягнеться півроку й безпачинно, захоплюючи чимраз більше місця й притягаючи чимраз то більше гостей, що зникають вже то виставок так, як до місцевих театрів і концертних салів відвідують кожну нову, звичайно старанно оборудовану й заокруглену виставку краще яку прем'єру. На сантонні відкритті являються стало не тільки предстванники уряду й зацікавлених кола, але також усі, що цікавляться загальним життям столиці.

Цьогорічна осінь стоїть тим разом під знаком техніки. Осінній сезон зачався 5. жовтєвською виставкою меблів (23.—25. вересня), в якій взяло участь коло пів тисячки найкращих німецьких фабрикантих усяких меблів, і ця виставка покинула найбільший успіх у великій німецькій радіовій виставці 31. вересня—9. вересня, що стигнула небувалі досі громади глядачів, зацікавлених новими відкриттями й винаходами в цій найпопулярнішій сьогодні ділянці техніки, а особливо новими приладами проф. Карлоса де бачення на віддалі і продукційним говорючим фільму.

Не менше зацікавлення викликала й міжнародна бюрозна виставка (7. до 16. вересня), що привнесла цілий ряд нових уділень, особливо в модерній механізації бюрознах праць і уладжень, і тому відвідуються щоденно десятками тисяч.

Окремий характер і окреме завдання має виставка „будування й мешкання“, яку уладжено поза Берліном, у Целендорфі, для цього, щоб на живих зразках, виконаних 16 будівничими й інженірами, показати, як належить дешево й ангідно будувати й уладжувати свої помешкання. На виставковому місці вибудовано майже сотню домів для одної або для двох родин і публіка оглядає їх з зацікавленням, приглядаючись до найменших подробиць. Ця виставка протриває ще більш місяця й залишиться після цього для мешкання.

На жовтень заповіджені вже дві дальші виставки світлової реклами (13.—16.) й повітряної плавби (7.—28.), при чому остання матиме міжнародний характер, подібно як і автомобільна виставка, що відбудеться в першій половині листопада.

З. К

Ріжні вісти.

НАРАДИ НА ЗАМКУ.

Прем. Бартез прийняв на 2-годинній конференції президент Польщі. Обговорювали важні держ. справи, м. і. справу скликання сейму і поправки польського торговельного бізнесу. В зв'язі з цим прем. Бартез прийняв презеса гол. статистичного уряду бувш. сенатора Бузєка.

ПРЕЗИДЕНТ ЛЬВІВСЬКОЇ ДИРЕКЦІЇ ПОЧТ УСТУПАЄ.

Президент львівської дирекції почт і телеграфів Попович висловив просьбу в справі перелесення його в стан спочинку. Просьба його буде прийнята. Наслідником Поповича буде мабуть Домінік Машоро, до теперішній начальник заг. відділу і департаменту в міністерстві почт і телеграфів.

ПРОДОВЖЕННЯ ВІДПУСТКИ МАРШ. ПІСУДСЬКОГО.

Маршалок Пісудський продовжив свій побут у Румунії до 25. вересня.

„СПРАВЖНЯ ЛІКВІДАЦІЯ ВІЙНИ“.

Женецький кореспондент „Ні Фр. Пр.“ дав інтерв'ю з Бріаном. Бріан м. і. сказав: „Ми є наразі свідками справжньої ліквідації війни. Евакуація Надрені є лише частинною того великого твору. Дуже важкою справою є околечне управління репараційного питання. Конференція знає, що збереться небаром, устїїнить околечню висоту репараційних сплат, так, що вони виступать не лише для задоволення наших віртелів, але в часті будуть ужиті на відбудову знищених війною фр. територій“.

НОВА ЛЬОКАРНЬСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

„Фос. Цтг.“ повідомляє з Женев, що на весну 1929 р. планують нову льокарнську конференцію.

2030 ЛЮДЕЙ ЗГІНУЛО ПІДЧАС УРАГАНУ?

З Нью Йорку повідомляють, що ураган, який лютував над Багамськими островами,

ми, заповдів величезні спустошення, а збитих було около 2000 людей. кільканадцять тисяч ранених остало без даху над головою. Шкода сягаєть 13 міль. фунтів штерла, при чому шкоди в сільних хазових плантаціях 2 міль. фунтів. В самім Порт-Ріко було 200 збитих. Випущено навіть влізти із язичин, які під доглядом поліції працюють над напругою доріг, телеграфів і касарень. Торнадо посувається зовсім Багамських островів і вже дійшов до Флориди. На беріг Флориди бури викинула два менші кораблі і зовсім їх розбила.

ПЕРСЬКИЙ ШАХ ІДЕ ДО ЄВРОПИ.

В Тегерані роблять арготування до європейської подорожі Різи-хана. Шах поїде до Європи в товаристві 20 осіб, а відвідає Париж, Лондон, Берлін і Москву.

ВЕНІЗЕЛЬОС ІДЕ ДО БІЛГОРОДУ.

Білгородська „Політика“ довідується, що з нагоди недалекої гостини Венізелоса в Білгороді буде підписаний акт приязни і розуму між Югославією і Грецією. Венізелос приїде до Білгороду з міністром закорд. справ Карпаносом в перших днях жовтня.

По широкому світі.

Еспанський король Альфонс гостює в королівському дворі в Швеції. Оба королі, еспанський та шведський, присвятили свої промови недавно заключеному шведсько-еспанському договору.

Чічерін лікується в Мюнхені. Лічення триватиме 3—4 тижні.

У Швеції йдуть вибори до парламенту. Цьогорічна виборча кампанія відбувається під знаком двох великих блоків, консервативно-ліберального та соціалістично-комуністичного.

В Бухаресті відкрили конгрес бувших учасників війни (Фідак). Зібр. відбувається під знаком апробати мира.

У Пермі вибили красномірний і тамешнього 25 полку військового комісара Ракшина. Мотив убивства — реалістичні переслідування, заряджені комісаром у війську. Із 25-ти полком треба було звести боротьбу. Ведуть слідство.

Американське товариство для життєвих обезпечень „Нью Йорк“ виключує поліс в СРСР. Дотепер були ті поліси безвартісні тому, що радянська влада відмовляла їм характеру приватної власності. Німецька преса навітає цей факт як принаказу американського радянського наближення.

У Франції утворили міністерство воздушної комунікації. Новим міністром іменований сенатор Шерен.

„Український Національний Хор“ у Берліні.

(Допис з Берліна.)

Після цілорічної мандрівки по Німеччині званта „Український Національний Хор“ знову на серію концертних виступів до Берліна, щоб в кінцем місяця пуститися в дальшу дорогу, тим разом на південь. „Український Національний Хор“ уже шістора року серед тяжких обставин сповняє важку роль популяризатора української пісні серед німецького громадянства й дав досі кругло 400 концертів у 152 місцевостях, між іншим у самому Берліні та кільканадцятьох більших провінційальних містах, як напр. у Гамбурзі, Кельні, Дрездені, Магдебурзі, Ганновері, Дортмунді, Ессені, Бремені, Штеттіні, Галле, Ростоці, Дуйсбурзі, Шверні, Фленсбурзі, Потсдамі і т. д. Хор стоєть спершу під управою д. Євсєвського, концертуючи потім дошче під батутю д. Калмуського й стоїть тепер під музичним проводом пражського консерваториета д. Казимира, що враз з рухливою управою заходиться тепер кождо побільшення хор у репертуару. „Український Національний Хор“ зазнавав усподи доброго приняття і в німецькій публіки, і в німецькій притиски, чого доказом більше сотні прихильних, часами навіть ентузіастичних рецензій. Хором, що складається із 30 співачок і співачок, належиться і з нашого боку шире подяка за дотеперішню працю й сердечні бажання ще кращих успіхів.

З. Кузєля.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 837 00—837 50, канадський долар 831 00—831 50, чеська корона 036 00—036 25, австрійський шілінг 125 00—125 50, румунська лєа 005 35—005 50, французький франк 034 50—034 75, швейцарський франк 171 50—171 75, фунт стерлінгів 33 40 00—33 70 00, радянський червонець 260—270.

Золото: 30 корон 36 40 00—36 70 00, 20 франків 34 60 00—34 70 00, 20 німецьких марок 32 40 00—32 70 00, 10 російських рублів 46 80 00—47 20 00.

Срібло: Австрійська корона 070 00—071 00, 5 австрійських марок 3 50 00—3 60 00, австрійський флорен 177 00—180 00, російський рубль 3 00 00—3 10 00, копійки на рубль 130 00—132 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 4475—4537, пшениця селянська 4325—4425, жито галицьке 3375—3475, жито галицький броварський 3640—3700, жито на жито 2725—2825, жито пастбищне 3350—3655, овес галицький 2975—3075, кукурудза румунська 4400—4550.

НОВИНКИ

— Відчит про сучасний Китай. Заходом „Тва Писемництва і Журналіста ім. Франка“ відбудеться в середу дня 19. вересня в залі „Української Бесіди“ (вул. Рутевського 22, I. п.) в 6 год. вечером відчит п. М. Костів-Гришка, що перебув 8 літ у Китаї, на тему: „Сучасний Китай“. Вступ 30 сот. від особи.

— Зверст культурного майна. Проф. д-р Із. Свенціцький, директор Українського Національного Музею у Львові, вернув на два дні в СРСР, куди йшов у справі збору архівних і музейних матеріалів, вивезених російською армією з Національного Музею, Народного Дому і Старовинного Інституту в 1919 р. Заходив дир. Свенціцького узагалі не повним успіхом, бо весь той матеріал є вже в дорозі до Львова. Довідуюсь, що всі ті збори будуть виставлені до приїзду до Львова в Національному Музею. Сподіююсь, що збірник Нар. Дому і Старовини не попадуть після вистави в руки той відумершости, що панує тепер у тих установах і не має нічого спільного з українським народом.

— Гість із Закарпаття. Від кількох днів перебуває у Львові відомий закарпатський народний діяч, ушгородський адвокат і голова „Пресити“ д-р Юлія Брашайло. Шає, гість прибув до Львова на Ск. Терти і при тій нагоді знайомився з життям наших культур-овітних і екоя, установ. Українські центр, установи приймали д-ра Брашайло екстремно вчором в саліх Кросівського готелю в суботу, 15. ц. м. На вчорі в честь д-ра Брашайло являвся представники всієї культурних, економічно-фінансових та політич громадських установ, відвочували пресні й листи та сенатори під проводом д-ра Дз. Левинського. Закарпатського гостя прийняв урядовий голова „Пресити“ д-р Іван Брик. Дальші промови виступили інш. М. Тірош, дир. М. Зявчівський, пос. О. Луцман, адв. Смух з Шинго, н-а Гомілановича (віл мостів) й інш. Широ-сердечно відповіли д-р Ю. Брашайло, зясувавши культурні змагання закарпатських українців. В підліт (16. ц. м.) д-р Брашайло був присутній на поминал львівсько-українських соціалістичних тіл і молив за Соціалістичному Майтані.

— Відкликання радянського віцекомзула. Віцекомзул Михайло Грігорієв, який був представником СРФСР у львівській радянській індустрії, на днях покинув Львів, відлучившись зі свого становища парадним комісаром закорд. справ у Москві. Нового заступника ще не призначено. У зв'язку з тим ходять чутки про можливу ліквідацію становища ліквідації. Українські радянські кола роблять заходи, щоб п. Грігорієв переселився для праці в уповноваженій представництві нар. комісаріату закорд. справ у Харкові з огляду на його відлучення з українськими справами від час побуту у Львові. Говорять навіть, що п. Грігорієв, хоч родившийся росієн, добре знав українську мову і доклично обаявлявся з українськими справами.

— Великий процес за надужиття в картографічній індустрії. Перед варшавським військовим судом зачинається 18. вересня великий процес проти вісьмох офіцерів картографічного інституту, обвинувачених за надужиття. Між обвинувачених є також керівник того інституту ген. Яковський. Він в огляду на генеральську рангу відновлятиме перед окремим трибуналом, зложеним із саліх генералів.

— Зміни на становищах євсєвдів. При цій цілорічній обіжурці цілорічній

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 4:50 зол.
За границею:
В Америці: 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., фр.,
Італії 7:50 ал., Німеччині 7:50 ал.,
Польщі 8 шк. фл., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7:50 ал., Австрії
7:50 ал. — Зміна адреси і зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ліквідація війни.

Львів, 19. вересня 1928.

Дня 27. серпня через підписання пакту Келльога в Парижі осуджено війну, як засіб вирішування непорозумінь і конфліктів між народами, а дня 16. вересня через вступлення у фазу офіційних розмов у Женеві в справі передпринципового усунення окупації Надренії та устійнення висоти репарацій започатковано остаточно ліквідацію минулої війни. Є це зворотна точка в цілій повійній політиці, є це остання стація на шляху: Льюкарно. Турі — пакт Келльога — Надренія. Важливість вступного женецького порозуміння признав Бріан у розмові з представником віденської "Н. Фр. Прессе", стверджуючи, що світ є наразі свідком справжньої ліквідації війни. Так само оцінює досягнутість вступного женецького порозуміння й французька преса, співаючи пеани в честь старого Бріана. Мовляв, він по мистецтву він переговорів. Осудивши майбутню війну, він кінчить ліквідацію минулої.

В чому саме узмістовлюється суть женецького порозуміння, в чому вага розпочаття офіційних переговорів у справі евакуації Надренії?

Порозуміння "грубої шістки" (з одного боку Німеччини, а з другого Франції, Англії, Бельгії, Італії й Японії) торкається трьох справ:

1) передпринципової евакуації Надренії;

2) остаточного улаштування проблеми відшкодувань і

3) контролі над безпекою.

Німецькі території, окуповані Францією, а частинно й Англією та Бельгією, як застав на додержання німецьких зобов'язань з версальського трактату і плану Доза, є поділені на три смуги. Першу з них звільнено після Льюкарно, друга мала бути опорожнена в 1930 р., а третя в 1935 р.

Окупація Надренії є ганьбою для Німеччини. Зовсім природно, що німецький уряд амагає до передпринципового звільнення Надренії з окупаційн. військ. І не йде тут так про другу смугу, яка є невеличкою, але головною про третю. Франція не раз годиться на петедчасне звільнення Надренії, акаючись втратити реальний застав. В своїй промові на загальному зібранні Ліги Націй зазначив Бріан французький страх перед мільйонами сильних і злорозумних у Німеччині. Отже Франція трівожиться, що після звільнення Надренії Німеччина не схоче платити своїх зобов'язань та прислати потайні зброєння. Тому в неофіційних розмовах Франція погоджувалася тільки на звільнення другої (невеличкої) смуги, але не безвідплатно. Вона домогалася видачі облігацій німецьких державних підприємств, у першу чергу німецьких залізниць, які могла би вже тепер зреалізувати на американському грошовому ринку. Німеччина заявляє на те, що вона на протязі останніх літ виявила багато доброї волі, а головно всеціло виповнювала свої зобов'язання, обняті планом Доза. З огляду на те Німеччина заслугує на повне довіря. Бажаючи розвіяти французьку тривогу, Німеччина пропонує покликати окрему комісію на паритетних основах, яка стежила б за демілітаризацією обох граничних смуг: німецької і французької.

Другою справою, що без сумніву зв'язється з окупацією Надренії, є справа відшкодувань. Ані версальський трактат, ані план Доза не означили висоти суми відшкодувань чи там репарацій. Німеччина зовсім слушно домагається, щоб остаточно устійнено висоту відшкодувань, щоб вона знала, які тягарі вона несе на собі. Одночасно німецькі державні мужі застерігаються проти тісного зв'язання тієї справи зі справою евакуації. І тут маємо до діла з блудним колесом. Французькі репараційні вимоги до Німеччини спираються на двох основах: на шкодах і знищеннях, заподіяних Німеччиною французьким територіям підчас війни і на боргах, які Франція зробила в Англії і Америці. Розміри знищення Франції, хоч від початку війни минає повних десяти літ, ще неустійнені. Але ще важча є справа боргів. Франція винна Англії й Америці величезні суми. І від зменшення чи скреслення тих боргів робить залежним означення своїх фінансових вимог до Німеччини. Лорд Кашендер зазначає теж, що справа відшкодувань і воєнних боргів тісно зв'язється зі собою. Що торкається Вел. Британії, то вона ніколи не погодиться на ніяку умову, яка зменшувала б суму союзних довгів, зятячених в Англії, до суми меншої від британських зобов'язань в Америці. Знову ж остання загалі не хоче нічого чути про зменшення, а тим менше скреслення союзних довгів (французьких й англійських). Отже справа боргів і взаємних зобов'язань незвичайно запутує означення висоти відшкодувань з боку Німеччини.

Вкінці третя справа — це справа контролі. Проти німецької паритетної основи Франція висунула проєкт міжнародної комісії, зложеної з представників "грубої шістки", можливо з поминенням Німеччини, замість французько-німецької комісії. Щоб не дразнити Німеччину, названо комісією устійноючою і примирюючою (Commission de constation et de conciliation).

Таким чином неофіційні вступні переговори в справі Надренії, які обіймають по суті цілість німецько-французьких взаємин, увійшли у фазу офіційних переговорів. Є це значний крок вперед, бо вже тим са-

ним зазначено потребу звільнити Надренію з окупації перед попередньою означеним речинцем. Німці не погодилися на іunctim між евакуацією Надренії і справою репарацій. Німецьке становище частинно взяла на увагу протина сторона. Фінансові справи, себ-то питання відшкодувань і обопільних боргів передано окремій комісії, зложеної з 6-ох експертів (по одному від кожної держави) і таким чином позірно відмежовано репараційне питання від тісного зв'язку зі справою евакуації. Зате зі справою звільнення Надренії тісно зв'язано питання контролі. Переносачи переговори в справі евакуації на дипломатичний шлях, підкреслено, що одночасно будуть ведені розмови щодо складу й обсягу та діяльності комісії устійноючої і примирюючої. Бріан рішуче протиняється взаємності нагляді й німецько-французькій граничній контролі. Знову ж канцлер Мюллер не менше рішуче протиняється продовженню існування майбутньої комісії поза рік 1935, себ-то поза речинець, в якому по пераїсним зобов'язанням мала бути звільнена третя смуга.

Вступні переговори на женецькому терені в справі передпринципової евакуації Надренії покінчилися вступним компромісом. Очевидно, перед дальшими переговорами поставать ще великі труднощі. Нпр. польська дипломатія інтерпретує постанову про констанційно-конциліційну комісію, а радше про її склад і обсяг з'ясування в тому напрямку, що в її склад увійде і представник Польщі для береження польських інтересів — над Реном. Ясно, що на такий склад комісії ніколи не погодиться Німеччина.

Очевидно, компроміс у справі евакуації Надренії і репарацій є неминучою кончецією. Він мусить наступити, бо інакше треба від Льюкарно, Турі і пакту Келльога знову вертати до Версаля. А це був би завзят довший шлях і за коштовний. На версальські герії сьогодні ніхто не може відважитися, а тим більше Франція. І тому Бріан з повною свідомістю говорить про женецький етап на шляху до закріплення Льюкарно, як про ліквідацію війни.

За відбудову і розбудову краю.

В справі американських кредитів для наших економічних установ.
(Лист до Редакції.)

В справі кредитів з Америки і нашої допомоги у відбудові й економічній відбудові краю думав я дуже багато. І прийшов до глибокого переконання, що ця справа вже довіря, що вже час приступити до її реалізації.

Я знаю, що в краю є великі економіко-господарські можливості, що багато багатств досі не використано, а як що й використано, то зробили це не ми, а наші сусіди й чужинці. Бо у нас не було ніколи потрібної готівки, не було й відповідних людей до такої праці. І наші українські економічні установи в краю, а зокрема наша кооперація, дуже потребують кредитів і їх праці німаб безперечно на відшкодує відсотків званише й ширше, якби так українська Америка поспішила їм на поміч з потрібними кредитами.

І саме тепер українська імміграція в

Америці переживає період — в добру сторону. Після того, як багато різних наших людей і професійців понатягло наших людей в Америці на більшій меншій сумі, тим убилі всієї довіри до своїх, починає тепер і в наших рядах аргументи довіри, аргументи громадської солідарності і взаємної допомоги. А відомо, що тільки на таких принципах можна будувати й розвивати ширшу акцію для допомоги старому краю.

А втім, правду кажучи, не було у нас досетання і людей і капіталом, не було ні кушків ні промисловців з ширшим американським розмахом. Наші люди, якщо й заробили, то це були "дальні", які зароблені гроші ховали в грубку або в жидівській банці — замість орудувати тим грошем і розширювати свою торговлю чи своє підприємство. Не багато краще було майбуті і в краю, тому не треба дивуватися, що як і були в нас мотилі

грошовиті одиниці, то не могли мати до ніякого довіря.

Наші вже й наші люди в Америці зачинають виходити на ширший шлях і робити бізнес (інтереси) на ширшу акцію. Перше наші люди користали тут лише з товарних кредитів, за які платили готівкою, а тепер починають залізати вже до американських банків і користуватися готівкою за 6 проц. річно. А загалі американські українці гроші мають і сіді лише поведсти правильну акцію, щоб статити хоч частину їх капіталів до краю. І вірю в це, що ця справа є до передвезення, хоч і не так скоро, як це може кому видіється. Але через рік-два ця справа може бути наладнана як сіді і край зможе користати тоді справді з дешевого й великого кредиту.

Українці в старому краю помаленьку, коли думають, що з Америки можна притягнути український капітал лише через те, що, мовляв, в Америці мають 3—4 проц. річно, а в краю дадуть 6 проц. і більше. Бо ті наші люди, що дають тут свої гроші на 3—4 проц. не дадуть вам до крам і на 30 проц., бо вони не то нікому, але й собі самим не вірять. А інші грошавиті люди, які могли б хоч частину гроша льокувати в краю, не зроблять того також, бо пощо давати їм гроші на 6 проц. дець у старому краю і бути — як вони думають — неоплаченими, коли тут в Америці можна мати до 10 проц. річно, даючи гроші під закладку дому чи землі? На всіх тих людей можна махнути рукою. Кредити для краю можуть дати лише або великі підприємці, яким не залежить на доході, тільки на розбудові й розвитку українського промислу й торгівлі в краю, або люди бізнесові з великим розмахом, яким не залежить на зарібку зараз, моментально, тільки на піднесенні й поширенні українських підприємств у краю і швидко після того на відновлення зношен.

Конкретно мій план льокувати американських капіталів у наших підприємствах передбачається так: На пошток осується спілка, зложена з 4—5 заможних, а добрих імен і впливових українців і з 4—5 багатих і впливових американців. Кожен член спілки внесе, скажім, 5 тис. дол. готівкою, а банк дає на це стільки ж кредиту на 6 проц. річно. Таким чином було б сразу 100.000 долларів і з ним капіталом можна вже щось почати. Розуміється, чим краще буде розвиватися ця організація, тим ширше можна буде залити великі суми грошей для відновлення їх в українській підприємстві в краю. Я переконаний, що така спілка зможе в недалекому часі статити дійсно поважні капіталі як від українців, так і від американців і відіграє роль певно немаловажну роль у відбудові й розбудові українського економіко-господарського життя в старому краю.

Якщо діло добре піде (я переконаний тут уже в нізкому нашими людьми й американцями, а також з банком), то вже на весну 1929 року можна буде пустити машину в рух. Ми вишлемо тоді нашу людину до краю, яка поведе цілу справу в наших імені і вести все акцію через окрему агенцію. Ця агенція буде все в контакті з нашими комерційними й кооперативними установами краю, вона буде видавати кредити готівкою, вона буде мати над усім контролем, словом: не буде нашої заступничтвом і зв'язок з грошми. Приймаючи на увагу навіть найбільш трудновірі й переломні в цій праці, я все таки вірю, що вона нам удасться, бо аргументи для такої акції є як у краю, так і в Америці.

К. Лисен.

Нью Йорк 16. серпня 1928.

Радянська Україна.

Сільсько-господарська освіта в Радянській Україні.

В харківському „Комуністі“ з 18 вересня 1928 р. створює статті В. Румишова про стан сільсько-господарської освіти на Рад. Україні. З цієї доповіді можна, що через рік буде на Україні не два мільйони сільсько-господарської наукової академії, а саме: агрономічний факультет Київського політехнічного інституту і харківський ветеринарний інститут. В цих великій міри треба до того, що й вищий Національно-академічний сільсько-господарський інститут. Тепер в Україні 28 вищих сільсько-господарських шкіл, а в тім і інститутів, решта ж — технікуми, що дають освіту 3-100 студентам. Автор статті каже, що протягом останнього року покинуло сільсько-господарські студії по 5-году інститутів 105 студентів, по 2-году, 3-году, технікумах 120 студ. і по земл. тех. 218 студентів. Крім того по ветер. інституту 55 студентів, по год. земл. інституту 87, а разом з усіх сільсько-госп. вищих школах 735 душ, тобто 15 відсот. загального числа студентів. В. Румишова, шукаючи причини такої дезерції, стверджує, що найважливішими причинами того невідрадного явища є низький рівень освіти в тих школах, мале наукове виховання тих шкіл і незвичайно важкі умови життя студентів, яким державні допомогли дуже мало і до того далеко менше ніж студентам інших вищих шкіл.

Український балнеологічний інститут.

З радянських газет довідуюся, що при всеукраїнському терапевтичному інституті утворюється балнеологічний інститут. Завданням нового інституту: просвітити прикмети всіх українських курортів, ліквідувати лікувальні води, а також вилучити одних і других на всім півдні. До програми інституту входить широка дискусія експериментальних праць. Інститут повинен також відповідати фінансовим запитанням.

Провірка української серед одеського вчителів.

В харківському „Комуністі“ (з 9. IX. 1928) читаємо, що перевірка знання української мови серед одеського учитель

ОСІГ СТЕФАНОВИЧ

ДАНІШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і жіночі ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

отта у професійних і трудових школах цілком позитивні результати. З учнів, що піддалися експерименту на відрізок, німаючі тільки 23 відсотка. Усі вони втрачають посади. За те вступні іспити до вищих закладів школи викладачі дають підготовку студентів в університетах. Подібного з яким не вистачає іспитам вишклом.

Нова опера „Самійло Кішка“.

В „Пролетарській Празді“ з 4. вересня читаємо, що композитор Якованович скінчив оперу „Самійло Кішка“ на акти. Тетей до опера виступає молодий драматург Уладіслав Козловський. Нова драматургія виступає і прима на той самий театральний. Оперу „Самійло Кішка“ мають виставити в Харкові ще в цьому сезоні.

Всеукраїнська театральна вистава.

Радянська преса інформує, що Народний Комісаріат Освіти організує всеукраїнську театральну виставу, яка має узагальнити всі досягнення українського театру. Вистава має бути рухомою і виставити пробити деякий час у кожному місті на Україні. В грудні вистава має бути відкрита в Харкові.

Присудили смертні — шпіннажу.

З харківської преси довідуюся, що для 12. вересня п. р. відбулася там перед підсудним сесією окружного суду розгляда проти Е. Змиченського, даного співробітника однієї з радянських установ. Заочисний шпіннаж на користь Польщі. Суд засудив його на кару смерті через розстріл. Засуджений звернувся до ВУЦВІ з проханням на помилування. — Того самого дня і та сама судова сесія розглядала аналогічну справу В. А. Сухова,

б офіцера Полтавської армії. Він теж мав займатися шпіннажем на користь Польщі. Суд засудив його теж на кару смерті через розстріл.

Будинки Державної Промисловості.

Ще минулого року почали в Харкові будувати величезні будинки-мастерські, об'єднані всі в Радянському Союзі. Один з тих будинків має стати центром державного промислу. І цей будинок саме тепер у Харкові виконують. Будинок матиме площу п'ятдесят п'ять тисяч квадратних метрів, у тім 31 тисяч т. кв. корисної площі. В ньому будуть розміщені: Рада Народних Комісарів, Народний Комісаріат Юстиції, Народ. Комісаріат Торговлі, Всеукр. Рада Народн. Господарства, Центр. статистичне управління, а крім того ще Нар. Ком. Земельн. Спрам, Народн. Коміс. Здоров'я та ціла купа банків, трестів і синдикатів. В будинку мають утворити театральну бібліотеку, що буде мати назву: Всеукраїнська науково-технічна й економічна бібліотека. Крім того у тім же будинку буде готель з 60-ти кімнат. Вже з того бачимо, що цей будинок своїми розмірами дійсно величезний.

Підготовка до перевиборів рай.

Минулого року, як відомо, перевиборів рай виключно не було. На це впливали різні причини, про які ми вже писали. Цього разу вже почалась підготовка до перевиборів рай у столиці. Там розробляють план цілої виборчої кампанії, що почнеться розлізати з дня 1. листопада п. р. Будуть не самі підготовчі роботи. Самі вибори відбудуться аж у перших місяцях 1929 р.

Актуальна справа.

Вибори до Торговельно-промислової Палати у Львові.

Розпорядком міністра торгівлі і промислу (на основі арт. 13 розп. Президента Річчосп. з дня 15. липня 1927) з дня 22. вересня 1928 заряджено вибори до Торговельно-промислової Палати у Львові на місцеві новозатверджені виборчого регуляжну.

З огляду на те, що справа торкається нас і що згідно з новим статутом Торг.-пром. Палати належать і нам мандати в цій господарській установі і що ми повинні та можемо перевести при виборах наших кандидатів, хочемо познайомити наших купців і промисловців з постановами нового статуту Торг.-пром. Палати, а саме першої його частини, де говориться про виборчий регуляж.

Торг.-пром. Палата у Львові складається з 7-ох радних з вибору і 7 радних іменуваних міністерством праці і торгівлі. Крім того у склад Палати може ввійти ще 7-ох радних кооптованих саме самою новозатвердженою Палатою.

Палата ділиться на дві секції: 1) промислову і 2) торговельну. До кожної секції належить по 35 радних з вибору, а окрім того приліпляється до одної і другої секції по 7 радних, яких іменує міністерство і воно само призначає, котрий з іменуваних радних належить до торговельної, а котрий до промислової секції.

Спосіб вибору такий: 25 радних входять до палати з загального вибору т. е. в дорозі виборів, у яких голосують всі особи фізичні і правні, що платять промислові патенти (свідчення). А 42 радних входять до палати в той спосіб, що їх вибирають різні господарчі стоваришени самі, на своїх надзвичайних загальних зборах.

Право голосування має кожна особа фізична і правна, яка викупляє промисловий патент на ведення свого промислового чи торговельного підприємства. Право вибору має кожний, хто скінчив 30 літ життя і має право голосування. Не мають права вибору ані голосування ті, котрі збанкрутували, не полативши довгів, або ті, котрі судово були карані і наслідком тої карі втратили виборчі права до сойму.

Кожна фізична чи правна особа, якій прислугує право голосування, має в за-

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

3 моїх шкільних споминок.

(З нагоди 200-літнього ювілею існування І. гімназії в Станіславові.)

Станіславівська гімназія, як усі інші гімназії того часу, була класичною школою. Латина і грека, дві мертві мови давно минулих літ людства, відмежованих тисячами століть від нашого часу, становили головні предмети навчання. Класичні філології в гімназії були найважливішими учителями. Вони своїми предметами найчастіше входили в контакт з учнем, вони здебільш були класичними господарями і мали рішучий вплив на перехід учня через школу.

В нашій гімназії більшість учителів була саме з цієї діяльності. Для вищих класів було призначених трьох старших філологів, а саме священик Лопушнінський, д-р Нементовський і Свідерський.

Перший з них — наша людина, світлий філолог, який побачив латини і греки вчив також декілька німецької мови. Людина лагідної вдачі, слабкої вимови та без сімейної опіки, робила враження самотньої, опущеної людини. Це також виходило з його занедаваної поверховності. Духовна одія, якою Л. заодно одівалася, виявляла таку небажальність з огляду на свою чистоту, що вона впадала нам учням добо в вічі й давала притоку до критики його родинного життя, при якій дружина цього учителя виходила в поганому світі. Як учитель не школив учням, але також не виявляв для них якоїсьбудь симпатії. Погружений в собі, проводив вечір

вільний від школи час на самотньому проході в міському городі. Щойно пізнім вечором вертав домія та перекладав лекції зі своїми двома синами, з яких молодший, мій шкільний товариш, був дуже спосібний та переходив класи першим числом (льоканією). Учитель Лопушнінський перейшов з духовного на учительський стан через свою погану вимову та недостатку голосу до співи, — так принайменше ми учні, що інколи, в рідких випадках, зачували його відправляючого богослужіння, висновували, забуваючи при тім, очевидно, про його вишклові філологічні спосібності.

Якщо наш „пін“, як ми, гімназисти, без огляду на націю, його називали, був добрим, лагідним вчителем, то зате д-р Нементовський був „собакою“, яка давалася нам у вищих класах діймаючи в знаки. Про його філологічні спосібності ходили різні, здебільш негативні версії. Був він тоді одинокий доктор філософії в нашій гімназії, але докторат свій, як говорено, здобув по тяжких зусиллях, виявляючи при цьому поважні недослідності в опануванні свого предмету. Кулявий на ногу, ходив підпируючи себе палицею, а вдягав себе в польську міщанську одіж, чамару та широкі штани, влучені в чоботи з хляпами. Вчив переважно греки з приписаних на вищу гімназію класиків по своему одноманітному шаблону, запозиченому з не найкращого перекладача і в цьому обсягу був неуступливий, надмірно вимагаючий та безоглядний. Звичайно подавав на головну конференцію цілу класу за вишклом кількох перших чисел. Коли траплялося таке нещастя, що до Нементовського приходили ще й деякі інші „добрі вите-

лі“ в роді германіста, польоніста чи історика або й математика, тоді клас з такими добродіями ставала для учнів просто невинним пеклом. Скільки енергії, нервів, здолань витрачала бідна молодь, щоб перейти таку класу, зможе зрозуміти тільки той, кому судилося на собі самому досвідчити подібної педагогічної системи. В станіславській гімназії ця система процвітала довгі роки, а патронував її сам директор, який залюбки по кожній майже конференції, на якій педагоги Нементовські нищили класу, являвся особисто в ній з конференційним каталогом, щоб лайкою та упійненням бідних учнів, жертв скаженої схоластики, захопити своїх учителів до дальшого нищення молодих умів.

Антиподом Нементовського був проф. Свідерський. Людина спокійної вдачі, більш задумчивий та краший філолог, вимагав помірковано знання свого спеціального предмету, греки. У цього вчителя була одна особиста питомість, яка робила його для нас учнів на його годині цінною особою, а також і комічною. Густо-часто попадав він у таку тяжку задуму, яка здавалася робити його мертвим на катедрі. В такому стані, коли чи то його умови сили були зовсім вичерпані, чи спрямовані в одному виключному напрямі, він не бачив ні не чуя нічого, що в класі серед нас діялось. Ми вели тоді нераз голосні дискусії на зовсім інших темах, жартували, а нерідко і глумилися зі свого „загаданого“ вчителя. Одного разу трапився комічний інцидент на його годині. Було це при Гомеровій „Іліяді“, не пригадую собі вже, яку частину ми тоді саме перекладали. В одному моменті по дав-

шому „гапінню“ пробуджується Свідерський з просоння та викликаючи першого учня, який йому навинувся під очі, кличе голосно: Перескандуй же цей чудовий вірш! Учень підводиться, дивиться безрадний до відчиненої „Іліяди“, але не знає звідки зачати. І ціла класа дивиться з зачудуванням на вчителя і здається його питати, про який вірш він думає. Та Свідерський аривається з катедри з „Іліядою“ в руках і бігає втішений по класі, скандуючи собі і нам вірші, в яких поет змальовує словну сварку боготеря Гері з боготцем Зевесом, грозили своїм божеським другом зовсім прозаїчними побоями. У вільному переводі „Гера загрозил горщиком божеській голові Зевеса“ — пояснює нам наш розбавлений учитель. Цей інцидент облетів цілу гімназію та був учнями „всебічно“ обговорюваний. Деякі з них, знаючи ближче родинне життя цього вчителя, шукали аналогії цієї божеської сутички в родинному житті вчителя.

Тут слід замітити, що ми учні були гаразд поінформовані про родинне і неродинне життя наших учителів і їхні нерідко зовсім інтимні переживання і вже тоді могли оцінити вагу і значіння доброї, дбайливої дружини для людини умовної праці. Ми мали нагоду бачити, бачити на собі відчувати, як через неупитищу, ледату дружину вчитель попадав в поганний стан та виладовавав його нераз на нас, своїх учнях. Хто з нас в силі сказати, скільки двійок упало на наші голови з цього приводу?

(Продовження буде.)

саді один голос, але особа праві можуть мати більше голосів, залежно від цього, скільки робочих сил у себе затрудиляють.

Головний виборчий комісар (яким назначено п. Ос. Каптелевича, начальника промислового Виділу при воевідстві у Львові) має спорядити листу управління до голосувачів, має цю листу подати до публічного мізона, щоб заінтересовані могли внести рекурси, якщо не буде їх на листі, або спротиви проти тих, які не мають права голосування, а є вишені на листі. Далі головна виборча комісія подає до публічного мізона, які та де є виборчі бюлетені, які є комісії, який склад комісії, рішення виборів і т. п.

Точні приписи виборчого регуляміку є в урядовім дзєвнику „Монітор Польскі“ ч. 192 з 22. серпня 1928.

Українські промислові і торговельні підприємства повинні заінтересуватися повною важкою справою, повинні співкувати за передвиборчою акцією і взяти обов'язкову участь у виборах. Ми мусимо звернути увагу не лише на загальні вибори, де треба нам обдумати, чи маємо йти самостійно чи в кооперативі з якимсь угрупованням, але треба нам поглянути про те, щоб наші господарські установи дістали такий прихід мандатів, який нам належить за огляду на число членів і виследи праці цих установ. Бо на основі статуту Торг.-пром. Палати 42 радних входять до той Палати не з загального вибору, а вони є з гори призначені міністерством торгівлі, як вибрані ріжними і сподарськими стоваришеннями. Річ у тому, щоб нашим господарським стоваришенням, як напр. Союз Українських Купців, Союз Кооператив, признано з гори певну кількість мандатів. Тут важку роль грає те, яку силу представляє дана господарська чи фахова організація, то-ж країна вже поре, щоб усе наше купецтво згуртувалося при своїй фаховій організації Союзу Українських Купців, щоб пішли туди не лише самостійні купці, але й кооператори, бо лише з сильною організацією нині кожний рахується. Якщо просимо і втрачимо вибори до Торг. Палати, то шойно тоді побачимо, які користі має купець і промисловець, організований у свою фахову організацію, але тоді буде вже запізно. Нам треба негайно зайнятися до праці, нам треба все наше купецтво стягнути в одну сильну організацію Союзу Українських Купців — і стати одною лавою до виборів.

Ріжні вісти.

СЕНЗАЦІЙНА ПРОМОВА ГІНДЕНБУРГА

Німеччина не признає постанови Ліги Націй в справі Гор. Шлеська.

На привітальну промову до президента Гінденбурга в Оподі, з нагоди його подорожі по ім. части Гор. Шлеська — Гінденбург виголосив велику політ. промову, в якій сказав, що Німеччина не признає ніколи постанови Ліги Націй з 20. жовтня 1921 р., яка то постанову признає більшу частю Гор. Шлеська Польщі. Ця постанову насміхається із вислуду голосування і противиться всякому госп. розумові. Опісля зазначив Гінденбург, що нім. уряд уважає своїм обов'язком не лише шанувати всі загарантовані права нац. меншостей, але й різномірно трактувати польську меншість у політ. і култур. ділянці.

Підчас побуту в Оподі през. Гінденбург в пресовім інтерв'ю сказав: „Не обманююся тай тому кажу отверто, що не можу увірити, щоб ми на основі льончарської політики здобули для нас щось позитивного. Означе треба було показати світові, що Німеччина бажає ступати мировим шляхом“.

МУСОЛІНІ ЗАПОВІДАЄ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПАРЛЯМЕНТУ.

На першій засіданні Вел. Фашистської Ради Мусоліні в експозе повідомив, що сенат буде скликаний 1. жовтня, а шебаром потім палата репрезентантів. Після скінчення праці палата буде розв'язана, а нововибрана збереться вперше 21. жовтня 1929 р.

ПОВОРОТ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Марш. Пілсудський — це з Румунії до Варшави 28. жовтня.

УРЯДОВІ ПРОЕКТИ ЗАКОНІВ СОЙМОВІ

На конференції прем. Бартоля з марш. сойму Лашинським сказав прем'єр, що уряд аложить соймові проект бюджету з жовтня жовтня. Крім того в теперішній соймі, сесії предложить соймові до полагати законів, які уряд уже виготовив. Догадуються, що м. і. представлений будуть соймові до ухвалення самоврядні закони. бо в цій справі прем'єр конфірмава із віцеєм, ви. справ Ярошинським, який головною займається самоврядними справами.

УРАГАН.

У Сан Домінго перейшов ураган. Є пошкоджені будинки, дуже потерпіли жінки. На Флориді згинуло 42 людей, а 140 було ранених. Із Нью Йорку подують, що ураган лютує на просторі 3 тис. км. і посувається далі на північ. За п'ять днів ураган заповнів шкоди на 1 мільярд. Около мільйон людей без даху над головою; 300 тис. людей від трьох днів не мають води і харчів. Амер. Червоний Хрест організує пошук.

ВІДГУКИ ЛЯХ.

Для традиції.

Кажуть люди, що на порадімі помістив мусить бути син Влодзь і сина кобила. Приклад не, чи правило, — не знаю, але так якось воно складається, що застави і одно і друге. Прийшли ленебуль прихолоство, відійшли у хату, а тут зараз:

— Влодзьку, а ти чому з ланом не привантаєшся?

Значить, Влодзь є...

Тепер ще тільки сина кобила.

— Можеб ми так кули поїхали? — питає тебе гостинний господар.

— Чому ні! Шкамо мені було подивитися на околицю, людей пізнати.

Господар виходить на подвір'я і кончить до наймита:

— Іване-е-е, Іване! А запряжи-но до візка.

— А котрі, прошу егомостя?

— Запрягай карого і сину кобила. Вона й так шийн тижень дома стояла.

Значить, і сина кобила є...

Не знаю: поняттям „не правило, чи традиція“?

Але прецінь був я недавно на однім помістай, де і звичай старі ще заховалися, і люди гостинні мов перед століттям, і серця в усіх мов на долоні, — а ні Влодзь, ні сина кобила не було.

Син Микола, а кобила гніда, ще й з вірною на чолі.

— Шож — думаю — не багато я їзжу тепер по помістках, відбився від рідного ґрунту, то й не знаю як там під кінцями пору водиться. Може й справді давний „укус“ уже переживився.

Але котроїсь-там динни приводить жид коняку на продаж.

— Гомосць, купіть коня.

— Та нащо мені такої драбини.

— Драбина! Зато тако продаж.

— Скількиж їй літ?

— Під хайрем, ще двадцять не має.

— На один бік.

— Сміється здорові.

— Ні, таки не купую.

І був би не купив. Але як вибігли діти, як почали — купіть та купіть!... Купив.

Ніхто не знає, чому купив. Він сам здається не знає.

Діти казали: „тому, що тиха“, швагер казав: „тому, що розумно диниться“, а я думаю ще чого іншого...

Тому, що сина...

Тягнути вона вже не буде, бо не здуже, їсти не може, бо зубів нема, але при виголі ще п'ять-шість років традицію підтримає.

До відома бракує ще Влодзя.

Але при добрій волі і не можна направити.

Глибше, коли воно для традиції...

Галактіон Чинка.

По широкому світі.

Гінденбург обіцяє Горішній Шлесь. Його політика тріскає віддає.

У Віторії енцифлювали члени галет „Новості“, де була викручена карта „Хорватії, незалежної держави“.

Білий годинник виступив в Ліг Націй, обіцяючи, що не зможуть на членів Раді.

В Атеніх відкрили ватагу фальшиваних австрійських монет з 20 осіб.

Вдова Степана Радіча звернулася до Ліги Націй в проханням розпочати слідство в справі вбивства хорватських людей у Скупщині.

У Вестфалії вибухнула епідемія тифу; в 80 небухих.

У Клівлі (штат Ілліноїс) розпочався процес проти 114 комуністів. Показали 600 свідків.

Остання соціалістична віча в Австрії вплинула на алізізм, політичної атмосфери. Навіть, що між соціалістами та націоналістами ділає до пролунивання у зв'язку з проектом на день 7 жовтня п. р. з'їздом націоналістичних і соціалістичних бойов.

НОВИНКИ

— **Моніфіката.** Вчорашня 210 тисел „Ціла“ займала львівське стовіття гродське. У хвилі, коли не пишемо, не знаємо що за що не число підпадо зайняття, бо урядового п'ємента повідомлення в цій справі досі не маємо.

— **Арешти в Бережанщині.** В п'ятницю дня 7-го вересня п. р. арештували поліцію з Конох слідуючих громадян Вибудова: Івана Штабелюка, Василя Безо-ровайного, Івана Лихолата, Миколу Мельника, Григорія Пасічника, Федя Мельника, Івана Крука і Доську Кравець. В суботу дня 8-го вересня арештовано в Бережаніх студ. прав Богдана Бородайча. Всіх арештованих відставлено до окружного парного суду в Бережаніх. Всі ці арештування мають політичний підклад, а саме стоять в зв'язку з відеом посла Целевича, що відбулося в Вибудові дня 2. вересня п. р. Накишо годі об'явити, в якому напрямку іде об'явлення, бо з 8-ти арештованих 8-ох не заборало голосу. Доську Кравець арештовано, а той воно загніт і полишила в дома малолітні діти. Дочерка в поведінку прийшла до суду донесення. По пересудханні рада палати рішила всіх випустити на волю. Прокуратор вніс проти цього зажадання, а арештованих до вирішення зажадання оставити у тюрмі. В справі поступовання поліції (інтервенція) посол В. Целевич у тернопільського посольстві і міністра внутрішніх справ.

— **Конфіскація лугових одностроїв.** Для 8-го вересня п. р. прийшло до громади Лашини бережанського повіту постеруковий з Гиневич Мармеха. Мармеха удався до мешканця Григорія Ланара члена Ради товариство „Луг“ у Лашині і зажадав від нього списку всіх членів лашинського „Луга“. Опісля ходив від мешканця одного лугового до другого і конфіскував лугові однострої, а саме шапку, бізюзу і пояс. Відібрав від однострої від Миньки Лешука, Клим Мельника, Василя Матуса, Григорія Борина, Стефана Дубинського с. Яким, Андруха Реневича с. Василь, Степана Еван та Миколу Туки. Мармеха забирав однострої навіть у неприступності власників, а коли наприклад родина Стефана Дубинського не хотіла видати однострої без Стефана, громада розв'язати екстрим. Державна поліція конфіскує лугові однострої і по інших громадах бережанського повіту як Сарантчи, Пасухів, Лешини. В справі такого поступовання державної поліції інтервенція у тернопільського воєводи повох Володимир Целевич. Він вказав на недопустимість конфіскації приватної власності. Воєвода обіцяв зарядити проти цього строге слідство і вкоротити самоволю поліції. Зовсім алогія воєводи, що не видав ніякого розпорядження у справі пошепи лугових одностроїв.

— **Розкопки кургану біля Скалату.** Для 15. вересня в лісі Малинник (нов. Скалат) розкопали курган, у якому найшли скелет людини перед 2000 літ перед Хр. Скелет відфотографували й в опануванні відіслали до проєкторіума львівського університету. Роблять дальші розкопки у Малиннику.

— **Вовки у Карпатах.** У скільських горах бар. Гредліш пошлюка багато вовків. Вовки заповняли великі школи в лісовій збірці. На зарядження дирекції скільських лісів уклали нагілку і адалося вже в перших днях убити кілька вовків. Іказав, що між убитими вовками є два вовки чорні, які трапляються дуже рідко.

— **Польський архієпископ перед судом.** Перед окружним карним судом у Полоцьку почався процес проти маріантського архієпископа Яна Ковальського. Акт обвинувачення закидає Ковальському, який є головою маріантської сесії в Полоцьку, зволання політиків діячів і вкоинствання свого становища для зно-

син із жінками. Заряджено тайність розправ, коли перестухуватимуть негідні діячі. Борогати архієпис. Ковальського буну, пос. ади. Смирновський, ади. Глаух-чеський і дольський ади. Копиліський.

— **Про сучасний Митай** відбується нині середом на „Велі“ (вул. Рутівського 22. І. п.) візачи п. М. Бестіа-Піриша в год. 6 веч. заходом Т-ла Писемніків і Журналістів у Львові. Добровільні дати.

— **Лугове Свято в Перемишлі.** В неділю, дня 23. п. м. відбувається в Перемишлі заходом тамашного Руханового Товариства і Огнені Старості „Луг“ — Лугове Свято при елукчасті законних лугових товариств. На програму свята складаються такі точки: Дефіляда; візачити свята і привітати масові вправи луговиків і луговичок; вправи луговичок хустинами; вправи луговиків візачити і торіями; ритмічні вправи луговиків до пісні „Ой, у лузі...“; вправи львівських луговиків еписами; ритмічні вправи львівських луговиків до пісні „Черва річка іорана“; весі; пошарні вправи; оркан. До вправ приграватиме дута оркестра.

— **Львівська хроніка.** З місяці дістав проф. М. К. Завадз за таку необережну їзду, що поштувала зворочати двох пасажирів. — Шість місяців пенсійні дістави львівський почтовий урядовець І. М. Ковальчук за те, що вибрав з листів долари і лімітати долари від одної бідної жерти.

— **Офіцери перед військовим судом.** Перед військовим окружним судом у Варшаві ведеться від 4-ох днів процес проти трьох офіцерів Фльоренського. Вальтера та Левановського, з яких одні мають на совісті хабарі, а інші насилетва над малолітньою та раяли до розпусти. На суд показали 88 свідків.

— **Воздушний наступ на Київ.** Із „Правди“ вититуємо такий опис пробних маневрів над Києвом з 11-го на 12-го п. м. „В 11 год. веч. над містом гуділи перші вероні літаків а до 1-ої год. їх скількість зросла. Для „маскування“ центральної електричної станції перестала видавати світло. На місто падали темрява. У друкарнях зупинилися праця над видаванням часописів і почалися аж при свічках. Над містом елнували літаки 11 футасних бомб і 10 темніших. Непізнано цього вибухло кілька „умовних“ пожеж, які локалізували пожежні команди. Число „умовних“ жертв: 6 отруєних газом, 5 ранених, убитих військи. Усе пізніше було артилерійським пожеж, розрив бомб і тріск кулеметів.“

— **Ріжні вісти.** До німецького посольства у Варшаві хотіли аломитися невідомі агенти. Их заарештували. — У аологічному горі в Гамбурзі відкрили ІХ. конгрес німецьких природників і лікарів. У конгресі бере участь 10.000 природників і лікарів з Німеччини та емігрантів. — У Зальцбургу радить конгрес німецьких юристів; в 1000 делегатів. — На фабриках Пенеліа в Фрідріхсгафені закінчили новий літрабль, який вилетить через Атлантийський океан в Америку 20-го жовтня без огляду на погоду. — У Відні почалася міжнародна конференція в справі соціального об'єднання. — У Нью Йорку демонстрували в приватній хаті голосову фільму; чули промову короля Альфонса про Лігу Націй. — У Парижі на виставі нової поезії Рогана (супа Едмонда, автора „Скрана де Вернерак“) частини глядачів протестували проти теїленції поези „Наполсон IV“, що синав лину за смерть Наполсона на англійців; аляг. дипломатів також буде протестувати. — Уряд Злук. Держав придбав в англ. банку на 2.500.000 дол. борота.

— **Пощукуванням за Амундсоном** пошучили. У Норвегії пошучили окремі комуністи, який стверджує неможливість дальших розшуків за Амундсоном з огляду на те, що поблизнається осінь, на унеможливлення дальню плаву в околицях Шпітбергу та Землі Франца Йосифа. Із норвегів, які вели потенер розшуків, відкликаний французький кружляк „Штрессбург“.

— **Корабель-мара.** На озері Амерсзее кружляв від доплного часу металевий корабель, нервований різноманітними хитини з радіотелеграфної експериментальної станції в Гределінг, Корабель, на якому нема ні живої людини називають доволі члени мейкани корабель-маром.

— **Негр — почесний український кулач.** Команда червоної армії на Україні в нагоди теперішніх маневрів роздала почесні титули для чужинних делегатів. Титул „почесного кулачника“ дістав делегат-негр Діоме, а почесні об'являлися червоноармійцями дістав англійський комуніст Гаррі Полліт.

— **Літаки з балонними пропелерами.** Коли виліти під увагу величезну швид-

єсть обороти пропелера при літаку, що переважно швидколетіє (більше як 600 миль в один годину), то на саму думку про такі пропелери надається це немовірним. В дійсності такі пропелери існують і їх приносять уже практично. Напр. американський літак, що перший підбухав до моря Сан Франціско і Гондолью мав багатомісний пропелер, його виробляють в відповідно призначеної багатомісній матерії, яку заправляється кварином і діється під спеціальну прасу. Так алажени пропелери мають бути навіть кращі та витриваліші від дерев'яних.

— Реорди. З Берліна відлетіли німецькі летуни Вільгельм і Айтлер у напрямі Токіо. Шлях лету: Кенігсберг-Москва-Сибір. Летуни мають пам'ятати новий рекорд у витривалості лету. — До Сінгапуру прибули англійські гідроліни, доставляючи окрешній лет в Англію ірландії та Австралію. — У З'єднаних Державах перевели на лях нічний експеримент трансмісії театральної вистави. Картина перевеселі на 6 миль, були нові мист та вистави. — У Нормандії, в Англії, вмерла дитина, якої мозок важив 200 грамів більше ніж мозок дитини того віку.

— Що оповідають спиритисти. У Лондоні радять міжнародний конгрес спиритистів. Уже на перших його засіданнях обрані члени найбільш реалістичні учасники. Грек Поверіде оповідав про тину, що мають 9 місяців: була новітнім розширенням медіум і промовляла мовою дорослої особи. Коли вона вмерла в 2 році і її батько після її смерті хотів з нею поговорити, її дух відповіла, щоб він заждав її в дальній реальності. Англієць спіритист Остен уперли, що пера дотикається частей тіла матеріалізованих духів. Один свідок оповідав про 30-літній контакт з духом, що живе у його парохіальній церкві, де часто проживав і дав себе бачити ще й іншим особам. Дух ще від хвилини, коли при першій зустрічі йому найближче там кістках зперед 30 літ.

— Пізанська вежа і фашисти. Відома, що слава пізанська вежа хилиться від якогось часу тин, що в Італії лікається катастрофи. Щоб цьому зарадити, уряд прийняв пропозицію одної англійської фірми на виправу похилої вежі. Фірма вислала інженерів і машини і почала працювати. Тоді фашистський синдикат інженерів у Пізі звернувся до міністерства і до керівників фашистської партії в протестом, вимагаючи щоб направити цю моральну ганьбу та матеріальну втрату для різного промислу себто відправити англійських інженерів. Коли англійці відступили від мови і зберуть свої машини, тоді вона може знизатися не на жарт!

— Товариство „Сміт“. Загально відомим є, що як у Німеччині на поштову ярощ можна зустріти приватна Міллер і Шульц, так само приватна „Сміт“ є найбільше популярним в Англії та З'єднаних Державах. Недавно організувалися там усі Сміт в окрему організацію. Назва товариства: „Світова організація Сміт“. Приватна приватності до нього має кожний власник цього приватства. Основні організації відзначено розуміється гучним бенкетом, оригінальним настільки, що вся обслуга бенкету, починаючи від п'ятих підлемих аж до виконавців концертної частини, це були самі Сміт. Головною точкою програми була промова губернатора етету Нью Йорк, теперішнього демократичного кандидата на президента З'єднаних Держав — Аль Сміт. Надіється, що ця організація буде на шматок розсудливіша при виборах. Замість такої організації мали би зменшити скільки Сміт, щоб зменшити різні суспільні непорозуміння та вона ще їх збільшить: відтепер її члени будуть горді на своє банальне приватство.

На допоміжний фонд студенту! На поклик Товариства Прихильників Освіти скласти жертви на допоміжний фонд студенту з приводу заборони збори станиєданих і волонтерів новітнім злочини: Іж. Юліан Мухра, Львів 20 зол., д-р Любомир Макарушка 10 зол., Петро Лів, Звенислава 100 зол., Микола Сторож, Мухина 3 зол., о. Іван Порайко, Станіславів 3 зол., Громадянин села Підпечери п. Товмач 17 зол. — Разом досі зложено 215 золотик. Жертводавцям складає в імені студентства широкі подяки Товариство Прихильників Освіти у Львові, вул. Сувійського ч. 21. (Чекове ковто в ПКО, Варшави 153.735 і ковто в Земельний Банк Гілотичний, Львів, вул. Підпечер, ч. 2.) 381 1—1

3 концертної сали.

Сальомея Крушельницька в Перемішлі.

Гурток громадян на двірці в очікуванні 12-10 зайняли посмішкий поїзд і повільно везла, велика наша артистка, весела — усміхнена.

Сердечні осяйні привітання. Малецька дівчинка передала їй квіти, а вона схилилася до дитини, дякую широким.

Вечір. Сала тоне в морі світла, понад головами нетерпеливої юрби. Та ось підноситься знамені й на сцені повільно встала, висока, струнка — усміхнена. Хмачи квіток стелються ковном у її ніг і прасу гомонить з її грудей могоча, дзвінка пісня. Спершу чути, опісля своєрідна, якою пориває нас за собою й каже вслухуватися в її чарівні тони... І знову квітки й оплески без кінця.

Кінчиться вечір пісень і вона засідає між нами, в гарно прибраній сали „Бесіди“. При столі чільні громадяни балакають з нею, розказують про наші радощі й горе, а пані зі „Союзу Українок“, заважаються, вгамовують гостя та стараються, щоб вечір цей остав незабутнім у її пам'яті.

Та пора в дорогу й вона встає від стола. Вручають їй альбом з підписами від переміської громади і квіт квіток від „Музичного Інституту“, який передають їй наймолодші учні Інституту в народних строях. На обличчя її видно зворушення.

Грім Микола Лита* та оханками „Слава“ провела її з сали переміська громада. Яр. М.

Театри.

Великий Міський Театр: 19-го т. 7-30 веч. „Нітун“, оперетка, виступ Ельм Гістедт.

20-го т. 7-30 веч. Лекше перейти верблюдові, комедія Ленгера (50), зніжки).

Кіна.

„Апокаліпсис“. „Пожежа Галичини“ (Переможець серце).

„Лев“. „Тайна гарної пані“, з Лів Давовер.

„Оазис“. „Зрада в Галичині“.

„Палас“. „Титанік“.

„Фатаморганна“. „Справа при зачепленні дверей“.

3 театру.

Відкриття постійного українського театру в Станіславові.

Станіславів гордий тим, що зробив спробу, на яку не зважили б Львів: почав вести постійний український театр. Ця спроба можлива при двох умовах, яких бракує в Львові: Станіславів має театральну сцену, себто сцену, пригоду для театру, а що ще важніше то меншата, який мав сміливість узяти на своє утримання таку неажурну повтору як театральний бюджет.

„Театр ім. І. Тобілевича“ мав почати свій репертуар „Мартином Борулем“, але вважав відповідним скористатися з рідкої нагоди такого виступу як С. Крушельницької, що дня 15-го ч. м. виступувала своїм великим іменем мови артистичний почин. На першу виставу 16-го пішла оперетка Штрауса „Чар вальса“ у перекладі невідомого перекладача опереткових лібрет Ю. Шкрумеляка. Сала „Сокола“ грішила від натовпу. Більшість станіславівського громадянства йшла в театр більше з офіційного обов'язку, щоб бути на першій виставі, ніж з охоти провести прийому вечір. Скептики мали неодинокі важкий аргумент, щоб сумніватися в успіх такої вистави. Тим більшою була їхня несподіванка.

Почалося з обстановки. Такої обстановки не мав у Галичині вже давно-давно ні один наш театр: нові декорації, нові мебелі, нові костюми; все прибрано з найбільшою добілявистію та смаком. Н-ої дії не потрібував би соромитися і столичний театр. Так само і оркестрон, численний, добре підготовлений, легкий під орудою молодого палкого диригента (Шрам).

Актори — це здебільша молодь. Її душею режисер оперетки п. Давидович, що починається на спіж, мов рибка в воді і зає свою аудиторію як власну кишеню. Його характеристична роля старого Йоакима розбуджувала дуну реготу та оплесків. Може не всі іспраковані місця та перереперчені дотепи були до вподоби більшій амбаганій публіці, однак вона в театрі завсіля безсильна супроти маси. Перше місце з артистом належить п. Ленський, аже вправний актор, меткий, з мейодій.

ним голосом і доброю дикцією. П. Угорська була в своїй ролі досім на місці. Не зашкодило би їй більше свободи, чого ще дуже бракує п. Смиринській і Кемпній, не досім освоєним зі сценою. Тин лебю-тальки в бадеті Н-ої дії були прегарні. П. Кемпа як Лютар був дуже добрий; п. Опар з прийним вином і голосом мав шораз сміливіший рух в міру того, як грав. Було загальне враження, що аматори перейшли в школу аматорів і можуть рівнятися із професійними акторами наших мажорних груп. Публіка виходячи з театру повторяла згідно: „якби тільки так далі“.

Дальший успіх театру залежить у рівній половині від його артистичного правду та емпатії громадянства для його великого почину. Во його організації півстава спочиває в руках досвідченої, енергійної людини, рідкого знатку та витривалості. П. Ковалентин Висвянський сам, власним зусиллям поставив усе справу та підтримує її. „Театр ім. І. Тобілевича“ має в програмі і поважніший репертуар. Треба би лише лхатись, щоб він не перейшов меж ком-потенцій молоді труппи: Йосиф або Молер її не під силу. А спробами не від-енду зберігаються легко публіка і самі актори. М. Р.

Необхідний для всіх!

Поручаю Вп. П. тільки за 2 ал. 50 сот. з пересильною моментальний рахунок. — Велика економія часу. В книжках можна знайти, дізнати і ліч-числени відсотки. Необхідний для всіх інститутів, підприємств, учителів, учнів, бюрократів, касирів, бухгалтерів, всіх урядовців і т. п. осіб. Приступний для кожного без втрати часу і енергії, як також без окремого приготування. Дав готові висліди множення, ділення і обчислювання відсотків автоматичною швидкістю читання. В случаї потреби моментальних обчислень є незрівняний. Ціна тільки 2 зол. 50 сот. з пересилькою, листи і перекази адресувати: Георгік Цукерштайн, Warszawa, Leszno No 27/33. Ковто чекове П. К. О. ч. 7863.

П. С. Вислється по одержанню належності, можна і за післяплатою, в цім випадку коштує о 1 зол. дорожче. 404 5 6

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Комітет Будови гр.-кат. церкви в Клепарові під Львовом, вивозивши резолюцію Загальних Зборів з дня 8. вересня 1928 р. отсею дорогою складає іменем цілої української клепарівської громади широкі подяки всім Високоповажним жертводавцям, котрі своїми щедрими дотками допомогли до здійснення мрії клепарівської церкви, які вже майже на викінченню. Зокрема подяку нашу зовсім прийняти наші визначні Даровці: ВП. П. Стефан Павлуся, Клівад; Хн. Брацтво переконі, Філіпальфі; ВП. Ігуменат ОО. Василій і Брацтво церковне при церкві св. Онуфрія у Львові та ВП. Ігуменат ОО. Студитів в Умеві. Тоюж дорогою просимо у всього українського громадянства негайної грошової помічі, конкретно до доведення будови нашої церкви під дах, — до довгнення твердині, яка мно-гих нас захопити від душевної смерті, від відпущання від нашої св. віри й образу. — Жертви просимо слати на адресу: Комітет Будови церкви, Клепарів ad Львів, на руки Володимира Гривецького. — За Комітет Будови Церкви в Клепарові о. В. Яценків, голова. Б. Кушнірєв, секретар.

Позір Скільщина! Для 21-го вересня п. р. в год. 3-й по пол. відбудеться велике польське справоздаче і організаційне Жіноче Віче в Схолом, а дня 22-го ч. м. в год. 12-й в Славську. — Реферують сенатора Олена Кисілевська і посолка Мілена Рудницька.

На сонільський зблиз до Стрия в неділю дня 23. вересня ч. р. вибирається прогуляка зі Львова. — Зголошення в Соколі-Батьку приймаються до суботи год. 12. в полудне вхлочно. Залишня знижка 33%. — „Соколі-Батько“.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Ф. А. Б. Р. И. К. А. „Дріт“ Львів-Замаринців Король Яна III. ч. 3. поручає найдешевше сітки до курників, ухвалює цілковиті огорожі тенісних кортів, відгородів, разом з брамами і фіртками. Телефон 16—18 і 13—27. 2134 20—?

М. ДНІБІ браюлетки, також іншу бі-жутерію поручає дешево Домбровські-Розкажевські, Львів, (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 2131 13—?

ГОДИННИК ВАШІ буде найдешевше при-правлений у найбільшій годинничарській роботні Івана Зельтенрайха Львів пл. Марійська 5. — З провінції просимо репараній прислати поштою. — Старомодні данські годинники перебудовуємо нарочно. 3 6-116-7

Н. сплати ЛІЖКА москвині 200 зол. На провінцію без поручення. — Фабрика З а н с, вул. Личаківська ч. 130. 387 3—?

КОСІВ, на Коломию, пенсіонер Еле-ній Лукашевської поручає на осі-ни й зимою сезону нікнати учас-джені соціальні в першорядним пичу-удержанням. Великі помуделі веранди. 499 4—4

Ф. О. Т. ЯНУШЕВИЧ — вул. Віни, Но-дя 1 (біля Зеленої). Тел. 59-60. 303 10—10

У. РЯДОВЕЦЬ і вправний дірент хо-ру потрібний сейчас до Філії Про-світи в Радехові. — Зголошення: о. д-р Пелл'я, Радехів. 574 2—3

Ф. О. РТЕПЯН Гефбауера, короче-ї з металевим платою, в найкращім стані за 1.800 зол. продам. — Ганял, вул. Підсудного ч. 21. / п. 571 3—2

НА СПЛАТИ ОТОМАНИ 55 зол. КВ. НАПКИ 35. Фотеліи до розка-дання 15. Фабрика ЗАКС Личаківська ч. 132. 502 3—2

П. ПІДМУ на спільне мешкання од-ї або дві половини. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Мешкання“. 579 1—1

О. КРЕМА КИМНАТА для студентів. Вхід з передпокою. Відомість: Ад-міністрація „Діла“ під О. Р. 580 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст педуг логіки, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 16—21

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

ГРАМОФОНИ

Р О В Е Р И

МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ

ІХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА

І РУЧНИХ РОБІТ І

ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 11—?

ПЕРЛЬМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА

є безгально найдешевшою і найвдатнішою фарбою до білих, вапна і малярських пі-лей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медюдані і Паризі золотими медаллями. 1302 Сирізь до небуття. 36—?

Ідальні, Спальні, Сальони і му-жесьні кімнати першорядних виробів краєвих і закордонних по приступності цінах поручає фірма

БРИК і ГРИНЕР

Львів, вул. Ягайлонська 24, тел. 21-76.

Вже крайня пора слати замовлення на

ЗИМОВЕ ВЗУТТЯ

до фабрики різномірних пан-тофлів і папучів

Т. ПРОЦИШИНА

Львів, вул. ВРОНОВСЬКИХ ч. 4.

(Замовлення в провінції подаються негайно). 261 10—10

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНЬКА

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

МИХАЙЛА СТЕЦЯ

абсолютно заграничного крою

виконує всілякі кравецькі

роботи солідно і скоро.

ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВ. ВИГотов-

ляю РЕВЕРЕНДИ, ПАПІСТИ-

КИ ПЛАЩІ І ПОКРИТТЯ НА

ФУТРА по найновішим взорам.

319 Адреса: 3—3

Львів, вул. ЗЕЛЕНА, ч. 31.

З редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видає Видавничі Спілки „Діло“.

З друкавої Видавничі Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шая. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Нідерландів 5 ш. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Червоні маневри.

Львів, 20. вересня 1928.

На Радянській Україні відбулися між 5. і 16. вересня ц. р. великанські маневри червоної армії. Тереном маневрів була Київщина разом з Київом, Бердичівщина і Волинь (східня її частина). В маневрах узяв участь весь головний штаб червоної армії з її генераліссімумом, тобто з народним комісаром військових і морських справ та головою Революційної Військової Ради СРСР Ворошиловим.

Самі маневри попередив Ворошилов відповідним пресовим інтерв'ю, яке репродукувала вся майже європейська преса, а в якому підкреслював особливу вагу тих маневрів для перевірки боєздатності і боєвої готовності червоної армії. Це інтерв'ю, очевидно, надало самим маневрам специфічно-політичної ваги в очах не тільки всієї нерадянської чужинної преси, але ще більше в очах всього політичного світа.

Але далеко більше уваги присвятили тим маневрам уся більшовицька преса. В ній були навіть окремі офіційні замітки з боевого фронту маневрів. Крім того вся радянська преса приносила в часі маневрів, від самого їх початку до кінця, цілу низку статей визначних військових фахівців, велику кількість коментарів подій та етапів маневрів. Вистарчить сказати, що велико-розмірна своїм зовнішнім виглядом радянська преса присвячувала маневрам по цілій сторінці. Попри те містила вона цілу низку кліш. Кожний радянський обиватель хоч не хоч мусів інтересуватися тими маневрами, бо преса просто примушувала його до цього надміром інформації про них. Колиж до того додати добре підготовану та вдатну — як пишуть — переведену газету атаку на Київ і до того атакую подвійну, одну в день, а другу вночі, то стане ясним, що маневри мусили стати осередком уваги всієї радянської суспільності, зокремаж міського населення.

Головним їх завданням, як одно-згідно заявляє радянська преса, було не тільки перевірити та випробувати в бойовій практиці всі нові здобутки технічного вивчення та боевого вишколу червоної армії, але в далеко більшій мірі випробувати підготованість оборонної співпраці цивільного населення з армією. Наймаркантишнішими моментами цієї бойової співпраці населення з військом була, наприклад, у Києві оборона перед газовими атаками повітряної флотії.

Про політичну ціль тих маневрів написав у радянській пресі начальник політичного управління Української Військової Округи між іншим ось що:

„Радянський уряд робив і робить усе можливе, щоб зберегти мир. Але всім відомо, що на свою пропозицію в Женеві про роззброєння ми почули промову Келльога, отверто спрямовану проти Радянського Союзу; що в кількох країнах убили наших повноважених представників, були напади на них, громили радянські установи. Всі також знають, що бідоємігрантину, яка провадить відривну роботу проти Радянського Союзу, субсидують чужоземні капіталісти. Вель ясно, що й пакт Кел-

льога, є змова капіталістів, щоб ізолювати Радянський Союз, словом він є своєю суттю скермований проти нас. Ось чому маневри червоної армії набувають незвичайної ваги. Вони є доказом нашої учбової підготовки“. (Цитуємо за „Пролетарською Правдою“.)

Таким чином цюгорічні великанські маневри червоної армії треба вважати демонстрацією мілітарної сили СРСР перед цілим світом, зокремаж перед західними сусідами СРСР. Більшовики в мир не вірять і не хочуть вірити, дарма, що зголо-

сили своє приступлення до пакту Келльога. Останніми маневрами вони доказали, що їх завданням з уваги на сподівану війну мілітаризація всього населення СРСР і всіх громадських та державних установ, що у випадку війни обов'язані співпрацювати активно в операціях червоної армії. Ці маневри були першою того роду і як вони закінчують, у повній відатності та успішності спробою використання цієї мілітаризації цивільного населення для потреб війни.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Ще про „реальне й нереальне“.

„Слово Польське“, яке на протязі свого 32-літнього існування перейшло безліч „дійних“ трансформацій: від широкого демократизму Ст. Шевченського через шовіністичний націоналізм Василевського і Ст. Грабського до сепаратистського фашистства Мейсбаума, в останніх цих анову дістало білу горілку з українським підкладом. В чисто націоналістичний період цієї організації не признавав України (хвіба як польський історик провінцію, що покривалася в польському розумінні з Київщиною), ні українства, а вже під ніким оглядом політичного українства, ще недавнього, після рижського трактату на сторінках „Слова Пол.“ дуже просто розглядав українську проблему Ст. Грабський. Він витягав руки до червоної Москви, пропонуючи їй спільну розв'язку українського питання шляхом адаптації українського руху всім розпорядним засобами. Ст. Грабський відновив „програму“ Леша Борковського, що — мовляв — „вселя Русі (себто України), єст тільки Польща і Москва“. Беручи за основу рижську границю й менш-більш одностороннє відношення українців в Рад. Союзі і Польщі (тут і там понад 20 проц.), треба тільки дружньо об'єднатися полякам і москалям як двома державним націям, яких розділювала на протязі історії лише Україна, а українська справа буде адекватна ad maiorem Poloniae et Moscoviae gloriam.

Пропозиції Грабського чи там „Слова Пол.“ — очевидно, не вили Кремлю — не могли мати широкого відгуків в Москві. Стихнула сила українського руху все більше проймає організм Рад. України, росте українська культура, ростуть політичні аспірації Рад. України, змагається потенціал української економіки. Під напором цієї стихії в умовах радянського життя Грабський втрапив сподіваного союзника.

Тоді й сепаратистською шпінкою відмалював „Слово Польське“ аробило „поступ“ у своїх поглядах. Воно вже не негує Наддніпрянської України.

„До України географічної і державної не маємо ніякої ненависті; навпаки, як з історично-традиційних, так і побратимчих оглядів маємо для неї щонайменше тільки живий й сердечний прихили, що памі Українці. Можна сміло твердити, що велика більшість наших сепаратистів (яка тієї України ні-

коли не бачила й її не знає) не має стільки реальних й дійних причин симпатизувати з Україною, що маса нещасливих, яка від ніків спідла й емігрує на українській землі, а нею зросла і була для неї віджиджуючим джерелом культури. До культурно-дійних аспірацій географічної і державної України відносимося теж з найбільшою прихильністю. Однак та Україна як під оглядом природничим (її) і географічним, так і під оглядом історичним і культурно-общинним кімчається на нашій східній границі і велика спроба перенести її поза границі стовпи до Ст. Галичини чи на Волинь є роботою виключно політичною, штучною і нереальною. Тій штучній роботі з усією рішучістю протиставивши увесь польський нарід і кожний уряд“.

Тій постаї польського народу й уряду дав вислів волинський воєвода Юзефський, той постаї ще окремо дав вислів уряд „розв'язувати ніяку організацій „Прогреси“ на Волині за протидержавну діяльність“.

Помінаємо деяких з цих односторонніх „висловів“ польського народу й уряду, а зазначимо лише, що зазнає в кількох реченнях винятки більш обмеженості і глузоту, як автори „дискусійної доктрини“. Їхні „прихильності“ до Наддніпр. України („географічної і державної“) є очевидно, настільки ж на сподівану Україну, яка по польським надіям віддасть величезні простори своєї землі противним революційно-польським помилкам, себто тим, що „ту Україну“ крім аналогії, що від віків там емігрує й „насаджували“ свою культуру. А хвібаж не за те „насаджували“ вони опинилися поза її межами?

Як ми вже зазначували, не будемо ходити зі словесно-польськими „вченнями“ в дискусію на тему їх „реальних“ чи „нереальних“ уяв. Бо життя нашого народу не розвивалося, не розвивається й не може розвиватися по лінії польських концепцій, які по межах польської географії. Все те є очайдушно-глузі балачки недоумарних політиків, які можуть нам багато напакостити (про що свідчить розв'язання „Прогреси“ на Волині і переслідування „Лугів“ в Галичині), але в основі вони не в силі нічого змінити в суті й напрямках українського життя. Тільки в одному гадимося зі „Слова-ом

Хочете спокійно жити?

Обезпечіть своє життя в користь своїх найближчих в ріднім Т-стві

„КАРПАТІЯ“

Львів, Руська 18 І. пов.

Под., а саме, що не треба „переносити“ ту Україну до Ст. Галичини чи на Волинь“, бо на Волині й в Галичині все був український нарід, і і буде, не зважаючи на „пайреальніші“ польсь. плани. Власна Галичина, як український Північ, переносила свої (де) й свою роботу на Наддніпрянщину. Єдиним, справді українським військом Центр. Ради були Січові Стрілячі, а зокрема Січових Стрілячів, єдиним українським елементом на Наддніпр. Україні були галичани, а й сьогодні там працює до 40 тисяч галичан, творячи український авангард, працюючи в культурних, освітніх, господарських і великих інших установах. Коли Галичина є джерелом і розсадником України в найширшому розумінні того слова на широкій просторі українських земель, то справді лайво „переносити“ ту Україну до Ст. Галичини і на Волинь“.

„Пропаганда православія“.

„Слово Польське“ в своїх антиукраїнських чи племенно-розв'язних, а одночасно уніфікаційно-державних концепціях і планах нагадує поширений тип того злодія, що краде і горлає: „ловить злодія“ В тій самій статті наше веселючій орган:

„Як-же опозналися гідним стає положення сепаратиста, коли він про-бує розв'язати якусь справді реальну проблему, що виростає перед їх ідеологією. На їхньому місці киянського видання нашого органу найблизько читач саме таку споминливу гідну партину клопотів і карколомних помислів, з якими безнадійно борнаються українська партія, яка з огляду на „небезпечу“ латинізації і польонізації ані на хвилю не ватаєся би відрізати з унією і раді би перейти на православ'я, хоч то знову погрозу русифікації“.

На „доказ“ тих „клопотів і карколомних помислів“ неосанайний орган приводить відповідно сепаратизовані у припках статті д-ра А. Чайковського, друковані на сторінках нашого органу, під багатомовними написами: „Українці проти уніятської перава. Орган УНД-а „Діло“ пропонує православ'я“.

Українці, що наїлися в межах Польщі, належать до двох персон: гр.-католицької і православної. Виданням одної й другої персон є менше-більше однакове число. На протязі кількох століть православна церква на Україні була під впливом московського православ'я, відмішеного від первісного українського. Знову гр.-кат. церква була під впливом латинства.

Уніятська церква вкінці еманципувалася від латинсько-польонізаційних впливів і стала національною церквою галицьких українців. Той самий процес починає тепер переходити православна церква на українських землях.

Та в останніх літах уніятська церква, на яку з одного боку напав колюче латинство, а з другого боку чималіше внесли розклад підточене православ'я, переходить повзавну ліній. В ній змагаються два світогляди: традиційний українсько-визвольницький і демократичним підкладом й диктаторсько-латинський а монархічним підкладом. Стає

Pr. 3 8/28. Sąd okręgowy karncy we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927. Nr. 45 poz. 398 Druż-dokonań dnia 11. września 1928 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie zajęcie czasopisma „Dziś“ Nr. 301 z dnia 12. IX 1923 z powodu że zamieszczony w tem czasopiśmie artykuł pt. Wisty z kraju z wiersz w sobie znamiona występku z art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypos-

politej z 10.V. 1927 Nr. 45 poz. 399 b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz druku i rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia.

Lwów, dnia 14. września 1928 r.

Mayer

справ в уніатській церкві в схожий з меншим розміром до боротьби, яка — після тавричани — розвинулася з української церкви на чолі старої Польщі між провінціями й унією. Суперечливість цих двох принципів обезпачила українську церкву і в деяких окремостях (головно на Лемківщині) створила позитивний ґрунт для послужування православію. Нестиніане й владиславівці на своїй історичній території боротьбою між старими російськими впливами і новітніми українськими з одного боку, а польською унією з другого, ново надається на уніатський терен. Обидва створили позитивні факти своєї живучості.

Не будемо скривати того, що приза істнує в уніатській і в православної церкві. До тієї країни багато причинилися польські чинники. Зовсім природно, що українські громадські чинники в показателі до першого періоду, який своїм титраном ляг на всі ділянки українського життя під Польщею, не мити ні аніж, ні сили розвинути в новому обставинах питання згідно з інтересами українського народу. Коли стався Польща, розпоряджаючи всім засобами державної влади і силами єдинокермучої шкільської системи, не могла розвинути первинного питання на українських землях, навіть в таках Житомирського „золотого віку“, то тим більше не під силу ця розвинути українському громадянству в умовах життя під Польщею. Очевидно, ми далі від пропаганди православія в Галичині, як і пропаганди унії на пізніших землях — тим більше, що унію пропагандувала в свої руки латинсько-польська церква, відгороджуючи пізніші землі від грехат осквернення в Галичині.

Відкриття „Слов-а Польського“ над ставом церковних справ на українських землях під Польщею, станом — до речі кажучи — спричиненню Ст. Гробським і К-о (як і в шкільництві), та викликуванню поворота, немов то наш орган прозвучує православія, має на меті пихнути українське громадянство у явр релігійної боротьби, щоб в казкуватій воді ловити рибу. Можемо вважати словополітику і їх прихильників, що тієї прихильності ми їм не зробимо.

Хто не вписав ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Ніодна українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

3 моїх шкільних спомінів.

(З нагоди 200-літнього ювілею існування І. гімназії в Станиславові.)

З черги перебіду тепер до нашого германіста, пок. Котецького. Був це бувковський поляк, людина пазка, з рудою бородою і гострим зором. Нездужав на легені і ця недуга підносила ще тільки його нервовість та доводила нерів до прискореної владування. Володів знаменито своїм предметом, німецькою мовою, і цього самого вимагав від нас учнів. З шкільного підручника задавав цілі сторінки на одну лекцію, домагаючися вивчення їх напам'ять, щоб учні засвоїли собі точне знання цієї мови. Крім шкільного підручника або німецьких класиків вимагав перероблення приватної лектури та збайтального опрацювання заданих ним писемних тем. Хто хотів би був відповісти цим вимогам нашого германіста, мусів би був подовинувати свій час присвятити цьому предметові, закладуючи очевидно інші, не менше важкі шкільні предмети. На ті переладкування науки німецькою мовою виривали у нас нерідко важкі труднощі, які супроводжували учнів через усі головні конференції аж до промови, на якій у присутності директора, що ждав від нього переповіщення уступів своїми словами, покінчувався

Для загального заспокоєння.

З приводу поголоски про розв'язання „Просвіти“.

Львівська польська преса з 12. вересня п. р. принесла в Варшаві ласковий вістку про розв'язання Т-на „Просвіти“, за його цілі то „високо протидержавну діяльність“. Нашим громадянам, кожен з усіх тин, що вважають себе патріотами, ця польська преса яка спричинила немало клопоту. Вей вони малюють не поспішаючи зі себе, малюють не потратили нерви на нім тільки тому, що горячо і глибоко вірають у все те, що їм до вірування подає польська і жидівсько-польська преса. Обставина, що ні в одній українській газеті не було й згадки про це „розв'язання“ — наших „латентованих“ патріотів не переконало у безвідстанності інформації польської преси, але навпаки укріпила в них віру в несправедливість та протидержавність польської преси, яка — до речі кажучи — є єдиним кормом для „патріотичного“ їхнього духа.

Отверезіши та прийшовши до себе після першого розторопного враження задивилися вони в телефон, задивилися у Львів, задивилися і на провінції. Деякі дозволили по кілька разів, бо не врили ні задоволенням канцелярії „Просвіти“, ні членам Відділу Т-на про те, що „Просвіта“ не розв'язана і що ністка польської преси є звичайним непорозумінням. „Не може бути — заперечили — таж у „Поранній“, „Хлібі“ та „Дзвіниці Людвік“ виразно написано, що „Просвіта“ розв'язана!“ — Ні! — прихилившись відповісти та кидати телефонічним трубом, щоб перервати „симпатичну“ розмову. — Така бачите, в нас сила віри... в польську пресу!

Ще й досі деякі не вірають у те, що львівська „Просвіта“ існує і далі телефонують з провінції за інформаціями у справі „розв'язання“. На тому місці й нею дорогою заспокоюємо всіх ствердженням факту, що львівська „Просвіта“ (централа) досі не розв'язана, та що вона працює цілком справно, готовлячись до святоточних обходів шістьдесятих роковин свого існування.

При тім слід зазначити, що краще було, як по нашій громадині, в тім і всі патріоти, менше переймалися інформаціями польської преси, а більше вірили своїй пресі, яка чейже такої події як розв'язання „Просвіти“, не могла б помилувати новачком. Але щоб заспокоїти при тім і цікавість читачів, слід нам спитатися над питанням, звідки взялася така ністка в польській пресі? — Ще на весну п. р. розв'язала польська влада

„Просвіту“ у Рівні та Дубні на Волині. Про те ми своєчасно широко писали. Оба Т-на внесли рекурсу проти розв'язання до Міністерства Внутрішніх Справ. Міністерство подало рекурсу аж тепер і розв'язання обох названих товариств затвердило. Репортери польської преси, які на сензациї, висували в такій позитивності його рекурсу розв'язання „Просвіти“ алагаї. Ось і вірна інформація польської преси.

Плоди пера Франца Йосифа І.

(Від нашого кореспондента.)

Ларин, вересень 1928.

Повишався цього літа на тутешньому книжковому ринку тай стрічається з доволі живою цікавістю книжка Отта Ернста „Франц Йосиф в інтимності“. Це переклад з німецької мови; в оригіналі він названий: Франц Йосиф І. у своїх листах. На підставі дослідів у домашньому „Надвірному і Державному Архіві в Відні“ (Назвд „Рікоп.“. Відень, 1924), Німецьке видання читали ми, чи то пач, більш-менш уважно листували, келого після його появи: воно було і цікаво і забавно. А що сьогодні тутешні газети тем говорять про французьке видання цієї книжки, то завортіло й наше кореспондента розповідати про неї дещо й новій публіці.

Знова згаданого Ернстом вибору листів і записок передостаннього австрійського імператора проглядає до нас обличчя цього володаря: нічого оригінального в цій думі не було — не думай радше доволі мірна, середня, та пересичена почуттями королівського достоїнства: не робити точний і пильний, який радо запускатися у найменші подробиці; при цьому він дуже зважливий і твердий егоїст.

Протягом 60 років свого володіння Франц Йосиф мав звичку рішати все на письмі, не тільки тому, щоб мати перед собою чорним на білому предмет своїх роздумувань і рішень, а й тому, щоб усе те могло точно зберігтися в тайних імперських архівах.

Тим чином історик знаходить тепер усе життя публічного життя імператора і всі події його приватного життя записані, година за годиною. Телеграми, листи, прикази, записи, привіти, кондоляції, припоручення всім безчисленным імперським буланцям, урядовцям і друзям

* Мимходом: який словом добре і точно віддати по українськи французьке інтімі, інтіміте?

(почисленням), прикази поміщикам, рішення про милість, то-що — все те має тепер історик усюмні перед своїм очима. Преподана сумішка.

II.

Раннім ранком (3 або 6 години) імператор вставав з ліжка і зводив сідав за свій стіл. На столі цьому він знаходив великий лист паперу, призначений до його підпису; на листі цьому імператор приписував замітки, які слід прийняти, записки про ведучих в імперському окруженні, про проект закону, який займаються міністри, про адоволення ребітничого страйку, то-що. Ціла скриня великої величини, з усіх можливих планом — дипломатичної, адміністративної, фінансової, родинної і якої хочете.

Серед тієї безліччї паперів кілька пробаєсних помілку, діймаючого, дарили та мимовільного: набитога та все таке. Ось наприклад, одним почерком пера, суворим, майже каліграфічним, написані дві телеграми, одна до імператорові Багавети, друга до пані Катерини Шрат, віденської асторки, в той час дуже відомої прихильниці імперської:

До І. В. Імператор Австрії, в Королівстві Тілії на приїхав до Будапешту, з шанувальним здоров'ям. Погода дуже гарна і холодно. — Ф. Я.

Пані Катерина фон Кіс-Шрат, в Відні. Чи приїхали Ви щасливо до Імператора? — Ф. Я.

Своїй дружині Франц Йосиф переслав телеграфічно вістку про своє здоров'я від своїх прихильників він просить вістку про її здоров'я. Як вам це подобається?

III.

Правду сказати, то імперська пара була атошена з двох крайно ріжних частей. Він — до двох дум і мірку, практичний, аристократичний, без вразливості, глухий на все, що торкається мистецтва або якийсь вищих парнів думі, — перший урядовець свого імперства, майже адміністративний, нездатний до пристрасей. Вона — королева пані Боварі, перетворена і райно владна, те, що називається „артистка з релі“ („артистка“ в значінні протимішанської богемі); одна з черги тих жінок, яких „моє ерозмілі“ і яких можна подбати по всіх мішках світа, під усім підсонням.

Нехай елаті все боронить поспішати на таку „лапонту“ жіноцї: із стріч з таємним „артистками“ аэроздується чимало родинних трагедій, які іноді кінчаються драмою, іноді — волевільем.

„безкровно“ конфлікт учня з учителем в хосен першого. На годині Котецького балакалось виключно німецькою мовою. Я не чув ніколи від нього одного слова по польськи чи по українськи. Нашою мовою він володів мабуть дуже добре і ставився до українських учителів і учнів прихильно, бував залюбки на наших екскурсіях, любуючися в нашому церковному співі. На годині, поклавши в нервово піднесення, владував цілий свій багатий лексикон глумливих, нерідко й грубих слів на голову заскоченої жертви, литаного ним учня. Своїми вимогами та строгістю достроювався до існуючої в станиславській гімназії важкої системи.

В самому центрі учительського збору виставе ще сьогодні в моїй пам'яті спартанська стаття духовника-катехита, Івана Литвиновича. З першого вигляду сухий, невзичливий, але в слабкій тілі цього вчителя скривалося джерело людяності, доброти серця, широти та милосердя. Він був опікуном і оборонцем української молоді і він одиникий із усіх українських учителів мав вплив і значіння як у директора, так і в усіх учителів, вихиснуваючи їх в хосен нашої, під обухом важкої шкільної системи страдаючої молоді. Не одному в нас угадував він перехід до вищої класи, не одного, що захитався, піддержав він словом і ділом. З приводу його смерті в 1926 р., присвятив я йому на цьому місці обширніший споми.

характеризуючи ближче його учительську діяльність серед тодішніх шкільних відносин.

Обмежившись тут до повніших головних рис покійного катехита, переходжу до загально відомого старшому поколінню, нашого натураліста Івана Верхратського. Кажуть, що людина, яка присвячує себе всеціло пізнанню природи і її творів, відривається від свого власного життя, попадаючи з боку особистої культури в дивогадну відсталість. Знаємо цих типів, зображуваних гумористичними сатирами та малюнками. Натураліст виходить на лон природи, вдялений в її творі і забуває про себе, про своє існування. Цей момент вихиснують урантелі-хлопці, які природникові, що на вид жаби попав у „природне“ захоплення, роблять безкарно різні фокуси. Таким менш-більше пригадує собі нашого Івана Верхратського на природничій „екскурсії“ з нами хлопцями-учнями в підміських околицях Станиславова. У витертих, старих, заедно підкочених, без огляду на дісну потребу, штанах, в такому самому довгому сурдуті і в широкому солом'яному капелюсі на голові, виряджував себе покійний наш учитель весною і літком з юрбою своїх учнів на екскурсії серед природи, пошукуючи за її особливими творами, головною комахами і метеликами, та збираючи при тій нагоді від місцевого населення побутові назви до природничої термінології. Одних і других

призбирав він за час свого учительовання в багатьох гімназіях Сх. Галичини великі колекції, продаючи призбирані комахи і метелики до різних природничих, західно-європейських кабінетів. Тільки призбираної термінології не вдалося природникові В. як слід вихиснувати, бо це не було його ділом, а ділом скорше фільольога.

В. як учитель не був надто вибагливий. Вистало прочитати лекцію з книжки та піти раз, два з ним на екскурсію, зловити яку цікаву комаху, а успіх у нього був запевнений. Поза своїм предметом не цікавився він зовсім життям української молоді і ми знаємо й шануємо його тільки як українського природника. Пробував він правда, перейти й на літературний шлях, видаючи в Станиславові місячник „Денник“, та вона, вийшовши зпід руки природника, була присвячена більше природі, ніж літературі і не зуміла зацікавити ширшого загалу громадянства. По першій, невдалій спробі літературної праці залишив він її зовсім до кінця свого життя.

Зазначу ще, що В. був довгі роки старим юнаком, що разом з його наукою впливало на його особисті пориви. Щойно в пізнішому віці одружився він та перейшов до Львова до академічної гімназії, де покінчив свою багаторічну учительську кар'єру, виховавши цілі покоління.

(Продовження буде.)

НОВИНКИ

— Перше українське Свято Жиня улаштує філія Т-ва „Прогресивна“ ім. Маркіяна Шапкевича на повіт Львів у неділю, дня 23. ч. м. на новій площі читальні „Прогресивна“ при вул. Крушарській ч. 15. Свято полюблене з „Великою Народною Забавою“. Початок в год. 3-й попод. На випадок непогоди Свято і „Народна Забава“ відбудуться в салі читальної домівки.

— З Господарської Академії в Подєбравах діставмо таке офіційне повідомлення: На весні року 1928 Ректорат Української Господарської Академії оповістив про новий внес до Академії на академічний рік 1928-29 на всі три факультети. Цей дозвіл на впис Міністерства Хліборобства в літку відібрало, ренівувати претензії що мають матуру, записуватися до чеських вишніх шкіл, а без матури, записуватися або вільними слухачами, або студентами в інших спеціальних школах хліборобських. Велі заходи Президії Академії щодо поновлення дозволу на прийняття студентів до Академії в академічному році 1928-29 не мали позитивних наслідків. Тому впис на перший курс Української Господарської Академії в академічному році 1928-29 не буде. На інших курсах (2, 3, 4) на всіх факультетах навчання пічється 1. жовтня ч. р. і буде провадитися нормально. — В. о. Ректора Академії: Проф. Б. Івановський.

— Львівська темна хроніка. Арештували міжнародного бандита Шварца-Гельбера, що в серпні організував ограблення в білий день кушнірської крамниці на вул. Бойків 18. Шварц-Гельбер записаний у поліційних актах Вієни, Праги, Лодзі та Торуня. Його два співзасновники Шпріцер і Лев попали у холодну разом з ним. — Управитель кіно „Утіха“ відповідалиме за побити 15-літнього гімназиста, який просидів програму, змившись ще на другий сеанс, щоб краще її запам'ятати.

— З людського звірства. У Ржевській Польській біли Львова 18-літня дівчина Сарік убилася сокирою літчим Гурського, коли той пробував її змислювати.

— На селі недалеко 6 парубків із Зашкоча засудив львівський суд від 6 міс. до року за збирання свого товариша Ласковського. — У Козові (Бережанщина) арештували мандрівного шарлатана Петра Варана, що грає роллю чудотворного лікаря і андуриє знахарством дозори від селі.

— Добра історія. У Варшаві почалась перед військовим судом розправа проти 17 старшин на яких ставився, обвинувачених у зловживаннях, крадіжках та фальшуванні документів у військовій географічній інституті. За державні гроші варшавські старшини мали веселе життя з легкими дзманми. У процесі покликали 200 свідків.

— Королі воздуха. Німецькі летуні Гюнефельд, Лінднер і Ліндгріх відлетіли через океан. — Еспанський летун майор Мелл, що пробував побити рекорд висоти на балоні, розторощений.

— Легкі чудеса. На Волині від довшого часу ходить між населеним чуття про те, як по сільських церквах і хатах відновлюються чудесним способом старі ікони. Влада, що зацікавилася цими подіями, мала ствердити, що деякі хитрі селяни відчищували брудні ікони нафтою та ніском і збирали за це гроші від наївних, що йшли оглядати „мудо“.

— Ракні вістки. В Австрії завела новий докторат: д-р Фармації. Фармацевти, що хочуть мати цей титул, будуть применом доповнювати свої студії і писати наукову розвідку. — У Білгороді почався 16. конгрес російських учених, що живуть на еміграції. — В Єгипті 22 випадки чуми, у тому 8 смертельних. — Директор фабрики динаміту „Нобль“ в Грану Адамсберт Вільковський скінчив самогубством від динаміту; мотів смерті невідомий. — У Буенос Айрес поверта 23-літній парижанин. Анес Суре, що кілька літ тому дістала нагороду „найкращої жінки Франції“ і в цієї пори виступала в кіні. — У Злучених Державах пікути на днях будувати великі повітряні літаки, а дові більш від „Льос Анджельос“. — Французький інженер у Каліфорнії Моріс Поаріе, сконструував новий тип ракетного літака. Літак порухування 88-ома ракетами, може викликати переворот у дотепершній повітряній техніці.

— Рекорди. У львівських арештах сидить від учорашнього дня майже 100-літній старень Іван Лукін, уроджений злодій, що має за собою яких три сотні засудів. — У Франції місті Сабль Д'Ольон аорганізували оригінальні перегони: кельнери місцевих кав'ярень. 12 із них у Франції, а тамами, де стояли налітні склянки бігли вулицями. Переможець добіг

до мети не проливши ні одної краплі. — В околиці Вердена залізничний урядовець Тібу, 70-літній старень, вибрався на лави і полюбився втомлений на ніч у лісі під дереви; на третій день його знайшли неживого, зідланого мурашниками. — В еспанській селі Сан-Віченче померли цини днями два сестри близнячки в 60 р. життя одиначено. Вони мали все життя ті самі звички, ті самі одиначні недуги, кидали в той сам день заміж і в той сам день померли їхні чоловіки.

— Літературний кутон. Помер у Парижі визначний критик і соціолог Жан Бордо в 80 р. життя. Він був членом „Академії моральних і політичних наук“ і цікавився все життя німецькою філософією та ідеями російських революціонерів. Бордо видав цілу низку студій про ідеї XIX століття аж до незалежної „Толстой, Левін і російська революція“. — Цими днями помер в автомобільній катастрофі італійський письменник Італяо Савео (його дійсно прізвище Етторе Шміц) уродж. в 1860 році. З його повістей найбільше відомі „Одно життя“, „Старість“, „Зенов“.

— Україна в альманаху Гота. 165-літній вихідний в Німеччині „Альманах Гота“, де списані імена коронованих голов, суверенних європейських та американських урядів і весь штаб зв'язаних з ними достойників. 164 роки не було в цій царсько-королівсько-володарській книзі України. Аж попала тепер і неабиякі Після офіційної частини, поруч неіснуючого уряду Чорногори пишеться такий-же уряд „Української Республіки“. Акарія Львівського. Яка не користи книжка! Боляші землі (коли не чуєш) довідуються, що „шефом мезон мілітер“ є полковник Вигорський, начальником відділу сербів президент полк. Чеботарів, містером внутр. справ Лотоцький, протопрезидентом морського (!) і воєнного духовенства о. Пашенський, від 1926 р. міністром закор. справ став на місце князя Токар-Токаржевського проф. Шульгин, а військовим замісцем Юнкова — Сальський. Видко, що українці варшавської орієнтації втрачають все, не втрачаючи ще одного: „малоросійського“ гурмуру.

— Чудесні паньчохі. У Лондоні появилися у продажі жіночі паньчохі, що мають незвичайний успіх. Їх прикмета в тому, що вони кидають тінь, яка зменшує в очак посторонніх занадто грубі лінії або побільшує занадто худощаві. Такий робом кожної жінки може мати такі ноги, які хоче... по згоді тих, яким хоче подобити. Одним словом визначили ще один спосіб нового розмарування для муштин.

— Білі проти чорних. В Аделаїді (Австралія) повстав поважний конфлікт між кольоністами і чорношкірними робітниками. Мурнин, зібравшись на міче, пішли ярбом на ферми палльоністів. Почався бій — 17 убитих. Білі поховалися у „ранці“ відстрілюються. Але мурнин мають перевагу. Коли кольоністи не дістануть піamoги, дикунні виріжуть їх усіх.

— Два тижні з померлим прожила одна старушка в Парижі. Коли помер її муж, Грешфен, вона нікого про це не повідомила, бо була на-пів божевільна і вірила, що він лише заснув. Аж коли сусіди після двох тижнів не могли видержати від затхлого воздуха, що йшов від трупа і повідомили про це поліцію, справа виснажилася.

— Інститут Смітсона у Вашингтоні. У Вашингтоні існує один із найбільших і найбагатших наукових інститутів у Злуч. Державах, т. зв. Інститут Смітсона. Назва його походить від прізвища фундатора, англійця Джеймса Смітсона, який ще в 1826 р. подарував у своєму смертному заповіті цілий свій маєток американському конгресові. В двадцять літ пізніше в 1846 р. рішення Конгресу використати щедрий дар на будову загальної інституту, який згодом заслужив собі на почесну назву „Бюро американської науки“. Інститут, який причислюється головню до розвитку геології, метеорології, ботаніки й етнології піклується всякими оригінальними дослідженнями у всіх галузях фізики і природних наук. Уладжує і фінансує наукові виправні до незнаймих сторін земської кулі. Інститут фінансує всякі наукові дослідні не тільки в Америці, але й за кордоном. Нпр. Шуман, німецький учений, дістав підмогу для студій над ультра-фіолетними проміннями. Управу Інституту видає також усім науковим матеріал і розсилає по наукових інститутах цілого світу. При допоміг свого інтернаціонального бюра Інститут веде обміну науковим матеріалом між Злуч. Державами та іншими країнами. Інститут листується з усіми закутниками салі і листовно відповідає річно на яких 8,600 запитів на всім науковій темі. „Ті відповіди — каже секретар інституту, Чарльз Аббат — дають

ся людям, які часом ледви грамотні, а також і найбільшим вченим світу“.

— „Новий Український Театр“ під дир. П. Карбіневича приїждє до Львова на два вистави дня 6 і 7. жовтня. 10-го жовтня театр покидає Галичину і переноситься на Волинь, де осідає на постійне. У Львові театр виставить „Гейшу“.

— Татри і друкарські чортини. В ондичньому фейлетоні І. Кедрина п. н. „Татри“ (з 16 ч. м.) було кілька прикрих друкарських помилок, із котрих найприкріші такі: Замість: „наміть повоенні еліти...“ має бути: „ловить повоенні еліти...“ (за-лила Закопане); ідеється „гуральською фуркою“, а не „журкою“, а старий гураль, який має пам'ятки у Закопаному, зварив „Сабала“, а не „Сабара“. — Знову у передовій статті того-ж автора п. н. „Сумерк ферій“ (з 18 ч. м.), замість „міриком судья... редакторів“ має бути „мудель“.

— Звичайний Загальний Збір Кружка „Р. Школи“ ім. Б. Гріченки на Городецькому передмісті відбудеться дня 30. вересня 1928 в год. 3-й попод. в салі хлопчачої школи при вул. Городецькій ч. 95. — Старшина. 585 1-1

Театри.

Великий Миський Театр: 20-го г. 7-30 веч. „Лекше перейти вербодові“, комедія Лангера (30%, зипики). 21-го г. 7-30 веч. „Книжна Чардаша“, оперетка, виступ Ельни Гістелт.

Кіна.

„Аполло“: „Пожежа Галичини“ (Переможець сердець). „Лев“: § 182 „Змиславлена“. „Оаз“: „Зрада в Галичині“. „Пелас“: „Фальшивий мільонів“ Гаррі Пілль. „Фатаморган“: „Справа при зачиненні дверей“.

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

Дописи.

БЕРЕЖАНЩИНА (Справа громадської управи в Поточанах). У громаді Поточани березанського повіту, вибрано громадську управу ще 17-го вересня 1927 р. Міжтам недовдоволені вносили протести, але їх не узгоджено. За якийсь час старство в Березанях поручило звітніти асесора Онуфрія Яшишина на-малю току, що він посвячений з ново-вибраними начальником громади. Громада сповнила волю староства і на місце Яшишина вибрало асесора Михайла Граба. Здавалося, що вже тепер все буде в порядку, бо старство записало громадську зверхність, а наказаний комісар Каміський передав урядування. Десь за три тижні прийшло ві староства „ро-лесеніє“ перевести новий вибір громадської управи, бо члени управи є зі собою споріднені в першому і другому степені. Староста прибувша делегати здержати переведення нових виборів управи, а управи неміг предложити жетрики на доказ непосвоєчення. Це діялося в понеділок. В середу приходили поліційні з Біша, атаняє під багнетом усіх радних, щоб вони негайно перевели нові вибори. До віста Михайла да-вав поліційні, що як сейчас в 6-й год. рано не відбудуться нові вибори, то а-рештує всіх радних. Тогож таки дня 22. серпня ч. р. відбулися нові вибори управи. Знову вибрало вітмом п. Майкова, заступником Блазія Зорманського. Нова громадська управа винікує затвердження і записування громадяни Поточани кидають адвювано головами і застану-ються над тим, коли вже мінці бу-дуть мати громадську управу.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карбіневича
Стоянів 21/IX Гейша.
22/IX Вихрест.
23 IX Циганка Аза.
24 IX Маруся Богуславка
Горохів 25 IX Циганка Аза.
26/IX Гейша.
27/IX Вихрест.

Перед виїздом на Волинь Театр для 6. і 7. Х. завітає до Львова з опереткою „Гейша“. 1-2

ДРІБНІ ОГолошення

ФОРТЕП'ЯН Гофбауера, короткий і металевий плантою, в найкращім стані за 1.800 зол. продан. — Ганак, вул. Міжсудського ч. 21. і. п. 571 3-3

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Дембровський Готель Жор-Роза в Железні Львів (Готель Жор-Роза в Железні Львів) вул. Академічна ч. 2. Догідні усміха-ня! 2451 12-2

УРЯДОВЕЦЬ і вправний вірігент хо-ру потрібний сейчас до Філії Про-світи в Радеківі. — Зголошення: о. д-р Пелліх, Радеків. 574 3-3

ДЛЯ екстерністів (гон), що здають гі-мназіальну матуру в лютий 1929 р. чотирихвилинний ресетиторійний з ре-зультатами дня 20. вересня ч. р. — Ге-нація зголошення і негайно випи-сати „Освіта“, Львів, вул. Міхков-ського ч. 11. від 12-1, 3-6. 578 2-2

ГОДИННИКИ тільки найкращих фа-брик прейзійні продає за готівку і на сати від десятих літ з найліпшою сто-роною збірка фірма Іван Зельтенрайх. Львів, пл. Маріївська ч. 5. 5117-3

ДЛЯ КООПЕРАТИВ, АДВОКАТИВ І НОТАРІВ. На продаж дві амер-машини до писання (уер. і пол.) майже неживані, і ориг. Каса Вертгаймівсь-ка (бізма). — На продаж буд. парнея (бізма). — 200 кв. с. у Львові на Перезенківці. — Відомість в канцелярії адвоката вул. Чернівецького ч. 24. 585 1-1

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ — вул. Віпп. По-ля ч. 1. (бічна Зеленої) Тел. 59-60 503 11-2

ЯРЕМЧЕ. Парнею відповіду під бу-дону гостиниці, 1.250 м. в центрі продає Андрій Митронович. Ціна 1.100 доларів. 582 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст надуг логінів, серія і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

132 Пересвітлення Рентгеном. 17-24

РЕНТГЕНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Діатермія, кварцева лампа

д-р Ізидор Гамершмід
389 Самбір, вул. Львівська 21. 1-1

ЛІЖКО ПОЛЕ ПАТЕНТ
матеріалом, зай-має дуже мало міс-ця 30 зол. На про-візцію писалося по-одержанню задат-ку. Фабрика Завс-Личаківська 132.

ФАХІВЦЯ

до організації експорту яещ, прийме Центросоюз. Посада до обняття сейчас, платня відповідно до кваліфікації. Пис-менні подання з відписами свідоцтв і опи-сом життя слати на адресу: Центросоюз, 588 Львів, Зіморонича 20. 1-3

Ідальні, спальні, Сальони і му-жеські комнати першорядних виробів краєвих і закордонних по приступних цінах поручає фірма 5-5

БРИК І ГРИНЕР

Львів, вул. Ягайлонська 24., тел. 21-76

КОНКУРС.

Виді Філії „Прогресивна“ і Кружок УПТ. в Тереміні оголошують конкурс на по-саду старого урядовця обох товариств. Винагається бодай нині середнє обра-зовання, курс освітній або дво-літня практика при освітньо-шкільних інститу-тах. Подання слати до 15.X. 1928 до ви-ділу Філії „Прогресивна“ в Тереміні. Умо-на на місці. 584 1-3

Конкурс.

який розписується на прийняття урядо-ців для Філії Товариства „Прогресивна“ в Бурштині, Надвірній, Ходорові і др. Від кандидатів на просвітних робітників за-дається: 1) укічення середньої школи або її рівнозначної, 2) ознайомлення з не-денням освітньої роботи по читальних, організуванням і веденням хорів, ама-торських гуртків, курсів для неписьмен-них та улаштуванням відчитів, з веден-ням есентуально книговодства в коопе-ративних установах. До подання вале-жить додати у відписках: свідоцтво у-кічення студій, метрику і короткий жит-тоспис. Подання слати до канцелярії Т-ва „Прогресивна“ у Львові. 1-2

Канцелярія Т-ва „Прогресивна“.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-90 зл., Німеччині 7-90 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Буде чи не буде?

(Від нашого постійного кореспондента).

Луцьк, 20. вересня 1928 р.

Кілька днів над Волинню стояв го-
мінкий шепіт: „буде чи не буде?”.
Легко доміркуватись, що шепіт від-
носився до нового воеводи, а вла-
стиво до його промови, що він її
виголосив на зїзді послів і сенато-
рів Б. Б. (одинки) в Луцьку 2. серп-
ня ц. р.

Як відомо, п. воевода висловив
думку, що він нічого не має проти
того, щоб будувалася самостійна
Україна за рижським кордоном при
умові, що Волинь на вічні часи за-
лишиться при Польщі.

Звичайно, українські послани з „о-
динки“ погодилися й сказали „ов-
шем“, але не погодилася польська
ендеція. Мене особисто підсудники
цілковито переконали, що ендеки
не мають розуму, бо коли б їм цьо-
го розуму не бракувало, то й вони б
погодилися з нашими регіоналіста-
ми. І дійсно, яка шкода може бути
для Польщі від належання до неї
Волині чи від згоди волинського
воеводи на самостійну Україну за
Збручем? Та звісно, „мондри ендек
по шкодіє“!

І ендецька „Газета Варшавська“
мабуть уже шкодує, що підказала
радянським газетам заперечувати
проти будівництва самостійної Укра-
їни в Луцьку, бо „ПАТ“ уже оголо-
сив, що місцева газета („Пшегд,
Волинський“) подала слова п. воеводи
не стисло, — себ-то, що річ йшла
про будівництво не України, а Поль-
щі, а про Україну згадано було про-
сто „для красивого слівця“, чи пак —
для куртуазії, бо ж були присутні
українці-емігранти. Не можна було
не сказати їм чогось приємного!

Але, поки подав ПАТ спростован-
ня (після виїзду до Варшави воево-
ди), місцеві політики, як сказано
вище, таємничо шепотіли: „Буде чи
не буде?“ і тим більше, що не зна-
ли, з чим вернеться воевода зі сто-
лиці. Звичайно ендеки весело ше-
потіли: „Не буде, бо про це подба-
ють радянські дипломати“. Згада-
ні ж українці лише сумно ворожи-
ли: „Може й не бути, бо“...

Та на посоромлення ендеків і на
користь будівництва в Луцьку са-
мостійної України все скінчилося,
як досі, щасливо: мудрий ПАТ ви-
вів усе на чисту дорогу.

В найбільшому клопоті, залишив-
ся один воевідський орган „Пшегд,
Волинський“. Його редактор
п. Загурський так схвилювався аляр-
мом „Газети Варшавської“, що на-
говорив такого, чого аже ніякий
ПАТ не в силі спростувати.

Що мені радянські коти! Не боюсь
їх! — подумав відважний редак-
тор і у вступній статті написав (ч.
38):

„Український народ, як і народ кожної
іншої, має право на самостійне державне
існування, і це самостійне державне існу-
вання раїни чи візантійське“.

Так і написав, а потім голосно до-
дав: „Україна буде!“.

Хоч мене тут називають проте-
стантом, але я ці одним звуком не
заперечував проти заяви „Пшегд,
Волинського“.

Одначе, п. Загурський не домір-
кував поставити тут крапку й про-
довжував свою творчість, адресова-

НАИБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

2525 14-32

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА Ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО Ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поодинокі, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіх запитаннях прохастесь
писемно до нас вислати рекомендацію.

ну вже до ендеків, натурально, сло-
вами воеводи:

„Концепція майбутньої України, яка є
найвищим назавом історії, може найбільшо-
наліше погодитись з державною асиміля-
цією української людності на Волині, в
границях Річчосполитої. Умисливо свідомо
цього поняття „асиміляція державна“.
Всілякі спроби „національної асиміляції“
є без надії сумнівні абсурдними“.

Сказано — то зручно, навіть тро-
хи „ідеїно!“ Ендеки „переконаті на-
вильот“. Українці будуть асимі-
льовані „державно“, а не національ-
но. Велика Україна буде. І комуні-
сти ні-чи-чирк, бо їм ПАТ доказав,
що не те сказано, що сказано.

А все ж таки в Луцьку маленька

консервація: по-перше ендеки кри-
чать гвалт, що вони хочуть асимі-
лювати українців і національно, а
по-друге, дядьки починають того:

„Коли, мовляв, асиміляція націо-
нальна є абсурдом і не вдається, то
відчиняйте наші українські школи
та „Просвіти“, забирайте свої „Ма-
цежи“, „домн людове“, й ріжні
польські асиміляційні організації,
„кооперативи“, „жондони унії“ й т.
д. Пощо ж на абсурдне діло марну-
вати народний гріш!“

Так кажуть українські дядьки.

Яку відповідь вони одержать, ще
невідомо. Та й взагалі невідомо, чи
відповідь буде чи не буде.

В. Островський.

Відповідь на одну промову.

Радянська українська преса про промову воеводи Юзефського.

Вся радянська преса, зокремаж
та, що появляється на Україні, за-
реагувала дуже живо на відому про-
мову волинського воеводи Юзеф-
ського, виголошену на зїзді послів
і сенаторів Б. Б. на Волині. Для нас
цікаві голоси української радян-
ської преси в цій справі. Очевидно,
що подати їх в обширних витягах
ми не можемо і з огляду на невели-
чкі розміри нашої газети і з огля-
ду на цензуру. Та всеж постараємо-
ся, маючи на оці одне й друге, пе-
редати найцікавіші та найхаракте-
ристичніші місця з голосів тієї пре-
си.

Орган Всеукр. Центр. Виконавчо-
го Комітету Рад і одночасно орган
харківського уряду „Вісти“ приніс
у числі з 14. вересня ц. р. передову
статтю п. н. „Отвертий воевода“ в
цій справі. Навіщо наймаркантні-
ше місце з промови Юзефського,
„Вісти“ пишуть:

„Отже волинський воевода розвинув
давню відому програму польської імпе-
ріалістичної мрії величності: захопiti
радянську Україну. Щоб цьому планові
надали „захисного кольору“. Його знову,
як за петлюрівських часів, розмальову-
ють жовто-блакитними фарбами. Нема
потреби давати оцінку цьому обурливо-
му виступові, що викриває агресивні наміри
польського урядового блоку. Свою про-
мову Юзефський виголосив 2-го вересня.
Сьогодні вже 14-го вересня. Минуло 12
днів, відколи відповідальний вищий уря-
довець польського міністерства внутріш-
ніх справ виголосив прилюдно і надруку-
вав в урядовому офіційному промову, що
взяв собі за неприпустимий і обурливий
акт супроти радянської України і радян-
ського Союзу, з ким польський уряд має
нормальні дипломатичні зв'язки. Ніяких
відомостей про те, що цей печуваний ви-
сшод знайшов собі в польському уряді від-

повідну до цих нормальних зв'язків о-
цінку, нема. Навпаки, є дані, що при-
наймні до 12-го вересня, тоб-то 10 днів
після свого виступу Юзефський залиша-
ється на своєму „бойовому посту“.

Орган Центрального Комітету
Комуністичної Партії (більшовиків)
України (КП(б)У) харківський „Ко-
муніст“ приніс на ту тему теж пере-
дову статтю у числі з 15. вересня
п. н. „Який висновок?“

„Задриччя — читали там — лаврам
Джойнсона Хікса, який інди піднімає со-
бою англійську дипломатію, цей сприт-
ний польський адміністратор виступив з
великою політичною промовою, в якій
співан панегірику політичному розумові
Петлюри та його концепції „Варшава—
Київ“. „Ми повинні паралізувати всіх, хто
займає здійснити цю концепцію“. — за-
кликає польський адміністратор. „Варша-
ва—Київ“... це вже отверта пропаганда за
відри Правобережної України від СРСР,
отвертий заклик до інтервенції, до чер-
гової війни на полях України проти ро-
бітників і селян. Це наліз на здійснення
давньої мрії польської аристократії по-
вернути свої маєтки й цукроварні, які ре-
волюція передала українським трудящим.
І все це виголошує польський офіційний
представник влади, польський адміністратор.
Такі заяви, отверта протирадянська
пропаганда польського губерніатора, о-
тверта підтримка решток петлюрівщини
— про що це все свідчить? У всякім разі,
коли казати про воєнну небезпеку, то
польський офіційний фашизм ніби неан-
терес сам із собою зв'язується довести,
що перша ланка у цій небезпеці є фа-
шистська Польща“.

Київська „Пролетарська Правда“
приніс в числі з 17. вересня крім
редакційної статті в цій справі під
вишнім наголовком „Хто відпо-
відає за волинського воеводу?“, ще й
погляди кількох київських укра-

їнських учених і академиків на про-
мову Юзефського. Цих останніх ми
не будемо наводити, а обмежимося
тільки до становища „Пролетар-
ської Правди“ в цій справі.

„Хто відповідє за волинського воево-
ду? — Таке запитання має право постави-
ти польському урядові громадянськи Ра-
дянської України. Таке запитання має пра-
во поставити від їхніх робітників і селян
Радянської України радянський уряд уря-
дові Польщі. Бо не відповідати за виступ
волинського воеводи, колишнього петлю-
рівського міністра, Юзефського, не може
польський уряд. Волинський воевода о-
тверто виголосив програму походу на
Київ під приводом „українсько-польсько-
го співжиття“. Тільки так, а не інакше,
можна кваліфікувати цю промову Юзеф-
ського на зїзді сенаторів і депутатів уря-
дового блоку, що відбувся на Волині 2.
вересня. Те, про що досі говорили неофі-
ційні петлюрівські шпигуни, приставники
польського імперіалізму, про це тепер о-
фіційно висловився представник поль-
ського уряду, володар Волині. Колишній
міністр у петлюрівському уряді підчас
польського походу на Київ, а одночасно
завятий прихильник Пілсудського, вое-
вода Юзефський, звісно, добре розуміється
на проблемі „незалежності України“. Ад-
же він ще 1920 року „здобував“ за допо-
могою польських багнетів Україну її не-
залежність. Шкож дивного, що одей лідар
походу 1920 року Юзефський не знахо-
дить, як він сам висловився в своїй про-
мові, нічого „суперечливого“ між „неза-
лежною Україною“ й „належністю Воли-
ні до Польщі“? Щоб пак. Тим більше не
можна віднести в тім суперечливості, що
славний воевода натикає на те, що й ти
„незалежна Україна“, яку треба створити
з радянських земель, повинна проте під-
коритися Варшаві. Київ—Варшава — ось
його концепція. Київ приєднаний до Во-
лині й разом із Волинню підпорядкований
Варшаві — отака має бути „незалежність
України“ в інтерпретації польського во-
єводи. Але-ж це є значущий заклик до
інтервенції на Радянську Україну, щоб
поширити польську територію. Це може
лише свідчити, що імперіалістичні апети-
ти Польщі так зросли, що дозволено вже
тепер прилюдно виголошувати те, про що
досі потайки мріяли. Але в такому разі за
ці інтервенціоністські заклики волинсько-
го воеводи мусить відповідати польський
уряд“.

Як бачимо, то виступ Юзефсько-
го, що побував уже і в Варшаві на
аудієнції у прем'єра Бартеля в справі
своїх промови, спричинив йому
немало клопоту. Та думаємо, що
ще більше журн й дипломатичних
клопотів має завдяки широті й
отвертості свого високого урядов-
ця польський уряд.

По широкому світі.

На рахунок поштів доміг Франція за-
платила Англії 4.000.000 фунт. шт.

Англія веде боєвичі й канадійські ура-
дом про масову еміграцію безробітних до Ка-
нади, призначуючи на це 60 міль. фунт. шт.
На Раді Ліг Націй реферували справу
Допити представник Чилі, Японія пробле-
му націй, мовностей. Німеччина економіч-
ні справи, а Рухунія розбіжності.

14-го жовтня збирається у Відні конфе-
ренція державних дерлапів по Австрії у
справі передвоєнних доміг.

Вісники талановиті тресту в Німеччині
Гундберт рішан створити нову партію „нап-
ерівників“, до якої повинні б бути член-
ствувати і члени „Сталінового союзу“.

В австрійських крижанках Ерікеж,
Алтишай, Фрідландт і Нахасль створюють
робітників

Організаційний і вічевий рух.

ПОВІТ ЛІСКО.

Дні 26. 8. п. р. відбулося справознавче віче в Лодині, пов. Ліско, ввечері того самого дня віче в Устимові. Обидва вічаві вітає організатор судового повіту Устими о. Вербецький в Березі. Реферат про політичне і господарське положення українського народу та про діяльність Українського Союзового Клубу викладав по-сол Тершаковець. Присутні вічовики висказали своє одобрення і довіру для тактики Української Парламентарної Репрезентації.

САМБІРИЧНА.

Дні 9. вересня п. р. відбулося величаве віче в Зарайську. На віче прибув о. сенатор Татомір, якого привітали місцеві селяни кіньом бандерієм. Віче отворив місцевий парох о. Степан Манар, а до президії вибрав громадянина Михайла Кобзаківського. Після реферату о. сенатора про політичне, культурне та економічне положення українського народу виникла жива дискусія, головним на шкільні теми. В Зарайську від цього часу громадяни ведуть боротьбу з тамешньою учительською, школою Куцілюком, яка в дуже ординарний спосіб поводитися з українськими дітьми в школі. Жалоби, внесені на руки інспектора Веніжанина в Самборі, не помагали. Це спонукало громадян проголосити шкільний страйк, який розпочався 9. п. м. Віче закінчилося пізно ввечері відсипанням національного гімну. Вічовики розійшлися в підсвітоному настрою з рішучою постановою твердо обстоювати свої права, а зокрема видержати в шкільний страйк аж до сповнення слухних вимог батьків неповнолітніх дітей.

Справознавча помилка. Сен. Кисілевська просить нас зазначити, що в поданому в 203. ч. „Діла“ справознавці з її віч зайшли такі помилки: Віче відбулося в селі Токуча, пов. Печеніжин, а не в самому Печеніжині. Щодо Акрешор, то вони є в повіті Печеніжин, а не в Товмаччині, як помилково подав в згаданому справознавці.

Всі українські діти до української школи! — Хто мине рідну школу і пошлює дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

3 моїх шкільних споминів.

(3 нагоди 200-літнього ювілею існування І. гімназії в Станиславові.)

З моїх особистих екскурсів з проф. Верхратським нагадую собі ось яку подію:

Було це наприкінці весни, перед головною конференцією. Природа була в повному розквіті. Деревця вкрилися буйним листям і цвітами, підміські лаводи пахли трав'яни, всі тварини находилися в повному життєвому розвою, а нам учням наступали на п'яти... головна конференція. Не диво отже, що екскурсія була доволі численна й обіймала всі три ділянки природи, а саме зоологію, ботаніку і мінералогію. Природничу екскурсію об'єднувала нас, молодь із усіх дотичних класів, і давала змогу добути собі „першу“ кожцю, хто найшов на прогульці чи то яку комаху, квітку чи кусок кременя, чи такі уявлюючи у позашкільний контакт з учителем і в інтимній з ним розмові попросив просто вирозуміти при конференції. В тім останній випадку пок. учитель не був твердий і в своїй уступливості казав звичайно учнів: Дитинко, прочитай собі останню лекцію. Завтра маю у вас годину, викличу і якщо відповіси, буде все гаразд! Так звичайно й бувало.

Була це неділя, біля 3. години з полудня, як численний гурток екскурсантів, у пошукуванні природних творів нашого підсоння (читай: „першої“) разом зі своїм учителем природи безцеремонно, не питаючи з нікого дозволу, увійшов цілою своєю юрбою на травну лаводу в селі Вовчиневі під самим Стани-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК

ЛВІВ, вул. ГАЛИЦЬКА 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

Справа Надренії у польській пресі.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 18. вересня 1928.

Здавалосьби, що щоденні довгі телеграми з Женевы з вичерпуючим описом перебігу нарад конгресу Ліги Націй, друковані на почесному місці головних варшавських газет, повинні бути достаточним доказом зацікавлення варшавськими подіями, якщо не широкої польської опінії, то бодай польських політичних ефер. Але воно не зовсім так. Передовим спеціальним кореспондентом кількох варшавських щоденників („Курера Пор.“, „Кур. Варш.“, „Епока“) виходили до Женевы майже виключно з огляду на литовську справу, яка буцім-то, по загальним польським сподіванням, мала настати в Женеві якесь сенсаційне „вирішення“. Давши, цього року не було ні трішки більше зацікавлення варшавськими нарадами, ніж що-року, себто і самі редактори і читачи публіки гляділи на довгі репортажі з Женевы, як на „огірковий матеріал“. Ніде правди діти, лектура звітів із нарад арештує пачифікаторів світа справді не належить до надзвичайно приємних.

Отже і надрейська справа, як така, що есентуально буде порушена на Женевському конгресі, не втішала більшою ласкою читачів, ніж напр. справа поборова торгівлі опіумом. Зворот прийшов швидко після відомої промови Бріана. Й гострий антинімецький тон зацікавив і польську пресу. Не дивлячись, бо промова та була надто маркантнею, аби не припускати, що: або вона започаткує справді ліквідацію льовари-

ської тактики і зверне до давніх метод п. Пуанкаре, або теж є звичайним маневром політичного вимушення певної більшої конкретної заплати за нову коннєсію. В обох випадках Польща станула би перед фактом надзвичайної для неї важливості. Однак польська преса не ставила у цій площині своїх уваг на марнєсі виводів п. Бріана. Вона в один тон ставила лише красномовство, патріотизм, тверезість, ширість і т. д. і т. д. германізацію закордонної політики союзницької держави. Лише один „Глос Правди“ вирізнявся із хору оправді дуже банальних тезисів. А саме „Глос Правди“ з огірченням звернув увагу, що п. Бріан „забув“ згадати про Польщу, як державу безпосередньо зацікавлену у гарантіях мирової безпеки з боку Німеччини. З усіх газет у Польщі лише єдиний кравіський „Час“ перестерігав вправно перед рожевими надіями у зв'язку з тою промовою.

Та хоча варшавська преса й не признавала отверто зацікавити „визнач“ політиці французько-німецького порозуміння а проте вістна про наради доповненої представником Німеччини „грубої п'ятки“ — себто й пп. Бріана і Мюллера — в готелі „Бо Різан“ уже спеціально над надрейською справою, і то майже безпосередньо після „громів“ Бріана й „образ“ Мюллера, викликала у Варшаві спантєличення, ба — переполох. Сенсаційний „Курер Поранин“ виступав із статтею із цілком драстичним наголовком: „Патріотизм п. Бріана і торг за Надренією“ (з 15. п. м.). Виступ п. Бріана ска-

рактаризований там, як маневр саме нім-цям ворогів і для німців аробленний: „Соціалістичний німецький напад-лер загався задалеко у своїй до-маганні евакуації польної, негайної і без-усних компенса. Філіппа Бріана у-можливила Мюллером вийти з голо-ром на дорогу торгу за евакуацію Над-ренії...“ „Курер Польскі“ у передовій статті „Надренія“ (з 15. п. м.) сразу таки вва-зав переляк.

Відомості, що влуть з Женевы, Берліна, Парижа й Лондону мусять загострити увагу публічної опінії в Польщі. Вираді те не час бити на тривогу і зачасно те не позваляні вє-сти та пророчтва, однак не вільно про-йти спокійно ані байдуку біля того, що діється у Женеві...“

Переповівши потім правильно можливості позитивного вирішення надрейської справи на ґрунті ревізії плану Дожа, у полєкшенням оплат німцям та одночас-но з впливом більшої готівки францу-зам, „Курер Польскі“ бідав, що

вирішення справи евакуації Надренії на площині чисто фінансовій було б для Франції, незалежно від її фінансо-вих користей, справжньою програмою мира...

Енцикліка преса пішла ще далі, бо вже признала польську програму. „Га-зета Варшавська“ так і назвала передови-цю з 15. п. м. „Поразка“. Невинувачес-на Бріана, як на

купця, що дорожить, маючи щось на продаж і бажаючи дістати зашу-цїну,

центральний енциклічний орган заявляв без обиняків, що сам факт принципіаль-ного признання можливості швидкої е-вакуації Надренії, ліж це кажує статті 428 до 432 версайського мира (ці статті титуловані „Гарантії виконання; вони визначували окупацію Надренії та поді-лили цей край на 3 зони, що мали бу-ти поступово звільнювані в рр. 1924, 1929 і 1934), — сам цей факт, мовляв, є

безпосередньо, діюючою поразкою, яка мусить відбитися на нашому дер-жавному житті... Крім того, це пораз-ка моральна, бо це обниження нашого престижу.

Так само рубом ставить справу „Ржеч-

славом. Ми хлопці розбрилися зараз по траві, шукаючи розкішних зел. комах, метеликів, словом: усіх дарів природи. Очевидно, що моло-да трава під нашими ногами лода-валася, а лавода по масовім пере-ході була потолочена так, якби по-ній перейшла яка хуртовина. Заня-ті нашими пошукуваннями, не ба-чили ми, що лаводи спішить з від-сичю юрба селян з цїпани, палками, до того поперед з собаками. Поки ми зорієнтувалися в нашій грізній ситуації, лихо вже повисло над на-шими головами, плечима й ногами. Спантєличені несподіваним напа-дом, дивимось на нашого провід-ника, учителя. І він в першій хвили-ні настрашався і замнявся, одначе опісля під вражінням натискаючо-го на нього хлопського бука пода-ючись назад, закликав: Люди, стрі-вайте! Чи у вас в селі блюють? — На ці слова наскakuючи на учите-ля хлопчисько повертається до сво-його батька, що позаду нього над-бігав і каже: Тату! Наша Настя вранці блювала. Треба знати, що саме поширювалася серед населен-ня пошесть, одним із симптомів якої було сильне блювання і біль го-лов. Старший селянин, присмирє-ний цим запитом у своїй люті, не реплікує вже буком за заподіяну нами шкоду, а викладає вчителеві по своєму, скільки то шкоди по-терпить його худоба через потоп-тану траву. На це питається його наш Верхратський: Батьку, скажіть, що важніше: людина чи худоба? На це питання селянин не зміє аже да-ти відповіді. Він роззявив рота, розплющив очі і дивиться на вчи-теля, який став йому викладати, що віп, а з ним і ми, збираємо зілля до аптики, бо люди дуже хорють, а на цій лаводі росте саме помічне на недугу зілля. Зриваючи опісля я-

кусь квітку, каже наш учитель до селянина: Ось вам це зілля; наберіть його доволі, поваріть і вивару з ньо-го дайте напитися вашій Насті; по-бачите, що вона поздоровіє! Селя-нин спустив очі, взяв з рук учителя зілля, а оглянувши ще раз потоп-тану траву, почував себе по лобі тай каже: Цим разом ідіть так (зна-чить: не бити), але більше не захо-діть мені в траву...

З дальших учителів, що вчили у вищій гімназії, згадаю ще матема-тика Уриша, людину ростом низь-ку з вистаючим животом і козячою борідкою. Поза гімназією проводив він весь вільний час у каварні, гра-ючи концертово в білярд. Уриш не-радо був бачений директором, який, по фаху також математик, учив цього предмету в останній, осьмій класі та робив йому закиди на не-підготованість учнів у нижчих клас-сах, особливо в семій, з цього пред-мету.

Всесвітньої історії й історії рід-ного краю, себ-то Австрії, вчив нас колишній сибірський заточенець, уч-итель Шарловський. Цей предмет викладав він своїм способом, не придержуючись шкільного підруч-ника. Хто з викладачів не міг скопити в пам'яті ходу історичних подій по оловіданню Ш., тому доводилося потім важко адобути собі кращий успіх. А цей учитель був сильно ви-магаючий.

З учителів, що вчили нас в ниж-чих класах гімназії, заховалася в мой відчійній пам'яті особа Степана Коцюби, людини великої особистої культури, а передовсім широкого, правдивого українця. Від цього вчи-теля одержав я з його великої влас-ної бібліотеки першу українську не-шкільну книжку і ще хлопцем міг я з ним стрітнутися нераз особисто поза школою. побалакати та по-

слухати його розмови на україн-ські народні теми. Молодий цей у-читель мав практичну методу нав-чання. В кожній лавці намічав він одного сильнішого в латині учня, який зі своїми лавковими товари-шами перед годинною або на павзі переводив цілу завдану лекцію та перепитував їх з усього біжучого матеріалу. Було це особливо слаб-шим учням у другій класі, в якій треба було виковувати сотки не-правильних латинських дієслів, дуж-е помічним приготуванням. Не-забутній Степан Коцюба не був люблений директором і зійшов до гробу в зарані своєї учительської праці, примушений тим-же дирек-тором перед часом піднятися з тяж-кої недуги до виконання своїх о-бов'язків. Це принесло йому смерт-ний удар.

З інших наших молодих філо-логів згадаю ще Софрона Неділь-ського, пізнішого директора укра-їнської гімназії в Коломні. Як мо-лоденький, щойно укінчений філо-соф ставляв він в станиславській гімназії перші кроки в своєму у-чительському званні. Ростом струн-кий, з блідим, безкровним облич-чям, на якому засіялися щойно перші волосинки, бічно-борідки, — таким представився нам покійний нині Недільський у третій класі, як учитель латини. Щоб надати своїй молодечій статі учительської пова-ги, він громив нас різко, що відби-вало дуже від його зрештою лагід-ної особистої вдачі.

Це булиб головніші особи з гале-рії нашого учительського збору. А тепер перейду до нас самих, до сту-дентської молоді.

(Продовження буде.)

дослідити", таж саме виявляючи своє патріотичне уже в наголоску передової статті в 15. ч. м.: "Чи вкорт?"

"Без офіційної реакції Німеччини з претензій до Польщі, Польща не може погодитися на німецьке задоволення гарантії, устатковані у версальському договорі у відношенні над Реном".

Далі більше тверезо розглядає проблему Надрені іспанський орган, "Курер Варшавський". У статті п. п. "Надрені і відшкодування" в 16. ч. м. автор звертає увагу на фінансові труднощі Франції, які намагаються знайти деякі можливих шляхи заробітку, з другого боку на відені сторони обов'язуючого Німеччину плану відшкодувань. Доля та можливість порозуміння на цьому ґрунті в користь для обох сторін. Однак автор теж погоджується, що

Франція мовчанкою минає багато важливі, на нашу думку, справи безпеки, що змушує спеціально нас, як у цій справі найбільш любий за інтересами, до ще більшої уваги на те, що надходить з заходу...

Та найбільш тверезо нову поглядів краківський "Час". У статті п. п. "Увільнення Надрені" (в 17. ч. м.) автор признає, що військовий окупації Надрені дозволяє війни — це для тамошнього населення велика прикрість, а для всього німецького народу упокорення національної честі. З другого зазначає фінансову ситуацію Франції та натиск на неї з боку Англії.

Отже Франція в подекуди у примусовому положенні. Треба мати на увазі і не видавати певних оцінок, читаючи про поступ надренських переговорів, як це робить наша (польська) народно-демократична преса.

Щодо претензій Польщі на цій справі голос співзаснованого чинника, то "Час" обмежується до ствердження, що

"На жаль версальський договір не забезпечив нам участі в окупації, отже тим самим і безпосереднього впливу на справу..."

І висновок "Часу" ясний:

Брїні (де послідовно до своєї цілі, себто до німецько-французької угоди і його промова була лише епілогом, що мала обмежити французький вплив прийняти послідовні наслідки Льюкарна і Туарі.

Але ось оголошено офіційний комунікат про порозуміння "грубої пати" з п. Мюллером, порозуміння, яким фактично признає в принципі можливість приспівнення звільнити Надрені та яким рішено остаточно упрямизувати справу воєнного відшкодування, що доведе до бажаної німцям реалізації плану Дола. Телеграми варшавських кореспондентів із Женеві стараються ослабити значення німецького успіху в цих двох точках аргументами, що, мовляв, німцями так не вдалося перевести негайно постанови про звільнення Надрені і не вдалося відмежувати від справ Надрені справу відшкодування. Підкреслює це теж кол. іспанський сенатор п. Косковський у передовій статті у "Курері Варшавському" в 17. ч. м. п. п. "Після жевельського порозуміння".

Перед цим п. Мюллер на оборонявся. Зате оборонявся перед "східним Льюкарном", перед запевненням Польщі і Чехословаччині додаткових заборук забезпечення в заміну за приспівнену евакуацію Надрені.

Однак автор помічається, що у Франції за відміном соціалістів п. Блюма і не завжди відповідального п. Гереса, ні один політик ні на хвилину не зачінає очей на динамічні можливості німецького розросту, як традиційного "драгун".

Шукаючи потіхи, варшавські кореспонденти в Женеві спеціально звертають увагу на третю точку жевельського порозуміння, яка говорить про т. зв. конституційно-узгоджуючу комісію. Поміж ин. Закарпатським і Брїаном бачимо вже рішено, що в отій комісії, займається під увагу спеціальні інтереси Польщі. Інші телеграми передкажуть навіть безпосередню участь Польщі у тій комісії! Однак до варшавських редакцій цього оптимізму мабуть нема. Сьогодні забрав голос у цій справі лише єдиний "Глоб Правди" ("Евакуація Надрені", п. п. Дола і проблема безпеки", передова в 18. ч. м.). Автор цієї статті п. Фальоріан Со-

колов жевельським вислідом не дуже адоволенний.

Безпечно Європа лежить не тільки над Реном, але й над Вислою. Однобокість львівських умов захитала вже її рівновагу. Евакуація Надрені без достаточних гарантії завдала би цій рівновазі новий удар.

І п. Соколов помічає себе лише тим, що справи, які будуть обмірковувати намічені у Женеві мішані комісії, такі важливі, що багато води в Рейні пливти, поки їх вирішать і буде ще час адати інтернаціоналізму "драгунів" пострілів у Німеччину.

І. Н. н.

Радянська Україна.

"Трівожні постріли".

Ща таким наголовом нахлюнуло у харківському "Комуністі" в день 8. вересня п. р. фейлетон (політичний) пресового реформата КПК(У) Андрія Хвалі. Цей фейлетон вартий того, щоб з ним познайомити наших читачів бойові у наймаркантишніших виїзках. В ньому читаємо:

"Знову прогриміли постріли. Уночі знову піднялися бандити-куркули під криком воєністичного шкору й ударили вогнем класової помсти в груди робітничого. У Вінницькій області на с. Давидівка 14. липня п. р. забито пострілом з обрізів Степана Патлатого, селянина "Червоного Краю" та "Радянського Селя", члена КСМУ. В тієї-же області проти почу на 26. липня в с. Головинці пострілом з "Нагана" забито секретаря сільради Евгєна Короля — селянина газети "Червоного Краю". 15. липня п. р. під вогнем трудящого села Семіпівка Київської області — прогриміли постріли з обрізів. Учитель Федір Сатиренко — селянин, що стояв у хаті в двох кроках від міна — смертельно поранений впад, на економічній, і другого дня, після ампутації лівої руки, великої кровотечі й запалення брешки, помер в Германівській лікарні. 3. серпня, в 12. год. дня в Соловельському районі п. р. Київ на подвір'ї буд. ч. 11 по Мелеславській вул. найшли в неприємному стані з кількома вогнепальними ранами залізничника Терентія Коселі — помісочника робітника "Пролетарія" та "Гудка". Випишавши пенсія допомога завдала тяжко пораненого робітника до 2. робітничої лікарні, де він підчас операції помер. Перед смертю останніми словами Патлатого було: "Забийте за селянським робітником". Спілці матеріали довести, що сількор Патлатого був переконаний робітником і громадянином. Про Федора Сатиренка та Евгєна Короля, вже писалося (стаття тов. Михайлика "Комуніст" ч. 199). Понадто, що розшукує злочини учителя Федора Сатиренка привів до куркулі Ногі, а з убитості селянина Евгєна Короля замішана місцева сільська влада, злочинство якої селянин викривав, і навіть — заступник київського окрайкового Ковальчук, якого вже притягнуто до відповідальності".

Майже з усіх газет надходять відомості про збільшення переслідування й утисків проти робітничого. За останній час переслідування селянські збільшилися. Переслідування виявляються різними формами — робітничі забили селянські, що він непридатний до громадської роботи, що його треба звільнити від роботи, як шкідливу людину. Так переслідував селянського учителя Обухівського р. — людина з темним минулим, що провадив протирадянську роботу на селі. Тепер його вилучили з роботи. Бють селянські. За останні 2—3 місяці побили кілька селянських. У с. Карабін, Брусливського району, селянина Кравченка побили голова сільради й місцевий учитель, яких селянин викрив. З намови голови сільради, хулігани побили селянина в с. Галенці, Бородяцького району за те, що викривав їхні злочини... (3 листа "Селянської Газети"). Збільшується переслідування селянські, збільшується переслідування робітничого. І коли на селі бють без усіх необхідних рухів прямо з обрізів, або оточують свою жертву такими тугами, що во-

на може ззагоріти на мить переслідування і збожеволіти від шалених загроз ворогів селянства, то у місті переслідування робітничого вибухають, гучніше. Тут вже не чути обиди, як типового явища (вибуханий вибух не типовий) — але тут масовіше. Поки робітничий або селянський не робітничий — все в нього йде нормально. І вимови з адміністрацією та своїми товаришами являють і ніхто нічого негарного не помічає в роботі. Але тільки-но робітничий або селянський починає робітничий — араз-ж починається боротьба проти його. Одряд-ж він стає іншим, як був до цього до свого тернистого робітничого шляху".

Причиною всіх цих "травматичних пострілів" є, на думку Хвалі, селянська діяльність та буга "куркули", "бандитів", релігій і т. д. які треба негайно приборкати.

"Постріли — читаємо там — що прогриміли на Правобережній Україні — європейські нашім класовим ворогам проти соціалістичного суверенізму, проти його вірного товариша — робітничого руху. Так-ж класово-ворогові нашім партії ті утиски, що терплять робітники навіть від левих від повстанських членів партії, які йдуть своїми шляхами проти партії, проти соціалістичного будівництва".

"І треба нам вдарити! Треба розбудити громадську думку, треба оголосити робітничий рух усього й трудящого відтримкою. Треба, щоб всі ми відчували величезну роботу робітничого суверенізму — пішли у наступ на ворогів його — одвертих і схованих".

"А суд наш повинен по винних вдарити. І вдарити так, щоб тут вся робітничо-селянська Україна. Іншими словами і поети, робітничі й журналісти складають пісні, пишуть поєми великої боротьби цих ліній нового життя. А ми повинні тисячами й тисячами йти в наступ на паймана, на куркулі, на бандитів, на мішанство, на релігій, на некультурність, на хуліганство. Трівожні постріли алоу заглушують про ворога і з окріпавленою ноті несеється злих до дальшої боротьби й праці".

Шкож, не переконуючи, чи може за ма-ло отверто написав Андрій Хвалі? В тій статті дав він добру поштовху і всім радянській пресі, що поминається в межах УСРР, за те, що вона не зникає на своїй справі "тривожних пострілів" та не постаралася своєчасно взяти загрози від них в оборону. З того становища Хвалі не далеко було до висновку, що й та преса "сприяла" куркулі, "бандитам", релігій, мішанству і т. д. Але наводити що й ці міркування величезного ворога російських комуністів, а тепер реформата пресового відділу при ЦК КПК(У) було б недоречно, бо й наведеного досить. Все воно таке вимовне й безпосереднє, що не вимагає ніяких внаслідків та освітлень.

Рим змінився.

(Лист з Італії.)

Рим, 15. IX. 1928.

Якщо вам коли доводилося бувати в Римі, і якщо ви приїхали тепер до нього після двох-трьохрічної відсутності, — час чекати би приємна (або й неприємна) несподіванка: ви не пізнали би Риму. Власно ви відчули би те, що відчуває кожний, віднайшовши свого приятеля після довгих років розлуки: ви знали би, твердо-переконано знали би, що перед вами знаходиться ваш давній приятель і друг, але ви цього вже більш не відчували би. Для вас були би вже чужими, незнайомими, і його посмішка, і погляд втомлений очей, і зморшки, що побігли густою сіткою понад очима, проклали глибокі борозни на лобі і чолах уст. А головне — самий спосіб думання і вислову виразався би вже вам цілком новим і невідомим...

Те саме відчували би ви, певно, в Римі. З тією хіба різницею, що давній приятель ваш сількор пострілів і погорбів, а Рим — помолодшав і випростувався.

окуліст
д-р Яворські
поверну.

Рим нарі, розкинувся далеко поза свої старі межі. На Сторі, де давній Непентальний дорозі, по котрій втівав сонце часу від зморожних Неро, нависли давній Сторі Гери, "дальній озон" а перший соціалістичний революцій, яку завдавав Європа, бо вперше до цієї підпалювали в 185 р. до Р. Хр. коло 4000 пасажів, поклавши Рим і його шалених патрицій на провізонт — і на котрій ще три роки тому відносно повисли різноманітні буги з довгетованими рогами та на котрій з'явилися ангійські туристи, а "дальшими" на переконі сумно переконувалися в "реалістичності" річей і розмірів — (Санта Гора — селі власне дуже невеличкий горбок, на котрому не більш 4000 осіб наріжно були би дуже тісно, а навіть і містяться не дуже просторо) — тепер вирросло ціле місто — "Читта-дзардана" — гарнізонні невеличких, головне тріох поверхових домі з такою татуні-м мала-пелітими, але атробенними задовольня. Це — місто урядовців, Уряд відлучив для збудовання цього міста величезні кредити, допомогли, як міг, індивідуальному влаштуванню і проєсценню вулиць, воді, санітарності, трамваїв, — і тепер ця велика цілком безлюдна місцевість живе повним життям великого модерного передмістя. Бать там відогри, функціонують крамничі, — і коло новачків, свіжо пофарбованих назарсь товнються галасливий народ.

На півночі, за Тибром, на тих півнях полях, де великий римський диктатор Цинциннат, в простоті свого характеру і звичай власноручно ораз позив своє землі, ще разів тринув тому, як оспіванкості, стояло давні відома незначні будівель, що їх майже щорозу заливав водою Тибр. За останні десятиліття там виростає одне з найбільших модерних передмість, під назвою Праті, з прегарними широкими вулицями, обсадженими деревами і прикрашеними вітнінами то волограми. Модерні шестипверхові будинки з гарними фасадами, величезні церкви, широкі майзани, величезні крамничі з багатими вітринами і навіть деякі монументи надають прас цьому давніше цілком пустельному місці. І лише вихідом, сильні тумани зимою та духота літом нагадують, що ці місця були ще не так давно у безперечному володінні повільної Тибру. Але найбільші зміни відбулися тут за останні п'ять років. Не помилюся, коли скажу, що половина Праті виростає власне за останні роки. Місто розрослося в цьому напрямку на кілька кілометрів, досягаючи майже Гори Марія, де в жовтні цього року, в річницю фашистського походу на Рим, поставили величезний монумент Муссоліні з карарського мармору. Тут повиростає головним чином кооперативні палати різних міністерств для приміщення різних їхніх урядовців. І тут уряд вложив величезні кошти, субсидіючи будівництво і даючи довготермінові кредити. Вулиці та майзани розбивалися відповідно до модерних критеріїв зручності, гігієни і краси. Варто особливо відмітити цілком нову площу — "лаціу" Мадонні з її прегарним волограєм, а також бульвар — Віале Мадонні, що має вигляд прегарного соду з витінними поміж двома доріжками автомобілів. Взагалі фашистський уряд, дбаючи про ріст стознї Італії, про достатність економічних і життєвих помешань для своїх урядовців, пильно дбає про естетичну міст і про його гігієну. В цьому відношенні перша місія віддається садженню дерев і заводженню нових садів і парків. Ще не так давно, окрім величезного парку Вілла Боргесе, в осереду міста не було садів, до могли би гуляти діти і відпочивати дорослі. Далі Вілла Боргесе в лоті залишалася завжди замкнена, і мешканці римляни в душі гарячі ко-чі не мали іншої можливості, як залишатися до пізньої ночі на вулицях коло наварів. Тепер, не кажучи вже про те, що сам парк Вілла Боргесе є цілу ніч відкритий при чому на відкритому повітрі відпочивають і дачники і каварні з оркестрами і різними дивертисментами — співачками, хором, гімнастичними, балетом то-що, але і в різних місцях міста повісочено аж і інші сади. Так в са

Берг. Омарский

— Банда пачкарів алкоголю в Злучених Державах. Недавно викрила американська поліція знаменито зорганізовану банду „butlegerie“ в Шикаго. На днях викрила таку саму організацію у Філадельфії. До викриття банди причинилися самі її алдери, що ісособерезно повірили банжам неприродно великі суми гроша. Дроздіаніком банди, як виявилось, а сід-

„ПАЛАТА ТРИКОТАЖІ“

Під фірмою Першорядний товар. Львів, Валога 7.
М. БАРТ Величезний вибір. «ФАБРИЧНІ ЦІНИ.» У власнім інтересі працю переїздити.

стві, був якийсь Гоф, який разом зі своїм помічником переніс за 8 років діяльності банкі — 500 послідовальників. Банда стояла в контакті зі своїми товаришами по фаху в Шікаго.

— Прогібіція, Прогібіція, як відомо, існує в Америці радше на папері ніж на ділі. Головна причина цього явища це те, що злочок не можна людям заборонити ані наважати, хочби і цілий нарід сам собі заборонив чи наказував. Та чого не може зробити ані нарід ані влада, хоче зробити автомобільний фабрикант Дюрант, в Нью Йорку. Він признає 25,000 дол. в нагороду тому, хто подасть найліпшу пораду, як ввести в життя прогібіційні закони.

— Нові горожани Злучених Держав. У Злучених Держав за останніх двадцять літ, від 1907-го до 1927-го року, 5,321,874 чужинців завели бажання стати американськими горожанами. З цього 2,826,706 людей допущено до горожанських іспитів. Означє тільки 2,386,835 дістали горожанські папери і стали повноправними громадянами Злучених Держав. На протязі цього сього часу 6,661 чужинців дістало чеправно американське горожанство і суд відібрав їм право бути горожанами Злучених Держав. Заплата за натуралізацію за тих двадцять літ доходила до 10,824,000 доларів, а кошти натуралізації 10,336,000 доларів.

— Скільки людей переїздить Ніагару? За один рік, від березня 1927-го до 1928 року, переїшло і переїхало 10 мільйонів людей через всі три мости, які ідуть понад водонад Ніагару і дучать Канаду із Злученими Державами. За той самий час переїхало через мости 2,619,772 авт. З того 1,003,836 авт переїхало з Канади до Злучених Держав і 1,015,936 відсиди до Канади. Обчислюють, що цього року туристичний рух до Канади і з Канади є ще більший.

— Спокійний погляд на світ може мати людина лише тоді, коли забезпечила своє життя та життя своїх близьких. Хто хоче довідатись про умовини забезпечення, нехай звернеться до нашого Т-ва „Карпатів“, Львів, Руська 18, 1. в.

3 відчитової салі.

СУЧАСНИЙ КИТАЙ І УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

З ініціативи пос. Дм. Паліва, а під фірмою Т-ва українських письменників і журналістів відбувся в середу (19. ш. м.) в салі „Української Бесіди“ відчит п. Костіва Пиряна про сучасний Китай. Публіка, призначена емоційною темою, битком заповнила салу. На жаль, презент не здійснив покладах у цьому надії. Відчит мав дуже загальний характер. Презент зазвичай користувався бомбастичною фразеологією студентського рівня, часто відбігаючи від теми, а ще частіше поминавши факти, навіть відомі пересічному газетному читачеві.

Презент поротно подав географію і обласний поділ Китаю, а описав зупинився теж найзагальніше над питавським хлібопобором, торговлею і промислом. Дещо цікавого подав він про селення життів китайців, але — перейшовши до релігійного, тільки прихвально назвав різні релігії (буддизм, конфуціанізм, шаманізм, чжюккінізм сонца) і почав „торопити“ критиків як засіб імперіалістичної політики, мабуть забуваючи, що до визволення Китаю належить „християнський генерал“ Фенг. Загалом говорячи презент і про китайське шкільництво, яке — хоч не дав несторонній загальної оцінки, — то випускає добрих спеціалістів, що — козани — не в галапах свого народу. Мало що зміг сказати доповідь про китайську літературу, що знає, що ця ділянка є чужа для нього, а ще нічого про театр. Приступаючи до обговорення політичного життя Китаю, презент зазвичай загальною лише 17-літню вважальну боротьбу під проводом Чанг-Кай-Шека (якого він називав Ян-Кай-Ші). У часі так, консервського повстання він задував великі страхоті, а між іншим переробив мірку, позичив нам до вірування, що англійці, опанувавши Пекін, вирішили розвинути населення пісторамілітарного міста. Вкінці доповідач, що відчитав свій реферат досить кепсько, російською промислову мову, приєднався до думки Вілльгельма II про жовту небезпеку.

Говорячи про китайську політику, не помилую доповідь і нашої політики та парламентарної репрезентативності, що — зовсім природно — викликало згубування саука-

ція. Момта було чути замітки, що — мовляки — в порядку є, коли презент говорить про Китай, пробувши в цьому нісмі ніт, але в якій речі пробує він притягувати нашу політику, коли в справу не пробує ніщо і нісміх тяжкі.

Напринімі подас доповідувач деякі дані про життя-буття українців на Зеленому Кліні і в Манджурії. На Зеленому Кліні живе до півтора мільйона українців (56 пр. вого населення), займаються хліборобством. Українське населення живе там в достатку (пересічне посідання від 30—100 десятин). За часів існування національної влади на Україні Зелений Клім заворушися, виявляючи великі потенції в намірах творення власного життя. В дові Котхакішчии українське життя на Зел. Кліні почало занепадати, а вже зовсім заглохло з приходом більшовицької влади. Радянська влада пера на Зел. Кліні навспрять русифікаційну політику. Нема там ні українських шкіл, ні українських газет, навіть газет з України не допущають на Зелений Клім. В Манджурії живе до 50 тисяч українського населення. В не головним чином саукбоні манджурської залізничі та торговлі. Осередком українського життя в Манджурії є Харбін, де за часів існування національної влади на Україні побудовано триповерховий будинок, в якому приміщено українську народну школу, українську гімназію і українські громадські організації. З моментом поширення більшовицької влади на Далекому Сході і переходу манджурської залізничі в руки більшовиків, українське життя в Харбіні занепадо. Більшовики захопили були навіть український дім, який в черги захопили китайці, заявляючи, що повернуть його українській національній владі, скоро така зайде на Україну.

Найбільшу життєвість в Харбіні виявляє Українсько-галицький Комітет під проводом Паславського. Тепер представником українського життя в Харбіні є Т-во „Січ“ під проводом згаданого Паславського і Марцішина (оба галичани) та українська церква. Рівень реферату п. Костіва Пиряна був вище середнього. Порухне в цьому справі були трантовані дуже загально і нерівномірно, мало що даючи інтелегентному слухачеві. А вже бомбастична фразеологія і світоглядна невробленість були просто нестерпимі. Тому Т-во письменників і журналістів мусить на будуче бути обережним у формуванні принагідних презентів, щоб не обидати своїй будь-що-будь поважної фірми.

С. Р.

3 театру.

„Нітуш“, оперетка в 3 актах (4 відслонях).

Стара оперетка в старій обстановці і такій-же обсаді, з вишкою відомої опереткової співачки Ельни Гіштетт, що прозувала титуловану партію. Під златом цієї співачки відбувалася ціла вистава, вона й стягнула своїм виступом численну публіку, що заповнила весь театр. Ельна Гіштетт має незвичайно симпатичний телос, наче сотоворений до оперетки, й орудує ним дуже й легко. Голос цей чистий, звучний, повний жгкості, однаковий у всіх тонах — і ним вона захопила всю публіку. Колиж до того додати й гарну сценічну попку (була тільки трохи за біда) і повну темпераменту, добре обдуману гру, то не подивуємось, що героєм вестера була вона не тільки по наказу лібретистів, але й по оцінці захопленої публіки.

З її партнерів сід відхитити повного гумору Солицьського в подвійній, а радше в потрійній ролі (органіста, композіста і вокалі) і незрівняного Шосанди в епізодичній ролі театрального інспіцієнта. Роль майора (Ковальський) була надто скарпатуризована і вийшла трохи за різко. Інші виконавці, пущивши й жінки, були на загаль на свободному місці.

„Нітуш“ як цілість вийшла безаганно, хоч у деяких місцях сідно було слабу підготовку. Видно, що приготувано, а радше поновлено цю річ прихвально, з приводу приходу й виступу Ельни Гіштетт. До загального успіху вистави причинились виступи балету, які гарячо оплескувано, й оркестра під проводом Т. Серединського.

С. Н.

Театри.

Великий Миський Театр:

22-го г. 3. попел. „Король Жигмунт Август“.

22-го г. 7-30 веч. „Ірідіон“ Красінського.

Кіна.

„Аполло“: „Пожожа Галичини“ (Переможець серцею).

„Лен“: § 182 „Зиссвальдена“.

„Оза“: „Сьоме небо“.

„Палас“: „Фальшівники мільйонів“ Гаррі Піль.

„Фатанорган“: „Студент з Праги“.

Дописи.

КАЛУЩИНЯ. (З приводу загальних зборів Повітового Союзу Кооператив). Для 9. вересня ц. р. відбулися в Калуші загальні збори Повітового Союзу Кооператив при участі уповноважених відпоручників сільських кооператив, делегатів Релігійного Союзу і кількох десятків гостей. По звітах управи, надірної ради і контрольної комісії виявилася річна і поважна дискусія, в якій забирали голос як делегати, так і запрошені гості. В дискусії стверджено, що управа ПСК., який об'єднує 79 сільських кооператив, розуміє свою велику й відповідальну задачу і старатися всіма силами поставити ідею кооперативу на відповідній височині. Всех там не вдалось ще довести в сільських кооперативах до бездоганного діловодства. В дискусії стверджено три головні хибні недозагання в кооперативній організації, які наважало усунути. Ці недозагання такі: 1. Епідемічний ханка (крадіжні). 2. Недостаток кооперативної дисципліни. В діловому році стверджено в союзних кооперативах ясового чи товарного ханка на суму 22 тисяч золотих; борги далеко перевищують суму зложених уділів; кооперативи лише в 30 проц. полатоджують свої запотребування з П. С. К. Як управа ПСК., так делегати Р. С. і поодинокі сільських кооператив, отже цілі збори, ствердили в кооперативній організації три грізні недуги, які гальмують його природний розвиток, а навіть загрожують життю. Щоб ці недуги виличити, подавали продинові бесідники мекше або Альше влучні рецепти. Одні радили вибрати спеціальну комісію до розслідування ханк, інші домагались підвищення платні службовикам, ще інші радили стягати борги за посередництвом ПСК. судою дорогою і т. і. На мою думку всі ці засоби не доведуть до мети. Практичний лікар не обмежується до констатування такої чи іншої недуги у свого пацієнта і до записання ліків, лише старатися дослідити причину недуги і її усунути, а тоді недуга сама устунить. Так і тут треба вишукувати причину цих недозагань і її усунути. Яким є причина цих неорганізованих відносин? Відповідь на це питання одне: Причиною цих недозагань в кооперативній організації є недостаточна просвіта загальна, а спеціально недостаточна просвіта кооперативна в широких масах українського населення. Без просвіти нема кооператив. Просвіта мусить промискувати шлях кооперативу і йти в ширі в кооператив. Тимчасом цього нема. Делі ПСК. поділи про постійних агрономів, а як поділи про просвітних робітників. Крім агрономів належало би при кожній ПСК. мати постійного просвітнього референта, який їхав би від села до села і живим словом ширив просвіту й кооперативну ідею. Другим середняком до ширшого просвіти й кооперативної ідеї є друковане слово. Кожна соціална організація має свою пресу, котра є тим могутнім чинником, що спомог мільйонним цим членів даної організації в одну велику родину. Має і кооперативна організація свою пресу, свій „Господарсько-Кооперативний Часопис“, але цей часопис ні формою ні змістом не відповідає позитивному завданню; він широкий мас українського населення є він неперистушаний і малоцікавий. З нього користають лише члени управи і по часті члени налідрних рад, потім сід за загалу членів, що стоять на низькій рівні інтелектуального розвитку, є він за мало популярний. Щоб кооперативну ідею ширити з успіхом, мусить кожний член кооператива користати з кооперативного часопису. А що члени кооперативу є окодо пів мільйона, повинні в такій нахалді виходити й кооперативний часопис. Український часопис в півлітньому нахалді — це мрія, але це вже перешли в себе англійці, німці, французи й інші. Правда, хто знає, як український селянин перало купує часопис, не буде сумніватися, що підляг кохін 10 зол. у рік з для цього сезону; але наш кооперативний часопис хі б не легко находити в відомій нахалді. Це дачею осунути в такій спаді: Пошлімі, що сільська кооператив-

на об'єднує 150 членів. Управа ділить членів на райони, себто на турти по 10 членів; у кожній турці випускає найкращішого лектора, якому буде вислатити часопис. Цей лектор буде раз у місяць збирати свій турток і йому читати часопис (якщо всі члени вислухають, можна передавати часопис з руц до руц). Коштів радо послухав читачого, а по прочитанню виявляється туртка (дискусія), яка причинилася до викладення і до вписання змісту прочитаного. Кошти були мінімальні, бо на одного члена припадало заплатити одного золотого в рік, а ли це вже стати і найбільшого. При таких великих нахалді можна редатувати часопис ефимратше і ярм кооперативних відомостей можна поміщувати в ньому короткі статті на бігучі теми: політичні, культурні й господарські та перепитати їх сільовиками, ширити й доплатити. Користь з цього булаб значею, а навіть усталити до меншої міри партійні неагиди, бо популярний кооперативний часопис ваднав би всіх членів ідейно в одну велику українську сімю.

П. Гайда.

Зі спортивного життя.

Ситківкові змагання за мистецтво Львова.

На закінчення ситківкового сезону уладжує Львівський Клуб Ситківкарів змагання за мистецтво Львова в длах 27—30 вересня ц. р. Сього-річні загальні, а потім окремі ситківкові змагання, що відбулися на весну, одні у Львові, другі в Кодоші, виказали значний поступ нашої ситківки. Поступ цей видно у піднесенні загального рівня гри, а передовсім у сміливій апрівації власи чоловічих грацій. Зникає ця рижина, яку було видно ще минулого року між першим і кількома другими та між ними й далішими. Мистець Романковський — уже має конкурентів, одначе наразі годі буде мабуть видерти йому палму першества. Тому змагання ці покажуть публіці дуже цікаву та запальну боротьбу за почесний титул, тим більше, що стрітяться тут ціла сім'я нашої ситківки як Львова, так і провінції. Змагання відбуватимуться на тонах при худ. Войцях. Згодом до 26. вересня приймає голова Л. К. С. п. В. Палія у вишарі Шенченя, Ринка ч. 10. Вписове від подинові гри 3 зол., від по дві йної та мішаної 1 зол.

Нові книжки й журнали.

Григорій Омеляненко „Я. Г. Кухаренко, наказний отаман війська чорноморського“. З нагоди 65-ої річниці смерті Я. Г. Кухаренка й 3-ої річниці виготовлення до друку видання збірки його творів. Накладом В-на „Она“, Коломия, 1928. Розмір: мала 8-ка.

M. Cipek-Chod „Droga do szczęścia“, Przekład autorzytowany M. Budkiewiczowej, Warszawa; Biblioteka Głosowa, 8°.

Charles Englis „Le Budget de 1929“, Sources et documents Tchecoslovaques, No 7. Edition „Orbis“, Prague, 1928.

„Кооперативна Республіка“, економічно-суспільний місячник. Львів — вересень, 1928. Зміст: В. Санітський: Микола Зібер; С. Воробейський: Проблеми кооперативу й миру; Ім. Храпеліч: Кооперативний максималізм; О. Мицюк: Сільське господарство та індустрія СССР; Е. Давід: Кооперативизм сіл господарства; Криза польського тесильного промислу; І. Галузинський: Фінансування кооперативу; К. Коберський: Кредит; К. Гальдебранд: Головні проблеми ведення кредитових кооператива; Л. Дік: Техніка кооперативної торгівлі в Німеччині; Господарська хроніка; І. Лалчук: Огляд кооперативного руху в перемиській округі; З життя чужої кооперативу; Серед книг і журналів; Бодічі втрапи.

„Життя й Революція“, місячник. Київська ІХ, вересень 1928. Державне видавництво України. Зміст: Д. Загала — Ліст; Д. Загала — Діалог з далеч; М. Івченко — На д'є-спани; М. Селезко — Діалог-елі-стан; Я. Катюра — Чад; М. Бажан — Фокстрот; Ш. Андерсон — Усі враз; М. Пригара — Вояки; Б. Антопенко — Давидович. — 2×2—47; Я. Самченко — З початку духовної літератури; П. Филіппович — Образ Прометей і творець Лесі Українки; В. Якубський — Свідання Лесі Українки; М. Зерон — У справі віршованого переказу; Ю. Смолич — Українські драматичні театри в сезоні 1927—28 років; Е. Периш — Чернівецький — романіст та теоретик виставки; новини перекладної літератури; М. Вороний — З приводу „Співаних М. Л. Кропивницького“; — бібліографія.

„Жіноча Доля“ — двотижневик для українського жіноцтва; Коломия, 15. вересня 1928.

„Літопис українського руху“ — орган Державної Бібліотекної; щотижневий видання Української Книжкової Палати. Рік вид. 3-й, № 29—30.

„Духовний Січ“ — церковно народний ілюстрований журнал, виходить два рази кожного місяця й є присвячений справлях Православної Церкви. Рік вид. 5-ий, число 72.

Польські Заведення Цинкового Промислу С. А.

в БЕНДЗИНІ -- Фабричний відділ в Крулевській Гуті (Em Schirokauer)

Телефон ч. 30 і 501.
Рік закладення 1899.
Вісників власна.

СКЛАДИ КОНСИГНАЦІЙНІ: ВАРШАВА. Залізна Брама ч. 2. — КРАКІВ, Дайвур ч. 10. — ЛЬВІВ, Вольносць ч. 2. — СТАНИСЛАВІВ, Галицька ч. 8.
Генеральне заступництво на експорт.
Відень, VII 2, Neustiftgasse № 3.

Фабрикація залізних блях поцинкованих. Вальцювання цинкової бляхи, фабрика діркованих блях. Бубни залізні поцинковані. Скрині до вугля і на відпадки. Гури, патентовані коліна, дверцята до печей і т. п.
Річна продукція 24.000 тон (в тім експорт 8.000 тон).

„Віра і Наука“ — євангельський часопис, присвячений духовному, культурному і економічному життю українського народу; Коломия, 7. вересня 1928.

„Сільський Господар“ — орган Крайового Товариства Господарського „Сільський Господар“; Львів, дня 13. вересня 1928.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабінєвича.

Стоянів

23/IX Циганка Аза.
24/IX Маруся Богуславка.

Горехів

25/IX Циганка Аза.
26/IX Гейша.
27/IX Вихрест.

Перез відомо на Водний Театр дня 6. і 7. Х. завітає до Львова з опереткою „Гейша“.

Проби хору Тов. Боян починаються ввечері 25 вересня 1928 о год. 7:30 ввечері. З огляду на близький вечір концерт проситься о численну участь. Виспіваних членів відбуваються перед пробом кожного вторга і п'ятниці від год. 7. ввечері.

Після дипломового іспиту на Високий Торговецький Академії у Відні, Володимир Яковський із Закарпаття промовав дня 17. 8. п. р. на інженерів торговельних наук на Високій Технічній і Комерційній Академії в Ліззі на основі праці: „Україна і Росія як господарські області в Східній Європі“.

Віча сен. Кисілевської відбулися в таких місцевостях: в Ходорозі 20. п. м., в Сколімі 21. п. м., у Славську 22. п. м., в Золочеві 23. п. м., в Дорожіві, пов. Самбір 30. п. м.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ПОШУКУЮ саужинні до всього від 1. X. Українки досить інтелігентної, хотіла любити діти, скромних літальних. Подати усілякі свідоцтва, фотографії. Комітет: Pohorecki, ulawy. 593 1-2

ПАРЦЕЛЯ В ГРЕБЕНОВІ — чудово-гарно положена. 400 сажнів, на 1300 дол. до продажу. Більш інформації в Терг. Пром. Банку, Львів, Бойків 4. 694 1-2

ВДОВА бездітна, або сирота по священику, в середній віці, господарна, загідна, з рекомендаціями поважних осіб, знайде вигідне призначення в домі у підписаної. Олена Веніковна, жена пароха в Старім Самборі. 591 1-3

НА СПЛАТИ ОТОМАНІ 55 зод. КВ. НАПКИ 25. Фотоалбум до розкладу 15. Фабрика ЗАКС Личаківська ч. 132. 502 4-7

ГОДИННИК „Zenith“, „Longines“ також біжутерія власного виробу поручає: Домбровський - Розважівський, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 2481 13-2

МАТЕРІАЛИ з морської трави 30 зод. Волощині 75 зод., машинове перероблювання і дезінфекція 10 зод. Дрогичинський 26 зод. — Фабрика Запс, вул. Личаківська ч. 132. 488 5 7

ЛЮБКО кухонне 13 зод. Сіткове 40. — Скринькове тапінероване 15. — Дрогичинський 26. — Фабрика Запс, вул. Личаківська ч. 132. 489 6-8

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІДРОБИ продає за готівку і на рахунок десятилітній у власній крамничній фірмі Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 5. Купують брильянти, золото, срібло плачу найвищі ціни. 5 116-7

НА СПЛАТИ ЛЮБКА машинні 200 зод. На провінцію без поручення. — Фабрика Запс, вул. Личаківська ч. 132. 387 4-7

Найновіші моделі!

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ — вул. Вілп. Поля ч. 1. (біля Зеленої) Тел. 59-60 505 1-5

ТОЛОЧАЛЬНІ наймодерніші десени на плетених плащах, навіть зніжених. Відвідування на спеціальних машинах. Перероблювання на модний фасон. Фарбування футер лисими способами. — М. Водницька-Павлюк, Львів, вул. Соборської ч. 12. Тел. 17-04. 570 6-7

ВЛАСНИЧКА вищої школи жіночого вранствла повідомляє, що при школі відкрито робітню музавури. для учениць жіночих шкіл, по ціні 20 зод. Також приймає працю в найкращих кружках, по найвищих цінах. М. Коздовська, Академічна 22. 497 3-7

МАЮ честь довести до відома, що з дня 13. IX 1928 я отворив реставрацію „ГИГИЕНА“ в Турні м. Стр. (Ринок, дн ч. Терера). Кожночасно добірні зміни і горачі потрапили, — соціална обслуга. — Вечером концерт. Поручаючись ласкавим агентам — остаюсь з високим поважанням А. Тенненбаум. 599

НА дуже корисних устатках продаю новий дім однопверховий з вілним мешканням, річний чини чотириста дол. Готівка 2.300 дол. Ігнат, Куркова 24. Львів. 599 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редація не відповідає.

Спеціаліст педур легінів, серан і мозука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 18-24

РЕНТГЕНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Діатермія, кварцева лампа

д-р Ізидор Гамершмід

596 Самбір, вул. Львівська 21. 1-1

ОРТОПЕД ХІРУРГ д-р С. Тенненбаум повернувся і ординує в своїм ортопедичнім заведенні Малецького 5. Тел. 26-93. 551 2-2

АДВОКАТ

д-р Андрій Чайковський

веде адвокатську канцелярію

в КОЛОМІ

в Народній Домі при вул. Косцюшка ч. 23. 1-1

Магазин і робітня ФУТЕР

КАРОЛЯ ЦВИНАРА

виконує всілякі кушнірські роботи найдешевше — після найновіших фасонів

вул. Крива 10. Львів, Руська 18.

біля Гім. Банку. 547 4 4

ПАННА з доброго дому з улюбленою комнатою, бажав пізнати в матрімоніальних цілях шляхом браку відповідних найомостей, музичну від 35-40 літ (адвокатів не вичислюючи).

Зголошення до Адміністрації „Діло“ під Б. Г. 595 1-1

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ ВОЛОДИМИРА МАГАСА в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинка ліярня дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металу зі звучним голосом і солідним виконанням.

Завжди має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.

Ціни конкурційні і на догідні сплати. 20-літня порука за голом і розбиття дзвона.

ПЛАЩІ, КОСТЮМИ, СУКНІ І ФУТЕР, ТАКОЖ ОКЕМІЙ ЧІДПІЛ ТРИКОТАЖІ за найдешевших цінах поручає паніше

Е. ТАУБЕ Львів Галлер і Ска Рутівського 11

Непромокальні плахти

нагороджені у величезній виборі **І. КОРАД**, Львів, вул. Гетманська 22. Тел. 49-83. 550 2-2

ВИНО, домашнього виробу.

дешеве, адороже і легко робиться, з яблук, слив, сливон, жита, терпіння і шипш, на благородних дріжджах, які можна набути в дрогуерії

ГІРЛЯНОГО в Коломні.

Кожний повинен робити. Брошури і дріжджа писані на бажання на провінцію за післяплатою. 1-1

ФАХІВЦЯ

до організації експорту яєць, приймає Центросоюз. Посада до обняття ссчас, платня відповідно до кваліфікації. Писання подання з відписами свідоцтва і описом життя слати на адресу: Центросоюз, 588 Львів, Зіморівича 20. 2-2

КОНКУРС.

Видів Філії „Просвіта“ і Кружок УІПТ. в Теревалі оголошують конкурс на посаду сталого урядовця обох товариств. Винагається бодай вище середнє образование, курс освітній або дво-літня практика при освітньо-шкільних інституціях. Подання слати до 15. X. 1928 до виділу Філії „Просвіта“ в Теревалі. Умова на місці. 584 2-3

На замовлення готові

ФУТРА і перерібки поручає

ф-ма Ф. І. ЛЮБЕЛЬСЬКІ

Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70

569 40 літ існує. 2-10

Запросини до передплати на рік 1928-29.

З днем 1. жовтня 1928 р. починається другий рік існування

ЖУРНАЛУ „ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“

Хоч цей журнал доволі відомий у кругах громадянства, проте в передплаті не найшов такого поширення, як належало. Однак Т-во „Просвіта“ і Редація журналу мають ту сміливу віру, що в другому році видавництва зросте, бо найде відповідну підтримку. — Зміст і вигляд журналу незмінний. — На рік вийде 12 чисел. — Кожне число по 32 сторінки буде багато ілюстроване. — Журнал подає знання з різних галузей науки й життя.

Передплата на рік виносить 18 зод., на 6 місяців 9 зод., на 3 місяці 5 зод.

Поодинокі число коштує 2 зод. — Просимо відновляти передплату.

При кожноточасній зміні адреси необхідно подавати давню адресу.

Адреса Редації і Адміністрації: Львів, Ринок ч. 10. П. пов. Товариство „Просвіта“.

Володимир Козакевич, ем. радник судовий в Самборі. д-р Олександр Козакевич, лікар в Коломні.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Тел.сф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-21.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Поширення концесій у СРСР.

Львів, 23. вересня 1928.

Радянська союзна телеграфічна агенція привнесла перед кількома днями вістку про те, що всемогутній Раднарком, тобто уряд СРСР приймає постанову про поширення концесій для чужинних капіталістів. Вже з телеграфічної інформації видно, що мова тут не про збільшення числа концесій для поодиноких чужинних капіталістичних фірм, але про щось далеко важніше та більше далекосяжне, бо про збільшення прав і привілеїв для тих, що підуть на більшовицькі концесії та зловживатимуть своїм капіталом у СРСР.

Досі вели більшовицькі таку концесійну політику, що всі чужинні капіталісти, хоч і заключали концесійні договори та зловживали в СРСР своїм капіталом, то були дуже скоро пригноблені до ліквідації і договорів і підприємств з тієї простої причини, що не могли працювати в обставинах більшовицької економічної диктатури. При чім не треба забувати, що йшли вони на ті концесії під впливом більшовицьких запевнень про „уступки та привілеї“. Практика більшовицької господарської дійсності розчарувала тих чужинців дуже болючо і вони один за другим почали покидати „дотинні“ пороги більшовицького господарства. Це в свою чергу причинилося до підковитого скрахування політики концесій та до погіршення великого недовіря до більшовицької концесійної політики серед усіх капіталістів та капіталістичних підприємств Європи й Америки. На тім найгірше виїшли очевидно, більшовицькі.

Господарські труднощі, затяжна криза в промислі, безробіття і в слід за тим величезне розхвалення т. зв. економічних новин (особливо велика розбіжність сільсько-господарського і промислового їх рамення) привели комуністів відновити зглядом обновили свою концесійну політику при допомозі цілком нових засобів. В чім же суть тих засобів? Отже слід насамперед ствердити, що досі видавали більшовицькі концесії тільки для експлуатації природних і сирих багатств краю, при чім вважали це засобом для відновлення використання тих багатств для себе, бо самостійно вони цього робити не могли не маючи гроша. Тепер справа представляється дещо інакше. Більшовицькі вирішили поширити концесії і на ділянку репродуктивного сиріаці промислу. Досі в тім ділянці правив виключно більшовицький державний промисел. Зі згаданої телеграми виходить, що чужинний капітал дістане на основі нової концесійної політики повну змогу праці в ділянках металургійного, автомобільного, паперового, целюлозного, шовківничого та красильного (виріб красок) промислу.

Але річ не в тім, що чужинні зможуть дістати там концесії, а в тім, що дістануть їх на основі великих привілеїв у нутрі СРСР. А це найважливіше! Як ці привілеї? Між найважливішими з них є митні полегшення для опровадження фабричних машин і фабричного обладнання для дотичних фабрик, а далі ціла низка полегшень при проїзді заграницю зовсім до СРСР. Означе й на тому не кінець тих нових привілеїв! Бо чи не найважливішим з них буде той, що чужинні промислові капіталісти зможуть

виробляти у фабриках (отриманих на основі концесійного договору) товар збувати безпосередньо на всіх ринках СРСР. Що це значить? Це означає, що побіч державної торгівлі, санкціонується у СРСР приватна, велика торгівля, але торгівля упривілежених чужинців. Чим не веде до абсурду комуністичних теорій та невдатих практик у націоналізації торгівлі?

Самоозрозуміло, що для більшовицьких, які довели все своє господарство до стану цілковитого безвладдя, а попри те, розчарувати всіх, що спробували їх концесій, не було іншого виходу. На такий шлях упривілежування чужого капіталу мусіли вступити тому, що цего вимагали внутрішні обставини готельного на капітал господарства і промислу, а далі й тому, що без того не найшовся вже ні один чужинний капіталіст, охочий на вкладання капіталу в більшовицькі підприємства для спільного експерименту. Чужі капіталісти готові дати капітал, але під умовою, що матимуть з них великі доходи. Отже нові привілеї мають їм ті доходи забезпечити. Все це дуже гарне, але що в такому випадку з більшовицьким соціалізмом та соці-

ялістичною господаркою? А шебеш — П повинна владати.

Тут нисується ще одне помічання. Якщо ця нова постановка про концесії вийде в життя, тоді буде в СРСР дві системи господарства побіч себе. Націоналізований і приватний промисел і націоналізований (монопольний) та приватний збут промислових продуктів. Отже буде конкуренція! А хто її буде регулювати та виплачувати її канти? Мабуть чужинні держави, що стоятимуть за спиною своїх капіталістів. Таким чином поволі, але поступово цілий промисел СРСР готовий перейти в руки чужинців, бо ж ні з приватним конкуренції не витримає. І неже СРСР стає тоді господарством монополією чужинного капіталу? На що ж тоді було так завзято вистити весь капітал чужинних своїх промисловців? Словом чудні не та незрозумілі для звичайних смертних речі. Щоб їх зрозуміти треба бути... комуністом. Бо тільки комуніст у своїй інспірації і по повну концесійну політику потребами і konieczностями пролетарської революції. По людськи думаючи люди того ніколи не зрозуміють.

На біжучі теми.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 15. вересня 1928.

I.

Кілька днів тому химерний припадок звів одного вашого співробітника з двома колишніми добрими знайомими, з якими він часто стрічався й розмовляв, окремо й разом, у першій половині 1919 р., яких потім стрічав тільки рідко й випадково та з якими розмова на біжучі політичні теми розвивалася, себто відновилася, що-рідко на днях. Один з цих знайомих — англієць закордонної служби; слово його мало велике значіння в британській делегації на мирову конференцію. Другий розмовець — один з двох-трех найвідатніших французьких публіцистів нашого часу, націоналіст, завзятий германофоб. Розмова котилася спершу біля питань, які з нашою батьківщиною мають тільки посередній зв'язок; ваш співробітник уважав відповідніш туди не втручати, а мовчати й слухати.

Чи це добре буде переповісти ту, першу, частину розмови й нашому читачеві?

II.

— Так, мій дорогий (імярек) правда Ваша: парки тчуть... і то тільки в Бритійському Музеї. Недобрим духом пахне в повітрі. Америка зайняла в наших журах те місце, яке займала перед війною Німеччина — те саме, яке держала Франція за Наполеона і перед ним. Долар схилюється задушити фунт. Він іде до цієї мети з тою „ідеалістичною“ грубістю, яка характеризує другу галузь людей нашої мови. Американці олутані шалом простору, який заступає в них місце розуміння часу. Їм треба всього, і скрізь. Наступає година, коли треба буде їх почити, що Англія ще не зовсім спорохняла, та що вона ще не роздавлена агітацією декількох залядених індійських пророків.

— Як воно? — перебив француз, живо зацікавлений.

— А, природно: показуючи зуби, чи то пак нашу флоту, яку Америка всіма силами хоче перевищити. Однак хоча Ви й не входите до уряду Вашої країни, то Ви неже таки завважили три дрібні події: що ми заключили флотову угоду з Вами, мабуть трохи менше пусту від той, яку недавно так пишню підписували на Орсейському Побережжі. Угода ця розділа наслідком одної великої флотової параді в Гаврі, де ваша молода флота представилася нашим знавцям зовсім не зле. Американці й не скривають свого недовдоволення нашою угодою, а Кельдаль демонстраційно обмінував Англію і поїхав з Парижа до Ірландії.

— Хочете сказати, що гаврський флотовий перегляд справді був уладжений з порозуміння, з „антанти“ між Лондоном і Парижем?

— Не сумнівайтесь в цьому. Маніфестацію ту приготовлено віддана, а ході довгих перемов з британською адміраліцією. Не забувайте, що разом ми довжили супроти долара, і що вуйко Сам безоглядно, наче Шилок, хоче видушити з нас цей безмірний довг, до останнього гроша. Знов-же глибока причина небувалого безробіття, яка нас підкошує, є величезне соперництво американського поліза на всіх світових ринках. Ці ненажирні нас уже вигнали в багатьох предметах промислового вивозу. Це не може тягтися в безконечність: це загрожують Англії революцією. Ваш Тіер сказав був, що революція так довго не переможе в Західній Європі, поки вона не запанує в Англії; а ми вже мали Макдональда, і подув революції вже віяв над нами!

— Таким чином ви вже числитеся із аудитором між Європою — представленою нашими двома націями — зі Зєдненими Державами?

— Ще не зараз, і не треба й ка-

зати, що ми воліли його вининути. Однак американська дипломатія дуже поважно нас занепокоює, і краще бути готовим на все. З огляду на те окупація Надренщини, яка досі є в осередку наших сует, усувається в наших очах — щораз дальший план і відходить з моди — щось, наче довге волосся в жінок, або довгі й тісні спідниці... занад пухляк.

Французови остання увага не була по нуду, але він адержався з замітаними проти неї, і тільки кинув:

- А що Японія?
- З нази, очевидно
- А Канада?

— Канадська доміна — наша передня сторожа в Новому Світі.

— Передня сторожа доволі нерада, коли вірити тому, що я чув зараз після закінчення війни, з уст канадських офіцерів.

— Пригадайте собі, що сказав ваш Бонапарт про своїх гренадірів: вони все нарікають, але вони все й ідуть вперед. А, скажіть мені, друже, неже ви не покористалися своєю гостинною в Лондоні, щоб поїхати до Портсмасу і оглянути кілька наших кораблів нового моделю? Кажуть, що воно дуже цікаве.

— Особливо американцям, каже сміючись француз. Та впевню вас що наша палата послів широко роззявила рота, якби хтось з наших депутатів або міністрів з трибуни розказав те, що ви мені кажете про нашу флотову угоду...

— Депутати, чи ні, мій друже, а люди завсіди роззявляють рота, а навіть стають дуба, коли раптом дійсність вирине з фікції, з пустих балачок і з фальшивих істин. Те, що я вам тільки що говорив, є від доброго пір року притчею, а ваяццх у кількох найповажніших наших кабюках... Ще одно — я майже забув пригадати справжній скандал: не-ж Америка, не хто інший, як в Європі, так в Азії, в Китаї, звала ні наші наші заходи на оконечну блокаду більшовиків одним культурним фронтом! Думаете, що вона зробила це з любові до комунізму? Ні, з ненависти до нас! Вони вважає форми уряду і соціальні порядки явищами минулими, підпадаючими еволюції, а натомість вона рахує на союз з традиційним Білим Медведом проти нас, Бритійського Кита. Але побачимо!

III.

Розмова скочувалася на радянські, потім на загальні східно-європейські питання, на Польщу, Україну, навіть Східну Галичину. І співробітничави вашому знов прийшлося почути, з французьких і англійських уст однозгідно, ту саму пісеньку, яку в останньому році він мав прикрісті чувати аж занадто часто, в Парижі і в Лондоні: що „дуже відомі“, „українські дипломати“ (одного з них і названо іменем: це варшавський синюк колишнього будковинського діяча) впевняють, що інтереси Польщі й України на сході Європи, мовляв, в засаді тотожні: що коли є спірні питання, то тільки за дрібницями, що зосібна Східна Галичина — тільки незначна частина великої України, яка й готова радо її „посвятити“ Річпосполитій, аби тільки добути поміч проти Росії... І так далі, але повторювати цю дуже цікаву теорію — річ зайва, бо читачі „Діла“ знають її і без того.

А повторювати, що ваш співробітник на ці уваги відповів англійському й французькому другові — річ неможлива, бо воно ледви чи сподобалося львівській цензурі, прокураторській та іншій.

3 „Рідної Школи“.

Випускнення.

У зв'язку з дискусійною статтею п. дир. Антона Крушельницького в „Ділі“ (ч. 182 з 16 серпня 1928 р.) подасмо до редакційного відомо, що Добродійний Комітет Львівських Економічних Установ, — до якого входять: Центробанк, Земельний банк Галичини, Дністер, Народна Торговля, Центросоюз, Массосоюз, Народна Господарина, Достана і Рівнісний Союз, — азоким за час від 1. січня до кінця серпня 1928 р. на цілі „Рідної Школи“ отримали:

дня 28. лютого	400—	зол.
11. квітня	300—	„
30. травня	500—	„
25. липня	400—	„
Разом	1,600—	зол.

Крім того поділили львівські Центральні асоціації в тому самому часі на цілі „Рідної Школи“:

„Центросоюз“ дня 3. січня	300	зол.
„Народна Господарина“ дня 31. липня	500	„
„Массосоюз“ дня 30. січня	200	„
„ 9. березня	50	„
„ 30. травня	200	„
„Рівнісний Союз“ дня 28. липня	400	„
„Фортуна Нова“ дня 4. липня	250	„
„Галич“ дня 4. січня	100	„
„Достана“ дня 30. січня	100	„

та в американських доларах азоким:

„Центробанк“ дня 7. липня 150 ам. дол.	
„Дністер“ дня 8. серпня	50 „
„Народна Торговля“	50 „

До того дня 27. грудня 1927 р. азоким „Народна Торговля“ 1000 зол., які вказав за жертву на 1928 рік.

При цій нагоді на повкритий запит стверджуємо, що службовики „Рідної Школи“ (в тому й п. дир. А. Крушельницький) складають 1% на цілі „Рідної Школи“ в міру того, яку й коли достають платню.

Головна Управа „Рідної Школи“.

Омелья Герлацький в. р. з'стоголора.

Теодор Мартинець в. р. секретар.

Хто не вислав ще своєї дитини до приєднаної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Нідна українська дитина не сміє пропадати в чужій школі!

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

3 моїх шкільних споминів.

(З нагоди 200-літнього ювілею існування І. гімназії в Станіславові.)

Саме вже географічне положення міста Станіславова вказує, що головний контингент гімназійної молоді постачало наше українське населення, яке на покотській землі є найгустішим етнічним елементом. Хоча в гімназії викладали шкільні предмети польською мовою, загально розмовною мовою була мова більшості учнів, українська. Українські вчителі в особистій стрічці з українським учнем послугували рідною мовою, а дехто з них, як напр. покійний Степан Кодюба також і на шкільній годині не зважався, щоб до українського хлопця не забалакати по рідному. З цього приводу не робили ні українським учителям ні українським учням яких небудь докорів, вважаючи це їх добрим правом, правом більшості. А проте українське населення, що складалось здебільшого з селянських, уже тоді павперизованих мас і нечисленної жінки міщанства, не заповнювало школу всецільо своїми дітьми.

Гімназію вважали серед наших трудящих мас панською школою, де вивчаються панські діти, щоб відтак зміли над хлопом панувати і з нього шкіру дерти. Треба було більшої культурності і свідомості та особливо кращих економ. умов, щоб спонукати нашого селянина інвестити свого сина через гімназію „в пани“. Ще на священи-

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Оригінальна оборона.

Приваждося, що дуже прикро нам вертати до двастичного епізоду в Самборі, до сумної події, якої героєм є перемиський владика. І не робили ми цього, як би не сплановано апологію „Нової Зорі“, в якій якийсь — даруйте за слово! — провінціалістський кавалерда павсе неангажовано оригінально, з усім викрутасами й викривасами покутного пирсери боронити сенсаційного виступу перемиського владика в статті „Самбірська справа. І фактичний стан і засадничий епізод“.

Та оборона є така характеристична для ментальності й антура й морального рівня „Нової Зорі“, що не можемо перейти мимо неї. Та заки приступимо до її „засадничої опінії“, мусимо дещо взяти назад представлення фактичного стану, поданого в нашій статті „Двастичний епізод“.

По вірогідостим вісткам перемиського „Українського Голосу“, самбірський інцидент представлявся ось так:

Проповідник о. С. Кульчицький, „прославляючи чудотворну ікону, о-перував прикладами великих людей, які заважали ласки божої та помочі Пр. Дня Марії. Заваж від себе, як — бачили учеником гімназії в Самборі, діявав (себе по лаштому: доступно. — Ред.) ласки, опісля перейшов на (ми якого? французького письменника-а-тєста, який — дізнавшись ласки від Матері Божої, пробився (себе: став. — Ред.) її горячим почитателем. Дав при-мір якогось російського генерала, котрий хрестом лежав в його церкві, а мав подіражений плаш від кулі, як рещого, а екзороніла його чудотворна ікона Божої Матері, яку мав на гру-ди. Опісля отадає про відомого українського письменника Андрія Чайковського, котрий що-року приїжджав до Самбора, перед церквою іконою моливсь, сповідаєсь та причащаєсь. Іми письменника Чайковського поділяло я-всь тия стрішно на владика Кошиловського, що заваж тунати жезлом і котами і сварити на о. Кульчицького, щоб зліз з амвону. В церкві настала констернація, народ паворухився! Дармо закивавсь (себе: даремне виправдувався. — Ред.) о. Кульчицький перед владиком, що він проповідь роз-

винив після, тай йому дасть можливість докінчити. Одлак дармо — єпископ Кошиловський тупотів дальше жезлом і приком припавав алати о. Кульчицькому з амвону“.

Приваждося цей опис самбірської події з „Укр. Голосу“, щоб з одного боку підтвердити наше засування факту, а з другого епростувати, що про неангажований владик й анітемізований в його диспозі „Укр. Голос“ не було в проповіді найменшої агаки.

Якже представляє „самбірську справу“ сидуваній обороні з „Нової Зорі“?

„Зміст проповіді — паша він, — густо перетисаною віршованими цитатами, був далеко більше агітаційно-віте-ний, ніж реалістично-церковний. Суть то-го змісту полягала (?) на викладанні народу, а потому й інтелігенції в спосіб, який з реалістичною проповіддю мало мав епівного або й нітєго. Проповідник говорив пр. так: С такі, які говорять, що наш нарід зіннений. Але такому дав би я пінтора морга поля і сомеро дітей — чи дав би він собі раду! Подібна й наша інтелігенція, робу-ча, реалістично, пробива, дібав за Церк-ву. От на примір такий визначний ді-ля і письменник д-р Андрій Чайков-ський. Тут присутній на проповіді перемиський Владика, Пресвященний Йосафат, котрий уже передтим напо-відав аміетом проповіді, азоким до-кладно найострімі виступи п. А. Чай-ковського проти Церкви (?), сказав ось ці слова: „Отте, агажнєтесь на нарід в таім числі. Він прийшов почути Слово Божє. А ви о чім говорите?“ На те о. Кульчицький відповів Владикі, що незабаром скінчить і говорив даль-ше. Тоді Владика Йосафат сказав до нього: „Проту зійти!“ В першій всь час і потому до кінця павував абсо-лютий спокій. Нікого „тумульту“, не се пробували розголошувати деякі лю-ди, не було рішуче. Між народом, як сповідаєть вірогідості люди, викли-кав той інцидент таку легенду, що на проповіднику дістався якийсь чоловік, павробраний за священика, і нікто його не пізнав, що він не-священик, тільки пізнав наш Єпископ тай казав йому зійти з проповіді, а той зійшов“. Після такого „ділічного“ фактичного

Повідомляю, що я переняв склеп ф-ми СМАКОШ

при вулиці

ріг ТЕРЕСИ І ШЕПТИЦЬКИХ (площа Юра).

Прошу о ласкаві відвідини, на складі добірний товар та по-мірковані ціни.

Семен Волинець.

600 1—2

стану, представлений „Нов. Зорею“, за-присяжений обороні владичих сми-ренних етників, переходить до „засад-ничої опінії“. Покутний кавалерда вже не обмежується прилюдно і безприм-но сповідаючи особю о. Кульчицько-го, але поширює лобинування на шир-ші священичі кола. Бо — мовляв —

„лучаються у нас й такі люди, — зрештою особисто бездоганні, котрі че-рез довголітню „послітчно-агітаційну“ працю тай привикли до неї, що на вит кожної більшої маси виголошують при всякій нагоді менше або більше агі-таційну промову, оперту на похвалях для тих, до котрих говорять, щоб по-зискати їх. Се річ людська і часто ста-другою патурою, хот засадничо в ні-якій першій недопустима, а вже при ве-ликих, спеціальних реалістичних торме-ствах просто немислима“.

Отже новозоявський „обороні“ ждав більше, як два тижні, щоб в по-горді рідний спосіб перепутити „фак-тичний стан“, а в „засадничій опінії“ приєднатися до брехливого становища польської україножерної преси, роблячи „агітаційні“ закиди ширшому колові на-шого духовенства. А все це діється з е-диним метом вибідати „коректну“ пове-дінку одної людини, в якій руки терез-абіг обставин попав владичий жезл і яка-лих користується, немов шаблемою.

Ось так, розправившись з о. Кульчиць-ким і нашим духовенством, єпископський „синадик“ переходить до „засадничої опінії“ поведінки владиків.

„Що до опінії поведінки Владиків на місци, то вона може бути зєсна (а-зжежі) — зєсно від того, на якім хто становивши стане. Коли стати на становищі правдиво „опоніційні“, а у нас традиційні, то владика не тіль-ки поступив зла, але як не зробив би, то все булоб зла“.

Станувши на такий, незвичайно вигід-

ка міг він погодитися, але на комі-саря чи суддю глядів вже скептич-но, бо від них було йому велике ли-хо. Оттак наше селянство тільки в частині постачало гімназії своєї мо-лоді, зрештою поповнювали наші ряди хлопці з священичих родин, в деякій мірі міщанські діти, особ-ливо діти ремісників з самого Ста-ніславова і околичних містечок. За українським елементом, на другому місці, йшов міський жидівський, ді-ти купців, крамарів і жид. ремісн-ків та діти жидівської буржуазії. Шойно на третьому місці стояв польський елемент, якого постача-ли польські поміщики і державні у-рядовці, що заповнювали всі дер-жавні і автономні установи Схід-ної Галичини.

Товариські взаємини між цими трьома націями були доволі толе-рантні, ба, навіть дружні. Польські товариші, що виростили на нашій землі, та вивчали від нашого насе-лення його мови, не рідко живили її в бесіді з нами, а деякі з них хо-щили на науку української мови і не маніфестували себе вищою нацією. Нпр. наш товариш Теодорович, по-водив себе супроти нас українських товаришів без порівняння тодеран-ніше, ніж пізніше, коли став вірмен-ським архієпископом. І тов. Гнат Дашинський не був би при нас справляв географічного терміну „Західної України“, як це зробив опісля в варшавському соймі, як йо-го маршалок. Важка шкільна систе-ма нівелювала всі національні роз-біжності і не дозволяла на націона-лістичні екстраваганції.

Поважніші ріжницї зарисовува-лися у молоді на ґрунті успіху в на-уці. Цей успіх унагляднювала шкіль-

на влада і мазовні, приновляючи арифметичний порядок. В цьому порядкові були розміщені також учні в лавках, починаючи з першо-го числа (з латинська: лєоканції) на самому переді, аж до останніх ря-дів, де сиділи учні недостаточного та зовсім недостаточного успіху. Скаля успіху в науці обнімала сім нот, а саме: знаменито, відзначаю-чо, похвально, задовольно, доста-точно, недостаточо і зовсім недо-статочо. Як тодішні учителі з цією роздуютою скалею давали собі раду, це вже їхня тайна. Що тут було об-ширне поле до самоволі і протекції „кращих учнів“, це виходить зі са-мої скалі.

Ще одна обставина зі шкільної тодішньої моралі піддержувала цей педагогічний устрій, а саме нама-гання влади, щоб учні йшли на пе-регони в здобуванні кращих нот. І на цьому полі витворювалася справ-ді несприятна атмосфера, затрою-ча еське товариське життя почерго-ваної молоді. В шкільній класі були аристократи і плебей, з волі й ласки учителів; перші вивчували, чи пак виконували всі шкільні завдання невідлучно, стараючи собі здобути симпатію учителів і висунутися на-перед, другі вчилися по мірі своїх сил і обставин, не занедбуючи по-біч своєї шкільної науки також й інших обов'язків. Декому з нас пле-бей, здавалося, що наші „форцуни“ неабиякі мудрі люди. Та пізніше життя виявило зовсім шось проти-лежного. Учні, які колись відзнача-лися на шкільній лавці, в пізнішому житті зійшли переважно до ролі пе-ресічних одиниць, а деякі з них, як один з моїх старших товаришів, що перейшов цілу гімназію першим чи-

слом, змарніли та зледачили серед відносин, яким не в силі були протиставитися і опинилися на суспіль-ному дні, де животіють типи Гор-кого.

Розв'язка цього явища не тяжка. Людська енергія, як взагалі всяка життєва сила, не є необмежено гли-бокою керницею, з якої повсякчас можна щедро черпати. Вона висна-жується вже в молодому віці, якщо з нею поступати неекономічно. Хто за молоді розкидав нею надмірно, цьому не стає її в дальшому віці. І ще одна важна обставина грає тут визначну роллю. Шкільна система класичної школи нівелює своїми шаблонами всі уми та зводять ріж-ночисельні математичні величини, якими можна би засувати ріжнома-нітні умови сили молоді, до спіль-ного знаменника, збиваючи розвій своєрідних сил, що скриваються у молоді. Які муки мусить переходити геній на шкільній лавці, коли там систематичним насильством прида-вають його розвиток? Одним з яр-ких доказів буде тут геніальний фі-зик, Юлій Роберт Маєр, який у гім-назії був останнім „гебесом“, не ма-ючи змоги розвинути там свого генія. Шойно згодом, після літ тяж-кої умової неволі, довелося йому серед відповідних відносин заясні-ти і показати людству нові шляхи пізнання. А скільки то талановитих одиниць не знаходить собі й в піз-нішому віці відповідних своєму у-мові умовин і пропадає марно для людства!

(Продовження буде.)

Збіже і пашу

дорібок Вашої цілорічної праці, обезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаємних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20. Інформації уділюють місцеві агенції. 205 15-7

ній, хоч дівчанько-примітивній „платформі“ оборони, він починає горячкувати на тему, що було би, каже „Епископ сидів спокійно до кінця й зовсім не реагував“. А тоді моглиб посидіти закиди й осудити на адресу владик. Нпр. хтось міг під написати статтю під написом „Підозрада справа“, а в ній таке:

„На великій торжесті, на яку зголосили своє придуття також чужі достоянники (як лише зголосили, хоч би й „чужі достоянники“, то може ще не велика біда?) і на яку прибули непередбачені толпи нашого народу й різні чужинці, один з проповідників якби варотно вголосив — не релігійну проповідь, тільки щось в роді канцелярської бесіди перед виборами на вічу про землеземельних селян, котрі мають лише по півтора морги поля й по семеро дітей. — а епископ слухав й мовчить. І шов могли й мусіли подумати собі присутні чужі люди, котрі і без того читають раз-у-раз у ворожій пресі, що наша церква виконує завдання агітаційної трибуни! І що спільного мають півтора моргові господарства з релігійним торжеством коронації Матері Божої? І що се за владика, котрий своєю мовчальною згодою просто санкціонує й на шкоду власної церкви до апаціна доказаної правди підносять закиди, інших відвічних ворогів! А ще що важливе: як може владика допускати до того, щоб нашому вібраному духовенству й народови показувати з церковної проповідниць, як азій гідний наслідування, чоловіка, котрий від літ отверто воле проти церкви, в якій зродився! Але як можна вимагати консеквенції від старого, віком і довгою працею вже зломаного чоловіка, котрому треба бачити простити, воли півної консеквенції не проявляє Владика Церкви, хоч він в силі віку (що за реклама!) і він чайке пошканий до консеквенції оборони душ своєї пастви!“

На цьому не вісень. Епископський „синдик“ з „Нов. Зорі“ допускає ще й інші відмінні становища „опозиційної“ преси. Владика міг після проповіді полагати проповідання до відповідальності і його суспендувати (цікаво, чому й дові владика не прирівняв суспензії, яка була би логічним висновком його поведінки?), але тоді „опозиційна“ преса знову моглаб писати на тему „Круг кружови око не видає“, або „Комедія для замилування очей“ або „Жорстокість“. Як бачимо, то лозозорняський „оборонець“ є дуже всесторонній і вмк виявляється в „опозиційній“ пресі.

Він має ще й інші поміслові прийоми, як вижити зі скрутного становища. Можла було потихо післяти алогосі „світлення до проповідника й приказати йому перервати чи скінчити проповідь, але це було „просто не до виконання в такім стилі“ й натові“. Колиб епископський післанець протискався до проповідниці в битвом набитій церкві „де кожний рух викликає й мусить викликати безлічний суматоху й слушне обурення злушеного народу“, то знову владика мав би клопіт, ніхто не зрозумів би його кроку й „опріт іронічних, менше й більше делікатних уваг не зустріли би збоа вічного 4 від нікого“. Владика міг припорочити ще й інші способи, нпр. міг наказати продовжування довшої відправ і тим перервати „агітаційну“ проповідь або міг „сказати свою думку по латині“. Але в однім і другім випадку вишав би більша біда, бо або „дівочина булаб ще більша“ або владика став би об'єктом трохи за те, що — *giant teneatis amici!* — „мови рідного народу стидастесь“.

І тому, щоб не викликати „безлічної суматохи“ й „судного обурення злушеного народу“ (уявіть собі, як то одна людина може адуєнти тисячі народу!) та не спричинювати „ще більшої дивовижи“ й відповідно пошанувати рідну мову —

владика гукнув на всю парку: „Отче заінійте!“ чи — як перелицював лозозорняський сальковець: „Прому війти!“

Це був — як твердять публіцистичний „синдик“ енергійного владика — обов'язок епископа, який обороняв „засаду Церкви, що церковна організація має озвучити до релігійних проповідей“. Зрештою, це дрібниця, бо

„І в давній і в новій історії поведіння християнських Владик відомі виступи далеко більше енергійні, котрі доходили аж до фізичних сценів. І ніхто їм не гіршився, бо люди не ладні й тому всі не можуть мати однакового темпераменту. А люди з темпераментом певно до найгірших не належать“.

От колиб так іще були наступили енергійніші виступи з фізичними сценіями або і церковними змаганнями, які засвідчилиб живіший темперамент, то й тоді ще все булоб у порядку. Аякже! Там це булоб лише продовження „поведіння християнських Владик“, відомого в давній і новій історії.

Подумайте лише, яка велика оборона, гідна найбільшого признання й престо опатентування. Признаємося, що такої оригінальної оборони, в основі неагітної з правдою, а примітивно-наївної в прийомах, вигадках, гіпотезах і комбінаціях, давно нам не доводилось зустрічати. Інша річ, що колиб так адвокат оборони свого клієнта, то певно, що й малограмотний клієнт зрізав би такої оборони. А тут „in der Hitze des Gefechtes“ лозозорняський адвокат в обороні свого клієнта й протектора в одній особі вишов поза межі допустимого й злогичного. Він вивав клеїмо „агітаторства“ на значну частину духовенства, а владика при допомозі „засадничої оцінки“ вінце на підстах якогось архаїзму. Чи не краще вже було мовчати, не пошукувати гізности високого церковного достоянника, не принижувати церкву і себе самого? На поведіння перемисного владика є лише одна можлива оборона: що він людина хвора, ексальтована, незрівноважена, вискоково-темпераментна, в тому й безвідповідальна за деякі свої слова і діла. З такою справді основною оцінкою згідні не лише „цивільні ліберали“, але й духовні чинники, навіть з табору перемисного владика і „Нової Зорі“. Тому краще було не заборкуватися і не виставляти собі й організі сфідоства умової й моральної вбогости.

Зрештою, як далеко не відповідає дійсності „фактичний стан і засадничі оцінки“ самбірецької справи, свідчить не лише висловлення о. Кульчицького в тій же „Новій Зорі“ (ч. 72 з 20. ч. м.), але й становище лозозорняської католицької преси, яка значно відхиляється від „засадничої оцінки“ лозозорняського завап'єрди.

Зміна володаря Львова.

Уступлення Стшелецького, — призначення Надольського.

Дотеперішній правительстваний комісар м. Львова попрашався в четвер (20. ч. м.) з прибічною радою, відхиливши до міністерства внутрішніх справ. При тій нагоді б. комісар п. Ян Стшелецький вголосив довгу промову, в якій акцусав свій погляд на господарку управи міста Львова. Згадавши про новий організаційний статут і про потребу перевірки й відновлення застарілої міської бюрократії, довше зупинився він на фінансових проблемах громади м. Львова, вказуючи шляхи, якими слід простувати, щоб довести до впорядкування й рівноваги цю діянку міської господарки.

Та не це маємо на увазі, коли хочемо сказати кілька слів з приводу уступлення п. Стшелецького з комісарського становища. З об'єктивної точки погляду, поміняючи тісно політичні моменти, хочемо зазначити, що п. Стшелецький корисно відрізнявся від усіх володарів города м. Львова з останніх часів. Вільний від готентотської етики, культивованої при ауд. Зімовича і майже у всіх „духовних“ середовищах „кресового гроду“, не зв'язаний ні кліко-фаміліїзми ні „сусідськими“, ні егоїстичними інтересами своїх попередників, мав він почуття правоти і справедливости. Ворог протекційности

й осоружного, докучливого бюрократизму, мав він на оці загальне добро населення Львова, без огляду на його расову, національну чи віросповідну приналежність. Головну увагу присвячував господарським проблемам м. Львова і був гаукний на політиканські підступи епігонів „кресового патріотизму“. В короткому часі розбитий, запущений і забруднений Львів довів він до приличного вигляду або поробив заходи й розпочав роботи в тому напрямку.

Хоч українське представництво в прибічній раді є пропорційально невеличке, всеж таки його голос був помітний, а його домагання були в більшій мірі сповнювані, як за попередніх державців Львова. Готяться агадати, що за правління містом п. Стшелецьким єдина українська міська школа ім. Шашкевича діждалася уваги в справі будови нового, тіліничного будинку. Відповідні квоти вставлено вже в міський бюджет. З комісарювання п. Стшелецького перший раз в львівського бюджету одержав субвенцію український театр. Правда, ця субвенція (5.000 зол.) є ситньо дрібна, однак є це переломання „засад“ і в тому вся вага цієї зміни. Також українські установи, товариства й організації, головню релігійні й гуманітарні, були дещо більше підтримувані у міський бюджеті. Правда, недостаточню й непропорційально до кількоти українського населення Львова, правда й те, що та допомога мало або й зовсім не торкнулася українських просвітних організацій, однак різниця в порівнянні з попереднім трактуванням потреб українського населення Львова є всетаки помітна.

Єдино, чого не адалось вирішити позитивно в часі комісарювання п. Стшелецького, це справа української мови в нарадах прибічної ради і в оголошеннях та оповістках управи міста. Справедливий наказує нам придати, що п. Стш. був за допущенням укр. мови. На перероні стояли польські клуби, а особливо багато завважило на цьому крутіське становище безбітків (клубу санітарного чи там господарського, зложеного з кимавців бльоку спілпраці з урядом). Є це справді нечуванний скандал, щоб в головному осередку українських земель під Польшею, в місті з українською історичною традицією, в центрі українських політичних, господарських і культурних центрів, положеному на українській національній території, українська мова була проscribeвана в нарад міської (хочби і прибічної) ради. Ця справа глибоко зачіпає наші національні інтереси й підраває наш престиж, а тому українські члени Прибічної ради знову повинні поставити її на порядок дня і зробити її актуальною.

Ось що вважали ми за відповідне зазначити з приводу уступлення п. Стшелецького.

Опущене становище правит. комісара займав д-р Оттон Надольський, професор львівської політехніки. Важко шовибуд певного сказати про особу й напрямні діяльності нового комісара. Деяке світло на особу проф. Надольського кидає кампанія „Газети Варшавської“ проти його призначення. А саме центральний шхепольської орган закидає йому ворожість до самоврядування, нехтування самоврядним чинником й інші гріхи, а найголовніший з них є цей, що проф. Надольський є „українського походження“. Здержуючись з видзанням передчасних осудів, а відомо на слова і діла нового правительстваного комісара.

По широкому світі.

У Мадриді та по інших еспанських містах перепели на приказ Прімо де Рівери численні арештування між членами масонських лож.

На 2. монтия призначена конференція соціалістів західної Європи.

Бельгійський парламент прийняв законопроект про реорганізацію армії.

На засіданні Ліги Націй делегат Франції Люшер висловився гостро проти промислових міжнародних картелів, що гальмують господарські власники держави.

В Італії на Бесарабщині населення організувало жидівський погром, спалило синагоги та порозбивало краниці.

Зміну конституції Даніїга відомує сенат голосами німецьких націоналістів і комуністів.

Селянсько-демократична хорватська

ОКУЛІСТ
Д-Р Яворські
повернує. 3-1

партія проголосувє бфлкот членів зогославняського уряду та його прихильників.

Ріжні вісти.

ВИБОРИ ДО МІСЬКОЇ РАДИ У ЛЬВОВІ.

Уряд внесе на найближчу сесію аласний проект самоврядних законів, який вже опрацьовано. Проект передбачує 5-прикметникову виб. ординацію, в тим, що чинне виб. право признається тим людям, що покінчили 25-й рік життя (доці 21). Самоврядні проекти передбачують окремі статуту для білмних міст. Статут для Львова говорить про „Великий Львів“, себто про теперішню громаду з підміськими громадами. Рада „Великого Львова“ матиме сто радних.

Речницькі вибори до м. ради „Вел. Львова“ устійнено на червень 1929 р.

ЗМІНИ В ПОЛЬСЬКІМ УРЯДІ?

Є чутки, що прем'єр Бартель уступить у найближчій часі, а задержить лише польський мандат. Як його наслідника називають полк. Славек (голова клубу 1-ки). Бартель обирає би презесуру клубу 1-ки. Як кандидата на становище прем'єра називають також теперішнього міністра освіти д-ра Свйталського. Міністр закорд. справ Залеський був би іменованим амбасадором у Лондоні (дотеперішнє посольство піднесено би до степеня амбасаді), а міністром закорд. справ був би кн. Я. Радавіц, предсідник закорд. комісії в соїмі. Крім того як кандидатів на становище міністра закорд. справ подають теперішнього посла в Берліні Кнодз і пос. у Москві Патека. Уступив би й міністр почт Медзінський. Реконструкція кабінету відбулася би за яких два місяці після апараткування урядом Бартеля торг. бізнесу і частинного переведення зміни конституції.

ПАТ повідомляє, що є уповажнена заявити, що повинна вістка про реконструкцію кабінету є неправдива та що видано розпорядок, який унеможливує закорд. кореспондентам поширювати неправдиві вісти.

ПІДПИСАННЯ ІТАЛ-ГРЕЦЬК. ПАКТУ.

До Риму приїхав грецький прем'єр Велізелос. Його прийняв Муссоліні у палаці Чіаї. Після конференції підписали Італ-грецький пакт приязни в справі мирного поступовання і порішування спорів судовим шляхом.

ПОЛІТИЧНИЙ ПЕРЕВОРОТ У КИТАЮ.

50 убитих, 30 ранених.

Коли спец. поїзд, яким їхали накінські міністри, доїждив до двірця в Нанкіні, вибухли два вагони, що стояли на шинах. Вагони були навантажені вибуховим матеріалом. 50 людей було вбитих, 30 тяжко ранених, около 100 доміа збурених. Члени уряду вийшли ціло. Поліція веде слідство, чи то був припадок, чи атентат.

МАЕРГОЛЬД УТІК ІЗ СРСР.

Знакий російський режисер вїхав із СРСР за легальним дозволом білшовицьких властей і підписав зобов'язання, що верне до СРСР. Тепер із Парижа післав листа, в якім заявляє, що не думає вертати до СРСР, бо є думка, що комун. устрій спиноє розвиток мистецтва і робить артистів зовсім залежними від політики. ДПУ відписало Маєргольдові, що забуде йому цей лист, хай лише вертає. Маєргольд не вірить цим запевненням і остзе в Парижі. З Москви писали до нього останній разів негайно вертати до СРСР і загрозили обвинуваченням у контрреволюції, коли остане у Франції.

БІЛЬШОВИКИ ЗАМКНУЛИ МАЕРГОЛЬДІВ ТЕАТР.

Берлінські часоспис подають, що більшовицькі власті закрили славний Маєргольдів театр у Москві.

НАПАД ДИВЕРСАНТІВ.

Недалеко Острова перейшла більшовицький кордон добре озброєна ватага. Перейшла в напрямі Дубна, ограбіла господарства й убива кільках селян і одного поліца.

НОВИНКИ

— Не зрада, а порушення спокою. Трьохденна розправа у Львові проти 7-х комуністів, обвинувачених у державній зраді, закінчилась задулом лише 4 із них за порушення природного спокою: Гриняка та Ситовського за 2 міс. тяжкої в'язни, а Лебедюка і Шизан по 1 міс.

— Катастрофа. У Радомислі між Севкавчанином і Стопалом зіпсовано 5 вагонів на поїзді, що їде до Львова. У Виленщині між Зеталю і Бонховом значний поїзд застряг на робітничому: 5 убитих, 1 ранений. — На Днішнім Шляху військове авто зіткнулося з мотоциклеткою: 11 воїнів ранених, 1 оббитий. — У Львові розбився об дерево авто: 5 жертв.

— Великий балет на атракціоні опери хоче скласти місцевий театр у Львові і шукатиме до нього гарних і метких танцівців.

— Марієвський Респутин. В окрузі суду в Плоцьку ведеться від кількох днів провадження марієвського розправа проти архієпископа Ковальського, обвинуваченого в тому, що перемінив свій монастир в дім розпусти. До розправи покликано кількадесять свідків. Зізнання пошкодованих молодих дівчат, що були якийсь час у монастирі та черниці, що признають, лавно безсоромно поведінку Ковальського пригадують найгорішчі сторінки порнографічної літератури. Ковальський улаштував монастир по дразку насонських лав, підготовавши новачок до „вищої ступеня“ черничого життя, яке по його думці дозволяло черниці проводити ночі у його келії, малювати купальні з ним і наказувало брати участь у „чорних богослужіннях“, себ-то оргіях. Ковальський і підпущені йому єпископи поводяться на судовій розправі самовпевнено, немов би всі зізнання їхніх жертв і свідків були чистою вигадкою.

— Ріжні вісті. Офіційно вирішено, що 1 травня у Берліні відбудеться всесвітня будівельна виставка. Робота для її підготовки вже почалась. — З Литви виїжджає 400 емігрантів в усім майном до Томської губернії, де радянський уряд віддав їм землю. — Вушній чемпіон боксу Француз Карпантіє, що мистував у Парижі на сцені заляганий до Нью-Йоркського „міаї-голю“. — Палереського залягали до згукувої філіми в Америці за 120.000 дол. — У Нью-Йорку закінчився фінальний ситіксовий матч за мистецтво Америки. Француз Кош побив американця Гантера у підсумку 7:5, 3:6, 6:3, 6:4. — Підчас поліційних спортивних змагань у Цюссельдорфі один поліцій упуз мертвий у перегонах. — Книжка Масарика „Світлова революція“ розійшлась у Чехословаччині в 75.000 прим. — Польський уряд виділяє з нагоди 10-ліття самостійної Польщі дві пам'яткові медалі для учасників війни. — У вазній Сентомішській 500 вазнів почало від кількох днів голодувати.

— Два поети про політику. В литовській газеті „Ехо Литви“ була поміщена незалежна стаття російського поета К. Д. Бальмонта „Ліст з Франції“ на тему польсько-литовських взаємин. Цю статтю передрукували паризькі „Последні Новості“. Її зміст такий: Польська суспільність, її вчені та письменники знають найкраще як Бальмонт любить Польщу, а головне її літературу. (Бальмонт адекватно Словацького та Каспронича і невтомно перекладає польської поезії). Отже ніхто не може його підозрівати в недостатці симпатії до Польщі. Тому він у справі Вільяма, „яка по законам божим і законам людським належала належить і повинна належати до Литви“, Бальмонт „перекладає“, що між полками, що славою свободи Польщі дорожать, найдеється чимало людей, що гадать на це питання свободі, а не по-рабському“. На цю статтю відповів вчора Бальмонтіві адресованою статтю польський поет Лехонь у „Глозі Пради“, звертаючись до свого дружини „Константин Дмитровичу“ з поетичними аргументами, що „Польща шалена і могутня ведла себе 500 літ тому зобов'язанням шлюбом з Литвою і силою своєї культури зробила те, що польська мова стала мовою літаної“, а генерал Желіговський не є „міаїзником“, а „оборонцем справедливості“.

— Чудасей. У статті Вашингтон місті Карнегії відкрити пам'ятник „корові „Сергі“, що здохла 1896 р. у 12 році існування „Сергі“ укасована тому, що піодна корова в світі не може різнитись з нею в молочності: вона давала рівно пересічно 16.000 літрів молока. — У Львові відкрили пам'ятник дуже святою першій клуб... собак-ментальних. Президиум першого зборів канікан Гобелана у промові, що читали клубу до-

жуть бути лише чесні собаки доброї поведінки. Члени клубу носитимуть спеціальні міляні білет-жетони. Головою клубу обраний Еверест Вальзак, пес, що віддав неоцінені послуги на службі поліції.

— Ін „савного“ батька. Дошка Респутин Соловйова, що живе в Парижі і недавно зала чути про себе погрозою, що нічне процес проти вбивця свого батька князя Юсупова — їде на сцену. Поки що на сцену „міаї-голю“ „Фолі Бержер“ ставного своїми „голіми“ балетами. Дирекція театру після вдатної проби з нею, поставила їй домагання, що на афішах буде пона називатись: „Дошка Респутин“, Во така реклама більше варта, ніж у всіх її спеціальних трюмах.

— Дрібні вісті з СРСР. Совнарком признав 150.000 руб. на поширення „Московського Дому Вчених“. — У Москві нема міаїса. Тому міаїшки дають копіям чорний хліб. А тому його бракує в кооперативах для населення. — Шеф англій переведуть пробні лети між Москвою і Берліном, щоб перевірнути можливість наладити постійну воздушну комунікацію. — У Катеринославщині арештували ватагу з 25 осіб, що за останніх 9 діт гуляла по ріжних містах на Україні. Її латкою є Іван Яшенко, а деякі з її членів брали участь у „маїлівських“ нападах. Ватагу обвинувачують у 90 вбивствах і 300 грабінках. — У Ленінграді відкривають перший радіо-університет у СРСР. — У Харкові відкривають перший на Україні професійний університет з метою підготувати професійних працівників для товариства обслуговування і кооператив. — Цього року статистика ствердила незвичайний зріст кандидаток на вищі технічні школи. В інституті громадянських інженерів на 64 осіб здало іспит 15 жінок.

— Абд-ель-Крім на засланні. Співробітник франц. „Експедиція“ оповідає, як живе засланий французамі провідник мароканських повстанців Абд-ель-Крім. Франція поведася з ним лагідно. Його заслали на острів Зюгди з жінками, дітьми, вірними слугами та братом Магометом. Він живе в прегарній замку Моранус і він має почести короля на пенсії. Він ходить по парку серед прегарних цвітів, а тільки з віддалі стежить за ним французський вартовий старшина. Абд-ель-Крім прикидається, буцім-то не знає про існування цієї варті. Командант острова дозволив Абд-ель-Криму користуватись своїм яхтом. Абд-ель-Крім ніколи не навідує, немов би почував себе щасливим. Він пише тепер свої спомини, де було доказувати, що він лише скиту війну лише проти еспанців, а його втягнули проти його волі у війну з Францією.

Театри.

Великий Міський Театр:
24-го т. 7:30 веч. „Нітун“, оперетта з Ельною Гістелт.
25-го т. 7:30 веч. „Ірідіон“, драма Крайського.

Кіна.

„Аполло“: „Помежа Галіччини“ (Переможець серпент).
„Лев“: § 182 „Знеславська“.
„Ова“: „Сонце небо“.
„Палас“: „Фальшивий міаїон“ Гаррі Піл.
„Фатаморіана“ „Студент з Праги“.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАТИ.

Заявник до зльокантованих залізничників львівської дирекції залізниць.

Для 25-го вересня н. р. відбула делегація Т-ва „Віаїана Доломота“ несприятит до служби службовців під проводом посла д-ра Степана Біляка і голови Т-ва Дмитра Колісника, аложена надто з пп. Миколи Андрійчука, Томи Гаврилова і Михайла Сениськова, конференцію з урядовими представниками львівської дирекції залізниць у справі прийняти до служби, агадно признав емеритурі зльокантованих австрійських службовців львівської дирекції. На конференції устійнено день 10-го жовтня н. р. як останній рішувель вношення подань у справі прийняти до служби. агадно виплати емеритури, після чого всі ці подання з рефератом будуть предлажені жінострой комунікації в Варшаві.

Підписані визнають всіх тих зльокантованих залізничників львівської дирекції, які досі ще не внесли потрібних подань, щоб найзали до 16-го жовтня 1928 р. внесли подання в двох примірниках на адресу: Дмитро Колісник, Львів, вул. Городецька ч. 97.

Хто не має збору подання, нехай по него звернеться на подану тут адресу. З огляду на конелітськ поспіху в тіл стівлі, просимо до свого обіжника припоронітись. — Посол д-р Степан Біляк відкоручива Угали якої Парламентарної елелентации За Т-во „Віаїана Доломота“ Омеїон Ко-лелетт, голова, Долом-ло-і-аїаїон, секретар.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Покаса Карабінєвича.
Горохів
25/IX Циганка Аза.
26/IX Тейша.
27/IX Вихрест.

Звичайні Загальні Збори Жіночого Кружка ім. Гали Барвінок у Львові відбудуться дня 2. жовтня н. р. в 5-18 годині метером в доміні дівочої школи Ч. Шевченка при вул. Могильського ч. 12. На денних порядку: 1. Відкриття Зборів. 2. Вибір президії. 3. Відчитання протоколу з останніх Зборів. 4. Звіт з діяльності Кружка: секретарський, касовий, шкільний. 5. Звіт Контрольної Комісії і внесення щодо відлення абсолюторії. 6. Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії. 7. Вибір делегаток на Загальний Збір У. П. Т. 8. Внесення й еспетуалі. — Яким в означений час не збереться приписане число членів. Збори відбудуться в годину пізніше без огляду на число присутніх. — М. Волошинська, К. Малицька.

Лежайськ! Загальні Збори членів Кружка Рідної Школи відбудуться дня 30. вересня 1928 р. о 15. год. в доміні „Просвіти“ в Лежайську. — На денному порядку дуже важні справи, тому проситься всіх членів Р. Ш. в Лежайщині і всіх членів-зачетців кожде прийти. — На збори прибудуть делегати Головної Управи „Рідної Школи“ зі Львова і соїційний посол. — Старшина. 605 1-1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ІНСТРУКТОРА для двох учеників (11 рік семінарії і 1 клас гімназії) пошукує: Заряд Школи Кулява, почта Туринка. 601 1-2

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ — вул. Вілн. Пола ч. 1. (бічна Зеленої) Тел. 59-60 505 3-3

НА осінній сезон! Найліпші і найкращі! форми суконь, костюмів і плащів, тільки у Коалонської, вул. Академічна ч. 22. 515 3-2

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів пл. Марійська 5. — З провінції просимо репаратії прислати постю. — Старолюди данські годинники перероблюємо нарочно. 3 6 117-2

ПОШУКУЮ служницю до всього від І. Х. України досить інтелігентної, котра любить діти, сиротних внагань. Подати усіляк, свідомства, фотографії. Komisarsz Rohorecki ulawu. 593 2-2

ПАРЦЕЛЯ в ГРЕБЕНОВІ — чудово-гарно полежена, 300 сажнів, за 1300 дол. до продажня. Більші інформації в Торг. Прем. Банку, Львів, Бойків 4. 693 2-2

ВДОВА бездітна, або спрота по слашешенку, в середнім віці, господарна, загідна з рекомендаціями поважних осіб, агадне вигляде приміщення в домі у підписаної. Олена Бенцінова, жена пароха в Старім Самборі. 591 2-3

ВІСЛЯКІ годинникарсько-юбілярські роботи виконувє кайстаранійше Домбровскі-Розважескі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 2431 а) 12-2

ВІСЯКІ УРЯДЖЕННЯ ІНСТАЛЯЦІЙ ЕЛЕКТРИЧНИХ у Львові і на провінції виконувє солідно і швидко на логічних усялях. Конспеліонарий Заклад електротехніч. Ф. Бабійчук, Львів, вул. Замарстинівська ч. 3. і Ф. Бесеп, вул. Вольності ч. 3. (бічна Янівської). 607 1-1

ТОРГОВЛЯ в Бориславі пошукує безженного управителя складу споживчого. Є мешкання, світло, опал і платня після унави. Посада від дня 1. жовтня н. р. Рефлентується лише на факівні. — Зголомелня поручено до „Торговля“ Борислав. 602 1-2

ПРИЙМУ студентки на станції. — Костецька, вул. Куркова ч. 14. 603 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст нехот жегіліа, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 19-24

ДЕНТИСТ 1-2

Я К І В Н А С С
повернув і приймає
Львів, вул. Сикстуська 17/11.

ЛІЖКО ПОЛЕЖЕ „ПАТЕНТ“
в літературі, займає дуже мало місця 30 зол. На провінції вислапо по одержанню зядатку. Фабрична Занс Личаківська 132.

КОМПЛЕТ перша 30Л. 28.
6 дошок, 6 вилон, 6 пошів і 6 наповних дошок з хітського срібла. П-га сорта 25 зол.
у Б. ГРИНБЕРГА, Сикстуська 4.

ГУСТАВ ЛЮФТ СПЕДИТОР
Львів, вул. Зигмунтівська ч. 11. Тел. 54-47.
полагоджує: місцеві перепровадження, мебелі транспорт, всілякого рода довози, пакети, нагайнує, транспорт і перевіз машин, 443 пас і т. п. 4-4
Рекламації цілові і залізничні.

КОНКУРС.

Видія Філії „Просвіта“ і Кружок УПТ-а Теревовлі оголошують конкурс на посаду сталого урядовця обох товариств. Вимагається бодай ніше середнє образование, курс освітній або дво-літня практика при освітньо-шкільних інституціях. Подання слати до 15.X. 1928 до видія Філії „Просвіта“ в Теревовлі. Умова на місці. 563 1-3

Подяка.

Коли неможлима смерть забрала на віш нашу найдорожчу матір з Сатурських Марту Грач, прибиті заживим горем, почувалися до обов'язку подякувати всім тим друзам і сусідам, котрі виявили охоту допомогти нам і не жалували труду, щоб облегчити нам перевести свій тяжкий удар. В першій хірі дякуємо нашим сусідам: Вл. Панстату Іспічальським і Вл. Памі Чубатовій за поміч в перших гвидах після смерті нашої матері і за раду та допомогу в часі похоронів, як також усім тим нашим сусідам, що довгі нічні години перебували коло померлої. Дякуємо Веч. О. ден В. Гриницькому за провід в похоронах, крім него Веч. о. М. Брізлові парохам Івачова горіш. О. Т. Богачуковим парохом Гореліши і О. Катехні Сембайові за лаславу участь в похоронах аж на кладовище і відправлення пам'яті. Дякуємо Вноа. Панстату Ст. Хмуріам за шире співчуття і „літєш на допомогу і Вл. Панстату П. Чубатим за поміч в часі похоронів. — Вкінці дякуємо всім тим Товаришам бюрови і шкільним, словням, сусідам і знайомим, котрі своєю численною участю причинилися до звеличання сумного образу і відпроводили нашу найдорожчу матір на місце вічного спочинку. — Тернопіль, дня 18 вересня 1928. — Алексан-дер і Віктор, сини Софія, сина. 606 1-1

Запросини до передплати на рік 1928-29.

З днем 1. жовтня 1928 р. починається другий рік існування **ЖУРНАЛУ „ЖИТТЯ і ЗНАННЯ“**

Хоч цей журнал доволі відомий у кругах громадянства, проте в передплаті не наїзном такого поширення, як належало. Однак Т-во „Просвіта“ і Редакція журналу мають ту славу віру, що в другому році видавництва зросте, бо найде відповідну підтримку.

— На рік лиде 12 чисел. — Кожне число по 32 сторінки буде багато ілюстроване. — Журнал подає знання з ріжних галузей науки й життя.

Передплата на рік виносить 18 зол., на 6 місяців 9 зол., на 3 місяці 5 зол. Платити може число коштів 2 зол. — Просимо відновляти передплату. При можновсній змін адреси необхідно подавати давню адресу.

Литер. Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10. П. пов. Товариства „Просвіта“.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 2 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. р., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Позитивна програма“.

Львів, 25. вересня 1928.

В червні цього року минуло дев'ять літ від хвилі, як Сх. Галичина й інші території, заселені українським народом, найшлися в повному посліданні відродженої польської держави. На протязі тих дев'яти літ польська політична думка спільно пошукувала позитивної розв'язки української проблеми взагалі, а проблеми семиміліонової західної вітки українського народу зокрема. Та пошукування вертілася в крутіші теоретичних міркувань, а відбувала-ся при допомозі потайних указів всяких „народових організацій“, „кресових стражників“ й інших чинників. „Позитивну програму“ засо-вано теж двома законами польсько-го союзу, а саме законом з 26. вересня 1922, від якого ухвалення ми-нає завтра п'ять літ, і т. зв. языко-вим законом з 31. липня 1924. Пер-ший закон, якого остаточний реалі-заційний речинець минув у вересні 1924 р., очевидно є вже лише „мо-нументом“ історично-легіслативної вартості. Зате незвичайну живу-чість виявив закон з 31. липня 1924, чого доказом є смерть української школи й насаджування аналіфабе-тизму на українських землях під Польщею та вилічнювання україн-ської мови з публічного життя.

Дальшим етапом „позитивної програми“ в українській квестії є регіональна акція, якої завданням довести до злиття всіх життєдай-них рік українського життя в поль-ському морі.

Дев'ять літ пошуковують польські чинники „позитивної розв'язки“ у-країнської проблеми, дев'ять літ здійснюють її на всі лади в ділянці політичній, територіально-адміні-страційній, освітньо-культурній, со-ціально-господарській і все ще не можуть докопатися до ядра тієї „програми“, не можуть знайти уні-версального ліку на неї, все ще кру-тяться в зачарованому колесі про-ектів, планів й експериментів.

В останньому часі квестія „позитивної програми“ знову виринула в польській пресі, що є доказом, що вона відживає й за кулісами урядо-вих чинників. З великим накладом помисловості розв'язують її всякі „знавці“, особливо на сторінках „Слов-а Польск-ого“, цієї стражниць-ко-„кресової“ фортеці. Тенденцією цих порад, проектів і планів, послі-довно здійснюваних від десятків літ, є звести західну вітку українського народу до розрізненого плеїнного становища. Однак не лише „духові батьки“ депанціоналізації розв'язу-ють так українську проблему. Нею цікавляться й інші боеві громадян-ські чинники. От „Зв'язок офіце-р-ф резерв“ в своєму органі „Знак“ доцільно препарує „позитивну програму“.

„Головною основою такої програми повинно бути позбавлення політичного ха-рактеру „української квестії“, ствержен-ня, що вона є виключно культурно-госпо-дарською проблемою. Консеквенцією та-кого становища мусить бути ізольовання селянських мас, поодиноких етнічних груп в східній Малопольщі від сепаратистичної інтелігенції, зга. пінітелігенції, згуртованої в українській партії. Сепара-тизм тієї партії мусить бути найбільш-іше поборюваний всіми розпорядними засобами, його впливи серед селянського часселення мусять бути якнайсуворіше ни-

шені. Зате у відношенні до селянських мас мусить бути ведена послідовна полі-тика, що важе їх господарські й культур-ні інтереси з інтересами цілої держави. Під господарським оглядом розданим усіх добродіяств і матеріальних чинств мусить бути держава так, щоб нпр. ріль-ничий кружок на селі, одержуючи суб-венцію з рук старости, знав, що завдячує її державі. Під культурним оглядом держава повинна якнайбільш-іше берігти окремішностей людських культур пооди-ноких етнічних груп, як оживляючих джерел і доплівів до головної струї вер-ховної польської державної культури, пе-решиняти всім сепаратистичним змаган-ням, що уніфікують й уніформують ті окремішності на одно колито „україн-ського“ сепаратизму. Заніціована вже у-рядом акція охорони етнічних регіоналізмів повинна бути якнайрешіше підтри-мана“.

Отже „позитивна програма“ є ко-ротка і ясна. Перш усього треба всі-ми засобами перевести сепаратію українських селянських мас від ін-телігенції, ставлячи останню на ін-дексі, як „сепаратистичну“, а зв'язу-ючи маси тісним вузлом „господар-ських і культурних“ інтересів з польською адміністрацією. Це о-сновний імператив „позитивної про-грами“. Другою переважною точкою тієї „програми“ є розбиття селян-ської маси на етнічні групи, розбит-тя поодиноких областей, племен, всяких суцільних організацій яко-гоб то не було по краю, міст, сіл, а може й родин по лінії відомого ви-слову одного польського професора, що границя лінія між поляками й українцями йде серединою по-дружнього ліжка, та спрямування всіх річок і потоків українських етнічних культур в універсальне русло польської культури. Є це — очевидно — тільки конгломерат відомого вислову Пушкіна і гарячих змагань російських славянофілів про злиття всіх славянських рік у російському морі та випробованих засобів і практик мадзьської полі-тики супроти немадзьких наро-дів.

Вступом до цієї „програми“ є ре-гіоналізм, як стверджують польські офіцери резерв. Розвинення регіо-налізму буде розвиненням „позитивної програми“ з метою дійти до середньовічної максими: *cuius regio, eius religio*.

І розвинення тієї програми вже відбувається, на що вказують хоч-би такі факти:

Старости забороняють україн-ським гімнастично-пожарничим то-вариствам робити спільні гімнастич-ні вправи, носити якінебудь одно-строї й відзнаки, а поліція по хатах конфіскує ті однострої, хоч це приватна власність. Очевидно, є це зма-гання вбити всяке почуття та зов-

нішні признаки єдності й солідар-ності між селянством.

На тенденцію відділити селянську масу від інтелігенції і винищування „уніфікуючого й уніформуючого“ українського чинника вказує пове-дінка супроти української преси, о-собливо популярної, призначеної для селянства. Майже кожне число якогонебудь українського популяр-ного органу, без огляду на його су-спільно-політичний світогляд, є конфісковане і то аж тоді, коли весь наклад є видрукований, а експеди-ція розпочата. Конфіскаційні чин-ники не криються з тим, що вони йдуть по напрямних пресового роз-порядку, якого основною тенден-цією є знищення непригожої урядові преси, а не обмеження її поширення.

Ту саму тенденцію мають поши-рені в останніх часах заборони від-бувати навіть посольські віча „*ze względów bezpieczeństwa publicznego*“ та поліційно-репресійні прийоми супроти селян, учасників тих віч. Це вказує, що „сепаратизм“ селянства від інтелігенції є в повному ході.

„Позитивна програма“ проявила-ся вже і в господарській ділянці. Ко-ли весною цього року Банк Кр. Го-сподарства виповів кредити україн-ській кооперації, польські чинники пояснювали це змаганням пере-нести ті невеличкі кредити з Банку Кр. Господ. до Банку Рільничого, де треба було розпочати окремі захо-ди. Колиж тепер по лінії цих захо-чуючих вказівок звернувся Коопер. Банк „Дністер“ по кредит до цен-тральних державних або піддержан-них акредитуючих установ, то по-чув, що з кредитової точки погляду все є в порядку, що українська уста-нова своєю солідністю аповні за-служує на кредит, але перший голос в тій справі має міністерство внутр. справ, яке застергло собі акреди-туючу політику у відношенні до у-країнських установ. Колиж дирек-тор української установи звернувся до міністерства внутр. справ, то по-чув від п. Сухенка, що кредит є ви-ключений, бо міністерству не подо-бається не лише українська політи-ка, але й такі „злочини“, як напр. означення української кооперації на українських землях під Польщею як „західно-української кооперації“.

Це лише жмутки регіональної і-навгурації й реалізації „позитивної програми“ з останніх тижнів. Чи треба з цього робити висновки в у-країнському органі? Думаємо, що з різних причин є це зайвою річю. Український читач і без того зорієнтується в закамарках „позитив-ної програми“, а українське грома-дянство, яке перебуло вже не одно лихоліття, найде в собі відпорні си-ли, щоби протиставитися цим експериментам.

Тільки фактів!

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 21. вересня 1928.

Мої статті в „Ділі“ викликали серед місцевих українських політиків немалий відгук: зміни утиски рухи, висунені брови й деякі докори.

— Ми, мовляв, зустріли вас з таким довірям, сподівалися, що ви потрафите внести зиспокоєння та згоду в україн-ську родину, а ви ось таке викинуєте!.. Дійсно, так було.

Персоналізм грома і взаїмне облі-вання поминим, особливо у виборчому

часі, обернуло місцевого українського життя в якусь брудунальну. Не тільки деякі інтелігенти, але й селяни, не позбавлені деяких естетичних почуттів, затулюва-ли носом.

Моя чвертьвікова газетарська „відста-лість“ ніяк не мириться з подібним „до-ступом“ газетарського „мистецтва“ та з подібними „удосконаленими“ газетар-ського пера й стилі.

Звідси, можливо, й ці налії і ці розча-рування.

Але мої любі дописувачі співгромадяни з Личому помилуються. Я довісім не та-кий лихий, як їм здається. Я маю всього одну смертельну газетарську ваду: при-страсть до фактів. Знаю, що це велика вада.

От, ті факти!

Вони одні псувають нам життя на під-лозні обманливих мрій та розчарувань. Упанимають собі деякі українці отак гарненько своє життя, а саме: сусіди хо-чуть з ними мирно жити, не тілячи не-бажають їм смерті чи якоїсь ярини, але називаю, шпро хочуть допомогати їм. І вони вже готові кинути їм в обійми. Та раптом виявляється якийсь газетар і тиче їм у вічі факт: сусід готовать шну-рок на нашу шню, або сягає до їхньої кишені!..

О, клятий факт! Він відразу розди-рас шаселні мрії про райське співжиття, про відродження за допомогою добрих сусідів!..

Можливо, що й в декому розбив по-дібні солодкі мрії. Але довісім не їмз ли-хої алачі, а лише наслідком цих вляту-щих фактів.

Врешті, я теж люблю помріяти, бо ж і я українець. Аби тільки до нього були відповідні факти. Все моє нещастя в то-му, що я таких фактів не маю.

А може я четвертьвіковим газетарством попусував собі очі й не бачу їх? Може мої вуза вже чого не дочувають?

Тоді може уможовіть: я спляжу, нії я знаю факти, а мої кохані співгромадяни скляють, нії факти знають вони, як під-ставу до солодких мрій та надій.

Згода?

Отже я знаю: Що існує шкільний за-кон з 1924 р., що з тисяч наших україн-ських шкіл не залишилося ні одної, що декларції, аложені селянами на укра-їнські школи, таких шкіл їм не дали.

Знаю: що частина наших „Пресвіт“ за-чинена та що на їх місці насаджують „Малески Школьні“, „доми людські“ і т. п.: що наші плетові організації розв'язані, а замість них культивується „стшальні“, „гарцежи“, „кулаки молоді-ли“; що кредитів українській кооперації не дістають, що їх хочуть „змішати“, що з причин „безпеки публічного“ вони не зможуть відбутися збори, а натомість великі кредити одержують польські кооператори, які публічно за-кликають до екасації нашої кооперації.

Знаю також, що поліція мала „бадач-ки“ в деяких мис-стичних-українцях, які провалили службу Богу українською мовою, чи помагали селянам збирати де-кларації на українські школи.

Знаю, між іншим, що вже зібрана по-важна кількість українських нервов, ма-настирі, будинків, земель, і що ще має бути „скорочення“ певна кількість пра-вославних парафій, а будинки й землі — передані р-католикам чи „мондним уніатам“.

Знаю також, скільки земель по парце-ляції одержали наші селяни, а скільки роздано осадникам і мазурам.

Не гірше за інших знаю, що церков-ний комітет був розв'язаний та що Луць-ке Брацтво дові не добилися затверджен-ня статуту.

Знаю нарешті, що польські громадяни виселяють на наші землі сотні тисяч польських киянок для польонізування наших селян, що у шкільних бібліотеках українських книжок нема й т. д.

Трохи знаю, що говорив вчора про життя на Волині, а віде-воєвода про у-країнську кооперацію. Знаю й де-що ін-шого!..

Натомість не знаю таких фактів, без яких помріяти й повадітися якось по-важним людям не випадло, а саме:

До й коли маюш. Пілюдський сказав,

що українцям уже дається все, забезпечене міжнародними трактатами й конституцією; де й коли спалахнуло, що вже відчинені українські „Просвіти“, який дозвіл на „плат“, наказано не перешкоджати українській культурно-освітній праці в міждержавних „Просвітах“, а землю „роздавати“ українським селянам; де й коли появилося розпорядження про видачу кредитів українській кооперації пропорційно до кількості українського населення на Волині; де і хто відборив польським організаціям лісти до українських сіл і хат і займатися міжнародним нашим селом, і хто обіцяв, що віднині польське село взагалі не буде. Багато чого й іншого я не знаю.

Отже, для усунення непорозуміння й для згоди між нами, українцями, дуже прошу би любих волинських співгромадян подати мені ці факти.

І приймаючись частими вадами Стрия, що по одержанні цих фактів більше не буду розбивати їхніх селоземних мрій про щастя в селі кохання.

Але базав би в факти! — І тільки факти!

А більше нічого!

В. Островський.

Гостина в Українським Клубі в Москві.

Недалеко т. з. Страстного Бульвару з прекрасним пам'ятником Пушкіна, на Тверській вулиці 37, де колись знаходилося українське товариство „Кобзарь“, міститься тепер Центральний Український Пролетарський Клуб ім. Шевченка. Дві невеликі фронтонні вікна, дві бічні, передня і задня для 250 людей з необхідними приміщеннями — ось територія, на якій сходиться українська громада в Москві. Офіційно числять українську громаду на 18 тисяч, але в Клубі твердять, що українців у Москві та в сусідстві буде яких 30 тисяч, а з них тільки три тисячі є членами Клубу, та три тисячі молоді, що гуртується у „домашній“ пролетарського студентства України.

Члени „Клубу“ належать до найрізноманітніших кол українського громадянства. Їх серед них службовці, студенти, робітники, тербові-армії, залізничники. Платять вони по 25 копійок місячно, що дає змогу Клубу оплачувати мешкання по 1 карб. 20 коп. за квадратний метр, тобто 70 карб. у місяць, удержувати платного господаря, послуживка і випускати певну кількість газет. Студентська Землянка гуртує біля 3.000 членів з усіх наукових закладів Москви. Разом творять вони хор з 90 душ і драматичну студію 30 душ, що дає їм

змогу що суботи уряджувати вечірки для членів Клубу.

Шевченківі роковини обходять святочно в майже великій залі при саїу часті діваних хорів і являються артисти-співачі. Одні роковини святкували у великому театрі, інші в „Бригаді“ при битом набитій залі. З огляду на те, що члени Клубу користуються безплатним вступом на клубні вечірки і обходи, артисти-ж дістають належний гонорар за участь у них, то до рокового дня звичайно доводиться доплачувати. На це Клуб заздалегідь готується, щоб тільки гідно виступити перед своїми і чужими учасниками національного свята. Тут важко ще те, що в роковині свята бере перевагу участь молоді-студентства, у 50 відс. селянського, в 35 відс. робітничого походження. Отже такі свята з підсумком культурних досягнень цвітуть самої широкій гущі українського народу.

Серед української польони в Москві є декілька дільних членів Клубу родом з Галичини і Буковини. Ось один з Каміні Струмилової родом, передає своїм землякам свої враження з Камчатки, де він був у командировці. З його поміччю виходить, що на Камчатці є дві грецькі чукчі і голоді, а по одній шестій українців і руських. В українців є свій хор, аматорський театр та українська школа в „Посаді Запорожському“, члени українському селі, віддаленому около 600 км. від Петропавлівська. Українці живуть там у достатку в домі дачин і риб. Особливим джерелом доходу є медведі, соболі і росямки.

У Хабаровським округі українці становлять більшість населення, а у Владивостокському половину населення. Живуть вони там на своїх землях по 100 десятин, користуючись з ріс, лісів і пасовищ, єдині задоволені. — одним словом — у достатку. Українські села легко пізнати у Сибірі по білим мажаним стінам; руські села мають чорні своїми деревляними стінами. Найбільше українців в Ачинській окрузі біля Іркутська. А що виходить з Чернігівщини і Херсонщини не можуть забути своєї України, про побут на якій згадують навіть родопиті сибіряки з радісним усмішкою про многолітнє сонце і веселі квітчасті степи, та свої нові оселі українці називають — „Прилука“, „Чернігівка“, „Катеринославська“, „Тараша“. Сиріах на побігах і пароплавах ли погуляє українську пісню: „Галізія“, „Верба рисна“, „Комар“, „Рече та стоїть“, „Заповіт“. Таке сильне враження і такий великий вплив має на мешканців холодної Сибірі туглива пісня „веселого сонячного краю“, як називають тутешні дачку благословенну Україну.

Хто не вірить, може переконатися, ви-

бравшись у дорогу два тижні туди скорим поїздом, а коли за дорогою 150 карб. (около 78 доларів), то за три тижні певно добереться звичайним пасажирським поїздом за яких 100 карб. і стількиж назад. А варто туди поїхати на далекий Схід аж до берегів Тихого Океану, щоб побачити життя достатне і міцне якого мільона українців, що в майбутності своєю культурою і витривалою працею певно зукраїніють безмежні простори Сибірі, та що у велику політику далекого Сходу втрутяться. І здійсниться те, від того так заплято відмовлялися наші доморослі адуковиди — „від Тисяч по Тихий Океан скрізь є Україна“. А що з Камчатки рукою подати на Аляску і до Канади, де такі українського населення змало, то чи не вдалосьби українцям місце гордого англіїна зустріти? Шож! Це так легко може статися протягом найближчих... п'ятсот літ праці, праці, праці...

А поки не станеться послухаймо другого земляка, бережанського сарів дитину... „Рационалізація, спеціалізація, механізація і стандартизація виробництва об'єднують цілу витиринність, отже і ціну ринкову... пів копійки на пуд при продукції пшениці мільонів, це заробіток держави, з якого видаток яких 10.000 рублів, хочби на поміч погорільцям є дрібницею, бо держава має тільки одиниць по п'ять мільонів пудів продукції. Тому держава, одержавши частого 900 мільонів карб. із своєї продукції, може вложити в найближчий час у промисловість, електрифікацію і хемізацію країни п'ятеро мільярдів рублів. Видаток на залізницю особно: на одну туркестансько-сибірську (Турк-Сиб.) дорогу призначено 210 мільонів, щоб в найближчій часі обслуговувати через ріку Іл весь Західний Китай... А машиною 142 м. довгою і 6 м. широкую в найближчій часі зможе Бумтест (бумажний — паперовий) покрити дуже і дуже значну частину паперового заготребовання республіки СРСР і довести до п'яти кілогр. паперу на голову, себто до річної продукції около мільона тонн!...

Діло в тому, що як тільки зможемо усунути „утечку — усущку — брак“ та вибуди „прогулів і простоїв“ робітників і фабрик, то наш дієвий більше відбудеться з первісними коштотроєм. Ми осягнемо намічену піль дієвої індустріалізації країни!...

Ось вам зразок змісту і мови, та жмуток астрономічних цифр, якими доводиться день в день оперувати нашому братови-землякови, членові „Центрального Українського Пролетарського Клубу“ ім. Шевченка у Москві. За цю відповідальну конструкторську працю побірає він всього яких 400 рублів у місяць. Чим же він не пролетар?! Робітник, що ні за

що не відповідає побірає 150 руб. за 7 годин праці, а цей цифрами павіт снить, щоб вигадати державні пенсії, як на пудові, та через рационалізацію, спеціалізацію, механізацію і стандартизацію осягнути індустріалізацію продукції СРСР, і дійсно отинити усі народи Союзу Барзай власниками безмірних багатств оборотного капіталу, надії землі, морських глибин і безмежних волющих просторів!...

Через пролетаріацію до культуріації! Так, новий горожанин Сходу хоче витривалою працею при повному напруженні усіх своїх фізичних і духових сил звільнитися від довічної залежності від капіталу Заходу. І коли буде „нього, у цього Сходу, відповідна кількість вишколених, розумних, чесних, соціалістичних, витривалих і мудрих провісників, то певно не станеться. І тоді світ змінить своє економічно-соціальне обличчя: стане менше визанску, гнету, пещолі, облуди і великої неправди, поки за які нові дві тисячі літ осять ще більше не вкоріняться на землі рівність, братерство, воля і правда... і т. д. аж до повтору золотого віку, що певно має усіх жде досить скоро... у землі святих.

А поки-що ці енергічні наші земляки іноді шире зігхають за своєю убогою хатинкою і тужать за різними, незаслуженими кращим.

Ростов на Дону, 11. вересня 1928.

І. Свєніцький.

Рідке свято.

30-літній ювілей філії „Просвіти“ в Сокалі.

По тридцятьох роках існування прийшлося сокальській Філії Т-ва „Просвіта“ пережити перегад висхідна своєї праці серед українського населення повіту. І треба признати, що перегад цей запав імпозантно.

Старші люди мають ще добре в пам'яті ті часи, коли наше духовенство (тоді майже одинокі інтелігенції), наше міщанство й селянство з тугою дивилися на мішчів, через „сокальський кордон“, і звивалися звідти свавення „для руського народу“. Лише дрібна горстка патріотів розуміла, що спасення можна осягнути тільки своїми власними силами. І саме паходами тих людей оснований філія „Просвіти“ в Сокалі.

Тридцять літ ішла праця. Тридцять літ боролася горстка людей, згуртована біля прапора „Просвіти“, з темнотою. Тридцять літ учила „Просвіта“ в Сокалі національної гордості і свідомості. Тридцять літ... Нераз і руки опадали вже. Одні робітники уступали і переносили світло знання в інші області нашої землі, другі заминали очі на віки з падаєм, що не них прийду нові борці за освіту і волю народу. І прихвдали. Ні алідні, ні переслідування, ні визнання, ні вілля з цілюю її жорстокістю не здержували їх у

МІКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

3 моїх шкільних споминів.

(З нагоди 200-літнього ювілею існування І. гімназії в Станіславові.)

(Докінчення.)

Ще один досвід довелося мені протягом могого життя зробити на бувших відзначених гімназійних учнях. Підходячи цілим своїм еством під існуючий лад і його зовнішні форми, вони вже в ранці свого життя костеніють у ньому і стають його найвірнішими підпорами. Люди ці не спосібні вже прийняти в себе нові форми, зрозуміти потребу поступу і розвою людства по іншій, неурядовій лінії і стати на інші, протилежні позиції. Цілу свою енергію виладували в хосен вивченої ними на пам'ять шкільної науки й опісля не знаходять уже здебільш сили поступити вперед, засвоїти собі нове знання, яке суперечило їхній науковій теорії. Ні в політичному ні в культурному житті не бачили їх. Вони держаться цупко здо-жух шкільною наукою посад і живуть тільки для себе на суспільній організації.

Вже на шкільній лавці можна було заприпитати велику ріжницю між обома групами учнів, вигвореними нездоровою шкільною систе-

мою. Буде це може для деякого виглядати на парадокс, коли скажу, що критичний ум родиться в учня гіршого, а не кращого. Наведу примір: Учень, який не астиг чи то через свої домашні, життєві перепони, чи через інші важкі для нього предмети вивчати якоїсь одної, на його думку менше важкої партії, заскочений учителем в невідготаваному стані, дістає лиху ноту. У нього родиться зараз психічний відрух озлоблення. На ґрунті своїх обставин він старається оправдати себе в цьому неповідненні та підійти критично до даної частини. Будь то сам, будь-то з іншими співучаючими товаришами розбирає її за умовою вартості, порівнюючи її з цілістю предмету або й з іншими важливішими шкільними завданнями.

Цього шкільного критицизму, який в пізньому житті є цінним засобом з умовою розвою людини, не знає пересічний „форцуг“, бо він знає про критику твору тільки-що з шкільної книжки і не потребує силкуватися, щоб виправдувати перед своєю совістю своє шкільне неповіднення, якого у нього нема. Він вивчує всі партії предметів „на бляшку“ та ще й наругується разом із злорадним учителем над невідготаваном товаришем.

Цим піднесенням критичної сторінки шкільної „двійки“ не бажаю славословити професійних ледарів.

які, потаюючи в неучті, не мають взагалі ніяких викидів своєї ледачої совісті. Сказане відноситься до цієї частини шкільної молоді, яка перетяжена наукою і не має ні часу ні змоги слідувати в школі за всіми її предметами. Багато з цієї молоді, особливо нашої, української, мусить поза школою окремою працею здобувати собі засоби на прожиток. Так волилося очевидно й за моїх часів у станіславській гімназії.

Шкільна наука не змогла заспокоїти всіх наших культурних, а особливо національних потреб. З цією метою творили ми у вищих класах окремі студентські гуртки, сильно законспіровані супроти нашої шкільної влади. На наших підпольних сходинах розводили ми палкі дискусії на біжучі теми, обмінювалися позашкільною, нераз забороненою літературою, читали українські та інші періодичні видавництва і тим робом поповнювали частинно недостачі, які школа в нашому вихованні полишала. Центральним питанням наших сходин була українська справа: оспорювана ворогами самостійна українська культура та наше історичне минуле, що давало нам основу до права на самостійну націю.

Соціальні течії цього часу слабо тільки відбивалися об нашу глуху закутину. Про соціалізм та його суспільне завдання небагато ми учні

знали. Соціалістичної української літератури ще в нас зовсім не було, польської так якби не було, а німецької годі було нам роздобути. Всеж таки час до часу появлялася між нами якась німецька брошурка, яка „строго довірочно“ переходила з рук до рук і вікни десь зовсім застрягала. Мені самому довелось раз одержати від одного з товаришів програму робітників Фердинанда Ляссала. Зі страхом божим передавав мені її мій товариш, змалювуючи перед мною всі страхотні, які мене постигли, коли книжечка попала в руки шкільної влади. А це в тодішніх часах не було важко. Ми учні стояли також і поза школою під доглядом учителя. Вони нераз находили наші домівки, станції та провірявали, що ми робимо і з ким пристаємо. Особливо станції в міщанських сім'ях вони часто находили. При такій небажаній візиті могла заважана книжка легко попасти в руки учителя, а тоді пропала для учня ціла школа. Тому я приносив до Ляссала всі можливі засоби обережності.

У Станіславові є прегарна вулиця, що називається Липова; це від старих лип, які росли на її кінці, де вона губилася в палатнім парку поміщика Ромашкана. За його просторим городом, обгородженим високою огорожою, простягалися широкі лани аж по самі сусідні села.

праці. І ось по трипятьох роках поставлено злати публічний ієнит з вислідів важких змагань.

На шкільній соціальній „Пресвіті“ відповів народ діло. Серед великого залу, по залитих водою дорогах сунулися темною ніччю самотньо одягнені гурти громади від сходу й заходу, ціваючи й похлудя. Чоти вішпоти, піші курні мушкетери й жінки, довгі уряди повіз сунули серед болота й води в Сокалі. Ранком були вже в місті, а діли й на величій майдані над Бугом. Сонце продерлося якось через хмари і ласим світлом освітлювало величезну скількість радів жінок у прегарно вишаних народних стріпах, що на-рівні з мушкетерами усталилися в ряди перед вироком на степеніці усталеном престолом. Серед них чети Соколя і Лурга. За ними дові-домі лави жінки, усталеної у відрізок порядку, під командою інж. Ковальського. Вони заминали майдан, заповнений масою учасників.

Зачинається молебень (Службу Богу заборонила перемишльський єпископ о. Коштовський). Цейзбурс о. Граб, декан зі Спасова. Асестує йому 12 єпископів при престолі. Крім цього понад 80 єпископів заступилися на дошці, наслідком недостатку місця на степеніці. Далі-косятими вітмовою заповідали сурми початок молитви. Численний хор, зложений з членів читальні „Пресвіти“ при залучає хор з Литомижа на Волині, співає. Молебень закінчено загальним відповіданням молитви-гиму „Боже, Великий, Єдиний“ в супроводі оркестру з Підберезів і Сорів. Піднімається молитва з грудей тисячі учасників свята і в відгомін полала далеко на північ, аж поза сокальський кордон.

Слідуючи промови. Перший промовляв голова філії в Сокалі д-р Богдан Чайковський, душа просвітнього руху в Сокальщині. Далі промовали: інж. Творидло (від Гол. Видлу „Пресвіти“), ред. Гладкий з Луцка, сенатор п-ї Кнелзевська й о. Татомір, посол Котан і цілий ряд репрезентатів різних організацій та інституцій, між ними також посол Літвинський.

Описав під проводом інж. Мемішови-та рушила ціла зноготи-чана юрба в похід. Всюди панував вірний порядок. Похід отримав чіткий ладчик в історичних козацьких стріпах зі списами, що на них гралася з вітром жовто-сині прапорчики. За ними йшла старшина філії „Пресвіти“ та відповідники українських товариств. Далі оркестра, а за нею похід учасників. Коло перки була дефіліла перед репрезентантами Головного Видлу і сокальської філії „Пресвіти“. При залуча оркестру матеріювала чіткими чинноста. Бадьорі хлопці і старші громадяни, кожна чета в одягових стріпах. Переходили попри старшину і саліно було, що вони горді з того свята, горді на вид йможучої солідарності українського населення повіту. Сотні на сотню довго, дуже довгою колоною мшеровувала піву годину а гордо піднесеною головою і з веселим поглядом. Так перейшло около 1.600 жіноччій. За ними

„Липи“ були нашим улюбленим місцем відпочинку. Я мешкав саме перед самими липами у залізничного робітника, що мав власну домівку. Звідси мав я нагоду пізнати всі стежки як у самих „липах“, так і кругом поміщицького парку. Завинавши Лиссада у непромокаючу обгортку, заміс я його потайки за Ромашкановий город і заховав серед хатів та бурянів. У вільному часі приходив я сюди та провірював існування Лиссади і при тій нагоді прочитував з нього по уступові. Там мій товариш не довго мені його залишив. Через кілька днів мусів я йому звернути позичену книжечку, не прочитавши її навіть до самого кінця.

Фізичною культурою шкільної молоді ніхто тоді не піклувався. Ми просиджували в невідповідних, звичайних лавках цілі роки, виходили зі школи згорбленими, з запаленою трудною квіткою та блідим обличчям. В гімназії був тоді позаобов'язковий предмет, т. зв. руханка. Її уділяв учитель реальної школи Мяз-за в сутерні цієї школи в суботу ввечером, коли молодь по цілотижневій праці мала вільну хвилину на відпочинок. Тому з цієї руханки в замкненій, душний салі мало хто з нас користав. І примітивний спосіб її подавання не міг до неї притягати.

Зі спортів знамі нам були тоді дві,

ми мужеські й жіночі піші чети зі всіх сторін Сокальщини переходили довгим лужем, з такою самою веселістю на липи, а заразом з повагою, гідною великого свята „Пресвіти“. Піших мушкетерів (крім жіноч) налічено около 2.000, а жінок позерх 2.500.

Пополудні відбувся над Бугом великий вродний фестин, а на його закінчення вистава „Невольники“ епікла „Пресвіти“ при спілчуєти величій скількості аматорів сокальського повіту й около 200 іадців (козаків, турків і татарів). Про цю виставу пишмо окремо.

Пізно ввечером розійшлася поперх 15-тисячна юрба домі при залуча просвітницьких оркестру із переконанням, що тепер знесення сокальського кордону не піде з пісочки на полюдне, а навпаки — з полюдня на північ.

В комерсі, що його устроєно ввечері в салі „Народного Дому“, взяли участь усі відпоручники українських установа, делегованих на свято в Сокалі та замітна скількість селян. При скромній вечері і промовах мило минув час усім учасникам.

Наприкінці салі зазначити, що заховані органи публічної влади було тут зовсім коректне.

Перед виборами до Каси Хорих.

Як довідуємося, вже Український Вид. Комітет дня 17-го п. м. відклик до Окружного Уряду Обезпечення через Управу Каси Хорих м. Львова проти опозиції Управ Каси Хорих з дня 22-го серпня п. р. В цьому оповіщенні наказано переводити вибори з групи обезпечених в дні 17-го листопада в цей спосіб, що вибори обезпечених з поодиноких підприємств, згідно установ мави відбуватися по тих же окремих установах та підприємствах.

Український Виборчий Комітет вважає, що такий поділ є дуже небезпечний для самої засади свободи виборів і незалежності думки голосуючих та робить ілюзоричною постанову про таємність виборів. Через такий поділ локалізм можна дуже легко усталити по виборах політичній, національній та партійній переконанні службовників з даної установи і по виборах можуть початися репресії проти тих службовників, які голосували „правдоподобно“ на таку або іншу листу. А крива українські вибори мають особливу реальну підставу побоюватися репресій як наслідку голосування. Тому в дні 17-го вересня п. р. делегація Українського Вид. Комітету в особах посла Максимовича і члена Комітету пл. Ігната, Березовського і Олексина заперотестувала проти такого способу переводження виборів з групи обезпечених і зажадала, щоб також і вибори з групи обезпечених відбулися в цей сам спосіб, який є зазначений для виборів в дні 18-го листопада.

Делегація не застала на жалі самого предсидиши п. Христовського і тільки пердала свої домагаєни на руки секретаря. Досі відповіди на зложений протест не одержала.

також примітивні забави: одна з них „кічки“, себто підбавання короткої кімачки бучком і ручна няжка. Перший спорт вправляла молодша шкільна братія, другий старша на „Діброві“, за містом, де пізніше вбудовано тюрму. Там теплою порою сходилися ми хлопці, а з нами і три наші молоді вчителі. Лібера, Мациольський і недавно у Львові померший Москва, ділилися на дві партії і грали „кічки“ до сумерку.

Науки хорального співу в гімназії так якби не було. Виучувано тільки в Миколаївській бурсі, одинокому українському приюті для незаможної молоді, церковного співу. Деякі з наших товаришів, про яких ми згорі припустили, що вони присвячують себе духовному званню, ходили на цей спів, співаючи відтак у церкві на богослуженнях і в школі на егзортах. А арештано ціле наше тодішнє життя проводили ми серед важкої, бездушною шкільної системи. Ніяких товариських чи забавових кружків, за винятком уже згаданих підпольних, не було, тому не було змоги молодому поколінню ні фізично ні умово виживатись. З гімназії виходили ми меншими або більшими каліками на умі і на тілі та безпомічними у широкому світі. Час, проведений у станиславській гімназії, полишив у моїй памяті незатерті, але не найкращі спомини.

По широкому світі.

У Берліні радник спілко представників цукрового промислу Німеччини, Чехословаччини та Польщі.

Нийборський губернатор Ал. Сміт, кандидат демокр. партії, почав передвирбу президентську кампанію промовою в Омаї перед 10.000 слухачами. Його промову передало радіо в усі віні Злуч. Держав.

У Віні адержується звістка, що весною 1929 р. салугуть ще одну „Львоварську Конференцію“, для розважання питань заціплення у Женеві.

Нім. морський міністр адмірал Ценкер подався до димісії на його місце призначений віце-адмірал Редер, командант бейтійської ескадри. Обраний призначений Редера, старший від нього віце-адмірал Боуер, оголосив свою димісію.

В останніх днях вересня приїде до Бухаресту італійська делегація з 20 до-стоянців, щоб в салести дарунок малолітньому королеві Михайлові.

Ріжні вісти.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ У ПРЕМ. БАРТЕЛЯ.

Дня 23. вересня п. р. прем. Бартель при-няв на півторогодинній аудієнції митрополита Шептицького. Конференція торка-лася церковних справ, а передовсім па-тріархату. Політичних справ митрополит не торкався, а висував їх прем. Бартель.

СТРАШНА ПОЖЕЖА В ТЕАТРІ.

700 жертв у лютах.

В Мадриді у величезній театрі „Театро Новедадес“ підчас представлення вибух-ла пожежа. Серед публіки счинився переполох. Жертвою катастрофи апало око-ло 700 людей, з того около 500 згинуло, а 200 ранених і попарених лежать у шпи-тальні, з тих 80 борються зі смертю. Цей театр найбільший в Мадриді, має 6 повер-хів; підчас представлення було в ньому 3000 глядачів. Публіка старалася вийти і счинила таку сутолоку, що кількості лю-дей остало в огні. Одного батька, що кликав своїх рідних зовсім затоптали. Між тліючими агаришами лежать трупи. На самих сходках до амфітеатру наїшли 25 трупів, до яких поверхів доступ іще не-можливий — там певно іще більше тру-пів. Театр згорів за одну годину, а вогонь перекинувся на чотири сусідні дома та за-подія великі шкоди. Огнева сторожа пер-ед театром була безсилна зупроти пожежі і мусів глядіти, як по театраль-ній кріпці бігали розпучливо три горючі людські постаті, з них одна з дитиною на руках благала рятунку. Всі вони згинули.

ВОРОШИЛОВ ПРО ПОЛЬЩУ І РУМУ-НІЮ.

Аг. Вех. подає: Після уквічення квіт-ських містеврів нар. ком. військових спр. Ворошилов у промові сказав, що взаєми-ни СРСР із Польщею і Румунією напру-жені. Передовсім обурювався Ворошилов, що в Польщі є український уряд Ланц-кого. Зате взаємини між СРСР і Німеч-чиною дуже добрі.

НОВИНКИ

— Львівська хроніка. 20-літній практи-кент голярні Ол. Хомик скінчив само-вдівством по причині нещасливого ко-хання. — На залізничній шляху на Клепа-рові найшли трупа невідомого мушкетера. — Небезпечно ходити в ночі парком Ко-сшівка; переконалися про це панки Швайдерівна, які чотири бандита віхо-брали три зарізані курки. Але і не вар-ти так прилюдно грабати, про це перекона-лися молоді бандита. — На вул. Мартина вала жертвою насильства двоох неплот-них панків служниця Словинська, яка по-знийомилася з ними цього дня на фести-ні. — Арештували бунд. козницькогого челядника Леопольда Вольфа, що торгу-вав від довшого часу морфієм, якого аж-ваз сам, затроював ним свою жінку та своїх знайомих. — Кількадесят згодів і кільканасті новій арештувала поліція за одну ніч.

— Буківняський швець ворожитом. В Угрові, місті славним шевцями, арештува-ли провідника, зєзика пенця, з Серету, що від кількох ліг мандував по наших селах і грав ролю чудодійного лікаря. Зєзється він Василь Бенчук, а називався на дилоло; Припав, Касян або Стефа-нів. Починаю, чому він хотівся „чорної

магії“ була, як каже, його жінка, яка йо-го покинула. Тоді з розпучки пішов він у світ, заїм і використав якусь багату дівчи-ну, за що підсудив рік в'язниці у Бережа-нах. У Городені пристав до циган, бо закохався в якійсь циганці; від неї вивинив різні штукарств, головю як перемияти жовте яйце на чорне перед недужим, вини повіривши у таке чудо платити за це до-ляри. Бенчук дібні пік з в'язниці раз з Миколаєм через комин, другий з Галиною через діру в стіні. Тепер він оповідає щиро свій злодійський життєпис і подає спи-сок головних пошкоджених. Деякі неслуж-жі селяни платили йому по кількадесяти доларів за лікарську раду.

— Саботаж? На шляху Львів-Самбір на 17-ім км. залізничного шляху від Львова контролю ствердила легке розколювання шини. Польські часовики добанують у цьому винюк саботажної організації. На мі-сце нийкав шеф політичної поліції надком. Мітленер, щоб перевести слідство, бо — як вивиняють польські часовики — планоаний захм на поїзд є автом політич-ного саботажу. Далі подають ніж часови-ки, що власні вивили далеко йдучі роз-порядки, які основно злівають усі са-ботажні заходи.

— Землетрус у Копичинцях? Дня 24. ве-ресня над раном відчули в Копичинцях землетрус, який тривав кілька секунд. Ні-яких швід не було. „Дзєнік Людови“ подає, будьто би місцеві влади почали слідство? Чи шукають виновників або ви-конавців землетрусу?!

— Вбив наречену. В Підляхові (пов. Бібрка) зарубок Кошик посперечаючись із своєю нареченою 17-літньою Катери-ною Домбровською пробив її кілька разів ножем. Дівчина до кількох годин умерла, а обвиник утік.

— Арештування львівських адвокатів. Львівська поліція арештувала братів Влад. і Чеслава Гжешинських, львівських адво-катів під захилом обманства, якого допу-стили на власнику фільварку Липинка (пов. Львів) Ротері.

— Кар'єра касоріза. Зловлений у Львові касовий злодій Антін Кардаш дослужав-ся почесного титулу нового Васиського, колись славного у Львові Кардаш має 24 роки, а вже 8 лів злодійської підготовки, яку почав він від шпизерського фаху. Свої гостинні виступи почав він минуло-го року у порохуванні зі своїм „шефом“ шпизером Хомицьким, що направив на-су „Центросоюзу“ на вул. Зіморавича. Кардаш мав головною спільника якогось „Охрима“. Зароблені гроші він пускав шедро а товаристві легких дам у двоох ресторанах „Гроті“ на вул. Шайнохи і „Оаї“ на вул. Паскєй. Ці голосні гу-лянки зрадили його.

— Ріжні вістки. Гугона Стінжеса обви-нуваченого в зложвинках винустити зі слідчої вимизи за кавцією міліона марок. — Криголім „Крассін“, що шукав досі Амурдсена, полокевий мезамі, буде при-невожений змивувати в околиці зєзлі Олєксандра. — Буши, міністр справедливости Мехлембурга д-р Брюкнер, що тємно шєз, вивілений у ставі в Шверні; є злого-ди, що його збили члени родини зєзлі-чаної ним дівчини. — Центр. комітет ко-муністичної партії дозволив Радехові пе-реїхати з Тобольська а центральну Росію. — У Віні радитиме ними диним конгрес міжнародної організації власників домі. — Центр. комітет комуністичної партії призначив польського комуніста (заві-шого редактора дьвівського „Глосу“) Фе-дікса Кона віповід. редактором органу польського комуни. бюра „Радянська Три-буна“. — У Нью Йорку дебютував на сцені бунд. чемпіон боксу Демієр у песі спе-ціально для нього написаній.

— Міліонер. Німеський робітник Август Франк, що працює на залізничній фабриці в Кайзерслагтерні дістав спадщину від а-мериканського ауйка; вник 4 мід. зол. Таке майно не задовольняло його. Коли директор прийшов пожажати йому а при-воду такого щастя, Франк відповів: „Ви гадаєте, що я задовольнений, що став міліо-нером? Крім неприємностей і клопотів, нічого з цього не маю. На всякий випадок я рішив не змінити свого способу життя і коли дозволисте, буду надалі працювати у вашій фабриці“.

— Ієнит під гіпнозою. Професор Бюке-нен з Кембрідж зробив цікаву спробу зі своїми учнями. Він загіпнолізував їх і змывав їх у гіпнозі на противі кількох нієнцій двічі тежнєво, що вони можуть учинити від тепер легше та кутше. Цей експеримент мав дати незвичайні наслід-ки. Невідомо тільки, чи учні не зтратили на здоров'ю того, що придбали на свідоч-ствах. Ше за якийсь час можемо почути, що учні зловатимуть ієспити просто а гіп-нозі без потреби підготовки.

— Мурицьке місто у Франції. Префект франц. департаменту Вар має перевести плян утворення на півдні Франції окре-мого міста для муриців. З далеким афри-канським колонією приїжджає що-року до Франції чимало чорношкірих, які терплять

у пісони неміжожі для них. На пісони Франції багато з них дістає чачотку. Ось чому вирінула думка, щоб на Рівні, між паломниками та одинокими деревами, в глиних землях побудувати для них «рідні» захисти.

— Протест проти пса. Радянський посыл у Парижі Довгалевський звернувся до франц. міністра закорд. справ з протестом проти постанови пса Декобрі «Мадонна спазмів нагонів», тому, що деякі епізоди з нього образливі для радянського уряду. До стоусти бульварної текляни бульварної творчості найбільше читаного французького повістяря прийде ще нова реклама.

— Примки природи. Такою прихотою природи є париский громадянин Раймонд Брієз, носій. Він навантажує мішки та скрині на базарі від 3-ої години зранку до полудня. Потім іде до дому, де жде на нього жінка і троє дітей, їсть обід і лягає спати. Та ось приходить із шпиталю повідомлення, що там потрібують для рятування пацієнта свіжої крові. Тоді Брієз знає, що на другий ранок він не йде до праці, а в шпиталь. І там йому спускають кров, за яку він не бере грошей. Досі він дав переводити на собі таку операцію 264 рази і віддав для медужих 60 літрів крові. На другий день після кожної такої операції він знову навантажує мішки. Гелер управа шпиталю внесла прохання, щоб уряд призначив Брієзові ордер почесної легії.

— Японський порошок. Читаємо в «Красній Газеті»: «У Москві нове лихо: блошиці та блохи. Головно багато їх у нових домах. Ще заки почали їм будувати, вони повзали в будівельний матеріал і коли їм готовий, вони викладають наверх. Для боротьби з блошицями «Держ. відділ торгівлі та промислу» випустив спеціальний «японський порошок». Тоді зробили досвід і вкинули у пляшину з цим порошком блошицю. Коли їй години пізніше відчинили пляшину, блошиця, немов нічого і не бувало, вилізла звідти. Можливо, що тут не вина порошку, який був за слабкий, а блошиця, яка була за сильна.

Позір Скільщина!!

Для 30. вересня 1928 р. святкує ціла Скільщина Верховина Святий в честь полеглого Соколов-Героїв на війні. В цей день зійдуть з зелених верховинських гір Соколи, Луги, Читальні, Кооперативні, всі села, щоб гідно відсвяткувати пам'ять дорогих нам Героїв.

Програму посидимо до кожної громади особно.

619 Сокол в Сколім.

Театри.

Великий Міський Театр: 25-го с. 7-30 веч. «Ірідіон», драма Красівського.

Кіна.

«Аполло»: «Визволення».
«Лен»: «Майстес, величесь гір».
«Оазис»: «Сьоме небо».
«Палас»: «Фальшівинні міліоні» Гаррі Піл.
«Ратанорган»: «Студент з Праги».

3 театру.

Міський Великий Театр: «Ірідіон», драм. поема в 12 картинах З. Красівського.

Не ставив львівський театр досі цього архитетура романтичної польської літератури, то міг був ще закладати 7 літ, щоб виставити його в столітній роковини його написання. Не чі не той, який легко сиквити на сцені; пахне він півдні літературної археології і велью дуже молодечих поривів. Ідея месіанізму, якою водив був одержимий польський романтизм лише цим байдужим навіть тих, що приходять на такі вистави з патріотично-офіційного обов'язку.

Управі театру не можна відмовити широким душем, щоб добути з «Ірідіона» щор новий та силу його провідної думки. На жаль, спеціальний редактор, на якого впадо важке завдання пригнорити цю поему до сцени, а пістизму для генія Красівського лизавен в 12-и очерпнути бодай третину, що томила реториком. «Ірідіон» в інтерпретації п. Ч. Стешельського, гранний непогано, не зодувався для своєї особи симпатії: Ельськое не була ні енергійною, ні розумною, ні сміливою, в блідо-солодковому, без ніякого голосу. Геліогабаль був лише істеричним, а не жорстоким. Найгірше лишили шобіти

ролі: К. Металл (Л. Барвінська), Ульяна (Г. Барвінський), Маммі (В. Семашова), Массаніон (І. Гутнер). М. Р.

Дописи.

ЛЕЖАЙСЬК. (З діяльності Кружка «Р. Ш.» у Лежайську). Перед Загальним Збором членів Кружка Рідної Школи, сикання на 15. год. дня 30. вересня н. р. до домілки «Просвіти» подаємо нашим членам-заточеним коротке відомлення з минулої діяльності Кружка числені 14 членів, а саме: 34 народних учителів, 22 селян, 17 державних службовиків, 11 мішан, 3 лікарів-ветеринарів, 5 гімн. проф., 3 сикшенників, 2 адвокатів і 22 інших. — Не належить досі 42 учителів, 6 сикшенників, коло 30 державних урядовців, а з Ратнева на 39 українські інтелігентні родини вписався 1 (одна) член! — По день 30. VIII. 1928 р. касових прибутків вишинуло 2162-90 зод. — Витрачено на курси української мови, бібліотеку в адміністрацію, та для Рідної Школи України 842-69 зод. Книжна готівка в касі числені 13 0-21 зод. — Грошаджені в Почтовій Касі Ошадности в Кракові ч. конто 406-716. — Крім того маємо 800 зод. в касі Головної Управи Р. Ш. у Львові. — На 1928-9 адм. рік предміновано видати висоти 200 зод., на 2 трохмісячні курси шиття, крою й варення у двох селах на збірні 26-и української мови в 3 селах і курси української мови в Лежайську. — Кружок має три мандрівні бібліотеки та родин дарових книжечок по заточених селах на 192 зод. В найближчому році поширити Старшинську працю, коли члени заточенні придуть 30. IX. числені на Загальні Збори, та підготують наші зусилля своїм радани й грошевику збірками серед байдужих заточених. — Збіркові листи для наших відоручників на сусідні повіти, — і чекі всім нашим членам висилаємо разом з запрошеннями на Загальні Збори. Наїдемося, що всі наші члени та прихильники придуть до нас грохально дня 30. вересня. — Старшина.

Зі спортивного життя.

Лехія-Україна 6 : 5 (2 : 0).

В першій половині України грає слабше, в другій була значно краще. Найкращою лінією був напад, душею якого був Мурський, що вже вернувся з війська. Голи для України стріляли: Петріш, Кобзар (2), Свєргота і Фальорко. Знаючи ці Україна програда не зовсім заслужено, бо третій голи стрілила Лехія з класичної відсторонки, чого суддя не хотів бачити. Коли верне з війська Терлецький (має вернути на диві), Україна повинна устійнити нарешті склад своєї першої дружини, бо постійні зміни не вибудуть дружини ніколи на добре. В найближчу півдні Україна грає з А-класовим А. З. С.-ом.

Мистецтва Ліги.

Чорні-Гасмоней 3 : 0 (вільковер), бо Гасмоней в приводе жид. свята підмовлявся і грати.

Легія — Краковія 3 : 2 (1 : 2).
Висла — Варшавянка 6 : 5 (4 : 2).
Туристи — І. Ф. П. 3 : 2 (1 : 2).
Л. К. С. — Рух 4 : 2 (4 : 0).

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича

Горохів 25/IX Циганка Аза.
26/IX Гейша.
27/IX Вихрест.

Членські сходини «Труду» відбудуться в середу дня 26. п. м. у власному доколі. Ринок ч. 39. II. пов. о год. 6-й вечером, з таким порядком нарад: 1) Жіноча промислова школа. 2) Станова організація краєвських робітників і сикспільна опіка над учениками. 3) Нові завдання «Труду». 4) Есентуалія. — З огляду на справи, які будуть порушені на нарадах, а які интересують загаль українського жіноцтва, запрошуємо рівночасно членів всіх інших жіночих організацій, як гостей. — Управа. 612 1-1

ДРІБНІ ОГолошення

ЛІЖКО кухонне 13 зод. Сіткове 40. — Сиринкове тапиреролане 45. — Дрогуні вклада 26. — Фабрика Занс вул. Личаківська ч. 132. 489 7-8

БІЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровський — Розважєнський, Львів (Готель Жорж) Академічна 2. 2481 14-2

НА СПЛАТИ ОТОМАНИ 35 зод. КАНІПКИ 53. Фотеліки до розкладання 13. Фабрика ЗАКС Личаківська ч. 132. 502 5-7

ФІЛОТ. ЯНУШЕВИЧ — вул. Віни, Поля ч. 1. (бічна Зеленої) Тел. 59-40 5-5

ПРАННЯ СТАЄТЬСЯ ЛЕГКОЮ І ШВИДКОЮ РОБОТОЮ

НА щастя наступив корисний переворот в перестарілій системі прання, як-й перестав бути незносною мсрдівнею. Тепер існує Rinso яке в уліпшенні еормі сповняє працю людських р. к. н. швидко і основно. Непотрібно мучитися тертям білля на балі, а замість цього здобувається багато часу: можна зайнятися якоюсь пожиточною домашньою працею. Давну систему так дуже шкідливу не тільки для білля але і для здоров'я, треба відкинути на завсіді.

Rinso у уває бруд — тертя непотрібне.

Поминається тертя так дуже шкідливе для білля. В балію наповнену до половини літньою водою, вляти гарячий розчин Rinso. Білля мочити одну або дві години, а відтак основно сполукувати кілька разів і... прання скінчене.

Хто завсіді варить білля

не може обійтис без Rinso. Rinso не заводить, заєс-ди успішне і завсіді є на висоті свого завдання. Rinso можна уживати як на зимно так і на гарячо-та до варення білля.

Rinso продається тільки в пакках.

Rinso

ДАРОМ ПРІБКА

КУПОН. До фірми «Солі» Спідки Лич. Почтов. Сиринка 479, Головна Почта, Варшава. — Пропу о безплатне прислання мені прібіного пакету Кіно, що виставе на пробне прання.

Ім'я і назвисько _____

Адреса _____

Д. 215 (Простітьсє о читєє лисьмо.)

R. S. Hudson Limited, Англія.

Р. Р. 24-1.

В ДОВА бездітна, або сирота по сикшенку, в середній віці, господаря, загідна, з рекомендаціями поважних осіб, знайде вигідне приміщення в домі у підписаної. Олена Бенцінова, жена пароха в Старім Самборі. 591 3-3

ІНСТРУКТОРА для двох учеників (II рік семінарія і I. класа гімназіяльна) пошукує: Заряд Школи Кулява, почта Туринка. 601 2-3

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецізійні продає за готівку і на рати від десатків літ з найліпшої сторони звисна фірма Іван Зальтенрайх. Львів, пл. Маріївська ч. 5. 3 118-2

НА СПЛАТИ ЛІЖКА місячні 200 зод. На провизію без поручення. — Фабрика Занс, вул. Личаківська ч. 132. 487 5-7

НЕГАЙНО пошукою вправної інструктори або інструктора до двох дівчат, V. класа гімназ. гум. і I. виділова. — Зголошення враз з усіма слати на адресу: Парохіальний Уряд, Дошно, п. Риманів-Заріч. 613 1-2

ПОШУКУЄТЬСЯ енергійної, адороної жінки для товариства паві дому. — Зголошення до Адміністрації «Ліза» під «Товаришка». 611 1-3

Міський Уряд Ч. 12.033/28.

Тустановчі, дня 22. IX. 1928.

ОФЕРТОВА ЛІЦИТАЦІЯ.

Міський уряд в Тустановичах віддає на підставі публічної ліцитації виконання будинку 7-класової української школи в Тустановичах.

Всіх інформацій уділяє міський технічний Відділ у Тустановичах, де можна подрібні плани переглянути в урядових годинах.

Відання робіт буде слідувати на підставі окремої умови, опертої на поодиноких цінах виключно концесіонованим будівничим.

Оферти, що обіймають передбачені плани роботи з цінами поодинокі (чисельно і словно) треба вносити в запечатаних конвертах до дня 8. X. 1928 р. год. 12. в полудне.

Відкриття оферт буде слідувати того самого дня в міській уряді в Тустановичах о год. 14-й (2 поп.).

До оферти треба долучити посвідку міської каси в Тустановичах на зложення ваді в висоті 5. оферованої кноти.

Міський уряд в Тустановичах застеріг собі: 1) Право на частинне виконання робіт залежно від кредиту, 2) довільний вибір оферента, 3) право перенести до Віце Бурмістр Н. МАКАР.

З друкарні Видавничої Спідки «Ліло», Львів Ринок ч. 10.

За редакцію відповідє Василь Мварий.

Видає Видавничо Спідке «Ліло»

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Справа роззброєння.

Львів, 25. вересня 1928

Противоєнний пакт Келльога підписаний. Приступило до нього вже кілька десятків держав, а над справою роззброєння далі радять так само безплотно як радилі досі. Безуспішно та монотонно відбуваються від ряду літ наради окремої комісії Ліги Націй для справ роззброєння. Найбільшим успіхом тієї комісії була недавня конференція, присвячена справі роззброєння, на якій подав між іншим сенсаційні пропозиції в тій справі радянський делегат Літвінов. Ця конференція скінчилася як відомо, нічим, бо всі, реальні й переланні, висунені на ній проекти відложено до розгляду й вирішення чергової конференції. Перманентно існуюча комісія Ліги Націй для справи роззброєння саме тепер засідає в Женеві, щоби підготувати слідуючу конференцію. Останніми часами одиноким завданням тієї комісії треба вважати не що інше, а підготовки таких конференцій та складання на пленарних засіданнях Ради Ліги звідомлень з „успіхів“ своєї підготовчої роботи.

На що мавши у скруті т. зв. підготовчу роботу комісії, що зводиться до крутих представників поодиноких, заступлених у ній держав, виключно членів Ліги Націй, не слід би звертати особливої уваги, якби не одна обставина, що оживила значно останні „роботи“ тієї комісії. Маємо на думці виступ її голови, голландського делегата Лоундона і французького делегата Поль-Бонкура. При розгляді справи про усталення речиння на слідуюче засідання комісії пригадали собі учасники, що того засідання не можна відкладати, бо перед слідуючим загальним збором Ліги Націй повинна відбутися конференція в справі роззброєння. Досі діялося так, що речинні засідання комісії з правила відрочували. В даному випадку треба було назначити приспівний речиниць з уваги на конференцію, яку з обов'язку має підготувати комісія. Справу реферував Бенеш. По ній забрав слово сам голова комісії Лоундон і виголосив „медіа-пальматичну“, а наскрізь настроєву промову на тему того, що як у комісії так і на конференції з правила товчуть воду в ступі. Іншими словами він закинув найвпливовішим членам комісії нещирість та залу нолу в трактуванні справи роззброєння. Між іншим заціпив він і франко-англійський фльотово-мілітарний договір, заключений таємно на передодні підписання пакту Келльога, договір, про який ніхто нічого конкретно не знає, а втім не має ніякого виробленого погляду на нього і комісія Ліги Націй. В такій атмосфері підготовча праця до загального роззброєння ніколи не матиме позитивних наслідків, а то тим більше, коли зважити, що це й далі ведуть Англія та Франція якісь переговори з іншими державами в тій самій справі. Чи франко-англійський договір справді роззброєння чи ні, про те ніхто не знає. Отже якж тут можливість працювати? Лоундон накінець запропонував скликати під його проводом, як голови комісії нараду п'яти морських великодержав у цій справі та висунути на ній обставини, які тепер є великою перешкодою в праці

над роззброєнням з уваги на їх неясність.

Цю промову дуже болячо відчув французький делегат Поль-Бонкур і вважав своїм обов'язком стати в обороні своєї батьківщини і що найменше відвернути від неї стріл, вимірених Лоундоном, що має неважко за ціл обтяжити Францію та Англію закидом саботування у справі роззброєння. Признавши трагізм положення у цій справі Поль-Бонкур підкреслив, що позиція Франції все заключається в тім, що справа роззброєння звязана нерозривно зі справою міжнародної безпеки. Знищення всіх армій стане реальним тоді, коли буде міжнародна армія. На жаль, досі всі спроби в тому напрямі під проводом і за ініціативою Ліги були безуспішні. Ніщо дивного, що держави почали на власну руку шукати виходу з того безвихідного положення. І першим позитивним кроком у напрямі порозуміння щодо обмеження зброєнь є саме англо-французький договір щодо фльоти. Обі держави погодилися між собою лише в тім, щоби запропонувати точню означений проект в цій справі іншим морським державам. Словом з промови Бонкура вийшло, що і Франція і Англія одинокі держави, які працюють совісно над поступовою реалізацією роззброєння. Колиж хто проти-ставиться цьому, то це виключно Злучені Держави Америки, які стоять поза Лігою і на які ця остання не має ніякого впливу. Накінець запропонував він резолюцію про скли-

кання членів комісії на нове засідання з кінцем 1928 або з початком 1929 р., при чім у тій резолюції підкреслено, що англо-французький договір посуває справу роззброєння вперед і поручає іншим державам заключати аналогічні договори. Проти такої резолюції виступив представник Німеччини та висунув свій проект резолюції, в якій стверджено, що держави можуть серйозно займатися справою цілковитого роззброєння вже тепер, до чого вистарчають у повні пакти льокарнський і Келлього, і що зовсім непо-трібні до цього якісь нові договори на зразок англо-французького і накінець запропонував скликати в р. 1929 конференцію для справ роззброєння, а не засідання підготовчої до неї комісії Ліги.

Комісія вибрала окрему резолюційну комісію, що радилася над запропонованими резолюціями кілька днів і накінець внесла деякі несутні в більше стилістичні поправки до проекту Бонкура. На повному засіданні німецька пропозиція перепала, а більшість голосів збрала „справлена“ резолюція Поль-Бонкура. Таким чином з початком слідуючого року знов абереться підготовча комісія Ліги для праці над зорганізуванням конференції, але невідомо чи візьмуть у ній участь делегати Німеччини й інших, політичних німецький погляд, держав. Отже справа роззброєння наїшла на свою крутому шляху нове ускладнення і нову перешкоду в підготовці до своєї реалізації.

До історії другого соціалістичного інтернаціоналу.

Минулий місяць серпень відзначався двома важними подіями в царині міжнародного соціалістичного руху: в дні з 8—12 серпня в р. радні в Брюсселі третій з черги після війни конгрес т. зв. другого, соціалістичного робітничого інтернаціоналу, а одночасно в Москві відповівши липня майже до кінця серпня радні шестий конгрес т. зв. третього комуністичного інтернаціоналу. Значить: і один і другий інтернаціонали виникли генеральним переглядом своїх сил, підвели підсумки під вислідом своєї попередньої діяльності а при тому подали зорго-вували для дальшої боротьби та змагав своїх однопольців.

Минули ті часи, коли можна було абувати можанкою й легвоважати всі факти, завдані з міжнародним соціалістичним рухом. Сьогодні — міжнародний соціалістичний рух містить в собі одну з найбільш величавих суспільних проявів новітньої доби й нема, здається, ні одної серйозної людини, котра могла б до неї байдужо ставитися. Нечисленна на початку 19 ст. робітничая класа виростає сьогодні в міліонову масу „робітничих батальонів“, котрі як „четвертий стан“ абираються в головних державах Зах. Європи помалу перебирати владу в свої руки. В Англії, Німеччині, Франції, Чехословаччині й Польщі представники робітничих партій чи то цілком, чи то поступово а вже сьогодні при пермі влад, чи то воїно, абираються й захопити в найближчій будучині. Зорганізовані лави соціалістичних партій обєднали при останніх виборах до законодавчих установ понад 15-міліонне голосів й виборили понад тисячу посад. З великих держав світа — досі не тільки одні Спол. Держави Нім. Америки, хоч по формі й змісті а напевно найбільше „лібералістичні“, по мноті повільного соціалістичного ру-

ху. А зрештою — цей рух перекинувся вже на Азію, Африку й взагалі колонії, а останній соціалістичний конгрес обєднали представники Індії, Китаю й Єгипту.

Ще одна сторона медалі. А друга. Одночасно зібраний у Москві конгрес Комінтерну творить другий робітничий табор: правий, куди менший по числу ніж попередній та по важности й впливам багато єдинийши від першого. На його чолі стоїть Комуністична Партія Росії, яка має під своєю владою іграві Радянський Союз, а понадто через неї фізичальні партії має поміжний вплив на політичне, господарське й суспільне життя всіх держав і всіх народів цілої земської кулі.

Тому і арозумілим є заінтересування комплексом питань, звязаних з обєдганнями міжнародними організаціями, котрому н. а огляду на мене, де оті стрілки друкується, хотів би дати висліа в ряді самостійних газетних статей, а лиш кожна буде присвячена одній з існуючих проблем.

Але його цілого, без сумніву, не можна як слід арозуміти, коли не заається бодай в загальних обрисах історії дотеперішніх міжнародних робітничих організацій, або, іншими словами: історії до-воєнних двох робітничих інтернаціоналів. Бо найважливішою лонкою в сучасному міжнародному робітничому руху є факт, що робітничтво розпадається тепер на дві не тільки окремі але й неприємно до себе ворожі організації; тоді, як до війни робітничтво було єдиним. Одна і друга факт не є аргументом. За ним криється глибока й серйозна причина, без арозуміння яких, не можна арозуміти і тенденцій, котрі криються в обох сучасних міжнародних робітничих організаціях.

Обезпечуйте своє життя виключно в Товаристві „КАРПАТІЯ“

Львів, вул. Руска ч. 18/1.

Як відомо основоположником першого робітничого інтернаціоналу був Маркс, головний теоретик позитивного соціалізму. В основателівій трамції, котру в 1848 р. прийняв перший конгрес робітничого інтернаціоналу, є точна постановка причин, котрі спонукали Маркса до заснування цієї міжнародної організації. Її головна мета міститься в думці, що робітничтво може побілизити тільки в міжнародному а не національно-національному масштабі, так, як робітничі інтереси всіди єдині, бо спираються на єдиний підстав: міжнародному капіталізм. Пролетарі всіх країн, єдналися! Цей клич, котрий в робітничій масі винув в Комуністичному Манифесті Маркс та Енгельс ще в 1848 році, найшов своє організаційне оформлення аж після патизації ате.

Одначе вже на перші міжнародні робітничі організації показало, що дійсність далеко не така, як казала теорія, котра привела агадану організацію на світ. Не зважаючи на дуже зручний а обережний провід інтернаціоналу самим Марксом, який був її генеральним секретарем, цей інтернаціонал ірєіснував тільки до 1872 року, себто до моменту, коли повинцалася німецько-французька війна. Перший інтернаціонал, значить, удержався всього вісім літ. Розбили його, поміжко як опісля другий інтернаціонал, росіяни, а радше Бакунін зі своїми адгерентами, тому, бо хотіли, аби перший соціалістичний інтернаціонал був організацією чину, а не тільки самою організацією єдності пролетаріату. Бакунін хотів, аби інтернаціонал фактично поміг робітничтву поступових країн Зах. Європи (Франції, Італії та ін.) до адо-буття влади шляхом соціальної революції й терору, тоді, як Маркс таку думку рішучо відкидав як азіяну й не дозволяв „професійним революціонерам“ єно-перемістувати.

Другий інтернаціонал повстав аж після війни літ пізніше, у цілком змієнених умовах. В першій інтернаціоналі годовну роль грало англійське робітничтво, а в другому німецьке, котре аросло з ней-мовірною шпиджею рівнобіжно з розвитком німецького промислу. На конгресі в Парижі в році 1888 повинцало до життя другий соціалістичний робітничий інтернаціонал й він ірєіснував аж до перших днів європейської війни, себто до літа 1914 року. Секретаріат між. соц. ін-терна, „аагрили“ перші німецькі партії, котрі в пам'ятні серпніні дні 1914 року аступили в столиці Бельгії, Брюсселі. Всі соціалістичні партії всіх головних во-юючих сторін без винятку, отже: німецька, французька, ба навіть російська (під проповідом Плєханова) ідентифікувалися в 1914 році зі своїми урядами й анули в національно-державному таборі анулі з іншими верствами та класами власної країни. Таким чином суворо дійсність показала, що голошений в теорії від 1888—1914 року інтернаціоналізм робітничий є фантомом, котрий в рішучий мент не в силі устоятися перед вимогами життя. Опісля комуністи твердили (й ще тепер твердять), що тоді „соціал-патріотичні“ провідники зрадили робіт-ничтво. Але тільки країна війни люди-на може припускати, що такі соціалістичні політики й соціалістичні літери, могли помітитися й допуститися арази робіт-ничтва. Вони поступали так, бо мусіли, бо не могли інакше поступити. І Жорес,

якби не був погнб, теж не був би поступив інакше від Шайдемана, Вандервельде, Адлера, Дашинського та Плеханова. Діла тільки в тому, щоб розшифрувати ці справжні глибокі причини, котрі тоді повертали кроками соціалістичних лідерів всіх тогочасних воюючих країн.

Ці кадрові соц. конференції, скликані під час війни в році 1914 до Циммервальду й в році 1916 до Кієнтазю в Швейцарії, були вже фактично приготівленими до оснування Лівном нової чисто-комуністичної міжнародної організації, що й сталося в березні 1919 року в Москві. Третій, комуністичний інтернаціонал хотів бути не інтернаціоналом єдиності, не самою ширшою, гаслом й „видним знаком невидимої благодаті“, а справді генеральним штабом одноформних комуністично-робітничих когорт, які на одну команду виходили на земному і небесному — чи то на Філіппінах, чи то в Англії, чи то в Китаї, чи то на Балканах — мають пробіти йти до одної спільної мети. Тут вже нема жадного обману й гри словами. Комуністи справді серйозно амагали до наміченої цілі. Для них соціалізм — діяльність, в яку вони вірять та якої готові посвятити все.

Тому безкомпромісно вони відкидали всілякі спроби половинчатої розв'язки справи: в добі невдалих спроб а. т. з. 2 і 3-ї інтернаціоналом, які вийшли були від австрійської соц.-демократії, шведських „неаполітанців“ й російських есерів в 1922-23 році. Або-або. Або чистий комунізм або „соціал-угода, соціал-зрада чи соціал-патріотизм“. Тому-то напередні цілі коротких хитань на протилежних бігунах міжнародного робітництва організували новий соціалістичний інтернаціонал, який свідомо і відкрито наважав до традицій передвоєнного соц. интернаціоналу й гостро відмежував себе від комунізму.

Таке тепер положення в міжнародному робітничому таборі й ніщо не вказує на те, щоб цей стан міг в найближчому часі змінитися.

Д-р Павло Лисяк.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Українська соціальна демократія перед респитуцією.

Повесні події і впливи східно-європейської революції, а головне закріплення комуністичної, найважче відбилися на українській соц.-демократичній партії. Започаткована в 1898 р. українська соціал-демократія мала перед собою велике завдання об'єднати організаційною єдністю українське робітництво по містах та повести його до боротьби за національні і соціальні права. На жаль, партія не сповнила поставлених у ній завдань. Відлучившись у часі соціальної демократії Галичини і Шлеська (нинішньої польської партії соціалістичної), українська соціал-демократія дала себе виперти з міст, лишила українське робітництво під опікою польських соціал-патріотів, а саме пішла в топ тонкою стежкою на село. Але там не лишалося вона значущих слідів. Ближче, чим визначалася українська соц.-демократія це політичне незалежництво, запозичене від ППС. На кілька літ перед війною в партії під впливом еміграційного підлому УСДРП розпочався відхід від польських соціал-патріотів, однак всетаки поважна частина під проводом Миколи Ганкевича і С. Вітика цупко трималася польської політичної лінії. Воєнна доба вирішила розбіжності між обома групами (польонофілською з „Землем і Волею“ і національно-самостійницькою з „Впередом“). В першій стадії повстання періоду, в часі термичної ролі УСДРП була на Наддніпрянщині, голівка УСДРП була на вершці своїх впливів. Та після квітсько-го походу розпочався арештований урядом вплив УСДРП й її розвал. Партія одержала сильне радикалістське забарвлення, анекдотичувала злочини себе польонофілськими провідниками та позбавила впливу національно-самостійницьку групу. В р. 1921 польська влада розв'язала УСДРП. Партія розколотися на три групи. Головою д-ро партії в молодим провідниками — інтелігентним очинилося в КПЗУ і Сель-Робітніцкій фракції парламентарної ре-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
І ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

презентації), польонофілська меншість з Мик. Ганкевичем і кваліфікованим робітничим, вихованим під „одним дахом“, найшла захист в ППС, а національно-соціалістична група в Лівном Ганкевичем, П. Буляком і Ів. Класницю зв'язала пасивно-вижидаюче становище. Соціалістичні симпатії на селі, наскільки вони були, переїхали до себе радикали (перемінені на соціалістично-радикали) і селян-робіт.

В помешеному розмірі УСДРП перейшла після війни той самий процес, що й соціал-демократія інших народів. Тільки що там соціал-демократія боролася за збереження свого становища, а в нас ні.

Перед двома роками національно-соціалістична група виявила слабкий промисел, заповуючи освітні осередки під назвою „Робітничих Громад“ та видаючи невеличкий місячник, офіційно достижневий „Вперед“. Однак підготувавши Соц. Групу „Вперед“ до відмови українського соціалістичного руху була дуже слаба, що виявилось вибори до польських законодавчих установ. Силу цієї групи навіть важко означити з огляду на те, що голоси її симпатиків потонули в морі радикальних голосів, бо з радикалами мала ця група виборчий бій.

На днях „Варшавська Інформація Пресою“ принесла розмову з секретарем Соц. Групи „Вперед“ ред. Класницю на тему реорганізації цієї групи в напрямі перетворення її в партію. Ред. Класниця заявив, що та реорганізація вже частинно довершена. Група займається організацією українського міського пролетаріату. В культурній діяльності організується в поодиноких осередках „Робітничих Громад“. Крім того на терені краю творяться комітети класово-політичного характеру та кооперативні.

„Головним завданням нашої партії — каже ред. Класниця — а одночасно основною точкою нашої ідеології є боротьба за незалежність українського робітничого руху, незалежність, автономію на основі західно-європейського соціалізму. Стоїмо на становищі самостійної Української Соціалістичної Республіки, а засоби, що ведуть до здійснення того ідеалу, бачимо в освітленні мас і пропаганді“.

Партія признає кооперацію з іншими соціалістичними партіями Польщі, але лише такими, що стоять на становній справжній класовості. У відношенні до професійного руху група, себто партія in statu nascendi признає єдність того руху, але під умовою автономії прав для українського робітництва.

Що торкається національної програми партії, то ця справа буде вирішена на осінньому конгресі. До інших українських партій ставиться група негативно. З УНДО-м не може мати нічого спільного з огляду на його буржуазність. З обома Сель-Робітниками не можна дійти до порозуміння з огляду на їх виключність й амбіції. З Партією Праці розходиться група в ідеологічних поглядах. Тільки з соціалістами-радикалами має група етичні точки і тому разом з ними стала до виборів. У відношенні до польського громадянства

„основним нашим постулатом є задоволення політичних, господарських і культурних потреб українського громадянства, що впливають з боротьби за самоопрацювання українського народу“.

Зрештою, всі важливі справи будуть вирішені й утішені на конгресі, що в осени відбудеться у Львові.

З такою платформою Соц. Група „Вперед“ переведеться реорганізацію і зміст до переміни в організовану партію, яку буде продовженням УСДРП.

Святочний виступ польських соціал-патріотів.

З приводу пресового інтерв'ю д-ра Дм. Левинського всі польські преса відразу на тривогу, констатуючи владу до репресій і до змінення проводимої „позитивної програми“. Від цієї загальної тривоги до того відрізняється становище непересічного „Дзєніка Людового“, який — нападуючи на „український націоналізм“ пише:

„Відношення українських націоналістів до Польщі не змінилося — нападки, значно погіршилися ізза проводження польсько-української справи. Байдукистський правління під тим оглядом використовує український націоналізм для цілей ірреденти. Кожна помилка (як загально сказав — Ред.) супроти українців, кожний фальшивий крок є статут у руках їх провідників. Негативна польська націоналістична на всіх проявах політично-суспільного і культурного життя в реакції викликає латентність другої сторони, сліпо закурюючи і зріст націоналістичних настроїв, які на кожному кроці зміло використовують провідники українського націоналізму. Український націоналізм не спить. На спойому толі має людей, які навіть не чулися би добре в стані мира між польським й українським громадянством. Отже всюди сківаю пари пруть до боротьби за повну незалежність українського народу на східних окраїнах. У тій боротьбі, треба признати, послідовний навіть не звертається уваги на добро й інтерес українського громадянства, а то зліва повинно мати рішуче значення. Інтерв'ю пос. Левинського викликало багато галасу в єврейській пресі. Розглядаються навіть поклики за жандармськими методами для прискорення розслідування, якому незв'язність польського уряду додає відваги висловлювати настрої, які від літ існують серед воюючого українського націоналізму. Однак на ту справу треба дивитися інакше. Українська проблема, що від ряду літ домагається полеготи, зайшла в загальну стадію. Довше того промовкати не можна. Не вільно допустити до того, щоб ця справа стала жирою між націоналізмів, щоб українська справа довше ятралася на організмі Польщі і перейшла в стін, що межують з гангренною. Треба тут не сили пастука і хірургічних заходів, які подають польські націоналісти, а яких змаганням є давлення всього прояву життя українського народу, але справа змагає спокійного і зрівноваженого ділення, змільної розв'язки, у висліді корисної для обох народів“.

А тією „змілою і корисною розв'язкою“ є — програма ППС в українській звесті. Ця святочно-маніфестаційна програма є ліком на всі боля і плачем на всі рани.

По широкому світі.

Японському уряду грозить криза в зв'язку з підписанням пакту Кельюга. Парламент є тої гадки, що при підписанні порушено формально конституцію.

Америк. „Червоний Хрест“ почав збірку б-ти мільйонів дол. у користь нещасливих після буревію на Флориді.

При виборах у Швеції консерватисти виграли 8 мільйонів, соціалісти 15. Буржуазний блок дістав невеличку більшість над соціал-комуніст. блоком.

Буши, президент Болівії Саагедра зробив повстання. Повстанці розбиті.

У Гонг-Конгу виконали присуд смерті над відомим комуніст. агітатором Шанг-Кайбо і його 6 спільників.

У Канаді призначений перший дипломатичний представник Вел. Британії.

Ювілей І-ої гімназії в Станиславові.

Ювілейне свято й українці. — Опис святочного обходу.

Станиславів, 28. вересня 1928

Двістолітній ювілей середньої школи, що служила в значній мірі, а в другій половині XIX століття і в першій десятилітті XX. століття (до часу оснування української гімназії в Станиславові) переважно потребам автохтонного українського населення Понуття й Підгір'я, Ювілей гімназії, з якої вийшли митрополит і кардинал Михайло Левицький, Іван Багилевич, Ксенофонт Климкович до Дмитра Вітовського включно, а з інших еп. Хошини, крм. о. Олександр Стефанович, дир. Микола Сабат, проф. Михайло Лозинський, ректор Василь Сімонович, д-р Ярослав і Юлія Олесьницькі, о. кап. Лєтнішевський, о. кап. Степ. посол Михайло Струтинський і цілі сотні українських громадян, заслужених на різний ділянках нашого національного життя.

З різними почуваннями збиралися на свято ювілей української його учасники, старші й молодші учні І. станиславської гімназії до часу світової війни. Але всі збиралися з почуваннями азвчності, для тих своїх педагогів, що на цю вагу справді собі заслужили і з поклоном тим старим мурам, в яких набиралися вони знання й освіти та любови до свого рідного. Бо крім знання, яке давала школа офіційно, вчила вона молоді устами педагогів-патріотів і любови рідного народу і праці й посвяти для нього, для його національного й соціального визволення. Що ця наука не пішла на марне, доказом того ті численні жертви крові, які аложили в рр. 1914—1920 б. учні цієї гімназії на вівтарі своєї Батьківщини-України.

Якже відбулося саме свято ювілей І. гімназії?

Не будемо переходити подробиць цієї його програми, спинимось тільки на найважливіших моментах. І так у перший день (п'ятниця 21. п. м.) вписувалися приїзді гості до проматної гниги й оглядали мури й салі своєї школи. Між підписами записали ми дуже багато українських імен. Крім того відбулося декілька вільових з'їздів старших річників. Вечером тогож дня грала вулицями міста шкільна оркестра, а одночасно в казармі „Union“ відбулися сходили учасників свята з метою взаємного пізнання. Цей вечір, на якому лунала майже виключно українська пісня, співава залюбки й не-українцями, полишив по собі нестерте враження і був чи не найкращою частиною свята.

Другого дня (субота, 22. п. м.) були Богослуження по всіх святинях Станиславова, після чого відбувся похід уліцями міста, а потім відслонено на гім. будинку пам'яткову таблицю, при якому промовляв дир. гімназії Володимир Труш і виступав Моравський, той самий, що то недавно заборонив збірку на українських студентів, подавши неавтентично „оригінальну“ мотивацію заборони, піднімаючи питання. Цю нагоду використав п. виступав на те, щоб аложити декларацію, що він буде все рівно піддержувати тих, які поступатимуть по думі ідеалів, внесених в гімназію, зокрема любови й праці для добра загалу, потімось буде благоглядним противником всіх тих, що тим ідеалам схочуть протиставитися. Дехто коментував цю част

*) До речі: З опублікованих досі матеріалів про станиславську І. гімназію з промов членів ювілейного комітету виходить, що початок цієї школи, як єзуїтської колегії, сягає 1716 року. Натомість дати 1728-го року, як початку школи, ми не могли ніде ні допитатися ні дослухатися і взагалі не знаємо, звідки ця дата взялася. На нашу думку історію стан. гімназії важко визнати з історією єзуїтської колегії, хоч наука в колегії (від 1740 р.) відбувалася в тих самих салях, що й сьогодні, себто в мурах І. гімназії. Більше відомітиме правді дата 1784 року (початок гімназії), бо в тому році Ісхар Йосиф II. завів одностайний для цілої держави статут навчання, зоремі ріжний від єзуїтського, наслідком чого на місці б. єзуїтської колегії ставили 3-класова гімназія.

Збіже і пашу

дорібок Вашої щоденної праці, забезпечуйте від огню тільки в своїм Товаристві взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. РУСЬКА Ч. 20.
Інформації наділюють місцеві агенції.
203 16—7

аромови став, воеводи як погрозу на адресу українців. Який там не було, промова п. Моравського була не на місці, бо виглошнена її на незвіданому форумі. Учасників зноса став, зовнідства інтересувало не сердечно мало, які погляди ісповідує повода Моравський. Поля його промови мизанс відіграла „Біле Польска“, що, оскільки знаємо, не було передбачене в програмі з'явля...

При цій нагоді зауважимо, що похід українцями міста, в якому взяли участь усі середні школи Станіславова, а також гімназії з Товмача, при співучасті кількох оркестр, не зробив зовсім того враження, яке повинен був зробити. Він виглядав на значний студентський шкільний похід який можна бачити кілька разів до року. Сталося це тому, що старші учасники свята, які мали йти за учнями і гімназії річницями, розбили наступним польською організацією походу аж на три групи, через що не було зовсім жодного образу гімназії за останніх 60 літ. До того немало учасників не брали зовсім участі в поході, поглядуючись йому з боку.

Готюк для передводувалем відбували ще на гімн. поділяю спільна фотографія, а потім учасники оглядали дві шкільні виставки: старих актів, що відносяться до історії гімназії і робіт учнів. Між виставленими питання були деякі, що мають немалый інтерес для нас, українців, прим. акти свідств проти тих учнів-українців, що брали участь у різних політичних демонстраціях то-що.

В само полудне відіграли учні школи „Антигону“ Софокла в незначително збавлений підготовці. Вистава йшла в саль „Варшави“ (недавно ще „Австрії“), де м. ін. радилла Українська Національна Рада (1919 р.). Попередила виставу промова адв. д-ра Радета, який подав огляд історії і гімназії, згадав визначних померлих її вихованців та позитив присутніх делегатів і найважливіших учасників. При згадці о. Олександр Стефановича, що адає у цій гімназії матуру ще в 1867 р., сали надражала від оплесків. Це була спонтанна оація в честь найстаршого учня гімназії. (Крім о. Стефановича явилися на святі ще два найстарші учасники, оба українці, що адали матуру в 1868 році: смер. радник суау Лушешський і парох Коронія о. Прокуринський).

В черги більшість учасників вибрала-ся на спільний обід, в часі якого промовляв марш. сойму Дашинський (теж учень і гімназії), що вигоснив дуже інтересну промову, в якій м. ін. виступив проти фальшування історії в польських шкільних підручниках, зокрема до науки історії, а дальше шкільний куратор Пугачовський, о. сов. Стефанович і богато інших. В своїй промові подав о. Стефанович багато цікавих фактів і подробиць з життя української гімн. молоді в 60-их роках м. ст., зокрема про початки українських громад, що в тому часі творилися незалежно по всіх середніх школах. Закінчивши її заявою, що тільки тоді буде правда і справедливість, будуть дійсні наші ідеали, виснесені зі шкільної лави, як побіт вільного поляна стоять таксамо вільний українець, як побіт незалежної Польщі стане таксамо незалежна Україна. Промова ця зробила своє враження, безлічково відповіло „Многа літа“.

На закінчення свята відбувся в сальх дому польських залізничників равт, на який запрошувал воеводи Моравський м. б. учень і гімназії. Ті українці, які пішли на цей равт (а було їх доволі), нехай відповість за це перед своєю совістю.

Зібратися на окрему нараду учасникам-українцям не було, на жаль, ні часу ні змоги. Але й без того всі українці, старші і молодші, обійнялися своїми думками і споминами, що вишло їм тільки на користь.

20-ліття яворівської гімназії.

Свято-ювілей гімназії „Річної Школи“ в Яворові.

Дня 6. і 7. жовтня ц. р. святкуватиме гімназія „Річної Школи“ УПТ у Яворові ювілей свого 20-літнього існування. Гімназія сповняла від самого свого початку важну культурну функцію в житті Яворіщини і цілої галицько-української землі. Цілі ряди молоді виховалося в її мурях, в її прегарному будинку, счинили середню школу та пішли в світ і заняли різні суспільні становища. Чимало учнів і професорів яворівської гімназії поклали свої буйні голови за визволення в боротьбі від 1917 р. Управа гімназії в її Учительський Збір зникли, на жаль, досить часто, чи то наслідком воєнної хуртовини, чи то через різношкілні чи взагалі шкільні відносини. Всеж і сьогодні живе велика кількість директорів, професорів, учених, учнів і добродіїв яворівської гімназії — і власне їх, як і все українське громадянство, просить огни ювілейний Комітет на свято 6. і 7. жовтня ц. р.

На програму ювілею зложиться: В суботу, 6-го жовтня, Помінальне Богослуження в Панахидю за померлих директорів, професорів, учених, учнів і добродіїв гімназії. В неділю, 7-го жовтня, рано Торжественне Богослуження у міській церкві, в год. 11-й — святочне надання гімназії імені письменника і педагога Яворіщанина Осипа Маковей; впис присутніх на сторінки ювілейної „Золотої Книги“; складання цеголок і відкриття прогмаїтної таблиці визначних жертводавців у притворі гімназії. В год. 12-й — Академія в саль Народного Дому з рефератом про історію гімназії, з хорами і привітанням в год. 3-й — радісне свято гімназійної молоді на гімн. площі з окремою забавово-руханковою програмою; в год. 4-й — спільна фотографія; в год. 7-й веч. — вистава вибраних місць зі „Сну української ночі“ В. Пачовського у саль Народного Дому. Після вистави відбудегся комерс.

Жертводавці „цеголок“ (по 5 зол. одна), які жертвують їх у більший скількис в час перед ювілеем, будуть вписані золотими буквами на прогмаїтній таблиці, що її віднесуть в день обходу у притворі гімназії. Приміщення і нічліг в Яворові для гостей забезпечені. Про приїзд та участь у святі, а зокрема в комерсі просить повідомити до 2-го жовтня ц. р. Ювілейний Комітет на адресу: Управа гімназії „Річної Школи“ УПТ в Яворові. Є надія, що ювілей відсвяткується гідно, і що на ньому відживуть спомини від перших днів існування гімназії, що стрінувся на ньому колишні товариші-професори і учні, що накінєць ювілей підніме високо славу яворівської гімназії і зверне українському громадянству увагу на той цінний скарб, що в тій гімназії воно має.

Яворів, дня 22-го вересня 1928,
ЗА КОМІТЕТ:
Д-р Мих. Філіп, голова Круга Р. Ш.
Д-р Маркіян Терлецький, управитель гімназії.

Поклін поляглим.

Народне свято на могилі УСС у Семикачках.

Дня 16. вересня ц. р. відбулося в Семикачках, пов. Підгайці, заходами філії Товариства Охорони Воєнних Могил і інших установ Підгайчини величаве народне свято стрілецької могили. А тих могил у Підгайчині дуже багато. Це свідки великих боїв над Золотою Липою та Стрипою, що їх оспівують стрілецькі пісні.

Не зважаючи на непогоду і дощ, біля стрілецької могили зібралось кілька тисяч людей з доколичинних сіл, щоби вшанувати пам'ять поляглих. Громадно прибули доколичинні читальні „Просвіти“ та сокільські і лутові товариства. Прибуло разом 29 товариств з військами та кіями бандерів.

В год. 9-й відправив о. декан Семикачків торжественну Службу Богу, на якій співав селянський хор. Гарну проповідь до вірних вигоснив о. сов. Ермак. Тому, що влада заборонила промовляти відпоручникам товариства, іменем усіх установ, які вистали своїх представників на це свято, промовляв пос. Кузик (від Парламентарної Репрезентації, Краєвого Товариства Охорони Воєнних Могил зі Львова та від Сокола-Батка).

Відак 5 священиків відправив „панахиду і дорогу“ могилу вкрило 20 вітків від товариств. Опісля сокільські і лутові товариства зложили поклін поляглим почесним ходом вопрі могилау.

Пополудні відбувся руханковий виступ Сокола і Лутовиків. В год. 2-й вправляли Сокол і Сокілці відморуч, а Лутовик і Лутовичи виконали спільні вправи відморуч, а опісля Лутовиків вправи торічем. Прегарне виконання вправ та віршена кар'єсти між сокільським і лутовим юнацтвом зеднали ім усіх приваблив, які горячо оплескували вправляючих. Поважний святочний настрій та цілий хід свята остануть усім учасникам дорогим споминим.

Не обійшлося й без інцидентів. Привинний командант постерунку хотів арештувати голову комітету свята за почесний хід біля могили і шоймо на інтервенцію посла Кузика відступив. Внаслідок цей заколотив на хвилю поважний настрій свята і зробив дуже прикре враження.

Мимохіть насувається таке порівняння: В часі, коли польський наріз віддає поклін своїм поляглим під Раранчею та у Задзіррю, а землю з львівського побоєниці торжественно як святощі перевозить навіть до Америки, в цій самій Задзіррю влада не дозволяє навіть на відправлення панахиди за поляглих у війнах синів нашого народу. Іншим фактом з найновіших часів є розв'язання товариства „Сокіл“ у Винниках коло Львова за „зложене веньца на мотіле полеглих в войні польсько-русьської“, отже ніби-то за переступлення статуту і політичну діяльність товариства. Чи ж зложення в'язки на мотілі поляглих може бути об'явом політичної діяльності товариства?

При кінці подамо ще, що на днях заборонено також відправлення панахиди за поляглих в Бетлі, п. Сокаль і свято у честь поляглих у Золотонках, п. Підгайці. Все те факти з останніх днів, факти незрозумілі для культурного свята. Бо відома річ, що всіляки на Заході культ поляглих, своїх і „ворогів“, стоїть дуже високо і там не роблять перешкод в уряджуванні свят, а тим більше церковно-народних поминок в честь поляглих.

Порядки на личаківському залізничному двірці.

До відома Львівської Дирекції Залізниць

Мешкаючи у Винниках, доїжджу щодня до Львова і приглядаюся відносинам на двірці в Личаківі, звідки виїждять до Винників три шкільні потяги денно. Мало коли буває, щоб ті потяги, головню той, що виїждять зі Львова в год. 14.10, відійшли правильно. Ці потяги призначені для шкільної молоді. Сотки дітвори встає в год. 5.30 рано, сидає в 6-й і кваліється до потягу. Тимчасом потяг, що мав з Винників відійти в год. 6.46, відходить часто після 7-ої й уся молоді спінняється до школи. (Коли директор зарядить, щоб ті, хто спіряться, не входили до класів, дітвори тратять з вини личаківського уряду руху одну годину шкільної науки). Перше виглядає справа з поворотом молоді. Учні збираються на залізницю вже від 12 год. Тимчасом потяг, що мав відійти в год. 14.10, відходить дуже часто в год. 14.30, або й в 15-й год. В такому випадку молоді, що виїхали з дому в год. 6 рано, вертає знов до хати на обід в год. 16-й! Цілий десяток годин діти без їди. Колиж почнуться дощі, мокнуть, (бо ждальня майже завжди зачинена), а як потиснуть морозом, то жаль дивитися, як карається дітвори! Цеж найкраща нагода до перестудії, антиворювання підлога під туберкульозу і т. п. В додатку молоді зовсім без опіки! Наждавшись на співнений потяг, кидається на нього, як він заїждить на станцію Личаків і зскакує до вагонів коли потяг ще в руху. Так само, анголодіявши, не жде, щоб потяг зайхав на станцію у Винниках, тільки анскакує з вагонів, коли потяг у руху, ще далеко перед станцією! Словом — нелад у відправлюванні шкільних потягів спричинює стільки хаосу на цій малій станції, зовсім не приспособленій до такого великого підміського руху шкільної дітвори, що нерідко жак бере за тих необережних дітей, схвилюваних небайдальством уряду руху і легковажним ним здоров'ям й життям шкільної дітвори, майбутніх громадян. А який погубний педагогічний вплив має це легковажання точности державним підприємством! Скільки то з тих юнаків, що вераються з вини уряду руху, будуть самі колись залізничними урядовцями і, навчившись легковажати точність на залізницях, самі будуть приносити розгардіяш у відлад потягів та спричинюватимуть залізничні катастрофи!

З Винник ідуть уже постійно, в дуже докладно означеному часі, три автобуси. Все старше громадянство, яке мусить ви-

їздити точно в означеній годині, ризикнує вже з їзди потягом, на який ніколи не можна рахувати, чи він відійде точно, а їздити автобусами. Шкільна молоді, що користується зинкарами, мусить їздити залізницею! Для чого змушується, мимо зажаден, уряд руху над сотнями шкільної молоді?

Антін Крушельницький,
управитель муж. семінарійних учительських курсів у Львові (Татунська ч. 10).

Ріжні вісти.

СПРАВА ГР.-КАТ. ПАТРІАРХАТУ.

Варшавський „Курер Поранин“ повідомляє, що недільна конференція прем. Баргеля з митр. Шептицьким торкалася справи створення в Польщі самостійного греко-католицького патріархату. Згадавши часопис твердить, що такий проект мислюм митрополит і мотнував його відносинами, які є тепер межд гр.-кат. духовенства.

СНІГ І МОРОЗ У ВЕРЕСНІ.

У Великих Горах на Гор. Шлезьку пав дві дні сніг і покрит землю верствою 12 см. високою. Також у Гарцу великі морози і апаз світ. Великий мороз навістив Францію. Над Львовом температура апаз до 3 ст. Ц. нижче зера, у Вогедах до 4 ст. Найнижчу температуру заанотували в Оверні — 8 ст. Ц. В Татрах з неділі на понеділок упав сніг, у зв'язі з цим апаз дуже температура.

НОВИЙ СТАНИСЛАВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА?

„Глас Правди“ подає вістку про недалеку зміну на становищі станіславівського воєводи. Одним із найповажніших кандидатів на це становище є Пацьорковський, директор політичного департаменту в мін-стаі внутр. справ.

ШПІОНАЖА.

Поліція арештувала адміністратора дібр ки. Ян. Радзівіла Іп. Сокола Путиласького, який за рос. часів був мировим суддею. Крім того арештували радного міста Баранович Шуляковського, студ. виленського університету Маршана, бухгалтеря в добрах ки. Радзівіла Бішку й 13 інших. Вони продавали військові, залізничні, а навіть адм. папери для РСР.

СПРАВА РОЗЗБРОЄННЯ НА ЛІЗІ НАЦІЙ.

На засіданні Ради Ліги Націй 25. вересня мін. Бенеш запропів скликання преготовної комісії конференції роззброєнь на початок 1929 р. Німецький делегат гр. Бернсторф пригадав промову канцлера Мюллера, в якій він домагався можливо скорого скликання першої конференції роззброєнь. Нім. делегація стоїть далі на тій становищі і тому адержиться від розсудування над резолюцією в справі роззброєння. Німеччина сповнила надложене на неї роззброєння. Представлені ц. р. Лізі Націй трактати в справі роззруу й без певки надходять до того, щоби посунути наперед справу роззброєння. Німеччина не має ніяких матеріальних резерв, а рекрутация боєвих відділів і приноворелення промислу до війни анматили би богато часу. Німецька делегація не буде голосувати проти Бенешової резолюції, щоби не ослаблювати її позитивної сторони. Французький делегат Поль Бонкур думає, що перша конференція мабуть не доведе до нового зменшення зброєнь, а лише до омивення непотрібного суперництва в зброєннях. Та хочби конференція роззброєнь дала поважні висліди, то Ліга Націй триватиме в усякому разі, але тоді подібна на божество, якому адержан нічез із голови.

Бонкур за розв'язанням комісії роззброєнь?

„Пті Паріаїса“ повідомляє із Женев, що фр. делегат на конференцію роззброєнь Поль Бонкур у найближчій часі постановить внесення на розв'язання комісії роззброєнь. „Пті Пар.“ каже, що конференція роззброєнь доти буде безуспішна, доки до неї не приступать За. Держави й РСР.

НОВИНКИ

— XXIII-й список членів-опікунів стрілецьких могил. Від останнього списку, оголошеного в своєму часі в „Ділі“, прибули отсі нові члени-опікуни стрілецьких могил, які аложили в кассі Товариства. Львів, Руська 18. І. п., по 15 золотих як опікунство над однією стрілецькою могилою: 365) Амалия Модрицька, Дрогобич, 1 м., 366) Володимир Ярош, Тарнів, 1 м., 367) Кружок „Рідної Школи“, Броди, 1 м., 368) Народний Дім, Перемишль, 2 м., 369) Іван Колодубець, Кіралигаза, 1 м., 370) Чигальня „Просвіта“, Томашівці, 1 м., 371) Громада Зубків, 1 м., 372) Парохіальний Уряд в Ужгороді, 1 м., 373) Ліна і Микола Малюцькі, Шляхтиці, 3 м., 374) Ольга Князь, Сятин, 1 м., 375) Юстина Дутчак, Бавкалі, 1 м., 376) Народна Торгова, Рава Руська, 1 м., 377) Учителська Громада, Рогатин, 1 м., 378) Товариство „Дуг“, Стрілецька Нова, 1 м., 379) о. М. Вергул, Подуєцька, 1 м., 380) Українська Каса, Заліщики, 2 м., 381) Кооператива „Надія“, Жукотин, 1 м., 382) о. Ерест Калужняцький, Іздебки, 1 м., 383) Жіночий Кружок, Добромірка, 1 м., 384) Американські „Об'єднання“, 20 могил. Досі 507 могил мають своїх опікунів. Означе з фонду, призначеного на упорядкування могил, Головна Рада Товариства Охорони Воєнних Могил була призначена виконувати на упорядкування могил б. п. Вітовського і Чучмана в Берліні жюто 200 вмер. доларів, так, що в дійсності тільки 388 могил мають своїх опікунів. Перебірати опікунство над рештою могил у Львові, яких є около 1,600, а також над могилами, розкиненими на краю та на горах Кляч, Маківка й ін. є обов'язком цілого нашого громадянства. — **Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові.**

— **Львівська хроніка.** Жидівські комуністи протестували голосно перед біжницями на вул. Жовківській і Староказанській проти святкування традиційного „Свята прикриття“. — Два тижні влізши дістав магістратський писар Габріель „Левіцький“ за фальшивий донос на свого наставника радника Мазуркевича, якого об'являв за хабарах і зловживаннях.

— **Бандитизм.** У Косівщині гуляє якась ватага, що живе з награбленого майна селян; одному з них у Шешорах пірзала в ночі, мов воно, три барани. Кажуть, що між 5 бандитами є 2 жінки.

— **„Хитра політика“.** Вшехпольська „Газета Варшавська“ демаскує в оригінальний спосіб міністра внутр. справ Складковського, який є по суті великим приятелем українців, а коли розглядає „Просвіту“ на Волині то тільки за те, щоб замилити очі польському громадянству. На доказ, що воно так, згаданий контрольний орган патріотизму приносить таку редакційну мін. Складковський підчас своєї останньої службової об'їздки склав у селі Ясині (Перемишлянці) на руки війта 100 зол. на місцеву просвітню організацію, себ-то „Просвіту“. Чувате? „У Рівні і Дубні розвивається „Просвіта“, мотивуючи це дискретно формальними причинами, а в Ясині міністр внутр. справ складає на ту саму організацію 100 зол.“ Одним словом: 100 зол. в Ясині на покриття коштів школи, яку зазнала українці на Волині. Що за хитрощі!

— **Оборонець маріавітського Распутіна** архієпископа Ковальського, що виступає на процесі в Плоцьку, є також маріавітським духовним; звється Тулоба. Аж на процесі виявилось, що його минуле є також сильно неясне і що його свого часу привели до покинути Польщу. Тулоба жив увесь час у Ризі.

— **За шпівом арештували на Поліссі** 13 осіб, які вели протидержавну пропаганду (польська преса не подає в чий користь). 6 між ними урядовці, вчителі та студенти.

— **Новий король**, не альбанський, а польський, повнісся в польським містечку Вонгровец. Називається він Францішек Гадовіч, має 37 літ і заявив усім членам редакції місцевої газети, що не є недужий, а тільки трохи недочуває, є пересвідчений, що потребу монархії в Польщі, сам є з професії шевцем і має сина шевця, а свою королівську програму переслав одночасно до всіх органів влади.

— **Ріжні вісті.** У Ленінграді помер перший препаратор-зоолог зі Зоологічного музею С. К. Приходько. — Помер відомий англ. радіолог Робер Нокс, заст. голови „Британського Інституту Радіології“ і голова Рентгенівського товариства. — У Школі застрайкувала одна середня школа, тому, що дирекція прийняла туди вперше 25 негрів на 260 учнів. — В околицях Пльнжа впади перша зимова наморозь. — Продавник англ. робітничої партії Меклоуальдіс вів 500 фунт нт. спадщини і по 200 фунт. для своїх п'ятеро дітей. — Три

останні папські енцикліки перекладені на китайську мову, розкинені в Китаю як листування для пропаганди.

— **25 літ під чужим прізвиськом** прожив берлінський громадянин Кнеблер. У 1901 році, щоб оминати кару за зазначений обманок військової служби, прибув він прізвиськом свого приятеля Шевенгофа, який втік до Америки і залишив йому свої старі документи. Коли прийшла війна, Кнеблер так мусів ухитити в свій учасок на протязі 4 літ, хоча Шевенгоф був раніше звільнений від військової служби. Після війни дійсний Шевенгоф вернувся з Америки до Мюнхена. Тому, що він мав на своїй совісті якийсь азочин, поліція шукаючи за ним, нашла Кнеблера. На розправі Кнеблер оповів своє життя. Йому дарували кару сфальшування свого розово-го, а огляду на те, що його вinya була передавною і що він своїм важким життям у самотності, скритим від ріжні та знайомих, надолужив за свою провинку.

— **Рекорди.** У Спол. Державках відкрити лінійну автобусну між Нью Йорком і Лос Анджелесом; дорога тріває 5 днів і 14 год. (на день дозиче як заліз.) на просторі 560 км. — У Братиславі виявилось підчас процесу за відшкодування, що дозичник позичив свою жінку одному приятелю і на місяць під умовою, що за це дістане пошку обставовку для своєї спальної. — Американський паролаз „Мавретанія“ переїхав з Шербурга до Нью Йорку в рекордний час: 5 днів і 2 годинах.

— **Толстой і реальні.** У „Берлінгер Тагеблатт“ знаходимо коротке справоздання ювілейного свята в роковини смерті Толстого в Ясині (тепер: „Красній“) Польні. „Поїхало туди яких 60 осіб, між ними й „гродні радянські представники, фінський посол і естонський. Литературний світ СРСР був майже непередставлений у подорож, яка за життя Толстого виглядала значайно дуже інакше. Гостей приймали в новім будинку вищої господарської школи донька Толстого, Александра Львова. У своїй промові нахили вказала вона на те, що за згодою уряду в цій школі не ведуть ні військової ні протиріжної пропаганди, для вшанування пересвідчень того, якого іменем називається ця школа. У імпровізованій красномовній промові Луначарський сказав, що радянський уряд бажає якнайширше мира, але що для нього, окруженого ворогами „погне роздворення було би божевільям“. Радянський уряд, казав він, перейнятий „якнайбільшою зацікавленістю“ супроти всіх релігійних пересвідчень, дарма, що сам має те пересвідчення, що понад людською нема нічого вищого.

— **Під шибеницею на сцені.** Цими днями траплялась у державнім театрі в Будапешті зворушуюча сцена підчас проби до вистави „Смерть Дантона“ Бюхнера. У хвилині, коли поспіаки тягнули актора Дантона під шибеницю, поміст збудований довкола неї захитався і статисти почали а нього летіти в низ. Десятеро із них упало на 4 м. вниз і покалічилося.

— **Заповіт чужака.** У Мадриді помер мільйонер Гуттанко, що від літ жив самотно серед лікарських книг, в яких студіював свою уявлену недугу. Довгі роки збирав він дорогішіні монети, які безпосередньо перед смертю власноручно затопив на морі. Залишений ним заповіт каже багато про його душу, яку він передає чортові для спроби, що він з неї не матиме більше потіх, ніж сам її власник за життя. Свою вілту також записує чортові, а проханням написати відповідку присвяту на її фронті. Вірний слуга має її пильнувати. Віддавати її ні направляти не вільно, заки ась не розвалиться. На доказ, що Гуттанко не має спеціальних симпатій до чорта, він записує більшість свого майна єпископові з Севільї, що має відправити богослуження за його душу. Велику частину майна записав він одній жінці, в якій він кохався 30 літ тому і якої від цього часу не бачив.

— **Жінка великого письменника.** У Парижі померла в 83 р. життя жінка великого франц. письменника Барбей Доревілі, Льюїза Ред. Доревілі належить книги до доби ось-ось „класичної“ літератури. Його „Чортинці“ та „Ляцар Де Туш“ перекладені на неї мовою, відомі а ріжних видах на чужині. Про його вірну товаришку всього бурхливого життя, Париж забув. За домовиною Льюїза Ред ішло... 12 осіб. Після смерті Доревілі, який помер на її віках, вона присвятила все своє життя на збірку розкинених його рукописів. Тільки заляки її згодою вийшли аж тепер уперше збірні твори Барбей Доревілі в 30 томах, у лексусовім виданні.

— **Переклади документів, свідочств і інших паперів робить „Бюро перекладів“ а усіх мов судівського перекладника, алоша Академічна іа.**

Театри.

Великий Міський Театр:
26-го г. 7:30 веч. „Орлов“, оперетта, виступ Ельзи Гістедт.
27-го г. 7:30 веч. „Тосна“, опера, виступ Г. Хоріяна.

Кіна.

„Аполло“: „Визволеня“.
„Лев“: „Мачістес, политець гір“.
„Оаза“: „Сьоме небо“.
„Палло“: „Гіпек і Льопек“, „Чорні сльозети“.
„Фатаморгана“: „Студент з Праги“.

Хто не впиоля ще своєї дитини до приватної школи „Рідної Школи“ — нехай зробить це негайно. — Нідна українська дитина не сміє пропадати з чужий школі!

Необхідний для всіх!

Поручаю Вп. П. тільки за 2 зл. 50 сот. з пересилкою моментальний рахунок. — Велика економія часу. В хвилині можна множити, ділити і вичисляти відсотки. Необхідний для всіх інстинктивний, підручник, учителів, учнів, бюралістів, касієрів, бухгалтерів всіх урядовців і т. п. осіб. Приступний для кожного без страти часу і енергії, як також без окремого приготування. Дав готові висліди множення, ділення і обчислювання відсотків автоматичною швидкістю читання. В случаях потреби моментальних обчислень є неперіничний. Ціна тільки 2 зл. 50 сот. з пересилкою, листи і перекази адресувати: Геврля Цукерштайн, Warszawa, Leszno No 27/33. Конто чеконе П. К. О. ч. 7863. П. С. Виснається по одержанню належності, можна і за післяплатою, а цім випадку коштує о 1 зол. дороще.

404 6-6

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабіневича

Горіхів 26/IX Гейша.
27/IX Вихрест

Дирекція Товариства взаїмних обезпечень і Кооперативного Банку „Дністер“, на численні запити в справі нерезаговання на безпідставні і спричинені особистими мотивами нахлепи часопису „Громадський Голос“, подає до відомо, що вислала до відповідальних редакторів „Громадського Голосу“ два спростованні, які одначе Редакція „Громадського Голосу“ не хоче помістити, супроти чого була Дирекція змушена зробити проти відповідального редактора „Громадського Голосу“ п. Стенана Гердецького карне доносення до Суду повітового С. III. у Львові. В наслідок того доносення було вие визначено три розправи, однаке жодна не відбулася бо ні разу суд не міг доручити визнання обвинуваченому, який укривається, щоб ухилитися від доручення судового визнання. Найближча розправа є визначена на день 5 жовтня ц. р. а коли би не і тим разом не удалося доручити визнання відповідальному редактору „Громадського Голосу“, в такому разі була би Дирекція „Дністра“ призована починити кроки, які проти її волі можуть довести навіть до припинення видавництва того часопису. 619 1-1

Курс крою білих суконь розпочинається з початком жовтня п. р. в робітнях жіночої промислової кооперативи „Труд“ у Львові. З письменими і устними згодошеннями звертатися до Управи „Труд“, Львів, Ринок ч. 39. 615 1-1

Хеміки позір! В четвер, дня 27. п. м. точно о год. 17. відбудуться в доміні Українського Технічного Товариства (Львів, Ринок ч. 10/II) основуючі сходня С. е. н. і хеміків У. Т. Т. Проситися всіх інженерів-хеміків конче прибути. — Ініціативний гурток. 1-1

Філія Краєвого Товариства Охорони Дітей пригадує, що „Перадія Матерей“ при вулиці Ходоровського отворена від 1-го вересня ц. р. — Поради лікарські що дня від год. 9—10-о рано і від 3—4-ої по пол. — Квартирні лішня щоденно від 3-ої год. по полудни. 617 1-2

Конкурс. Головиний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові розписує отсим а нагоди 60-літнього ювілею „Просвіти“ конкурс на просвітільський глян: 1) слова а музикою або 2) тільки текст. — Найкращий твір буде нагороджений премією. — Речників надсилання глян до дня 30 жовтня п. р. — Головиний Виділ Т-ва „Просвіта“.

ТРИНІ ОГОЛОШЕННЯ

Ф. О. ЯНУШЕВИЧ — вул. Віан. Полиц. ч. 1. (бічна Зехеної) Тел. 39-60 5-5

ІНСТРУКТОРА для двох учеників (II рік семінарія і I. класа гімназії) готує: Заряд Школи Кулява, пошта Туринка. 601 3-3

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брильянти і перли Домбчевські - Р. О. Я. Жевські, Львів Гетель Жоржа, вул. Академічна ч. 2, Опінки безплатно. 2381 16-7

Ф. А. Б. Р. И. К. А. „Дріт“ Львів-Зак. маретинів Корота Яна III. ч. 5. поручає найдешевше сітки до курників, улажує цілковиті огорожі тенісних кортів, відгородів, разом з бранями і фіртками. Телефон 16-18 і 13-27. 2184 31-7

МАТЕРАЦІ з морської трави 30 зол. Волоосні 75 зол., машинное переробляння (дезінфекція) 10 зол. Дротини вклада 26 зол. — Фабрика Закс, вул. Личацька ч. 132. 388 6 7

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВІРОБИ продає на готівку і на гати від десятих літ у підлім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 3. Купую брильянти, золото, срібло плачу найвищі ціни. 3 117-2

НЕГАЙНО пошукую вправної інструкторки або інструктора до двох дівчат, V. класа гімназ. гун. і I. виділов. — Зголошення зраз з усіма вилами слати на адресу: Парохіальний Уряд, Дошно, п. Риманів-Здрій. 613 2-2

КІМНАТА для СТУДЕНТКИ з окремих виходом. — Відомість: Адмін. „Діла“, під О. Р. 618 1-1

ВІЛЬНИЙ ДІМ зі садом у Львові за 2000 зол. до продажу. — Калустяк Луна, вул. Городенька ч. 57. 615 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ енергійної, здорової жінки для товариства пані дому. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Товаришкя“. 611 2-3

ТОРГОВЛЯ в Бориславі пошукує безпечного управителя складу споживчого. Є мешання, світло, опал. і платня після учини. Посада від дня 1. жовтня п. р. Рефлексується лише на фавіаця. — Зголошення поручено до „Торговля“ Бориславі. 602 2-2

КІМНАТУ умебльовану, особний вхід, електрика, винайму одній особі або студентам спільно з удержанням або без. Тарновського 86 партер, від 4-6, 620

СУКНІ, плащі, перерібки виконув. скоро і дешево робітня суконь Гоміжконої, Тарновського 86, партер. 621

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст негуд легіон. серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 21-24

ПЕРЛМУТЕРІА УЛЬТРАМАРИНА

є безгладно найліпшою і найвидатнішою фарбою до біллі, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах в Брюсселі, Медіолані і Парижі золотими медалями. 1302 Скризь до набуття. 37-7

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ:

МАШИНИ до ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ
І їх складові часті

ПРИБОРИ до КРАВЕЦТВА
и і РУЧНИХ РОБІТ и и

ВЛАСНИИ ВАРСТАТ НАПРАВ

Александр Малімон

2496 Львів, вул. Валова 11 а. 12-7

КОМПЛЕТ перша 30Л. 28.
6 ложок, 6 вилоч, 6 ножи і 6 завожних ложок з хінського срібла. II-та сорта 25 зол.
У Б. ГРИНБЕРГА, Синистусяна 4.

Вільна посада.

Український Народний Дім кооператива в Судовій Вишні пошукує зараз вправного бухгалтера до підлім предитомого і товариство.

Зголошення з перебігом життя й умов щодо платні, проситися слати на руки Вп. д-ра Петра Гайдуча, адвоката. 608 2-2

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ.
Львів. Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За опорожнення полоси Райну.

Львів, 26. вересня 1928.

У більшості щоденників світа появилися на днях стаття Льюїса Джорджа під вимовним заголовком „Країна Райну мусить бути опорожнена!“. В статті поставлено справу опорожнення полоси Райну рубом, при чому Льюїс Джордж виступив дуже різко проти домагань аліантів, щоб Німеччина за звільнення полоси Райну від аліантських військ виплатила відповідне відшкодування. З основними думками цієї знаменної статті познайомимо отже й наших читачів.

З певним адоволенням — заявляє Л. Джордж на самім початку — слід ствердити, що шість великодержав у Женеві погодилися на пропозицію німецького держ. канцлера Мюллера щодо того, що треба застановитися над прискороченням речиння опорожнення полоси Райну. Бо ця справа має може більше значіння для рівноваги й миру в Європі, як якнебудь інша. Нема для гордого й хороброго народу більшого приниження, як мусіти терпіти окупацію своєї території в мирних часах чужою армією. А це приниження тим більше, коли той народ мав право очікувати, що в означених умовах його територія буде звільнена — і не може того ніяк дочекатися. А втім це звільнення заборучали йому святочно й постанови мирових договорів.

У цих постановках сказано, що якщо Німеччина виконить усі наложени на неї зобов'язання перед упливом 15 літ, то окупаційні війська будуть негайно стягнені. З того виходить цілком ясно, що держави антанти, ознававши час окупації на 15 літ, хоч передбачували сплату репараційних довгів у значно довшому часі, — тим самим виразно заявили готовність віддати Німеччині заставлену полосу Райну, коли тільки німецька республіка покаже ясно свою добру віру і свою добру волю. В цій добрій вірі і волі Німеччини, в її коректності ніхто чейже не може сумніватися.

Держ. канцлер Мюллер заявив без основи, що Німеччина виконувала всі наложени на неї умовини. На жаль, каже Л. Джордж, не зробили того самого держави антанти. Вони обіцяли роззброїтися, але усоюзнені континентальні держави того роззброювання навіть не зачали. Вони святочно обіцяли опорожнити країну Райну, якщо Німеччина виконить свої умовини, а тепер не хочуть виконати своєї обіцянки, поки Німеччина не сповнить їх нових домагань, що є звичайним змушенням. А слід зазначити, що і контрольна комісія і конференція амбасадорів, як представники держав антанти, мусіли признати, що роззброєння Німеччини переведено так, як це устійнено в мировому договорі. Те саме можна сказати про сплату репарацій. Німеччина від п'ятиох літ придержується скрупульяно плану Доза, а теперішня її нормальна річна рата виносить 2.5 мільярда марок. Чогож отже ще хочуть від Німеччини держави антанти, а зокрема Франція?

Взявши все янше на увагу, повинні держави антанти опорожнити полосу Райну негайно. Вони до того просто примушені. Цей обов'язок накладає на них також договір

у Льюкарно і пакт Келльога, очевидно зобов'язують моральний. Бо якщо ці два гарні акти миру мали вести тільки до погроз для вилучення гроша (сплат репарацій), то це були б тільки дикі оргії — без цілі і змісту.

Ще одно. В льюкарнському договорі Німеччина добровільно признала свої границі супроти Франції й Бельгії з 1919 р. Вона зобов'язалася також не змінити силою

своєї неможливої східної границі проти Польщі, яку їй закниено в нечесний спосіб. Але підписавши пакт Келльога разом із Францією і Польщею, Німеччина торжественно заявила, що вона зрікається війни як засобу національної політики.

Все те говорить тільки одне: полосу Райну повинна бути опорожнена негайно!

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

„Найбільша небезпека“.

Християнська „Нова Зора“ в статті „Політика проти Церкви“ помістила „перший голос перестороги“ а приводу думки про потребу українізації богослужень. Церква є у важкому положенні, виходячи з огляд двох політик: уряду-державної, яка в ім'я своїх державних рацій користується більше фізичною силою, і національної, яка виходить на перший моральний натиск. Національна політика, експеречна з державною, терпить на недугу безуспішності, а — бажаючі рятуватися, бажаючі зберегти свою незалежність, кидаться на католицьку Церкву, її скарбів і „підіймає бунтівницький прапор тав. „українізації“ гр. кат. Церкви в Галичині“.

Для політичних невдачливців наша церква є за мало національно-українська. Мало того, що церковна архієпіє є в українських руках, мало того, що проповіді, катехизація, додаткові богослуження, пісні й молитви відбуваються в українській мові.

„Формалісти, яких бічний вітер коле в печинки: яких тиха Служба Божа виводить з рівноваги: яких мовне Богослуження доводить до дурини, — всі вони вважають можливим, корисним і „естетичним“ обряди змінити, коли хотять дати почини до найбільшої і найнебезпечнішої від тисяч літ революції в нашій Церкві — до заміни церковно-слов'янської мови Богослуженням сучасною і це до того неутихою літературною мовою“.

В латинській церкві доброю і корисною є латинська мова, а в нас грецькою і швидкою „всеславянська“ сестрини латини.

„Що православні Волинці (випадково) домагаються „літмословоствення“ своєї Церкви, се їхня річ. Ми можемо тільки дивуватися, що вони, називаючи до московської змови церковно-слов'янських слів, уважають „московською“ й саму церковно-слов'янську мову та хотять замінити її українською, хоч практика нашої Церкви — українська мовою церковно-слов'янських слів — могола їх дечого навчити (але чого саме? — Ред.). А втім, російська православна Церква, відломком якої є православна в Польщі, опинилася сьогодні в повній анархії, з котрої Бог знає що вийде, тож годі дивуватися, що волинські українці ханжальствують таких експериментів — до речі кажучи — підпираних (себто: підтримуваних. — Ред.) польським урядом. Натомість галицький католицький український мусить бути свідомою побатай, щоб малювати ті експерименти і не бачити певних їх наслідків: такої внутрішньої боротьби, хаосу й руїни, якої наше громадянство досі не переживало і якої побажати йому може тільки випадковий засадок: „Pusćcie Rusina na Rusina“. Ось мотиви, які нахваляють публіцистичні „Нова Зора“ консервувати дотеперішній стан в гр. кат. церкві, а особливо церковно-слов'янську мову в богослуженнях.

Не будемо вдаватися у вступні мотиви чисто політичного характеру і не будемо полемізувати на тему політичного невдачливства й безуспішності. Коли ж політика є такою, якою вона є, то багато в тому завинили й ті, що тепер підірвали її безуспішність. Там наша політика має свій власний принциповий завпад і свою внутрішню логіку. І коли деякі люди загнали нашу політику в летюче етановище, а самі стали тепер на боці, горлаючи про безуспішність, то є не логічним доводом неспроможності життєвості, себто того морального чинника, який в політиці є найважливішим.

В своїх міркуваннях на тему богослужбової мови, відомий „найбільший і найнебезпечніший революцій в нашій Церкві“ виходить з двох фальшивих алогів: 1) що церква є мертвий суверенний організм, відірваний від громадських процесів! 2) що гр. кат. церква є якоюсь специфічно галицькою одією незалежною з перемінами у східній церкві.

Це вказує на зауваження галицького мистецтвознавця, а галицького ексцендрика зростає в нього ще ті страхотні, які він занурив у своїх міркуваннях.

Тому хотілося зазначити, що церква, коли лишити на боці її догми, є величезний організм людський, складений з людей, які й мислять та що вона є — істота й в людях часу. Іншими словами організм цей живий, відірваний від життя, мертвий, нездатний до суверенітету з протиземними організаціями-реалістичними течіями. Далше хотілося б зазначити, що гр. кат. церква не є ніякою одією, лише — за винятком деяких догматичних відмін, мало доступних перемінам визначеній — частинною східної церкви. А східна церква в протиземності до західної — інтернаціональна і є в свою поодиноких національностей або випадає націоналізаційні тенденції.

З духом часу і з національними тенденціями мусить розвинути й гр. кат. церква в Галичині, мусить йти ім зустріч, якщо хоче зберегти свою живу десь і виступати в собі притягуючу силу.

Східна й західна церква перейшла вже не одну революцію, глибоку, потрясаючу, не одну трансформацію. Не одну революцію перейшла й наша церква і не одна революція ще стоїть перед нею, а радше криється в ній. Однак справу богослужбової мови ми розглядаємо як **еволюцію**, а не революцію. Введення української проповіді в Галичині, молитов, пісень, додаткових богослужень в українській мові — це теж „революція“. І та „революція“ спасла гр. кат. церкву перед шпаларедовленням і мертвою, коли додаткові богослуження є можливі і корисні в українській мові, то не розуміємо, чому шкідливими й руйнівними мають бути сповні богослуження українською мовою. А вже „аргументи“ проти української літературної мови в богослуженнях є просто ніякі. Церковно-слов'янська мова не є універсальною з

східній церкві, як латинська в західній. Основною мовою в східній церкві є мова грецька, а вже сьогодні вона падає лише в церкві невеличкого грецького народу. Церковно-слов'янську мову в богослуженнях, мову молитви й пісень, а ще більше мову літературну для полуднево-східної Славянщини, зберігали тільки слов'янські народи, однім приписуючи до неї свою національну мову, себто зближуючи мертву церковно-слов'янську мову до живої. Чи на тому що втрачала церква? Чи шкочу привнесла мадирський гр. католіцизм або православний румунам заміна церковно-слов'янської мови мадирською чи румунською? Поміняємо вже те, що у вірменській, грузинській, коптійській й інших східних церквах богослужбовою мовою є їхня національна мова. А хібаж сама церковно-слов'янська не переходила глибоких перемін, уступаючи перед потребами живої мови?

Нині церковно-слов'янська є нам шкідлива, бо вона стала монополією російщини, яка витиснула на ній свою національну мову. Зовсім природно, що — переживаючи Sturm u. Drangperiode нашого національного відродження у всіх ділянках життя — не можемо залишити на боці й церкву, мусимо обстоювати оживлення її живою мовою. Те, що ніби то наша літературна мова є неутихою є — як казав Франко — „найзурішим питанням в світі“. Яким жинна мова є утихою і яка відношення її утихою чи неутихою має до мови богослужбової? Хіба румунська мова була утихою, коли її вводили до богослужень, або хіба вона є більше утихою навіть тепер у порівнянні з українською мовою? Німа жинна мова не є утихою, Але в моментом, як вона ввійде до богослужень, то буде утихою, саме в такому випадку, в якому побіде, у виді суцільної літературної мови.

Наші мислители-персоналії консервативності мусять звернути увагу на мовні переміни в православній церкві і мусять розвинути з тим, що живлення української мови, як і перехід на живу мову. По-б'ярозуміти, що дечаста частина українського народу (в Галичині) не може і не буде навикати своєї полі десятиох десятих українців. До тогож — дозволимо собі додати — що „всеславянська сестрини латини“ є більше мертва, хоч молодша від латини. Чому? Бо латини вчать у всіх середніх шкільних світах, латина є мовою в теології, медицині, праві й інших науках дисциплінах, а „всеславянська сестрини“ ти не є „жінка лісна“ живою мовою і змовою не має ніякого прищорювання.

Отже мислители-персоналії уваги повинні звернути на увагу й наші церковні консервативності і не дивитися „революції“, яка прийде скорше чи пізніше, тільки йдучи їй назустріч перемінами „революції“ в еволюцію, оживляти церкву, виробити її не лише заборозом віри, моралі, але й живого, будучого слова, захистом поперічної в Галичині літературної української мови.

По широкому світі.

Англія повідомила офіційно Альбанию, що визнає її уряд.

Б'чутині, немов би президент австр. республіки д-р Гайнц мав у листопаді зректися свого становища.

У політичних процесах в справі обвиства Радіа, оборонцем Радіа та двох інших послів, обвинувачених у обвистві Радіа виступити відомий юристський адвокат Моро Джафері.

Австрійський уряд вестиме подальшу політику охоронних мит.

На господарському фронті.

Повітова сільсько-господарська вистава в Копичинцях.

I.

Заходом Повітового Союзу Кооператив та інших українських установ в Копичинцях улашковано в дні 21—23. вересня ц. р. повітову сільсько-господарську виставу, яка пройшла з великим успіхом, давши повне задоволення органам цієї вистави і гостям, головне селянам, що з доколичини повітів прибули тисячами на ці дні до Копичинців. Виставу улашковано в 5-літній існуючий Повітовий Союз Кооператив і тому головним викладним вистави було надати гостям наглядний доказ, які саме поступки зробила кооперація в повіті та які користі має з цього селянство копичинцевського району. Вистава була розміщена в селі і кімнатах Народного Дому та в просторих стайнях і на підйомі місцевого фільварку.

Виставу відкрито 21. вересня ц. р. в присутності делегатів правних кооперативних центрів, а то: Рівнянського Союзу Українських Кооператив, Центросоюзу та Мелітопольського Сільсько-Господарського та делегатів 8-ми сусідніх Повітових Союзів Кооператив і місцевих повітових установ. Перед початком свята відправлено соборну Службу Божу під проводом о. Бриковця з Криженького, по якій ангелом о. Малиновський глибоко обдумав проповідь, підчеркнувши в ній вагу вистави. Після Служби Божої улашковано вхід через вулиці міста під Народний Дім, де й містилася вистава. Виставу відкрив короткою промовою голова Надвірної Ради П. С. К. посол д-р Завалинчук, вітаючи представників інших установ та гостей-селян, яких зібралось на це свято понад 3000. Після цього промовляв: інж. Юліан Павликовський від Рівнянського Союзу Українських Кооператив у Львові, посол Остан Лущків від Сільсько-Господарського у Львові та дир. Сільгоспостер Герасимович від Центросоюзу у Львові, а вкінці сенатор д-р Трохим від Української Парламентарної Репрезентатив. На руці дирекції Повітового Союзу Кооператив поклали представників багатьох установ устні та письмові бажання в нагоді відкриття вистави. Під час походу і відкриття вистави пригортали духову оркестру кооператива Тернопільщини під умілим проводом диригента п. Кошала. Ця улашковка й організація самого свята була дуже старанно підготована і переведена, причому найбільшу заслугу мають у цьому співробітники Повітового Союзу Кооператив під проводом дирекції: Мартинюк, Поморнянський і Петрицький. Крім самої вистави улашковано різноманітні

господарських викладів, а саме першого й другого дня вистави: о. Фабіянчик „Про садівництво і перерізок овочів на зиму і мармелад“, а третього дня вистави інж. Ю. Павликовського „Про значіння годівлі худоби в селянській господарстві“, інж. Боронського „Про навічництво“ та д-ра Б. Гвизденця „Про шовківництво“. Виклади стягнули велике число цікавих і мали помітний вплив на селянство, по більшій частині селяни. Крім того улашковано в другому дні вистави повний практичний робіт господарських машин, які були переведені самими та ж селянами, що обслуговують ці машини у себе на селі. Виставу закрито третього дня, проголошенням вистави єдиним комісією суддів, яка призначила виставним ла іх експонати кількісними дипломами та кількісними похвальними листами.

Сама вистава огортувала не тільки селянські експонати з різноманітних, різноманітних худоб, машин, городництва та садівництва, але також місцеві репрезентативні місця з'являлися центральні товариства та пашні промислових фірм.

Машинний відділ обіймав всі ці машини, яких уживають поодинокі кооперативи копичинцевського повіту для спільного життя своїх членів. Тут бачили ми різноманітні сівалки, 5 великих моторних тракторів до молочення, кооперативну жниварку, різноманітні трієри, дальші мотилі плуги, тарелі валки, культиватори, борони, якісні одні і азотисті дершні трактори та багато дрібнішого господарського знаряддя. Крім цього виставлено асорті фабричних повіту, а саме: машини до чистки бавовни, крушарки, плуги та інше. В цьому відділі нагороджено дипломами кооперативів „Поміт" у Воспихах, „Хлібороб" у Криженькому та „Зоря" в Говині Великій за несення сільсько-господарського поступу на села через машиністську працю. Дипломами нагороджено також о. Раченка з Гусятини за відрізок і поступове ведення господарства та приміювання модерних машин. Похвальними листами нагороджено за виріб господарських машин, а саме машини та крушарки Василья Теодозія з Сороки та Антома і Гринька Савана з Крогульців.

Рогата худоба не представлялася найкраще з огляду на сам район, який поставлений по найбільшій частині на збижу господарств. В кількісності штук худоби визначено дипломом расово сementальської обору Василя Мельниченка з Тарнавки, нею 11 штук, що були між експонатами, представляли дійсно вирівняний і дуже добрий матеріал. Крім того заслуговували на увагу фризійські корови Гната Жаровського з Оверів, які однак через впливові розповсюдження сementальської худоби не мають в цих еволюціях будучності. Цей останній та

Величенко Олексій з Кошубинців дістав похвальні листи за вироби різноманітних худоб. Дипломами нагороджено копичинцевську Повітову Раду за те, що призначила спеціально до улаштування місцевої худоби через виставлення 7-ми асортів експонатів у селянських оборах повіту.

Колі представлялися багато краше. На увагу заслуговували нагороджені викладачі колі о. Клепака Іллі з Мшанця, робіт селянські колі Мельниченка Василя з Тарнавки, Якова Нападів з Сухоставу. Також та Юрия Мостового відкрити та чепурно і пригідно під верх чорна кобила Гната Шпунарського з Копичинців, мішанка араба і галицького коня, шкідливі тільки, що без доводу. Велі викладачі нагороджені похвальними листами.

Безрого представлялися надто слабо, бо заступлені були тільки експонатами виставленими о. Фабіянчиком з Яблони (матка з 10 поросятами) та о. Кришталовичем (якур мабуть з чорних малярських свиней).

Домашня птиця не мала ніяких визначніших експонатів. Виставлені не переступали перебічного рівня. Одиним похвальним листом у ній відділі одержав Мотика з Криженького за дійсно збайдице півняча пробку. (Доповнення буде)

Інж. Євген Храпливий.

Відгуки дня.

Нео-мазепинство.

Богдан Лепкий, пишучи свого „Мазепу" навіть не припускав, що його повість буде мати вплив на подружжя відносин в Галичині і Володимирі трішки. Історія молоденької Мотрі і підстаркуватого Мазепи давно вже була відома серед української суспільності, але була відома — так сказати — більше історично, сухо і невідомо. Щойно повість Лепкого зробила по історію інтересною і — що найважливіше — гідною наслідування. Тверезий, практичний ум, української Олени" яка волила старого але гетьмана, ніж молодого але Чуйкевича, подібався незвичайно спокійним, зрівноваженим галичаном.

І з цього пішло, а коли дійшло до мазепоного явища, то дістало й своє назву: нео-мазепинство.

Тепер тільки й чути про подружжя: 18 літ (вона), 48 літ (він), або 16 літ (вона), 55 літ (він). Галицькі Чуйкевичі волоса на голові рають, що то — мовляв — за подружжя будуть, коли такі недобрі віком люди поберуться. А галицькі Мотрі підсміхаються і повторюють заздал: „Вона старого, але радника чи професора, як молодого, але абсолютного українського чи прамського університету, чи хочби навіть урядника з „Рідної Школи!"

І дуть у Бакмач аж гуряться..

Старим мазепам ні не спалося ніколи, що на них таке шаста лядає. Вони вже й літ собі не рахували і лисини не закривали і штучні зуби не тайли. Помічте, коли й так молода на них не дивиться, а старі не мазепилися брати?!

Аж тут у повіті їм велика, перекопуюча повість!..

Жіночий доріст роєм кинувся на них, очі любовно заперував і молодого грудю так вимовно зігнув, що старим мазепам світ закрутився. „Давно забуті дні похитання" вернулися, моя „поворотні хвили" одного з галицьких поетів, а довго несторгані струни на старопарубочьких гітарах, надзвеніли, як у часи „Коли ти цина той май життя"!

Радів з цього божого любови, якому все одно, коли тільки інтерес ілюза, радить дентисти, які мішками сплавляють штучні зуби, радів о. д-р Вергун, який бочками розсипав свій середник на поріст волосся.

Не радіють тільки молоді кандидати на мужів..

Що їм тепер робити?!

Ждати, аж старі мазепи змируть? — Тільки! Стара гвардія добре законсервована і ще може довго потягнути.

Підурювати молоді Мотрі? — Не піді! Молоді жінки старих мужів надивно вірні.

Старетися за добрі посиди? — Не апається! Велі добрі посиди поспішали давно мазепи..

Щож робити?!

Що робити — це я скажу

Треба попросити котрогось із письменників, щоби написав „пелант" до повісті Лепкого, от хопи з життя Магомета. Цей турецький достойник — як відомо — конатий був з грубо старішою від себе, пам'ятаю Хадізою. І жили як так і він при ній парієру зробив.

Коли любовні спени з „Магомет" видуть рівно добре, як у „Мазепі", то руху, що всі старші (а багаті) жінки кинуться на молодих хлопців, хочби ці мали тільки половину українського університету.

Нехай мазепи женяться собі зі смотрикуватими Мотрями, Чуйкевичі будуть мати багатих хадів.

На нео-мазепинство найкращою відповіддю буде нео-магометанізм.

Галантійон Чіпка.

20-ліття одної школи.

Нарис історії гімназії „Рідної Школи" УПТ в Яворові.

Ще 1900 року носилися яворівські громадяни з думкою заснувати в Яворові українську гімназію. Думав про це тоді о. Юрій Кміт, який зачав був уже здійснювати ці плани, такі важкі для Яворішчини в її дальшому розвитку, і не мало-важкі для всього нашого громадянства на полі виховання. Тодішня яворівська громадська рада була прихильна заснуванню української гімназії на кошт міста — і справа була бн вже й набрала реальної форми. Однак рішити мала тут щойно Повітова Рада, а ця спротивалася заснуванню української гімназії на кошт міста — і декілька літ справа лежала мертвою.

Аж 1908 р. виринула вона знов на денний порядок і цей раз уже не зійшла з нього і не страждала на своїй актуальності, тільки прийняла реальні форми. 30. червня 1908 р. скликав пок. організатор яворівського повіту і визначний патріот та міщанин Яворова Іван Загаєвич збори міщан й інтелігенції, де в присутності посла проф. д-ра Стан. Дністрянського вирішили після палких промов відкрити з новим шкільним роком 1908-9 українську гімназію. Вже передше приготували ґрунт під цю справу і взяли весь її тягар на себе пп. Михайло Скальський і Володимир Кекиш, податковий урядовці, та п. Онуфрій Власійчук, учитель нар. школи ім. Т. Шевченка. Вони й їздили до Львова і зважали прихильність наших тодішніх політичних провідників для ідеї української гімназії в Яворові

Тимчасом Міська Рада в Яворові змінналася

на нашу некористь. Навіть рішила вона приступити чимскорше до заснування польської прив. гімназії коштом Яворова. Досі чисто-українському містові загрожала поважна небезпека польонізації. Отже, казали, настав крайній час взятись до діла і не сидіти довше з заложеними руками.

Марістрат Яворова спровадив проф. Кушановського, який старався перевести вступні іспити до польської прив. гімназії і поробити перші організаційні заходи. Розуміється, йому на руку йшли всі більше або менше міродатні офіційні колі і влада. Однак не вважаючи на всі його зусилля вписалося до польської школи всього около 20 учеників, тоді як до свіжо основаної української вписалося відразу 45 учеників.

Українське громадянство вибрало для ведення цілої акції два комітети: один центральний у Львові для поширення справи в цілому краю, другий місцевий в Яворові для переведення діла на місці і для проводу. На чолі львівського центрального комітету станули два яворівські уроженці: пок. Сидір Британ, секретар „Дністра" і адвокат д-р Степан Федак, директор „Дністра". Їхні заслуги для яворівської гімназії величезні. Вони придбали фонди і закупили гарний дім з городом під українську гімназію. „Власна хата покляла тверду основу під дальший розвій гімназії". Від місцевого яворівського комітету делеговано до львівського пок. І. Загаєвича, посла д-ра Стан. Дністрянського і пок. дир. Андр. Маредіна.

До місцевого комітету входили: пок. І. За-

*) Гляди: „Заснування й удержання гімназій", написані Артем Хомик у „Збірці Лир. прив. наук. Завладу гімн. з руською мовою шк." Філії Руського Товариства Педагогічного в Яворові за шк. рік 1916-17.

гаєвич, голова, Мих. Скальський, міщанин пок. Іван Борис, податковий урядовець Волод. Кекиш, міщ. І. Грабовський, І. Вархоляк, пок. Мих. Масюк, учит. Павло Придаткевич, учит. виділа школи І. Вербовий, учит. Денис Кульчицький, пок. дир. школи ім. Т. Шевченка Андр. Маренін, учит. школи ім. Т. Шевченка Онуфрій Власійчук, учит. той-ж школи Андр. Молчко і гімн. учитель пок. Іван Тиховський.

Виділа Р. Т. П. (пізніше: УПТ) у Львові прийняв новозасновану школу під свою опіку і в половині вересня 1908 р. зачала в новозаснованій гімназії давнього класичного типу наука. Першим управителем був д-р Антін Борис. Після його відходу пок. Іван Тиховський; від другого курсу дир. Ромуальд Перфецький. В рр. 1909-10 до 31. січня 1912 управителем був пок. Теофіл Грушкевич. Від 1912 р. до 1913-14 багатозаслужений педагог і громадянин пок. Іван Прийма.

Першу науку вели: д-р А. Борис, о. Омелян Крайчик, Вол. Макарушка, І. Вербовий і Вол. Кекиш. На другий піврік перемінили гімн. курс на основні міністер. розп. на „Наукове гімназійне заведення". Управителем був, як вище згадано, Р. Перфецький, а вчили крім нього: о. О. Крайчик, пок. І. Тиховський, І. Вербовий і Вол. Кекиш.

З кінцем шк. року 1908-9 здібними признали 38 учеників, з того 12 з відзначенням.

Гімназія містилася спершу в льокалі яворівської „Просвіти" (в домі гром. Мартинюка), опісля в будинку новозбудованого „Нар. Дому", а від початку травня 1910 р. у власному будинку, що стояв при головній вулиці на площі, що є перед теперішнім бачником.

(Продовження буде.)

Ріжні вісти.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ У РУМУНІ.

Марш. Пилсудський приїде до Бухаресту 30. жовтня, де приїме його святочно дів і уряд. Марш. Пилсудський побуде в Бухаресті до 2. жовтня.

КОМ. НАДОЛЬСЬКИЙ ПЕРЕЙМАЄ УРЯДУВАННЯ.

Урядовий комісар м. Львова Стшелецький передасть урядування в руки свого наслідника інж. Надольського в суботу, а з початком найближчого тижня кидатиме Львів.

МИРОСЛАВ СІЧИНСЬКИЙ НА УКРАЇНІ.

Мирослав Січинський приїхав на Радянську Україну. В Українській Академії Наук м. Січинський реферат про українську еміграцію в Злучених Державках і Канаді.

РУМУНІЯ ВИСТУПІТЬ ІЗ МАЛОЇ АНТАНТИ.

З чуток, що Румунія невдовзі доєднається до антикомуністичної коаліції й тому виступить з неї.

ЛІГА НАЦІЙ В ГРУДНІ.

Ліга Націй на своїй останній засіданні, 26. вересня, постановила зібратися на найближчу сесію 10. грудня ц. р.

ВЕЛИКИЙ КОМУН. ПРОЦЕС.

18. листопада зачинється в Токіо процес проти 313 комуністів, обвинувачених за приготування держ. перевороту. Розправа відбуватиметься у великому театрі, бо всі суд. салі за малі. Процес потриває з 4 місяці, а конститутивне пігорня м. ен.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ МЕКСИКИ.

Мексиканський конгрес усім голосами (274) вибрав тимчасово президентом Мексику дотеперішнього міністра внутр. справ Емілія Портеаза Гіна. Президент Калес уступає 30. листопада 1928. Гінаві тепер 37 літ; думають, що він продовжатиме політику Калеса.

СТРАШНА ЕКСПЛЮЗИЯ МУРНАВІ.

У Меліті (Танжер) вибухла муніцип. а один із околичних форти. Було 67 убитих, а раних 215.

ОСТАНКИ АМУНДСЕНОВОГО ЛІТАКА.

Корабель „Пуркоа Пас“ привіз до Шербурга шматки літака пропавшої експедиції Амундсена і Гільбода. Ці останки виласили рибалки біля Тромсе. Дослідники вказали, що літак упав у море простопадно з великої височини. Додаються, що на літаку вибухла пожежа в резервуарах і спричинила негайну катастрофу.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 887-00—887-50, канадський долар 881-00—881-50, чеська корона 0-26-00—0-26-50, австрійський шілінг 1-25-25—1-25-75, румунська лея 0-03-00—0-03-50, французький франк 0-34-50—0-34-75, швейцарський франк 1-71-50—1-71-75, фунт стерлінгів 43-40-00—43-70-00, радянський червонець 26-00—27-00.
Золото: 20 корон 36-40-00—36-70-00, 20 франків 34-40-00—34-70-00, 20 німецьких марок 42-40-00—42-70-00, 10 російських рублів 46-80-00—47-20-00.
Срібло: Австрійська корона 0-70-00—0-71-00, 5 австрійських корон 3-50-00—3-60-00, австрійський фільдер 1-77-00—1-80-00, російський рубль 3-00-00—3-10-00, копійки за рубль 1-36-00—1-38-00.

Збіжжя.

Шевиння двірська 33-75—34-75, пшениця селянська 43-25—44-25, жито галицьке 34-25—35-25, ячмінь галицький броварський 35-50—36-50, ячмінь на млин 27-50—28-75, ячмінь пастбищний 35-50—36-25, овес галицький 30-00—31-00, кукурудза румунська 44-00—45-30, барибоні промислова 0-00—0-00, фасоль біла 65-50—70-00, фасоль колорада 45-00—50-00, фасоль красна 60-00—65-00, горох біл-Вікторія 53-00—53-00, горох пізній 52-00—57-00, бобик 30-00—34-50, мінська пастізна в зерні 00-00, нива 32-00—33-00, сіно солодке краєве прасоване 18-00—20-00, солоха прасована 5-00—5-25, гречка 32-75—33-25, льон 64-00—65-00, дубиня спій 21-50—22-50, ріпак озимий 80-00—81-00, мука пшенична 50-00, мука кукурудзяна 49-00—51-00, отруби житні 23-00—23-50, отруби пшеничні 23-50—24-00, крупя гречані 73-50—75-00, пшона 80-00—82-00, крупя ячмінні 73-50—75-30, пеніак 48-00—50-00, просо краєве 39-00—41-00, накути льняні 49-00—50-00, солонина красна 220-00—250-00, нап солонина 128-00—138-00, нап солонина 100-00—110-00. Мішки ютові виробу Страром Верта 1-68—1-72, мішки уживані добрі 1-38—1-42.

НОВИНКИ

— Торговельний Банк у Варшаві С. А. Відділ у Львові, вул. Гетьманська 10, і. п. приймає аскурації 4-проц. премійної інвестиційної позички від акортизаційного тягнення, яке відбудеться дн. 1. жовтня ц. р.

— Гітне наслідкування! Головна Управа „Рідної Школи“ одержала на дн. 18. вересня 1928 р. такого змісту: „Рішення Дирекції „Маслосоюзу“ з дня 14. ц. м. ухвалено для потреб Хазянього Товариства дати у квоті зод. 500, змістив дискусії в пресі. Надіємось, що й інші наші економічні, торговельні і фізичні товариства і підприємства, як зі Львова, так з краю і з закордону, підуть за цим гарним прикладом і поспішать кожне окрема з більшою допомогою „Рідній Школі“ та припиняться таким чином до звільнення небувалої досі фінансової кризи цієї однієї і найважливішої нашої шкільної інституції. Во дісно час уже від снів перейти до дій! Усі надзвичайні дати на „Рідну Школу“ будуть оголошені в пресі.“

— Зміна в чехословацькій консулаті. На дн. 18. вересня своє становище п. Франц Сіліп, який від чотирьох літ стоїв на чолі чехословацького консулату у Львові, Сіліп підтримував зв'язки з українськими громадянами і, визнаючи товариську дружбу і честию, часто йшов на руку тим, що потребували його поради й помічі. Відставив він загальною п'ятиною і в приватних розмовах висловлював жаль з приводу чеського режиму на Закарпат. Україні. П. Сіліп відійшов до міністерства закорд. справ у Празі. Його місце займе п. Ірашек, досі урядовець того ж міністерства.

— З „Львівської Бонни“. Слідом усіх культурних народів пішов і „Львівський Бонн“, що приготувався, як зазначає, до відсвяткування 100-літніх роковин смерті Франца Шуберта. Концерт у честь Шуберта відбудеться в перших днях листопада виключно нашими силами. Програму до цього концерту відбудуться що вівторок і п'ятницю від год. 7.30 веч. Обов'язком усіх наших співучих громадян(ок) ходити тільки на ці проби, аби цей концерт вплив якнайкраще.

— Гість з Аргентини. Приїхав до краю одинокий гр.-кат священник з Аргентини, о. Степан Турчин, парох з Апостолес у провінції Місіонес. На час його побуту в краю буде його заступати о. Степан Вапронич, що приїхав до Аргентини нещодавно з Європи.

— Призначення суддів. Первісна листа призначення суддів з міста Львова для карних судів на 1929 р. буде викладена через 8 днів, починаючи від дня 1. до 8. жовтня включно в місцях статистичної бюри (ратуш, III нов.). Кожному візьмо листу переглядати від год. 9. рано до 2. попол.

— До діяльності пок. Івана Верхратського. В ч. 212 „Ціла“ з дня 21. IX. ц. р. автор фейлетону під заголомком „З моїх шкільних споминів“ п. М. Парфанович, агадуючи про природничі та термінологічні збірки пок. проф. Івана Верхратського, каже: „Одних і других прибирав він за час свого учительства в багатьох гімназіях Сх. Галичини великі колекції, продаючи прибирані колекції і металіки до різних природничих, зах.-європейських кабінетів. Тільки прибираної термінології не вдалося природничої В. як слід викінчувати, бо це не було його ділом, а ділом скорше філософії“. Природничий відділ Музею Н. Т. ім. Шевченка у Львові вважає своїм обов'язком подати до загальної відома отес: Своєю збірку передав пок. проф. І. Верхратський Науковому Товариству ім. Шевченка. Вона обіймає около 12,000 мотилів, метелів, хрущів, комах, які знаходяться у природничому відділі Музею того ж Товариства. Що торкається термінологічних матеріалів, то пок. проф. Іван Верхратський, як автор ботаніки, зоології і соматології, використав їх у знайх шкільних підручниках. Крім того видав окремо: 1) Виразня мікроскопія, 163 стор. 2) Нові аналізи номенклатури і термінології природничої, народної збіраної між людьми. 3) Початки до уложення номенклатури й термінології природничої народної I—VI. (1864-70). Пок. проф. Іван Верхратський був також визначним філософом. З філософських творів видав: 1) Заводби до пізнання угорсько-руських творів I—II. 2) Заводби до словаря южно-рус. 3) Наша правдивість. 4) Говір Ватюка. 5) Про говір долівський. 6) Про говір замбицький і ін.

— Землетрус у Галичині? З Чорткова, Копичинця і Боршени приходять звістки, яке не перші, що 24-го ц. м. в 6 год. уранці деякі місцеві відчували напруження двох секунд тремтіння землі. Воно було настільки сильне, що у деяких хатах тріснули шибки і посудина на шафках перевер-

нулася. Від одного з наших предплатників п. М. Д. з Нижбірки Нового дістаємо такий опис цього явища: „Смершу чути було підземельний гуркіт. Він ішов від півн.-заходу на півд.-схід і трівав від двох до чотирьох секунд. Закінчився він підземельним гуком, подібним до експлозії, при чому землі струнувало так сильно, що ріки в кінцях рушилися і вікна задвинулися. Було враження, що поза стіною іде величезний, важко навантажений шід. Перед ним землетрусом був гарний, теплий, сонячний ранок, а після цього, напроцілі години, нараз похолодало, а небо захмарилось“. Вчені мають голос. Нехай скажуть нам, що це було, чому, і що з цього може вийти..

— Прикми природи. Після досить довгого та гарячого літа загинула до Європи осінь, що має перші ознаки зими. На Дніщині Шлеску в горах, у Боснії, Герцеговині, Словенії та у Франції: в Оверк та над Львовою і довкола Закарпатого поклав сніг, сильна морозь або великі хурти студії долі.

— Темна хроніка. В селі Урмани (Бережанщина) арештували господаря М. Ковалю з жінкою, за те, що вбили контору своє немовля. — У долівській повіті між Долівом Руським і Тисовою п'ять озброєних бандитів ограбили та поранили торговця деревом Павла Миколу і робітника Мізеркевича. — У с. Загребці (Світшинщина) невідомі застрілили в нощі в хаті господаря Марусяка. — У Скалатщині у селі Поплави два лубини побили на смерть третього Мик. Турчина.

— Спільний аліонізм. У сільстві, яке ведеться проти талиновитого хасоріза Кардана виявилось, що у вдатих „операцій“ у фірмі „Домброва“ на п. Марії-Сильві він має довірочного помічника, вольного цього-ж товариства Андрія Телегу. Телега три дні відхилював рішуче, а на четвертий день — кажуть: розкажили — подробиці описав, як Кардан за його допомогою виліз на 4-ий поверх через віконце до кімнати де знаходиться каса. З 50,000 зол. вийдених у касі, Кардан дав Телезі 3000 зол. Досі невідомо, що Кардан зробив з украденими грошми. При трусі в хаті його брата наїшли 107 дол., які брат їх каже, „крав Карданові в дні, коли його арештували. Покищо арештували і батька Кардана, який має бути-то зняти, де решта грошей.“

— Ріжні вісти. У Кембрідж помер син Чарльза Дарвіна, Гораций, у 77 р. життя; був він великим знавцем волаухопарства. — Помер відомий малярський маляр Геза Фараго в 51 р. життя, що встигався малювати оригінальних декорацій, планків і карикатурами. — Наукова експедиція англійця Чарльза Марстона найшла, по злітках з Єрусалиму, в околицях Газора останки стін старовинної ханзасської столиці Хаї, з мідної доби. — В Каїрі помер був, прем'єр Егіпту Сарват Паша. — Винахідця чарльстома (хто знає й він?) Ліліана Бродерік сильно поранена на кораблі, яким їде в Європу. — Америк. промисловці їдуть до Катеринослава будувати фабрику тракторів і авт. — У колонії прокажених Гайоелас на острові Яві вибух бунту: голландські жовнири вбили 10 осіб. — У франц. місті Ла Марш (Вогези) відкрити пам'ятник полковнику Рефар, який першим 9. серпня 1884 р. летів балюном з кермою по вказаній шляху. — Троцький і його рідні заведували в Вернон на малярю. — Найбільший німецький пасажирський повітряний „Дайчланд“ мусів сісти Ізучи над Кольоном і на землі згорів, із 15 пасажирів лише кількох легко поранених.

— Успіхи повітряної комунікації. Відень може похвалитись перевагами успіхами у постійній повітряній комунікації з сусідніми країнами. Від січня до серпня переїхало на літаках 12,328 пасажирів 5765 літаками. Попереднього року під час 3394 переїзтів переїхало всього 9,070 осіб. Летунський майдан в Асперн, звідки виїждять і худі приймають літаки чиняться такі, що за весь цей час не залишався ні одного нещасливого випадку.

— Столітня бібліотека „Рекама“. 12-го жовтня святкує німецьке видавництво Рекама 100-ліття свого існування. Основник цієї фірми молодий Антон Пилип Рекама почав з видавання Біблії, чужинних словників, іривників оперних лібрет на фортеп'яні і збірних творів Шекспіра. Зворотним пунктом у розвитку цієї фірми був день, коли твори Гетего та Шлегера були звільнені від авторських прав. Рекама вдар їх негально у загальнодоступній дешевій збірці за одного талера. Всі ці за цим пішло оснування в 1867 р. „Універсальної бібліотеки“. За два срібні сотники виходили томики, з яких кожний давав першорядний зразок всебітності або німецької літератури. Першим томом була 1-а частина „Фавста“, що почав низку перших 35 випусків. Нині після 61 літ ц. бібліотека має 7,400 чинел. Все, що є цінного в нещасній літературі дається в цю

бібліотеку. Її дешева і на стала благодать для бібліотечників, що за мінімальний грош могли мати доступ до цінних архівів. Ні Франція і Англія не мали такого загальнодоступного збірного дешевого видавництва, яке пробувало і пробує зарекомендувати інші народи.

— Мова малп. Американцем Роберту Берксер, проф. італійського університету, вдалось, як він уявляє, розв'язати проблему: малпичої мови. Вже давно відомий зоопсихолог Гарнер поставив гіпотезу про існування малпичої мови. Його гіпотезу не брали вчені поважніше, ніж повість Жюль Верна, дарма, що Гарнер скопював на грамофонних плитах малпичу мову, а малпи на ці звуки негайно реагували. Нпр. коли звуки означали загрозу небезпек, малпи хвилювалися і метушилися. Берксер потвердив уловні ці досліди.

— Від Видавництва „Життя і Знання“. Число 7-е журналу „Життя і Знання“ вичерпане, тому просимо шановних передплатників, які хотіли би обійняти те чи інше на якихсь видання Т-ва „Просвіта“, картки 1.80 зол. — прислати ч. 7. до видавництва і виліпяти, які хотіли би мати книжки. — „Просвіта“, Львів, Рішок 10.

L. M. 147,401/28.

W. II.

У Львові дня 26. вересня 1928

Оголошення!

Магістрат корол. стол. міста Львова пригадує платитиам льонаторського податку, що по думці арт. 6. закона з дня 2. серпня 1926 р. (Д. З. Р. Ч. 94) речення платитиам льонаторського податку за III, четвертьрік 1928 р. минул дня 31. серпня 1928 р.

З приводу цього а також в наслідок розпорядку Міністерства Скарбу, який заряджується збільшення егзекуційної акції, зиває Магістрат платитиам до негайної заплати цього податку за III, четвертьрік, есенуально незаплатеного за I і II, четвертьрік ц. р. поточними складаннями П. К. О. або безпосередньо в Миській Касі, тому що незаплатення податку спричинить нові кошти, а по кару за провладу і егзекуційні кошти.

При цьому зивається власників реальностей виплатити зивайскоріше незаплатений податок від невідикимостей за II, четвертьрік ц. р.

Магістрат кор. стол. міста Львова.

Комісар Ряду

В. о. Президента міста

Ян Стшелецький в. р.

Театри.

Великий Мисський Театр:

26-го г. 7-30 веч. „Аді Мімі“, оперетна, мистецтв Елліс Гіетелд.
29-го г. 3. попол. „Горштинський“ для ш. молоді.
29-го г. 7.30 веч. „Фавст“. Виступи Галіської, Хоріана і Трехбіцького.

Кіна.

„Аполло“: „Винволені“.
„Лев“: „Мандетес, нелицензій гір“.
„Оаза“: „Своє небо“.
„Навс“: „Гіпек і Льонек“, „Чорні сидушети“.
„Фатанорган“: „Студент з Прати“.

3 театру.

Вистава „Невольника“ під голім небом у Сокалі.

Підчас обіду 30-літнього мисця Філі „Просвіти“ в Сокалі виступили також „Пресвітанський Театр“ а виставою під голім небом драматичного малюнку М. Л. Кропичинського „Невольник“. Крім гурта артистів „Пресвітанського Театру“ взяли а виставі участь також аматорські зплативні кружки як дівоці гурти як як козаки, турки й татари на конях та німці. Відносно до потреби переробити реперсуар а. Сорока дуже влучно саму речу, злучивши два перші акти в один а відповідними естериваніями згляд не доповненнями. До третього дії додучено ще бистау козаки а турками а татарами. Четверту прокущено додети, а плиту виставлено на третю. Раво переведено пробу при спінучасті приблизно 200 іздів, а дуже добрим успіхом. Та всеж зиває зивий чортини перешкоди у повному виконанні своєї вистави. Перший акт аж до відіду Стевана а гуртом товариства і есени пращали а Ярмилу зивав прекрасна, викликаючи у глядів цілом замітне зворушення. Коли прийшлося приготувати майдан до другої дії (тобто козаки і бити) показалося, що хати старого Ковалю, етний іде стоїть (сін-Отепана) та черничного дурала не можна всунути, бо були вкопані а землю

* друкатьці Видавничої Спільки „Пі-о“ Львів, Ринок ч. 10.

Діло

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається

ПЕРЕДПЛАТА:
М. сячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Американська гегемонія.

Львів, 29. вересня 1928.

Наш паризький кореспондент в статті „На біжучі теми“ (ч. 214) у зв'язку з англо-французьким фльотним договором вказав на те велике напруження, яке з кожним роком наростає між двома англо-саксонськими посестрами, між Вел. Британією й Зєдиненими Державами. Душна атмосфера того порозуміння окутала в дні 27. серпня ц. р. й святкову хвилю підписування пакту Келльога в Парижі. Та атмосфера, пересичена взаїмним недовірям, не лише виповнює всі щілини політичного життя Англії й Зєдинених Держав, але й пронизує гордіський вузол політично-господарських питань всього земного глобу.

В чому діло?

Відповідь коротка. Зєдинені Держави, колишня складова частина Вел. Британії, вперто й послідовно амагають до гегемонії над світом. Вони відмежовуються від того казана нагорілих пристрастей, образи, гніву, ненависти й нужди, яким є повення Європи, на те, щоб той став підтримати якнайдовше, щоб сконсолідована Європа не могла успішно протиставитися розростаючій американській гегемонії. А представником тієї Європи є в першу чергу володарка океанів, велика світова федерація — Велика Британія.

Знову ж Англія хоче зберігти своє домінуюче становище, хоче повернути втрачені ринки, хоче реститувати свій престиж і свої впливи, хоче здійснити імператив цілих поколінь: „Пануй, Британіє!“. А на перепоні цих змагань стоїть її посестра, б. частина британської імперії, прийнята величезними амбіціями, почуттям надзвичайної сили і всебудуючого та всерозторощуючого багатства.

В клопотах Англії Зєдинені Держави займають те саме місце, що Іспанія Филипа II, що Франція Великої Революції й Наполеона I, що Франція Наполеона III, що Росія на початку XX. століття (яку принижено й якої розмах стримано при допомозі Японії), що Німеччина Вільгельма II. Так, Зєдинені Держави займають те саме місце, але є далеко грізніше, небезпечніше, послидовніше і страшніше в своїй акції. Бо ні одна з тих великодержав — за винятком хіба Іспанії на заранні творення основа під британську могутність — не загрожувала так Англії на океанах і у всіх частинах світа, як саме Зєд. Держави. На вашингтонській фльотовій конференції Зєд. Держави згодилися на обмеження морських зброєнь, а радше на устійнення фльотового відношення між морськими великодержавами, згодилися тому, що мають інші ресурси, які дають їм спромому зайняти перше становище в світі. До них у першу чергу належить сила багатства, накопичення капіталу, розріст техніки і продукції, а в зв'язку з тим і легкість конкуренції на світових ринках. До них належить і залежність всіх держав світа, а головню воєнних партнерів: побідників і побіджених — з титулу воєнних і пововених боргів. Саме Англія й Франція є найбільшими довжиківми Америки.

Ці ресурси дають Америці перевагу в боротьбі з Вел. Британією за

гегемонію в світі. І ми бачимо, що всюди, де лише Англія бореться за свій промислово-торговельний терен та де в гру входять політичні впливи Зєд. Держав, там Америка негайно підриває Англію і в той або інший спосіб петрифікує свою позицію. Особливо на терені Китаю, де Англія із затисненими зубами боролася за свій престиж і свій ринок, ставлячи опір нуртуючим під поверхнею китайського життя більшовицьким впливам та китайському визвольному, політично-соціальному рухові, Америка завдала їй діймаючий удар. Скоро тільки побіди національно-китайський Нанкін, Зєд. Держави перші визнали національно-китайський уряд на всій території Китаю, зрезигнували з прислуговуючих їм концесій і заключили новий торговельний договір. Таким чином Америка не лише закріпила своє становище у великій частині Азії й на Тихому Океані в некористь Англії, але й здобула нового приятеля на азійському терені в особі 450-мільйонного народу.

Англія постановила зашухувати свою американську посестру і найгрізніше конкурентку фльотовим договором із Францією. Текст того договору досі невідомий і не знати: чи він торкається тільки будови кораблів та підводних лодок, чи розтягається також на ширшій політичній квестії. Досить того, що примара цього договору не лише ваготила над святочним підписуванням пакту Келльога, але й раз-пораз виринала й підчас сьогорічної сесії Ліги Націй, а особливо в квестії роззброєння. Ця остання проблема, невдача із роззброєною акцією вимагає окремого освітлення, хоч вона в теперішній хвилі тісно в'яжеться з фльотовим договором.

Англо-французький фльотовий договір не лише викликав огірчення, а то й обурення в Америці, але також збудив занепокоєння в Німеччині, Італії й Рад. Союзі. Цікаво, що Франк Келльог, який ще в середині серпня досить різко поставився до заяви Рад. Союзу про приступлення до пакту, після фльотового договору зробив помітний відворот, а в політичних колах з'явилися навіть вістки про можливість

американсько-німецько-радянського блоку, як протизваги проти англо-французької антанті. А вже просто переполох викликала сензаційна й тверда заява голови морської комісії вашингтонського конгресу Бріттона. Він без обиняків зазначив, що англо-французький фльотовий договір звертається проти Америки та що він підважує довіру світа щодо мирної політики великодержав і без сумніву не причиниться до здержання зброєнь. Той договір є затаєним договором проти приязні Зєд. Держав зі шкодою британських і французьких фінансових та політичних впливів в Європі й інших частинах світа. Зєд. Держави вимагають від європейських політиків відкритої гри в карти.

Зєдинені Держави висилають окрему ноту в тій справі із заповіддю, що Америка тільки тоді приступить до конференції на тему роззброєння, коли її застереження будуть респектовані, коли зникнуть всякі тайни, коли за її плечима не будеться закладувати ніяких тайних договорів. В протилежному випадку Зєд. Держави анектують проблему роззброєння і при допомозі своїх засобів зуміють зі своїми зброєннями втриматися на першому місці.

Після цих важких слів запанувала депресія в Лондоні й Парижі. Англія й Франція заявляють, що вони в нічому не хотять вразити Америки та що готові піти назустріч її бажанням. Правда, французька преса виявляє деяке схвильовання, питаючись, чи в розумінні Америки заходять які різниці між Францією й Нікарагуєю, однак фльотовий англо-французький договір треба вважати погребеним.

Великі побідники у світовій війні, одночасно великі довжикки Зєд. Держав, мусіли уступити перед американським диктатом. А той диктат, який є лише епізодом на лінії змагань до американської гегемонії, вказує, якою могутністю є сучасна Америка і кудюю вона прямує шляхами свого розвитку. Гордий Альбіон, заворожений сталевими словами: „Пануй, Британіє!“, мусить схилити голову перед нестримним бажанням панування своєї заокеанської суперниці.

Легенда про підкуп і зраду.

Коментуючи критично параді соціалістичного параді, комуністичні газети пишуть, що існування цієї організації можна собі пояснити хіба тільки фантомом підкупу й зради робітництва з боку соціалістів. По просту: „міжнародні“ капіталісти в своїй безмежній жадності й непереможності підкупляють Гендерсона й Блума, Вандерверде й Брайтшайда, Бауера й Дана, а ці знов потягнули за собою мільйони робітників. (Так, щоб істнувала „міжнародна“ буржуазія у виді одностайно організованої класи й так, щоб самі комуністи одним духом не відказали про смертельну ворожнечу поміж різними капіталістами різних країн!). Але приймим, що справді так є. Такі думки голосить й наш ітернаціоналіст, в яких, зрештою, крім кудної казюшечки нема ні одного оригінального слова. Чи дійсно заклад зради і підкупу посягло все?

Треба бути дуже шайшим, аби повірити, що на підкупі й зраді, в якій-там формі вони не істнувалиб, може спиратися сила та вплив об'єднаних „изоландів“

в найбільше поступових країнах Зєх. Європи. Отаже німецькі, бельгійські, французькі чи англійські робітники — не такі дурні барани, яких можна демарго-мисити чи ніс? І такі неістнущі балавають люди, котрі мовляв, до оцінки суспільних явищ мають „депомальне“ мірло у виді історичного матеріалізму? І коли хто з відирганим чолом претяє на стіну, то вдариться об неї — чи тут вина: стіни чи чоло?

Розв'язка цього ребуса дуже проста й міститься в певній теорії про т. зв. павтеризацію робітничої класи (Verelendungstheorie), котра не офіційно проповідується й соціалістами й комуністами, а яка навіть в павтеризованій мірі не відповідає дійсності й якої соціалдемократія чомусь не має підстави відрахувати. Загально відомо, як дуже просто протестували справу Маріо та Енгельс в Комуністичному Маніфєсті. Подавши короткий історичний огляд боротьби класів, вони пишуть так: „Наша епоха, епоха буржуазії, визначається тим, що тут класові війни єдиної епохи дуже швидко“

Ця суспільність швидко більше й більше ділиться на два великі верстви: табори, на дві великі, собі протилежні класи: буржуазії й пролетаріату“, і потім далі виводять, що наслідком концентрації й акумуляції капіталу з однієї та павтеризації пролетаріату наслідком капіталістичного панства з другої стороною — швидко надіде момент, де міліонні маси голодних дохеніпретаріатів шляхом диктатури пролетаріату знищать теретку капіталістич. захватити „середній прошарок“ в свої руки і виведуть комунізм.

Та чи справді дійсно так швидко надіде момент павтеризації пролетаріату? Саме павтеризація! Час від 1848 року до нині, це не тільки епоха грандіозного роззв'язу техніки й фабричного промислу, але одночасно епоха зросту великого **добробуту** робітничої класи у всіх культурних країнах світа. Факт цей такий очевидний для кожного, що його ніхто не спробує й ніхто демаргоїзм не вваді затемнити. Чи загальний розвиток сучасного економічного й господарського життя йде до соціалізму й комунізму, про те можна спорити в безмежності. Але ніхто не заперечить, що за останні сто літ позелення робітництва європою перемінюється й та перемінюється на краще. Приклад, який Маркс мав перед очима пишучи перші свої головні твори „До критики політичної економії“, і-ий том Капіталу і т. д.), а саме: приклад відносин в англійській текстильній промислості, що тоді справді були до того німечі зашуховані, ніхто не виправдає офіслю на континенті в інших галузях промислу. Борючись в професійних союзах за поправу умови праці й одночасно в рамках соціалістичних партій за загальну зміну політичних відносин у напрямку демократизації, робітництво Європи добулося до передодні вибуху світової війни дуже значних успіхів. Заробітна плата устигла собою таку реальну партію, що нею робітники був у силі забезпечити собі й своїм родинам цілком гарне життя на рівноліз високому культурному рівні. Вел. реди суспільного забезпечення на випадок нещастя, нещасного слухач і не старість дозволи робітництву сиротому спокійно, безпечно й по людських промислах вих. Загально відомо й окремі професійні союзи, а цім свого часом, класики й участь в публічному житті, в свою чергу так робили свої серед мільйонів робітничих мас. Колективні умови праці, восьмизагодинний робочий день, а в останніх часах свегого т. зв. фабричних комітетів уміцнення робітництва цілком від першої приватної феодальної залежності від власників-капіталістів й значний робітництва від них із рівноправних чинників у політичній організації, котрому на ім'я: народне господарство. А не тим пате, що наслідком загального переходу великих промислових підприємств у форми безпосереднього експлоатів епізод, а наслідком робітників на своїй тійсяк акцій, котрі день-з-дня на біржах змінюють своїх власників й переходять з рук до рук, а устати на такий ступінь, робітників, власне кажу-чи, вже й тепер працює в усюднійшньому підприємстві.

Словом: зі зросту загального добробуту скористали всі класи. Тільки в соціалістичній і в комуністичній державній політиці, павтеризованій (павтер. в нас у Галичині, на Україні, в Румунії і т. д.) зростає бажання й добробут одної лише, павтеризованої верстви. Нічого подібного не бачимо в культурних країнах Зєх. Європи. Повороти естетичні про вісноту опалювання податків впродовж поволонуть, що рідко мірко зростає багатство класу дичих, естетичних й інших. Невже це! Мислячи про

ПОЗІРІ

На викупно „УКРАЇНСЬКОГО ГОРОДУ“
второк, дня 2. жовтня ч. р. в салі
Сокола-Батька, вул. Руська ч. 20.

КОНЦЕРТ

відома артистка-співачка А. КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ.
В програмі українські і чужі пісні.
Білетів в ціні від 3—1 зол. для молоді 0-50
можна набути в Книгарні ім. Шевченка
618 і в Соколі-Батьку. 1—2

загальну перепродажу робітничої класи нині, старий Бернштайн, провідник т. зв. ревізіонізму в соціалізмі, представляє у виді геометричної фігури зі шматочковою, грубою підставою, яка опісля переходила в шораз тоншу шийку й закінчувалася невеликою голівкою. Це значить, на долі є мільйонні маси бідних робітників, над котрими стоїть нещаслива й шораз більше пропадаюча верства т. зв. дрібно-мізан, а над ними вони знов падає мала жмівка капіталістів. Тепер, на думку Бернштайна, треба суспільні відносини радше представити у виді піраміди, котрої підстава й оба боки рівномірно поширюються й продовжуються. **Взагалі, на довшу мету є рівно неможливою удержати такий стан, щоб зросло багатство тільки одної суспільної верстви.** При загальній зростаючій добробуту користують всі класи й усі верстви. В Америці найкраще це видно. Підприємств мусить все більше пайку зиску в підприємстві аложити в те саме або інше підприємство, а не ді. то мусить шукати корисної льохати капіталу за кордоном. Тільки родимро величезна частина його зиску йде на чисту консумцію та люксус. А так само тільки дрібні рентієри „відкладають“ капітал для чистої консумції. Зрештою — капітал вічно переходить фазу: ціна — дохід — ціна й постійно захоплюється в „суспільному“ обороті.

Оці всі моменти й спричинили, що робітництво з культурних країн світу ані не хоче ані не може ризикувати суспільним переворотом. Воно тільки позірно є тепер „революційною“ класою. Одначе на ділі, воно є так само консервативне, як і капіталісти. І капіталісти й робітники — однаково заінтересовані в правильному ході й спокійному розвитку сучасного господарського життя. Без забезпечення корисних прибутків капіталові, нема забезпечення корисних заробітків робітництву. Кріза висхідного, до недавня часу, вугільного промислу показує це найкраще. Півтора мільона англійських фунтів не працює вже так довго не тому, що, може, „лахабні“ капіталісти не хочуть нікого попустити в азартних азій. Але на ділі тому, бо наслідком загальної зми на ринку тиснення (опалювання ворабів на вуглем тільки ропою і т. д.), перестала рентаватися

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК

Львів, вул. Галицька ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

продукція вугля. Капіталіст ніколи не відмовляв платити робітничою, коли він сам може збільшити свій заробіток. А так — в порожнього ніхто нічого не наляде.

Знаючи це, робітництво культурних країн Європи, ніколи не піде за білошанськими класами. Що йому може принести суспільний переворот на російський зразок? Тільки загальну руїну й страшний загині! Політичні зміни можна перевести в одну мить шляхом перевороту, але ніколи суспільних й господарських. Ці наростають поволі й органічно, можна сказати поза всякими політичними умовами.

Тому „відхилени“ є в культурних країнах світу не робітничі провідники, тільки самі мільйонні маси робітників. І ніхто інший тільки вони тягнуть своїх провідників в сторону Брюсселя а не в сторону Москви. Д-р Павло Лисяк.

Радянська Україна.

Польська школа.

В радянській пресі читавмо, що в прокурійському районі, суміжному з півною Скалатщиною відкривають у цьому році 20 молодших і 8 старших шкільних концентрів для польської дітвори шкільного віку. Радянські податки надіються, що таким чином польської школі вдасться у тому районі охопити всіх дітей (очевидно польських) шкільного віку в віці від 8—10 літніх. Тут слід зазначити, що в Проскурівщині є всього 2 відсотки польського населення. Коли порівняти шкільні відносини, які встановилися в радянській Проскурівщині для польської меншости з тими, які встановилися в суміжній з нею Скалатщиною по цей бок Збруча то прийдемося вхопитися за голову. Там польська меншість має повне забезпечення шкільного навчання у рідній мові для своєї дітвори, а тут українська більшість не розпоряджає ні однією українською школою. Все тут спольшоване.

Звільнювання з посад за незнання української мови.

Окружна комісія по справах українзації в Харкові обсердувала чи не четвертий з черги раз деякі харківські у-

станови під оглядом їх українзації. Обсердування показало, що по деяких установах справа українзації йде дуже мляво. В Держторзі на 350 урядовців тільки 19 знає добре українську мову. 97 урядовців ще досі не склали ніякого іспиту з української мови і її зовсім не знають, інші знають її недостатково. Адміністрація Держторгу ставиться до українзації чисто формально. В ЦСУ (центрально-статистичне управління) є теж ціла анка відповідальних робітників, що ще й досі не знають української мови. Комісія рішила ужити репресивних способів відносно тих, що ще й досі не вичили української мови та ставляться вероже до українзації. І так в Держторзі рішено звільнити з посади інструкторів Златіна і Діконова, кільком урядовцям запропоновано аложити іспит з української мови до 25. жовтня, інакше їх теж звільнять. **Самому голові Держторгу Берліну** (чистокровний „українець“) запропоновано комісією вичити українську мову протягом 6-ти місяців, бо інакше буде припинений розпрацювання з головуванням у тій установі. Адміністрація комісії встановила догану за легковаження справ українзації. У ЦСУ звільнено з посад завідувачів відділами Бернікова і Ештайна та інструктора Пальковського. Управлі Довуґіла запропоновано комісії видавати журнал „Железо й угоди“ та „Вестник Довуґіла“ українською мовою. Загальною комісією буде вживати від тепер виключно репресивних мід до всіх тих, що будуть ухилятися від вичення української мови. Попри те рішила комісія остаточно ліквідувати всі приватні курси з мови й зменшити плату за навчання на держкурсах з 6 до 4 відс., а на філіялах курсів при установах з 4 до 3 відс. звільнити службовців. Зменшено також і плату за перевірку груп на держкурсах. Безробітних від плати звільнятиметься. Для навчання безробітних незабаром мають відкрити філіял курсів при біржі праці. Комісія ухвалила далі євирити українзацію військових частин і організувати при всіх робітничих клубах гуртки української мови та українознавства. До 15. жовтня перевірка всіх паркоматів і центральних установ закінчиться.

На церковному роздоріжжі.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 27. вересня 1928.

Хоч і належу до церковного комітету, але в даному випадку висловлюю свій особистий погляд на шляхи й засоби боротьби за навіщення православної церкви на наших землях до старих історичних форм і традицій, чи, як кажуть, за українізацію її. Погляд мій завжди де-чим ріжниться від погляду церковного комітету в його минулому! Кажу: в минулому, бо церковний комітет у сучасному складі щодо провідної лінії заломився. На останньому засіданні комітету вважалась деяка розбіжність щодо методів і засобів дальшої боротьби.

На шастя, шастав, тільки мовати, мертвий сезон, викликовий виїздом митрополита на кордон і чисто канцелярською роботою комісії при митрополитальній раді, який доручено розглянути статут й вибороти ординацію собору, що має відбутися в січні будучого року в Почаєві.

Власне, розбіжність у поглядах і повстала на ґрунті участі українців у праці названої комісії. Були голоси за участь у ній і були проти. Перші перемогли своєю підмогою, і член комітету на засіданні комісії 14—17. вересня був присутнім. Можливо через те голова комітету д-р Річницький, який опинився в меншості, повликувався на налугу, передав головування своєму сеступнику.

Переопритином поділу поглядів серед членів комітету є ріжне трактування останніх подій. Істнувала деяка віра в те, що умова, підписана з митрополитом 1. липня, цілковито вирішить справу українзації церкви. Відозва митрополита до духовенства в цій справі й супровідний папір до неї не випредали цих надій. Виявилось, що це не досягнення мети, а лише один з чергових кроків на шляху до неї. Звідси деяке розчарування й незадоволення поступованням митрополита. Деякі з церковників добилися в його поступованні навіть свідоме невиконання заключеної умови й домагалися розпочаття відкритого походу проти вищої церковної влади по вірцю тогорічного церковного з'їзду. Вони вважають, що мирною співпрацею на термі митрополитальної ради й організаційної комісії собору нічого не дасться досягнути. Це, теп би сказати, церковні активісти.

Друга група, яку часто називають, хоч і неслухно, церковно-угодовною, є групою тихого наступу. Вони опіную останні події так: нашою згоди чи відповідної інструкції до митрополитальної відозви не одержано, всієї дистанції до мети одним махом не пройдено. Значить, треба брати поволі позицію за позицією. Умови вважають до того сирятливими: митрополитальна рада обрала означену комісію в складі двох білорусів, одного

20-ліття одної школи.

Нарис історії гімназії „Рідної Школи“ УПТ в Яворові.

(Продовження.)

У шк. році 1909-10 фреквенція гімназії зроста. До першої класи вписалося 58 учеників, до другої 27. Громадяне стали робити заходи, щоб придбати гімназії „право прилюдности“. Ц. к. Рада Шкільна Краєва вислала свого делегата в особі д-ра Майхровича, який візитував школу, двічі, в осени і на весні. Дарма, що школа відповіла всім вимогам: „Рада Шкільна Краєва“ рішила на своїй засіданні одноголосно призначити українській гімназії в Яворові право прилюдности, права прилюдности гімназії не признали; причиною тут були протизаходи яворівської і львівської польської, яка не мала рахунок з місцевими польськими жидами сили удержати фреквенцію своєї школи.

Українську гімназію утримувало весь час само українське громадянство В 1909-10 р. пр. удержання коштувало яких 10.000 корон.

Учительський збір тогож року складали: пок. дир. Т. Грушківський, пок. І. Тисовський, Дмитро Лисенко, пок. Андр. Маренів, І. Верболий і Андр. Митчик. До місцевого комітету належали крім нього згаданих з попереднього року ще п. Катяк Лемко, пок. Сенько Борис і Мих. Грабозовський.

1909 р. на фєрїях зложено бурсу під фірмою „Прогрєс“.

вацький, п. Марія Кручковська і п. Слава Яремова. Вже 1910/11 число бурсаків подвоїлося.

В осени 1909 р. їздила до Львова у справах гімназії масова (зложена з 80. людей) депутація під проводом пок. о. Мих. Кручковського, паронха Нагачева, Петра Бугля, нотаря з Краківця й І. Загаєвича. Були вони під проводом бл. п. посла Е. Олесницького в соїмї та в намісництві. Того самого року їздила делегація зложена з о. М. Кручковського, П. Бугля, І. Загаєвича, Мих. Масюка і Степана Гарасима, віїта Молошковиц, до Відня до Міністерства Освіти.

З початком шк. р. 1910/11 фреквенція учеників подвоїлася: до трьох клас вписалося 170 учеників. Підчас фєрїїв відновили весь гімн. будинок. Крім вище згаданих учителів прийшли ще нові: Застах Шпитковський, опісля Юліян Садовський, Олекс. Стєслович і Павло Придаткевич.

Гімназія розвивалася незвичайно гарно, чимраз краще. Вже перед всесвітньою війною її фреквенція осягла число около 400 учеників. Гімн. будинок став незабаром за малий і 14. жовтня 1912 р. покладено угольний камінь під величавий, двоповерховий будинок, де міститься гімназія досі. Заведення дістало вкінці право прилюдности, а навіть на основі соймового рішення з 1914. р. з новим шк. роком 1914/15 гімназія в Яворові переходила на державний етат. Та настала війна.

В 1914/15 р. за російської інвазії в гімназії не було навчання. Останнього передвоєнного директора пок. І. Приїму вивезли москалі з краю. Гімназію відчинено шойно 1915-16). У-

правителем тоді став дир. Ярослав Біленький (з рр. 1915/16—1917/18).

У червні 1916 р. згорів старий будинок і гімназія перенеслася до школи ім. Т. Шевченка, опісля до нескінченого ще свогого нового, 1917/18 р. відбулася в гімназії перша матура.

Підчас фєрїїв 1918 р. повернув з московськ. полону пок. дир. І. Приїма і обняв знову — на короткий час — ведення заведення.

Українсько-польська війна в 1918 р. спинила знову навчання. Тоді й потерпіла гімназія найбільш. Богаті кабєти гімназії зробовано бібліотеку й знищено і спустошено, запроторено і позакидувано документи і акти гімназії, поруйновано новий гімн. будинок — і вкінці спроваджено до гімназії військовий шпиталь. Шойно в липні 1920. р. можна було видістати назад будинок для шк. вжитку. Чимало учеників гімназії принесло свої голови у жертву в боях за волю України.

21. лютого 1920 р. зійшлася знову учительська конференція, що пригадувалася над відновленням праці. Зійшлися: Адольф Мусянович, Олександр Ставничак, О. Мельничук, О. Туна і о. І. Фєлїч. Записалося 55 учеників. Зорганізовано чотири класи. Директором став Адольф Мусянович. Від 19. лютого 1922 р. обняв управу Теодозій Ставничий. Був директором до 1. вересня 1923. р. У шк. році 1923/24 управителем був д-р Осип Турянський. В шк. році 1924/25 і 1925/6 управа спочивала в руках д-р Миколи Чайківського. В 1926/27 р. управителем став д-р Маріан Теодєцький.

(Докінчення буде.)

Магазин блаватних товарів
Стахевич і Абрисовський
 у Львові — Ринок ч. 32.
 поручає
 добрі товари для панів —
 мужеські сув'язі — поштова.
 Великий вибір! Ціни низькі!
 416 4-8

українка, одного тажа, який йде з першим і двох росіян: головою комісії є арх. Олександр і похіджені українські (холодильні): отже сторонники введення в державну практику живої мови й наближення перших до національного грунту мають у комісії більшість, а значить, можуть підготувати собор у такому складі, який йде з народом, а не по лінії русифікаційних чи «олавістських» стремлень.

В тому, що ситуація для українців є творчою, дарма, що вони не одержали згоди всього того, чого сподівалися, перебуваючи «сторонняки» такого настання: незадоволення й метушня серед росіян, які почали обхажувати ел. Олександра різними брудом з «Русскому Голосу», погрозувати митрополитові розривом, утворенням окремої російської церкви й т. д.

Отже, факт стався: українці створили на шлях тихого завоювання прав у церкві, і цей крок характеризує сьогоднішній момент боротьби. Чи він буде лише коротким епізодом, — бо група активістів і тепер ще домагається атаки, — чи сталим шляхом до наміченої мети, під цей час годі це сказати.

Питання може розв'язатися дуже швидко в залежності від того, як поставиться митрополит після свого повороту до тих змін, які внесла організаційна комісія до синодального проекту статуту собору й виборчих правил. Тут треба зауважити, що ці зміни пов'язані демократичним духом: для входження в склад собору введені паритетні засади, цілком усунуто членів консисторій (по посад), обмежено до мінімуму чернство й взагалі офіційних членів собору й призначення й т. д.

Відкинувши ці зміни, внесених комісією, й може бути причиною до війни, на яку чекають активісти. До цього ж може дійти і в тому випадку, коли світська влада не дасть дозволу на собор, а світська церква влада не схоче задовольнити домагань українців своєю владою.

Розходження серед членів комітету й сторонніх церковних діячів полягає не в чому іншому. Б так, які ще вірять, що світська влада, на випадок розриву з церковною владою, дасть українцям усе. У цьому напрямі чимало працюють «регіоналісти», підполюються від церковний комітет, щоби захистити права у церковній справі в своїй, а власній, в урядовій руці. Є, а з другого боку, й такі, які твердять опіюючи ситуацію, вважають, що маси ще слабо організовані, і з цим у зв'язку головну причину неуспіху всієї боротьби, й тому радять, відмовляючись від банальних ефектів атак, зайнятися мозольною роботою серед мас, головне яких буде децентралізувати. Правда, в велика перешкода на цьому шляху: влада розважала ще в минулому році церковний комітет і він не має свободи руху.

З той причини повстала думка заставити спеціально статутове товариство, статут якого вже вирішено. Що з цього вийде, трудно сказати. Немає, а одної сторони, надії на затвердження цього статуту, а з другого боку, хто скаже, в які руки попаде воно? І чи не є засобом до ліквідації церковного комітету та передачі справ в інші руки?

Ось та ситуація, в якій опинилися справу православної церкви в митрополітському Львові.

Одно з явищ, що маси ще не сказали свого останнього слова, а це слово може дуже важливо й бути несподіваним для всіх. Врешті про це іншим разом.

В. Островський.

На господарському фронті.

ПОВІТОВА СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКА ВІСТАВА В КОПЧИНИЦЯХ.

II.

РОСТИННА ПРОДУКЦІЯ, розміщена у великій залі Народного, Дому дала вражіння досвідченій повіті на останніх 3 літ. В цій відділі не було строгої систематичності й тому експонати того, що в повіті продукуються та того, що ввозиться як проби і зразки, були розміщені разом і замішані дещо образ, який можна було б осмислити при іншому розміщенні, коли б знався під увагу стан повіті, який був перед початком праці агрономів та кооператив, та його стан після 3-тилітньої праці цих установ і людей. Все так вийшло у вітні, що сезонове перейшло до добрих років наслідки та до систематичного уживання штучних погноїв. Замітний є теж напрям продукції власного насіння і його ушляхотювання значальними господарськими заходами. Не без впливу була тут не тільки праця агрономів і кооператив, але також насінного господарства братів Клециньських в Яблоніві, яке безумовно впливало позитивно на зміну насіння в повіті. Замітним було теж плекання дійсно гарної фасолі та кукурудзи, двох важливих споживчих артикулів у повіті. Були і сироби рослин, які не належать господарю і ботанічно до цього району, як напр. льон, однак вистіли їх були досить добрі. В цій відділі одержали похвальні листи Росолоник Василь — Копичинці, (жито), Попелета Іван і Хоботин Іван — Копичинці (жито лещує), Муніш Осип — Крижанів (кукурудза), Дрепін Осип — Червонокопичівська Воля (плекання насіння льону), насінне господарство братів Клециньських в Яблоніві, Шанковський Леонід (асіа і стручкові), Черний Іван — Гадимівці, Беззоровацький Іван — Цапів, Муніш Іван — Крижанів, Северин Маткоєвич — Боскур (асіа за досвідченістю), Ротківський — Сорона (фасоль), Анна Білан — Круглиць (льон), Медведський Петро — Воля Червонокопичівська (урпава насіння), Переміш Іван — Сокиринці (пашні буряки). Відділ городових представив дуже гарно і мав експонати, яких позавдавали б навіть городні господарства, що знають в цьому великих міст. В цій відділі нагороджені похвальними листами: Останчук Софія — Крижанів, Міхал Осип — Товстозиме, Захарин Софія і Марія — Копичинці, Федорів Софія — Крижанів, Голубович Гриць — Васильків, Товмач М. Горішній, Христович Іван — Яблонів, Шинкула Софія — Копичинці (барбак-ріпка) і Шанковська — Наббон Новий. Цей відділ городових був одним з доведів, що селянське городництво стоїть у цих околицях досить високо, хоч воно може прирівнюватися тільки для домашнього вжитку та не має під цю пору відповідних рамок збуту. В садівництві, яке в цій повіті стоїть майже на останньому місці, позначалися тільки три села: Товстозиме — де в першому ряді стоїть о. Лушнінський Іван, Яблонів, де працює о. Фадієвич та Боднарівський, де пани займаються о. Чортівський та дпр. Ковалевський. Садівництво має тут тільки локальне значення і тому не має великого впливу на загальну господарську повіті. Замітним були сироби плекання винограду, за що надано похвальні листи о. Лушнінському в Товстозимого і Турчановському Власівці в Копичинцях.

III.

З ПРОМИСЛОВИХ І ВПРОБНИЧИХ експонатів заслуговували на увагу овочеві овочі, консерви та мармелади, як і пропастороні о. Фадієвич в Яблоніві, за що призначено йому диплом. Крім того в цій відділі позначалися виробі о. Литвинковича в Орішківці та Барабашовича в Кобзарівці. В садівництві на перший план виступали експонати зразки лопх наших підприємств, а саме: Кравченко Пасіничного Об'єднання «Ріа» та «Пасіничного Співки» у Львові. Обом їм призначено дипломи. З пасіничних відзначалися своїми експонатами Решетилко Іван в Говаліві та Шемчук Петро в Крижанівці. Цей останній веде промислову діяльність в найширшому значенні того слова, бо одержує себе і різні тільки в доводі пасіки. Інші промислові фірми були: Імк. Носко Котівський і Селіва. які улазили

перший раз прикладу виставки сезону та створення і тощевих перетворів, причому заміти були першочисні свічки, прикрашені народними віорами, досі у нас не побудували, далі «Союз Промисловців Гуцульщини» в Косова в київських та гуцульських виробами, та кооператива «Будучність» в Тернополі з своїми виробами паперів «Калина», що заможності тепер одним знаком можуть конкурувати з найкращими виробами чужих фірм.

ДОМАШНІЙ ПРОМИСЛ був розміщений у двох залах, а витрих одна була присвячена народній мистецтву та латній обстановці селянства Копичинців і не було зображення та лібраже мистецтвам влучно та цікаво директором П. С. К. п. Марієм. Тут бачили ми київські, покривала, різьба, мереже та вишиване білих на постіль, жіночі уборы, гуньки, сорочки, косухи, власне біле сукно, прашене золотом, колечку соломих напелюхів, які тут ще не перевелися і т. д. В цій відділі нагороджено похвальними листами на вишиванні і мережування Барабашову з Кобзарівки та Олійник Марію з Яблонів, за білошпичко-кухарецькі виробі Слободяна Петра в Сокиринцях і Стадника Мислау з Копичинців, за виріб струнних інструментів (скрипка та бас) Джанджару Мислау в Копичинцях, за дерев'яні виробі Христовича Івана в Яблоніві та Штопала Олександра, а за тощарські виробі данного майстра цієї штуки Яблонівця в Копичинцях. В другій залі розміщено виробі «Українського Народного Мистецтва» і «Труд» в Львові та туртові виставу «Союзу Українок» в Копичинцях. Ця остання виставка мала дуже багатий матеріал у рум'янах, портірах, сватерках, макатах, мережах різних родів, у вишиваному білі та інших народних мистецтвах приправі хати. Все це було старинне і соціально значуще та розміщене в дібному мистецтвім смаком, хоч може невеликий простір сати не давав можливості розмістити всі ці роботи в більшій перегадності і вишуканості в рідній заслужений ефект. Найбільшою заслугою цієї дібної гарної частини вистави була добра підготовка Відділу копичинського «Союзу Українок», за що нагороджено його та його голову п. Стефанія Савтанівку дипломами. Крім того нагороджено дипломом мистецтв домашні роботи п. Лопатівської в Копичинцях та похвальними листами за вишиванні і гайти п. Луковичівку Евстахія в Копичинцях, Алну, Павлану та Наталку Шанковичів в Копичинцях, п. Ольгу Калустівську в Копичинцях, а «Діти Братство» в Селезівці за принарошення національного творів на першочисних ризах. Крім того нагороджено за вишиванні Боднарівську Стефанію та Матрусяну Сіау. Цей відділ давав напорку, що неважко було с при далішій праці також організування кооперативної роботи в цій напрямі.

Крім цього нагороджено кооперативу «Червона Калина» у Львові за видавничий діяльностей-історичного характеру та ширення національної культури, кооп. «Народний Дім» в Копичинцях за шпигання кредитної кооператив, «Українське Народне Мистецтво» та «Труд» у Львові за ширення національної культури та плекання народного мистецтва, та фірму «Брати Фельчинські» в Калущі за виріб лопх. Фірму «Фосфор» в Оверівах-Баранці відзначено наданням похвального листу за виріб штучних іноді. Крім цього нова виставним конкурсом брали участь у виставі Кравче Товариство Господарське «Сільський Господар» у Львові та «Ревізійний Союз Українських Кооперативів» з власними власними кіосками.

Треба признати, що вистава, в яку стільки трудів вложили її господарі й попередники даної вистави і для них самих і для відвідувачів. Вистава осмислена з точки зору цілі та дала наглядний доказ, як великі поступи зробило наше село під впливом праці кооператив за останні кілька літ. Крім цього дала вистава перегляд всіх цих багатств, які кривля в собі села Копичинців і то не тільки під господарським, але також і під мистецтвним оглядом. Було б тільки побажання на сідучий раз, щоби у виставі брали також участь сусідні повіті як гості з експонатами, бо тоді був би краший перегляд даного району, от як це було на виставі в Стрию. Треба підкреслити велику справність організації самої вистави,

яка дає можливість виставним не тільки відповісти установі свої експонати, але й відповісти їм удержати, що важко було передостім при сільсько-господарських тваринах. Велике число учасників, бо за всі дні облого 5000 людей, які чи то відвідували виставу, чи то брали в ній участь як виставці чи слухачі вистави, було немало нагороджено нагородою для Повітового Союзу Кооператив, що це виставу улаштував. Треба надіятися, що в наблищит роках будемо мати змогу знову відвідати Копичинці при нагоді подібної вистави, а тоді певно і виставі праці Повітового Союзу Кооператив будуть знову більш і помітніші на селах. А господарям вистави вдалося віддати від української суспільності, а в першу чергу від кооперативної громади, що своєю цінною працею досли до такого закінчення своєї 3-літньої праці. Незважаючи спомин про цю виставу не остане тільки милою згадкою, але також нехай буде заохотою для інших Повітових Союзу Кооператив, щоби далі від часу до часу перегляд цієї важкої праці, яку мовчальною рукою робить наше селянство згуртоване в повіті, кооперативній громаді.

Імк. Едеса Христиний.

Перед виборами до Каси Хорих. КОМУНІНАТ.

На днях поновилися на мурах міста Львова оголошення Уряду Каси Хорих про вибори 60 депутатів з округів приписовників, а 30 депутатів з округів працевлаштування до Ради Каси Хорих на нову трирічну каденцію.

Вибори ці мають відбутися в днях 17. і 18. листопада н. р. Значення цієї установи для широких кругів українського приписовного громадянства відоме. На жаль, українці досі не мали там належного їх чисельності впливу. Та й далі не будемо мати того впливу, якщо не вийдемо напруженої активності при цих виборах і не виберемо відповідної сили українських депутатів до Ради Каси Хорих.

Підготовка до цієї акції з української сторони вже започаткована. Сейчас по розписанні цих виборів сформували Народна Організація Українців м. Львова представників всіх наших господарських та культурно-освітніх установ на ширшу нараду. Тут вирішено утворити до передвистави цих виборів загально-український безпартійний виборчий комітет. До цього комітету вибрано громадян: Гминачка Івана, Галицького Михайла, Березовського Амвросія, Ігната Евстахія, о. Кампанюка Антона, Дрошу Івана, Якимовського Івана, Соколюка Василя, Стефанця Івана, Герасимовича Івана, д-ра Палічука Петра, Павлишина Данила, Олександрів Івана, Герана Стефана, Кошицького Івана, Ковалів Н., і представників Т-ва Укр. Прис. Уряд. «Супруг», якому зарезервовано місце. До співпраці в цьому Комітеті упрешено також п. поета Антона Максимовича. На засіданні дня 18. вересня Комітет цей ухвалив ухвалити, вибираючи на голову громадянина Олександра Івана, який робітником, а заступником д-ра Палічука Петра, приуряд. і Якимовського Івана, робітника, за касієра гром. Геваса Стефана, перекладача, і за секретаря гром. Стефанця Івана, учителя. Даліше рішено видати відозву для розяснення на мурах м. Львова з поясненням до приписовників рекламний час та з повідомленням про виборчий з'їзд, що буде відбутися в робітничій Т-лі «Сила» при вул. Крижанівській ч. 17, І. пов.

На торговому засіданні дня 19. вересня обговорено докладно зі законам про Каси Хорих і з виборчим едиктом до неї, що реферували п. поетом Антон Максимович та вирішено також внести представлення до управи Каси Хорих проти безбачення в наслідках для українців виначення на день 17 лист. виборчих лопхалих у приписовників і місцевих установ і підприємств. Делегатами в цій справі вибрано п. поета Максимовича за провідника, гром. Олександра, Ігната і Березовського. Відділ вирішено відкрити до всіх українських установ і виборців з проханням складати відповідні данки-підмоги на український виборчий фонд на руки касієра комітету гром. Геваса Стефана вул. Чернечського ч. 26.

Львів, дня 24. вересня 1928.
 ЗА УКРАЇНСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ:

Іван Олександр, голова, Іван Стефан, секретар.

Всі українські діти до української школи! — Хто мине рідну школу і посилася дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

— Хлібні карточки на Рад. Україні. По містах Радянської України вводять по розряду центральної влади хлібні карточки. Цей засіб є наслідком нестачі хліба на ринках. На засіданні Центр. Виконавчого Ком. голова Петровський заявив, що з огляду на труднощі у добуванні хліба від селян, влада буде приневолена знову ввести політику репресій супроти селянства.

— Розстріляння вояки за шпionaжу. В Барановичах розстріляли на основі присуду військового суду капітана Віктора Ягеловича за копіювання військового документу. Рівночасно з арештуванням Ягеловича затримали на шпionський гурток, який кермував повномасштабним розвідки ДПУ в Мінську, Ларін.

— Поліцей застрелив вломника. Дні 25. червня злодії обкрадали білизну крамницю Ротманової в Бориславі на шкоду 13 тис. зол. Поліція викрила злодія у лісі в Попелях і хотіла їх арештувати. Один із вломників стріляв до поліції. Поліцей застрілюючи убив його. Другий зтік. Убитий називається Стан. Журко з Котівської Бани.

— Річки істекли. Італійська рада міністрів рішила подвоїти податок на некончатих. Суд у Штокгольмі засудив на 50 корон хари молодого князя за те, що поранив чоловіка автом. а не мав права керманича. — Сильне підземельне тремтіння відчували знову в Голівуді і Палм. Каліфорнії на протязі 45 хвилин. — Багата американка Чаннос виїхала в Будапешт замуж за ошуканця Негі, який сфальшував усі папери і підставив фальшивих урядовців і сілків. — Англійський державний скарб стягнув в останньому часі податок зі спадщини мільйонів на кількадесять мільйонів. — У Кракові помер визначний історик мистецтва Юрій Мичальський. — Випадки убивств зі спочування трапляються щораз частіше: в Берліні Ніна Мехлер убила свого божественного сина, який страшенно мучився.

— Рекорди. Американський уряд ствердив, що між урядовими агентами департаменту тверезості дві третини беруть хабарі: 10.000 урядовців буде звільнених від служби. — Бельгійський військовий летун Коппенс зробив спробу в околиці Парижа з новим легкопланом з висоти 6000 метрів. — До Москви приїшла пішки з Омська жінка Шебалдіна, яка хоче обійти весь СРСР. З Омська виїхала 27. травня; вона збирає по дорозі народні пісні, приповідки і загадки.

— Новий препарат Штайнаха. На конгресі природників у Гамбурзі, проф. Новак, асистент проф. Штайнаха, мав відчит про новий препарат для відмолодження, винайдений його вчителем. Називається він „прогінон“. Є це пігулки, які можна приймати, річ ясна, без риска операції. Прогінон має діяти з однаковою силою на мушкетерів як і жінок. Новак упевнився, що дотеперішні спроби зроблені з жіноцтвом дали якнайкращі вислідки. Покищо продовжують експерименти на клініках. Прогінон можна буде живити також як вперскування під шкіру.

— Зміна прізвищ у СРСР. На 6-й сторінці „Ізвєстій“ нахально цікаво рубрику. Там двічі в тиждень друкуються оголошення про зміну імен і прізвищ. Прошу послухати: „Домна Федорівна Гадюка зміняє ім'я та прізвище на Матильда Федорівна Білосельська, Давид Лейб Нахмалов Білосельск з Чигирини буде називатися... Дорошенко. Руф Іванович Рябоко-ров з Ніжгород. губ. буде називатися Олег Баратов. А. А. Червячка з Коалова хоче називатися кравець, по-чужинськи, Куверус, а подружка Сіроштинських покляжому: Долгорукі. Можна уявити собі, який клопіт мають знайомі всіх, що на протязі одного дня змінили не тільки своє довголітнє прізвище, але й ім'я, задовольнившись оголошенням у часописі!

— Світлове кіно. Славний Джон Баррімор приготував для екрана „Тараса Бульбу“. — Чарль Чарльс почав нову фільму „Світлові міста“, а це музичне життя столиці, його верхів і низів. — Утворене нове великанське англо-американ. підприємство для поширення європейських фільмів у Спол. Державках і Канаді. — І. Мозжухін виставив у жовтні в берлінській „Уфі“ життя римунського короля злодіїв Мануєску. — У жовтні збирається в Парижі перший міжнародний кіноміжний конгрес. — У Парижі виставлять московську картину з 1908 р.: родинне життя Толстого. — У Шкаго 300 км тиждень без музики, наслідком страйку. — На Мадридській виставі за минулий рік 1300 фільмів. — Італ. уряд за порозумінням з Лігою Націй почав організувати в Римі міжнародний інститут архивної кінематографії; бюджет 600.000 лір. — У Німеччині почали вводити звуковий фільм; наслідують тому і рух машин на фабриках Коуппа, рен з'являють у цирку Гагенбена, то-що.

— Де спочивала „Божеська Комедія“. Ню-йоркський вояка Чарльс дістав 15 літ

Найновіші матеріали шовкові поручає найдешевше

Магазин ВІЛЬГЕЛЬМА СТРУМА

649 ЛЬВІВ, вул. БОІМІВ, ч. 9. 1-2

тому в спадщині від своєї тітки стару валянку з ріжним шпиргалом. Аж йому з'явився він нахилився над нею і потягнув звідти якусь стару книжку. Була це примірник „Божеської комедії“ Данте з 1484 р. До цього часу в світ зберігався усього 11 примірників цього видання.

— Шайка одного серба. У Парижі арештували шайку сербських бандитів під проводом одного серба Дворича. Вони наробили шкоди в Парижі і на провінції на підтримку міліції фр. Дворич носив при собі грабіжну оксамитну маску. Він признався до вломів у графа Корнюде, князя Мюра, в чехословацькому консульстві, у міліонера Вандербільда. З ним арештували 5 сербів, одного французів і одного поляка Брудава, які купували від бандитів дорогоцінності.

— Археологічна знахідка в Гуатемалі. Англійська преса повідомляє про відкриття в Гуатемалі тивної піраміди, яку збудувало невідоме плем'я надовго перед епохою Май. Піраміду знайшли під час розкопок міста Май-Уачуватуну. Вона покрита незрозумілими знаками, які показують, що в центральній Америці існувала мова досі невідомо археологам. По боках піраміди вирізані людські маски і подоби змії, а в середині є останки жіночих кістяків.

— По світі за автографами. Через Париж їде далі в світ (італієць Антоніо Гаванман, що вже 7 літ збирає скрізь автографи „великих і визначних осіб“. Він погано одягнений, з розкуйовдженою бородою, без капелюха, без багажа, з синьою книжкою під пахую. У цій дорожній книжці є вже підписи 60 нагородж., 31 кардинала, 400 дипломатів і політиків і 420 коронованих або „володіючих“ достоянств.

— Передорядинаційні і передкурсові іспити відбуваються в середу дня 3. жовтня ц. р. в год. 4. полов. в Дух. Семінарії у Львові. — Деканат Богосл. Виділу.

Театри.

Просвітанський Театр, зала „Ниродного Дому“:

2.X. г. 8. веч. „Осінь маневри“, оперетка, виступ Володимира Веселовського. 3.X. г. 8. веч. „Гейша“, оперетка. 4.X. г. 8. веч. „Воєнний Похресник“, фарс.

Великий Міський Театр:

29-го г. 1. полов. „Горстийський“ для шк. молоді. 29-го г. 7.30 веч. „Фавст“. Виступи Галицької, Хоріна і Трембіцького. 30-го г. 3.30 полов. „Ірідіон“ Красінського. 30-го г. 7.30 веч. „Княжна Чардаш“, виступ Ельви Гістедт.

Кіно.

„Аполло“: „Хата вуйна Тома“. „Лен“: „Варяні роки та червоні уста“ з Ляною Гайд. „Оаза“: „Плани минулого або шлюб з власною жінкою“. „Палас“: „Гіпек і Ляопек“, „Чорні спадкоємці“. „Фатаморганя“: „Сайд і Зіх“.

Свято ощадности.

Відозва до українського громадянства з приводу святочного обходу дня „Ощадности“.

За кілька тижнів, в дні 31. жовтня ц. р. припадає велике свято, яке обходить весь культурний світ: Свято Ощадности. День 31. жовтня ц. р. припадає на середу, а значить на будинок, робітний день і тому він непригідний до всесвітнього святкування великого обходу. З цієї причини Національна Рада Товариства „Ощадність“ перенесла у нас Свято Ощадности на неділю, дня 29. жовтня 1928 року.

Цей день буде провідним днем обходу нашого Свята Ощадности в цьому році та єдиного відпочинку в першу чергу по повсякденних містах у неділю, 28. жовтня ц. р., а через цілий місяць листопад ц. р. слід влаштувати Свято Ощадности послідовно у всіх селах нашого краю, так, щоб не було ці одної української громади, в якій не відбувся б цього року Свято Ощадности.

Українське Громадянство!

Всі культурні народи обходять цей день в році, як Свято Ощадности, призначене для піднесення пошани праці людини та збереження своєї матеріальної цінності народних мас для добра їх оди-

ниць і цілої нації. Такі подвиги єднають найширші маси народу до єдності, щоб весь народ зійшов до добробуту, культурного освітлення і своєї національної невідомості. Та кожний член нашого громадянства чейже відчуває, як велику потребу має наш український народ, щоб до него дійти і стати на рівні з іншими культурними і економічними народами!

А Свято Ощадности це не тільки святочний обхід, збори і промови. Нам треба при нагоді нагоди Свята організуватися і здатися в „Ощадности“, добувати віру у власні сили та ділом складати наших, хочби найдрібніших але масових і постійних ощадностей влади основу до нашого національного капіталу, щоб внаслідок цього злихвіття і стати незалежними. Тому віднесемося до цього на наших землях дієвий — український „День Ощадности“, бо нам треба вже це сказати, а діл для виведення української нації.

Сподіємось, що в цьому році, в дні „Ощадности“ у всіх наших церквах, школах, кооперативах і освітніх товариствах, як також у нашій пресі і приватних обходах піднесемо живописне явище цієї ощадности для українського народу та з Святом Ощадности ставимо всі разом до дальшого постійного і організованого складання наших ощадностей для послідовного зужиттявання їх у своїх власних установах.

Львів, дня 21. вересня 1928 р.

За Національну Раду Товариства „Ощадність“ у Львові:

Д-р Мих. Волошин, о. Д. Лопатинський.

За Управу Товариства „Ощадність“ у Львові:

Д-р Кость Левинський, Омелян Сасевич, Д-р Юліан Гіряк.

Дописи.

СКІЛЬЩИНА. (Господарсько-кооперативне віче. — Жіноче віче. — Соціальне Свято. — Переслідування Соколя і Лугів. — Кооперативний рух.) Чимраз більше проявляється національно-освітлюючий і організаційний рух у Скільщині, з кожним днем ближче нагадує, що і Скільщина стає твердим кроком на шлях, котрий інші повіті вже давно собі утворили. Доказом цього нагадує поступу хай буде день 19. ц. ж. де за ініціативою ПСК. Стрий відбувся в Сколім господарсько-кооперативне віче, на котре приїхав посол О. Луцький, який у своїй промові виклав наше дотеперішнє досягнення на господарському полі та поради, що робити нам далі. На вічу були заступлені всі громади сільського повіту і вирішено сейчас приступити до будови Народного Дому, закласти складницю Стрийського ПСК та позакладати по всіх селах кооперативи. А вже правдивою насадою для цієї Верховини був день 21. ц. ж., де за старанням місцевого Союзу Українок відбувся в Сколім перше жіноче віче, на котре приїхали наші посолки, а це Ви. сенаторка Кисілевська і посолка Рудницька. На віче прибуло жіноцтво, але були також і чоловіки. Простора зала магістрату вивонилася вісвітленими, котрі і запертим віддихом, з увагою (як ніколи) вислухали рефератів пань, нагороджуючи їх часто гучними оплесками і мусимо признати, що такого віча, як мало наше жіноцтво в Сколім ще не було. Віче випало надсподівано гарно, а почуваючі слова народних обраних рознесуться по цілій Скільщині Верховині, з чого на будуче верховинці стануть твердим гранітним муром за плечима наших посолів і посолок. Посолки відібрали ще даліше в наші гори до Славська, щоб і там у наших горах розквіт так цінні для нашого народу освітлюючі зерна. Скільщини Соціал святує день 30. вересня, а в разі великої не погоди 7. жовтня ц. р. політвом Свято в честь політвих Героїв-Соколя на вічній. В цей день відіється до Соколя зі всіх гір ціла Верховина, щоб поминути подвиги Героїв та гідно відзначити пам'ять дорогих для України та краю дола нашого народу. В останньому місяці зборимо Скільське Староство висити чакнебути відданим і ошнострой всім Соколом „Лугівком“, демаючи тим спонити великий, економічний рух між людьми, з вже

першим незрозумілих заходів адміністрації і зборона оскування сільських гнізд, що опираються на якісь рескрипти поєднання, заважає по всіх селах засновувати сільські гнізда, мовляв, тому, що там вже є „Освітній Страж Огньова“ і Сокола не треба. Така доля стрінула в нашому повіті 10 сіл, а молоді рветься до Сокола і покидає корму! Шож відієш? Сильним міра це видно не на руку. За те жим раз краще поширюються і засновуються на твердому ґрунті нові кооперативи в нашому повіті. Недавно powstała добра і міжна кооператива в Головецьку і Любохорі. Осип Ткачук.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Просвітанський Театр. Мости Великі: субота 29 IX. Осінь Маневри, неділя 30 IX. Гейша.

Львів, зала Народного Дому: вівторок 2.X. Гостинний виступ В. Веселовського. Осінь Маневри, оперета на 3 дії Калманна.

середа 3.X. Гейша, оперета на 3 дії Джонса.

четвер 4.X. Воєнний Похресник, французький фарс на 3 дії Гендесена.

Вісоти і ціні від 4—1 раніш набувати в Союзній Базарі, а в день вистави від 6. год. при касі театру. 676 1-2

Новий Український Театр під дир. Панаса Карабінчика.

Львів, зала Муз. Т-ва ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5.

6.X. г. 8. веч. Гейша.

7.X. г. 3.30 полов. Циганка Аза. Ціни знижені.

7.X. г. 8. веч. Гейша, по раз другий. Вісоти зараз набувати можна в Союзному Базарі. Руська 20.

Філія Красового Товариства Охорони Дітей прагає, що „Порядки Матері“ при журанці Ходорівського отворена від 1-го вересня ц. р. — Порядки лікарські по дня від год. 9—10-го раню і від 3—4-го по пол. — Кварцеві лампи щоденно від 3-ої год. по полудні. 617 2-2

Золоту медалью на північних торгах призначено пошитою бласі фабрики Цинцинних Заведень „Polcynk“ в Кракові за марки „Polcynk“ і „С. Н.“ 637 1-1

На „Рідну Школу“ зложили в золотих: А. Станіслав Серокоский з нагоди канонічної візитації в Боберці 10. Кооператива „Рідна“ в Кривім пом. Березини 50, Кооператива „Дібрева“ в Корчній руськальній 10, Кооператива „Будучність“ у Стебурці, пом. Бродів 3 Читальня „Просвіта“ у Володі дохід: фестивалю 15. Читальня „Просвіта“ в Коршелі 110, як дохід з вистави „Запорожці на Дунаї“ і канце читальні „Просвіти“ в Хлібчині лісім, Раміванку і Підпах. Д-р Іван Подохайло в Любачеві замість гонорару за лік. оглядини 12-25. Всім жертводавцям складає щире подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 631 1-1

Відчит д-ра Дж. Донцова „Нарід і Церква“ відбувається в медію 30 п. ж. о 6 год. вечером в залі „Бесід“, заходом Т-ва допомоги Емігр. з Бел. України. 630 1-1

Комітет посвячення пластового прапора в Тустановичах, презентує закладо помістити таку інформацію: Тому, що гроші і привчти, які приходять на хлібу адресу, потім завертає, просимо всіх, які деталі запрошення, клати все на докляну адресу Комітету: Д-р. Минола Терлецький, (для плівку), Тустановичі.

Позір Золочівщина! Для 1. жовтня ц. р. о год. 12 в полудне відбувається велике громадське зібрання з організації ЖІНОЧЕ ВІЧЕ в Золочеві, в залі Т-ва ім. М. Шашкевича. Реферус сенаторка Олена Кисілевська. — Філія Союзу Українок в Золочеві: С. Олесницька

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Дембровскі І. О. в Л. ж. в с. і. Львів (Готель Жорж) вул. Авадєвича ч. 2. Догляді усього. 2381 1-2

ФОТОГРАФІЧНЕ заведення „Спорт“ Львів, Осолівських 6. в. ж. відкрито. 636 1-1

ПОЗІР ГРОМАДИ! Улажую ліс, підготуємо плани і господарські програми з короткою касі й по коніуретивних цінах. Зголошення належить клати на адресу інж. Рибачевський Судова Вишня. 611 1-1

ТІМОНІАНІЯ наймодішних десенів на плюменних плетках, навіть анімецій. Висвітлювання на спеціальних машинах. Перероблювання на модний фасон. Фабричний футер дилським способом. — М. Мозжухін-Павлюх, Львів, вул. Соборного ч. 12. Тел. 17—04. 2707-7

НА СПЛАТНІ ОТОМНИ 25 зол. КРАПЛИКИ 50. Фотоальбом до розкладання 15 Фабрика ЗАКС Личківська ч. 122. 405 7-7

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД (Адреса: UKRAJINSKYI HROMADSKYI VYDAVNYTSY FOND), 642
Акад. Проф. Д-р СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ — Розвиток поглядів про семю словянських мов і їх взаїмне споріднення. Ц. дол. 6-65 або 6-25 зол. —
Проф. Л. БІЛЕЦЬКИЙ. — Основні української літературно-наукової критики. Ст. 312. Ц. дол. 1-90 або 1-7-30 зол. — Проф. Хв. BOBK — Студії
з української етнографії та антропології. 3 мапами та багатьма малюнками в тексті та на окремі. (19 змисл. і 4 кольорових) таблиць. Стр. 356.
Ц. дол. 3-— або 2-10 зол. — Проф. М. ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ. — Політична економія. Популярний курс. Стр. 184. Ц. дол. 1-— або 9-20 зол. —
Проф. Л. ГРАБІНА — Короткий історичний нарис розвитку геодезичних вимірів. Ст. 75. 28 мал. і 2 мап. Ц. дол. 0-75 або 7 зол. — Проф. Л.
ГРАБІНА — Геодезія; частина I, кн. I. Стр. 384. 129 рис. й 41 табл. в тексті. Ц. дол. 3-75 або 3-80 зол. — **Хто замовляє безпосередньо**
у Видавництві одержує 40% знижки. — Вартість замовлення можна надіслати: **ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ, ЛЬВІВ**,konto Ч. 142.000.

На основі лікарської рецепти вироблюють від ряду літ у цілій державі і за її кордонами відомі застер. і динльомовані пастильки „Гляциаль“. Багато людей, які хворіли на катар, хрипку, кашель й інші недуги віддіхових органів, уміють оцінити прикмети цих пастилок. В доказ цього безліч призначень з яких деякі подаю до відомо Вп. загалу,

„Від тижнів я терплю біль горла („Rachenkattarrh“) і після кількаденного вживання пастилок „Гляциаль“ швидко вицілився.

Д-р мед. Александрович
Бельсько, Колиєва.

Шановний Пане!

Від кількох літ вживаю з найкращим успіхом пастилки „Гляциаль“. У Львові можна їх дістати в кожній аптеці і в кожній лінійній торгівлі. Трапляються часто і фальсифікати. Прийшли тут на лічення не могу дістати тих пастилок ні в аптеці ні в дрогуерії. Тому прошу переслати мені кілька папок порученням листом з подвійною оплатою, а після одержання перешлю належність з подібною відплатою. Прошу кваліфікувати. Тутешній антикар згадав мені вчора, що багато недужих домагаються цих пастилок.

З поважанням

Броніслав Черні.

начальник виділу шкільної кураторії
під цю пору в Школі виїзду
„Австрія“.

655 1-1

Одинський вирібник

Яків Пастернак

фабрика цукрів і чоколяди, Б Е Л Ь С К О.

ГОДИННИКІ у власній найкращій фаб-
риці преміальні продає за готівку і
на рати від десятих літ з найліпшої сто-
рони австрійська фірма Іван Зальтенрайх.
Львів, пл. Маріївська ч. 5. 119-2

ВЛАСНИЧКА шкіри шкоти жіночого
кравецтва повідомляє, що при школі
надроби робітнику мундурів, для уч-
ниць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Та-
кож приймає працю в найкращіших
друзі, по найліпших цінах. М. Козлов-
ська. Агадомічна 22. 137 4-2

МАТЕРІАЛИ з морської трави 30 зол.
Володівці 75 зол., машинне пере-
роблювання і дезинфекція 10 зол. Дротай
ккадан 26 зол. — Фабрика Залк, вул. Ли-
чаківська ч. 132. 488 7-7

ЛІЖКО кухонне 15 зол. Сіткова 40. —
Серпикове тапіцеріане 45. — Про-
твинні вилки 26. — Фабрика Залк, вул.
Личаківська ч. 132. 489 8-8

АДВОКАТ д-р Загайкович в Перех-
оді пошукує рутинізованого, по зна-
мі з трибунальською субституцією кон-
спікста. 630 2-3

ДЛЯ екстерністів (-он), що здають
гімназійну матуру в лютому 1929 р.
репетиторський курс зі всіх наукових
предметів. Нетапні зголошення приймає
„Освіта“ Львів, Милославського 11. від
12-1. 3-6. 624 2-2

НА сплату ЛІЖКА москвині 200 зол.
На провізцію без поручення. — Фа-
брика Залк, вул. Личаківська ч. 132.
487 7-7

НЕТАПНО потрібна учтельни або у-
чительни педагога до двох класів
а І. і ІІ. кл. шк. нар. Зголошення з по-
данням усього до Ст. Онуферковської в
Святої. 625 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст подат. логіки, серія і молука

д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

432 Пересвітлення Рентгеном. 23-24

Спеціаліст ширини і венеричних подат
д-р І. Мунд 6 сев. від. і Львів, шпнт.
ордінат від 8-10, 2-6 в медично від
2-1, Львів, Асипка 1, ріг вул. Писку-
ського (Панської). Тел. 48-01. 650 1-1

Важне для купців і шевців!

Подію до ласкавого видача Вп. Купців і
Шевців, що з дня 4. н. з. розпочав і
виключно продажу на львівське повн.
копії, правил, правничих і шпильок
злавної фабрики

„ФОРМАРЖ“ С. А.
у Варшаві.

Адреса: Львів, вул. Жовтиська ч. 5.
Маю на складі найліпші фасони. Ціни
точно фабричні. Логічні умови продажі.

Г. Гамерман.

П. С. У змислу з пошуків продаю по
конкурентній ціні матеріали до пи-
тання і галатерію, що лишались на складі.

РЕНТГЕНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Діагностика, каврцева лампа

д-р Ізидор Гамершмід
653 Самбір, вул. Львівська 21. 1-1

**Журнали
ВЗОРІ
КРОЇ
Манекіни**

Р. ЛЯНДАУ ЛЬВІВ
ЧАРНІСЬКОГО 3.
5-6 1-1

ФУТРА мужські і жіночі ш-
тові і подорожні, —
куртки, свитки, шапки, босі і т. п.

М. А. АВГУСТИН, магазин футер
Львів, Рутівського 7. телеф. 49-46.

приймає всілякі роботи взодачі в обсяг
335 кушнірства. 6-10

Подяка.

Важким горем прибіта по смерті
найдорожчого мужа Осипа Кебузін-
ського, професора гімназійного в Стрию,
складаю отсю сердечну подяку: Вп. П.
д-рови Іванови Леліцькому за пошуку
посвяти отсю над моїм мужем в часі
его довгої і важкої недуги. Всех. в. Мі-
тратови Базюкови за пошоронний провід
Всех. в. Височанському, Мартиняку,
Івасикови, Ференцови, Южиковському
і Кузінському за ласкаву співучасть
в цій сумній справі. Вп. Пану Дирек-
торови Шильови і Світлому учитель-
ському Зборони за вірні і участь у по-
шороні. Вп. Пану Проф. Білківши за
сердечне надгогозале прашання. Вп. П.
Проф. Д. Хирівському і Хорони Бонна за
гарний спів. Вірний виславу юнре Сиса-
Віт учев. кн. V, VII, VIII утравістичних
виділів І Державної гімназії за вірні
і посмертні оповіщення, як рівнож при-
язем, знакомим, ученикам і ученицям
Пошороні за те, що зводили віддати
останню приладу тавним останаєм мо-
го дорожого мужа. — **Марія Кебузінська**
жінка. 639 1-1

ЗГУБЛЕНУ ви-
свою книжечку
видачу через
П. К. У. в Зо-
лоччя на ім'я Іван
Дубовий в Під-
гайчинах отсю у-
поважнюю. 428 2-3

УКЛІЧЕНА се-
лярнистка
шукає лекції у
Львові. Зголошен-
ня до Адм. „Діло“
під „Стефа“.
644 1-1

**ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ
ВОЛОДИМИРА МАГАСА**
в СТАНИСЛАВОВІ, вул. Галицька ч. 79.

Одинко ліяря дзвонів в Польщі, яка відливає дзвони з найліпшого металю
зі звучним голосом і солідним виконанням.
Завжди має на складі більшу кількість різної величини дзвонів.
Ціни копальні. Ціни на дзвони сплати. 20-літня порука за голос
і розбітти дзвона. 85 10-4

Самоходи „PRAGA“

4, 5, 6-особові 1, 2, 3, 6-тон. тягарові

фабрично каросовані, одинкові на лихі дороги, з інсталяцією
Boscha, криті шкірою, емаліовані **Dusso**, з автоматом, що уне-
можливилює витоплення ложиск, небувало економічні.

628 **СТАЛО НА СКЛАДІ.** 1-3

Представництво Львів, вул. Ягайлонська ч. 7. Телефон 305

НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ, вул. СІВЕЦЬКА ч. 18.
в ПЕРЕМИШЛІ вул. КРАСІЦЬКОГО ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гар-
монійні й поодинокі, а постійно удер-
жує на складі понад 200 штук готових
дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важливіших запитаннях прозавідає
письма до нас вислати рекомендовано.

Технічно-дентистичне заведення
Г. Фелікса 6. довгого управителя дентис-
тичного заведення бл. п. д-ра Петра
Шадковського, приймає від 9-1 і 4-7.
652 Львів, Ринок 37. Тел. 56-02. 1-1

**ЛІЖКО
ПОЛЕЖИ
ПАТЕНТ**
з матеріалом, зай-
має дуже мало міс-
ця 30 зол. На про-
візцію вислаю по
одержанню задат-
ку. Фабрика Залк
Личаківська 132.

Меблі на рати! Готівкові ціни, танок
тапіцеріовані меблі, власного виробу,
найдовше в **ДОРОТЕУМ**, Львів Сап ги
34. Тел. 15-01. 654 1-1

Йолянда злана школа кром
і шиття вул. Ста-
шівка ч. 8/11 приймає на 3-місячний і річ-
ний курс шовкомету. Удільє науки кром
по домх. На час тренання науки можу
дати удержання. 628 2-8

На замовлення готові
ФУТРА і перерібки
поручає
ф-ма Ф. І. ЛЮБЕЛЬСЬКІ
Львів, Рутівського 5. Тел. 48-70
569 40 літ існує. 3-10

Ширіть наш часопис!

Магістрат корол. стол. м. Львова

L. M. 10.800/25

Z. d.

Львів 26 вересня 1928.

Офертовий переторг.

Магістрат м. Львова розписує офертовий переторг з метою віддати в аренду
грунт фонду св. Лазаря з будинками поверхнею приблизно 34,80 гект. себто 60
моргів 814 сажнів на фільварку Скипівок на протяг (6) шести літ від 1. листопада
1928 до 31 жовтня 1934.

Запечатані оферти треба вносити найдалше до дня 1. жовтня 1928 до год.
12-ої в пол. до Управи міським майном у Магістраті (Ратуш І п.), де можна пере-
глянути бланкі умовних аренд. Вадію у сумі 10 проц. від пропонуваного копрі-
ного треба вносити за посвідкою Мійської Каси, приєднуючись до оферти.

Громада м. Львова застерігає собі довільний вибір оферти, а навіть право
не прийняти ніяку з поданих оферт.
647 1-1 Комісар Уряду В. О. президента міста **Ян Стшелецкі** в. р.

Магістрат кор. стол. м. Львова

L. M. 143.033/25

Z. d.

Львів 26 вересня 1928.

Оголошення.

Магістрат розписує прилюдну офертову ліцензію з метою віддати в аренду
міський фільварок на Персенківці у грохаті нат Кушварів ч. II. з будинками та
грунтами поверхнею приблизно 36%, морга себто 217, гектарів напрохті 6 літ
себто на час від 1-го листопада 1928 до 31 жовтня 1934.

Запечатані оферти треба вносити найдалше до 8 жовтня 1928 до год. 12-ої
в полудне до Управи міським майном у магістраті (Ратуш І п.), де можна пере-
глянути бланкі умов аренд.

Громада м. Львова застерігає собі довільний вибір оферти, а навіть право
не прийняти ні одну.

Вадію 10 проц. від пропонуваної суми разом з посвідкою мійської каси треба
додати до оферти.
647 1-1 Урядовий комісар В. О. президента міста **Ян Стшелецкі** в. р.